Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET

The Workers Museum

Titel: Arbejderen
Udgiver: De Samvirkende Fagforbund
Udgivelsesår: 1938-1939

BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

Besøg os på Arbejdermuseet

Søg i vores biblioteks- og arkivsamling

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD

FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

---

35. AARGANG

FRA DEN 15. JULI 1938 TIL DEN 15. DECEMBER 1939

ARBEJDERBEVÆGELSENS
ARKIV
ROSENØRNS ALLÉ 12
KØBENHAVN V.

KØBENHAVN
UDGIVET AF DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK
1939

ARBEJDERBEVÆGELSENS
ARKIV
ROSENØRNS ALLÉ 12
KØBENHAVN V.

INDHOLDSFORTEGNELSE

(Tallene angiver Side-Nr.)

Adressefortegnelse.

Adresser paa Arbejdernes lokale Fællesorganisationer 496, Adresser paa de tilsluttede Forbund 132, 452.

Arbejderferier.

Arbejdernes Ferieorganisation 33, Afgørelser vedrørende Ferieloven 165, 286, 305, 329, 370, 401, 443, 491, Ferieloven 238, 258, Dom i en Feriesag 476, Folke-Ferie 80, 107, 108, Tekstilarbejdernes Ferieordning 248, Ny Ferielov i Belgien 217, En engelsk Ferielov 90, Finsk Ferielov 68, 262, Norsk Folke-Ferie 262, Organiseringen af Ferien i Norge 83, Svensk Ferieorganisation 82, 273, Overenskomstmæssig Ferie i Svejts 307.

Arbejdsløn.

Arbejdsløn i Industrien Oktbr. Kvartal 1937 og Aaret 1937 12, Arbejdsløn i Industrien Jan. Kvartal 1938 78, April Kvartal 1938 198, Juli Kvartal 1938 329, Oktober Kvartal 1938 og Aaret 1938 406, Januar Kvartal 1939 473, Arbejdsløn i Industrien, gennemsnitlig Timefortjeneste i forskellige Fag i 1938 420, Arbejdsløn og Produktionsomkostninger 405, Handels- og Kontormedhjælpernes Lønforhold 223, Industriarbejdernes Lønninger i Finland.436, Arbejdslønninger i Norge 321.

Arbejdsløshed.

Danmark.

Arbejdsløsheden 49, Arbejdsløsheden i Juni 1938 27, Juli 1938 35, August 1938 77, September 1938 111, Oktober 1938 127, November 1938 174, December 1938 220, i Aaret 1938 263, Januar 1939 228, Februar 1939 252, Marts 1939 274, April 1939 304, Maj 1939 335, Juni 1939 362, Juli 1939 392, August 1939 418, Septbr. 1939 447, Oktober 1939 483, Ansvaret for Arbejdsløsheden 283, Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde 156, Arbejdsløshedskassernes Virksomhed 331, 492, Arbejdsløshedsloven ændret 171, Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse 11, Arbejdsløshedstallet 12, Misbrug af Understøttelse 133, Ændring af Arbejdsløshedsstatistiken 287, Beskæftigelsesforanstaltninger 403, Beskæftigelsen af ældre Arbejdere 289, Beskæftigelsespolitik i den næste Krig 325, Beskæftigelsesstatistik 88, Beskæftigelsespolitik og Erhvervsmuligheder 474, Fremme af Beskæftigelsen 458, Højere Understøttelse til arbejdsløse 476, Landsforeningen til Arbejdsløshedens Bekæmpelse 370, Lovforslag om Ændringer i Arbejdsløshedsloven 489.

Udland og Internationalt.

Arbejdsløsheden i England 12, Arbejdsløshedsforsikring i Norge 82, 175, Arbejdsløsheden i Sverige 290, 371, Den tyske Arbejdsløshedsforsikring 59, Verdensarbejdsløsheden 45, 81, 98, 200.

Arbejdsstandsninger.

Arbejdsstandsninger i 1938 319.

Arbejdstid.

Arbejdstidsspørgsmaalet 245, Arbejdstiden i Frankrig 262, Arbejdsløshedsspørgsmaalet i Frankrig 306, Kampen om 40 Timersugen i Frankrig 51, Genève og 40 Timersugen 250, 40 Timersugen i Luxemburg 126, Arbejdstidsspørgsmaalet i Tyskland 366, Arbejdstid og Lønninger i U. S. A. 124, Hvad sker der med 40 Timersugen 285.

Artikler.

Redaktionsartikler.

Aarets Forbundskongresser 85, Aksen Moskva-Berlin 381, Arbejdsfriheden og Retten til Løn 117, Arbejderbeskyttelse 17, Arbejdernes Ferieorganisation 33, Arbejdsløsheden 49, Arbejdstidsspørgsmaalet 245, Beskæftigelsesforhold i den næste Krig 325, Dagens Emner 281, Demokrati-Diktatur 1, De kommende Valg 221, Den kommende Rigsdagssamling 73, De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling 205, De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde 297, Et Tilbageblik 161, Finland 485, I. F. C. og Russerne 341, I Krigens Skygge 413, Island 365, 398, Klaring af Begreberne 353, Kommunisternes nyeste Enhedsfront 415, Lovgivning i Krigstid 429, 1. Maj 1939 269, Misbrug af Understøttelse 133, Partikongressen 177, Regeringens Arbejdsprogram 87, Sovjet-nazistisk Solidaritet 442, Stillingen efter Valget 257, Til det danske Folk 397.

Signerede Artikler.

S. Abrahamsen: Samme Virkning ad andre Veje 354, Rationaliseringen til Behandling i Sverige 385, 432, *Chr. Christiansen:* Arbejdere paa Universitet 166, Det faglige Kursusarbejde 118, *Karl Ehrlich:* Arbejderkaar i Tyskland 194, Arbejdstidsspørgsmaalet i Tyskland 366, *Albin Lind:* En svensk Hovedoverenskomst 178, *Flemming Madsen:* Kampen om 40 Timersugen i Frankrig 51, Stillingen i Frankrig 151, *Niels Madsen:* Lærlingespørgsmaal 62, *Skuli H. Magnusson:* Islandsk Arbejderbevægelse 102, *A. Mandel:* Arbejdernes Stilling i Polen 327, *Leo Rosenthal:* Belgiske Fagforeningsproblemer 74, Fransk Fagbevægelse 236, *Gustav Pedersen:* Ansvaret for Arbejdsløsheden 283, *W. Schevenels:* Hvad sker der med 40 Timersugen 285, *Paul Thomas:* Sydøsteuropas Industrialisering 37, *R. Tayerle:* Har Tjekkoslovakiets Prisgivelse reddet Freden 105.

Andre Artikler.

Arbejderkaar i Sovjetunionen 226, Arbejdsløshedsloven ændret 171, Beskæftigelse af ældre Arbejdere 289, En engelsk Ferielov 90, Et Blik over Verden 333, Fremme af Beskæftigelsen 458, Genève og Krigen 434, Kvinderne i Industrien 248, Sociallovgivning i U. S. A. 64, Sovjetunionens tredje Femaarsplan 241, Tilbagegang i Verdensøkonomien 24, Tysklands økonomiske Vanskeligheder 68, Valgene overstaaet 302.

Boganmeldelser.

Aarbog for Arbejdsstatistik 1939 424, Arbejderbeskyttelse 199, Danmark under Verdenskrisen 1929—38 155, Demokrati og Fagbevægelse 109, Folkeforbundets Organisation og Virksomhed 423, Industriberetningen 93, International Aarbog 1937—38 110, International Aarbog 1938—39 423, International Arbejdsstatistik 94, Den danske Kriselovgivning 1931—38 349, Kulturen og Folket 183, Nordens Enhed 139, Nyt Storværk om Fagbevægelsen 4, Planøkonomi og økonomiske Kriser 94, Rustningsindustrien 125, Storpolitik i Stillehavet 126, Svensk Erhvervsliv 227.

Fagbevægelse.

1. *Danmark.*

Arbejdernes Fællesorganisationer og Forlystelsesskatten 182, Byggefagenes Landssammenslutning 139, Bryggeriarbejderne sagde Nej til D. s. F. 11, Dansk Fængselsforbund 392, Dansk Kedel- og Maskinpasserforbunds Landsoverenskomst 92, Dansk Kommunalarbejderforbunds 40 Aars Jubilæum 249, Dansk Kommunalarbejderforbunds Repræsentantskabsmøde 123, Dansk Postforbund indmeldt i Statstjenestemændenes Centralorganisation 80, Dansk Slagteriarbejderforbund og D. s. F. 90, Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds 50 Aars Jubilæum 36, Den faglige Situation 193, 222, 233, 247, 403, 441, 453, 469, 486, D. s. F.s Forretningsudvalg 22, 90, D. s. F.s Generalforsamling 183, 205, D. s. F.s Generalforsamling, Staunings Tale paa 210, D. s. F.s Generalforsamling, Valgene paa 208, D. s. F.s ekstraordinære Generalforsamling 326, 389, 390, D. s. F.s Medlemstal 223, D. s. F.s Medlemsstatistik 1938 260, D. s. F.s Repræsentationer 330, D. s. F.s Repræsentantskabsmøde 34, 259, 297, En faglig Voldgiftskendelse 201, Faglig Samling 223, 260, Faglig Ungdom 272, Forhandlingsreglerne, Ændring i 416, »Funktionærtidende«s 25 Aars Jubilæum 11, Fængselsfunktionærernes Organisations Indmeldelse i D. s. F. 458, Handels- og Kontormedhjælperforbundets Medlemstal 66, Handels- og Kontorfagets Lønforhold 223, Hotel- og Restaurationspersonalets Forbunds Optagelse i D. s. F. 434, »Jernbane-Tidende«s 40 Aars Jubilæum 181, Landbrugets Arbejdskraft 22, Lærlingeforhold i Karetmagerfaget 410, Lærlingetallet 91, Lærlingevoldgiftsret, Højesteretsdom om 288, Læretid og Lærlingeløn 23, »Posthornet« fylder 40 Aar 181, Statstjenestemændenes Centralorganisation 108, Søens Arbejdere, Krigstillæg til 403, Søfolkenes Overenskomster 123, Søfolkenes nye Bemandingsregler 477.

2. *Skandinavien.*

Arbejdernes nordiske Samarbejde 403, Beklædningsarbejdernes Organisationer i Norden 316, Landarbejdernes og Gartnernes nordiske Samarbejde 224, Nordisk Fagforeningskonference 233, 423, Nordisk Postmandsunion 40, Organisering af de norske Lærere 491, Overenskomstsituationen i Norge og Sverige 487.

3. *Udland.*

Amerika: Fagbevægelsen i Amerika 250, Fagbevægelsen i U. S. A. 240, Den amerikanske Landsorganisations Veje og Maal 68, Konflikten i den amerikanske Fagbevægelse 44, To faglige Landsorganisationer i U. S. A. 199, *Belgien:* Belgiske Fagforeningsproblemer 74, Den belgiske Landsorganisation og Krigsfaren 98, Fagorganisationernes Retsstilling i Belgien 217, *Chile:* Fagbevægelsen i Chile 436, *England:* Antal Fagforeninger og Medlemmer i England 436, Engelsk Fagbevægelse i Krigstid 477, Fagbevægelsen i England 119, 5 Millioner Medlemmer i den engelske Landsorganisation 68, *Finland:* Fagbevægelsen i 1938 309, Finsk Fagbevægelse 273, Industriarbejdernes Lønninger 436, *Frankrig:* Fransk Fagbevægelse 236, Fransk Fagbevægelse under Krigen 447, 478, Fransk Fagbevægelse og den internationale Situation 98, Stillingen i Frankrig 151, *Holland:* Fagbevægelsen i Holland 200, 404, De hollandske Fagforeninger og Krigen 456, *Island:* Islandsk Arbejderbevægelse 102, Ny Fagforeningslov paa Island 98, *Norge:* Faglig Samling 98, Forlængelse af Overenskomsterne 228, Krav om Dyrtidstillæg 456, Landsorganisationen i Norge 240, 262, Norsk Fagbevægelse i 1938 198, *Ny Zealand:* Landsorganisationens Optagelse i I. F. C. 26, *Polen:* Arbejdernes Stilling i Polen 327, *Rumænien:* En Fagforeningslov i Rumænien 140, Sovjetunionens Fagbevægelse 320, *Spanien:* Et fagligt Jubilæum 68, *Svejts:* Fagbevægelsen i Svejts 45, Medlemsfremgang i Svejts 307, *Sverige:* Faglig Samling 140, Fremgang i svensk Fagbevægelse 175, En svensk Hovedoverenskomst 178, Landsorganisationen i Sverige 40 Aar 43, Landsorganisationen i Sverige 140, 273, Svensk Fagforeningskonference 59, *Sydafrika*: Fagbevægelsen i Sydafrika 251, *Sydamerika:* Fagbevægelsen i Sydamerika 126, *Tjekkoslovakiet:* Fagbevægelsens Stilling 173, 200, 273, *Tyskland:* Arbejderkaar i Tyskland 479, Faglig Propaganda 307.

4. *International.*

Arbejdere og Tjenestemænd i offentlig Tjeneste 59, Bygnings- og Træarbejder-Internationale 45, 127, Den faglige Internationales Ungdomskomité 59, Den faglige Internationale og Russerne 371, Den faglige Internationale under Krigen 423, Den faglige Organisationsprocent i forskellige Lande 140, Den internationale Arbejdskonference 1938 18, Den internationale Arbejdsorganisation 141, 225, En Protest fra den faglige Internationale 404.

Forligsinstitutionen.

Forligsinstitutionens Mæglingsforslag af 2. Marts 1939 i de grafiske Fag 234, Forligsinstitutionens Mæglingsforslag af 29. April 1939 i Mejeristkonflikten 282, Mæglingsforslag vedrørende Arbejdsmænd hos Andels Sukkerfabriken »Nykøbing« 93, Ændring af Forligsmandsloven 446.

Forskellige Meddelelser.

Arbejderbevægelsens Erhvervsraad 402, Arbejds- og Fabriktilsynets Virksomhed i 1938 420, Dansk Arbejdsgiverforenings Generalforsamling 306, Dansk eller udenlandsk Arbejde 66, Faren for Spionage 431, Flytning af Store Bededag 11, Fondet for Arbejderbeskyttelse 355, En Fredskonference 228, Industriforeningens 100 Aars Jubilæum 2, Mødrehjælpens Fællesraad 260, Nordisk Arbejder-Udveksling 368, Socialdemokratisk Forbunds Medlemsantal 370, En Sundhedsudstilling 239, Til Arbejderens Læsere 349, Udveksling af unge Arbejdere 240, Værdien af Kost og Logi 40, Hjælpeaktion for Spanien 26, 200, Hjælp til Tjekkoslovakiets Arbejdere 107, 127.

Grænseforhold.

Dansk Elektrikerforbund og Dansk Kommunalarbejderforbund 319, Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund og Keramisk Forbund 138, Dansk Skibstømrerforbund og Snedkerforbundet 89, 445, Træindustriarbejderforbundet og Dansk Arbejdsmandsforbund 125.

Kongresser, Konferencer og Møder.

1. *Danmark.*

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling 183, 205, Ekstra Generalforsamling 326, 389, De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde 34, 259, 297.

Forbundskongresser.

Dansk Arbejdsmandsforbund 94, Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund 57, Billedskærer og Dekorationsbilledhugger Forbundet 361, Bogbinderforbundet 8, Dansk Brolæggerforbund 38, Børsteindustriarbejdernes Forbund 346, Dansk Elektrikerforbund 79, Forgylderforbundet 395, Dansk Formerforbund 394, Dansk Gartnerforbund 110, Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund 272, Husassistenternes Forbund 39, Dansk Jernbaneforbund 9, Dansk Kommunalarbejderforbund 123, Det faglærte Køkkenpersonales Forbund 435, Dansk Lokomotivmands Forbund 287, Dansk Læder- og Skindarbejderforbund 154, Dansk Mejeristforbund 25, Murerforbundet 42, Papirindustriarbejderforbundet 437, Dansk Postforbund 41, Privatfunktionærernes Forbund 308, Riggernes og Sejlmagernes Forbund 9, Skorstensfejersvendenes Forbund 418, Dansk Smede- og Maskinarbejder Forbund 56, Specialarbejderforbundet 67, Søfyrbødernes Forbund 417, Dansk Tekstilarbejderforbunds Kongres 21, Tjenerforbundet i Danmark 91, Dansk Tømrerforbund 407, Dansk Typografforbund 69

2. *Skandinavien.*
Landsorganisationen i Norge Kongres 6, Nordisk Fagforenings Konference 223, 423, Nordisk Samarbejdskomité's Møde i Oslo 403, Skandinavisk Konference for Forsvarsvæsenets civile Arbejdere 90, Skandinavisk Træarbejderkonference 330.

3. *Udland.*
Argentina: Landsorganisationens Kongres 436, *Belgien:* Landsorganisationens Kongres 23, *Chile:* Landsorganisationen Kongres 436, *England:* Landsorganisationens Kongres 81, 446, *Kanada:* Landsorganisationens Kongres 126, 479, *Luxemburg:* Landsorganisationens Kongres 249, *U. S. A.:* Landsorganisationens Kongres 184, 491.

4. *Internationalt.*
Bestyrelsesmøde i I. F. C. 112, 201, 240, 262, 307, 404, 465, 490, Den faglige internationale Repræsentantskabsmøde 137, Den internationale faglige Centrals Komité for Ungdoms- og Oplysningsspørgsmaal 372, Den 24. internationale Arbejdskonference i 1938 18, Den 25. internationale Arbejdskonference i 1939 347, En international Konference om Arbejdstilsynet 321, Faglig Konference for Oslostaterne 466, Frisørernes internationale Kongres 250, International Arbejderoplysnings Konference 371, International Bjergarbejderkongres 12, International Bygnings- og Træarbejderkongres 372, International Fagforeningskongres 239, 321, 343, 356, International Lærerkongres 405, International Stenarbejderkongres 126, International Tekstilarbejderkongres 405, International Typografkongres 405, Handels- og Kontormedhjælper-Internationale Kongres 26, Landarbejder Internationale Kongres 27, Metalarbejder-Internationale Kongres 45, Postfunktionærernes internationale Kongres 423, Skotøj- og Læderarbejdernes Internationle 59, Transportarbejdernes Internationale Kongres 140.

Kooperativ Bevægelse.

Arbejdernes Landsbank 239, Bryggeriet Stjernen 170, Den kooperative Bevægelse 249, Det kooperative Fællesforbunds Generalforsamling 330, Fællesforeningens af Danmarks Brugsforeningers Generalforsamling 11.

Love.

Lov af 10. Maj 1939 om Afværgelse af Mejerikonflikten 282, Lov om Afgørelse af de bestaaende Uoverensstemmelser i de grafiske Fag 235.

Lønbevægelse og Konflikter.

Den faglige Situation 193, 222, 233, 247, 263, 282, 403, 441, 453, 469, 486, Kedel- og Maskinpasserforbundets Landsoverenskomst 92, Kendelse fra Hovedorganisationernes Nævn 470, 471, Overenskomst (D. A. F.) med Sukkerfabriken »Nykøbing« 93, Overenskomstopsigelse (Forbundet for faglært Køkkenpersonale) 181, Overenskomstopsigelse (Tjenerforbundet) 181, Overenskomstsituationen 247, 263, Resultatet af Afstemningen over Overenskomstforslaget af 31. Oktbr. 1939 457, Telefonarbejdernes Overenskomstforhold 155, Tjenernes Overenskomstforhold 155, Typografernes Overenskomstforhold 170.

Arbejdsmænd i København:
Bude hos A/S Bo 296, hos A/S Brdr. Braun 84, hos Firmaet S. Houlberg 128, hos A/S Emil Jensen 128, hos Rutebilejer H. C. Stephansen 364, hos Firmaet N. Chr. Wiberg 266.
Chauffører hos Vognmand A. J. Hansen 141, hos Medlemmer af Københavns Vognmandslaug 141, hos Vognmand Max J. Madsen 396, hos Maxoni Benzin Kompagni A/S 295, hos Medlemmer af Rutebilejernes Arbejdsgiverforening 46, hos Droskecentralen Taxa 100, hos Entreprenørfirmaet J. L. Østlund 16.
Fabrikarbejdere hos A/S Burmeister & Wain 188, hos De forenede Cikorietørrerier A/S 351, hos Carl Cohns Sønner 84, hos Fyens Sækkekompagni 409, hos Firmaet Joh. Jensen & Søn 46, hos J. P. Jensens mekaniske Etablissement 229, hos A/S Kastrup Glasværk 71, hos A/S H. P. Løvengreen 29, hos A/S De forenede Papirfabriker 364, hos A/S Dansk Soyakagefabrik 438, hos Skandinavisk Barnevognsfabrik Itkin 84, hos Firmaet Georg Voss 46.
Flyttearbejdere hos Flyttefirmaet Brdr. Rosendahl 71.
Havnearbejdere ved Losning af S/S »Emden« 100, hos Firmaet Alfred Christensen 218, hos Det forenede Dampskibsselskab 128, ved Losning af S/S »Jytte« 187, hos Medlemmer af Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn 275, Udpegning af fast Opmand for Københavns Havn 187, ved Losning af M/S »Valborg« og M/S »Gunn« 410, ved Losning af M/S »Tura«, S/S »Vesta« og S/ »Atlas« 128.
Jord- og Betonarbejdere hos Medlemmer af Centralforeningen af Murermestre i Danmark 218, hos Murermester Jørgensen, Brøndbyvester 424, hos Murermester A. Rasmussen, Rungsted 409.
Kuske hos A/S Københavns Brødfabriker 275, hos Medlemmer af Centralorganisationen af Vognmænd og Nordre Birks Vognmandsforening 219.
Lager- og Pakhusarbejdere hos Firmaet Vilh. Christiansen 379, hos Københavns Fiskefarsfabrik 351, hos Københavns Stilladsforretninger 336, hos Firmaet Carl Lange & Co. 396, hos A/S Polexim Co. 295.
Vinduespudsere hos Københavns Vinduespolererlaug 336.

Arbejdsmænd, Provinsen.

Aabybro. Arbejdsmænd hos A/S Store Vildmose Tørveindustri 219, 229.
Aalborg. Arbejdsmænd hos Aalborg Privatbaner 219, hos Vognmand K. N. Bech 467, hos Vognmand J. C. Carlsen 187, hos Vognmand Erik Larsen 28, hos Vognmand Jens F. Nielsen 467, ved Lastning af S/S »Ossian« 100, hos Det danske Petroleums A/S 336, hos Fiskekonservesfabriken Elimar Schmidt 188, hos Firmaet Nordisk Vejmaterialefabrik 16, 46, ved Losning af S/S »Yrsa« 100.
Aarhus. Arbejdsmænd hos A/S Frichs 71, ved Losning af S/S »Flora Monicos« 128, hos Entreprenør O. M. Haugaard 438, hos Entreprenør Arne Jensen 351, hos Jens Jensen 254, hos Murermestrene Vald. B. Olesen og Axel Sørensen 336, 437, hos Tømrermester N. Chr. Withen 275, hos fire Vognmænd 467.
Augustenborg. Arbejdsmænd hos Heinrich G. Storke 84.
Bornholm. Arbejdsmænd i Stenindustrien 28.
Esbjerg. Arbejdsmænd ved Indladning af to Skibe 396.
Fredericia. Arbejdsmænd hos A/S Hans Danckert 84.
Frederikssund. Arbejdsmænd hos Firmaet Axel B. Lange 84, 128, hos Det danske Petroleums A/S 336.
Frijsenborg. Arbejdsmænd hos Frijsenborg Grevskabskab, 113.
Grenaa. Arbejdsmænd hos Murermester Sigvald Andersen 364.
Herning. Arbejdsmænd hos Grosserer N. C. Thøgersen 71.
Hillerød. Arbejdsmænd hos Hillerød Automobilcentral 295.
Hjørring. Arbejdsmænd hos Murerm. Hjulskov 28.
Horsens. Arbejdsmænd hos A/S Blicher & Nielsen 46, hos Stevedor Søren Andersen 493, hos Købmændene J. Bøttern og J. M. Løvschal 188, ved Losning af M/S »Juliane« 254, ved Losning af S/S »Marie Clausen« 254, hos Firmaet Paasch & Larsen 187, hos A/S Skandinavisk Rørfabrik 29, 424.
Kalundborg. Arbejdsmænd hos Motorfabriken Bukh 364, hos Vognmand Hans Hansen 16.
Kolding. Arbejdsmænd hos Kolding og Omegns Foderstofforening 128, hos A/S Emil Moland 218, hos Firmaet Neckelmann & Hansen 128, hos Sydjysk Korn- og Foderstofkompagni 128.
Køge. Arbejdsmænd hos Tømrermester Svend Hansen 296, hos Murermester Laur. Nielsen 296, hos Det danske Petroleums Aktst. 336, hos Murermester Boa Rasmussen 467, hos Øernes Andelsselskab 363.
Maribo. Arbejdsmænd hos Maribo Dampmølle 188.
Nyborg. Arbejdsmænd hos Medlemmer af Foreningen af Arbejdsgivere ved Nyborg Havn 336, hos Medlemmer af Købmændenes Arbejdsgiverforen. 218, 337.
Nykøbing M. Arbejdsmænd hos Firmaet Chr. Møgelvang 266.
Nørre-Sundby. Arbejdsmænd ved Losning af M/S »Clemens« 363.
Odder. Arbejdsmænd hos N. M. Bak & Søn A/S 141.

Odense. Arbejdsmænd hos Murermester Chr. Forné 364, hos Entreprenør Binderup Hansen 218, hos Murermester J. K. Jacobsen 218.

Randers. Arbejdsmænd hos Vognmand Carlsen 229.

Rudkøbing. Arbejdsmænd hos Langelands Frøavls-Kompagni 295.

Skive. Arbejdsmænd hos Det danske Petroleums Akts. 336.

Stenstrup. Arbejdsmænd hos De forenede Teglværker 28.

Svendborg. Arbejdsmænd hos Medlemmer af Svendborg Importørforening 295, hos Petersen & Jensen 480, hos Svendborg Skibsværft 71, 100, hos Medlemmer af Svendborg Vognmandsforening 351.

Vejle. Arbejdsmænd hos A/S Det danske Gødningskompagni 493, hos Godsejer A. R. Dinesen, Lerbæk 396, hos Medlemmer af Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer 141, hos Vognmand Peter Larsen 29, hos Stevedor Vilhelmsen 438.

Viborg. Arbejdsmænd hos Murermester V. Rasmussen 113.

Bagere, København, hos A/S Engelsk-Dansk Biskuitfabrik 47, 175, hos Bagermester Ludvig Gustafsson 255, hos Bagermester W. Hildebrandt 378, 467, hos A/S Jensen & Møller 219, hos Kiks-, Biskuit- og Vaffelfabrikerne 141, hos Biskuitfabriken »Dan« 142, hos H. A. Kierulffs Vaffel- og Biskuitfabrik 449, hos Bagermester Sieling 254.

Bogbindere, København, hos Firmaet P. Christensens Æskefabrik 255, 480, hos Firmaet C. Drechsler 188, 481, hos Nordisk Etuifabrik 229, hos Petersen & Petersen 255, hos De forenede Protokolfabriker 438, hos A/S C. Schou 83, 113.

Elektrikere, København, hos Firmaet Viggo Dencker 229, hos Firmaet Chr. & Carl Grau 188. *Aalborg,* hos Firmaet Lindholm & Ryø 378. *Aarhus,* hos A/S Bruun og Sørensen 113, hos A/S Frichs 229, 467. *Hjørring,* hos Blikkenslagermester E. Kjerstrup 378. *Holstebro,* hos Installatør Dupont 410, hos Installatør Saugstrup 410. *Odense,* hos Odense Skibsværft 266.

Forgyldere, Helsingør, hos Helsingør Rammelistefabrik A/S 83. *Slagelse,* hos Firmaet Grønvold & Schou 379.

Formere, Nykøbing M., hos A/S N. A. Christensen & Co. 480.

Funktionærer, København, hos Livsforsikringskalenderen »Fremtiden« 296, 480, hos Firmaet Carl Jacobsen & Co. 60, paa Politigaarden 266, hos De forenede Vagtselskaber 296. *Helsingør,* hos A/S Gummifabriken »Tretorn« 60. *Hillerød,* hos Hillerød statsanerkendte Sygekasse 409. *Hele Landet,* paa Slagterierne 351.

Fængselsfunktionærer, under Staten 480.

Gartnere, hele Landet, hos Medlemmer af Foreningen af Arbejdsgivere for Planteskoler i Danmark 449, hos Ministeriet for Landbrug og Fiskeri, Undervisningsministeriet, Finansministeriet og Indenrigsministeriet 189. *Kolding,* hos Kolding Byraad 296.

Guld-, Sølv- & Elektropletarbejdere, København, hos Guldsmedefirmaet E. E. Jønsson 113, hos Guldsmedefirmaet Egon Lauridsen 113, hos Firmaet Max Mauritzen & Co. 142, 229.

Handels- og Kontormedhjælpere, København, hos Kooperative Marketenderiers Samvirke 466, hos Københavns Kommune 480, hos A/S »Vefa« 439, 481. *Aarhus,* hos A/S »Alpas« 439, 481, hos Firmaet Marinus Johansen 480, hos Firmaet E. Mehls Fabrik 113. *Odense,* hos Odense Staalskibsværft 266.

Handskemagere, København, hos Handskefirmaet Haco 175, hos Handskefirmaet H. Jensen & Søn 29, Ubillig Konkurrence 29, 351, 396, 493.

Husassistenter, København, (Portører) paa Rigshospitalet 71.

Jern- og Metalslibere, hos Engelsk Forniklingsanstalt 113.

Karetmagere, Odense, hos A/S De forenede Automobilfabriker 175.

Kedel- og Maskinpassere, København, under Kommunen 176. *Odense,* hos Det danske Gaskompagni 296.

Keramikere, Næstved, hos Fabrikant Carl Hansen 113. *Nykøbing F.,* hos Lervarefabrikant Frydendahl 229.

Kvinder, København, hos A/S Baltisk Lynlaas- og Fjederfabrik 46, hos Exportflødefabriken »Danmark« 409, hos Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger 439, hos A/S Glud og Marstrands Fabriker 312, hos Firmaet F. C. Jensen & Søns Vaskeri 255, hos Holmens Marketenderi 255, hos K. K. K. K. A/S 176, hos A/S Det danske Rengøringsselskab 438, hos Skandinavisk Lynlaasfabrik 142, hos Landvaskeriet »Sorttevitt« 312, hos Statens Seruminstitut 378, hos A/S Dr. A. Wander 311, Barberbladefabriken »Zacco« 311. *Aalborg,* hos Firmaet Elimar Schmidt, Limfjords Sardineri 219, 311. *Aarhus,* hos A/S Aarhus Gummifabrik 351. *Hillerød,* hos Frederiksborg Amtsavis 230. *Hjørring,* hos A/S Otto Heerfordt (Hjørring Halmvarefabrik) 379. *Hundested,* hos A/S Konservesfabriken »Gubben« 114, 142. *Randers,* hos Den danske Mælkekondenseringsfabrik 176. *Skagen,* hos »Nordsøen«s Fiskekonservesfabrik 114, 176, hos Skagens Fiske Hermetik 176, hos Skagerak Fiskeindustri 176. *Svendborg,* hos Svendborg Flødefabrik 267.

Kommunalarbejdere, København, hos Kommunen 29, 219. *Aalborg,* hos Amtssygehuset 409. *Aarhus,* hos Byraadet 189.

Korkskærere, Vejle, hos Fabrikant Kjær Nielsen, Holms Mølle, Grejsdal 378.

Kurvemagere, København, hos Firmaet K. Freiesleben 71, hos Lauget 60.

Litografer, København, hos Ferd. Hansens Trykkerier 379, hos Firmaet C. A. Mortensen & Co. 267.

Læder- og Skindarbejdere, København, hos A/S H. P. Løvengreen 29.

Malere, Esbjerg, hos Esbjerg Malermesterforening 438. *Holstebro,* hos Malermester Licht 142. *Stege,* hos Mesterforeningen 83.

Mejerister hos Ørekilde Andelsmejeri pr. Helsinge 481.

Metaltrykkere, København, hos Svend Poulsens Sølvsmedie 129.

Murere, hos Bygmesterfirmaet Aarestrup Michaelsen 479, hos Medlemmer af Centralforeningen af Murermestre 30, 351. *Aarhus,* hos Murermester Vald. B. Olsen 424. *Fredericia,* hos Murermester H. P. Nissen 230. *Jyllinge,* hos Murermester Larsen 83. *Kolding,* hos Kr. Kirks Telefonfabriker 230. *Odense,* hos Murermestre Chr. Forné 364. *Viborg,* hos forskellige Murermestre 379.

Mølleriarbejdere, hos A/S Nordisk Droge- og Kemikalieforretning 129, 176, hos A/S Toldbodmøllen 352. *Skovby,* hos A/S Korn- og Foderstofkompagni's Filial 129.

Rebslagere, hos Eiby Rebslaaeri 481.

Riggere og Sejlmagere, København, hos Burmeister & Wain 379, hos Lauget 15, hos Firmaet August Olsen 410, 467. *Esbjerg,* hos Sejlmagermester Chr. Nielsen 15. *Hele Landet,* hos Dansk Sejlmagermesterforening for Provinserne 15.

Sadelmagere og Tapetserer, Esbjerg, hos A/S Esbjerg Senge- og Møbelfabrik 60. *Herning,* hos Fabrikant I. Ørum Petersen 230.

Skotøjsarbejdere, København, hos Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger 439, hos Firmaet Sørensen, Madsen & Co. 481. *Sæby,* hos A/S Sæby Skotøjsfabrik 267.

Skræddere, København, hos A/S Joh. Barding 230, hos Firmaet Bjørn & Christoffersen 378, hos Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger 439, hos Firmaet Hvasco 230.

Skraatobaksarbejdere, hos Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger 439.

Smede- og Maskinarbejdere, København, hos Blikkenslager-, Gas-, Vand- og Sanitetslaug 176, hos A/S Burmeister & Wain 129, hos A/S Bur-Wain-Auto Diesel 274, hos A/S Dansk Pressefabrik 16, hos Firmaet Brødrene K. og V. Hansen 494, hos Entreprenørfirmaet Kastrup Nielsen, Brøchner Larsen og Rafn 100, hos Firmaet C. F. Reck 274, hos A/S Recks Opvarmnings Compagni 409, hos Skrivemaskinefirmaet »Remington« 379, hos A/S Standard Elevtric 409, hos A/S Titan 230, 481, hos Centralforeningerne for Blikkenslager- og Kobbersmedemestre i Jylland og Østifterne 84, 129. *Dronningsborg,* hos A/S Dronningborg Maskinfabrik 114. *Holeby,* hos A/S Holeby Dieselmotorfabrik 274. *Horsens,* A/S Chr. Nielsens Eftf. 60. *Nykøbing M.,* hos A/S N. A. Christensen 30. *Odense,* hos Dalum Papirfabrik 129, hos A/S Smith & Co. 83,

hos Odense Staalskibsværft 439, hos Thomas B. Thrige 410. *Roskilde,* hos Roskilde Maskinfabrik 424.

Snedkere, København, hos Firmaet Berthelsen og Prytz 494, hos Snedkermester A. Berthold 16, hos A/S »Bo« 189, hos Fabrikant Johs. Linde 129, hos Snedkermester Gerner Nielsen 379, 481, hos Radiofabriken »Always« 142, hos A/S »Silvan« 16. *Glostrup,* hos Tømrermester Enoch Petersen 142. *Jylland,* hos Centralforeningen af Snedkermestre 189, *Nyborg,* hos Snedkermestrene 130. *Sakskøbing,* hos Firmaet Brdr. Larsen 30, *Slagelse,* hos Tømrermester Aage Olsen 494.

Stenindustriarbejdere, Bornholm, hos Hammerens Granitværk 424, hos Neksø Sandstenbrud 16.

Stukkatører, København, hos Firmaet Scheller, Hougaard & Petersen 130.

Sukkervare- og Chokoladearbejdere, København, hos A/S Anton Berg 30, hos Fabrikant C. Mølmark 84.

Sømænd, Svendborg, hos Sydfynske Dampskibsselskab 231.

Tekstilarbejdere, København, hos Trikotagefirmaet »Vitre« 439. *Herning,* hos Firmaet S. Hebsgaard 16.

Tobaksarbejdere, København, hos Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger 439, hos A. M. Hirschsprung & Sønner A/S 189, hos A/S C. W. Obel 176. *Horsens,* hos Firmaet Petersen & Sørensen 84.

Træindustriarbejdere, København, hos Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger 242. *Sorø,* hos A/S Teknisk Korkindustri 409. *Hele Landet,* Ændring i Landsoverenskomsten 130.

Typografer, København, hos Andersen & Bruuns Fabriker 30, hos Duplex Trykkeriet 71, hos Firmaet Engelsen & Schrøder 143, hos Skotøjsfirmaet »Hector« 71, 143, hos Kristeligt Dagblad 448, hos Firmaet C. A. Mortensen & Co. 143, hos Brdr. Rasmussen 494. *Aarhus,* hos Aarhus Stifts Tidende 143. *Kolding,* hos Firmaet Konrad Jørgensens Bogttrykkeri 481. *Lyngby,* hos Firmaet Dansk Pose-Industri 71.

Tømrere, København, hos Tømrermester Svend H. Zeltner 176, 242. *Aarhus, hos* Tømrermester N. Withen 267. *Nykøbing F.,* hos Tømrermester Frantz Larsen 143. *Slagelse,* hos Medlemmer af Tømrermesterforeningen 379. *Vedbæk,* hos Tømrerm. G. Johansen 46.

Oplysningsarbejde.

Arbejderbevægelsens Arkiv 333, 392, Arbejdere paa Universitet 166, Arbejdernes Oplysningsforbund 11, Arbejdernes tredie Højskole 155, Den internationale Folkehøjskole 403, Det faglige Kursusarbejde 118, Socialt Sommermøde paa Hindsgavl 330, Arbejderoplysning i Australien 45.

Overarbejdsloven.

Dispensation for Afspadsering 383, 403, Overarbejdsloven kvæler Københavns Forlystelsesliv 61, Overarbejdsloven 101, 135, Overarbejdsspørgsmaalet i Sverige 307.

Arbejdsmænd hos A/S Arbolit, København, 439, Aalborg Byraad 253, Aarhus Motor Compagni 311, A/S L. E. Bruuns Export, Fredericia, 352, Byrum-Hals-Vesterø Kommune 253, The Canned Cream & Milk Co., Ltd., Odense, 411, A/S Ditlevsen, Nibe, 352, Murermester Fjordside, Bonnet, 411, Haderslev Kommune 266, Firmaet Laur. C. Hahr, Bindslev, 412, Hesselho Teglværk 380, Rutebilejer H. Chr. Jessen, Aalborg, 482, Bagermester A. P. Larsen, Fuglebjerg, 253, 425, Sander Larsen Ægexport 253, Grosserer Lindberg, Ringkøbing, 265, A/S Gustav Lotze, Odense, 439, Korsør Havn 254, Vognmand Martin Madsen, Nykøbing F., 310, Murermester M. Petersen, Ramme, 425, Købmand M. Perregaard, Skovby, Als, 309, Bygmester Ravn, Bredsten, 252, Skandinavisk Rørfabrik, Horsens, 380, Klage over Medlemmer af Hjerm Afdeling 352.

Bagere hos Bagermester Høyer, Københavns, 310, Bagermester V. Vett Poulsen, København, 482, Knækbrødfabriken Ruga, København, 265, 310, 380, Bagermester Hans Jensens Enke, Skjern, 310, Bagermester H. Madsen, Aarhus, 482, Bagermester Hj. Petersen, Fristrup Mølle pr. Tølløse, 482.

Bogbindere hos Bogtrykfirmaet O. Møller, København, 265, Bogtrykfirmaet Fuhrmann, Odense, 265.

Funktionærer hos Helsingør Jernskibs- og Maskinbyggeri 253.

Gørtlere og Metalarbejdere hos Metalstøber A. Børresen, København, 310, 482.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere hos Georg Jensens Sølvsmedie, København, 265, »Plata« Metalvarefabrik, København, 253.

Hatte- og Buntmagere hos A/S Dansk Hattefabrik, Skodsborg, 439, Medlemmer af Grossister i Pelsvarebranchen og Buntmagerlauget i København 439.

Karetmagere hos Karosserifabriken »Landskrona« 311, Sorø Karosserifabrik og Automobilforretning 380.

Keramikere hos Porcelænsfabriken »Norden« 380.

Kommunalarbejdere hos Amtssygehuset i Næstved 483.

Kvinder hos A/S Fisker & Nielsen 380, A/S The Hairlock Cushion Komp. 311, 425.

Litografer hos Dagbladet »Politiken« 449.

Murere hos Murermester S. Kristensen, Billund, 425, Forespørgsel fra Fællesorganisationen for Haslev og Omegn 352.

Riggere og Sejlmagere hos Medlemmer af Dansk Sejlmagermesterforening for Provinsen og Sejlmagerlauget i København 440.

Sadelmagere hos Sorø Karosserifabrik og Automobilforretning 380, 411.

Skibstømrere hos A/S Nordbjerg og Wedells Baadeværft, København, 309.

Skotøjarbejdere hos A/S Mercator 266.

Smede og Maskinarbejdere hos A/S Frederikshavns Værft og Flydedok 322, Automobilforhandler Lars Larsen, Allegaarden, Hillerød, 482, Krigsministeriet 483, Maskinfabriken »Alliance«, Slagelse, 309, A/S Nordisk Staalkonstruktion 311, Automobilforhandler Carl Richard Petersen, Nykøbing F., 425, Ringkøbing kommunale Elektricitetsværk 253, »Strandmøllen«, Springforbi, 380.

Snedkere og Kristeligt Dansk Fællesforbund 440.

Tekstilarbejdere hos Trikotagefabrikant H. D. Fischer, Vejen, 253.

Træindustriarbejdere hos Glumsø Savværk 352, Hornslet Trævarefabrik 310, Savværksejer R. Rasmussen, Resenbro pr. Silkeborg, 440, Røde Mølle & Savværk, pr. Daugaard St., 483, Røjen & Nielsens Savværk og Kassefabrik, Stampen, Sæby, 425, Savskæreriet, Emdrup Jernbaneplads, 425, Vorsaa Savværk og Pakkassefabrik, Agersted, 482.

Typografer hos Danske Statsbaners Billettrykkeri 265, forskellige jydske Blade 411, Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen i de grafiske Fag 483.

Tømrere hos Tømrermester O. P. Christensen, Stae pr. V. Hassing 310.

Urmagere hos Medlemmer af Dansk Urmager Centralforening og Urmagerlauget 352.

Personalia.

Per Bergman død 3, A. Flodin fylder 70 Aar 392, Sigfried Hansson død 250, Hans Jacobsens 25 Aars Jubilæum 246, Chr. Jensen død 146, 147, 148, Knud V. Jensen død 314, 315, 316, Nye Forbundsformænd: Ingv. Dahl 402, Axel Gjelsted Jensen 22, Einer-Jensen 402, Andrea Jørgensen 37, K. A. Jørgensen 107, Dirk Nak 64, Knud Pedersen 107, Th. Pedersen 183, Edm. Olsen død 20, Th. Pettoletti 40 Aar i D. s. F. 388, Tom Shaw død 98, J. C. E. Sørensen fratræder som Formand 392, John G. Winant Direktør for Arbejdsbureauet 12, 169.

Prisniveauet.

Engrospristallet 40, 66, 91, 123, 155, Prisniveauet 40, 124, 226, 290, 372, 466.

Socialpolitik og Økonomi.

1. *Danmark.*

Arbejderbeskyttelse 17, Arbejds- og Fabriktilsynets Virksomhed i 1938 420, Beskæftigelsespolitik i den næste Krig 325, Beskæftigelse af ældre Arbejdere 289, Beskæftigelsespolitik 88, Beskæftigelsespolitik og Erhvervsmuligheder 474, Boligbyggeriet 260, 287, 319, Danmarks Betalingsbalance 271, De sociale Udgifter i 1937/38 224, En Chance for Stenindustrien 217, Fremme af Beskæftigelsen 458, Industrieksporten 80, 248, Industrieksporten i første Halvdel af 1939 434, Industriens Produktionsværdi 80, Konjunkturoversigt 52,

120, 213, 291, 373, 459, Produktion og Beskæftigelse 11, 22, 55, 81, 108, 139, 170, 197, 223, 249, 271, 303, 330, 370, 392, 416, 446, 477, Samme Virkning ad andre Veje 354, Vareomsætningen med Udlandet 40, 66, 91, 108, 123, 185, 249, 260, Økonomisk Oversigt for 1938 185.

2. *Udland.*
Erhvervssygdomme i Frankrig 112, Polens økonomiske Situation 45, Sovjetunionens tredje Femaarsplan 241, Fremskaffelse af Arbejde i Svejts 27, Rationaliseringen i Sverige 385, Tysklands økonomiske Vanskeligheder 68, Stavnsbaandet indføres i Tyskland 228, Sociallovgivning i U. S. A. 64, U. S. A. boykotter Tyskland 322.

3. *Internationalt.*
Internationalt Arbejdsbureau 290, 447, Sydøsteuropas Industrialisering 37, Verdenshandelen i 1937 27, Verdensøkonomien 24, 331.

Den faste Voldgiftsret.

Genvalg af juridiske Dommere 139, Udnævnelse af Sekretær 416, Valg af Dommere og Suppleanter 458, Valg af Præsidium 477.

Kendelser.

Arbejdsmænd i København hos A/S Burmeister & Wain (Sag Nr. 2606) 231, Droskecentralen »Taxa« (Sagerne Nr. 2500 og Nr. 2555) 30, 255, Firmaet Carl Cohns Sønner (Sag Nr. 2580) 192.

Arbejdsmænd i Provinsen. Aarhus, hos Entreprenør Arne Jensen (Sag Nr. 2662) 450, ved Losning af S/S »Flora Nomicos« (Sag Nr. 2573) 279, *Frijsenborg,* ved Frijsenborg Skovbrug (Sag Nr. 2504) 47. *Feldsted,* hos Vognmand Carl Hansen (Sag Nr. 2610) 312. *Horsens,* hos to Arbejdsgivere (Sag Nr. 2607) 322, ved Losning af M/S »Juliane« (Sag Nr. 2624) 276, *Kalundborg,* hos A/S Motorfabriken Bukh (Sag Nr. 2667) 467. *Maribo-Bandholm,* hos Medlemmer af Foreningen af Arbejdsgivere i Maribo-Bandholm og Omegn (Sag Nr. 2602) 278. *Vejle,* hos Medlemmer af Vejle Arbejdsgiverforening (Sag Nr. 2599) 275. *Viborg,* hos Godsejer H. C. Iskov, Gl. Estrup Hovedgaard (Sag Nr. 2481) 72, hos A/S Det danske Petroleums Akts. i forskellige Byer (Sag Nr. 2648) 426.

Bagere, København, hos Bagermester L. Gustafson (Sag Nr. 2638) 412. *Aarhus,* hos Bagermester Hans Madsen (Sag Nr. 2636) 440.

Bryggeriarbejdere, København, paa Carlsberg Bryggerier (Sag Nr. 2566) 157.

Elektrikere, Aarhus, hos A/S Bruun & Sørensen (Sag Nr. 2597) 243, hos A/S Frichs (Sag Nr. 2635) 339.

Funktionærer, København, hos Livsforsikringskalenderen »Fremtiden« (Sag Nr. 2656) 427.

Mejerister paa Sottrup, Lunding og Dybbøls Andelsmejerier (Sag Nr. 2551) 143.

Mælkeindustriarbejdere paa Mejeriet Brolykke, Grenaa (Sag Nr. 2532) 99.

Murere, København, hos Murermester P. Jul. Eisensøe (Sag Nr. 2608) 267, Ferieordningen i forskellige Byggefag (Sag Nr. 2644) 338. *Strib,* hos Murermester A. Olsen (Sag Nr. 2487) 47.

Mølleriarbejdere, København, hos Medlemmer af Københavnske Handelsmøllers Arbejdsgiverforen. (Sag Nr. 657) 494.

Smede- og Maskinarbejdere, København, hos A/S Dansk Pressefabrik (Sag Nr. 2519) 114, hos A/S Titan (Sag Nr. 2622) 323. *Dronningsborg,* hos A/S Dronningborg Maskinfabrik (Sag Nr. 2565) 191. *Odense,* hos A/S Smith & Co. (Sag Nr. 2549) 144. *Randers,* hos Installatør Vilh. Christensen (Sag Nr. 2502) 242.

Tjenere, Kolding, hos Hotelejer Svendsen (Sag Nr. 2643) 449.

Tobaksarbejdere, København, hos A/S A. M. Hirschsprung og Sønner (Sag Nr. 2582) 190.

Typografer, København, hos A/S Duplex Trykkeriet (Sag Nr. 2543) 130, Fortolkning af Forhandlingsreglerne (Sagerne 2603, 2604) 202, hos Bogtrykkerne Einar Jønsson og Kai Jensen (Sag Nr. 2569) 337.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 1 * KØBENHAVN DEN 15. JULI 1938 * 35. AARGANG

Demokrati — Diktatur.

Lykkelige — i Forhold til saa mange andre — er vi, som lever i et demokratisk Samfund, hvor vi frit kan tænke, tro og tale; vi lever i Frihed i et frit Land, hvor Grundlaget for Folkestyret i Kommune og Stat ligger ude hos den store og brede Befolkning gennem den lige og almindelige Valgret, den Valgret, der alene — frit og utvunget — kan være Grundvolden for et virkeligt Demokrati.

Vi har denne Frihed, og vi ønsker at bevare den, men alligevel gaar vi rundt som en stor Misforstaaelse og tror, at det at vore Modstandere under alle Forhold faar Lov at undergrave Demokratiet, det er god Latin og i udmærket Overensstemmelse med selve den demokratiske Samfundsopfattelse.

Demokratiet er i Besiddelse af en egen Evne til altid at tale højt og bredt om alt det store og gode, som skal udrettes, og medens vi snakker om Tingene, om det nu skal ske paa denne eller hin Maade, rykker Diktaturets Tilhængere, Ensretningens Apostle, os stadig nærmere ind paa Livet; i fuld Frihed faar de Lov til daglig at føre en perfid og løgnagtig Agitation *for* Diktaturet *mod* Demokratiet, i fuld Frihed gøres Arbejdet under Demokratiets Maske, og da den lille daglige Dosis er den, der giver den største Virkning, er det paa Tide, at Demokratiet vaagner af sin Tornerosesøvn, det er paa Tide, at vi faar likvideret vor misforstaaede Opfattelse af Begrebet demokratisk Frihed.

Vi maa tage ved Lære af det, som er foregaaet ude i Verden, vi maa lære at forstaa, at hvis man freder og hæger om en Ukrudtsplante, saa vil denne efter kortere eller længere Tids Forløb kvæle de Kulturplanter, som staar i dens Nærhed, vi maa kunne forstaa, at Diktaturets Brændenælde ikke lader sig holde nede ved Hjælp af et Skuffejern ført med let Haand en Gang om Ugen; nej, Nælden maa tages med en fast Haand, Eftergivenhed bliver blot misforstaaet og opfattes som et Svaghedstegn hos Demokratiet.

En Række af de saakaldte »borgerlige« Blade med »Jyllandsposten« og »Nationaltidende« og »Berlingske Tidende« i Spidsen er gode Fortalere for Diktaturets Metoder, den lille daglige Dosis sættes ind i smaa og tilsyneladende uskyldige Notitser med det Formaal at undergrave og mistænkeliggøre den siddende Regering, intet Middel er her for simpelt, Hensigten helliger Midlet, skidt med Demokratiet, naar blot de partimæssige Kartofler kan blive hyppet med tilfredsstillende Resultat.

Vi lever i en sindssyg Verden, og Spørgsmaalet bliver derfor, om vi kan bevare Demokratiet og dermed Friheden ved blot at lade staa til; skal vi vedblivende gaa rundt med den Opfattelse af Begrebet demokratisk Frihed, at vore Modstandere — Diktaturets Tilhængere — i Frihed faar Lov til at undergrave Demokratiet.

Vort Svar maa blive et kraftigt og klart Nej.

Vi vil Frihed, vi vil Fred, og vi maa derfor ikke lade Diktaturets Tilhængere faa Fred til at arbejde for Krig.

Vi vil ikke under Frihedens Maske lade os voldføre og undertrykke af dem, der ønsker at slaa Demokratiet ned.

Lad os derfor i Enighed faa ryddet op og luftet ud, hvor det er nødvendigt og paakrævet, og lad os gøre det, medens Tid er.

100 Aars Jubilæum.

Industriforeningen i København fejrede den 12. Juli 1938 sit 100 Aars Jubilæum. Arbejdernes Hovedorganisation, D. s. F., var indbudt til at deltage i de planlagte Festligheder.

Ved Festen, som afsluttedes i »Tivoli«, overbragte Formanden for D. s. F., Chr. Jensen, følgende Fødselsdagshilsen:

»Naar jeg i Dag overbringer de fagorganiserede Arbejderes Hilsen og Lykønskning til Industriforeningens 100 Aars Jubilæum, sker det af et ærligt og oprigtigt Hjerte. — Hvad der end kan være Industriens Arbejdsgivere og Arbejdere imellem, naar Løn- og Arbejdsvilkaarene skal fastsættes, saa er de danske Arbejdere — og maa ogsaa være — i højeste Grad interesserede i Industriens Udvikling og Fremgang. De har ogsaa paa mange Maader givet praktiske Udtryk herfor: ved at uddybe deres faglige Viden, ved at fuldkommengøre deres tekniske Færdighed, ved Deltagelse i det almindelige Oplysningsarbejde, der skaber Forudsætningerne for, at den teoretiske Viden kan omsættes i praktisk Dygtighed.

Drivfjederen til denne Arbejdernes Trang til faglig Dygtiggørelse, der har ført mange Arbejdere frem til Industrilederstillinger, har paa den ene Side været Lysten til og Interessen i selve Arbejdet, der er dybt rodfæstet i de danske Arbejderes Sind, og paa den anden Side Erkendelsen af, at det gælder om at udvide de erhvervede Kundskaber, hvis man ikke vil staa stille, og hvis dansk Industri skal kunne hævde sig i den stadig skarpere Konkurrence.

Arbejderne har altid været paa det rene med, at industriel Fremgang betyder øget Beskæftigelse, og derfor har Industriens Trivsel aldrig været dem ligegyldig. I den Henseende har der aldrig — og vil der aldrig — findes Meningsforskel mellem Arbejdsgivere og Arbejdere. — Dansk Industris nuværende høje Stade, dens stadig øgede Eksport og dens voksende Betydning for Landets Økonomi, er et Resultat af Sammenspillet mellem alle Faktorer indenfor Industrien. — Industriledernes Viden og Fremsyn, deres resolute Vovemod samt Industriarbejdernes høje faglige Standard og samvittighedsfulde og dygtige Arbejdsydelse har tilsammen skabt Betingelserne for dansk Industris Vækst og Blomstring.

Da de første Fagforeninger rejstes herhjemme, blev de mødt med Uforsonlighed fra Arbejdsgivernes Side; men efterhaanden fik disse dog Forstaaelsen af, at Fagforeningerne ikke var et Udslag af nogle faa Socialisters ondsindede Agitation, men et Produkt af selve den økonomiske og industrielle Udvikling, et nødvendigt Værge for Arbejderne, saafremt de ikke skulde trykkes ned i den allerdybeste Elendighed. Paa dette Omraade er Udviklingen gaaet frem fra Uforsonlighed til almindelig Anerkendelse. Ingen fornuftig Industrileder nærer mere den Opfattelse, at Arbejdsforholdet skulde kunne ordnes udelukkende ved frivillige Aftaler mellem den enkelte Arbejdsgiver og Arbejder.

Hurtigere end i de fleste andre Lande har man herhjemme indset Nødvendigheden af kollektiv Forhandling og kollektiv Ordning af Arbejdsvilkaarene, og gennem den almindelige Indførelse af det kollektive Overenskomstsystem, samt gennem Oprettelse af forskellige Institutioner, er der nu tilvejebragt Plan og Fasthed i Arbejdsmarkedets mangeartede og komplicerede Forhold.

Arbejdsmarkedets to modstaaende Parter har ganske vist forskellige Interesser og Anskuelser; men de er begge kommet til Erkendelse af, at ingen af Parterne kan være enebestemmende, og at et Samarbejde i demokratisk Aand derfor er paakrævet. — Ganske vist udelukker heller ikke et saadant Samarbejde enhver Mulighed for Konflikter; men gennem de bestaaende Aftaler, Regler og Institutioner er der draget Omsorg for en — om jeg saa maa sige — korrekt Krigsførelse. — Heldigvis er jo Forholdet her i Landet dette, at Storkonflikterne stadig bliver sjældnere, og at begge Parter har Forstaaelse af, at vor Tids mange Vanskeligheder og vort Lands hele økonomiske Stilling ikke just opfordrer til at etablere langvarige og erhvervsskadelige Arbejdskonflikter.

Indenfor Industrien har man en vis Tilbøjelighed til at betragte Lønkontoen udelukkende som en Produktionsomkostning, der ligesom alle andre Omkostninger til Raastoffer etc. bør holdes saa langt nede som muligt. Men det bør understreges, at Lønnen ikke *kun* er en Omkostningsfaktor, men ogsaa betyder Købekraft, og at Befolkningens samlede Købeevne afhænver af Lønniveauets Højde. Saavel herhjemme som i de andre Lande er de lønarbejdende Personers Antal i stadig og stærk Vækst, og derved faar Lønfaktoren ogsaa en stadig større Betydning for selve Produktionsmængden. Vi hører saa ofte Tale om de høje danske Arbejdslønninger; men man bør herved betænke, at det er disse, der skaber Betingelserne for den høje Levestandard her i Landet, som ofte vækker Udlandets Beundring.

Jeg tror ikke at have gjort noget Skaar i Festglæden ved ogsaa ved denne festlige Lejlighed at have henvist til, at Lønhøjden ikke blot er et socialt, men tillige et folkeøkonomisk Problem af den allerstørste Betydning.

Jeg har allerede sagt, at der findes et Modsætningsforhold mellem Industriens Arbejdsgivere og Arbejdere, naar det gælder en Ordning af Arbejdsvilkaarene; men de faglige Organisationers Virksomhed paa Arbejderside er nu ikke mere alene begrænset til Lønomraadet. — Mange nye Arbejdsfelter er kommet til, og paa mange af disse Omraader har Industriens Arbejdsgivere og Arbejdere fælles Interesser at varetage. Vi ser da ogsaa, at deres Repræsentanter samarbejder paa bedste Maade indenfor en Række Institutioner af erhvervsmæssig Ka-

rakter. — Arbejdsgivere og Arbejdere er i lige høj Grad interesserede i Spørgsmaal som f. Eks. Tilvejebringelse af Beskæftigelsesmuligheder, Støtte til Industrivirksomheder og Industrieksporten, Lettelse af Industriens Kaar for dermed at sætte den i Stand til at møde Udlandets Konkurrence, og paa alle disse og mange andre Felter arbejder vi i bedste Forstaaelse.

Industrien vil ogsaa i Fremtiden kunne regne med Arbejdernes og Fagorganisationernes dybe Forstaaelse og aktive Medvirken ved Løsningen af alle Spørgsmaal, der berører dens Interesser.

Hvis man vil karakterisere Forholdet mellem Industriens Arbejdsgivere og Arbejdere, kan man sige, at der er noget, der skiller; men at der ogsaa er noget, der binder sammen. — Navnlig paa eet Punkt har der altid været Enighed, nemlig at enhver efter sin Evne bør øve en Indsats til fælles Bedste.

Det er denne Grundopfattelse, der har ført Industrien frem til at være et af vort Lands førende Erhverv, en Udvikling, der er saa meget mere bemærkelsesværdig, som den er tvungen til at indføre alle Raastoffer fra Udlandet. — Fra alle Sider anerkendes Industriens store Indsats i beskæftigelsesmæssig og erhvervsmæssig Henseende, dens vægtige Bidrag til Løsningen af de mange Vanskeligheder, der taarner sig op for vort Lands Økonomi. — Paa denne Mindedag kan dansk Industri derfor med berettiget Stolthed og Glæde skue tilbage paa Tiden, der svandt, og med Fortrøstning se Fremtiden i Møde. — Naar jeg skal udtale et Ønske i Anledning af 100 Aarsdagen for Industriforeningens Stiftelse, maa det være det, at Industriens Ledere og Arbejdere altid maa være besjælet af Viljen til Fremdrift og Nyerobringer til Gavn for hele vort Land og vort Folk. — Med disse Ord ønsker jeg Industriforeningen til Lykke og udtaler Haabet om Held og Fremgang i de kommende Aar.«

Per Bergman død.

Førstesekretær i Den faglige Landsorganisation i Sverige, *Per Bergman,* er den 30. Juni død efter lang Tids Sygdom. Han blev 57 Aar.

Per Bergman, der saa Dagens Lys i Skaraborg Len i 1882, kom efter endt Skolegang i Skræderlære. I 1904 sluttede han sig til den svenske Ungdomsbevægelse og blev hurtig en kendt Agitator. I 1906 var han med til Oprettelse af en Fagforening i Trolhättan, hvis Formand han blev.

Under Storstrejken i 1909 var Bergman med i den snævreste Ledelse, hvad der efter Strejken kostede ham hans Stilling ved Asea's Værksteder, hvor han den Gang var ansat som Modelsnedker, et Erhverv han var slaaet ind paa, saaledes at han egentlig havde lært to Fag.

Fra 1911 tog han Del i Arbejdet i Stockholm, 1917 blev han ansat i Træarbejderforbundet og fra 1920 i Landsorganisationen, hvis Første-Sekretær han var ved sin Død.

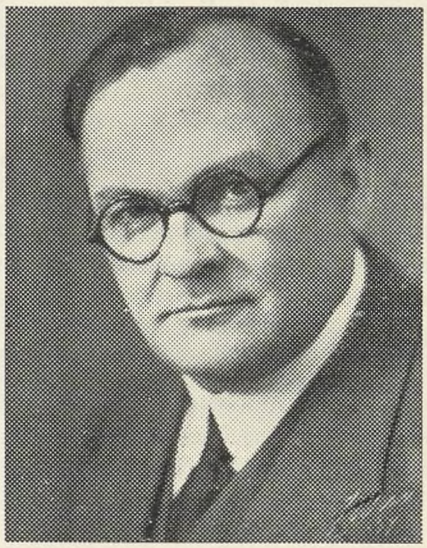

Bergman var meget kendt som Agitator, der fandtes vel knap en Plads i det langstrakte svenske Land, hvor ikke Per Bergman havde talt eller optraadt som Deklamator eller Oplæser.

En Tid var Bergman saavel i Afholdsbevægelsen som indenfor Arbejderbevægelsen den mest benyttede Agitator.

Hans venlige Omgangsform, en god lyrisk Aare, en Evne til at sige Tingene paa en frisk Maade gjorde ham til en kendt Mand langt udenfor Sveriges Grænser.

Mange Danskere vil huske hans Taler fra danske Kongresser og især hans versificerede Tale ved Vennen Nygaards Baare.

I Arbejderbevægelsen vil han længe blive husket som en af Bevægelsens bedste Sønner.

— — —

Ved Begravelsen, som fandt Sted i Stockholm den 6. Juli, var D. s. F. repræsenteret ved sin Næstformand, Knud V. Jensen.

Knud V. Jensen tog Afsked med Vennen, Per Bergman, med følgende Ord:

Som Stilhed hersker her i denne alvorlige Stund, Dødens Stilhed, bredte Stilheden sig nede blandt os, Per Bergman's danske Kammerater, da Dødsbudskabet naaede frem.

Vel havde vi med Sorg erfaret, at vor tidligere saa livsglade og kraftfulde Ven var bundet til langvarigt Sygeleje, men hos os, som hos alle Jer, næredes det stærke Haab om igen

at se vor Kammerat sund og frisk iblandt os. Det blev ikke saaledes. Vi saa ikke Per Bergman mere, og nu præger os de Tanker, som vældede frem, da Dødsbudskabet kom, Tankerne om det uforstaaelige i ikke at skulle arbejde Side om Side i nordisk Arbejderbevægelses Tjeneste med en god og dygtig Ven og Kammerat, og Tankerne om alt det, vi har gennemlevet, og alt det, vi har kæmpet for Side om Side med Per Bergman.

Tankerne om ham som den frejdige Fører, der altid, selv i den alvorligste Stund, havde et Smil og en Venlighed at give til Kende. For os vil stadig staa i uforglemmelig Erindring vort Samvær og Samarbejde med Per Bergman, hvor dette end foregik, i de nordiske Lande eller ude omkring i Verden, hvor vi mødtes, og ganske særlig er vi ham taknemlig for, at han, saa ofte hans Vej gennem Tiderne førte Syd paa, gerne lagde Vejen ind over hos os og gav Anledning til udbytterige Tanke- og Meningsudvekslinger. — Det vil altsaa ikke ske mere, vi har taget Afsked med Per Bergman for stedse, og det gør vi da ved en Tak til dig, Per Bergman, for, hvad du har været, foruden indenfor dit eget hjemlige Virkefelt ogsaa for os, dine danske Kammerater.

Personligt takker jeg dig for vort særlig oprigtige Venskab gennem de mange Aar, det Venskab, som blev mig en Livsberigelse. Tak for alt, Per Bergman, i Afskedens Stund tilsiger vi dig, at hos os, dine danske Venner, Kammerater og Arbejdsfæller, vil dit Minde længe blive bevaret.

Nyt Storværk om Fagbevægelsen.

Af *Otto Jensen.*

Henry Bruun: Den faglige Arbejderbevægelse i Danmark indtil Aar 1900. 1. Bd. til ca. 1880. Udgivet af Institutet for Historie og Samfundsøkonomi. 630 Sider.

Af dette Aars Bøger er der to, som ingen Tillidsmand indenfor Arbejderbevægelsen kan komme uden om. Det er Oluf Bertolts: *Pionerer,* som er udsendt i A. O. F.s Bogkreds, og Henry Bruun: *Den faglige Arbejderbevægelse i Danmark.* De to Bøger supplerer paa en udmærket Maade hinanden. I Bertolts Bog lægges Hovedvægten paa Skildringen af *Mændene,* der tog det første haarde Nap for at rejse en Arbejderbevægelse i Danmark. Men ikke blot Mændene er skildret, ogsaa *Baggrunden* og *Bevægelsen* selv er tegnet — sikkert og levende, som altid naar det er Bertolt, der fører Pennen.

I Henry Bruuns Bog er det hovedsagelig den fag*lige* Gren af Arbejderklassen, der er Genstand for Undersøgelse og Vurdering. Og Forfatteren møder med de allerbedste Forudsætninger for at løse denne Opgave. Ti Aar har han arbejdet med Stoffet, idet han allerede fra 1928 sammen med en Række andre Medarbejdere i Institutet for Historie og Samfundsøkonomi har bistaaet med Fremdragelse af et omfattende Kildemateriale til Belysning af Arbejderklassens Levevilkaar, Arbejdsforhold og sociale Frigørelseskamp.

Det første Resultat af Institutets dybtgaaende Undersøgelse var *Jørg. Pedersens* Bog: Arbejdslønnen i Danmark under skiftende Konjunkturer i Perioden 1850—1913. Denne Bog udkom i 1930. Samme Aar udsendtes »Sociale Studier i dansk Historie efter 1857«, der indeholder en Række Afhandlinger om Halvfjerdsernes og Firsernes Arbejderbevægelse, udarbejdet af unge Akademikere som Studiekredsøvelser under Institutets Vejledning og Ledelse. Aaret efter udkom: »Bidrag til Arbejderklassens og Arbejderspørgsmaalets Historie i Danmark fra 1864 til 1900«. Dette Værk indeholder bl. a. fire Afhandlinger som *Henry Bruun,* i Samarbejde med og under Tilsyn af Poul Engelstoft, har udarbejdet og som alle kan betragtes som Materiale og Forarbejde til det Værk, hvis første Del nu foreligger.

Bogen er et fremragende Kildeskrift, som enhver, der beskæftiger sig med faglige Problemer, selv maa læse — i en Anmeldelse som denne kan der kun gives en Antydning af, hvilken Rigdom af Oplysninger den indeholder.

Henry Bruun har inddelt Bogen i to Hovedafsnit. Det første omhandler den faglige Arbejderbevægelses *Forudsætninger.* Heri gives kort og klart Besked om Lavsvæsenet, om Forordningen af 1800, der indførte Kontraktfrihedens Princip, om Haandværkerbevægelsen i Fyrrerne og Halvtredserne o. s. v. Af Fr. Drejer, Jernstøber Linde og Rimestad gives fortræffelige Karakteristiker. Tressernes Arbejderforeninger og Husholdningsforeninger omtales. Af betydelig Interesse er Skildringen af de økonomiske Forskydninger, der finder Sted fra Midten af Aarhundredet og som finder sit stærkeste Udtryk i *Næringsfrihedens* Indførelse. Forfatteren rejser her det Spørgsmaal, om der med Rette kan tales om et egentligt *industrielt Gennembrud* i Aarene efter Næringsfrihedens Indførelse (1862) til 1871, det Aar Arbejderbevægelsen opstaar. Henry Bruuns Svar paa Spørgsmaalet er karakteristisk for den Saglighed og Grundighed, der præger hans Arbejde; vi citerer:

»*For* et bekræftende Svar taler til en vis Grad Industritællingen i 1872; den viser nemlig, at der i Løbet af disse Aar faktisk blev grundlagt 374 nye om end gennemgaaende smaa Fabrikker, og at samtidig 231 Industrivirksomheder blev væsentlig udvidede —«.

»*Mod* Antagelsen af et egentligt Gennembrud i 60 ernes Industri kan for det første anføres, at Samtiden ikke synes at have haft Øje herfor. »Dags-Telegrafen« omtaler saaledes i 1868 »den forunderlige Stilstand i Udviklingen af store industrielle Anlæg her i Landet« —.

Nogen egentlig Beviskraft har saadanne Udtalelser

naturligvis ikke, siger Henry Bruun, men han finder dog at de støttes af statistisk Materiale og anfører her fra forskelligt saadant Materiale Oplysninger, der viser, at den Bedriftskoncentration, som overalt har fulgt Industrialismen, *ikke* præger Byerhvervene i 60ernes Danmark. Heller ikke Aktieselskabsformen, der er saa uadskilligt forbunden med den moderne Industrialisme, trænger igennem i 60erne. I Aarene 1857—71 stiftes saaledes kun eet eneste industrielt Aktieselskab; 1872—75 derimod 86 — først i disse Aar har vi Gennembrudet.

Det var saaledes mindre det industrielle Gennembrud end andre Forhold, der skabte Betingelser for en Arbejderbevægelse. Et af de Forhold, der umiddelbart maatte medføre Utilfredshed i Arbejderklassen med Levevilkaar og Lønninger, var den kraftige Prisstigning paa de daglige Livsfornødenheder, der fandt Sted i Tresserne. Stærkest var Stigningen i *Husleje*. I Tiaarets Midte (1864—65) steg Huslejen i København 25—35%. Disse Prisstigninger bidrog i særlig Grad til at uddybe Nøden og de sociale Modsætninger i 60ernes København.

»Den dybe Misfornøjelse var«, skriver Henry Bruun, »vaagnet og lurede som en latent Energi i den menige Arbejders Sind; til dens Udløsning behøvedes to Ting: et Samlingssignal udefra og bedre Konjunkturer, der kunde bringe Efterspørgsel efter de ledige Hænder. Begge Dele kom i Aarene 1870—72«.

Samlingssignalet blev *Pariserkommunen,* der fængede i *Louis Pios* letbevægelige Sind. Han udsendte i Sommeren 1871 to smaa Hefter: »Socialistiske Blade«, hvori han opfordrede til Dannelse af et nyt dansk Arbejdersamfund, som naturligst underordnes »Internationale«. Pio var dog ikke den eneste, som omgikkes med saadanne Planer. Henry Bruun gør opmærksom paa (som Bertolt i sin Bog), at andre havde Forbindelse med Internationale før Pio. Det gælder saaledes en Buntmager *Lorentz Petersen.* Denne Mand levede det meste af sit Liv i Udlandet og havde her lært »Internationale« og dens Mænd at kende. Han blev i Tiden omkring 1870 af Internationales Generalraad sendt til København for at undersøge Mulighederne for en socialistisk Agitation i sit Hjemland. I et Brev til Internationale, som er dateret 22. April 1870, fortæller han, at han den foregaaende Aften havde været til en Sammenkomst af ni Socialister, som havde forhandlet om Oprettelse af en dansk Afd. af Internationale. — Det blev dog hverken Lorentz Petersen eller nogen af dem han havde forhandlet med, men derimod *Pio, Brix* og *Geleff,* der halvandet Aar efter oprettede Internationales danske Sektion.

Det var dog ikke alene Mændene omkring Internationale, der var virksomme for at samle Arbejderne. Henry Bruun fremdrager et stort og delvis nyt Materiale, som viser, at der ogsaa blandt Ikke-Socialister var Bestræbelse i Gang for at organisere Arbejderne til Varetagelse af økonomiske Interesser (»Formandsforeningen«, »Den typografiske Forening«, »Grovsmedeforeningen af 1873« etc.). Denne Kendsgerning viser ogsaa, at Røret blandt Arbejderne havde sine naturlige Aarsager i hjemlige Forhold. Naturligvis har dansk Arbejderbevægelse modtaget Paavirkninger udefra — ikke mindst gennem de hjemvendte Haandværkssvende, der havde været »paa Valsen« ude i Europa — men Hovedaarsagen til dens Fremkomst netop omkring 1870 var de økonomiske Forhold: Lavenes Ophævelse, der stillede Arbejderne anderledes end før, Lønarbejdets Forvandling fra et midlertidigt (Lærlinge- og Svendeaarene) til et livsvarigt Forhold, og endelig den sociale Nød, som skabtes ved de stærke Prisstigninger i Tresserne.

Henry Bruun nøjes ikke med at fremdrage Stof, der understreger hvad der er almindeligt kendt (f. Eks. den nære Forbindelse mellem 70ernes Fagbevægelse og Socialismen), men han belyser ogsaa, som allerede anført, de mindre kendte Træk i den unge Bevægelses Fysiognomi. Den ældste Fagbevægelse karakteriseres saaledes som en overvejende *Haandværkerbevægelse.* De industrielle Fag var ikke stærkt repræsenterede blandt københavnske Fagforeninger i de første Aar. Af ialt 65 Organisationer kan kun en halv Snes regnes at høre til Industrien. Et enkelt af disse Industrifag (Tobaksfaget) spillede dog en meget fremtrædende Rolle; ikke mindst derved at flere af de ledende Personer hentedes derfra — dengang som nu.

Dette Haandværkerfag fører paany Forfatteren ind paa Betragtninger over, hvor ringe Rolle *Storindustrien* spiller ved Arbejderbevægelsens Opkomst: »Paafaldende sjældent retter .. de nystiftede Fagforeninger deres Arbejde mod disse efter danske Forhold storkapitalistiske Virksomheder (Aktieselskaberne); — — — saa meget er sikkert, at det ikke var Ønsket om at komme dem til Livs, der gav Stødet til Fagforeningernes Dannelse«.

Et særlig interessant og helt nyt Materiale er fremdraget til Belysning af *Provinsens* Arbejderbevægelse i 70erne; af Forsøgene paa Forbundsdannelse og af Produktionsforeningerne (om Henry Bruuns Behandling af denne første Arbejderkooperation har Peder Nørgaard skrevet en interessant Artikel i »Socialisten«); men det vil føre alt for vidt at komme ind paa alt dette i denne Anmeldelse. Her skal til Slut kun anføres, at Bogen foruden den rent historiske Skildring indeholder interessante af mere ræsonnerende og vurderende Karakter; f. Eks. om faglig og politisk *Centralisation,* Forholdet til Socialdemokratiet, Fagbevægelsens »Forfatning, Forvaltning, Agitation og Understøttelsesvirksomhed«, om »Kampens Maal og Midler« og om Produktionsforeningerne.

Endelig er der vedføjet en Række *Bilag:*

Fortegnelsen over Internationales Sektioner, de københavnske Fagforeninger, Arbejderorganisationer i Provinsbyerne og Produktionsforeningerne samt Fortegnelser over Love for de tidligste Fagforbund og Fagforeninger og *hvor* disse Love findes, endvidere Fortegnelse over Medlemstal og Arbejdskampe — alle disse Bilag er saa værdifulde for enhver faglig Tillidsmand, at man blot for at erhverve denne bør købe Bogen.

Endelig skal nævnes, at Bogen er forsynet med et omfattende Sagregister, der gør det let at anvende

Bogen som *Opslagsbog*. Og at der vil blive »slaaet op«, derom er der ingen Tvivl. Ingen der i Fremtiden vil beskæftige sig med Arbejderbevægelsens første Tiaar kan komme uden om at bruge Henry Bruuns Bog — uden at have læst den kan man nemlig ikke vide ordentlig Besked.

Jeg giver helt og fuldt Bertolt Ret, naar han i Soc. Dem. skriver:

»*Den faglige Arbejderbevægelse i Danmark* er en Berigelse for vor Litteratur om Samfundsspørgsmaal og en Gave til Fagbevægelsen, som bør skattes højt. Den sætter simpelthen alt, hvad der hidtil er skrevet om dansk Fagbevægelses Historie i Skygge«.

Norsk Fagforeningskongres.

Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge afholdt i Dagene fra den 23. Maj til den 1. Juni sin 15. ordinære Kongres, der var besøgt af 385 Repræsentanter for 33 tilsluttede Forbund og 113 Repræsentanter for Fællesorganisationerne. De samvirkende Fagforbund var repræsenteret ved Sekretær *Eiler Jensen* og Elektrikerforbundets Formand, *Vald. Jensen.*

Kongressen blev aabnet med en Højtidelighed. Et stort Orkester spillede Potpourri over nyere Arbejdersange, og under Symfonimusikledsagelse fremsagdes en Prolog.

Formanden, *Olav Hindahl,* bød velkommen og bemærkede bl. a., at Landsorganisationen for første Gang havde den Glæde, at der var Repræsentanter tilstede for den norske Regering, og den Ære at have Repræsentanter for Den faglige Internationale som Gæster. Formanden understregede Betydningen af, at man netop nu virkeliggjorde den gamle, kendte Sætning:

»Arbejdere i alle Lande, forener Jer!«

Hindahl mindedes en Række afdøde Kammerater, derunder ogsaa den svenske Landsorganisations tidligere Formand og De samvirkende Fagforbunds afdøde Formand, *Vilh. Nygaard.*

Efter at Kongressen havde konstitueret sig, blev der holdt Gæstetaler af Jouhaux fra Internationalen, Vuori, Finland, Aug. Lindberg, Sverige, og Eiler Jensen, Danmark, samt af Repræsentanter for Parti og Regering m. fl.

Kongressen vedtog at sende en Indbydelse til *den russiske Landsorganisation;* men der indløb senere et Telegram fra Russerne, hvori meddeltes, at de ikke saa sig i Stand til at komme.

Der var til Repræsentanterne udleveret trykte *Beretninger,* hvoraf det bl. a. fremgik, at der i Kongresperioden var gennemført *Lønforhøjelser* til et samlet Beløb af 115 Millioner Kr., og at 100.000 Arbejdere havde faaet 12 Dages Ferie. — *Medlemstallet* var i de seneste Aar gaaet stærkt frem.

I 1934 havde man 172.500 Medlemmer, og pr. 31. December 1937 var Medlemstallet steget til 323.000.

Tilgangen er i særlig Grad sket af Skov- og Landarbejdere, Sømænd, Fiskere og Fangstmænd, samt Funktionærer i offentlige og private Virksomheder.

Formanden kunde fastslaa, at Landsorganisationen nu var Landets største Folkebevægelse, repræsenterende alle Fag og Næringer. Der sker intet i Landets politiske og økonomiske Liv, uden at Arbejderne er med til at sætte deres Stempel derpaa.

Af Fagorganisationens Opgaver kunde Formanden nævne, at det var lykkedes at skabe en retfærdigere Fordeling, at hæve de laveste Lønninger, at gennemføre Kriseprogram for Merbeskæftigelse, ligesom Kontrol med de forskellige Næringer idag er aktuel Politik.

I det hele taget er Fagorganisationens Stilling til Kampen om Samfundsmagten et centralt Spørgsmaal, som binder Fagorganisationen og Partiet mere intimt sammen.

Der var forholdsvis ringe Diskussion angaaende Beretningen, der enstemmig blev godkendt, mens *Regnskaberne* for Aarene 1934—37 blev godkendt uden Bemærkninger.

Der var stor Diskussion vedrørende *Organisationsformerne.* Det syntes, som om man har Vanskelighed ved at gennemføre Industriforbundsformen, idet mange Forbund ikke ønsker at give Slip paa deres Medlemsstab til Fordel for andre. Man vedtog imidlertid at fastholde den tidligere Kongresvedtagelse om industrielle og bedriftsvise Organisationsformer, og at man skulde bestræbe sig for at gennemføre Vedtagelsen. Der skulde optages Forhandlinger mellem de Forbund, som vilde blive berørt af den praktiske Gennemførelse. Det udtaltes endvidere, at man skulde tilsigte Varetagelse af de enkelte Faggruppers Interesser indenfor Industriforbundene.

Man vedtog Regler for *Fællesorganisationerne* og bekræftede tidligere Vedtagelser vedrørende *Arbejdsløses Organisering,* dog saaledes at de Arbejdsløses Foreninger kom til at staa i samme Forhold til Fællesorganisationerne som Fagforeningerne overfor Fagforbundene.

Angaaende *Monopoliseringstendenserne* vedtog man at modarbejde saadanne, og det blev paalagt alle Organisationer ikke at hindre Arbejderne i at søge og tage anvist Arbejde. Alle Arbejdere, som er i Beskæftigelse og faar anvist Arbejde, har Ret til at faa ordnet deres Medlemsskab i Fagorganisationen for det Virkeomraade, hvorunder vedkommende Arbejdsplads sorterer.

Man vedtog fri Overflytning for Medlemmerne, og man bekræftede Samarbejdet mellem Organisationerne ved Oprettelse af Overenskomster.

Blandt forskellige andre Organisationsspørgsmaal var det særlig Spørgsmaalet om *Husassistenternes Organisering,* der optog Debatten, og man vedtog, at Husassistenterne foreløbig skulde organiseres i Tilknytning til et bestaaende Forbund, enten Norsk Hotel- og Restaurationsarbejderforbund eller Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelforbund.

Landsorganisationen bevilgede 6000 Kr. pr. Aar til denne Organisationsvirksomhed.

Vedrørende *Arbejdstidsspørgsmaalet* gav Kongressen sin Tilslutning til Den faglige Internationales Udtalelse og til fortsat Støtte for de Bestræbelser, som gøres af den internationale Arbejdsorganisation. Man tilsluttede sig endvidere etapevis Gennemførelse af Arbejdstidsforkortelse, især maatte Kravet rejses ved Bedrifter og Industrier, hvor en kraftig Rationalisering medførte Indskrænkning af Arbejdsstyrken; men Kongressen vilde ikke træffe bindende Beslutninger for den samlede Arbejderklasse, saaledes som Forholdene i Øjeblikket er.

I Relation til Spørgsmaalet om Arbejdstiden vedtog man at indskrænke *Overarbejde* til det mindst mulige, samt at afspadsere præsteret Overarbejde. Endvidere krævedes en Udvidelse af Ferierne.

Angaaende Hovedaftalen, d. v. s. det *norske Septemberforlig,* der er af forholdsvis ny Dato (den blev vedtaget i Begyndelsen af 1935 med Udløb den 31. December 1939), vedtog man at opsige denne til dens Udløbsdato og at udarbejde Ændringsforslag under Hensyntagen til de Erfaringer, der er høstet i den Tid, Hovedaftalen har bestaaet.

Med Hensyn til Hovedoverenskomsten mellem *Norges kooperative Landsforening* og Landsorganisationen forelaa der et Forslag om Bibeholdelse af den gældende Aftale, og dette vedtog man med nogle faa Tilføjelser.

Af Hovedprincipperne i denne Overenskomst kan nævnes, *at* Arbejdsforholdene indenfor kooperativ Bevægelse skal være mindst lige saa gode som ved private Bedrifter af samme Beskaffenhed, *at* Sympatistrejker og Lockouter ikke skal kunne finde Sted, samt *at* eventuelle Tvister skal behandles af et Nævn.

Vedrørende *faglig Teknik* paalagdes det Forbundslederne at redegøre for deres Synspunkter, naar det gælder Tarifkrav, Taktik og Bedømmelse af de forskellige Forhold og den Stilling, de enkelte Fag og Industrier vil komme i, dersom Konflikt indtræder.

Angaaende Arbejdstvistlovgivningen førtes der en stærk Kritik imod »*Boykotloven*«, der i altfor høj en Grad indskrænker Fagforbundenes Muligheder for Sympatikonflikt, og som sammenblander Spørgsmaalet om Boykot af Varetilførsel med Spørgsmaalet om Kundeboykot. Man vedtog at fremsætte Krav om Ophævelse af Boykotloven, idet man iøvrigt vilde afvente en Arbejdstvistlovgivningskomités Betænkning og Forslag.

Vedrørende *Kontingentet* vedtog man at ændre dette fra 80 Øre til 85 Øre pr. Medlem og Maaned, samt en hel Del Lovændringer, for hvilke der dog ikke er Grundlag til en nærmere Redegørelse, bortset fra at man vedtog at forhøje Forretningsudvalgets Antal fra 13 til 15 Medlemmer.

Om de *sociale Spørgsmaal* holdt Socialminister *Oskar Torp* et udmærket instruktivt Foredrag, og Kongressen vedtog at give sin Tilslutning til, at Landsorganisationen i Samarbejde med Partiet arbejder videre for Løsning af Problemerne om *Nødhjælpsarbejde, Priskontrol* og *Sociallovgivning,* herunder ogsaa Arbejdsløshedsforsikring og Beskyttelseslovgivning for Landbruget.

Vedrørende »*Folkets Hus' Fond*«, der har til Hensigt at støtte Oprettelse af »Folkets Hus« rundt omkring i Landet, vedtog man af Kontingentet for heltbetalende Medlemmer at overføre 5 Øre pr. Medlem pr. Maaned til Fondet.

Under Behandlingen af *Administrationen* debatteredes der kraftigt om, hvorvidt en Udvidelse af Sekretærernes Antal med 1 skulde medføre, at det blev en kvindelig Sekretær, eller om man skulde lægge Hovedvægten paa at faa en sprogkyndig Sekretær, samt om det statistiske Kontor skulde udvides. — Man vedtog at ansætte yderligere en Sekretær og m. H. t. det statistiske Kontor, at alle vigtige Afgørelser vedrørende Kontorets Drift skulde træffes af Landsorganisationen efter en Indstilling fra en Komité paa 5 Mand, valgt af Sekretariatet.

I Spørgsmaalet om *Kamp mod Krig og Fascisme* gik man i Forelæggelsen stærkt ind for en Afstandtagen fra alle Diktaturtilhængere, herunder ogsaa Kommunisterne. Det udtaltes, at Arbejderklassen er indstillet paa at forsvare sine Rettigheder, selvom det skal ske med Vaaben i Haand; Smaabrugere og Fiskere maa forstaa Fagorganisationens Kamp, da det er en Arbejderklasse paa March.

Internationalens Repræsentant, *Schevenels,* redegjorde i et Foredrag for en Række af de Faser, der betinger Fascismens Udvikling, og som styrede hen imod Krigen.

Man bevilgede 100.000 Kr. til det demokratiske Spanien.

Kongressen tilsagde Den faglige Internationale sin solidariske Støtte i dens Kamp imod Krigsfaren og vedtog angaaende den russiske Landsorganisations eventuelle Indmeldelse i Den faglige Internationale følgende:

»I Erkendelse af, at international faglig Samling er af den største Betydning i Kampen mod Krig og Fascisme og for Fred og Frihed, vil Landsorganisationen yde sin Medvirkning til, at den russiske og andre Landsorganisationer, som endnu staar udenfor Den faglige Internationale, bliver optaget i denne paa Grundlag af de Statutter, som er vedtaget, og de Retningslinier, som er trukket op for dens Virksomhed.«

Angaaende *Lærlingespørgsmaalet* vedtog man et af »Arbejdernes Ungdomsfylking« fremsendt Forslag, der krævede et Aars obligatorisk Fortsættelsesskole for praktisk Oplæring, praktiske Kursus for Udlærlinge, Uddannelse af Lærere, samt at Udgifterne hertil skulde bæres af Staten og administreres af Undervisningsdepartementet. Endvidere gik Forslaget ud paa Krav om Oprettelse af kommunale Ungdomsnævn, Lov om Lærlingeforhold og Fagskoler m. v.

Man vedtog Oprettelse af en »*Landsorganisationens Skole*«, der skal rejses for et Fond, hvortil der skal ydes 2 Kr. pr. Medlem i Landsorganisationen. Fondets Midler skal anvendes til Oprettelse af Højskoler iøvrigt. Af Beløbet udreder Landsorganisationen Halvparten, medens den anden Halvpart

udredes af Forbundene. Oprettelse af et *Pressefond,* hvortil indtil 10% af Landsorganisationens Kapital stilles til Raadighed som Laan, vedtoges med alle Stemmer mod 4.

Der behandledes en lang Række andre Spørgsmaal, og som et af de Spørgsmaal, der optog en Del af Debatten, skal nævnes: *Gifte Kvinders Stilling i Erhvervslivet,* hvor man dog tilsidst vedtog Sekretariatets Indstilling, gaaende ud paa, at de gifte Kvinder principielt maatte være at ligestille med de øvrige Fagforeningsmedlemmer.

Genvalgte blev: Som Formand *Olav Hindahl,* som Næstformand *Konrad Nordahl,* som Kasserer *I. B. Aase* og som Sekretær *Lars Evensen.* Sidstnævnte fik Stemmeret i Forretningsudvalget. Som nyvalgt Sekretær udpegede man *Elias Volan.*

Beslutningernes Mangfoldighed bevirker, at de her kun er opresummeret i kort og knap Form. — Paa en Fremmed virker det forbavsende at konstatere den kolossale Talelyst, der bl. a. gav sig Udslag i, at Kongressen varede i 10 Dage. Mange umodne og uafklarede Meninger udtaltes, og mange Synspunkter blev fremsat, som vi forlængst har ladt bag os her i Danmark. Trods dette kunde man dog med Glæde konstatere, at hele Arbejdet krystalliserede sig i Beslutninger, der for den overvejende Dels vedkommende var i Overensstemmelse med de Synspunkter, som ogsaa vi vilde anlægge, og at Beslutningerne som Regel var i Overensstemmelse med Sekretariatets Indstillinger.

Mange af de Brydninger, der har været i norsk Arbejderbevægelse, findes der endnu Reminiscenser af, men der er utvivlsomt god Vilje og Stræben efter at skabe en Samling om Demokratiet og om et klogt Reformarbejde, der vil give Resultater for det arbejdende, norske Folk.

Bogbinderforbundets Kongres.

I Dagene den 12.—14. Juni holdt Bogbinderforbundet sin 15. ordinære Kongres, som fandt Sted i København.

Formanden, *Th. Nielsen,* aabnede Kongressen og bød Velkommen til Delegerede og Gæster. Blandt disse var for første Gang en Repræsentant for Czekoslovakiet, *Fr. Kolar,* samt Repræsentanter for de nordiske Lande, *David Eriksson* fra Sverige, *Merikoski* fra Finland og *Ø. Marthinsen* og *E. Engelsgaard* fra Norge. De samvirkende Fagforbund var repræsenteret af *Hans Jacobsen,* der overbragte en Hilsen fra den faglige Centalorganisation og bl. a. understregede Betydningen af Samarbejdet mellem Fagbevægelsen og Partiet, der havde sat sig saa gode Spor i Lovgivningsarbejdet og derfor burde fortsættes og styrkes.

Efter Taler af de øvrige Gæster konstituerede Kongressen sig med *A. Stenstrøm* og *Vald. Petersen* som Dirigenter og med *Willy Jensen* og *Chr. Tillemann* som Sekretærer.

Beretning om Virksomheden.

Formanden aflagde derefter Beretning om Virksomheden i den forløbne Kongresperiode.

Forbundets Medlemsantal er i Perioden forøget ganske betydeligt; Medlemsantallet er nu 5284 mod 4512 i 1935, hvilket er en Fremgang paa 772 nye Medlemmer. Denne Fremgang skyldes særlig Kartonnage- og Papirvareindustrien, som er i rivende Udvikling paa Grund af det store Forbrug af Emballage.

Arbejdsløshedsprocenten blandt Medlemmerne har været ret høj, idet der til Stadighed har været ca. 13 pCt. Ledige. Formanden udtalte Haabet om, at Arbejdsløshedsprocenten ved de nye Love, der er vedtaget, og ved en Begrænsning af Tilgangen til Brancherne, maa dale ganske betydeligt, ligesom en Arbejdstidsnedsættelse maa være et af Hovedkravene i Fremtiden.

Formanden redegjorde endvidere nærmere for Overenskomstforhandlingerne i 1935—1938, i hvilket Tidsrum der i Bogbinderarbejdet er sket en Timelønsforhøjelse paa 5 Øre for Svende og 3 Øre for kvindelige Arbejdere, medens Lønforhøjelsen i Papirindustriarbejdet, hvor et stort Antal Kvinder er beskæftiget, er noget større.

Formanden gennemgik derefter en Del af Periodens Voldgifts- og Retssager og beskæftigede sig udførligt med den stærkt omtalte Arbejdsstandsning paa Jyllands Papirværk i 1937.

I den følgende Diskussion deltog en lang Række Talere. Blandt Emnerne var Ønsket om en forbedret Fabriksinspektion, hvis Arbejde i højere Grad byggede paa Oplysninger fra Arbejdernes Tillidsmænd; endvidere det kooperative Bogbinderi »Concordia«, hvis Virksomhed nogle Talere ønskede udvidet, og Ønsker om et effektivt Samarbejde mellem de grafiske Fag, saaledes som det findes i adskillige andre Lande.

Debatten afsluttedes med Godkendelse af Beretningen og Vedtagelse af en Resolution, hvori Kongressen udtaler sin Tilfredshed med og sin Beundring for det Arbejde, der i den forløbne Tid er udført af Regeringen og det socialdemokratiske Parti.

Regnskabet aflagdes af Hovedkasserer *Kr. Eriksen,* der betegnede Forbundets økonomiske Stilling som tilfredsstillende. Der har siden 1935 været en Formuefremgang paa 68.000 Kr. til Trods for, at Lockouten betød en direkte Udgift paa 220.000 Kr. Hovedkassereren rettede en Tak til de skandinaviske Broderorganisationer for Støtte under Konflikten.

Til Matteotti-Fonden bevilgedes enstemmigt og under Bifald efter Formandens Forslag 2000 Kr., og ligeledes efter Formandens Forslag vedtoges det enstemmigt at udvide Rammerne for Bevillinger til Oplysningsarbejdet, hvortil der i 1935—38 var bevilget bestemt afgrænsede Beløb.

Det overlodes Hovedbestyrelsen at disponere over de fornødne Penge til Støtte af Kursusdeltagelse, Tillidsmandskursus og andet Oplysningsarbejde.

Regnskabet blev enstemmigt godkendt.

Indkomne Forslag.

Det vedtoges at bevare den nuværende Kongresperiode paa 3 Aar. — Fagbladet vil blive udvidet til 8 Sider. Et Forslag om Ansættelse af en Rejsesekretær forkastedes, derimod vedtoges et Forslag om fuldstændig Arbejdshvile den 1. Maj.

Det vedtoges at vælge 4 Revisorer i Stedet for 3. Formanden, Hovedkassereren og de københavnske Hovedbestyrelsesmedlemmer skal udgøre Forretningsudvalget.

Valg.

Forbundsformand *Th. Nielsen* blev genvalgt med Akklamation. Paa samme Maade genvalgtes Hovedkasserer *Kr. Eriksen.* Til Hovedbestyrelsen nyvalgtes for Provinsen *P. Petersen,* Odense, og *Hans Sørensen,* Vejle, i Stedet for Johs. Nielsen, Odense, og Lauge Jørgensen, Kolding, der ikke ønskede Genvalg. Genvalgt blev *Marius Jensen,* Aalborg, *Thrine Petersen,* Odense, og *Vald. Petersen,* Aarhus. For København valgtes til Hovedbestyrelsen *Severin Olsen, Aage Jespersen, Mathias Jensen, Edith Mayne, Fr. Knudsen* og *Niels Kjær.*

Kongressen sluttede paa sædvanlig Maade med Taler af Gæsterne og Afsyngelse af Internationale.

Riggernes og Sejlmagernes Forbundskongres.

I Dagene 16.—18. Juni holdt Riggernes og Sejlmagernes Forbund ordinær Kongres i København.

Formanden, *A. Svendsen,* aabnede Kongressen og gav i sin Indledning et Overblik over den øjeblikkelige Situation. For Tiden havde Forbundet ingen ledige Medlemmer, men Gennemsnitsledigheden i Kongresperioden havde dog været 13,7 pCt. Han mindedes den rige Lovhøst paa det sociale Omraade og udtalte til Slut nogle Mindeord over de afdøde Medlemmer og kendte afdøde indenfor Fagbevægelsen.

Til Sekretær valgtes *Max Pedersen* og til Dirigent *Robert Petersen,* begge København.

De samvirkende Fagforbunds Repræsentant, Sekretær *Eiler Jensen,* overbragte en Hilsen fra Centralorganisationen og understregede den Betydning det havde, at Centralorganisationens Tillidsmænd havde Kontakt saavel med de smaa Forbund som med de stores Arbejde og Virkefelt. Hvert Led skal virke paa bedste Maade for at skabe det rigtige Samvirke.

I sin *Beretning* kom Formanden stærkt ind paa Overenskomstsituationerne, Overarbejdsloven, Ferieloven og omtalte udførligt Forbundets indre Arbejde samt en Række særlige Forhold.

Saavel Beretningen som *Regnskaberne,* der viste en meget betydelig Formuefremgang, godkendtes enstemmigt.

Indsendte Forslag og Lovændringer.

Kongressen gik derefter over til Behandling af de foreliggende Forslag. Det vedtoges efter nogen Debat indenfor Forbundets Rammer at oprette en Sygekasse, der dog ikke blev gjort obligatorisk. Endvidere vedtoges et Forslag om, at Forbundet skal anskaffe Emblemer til Medlemmerne.

Indenfor Fagets Omraade — Sejlsyning — beskæftiges en Del Kvinder, og der var Forslag om, dels at Forbundet iværksatte et Arbejde for at højne disse Kvinders Lønninger, dels at optage dem i Organisationen.

Der var mellem alle de Delegerede Enighed om, at Fagets Trivsel fordrede, at Kvinderne fik ordentlig Løn for det Arbejde, de af Tidens Udvikling var ført ind i, men flere Delegerede ønskede ikke Kvinder optaget i Forbundet, da dette, efter de paagældende Taleres Mening vilde betyde, at endnu mere Arbejde gik over til Kvinderne.

Paa Opfordring gav De samv. Fagforbunds Repræsentant, *Eiler Jensen,* de Delegerede en Oversigt over de Sager, Snedkerforbundet havde ført for at faa fastslaaet en *Enhedspris* for visse Arter af Arbejder indenfor Faget, uanset om det udførtes af Kvinder eller Mænd. Eiler Jensen gik principielt ind for Kvinders Medlemsskab i Organisationen.

Formanden for Forbundet, *Svendsen,* mente, at hvis de Kvinder, der beskæftigedes i Faget, blev Medlemmer, vilde man lettere være i Stand til at ordne deres Lønforhold. Eventuelt bør de organiseres i andet Forbund, men dermed var Muligheder for mange Grænsetvister jo ogsaa til Stede, sagde Formanden.

Efter mange og særdeles livlige Indlæg vedtog Kongressen, *at Spørgsmaalet om Kvinders Adgang til Medlemsskab i Forbundet skal afgøres ved Urafstemning mellem Sejlmagerne,* paa hvis Arbejdsomraade Kvinderne er beskæftiget.

En lang Række Lovændringer, der delvis omordner Forbundets Virkefelt, blev vedtaget, bl. a. vedtoges det, at Forretningsføreren en Gang hvert Aar skal besøge hver Afdeling.

Valg.

Til Forretningsfører og Hovedkasserer genvalgtes med Akklamation og med Tak for udført Arbejde *A. Svendsen.* Ledelsen, der ligeledes blev genvalgt, bestaar af følgende: *Max Pedersen* og *Axel Christensen,* København, *Th. Nielsen,* Helsingør, *O. Laursen,* Aalborg, og *Arthur Jensen,* Frederikshavn. Desuden vælger Københavns Afdeling et Medlem til Ledelsen.

Kongressen afsluttedes med Leveraab for Forbundet.

Dansk Jernbaneforbunds Kongres.

Dansk Jernbaneforbund afholdt i Dagene 19.—21. Juni sin 30. ordinære Kongres i Nørre-Sundby i Overværelse af ca. 140 Kongresdelegerede og en Række indbudte Gæster fra Ind- og Udland.

Forbundets Formand, *Charles Petersen,* bød Velkommen og redegjorde i sin Aabningstale for den politiske og faglige Situation samt for Kongressens Opgaver. Endvidere udtalte For-

manden nogle Mindeord over de i Kongresperioden afdøde Medlemmer.

Man gik derefter over til Kongressens Konstituering.

Til Ordstyrere valgtes Banenæstformand *E. Hjortkilde* og Overportør *W. Andersen,* Aarhus. Overbaneformand *Fr. Nielsen,* Gørlev, og Pakmester *O. J. Bentsen,* København, valgtes til 1. Sekretærer. Til Redaktionsudvalg valgtes Sekretær *Chr. Vejre,* Portør *P. Madsen,* Nyborg, og Pakmester *N. Nielsen,* Struer.

Gæsterne fik nu Ordet til deres Hilsningstaler. Paa De samvirkende Fagforbunds Vegne talte Formanden, *Chr. Jensen,* der overbragte en Hilsen fra den faglige Centralorganisation og understregede Betydningen af Samarbejdet mellem Forbundene. Efter en Omtale af Statsarbejdernes Lønforhold sluttede Chr. Jensen med at mane til fortsat Sammenhold og Samarbejde til Virkeliggørelse af de fælles Maal.

Beretning om Virksomheden.

Formanden, *Ch. Petersen,* aflagde en udførlig Beretning om Virksomheden i den forløbne Kongresperiode. Han redegjorde herunder særlig for de første Lønforhandlinger og de herved opnaaede Resultater. Han omtalte endvidere Feriespørgsmaalet og meddelte, at der nu var Mulighed for at faa en virkelig god Ferieordning fra 1940. Efter at have omtalt en Række andre for Tjenestemændene vigtige Spørgsmaal sluttede Ch. Petersen sin Beretning med et Tilbageblik over den snart 25-aarige Periode, han har været Formand, og i hvilken Tid Organisationen er blevet styrket og konsolideret. Der er ingen Myndighed eller andre, sagde han, som mener, at vi kan fejes til Side, men de ønsker derimod gerne vor Medvirkning til Løsning af foreliggende Problemer.

Beretningen affødte en længere Diskussion, hvorunder en Række Talere havde Ordet. Efter replicerende Bemærkninger af Formanden godkendtes Beretningen, og Kongressen vedtog enstemmigt følgende Resolution:

> Kongressen udtaler sin Tilfredshed med den Forstaaelse, der er opnaaet mellem Regeringen og Tjenestemandsorganisationerne vedrørende Reguleringstillægget. Navnlig anerkender Kongressen det Princip, der er lagt i det midlertidige Tillæg for indeværende Finansaar, og som er ensartet for de lavere som for de højere lønnede Tjenestemænd.
>
> Kongressen er iøvrigt af den Opfattelse, at en almindelig Revision af Tjenestemandslovens Lønnings- og Pensionsbestemmelser snart vil være paakrævet, og det henstilles til Hovedbestyrelsen at fremsætte Krav om en Lønningslovsrevision, saa snart den anser Tiden belejlig dertil, samt at iværksætte de for dette Formaal nødvendige Forarbejder.
>
> Kongressen udtaler derhos sin Anerkendelse overfor Regeringen og det nuværende Rigsdagsflertal for den Række gode demokratiske Love og sociale Foranstaltninger, der særlig i de sidste 2 Aar er gennemført til Gavn for den arbejdende Befolkning i vort Land, samt for de Forholdsregler, der er truffet til Bekæmpelse af den hærgende Arbejdsløshed.
>
> Det er Kongressens Opfattelse, at denne Linie bør fortsættes. Men Forudsætningen er, at Enighed og Sammenhold indenfor vore Organisationer fremdeles styrkes og udbygges, og Dansk Jernbaneforbund er fast besluttet paa af hele sin Evne at være med til at værne om vore gode demokratiske Institutioner og dansk Folkestyre.

De af Hovedkasserer *Kantsøe* forelagte Regnskaber blev enstemmigt godkendt.

Forslag og Lovændringer.

Det vedtoges at overføre 50,000 Kr. af Reservefondets Midler til Hjælpefondet til Bestridelse af de Udgifter, der medgaar til Begravelseshjælp til Medlemmer og deres Hustruer.

I Anledning af Forbundets Jubilæum i Oktober 1939 vedtoges det fra 1. Juli at oprette »Dansk Jernbaneforbunds Jubilæums Legatfond« paa 200,000 Kr. Renteindtægten vil i Portioner paa 50 og 100 Kr. blive fordelt til trængende Pensionister og pensionerede Enker. Vedtægterne vil senere blive forelagt og derefter stillet til Godkendelse for Kongressen i 1940.

Til Bestridelse af Udgifterne ved de Stiftelsesfester, som tænkes afholdt i samtlige Fællesafdelinger i Oktober og November Maaned 1939 i Anledning af 40 Aars Jubilæet den 23. Oktober 1939, bevilgedes et ekstraordinært Tilskud paa 4 Kr. pr. Medlem for de første 100 Medlemmer og derefter 3 Kr. pr. Medlem for mere end 100 Medlemmer. Udgiften udredes af Reservefondet.

Det vedtoges at stille 1 Million Kr. til Raadighed af Forbundets Midler til Udlaan blandt Forbundets Medlemmer. Bevillingen løber fra 1. September 1938.

Til Oprettelse af Aftenskoler bevilgedes 2 Kr. pr. Medlem, og denne Bevilling er disponibel efter Hovedbestyrelsens Skøn. Ogsaa denne Udgift afholdes af Reservefonden.

Det vedtoges at tegne Pensionsforsikring for de tre kvindelige Kontorassistenter, der er ansat i Forbundet.

Det vedtoges, at Hovedbestyrelsen ved en kommende Lønrevision søger Aldersgrænsen for Ansættelse som Tjenestemand nedsat fra 24 til 22 Aar.

Endvidere henstillede Kongressen til Hovedbestyrelsen at søge udvirket, at der ved en kommende Lønrevision ydedes Godtgørelse for forskudt Tjeneste i Tiden fra Kl. 18 til Kl. 6.

Valg af Ledelse.

Formand *Charles Petersen* genvalgtes med Akklamation som Formand til Udgangen af Aaret.

Kongressen foretog derefter Valg af ny Forbundsformand. Hertil valgtes ved skriftlig Afstemning Ekspedient *T. H. Petersen,* Nørager.

Til Revisor genvalgtes Pakhusformand *L. C. Jensen,* Aarhus. Til Oplysningsudvalget genvalgtes Pakmester *Fogsgaard Nielsen,* København, og nyvalgtes i Stedet for Banearbejder Poulsen, Vilbjerg, der ønskede at fratræde paa Grund af Sygdom, Overportør *P. Madsen,* Nyborg.

Det vedtoges fremtidig at holde de ordinære

Kongresser i August Maaned de lige Aarstal. Den første Kongres holdes i 1940.

Kongressens Afslutning formede sig som en storslaaet Hyldest til den afgaaende Formand, hvis store Indsats i Forbundets og Fagbevægelsens Tjeneste fremhævedes af Delegerede og Gæster. Efter at Charles Petersen havde takket for den store Hyldest, sluttedes Kongressen med Afsyngelse af »Internationale«.

Rundskue

Bryggeriarbejderne sagde Nej til D. s. F. Paa Bryggeriarbejdernes Kongres vedtoges det som tidligere omtalt, at der indenfor Forbundet skulde foretages en Afstemning om Forbundets Indmeldelse i De samv. Fagforbund.

Resultatet blev, at Forslaget er forkastet med stor Majoritet. For Provinsens Vedkommende er der kun en lille Majoritet for Forkastelsen. I København har praktisk talt alle Medlemmer paa nogle Hundrede nær stemt Nej.

Stemmeprocenten har været lidt over 85. Forbundets Medlemstal er 6865.

Et Jubilæum. Dansk Funktionærforbunds Medlemsblad »*Funktionærtidende*« kunde i Juni Maaned fejre sit 25 Aars Jubilæum, idet det første Nummer af Bladet udkom i Juni 1913.

Bladet, der først udkom hvert Kvartal under Titlen »Forsikringsfunktionæren« har flere Gange skiftet Format og Udseende og udkommer nu hver Maaned.

I en ledende Artikel i Bladets Jubilæums-Nummer giver Redaktionen en Oversigt over Medlemsbladets Start og dets Udvikling gennem de 25 Aar og skriver til Slut:

»Vort Medlemsblad har ikke virket forgæves i de 25 Aar, der er gaaet, og det har fortsat en stor Mission at udøve. Det skal i kommende Tider bringe Bud til alle dem, der endnu staar uden Tilknytning til Forbundet. Det skal være Agitatoren for vor Sag og Fortaleren imod Uret, der øves, fra hvad Side det end maatte være. Som et frit Organ med Ret til dets lovlige Brug skal det medvirke i Arbejderklassens samlede Propaganda for Fred og Demokrati, for Værn mod de svage og for dem, der uden egen Skyld er frataget Arbejdsmuligheden.«

Vi fremfører vor Lykønskning i Anledning af Jubilæet og udtaler Haabet om, at »Funktionærtidende« paa samme Maade som hidtil vil tale Forbundets og Medlemmernes Sag og yde sit Bidrag til at samle alle Fagets Udøvere indenfor Forbundets Rammer.

Kooperationen. Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger afholdt den 21. Juni Generalforsamling i København. Af Formandens Beretning fremgik, at Omsætningen i 1937 beløb sig til 207 Mill. Kr. og Nettooverskudet til 12 Mill. Kr. Bestyrelsens Forslag om Overskudets Fordeling, bl. a. om Udbetaling af 6 pCt. til Brugsforeningerne, vedtoges enstemmigt. Som Mødested for næste Aars Generalforsamling udpegedes Aalborg.

Flytning af St. Bededag. Arbejderbevægelsens Erhvervsraad, Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri, Grosserer-Societetets Komite, Industriraadet, De københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation, Landbrugsraadet, Provinshandelskammeret, De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark og Søfartsraadet har rettet Henvendelse til Kirkeministeriet og anmodet dette om at tage Spørgsmaalet om en tidsmæssig Flytning af St. Bededag op til velvillig Overvejelse.

Det hævdes i Henvendelsen, at St. Bededag, der nu falder i Foraarsmaanederne, hvor der i Forvejen er mange Helligdage, er til meget betydelig Ulempe for Erhvervslivet. En særlig Ulempe er det, at Helligdagen falder paa en Fredag, da man fra Erhvervenes Side søger at begrænse Arbejdstiden om Lørdagen.

Man udtaler Ønsket om en Forlægning af St. Bededag til en Mandag i Efteraarstiden, helst September, hvor der er meget sparsomt med Helligdage.

Produktion og Beskæftigelse. Industriens Produktionsindeks er for Maj Maaned uforandret 109 mod 110 for Maj 1937. Indekstallet for de enkelte Industrigrupper viser ikke større Udsving end 2 Points Nedgang for Tekstilindustrien og 2 Points Stigning for Læderindustrien og Sten-, Ler- og Glasindustrien.

Beskæftigelsestallet (det gennemsnitlige Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag) er for Maj 1938 beregnet til 1.292.000 mod 1.255.000 i April 1938 og henholdsvis 1.335.000 og 1.283.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

Oplysningsarbejdet. Arbejdernes Oplysningsforbund har udsendt Beretning om Virksomheden i 1937—38.

Beretningen viser en betydelig Fremgang for tre af de vigtigste Arbejdsomraader: Studiekredsene, Foredragsvirksomheden og Aftenskolerne. Men ogsaa for Filmens og for Korrespondanceundervisningens Vedkommende er der værdifulde Fremskridt at notere, og tillige fremhæves den store Kursusvirksomhed.

Oplysningsforbundets Ledelse har paabegyndt et Arbejde for Rejsningen af den tredje Arbejderhøjskole, og de endelige Planer kan formentlig ventes fremsat i den nærmeste Fremtid.

Beretningen indeholder en Række talmæssige Oplysninger om Oplysningsarbejdets Omfang, der viser Fremgangen paa de forskellige Arbejdsomraader. Afsluttende hedder det i Beretningen, at 1937—38 har været et godt Aar for Arbejderoplysningen og at Vækst og Fremgang har præget Arbejdet overalt.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse. I Regnskabsaaret 1937—38 havde Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse en Tilgang af 12.163 nye Medlemmer, og Kassens Medlemstal er nu oppe paa 184.659 Medlemmer. Kassen har kontrolleret 11 Mill. 200.000 ledige Dage og udbetalt vedtægtsmæssig Understøttelse til 107.957 Medlemmer, fortsat Hjælp til 63.280 og Brændselshjælp til 93.230 Medlemmer. I Understøttelse er der udbetalt noget over 45 Mill. Kr., nemlig noget over 31 Mill. Kr. i Hovedforsikringen og godt 14 Mill. Kr. i Fortsættelseskassen. I Aarets Løb har Kassen anvist 76.123 Medlemmer Arbejde i kortere eller længere Tid.

Nyt fra Udlandet

NY DIREKTØR FOR ARBEJDSBUREAUET. Det internationale Arbejdsbureaus Forvaltningsraad var den 4. Juni samlet til Møde i Genève, hvor man foretog Valg af ny Direktør i Stedet for A. Butler, der fratræder denne Stilling ved Aarets Udgang. Valgt blev Amerikaneren *John G. Winant,* der hidtil har beklædt en ledende Stilling i Arbejdsbureauet. Samtidig vedtog Mødet at genoprette Stillingen som Vicedirektør, og hertil valgtes Edvard Phelan, Irland, der lige siden Arbejdsbureauets Oprettelse har hørt til dets bærende Kræfter og sidst fungerede som Underdirektør.

INTERNATIONAL BJERGARBEJDERKONGRES. Bjergarbejdernes internationale Sammenslutning afholdt den 23. Maj og følgende Dage i Luksemburg sin 33. Kongres. Der var mødt ca. 200 Delegerede fra Belgien, Frankrig, England, Holland, Luksemburg, Norge, Polen, Spanien, Sverige, Tjekoslovakiet og Balkanlandene.

Kongressen drøftede Spørgsmaalet Sikkerhedsforanstaltninger og Erhvervssygdomme og vedtog hertil en Beslutning, der beklager det voksende Tab af Menneskeliv i Kulgruberne i hele Verden. Arbejdsbureauet i Genève anmodes derfor om at fremskynde Udarbejdelsen af Standard-Vedtægter for Sundhedsforanstaltninger og Beskyttelse imod Ulykke.

Kongressen godkendte den Holdning, Internationalens Repræsentanter havde indtaget ved dette Spørgsmaals Behandling i Genève, endvidere krævede den en international Løsning af Arbejdstidsspørgsmaalet samt en international Regulering af Kulproduktionen og dens Fordeling.

I en Resolution toges der Stilling mod de fascistiske Staters Provokationer og Angreb paa fredelige Lande, og med Hensyn til Spørgsmaalet om international faglig Samling vedtoges en Udtalelse, der henstiller til Ledelsen at behandle alle eventuelle Anmodninger om Optagelse i Overensstemmelse med Internationalens Love og Retningslinier.

ARBEJDSLØSHEDEN I ENGLAND. Ved Udgangen af Marts 1938 fandtes der i England i alt 1.844.583 tilmeldte forsikrede arbejdsløse. Dette er omtrent 100.000 færre end ved Aarets Begyndelse, men 380.000 flere end i Maj 1937, hvor Arbejdsløshedstallet var lavest med 1.519.260 forsikrede arbejdsløse. I Tiden fra Maj 1937 til Marts 1938 er Arbejdsløsheden navnlig steget meget stærkt i Tekstilindustrien.

ARBEJDSLØSHEDSTALLET. Antallet af de til de offentlige Arbejdsanvisningskontorer tilmeldte arbejdssøgende Medlemmer af statsanerkendte Arbejdsløshedskasser udgjorde Fredag den 27. Maj ialt 80.395.

Samme Dag var der ligeledes til de offentlige Arbejdsanvisningskontorer tilmeldt ialt 12.926 Personer, der ikke var Medlemmer af statsanerkendte Arbejdsløshedskasser.

Arbejdslønnen i Industrien.

Oktober Kvartal 1937 og Aaret 1937.

Paa Grundlag af det lønstatistiske Materiale, der af Dansk Arbejdsgiverforening stilles til Raadighed for Det statistiske Departement, er der — ligesom for tidligere Kvartaler — for Okt. Kvartal 1937 foretaget en Opgørelse over Arbejdernes gennemsnitlige Timefortjeneste i en Række Fag indenfor Industrien, Haandværket og Handelen. Det skal bemærkes, at Betaling for Sommerferie ikke er inkluderet i de beregnede gennemsnitlige Timefortjenester. Med Hensyn til Fremgangsmaaden ved Beregningen m. v. skal henvises til tidligere Redegørelser, sidst i Statistiske Efterretninger 1933, Nr. 17.

I Tabel 1 er der for de større Hovedgrupper af Arbejdere den gennemsnitlige Timefortjeneste angivet for Oktober Kvartal 1937 og for de 4 foregaaende Kvartaler.

Af Tabellen fremgaar det, at den gennemsnitlige Timefortjeneste for samtlige Arbejdere under eet i Oktober Kvartal 1937 var 138 Øre. For faglærte mandlige Arbejdere var Timefortjenesten 166 Øre, for Arbejdsmænd 139 Øre og for Kvinder 92 Øre. Det skal bemærkes, at den Mellemkategori af Arbejdere, der kan betegnes som »tillærte«, hovedsagelig indgaar under Gruppen ufaglærte. Timefortjenesten er saaledes, sammenlignet med Juli Kvartal 1937, steget for alle de enkelte Kategorier af Arbejdere. En Del af denne Stigning skyldes de Forhøjelser af de overenskomstmæssige Lønninger, der blev Resultatet af Foraarets Overens-

Tabel 1. *Den gennemsnitlige Timefortjeneste i Oktober Kvartal 1937 og de 4 foregaaende Kvartaler.*

	Antal Arbejdere pr. $^{31}/_{12}$ 1937	Gennemsnitlig Timefortjeneste				
		Okt. Kv. 1937	Juli Kv. 1937	April Kv. 1937	Jan. Kv. 1937	Okt. Kv. 1936
		Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
København						
Fagl. Arbejdere	26828	181	180	177	173	179
Ufagl. —	24780	148	149	147	142	144
Ialt Mænd...	51608	165	165	162	158	162
Kvindl. Arbejdere	19312	93	93	92	91	90
Samtl. Arbejdere	70920	146	147	144	140	143
Provinsen						
Fagl. Arbejdere	23439	149	146	144	142	145
Ufagl. —	31296	132	129	129	127	130
Ialt Mænd...	54735	139	136	136	134	136
Kvindl. Arbejdere	12492	89	88	87	86	86
Samtl. Arbejdere	67227	130	128	127	125	128
Hele Landet						
Fagl. Arbejdere	50267	166	164	161	159	163
Ufagl. —	56076	139	138	137	134	136
Ialt Mænd...	106343	152	150	149	146	148
Kvindl. Arbejdere	31804	92	91	90	89	89
Samtl. Arbejdere	138147	138	138	136	133	135

komstforhandlinger, men en væsentlig Del maa dog henføres til den Omstændighed, at Akkordfortjenesten er steget. Naar den gennemsnitlige Timefortjeneste for samtlige Arbejder under eet ikke er steget, skyldes det, at den Nedgang i Antal beskæftigede, der er sket fra Juli til Oktober Kvartal, særlig har ramt de højere lønnede faglærte og ufaglærte, medens Beskæftigelsen har været omtrent uforandret for Kvinderne.

Ligesom for de foregaaende Kvartaler er der for Oktober Kvartal foretaget en Opgørelse over Fortjenesten ved Overarbejde og Arbejde i skiftende Hold, og Tillæget pr. Time for samtlige Arbejdere under eet udgjorde henholdsvis 0,7 og 0,5 Øre. I Oktober Kvartal 1937 udgjorde Antallet af Overarbejdstimer for de Fag, hvor Oplysning om Overarbejde foreligger, 1,2 pCt. af samtlige Arbejdstimer mod 2,7 pCt. i Oktober Kvartal 1936. Nedgangen i Overarbejdet skyldes Bestemmelserne i Lov af 7. Maj 1937, som traadte i Kraft 1. Oktober, om Forbud mod Overarbejde undtagen i særlige Tilfælde.

I Tabel 2 er angivet den gennemsnitlige Timefortjeneste for Hovedgrupper af Arbejdere i Aarene

Tabel 2. *Den gennemsnitlige Timefortjeneste ved Akkord og i Timeløn i Aarene 1937 og 1936.*

	1937			1936		
	Akkord	Timeløn	Tilsammen	Akkord	Timeløn	Tilsammen
København	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
Faglærte Arbejdere...	194	163	178	193	160	176
Ufaglærte — ...	186	133	146	183	129	143
Ialt Mænd...	191	146	163	189	143	160
Kvindl. Arbejdere....	105	79	92	103	77	91
Samtl. Arbejdere...	163	131	144	160	128	141
Provinsen						
Faglærte Arbejdere...	160	134	146	156	131	143
Ufaglærte — ...	153	118	129	151	114	127
Ialt Mænd...	156	124	136	154	121	133
Kvindl. Arbejdere....	103	71	87	100	69	86
Samtl. Arbejdere...	144	117	128	142	113	125
Hele Landet						
Faglærte Arbejdere...	178	149	163	175	146	160
Ufaglærte — ...	166	125	137	163	121	134
Ialt Mænd...	173	135	149	170	131	146
Kvindl. Arbejdere....	104	76	90	102	74	89
Samtl. Arbejdere...	154	124	136	151	121	133

1937 og 1936 med Adskillelse mellem Fortjenesten ved Arbejde paa Akkord og i Timeløn. Som Følge af de ændrede Overenskomstforhold er der Forandringer i Tallene fra 1936 til 1937 for alle Grupper af Arbejdere.

Som foran anført, er Betaling for Sommerferie ikke indbefattet i de beregnede gennemsnitlige Timefortjenester, og disse inkluderer heller ikke Tillæg for Overarbejde og Tillæg for Arbejde i skiftende Hold, hvor det er muligt at udskille saadanne Tillæg fra Fortjenesten. For Aaret 1937 er der foretaget en Opgørelse over Fortjenesten herved, og for Hovedgrupperne af Arbejdere meddeles i nedenstaaende Tabel 3 Resultaterne af denne Opgørelse.

Det maa dog erindres, at det ikke er alle de i Statistiken indbefattede Arbejdere, der har de her

Tabel 3. *Gennemsnitligt Tillæg pr. Time i Aaret 1937.*

	Overarbejde			Holdskifte			Sommerferie		
	København	Provinsen	Hele Landet	København	Provinsen	Hele Landet	København	Provinsen	Hele Landet
	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
Fagl. Arb....	1,1	1,2	1,1	0,8	0,3	0,6	2,7	2,1	2,4
Ufagl. Arb...	1,6	1,3	1,4	0,7	0,5	0,5	2,1	1,4	1,7
Ialt Mænd.	1,3	1,2	1,3	0,7	0,4	0,6	2,4	1,7	2,0
Kv. Arb.....	0,3	0,3	0,3	0 3	0,6	0,4	2,0	1,8	1,9
Samtl. Arb...	1,0	1,1	1,1	0,6	0,4	0,5	2,3	1,7	2,0

omhandlede Tillæg, idet i nogle Fag (f. Eks. Byggefagene), Sommerferie ikke forekommer, saaledes at de gennemsnitlige Tillæg pr. Time for de Arbejdere, der faar saadanne Tillæg, er større, end Tallene direkte angiver.

Med Hensyn til Overarbejdets Omfang skal anføres, at for de Fag, hvor Oplysning om Overarbejde foreligger, udgjorde Antallet af Overarbejdstimer i Aaret 1937 1,8 pCt. af samtlige Arbejdstimer. For faglærte Mænd var Procenten 1,7, for ufaglærte Mænd 2,4 og for Kvinder 1,0; for København var den 1,8 og for Provinsen ligeledes 1,8. —

I Tabel 4 er der givet Oplysninger om den gennemsnitlige Timefortjeneste for de enkelte Fag i Aaret 1937, og til Sammenligning er anført de tilsvarende Tal for Aaret 1936.

Ved en saadan Beregning for Aaret som Helhed sker der en Udjævning af de Forskydninger i de enkelte Fags Fortjeneste, som har en mere tilfældig eller sæsonmæssig Karakter, og som særlig har Betydning i forskellige Byggefag, hvor de ofte langvarige Akkorder bevirker, at Akkordoverskud forholdsvis hyppigt udbetales i Aarets to sidste Kvartaler.

Som Følge af de Forandringer, der er sket i Overenskomstforholdene fra 1936 til 1937, er den gennemsnitlige Fortjeneste for de fleste Fag steget en Del siden 1936. Angaende Enkeltheder henvises til Tabellen.

STØT ARBEJDERNES KOOPERATIVE VIRKSOMHEDER OVER HELE LANDET

Arbejdslønnen i forskellige Industrier m. v. i 1937 og 1936.

Fag	København			Provinsen		
	Ant. Arbejd. pr. 31/12 1937	Gnsntl. Timeftj.		Ant. Arbejd. pr. 31/12 1937	Gnsntl. Timeftj.	
		Aaret 1937	Aaret 1936		Aaret 1937	Aaret 1936
		Øre	Øre		Øre	Øre
Tilvirkn. af Nærings-og Nydelsesmidler:						
Bagerier, Svende	827	152	151	2	125	124
Bryggerier, ufagl. Arb.	2059	153	146	518	142	135
— Kvinder	852	113	107	249	92	87
Chokoladefab., faglærte Arb.	42	142	143	26	139	135
— ufagl. Arb.	174	121	119	19	119	117
— Kvinder	725	76	75	141	66	65
Cikoriefabrikker, ufagl. Arb.	37	140	142	11	115	111
— Kvinder	45	95	90	16	70	70
Fedevare- og Konservesindustri:						
Slagteriarbejdere, ufaglærte	388	153	151	—	—	—
Andre ufaglærte Arbejdere	22	123	118	74	109	107
Slagteriarbejdersker	210	85	83	—	—	—
Andre Kvinder	103	94	88	299	70	68
Margarinefabr., ufagl. Arb.	97	137	137	95	133	132
— Kvinder	54	83	83	58	82	82
Mælkekondens.fabr., ufagl. Arb	—	—	—	104	119	119
— Kvinder	—	—	—	163	84	81
Møller, Svende	49	144	141	197	127	124
— ufagl. Arb.	32	133	132	130	116	113
Spritfabrikker, ufagl. Arb.	75	149	142	247	145	138
— Kvinder	66	122	116	16	121	115
Sukkerfabrikker, ufagl. Arb.	295	150	146	3511	129	125
— Kvinder	160	89	87	188	65	63
Tobaksindustri:						
Cigarfabr., Mænd, faglærte	1034	155	152	739	149	148
— — ufaglærte	59	131	129	33	123	120
— Kvinder, faglærte	484	131	128	217	140	136
— — ufaglærte	1240	119	115	1857	123	119
Cigaretfabr., Mænd, ufaglærte	42	215	209	3	155	150
— Kvinder	191	128	124	47	96	92
Røgtobaksfabr.: Mænd, ufagl.	36	186	184	76	137	138
— Kvinder	93	123	122	138	95	96
Skraatobaksfabr.: Mænd, fagl.	13	214	211	49	189	189
— — ufagl.	15	130	129	22	129	129
— Kvinder	78	84	86	146	84	84
Forsk. Industrier, ufagl. Arb.	83	129	128	18	116	121
— Kvinder	118	89	90	33	66	67
Tekstilindustri:						
Possementfaget, Svende	27	156	159	6	168	181
— Kvinder	17	82	79	1	83	82
Rebslagerier, Svende	5	164	158	15	125	120
— ufagl. Arb.	91	153	140	46	110	106
— Kvinder	162	82	78	139	67	66
Sejlmagersvende	7	192	183	18	129	128
Sækkefabrikker, Arbm.	10	119	117	19	109	105
— Kvinder	132	81	80	162	72	71
Tekstilfabr., Mænd	986	134	136	2282	123	122
— Kvinder	2846	94	93	4435	83	82
Beklædningsindustri m. v.:						
Hattemagere	27	190	189	2	184	183
Hattearbejdersker	173	98	96	5	91	93
Skomagersvende	10	157	155	—	—	—
Skotøjsarbejdere, Mænd	669	158	159	110	120	118
— Kvinder	791	93	93	102	76	72
Skræddersvende i bestilt Skrædderi	96	157	155	5	134	143
Skræddersvende i Industrien	170	158	158	28	140	141
Syersker	2617	79	79	531	73	73
Tilskærere i Industrien	180	189	188	6	174	—

Fag	København			Provinsen		
	Ant. Arbejd. pr. 31/12 1937	Gnsntl. Timeftj.		Ant. Arbejd. pr. 31/12 1937	Gnsntl. Timeftj.	
		Aaret 1937	Aaret 1936		Aaret 1937	Aaret 1936
		Øre	Øre		Øre	Øre
Jordarbejde og Bygningsindustri:						
Blikkenslagersvende	329	192	184	267	137	134
Brolæggersvende	58	248	251	20	178	167
Arbm. hos Brolæggere	81	189	187	—	173	173
Bygningssnedkersvende	995	195	193	657	142	136
Glarmestersvende	154	152	149	111	123	119
Jord- og Betonarbejdere	2534	180	174	1943	129	125
Linoleumspaalæggere	113	185	187	—	—	—
Malersvende	927	193	196	287	140	141
Murersvende	1114	247	248	1646	157	158
Murarbejdsmænd	718	196	195	1448	136	135
Stukkatørsvende	26	199	200	6	149	130
Terrazzoarbejdere	80	170	167	23	125	124
Tømrersvende	616	214	215	1530	146	144
Arbm. hos Tømrere	10	127	129	47	121	118
Trævareindustrien:						
Billedskærersvende	12	153	146	39	141	138
Bødkersvende	87	164	163	55	150	146
Børsteindustrien, Svende	57	158	153	21	123	126
— ufagl.	30	134	132	8	104	101
— Kvinder	70	86	85	13	73	71
Drejersvende	59	140	137	33	135	136
Kurvemagersvende	21	132	121	—	—	112
Møbelsnedkersvende	687	163	160	746	133	131
Maskinsnedkere	401	157	155	1190	123	121
Pianoarbejdere	103	176	175	38	121	123
Rammearbejdere	33	164	159	23	123	122
Sadelmager- og Tapetserersv.	223	175	172	164	144	141
Træindustriarbejdere, ufagl.	225	124	121	721	108	106
Læder- og Lædervare-industri:						
Garverier, Svende	131	178	178	47	152	145
— ufagl. Arb.	180	172	171	225	146	145
— Kvinder	18	101	99	14	77	71
Læderv. og Rejsetøjsarb, fagl.	99	170	172	—	—	—
— — Kvinder	71	84	83	—	—	—
Sten-, Ler-, og Glasindustri:						
Cementfabr., Arbm.	—	—	—	833	152	152
Cementstøberier, Arbm.	49	214	208	124	123	120
Glasslibere	33	181	161	64	179	166
Glasmagere	77	191	180	96	210	199
Glasværker, ufagl.	230	155	—	404	117	—
Grus- og Skærvefabr., Arbm.	10	131	132	186	115	112
Kalk- og Teglværker, Arbm.	44	140	135	2122	122	118
— Kvinder	—	—	—	100	73	71
Keram. Industri, fagl. Arb.	160	178	173	82	140	134
— ufagl. —	346	136	135	148	127	120
— Kvinder	357	103	100	70	79	77
Stenhuggerier, Svende	99	173	177	287	127	126
— ufagl. Arb.	108	146	142	200	121	117
Metalindustri:						
Blikkenslagersvende	239	191	192	145	147	143
Elektrikere	1002	171	167	1042	145	144
Formere	481	178	174	485	155	151
Guld-, Sølv- og Elektropletarb. faglærte Arbejdere	353	159	154	114	138	132
— ufaglærte Arbejdere	126	128	124	89	122	116

Arbejdslønnen i forskellige Industrier m. v. i 1937 og 1936 (fortsat).

Fag	København			Provinsen		
	Ant. Arbejd. pr. 31/12 1937	Gnstl. Timeftj. Aaret 1937	Gnstl. Timeftj. Aaret 1936	Ant. Arbejd. pr. 31/12 1937	Gnstl. Timeftj. Aaret 1937	Gnstl. Timeftj. Aaret 1936
		Øre	Øre		Øre	Øre
Guld-, Sølv- og Elektropletarb.						
— Kvinder	54	81	77	50	66	62
Gørtlere	193	152	149	64	139	134
Karetmagere	56	173	171	97	150	144
Kobbersmede	91	193	189	79	174	171
Malersvende	217	193	193	366	162	163
Metalslibere	246	177	172	122	141	138
Metaltrykkere	43	186	180	26	164	158
Skibstømrere	231	179	179	338	155	149
Smede og Maskinarbejdere	9639	172	167	9088	144	139
Træarbejdere	482	163	160	848	144	141
Div. fagl. Arbejdere	107	179	178	97	146	141
Arbejdsmænd	5927	137	132	5584	126	122
Kvinder	2642	91	89	875	79	77
Kemisk Industri o. lign.:						
Elektricitets-, Gas- og Vandv., ufagl. Arb.	13	118	113	67	126	122
Farve- og Lakfabr., ufagl. Arb.	350	122	120	27	124	119
— Kvinder	39	73	70	7	80	79
Farverier, Svende	66	148	146	8	136	137
Fjerfabrikker, ufagl. Arb.	28	135	135	—	—	—
— Kvinder	34	76	73	—	—	—
Foderstoffabrikker, ufagl. Arb.	26	129	127	36	115	112
Gummifabrikker, ufagl. Arb.	132	154	147	517	156	155
— Kvinder	100	81	79	601	91	88
Imprægn.anst, ufagl. Arb.	—	—	—	79	150	146
Isoleringsmontører	95	228	214	60	162	160
Jern-, Metal- og Kludebranchen, ufagl. Arb.	120	142	143	—	—	—
— Kvinder	61	92	87	—	—	—
Kemikalieindustr, ufagl. Arb.	102	122	120	14	114	111
— Kvinder	132	73	70	4	74	68
Oliemøller, ufagl. Arb.	712	148	144	853	151	144
— Kvinder	30	84	82	46	74	72
Olieraffinaderier, ufagl. Arb.	36	138	134	—	—	—
— Kvinder	7	80	79	—	—	—
Svovlsyrefabr., ufagl. Arb.	32	145	140	411	144	140
Sæbefabrikker, ufagl. Arb.	108	150	138	54	113	109
— Kvinder	186	90	94	55	70	68
Tagpapfabr. m. m., ufagl. Arb.	130	147	148	24	127	126
Tændstikfabr., ufagl. Arb.	50	150	149	—	—	—
Kvinder	148	90	89	—	—	—
Forsk. Industrier, ufagl. Arb.	289	130	135	141	125	122
— Kvinder	289	81	77	97	73	72

Fag	København			Provinsen		
	Ant. Arbejd. pr. 31/12 1937	Gnstl. Timeftj. Aaret 1937	Gnstl. Timeftj. Aaret 1936	Ant. Arbejd. pr. 31/12 1937	Gnstl. Timeftj. Aaret 1937	Gnstl. Timeftj. Aaret 1936
		Øre	Øre		Øre	Øre
Papirindustri:						
Papirfabrikker, Arbmd.	270	132	129	990	124	121
Papirfabrikker, Kvinder	41	94	89	312	90	86
Papirvareindustri, ufagl. Arb.	142	131	127	26	124	118
— Kvinder	421	89	85	205	82	76
Æskefabrikker, ufagl. Arb.	88	131	123	20	132	129
— Kvinder	613	92	91	175	85	84
Fremstilling af Bøger, Billeder og Blade:						
Bogbinderier, Svende	473	179	176	141	137	136
— Kvinder	615	98	97	142	77	76
Bogtrykkerier m. v.:						
Typografer	2402	175	172	1389	162	159
Stentrykkere	252	193	188	130	157	151
Kemigrafer	306	194	188	39	164	157
Ufagl. Arb.	290	136	132	99	124	122
Kvinder	450	90	87	134	73	72
Litografiske Etabl., ufagl. Arb.	73	133	130	34	122	117
— Kvinder	87	90	87	44	72	71
Handel og Transport:						
Havnearbejdere	—	166	168	—	174	167
Lager- og Pakhusarbejdere	932	123	120	2125	118	115
Konduktører og Vognstyrere	81	163	160	27	169	160
Arbm. ved Jernbaner og Sporveje	3	139	133	88	110	106
Forskellig:						
Badeanstalter, Kvinder	25	91	89	4	74	68
Barbersvende	7	113	114	—	—	—
Damefrisørinder	3	89	87	—	—	—
Kvinder paa Vaskerier	1017	75	73	130	67	65
Kvinder ved Rengøring	364	82	80	56	72	70
Operatører og Kontr. v. Biogr.	179	166	166	—	—	—
Telefonarbejdere	507	150	147	635	149	148
Telefonarbejdersker	95	90	91	4	87	79
Fastlønnede Arbejdere:		Kr.pr.Uge			Kr.pr.Uge	
Formænd	852	96,84	96,52	837	76,87	76,41
Kuske	495	62,34	60,21	312	55,04	52,85
Chauffører	2279	63,17	61,83	1162	56,86	55,64
Fyrbødere	385	65,35	62,75	761	60,71	58,32
Bude	281	50,04	50,69	27	52,67	53,63
Natvægtere	160	64,50	63,48	96	65,94	64,01

Lønbevægelser og Konflikter

Riggere og Sejlmagere.

En Uoverensstemmelse vedrørende en hos *Sejlmagermester Chr. Nielsen,* Esbjerg, beskæftiget Mestersvend, P. Holst, angaaende sidstnævntes Organisationsforhold, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 24. Maj med følgende Resultat:

Sejlmagermester Nielsen udtaler, at han ikke vil lægge Herr Holst nogen Hindring i Vejen for at indmelde sig i Riggernes- og Sejlmagernes Forbund i Danmark.

Sagen er hermed bortfaldet.

Ved et Møde den 24. Maj mellem Forbundet og *Sejlmagerlauget i København* og *Dansk Sejlmagermesterforening for Provinserne* drøftedes i Henhold til Ferieloven af 13. April 1938 Feriespørgsmaalet indenfor Sejlmagerfaget i Danmark, og man endes om følgende:

1) Arbejdsgiverne fortsætter til og med Udgangen af Juni Maaned d. A. at fradrage i den indtjente Løn 2%. Ved Ferien i 1938 kommer det fulde tilbageholdte Beløb fra Ferien i 1937

til og med Udgangen af Juni Maaned d. A. til Udbetaling.

2) Fra 1. Juli d. A. ydes Ferie i Henhold til Loven for de Fag, der ikke tidligere har haft Ferie, hvoraf følger, at der fra nævnte Dato indtil og med 31. Marts 1939 skal henlægges 2% af den udbetalte Arbejdsløn til Ferien i 1939, som altsaa for fuld Beskæftigelse bliver 4½ Dag.
3) Parterne er iøvrigt enige om at tiltræde Feriesystem A, jfr. Hovedorganisationernes Aftale af 7. Maj d. A.

Smede og Maskinarbejdere.

Paa Grund af Klage over, at de hos *A/S Dansk Pressefabrik* beskæftigede Smede og Maskinarbejdere fremtidig nægter at betjene mere end een Maskine, afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 23. Maj.

Enighed opnaaedes ikke, da Forbundet fastholdt det af dets Medlemmer indtagne Standpunkt, og Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig derfor at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

Snedkere.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 14. Maj forhandledes om en Overenskomst for Snedkerfagets Arbejdere, beskæftiget hos *Snedkermester A. Berthold* ved Fremstilling af Hatteforme.

Paa Mødet opnaaedes der en Ordning, hvorved en Supplementsoverenskomst oprettedes til den indenfor Møbelsnedkerfaget i København gældende Overenskomst. — Herefter annulleredes det overfor Snedkermesteren fremsatte Strejkevarsel.

En Klage fra Snedkerforbundet over, at *A/S »Silvan«* ikke havde betalt de hos Aktieselskabet beskæftigede Bygningssnedkersvende efter Overenskomstens Bestemmelse, naar ny antagne Arbejdere indsættes i en aftalt Akkord, behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 3. Juni.

Paa Mødet, hvor Klagen blev drøftet, enedes man om, at A/S »Silvan« til fuld Afvikling af den paastaaede Klage indbetaler 140 Kr. til Bygningssnedkernes Fagforening.

Stenindustriarbejdere.

Ved et Fællesmøde den 18. Maj i Arbejdsgiverforeningen behandlede man en Klage fra D. s. F. over, at der efter Stenindustriarbejderforbundets Paastand var nægtet Stenhuggersvend Alfred Hansen Arbejde i *Neksø Sandstensbrud* paa Grund af, at han var angrebet af Silicose.

Efter nogen Forhandling sluttede Mødet med de af Direktør Madsen fremsatte Udtalelser, der var tiltraadt af Arbejdsgiverforeningens Repræsentant, idet Direktør Madsen yderligere erklærede, at Alfred Hansen ikke skulde være afskaaret fra at faa Arbejde i Neksø Sandstensbrud, hvis der maatte blive Brug for yderligere Arbejdskraft end den i Neksø boende.

Tekstilarbejdere.

I Anledning af en af Dansk Tekstilarbejderforbund overfor *Cottonstrikkeriet hos Firmaet S. Hebsgaard,* Herning, varslet Strejke, afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 1. Juni, hvor man enedes om følgende:

»Den hidtil gældende Prøveaftale fornys saaledes, at der fra første Lønningsdag at regne afregnes Folkene ved Strikning paa Cottonmaskinerne med den skalamæssige Timeløn plus en Tillægsakkord paa 75 Øre pr. Dusin Par Strømper netto.

Denne Ordning gælder indtil 1. December d. A., hvorefter der mellem Tekstilfabrikantforeningen og Dansk Tekstilarbejderforbund optages fornyet Forhandling om Muligheden for en Fastlæggelse af Akkordforholdene.

Den varslede Strejke aflyses«.

Arbejdsmænd.

Den 9. Juni behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen en Klage fra D. A. F. over, at *Vognmand Hans Hansen,* Kalundborg, trods overenskomstmæssig Forpligtelse til kun at beskæftige organiserede Arbejdere, havde en Mand ved Navn Zakariasen, der ikke var Medlem af Fagforeningen. Fra Arbejdsgiverside paastodes, at omtalte Mand var selvstændig Vognmand, idet han havde købt Vogn af Hans Hansen.

Paa Mødet tilbød Arbejdsgiverne at fremlægge en ændret Kontrakt, der paastodes at være af den Beskaffenhed, at der ingen Tvivl kunde være om, at Zakariasen var Vognmand. Endvidere tilbød man at fremlægge Papirer for, at Vognmand Hans Hansens Kontrakt med Kaalund Mejeri helt og fuldt var overdraget til Zakariasen, og desuden meddeles nu, at Vognmandsforeningen har optaget Zakariasen. Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

— — —

En Uoverensstemmelse med *Entreprenørfirmaet J. L. Østlund* om, hvorvidt et Stykke Arbejde i Henhold til Overenskomsten skulde udføres i Akkord, eller om Entreprenøren var berettiget til, som sket er, at lade sine ugelønnede Chauffører og et Par Brolæggersvende udføre Arbejdet, var til Behandling paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 9. Juni.

Her opnaaedes ikke Enighed og Forbundet forbeholdt sig derfor at indbringe Sagen til Afgørelse for Den faste Voldgiftsret.

— — —

Angaaende Oprettelse af Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold for Medlemmer af D. A. F., beskæftiget hos *Nordisk Vejmateriale Fabrik A S,* Aalborg, afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 10. Juni d. A.

Fra Arbejdernes Side fremsattes et Forslag til Overenskomst, hvori der bl. a. krævedes en Timeløn af 150 Øre, men da det ikke var muligt at faa et bedre Tilbud frem fra Arbejdsgivernes Side end en Timeløn af 120 Øre + et Akkordafsavnstillæg af 10 Øre, og da der i Forvejen foreligger Overenskomster for lignende Virksomheder, bl. a. i Horsens, hvor Timelønnen ligger paa omkring 145 Øre, endte Mødet uden Resultat.

Der skal herefter tages Stilling til eventuel Afsendelse af Strejkevarsel.

REDAKTØR: CHR. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Alle 12, 2. S., København V. .·. Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 2 * KØBENHAVN DEN 1. AUGUST 1938 * 35. AARGANG

Arbejderbeskyttelse

En Ulykke som den, der skete i København den 27. Juli, hvor en Fabriksbygning paa Amerikavej ramlede sammen med det Resultat, at en Arbejder blev dræbt paa Stedet og 19 blev bragt paa Hospitalet med større eller mindre Kvæstelser, maner os Arbejdere og vore Organisationer til Eftertanke.

Ved en saadan Lejlighed stilles man overfor Spørgsmaalet, om vor Lovgivning med Hensyn til Arbejderbeskyttelse er tidssvarende, om den ikke er saa mosbegroet eller saa ormstukken, at Stammen er hul under Barken. Man spørger sig selv, om de forskellige »Væsener«, der administrerer vore Love og Regulativer, har Folk, der kender og forstaar de Kaar og Arbejdsbetingelser, som vor Tids Arbejdere maa leve og arbejde under. Har vore Love, vore »Væsener« og Embedsmændene i disse holdt Trit med Udviklingen, den Udvikling, som har givet os Rationaliseringen, Samlebaandsteknikken, hele det forjagede og nerveopslidende Tempo, som kendetegner Industriarbejdernes Arbejdsvilkaar paa Arbejdspladsen i 1938?

Spørgsmaalet om Ansvaret for, at en Katastrofe, en Ulykke som denne kunde ske, er drøftet frem og tilbage. Enhver fralægger sig Ansvaret, og en Udtalelse af Stadsbygmester Svend Møller er i saa Henseende karakteristisk:

> — Der foreligger ikke og skal ikke foreligge nogen Godkendelse af en Maskinbelastning som den, der her er paa Tale. Der findes et Regulativ for Belastningen af en Ejendoms Etageadskillelse, og vil en Ejer indrette sine Lokaler til særligt Brug, og anmelder det til os, saa skal han forstærke denne Etageadskillelse, og der skal paa et Opslag i Rummene angives, hvor meget Gulvene maa belastes med. Men anmelder han det ikke, hvad saa? Vi her i Bygningskommissionen kan ikke gaa rundt fra Hus til Hus og kigge efter og forhindre en Ejer eller en Lejer i at flytte ind i sine Lokaler, hvad han har Lyst til.

Man maa lade den gode Stadsbygmester, at det er rene Ord for Pengene. En Fabriksejer eller -lejer kan saaledes udenom alle Autoriteter installere Maskiner i en gammel Fabriksbygning, som ved Overbelastning braser sammen og derved udsætter de Arbejdere, der er beskæftiget i Bygningen, for Død og Lemlæstelse.

Det er altsaa saa viseligt indrettet, at Arbejds- og Fabriktilsynet i H. t. gældende Lov paalægger Fabriksejeren at anbringe sindrigt konstruerede Beskyttelsesanordninger paa selve de Maskiner, der anvendes i Produktionen, for at beskytte de Arbejdere, som passer Maskinerne; men selve det fundamentale — Etageadskillelsens Bæreevne — er overladt til Fabriksherrens Eneansvar. Bygningskommissionen vil ikke have noget med det at gøre, alle fralægger sig i hvert Fald Ansvaret; Arbejds- og Fabriktilsynet har ingen Lovhjemmel for at gribe ind. Man kan vist derfor svagt antyde, at der paa dette Omraade ikke alene er et Hul i vor Lovgivning, men et gabende Svælg, og at det er en bydende Nødvendighed, at vor Lovgivning paa dette Omraade ændres, saaledes at der bliver sund Mening i Tingene. — Denne Ulykke viser, at det gamle Ord om, at »man først kaster Brønden til, naar Barnet er druknet«, endnu har sin Gyldighed.

Vi maa derfor tage det som et Lyspunkt i dette Forhold, at Socialministeren for Aar og Dag siden har nedsat et Udvalg med den Opgave at udarbejde Forslag til en Revision af hele vor Arbejderbeskyttelse.

De samvirkende Fagforbund har paa sine Organisationers Vegne ydet sin Medvirken i denne Sag og har i Fjor tilstillet nævnte Udvalg en lang Række Forslag, dels Ændringsforslag til den gældende Lov, dels Forslag om udvidet Omraade for Arbejderbeskyttelse.

Vi konstaterer derfor med Tilfredshed nedenstaaende Udtalelse, som Arbejds- og Fabriktilsynets Direktør, Herr E. Dreyer, den 28. Juli har fremsat overfor Social-Demokraten:

»Denne alvorlige Uklarhed raades der Bod paa i den kommende Lov om Arbejdstilsyn, idet de bærende Konstruktioner deri lægges under vort Omraade og dermed automatisk gøres til Genstand for stadig Kontrol.«

Det er vort Haab, at den Betænkning, der er afgivet af det nedsatte Udvalg, og som fylder 664 tættrykte Sider, vil blive forelagt i den kommende Rigsdagssamling, og at vi derefter indenfor en overskuelig Fremtid faar en Lov, der er det danske Samfund værdig, en Lov, der mere tager Hensyn til Arbejdernes Liv og Helbred end til Aarsudbyttet, en Lov affødt af Rationaliseringens Tidsalder under Mottoet:

Det er bedre at forebygge end at helbrede!

Den internationale Arbejdskonference 1938.

Den 24. internationale Arbejdskonference afholdtes fra den 2. til 22. Juni i Genève. 49 Stater var repræsenterede med 89 Regeringsdelegerede, 34 Arbejdsgiverdelegerede og 33 Arbejderdelegerede. Desuden deltog 254 tekniske Raadgivere. Som Repræsentant for de danske Arbejdere mødte Næstformand i D. s. F., *Knud V. Jensen,* med *Josef Andersson* og *Viggo Eigtved* som tekniske Raadgivere.

Dagsordenen omfattede 6 Punkter: Generalisering af Arbejdstidsnedsættelsen, Nedsættelse af Arbejdstiden i Landevejstransport, teknisk Undervisning og Lærlingeproblemer, Behandlingen af udvandrede Arbejdere, Udstedelse af Arbejdskontrakter for indfødte Arbejdere, Arbejdstids- og Arbejdslønstatistik. Det var kun dette sidste Punkt, som man forventede at kunne føre til en endelig Afgørelse i Aar. De øvrige fem Punkter var kun Genstand for en 1. Behandling. Konferencen skulde endvidere som sædvanlig diskutere Direktørens Beretning og tage Stilling til forskellige Beretninger angaaende Gennemførelsen af tidligere vedtagne Konventioner.

Som Indledning paa selve Konference-Arbejdet — efter Konstitueringen af forskellige Kommissioner — oplevede man et Angreb paa Generaliseringen af 40 Timersugen fra Arbejdsgiverside. Formanden for Arbejdsgivergruppen tilkendegav, at Gruppen havde til Hensigt at øve Opposition. Det var fra første Færd et uigenkaldeligt Veto fra Arbejdsgivernes Side.

Diskussionen om Direktørens Beretning varede i 5 Dage. I »Arbejderen« for 15. Juni d. A. har vi i store Træk skitseret Hovedindholdet af denne Beretning, der danner Grundlaget for Generaldebatten paa Konferencen, saaledes at vi kan afstaa fra en yderligere Gengivelse.

I Debatten blev Spørgsmaalet om Fredens Bevarelse og dermed den sociale Udvikling Genstand for Omtale af talrige Talere. Arbejdergruppens Medlemmer gjorde sig kraftigt bemærkede i denne Diskussion og fremhævede, at Kampen for Frihed og socialt Fremskridt er Ting, der er uadskillige. Man omtalte ogsaa Arbejderorganisationernes Stilling i de diktatoriske eller halvdiktatoriske Lande. Direktør Butler, som forlader Arbejdsbureauet med Udgangen af 1938, udtalte i sin Replik, at selvom Arbejdet for 40-Timersugen er blevet hæmmet i Kraft af den almindelige Oprustning, saa vedbliver denne Reform dog at være af stor Betydning, fordi dens grundlæggende Motiver fortsat bestaar, og — som selv den franske Arbejdsgiverrepræsentant erklærede — en Reduktion af Arbejdstiden er en af de nødvendigste Konsekvenser af det tekniske Fremskridt. Men *alene* er den dog ikke tilstrækkelig til at imødegaa Arbejdsløsheden. Det er ogsaa nødvendigt at bevare Folkets Købekraft, skabe Ligevægt mellem Produktion og Efterspørgsel.

Det blev endvidere sagt, at den organisatoriske Frihed er en af Grundpillerne i Arbejdsorganisationens Arbejde. Uden Handlefrihed og Talefrihed er det umuligt for Arbejderne at give deres Mening til Kende. Arbejdsorganisationen gør derudover ingen Forskel paa Organisationer, om de slutter sig til den ene eller den anden

Kategori af Tro. I Arbejdsorganisationens Forfatning kræves blot, at de skal være organiseret og administreret af Medlemmerne selv, uden udenforstaaendes Pres. Dette er en virkelig, ufravigelig Betingelse, saavel for Arbejder- som for Arbejdsgiverorganisationer.

Da der var fremsat visse Bebrejdelser for Langsomhed i Arbejdsorganisationens Virke, svarede Direktør *Butler* paa dette ved at sige, at man møder tre forskellige Slags Opposition i Arbejdsorganisationen: *Konservatismen,* som søger at bremse for ethvert Forsøg paa Fremskridt — *Skepticisme* fra dem, der tror, at man ikke kan gøre det mindste uden at bringe de økonomiske Love ud af Ligevægt — og endelig *Ligegyldighed* fra dem, der stiller sig tilfreds med Situationen, som den er. Endvidere mødes ofte Modvillighed og Træghed fra dem, der mener, at Nationen er den definitive og fuldendte Platform for menneskelig Aktivitet. Imidlertid — konkluderede Butler — er hvert Skridt til social Retfærdighed et Bidrag til Skabelse af Fred.

Med Hensyn til de øvrige Punkter paa Konferencens Dagsorden vedtog Konferencen med 100 Stemmer mod 24 (heraf 23 Arbejdsgivere) at opføre Spørgsmaalet om *indfødte Arbejderes Arbejdskontrakter* paa Dagsordenen for 1939. Regeringerne skal raadspørges om deres Stilling til to forud udarbejdede Konventionsforslag, vedrørende dels Arbejdskontrakter, dels Straffebestemmelser.

Konferencen vedtog med 125 Stemmer uden Opposition et Konventionsforslag, sammen med tre Resolutioner angaaende *Løn- og Arbejdstidsstatistik* (vedrørende henholdsvis Statistik for Landbrug, Reallønsstatistik og kompletterende Statistik).

Om *teknisk og faglig Undervisning samt Lærlingespørgsmaalet* har Konferencen tilsluttet sig — enstemmigt — Resultaterne af Kommissionsarbejdet. Der er her desuden vedtaget to Resolutioner, en om *faglig Uddannelse* og en om *Genuddannelse og Omskoling af voksne Arbejdere.* Det vedtoges med 110 Stemmer (ingen imod) at opføre denne Sag paa Dagsordenen for 1939.

Konferencen besluttede ogsaa at rette Henvendelse til Regeringerne om Udarbejdelsen af et Konventionsforslag og en eller flere Redegørelser vedrørende *udvandrende Arbejderes Rekrutering, Placering og Arbejdsbetingelser.* Det vedtoges med 126 Stemmer (ingen imod) at opføre dette Spørgsmaal paa Dagsordenen i 1939.

I Spørgsmaalet om *Landevejstransport* vedtog Konferencen med 96 Stemmer mod 27 at sætte Spørgsmaalet om Arbejdstidens Længde paa dette Felt paa Dagsordenen. Ogsaa i denne Sag skal Regeringerne nu raadspørges.

Det dominerende Spørgsmaal — *Generalisering af Arbejdstidsnedsættelsen* (40 Timers Ugen) — gav Anledning til en omfattende Debat. Man vidste, som anført, paa Forhaand, at Arbejdsgivergruppen i denne Sag var Modstandere af ethvert Fremskridt. Deres Modstand var uforbeholden. I deres Ønske om at komme denne Reform til Livs paa enhver Maade, søgte de nu at faa gennemført en Henvendelse til Regeringerne paa Grundlag af to Punkter, saaledes udvalgt, at Henvendelsen til Regeringerne vilde blive utilstrækkelig og gøre det muligt for Arbejdsgiverne til næste Aar at argumentere med Henvisning til mangelfuld Information. Kommissionens Beretning gav Anledning til virkelig bemærkelsesværdige Meningstilkendegivelser, som dog ikke gjorde Stillingen stort anderledes eller bragte nye Momenter frem.

Efter at det paa de foregaaende Konferencer har vist sig, at det ikke er muligt at opnaa nævneværdige Resultater ved at søge Arbejdstidsspørgsmaalet løst for enkelte Industrier, hvor Forholdene maa anses for særlig gunstige for Indførelse af 40 Timers Ugen, vil man som bekendt nu søge at naa frem til en Løsning ad en anden Vej, nemlig ved at samle de forskellige Arbejdsomraader i store Grupper, f. Eks. Mineindustrien, al øvrig Industri, alt Haandværk, al Handels- og Kontorvirksomhed og Transportindustrien.

Arbejdsgivernes Modstand overfor denne 1. Behandling af en Arbejdstidsnedsættelse var ikke mindre i Aar end ved tidligere Lejligheder, hvorimod Regeringerne nu viste en større Forstaaelse overfor Problemerne.

Forhandlingerne resulterede i, at Konferencen med 92 Stemmer mod 27 vedtog at sætte Spørgsmaalet om en Nedsættelse af Arbejdstiden i Industri, Handels- og Kontorvirksomhed paa Dagsordenen for Konferencen i 1939. Der skal foretages en Henvendelse til Regeringerne, og det saaledes tilvejebragte Materiale skal danne Grundlaget for Udarbejdelse af et eller flere Konventionsforslag. Spørgsmaalet om Nedsættelse af Arbejdstiden i Kulindustrien skal ligeledes opføres paa Dagsordenen for Konferencen i 1939. Den Forespørgsel, som i denne Sag skal sendes til Regeringerne, skal være baseret paa Resultaterne fra den Tre-Parts-Konference, som afholdtes for denne Industri i Maj 1938.

Hvad andre Transport-Omraader end Landevejstransporten angaar, vedtog Konferencen med 93 Stemmer mod 28 at gaa til en forberedende Undersøgelse ved et eller flere tekniske Tre-Parts Møder for at behandle Spørgsmaalets forskellige Sider.

I det store og hele kan Arbejderne — alt taget i Betragtning, de aktuelle politiske og økonomiske Forhold, som er forhaanden — være tilfreds med de Resultater, som opnaaedes paa Konferencen. Visseligt — der er ikke truffet Beslutning om store konkrete Reformer. Bortset fra Beslutningen om Arbejdstids- og Lønstatistik (Ting, hvis Betydning ikke maa undervurderes), har dette Aars Konference ikke bragt andre Resultater end en Række Spørgsmaals Indskrivning paa Arbejdskonferencen i 1939. Det dominerende Spørgsmaal er her 40 Timers Ugen, og selv om Konferencen dette Aar ikke resulterede i øjeblikkelige konkrete Vedtagelser i denne Sag, maa man dog sige, at alene dette, at Spørgsmaalet blev saa indgaaende diskuteret, gav den en særlig Karakter. Under Beretningsdiskussionen blev navnlig 40 Timers Ugen og det saakaldte »franske Eksperiment« Midtpunktet i Debatten. Konferencen har bidraget til en yderligere Underbygning og Befæstelse af de internationale Forbindelser og den internationale Sociallovgivning og vist, at den Krise, som for Tiden lammer Folkeforbundets Arbejde, ikke har bredt sig til Arbejdsbureauet og svækket dettes Virksomhed. Uanfægtet af Tidens mange Vanskeligheder fortsætter Arbejdsbureauet sit Arbejde i Erkendelse af, at social Retfærdighed er det bedste Grundlag for økonomisk Fremgang og Fred mellem Folkene.

EDMUND OLSEN DØD

Edm. Olsen.

Den 22. Juli afgik Formanden for Tobaksarbejderforbundet i Danmark og Medlem af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, *Edmund Olsen,* ved Døden efter længere Tids Sygdom. Han blev kun 59 Aar gammel.

Edmund Olsen har fra sin tidligste Ungdom deltaget i det faglige Arbejde. Allerede som 20-aarig Svend var han Tillidsmand for sine Kammerater hos Firmaet A. M. Hirschsprung og Sønner. I 1903 blev han valgt som Revisor i Cigarsorterernes Fagforening og i 1905 som Bestyrelsesmedlem. I 1908 valgtes han til Næstformand og i 1915 til Formand i samme Fagforening.

Denne Formandsstilling beklædte han til 1929, hvor han valgtes til Formand for Forbundet. Han havde Sæde i Forbundets Hovedbestyrelse fra 1915 og var Kontrahent ved Social-Demokraten fra samme Aar og til sin Død. I 1933 valgtes han til Sekretær for Tobaksarbejder-Internationale, et Æreshverv, som han beklædte til sin Død.

Edmund Olsen var først for ganske nylig indtraadt i De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg ved Julius Hansens Valg til Borgmester, men har gennem mange Aar været Medlem af Repræsentantskabet og har her øvet en betydelig Indsats til Gavn for Fagbevægelsen som Helhed. Desuden har han gennem længere Tid været Medlem af D. s. F.s Grænseudvalg, senest som Formand. Hans udpræget saglige Arbejde indenfor dette Udvalg blev anerkendt fra alle Sider.

Edmund Olsens tidlige Bortgang betyder saaledes et smerteligt Tab ikke blot for Tobaksarbejderforbundet, men for hele Fagbevægelsen, som altid vil mindes hans uegennyttige og opofrende Arbejde for den fælles Sag.

Dansk Tekstilarbejderforbunds Kongres.

I Dagene den 19.—25. Juni afholdt Dansk Tekstilarbejderforbund sin ordinære Kongres i Aalborg. Der var mødt ca. 200 Delegerede samt talrige Gæster fra Ind- og Udland.

Formanden, *Chr. Nielsen,* bød velkommen til Kongressens Delegerede og Gæster og mindedes derefter Forbundets tidligere Formand — *J. J. Møller* —, der afgik ved Døden i 1937. Denne Del af Formandens Tale paahørtes staaende.

Derefter talte Kongressens Gæster, deriblandt Hovedkasserer *Hans Jacobsen,* der overbragte en Hilsen fra De samvirkende Fagforbund og takkede Forbundet for den Loyalitet, det altid havde vist den faglige Centralorganisation. Han fremhævede de store Resultater, der for Arbejderbevægelsen var opnaaet paa Rigsdagen, og understregede Betydningen af et fortsat snævert Samarbejde mellem Fagbevægelsen og Partiet.

Til Kongressens Dirigenter valgtes *Axel Jensen* og *Holger Petersen,* København, til Sekretærer *Th. Kuntze,* København, og *Wilh. Jensen,* Fredericia.

Beretning om Virksomheden.

Formanden aflagde en meget udførlig Beretning om Virksomheden i den 3-aarige Beretningsperiode, hvorunder han navnlig omtalte Fagets Løn- og Arbejdsforhold samt Overenskomstbevægelsens Forløb og Resultater. Chr. Nielsen gav derefter en Oversigt over Valutaforholdene, der har ganske særlig Interesse for Tekstilarbejderne, og vendte sig herunder mod Bestræbelserne for større Import af Færdigvarer, da denne vilde skabe større Arbejdsløshed. — Forbundets Medlemstal er siden Kongressen i 1935 vokset med godt 2000, og Forbundet tæller nu 43 Afdelinger med 16.198 Medlemmer. Formanden sluttede sin Beretning med en Omtale af de vedtagne sociale Love og en Række indre Organisationsforhold.

Debatten om Formandens Beretning strakte sig over flere Dage og drejede sig væsentlig om Organisationsspørgsmaal. Der blev rejst megen Kritik mod Formanden og Forholdene paa Hovedkontoret, men desuden berørtes mange andre Spørgsmaal vedrørende Arbejds- og Overenskomstforholdene. En meget lang Række Talere deltog i Diskussionen, der afsluttedes med Beretningens Godkendelse.

Hovedkasserer *Emanuel Johansson* fremlagde Forbundets Regnskab for Treaarsperioden.

Regnskabet udviser, at der har været en samlet Indtægt paa ca. 2,3 Mill. Kr. Kontingentindtægten udgør Kr. 1.482.500, Lockout- og Strejkebidrag Kr 467.500 og Renteindtægt Kr. 248.500.

Udgifterne har været Kr. 2.032.845, heraf til Strejker og Lockouter 1.378.388, andre Understøttelser og Bidrag 153.340, til Møder og Forhandlinger 138.900.

Formuen, som ved Periodens Begyndelse var 2.240.494, var ved Periodens Udgang steget til 2.498.734, svarende til 156 Kr. pr. Medlem.

Regnskabet godkendtes enstemmigt.

Vedtagelser.

Kongressen vedtog en Forhøjelse af Strejkeunderstøttelsen og Børnetillæget samt et Forslag om, at Hovedbestyrelsen blandt de faste Funktionærer vælger en Redaktionssekretær, der har Ansvaret for Fagbladets rettidige Udsendelse. Fagbladet skal udkomme den 1. i hver Maaned i 8-sidet Format.

Endvidere vedtog Kongressen følgende Udtalelse, der giver Oplysning om Forbundets Stilling til det handelspolitiske Spørgsmaal:

»Dansk Tekstilarbejderforbunds Kongres, Aalborg, Dagene den 19.—25. Juni 1938 udtaler:

Ved at følge Situationen om Landets handelsmæssige Stilling, og de stadige Krav fra visse Kredse om større og større Adgang til Import, kan Tekstilarbejderne ikke undgaa at nære en vis Utryghed for, hvad Fremtiden vil bringe.

Kongressen slutter sig helt og fuldt til Forbundets Henvendelse af 9. Maj 1936 til Regeringen, hvori det bl. a. paapeges, at Udlandet, som Betingelse for at aftage vore Landbrugsprodukter, sætter stærkt ind for en forøget Adgang til Eksport af Industrivarer hertil, herunder ikke mindst Tekstilprodukter. Dersom dette Forhold yderligere udvides, vil det uvægerligt medføre forøget Arbejdsløshed blandt Tekstilarbejderne.

Da Produktionen udgør mindre end 50 pCt. af det hjemlige Forbrug, kan Kongressen ikke indse, at Udlandet med nogen Rimelighed kan forlange yderligere Adgang til Eksport paa Bekostning af dansk Initiativ og Foretagsomhed. Kongressen er af den Opfattelse, at Foranstaltninger i modsatgaaende Retning vilde være mere paakrævet.

Under den herskende store Arbejdsløshed, hvor en af Samfundets vigtigste Opgaver netop maa være den at skaffe Beskæftigelse, retter Kongressen en indtrængende Henstilling til Regering og Rigsdag om at muliggøre det for de Tekstilindustrien tilknyttede Arbejdere fortsat at bevare deres Eksistens.«

Valg af Ledelse.

Efter Vedtagelsen af Resolutionen gik man straks over til Valg af Hovedledelse og Revisorer. Til Formand var foreslaaet Axel Jensen, København, Gersing, Vejle, og Genvalg af Chr. Nielsen, København.

Som Forbundsformand valgtes *Axel Jensen,* København, der takkede for Valget og lovede at gøre alt for at føre Forbundet videre frem. — Som Sekretærer for Forbundet genvalgtes *Scheel* og *Johan Christensen,* og i Stedet for Frede Rasmussen valgtes *Holger Petersen,* København.

Til Forretningsudvalget valgtes *Th. Kuntze,* København, *Chr. Dirksen,* Vejle, *M. Bech,* Randers, *P. Christensen,* Sønderborg, *P Rich,* Grenaa, og *Verner Madsen,* Odense.

Valget til Hovedbestyrelsen forløb saaledes: For Nordsjælland: *Aksel Olsen,* Lyngby, og *A. Bert Johansen,* Hellebæk. København: *P. A.*

Petersen, Børge Schmidt, Osvald Jensen. Jylland: *Vilh. Jensen,* Fredericia, *Martin Nielsen,* Herning, *Marie Vestergaard,* Aalborg, *B. Svendsen,* Vejle, *Marie Nielsen,* Brønderslev, og *Chr. Nielsen,* Kolding. Fyn: *Aksel Petersen,* Odense.

Til Forbundets Næstformand valgtes *Scheel,* København, og til Hovedkasserer genvalgtes *Emanuel Johansson.*

Den nye Formand, Axel Jensen, ydede ved sin Tiltrædelse Chr. Nielsen fuld Anerkendelse for alt det, han havde ydet gennem de 20 Aar, og understregede meget stærkt, at noget Systemskifte eller Kursændring skete ikke, men en anden Aand vilde præge det daglige Arbejde. Han opnaaede samtidig Kongressens Tilslutning til, at Hovedbestyrelsen finder en passende Pensionsform for de to afgaaede Funktionærer Chr. Nielsen og Frede Rasmussen.

Kongressen afsluttedes med Gæsternes Afskedstaler og et af den nye Forbundsformand motiveret Leve for Dansk Tekstilarbejderforbund.

Rundskue

De S. F.s FORRETNINGSUDVALG. Paa Grund af Edmund Olsens Død er den for Tur staaende Suppleant, *Niels Madsen,* Formand for Snedkerforbundet i Danmark, indtraadt som Medlem af Forretningsudvalget.

LANDBRUGETS ARBEJDSKRAFT. Statistisk Departement har udsendt en Statistik over Landbrugets Arbejdskraft i 1937, der viser, at Landbruget beskæftigede henved 3000 færre Helaarsarbejdere end i 1936. Tællingen omfattede 205.283 Landbrugsejendomme med et Areal paa mere end 0,55 ha. Landbrugsjord, og disse beskæftigede tilsammen 164.719 fæstede Tjenestefolk, nemlig 112.460 Tjenestekarle og 52.259 Piger. For denne Gruppe var der en Nedgang paa 3979 Personer.

Antallet af faste Daglejere udgjorde i 1937 16.057 mod 16.199 i det foregaaende Aar. Kun for Gruppen midlertidig Medhjælp var der en Stigning. Dennes Arbejde beregnes for 1937 til 17.242 Helaarsarbejdere mod 16.029 i 1936.

Det Arbejde, der udføres af Landbrugeren selv og hans Familie, er omtrent uforandret.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Produktionsindeks for Industrien var for Juni Maaned i Aar uforandret 109. I Juni 1937 var Indekstallet ligeledes 109. De fleste Industrigrupper viser en ringe Stigning, der er størst i Træindustrien, hvis Indekstal er steget fra 98 til 102. Kun Grafisk- og teknisk-kemisk Industri viser Nedgang, nemlig fra 112 til 109. (Basisaar 1935 = 100).

Beskæftigelsestallet (det gennemsnitlige Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag) er for Juni 1938 beregnet til 1.299.000 mod 1.292.000 i Maj 1938 og henholdsvis 1.330.000 og 1.335.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

NY FORBUNDSFORMAND

Paa Dansk Tekstilarbejderforbunds Kongres den 19—25. Juni nyvalgtes *Axel Gjelsted-Jensen* til Formand for Forbundet.

Axel Gjelsted-Jensen.

Den nye Formand, der er 48 Aar gammel, har gennem mange Aar deltaget i Arbejdet indenfor sit Forbund. I Thisted blev han i 1911 valgt til Formand for Tekstilarbejdernes Fagforening. Efter at have arbejdet i forskellige jyske Byer kom han til Kolding, hvor han i 3 Aar deltog meget stærkt i det faglige Arbejde. Axel Gjelsted-Jensen var den Gang Medlem af den syndikalistiske Bevægelse og overtog i 1919 en fastlønnet Stilling indenfor denne Bevægelse i København, men fratraadte den i 1922, da Syndikalisterne indledede et Samarbejde med Kommunisterne. I Slutningen af 1922 valgtes han til Kasserer for Tekstilarbejdernes Fagforening i København, og i 1924 indvalgtes han i Forbundets Hovedbestyrelse. I de sidste 14 Aar har han udelukkende helliget sig det faglige Arbejde.

Ved sin Tiltræden udtalte Axel Gjelsted-Jensen, at hans Valg ikke betød et Systemskifte eller en Kursændring, men at en ny Aand for Fremtiden vilde præge det daglige Arbejde paa Forbundskontoret. I Forvisning om, at dette vil ske, ønsker vi Axel Gjelsted-Jensen Held og Lykke til den nye Gerning.

Kongres og Jubilæum i Belgien.

For den belgiske Fagbevægelse var Dagene den 2.—4. Juli 1938 saavel Arbejdsdage som Festdage. Den 2. Juli afholdtes en faglig Ungdomskongres, der fik Karakteren af en storslaaet Demonstration. Ungdomskongressen viste, at den belgiske Fagbevægelse viser Ungdommens Problemer den største Interesse, og at Ungdommen følger Fagbevægelsen. Store Ungdomsdelegationer deltog fra hele Landet. 2 unge Arbejdersker og 2 unge Arbejdere aflagde Beretning. Kongressens hele Forløb viste, at der er nye Kræfter under Uddannelse — Kræfter, som kan videreføre Pionerernes Arbejde.

Den belgiske Landsorganisation fejrede den 2. Juli et 40 Aars Jubilæum, idet Landsorganisationen grundlagdes i 1898 som »Commission Syndicale Belge«. Jubilæet fejredes i den smukke Sal i »Palais des Beaux Arts« — de skønne Kunsters Palæ — og de fem nulevende Pionerer, som havde været med til at stifte Landsorganisationen, blev hjerteligt hyldet.

Selve Kongressen afholdtes den 4. Juli med Behandling af Virksomhedsberetningen for 1936 og 1937. Aktiviteten har været meget stor i denne Periode. 1936 var præget af Kampene og Gennemførelsen af en Række sociale Reformer. Aaret 1937 var Stabiliseringens Tid, saavel med Hensyn til Arbejdsforhold og Lønninger som med Hensyn til det indre organisatoriske Arbejde.

I Belgien har Medlemstallet i Organisationerne været undergivet den samme Udvikling som i alle andre Lande med frie Organisationer. Efter en ringe Tilbagegang i Medlemstallet i 1934—35, gik det op i de efterfølgende Aar. I 1935 havde Landsorganisationen 538.442 betalende Medlemmer, i 1936 542.519 og i 1937 549.182. En Del unge Arbejdere og arbejdsløse, som er fritaget for at betale Kontingent, gaar ikke med ind i denne Opgørelse. Men det virkelige Medlemstal var i December 1937 *572.224.*

Landsorganisationens Navn er ændret, saaledes at den nu hedder »Confédération Générale du Travail de Belgique«, hvilket angiver, at der nu er Tale om et *Forbund,* og ikke blot, som den gamle Titel angav, en *Kommission.* I dette Navneskifte kan ogsaa ses en Udvikling af Landsorganisationens Kompetence og Myndighed som Fagbevægelsens Centralorganisation. Finansielt set er Stillingen stærkere end nogensinde, og Vanskelighederne fra 1934 er fuldstændigt overvundne.

IFC var paa Kongressen repræsenteret af Generalsekretær Schevenels, De samvirkende Fagforbund i Danmark af Hovedkasserer Hans Jacobsen.

Læretid og Lærlingeløn.

Siden vor Oversigt i »Arbejderen« for 1. Juni d. A. er der fastsat *Minimums-* og *Maksimumslæretid* i følgende Fag:

For *Glarmesterfaget, Planglassliberfaget, Glasmager* og *Hulglassliberfaget* samt for *Hulglasslibere* paa Glasværker og Krystalsliberier er Læretiden fastsat til 4 Aar.

For *Murerfaget* har Socialministeriet godkendt, at Læretiden udstrækkes udover 4 Aar, og Murerfagets Fællesudvalg har derefter fastsat Minimums- og Maksimumslæretiden paa følgende Maade:

Læretiden i Faget er 4 Aar med Svendeprøveaflæggelse 2 Gange aarligt i Maanederne April og Oktober. Da Lærlingen skal have staaet i Lære i mindst 4 fulde Sommerhalvaar, er Minimums- og Maksimumslæretiden fastsat til henholdsvis 3¾ og 4¼ Aar. Angaaende de inden Lærlingelovens Ikrafttræden indgaaede Lærekontrakter træffer Fællesudvalget i hvert enkelt Tilfælde Bestemmelse om Læretidens Varighed.

For *Drejerfaget* er Læretiden fastsat til 4 Aar, og for *Træindustrien* er Læretiden under Hensyn til, at unge Mennesker først efter det fyldte 16. Aar kan ansættes i Lære ved Snedkermaskiner, fastsat til 4 Aar i saadanne Tilfælde, hvor Kontrakt oprettes før det fyldte 17. Aar, og til 3½ Aar, hvor Kontrakt oprettes efter det fyldte 17. Aar.

For *Forgylderfaget* er Læretiden 4 Aar, mens den for *Møbelsnedker- og Bygningssnedkerlærlinge* kan udstrækkes udover 4 Aar. For Møbelsnedkerlærlinge, der ved Læreforholdets Indgaaelse er indtil 15 Aar, er Læretiden 5 Aar, for Lærlinge i Alderen fra 15 til 15½ Aar er Læretiden 4½ Aar og for Lærlinge over 15½ Aar er Læretiden 4 Aar. For Bygningssnedkerlærlinge indtil 15½ Aar er Læretiden 4½ Aar, mens den er 4 Aar for Lærlinge, der ved Lærlingeforholdets Indgaaelse er over 15½ Aar. Disse Læretider gælder som Maksimumslæretider, idet der som Minimumslæretid kan fastsættes en indtil et halvt Aar kortere Læretid end fornævnte, under Hensyn til, at Lærekontrakterne, uanset Tidspunktet for deres Indgaaelse, i alle Tilfælde skal bringes til Udløb en 1. Maj eller 1. November.

For *Bager- og Konditorlærlinge* er Minimumslæretiden 3 Aar og Maksimumslæretiden 4 Aar. For *Tobaksindustriens* forskellige Brancher er Læretiden fastsat som følger: Cigarmagerlærlinge 4 Aar, Cigarillosmagerlærlinge 2 Aar, Cigarsortererlærlinge 4 Aar, Cigarillossortererlærlinge 2 Aar og Spinderlærlinge 4 Aar.

Socialministeriet har desuden modtaget Meddelelse om, at der i nedennævnte Fag er fastsat *Lærlingelønninger* ved Nævnskendelse eller kollektive Overenskomster mellem Fagenes Arbejdsgiver- og Arbej-

derorganisationer. I Medfør af Lærlingelovens § 4, Stk. 1, skal mindst disse Lønninger betales indenfor Faget. Paa den anden Side forbliver Kontrakter, der indeholder Bestemmelser om højere Lønninger, uforandret.

I *Glarmesterfaget* er Lærlingelønnen i det 1. Læreaar fastsat til 8 Kr. pr. Uge stigende til 15 Kr. i det fjerde Læreaar. I *Planglassliberfaget* er Lønnen for Lærlinge, der ved Antagelsen er mellem 14—16 Aar, 8 Kr. pr. Uge stigende til 16 Kr. i det 4. Læreaar, mens Lærlingelønnen for Lærlinge, der ved Antagelsen er mellem 16—18 Aar, andrager fra 10 til 20 Kr. ugentlig. *Glasmager-* og *Hulglassliberlærlinge* lønnes i det 1. Læreaar med 12 Kr. pr. Uge stigende til 20 Kr. i det 4. Læreaar, og de samme Lønsatser er fastsat for *Hulglassliberlærlinge* paa Glasværker og Krystalglassliberier.

For *Tømrerlærlinge* i København er der fastsat følgende *Mindste*lønninger: 9 Kr. pr. Uge, henholdsvis 20 Øre pr. Time i det 1. Læreaar, stigende til henholdsvis 18 Kr. og 38 Øre i det 4. Læreaar. For det øvrige Land er Lønnen henholdsvis 7 Kr. og 15 Øre i det 1. Aar stigende til 16 Kr. henholdsvis 35 Øre i det 4. Læreaar.

I *Forgylderfaget* andrager Lærlingelønnen 12 Kr. pr. Uge det første Aar og stiger til 25 Kr. i det 4. Læreaar, mens den for *Stukkatørlærlinge* udgør fra 10 til 18 Kr. henholdsvis i det 1. og 4. Læreaar.

Bager- og Konditorlærlinge i Hovedstadskommunerne erholder 16 Kr. pr. Uge i det 1. Aar stigende til 22 Kr. i det 4. Læreaar. Saafremt Læremesteren yder Lærlingen Kost og Logi, beregnes dette til 14 Kr. og Kost alene til 10 Kr. ugentlig, med hvilke Beløb de anførte Lønninger nedsættes. I Provinsbyer og Landdistrikter er Lønnen det første Aar 14 Kr. pr. Uge og stiger til 19 Kr. i det 4. Læreaar. For disse Lærlinge beregnes Kost og Logi til 12 Kr. og Kosten alene til 9 Kr. ugentlig.

For *Cigarmagerlærlinge, Cigarsortererlærlinge* og *Spinderlærlinge* er Lønnen fastsat til 8 Kr. ugentlig i det første Aar, og den stiger til 15 Kr. i det 4. Læreaar. Hertil skal ydes et Flidstillæg af 2 Kr. ugentlig. I det sidste Aar kan der lønnes paa Akkord, nemlig ½ Akkord det første Halvaar og ⅔ Akkord det sidste Halvaar. For *Cigarilloslærlinge* er Lønnen 10 Kr. i det første Aar og 12 Kr. pr. Uge i det 2. Læreaar. I det sidste Aar kan der desuden lønnes med ½ Akkord. Sidstnævnte Bestemmelse gælder ogsaa for *Cigarillossortererlærlinge,* der lønnes med 8 Kr. ugentlig i det første Aar og 10 Kr. i det andet Læreaar.

I *Slagterfaget* er Læretiden 4 Aar. Lønnen er for Slagterlærlinge i København og Provinsen fra 10 til 25 Kr., naar der samtidig ydes Kost og Logi fra 5 til 15 Kr. ugentlig. Samme Lønvilkaar er fastsat for Pølsemagerlærlinge i Provinsen, mens Pølsemagerlærlinge i København erholder fra 14,40 til 28,80 Kr. og hos Andels- og Privatslagterier fra 16 til 28,50 Kr. ugentlig. For Tarmlærlinge hos Andels- og Privatslagterier er Lønnen fastsat til 16 Kr. i det første Aar, stigende til 28,50 Kr. ugentlig i det 4. Læreaar, og for Tarmlærlinge i København til 18,75 Kr. i det første Aar, stigende til 37,50 Kr. i det 4. Læreaar.

Tilbagegang i Verdensøkonomien.

Erhvervslivet i hele Verden har efter de kraftige Rystelser, som i Efteraaret 1937 ramte amerikansk Økonomi, arbejdet under laveste Gear. Tilbageslaget i U.S.A. lammede Arbejdsgivernes saavel som de europæiske Regeringers Initiativ, i Stedet for at man netop skulde have ladet dette alarmerende Signal fra den anden Side Oceanet blive Anledningen til at sætte alle Midler ind imod en Lammelse af Erhvervslivet. Der er intet sket af den Slags. I Stedet har skærpede politiske Spændinger nu ydet deres Bidrag til at forstærke den almindelige Usikkerhedsfølelse. Begivenhederne paa det økonomiske Omraade er nu i nogen Maade til at overse, og de nyeste Statistiker fra Folkeforbundet taler ogsaa et tydeligt Sprog.

Alt tyder paa, at det Slag, der har ramt amerikansk Erhvervsliv, ikke er begrænset til Amerika alene. Til Trods for alle nationale Autarkier og Forsøg paa national Isolering viser det sig dog, at den internationale økonomiske Afhængighed bryder alle Forhaabninger om, at et Kriseværn kan skabes isoleret. Det er ganske vist for tidligt at sige, at en ny Krise allerede er kommet. Vort Kendskab til Begivenhederne i det sidste halve Aar tillader os blot at fastslaa, at et almindeligt Tilbageslag er indtraadt. Dette *kan blive* Indledningen til en ny Verdenskatastrofe, — men det kan ogsaa blot dreje sig om en ny nedadgaaende Konjunktur af forbigaaende Art. Men det maa fremfor alt overfor en vis Panikstemning — som desværre altfor mange falder for — klart siges, at det afhænger af Menneskenes egen Evne og Vilje, om den nye Erhvervskatastrofe skal afværges eller ikke. Erhvervskriser er ikke Naturkatastrofer, som man maa lade komme og hengive sig i Haabet, at de ikke river En med, men Resultater af menneskelig Udygtighed, af Mangel paa Evne til at skabe en økonomisk Ordning, hvis planmæssige Principer udrydder eller i hvert Fald reducerer Kriser.

Hvilken Tilstand befinder Erhvervslivet sig da i i Dag? De forhaandenværende Tal for den verdensøkonomiske Virksomhed viser os et betydeligt Tilbageslag og endvidere, at dette væsentligst skyldes Tilbagegangen i Amerika. Men Tilbagegang er ogsaa konstateret i Stor-

britannien, Sverige, Belgien, Tjekkoslovakiet og i den seneste Tid ogsaa i Svejts.

Folkeforbundets Indeks for den industrielle Verdensproduktion viser en Tilbagegang paa 8,05% i Januar Kvartal 1938 imod Oktober Kvartal 1937. Sammenligner man med Januar Kvartal 1937, er Tilbagegangen 14%. Indskrænkningen i Produktionen er dog noget mindre, idet den 30% store Nedgang i den amerikanske Produktion gaar med ind i Gennemsnittet. Men Kendsgerningerne viser os altsaa, at der til Trods for den kraftige Oprustning er sket en Reduktion i Verdensproduktionen paa henimod en Syvendedel.

Verdenshandelen var i April 1938 forringet med 16,3% i Værdi sammenlignet med Aaret forud. Indekstallene for Verdenshandelens Omfang viste (1929: 100) i Januar Kvartal 1938 88, mod 91,8 i Januar Kvartal 1937 og 96,6 i Gennemsnit for Aaret 1937. Kun i knapt tre Maaneder var Verdenshandelen oppe paa samme Størrelse i 1937 som forud for den store Krise. Det er egnet til at vække Betænkeligheder, at Tilbagegangen nu konstateres i kraftigt Tempo netop i Maaneder, der sæsonmæssigt er gunstigere.

Begivenhederne i de enkelte Stater viser tydelige Træk i Situationen. Vi erindrer her om Oslo-Staternes Beslutning, da disse i Begyndelsen af Maj 1938 vedtog ikke at forlænge den i Maj 1937 i Haag afsluttede Oslo-Konvention. Beslutningen blev taget med Henvisning til den internationale Udvikling. De syv »smaa« Staters Forsøg paa at komme i et snævert økonomisk Samarbejde er dermed forlist, og man kan kun sige, at Grunden dertil ikke ligger hos de smaa Stater selv, men hos de økonomiske Stormagter, hvis Uvirksomhed paa dette Felt ogsaa gør mindre, men mere aktive Staters Anstrengelser ufrugtbare.

Storbritanniens Tilbagevenden til den 33% Raajernstold, der i 1932 blev indført som en udtrykkelig Kriseforholdsregel og opretholdt til Marts 1937, hører ogsaa med til Situationens Kendemærker. Denne Beskyttelsestold er nu i Kraft igen siden Midten af Maj 1938, paa et Tidspunkt, hvor Rustningsarbejdet er i fuld Gang. Dette viser os da ogsaa, at der bag den kunstige Oprustningskonjunktur skjuler sig en højst usund økonomisk Tilstand, et Forhold, som ingenlunde gælder alene for Storbritannien.

Er det da Slut med de kollektive Bestræbelser? — Betyder de Træk i Verdenssituationen, som vi ser, at der er kummerlige Udsigter for et fælles Arbejde i Kriseforebyggelsens Tjeneste? Vi vægrer os endnu ved at tro, at det skulde være for sent til at afværge en ny Krise. Men enhver Tøven vanskeliggør Opgaven. Kommer det først dertil, at den tilbagegaaende Verdenshandel kaster Landenes Betalingsbalancer ud af Ligevægt, saa behøves ingen synske Evner for at forudse en ny ødelæggende Bølge af Protektionisme, med deraf følgende nye Vanskeligheder for Handelen.

Roosevelt forsøger nu med et nyt stort Arbejdsprogram at indgive Erhvervslivet nye Impulser. Frankrig og Svejts har ligeledes store Arbejdsprogrammer, britisk Erhvervsliv er trods Tilbagegangen ikke i en Krisesituation, i Sverige er Arbejdsmuligheder planlagt — der er med andre Ord Muligheder for fælles Anstrengelser. Det gælder om at samarbejde dem. De demokratiske Stater maa forstaa, hvad deres fælles Interesser byder dem, og ophøre med at orientere sig i Retning af de Fordringer, som stilles fra de Magter, der er svorne Modstandere af verdensøkonomisk og demokratisk Samarbejde.

I. F. C.

Dansk Mejeristforbunds Kongres.

Den 27. og 28. Juni holdt Dansk Mejeristforbund sin ordinære Kongres i København i Overværelse af ca. 120 Delegerede fra Forbundets 50 Afdelinger samt enkelte Gæster, deriblandt *Chr. Jensen* og *Laur. Hansen* fra De samvirkende Fagforbund.

Formanden, *Laur. Pedersen,* Roskilde aabnede Kongressen og bød Velkommen. Han udtalte Haabet om, at Kongressens Forhandlinger og Beslutninger vilde være til Gavn for Forbundet og dets Medlemmer. Derefter talte Formanden for D.s.F., Chr. Jensen, der paa samtlige Gæsters Vegne takkede for Indbydelsen og i Tilslutning hertil gav en Oversigt over den senere faglige Udvikling. Han erklærede, at D.s.F. var helt klar over, at Mejeristernes Kaar langtfra var saa gode som de burde være, men en lang Række Forhold af indre organisationsmæssig og ydre erhvervsmæssig Art havde hindret mange berettigede Fremskridt.

Beretning om Virksomheden.

Formanden, *Laur. Pedersen,* gennemgik nu i et meget udførligt Indlæg Forbundets Virksomhed siden sidste Kongres.

Indledningsvis omtalte Formanden Indmeldelsen i De samv. Fagf. og den Betydning for

det faglige Arbejde, denne Indmeldelse havde faaet.

Han gennemgik derefter udførligt Overenskomstsituationerne de forskellige Aar, og den Tendens, der var til en stadig større Soliditet i Medlemsstaben og den sideløbende Samling i en fastere Arbejdsgiverforening paa Mejeriejernes Side. Foruden de store Overenskomstsituationer med de tre store Overenskomstgrupper, som Forbundet har, omtalte Laur. Pedersen en meget lang Række lokale Forhandlinger med forskellige Mejerier og Arbejdet for at faa de generelle Overenskomster respekteret. Man forstaar Omfanget af det krævende Arbejde i dette Forbund, naar det oplyses, at Forbundet ialt har 1160 Overenskomster, der praktisk talt alle har krævet Forhandling.

Forbundet tæller nu godt 2800 Medlemmer og er i stadig Fremgang.

Efter nogen Diskussion godkendtes Formandens Beretning med alle Stemmer imod fire, mens Regnskaberne godkendtes enstemmigt og uden Debat.

Vedtagelser.

Kongressen vedtog, at for Mejeristforbundet gælder de til enhver Tid indenfor De samv. Fagforbund gældende Samarbejds- og Afstemningsregler.

Det vedtoges, at der skal afholdes Formandsmøder hvert 4. Aar for alle Afdelingernes Formænd.

Første Formandsmøde holdes 1940, og næste Kongres 1942. Der bliver saaledes kompetente Forsamlinger i Forbundet hvert 2. Aar. Hovedledelsen kan ændre Tidspunktet for Formandsmøderne.

Kongressen vedtog en Beslutning om at virke hen mod Kost- og Logisystemets Afskaffelse. Beslutningen giver Hovedbestyrelsen Mandat til at forbyde Kost- og Logisystemet, naar Forholdene tillader saadanne Skridt.

Endvidere vedtog Kongressen følgende Udtalelse:

> Dansk Mejerist Forbunds Kongres samlet i København 27.—28. Juni 1938 takker Regeringen for ydet Indsats i de forløbne Aar for at højne og forbedre de økonomiske og sociale Vilkaar for den arbejdende Befolkning. Kongressen tilsiger Regeringen sin fulde Støtte i den kommende Tid.

Valg af Ledelse.

Efter at der var afholdt Delegeretmøde i Arbejdsløshedskassen, foretoges Valg af Forbundets Ledelse.

Til Formand genvalgtes med Akklamation *Laur. Pedersen,* Roskilde. Paa Forslag af Forsamlingen genvalgtes ogsaa Hovedledelsen med Akklamation. Kun i Stedet for *Th. Larsen,* Odense, der udtraadte af Ledelsen, efter Overtagelse af anden Stilling, foretoges Valg ved Afstemning. Valgt blev *Viggo Jensen,* Langeland.

Ledelsen har derefter følgende Sammensætning: *Johs. Nielsen,* Verst, *Jacob Boysen,* Bovrup, *Ingv. Nielsen,* Hornum, *Martin Iversen,* Harpelunde, *Anker Friis,* Ølsted, og *Viggo Jensen,* Langeland.

Efter Tale til Kongressen af Sekretær *Laur. Hansen,* D. s. F., paa alle Gæsternes Vegne, hvori Laur. Hansen tilsagde Faget al den Støtte — Samvirksomheden kunde yde, sluttede Formanden de to Dages Arbejde med kort at trække Hovedlinjerne op for de trufne Beslutninger og for Morgendagens Arbejde.

Nyt fra Udlandet

HJÆLPEAKTIONEN FOR SPANIEN. Den under Arbejdernes faglige og politiske Internationales Ledelse staaende Internationale Solidaritets-Fond har udsendt en udførlig Beretning om Hjælpeaktionen for det republikanske Spanien. Det fremgaar heraf, at Fonden indtil 31. Maj 1938 havde afsendt 6.166.432 Kilo Varer til et samlet Beløb af 43.525.288 Pesetas. Beretningen giver meget udførlige Oplysninger om Arten af de til Spanien afsendte Varemængder samt redegør for det hidtil forrettede Hjælpearbejde, der navnlig kommer de spanske Børn til Gode. I fornævnte Beløb er ikke medregnet Udgifterne til de spanske Børnekolonier i Frankrig, England, Belgien, Svejts, Holland og Danmark .

Trods de stadig større Transportvanskeligheder har det hidtil været muligt at faa Forsyninger frem til det af de 2 Internationaler oprettede Hospital i Onteniente.

Til Slut meddeles ,at Solidaritets-Fonden har paataget sig den fuldstændige Forplejning af 3 spanske Børnekolonier ,der staar under Premierminister Negrins særlige Beskyttelse og hver huser ca. 700 Børn, deriblandt 100 Spædbørn.

EN NYINDMELDELSE. Bestyrelsen for Den internationale faglige Central var den 7. Juli samlet til Møde i Paris. Der forelaa her en Anmodning fra den faglige Landsorganisation i New Zealand »*New Zealand Federation of Labour*« om Optagelse i Internationalen, og Bestyrelsen vedtog enstemmigt at anbefale Repræsentantskabets Medlemmer at godkende Indmeldelsen, der dermed kan betragtes som en Kendsgerning. Landsorganisationen tæller 170.000 Medlemmer. Den internationale faglige Central omfatter derefter 27 Lande i og udenfor Europa.

HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-INTERNATIONALE. Den 2. og 3. Juni afholdt Internationalt Handels- og Kontormedhjælperforbund sin ordinære Kongres i Bern, Svejts. Kongressen var besøgt af 75 Delegerede, der repræsenterede 24 Forbund i 14 Lande. Internationalens Medlemstal er nu 876.737. Kongressen drøftede Fagets Forhold, set udfra internationale Synspunkter, og formulerede en Række Krav, som skal søges gennemført. Til Sekretær genvalgtes Spiekman, Amsterdam.

LANDARBEJDER-INTERNATIONALE. Landarbejdernes internationale Sammenslutning holdt fornylig sin ordinære Kongres i Amsterdam. Der var mødt 37 Delegerede fra Organisationer i 12 Lande, repræsenterende 308.000 Medlemmer, heraf 80.000 i Skandinavien. Hovedpunkterne paa Kongressens Dagsorden var Spørgsmaalet om Arbejdstiden i Landbruget samt Ferie med Løn. Efter en udførlig Drøftelse vedtoges en Udtalelse angaaende disse to Punkter. Endvidere vedtoges et Opraab til Landarbejderne i alle Lande om at slutte op om de frie faglige Organisationer.

Den hidtidige Sekretær, Hiemstra, Holland, ønskede ikke Genvalg, og paa Forslag af det hollandske Forbund vedtog Kongressen derefter at flytte Internationalens Sæde til København, idet Oscar Levinsen valgtes til Generalsekretær.

FREMSKAFFELSE AF ARBEJDE I SVEJTS. Under Pres af de forhaandenværende Forhold har den svejtsiske Regering besluttet af aabne en Kredit paa ca. 400 Milioner sv. Frcs. til Fremskaffelse af Arbejde. Da Arbejderbevægelsen i Foraaret 1937 fremsatte Krav om Arbejder for henved 300 Millioner Frcs., bekæmpede man dette Forslag med Henvisning til »Inflationsfaren«, Statsfallit o. s. v. Den nu givne Bevilling fordeler sig saaledes: Militære Forraad og Krigsbevillinger 193 Mill. — nationale Projekter til offentlige Arbejder 37 Mill. — Støtte til Kantonernes Arbejdsplaner 90 Mill. — Udvidelse af Vejnettet i Alperne 35 Mill. — Grundforbedringer, Skovarbejder 20 Mill. — Foranstaltninger til Fremskyndelse af den økonomiske Aktivitet 20 Mill.

Spørgsmaalet om Financieringen af Planerne er endnu ikke helt klart. Der tales om en Omsætningsskat. Fagforeningerne i Svejts mener, at det vilde være heldigere at tage fat paa de 18 Milliarder, der ligger i Formue, og som ikke er berørt. Desuden er der i Nationalbanken 600 Millioner til Disposition, nemlig Udbyttet ved Genrejsningen af Valutaens Værdi.

VERDENSHANDELEN I 1937. Folkeforbundets økonomiske Afdeling har udsendt en Oversigt over Verdenshandelen i 1937.

Blandt de vigtigste Slutninger ,der kan drages af de statistiske Oplysninger, skal nævnes, at Verdenshandelens Værdi, maalt i Guld — idet de enkelte Landes Møntenheder er omregnet til deres »Guldværdi« — steg med 23 pCt. i Løbet af 1937, hvilket var en Stigning tre Gange saa stor som i 1936. Paa den anden Side steg ogsaa Priserne paa de Varer, der indgik i den internationale Handel, idet den gennemsnitlige Prisstigning udgjorde 8—9 pCt. Mængden af den internationale Handel steg reelt med omkring 13 pCt., medens Stigningen i Mængde udgjorde omtrent 5 pCt. i hvert af de foregaaende to Aar. I 1937 var Verdenshandelens Kvantum omtrent naaet op paa samme Niveau som i 1929, idet der kun manglede 3 pCt. I denne Forbindelse maa man dog pege paa, at en normal Udvikling af Verdenshandelen i de mellemliggende Aar sandsynligvis vilde have indeholdt en Stigning, alene paa Grund af Befolkningstilvæksten.

Arbejdsløsheden i Juni 1938.

(Efter Statistiske Efterretninger).

Ifølge en Optælling for de Fag, som indgaar i Departementets Arbejdsløshedsstatistik, var der ved Udgangen af Juni Maaned blandt de organiserede Arbejdere i disse Fag i alt 73,920 Arbejdsløse, d. v. s. 16,5 pCt. af det samlede Antal paa ialt 447,679 organiserede Arbejdere i de paagældende Fag.

I Antal Arbejdsløse indgaar de Arbejdere, som beskæftiges ved Nødhjælpsarbejder i Henhold til Lov af 1. Maj 1937 og Lov af 27. Marts 1934. Ved Udgangen af Maj var 3,259 Arbejdere beskæftiget ved saadanne Arbejder, svarende til 0,7 pCt. af samtlige Medlemmer i Arbejdsløshedskasserne.

Samtlige Fag:	1938	1937	1936	1935	1934	1933
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Januar	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5
Februar	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9
Marts	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4
April	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6
Maj	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3
Juni	16,5[1])	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9
Juli		15,2	12,1	12,6	15,3	21,7
August		15,1	12,3	13,7	15,5	21,4
September		16,5	12,9	14,9	16,4	20,9
Oktober		19.2	16.3	17,3	18,2	23,2
November		23,5	20,0	21,7	22,3	25,7
December		34,6	30,3	31,7	30,3	37,5

[1]) Foreløbigt Tal.

Ovenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenten for hver Maaned siden Januar 1933.

	Antal Arbejdsløse pr. ultimo Juni 1938 [1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af			
		Juni 1938[1])	Maj 1938	Juni 1937	Maj 1937
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1. Bygn.- og Møbel-Industri	3 882	25,2	23 7	12,7	11,4
2. Jernindustrien	2 955	11,8	12,4	9,6	10,1
3. Anden Industri m. v.	11 221	15,1	15,0	13,9	13,7
4. Handel	815	6,2	6,8	5,4	6,0
5. Arbejdsmænd	9 173	19,7	21,4	17,2	18,4
I alt	28 046	16,1	16,5	13,4	13,7
Provinsen:					
1. Bygn.- og Møbel-Industri	4 534	16,6	14,9	10,7	10,7
2. Jernindustrien	3 032	12,1	12,0	9,5	10,2
3. Anden Industri m. v.	9 602	14,4	14,6	12,7	12,3
4. Handel	936	5,7	6,5	5,3	5,8
5. Arbejdsmænd	27 770	20,1	23,1	17,7	20,3
I alt	45 874	16,8	18,2	14,2	15,5
Hele Landet	73 920	16,5	17,5	13,9	14,8

[1]) Foreløbige Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 5 Erhvervsgrupper er Antallet af Arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i foranstaaende Oversigt.

Fag	Antal Arbl. pr. Maj 1938	Arbejdsløsheds pCt. ved Udgangen af			
		Maj 1938	April 1938	Maj 1937	April 1937
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	2 031	19,0	26,5	8,1	14,9
Hustømrere	2 144	22,5	27,1	13,7	20,6
Snedkere	2 420	23,2	25,6	18,1	18,4
Malere	546	6,7	9,8	2,1	0,8
Sadelmagere og Tapetserere	264	10,1	9,7	7,0	4,8
Blikkenslagere	482	18,8	23,2	14,8	19,5
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	193	15,1	14,9	12,5	13,3
Smede- og Maskinarb.	3 927	10,8	10,9	9,1	11,7
Formere	480	22,3	26,6	8,1	8,8
Elektrikere	585	15,6	17,0	16,7	17,2
Bageri- og Konditoriarb.	1 471	26,3	28,5	27,5	30,1
Sukkervare-, Chokolade- og Biscuitarbejdere	384	19,7	21,1	17,8	18,5
Bryggeriarbejdere m. fl.	275	4,0	5,9	3,6	6,9
Slagteriarbejdere	1 656	19,5	20,1	15,0	18,2
Tobaksarbejdere	1 384	15,4	17,1	15,4	17,6
Tekstilarbejdere	2 204	14,5	14,2	10,7	9,2
Skræddere	993	6,6	8,9	9,9	7,3
Hatte- og Buntmagere	236	15,0	12,7	16,8	12,8
Skotøjsarbejdere	1 029	19,8	24,0	26,5	22,5
Træindustriarbejdere	1 102	17,2	18,8	11,9	13,3
Karetmagere	68	5,8	8,8	8,2	9,9
Keramikere	115	5,5	7,2	4,9	4,8
Papirindustriarbejdere	42	2,3	2,3	1,4	1,8
Bogbindere	1 042	22,0	24,4	16,2	16,1
Typografer	536	7,8	8,1	9,8	9,5
Sømænd	1 266	28,8	30,1	25,9	26,1
Søfyrbødere	649	27,9	29,7	27,4	28,6
Kedel- og Maskinpassere	136	5,8	6,2	5,0	5,8
Kvindeligt Arbejderforbund	3 313	20,8	23,3	14,5	17,1
Handels- og Kontormedhj.	1 814	6,8	7,2	6,1	6,6
Dansk Arbejdsmandsforb. m. v.	41 229	22,5	26,9	19,8	24,5
Murarbejdsmænd i Kbhvn.	708	44,6	48,1	20,1	25,8
Andre Fag	3 817	12,0	13,2	9,6	12,0
I alt	78 541	17,5	20,3	14,8	17,5

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejdsmænd.

I Henhold til Forligsmandens Mæglingsforslag af 20. Marts 1938, jvf. Afsnit 15, Stk. b, førtes der den 10. og 11. Juni Forhandlinger mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og *Stenindustriens Arbejdsgiverforening paa Bornholm,* hvor ogsaa Hovedorganisationerne var repræsenteret.

Mellem Parterne opnaaedes Enighed om følgende:

1. For samtlige Havne med Undtagelse af Vang gælder følgende Priser for Læsning og Aflæsning til Afskibning:

   1. Sort Brosten ..... 72 Øre pr. Ton
   2. og 3. Sort Brosten ... 35 - —
   Chaussésten ..... 35 - —
   Kantsten ..... 35 - —

   Ved Trilning betales for hver 10 m 5 Øre ekstra pr. Ton.

2. Under Hensyn til, at der ikke arbejdes i Akkord paa Vang Stenhuggerier, erholder de paa nævnte Virksomhed ved Læsning og Aflæsning til Indskibning beskæftigede Arbejdsmænd et Tillæg til Timelønnen af 17% i Stedet for de nugældende 15 og 17%.
3. For Lobbæk Stenhuggeri, Henry Haagensens og Werner Karlsens Stenhuggerier, Lobbæk, samt Stenværksejerne Sigfred Mogensen og Fru Isenkræmmer Kofoeds Virksomheder i Hasle gælder følgende Priser for Læsning af Skærver til Afskibning:

   under 10 mm ..... 33 Øre pr. Ton
   over 10 - ..... 38 - —

4. *Kuske paa Vang:* Den Kusk, der passer Heste, erholder en Ugeløn paa Kr. 60,00. Kuske paa Dagløn aflønnes med 1/6 af Ugelønnen + 50 Øre.
5. Chauffører og Kuske er ikke pligtige til at deltage i Af- og Paalæsning i Forbindelse med Losning og Lastning, men de skal dog være behjælpelig med Varens rette Anbringelse paa Vognen.
6. Aftalen træder i Kraft fra og med Torsdag den 16. Juni.

Overenskomstforhandlingerne maa herefter betragtes som afsluttede.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 15. Juni 1938 behandledes en Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at *A/S De forenede Teglværker,* Stenstrup, lod to af sine Formænd udføre almindeligt Arbejdsmandsarbejde.

Der opnaaedes ikke Enighed, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling i Sagen.

En Uoverensstemmelse mellem D. A. F.s Aalborg Afdeling og *Vognmand Erik Larsen,* Aalborg, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 16 Juni med følgende Resultat:

Idet begge Parter forbeholder sig deres principielle Standpunkt til Spørgsmaalet, enedes man om, at den foreliggende Sag afgøres ved, at Vognmand Erik Larsen til fuld Afvikling betaler Fagforeningen 15 Kroner.

Mellem D. A. F.s Hjørring-Afdeling og *Murermester Hjulskov,* Hjørring, var der opstaaet en Uoverensstemmelse med Hensyn til Udbetalingen af en Akkord.

Paa et afholdt Møde opnaaedes der Enighed, men da Akkordarbejdet i Henhold til Overenskomsten skulde udbetales, nægtede Murermesteren at efterkomme dette, idet han henviste til, at en anden Akkord havde givet Underskud.

Da der herved forelaa Betalingsstandsning, erklærede D. A. F.s Hjørring Afdeling Blokade overfor Murermesteren, og dette Spørgsmaal var til Behandling paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 16. Juni. Mødet endte uden Resultat. Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig at

indbringe Spørgsmaalet til Afgørelse ved Den faste Voldgiftsret.

Ved et Fællesmøde den 20. Juni behandledes en Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over *Vognmand Peter Larsen,* Vejle.

Man enedes om følgende:

Til fuld Afgørelse af den rejste Klage betaler Vognmand Peter Larsen til Kuskenes og Chaufførernes Fagforening i Vejle Kr. 450,—.

Firmaet *A/S Skandinavisk Rørfabrik,* Horsens, har gennem længere Tid spekuleret i billig Arbejdskraft og antaget ældre Arbejdere til en lavere Løn end den overenskomstmæssige under Paaberaabelse af Overenskomstens § 14, sidste Stykke.

Der har i den Anledning været afholdt Mæglings- og Timandsmøde, men da Jernindustriens Sammenslutning har nægtet at lade Uoverensstemmelsen afgøre ved faglig Voldgift, blev der den 21. Juni afholdt et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, hvor Kravet om faglig Voldgift paany blev fremsat.

Jernindustriens Sammenslutning fastholdt sit Standpunkt og nægtede at gaa med hertil, hvorfor Forbundet gennem D. s. F agter at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret om, hvorvidt en saadan Nægtelse er berettiget.

Handskemagere.

Den 13. Juni afholdtes der i Arbejdsgiverforeningen et Møde, hvor et Spørgsmaal om ubillig Konkurrence var rejst af *Foreningen af danske Handskefabrikanter* over for Handskemagerforbundet.

Spørgsmaalet drejede sig om en ny Form for Fremstilling af Handsker til Automobilbrug. — Sagen drøftedes, og man enedes om, at De samvirkende Fagforbund snarest muligt søger en Klaring mellem de i Spørgsmaalet interesserede Fagforbund Herefter optages Spørgsmaalet til fornyet Drøftelse under Hovedorganisationernes Medvirken.

Derefter behandledes en fra Forbundet fremsendt Besværing over, at Foreningen af danske Handskefabrikanter ikke havde betalt 2 hos *Firmaet H. Jensen & Søn* beskæftigede Arbejdere det sidst vedtagne Løntillæg.

I dette Spørgsmaal enedes man om følgende: Der skal optages lokal Forhandling om Sagen mellem Firmaet og Handskemagerforbundet i Danmark. — Løses Spørgsmaalet ikke ad denne Vej, forbeholder Arbejdernes Repræsentanter sig deres Stilling.

Kommunalarbejdere samt Kedel- og Maskinpassere.

En Række Spørgsmaal, der stod tilbage fra Vedtægtsforhandlingerne i Fjor mod *KøbenhavnsKommune,* var forsøgt løst mellem paagældende Forbund og Lønkontorets Embedsmænd, men da et for Organisationerne tilfredsstillende Resultat ikke var opnaaet, deltog D. s. F. i de afsluttende Forhandlinger med Overborgmester Viggo Christensen den 15. Juni.

Spørgsmaalet om *Hjemmepligt* og *Tillæg for forskudte Arbejdstimer for passiv Vagt,* som ikke er egentlige Driftsvagter, blev udskudt og henvist til Forhandling i Forbindelse med de Normeringssager, der skal drøftes i Løbet af Efteraaret 1938.

Et Spørgsmaal fra Kommunalarbejderforbundet om *Godtgørelse for i Fritiden at give Møde i Retten* samt et Spørgsmaal fra Kedelpasserforbundet vedrørende Betaling for Arbejde paa Søn- og Helligdage samt for Nattevagt, *Arbejde, der ikke bestaar i Driftsvagt,* blev udskudt til Forhandling uden for Vedtægten. Det er dog en Forudsætning, at Spørgsmaalene skal afgøres i Løbet af Juni Maaned i Aar.

For *Plejepersonalet* blev opnaaet Enighed om, at de efter 4 Aars Tjeneste opnaar Aflønning efter 5. Lønklasse, og at de samtidig faar Ret til at udtræde af Hospitalets Forplejning og har Tilladelse til at gifte sig.

Angaaende *Udflytningsgodtgørelse* til kvindelige Husassistenter blev opnaaet Enighed om, at disse under nærmere fastsatte Vilkaar, med Hensyn til Forplejningen, faar hævet de nuværende 35 Kr. til 55 Kr. pr. Maaned.

Om *Overarbejdsspørgsmaalet og Betalingen* blev ligeledes opnaaet Enighed derved, at man fastslog følgende:

»Overarbejde indskrænkes mest muligt, og der optages mellem Organisationerne og Magistraten Forhandling om Regler for Afspadsering af det Overarbejde, som ikke har kunnet undgaas.«

Betalingen for Overarbejde fastsættes saaledes:

Det mellemste Løntrin + Reguleringstillæg blev lagt som Grundlag og Overarbejde i Tiden fra Kl. 6—18 betales med 30% Tillæg og fra Kl. 18—6 samt Overarbejde paa Søn- og Helligdage med 50% Tillæg. — Overarbejdspriserne blev følgende:

	Nu:	Kl. 6-18:	Kl. 18—6 og Søn- & Helld.:
10. Lønklasse	2,45	2,57	2,97
11. —	2,24	2,35	2,71
12. —	2,03	2,16	2,49
13. —	0,76	1,00	1,25
15. —	0,66	0,85	1,10
For Tjenestemænd i 15. Lønkl. paa egen Forplejning	0,66	1,70	1,96

De her drøftede Aftaler lovede Borgmesteren at anbefale saavel overfor Magistraten som overfor Kommunalbestyrelsen, og Aftalerne forventes gennemført inden Ferien og skal være gældende fra 1. April 1938.

Læder- og Skindarbejdere samt Arbejdsmænd.

Ved et Fællesmøde den 20. Juni i Anledning af en fra Dansk Læder- og Skindarbejderforbund og Dansk Arbejdsmandsforbund rejst Klage over *A/S H. P. Løvengreen,* enedes man om, at

de foreliggende Uoverensstemmelser henvises til Behandling og Afgørelse ved faglig Voldgift, idet man tillige er enig om at henvende sig til Hr. Højesteretsdommer Jesper Simonsen om at modtage Hvervet som Opmand i denne Voldgift.

Murere.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 16. Juni forhandledes der mellem Murerforbundet og *Centralforeningen af Murermestre i Provinsen* om Administrationen af Ferieloven.

Paa Fællesmødet fremsatte Murerforbundets Repræsentanter Forslag om, at man som Grundlag for Ferieordningen anvendte Mærkesystem, for herigennem at have den fornødne økonomiske Garanti. Vedrørende dette System udtalte Centralforeningens Repræsentanter, at det var de fuldt indforstaaet med.

Spørgsmaalet var saa, hvilken af Organisationerne, der skulde udøve Administrationen af Mærkesystemet. Murerforbundets Repræsentanter foreslog, at den af Organisationerne, der overtog Administrationen, ogsaa skulde være forpligtet til, foruden til Centralorganisationens egne Medlemmer, ogsaa at sælge Mærker til de 3 udenfor Arbejdsgiverforeningen staaende Murermesterorganisationer (Foreningen af Landhaandværkere, Foreningen af Murermestre i Gl. Roskilde Amt og Foreningen af Murermestre i Nordsjælland (Gilleleje).

Efter nogen Drøftelse erklærede Centralforeningen sig indforstaaet med at foretage Administrationen paa de anførte Vilkaar, men det maatte være Forbundet, der indledede Forhandlinger med Landhaandværkerne og de øvrige Arbejdsgiverforeninger og enkeltstaaende Arbejdsgivere, med hvem Forbundet havde Overenskomst. — Man enedes sluttelig om ved et senere Møde at udarbejde de nærmere Regler for Administrationen.

Smede- og Maskinarbejdere.

Den 2. Oktober f. A. blev Arbejdet standset hos *A/S N. A. Christensen,* Nykøbing M., fordi Arbejdslokalerne nu, i Modsætning til tidligere, skulde rengøres indenfor den normale Arbejdstid, og da dette medførte en Støvplage, var det, at Arbejderne forlod Virksomheden. Arbejdet laa stille i 4 Dage, og der er opnaaet en tilfredsstillende Ordning med Hensyn til Rengøringsarbejdet.

Imidlertid kræver Jernindustriens Sammenslutning nu Erstatning for Arbejdsstandsningen, og der afholdtes i den Anledning et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 21. Juni. Da der ikke blev opnaaet Enighed, forbeholdt Arbejdsgiverforeningen sig at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Snedkere.

Nogle Uoverensstemmelser mellem Snedkerforbundet og *Firmaet Brdr. Larsen,* Sakskøbing Savværk, behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 13. Juni med følgende Resultat:

Klagen over, at Firmaet benytter Arbejdsdrenge til Pudsning, henvises til lokal Mægling.

Klagen over, at Firmaet leverer Varer til Fabrikant Linde, med hvem Snedkerforbundet er i Konflikt, drøftedes, og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Typografer.

En Klage fra Dansk Typografforbund over, at *Firmaet Andersen & Bruuns Fabriker* uden Varsel havde afskediget et kvindeligt Medlem, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 13. Juni.

Sagen forligtes derved, at Firmaet indgik paa at betale en Ugeløn (38 Kr.). — Sagen er dermed sluttet.

Sukkervare- og Chokoladearbejdere.

Ved et Fællesmøde den 10. Juni forhandledes i Arbejdsgiverforeningen om en af Sukkervare- og Chokoladearbejdernes Forbund fremsendt Klage over, at *A/S Anton Berg* havde antaget 5 Arbejdere som Formænd.

Da Forbundet ikke kunde anerkende, at disse Arbejderes Funktioner var Formandsstillinger, protesterede man mod Aktieselskabets Indstilling. og da der ikke ved Mæglingsmøde opnaaedes Enighed om en Ordning af Sagen og man ej heller ved Mødet i Arbejdsgiverforeningen naaede til et Resultat, sluttede Forhandlingerne med, at Forbundet meddelte, at det vilde indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2500.

Droskechauffører hos Droske-Centralen »Taxa«.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 28. Maj 1938 i Sag Nr. 2500: Dansk Arbejdsgiverforening for Automobildroskeejerforeningen Droske-Centralen Taxa mod De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmandsforbund.

Imellem Droske-Centralen Taxa og Droske-Chaufførernes Fagforening blev der den 6. April 1937 indgaaet en Overenskomst, hvis § 8 er saalydende:

»Parterne er enige om, at Taxa kun beskæftiger Chauffører, der er Medlemmer af Droske-Chaufførernes Fagforening, herfra er dog undtaget Sønner, der kører for Faderen eller Moderen, samt Kompagnoner, der kan dokumentere sig som saadan«.

Iflg. § 11 traadte Overenskomsten i Kraft den 1. April 1937 og skulde gælde, indtil den af en af Parterne opsagdes med 2 Maaneders forudgaaende Varsel til Ophør en 1. April.

Droske-Chaufførernes Fagforening var da og er stadig en Afdeling under Dansk Arbejdsmands-

forbund, der er Medlem af De samvirkende Fagforbund i Danmark. Automobildroskeejerforeningen Droske-Centralen Taxa var derimod ved Overenskomstens Oprettelse ikke Medlem af Dansk Arbejdsgiverforening, men indmeldte sig den 3. December 1937.

Herefter var begge Overenskomstens Parter bundne af Septemberforligets Bestemmelser.

Overenskomsten blev af Fagforeningen lovligt opsagt til Ophør pr. 1. April 1938.

Der blev endvidere af Dansk Arbejdsmandsforbund i Overensstemmelse med Septemberforligets § 2 afgivet Varsel om Strejke overfor Taxa fra den 2. April 1938. Strejken blev senere udskudt en Uge, saaledes at den traadte i Kraft Lørdag den 9. April 1938 ved normal Arbejdstids Ophør. Endelig er der erklæret Sympatistrejke, gaaende ud paa, at Medlemmer af forskellige nærmere angivne Arbejderorganisationer fra den 20. April at regne nægter at udføre Arbejder af hvilkensomhelst Art, der vedrører Taxa's Vognmænd.

Under de Forhandlinger, som under Medvirkning af Statens Forligsmand i Arbejdsstridigheder blev ført mellem Parterne om Konfliktens Afslutning, blev der den 30. April 1938 fra Dansk Arbejdsmandsforbunds Side stillet det Krav, at Overenskomstens § 8 skulde afløses af en Aftale mellem Parterne af følgende Ordlyd:

»Parterne er enige om, at samtlige Chauffører skal være Medlemmer af Droske-Chaufførernes Fagforening under Dansk Arbejdsmandsforbund.

Herfra er undtagne Sønner, der kører for deres Moder (Enken efter Droskevognmanden), eller Kompagnoner, der kan dokumentere sig som saadanne.

For Bestemmelsens effektive Gennemførelse gives et Tidsrum af 3 Maaneder fra Dato«.

Da dette Krav fastholdtes under et Møde mellem Parterne den 2. Maj, tilskrev Dansk Arbejdsgiverforening samme Dato De samvirkende Fagforbund, at man ansaa Kravet stridende mod Septemberforligets § 4, og opfordrede Fagforbundet til at fremskaffe Erklæring fra Dansk Arbejdsmandsforbund og Fagforeningen om, at Kravet frafaldtes, idet man i modsat Fald vilde indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Paa et Møde mellem Hovedorganisationerne den 10. Maj stillede Dansk Arbejdsgiverforening det alternative Forslag, at Overenskomstens § 8 efter Modpartiets Valg enten udgik eller bibeholdtes i dens tidligere Skikkelse.

Dette Forslag blev ikke antaget, og Dansk Arbejdsgiverforening for 2) Automobildroskeejerforeningen Droske-Centralen Taxa har herefter under nærværende Sag indklaget De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmandsforbund for Brud paa Septemberforligets § 4 med Paastand om, at det af Dansk Arbejdsmandsforbund stillede Krav om Skærpelse af den hidtidige Overenskomst § 8 kendes ulovligt som værende i Strid med den Ret, der er hjemlet Arbejdsgiverne i Septemberforligets § 4, og at Konfliktens Fortsættelse paa dette Grundlag ligeledes kendes ulovlig.

De Indklagede paastaar Frifindelse.

Til Støtte for deres Paastand har Klagerne anbragt følgende:

Septemberforligets § 4, hvorefter »Arbejdsgivernes Ret til at lede og fordele Arbejdet samt til at anvende den efter deres Skøn til enhver Tid passende Arbejdskraft, anerkendes, eventuelt støttes, af Arbejdernes Hovedorganisation«, maa medføre, at der tilsikres enhver Arbejdsgiver, hvis Virksomhed omfattes af Septemberforligets Bestemmelser, Ret til, uden at der fra Arbejderorganisationernes Side gøres Indgreb i hans Arbejdsfred, at bestemme, om han vil benytte organiseret eller uorganiseret Arbejdskraft. Den ved Overenskomstens § 8 trufne Aftale om Taxa's Pligt til med en nærmere angiven Undtagelse kun at beskæftige Chauffører, der er Medlemmer af Droske-Chaufførernes Fagforening, maa vel antages at have bevaret sin Gyldighed ogsaa efter Taxa's Indmeldelse i Dansk Arbejdsgiverforening. Naar imidlertid Overenskomsten er bragt til Ophør ved Fagforeningens Opsigelse af den og derefter paafølgende Strejke, saaledes at der ikke bestaar andre overenskomstmæssige Regler om Arbejdsforholdet mellem Parterne end Septemberforligets Bestemmelser, er det i sig selv et Spørgsmaal, om Fagforeningen overhovedet vilde have haft Ret til mod Taxa's Protest at kræve en saadan Bestemmelse optaget i en ny Overenskomst mellem Parterne, men det maa ialtfald, naar Taxa stiller Fagforeningen Valget mellem at optage Bestemmelsen uforandret eller helt at lade den udgaa, være ulovligt af Fagforeningen at kræve, at Bestemmelsen skal ændres, saaledes at Taxa's Pligt til kun at beskæftige organiseret Arbejdskraft udvides, og at gøre dette Kravs Opfyldelse til Betingelse for at bringe Strejken til Ophør.

Som Begrundelse for deres Frifindelsespaastand har de Indklagede gjort følgende gældende:

Dengang Bestemmelsen om Vognmandssønnernes Undtagelse fra Organisationspligten første Gang optoges i en Overenskomst mellem Parterne — formentlig omkring 1915 — var det fra Chaufførernes Side Meningen, at Bestemmelsen kun skulde komme til Anvendelse, hvor Bedriftens Indehaver selv var afskaaret fra at køre Droske. Det drejede sig dengang kun om et ringe Antal, 10—15 Personer, hvoraf en væsentlig Del kørte for Moderen. Bestemmelsen er imidlertid i Strid hermed praktiseret saaledes, at Vognmændenes Sønner i al Almindelighed undlader at indmelde sig i Fagforeningen. I Øjeblikket findes der ca. 90 saadanne uorganiserede Chauffører, medens Fagforeningens Medlemsantal udgør ca. 1600. Det saaledes bestaaende Forhold betyder en alvorlig Svækkelse af en Strejkes Effektivitet, særlig naar, som det under nærværende Konflikt skal være Tilfældet, Sønner, der ikke tidligere har kørt under Strejker, begynder at køre i strejkende Chaufførers Sted. De Indklagede hævder, at det ikke kan være Meningen med Septemberforligets § 4, at der under Forhandlinger om en ny Overenskomst ikke maa søges indført en Ændring i den tilsigtede Retning af en Bestemmelse som den heromhand-

lede, hvis Hovedindhold i Forvejen er i fuldstændig Modstrid med den af Klagerne hævdede Forstaaelse af § 4, og at Fagforeningen maa være i sin gode Ret til at søge Spørgsmaalet om Forstaaelsen af Bestemmelsen om visse Chaufførers Ret til at staa udenfor Organisationen klaret, forinden ny Overenskomst indgaas. Endelig hævder de Indklagede, at der foruden det heromhandlede Krav er en Række andre Spørgsmaal, af hvis Løsning Konfliktens Ophør afhænger. Men de bestrider ikke, at de tillægger netop dette Kravs Opfyldelse stor Betydning, eller at Strejkens Afslutning er betinget af, at der tilvejebringes en for dem tilfredsstillende Løsning deraf.

Det kan bemærkes, at Parterne under Domsforhandlingen har erklæret sig enige om, at Vognmandssønnerne, bortset fra Spørgsmaalet om deres Organisationspligt, iøvrigt skal være undergivet Overenskomstens Bestemmelser, derunder særligt dens Lønningsregler.

Den af Klagerne hævdede Forstaaelse af Septemberforligets § 4, hvorefter en Arbejdsgiver har Ret til at benytte uorganiseret Arbejdskraft, maa efter det oplyste antages i lang Tid at have været almindelig anerkendt, hvilket allerede har faaet et særlig klart Udtryk i Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 16. Februar 1911 i Sag Nr. 58, hvori det blandt andet udtales, at en Arbejdsstandsning med det Formaal at fremtvinge en uorganiseret Arbejders Afskedigelse eller Indmeldelse i vedkommende Arbejderorganisation er uberettiget. Det er følgelig ogsaa ulovligt — hvad der i og for sig heller ikke bestrides af de Indklagede — at erklære Strejke overfor en Arbejdsgiverorganisation med det Formaal at faa en Bestemmelse, der i større eller mindre Udstrækning paalægger Pligt til kun at benytte organiseret Arbejdskraft, indført i en Overenskomst. Det ses derhos ikke at kunne gøre nogen Forskel, om Strejken erklæres med det Formaal at faa et saadant Krav gennemført, eller om en iøvrigt lovlig Strejkes Afslutning gøres betinget af dets Gennemførelse. Forsaavidt de Indklagede har anført, at Organisationskravet kun er et af flere Krav, hvis Løsning danner Grundlag for Strejkens Fortsættelse, bemærkes, at Klagerne, der ikke paastaar selve Strejken kendt ulovlig, maa have Krav paa at faa Rettens Afgørelse for, om de Indklagede har Ret til som sket at gøre dette Kravs Opfyldelse til en Betingelse eller en af Betingelserne for Strejkens Ophør. Den Omstændighed, at Droskecentralen Taxa, forinden den blev Medlem af Arbejdsgiverforeningen — ved Overenskomst med Droskechaufførernes Fagforening i vidt Omfang har givet Afkald paa den Ret, den efter Septemberforliget — der forsaavidt stemmer med almindelige Retsregler — vilde have haft til at anvende uorganiseret Arbejdskraft, kan derhos — som af Klagerne hævdet — ikke medføre, at den ikke skulde kunne paaberaabe den Beskyttelse, Septemberforligets § 4 giver mod, at et Krav om Indskrænkning af det Omraade, indenfor hvilket Taxa har forbeholdt sig Frihed til at anvende saadan Arbejdskraft, søges gennemført ved Iværksættelse eller Fortsættelse af Arbejdsstandsning.

Naar de Indklagede endelig har anført, at det stillede Krav kun gaar ud paa at faa fastslaaet, hvad der maa antages at være Meningen med eller dog den naturlige Forudsætning for den ofte omhandlede Bestemmelse i Overenskomsten, bemærkes, at det af de Indklagede stillede Krav skønnes klarligt at medføre en videregaaende Pligt til at anvende organiseret Arbejdskraft, end der efter en naturlig Forstaaelse af Ordene i Overenskomstens § 8 paahviler Taxa, hvortil kommer, at selvom den af de Indklagede hævdede Forstaaelse maatte være mulig, findes de dog at være uberettigede til gennem Strejkens Fortsættelse at søge gennemført, at Paragrafen i en ny Overenskomst optages i en ændret Skikkelse, der i højere Grad end den af Klagerne hævdede og i en Aarrække praktiserede Forstaaelse af den medfører Pligt for dem til at anvende organiseret Arbejdskraft.

Med Hensyn til Formuleringen af Klagernes Paastand bemærkes endnu, at det ikke findes at kunne statueres, at det af Dansk Arbejdsmandsforbund stillede Krav i al Almindelighed er ulovligt uden Hensyn til, ved hvilke Midler det søges gennemført, og Paastandens første Led vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Derimod vil det i Henhold til alt foranførte være at kende ulovligt som stridende mod Septemberforligets § 4, at Strejkens Afslutning gøres betinget af det af Dansk Arbejdsmandsforbund rejste Kravs Opfyldelse.

Under Hensyn til Sagens særegne Beskaffenhed findes Sagens Omkostninger at burde deles.

K e n d e l s e:

Det er ulovligt som stridende mod Septemberforligets § 4, at de Indklagede betinger Afslutningen af den af Dansk Arbejdsmandsforbund for Droskechaufførernes Fagforening overfor Automobildroskeejerforeningen Droske-Centralen Taxa iværksatte Strejke af Opfyldelsen af det af de Indklagede rejste Krav, der medfører en Indskrænkning i Droske-Centralens Medlemmers Ret til at beskæftige deres Sønner som Chauffører, uden at de er Medlemmer af nævnte Fagforening.

Sagens Omkostninger fastsættes til 300 Kr., der udredes med Halvdelen af hver af Parterne.

REDAKTØR: CHR. JENSEN.

Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Alle 12, 2. S., København V. .·. Telefoner: 3541 og 10541.

Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 3 * KØBENHAVN DEN 15. AUGUST 1938 * 35. AARGANG

Arbejdernes Ferieorganisation.

Ferietiden er snart forbi, og langt de fleste Arbejdere turde allerede have afsluttet deres Ferie. For den enkelte Arbejder bliver Spørgsmaalet om Feriens Tilrettelægning først igen aktuelt til næste Aar, men for Arbejdernes faglige Organisationer er Feriens rigtige Tilrettelægning og Organisation nu det Spørgsmaal, hvis Løsning trænger sig stærkest paa.

Det vilde kun være halvt udført Arbejde, saafremt Fagorganisationerne vilde give sig tilfreds med, at de sammen med Socialdemokratiet har faaet gennemført Ferieloven og dermed sikret alle Lønarbejdere Ret til 12 Dages Ferie med Løn, men iøvrigt ikke bekymrede sig om, hvorvidt og hvorledes den enkelte Arbejder og hans Familie udnytter denne haardt tiltrængte Ferie. Det kunde de gøre, dersom Arbejderne var saaledes stillede, at de raadede over Pengebeløb, som de efter Behag kunde lægge til Ferielønnen og holde Ferie for paa den Maade, der passede dem bedst. Men dette er ikke Tilfældet for det store Flertal af Arbejderne, der kun raader over smaa Midler og derfor er henvist til at holde Ferie for Ferielønnen eller lidt til. Saafremt der derfor ikke fra Organisationernes Side træffes særlige Foranstaltninger for at tilrettelægge og organisere Ferien for Arbejderne, er der Fare for, at den enkelte Arbejder og hans Familie af Sparsommelighedshensyn tilbringer Ferien i Byen og i de vante Omgivelser og saaledes ikke faar den rette Glæde og Nytte af Ferien.

Det var Overvejelser af denne Art, der medførte, at Arbejdernes Hovedorganisationer straks efter Ferielovens Vedtagelse nedsatte et forberedende Udvalg, der skulde undersøge hele Feriespørgsmaalet og udarbejde Forslag til Dannelse af en særlig Landsorganisation med den Opgave at organisere det folkelige Ferieliv og dermed give Arbejderfamilierne Mulighed for at udnytte Ferien paa en Maade, der betyder Afspænding og Rekreation ovenpaa Dagliglivets ensformige Jag og Slid. En saadan Organisation skal ikke være et Forsøg paa at ensrette Fri- og Ferietiden og paa at holde Arbejderne under Opsyn ogsaa i Ferietiden, saaledes som dette er Tilfældet i Diktaturstaterne, men den skal skabe Betingelserne for, at Arbejderne til overkommelig Pris kan tilbringe Ferien i nye og frie Omgivelser og kan lære deres eget Land og eventuelt ogsaa andre Lande at kende og vende hjem med nye Indtryk og ny Arbejdsglæde.

Paa De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde den 7. Maj d. A. forelaa der en foreløbig Betænkning fra det nedsatte Ferieudvalg, og i Tilslutning hertil vedtog Repræsentantskabet en Beslutning, der udtalte Tilfredshed med Tanken om Dannelsen af en landsomfattende Organisation og gav Udtryk for, at Repræsentantskabet afventede Forretningsudvalgets Beslutning angaaende Fremskaffelse af de fornødne økonomiske Midler til Startkapital samt denne vigtige Sags snarlige Realisation.

Sagen er derefter blevet drøftet i De samvir-

kende Fagforbunds Forretningsudvalg, der har faaet forelagt Ferieudvalgets endelige Betænkning med detaillerede Forslag vedrørende den nye Landsorganisations Love og Formaal. Drøftelserne resulterede i Indkaldelse af et ekstraordinært Repræsentantskabsmøde, der skulde træffe den endelige Afgørelse i Sagen.

Repræsentantskabsmødet fandt Sted den 11. August og vedtog med alle Stemmer mod een det af Forretningsudvalget stillede Forslag om Tilvejebringelse af den nødvendige Startkapital paa den Maade, at De samvirkende Fagforbund udskriver et Ekstrakontingent paa 1 Kr. pr. heltbetalende og 50 Øre pr. halvtbetalende Medlem, hvorved der fremskaffes et Beløb paa ca. 400.000 Kr. Den nye Landsorganisation, »Folke-Ferie«, er dermed en Kendsgerning og vil formentlig kunne paabegynde sin Virksomhed engang i Efteraaret, saaledes at den kan træde i fuld Aktion i Sommeren 1939. — Dansk Arbejderbevægelse har dermed faaet en ny Landsorganisation, hvis Opgaver ligger paa det kulturelle og sociale Omraade og som — omend det drejer sig om selvstændig Organisation — ganske naturligt skal arbejde i snæver Tilknytning til Landets øvrige Arbejderorganisationer. Den nye Organisations Arbejdsfelt vil blive meget omfattende og krævende, og det er tildels helt nye Problemer, der skal tages op til Løsning. Det er vort Haab og vor Overbevisning, at den Ledelse, der vil blive valgt paa den kommende konstituerende Generalforsamling i »Folke Ferie«, vil magte den store Opgave og skabe en mønsterværdig Organisation, der føjer sig ind som et Led i den samlede Arbejderbevægelse og bidrager sit til Virkeliggørelsen af det fælles Maal:

Danmark for Folket!

De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde.

Den 11. August samledes Repræsentanter for de under De samvirkende Fagforbund hørende 68 Organisationer med tilsammen 460.000 Medlemmer til et ekstraordinært Repræsentantskabsmøde i Folkets Hus paa Enghavevej, København.

Formanden, *Chr. Jensen,* aabnede Mødet og bød Velkommen. Forinden man gik over til Behandling af Dagsordenen, mindedes Formanden enkelte siden sidste Repræsentantskabsmøde afdøde Kammerater, nemlig den svenske Landsorganisations Sekretær, *Per Bergman,* Tobaksarbejderforbundets Formand, *Edmund Olsen,* samt den gamle Kampfælle *A. C. Meyer.*

Til Mødets Dirigenter valgtes derefter Næstformand *Knud V. Jensen* og Forbundsformand *Josef Andersson.*

Det eneste Punkt paa Dagsordenen var »Udskrivning af Bidrag til Organisationen Folke-Ferie«. Formanden, *Chr. Jensen,* indledede dette Punkt med en Oversigt over Fagorganisationernes Arbejde for Indførelse af en lovlig Ferieordning og redegjorde derefter for Resultatet af Arbejdet indenfor det mellem Arbejdernes Hovedorganisationer nedsatte Ferieudvalg. Udvalget har, som allerede udførligt omtalt i »Arbejderen«, foreslaaet Oprettelse af en selvstændig Ferieorganisation, »Folke-Ferie«, der skal have Form af et Andelsselskab med begrænset Ansvar, samt skitseret de mange forskellige Opgaver, denne Organisation skal tage op for at muliggøre en fuldstændig Udnyttelse af Ferietiden for det størst mulige Antal Arbejdere.

Chr. Jensen omtalte meget udførligt de paa Ferieomraadet foreliggende Opgaver samt det af Udvalget stillede Forslag til Vedtægter for den nye Organisation. Han sluttede sin Tale med paa Forretningsudvalgets Vegne at anbefale følgende Forslag til Vedtagelse:

> *Repræsentantskabet den 11. August 1938 beslutter at udskrive et Ekstrakontingent paa 1 Kr. pr. heltbetalende og 50 Øre pr. halvtbetalende Medlem.*
>
> *Beløbet indbetales til De samvirkende Fagforbund efter samme Regel som Administrationsbidraget, og det indbetalte Beløb vil være at betragte som Andelskapital i Organisationen »Folke Ferie«.*
>
> *Ethvert Forbund, som saaledes har bidraget til Andelskapitalen, faar Repræsentationsret i Organisationen »Folke Ferie« med een Repræsentant for Beløb indtil og med 5.000 Kr., og derefter een Repræsentant for hver paabegyndt 5.000 Kr.'s Indbetaling.*

Formanden betonede, at det selvfølgelig skal staa frit for andre Organisationer indenfor Arbejderbevægelsen at yde deres Bidrag og erhverve Andele i den nye Organisation.

Der udspandt sig en ganske kort Debat, hvori deltog *Herman Hansen*, Formerne, *Marius Madsen*, Murerne, *Tolstrup*, Sadelmagerne, *Gustav Pedersen*, Handels- og Kontormedhjælperne, og *Sverre Schmidt*, Køkkenpersonalet. Debatten havde nærmest Karakter af Forespørgsler, der besvaredes af Formanden, som bl. a. understregede, at det kun drejede sig om en Bevilling een Gang for alle og at Ferieorganisationen iøvrigt skulde tilrettelægge Arbejdet saaledes, at den faar sine Driftsudgifter dækkede. Herefter vedtog Repræsentantskabet med alle Stemmer imod 1 Forretningsudvalgets Forslag. Det Beløb, der vil indkomme som Startkapital, anslaas til ca. 400.000 Kr.

Dirigenten, *Knud V. Jensen*, sluttede Mødet med at udtale sin Overbevisning om, at den Beslutning, der var truffen, vil være i fuld Overensstemmelse med alle Medlemmers Ønske. Ligesom de danske Arbejdere hilste Ferielovens Gennemførelse som et stort Fremskridt, vil de med Tilfredshed erfare, at Organiseringen af Ferien vil blive taget op til Løsning paa det bredest mulige Grundlag.

Arbejdsløsheden i Juli 1938.

(Efter Statistiske Efterretninger).

Ifølge en Optælling for de Fag, som indgaar i Departementets Arbejdsløshedsstatistik, var der ved Udgangen af Juli Maaned blandt de organiserede Arbejdere i disse Fag ialt 77.911 Arbejdsløse, d. v. s. 17,3 pCt. af det samlede Antal paa ialt 449.711 organiserede Arbejdere i de paagældende Fag.

Ved Udgangen af Juli var 3256 organiserede Arbejdere beskæftiget ved Nødhjælpsarbejde i Henhold til Lov af 13. April 1938, § 2—5, svarende til 0,7 pCt. af samtlige Medlemmer i Arbejdsløshedskasserne. Fra og med 1. Juli 1938 har man paa Grund af væsentlige Ændringer i ovennævnte Lov i Sammenligning med tidligere gældende Love ophørt at medregne de ved Nødhjælpsarbejde beskæftigede under Antal Arbejdsløse.

Samtlige Fag:	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.
Januar	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5
Februar	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9
Marts	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4
April	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6
Maj	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3
Juni	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9
Juli	17,3[1])	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7
August		15,1	12,3	13,7	15,5	21,4
September		16,5	12,9	14,9	16,4	20,9
Oktober		19.2	16.3	17,3	18,2	23,2
November		23,5	20,0	21,7	22,3	25,7
December		34,6	30,3	31,7	30,3	37,5

[1]) Foreløbigt Tal.

Ovenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenten for hver Maaned siden Januar 1933.

	Antal Arbejdsløse pr. ultimo Juli 1938 [1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Juli 1938[1])	Juni 1938	Juli 1937	Juni 1937
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1. Byggefag	3 471	22,7	25 6	13,1	12,7
2. Jernindustrien	2 885	11,5	11,7	9,6	9,6
3 Anden Industri m. v.	11 951	15,8	14,7	14,3	13,9
4. Handel	893	6,9	6,2	5,4	5,4
5. Arbejdsmænd	9 110	19,8	19,9	16,1	17,2
I alt	28 310	16,1	16,0	13,3	13,4
Provinsen:					
1. Byggefag	4 460	16,3	16,4	12,1	10,7
2. Jernindustrien	3 059	12,2	12,0	10,1	9,5
3. Anden Industri m. v.	10 445	15,5	14,0	15,5	12,7
4. Handel	934	5,6	5,6	5,3	5,3
5. Arbejdsmænd	30 703	22,3	21,3	20,1	17,7
I alt	49 601	18,1	17,2	16,3	14,2
Hele Landet	77 911	17,3	16,7	15,2	13,9

[1]) Foreløbige Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 5 Erhvervsgrupper er Antallet af Arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i foranstaaende Oversigt.

Fag	Antal Arbl. pr. Juni 1938	Arbejdsløsheds pCt. ved Udgangen af Juni 1938	Maj 1938	Juni 1937	Maj 1937
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	1 854	17.6	19,0	6,1	8,1
Hustømrere	1 895	19,9	22,5	10,8	13,7
Snedkere	2 625	25,1	23,2	21,2	18,1
Malere	1 182	14,5	6,7	4,3	2,1
Sadelmagere og Tapetserere	517	19,8	10,1	15,0	7,0
Blikkenslagere	467	18,2	18,8	12,2	14,8
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	205	16,0	15,1	14,4	12,5
Smede- og Maskinarb.	3 773	10,4	10,8	8,1	9,1
Formere	425	19,8	22,3	8,7	8,1
Elektrikere	612	16,3	15,6	18,4	16,7
Bageri- og Konditoriarb.	1 302	23,2	26,3	24,4	27,5
Sukkervare-, Chokolade- og Biscuitarbejdere	396	20,2	19,7	24,3	17,8
Bryggeriarbejdere m. fl.	231	3,4	4,0	2,3	3,6
Slagteriarbejdere	1 465	17,0	19,5	16,6	15,0
Tobaksarbejdere	1 297	14,4	15,4	14,0	15,4
Tekstilarbejdere	2 212	14,2	14,5	13,2	10,7
Skræddere	1 918	12,8	6,6	12,7	9,9
Hatte- og Buntmagere	323	20,2	15,0	19,7	16,8
Skotøjsarbejdere	1 362	26,2	19,8	27,7	26,5
Træindustriarbejdere	1 095	17,1	17,2	12,0	11,9
Karetmagere	114	9,7	5,8	7,0	8,2
Keramikere	115	5,5	5,5	4,7	4 9
Papirindustriarbejdere	33	1,8	2,3	1,8	1,4
Bogbindere	967	20 2	22,0	18,3	16,2
Typografer	435	6,3	7,8	7,7	9,8
Sømænd	1 193	27,2	28,8	23,2	25,9
Søfyrbødere	609	26,1	27,9	24,8	27,4
Kedel- og Maskinpassere	94	4,0	5,8	4,6	5,0
Kvindeligt Arbejderforbund	3 192	18,1	20,8	14,4	14,5
Handels- og Kontormedhj.	1 597	5,9	6,8	5,5	6,1
Dansk Arbejdsmandsforb. m. v.	37 840	20,8	22.5	17,6	19,8
Murarbejdsmænd i Kbhvn.	666	41,3	44,6	16,7	20,1
Andre Fag	3 216	10,0	12,0	9,2	9,6
I alt	75 227	16,7	17,5	13,9	14,8

Et Forbundsjubilæum.

Den 20. Aug. i Aar rykker Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund op i Rækken af de Forbund, der har passeret Halvtresaarsgrænsen, idet Forbundet blev stiftet den 20. August 1888 og altsaa paa den Dag kan fejre sit 50 Aars Jubilæum. Paa Grund af de særlige Organisationsforhold i Danmark er Smede- og Maskinarbejderforbundet ikke Landets største Fagforbund, saaledes som dette er Tilfældet med Metalarbejdernes Organisationer i de fleste andre Lande, det er kun det næststørste, men med Hensyn til den Indsats, det har øvet inden for Fagbevægelsen som Helhed, staar det ikke tilbage for noget andet Forbund. Ved alle faglige Aktioner, der er ført her i Landet i de sidste 50 Aar, har Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund staaet i første Række, og dets ledende Mænd har paa fremtrædende Plads været med til at præge Fagbevægelsens Taktik og Politik. Forbundet har gennem alle Aar været et godt og sikkert Værn for de danske Smede og Maskinarbejdere, hvis Interesser det har varetaget paa forbilledlig Maade, saaledes at de i Dag hører til de bedstlønnede Arbejdergrupper i vort Land.

Naar der tales om Fagforeningerne som Kamporganisationer, saa har dette Ord Gyldighed for Smede- og Maskinarbejderforbundet i større Udstrækning end for nogen anden Organisation. Jernfabrikanterne har alle Dage haft Ord for at være særlig ueftergivende, og de har været Ordfører for den stærkeste Modstand mod Arbejdernes Krav, ligesom det ogsaa har været dem, der førte an i Angrebet paa Fagorganisationerne. Lige siden den store Smedelockout i 1885, der kostede Smedene den efter Datidens Forhold kæmpemæssige Sum af 250.000 Kr., har Forbundet maatte føre en lang Række Kampe og har deltaget i alle Storkonflikter, og det var ogsaa inddraget i Lockouten i 1936, skønt Forbundet dengang allerede havde sine Overenskomstforhold i Orden. Konflikterne har dog ikke formaaet at standse Forbundets Fremgang, tværtimod, og ikke mindst den Kendsgerning turde have været medvirkende til, at nye Synspunkter i de senere Aar synes at gøre sig gældende hos Jernindustriens Arbejdsgivere, der nu viser større Vilje til at naa en Forstaaelse ad Forhandlingens Vej. Med Undtagelse af den 5 Ugers Lockout i 1936 har Forbundet siden 1925 ikke været inddraget i større Konflikter, og det viser sig, at denne langvarige Fredsperiode har været til Gavn for saavel Industrien som Forbundet, der begge har været i rivende Udvikling.

Forbundets Medlemstal er fra godt 1000 i 1888 steget til over 35.000 i 1938. Alene i Tiden fra 1925 er Medlemstallet fordoblet, og ca. 90 pCt. af Fagets Udøvere staar i Dag tilsluttet Forbundet, hvis Indflydelse ved Ordningen af Fagets Løn- og Arbejdsforhold er vokset i tilsvarende Grad. Baade med Hensyn til Organisationsprocenten og til Arbejdet for at skabe Plan og Orden i Industriens mangeartede og komplicerede Arbejdsforhold indtager Smede- og Maskinarbejderforbundet en førende Stilling inden for den samlede Fagbevægelse.

Smedene har gennem Aarene som Ledere haft en Række Mænd, der ikke blot har præget Forbundets Arbejde og Udvikling, men derudover ogsaa har spillet en vigtig Rolle i Fagbevægelsen. Under den for dansk Fagbevægelse saa betydningsfulde Smedelockout i 1885 var Ferdinand Hurup Smedenes Leder. Han blev efterfulgt af Valdemar Olsen, der tog Initiativet til Forbundets Oprettelse i 1888 og blev dets første Formand. Derefter var det H. P. Hansen, der i nogle Aar stod i Spidsen for Forbundet, og i 1899 overtog I. A. Hansen Formandsstillingen. I. A. Hansen, der ledede Smedeforbundet fra 1899 til sin Død i 1926, var en af dansk Fagbevægelses store og særprægede Personligheder og øvede en betydelig Indflydelse, og det var under hans Førerskab, at Forbundet udviklede sig til den store Organisation, det er i Dag. I 1926 valgtes nuværende Handelsminister Johs. Kjærbøl til Formand og beklædte denne Stilling i 9 Aar. Som hans Efterfølger fulgte saa i 1936 nuværende Forbundsformand P. Andersen, der i ca. 16 Aar havde bestridt Stillingen som Forbundets Sekretær og Næstformand samt i en endnu længere Aarrække havde været Medlem af Hovedbestyrelsen. Pladsforholdene forbyder os at gaa i Enkeltheder angaaende disse Mænds Gerning, der har givet saa gode Resultater for Forbundet og dets Medlemmer.

— — —

I Anledning af Jubilæet har Forbundet udsendt et Festskrift paa 457 Sider, hvis første Afsnit er en sammentrængt Gengivelse af det Festskrift, der blev udgivet ved 25 Aars Jubilæet i 1918, mens det 2. Afsnit giver en historisk Oversigt over Forbundets Virke i de sidste 25 Aar. Jubilæumsskriftets smukke Udstyr og lødige Indhold gør saavel Forbundet som Forfatteren, Forbundsformand P. Andersen, megen Ære.

50 Aars Jubilæet vil blive fejret i Forbindelse

med Forbundets ordinære Kongres den 13.—21. August i København, og her vil De samvirkende Fagforbunds Repræsentanter have Lejlighed til at frembære dansk Fagbevægelses Lykønskning. Iøvrigt vil Jubilæet blive fejret ved en storslaaet Festlighed i samtlige Afdelinger Landet over.

NY FORBUNDSFORMAND

Andrea Jørgensen

Paa Husassistenternes Forbunds Kongres den 10.—12 Juli skete der et Formandsskifte, og til ny Formand valgtes *Andrea Jørgensen,* Aarhus, der gennem mange Aar har øvet en stor Indsats i Forbundsarbejdet. Fra 1912 til 1913 var hun Medlem af Bestyrelsen for Foreningen i Aarhus og var Formand for samme Forening fra 1913 til 1916. Hun har taget aktiv Del indenfor den aarhusianske Ungdomsbevægelse og har iøvrigt deltaget i Partiarbejdet paa mange Felter. En Overgang var hun Forbundets mest benyttede Agitator, og i de senere Aar har hun delt sin Tid mellem Partiudvalgsarbejde indenfor Kvinderne, Husassistenternes Forening, hvis Formand hun igen har været siden 1932, og indenfor Plejetilsynet.

I de seks Aar, Andrea Jørgensen sidst har været Formand i Aarhus, er Foreningen oparbejdet til Forbundets største Afdeling med 400 Medlemmer.

Andrea Jørgensen har saaledes de bedste Forudsætninger for at kunne varetage den Gerning, som hendes Forgænger har øvet gennem mange Aar. Vi ønsker hende Held og Lykke til Arbejdet.

Sydøsteuropas Industrialisering.

Af *Paul Thomas.*

For Landene i det sydøstlige Europa var og er fremdeles Landbruget det førende Erhverv. Endnu mange Aar efter Verdenskrigen fandtes der ingen nævneværdig Industri i disse Lande. Landene i Sydøsteuropa eksporterede Næringsmidler og Raastoffer til Industrien og importerede til Gengæld Industrivarer af enhver Art. Paa Grund af Landbrugskrisen med dens Prisfald paa Landbrugsprodukter kom disse Stater ud for store Vanskeligheder. Paa Verdensmarkedet opnaaede de for deres Eksportprodukter langt mindre Priser end forinden Landbrugskrisens Udbrud, mens de selv maatte betale omtrent samme Pris for de importerede Industrivarer som før Krisen. Dette førte til, at de sydøsteuropæiske Stater i Aarene efter 1929 begyndte at udbygge de allerede bestaaende Industrier og paabegyndte Produktionen af Industrivarer, som hidtil indførtes fra Udlandet. For at sikre de nye Industrivirksomheders Eksistens ydede man dem Toldbeskyttelse, der navnlig sikrede Konsumvareindustrierne en Monopolstilling paa Hjemmemarkedet. Paa Grund af denne Toldbeskyttelse forblev Industrien i disse Lande i større Udstrækning end i det øvrige Europa upaavirket af den almindelige økonomiske Krise, og den havde derfor opnaaet et vist Forspring da Konjunkturopgangen satte ind. Siden den Tid er der sket en vis Udligning i Forholdet mellem Industriens Stilling i Sydøsteuropa og det øvrige Europa, hvad der fremgaar af følgende Tabel:

Industriproduktionen i Sydøsteuropa.
(1928 = 100).

Aar	Sydøsteuropa[1])	Øvrige Europa.
1927	95,5	97,0
1928	100,0	100,0
1929	104,0	105,6
1930	99,7	97,8
1931	98,3	85,6
1932	86,6	72,3
1933	96,5	78,3
1934	112,6	87,7
1935	120,4	95,2
1936	133,1	103,3
1937	137,3	112,6

[1]) Bulgarien, Rumænien, Jugoslavien, Ungarn og Grækenland.

Hvilke Følger den seneste Tids Tilbagegang paa Verdensmarkedet vil have for Industrien i

Sydøsteuropa, kan endnu ikke overses. Af de Foranstaltninger, der er gennemført i nævnte Lande, fremgaar imidlertid, at man synes at ville fremskynde den industrielle Opbygning. Dette gælder navnlig for Jugoslavien og Rumænien, men ogsaa for Ungarn.

Den fremadskridende industrielle Udvikling i de sydøsteuropæiske Lande har medført, at der stadig opstaar nye Industrier. Foruden Mineindustrien, der er en af de ældste Industrier, er navnlig Tekstil-, Glas- og Næringsmiddelindustrien i kraftig Udvikling. Det er dog særlig Tekstilindustrien, der kan notere en kraftig Fremgang, og denne Industris Produktion er steget langt stærkere end den samlede Industriproduktion. I Grækenland er f. Eks. Tekstilindustriens Produktion fra 1928 til 1937 steget med 83 pCt., i Rumænien med 92 pCt. og i Ungarn med 31 pCt. Mens man hidtil lagde Hovedvægten paa Opbygning af Konsumindustrier, er man nu i Færd med ogsaa at opbygge Produktionsmiddel-Industrier samt en egentlig Sværindustri. Oprettelse af et Jern- og Staalværk i Jugoslavien og Rumænien er det første Skridt i den Retning.

Den Omstændighed, at de sydøsteuropæiske Lande skaber sig en egen Industri, behøver ingenlunde at give Anledning til Befrygtelser for, at Sydøsteuropa dermed vil gaa tabt som Eksportmarked for de øvrige europæiske Landes Eksportindustrier. Levevilkaarene i Sydøsteuropa er utrolig beskedne, og Industrialiseringen i disse Lande maa nødvendigvis medføre en Højnelse af Befolkningens Levestandard og dermed skabe forøgede Eksportmuligheder for de øvrige Lande i Europa.

Dansk Brolæggerforbunds Kongres.

Fra den 10.—12. Juli afholdt Dansk Brolæggerforbund ordinær Kongres i Roskilde. Foruden Hovedbestyrelsens Medlemmer var der mødt 20 Delegerede for Forbundets 14 Afdelinger samt enkelte Gæster, deriblandt De samvirkende Fagforbunds Formand, *Chr. Jensen.*

Kongressen aabnedes med Sang af Brolæggersvendenes Sangkor fra København, hvorefter Forretningsfører *Albert C. Nielsen* bød Velkommen. Derefter valgtes *Valdemar Andersen,* København, og *Aksel Christensen,* Aarhus, til Dirigenter. Som Sekretærer valgtes *Thorvald Jensen,* København, og *Herluf Hansen,* Aalborg.

Chr. Jensen overbragte en Hilsen fra den faglige Centralorganisation og redegjorde for den faglige og politiske Situation samt for Resultatet af de to sidste Aars sociale Lovgivningsarbejde og gjorde herunder navnlig Ferieloven til Genstand for en indgaaende Omtale

Beretning om Virksomheden.

Forretningsfører *Albert C. Nielsen* aflagde Beretning for den forløbne femaarige Periode og oplyste herunder, at Forbundet nu tæller 260 Medlemmer.

Han gav en Oversigt over Forløbet af de senere Aars Overenskomstsituationer samt redegjorde for de herved opnaaede Resultater, ligesom han omtalte Forbundets Arbejde paa de forskellige andre Arbejdsomraader til Varetagelse af Medlemmernes Interesser.

I Tilslutning hertil udspandt der sig en Diskussion, hvorunder en Række Delegerede havde Ordet. — Beretningen blev derefter enstemmigt godkendt.

Forretningsfører Albert C. Nielsen forelagde Regnskabet, der balancerede med 20.577 Kr. Det godkendtes uden Debat.

Forslag og Lovændringer.

Man tog derefter fat paa en indgaaende Drøftelse af *Fagets Arbejdsforhold* samt Spørgsmaalet om Optagelse af ufaglærte Arbejdere, der har fundet Beskæftigelse indenfor Faget. Det var et almindeligt Ønske, at man kom bort fra *de ufaglærtes Optagelse i Forbundet,* og at Brolæggerarbejdet blev forbeholdt de faglærte Udøvere af Faget.

Lærlingeuddannelsen blev ogsaa diskuteret. Det overlodes Hovedledelsen at søge Lærlingeuddannelsen rigtigt tilrettelagt og gennemført.

Kongressen behandlede derefter forskellige Forslag og vedtog at yde et Bidrag paa 1 Kr. pr. Medlem til *Matteotti-Fonden.*

Med Hensyn til Lovændringer vedtoges det, at for Dansk Brolæggerforbund gælder de til enhver Tid inden for De samvirkende Fagforbund gældende *Samarbejds- og Afstemningsregler.*

Til Forretningsfører genvalgtes *Albert C. Nielsen,* København.

Til Hovedbestyrelsen genvalgtes *Valdemar Andersen,* København, *Johan Poulsen,* Nykøbing Falster, *Frede Christiansen,* Roskilde, *N. Ingeberg,* Skive, *Gerlak Hansen,* Aalborg, og nyvalgtes *Knud Bjerregaard,* København.

Til Revisorer genvalgtes *Robert Olesen,* København, og nyvalgtes *Rudolf Petersen.*

Det vedtoges at afholde *næste Kongres* i København 1943.

Kongressens Dagsorden var dermed udtømt, og *Chr. Jensen,* De samvirkende Fagforbund, takkede for de to Dages Samvær og fastslog, at kun gennem Samarbejde kan Arbejderne faa bedre Forhold.

Forretningsføreren sluttede Kongressen med en Tak til Deltagerne. Derefter holdtes Delegeretmøde i Arbejdsløshedskassen.

Husassistenternes Forbundskongres.

I Dagene den 10.—12. Juli holdt Husassistenternes Forbund ordinær Kongres i København. Der var mødt ca. 50 Repræsentanter for Forbundets 23 Afdelinger samt en Række Gæster, deriblandt Sekretær *Laur. Hansen*, der overbragte en Hilsen fra De samvirkende Fagforbund og ønskede Kongressen Held og Lykke med Arbejdet.

Forbundets Formand, *Vilhelmine Jørgensen*, aabnede Kongressen og bød Velkommen. Hun omtalte Kongressens Arbejde og indstillede, at man til Sekretærer valgte *Valborg Rønvang*, København, og *Marie Nielsen*, Vejle, samt til Dirigenter *Erna Olesen*, København, og *Anna Ravn*, Kolding. De nævnte valgtes enstemmigt. — Derefter talte Gæsterne.

Beretning om Virksomheden.

Formanden aflagde Beretning om Virksomheden og fremhævede bl. a. Forbundets betydelige Medlemsfremgang i Beretningsperioden. I 1930 havde Forbundet 500 Medl. i 7 Afdelinger. For Øjeblikket lidt over 1500 Medl. i 23 Afdelinger. Herunder medregnet Afdelingen for Portører og Husmedhjælpere ved Statens Hospitaler.

Takket være Samarbejdet med D. s. F. er Overenskomstarbejdet nu af langt større Betydning end tidligere, og der er nedsat et Agitationsudvalg, hvoraf Sekretær Laur. Hansen, D. s. F., er Medlem, og Laur. Hansen har det sidste Aar deltaget i Forbundets Hovedbestyrelsesmøder, saaledes at en intim Kontakt er skabt mellem Forbundet og Centralorganisationen. D. s. F. har ved at lade sin ene Sekretær paatage sig dette Arbejde erkendt Betydningen af, at netop den store Arbejdsmark, Forbundet har, bliver grundigt gennempløjet.

Efter at have omtalt Arbejdet i Kommissionen om Husmedhjælperloven, hvor Forbundet havde to Repræsentanter, skildrede Formanden nærmere en Række Overenskomster ved forskellige sociale, kommunale og private Institutioner, Fagskolens Virksomhed, Rejsningen af Husassistenternes Alderdomshjem i København og Gennemførelse af et Instruktionskursus for Forbundets aktive Medlemmer.

Formanden sluttede sin Beretning med at mane til fortsat Agitation for at gøre Forbundet saa stærkt, at det kan skabe bedre Forhold for hele Faget.

Debatten om Beretningen var præget af Tilfredshed med Gennemførelsen af en Del af de rejste Krav og Ønsket om, at Arbejdet i Fremtiden fortsættes med større Styrke. Der lød baade Kritik og Anerkendelse, og Diskussionen afsluttedes med Beretningens enstemmige Godkendelse. Ligeledes godkendtes de trykte Regnskaber.

Indsendte Forslag og Lovændringer.

Kongressen gik derefter over til Behandling af de mange foreliggende Forslag.

Et Forslag om en Kontingentforhøjelse paa 25 Øre maanedlig til Oprettelse af en Understøttelsesfond med Henblik paa eventuelle Konflikter og Understøttelse af unge Medlemmer, der uden egen Skyld staar uden Beskæftigelse, gav Anledning til en meget lang Debat, men blev tilsidst vedtaget ved skriftlig Afstemning med 37 Ja mod 3 Nej.

Et Forslag fra Hovedledelsen om mere ensartet Kontingent og om særlige Kontingentsatser for Hospitalernes Portører og Husmedhjælpere vedtoges enstemmigt.

Ligeledes vedtoges et af Hovedledelsen anbefalet Forslag fra Vejle om fremtidig at adskille de to Poster som Formand og Hovedkasserer, medens Fredericia Afdelings Forslag om at flytte Forbundets Hovedledelse fra København til Aarhus blev forkastet.

Hovedbestyrelsesmedlemmernes Antal vil blive udvidet fra 7 til 9. Det vedtoges at udsende et Agitationsblad og iøvrigt at lægge endnu større Vægt paa Agitationen end hidtil. Endelig vedtoges et Forslag om planmæssig Inddeling af Landet i Kredse organisationsmæssigt set.

Valg af Ledelse.

Til Formand valgtes med stor Majoritet *Andrea Jørgensen*, Aarhus, til Hovedkasserer *Gerda Breum*, Viborg, og til Næstformand *Erna Olesen*, København.

Den afgaaende Formand, *Vilhelmine Jørgensen*, har været Formand for Husassistenternes Forbund de sidste tolv Aar og udført et fortræffeligt Organisationsarbejde, for hvilket der ved hendes Afgang blev sagt hende Tak fra alle Sider.

Som omtalt er Antallet af Hovedbestyrelsesmedlemmer udvidet, saaledes at der skulde vælges 9 Medlemmer foruden Formand og Hovedkasserer.

Valgene til Hovedbestyrelsen skete enstemmigt efter Indstilling af Kredsene. For Sjælland valgtes *Valborg Rønvang*, *Anna Nielsen* og Anna Olesen, alle fra København.

Afdelingen for Husmedhjælpere og Portører ved Statens Hospitaler valgte *Henry Andersen*.

For Jylland valgtes *Marie Nielsen*, Vejle, *Sigurd Christensen*, Viborg, *Henny Hansen*, Haderslev, og *Nicoline Bendixen*, Esbjerg.

Fyns Repræsentant i Hovedbestyrelsen blev *Grethe Rasmussen*, Middelfart.

Det besluttedes at afholde næste Kongres i Viborg.

Om Eftermiddagen var der Delegeretmøde i Arbejdsløshedskassen, der fik samme Ledelse som Forbundet.

Kongres og Delegeretmøde sluttede hen paa Eftermiddagen med Afsyngelse af »Internationale« og med Leveraab for Husassistenternes Forbund.

Prisniveauet.

De af Det statistiske Departement siden Juli 1915 foretagne Beregninger over Prisforandringernes Indflydelse paa Udgifterne i et Husholdningsbudget er, som tidligere meddelt i Statistiske Efterretninger, fra og med Juli 1933 fortsat saaledes, at man som Grundlag for disse Beregninger bruger et Husholdningsbudget, der er opstillet efter de ved en Forbrugsundersøgelse i 1931 indvundne Oplysninger. Dette Budget danner Grundlaget ogsaa for nedenstaaende Beregninger.

I følgende Tabel anføres Resultatet af de saaledes for Juli 1938 foretagne Beregninger, idet Tallene for det sidste Aar anføres til Sammenligning. Forholdstallene vedrørende Prisforandringernes Styrke beregnes siden Januar 1938 med Aaret 1935 som Udgangspunkt (Basisaar).

Udgifternes Fordeling paa Budgettets Hovedgrupper.

	1935 gnstl. Kr.	Juli 1937 Kr.	Okt. 1937 Kr.	Jan. 1938 Kr.	April 1938 Kr.	Juli 1938 Kr.
Fødevarer	1121	1169	1194	1214	1227	1196
Klæder, Fodt., Vask	458	503	507	500	500	498
Bolig	450	474	474	484	484	484
Brændsel, Belysn. .	164	192	195	194	181	172
Skatter, Kontingenter o. l.	479	503	511	512	513	515
Andre Udgifter ..	756	766	771	770	770	771
I alt	3428	3607	3652	3674	3675	3636

Udgiften, beregnet i Procent af Udgiften i Aaret 1935 gnstl.

	1935 gnstl. Kr.	Juli 1937 Kr.	Okt. 1937 Kr.	Jan. 1938 Kr.	April 1938 Kr.	Juli 1938 Kr.
Fødevarer	100	104	107	108	109	107
Klæder, Fodt., Vask	100	110	111	109	109	109
Bolig	100	105	105	108	108	108
Brændsel, Belysn. .	100	117	119	118	110	105
Skatter, Kontingenter o. l.	100	105	107	107	107	108
Andre Udgifter ..	100	101	102	102	102	102
I alt	100	105	107	107	107	106

Naar Udgiften i Aaret 1935 sættes = 100, var Udgiften efter de i April 1938 gældende Priser 107 og efter de nu for Juli foretagne Beregninger 106.

Hvis man i Stedet for Priserne i Aaret 1935 anvender Priserne i Juli 1914 som Basis, bliver Pristallet for Juli udregnet paa Grundlag af det efter Forbruget i 1931 opstillede Budget 182 mod 184 for April.

Beregnet paa samme Grundlag, men med Priserne i Aaret 1931 som Basis bliver Pristallet for Juli 117 mod 119 for April.

Rundskue

NORDISK POSTMANDSUNION. Nordisk Postmandsunion, der omfatter Postforbundene i Norge, Danmark, Sverige og Finland, har den 4. og 5. August afholdt Repræsentantskabsmøde i Aalborg. Paa Mødet, der var lukket, har man behandlet en Række forskellige Tjenestemandsproblemer af fælles Interesse for Postforbundets Medlemmer i de fire Lande. Paa Mødet har man vedtaget at lade Unionen indmelde sig i Post-Internationale (I. P. P. T.), der har Hovedsæde i Schweiz. Enkelte Postforbund, bl. a. det danske, var i Forvejen tilsluttet enkeltvis.

Som Generalsekretær for Unionens Sekretariat genvalgtes Postforbundets Formand, *P. Jensen,* København, og til Sekretariatet nyvalgtes i Stedet for L. O. Strøm, Oslo, *Eilof Eriksen*, Oslo. De øvrige Valg var Genvalg.

VÆRDIEN AF KOST OG LOGI. I Henhold til Bestemmelserne i Lov af 20. Maj 1933 om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde har Socialministeriet fastsat Værdien af Kost og Logi for Arbejdere (Medhjælp i Huset, Lærlinge m. fl.), der har Ophold hos Arbejdsgiveren, til følgende Beløb:

I København, Frederiksberg og Gentofte Kommuner	800 Kr.
I Købstæder, Marstal samt Flækker med bymæssige Bebyggelser paa Landet med over 1500 Indbyggere	700 -
I det øvrige Land	550 -
For Mandskabet om Bord paa Skibe	800 -

Disse Beløb skal indtil videre lægges til Grund ved Beregninger af de paagældende Arbejderes samlede Aarsfortjeneste ved Fastsættelsen af de i Loven omhandlede Dagpengeydelser og Erstatningssummer.

ENGROSPRISTALLET. For Juli Maaned er Engrospristallet beregnet til 111 eller samme Tal som for Juni og eet Point lavere end Maj. I Juli i Fjor var det helt oppe i 122. Sammenlignet med Juni er der Stigning for animalske Levnedsmidler (fra 113 til 116) og for Huder, Læder og Skotøj (fra 103 til 105), Fald derimod for vegetabilske Levnedsmidler (fra 110 til 109), for Foderstoffer (fra 122 til 121) og for Træ og Papir (fra 116 til 113), mens Pristallet for de øvrige Varegrupper er uændret. Pristallet for Importvarer og for Hjemmemarkedsvarer er uforandret, henholdsvis 113 og 110, hvorimod Eksportvarernes Pristal er steget fra 108 til 112, d. v. s. at Udviklingen har været gunstig for vort Lands Erhvervsliv.

VAREOMSÆTNINGEN MED UDLANDET. Opgørelsen over Danmarks Vareomsætning med Udlandet i Juni Maaned viser, at *Mereksporten,* der beløb sig til 8 og 9,3 Mill. Kr. i April og Maj, er vokset til 15,5 Mill. Kr., medens der for Juni Maaned 1937 var en *Merindførsel* paa 21,7 Mill. Kr. Denne Forskel paa 37,2 Mill. Kr. i Forhold til samme Maaned i Fjor skyldes, at den samlede Imports Værdi er dalet med 21,4 Mill. Kr. (fra 143,2 til 121,8 Mill. Kr.), medens Eksportens Værdi er gaaet op med 15,8 Mill. Kr. (fra 121,5 til 137,3 Mill. Kr.).

For første Halvaar 1938 har Importen udgjort 786,6 Mill. Kr. imod 834,9 Mill. Kr. for samme Periode i Fjor, hvilket betyder en Tilbagegang paa 48,3 Mill. Kr. Samtidig er Eksportens Værdi steget med 17,5 Mill. Kr., idet Eksporten for de første seks Maaneder af 1938 har beløbet sig til 753,5 Mill. Kr. imod 736,0 Mill. Kr. i Fjor. Det samlede Billede ved Halvaarsskiftet er saaledes en Merimport paa kun 33,1 Mill. Kr. i Aar imod 98,9 Mill. Kr. paa samme Tidspunkt i Fjor.

Dansk Postforbunds Kongres.

I Arbejdernes Forsamlingsbygning i Horsens holdt Dansk Postforbund den 10.—12. Juli sin ordinære Kongres. Der var mødt 132 Delegerede samt Gæster fra en Række Organisationer i Ind- og Udland. De samvirkende Fagforbund i Danmark var repræsenteret af Næstformanden, *Knud V. Jensen,* der bragte en Hilsen fra den faglige Centralorganisation og takkede Forbundet for loyalt og godt Samarbejde i de forløbne Aar.

Beretning om Virksomheden.

Forbundets Formand, *P. Jensen,* gav i Tilslutning til den trykte Beretning en mundtlig Redegørelse for de vigtigste Foreteelser i Beretningsperioden. Han omtalte først Forhandlingerne mellem Forbundet og Københavns Postbudeforening, der førte til de københavnske Postbudes Genindtræden i Forbundet, hvis Medlemstal nu er steget til 6700.

Arbejdstidsspørgsmaalet har været meget stærkt fremme i Kongresperioden, idet Udviklingen har medført større Arbejdskrav til Personalet. Ved de med Generaldirektoratet førte Forhandlinger er der opnaaet forskellige Forbedringer og Antagelse af flere Folk, selvom ikke alle Ønsker er opfyldt. Formanden omtalte endvidere Landpostbudenes Arbejdstids- og Arbejdsforhold og de paa dette Omraade opnaaede Forbedringer samt Resultatet af de førte Forhandlinger om Regulerings- og Stedtillæg.

I Henhold til en Beslutning paa sidste Kongres var der med Finansministeriet forhandlet om forlænget Ferie til de ældste Kolleger. Det nedsatte Udvalgs Arbejde blev indstillet under Hensyn til Ferielovens Gennemførelse, men vil formentlig blive genoptaget til Efteraaret.

For de Medlemmer, navnlig blandt Landpostbudene, som det endnu ikke var lykkedes at sikre 14 Dages Ferie, haabede Formanden paa Gennemførelse næste Aar.

P. Jensen omtalte endnu en Række Forhandlinger, blandt andet om Aspirantspørgsmaalet, og sluttede sin Beretning med en Tak til Centralorganisationen, til Hovedbestyrelsen, Forretningsudvalg, Medarbejdere paa Kontoret, Kredse, Afdelinger og Medlemmer over hele Landet for det gode Samarbejde i den forløbne Kongresperiode.

Diskussionen om Beretningen afsluttedes med enstemmig Vedtagelse af følgende Udtalelse:

> — Paa Arbejdstidsomraadet har Hovedbestyrelsen opnaaet at lempe Arbejdstidsberegningen for Landpostbudene samt at skaffe det øvrige Postbudepersonale visse Lempelser, der foreløbig har medført en haardt tiltrængt Afspænding i den paa Arbejdsomraadet efterhaanden tilspidsede Situation. Hvad de økonomiske Forhold angaar, saa har Statstjenestemændenes Centralorganisation gennem Forhandling med Regeringen formaaet at skaffe Tjenestemændene delvis Dækning for den Forringelse i Levevilkaarene, som det store Interval i Reguleringstillægget paaførte Tjenestemændene. Formen og Størrelsen af den opnaaede Dækning vidner om Regeringens Forstaaelse af den vanskelige økonomiske Stilling, som særlig de laverelønnede Tjenestemænd var kommet i. Kongressen udtaler da ogsaa sin Tak og Anerkendelse af Regeringens Stilling til dette for Tjenestemændene livsvigtige Spørgsmaal. Kongressen tilsiger Støtte til, at det Samhørighedsforhold, der eksisterer mellem de danske Postbude og Landets øvrige Arbejdere, fortsat styrkes og befordres til Gavn for hele Arbejderklassen.

Forbundets Hovedkasserer, *Borgmester M. Jørgensen,* Aalborg, forelagde Regnskaberne. Den samlede Kontingentindbetaling i de tre Aar androg 303.394 Kr., og de samlede Indtægter havde i samme Tid været 390.322 Kr. Udgifterne beløb sig til 387.334 Kr. I 1936 havde Forbundets Bidrag til konfliktramte Arbejdere været 80.000 Kr.

Som Følge af Udgiftsstigninger, bl. a. til Oplysningsarbejde og de store Udgifter, der var paalagt Forbundet, efter at dette nu bestrider alle Udgifter ved Kongressers Afholdelse, foreslog Ledelsen Kontingentforhøjelse, som blev enstemmigt vedtaget.

Forbundets fremtidige Arbejde.

Kongressen behandlede derefter Spørgsmaalet om Forbundets fremtidige Virksomhed. Efter Forbundsformandens Indledning havde en Række Talere Ordet, og Diskussionen afsluttedes med en af Kongressen enstemmig vedtaget Udtalelse, der giver Udtryk for de under Forhandlingerne fremførte Synspunkter.

Det blev paalagt Hovedbestyrelsen snarest muligt at søge fremskaffet et Resultat vedrørende Avancementsforholdene samt at virke for, at Landpostbudene med kun een Uges Ferie faar denne udstrakt til samme Varighed som den Ferie, der efter Ferieloven tilkommer Arbejdere i de private Erhverv.

Kongressen opfordrede Hovedbestyrelsen til snarest belejligt at tage Spørgsmaalet op om en Revision af Lønningsloven og derved søge Tjenestemandslønningerne hævet op i Niveau med Lønningerne i de private Erhverv.

Endelig henstilledes det til Hovedbestyrelsen ved en kommende Lovrevision at fremdrage Spørgsmaalet om et Tillæg til Pensionister efter Stedtillægsprincipet.

— — —

Til Formand genvalgtes *P. Jensen* med Akklamation.

Som Revisorer genvalgtes *N. P. Nielsen,* Harndrup, og nyvalgtes *M. J. Madsen,* Horsens, i Stedet for *Johs. Sørensen,* Aalborg, der nu efter mange Aars Forløb ønskede at træde tilbage.

Kongressen afsluttedes med Taler af Gæsterne og med Afsyngelse af »Internationale«.

Murerforbundets Delegeretmøde.

I Overværelse af 164 Delegerede fra 113 Afdelinger og en Række Gæster fra inden- og udenlandske Organisationer holdt Murerforbundet i Danmark den 11.—16. Juli sit 24. ordinære Delegeretmøde, der fandt Sted i Charlottenlund Palmehave, Ordrup. Mødet aabnedes af Forbundets Formand, *Marius Madsen,* der bød Velkommen til Kongresarbejdet. Særligt hilste Formanden Sekretær *Eiler Jensen* og Forretningsudvalgsmedlem *Axel Olsen,* der repræsenterede De samvirkende Fagforbund, som for første Gang i mange Aar igen deltog i Forbundskongressen.

Han udtalte endvidere en Tak til Regeringen for dens Initiativ med Hensyn til Gennemførelse af Overarbejds- og Ferieloven samt de nye Byggelove og gav Udtryk for Haabet om, at disse Love vil virke efter deres Formaal.

Efter Vedtagelse af Forretningsorden og Mandaternes Prøvelse valgtes Dirigenter og Sekretærer.

Til Dirigenter valgtes *A. Axelsen,* Aalborg, og *S. F. Sørensen,* Aarhus. Til Sekretærer *N. P. Pedersen,* Aarhus, og *Vald. Jørgensen,* Ordrup.

I en Række korte Taler hilste Gæsterne paa Kongressen. *Sekretær Eiler Jensen,* D. s. F., udtalte sin Glæde over at deltage i Forbundets første Kongres, siden Murerforbundets Indmeldelse i De samv. Fagforbund, og takkede for loyalt Samarbejde. Han omtalte D. s. F.s Stilling i Øjeblikket og understregede her Betydningen af Fagenes indre Samvirke. Paa egne og Axel Olsens Vegne ønskede han Kongressen Held og Lykke med de kommende Dages Arbejde.

Beretning om Virksomheden.

Formanden, *Marius Madsen,* aflagde derefter en udførlig Beretning over Virksomheden i den forløbne Kongresperiode. Han redegjorde for de forskellige Overenskomstbevægelsers Forløb og Resultater og omtalte herunder ogsaa Spørgsmaalet om Statsindgreb, Forhandlings- og Afstemningsregler. Han pegede paa det uheldige i, at nogle Fag slutter ved Partsforhandlingerne og andre fører Sagerne til Tops, et Forhold, som rejser Spørgsmaalet, om man ikke bør give De samvirkende Fagforbund større Myndighed. Endvidere udtalte han Ønsket om større Deltagelse fra Medlemmernes Side i Urafstemninger. Formanden omtalte derefter Fagets Beskæftigelsesforhold, som i Øjeblikket er meget slette, samt redegjorde for det Samarbejde, der havde fundet Sted mellem Byggefagenes Organisationer og Arbejderbevægelsens Erhvervsraad for at skabe større Stabilitet i Byggeriet.

I sin Beretning kom Formanden ogsaa nærmere ind paa Forholdet til Dansk Arbejdsmandsforbund og omtalte enkelte Uoverensstemmelser med dette Forbund, dels ved Foraarets Overenskomstforhandlinger, dels angaaende Retten til Udførelsen af visse Arbejder.

Marius Madsen vendte sig yderst sagligt mod Arbejdsmandsforbundet og udtalte Haabet om, at de foreliggende Spørgsmaal kunde løses ved god Vilje og fredelig Forhandling.

Med Henblik paa Forslag fra to Afdelinger om Forbundets Udmeldelse af D. s. F. sagde Formanden, at hans Ord ikke maatte tages til Indtægt for disse Forslag. Netop ved, at vi er Medlemmer af D. s. F. kan vi protestere mod, hvad vi mener er forkert Optræden.

Efter at have meddelt, at Medlemstallet, som i 1933 var 6565 i 115 Afdelinger, nu er steget til 8000 i 119 Afdelinger, sluttede Formanden sin Beretning med en varm Tak til alle Tillidsmænd for deres Arbejde siden sidste Kongres.

I den paafølgende Diskussion indtog Forholdet til Arbejdsmandsforbundet en meget stor Plads. Baade Axel Olsen og Eiler Jensen havde Ordet for Indlæg angaaende denne Sag, der beskæftigede en lang Række Talere. Debatten om denne Del af Beretningen afsluttedes med enstemmig Vedtagelse af følgende Udtalelse:

> Idet Delegeretmødet beklager den Udvikling, som har medført den nuværende spændte Situation mellem Murerforbundet og Dansk Arbejdsmands Forbund i forskellige organisations- og arbejdsmæssige Forhold, tager Mødet de, under den derom førte Debat, faldne Udtalelser til Efterretning i Haabet om, at de to Forbunds Repræsentanter nu ved fordragelige Drøftelser og Forhandlinger, under De samv. Fagforbunds Forsæde, maa finde frem til en for begge Parter tilfredsstillende Løsning af de foreliggende Stridsspørgsmaal.

I den fortsatte Diskussion drøftedes Fagets Lønforhold, Ferieordningen, Fagbladet, Arbejderbevægelsens faglige og politiske Samarbejde, de økonomiske Vilkaar for Byggeriet og Samarbejdet med Erhvervsraadet, Lærlingeforholdene samt Arbejdstidsspørgsmaalet. Efter at 50 Talere havde haft Ordet, blev Beretningen enstemmigt godkendt.

Af det af Hovedkasserer *Chr. Mortensen* aflagde Regnskab, der balancerede med 1.604.992 Kr., fremgik, at Lockouten i 1936 havde kostet Forbundet ca. 400.000 Kr., hvorfra dog gik Tilskudet fra D. s. F. paa ca. 66.000 Kr. og Tilskud fra de skandinaviske Murerforbund paa 8000 Kr.

Lovændringer og andre Vedtagelser.

Et Forslag om nærmere Samarbejde med de øvrige Byggefag vedtoges enstemmigt.

En ret omfattende Debat opstod om Spørgsmaalet om Murersvendes Adgang til at bygge eget Hus i Fritiden. Fredericia-Afdelingen stillede Forslag om at stryge Bestemmelsen: »Et

Medlems Arbejde ved eventuel Opførelse af et Hus til egen Bopæl maa kun ske een Gang.

Hovedbestyrelsen foreslog at bibeholde Bestemmelsen, dog saaledes, at den begyndte: »Et Medlems Arbejde udenfor den normale Arbejdstid ved .....«

Hovedbestyrelsens Forslag vedtoges.

Paa Forslag af Hovedbestyrelsen lovfæstede man en allerede længe praktiseret Bestemmelse om, at en Murer, der ikke kan fremlægge Bevis for aflagt Svendeprøve og ikke kan dokumentere at have arbejdet ved Faget i mindst 10 Aar (Læretiden indbefattet), dog kan optages mod Forpligtelse til at aflægge Svendeprøve indenfor et nærmere fastsat Tidsrum (højst 1 Aar).

Efter Forslag fra Roskilde og Tølløse vedtoges det, at Medlemsskab i lokale Understøttelsesforeninger og lignende ikke kan gøres obligatorisk for Forbundets Medlemmer.

Fra flere Sider var der foreslaaet Ændringer i Reglerne for Understøttelse under Konfliktsituationer. Det blev en af Hovedbestyrelsen foreslaaet Formulering, der vedtoges.

Endelig vedtog man, at ingen Forbundsfunktionær kan modtage Valg efter det fyldte 65. Aar. Forslaget var stillet fra Aarhus-Afdelingen.

Et Forslag fra to Afdelinger, Helsingør og Middelfart, om Udmeldelse af D. s. F. blev forkastet med meget stor Majoritet.

Det vedtoges, at der skal gøres et Arbejde for at øge Stemmedeltagelsen ved Urafstemninger. Medlemmerne skal saaledes i Fremtiden have Adgang til at stemme paa Afdelings-Kontorerne foruden paa Møder.

I samme Forbindelse vedtog Kongressen et af Ordrup Afdeling stillet Forslag om, at Delegeretmødet stiller sig paa Urafstemningsprincippet, som eneste Afgørelsesform ved Overenskomstsituationer. Forslaget er at betragte som en Henstilling til den kommende ekstraordinære Generalforsamling i D. s. F.

En Del Forslag fra Afdelingerne om 40 Timers Ugens Indførelse, Week-end og anden Form for Arbejdstidsforkortelse var Genstand for Drøftelser. Kongressens Standpunkt blev, at Murerforbundet i disse Spørgsmaal lader De samvirkende Fagforbund være førende angaaende Tiden for Fremsættelsen af Krav om Arbejdstidsforkortelse.

Det vedtoges, at næste Kongres holdes om 3 Aar i Aarhus.

Kongressen vedtog en Henstilling til Afdelingerne om at virke for Oprettelse af Lærlingeforeninger og bistaa Lærlingene med Raad og Daad, endvidere bevilgede den 5000 Kr. til Matteotti-Fondens Spaniens-Indsamling og vedtog en Sympati-Tilkendegivelse for det republikanske Spanien.

Som Resumé af en Debat om den kommende Tids Opgaver vedtoges følgende af Formanden fremsatte Udtalelse enstemmigt:

> Af det under Beretningen fremkomne ligger der i første Række en Opgave i at søge foreliggende Gnidninger med andre Fag af organisations- og arbejdsmæssig Art bragt til Ophør. — Endvidere maa det være en vigtig Opgave at søge de endnu uorganiserede Kolleger ført ind i Rækkerne samt i den videst mulige Udstrækning med alle til Raadighed staaende Midler søge de uorganiserede Mestres Marodør-Virksomhed bremset.
>
> Endelig vil det — nu som før — være Opgaven at fremskaffe de bedst mulige Arbejds- og Lønvilkaar for Forbundets Medlemmer og til Opnaaelsen heraf bl. a. søge formaalstjenligt Samarbejde med beslægtede Fag — i givet Fald med alle Landets øvrige Arbejdere.

Valg.

Til Forbundsformand genvalgtes *Marius Madsen,* til Næstformand *J. Jacobsen,* til Hovedkasserer *Chr. Mortensen.* Et Forslag om en Rejsesekretær forkastedes.

Til Hovedledelsen genvalgtes: For Jylland: *A. Axelsen,* Aalborg. *S. F. Sørensen,* Aarhus. *M. Heesch,* Aabenraa. *E. Rasmussen,* Randers. *P. Jensen,* Esbjerg. *A. Nielsen,* Holstebro. For Sjælland: *Braunschweig,* Ordrup. *C. Arler,* Haslev. *A. K. Godsk,* Kalundborg. For Fyn: *V. Nielsen,* Odense. For Lolland-Falster og Bornholm nyvalgtes i Stedet for *Burmeister,* Nykøbing F., *N. P. Christiansen,* Nr. Alslev.

Til Revisor genvalgtes *Viktor Henriksen,* Ordrup.

Delegeretmødet sluttede paa sædvanlig Maade med Taler af Gæsterne og Formanden og et Leve for Murerforbundet.

Landsorganisationen i Sverige 40 Aar.

Den faglige Landsorganisation i Sverige kunde den 5. August fejre 40 Aarsdagen for sin Oprettelse. Fra Ledelsens Side var der dog ikke planlagt Festligheder i den Anledning, dem udskød man til 50 Aarsdagen, idet man haaber, at Organisationstanken til den Tid vil være trængt igennem ogsaa blandt de ikke-manuelle Arbejdere, som nu ligger noget tilbage.

I Dagens Anledning har Landsorganisationens Pressesekretær, *R. Casperson,* udarbejdet en historisk Oversigt over Landsorganisationens Start, Udvikling og nuværende Stilling, hvoraf vi gengiver følgende Uddrag:

— Tanken om at give Fagbevægelsen øget Kraft gennem Dannelse af en landsomfattende Hovedorganisation var allerede drøftet paa adskillige Kongresser, forinden den skandinaviske Fagforeningskongres i Juli 1937 i Stockholm vedtog sin Beslutning om at opfordre de faglige Organisationer til at »slutte sig sammen i en Landsorganisation med et fælles Sekretariat for hvert Land«. Denne Beslutning gav Stødet til Indkaldelse af en svensk Fagforeningskonference, der vedtog et Forslag til Love for den kommende Landsorganisation. En midlertidig Bestyrelse indkaldte derefter til en Kongres i Stockholm den 5.—8. August 1898, og her besluttedes det saa den 7. August at danne en faglig Centralorganisation. I Kongressen deltog ikke mindre end 268 Repræsentanter for 50,000 Arbejdere fordelt paa 24 Fagforbund, 13 fritstaaende

Fagforeninger og 19 lokale Fællesorganisationer. Til den nye Organisations Formand valgtes Redaktøren for »Ny Tid«, Fredrik Sterky, til Næstformand Herman Lindquist og til Sekretær Ernst Blomberg. Ved Starten raadede Landsorganisationen over et Beløb paa Kr. 56,97. For at kunne paabegynde Virksomheden var den derfor tvunget til at optage et Laan paa 2000 Kr. hos det socialdemokratiske Parti. Ved Aarhundredskiftet omfattede Landsorganisationen 16 Forbund og 2 enkeltstaaende Fagforeninger med ialt 37,523 Medlemmer.

I de første Love for Landsorganisationen var der en Bestemmelse om, at enhver tilsluttet Organisation senest tre Aar efter sin Indtræden skulde tilmelde sig det socialdemokratiske Parti. Denne Bestemmelse affødte en kraftig Princip-Debat indenfor den unge Organisation og har givet Anledning til forskellige Brydninger, indtil den blev endelig strøget i 1900. Forbindelsen med Partiet blev imidlertid ikke svækket af den Grund, men har igennem Landsorganisationens hele Levetid været den mest intime.

Den svenske Landsorganisation har altid haft Karakter af en ren Forsvarsorganisation. Allerede i de første Love hed det nemlig, at Landsorganisationen skulde yde økonomisk Støtte til tilsluttede Organisationer i saadanne Tilfælde, hvor »Arbejdsgiverne gennem Lockout søgte at hindre Organisationsarbejdet eller Arbejdernes Forsøg paa at forbedre deres Lønvilkaar, samt i alle Tilfælde, hvor Organisationsretten er truet, og hvor Arbejderne er lockoutede ved Forsøg paa at danne Organisationer, samt ved Lønnedsættelser«. Paa dette væsentlige Punkt har Lovene fremdeles bevaret deres oprindelige Indhold.

Landsorganisationen har omfattende og betydningsfulde Opgaver, der er mere vidtgaaende end de enkelte Lovbestemmelser giver Udtryk for. Organisationens Omfang i Forbindelse med den tekniske Udvikling har skabt mange Problemer, som Ledelsen maa tage op til Behandling og Løsning. Dens stadige Vækst og øgede Styrke er det bedste Bevis for, at den magter sin Opgave og forstaar at tilpasse sig Udviklingen.

Landsorganisationen i Sverige er nu Verdens største faglige Sammenslutning, naar der tages Hensyn til Befolkningens Størrelse. Det har vakt Opmærksomhed langt udenfor Landets Grænser, at Fagbevægelsen ogsaa i økonomiske Nedgangsperioder har været i Stand til at bevare og yderligere øge sit Medlemstal, som den 31. Marts 1938 beløb sig til 855.220, hvilket betyder, at ca. 21 pCt. af Befolkningen mellem 15 og 65 Aar er Medlemmer af en til Landsorganisationen tilsluttet faglig Organisation. Gennem Fagbevægelsens Vækst og Indflydelse har Vilkaarligheden paa Arbejdspladserne maattet vige for en strengt gennemført Arbejdsret, udtrykt i de kollektive Overenskomsters Bestemmelser og i lige Grad forpligtende for begge Parter. Fremrykningen til disse Positioner har krævet mange Ofre og vældige Udgifter. I Konfliktunderstøttelse har Landsorganisationen i de forløbne 40 Aar udbetalt ikke mindre end 113 Mill. Kr.

De oprivende og uroskabende Arbejdskonflikter bliver imidlertid sjældnere fra Aar til Aar. Landsorganisationens statistiske Oversigter viser, at den saakaldte »Mondisme« — saafremt man med dette Ord vil give Udtryk for Viljen til Samarbejde hos Arbejdsmarkedets to modstaaende Parter — oplever en virkelig Højkonjunktur i Sverige. I 1936 forekom der kun 170 Arbejdsstandsninger omfattende 4340 Arbejdere, og Antallet af de paa Grund af Konflikter tabte Arbejdsdage beløb sig i nævnte Aar til 234.304, hvilket er det laveste registrerede Tal siden 1916. Saafremt man fordeler det samlede Antal tabte Arbejdsdage paa alle Landsorganisationens Medlemmer, reduceres Tabet af Arbejdsdage paa Grund af Arbejdskonflikter til 0,3 pr. Medlem.

Sammenfattende kan det siges, at Landsorganisationen repræsenterer en virkelig Magt i svensk Samfundsliv. Det overvejende Flertal af de produktivt arbejdende Medborgere har deres Interesser forankret i denne Organisation. De har sammensluttet deres Organisationer i den Hensigt at værne og varetage deres berettigede Interesser som Lønarbejdere. At Antallet af Arbejdskonflikter er aftagende, betyder naturligvis ikke, at de fagligt organiserede Arbejdere har opgivet deres Krav om betryggende Arbejdsforhold og gode økonomiske Vilkaar. Fagforeningen er stadig deres fornemste og bedste Vaaben i Kampen for rimelige Eksistensbetingelser. Erfaringerne viser imidlertid, at Resultatet af langvarige og velorganiserede Arbejdskampe hos ingen af Parterne staar i rimeligt Forhold til Omkostningerne og Ofrene. Den svenske Fagbevægelse er ikke interesseret i Kampen for Kampens egen Skyld. Den vil forhandle og opnaa et Resultat uden tabgivende Konflikter. Afvises berettigede Krav, er den rede til at sætte alle sine Kræfter og Ressourcer ind, og disse er i Dag rigere end nogensinde tidligere i Fagbevægelsens Historie.

Nyt fra Udlandet

KONFLIKTEN I DEN AMERIKANSKE FAGBEVÆGELSE. I Februar 1938 har den faglige Landsorganisation (American Federation of Labor) udelukket forskellige Organisationer tilhørende John Lewis' Komiteen (Committee for Industrial Organisation), nemlig Bjergarbejderforbundet, Fladeglasindustriarbejdernes Forbund og Minearbejdernes, Mølleriarbejdernes og Tømrernes Forbund. I et nyt Møde har Bestyrelsen for AFoL endvidere udelukket 6 Organisationer, som er tilsluttet CIO: de forenede Beklædningsarbejderes Forbund, Jern-, Staal- og Tinarbejderforbundene, Tekstilarbejderne, Automobilarbejderne, Kautschukarbejderne, Olie-, Gas- og Raffinaderiarbejderne. Af de til CIO hørende Forbund er derefter kun Damekonfektionsarbejdernes Forbund tilbage i AFoL. Dettes Formand, Dubinsky, kritiserede — ifølge »International Labor News Service« — CIO's Metoder under Forsøgene paa Fredsforhandlinger sidste Aar. Dubinskys Forbund vil derfor ikke deltage i CIO's Kongres til Efteraaret, hvor en fast Organisation skal grundlægges. W. Green, Formand for AFoL, har kommenteret de seneste Udelukkelser. De havde haft rigelig Tid til at tage Stilling til Situationen. Bestyrelsen har ikke overilet sig. Vi mente, at Tiden er kommet til at fratage disse Organisationers Medlemsrettigheder.

POLENS ØKONOMISKE SITUATION. Den polske Presse anslaar Antallet af arbejdsløse til 2 Mill. Situationen er præget af Industriens daarlige Stilling. Regeringen har maattet indskrænke Forbruget af udenlandsk Erts. I 1937 udvandtes 776.000 t Jernerts i Polen, og 691.000 t indførtes. I 1937 produceredes endvidere 730.000 t Støbejern, hvilket udgør ca. 70 pCt .af Produktionen i 1913. Kulproduktionen var i 1928 større end før Krigen, nemlig 40.486.000 t, men Produktionen sank til 36.216.000 t i 1937. Forbruget paa Hjemmemarkedet aftager stadig. Den indenlandske Jernomsætning sank i Aarene 1928—1937 med Halvdelen. Produktionen af Nafta i Galizien androg i 1913 1.114.000 t, i 1937 501.000 t. Den udenlandske Kapital, der til 85 pCt. kontrollerer den i Polen meget vigtige Olieindustri, investerer ikke mere. Den polske Statsbanks Guldforraad er i de seneste Aar halveret.

FAGBEVÆGELSEN I SVEJTS. For første Gang siden 1933 kunde den faglige Landsorganisation i 1937 notere en Medlemsfremgang, nemlig fra 218.387 til 222.381 ved Udgangen af 1937. Antallet af kvindelige Medlemmer er steget med 8,4 pCt., Antallet af mandlige Medlemmer derimod kun med 1,1 pCt., og Kvindernes Andel i Landsorganisationens samlede Medlemstal udgør derefter 10,3 pCt. mod 9,6 pCt. i 1936. Landsorganisationen omfatter 16 Organisationer, overvejende Industriforbund. Det største Forbund er Metal- og Urarbejderforbundet med over 65.000 Medlemmer.

METALARBEJDER-INTERNATIONALE. Internationalt Metalarbejderforbund afholdt den 11.—14. Juli i Prag sin 14. Kongres. 21 Organisationer i 14 Lande var repræsenteret ved ialt 86 Delegerede. Forbundets samlede Medlemstal udgør 1.916.713. Det franske Forbund tæller 780.000, det britiske 498.000, det svenske 152.000 og det belgiske Forbund 116.000 Medlemmer. I en Resolution udtalte Kongressen sin Sympati med Spanien og Kina.

Kongressen beskæftigede sig med en Række socialpolitiske Spørgsmaal, Forbedring af Overenskomstsystemet, Arbejdstid o. s. v. og udtalte, at »den moderne tekniske Udvikling og det nuværende Erhvervslivs uhyre Ydeevne gør en Regulering af Arbejdstiden absolut nødvendig«. De tilsluttede Organisationer opfordredes til at gøre alt for at faa gennemført Ferie med Løn og 40 Timersuge.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om international faglig Enhed, som blev udførligt drøftet paa Grundlag af et af det franske Forbund indsendt Forslag, tilsluttede Kongressen sig de Beslutninger, som er vedtaget af I. F. C. og udtalte, »at den faglige Enhed i saa vidt Omfang er realiseret i de enkelte Lande, at de uden for staaende Grupper uden videre kan tilmelde sig Landsorganisationerne, saafremt de bekender sig til de i Love og Beslutninger nedlagte Grundsætninger«.

Den franske Delegation foreslog at flytte Internationalens Hovedkvarter til Paris og vælge Generalsekretæren for det franske Forbund — som nu er Internationalens største Forbund — til international Sekretær. Forslaget forkastedes. Internationalens Sæde forbliver at være Bern, og *Konrad Ilg* genvalgtes som Sekretær. Beslutningen herom blev truffet mod 6 Stemmer.

BYGNINGS- OG TRÆARBEJDER-INTERNATIONALE. Skov- og Savværksarbejderne i New Zealand, som dannede deres Landsforbund i 1937, har nu med 7500 Medlemmer indmeldt sig i Bygnings- og Træarbejder-Internationalen, der har Sæde i Amsterdam. Dette er det tredie Forbund i New Zealand, som har indmeldt sig. Møbelarbejderne har været Medlem siden 1929, og Malerne siden 1936. Det tør antages, at yderligere Tilslutning vil følge efter den nu officielle Indmeldelse af den faglige Landsorganisation i I. F. C.

Bygnings- og Træarbejderinternationalen tæller nu 78 Organisationer i 24 Lande med henved halvanden Million Medlemmer i samtlige Fag i Bygnings- og Træindustrien.

ARBEJDEROPLYSNING I AUSTRALIEN. I Australien findes der en Centralorganisation for de i de enkelte Stater bestaaende Arbejderoplysningscentraler. Som Bindeled mellem de forskellige Oplysningsorganisationer udgives et Maanedsskrift »The Australian Highway«, der uden Afbrydelse er udkommet i 20 Aar.

Centralorganisationens Konferencer finder paa Grund af de store Afstande og Omkostningerne kun Sted med lange Mellemrum. I Aar vil der paa Initiativ af Queensland atter blive afholdt en Konference. Drøftes skal Arbejderoplysningens Forhold til Bevægelsen som Helhed, til Universitetet og til Staten. Ligeledes vil man tage Stilling til et Forslag om at ansøge Staten om 5 Mill. £ til Fremme af Arbejderoplysningen.

VERDENSARBEJDSLØSHEDEN. Den af det internationale Arbejdsbureau i Genève udarbejdede Statistik over Arbejdsløsheden i de forskellige Lande viser, at Arbejdsløsheden i Foraaret 1938 er steget sammenlignet med Tallene for de tilsvarende Maaneder i Fjor. Arbejdsløsheden er steget i Bulgarien, Danmark, Frankrig, England, Irland, Kanada, Norge og U. S. A. I Frankrig, Kanada og Norge kan der samtidig noteres en Forøgelse af det samlede Antal beskæftigede Arbejdere. Aarsagen til denne tilsyneladende Modsigelse er, at Industriens Arbejdertal i disse Lande er blevet stærkt forøget i de senere Aar.

STØT ARBEJDERNES KOOPERATIVE VIRKSOMHEDER OVER HELE LANDET

Lønbevægelser og Konflikter

Kvindelige Arbejdere.

Fra Kvindeligt Arbejderforbund forelaa Anmodning om at godkende et Strejkevarsel overfor *A S Baltisk Lynlaas- og Fjederfabrik,* som Gang paa Gang havde undslaaet sig ved at oprette en skriftlig Overenskomst med Forbundet.

D. s. F. indbød i den Anledning Parterne til et Møde, som afholdtes paa D. s. F.s Kontor den 7. Juni, og her forhandlede man sig til Rette om en Overenskomst. Selve det lønmæssige Resultat blev en Forhøjelse paa 13%, nemlig til 80 Øre i Timen. For Overarbejde betales i Overensstemmelse med Jernindustriens Overenskomst, og de heri gældende Tillidsmandsbestemmelser er ogsaa gældende.

Endelig enedes man om en Ferieordning, saaledes at der ydes Ferie i Aar med een Dag for hver paabegyndt 2 Maaneders Anciennitet. Iøvrigt gælder fra 1. Juli d. A. Ferie-System C.

Overenskomsten er løbende sammen med Overenskomsten med Jern- og Metalindustrien. Sagen er dermed afsluttet.

Tømrere.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 13. Juni forhandledes der om en af Arbejdsgiverforeningen fremsendt Klage over, at Tømrerforbundet havde iværksat Blokade over for *Tømrermester G. Johansen* i Vedbæk.

Paa Mødet oplystes det fra Forbundets Side, at Klagen om Blokeringen af Tømrermesteren kun drejede sig om et Arbejde, som han havde overtaget, og hvor den forudgaaende Arbejdsgiver havde undladt at udbetale et til den paa Bygningen arbejdende Tømrersvend skyldigt Beløb, stort Kr. 284,—. Forbundet erklærede, at da den ny Arbejdsgiver — i nærværende Tilfælde Johansen — ikke vilde overtage Forgængerens Gæld, opretholdt Forbundet sin Vægring ved at paabegynde Arbejdet paa Huset og agtede at vedblive dermed, indtil det skyldige Beløb for Arbejdsløn var blevet betalt.

Mødet sluttede med, at Arbejdsgiverforeningen vilde indlede Forhandling med Søllerød Kommune.

Arbejdsmænd.

Foranlediget ved et Strejkevarsel fra D. A. F. overfor *Firmaet Georg Voss* afholdtes der den 23. Juni et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen. Man enedes her om en Overenskomst omfattende Bude under 18 Aar, idet Firmaet tilsluttede sig den gældende Standardoverenskomst, med Tilføjelse af, at saafremt Firmaet overgik til at beskæftige Bude over 18 Aar, betragtede man den for dette Arbejde gældende Overenskomst som tiltraadt.

Strejkevarslerne blev taget tilbage, og Sagen er sluttet.

Dansk Arbejdsmandsforbund har overfor *Firmaet Nordisk Vejmaterialefabrik,* Aalborg, der er nystartet, maattet afsende Strejkevarsel for at opnaa Forhandling om en Overenskomst. I den Anledning afholdtes et Fællesmøde i Dansk Arbejdsgiverforening den 23. Juni, hvor Overenskomst blev oprettet. Denne bygger paa den almindelig gældende Form for Virksomheder, der fremstiller Vejmateriale, og det skal blot anføres, at Timelønnen er ansat til 1,20 Øre + 20 Øre i Akkordafsavnstillæg.

Strejkevarslerne er taget tilbage og Sagen sluttet.

Ved et Fællesmøde den 19. Juli behandledes en Klage fra Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark over en ulovlig Arbejdsstandsning af Arbejdsmænd hos *Firmaet Joh. Jensen & Søn,* og Mødet sluttede med følgende:

Den ulovlige Arbejdsstandsning hæves, og Arbejdet genoptages Onsdag den 20. ds. ved normal Arbejdstids Begyndelse.

Til fuld Afgørelse af den ulovlige Arbejdsstandsning betaler hver af de 6 Arbejdere til Firmaet en Bod paa 15 Kr.

Efter at Rutebilejernes Arbejdsgiverforening havde indmeldt sig i Dansk Arbejdsgiverforening har det været vanskeligt for D. A. F. at opnaa Forhandling med følgende Rutebilejere: *I/S Hvidovre Rutebiler, Rutebilejer Sørensen,* Søborg, *Rutebilejer R. J. Nielsen,* Herlev, *Rutebilejer P. Thomsen,* Bagsværd, *Rutebilejere J. Strandgaard & Søn,* Aarhus, *S. Smith & Søn,* Vejlby, og *Enevoldsen,* Viby J, og Forbundet havde derfor afsendt Strejkevarsel, saaledes at Arbejdet kunde standses den 1. Juli ved normal Arbejdstids Ophør.

I den Anledning blev der den 30. Juni afholdt et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, hvor man enedes om at forny Overenskomsten paa følgende Vilkaar:

1) Samtlige Lønsatser forhøjes med 8 pCt.
2) I samtlige Overenskomster indføjes med Hensyn til Beklædning eller Beklædningsgodtgørelse den samme Bestemmelse, som er opnaaet med Statsbanerne.
3) Overenskomsten træder i Kraft med det samme og er gældende indtil 1. Marts 1940 med den sædvanlige Pristalsventil.

Strejkevarslerne er dermed taget tilbage.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 5. Juli drøftedes en Uoverensstemmelse mellem Forbundet og *A/S Blicher & Nielsens* Silopakhus i Horsens.

Man enedes om følgende:

Der nedsættes en faglig Voldgift til Afgørelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt Anvendelse af Sættevogn øver Indflydelse paa den i Kendelse af 11. Februar d. A. fastsatte Takst for Aflæsning af Korn i Sække.

Der afholdes først et Møde om Sagen mellem Voldgiftsmændene, der deltog i Voldgiften, som resulterede i Kendelsen af 11. Februar. Opnaas Enighed ikke mellem Voldgiftsmændene, er man enig om til Sagens endelige Afgørelse at tilkalde Dommer K. Nielsen som Opmand.

Bageri- og Konditoriarbejderne.

Den 27. Juni afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen i Anledning af en Klage fra Bageri- og Konditoriarbejderforbundet over, at *A/S Engelsk-Dansk Biscuitfabrik* nægtede at udbetale et Tillæg for forskudt Arbejdstid.

Der opnaaedes ikke Enighed, og Arbejderne forbeholdt sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2504.

Arbejdsmænd ved Frijsenborg Skovbrug.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 31. Maj 1938 i Sag Nr. 2504: De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmandsforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening for dennes Medlem Frijsenborg Skovbrug.

Forligsmandens Mæglingsforslag af 5. Maj 1937, der vedtoges af begge Parter, indeholdt med Hensyn til Overenskomst mellem Dansk Arbejdsmands-Forbund og Frijsenborg Skovbrug bl. a. følgende:

»Overenskomsten ..... fornyes for 2 Aar fra dens Udløbstid at regne med følgende Ændringer:

a) Timelønnen forhøjes .....

b) De Akkordsatser, om hvilke der ikke er opnaaet Enighed, forhøjes med ..... *Fra 1. Marts 1938 at regne forhøjes samtlige Akkorder med yderligere 3%.*«

og følgende »Fællesbestemmelse« for de paagældende Mæglingsforslag:

»Saafremt det af Det statistiske Departement offentliggjorte Pristal pr. 1. Oktober 1937 skulde afvige mindst 6 Points fra det pr. 1. Januar 1937 offentliggjorte Pristal (175), skal hver af Parterne være berettiget til at opsige Overenskomsten til Ophør i 1938«.

Pristallet pr. 1. Oktober 1937 viste 183, og Overenskomsten blev opsagt til 1. Marts 1938.

Ved Afregningen for Marts Maaned medregnede Arbejderne i Frijsenborg Skovbrug det nævnte 3 pCt.s Akkordtillæg, som Skovbruget imidlertid nægtede at betale. Forinden var Forhandlingerne om en Fornyelse af den opsagte Overenskomst kommen i Gang sammen med de øvrige pr. 1. Marts udløbne Overenskomster, og da Enighed ikke kunde opnaas mellem Parterne, stilledes der af Forligsmanden under 20. Marts 1938 et Mæglingsforslag, der ligeledes vedtoges af Parterne, og traadte i Kraft i den Lønningsuge, i hvilken 4. April indgik, og hvori det for saa vidt angaar den her omhandlede Overenkomst bl. a. hedder:

»a) ..... b) .....

c) *Akkordsatserne forhøjes med 6 pCt.*«

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmands-Forbund indklaget Dansk Arbejdsgiverforening paa dennes Medlem, Frijsenborg Skovbrugs Vegne for Brud paa den foreliggende Overenskomst ved at nægte Udbetaling af det 3 pCt.s Akkordtillæg fra 1. Marts 1938 at regne, idet Klagerne har gjort gældende, at Mæglingsforslagets 6 pCt.s Akkordtillæg er at forstaa som et Tillæg til de 3 pCt., altsaa ialt 9,18 pCt.

De Indklagede paastaar Frifindelse under Henvisning til, at Overenskomsten er opsagt pr. 1. Marts 1938, at Forudsætningen for Tillæget paa 3 pCt. dermed maa være bortfaldet, og at Mæglingsforslaget desuden naturligst maa forstaas saaledes, at de 3 pCt. er inkluderet i de 6 pCt.

Retten finder at burde give Klagerne Medhold i deres Fortolkning af den omtvistede Passus i Mæglingsforslaget af 20. Marts 1938. Det 3 pCt.s Akkordtillæg fra 1937-Forslaget var nemlig blevet en Bestanddel af Overenskomsten og skulde saaledes under den foreliggende Situation betales uanset Opsigelsen, indtil der forelaa ny Overenskomst. Mæglingsforslaget maa antages at være udformet paa Grundlag af Overenskomsten i sin Helhed og den stedfundne Prisstigning og altsaa ogsaa med Hensyntagen til de 3 pCt., og det maa derfor have Formodningen for sig, at Forligsmandens Tanke har været, at Akkordtillæget paa 6 pCt. skulde være et Tillæg til de Takster, der gjaldt den 20. Marts 1938, hvilket netop vil sige 6 pCt. ogsaa af 3 pCt.s Tillæget.

Under Hensyn til, at Forstaaelsen af Mæglingsforslaget kunde give Anledning til Tvivl, skønnes der ikke at kunne blive Spørgsmaal om at paalægge de Indklagede nogen Bod, ligesom Sagens Omkostninger af samme Grund findes at burde betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse:

Frijsenborg Skovbrug er pligtig fra 1. Marts 1938 at betale Akkordtillæg 3 pCt. med Tillæg af de 6 pCt. i Henhold til Forligsmandens Mæglingsforslag af 20. Marts 1938.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Sag Nr. 2487.

Arbejdsmænd hos Murermester A. Olsen, Strib.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 10. Juni 1938 i Sag Nr. 2487: Hovedorganisationen for Mesterforeninger i Byggefagene i Danmark og dennes Medlem Murermester A. Olsen, Strib, mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og dettes Strib-Vejlby Afdeling.

Efter at en mellem Dansk Arbejdsmandsforbunds Strib-Vejlby Afdeling og Strib-Vejlby Sogneraad

bestaaende faglig Overenskomst af Fagforeningen var lovlig opsagt til 1. Maj 1937, og efter at Fagforeningen forgæves havde søgt ny Overenskomst med Sogneraadet, iværksatte Dansk Arbejdsmandsforbund fra den 22. Juli 1937 Blokade overfor Strib-Vejlby Kommune, forsaavidt angaar kommunalt Arbejde. Da der fremdeles ikke opnaaedes en overenskomstmæssig Ordning med Kommunen, udsendte Dansk Arbejdsmandsforbund ved Skrivelse af 23. September til Hovedorganisationen for Mesterforeninger i Byggefagene i Danmark første Varsel om Iværksættelse af Sympatiblokade overfor Hovedorganisationens Medlemmer med Hensyn til Udførelse af Arbejde for Strib-Vejlby Kommune. Anledningen hertil angaves at være den, at et af Hovedorganisationens Medlemmer, Murermester Olsen, Strib, havde paataget sig Udførelsen af et Kloakarbejde for Kommunen. Den 4. Oktober tilsendte Forbundet Hovedorganisationen andet Varsel, hvorefter Sympatiblokaden skulde træde i Kraft fra og med Tirsdag den 12. Oktober. I Varselsskrivelsen af 4. Oktober meddelte Forbundet, at Murermester Olsen, Strib, i Øjeblikket udførte et Kloakarbejde og Forlægning af en Viadukt samt Støbning og Anlæg af Forbindelsestrapper mellem nogle Ejendomme og Vejene i Strib.

Den varslede Sympatiblokade traadte herefter i Kraft overfor Murermester Olsen fra den 12. Oktober og er fremdeles løbende.

Under denne Sag har den nævnte Hovedorganisation og dennes Medlem, Murermester Olsen, Strib, indklaget De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og dettes Strib-Vejlby Afdeling med Paastand om, at den overfor Olsen iværksatte Sympatiblokade kendes ulovlig, og at der paalægges Dansk Arbejdsmandsforbund en Bod som Erstatning for det Olsen paaførte Tab.

De Indklagede paastaar Frifindelse.

Til Støtte for deres Paastand har Klagerne anført følgende:

Hovedorganisationen har faglig Overenskomst med Dansk Arbejdsmandsforbund, og Olsen aflønner sine Folk tarifmæssigt. Det ovennævnte Kloakarbejde skulde udføres ifølge en Landvæsenskommissions Bestemmelse og blev efter offentlig Licitation overdraget Olsen i Entreprise allerede inden Blokaden overfor Kommunen den 22. Juli traadte i Kraft. Viaduktarbejdet blev efter afholdt Licitation den 27. August overdraget Olsen, og samtidig fik denne af Entreprenørfirmaet H. Jørgensen og Søn, Odense, overdraget Støbningen af Trapperne i Underentreprise. Begge disse sidste Arbejder var saaledes overdraget til Olsen, inden Sympatiblokaden blev iværksat.

Om Viaduktarbejdet anfører Klagerne særligt, at Udgifterne ved dette Arbejde afholdes af »Motorafgifterne« uden Udgift for Kommunen. For Kloakarbejdets Vedkommende er Forholdet det, at Kommunen overfor Landvæsenskommissionen er gaaet ind paa at udføre Arbejdet og staa i Forskud med Anlægssummen, der skal forrentes og afdrages af de paagældende Interessenter, hvorfor ogsaa dette Arbejde i Realiteten er Kommunen som saadan uvedkommende. Og hvad Arbejdet med Trapperne angaar, henviser Klagerne til, at Forbundet ikke har indledet nogen Aktion mod Hovedentreprenørerne H. Jørgensen og Søn med Hensyn til det dette Entreprenørfirma iøvrigt af Kommunen overdragne Arbejde; efter Klagernes Opfattelse maa det gøre Sympatiaktionen ulovlig, at den saaledes specielt og alene er rettet mod en enkelt af de Entreprenører, der har overtaget Arbejde for Kommunen.

Med Hensyn til Sympatiaktionen i det hele hævder Klagerne, at den er ulovlig, fordi der — navnlig naar henses til, at den rammer Arbejder, som allerede inden Aktionens Iværksættelse var overdraget Olsen — ikke bestaar den fornødne Sammenhæng (Konneksitet) mellem Sympatiaktionen som Middel og Opnaaelsen af Overenskomst med Sogneraadet som Formaal.

Retten finder ikke at kunne give Klagerne Medhold.

Det er ubestridt, at Hovedaktionen overfor Sogneraadet er lovlig, at Sympatiblokaden er lovligt varslet, og at Varselsskrivelserne omfatter de 3 ovennævnte, Olsen overdragne Arbejder. Det er dernæst oplyst, at Overenskomsten mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Hovedorganisationen, der staar udenfor Dansk Arbejdsgiverforening, ogsaa omfatter Normen for Regler for Behandling af faglig Strid, hvis § 11 indeholder Forbehold om Organisationernes Ret til at deltage i Arbejdsstandsninger, der paabydes af de to kontraherende Organisationer, hvorved netop sigtes til Sympatiaktioner.

Overfor Klagernes Henvisning til, at Entreprenørfirmaet H. Jørgensen og Søn ikke er inddraget under Sympatiblokaden, er det af de Indklagede anført, at dette Firma er Medlem af Entreprenørforeningen, hvis Overenskomst med Dansk Arbejdsmandsforbund omfattedes af Forligsinstitutionens Mæglingsforslag af 27. Marts 1937, og at en Blokering af Firmaet kunde anses for stridende mod Forbudet mod Strejker i Lov Nr. 90 af 9. April 1937 § 2, 1. Stk.

Da Sympatiaktionen forfølger et lovligt fagligt Formaal, og da Retten ikke kan give Klagerne Medhold i, at Aktionen i sig selv skulde overskride Grænserne for en Sympatiblokades Tilladelighed — i hvilken Henseende det maa være uden Betydning, at Kommunen som saadan ikke er umiddelbart økonomisk interesseret i de blokerede Arbejders Udførelse, og uden Betydning, at disse Arbejder var overdragne til Murermester Olsen, allerede inden Blokaderne blev iværksatte — vil de Indklagedes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger bør betales af Klagerne.

K e n d e l s e:

De Indklagede bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler Klagerne med 300 Kroner.

REDAKTØR: CHR. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Alle 12, 2. S., København V. .·. Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 4 * KØBENHAVN DEN 1. SEPTEMBER 1938 * 35. AARGANG

Arbejdsløsheden.

Arbejdsløsheden er det Spørgsmaal, som for Tiden særlig sætter Sindene i Bevægelse herhjemme og gøres til Genstand for Omtale i hele Pressen. Dette er for saa vidt ganske naturligt, som Arbejdsløsheden nu er mere omfattende end paa samme Tid i Fjor og viser Tendens til yderligere Stigning, saaledes at man — hvis Udviklingen faar Lov at fortsætte — maa regne med megen stor Arbejdsløshed i Vintermaanederne. Desværre er Forholdet det, at det i Reglen ikke er selve Omsorgen for de arbejdsløse, der er Anledning til den store Opmærksomhed, der skænkes Arbejdsløsheden, men derimod den Omstændighed, at Højre- og Venstrepressen her mener at have fundet et godt Argument i Kampen mod Regeringen. Man bebrejder Regeringen, at den ikke ligesom enkelte andre Landes Regeringer har formaaet at løse Arbejdsløshedsproblemet, og man hævder, at Valutapolitikken og de øvrige Restriktioner lægger Hindringer i Vejen for Erhvervene, hæmmer Produktionen og vanskeliggør Vareomsætninger med Udlandet. Paa en Tid, hvor alle andre Lande snarere rejser højere Skranker for det frie Handelssamkvem Landene imellem, kræver man, at Danmark skal gaa den modsatte Vej og give Erhvervene fuld Frihed. Venstrepressen vover endog at paastaa, at dette er Vejen til Afskaffelsen af Arbejdsløsheden, omend det er en Kendsgerning, at Arbejdsløsheden dengang, da Venstre havde Regeringsmagten, og Handel og Produktion endnu var fuldstændig fri, var mindst lige saa stor, som den er i Øjeblikket. Det er indlysende, at Frihed til Import af en ubegrænset Mængde industrielle Færdigvarer vilde skabe endnu større Arbejdsløshed i Byerne og dermed fremkalde et aftagende Forbrug af Landbrugsprodukter paa Hjemmemarkedet, uden at der bestaar den ringeste Sikkerhed for en tilsvarende eller endnu større Stigning i Landbrugseksporten. Den af Hensyn til Landbrugseksporten i den sidste Tid foretagne Udvidelse af Færdigvareimporten fra Tyskland har allerede sat sig Spor i en større Arbejdsløshed i vedkommende Fag, og vi skal derfor ikke denne Vej ud, hvis Arbejdsløshedstallet skal nedbringes.

Det er betegnende for Oppositionspressens og Oppositionspartiernes Stilling til Beskæftigelsesspørgsmaalet, at de fortaber sig i almindelige Betragtninger og Paastande, som ikke er underbygget af Kendsgerninger, men overvejende er rent følelsesbetonede. Hovedsagen er nemlig at skabe Stemning mod Regeringen og udnytte den Bitterhed, den store og langvarige Arbejdsløshed fremkalder i mange Arbejderes Sind, og med Henblik herpaa tager man det ikke saa nøje, om den rejste Kritik er rigtig og berettiget eller ej.

Oppositionspressens Kritik af Regeringens Erhvervs- og Beskæftigelsepolitik er i Reglen krydret med nedsættende og skadefro Bemærkninger om det demokratiske Statsstyres Evneløshed til at bekæmpe Arbejdsløsheden, og til Sammenligning med Forholdene i vort Land anføres gerne Tyskland og Sverige, hvor Ar-

bejdsløsheden er ringe. Nu er det imidlertid saaledes, at Tyskland har et diktatorisk Styre og Sverige en Arbejderregering, og allerede dette viser, at Arbejdsløshedens Aarsager i hvert Fald ikke skal søges i de politiske Tilstande. Iøvrigt maa det siges, at hvis man paa Grundlag af Arbejdsløshedsstatistikken vil sammenligne Forholdene i de enkelte Lande, er det nødvendigt at tage Hensyn til mange forskellige Faktorer, ligesom det er ganske misvisende at ville begrænse en saadan Sammenligning til nogle faa Lande.

Det er en kendt Sag, at de forskellige Landes Arbejdsløshedsstatistik føres højst forskelligt, saaledes at det ikke er muligt at drage en Sammenligning fra Land til Land. I nogle Lande medtages enhver tilmeldt arbejdsløs, i andre Lande kun Arbejdere, der har været arbejdsløse i 6 Dage. I mange Lande findes der ingen Arbejdsløshedsforsikring og derfor kun en meget mangelfuld Statistik, i andre Lande fører kun Fagforeningerne Arbejdsløshedsstatistik og yder Understøttelse, og i nogle Lande er den offentlige Hjælp saa ringe, at de arbejdsløse ikke fristes til at møde til Kontrol. I saadanne Lande vil den officielle Statistik kun udvise et forholdsvis ringe Antal arbejdsløse, mens Statistikken i de Lande, hvor det offentlige har gennemført en virkelig Arbejdsløshedsforsorg, vil omfatte et langt større Antal Arbejdere. Desto bedre Arbejdsløshedsforsorgen er udbygget i et Land, desto større Sandsynlighed er der for, at Statistikken er et Udtryk for Arbejdsløshedens virkelige Omfang. Det kan uden Overdrivelse siges, at Danmark i den Henseende ligger i Spidsen, og at saa godt som samtlige arbejdsløse medtages i Arbejdsløshedsstatistikken. Trods dette findes der Lande i Europa med omtrent lige saa høj eller højere Arbejdsløshedsprocent. I Maj Maaned var f. Eks. Arbejdsløshedsprocenten blandt de forsikrede Arbejdere i Danmark 17,5, i Norge 24,5, i Holland 25,8, i Belgien 13,1 og i Svejts 11,5. Det er dog ikke de eneste Lande i Europa med stor Arbejdsløshed; der findes mange andre som for Eks. Polen og Tjekkoslovakiet, men for disse Landes Vedkommende angives kun det samlede Antal tilmeldte arbejdsløse, saaledes at en Sammenligning er udelukket, saafremt man ikke vil beregne Arbejdsløsheden i Forhold til Befolkningens Størrelse, hvad der vilde stille Danmark langt gunstigere.

Om Aarsagen til den aftagende Arbejdsløshed i Tyskland er der ogsaa her i Bladet skrevet saa meget, at vi kan afstaa fra en Gentagelse. Men Tyskland er iøvrigt ikke det eneste store Land i Europa med ringe Arbejdsløshed. Det demokratiske Frankrig havde saaledes ved Udgangen af Juni Maaned kun 390.000 indtegnede *arbejdssøgende*, mens det officielle Tal for Tyskland paa samme Tid var 292.000. Et andet stort Land, Italien, som tidligere havde gennemsnitlig 800.000 — 1.250.000 arbejdsløse, er i de senere Aar helt ophørt med at føre eller i hvert Fald offentliggøre en Arbejdsløshedsstatistik, og det kan godt være, at Arbejdsløsheden ogsaa her er gaaet betydeligt ned, thi for alle tre sidstnævnte Lande gælder, at de vældige og stærkt forcerede Rustninger, de store Indkaldelser til Hæren og den forlængede Militærtjeneste i følelig Grad blotter Arbejdsmarkedet for Arbejdskraft.

Det er ikke rigtigt, naar visse Blade søger at fremstille Tingene saaledes, at det kun er i Danmark, at Arbejdsløsheden viser stigende Tendens. Det samme er Tilfældet i mange andre Lande, ja endog England, som opruster for fuld Kraft, kan konstatere stigende Arbejdsløshed. Den 18. Juli i Aar fandtes der i England, hvor det konservative Parti har hele Regeringsmagten, 1.773.000 tilmeldte arbejdsløse, det er 448.000 flere end i Juli 1937. Blandt de forsikrede Arbejdere (13 Millioner) var Arbejdsløshedsprocenten samme Dag 12,9 mod 9,4 i Juli 1937. Stigningen er altsaa her fra Juli til Juli 3,5 % mod 2,1 % i Danmark.

Vi har allerede henvist til Sverige, hvor Arbejdsløsheden er aftaget betydeligt i de senere Aar. Men dette Forhold skyldes ikke mindst Landets store naturlige Rigdomme, de store Forekomster af Jern og Træ, som har været særlig stærkt efterspurgt som Raastoffer for Rustningsindustrien og den kemiske Industri. Dette har medført en økonomisk Opgang, som er kommet hele Erhvervslivet til gode. Sveriges Arbejdsløshedsstatistik er forholdsvis ikke nær saa omfattende som den danske Der foreligger kun Oplysning for godt 600.000 fagorganiserede Arbejdere, og heraf var i Maj Maaned ca. 60.000 eller 9,1 pCt. arbejdsløse. I Gennemsnit for hele Aaret 1937 var Arbejdsløshedsprocenten i Sverige 11,6, i Danmark 21,9, og selv om Forholdene altsaa er langt bedre i Sverige, viser Tallene dog, at den megen Tale om Arbejdsløshedens næsten fuldstændige Afskaffelse i Sverige ikke har Bund i Virkeligheden.

Meningen med foranstaaende Fremstilling er ikke at besmykke Forholdene paa Arbejds-

markedet herhjemme, som kan være alvorlige nok, men kun at stille Tingene paa Plads. Allerede af de her givne Oplysninger turde det fremgaa, at det er økonomiske Faktorer, et Lands erhvervsmæssige Forhold og Muligheder indenfor den samlede Verdensøkonomi, der i alt væsentligt er afgørende for Beskæftigelsesforholdene. Tilbage bliver derefter for vort Lands Vedkommende det Spørgsmaal, om det ikke ved Hjælp af en mere effektiv Beskæftigelsespolitik er muligt at modvirke Følgerne af den Konjunkturnedgang, der præger Erhvervslivet i de fleste Lande.

Fra flere af Regeringens Medlemmer foreligger der Udtalelser om, at denne har sin fulde Opmærksomhed henvendt paa Beskæftigelsesspørgsmaalet og overvejer alle foreliggende Muligheder. Vi haaber, at disse Overvejelser snarest maa føre til praktiske Resultater. Selv om vi er klar over, at der ikke herhjemme kan skabes en isoleret Konjunkturopgang, men at vort Land i saa Henseende er afhængig af den internationale Konjunkturudvikling, maa det være muligt at gennemføre ekstraordinære Foranstaltninger af beskæftigelsesmæssig Karakter, der kan virke stimulerende paa Erhvervslivet og bringe flere Folk i Arbejde. Vort Lands økonomiske Ressourcer er ikke saa ringe, at det skulde være ugørligt at øve en kraftig Indsats til Løsning af Beskæftigelseproblemet.

Kampen om 40-Timersugen.

Af *Flemming Madsen*, Paris.

Om Eftermiddagen den 22. August meldte Pariserbladene en virkelig Sensation: Ministeren for offentlige Arbejder og Arbejdsministeren demissionerede. De to Ministre, Frossard og Ramadier, er Medlemmer af Partiet Union Socialiste Republicaine, som i socialpolitisk Henseende nærmest ligner det store socialradikale Partis Venstrefløj.

Aarsagen til Demissionen var en Tale, som Daladier igennem Radioen Aftenen forud havde holdt til det franske Folk, og hvori han tog til Orde for en Prisgivelse af 40-Timersugen. Loven skulde dog fortsat bestaa, men der skulde gives Tilladelse til en Arbejdsuge paa 48 Timer i de Virksomheder, som er af Betydning for det nationale Forsvar, og desuden skulde Adgangen til Overarbejde gives fri til en Betaling, der almindeligvis ikke skulde være mere end 10 pCt. over normal Arbejdsløn.

Paa det Tidspunkt, dette skrives (22. August), kan de videre Følger af Daladiers Skridt ikke overskues. Sikkert er blot, at det *officielle* Brud med Folkefronten hermed er sket.

40-Timersugen er dermed rykket ind som Hovedemne i den politiske Kamp, og det kan være af Interesse at se, hvorledes denne Reform er blevet behandlet, og hvad der var tilbage af 40-Timersugen, da Daladier med sin Radiotale indledede en ny Storm imod den.

40-Timersloven blev indført og administreret som en *Arbejdsfordelings-Lov*. I de Undtagelsesbestemmelser, der allerede i første Omgang af Dekreternes Udstedelse gennemførtes, tog man kun Hensyn til tekniske Forhold (Virksomheder med konstant Fyring f. Eks.). Reglerne for de Afvigelser, der senere blev gennemført, kan deles i to Hovedgrupper: 1) Erstatning af Arbejdstimer, der er gaaet tabt i udprægede Sæsonfag (som typisk Eksempel kan nævnes Bedrifter, der reparerer Landbrugsmaskiner og hvis Arbejde derfor *skal* udføres paa en ganske bestemt Tid af Aaret), Vejrforhold, Vanskeligheder med Materiale, Forsinkelser etc. — og 2) Bestemmelser, gaaende ud paa at give Virksomheder en »Kredit« af Overtimer. Dette sidste Afsnit af Undtagelsesbestemmelserne er stadig blevet udvidet, saaledes at saavel Mangel paa faglært eller kvalificeret Arbejdskraft, pludselige Ekspresordrer, nationale og forsvarsmæssige Hensyn o. s. v. kunde motivere Overtimer.

Man kan sige, at 40-Timersugen efterhaanden blev slemt »gennemhullet«, dog ikke mere, end hvad naturligt var, dersom man skulde tage Hensyn til Erhvervslivets rimelige Krav. Med Dekreterne i December 1937 indførtes imidlertid *et nyt Princip* i Lovens Administration, idet der ogsaa blev givet Tilladelse til Overtimer i Tilfælde af »Svingninger i Erhvervslivet, der ikke skyldtes ordinære Stilstandsperioder eller Sæsonsvingninger« — det vil altsaa sige *Konjunktursvingninger*. Men for at opnaa denne Ret til Overtimer maatte Arbejdsgiveren forpligte sig til 1) ikke med Arbejdsmangel som Grund at afskedige Arbejdere, der havde deltaget i saadant Overarbejde, førend tidligst en Maaned efter, 2) hvis Afskedigelse derefter fandt Sted, at begunstige saadanne Arbejdere ved Genantagelser i de første seks Maaneder efter Afskedigelsen.

Den Adgang til Overtimer, som Arbejdsgiverne fik Ret til at forlange af konjunkturmæssige

Grunde, *maatte de altsaa betale med en kraftig Indskrænkning i deres frie Dispositionsret ved Afskedigelse og Antagelse af Arbejdere.* Fagforeningerne havde dermed opnaaet en første Indrømmelse paa et af deres principielle Hovedkrav.

De seneste Dekreter. udstedt i Slutningen af Maj 1938, gik et Skridt videre ad samme Vej. Man indførte »2000 Timersaaret«, d. v. s. at Virksomhederne fik Ret til at »genindhente« alle de Arbejdstimer, der var gaaet tabt ved »kollektiv« Arbejdsløshed, saaledes at den samlede Sum af Arbejdstimer for disse Arbejdere indenfor et Aar bliver 2000 Timer. Det var atter en Udvidelse, der tilsigtede en større Udnyttelse af Produktionsapparatet, og Arbejdsgiverne maatte ogsaa her betale ved at give de Arbejdere, der kom i Betragtning her, samme Stilling ved Antagelse og Afskedigelse som refereret ovenfor.

Saaledes er altsaa Stillingen generelt. Videregaaende »Gennemhulning« af 40-Timersugen er sket indenfor de Virksomheder, der arbejder for det nationale Forsvar (især Flyvemaskinefabrikationen). Regeringen har endvidere udstedt Dekreter, der gaar imod Fagforeningernes Krav om »5 + 8« — d. v. s. fem ugentlige Arbejdsdage med to *kollektive* Fridage — i Stormagasinerne og Butikkerne, et Krav, der vilde medføre Lukning to Dage om Ugen. Man kan roligt sige, at dette Krav ogsaa er et af 40-Timersugens Vildskud, og at Kravet om to ugentlige *kollektive* Hviledage ikke er lettere at forsvare for Stormagasinernes Personale end for Restauranternes, Hotellernes og de offentlige Trafikmidlers Personale.

— —

Kampen om 40-Timersugen foregaar bestandig — til Tider i det skjulte, til Tider aabent. Med Daladiers Tale den 21. August 1938 er Spørgsmaalet forelagt hele Nationen aabent som Øjeblikkets Kardinalpunkt. Regeringens nationalpolitiske Interesse ligger i den Forøgelse af Krigsproduktionen, som man regner med at kunne opnaa.

Arbejdsgivernes Interesser ligger i at nedbryde det System af Forpligtelser, som er paalagt dem ved Udførelse af Overtimer, dels med Hensyn til Antagelse og Afskedigelse af Arbejdere, dels med Hensyn til Overarbejdsbetalingen.

For 40-Timersugens Modstandere arbejder den internationale Situation og Krigspsykosen, *imod* dem Fagforeningerne, for hvem 40-Timersugen er et Prestigespørgsmaal.

Konjunkturoversigt.

Nedenstaaende giver vi et Uddrag af den Oversigt, som Arbejderbevægelsens Erhvervsraad har offentliggjort over Konjunkturudviklingen i April Kvartal 1938.

Den danske Konjunkturudvikling er, som vi allerede tidligere har paavist, meget stærkt afhængig af den økonomiske Udvikling i England og Tyskland. Vi har allerede henvist til, at den danske Beskæftigelsessituation bliver paavirket stærkt af Importen af tyske Færdigvarer, og at det særlig er Tekstilindustrien, der lider under de tyske Importvarers Konkurrence. Den heraf følgende Arbejdsløshed svækker paany den danske Befolknings Købeevne, hvilket atter fremkalder forøget Arbejdsløshed og samtidig foraarsager Formindskelse af Landbrugseksporten til Tyskland. Naar Danmark nemlig ikke er i Stand til at aftage de fastsatte Kvantiteter af tyske Færdigvarer (paa Grund af svigtende Købeevne), saa vil vor Landbrugseksport til Tyskland automatisk blive nedsat. Det skal ogsaa anføres her, at Raastofimporten fra Tyskland er gaaet ned, fordi Køberne var tilbageholdende af Hensyn til Prisudviklingen.

Saaledes er der som Følge af Udviklingen i den danske Indførsel fra Tyskland i de sidste Maaneder blevet foretaget en Nedsættelse for Juli Kvartal. Det samlede Beløb af Danmarks Kontingenter er for Juli Kvartal 1938 ca. 73 Mill. Kr., medens der i April Kvartal blev eksporteret for 82 Mill. Kr. til Tyskland. Denne Nedskæring paa 11 % beviser, at den nuværende dansk-tyske Samhandels System, som ikke har taget tilstrækkeligt Hensyn til Hjemmeindustriens Beskæftigelsessituation, heller ikke mere virker i Favør af dansk Landbrug. Derfor er det vigtigt i Fremtiden at opbygge den dansk-tyske Samhandel efter Linier, som bedre svarer til Hjemmeindustriens Interesser. Kun en saadan økonomisk Politik vil være rigtig i konjunkturmæssig Henseende og vil være i Stand til at skaffe en vedvarende Beskæftigelse for Landbruget og Industrien. En Reorganisering af vor Samhandel med Tyskland er særlig paakrævet under disse Synspunkter, fordi der maa regnes med en stærk Reduktion af de tyske Importkvantiteter paa Grund af den dalende tyske Eksport. Hjemmemarkedets Betydning og den danske Industris Beskæftigelsessituation vil være meget vigtig under en saadan Udvikling.

Arbejdsløshedsstatistikken viser, at Arbejds-

løsheden i Aar stadig ligger over Arbejdsløsheden i Fjor, og at den samtidig er den højeste siden 1933. Denne Udvikling er i Overensstemmelse med Tilbagegangen i Industriens Beskæftigelsestal. Det samlede Beskæftigelsestal for Industrien, som angiver Antallet af Arbejdstimer pr. Arbejdsdag, er for Juni 1938 beregnet til 1.299.000 (Juni 1937: 1.330.000) og for Maj 1938 1.292.000 (Maj 1937: 1.335.000).

Beskæftigelsessituationen i Byggefagene er fortsat daarlig, særlig i Hovedstaden. Det typiske Kendetegn for Udviklingen i Aar er Forværrelsen i Beskæftigelsessituationen fra Maj—Juni, ogsaa i Provinsen.

Arbejdsløshedens Udvikling var iøvrigt ogsaa en Del uensartet i andet Kvartal. For Arbejdsmænd og Murere var det andet Kvartal ikke saa gunstigt som det første. Medens Arbejdsløshedstallene i første Kvartal for Murere og Arbejdsmænd laa under Tallene for det tilsvarende Tidsrum af 1937 (en Følge af den meget milde Vinter) var Forholdene i andet Kvartal af 1938 omvendte. Arbejdsløsheden for Murerne var omtrent saa høj som i Fjor, og Arbejdsmændenes Arbejdsløshedsprocent var omtrent 10% højere. For Smede- og Maskinarbejdere var Situationen forholdsvis stabil, dog med en lille Tendens til Stigning i Arbejdsløsheden. Derimod var Udviklingen for Arbejderne i Næringsmiddel-Industrien ret uensartet. Medens Bageri- og Konditoriarbejderne havde bedre Beskæftigelse end i Fjor, var der en større Arbejdsløshedsprocent blandt Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarbejderne. Arbejdsløshedsprocenten for Slagteriarbejderne er ogsaa forhøjet betydeligt. Beskæftigelsessituationen udviklede sig særdeles ugunstigt i de Industrier, som er Konkurrenter til den tyske Færdigvareimport. Saaledes er Arbejdsløsheden blandt Tekstilarbejderne stærkt forhøjet i Forhold til i Fjor. Ogsaa Skotøjsarbejdernes Arbejdsløshed er steget betydelig i Juni. Det samme gælder Skrædderne.

I Slutningen af Juni 1938 androg Antallet af arbejdsløse 75.227 (Juni 1937: 58.792).

I samme Tidsrum i 1938 var 16,5⅓ af det samlede Antal organiserede Arbejdere paa ialt 447.679 ledige (Juni 1937: 13,9⅓).

Produktionsindekset har en tilsvarende Udvikling som Arbejdsløshedstallene, og ogsaa Produktionsstatistikken viser Konjunkturens Nedgang herhjemme. Tekstilindustrien og Sten-, Ler- og Glasindustrien ligger nu langt under Foraarets Niveau. Dog ikke alene Konsumindustrierne viser en nedadgaaende Tendens, men ogsaa Jern- og Metalindustrien. Deres Produktionstal laa endnu i første Kvartal over Tallene fra 1937 (Marts 1938: 115, Marts 1937: 113), men er samtidig med Jern- og Metalindustriens Fremgang blevet standset i andet Kvartal. Tallene for Maj og Juni ligger under de tilsvarende Tal for 1937. Der maa regnes med, som vi har bemærket i vor Oversigt over Januar Kvartal, at Skibsværfternes travleste Tid er forbi, og at Beskæftigelsessituationen altsaa heller ikke mere herfra kan faa tilstrækkelig Støtte.

Vi har tidligere omtalt, at *Landbrugseksportens Omfang og Priser* er afhængig af Udviklingen i Tyskland og England. Den danske Landbrugseksport har kvantitativt set udviklet sig godt i April Kvartal, medens Priserne har haft en noget mere uensartet Udvikling.

Det kan ikke nægtes, at Noteringerne paa de danske Landbrugsvarer ligger paa et forholdsvis godt Niveau, og det maa fremhæves, at dette ikke kun er Tilfældet i Sammenligning med de tilsvarende Maaneder i Fjor, men for Smør og Ægs Vedkommende ogsaa i Forhold til Marts 1938. Derimod ligger Smørnoteringen for Juni 1938 ret betydeligt under Noteringen for Januar 1938. Det samme gælder for Æg, men ikke for Flæsk, som er faldet ret betydeligt siden April 1938. Det bør endvidere nævnes, at Juni-Noteringen for Smør og Flæsk ligger ret betydeligt under Maj-Noteringen — et Symptom paa den engelske Industri-Befolknings dalende Købekraft.

Smør- og Æg-Eksporten er — kvantitativt set — gaaet tilbage i Forhold til sidste Aar, medens Bacon-Eksporten omtrent holder sig paa samme Niveau; den er dog gaaet lidt tilbage i Forhold til Marts og har nu en dalende Tendens.

Vi har allerede omtalt, at Landbrugseksporten til Tyskland i Juli Kvartal vil blive omtrent 11% formindsket som Følge af Tilbagegangen i den tyske Import i April Kvartal, hvilket igen er en Følge af den dalende Købekraft. Det er Aarsagen til, at man ikke maa være optimistisk med Hensyn til Eksportchancerne til Tyskland i den nærmeste Fremtid, særlig fordi man ogsaa maa regne med, at Tyskland bliver tvunget til at formindske Importen — paa Grund af den tilbagegaaende tyske Udenrigshandel.

Udsigterne for England er heller ikke straalende, saaledes har f. Eks. England meget Smør i Kølehusene.

Det er rigtigt nok, at Danmarks Eksport til England i første Halvdel af 1938 viste et temmelig gunstigt Resultat. Danmark eksporterede

59.223 Tons Smør, 2,8 Mill. Snese Æg og 84.300 Tons Bacon. Den videre Afsætning af de danske Landbrugsprodukter til England er afhængig af Konjunkturudviklingen derovre, og disse Udsigter er, som vi har set, ikke særlig gode.

I denne Forbindelse skal vi endnu en Gang nævne, at det er nødvendigt at advare *mod enhver* Udvidelse af den danske Landbrugsproduktion, som ikke tager Sigte paa at formindske Raastofimporten. Landbrugets Kapacitet under de nuværende Forhold er for stor, derfor vokser Beskæftigelsens Betydning i Byggeriet og Industrien stadigvæk.

Den danske *Udenrigshandels* Udvikling viser sig paa følgende Maade:

	Samlet Indførsel Mill. Kr.	Samlet Udførsel Mill. Kr.	Merindførsel Mill. Kr.
April 1937	143,8	142,0	1,8
Maj —	150,8	124,9	25,9
Juni —	142,9	121,3	21,6
April 1938	117,3	125,3	÷ 8,0
Maj —	115,9	125,2	÷ 9,3
Juni —	121,8	137,3	÷15,5

Efter Vurderingen skal Importen i første Halvaar 1938 have andraget 786,6 Mill. Kroner (1937: 834,9), medens Eksporten androg ca. 753,5 Mill. Kr. (1937: 736,0), d. v. s. at Merimporten i første Halvaar 1938 var 33,1 Mill. Kr. (1937: 98,9 Mill. Kr.). Det gode Resultat i første Halvaar skyldes særlig den mindre Import (1937 havde større Kornindførsel). Dog kan der regnes med, at de gode Smørpriser har forhøjet Eksportbalancen med 17 Mill. Kr. Derimod er den danske Industrieksport dalende, hvilket er en Følge af den nedadgaaende Konjunktur. Vi har allerede andetsteds henvist til, at ogsaa Skibsværfterne og Jernindustrien har overskredet Beskæftigelsesmaksimet. Det gunstige Resultat paa vor Handelsbalance er ogsaa et Resultat af vore Eksportprisers Stabilitet og det stærke Fald i Priserne paa de importede Raastoffer.

Det er meget interessant, at der er sket forskellige Forskydninger i Udenrigshandelens Sammensætning. Saaledes er Indførselen fra *Tyskland* i Juni Maaned gaaet ned til 26 Mill. Kr. (Juni 1937: 36,5 Mill. Kr.), medens Værdien af vor Udførsel til Tyskland er steget fra 20 til 24,4 Mill. Kr. I første Halvaar 1938 gik Importen fra Tyskland ned til 178,1 Mill. Kr. (1937: 199,3 Mill. Kr.), medens vor Eksport til dette Land samtidig er steget fra 134 til 151,4 Mill. Kroner. Disse Forskydninger i Tysklands Disfavør er Aarsagen til Nedskæringen af den danske Landbrugseksport i Juli Kvartal, og vi kan regne med en Fortsættelse af disse Restriktioner. Ogsaa i Forholdet til *England* er der sket forskellige Forandringer. Danmark har i første Halvaar 1938 importeret for næsten 50 Mill. Kr. mindre end sidste Aar, medens den danske Eksportværdi er steget med ca. 27 Mill. Kr.

Iøvrigt skal der henvises til, at ogsaa det *formindskede Byggeri* har sat sit Præg paa Importtallet af adskillige Byggematerialer, og at ogsaa denne Aarsag har virket i Retning af et gunstigere Handelsbalanceresultat. Den danske *Valutasituation* er saaledes meget gunstig i Slutningen af April Kvartal. Nationalbankens Valutareserve er Ult. Juni paa 85,7 Mill. Kr. I Løbet af April Kvartal er Nationalbankens Beholdning blevet forøget med 12,5 Mill. Kr., Nationalbankens nuværende gunstige Valutasituation fremtræder først i den rigtige Belysning, naar man sammenligner denne Stilling med Tallet for Ult. Juni 1937. Dengang havde Nationalbanken et Minus i Beholdningen af fremmed Valuta paa 16,6 Mill. Kr.

Obligationskurserne har rettet sig i Løbet af andet Kvartal.

Det officielle Obligationsindeks (1935 = 100) er steget fra 98,2 i April 1938 til 99,2 i Juni 1938, d. v. s. at Indekstallet nu ligger mere end 4% højere end i Juni 1937 (95,0). Nationalbankens Beholdning af Aktier og Obligationer forhøjedes til 115,8 Mill. Kr. Ult. Juni 1938, medens de tilsvarende Tal for Marts 1938 og Juni 1937 er 96,4 og 52,8 Mill. Kr. Ligesom i den sidste Kvartalsoversigt maa det fremhæves, at hele Forøgelsen heller ikke denne Gang skyldes Nationalbankens Virksomhed som Køber paa det aabne Marked, thi samtidig dalede Krisefonden (Likvidation). Fra Marts til April 1938 formindskedes Krisefondens Beholdning med omtrent 10 Mill. Kr., hvilket omtrent er det samme Beløb, som Nationalbankens Beholdning af Aktier og Obligationer er blevet forøget med. Derimod maa Forhøjelserne i Obligationsbeholdningerne i Maj og Juni 1938 henføres til Nationalbankens Købevirksomhed, hvilket har givet Obligationskurserne en kraftig Støtte.

Engrospristallets Nedgang (Januar 1938: 119, Marts 1938: 115, Juni 1938: 111, Juni 1937: 120) er ogsaa i dette Kvartal i første Række bestemt af Importvarernes dalende Priser, d. v. s. Priserne paa Raavarer og Halvfabrikata. Importvarernes Pristal er fra Januar til April gaaet ned fra 125 til 116 og holdt sig i Maj 1938 stadig paa 116, medens det i Juni er gaaet ned til 113. *Pristallet for Leveomkostninger* forholder

sig stadigvæk stabilt. Det sidste Tal, der er angivet, stammer fra April 1938 og er 107, d. v. s. det samme Tal, som har bestaaet siden Oktober 1937 (Pristallet er i Juli 1938 gaaet ned til 106).

Sammenligner man den danske Udvikling med Forholdene ude i Verden, saa kan det ikke nægtes, at det første Halvaar af 1938 tegnede sig godt i forskellige Retninger. *Eksporten* kunde vi opretholde, og *Nationalbankens Valutastilling* var god. *Prisudviklingen* gik i en Retning, som forstærkede Danmarks Stilling som Eksportør af Landbrugsprodukter og Importør af Raavarer. Derimod betød de første 6 Maaneder en *Forværring af Arbejdsløsheden.* Depressionens Virkninger naaede Danmark og førte til en stærkere Tilbageholdenhed fra Købernes Side. Særlig laa Byggeriet stille.

Der er ingen Tvivl om, at det er nødvendigt at sætte al Energi ind paa at bekæmpe Arbejdsløsheden, som nu kun ligger nogle Procenter over Niveauet i 1933. Vi har i denne Konjunkturoversigt — ligesom i vore tidligere Oversigter — henvist til, at det vil være nødvendigt at styrke Hjemmeindustriens Stilling, d. v. s. at man i Praksis under Handelstraktatforhandlinger maa tage mere Hensyn til vor Industri, særlig Tekstil, Skotøj og Glasindustri.

Nationalbankens Valutareserve maa sættes ind for at bringe Beskæftigelsen i Gang, særlig i Byggeriet. Det er givet, at disse Millioner skal skaffe det danske Erhvervsliv de nødvendige Raavarer og Hjælpestoffer til en ny Aktivitet. Kun paa denne Maade kan der skaffes Beskæftigelse og ny Købeevne. Derimod er de velkendte Krav fra forskellig Side om at udvide Frilisten ved nye Overførsler ærlig talt under den nuværende Situation næsten uforsvarlige. Det danske Erhvervsliv maa først sættes i fuld Gang, før der kan være Tale om en Udvidelse af Frilisten. Der er i den amerikanske og engelske Presse megen Tale om, at Efteraaret 1938 vil bringe et Konjunkturopsving. Vi har undersøgt Konjunktursituationen, særlig paa Grundlag af det engelske Tidsskrift Economist's Beregninger, og vi kan kun slutte os til Economists meget forsigtige Udtalelser. — Indtil nu er der ikke sket noget afgørende, som kan pege i Retning af et nyt Opsving i Konjunktursituationen. Det er ikke alene økonomiske, men ogsaa *politiske* Faktorer, som har den afgørende Indflydelse paa den økonomiske Udvikling. Economist sluttede Oversigten over Juni 1938 — hvor der kom en Standsning i Konjunkturnedgangen — med at sige: Den nuværende Situation maa ikke bekræfte Pessimismen, men den kan kun retfærdiggøre den mest forsigtige Optimisme.

Under disse Forhold er det nødvendigt at modvirke de udefra kommende Depressionsvirkninger ved en positiv Konjunkturpolitik. Vi har i Slutningen af vor første Kvartalsoversigt tegnet et Helhedsbillede og fremhævet, at de Kræfter, der trækker nedad, bliver stærkere. Vi maatte dengang fastslaa, at ogsaa i Maskinindustrien var der en dalende Beskæftigelse, selvom Nedgangen paa Grund af de foreliggende Ordrer endnu ikke var saa stor. Endvidere har vi i Januar-Oversigten antydet, at det kunde være paakrævet, at det offentlige viste sig initiativrig paa Beskæftigelsespolitikens Omraade, og vi skal her notere, at Statsminister Stauning i sin Tale i Odense, hvor der blev henvist til den erhvervspolitiske Situation, har fremhævet samme Synspunkt. Statsministeren sagde dér: »Vi arbejder med store Planer, som maa sættes i Værk. ..... Mange Vanskeligheder er allerede overvundne, og vi bør nu samle alle Kræfter, baade offentlige og private, til en virkelig storstilet Indsats med det Formaal at kunne byde alle arbejdsdygtige og arbejdsvillige Beskæftigelse.«

Det er givet, at en saadan vidtrækkende Konjunktur- og Beskæftigelsespolitik maa støttes ved at *Handelspolitiken bliver tilpasset til hele Erhvervslivets Udvikling.* Det er umuligt at opfylde Importhandelens Ønske om Udstedelse af Valutaattester for 50—60 Mill. Kr., hvoraf over Halvdelen skulde være fra Tyskland og i det væsentlige omfatte Færdigvarer og Halvfabrikata. Selvom disse Attester ikke straks bliver benyttet, saa vil de tynge haardt paa Hjemmeindustriens Beskæftigelse. Den Dag, da Priserne menes at være i Bund, vil Faren for forceret Import blive aktuel og umuliggøre den nødvendige Udvidelse af dansk Færdigvareproduktion, men denne Udvidelse er nu engang Forudsætningen for en Løsning af det danske Beskæftigelsesproblem.

Rundskue

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. I Forhold til den foregaaende Maaned viser Industriens *Produktionsindeks* i Juli Maaned et Fald fra 109 til 107, iøvrigt de samme Tal som i de tilsvarende Maaneder i Fjor. Kun Læderindustrien viser Fremgang fra 103 til 104, mens Jernindustriens Produktionsindeks er uforandret 113, og alle øvrige Industri-

grupper viser en mindre Tilbagegang. For Konsumvarer er Indekstallet faldet fra 109 til 107, for Produktionsmidler fra 108 til 106 (Basisaar 1935 = 100).

Industriens *Beskæftigelsestal* er for Juli Maaned, der plejer at være en god Maaned, sunket ned under Gennemsnittet for Aaret 1937: 1.256.000 Timer pr. Arbejdsdag i Juli mod 1.295.000 i Aaret 1937. Sammenlignet med Juni Maaned i Aar betyder det et Fald paa 43.000 Arbejdstimer pr. Dag, og det er 74.000 Timer lavere end i Juni i Fjor.

Smedeforbundets Jubilæumskongres.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund afholdt i Dagene den 13.—19. August i København sin 50 Aars Jubilæumskongres, der overværedes af over 300 Delegerede og Gæster fra en Række Organisationer i Ind- og Udland. For De samvirkende Fagforbund var mødt Formanden, *Chr. Jensen*, og Hovedkasserer *Hans Jacobsen*.

Formanden, *P. Andersen*, aabnede Kongressen og bød Velkommen til de delegerde og de talrige Gæster, deriblandt 3 Ministre og Formanden for Københavns Borgerrepræsentation. Han sluttede sin Aabningstale med en Tak til Regeringen for de gennemførte Beskæftigelseslove og de vigtige sociale Love og udtalte Haabet om et heldigt Forløb af Forbundets 27. Kongres.

Derefter fik de mange Gæster Ordet til deres Hilsningstaler. Blandt Talerne nævner vi Statsminister *Stauning*, Borgerrepræsentationens Formand, *Karmark Rønsted*, og De samvirkende Fagforbunds Formand, *Chr. Jensen*, der bragte en Hilsen og Lykønskning fra Landsorganisationen og takkede Smedene for Samarbejdet i de svundne Aar og for deres Indsats i Kampen for de fælles Interesser. Som Gave fra D. s. F. overrakte Chr. Jensen Forbundet et Billedskærerarbejde, forestillende to arbejdende Smede.

Efter Gæsternes Taler konstituerede Kongressen sig med *Leonhard Hansen, Otto Wolf, Marius Andersen* og *Vilh. Christensen* som Dirigenter og *S. A. Svendsen, Kai Lindberg, J. P. Nielsen* og *Harry Rasmussen* som Sekretærer.

Formandens Beretning.

P. Andersen aflagde en udførlig Beretning om Virksomheden i den forløbne Kongresperiode. Han omtalte først Fagets Beskæftigelsesforhold, som var forholdsvis lyse, idet for Tiden godt 10 pCt. af Forbundets ca. 36.000 Medlemmer var arbejdsløse, mens Gennemsnittet for samtlige Fag er 16,6 pCt. Hvordan Fremtiden vil forme sig paa Beskæftigelsesomraadet, er det dog ikke muligt at udtale sig om. Formanden redegjorde derefter for Fagets Lønforhold og for Forholdet mellem Lønninger og Beskæftigelse. Han kom dernæst ind paa en Skildring af de senere Aars faglige Situationer og omtalte desuden en Række Overenskomstspørgsmaal i Forbindelse med Overenskomsternes Fornyelse, herunder bl. a. ogsaa Spørgsmaalet om Samarbejdet mellem Forbundene under Overenskomstsituationer samt Afstemningsformerne. Angaaende de særlige Forhold inden for Jernindustrien udtalte P. Andersen, at Forhandlingerne indenfor det af D. s. F. nedsatte Udvalg vedrørende Samarbejde og Afstemningsregler snart vilde vise, om det er muligt at finde frem til en Forhandlingsform, hvorunder alle Forbund, som har Medlemmer beskæftiget i Jernindustrien, for deres Vedkommende kan forhandle og afgøre Overenskomstspørgsmaal under eet. Paa Hovedledelsens Vegne troede han at turde tilsige Forbundets bedste Medvirken til en Løsning.

Efter en Omtale af Overarbejdsspørgsmaalet, Arbejdstiden, Tillidsmandssystemet, Oplysningsarbejdet, Fagbladet og Samarbejdet med andre Organisationer sluttede Formanden sin Beretning med en varm Tak til Hovedbestyrelsen, Forretningsudvalget, Afdelinger og Klubber, Medarbejdere og Personale paa Hovedkontoret for godt Samarbejde i Kongresperioden.

Debatten om Beretningen var overordentlig langvarig, og mange Talere havde Ordet. Foruden en Række Spørgsmaal vedrørende Forbundets og Fagets indre Forhold drøftede Kongressen de for hele Fagbevægelsen aktuelle Problemer. Formanden replicerede til de forskellige Talere og derefter godkendtes Beretningen med 272 Stemmer mod 1.

Forskellige Vedtagelser.

Ved Afslutningen af sin Beretning havde Formanden stillet Forslag til forskellige Resolutioner, der skulde give Udtryk for Kongressens Stilling til en Række faglige Spørgsmaal eller skulde dække en meget lang Række Forslag fra de forskellige Afdelinger. Disse nedenfor gengivne Udtalelser vedtoges enten enstemmigt eller mod faa Stemmer, som blev afgivet for andre Forslag vedrørende samme Punkter.

Løn- og Arbejdsforhold: Uden at ville ændre det i Smedeforbundet bestaaende Lønsystem paalægges det Hovedbestyrelsen ved de kommende Overenskomstforhandlinger at paase, at Minimallønninger og Mindstebetalinger og bestaaende Aftaler om Antagelseslønninger til enhver Tid staar i rimeligt Forhold til de Lønninger, der udbetales inden for Faget.

Hovedbestyrelsen skal som hidtil ved de kommende Forhandlinger med Jern- og Metalindustriens Sammenslutning samt ved Forhandlinger med andre Arbejdsgiverforeninger og med enkeltstaaende Firmaer sætte ind med størst mulig Kraft til Højnelse af Smede- og Maskinarbejdernes Løn- og Arbejdsforhold gennem Overenskomster, Aftaler o. l.

Arbejdstid: Da der trods den relativt gode Beskæftigelse inden for Faget til Stadighed er en alt for stor Ledighedsprocent, paalægges det Hovedbestyrelsen at støtte det Forslag om en sukcessiv Forkortelse af Arbejdstiden, som er krævet af Samarbejdskomitéen i de skandinaviske Lande, om muligt i første Omgang ved Indførelse af Weekend.

Overarbejde: Efter mange Aars vedholdende Krav er det lykkedes at faa gennemført en Lov om Forbud

mod Overarbejde, hvorefter Overarbejde ikke kan undgaas, men der bestaar Ret og Pligt til at afspadsere dette.

Det paalægges Hovedbestyrelsen eventuelt i Forbindelse med De samvirkende Fagforbund, at overvaage, at Loven overholdes, eventuelt forbedres efter sit Formaal: at skaffe Beskæftigelse til saa mange som muligt.

Urafstemning: Kongressen paalægger Forbundets Repræsentanter i det Udvalg, der er nedsat paa De samvirkende Fagforbunds ekstraordinære Generalforsamling, at medvirke til en fælles og ensartet Afgørelse i Overenskomstsituationer, hvor flere Fag er interesseret. Kongressen ønsker, at Urafstemningsprincippet sikres ved saadanne Afgørelser.

Industriforbund: Under Hensyn til de indviklede Organisationsforhold, der findes i vort Land, vil Hovedbestyrelsen, saa vidt det er den gørligt, i Henhold til Forbundslovenes Prgf. 1, Stk. 1, arbejde hen til Gennemførelse af Industriforbund i Danmark.

Lærlingeforhold: Idet Kongressen anerkender det gode og omfattende Arbejde, der har været udført inden for Lærlingespørgsmaalets Omraade, opfordres Hovedbestyrelsen til fortsat under Hensyntagen til den nylig vedtagne Lærlingelov af 7. Maj 1937 at arbejde hen til at faa gennemført organisationsmæssige Løn- og Arbejdsforhold for Lærlinge inden for Jernindustrien.

Et af Københavns Afdeling stillet Forslag om udvidet *Beskyttelse for Tillidsmænd* vedtoges enstemmigt; ligeledes en Resolution, der udtaler Kongressens Sympati med det kæmpende *spanske Folk* i dets Kamp mod de fascistiske Oprørere. Hovedledelsen fik Bemyndigelse til med Henblik paa Jubilæumskongressen at finde en Form for et større Bidrag til *Matteotti-Fonden.*

Mellem de mange øvrige Vedtagelser nævner vi, at Kongressen vedtog, at *Rørprislisten* burde være ensartet for hele Landet, og at Hovedledelsen kan træffe bindende Aftale om Ændringer eller Fornyelser i Listen, naar et Flertal i Fagets saakaldte »Rørudvalg« er enige herom.

Der vedtoges en Udtalelse angaaende Ønsker til den nye *Bygge- og Fabriksbeskyttelseslovgivning,* angaaende *Priskontrollen,* om Udsendelse af økonomiske Meddelelser fra Arbejderbevægelsens Erhvervsraad til saa mange Tillidsmænd, som Forholdene tillader; der vedtoges Henstillinger om *Fagbladets Modernisering,* og flere Afdelingsforslag indgik som *Henstillinger* til Ledelsen, Regeringen og De samv. Fagforbund. — Desuden vedtog Kongressen en Række *Lovændringer.*

Hovedkasserer A. Johansen gav i Tilslutning til meget udførlige trykte Regnskaber Kongressens Delegerede en Oversigt over Forbundets økonomiske Stilling. Det fremgik heraf, at 31. Marts 1937 var Formuen 7,1 Mill. Kr., deraf Kontanter og Bankbeholdning 5,1 Mill. Kr. og 2 Mill. Kr. i Anbringelser.

Ved Regnskabsafslutningen indeværende Aar beløb Formuen sig til 7,8 Mill. Kr., deraf 6,5 Mill. Kr. i Kontanter og Bankbeholdning og 1,3 Mill. Kr. i Anbringelser. Af disse sidste var de 900.000 anbragt i Ejendommen, de andre 400.000 i andre Institutioner.

Regnskaberne godkendtes uden Debat.

Valg af Ledelse.

Til Ledelsen genvalgtes med Akklamation: Formanden *P. Andersen,* Hovedkasserer *A. Johansen,* Næstformanden *Vilh. Christensen* og Sekretær *Hans Rasmussen.* Til den nye Stilling som Rejsesekretær valgtes efter skriftlig Afstemning *Viggo Jeppesen,* Afd. 4, København.

Til Hovedbestyrelsen valgtes for København: *Otto Wolf, Harry Rasmussen, S. A. Svendsen, Nic. Johansen, Johs. Berg, J. P. Nielsen, Torp Steffensen, Alfred Nielsen, Kaj Petersen, Ove Petersen* og *Th. Nielsen.*

For Jylland: *Leonhard Hansen,* Aarhus, *P. Mortensen,* Haderslev, *Søren Christensen,* Aalborg, *Chr. Johansen,* Randers, *Sofus Jensen,* Frederikshavn, og *Ingvar Christensen,* Horsens.

For Sjælland og Bornholm: *Kaj Lindberg,* Helsingør, *G. Ekvall,* Rønne, og *Michael Hansen,* Slagelse.

For Fyn: *V. Jepsen,* Odense, og *Chr. Hansen,* Svendborg.

For Lolland-Falster: *Adolf Jensen,* Nakskov.

Til Medlemmer af Forretningsudvalget sammen med den daglige Ledelse valgtes: For København: *Otto Wolf, Harry Rasmussen, S. A. Svendsen, Nic. Johansen* og *Johs. Berg.*

For Jylland: *Leonhard Hansen,* Aarhus, og for Øerne: *Kai Lindberg,* Helsingør.

Til Revisorer valgtes: *Gabriel Christensen, C. Wieberg* og *Vilh. Boesen.*

Kongressen afsluttedes med Taler af de inden- og udenlandske Gæster, Formanden og Dirigenten samt med Afsyngelse af Internationale.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Kongres.

I Dagene 8.—12. August holdt Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund ordinær Kongres i København i Overværelse af 132 Delegerede, Hovedbestyrelsesmedlemmer og Gæster.

Efter forskellige Sange af »Bagernes Sangkor« aabnede Formanden, *Chr. Nielsen,* Kongressen og bød Velkommen til Kongresarbejdet. Derefter talte Gæsterne, deriblandt Sekretær *Laur. Hansen,* der bragte en Hilsen fra De samvirkende Fagforbund og understregede Samarbejdets Betydning. Dansk Arbejderbevægelse var kommet langt, men ikke langt nok. Efter en Omtale af Fremtidens Opgaver sluttede han med en Opfordring til hver enkelt om at gøre sin Pligt i de kommende vanskelige Aar.

Efter Vedtagelse af Forretningsorden valgtes til Dirigenter *Madsen Juul* og *Emil Johansen,* København. Til Sekretærer valgtes Translatør *Skjoldbo* og *Helstrup Petersen.* Der valgtes derefter en Række Udvalg, der udenfor Kongrestiden skulde gennemgaa de forskellige foreliggende Forslag.

Beretning om Virksomheden.

Formanden, *Chr. Nielsen,* aflagde en udførlig

Beretning om Virksomheden siden sidste Kongres. Han omtalte Overenskomstsituationens Forløb og Resultat samt pegede paa de særlige Vanskeligheder, Forbundet havde at kæmpe med paa Grund af det store Antal Smaamestre.

Angaaende Hovedlinierne i de senere Aars Overenskomstsituationer udtalte Formanden, at han for sin Del havde ønsket en klarere og tidligere Erkendelse af Tidens ændrede Forhold, saaledes at de foretagne Statsindgreb i Arbejdsforholdene kunde være undgaaet og at De samvirkende Fagforbund havde undergaaet en efter Tidens Forhold afpasset Modernisering. Han fandt ikke, at Forhandlingsreglerne havde været til særlig Gavn for Faget.

Formanden omtalte endvidere Kost- og Logisystemet, som man gennem mange Aar havde søgt at afvikle, men i den senere Tid viste Tendens til igen at brede sig. Forbundets Parole maatte fremdeles være dette Systems Afskaffelse.

Overarbejdsloven havde ikke haft saa overmaade stor Betydning for Faget, mens Ferieloven var hilst med Glæde af alle Arbejdere. Desværre havde det ikke været muligt at opnaa Enighed med Arbejdsgiverne angaaende en særlig Ferieordning for Faget. Af særlig Interesse for Faget er Spørgsmaalet om Fortolkningen af Lovens Bestemmelser om Løsarbejdere, og om denne Sag føres der for Tiden Forhandlinger med Socialministeriet.

Et meget stort Afsnit i Formandens Beretning drejede sig om Fagets Beskæftigelsesforhold, herunder særlig om Lærlingeforholdene. I 1935 fandtes der i Faget 76 Lærlinge for hver 100 Svende. Den store Udklækning af nye Svende nødvendiggjorde Indførelse af en Lærlingeskala, som hidtil var strandet paa Mestrenes Modstand.

Formandens Beretning affødte en langvarig Diskussion, hvori mange Talere deltog. Herunder drøftedes Fagets Løn- og Arbejdsforhold, Lærlingespørgsmaalet, Arbejdstiden samt Kost- og Logisystemet. Efter at Formanden havde repliceret til de forskellige Talere, godkendtes Beretningen med alle Stemmer mod 1. Regnskabet godkendtes enstemmigt og uden Debat.

Vedtagelser og Valg.

Et Forslag om *Indførelse af et Emblem* for Forbundets Medlemmer forkastedes, endvidere forkastedes et Forslag om at udsende *Fagbladet* til Medlemmerne gennem Postvæsenet.

Til *Matteottifondens Spaniensindsamling* bevilgede Kongressen 2000 Kr.

Forholdene i *Sønderjylland* gav Anledning til en Del Diskussion. Det vedtoges at skænke Agitationen og Forholdene dernede en særlig Opmærksomhed, selv om det skulde være forbundet med ekstra Udgifter.

Ogsaa *Hjemmebagerierne* diskuteredes livligt. De betegnedes under Kongressens Bifald som en Kræftskade for Faget.

Da Bageriarbejderforbundet kan fejre sit *50 Aars Jubilæum* i 1942, besluttedes det at forlænge den næste Kongresperiode med 1 Aar og at afholde næste Kongres 1942 i Stedet for 1941.

Da Bagere ikke altid har fri om Søndagen, men en anden Ugedag i Stedet, vedtoges det at rette en Henstilling til D. S. B. om billige *Fridagsbilletter for Bagere* (i Fællesskab med Politibetjente og Restaurationsarbejdere).

Et Forslag om Ansættelse af en Rejsesekretær til at bistaa Afdelingerne ved Kontrollen med Overarbejdsloven m. m. forkastedes, da Kongressen tilsluttede sig Formandens Opfattelse, at det ikke kunde være Bagerforbundets Opgave at kontrollere Overholdelsen af de forskellige Love.

Et Forslag om et *Redaktionsudvalg* til Fagbladet i Stedet for Formanden, der nu redigerer Bladet, forkastedes efter en lang Diskussion. Ogsaa et Forslag om, at almindelig Stemmeflerhed skulde anvendes ved *Afstemning* om Opsigelse af Overenskomster og Etablering af Strejker, forkastedes.

Der behandledes endnu en Række Ændringsforslag til Lovene. Det vigtigste var, at *Hovedbestyrelsen* udvidedes fra 15 til 17 Medlemmer, hvoraf 1 skal være fra Sønderjylland og 1 fra Biskuitarbejderne i København. — Et Forslag om *Ansættelse af endnu en Funktionær* paa Hovedkontoret forkastedes.

Kongressen vedtog tre Resolutioner. I den første hævdes *Medlemmernes Selvbestemmelsesret* og protesteres mod at lade kompetente Forsamlinger træffe Afgørelser paa Medlemmernes Vegne.

Den anden Resolution drejer sig om *Organiseringen af Lærlingene.* Det hedder heri:

Forbundet beslutter at gøre det til en Pligt for alle sine Afdelinger at søge Fagets Lærlinge organiseret i fuld Tilslutning til saavel Forbundet som Arbejdsløshedskassen. Organiseringen maa foregaa enten i særlige Lærlingeafdelinger eller ved, at Lærlingene direkte tilsluttes Forbundet.

Den tredie Resolution udtaler Ønsket om en *ny Bagerilov,* der forbyder alt Arbejde i Bagerierne før Kl. 4 Morgen og efter Kl. 20 Aften.

Forbundets Formand *Chr. Nielsen* genvalgtes med stor Majoritet. Ligeledes genvalgtes med Akklamation Hovedkassereren, *Aggerholm,* og Sekretæren, *Jacob Larsen.* Til Hovedbestyrelsen valgtes iøvrigt:

For København: *Vilhelm Kristiansen, Emil Johansen, Edv. Lyng, Kruuse, V. Arnesen* og *Hjort Hansen.* For Sjælland: *Mogensen,* Rønne, *Rasmussen,* Frederikssund og *Eliasen,* Ringsted. For Jylland: *Eli Petersen,* Horsens, *Max Damm,* Haderslev, *Johan Nielsen,* Randers, *Albrechtsen,* Aarhus. For Fyn: *Dalsgaard,* Odense. Til Revisorer genvalgtes de afgaaende: *Johs. Lyng* og *Sparwath.*

Kongressen sluttede med Afsyngelse af »Internationale« og Leveraab for Forbundet.

Nyt fra Udlandet

SVENSK FAGFORENINGSKONFERENCE. Omkring ved Aarsskiftet kan der i Sverige opsiges Overenskomster for rundt 230.000 Arbejdere, hovedsageligt beskæftiget indenfor de saakaldte Hjemmemarked-Industrier. I den Anledning havde den svenske Landsorganisation i Lighed med foregaaende Aar indkaldt Repræsentanter for de interesserede Forbund til en Konference for at drøfte den kommende Overenskomstsituation. Drøftelserne, der indlededes med et Foredrag om den økonomiske Situation, gav Oplysning om Forholdene i de enkelte Fag og afsluttedes med Vedtagelsen af et af Landsorganisationens Sekretariat fremsat Forslag, der trækker Linierne op for den kommende Tids Arbejde.

DEN TYSKE ARBEJDSLØSHEDSFORSIKRING. De tyske Arbejdere og Funktionærer maa betale 6½ pCt. af deres Løn til den obligatoriske statslige Arbejdsløshedsforsikring. Dette høje Kontingent, der stammer fra den værste Krisetid og fradrages Lønnen, bibeholdes den Dag i Dag, tiltrods for, at Arbejdsløsheden officielt er afskaffet.

Af Arbejdsløshedsforsikringens Regnskab for Driftsaaret 1937/38 fremgaar, at Forsikringsanstaltens Indtægt er steget fra 1346 Mill. Mark i det foregaaende Aar til 1751 Mill. i 1937/38. Derimod er Udgiften til Understøttelse gaaet ned fra 757 til 329 Mill. Mark, d. v. s. at kun 18 pCt. af den samlede Indtægt er anvendt til det egentlige Formaal: Arbejdsløshedsunderstøttelse. Den øvrige Indtægt er ikke overført til nogen Reservefond, men er faktisk stillet til Naziregeringens frie Disposition. »Frankfurter Zeitung« oplyser, »at Forsikringsanstaltens uhyre Overskud i Hovedsagen direkte eller indirekte er afleveret til Riget«. I de sidste 3 Aar har Forsikringen afgivet 2 Milliarder Mark, der ifølge den officielle Beretning er anvendt til Fremskaffelse af Arbejde, hvad der i Virkeligheden betyder et Bidrag til Finansieringen af de kæmpemæssige Rustninger, som de tyske Arbejdere saaledes ogsaa maa betale til i Form af en Ekstraskat paa Lønnen.

ARBEJDERE OG TJENESTEMÆND I OFFENTLIG TJENESTE. Det internationale Forbund for Tjenestemænd og Arbejdere i det offentliges Tjeneste afholdt den 28. og 29. Juni Kongres i Haag, Holland. 17 Forbund i 12 Lande var repræsenterede ved 86 Delegerede. Fra Januar 1936 til Januar 1937 er Internationalens Medlemstal steget fra 406.900 til 803.000, dels som Følge af Udviklingen i Frankrig, dels som Følge af Nyindmeldelser og en almindelig Fremgang i de øvrige tilsluttede Forbund. Medlemsfremgangen er fortsat i 1937 og 1938, saaledes at Internationalen nu tæller over 1 Mill. Medlemmer.

Et af de interessanteste Spørgsmaal paa Dagsordenen var Problemet om Luftværnet og den Rolle, de indenfor Internationalen organiserede Arbejdere kan komme til at spille her. To Opfattelser traadte i Forgrunden her. Den ene, der paa udmærket Maade forsvaredes af Henriksen, Norge, gik ud paa, at Arbejderne i offentlig Tjeneste ifølge deres Arbejdes Karakter er særlig egnet til at tage et Initiativ i Luftværnssagen. Det maatte være deres særlige Pligt at tage sig af Kvinder og Børn, der ikke var i Stand til at forlade Byerne i Krigstid. Fagbevægelsen i Norge er repræsenteret i et Luftværnsraad, der udfolder sin Virksomhed i hele Landet.

Imod denne Opfattelse hævdede Delegerede fra andre Lande, at det var uretfærdigt, at Arbejdere, fordi de stod i offentlig Tjeneste, skulde stille deres særlige Kundskaber til Raadighed uden nogen Godtgørelse derfor.

I Betragtning af den store Forskel i Luftværnets Organisation i de forskellige Lande — i nogle Lande er det rent private Bestræbelser, medens det i andre er rent obligatoriske Statsforanstaltninger — besluttede Kongressen at overvise hele Spørgsmaalet til Bestyrelsen og opfordrede de tilsluttede Organisationer til at følge Sagens Udvikling i deres Lande med Opmærksomhed.

Spørgsmaalet om den automatiske Lønregulering efter Pristallet var ogsaa Genstand for Debat. Man godkendte den forelagte Beretning som et informatorisk Grundlag, men Meningerne om Lønreguleringens Værdi og Mulighed var meget delte.

Der blev vedtaget Sympati- og Solidaritets-Resolutioner vedrørende Spanien og Tjekkoslovakiet, hvis Repræsentanter paa Kongressen forklarede deres Landes vanskelige Situation.

SKOTØJ- OG LÆDERARBEJDERNES INTERNATIONALE. Skotøj- og Læderindustriarbejdernes internationale Forbunds IX. Kongres afholdtes i Bournemouth den 25., 26. og 27. Juli. 16 Lande var repræsenterede med 40 Delegerede. Som Følge af den store Medlemstilvækst i Frankrig og Spanien og den almindelige organisatoriske Fremgang er Medlemstallet i Dag oppe paa ca. en halv Million. Polen og to nyindmeldte britiske Forbund var for første Gang repræsenteret.

En Resolution fra Frankrig og Spanien imod Ikke-Indblandingen og Bombardementer af civile Byer blev vedtaget. Af Organisationens Midler bevilgedes 100 £ til Indkøb af Skotøj til Spanien. De tilsluttede Organisationer opfordredes til at forstærke Hjælpeaktionen og at lade de indsamlede Penge og Varer forsende igennem IFC.

I en Resolution om Arbejdstidsspørgsmaalet udtalte Kongressen sig til Gunst for 40 Timersugen med fem Arbejdsdage. Der blev endvidere stillet Krav om mindst to Ugers Ferie for alle Arbejdere, og videregaaende Bestemmelser for Arbejdere i sundhedsfarlige Bedrifter.

Ledelsen opfordredes til at undersøge Spørgsmaalet om Oprettelse af et Organ til Studium af Industriens økonomiske Stilling. Den skal desuden undersøge Midlerne til at skaffe Organisationsretten og den faglige Frihed i Bata-Bedrifterne respekteret, et Problem, der ogsaa var Genstand for Drøftelse paa en nylig afholdt Konference under IFC's Ledelse i Prag.

UNGDOMS- OG OPLYSNINGSARBEJDET. Den internationale faglige Centrals Komité for Ungdoms- og Oplysningsspørgsmaal var den 8. og 9. August sam-

let til Møde i Paris. Som Repræsentant for de nordiske Landsorganisationer er som bekendt Sekretær *Ejler Jensen*, D. s. F., Medlem af Komitéen.

Paa Mødet forelaa en Redegørelse som Resultat af en Undersøgelse, der er foretaget om Fagforeningernes Agitationsarbejde blandt Ungdommen. Det vedtoges efter en Drøftelse at udsende det bearbejdede Materiale til Landsorganisationerne sammen med en Opfordring til disse om at udfolde den kraftigste Aktivitet i dette Spørgsmaal. Landsorganisationerne opfordres ogsaa til at holde IFC underrettet om, hvad de agter at foretage sig for at fremme Ungdommens Organisering.

Den seneste Tids resultatrige Udvikling paa Ferieomraadet har gjort Spørgsmaalet om internationalt Samarbejde imellem Arbejder-Rejseforeningerne aktuelt. De eksisterende Institutioner har allerede i Princippet erklæret sig rede til et saadant Samarbejde. Komiteen besluttede at anbefale IFC's Bestyrelse Indkaldelse af en Konference, hvor Retningslinierne skal drøftes.

Fra Holland var forelagt et Forslag om Drøftelse af Ungdomsarbejdsløshed og Arbejdstjeneste. Man vedtog at forespørge de tilsluttede Landsorganisationer, hvilke Foranstaltninger der i deres Lande er gennemført i denne Retning. Landsorganisationerne bedes samtidig tilkendegive deres Stilling til Problemet Arbejdstjeneste.

Mødet besluttede at afholde den internationale Studieuge for Ledere af Oplysningsforbundene den 17., 18. og 19. December 1938 i Oxford. Denne Studieuge var oprindelig planlagt til Afholdelse i Troelstra Oort (Holland) i Forbindelse med Komitéens Møde, men forskellige Dispositioner har forhindret dens Afholdelse.

Man besluttede endelig at foreslaa IFC's Bestyrelse at undersøge Spørgsmaalet om IFC's Tilslutning til den i Bryssel planlagte internationale Organisation for Fritidssysler.

Lønbevægelser og Konflikter

Funktionærer.

Da *A/S Gummifabriken »Tretorn«* havde nægtet at forhandle Overenskomst for 3 Medlemmer af Dansk Funktionærforbund, der var beskæftigede som Portør, Nattevagt og Altmuligmand, blev der afholdt et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 27. Juni.

Man enedes her om, at de paagældende 3 Mand gennem Forbundet opsiger den personlige Kontrakt, og at Forbundet samtidig tilstiller Aktieselskabet Forslag til Overenskomst.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 4. Juli 1938 behandledes en af Dansk Funktionærforbund fremsendt Klage over, at *Firmaet Carl Jacobsen & Co.* ikke overholdt den imellem Firmaet og Dansk Funktionærforbund afsluttede Overenskomst. Paa Mødet opnaaedes Enighed om følgende:

1) Den i Overenskomsten fastsatte Cyklegodtgørelse træder i Kraft fra og med Februar Maaned d. A.
2) Firmaet erkender, at Vederlaget for Kontorarbejde — stort Kr. 5,00 — ikke kan fradrages i Maanedsopgørelsen.
3) Om Feriespørgsmaalet optages snarest Forhandling mellem de direkte interesserede Parter.

Kurvemagere.

I Arbejdsgiverforeningen forhandledes der den 7. Juli om den endelige Ordning af Overenskomstspørgsmaalet mellem Kurvemagerforbundet og *Kurvemagerlauget*.

Paa Mødet opnaaedes Enighed om følgende:

»Lauget foretager Udregningen af Nettopriserne, saaledes at Procentfradrag og Procenttillæg indregnes. Priser, der er kommet til siden 1925, indføres i Priskuranten. Parterne er enige om at ville se paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Priser, der ikke er i Brug, vil kunne udgaa.

Lauget lader besørge Trykning af 200 Eksemplarer, hvoraf Forbundet straks overtager 150.«

Man enedes endvidere om Ordlyden af en Tilføjelse, som Forbundet skal lade trykke som Tillæg til Overenskomsten.

Sadelmagere og Tapetserere.

Den 5. Juli forhandledes i Arbejdsgiverforeningen om en af Skand. Sadelmager- og Tapetsererforbund fremsendt Klage over, at *A/S Esbjerg Senge- og Møbelfabrik* ikke vilde underskrive den mellem Parterne oprettede Prisliste, og at Aktieselskabet, i Strid med Overenskomsten, aflønnede Madras-Arbejde med Timeløn.

Paa Mødet enedes man om Prisliste-Sagen, hvorimod Spørgsmaalet om Berettigelsen til at kræve Arbejdet ved Madras-Stopning udført paa Timeløn, henvistes til Afgørelse ved en Voldgiftsret.

Smede- og Maskinarbejdere.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 19. Juli behandlede man en Klage fra Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark over en uvarslet Arbejdsstandsning af samtlige Maskinarbejdere hos *A/S Chr. Nielsens Eftf.*, Horsens.

Mødet sluttede med følgende Resultat:

Til fuld Afgørelse af den ulovlige Arbejdsstandsning betaler de i Strejken deltagende Maskinarbejdere et Beløb af 2000 Kr. til Aktieselskabet.

REDAKTØR: CHR. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Alle 12, 2. S., København V. ∴ Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 5 * KØBENHAVN DEN 15. SEPTEMBER 1938 * 35. AARGANG

Overarbejdsloven kvæler Københavns Forlystelsesliv.

Under denne Overskrift — Firespaltet og paa Forsiden — langer det københavnske Middagsblad B. T. den 2. Septbr. ud efter Lov om Forbud mod Overarbejde. Selv om vi i al Almindelighed ikke lægger synderlig Vægt paa, hvad »Berlingske Tidende«s Aflæggerorgan publicerer, er B. T. dog denne Gang saa langt ude paa Overdrevet, saa langt ude over Velanstændighedens Grænse, at vi føler os foranlediget til at gøre en Undtagelse fra Reglen, og for Forstaaelsens Skyld bringer vi Artiklen i sin Helhed:

»Det kan mærkes paa Københavns mange Hundrede Restauranter, at en Arbejder nu tjener 20—30 Kroner mindre om Ugen, end før Loven traadte i Kraft.

Restauratørernes Formand, Hr. Knud Ernst, har Ordet.

Overarbejdslovens uheldige Virkninger er i højeste Grad mærkbare i det københavnske Forlystelsesliv. I Gaar udtalte Bakkefolkenes Formand, Restauratør Larsen, til B. T. som sin og Teltholdernes absolutte Opfattelse, at den sløje Sæson paa Bakken skyldes Overarbejdsloven. Og han sagde: Spørg i Byen, der er det samme Tilfældet.

Det stemmer. I Dag siger Formanden for Korporationen af Restauratører i København og Omegn, Hr. Knud Ernst, til os: — Vor Forening har som Medlemmer 600 af de organiserede 800 københavnske Restauratører, og alle vore Medlemmer klager over Overarbejdsloven. Siden den traadte i Kraft i Foraaret, har den givet os et meget føleligt Tab i den maanedlige Omsætning. Før Overarbejdsloven kom, havde de fleste Arbejdere oftest 20—30 Kr. mere om Ugen ved Overarbejde. Nu maa de kun arbejde deres otte Timer om Dagen, og de tjener ikke mere den Ekstraskilling, de før kunde gaa ud for.

Den glade Fredag Aften helt forsvundet!

— Er der bestemte Dage, hvor det er særlig sløjt i Restaurationerne?

— Ja, den glade Fredag Aften er komplet forsvundet! Manden har kun lige den afstukne Løn, og den vandrer han pligttro hjem til Konen med. Det mærkes især paa de Restauranter, der ligger nær Arbejdspladserne og før i Tiden havde et Stampublikum. Jeg har ikke hørt et eneste Menneske, der er glad for denne Overarbejdslov. Den sløjer Ekstra-Indtægterne og giver kun et Faatal Arbejdere mere Beskæftigelse. Samfundsmæssigt vilde den have Betydning, hvis nogle af de Arbejdsløse kom i Gang; men de Par Stykker, der har faaet Arbejde ved, at Overarbejdet er taget fra de faste Folk, er ikke nær Erstatning nok.

Kun til Skade.

Den maanedlige Omsætning ligger for langt Størsteparten af de københavnske Restauranters Vedkommende 10—15 Procent under Omsætningen i samme Maaned sidste Aar. Overarbejdsloven har kun skadet, og vi har ikke hørt en eneste Arbejdsmand, der er glad for den. Tværtimod!«

Man tør vel i al Beskedenhed antyde, at der her er smurt tykt paa, og mærkeligt er det, at der endnu findes Arbejdere i København, som dagligt ofrer en 10 Øre til Bladforretningen i Pilestræde for at faa serveret en saadan Bunke Sludder, der er saa langt fra de faktiske Forhold og Sandheden, som noget vel kan være.

Paastanden om de 20—30 Kr. om Ugen, som Arbejderne har mistet i Kraft af Overarbejds-Loven, er kun en løs Paastand, en Talemaade, som er uden Forbindelse med Virkeligheden. Om vi husker ret, har Dansk Arbejdsgiverforening statistisk bevist, at Overarbejdstimerne kun udgjorde lidt over 2 pCt. i Forhold til Antallet af de normale Arbejdstimer, og denne Paastand er aldrig blevet modsagt fra Arbejderside, den staar derfor fast som dækkende over de virkelige Forhold.

Men, vil man hævde, det er et Gennemsnitstal, og der kan derfor godt være Arbejdere, som tidligere har tjent de paastaaede 20—30 Kr. mere om Ugen ved Overarbejde; lad gaa, vi gaar ind paa Tanken og erkender, at der maaske har været 400—500 københavnske Arbejdere, som har haft Overarbejde i det paastaaede Omfang, men dette Faatal af københavnske Arbejdere kan umuligt sætte et saadant Præg paa Forlystelsesindustrien, at Nedgangen af den Grund bliver mærkbar. Alene Tanken herom er horribel, Paastanden sindssvag.

Vi kommer dermed til *»den glade Fredag Aften,* som helt er forsvundet«. I Mangel af et bedre Argument faar Overarbejds-Loven ogsaa Skyld for dette, og det paastaas, at Beværtningerne, der fra Snapsenes og Morgenbitternes Tidsalder har hygget sig om de store Arbejdspladser, ogsaa har mistet deres Stampublikum, videre: »Manden har kun lige den afstukne Løn, og den vandrer han pligttro hjem til Konen med.«

I Virkeligheden kan Paastanden om den »glade« Fredag Aften lades helt ude af Betragtning, thi den har dansk Arbejderbevægelse gennem sit Oplysningsarbejde og understøttet af Beskatningssystemet afskaffet for mange Aar siden.

Endelig er vi ved Paastanden om Stamknejpernes manglende Publikum. Hvis denne er rigtig, saa har vi endnu mere at sige Overarbejds-Loven Tak for end vi egentlig troede, saa er vi kommet et Skridt videre i vort Arbejde og har nu Mulighed for at omsætte de i vore Øjne spildte Værtshustimer i nyttigt Oplysnings- og Kulturarbejde til Gavn for Arbejderbevægelsen og det danske Samfund.

Restauratørforeningens Formand gør opmærksom paa, at den famøse Overarbejds-Lov — hvorfra alt ondt stammer — er traadt i Kraft i afvigte Foraar, men efter vor Formening — og den er rigtig — traadte Loven i Kraft allerede den 1. Oktbr. 1937, og da Virkningerne efter de fremsatte Paastande først har givet sig Udslag i Sommermaanederne 1938, tror vi at den samme Formand kommer til at revidere sine Begreber med Hensyn til Aarsag og Virkning af Lov om Forbud mod Overarbejde.

Det er ikke første Gang, at der fra Arbejdsgiverside er rettet Angreb paa nævnte Lov, og det bliver vel heller ikke sidste Gang, om vi ellers kender dem ret. Det er jo nu ved at blive Skik og Brug, naar noget gaar skævt for en Arbejdsgiver, at give den forbandede Overarbejds-Lov Skylden, den fungerer som en Art Lynafleder og anvendes som Prügelknabe alt efter det forhaanden værende Behov, men jo før det gaar op for d'Hrr. Arbejdsgivere af forskellige Afskygninger, at vi har en saadan Lov og at danske Arbejdere ønsker at bevare denne, desto bedre vil det være for dem selv. Arbejdsløsheden af i Dag er saa overvældende stor, at vi hellere maa se at skaffe Arbejde til endnu flere, fremfor at gøre dem arbejdsløse, som nu har opnaaet Arbejde i Kraft af Lov om Forbud mod Overarbejde.

Lærlingespørgsmaalet.

Af Forbundsformand *Niels Madsen.*

Siden den ny Lærlingelovs Tilbliven har der været talt og skrevet uendeligt meget om Lærlingeproblemet, saa meget, at de fleste vist synes, det snart kunde være nok. Magister Henning Kehler holdt imidlertid for nogle Dage siden et Foredrag i Radioen, som han kaldte »Da en Søn skulde i Lære«, og herunder fremkom han, om end i en causerende Form, med en hel Del Paastande, der tydeligt bar Præg af at være fostret i en Digters Hjerne, men ikke desto mindre bliver taget til Indtægt af dem, der mener at have Interesse deraf. Man tænke blot paa de Udtalelser, der lægges i Munden paa den Forbundsformand, som Faderen, der søgte en Lære til sin Søn, opsøgte. Noget saadant Sludder vil naturligvis ingen Organisationsmand fremkomme med.

Jeg vil her fremsætte et Par Bemærkninger til enkelte af de Problemer, der berørtes i nævnte Foredrag, og som har været gentaget og uddybet i en Del af den borgerlige Presse, først og fremmest for at finde et Grundlag at angribe den ny Lærlingelov paa.

Det mest nærliggende er

Vanskeligheden ved at finde Lærepladser.

Intet Menneske finder paa at bestride den Kendsgerning, at det er svært at faa en Dreng i Lære. *Den er bare ikke af ny Dato.* I Snedkerfaget har det været saaledes i mindst 20 Aar, at baade Mestrenes og Svendenes Tillidsmænd har været overrendt af Folk, der bad, om man ikke kunde hjælpe dem at finde en Lære til deres Sønner. Og denne Mangel paa Lærepladser har været stigende Aar for Aar. Det samme gælder sikkert for alle Fag. Det er altsaa ikke den ny Lærlingelov, der har Skylden herfor, men Grundene maa søges helt andre Steder. Hovedaarsagen er den, at med den stigende Industrialisering og Specialisering af Fagene er der ikke Brug for nær saa mange Lærlinge som tidligere.

De Fabrikker, der fremstiller enkelte specielle Artikler, kan ikke beskæftige Lærlinge, da de ikke kan lære dem hele Faget, og selv dér, hvor Produktionen er alsidig nok, er Arbejdet saa meget specialiseret blandt de enkelte Arbejdere, at det heller ikke giver Muligheder for en virkelig Lærlingeuddannelse. Og selv om det var muligt at lade Lærlingen skifte fra det ene Arbejde til det andet, vil man ikke have Besværet dermed. Det passer ikke ind i det forjagede Tempo, der nu er indført paa alle Arbejdspladser. Derfor overlader man Lærlingeuddannelsen til Haandværksmestrene — som Industrien mere og mere konkurrerer ud. Paa den Maade bliver der stadig færre Lærepladser. Nu siges der, at i Aar har det været særligt svært at finde Lærepladser, og der er nævnt som Bevis, at de tekniske Skolers Elevantal er betydeligt mindre end sidste Aar. Det er hurtigt, man har faaet dette fastslaaet, idet Indtegningen først er sluttet i de sidste Dage, medens man allerede i et Par Uger har brugt denne Paastand; men selv om det skal vise sig, naar den endelige Optælling kan finde Sted, at Paastanden er rigtig, behøver dette ikke alene at tilskrives Lærlingeloven. I en Krisetid, hvor Beskæftigelsen gaar ned, og voksne Arbejdere afskediges, er der intet unaturligt i, at der heller ikke antages saa mange Lærlinge. Saadanne Svingninger i Lærlingeantallet kan bl. a. *ogsaa* konstateres gennem de tekniske Skolers Tal.

Det skal ikke bestrides, at Lærlingeloven virkelig er Aarsag til, at nogle Mestre ikke antager Lærlinge, i hvert Fald foreløbig; men medvirkende hertil er den voldsomme Pressekampagne, der har været ført mod Loven og naturligvis ogsaa, at det ikke har været muligt at faa alle de Aftaler mellem Mester- og Svendeorganisationerne, der er en Følge af den øgede Indflydelse, disse faar paa Lærlingeforholdene i Fremtiden, bragt i Orden og godkendt. Dette maa imidlertid betragtes som Overgangsvanskeligheder. Virkningerne af den ny Lærlingelov kan derfor først bedømmes efter nogle Aars Forløb.

Et andet Spørgsmaal, som Henning Kehler bragte frem i Radioen, var overenskomstmæssig

Begrænsning af Lærlingetilgang

til Fagene. Han nævnte et Fag, hvor Mestre og Svende havde sluttet Overenskomst om, at kun et begrænset Antal Lærlinge kunde antages i Forhold til de beskæftigede Svende, og til Trods for, at der bevisligt var Mangel paa Arbejdskraft, var det umuligt at faa denne Bestemmelse hævet. Uden at ville paastaa, at det hele er fri Fantasi, vil jeg dog hævde, at hvis der er noget rigtigt deri, kan det kun være en eller anden særlig Branche, der sigtes til, idet der, naar man ser Beretninger fra Arbejdsdirektoratet over Arbejdsløsheden, ikke findes et eneste Fag, der ikke kan fremvise et Arbejdsløshedstal, der desværre i de fleste Tilfælde er uhyggeligt stort.

Om selve Spørgsmaalet Lærlingebegrænsning kan forøvrigt siges, at det i de fleste Tilfælde er fremkommet som Middel til at bekæmpe en vis Smudskonkurrence fra de Mestres Side, som baserede deres Virksomhed udelukkende paa Lærlingehold og benyttede Lærlingene som billig Arbejdskraft uden at gøre sig særlige Skrupler over, om de lærte noget. Det er sikkert kun et Mindretal af Fag, der har Overenskomst-Bestemmelser af ovennævnte Art, og givet er det jo, at de ikke kan bidrage til at løse Arbejdsløshedsproblemet. Det kan virke som en vis Assurance for dem, der er kommet inden for de enkelte Fag; men hvis de alle lukker af for Tilgang, hvor skal Ungdommen saa gaa hen? Spørgsmaalet om Smudskonkurrencen spiller ikke den Rolle nu som før, idet de udvidede Krav til Uddannelsen og Fagorganisationernes Ret til at være med til at kontrollere denne, sætter en naturlig Grænse for den samvittighedsløse Udnyttelse af Lærlingene.

Her er et af de Punkter, hvor Mestre og Svende er enige om, at den ny Lærlingelov har bragt noget godt.

Den endelige Dom over Lærlingeloven kan som før nævnt først fældes, naar den helt er ført ud i Livet, og alle Parter har faaet lidt Erfaring om dens Virkninger.

NY FORBUNDSFORMAND

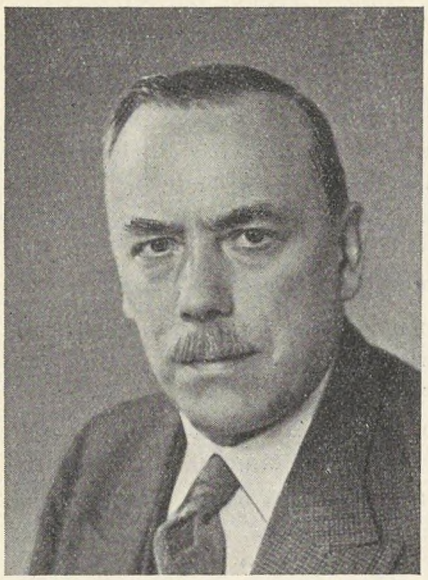

Dirk Nak

Ved Urafstemning i Tobaksarbejderforbundet er *Dirk Nak* valgt til Formand i Stedet for afdøde Edmund Olsen.

Dirk Nak, der er født i Holland, er 53 Aar gammel og har i over 25 Aar taget aktiv Del i Forbundets Arbejde. Han har altid været levende interesseret i det faglige Organisationsarbejde, og det var derfor ganske naturligt, at han ogsaa i Danmark straks meldte sig til Deltagelse i det faglige Arbejde og blev sine Kollegers Tillidsmand. I 1918 blev Dirk Nak indvalgt i den københavnske Afdeling Enigheden's Ledelse, og paa Forbundskongressen i 1922 i Hovedledelsen. Paa alle senere Kongresser er han siden blevet genvalgt til Forbundets Hovedledelse.

Foruden paa det rent faglige Omraade har han ydet en stor Indsats i Fagets Oplysningsarbejde og som Leder af forskellige Arbejderrejser til Udlandet.

Paa Forbundets 50 Aars Jubilæumskongres i 1937 blev Dirk Nak valgt til Næstformand i Forbundet, og da Edmund Olsen blev syg kort efter Kongressen, har han fungeret som Formand i det sidste Aar.

Det er saaledes ikke nogen ny Gerning, Dirk Nak nu gaar ind til, og hans grundige Kendskab til Fagets Forhold samt hans hidtidige Indsats i Forbundsarbejdet er en Borgen for, at han ikke vil svigte den Tillid, Medlemmerne har vist ham ved at vælge ham til Leder af det Forbund, der har saa stolte Traditioner i dansk Fagbevægelse.

Sociallovgivning i U. S. A.

I Forbindelse med de usikre Erhvervsforhold i De forenede Stater, der dog efter de seneste Efterretninger tegner sig noget lysere, idet flere vigtige Industrigrene melder stigende Produktion, tales der mere og mere om en »Pause« i den sociale Udvikling. Med Tilfredshed eller Beklagelse, alt efter hvilken Lejr det kommer fra, konstaterer man, at de opnaaede sociale Reformer er blevet prisgivet.

Hvorledes er det nu med denne Paastand? Det maa her erindres, at for blot ganske faa Aar siden øvede de amerikanske Fagforeninger en kraftig Modstand imod enhver Form for Kontrol og Registrering, som ganske naturligt er en Forudsætning for Gennemførelsen af de sociale Love. Man saa i saadanne Registreringer en Fare for Arbejdernes Frihed. I de seneste Aar er Arbejderne imidlertid paa en lang Række Omraader kommet ind under den sociale Lovgivning, og overfor Paastanden om »Pausen« i U. S. A. er den blotte Kendsgerning, at Socialbudgettet stadig stiger, tilstrækkeligt som Svar. Der *er* sket en betydelig Udvikling, og man kan roligt sige, at U. S. A. i Løbet af 3—4 Aar har gennemført det samme, som i flere andre Lande har taget et kvart Aarhundrede.

Kernepunktet i den nye Sociallovgivning er den i August 1935 gennemførte Lov om social Sikkerhed (Social Security Act), der skal være en Sikkerhedsforanstaltning imod alle de uforskyldte Nødstilfælde, der »ikke kan undgaas i denne af Mennesker skabte Verden«. Loven medførte ikke alene en ordnet Alderdoms- og Arbejdsløshedsforsikring, men skabte samtidig bedre Forhold for en hel Del særlige Forsorgsforanstaltninger, bl. a. Børneforsorg, Mødrehjælp og Invalidehjælp. Til disse Formaal bevilgede U.S.A.s Kongres i det første Aar henved 42 Millioner Dollars, for det andet Budgetaar (udløb Juni 1937) 467 Millioner Dollars. Statstilskudene til de nævnte Formaal kan gaa op til ialt Halvdelen af Omkostningerne ved den paagældende Forsorg.

Dette Socialforsikringssystems centraliserede Organ er Aldersforsikringen, som omfatter hele Statsomraadet og tæller mere end 30 Millioner forsikrede. Allerede i 1927 besluttede den amerikanske faglige Landsorganisation at føre en Kampagne til Fordel for denne Forsikring. Dengang havde kun 6 Stater beskæftiget sig med Sagen i deres Lovgivning. Nu har alle 48 Stater

gennemført Love, der sikrer maanedlige Pensioner til alle, der har Brug derfor. Foruden denne hele Statsomraadet omfattende Forsikring findes der særlige lokale Ordninger, som Statens administrative Organ, Social Security Board, i flere Tilfælde har godkendt og yder Tilskud til.

I alle Tilfælde af Særforsorg er Trangsmomentet det afgørende for Administrationens Afgørelse af, hvorvidt og hvormeget Hjælp der skal ydes. Derimod spiller Trangsmomentet ingen Rolle i den statslige Forsikring, som omfatter alle Staterne. Hverken Indvandringsmyndigheder, Politiet eller Justitsvæsenet kan faa Anledning til at kontrollere, hvem der har ladet sig forsikre. Forsikringen er altsaa en absolut Ret, der er tilsikret Borgerne, uden Hensyn til deres Forhold til Staten iøvrigt.

Bidraget er meget lille. Arbejdsgivere og Arbejdere betaler 1 Cent pr. Løn-Dollar. Der er planlagt en Forhøjelse, men den vil først efter 12 Aars Forløb medføre et Bidrag paa 3 Cent pr. Dollar.

Pensionen vil komme til at rette sig efter det i Aarenes Løb indtjente Beløb i Løn, men den vil i alle Tilfælde blive højere, end det kunde være opnaaet ved en privat Forsikring. Mindstepensionen bliver 10 Dollars pr. Maaned, den højeste 85 Dollars. Husassistenter, Landarbejdere, Søfolk og enkelte andre Arbejderkategorier er endnu ikke omfattet af Loven. Udbetaling af Pensioner vil blive paabegyndt i 1942.

Arbejdsløshedsforsikringen er ordnet i hver enkelt Stat. Uanset de enkelte Staters Love herom bliver der ogsaa til Arbejdsløshedsforsikringen opkrævet en almindelig Skat for alle Virksomheder med mere end 8 Arbejdere. (Ogsaa her er der Undtagelser: Landarbejdere, Husarbejde, Skibsfart, Statsbedrifter og visse religiøse og lign. Institutioner). 3 pCt. af Lønsummen afsættes som Bidrag. De Stater, som har indført Forsikring — det er for Tiden de fleste — faar af Statskassen $^{9}/_{10}$ af Beløbet indkrævet hos deres Arbejdsgivere tilbage. Bidragene fra de øvrige Stater tilfalder Statens Fond. Til Etablering og Forvaltning af Arbejdsløshedskasser stillede Statskassen i det første Aar 2,2 Millioner Dollars til Raadighed og i det andet Aar 29 Millioner. Det højeste Beløb, Regeringen kan disponere over hertil, er 42 Millioner.

Selvom man i enkelte Stater ogsaa opkræver Bidrag hos Arbejderne, kan man sige, at Forsikringen i Hovedsagen bæres oppe af Arbejdsgivernes Bidrag. Der raader stor Forskellighed i Administration og Princip for Forsikringen i de forskellige Stater. Man har i nogle Tilfælde gjort Arbejdsgivernes Forpligtelser til Forsikringen proportionel med Arbejdsløsheden i deres Bedrift. Paa den Maade haaber man at kunne tilskynde Arbejdsgiverne til at beholde deres Arbejdere. I Staten New York indgaar alle Arbejdsgivernes Bidrag i en fælles Fond.

Udbetaling af Understøttelse finder tidligst Sted to Aar efter det første Bidrags Indbetaling. Den paabegyndtes i August 1937 i Staten Wisconsin.

Dersom Staterne vil søge Etableringstilskud, skal de opfylde visse Betingelser, bl. a. skal de deponere deres Arbejdsløshedsfonds i Statsskatkammeret, imod Opnaaelse af en rimelig Forrentning. Staterne kan da kun tilbagetage de deponerede Beløb til Udbetaling af Arbejdsløshedsunderstøttelse. Den 15. April havde 33 af de 48 Stater deponeret ialt 219 Millioner Dollars.

Arbejdsløshedsunderstøttelse kan ikke nægtes en Arbejder, der ikke vil tage en Plads, der er blevet ledig ved Strejke, eller en Plads, der tilbydes paa betydelig ringere Arbejdsbetingelser end normalt gældende paa Egnen. Hvis der som Betingelse for at faa en Plads stilles Krav til ham om at forlade en Fagforening og gaa ind i en af Arbejdsgivernes Organisationer, kan han nægte det uden at fortabe sin Ret til Understøttelse.

— —

I Forbindelse med denne Lovgivning kan ogsaa omtales en Lov, omhandlende Løn og Arbejdstid. Loven gælder for de Virksomheder, der driver Handel imellem de forskellige Stater. I det første Aar fastsættes en Arbejdstid paa 44 Timer, andet Aar 42 Timer og tredie Aar 40 Timer. Mindstelønnen skal være 25 Cents pr. Time i første Aar og 30 Cents i andet Aar. Lavalderen for unge Menneskers Ansættelse er 16 Aar, i enkelte Tilfælde 18.

Loven aabner Mulighed for visse Undtagelsesbestemmelser, dersom der træffes Aftale derom med Repræsentanterne for en »bona fide« Fagorganisation, d. v. s. en virkelig Fagforening og ikke en af Arbejdsgiveren oprettet Bedriftsfagforening. Undtagelsesbestemmelser maa dog i intet Tilfælde medføre, at en Arbejder i Løbet af 26 paafølgende Uger arbejder mere end 1000 Timer (dette gælder naturligvis først efter tredie Aars Begyndelse, da Arbejdstiden er 40 Timer ugentlig).

Ved Fastsættelsen af Lønninger er der ogsaa

Rundskue

30.000 MEDLEMMER I H. og K. I Juli Maaned har *Dansk Brugsforenings-Medhjælperforening* med 1371 Medlemmer indmeldt sig i Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund, som dermed har passeret et Medlemstal paa 30.000. Det er det højeste Medlemstal, Forbundet nogensinde har haft. Maalet for Forbundets energiske Agitationsarbejde er nu at faa bragt Medlemstallet op paa 35.000, og alle Kræfter vil blive sat ind paa, at dette kan ske saa hurtigt som muligt.

DANSK ELLER UDENLANDSK ARBEJDE. Danmarks mest beskyttede Erhverv, Landbruget, anser det for ganske naturligt, at hele den øvrige Befolkning i Form af højere Priser paa Landbrugsprodukter skal yde sit Bidrag til Støtte af Landbrugsvirksomhederne, men ikke desmindre beklager man sig i Landbrugskredse højlydt over den Beskyttelse, der gennem Valutacentralen eller paa anden Maade ydes Industrivirksomheder. Mens Landbruget for sit Vedkommende bestemt frabeder sig enhver Konkurrence fra Udlandets Side, kræver man uhindret Adgang for udenlandske Industrivarer. Denne Opfattelse har bl. a. givet sig Udslag paa den Maade, at Andelsslagteriernes Fælleskontor for nogen Tid siden har begyndt at indkøbe Trækasser til Slagteriprodukter i Udlandet og planlægger en Forøgelse af denne Import, idet man vil udvide Forsyningsomraadet til ogsaa at omfatte Ægpakkerierne. Saafremt man gennemfører dette, vil det betyde, at to Femtedel af den danske Pakkassefabrikation glider bort til Udlandet.

Sagen har vakt megen Opmærksomhed og er meget omtalt i Pressen. Som naturligt er har ogsaa Træindustriarbejderforbundets Forretningsfører, *Jens Jensen,* udtalt sig om Sagen og herunder oplyst, at Forbundets Anstrengelser for at overbevise Andelsslagterierne om det rimelige i fortsat at fremstille Emballagen her i Landet er prellet af paa en uforstaaelig Modstand fra Fælleskontorets Side, skønt de danske Kasser fuldt ud taaler Sammenligning med Udlandets baade hvad Pris og Kvalitet angaar. Af Forbundets Medlemmer beskæftiges omkring 300 Mand ved Pakkassefabrikationen, og heraf vil en betydelig Del blive arbejdsløse, saafremt Andelsslagterierne gør Alvor af Truslerne om at indføre al Træemballage fra Udlandet.

VAREOMSÆTNINGEN MED UDLANDET. I Juli Maaned havde Danmarks Import fra Udlandet en Værdi af 137,8 Mill. Kr., det var 15,7 Mill. Kr. højere end i den foregaaende Maaned og 12,8 Mill. Kr. større end i Juli 1937, medens Udførselen i Juli 1938 beløb sig til 139,4 Mill. Kr. imod 137,3 Mill. Kr. i Juni og 131,8 Mill. Kr. i Juli 1937.

Handelsbalancen for Juli viser saaledes en lille Mereksport paa 1,6 Mill. Kr. imod 6,8 Mill. Kr. for samme Maaned i Fjor. For de første syv Maaneder af indeværende Aar har den samlede Udenrigsomsætning vist en Import paa 926,5 Mill. Kr. og en Eksport paa 893,2 Mill. Kr., imod henholdsvis 959,8 Mill. Kr. og 867,8 Mill. Kr. for samme Tidsrum i Fjor. Ved Udgangen af Juli Maaned er der saaledes i Aar en Merindførsel paa 33,3 Mill. Kr., medens der paa samme Tid i Fjor var en Merindførsel paa 92 Mill. Kr. Af Nedgangen i Merindførselen skyldes 25,4 Mill. Kr. en Forøgelse af det totale Eksportbeløb og 33,3 Mill. Kr. en Nedgang i Importværdien i Forhold til i Fjor.

ENGROSPRISTALLET. Det af Statistisk Departement offentliggjorte Engrospristal for August Maaned viser en Nedgang fra 111 til 110 (1935 = 100).

Hverken for Eksportvarerne eller for Hjemmemarkedsvarerne var der nogen Forskydning, idet Engrospristallet for Eksportvarerne uforandret var 112, og for Hjemmemarkedsvarerne var 110. Nedgangen i det samlede Indekstal falder udelukkende paa Importvarerne, hvis Indeks faldt fra 113 i Juli til 110 i August. Dermed er for første Gang i adskillige Aar Importvarernes Engrospristal lavere end Eksportvarernes. Paa samme Tidspunkt i Fjor var der en Forskel paa 18 Points, idet Importvarernes Indeks laa paa 132 pCt. og Eksportvarernes Indeks paa 114.

---

givet Mulighed for et vist Spillerum. Den Forvaltning, der skal fastsætte Lønningerne, maa tage Hensyn til almindelige Konkurrence- og Omkostningsforhold, Leveomkostninger, Produktionsomkostninger, Transport etc. Endvidere skal Mindstelønninger i Overenskomster saavel som de Lønninger, der frivilligt betales af Arbejdsgiverne, tages som Grundlag for Fastsættelsen.

Loven gælder ikke for Ledere, Forvaltningsmedhjælpere, Fiskeriet, Landbrug, Provinspressen eller for Arbejdere, for hvem der findes anden Lovgivning.

I de seneste Dage er der udstedt en meget omtalt Lov, den saakaldte »Byrnes-Lov«, hvorved der fastsættes alvorlig Straf for Transport af Strejkebrydere over de enkelte Staters Grænser. Loven rammer ikke Jernbaner eller Transportselskaber, men dem, der foretager Hvervning af Strejkebrydere. Straffen kan gaa op til 5000 Dollars og to Aars Fængsel.

Til de lovmæssige Foranstaltninger, der her er omtalt, kunde endvidere føjes Oplysninger om en hel Række lokale socialpolitiske Fremskridt, der tilsammen viser, at Udviklingen er i fuld Gang. — Meddelelserne om »Pausen« i U.S.A. turde saaledes betragtes mere som Udtryk for Ønsker end som en Realitet.

Specialarbejderforbundets Kongres.

Den 1.—6. September holdt Specialarbejderforbundet sin 7. ordinære Kongres i København. Der var mødt 31 Delegerede fra Forbundets 6 Afdelinger.

Efter at Formanden, *Fr. Andersen,* havde budt velkommen og udtalt nogle Mindeord om den afdøde Formand L. Møller, fastsatte Kongressen Forretningsorden, nedsatte en Række Udvalg og valgte til Dirigenter *Marius Thygesen,* Hovedbestyrelsen, og *Aug. Rasmussen,* Odense. Til Sekretærer valgtes *Frantz Schmidt,* København, og *Chr. Nielsen,* Nakskov.

Formandens Beretning.

Fr. Andersen indledede sin Beretning om Virksomheden siden sidste Kongres med en Redegørelse for de forskellige Overenskomstsituationer, der i høj Grad havde været præget af Forholdene for samtlige Organisationer indenfor Metalarbejdernes Centralorganisation, hvor Afgørelserne var blevet truffet. Formanden omtalte dernæst de af Regering og Rigsdag gennemførte sociale Love og understregede, at især Overarbejdsloven havde haft Betydning for Fagets Merbeskæftigelse; ogsaa Ferieloven vilde faa Betydning for Beskæftigelsen.

Under sin Beretning omtalte Formanden, at Specialarbejder-Forbundet havde kæmpet længe med en omfattende Arbejdsløshed, men en betydelig Bedring var indtraadt for hele Erhvervet. I 1935 havde Forbundet 393 Arbejdsløse af 920 Medlemmer. I Marts 1938 var der 156 Arbejdsløse af ca. 1000 Medlemmer.

Formanden omtalte, før han indstillede Beretningen til Godkendelse, Forhandlingsreglerne, Betydningen af Oplysningsarbejdet, Tillidsmandsspørgsmaalet og sluttede med en varm Tak til samtlige Tillidsmænd for den Bistand, de havde ydet ham i hans Formandsgerning siden L. Møllers Død.

I den følgende Diskussion om Beretningen havde mange Talere Ordet.

Af de mere principielle Spørgsmaal drøftedes Regeringsindgrebene i Arbejdskonflikterne, Afstemningsregler og Forhandlingsformer. En Udtalelse om Specialarbejdernes Stilling til Afstemningsspørgsmaalet bortfaldt, idet Stemmerne stod lige. Kongressens Opfattelse faldt saa nogenlunde i Traad med Smedeforbundets Bekendelse til Urafstemningsprincipet fornylig.

Formanden replicerede til de enkelte Talere, og Beretningen godkendtes enstemmigt.

Efter Beretningens Godkendelse aflagde Hovedkasserer *Knud Larsen Regnskabet.* Hertil havde en Række Talere Ordet for Indlæg og Forespørgsler, der besvaredes af Hovedkassereren. Derefter godkendtes Regnskabet enstemmigt, og Kongressen takkede Kassereren for hans Indsats for Forbundet gennem 20 Aar.

Forslag og Lovændringer.

Kongressen gik herefter over til Behandling af de indsendte Forslag og Lovændringer. Af Vedtagelserne nævner vi følgende:

Paa Grund af den store Arbejdsløshed og de daarlige Udsigter for Arbejderklassen frem i Tiden, de mange Forslag og Løfter om *40 Timers Arbejdsuge* vedtog Kongressen at rette en Appel til De samvirkende Fagforbund og Regeringen om at gøre en positiv Indsats for Gennemførelse af 40 Timers Arbejdsugen med *fuld Lønudligning.*

Kongressen henstiller at optage Forhandling paa kompetent Sted om en mere radikal Løsning af *Loven om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde,* saaledes at Arbejdere, der kommer til Skade, fra første Dag faar udbetalt Dagpenge, der staar i rimeligt Forhold til deres sædvanlige Fortjeneste.

Angaaende det sidste Spørgsmaal omtalte flere af de Delegerede den store Betænkning om en ny Arbejds- og Fabrikslov, der foreligger, og henstillede, at man satte ind her for at faa Spørgsmaalet løst i Forbindelse med denne nye Fabrikslovgivning.

Enstemmigt vedtoges et Forslag om, at *Tillæget for Skifteholdsarbejde* søges forhøjet og udbetalt fra den første Klokketime ved Arbejdstidens Ophør og til Normalarbejdstids Begyndelse. (Fra Kl. 16—7.)

Endvidere vedtoges et Forslag om at forhøje Tilskudet til Afdelingernes Administration med 5 Øre.

Et Forslag, der blev meget udførligt drøftet, tog Sigte paa en *Udvidelse af Forbundets Organisationsomraade.* Ledelsens Opfattelse er, at Organisationsomraadet skal udvides indenfor de naturlige Rammer, hvor Fagets Folk i Dag beskæftiges, og at dette helst skal ske i Forstaaelse med Dansk Arbejdsmandsforbund. Der blev dog ikke paa Kongressen truffet nogen Afgørelse, idet Spørgsmaalet henvistes til Ledelsen, der skal søge Samarbejde med Centralorganisationen.

Valg af Ledelse.

Til Formand genvalgtes *Fr. Andersen* og til Hovedkasserer *Knud Larsen.* Til Næstformand nyvalgtes *Tillo Nielsen.* Til Hovedledelse valgtes følgende: *Robert Hansen,* København, *Johs. Trolle,* Nakskov, *Oscar Christensen,* Odense, og *Rs. Henriksen,* Svendborg. Samtlige Hovedbestyrelsesmedlemmer er nyvalgte, og ifølge Lovændringer har Provinsen faaet et Mandat mere i Hovedledelsen.

Kongressen bevilgede 500 Kr. til *Matteottifonden* udover et Bidrag, Specialarbejder-Forbundet yder gennem Metal-Kartellet.

Til afdøde L. Møllers Enke blev udover tidligere tildelte Beløb ydet 500 Kr.

Ved Kongressens Afslutning udtaltes fra flere Sider Ønsket om fortsat Fremgang for Forbundet til Gavn for Fagets Udøvere.

Nyt fra Udlandet

FINSK FERIELOV. I den finske Rigsdag har Regeringen fremsat Forslag til en ny Ferielov, der skal erstatte Feriebestemmelserne i den gældende Overenskomstlov og i Handels- og Kontorarbejdslov. Hidtil har de finske Arbejdere haft Ret til 4 Dages betalt Ferie efter 6 Maaneders Beskæftigelse og til 7 Dage efter et Aars Beskæftigelse, men efter den nye Lov skal Ferien udgøre 5 Arbejdsdage efter 6 Maaneders Beskæftigelse, 9 Arbejdsdage efter et Aars og 12 Arbejdsdage efter 5 Aars Beskæftigelse paa samme Arbejdsplads eller hos samme Arbejdsgiver. Som Grundlag for Ferielønnens Beregning lægges Gennemsnitsfortjenesten i de 3 nærmest forudgaaende Maaneder. Havnearbejdere skal have Ret til Ferie i Forhold til Antallet af Arbejdstimer i et Aar. Serveringspersonalet i Hoteller og Restaurationer samt Søfolk i Indenrigsfart skal nu ligeledes have Ret til Ferie, og det samme gælder for Arbejdere i Sæsonfag, for hvilke Ferieretten skal indtræde allerede efter 3 Maaneders Beskæftigelse. Ferien skal falde i Tiden fra 2. Maj til 30. September, men dette gælder dog ikke for Landbruget og dettes Bierhverv, ejheller for Arbejderne i udprægede Sæsonfag.

DEN AMERIKANSKE LANDSORGANISATIONS VEJE OG MAAL. Den amerikanske Landsorganisations Bestyrelse har taget Stilling til Arbejdsløshedsproblemet og Spørgsmaalet om Fremskaffelse af Arbejde og i denne Forbindelse vedtaget en programmatisk Erklæring, hvoraf vi gengiver følgende karakteristiske Uddrag:

»Arbejdsløsheden kan kun afskaffes ved Fremskaffelse af Arbejdsmuligheder indenfor den private Industri. Dette er det virkelige Helbredelsesmiddel imod Arbejdsløsheden« .... »Tiden er derfor inde til under gensidig Respekt og saglig Forstaaelse af Parternes Rettigheder at forhandle om Veje til Virkeliggørelse af dette Maal.«

Erklæringen siger videre, at AFoL (Den amerikanske Landsorganisation) »anerkender den private Ejendomsret, det private Initiativ og Beskyttelsen af den private Ejendom«. Men Industrien maa paa sin Side anerkende og respektere Arbejdernes Rettigheder. »Arbejderklassen opfordrer Industrien til at give Afkald paa de af Arbejdsgiverorganisationerne hidtil og ogsaa for Tiden anvendte Metoder. Lad os alle anerkende den ændrede Indstilling mellem Arbejde og Kapital. Det vil betyde, at den økonomiske Kamp erstattes af Samarbejde og Forstaaelse. Arbejde og Kapital kan samarbejde, og gennem Industriens og Arbejdernes Organisationer fremme og udbygge Produktionen.«

Erklæringen understreger Betydningen af Indførelse af overenskomstmæssige Forhold, der kan fremme den sociale Fred og stabilisere Produktionen.

5 MILLIONER MEDLEMMER I DEN ENGELSKE LANDSORGANISATION. I Beretningen til den engelske Landsorganisations Aarskongres, som finder Sted i Ugen fra 5. September i Blackpool, meddeler Sekretariatet, at Organisationen atter kan notere en betydelig Medlemsfremgang. I sidste Kongresperiode steg Medlemstallet med 394.000, og det samlede Medlemstal til over 4 Millioner. Paa dette Aars Kongres vil der møde Repræsentanter for omtrent 5 Millioner Medlemmer.

ET FAGLIGT JUBILÆUM I SPANIEN. I Anledning af den spanske Landsorganisations 50 Aars Jubilæum havde Bestyrelsen for Landsorganisationen den 20. August foranstaltet en Festlighed i Barcelona. Heri deltog ogsaa Repræsentanter for det socialdemokratiske og kommunistiske Parti, den anarkistiske Landsorganisation, Landsorganisationerne i Meksiko og Frankrig samt forskellige Regeringsrepræsentanter.

Tysklands økonomiske Vanskeligheder.

Med regelmæssige Mellemrum forsyner den nationalsocialistiske tyske Pressetjeneste den borgerlige Presse i Udlandet — ogsaa den danske Presse — med Efterretninger om det storslaaede Resultat af det økonomiske Genrejsningsarbejde i Tyskland. Trods disse højst tendentiøse Fremstillinger er der mange Tegn paa, at Tysklands Økonomi er ude for store Vanskeligheder. De uhyre Udgifter til uproduktive Formaal som Rustninger og Befæstningsanlæg, Opførelsen af Kaserner og Anlæg af Flyvepladser samt de mange nye Fabriksanlæg til Fremstilling af Erstatningsstoffer for de langt billigere naturlige Raastoffer betyder en uhørt Belastning af hele Erhvervslivet, og ikke mindst af Rigets Finanser. 80% af samtlige Byggearbejder er statslige eller paa en eller anden Maade »offentlige«. Der maa stadig indføres nye Skatter, og disse i Forbindelse med Tvangsinvesteringerne i de i Henhold til Fireaarsplanen oprettede økonomiske urentable Foretagender har bevirket, at det tyske Erhvervsliv ikke mere raader over de tilstrækkelige Midler til at foretage de nødvendige Afskrivninger og holde Produktionsapparatet i forsvarlig Stand. I den af Reichskreditgeselschaft (Statsbank) i Juli 1938 offentliggjorde Halvaarsberetning hedder det bl. a.:

> »I 1937 gjorde Staten Fordring paa 29,5 Procent af den samlede tyske Folkeindtægt gennem Skatter og Pligtkontingenter. Desuden 4 Milliarder Mark af Folkets opsparede Kapital (i Form af Laan) samt et betydeligt Antal skattelignende Ydelser. Man ser altsaa, at en meget betydelig Del af den tyske Folkeindtægt (ca. 40%) gaar til det offentlige.«

Hele Produktionsapparatet er ude for en stærk Rovdrift, og dersom den nuværende økonomiske Politik fortsættes, vil den Del af Produktionen, hvis Formaal er at dække Befolkningens Vareforbrug, efterhaanden blive indskrænket eller ringere af Kvalitet, tiltrods for at det tyske Folk stadig maa arbejde haardere og længere (man har nu i Tyskland indført Tvangsarbejde og en 10 Timers Arbejdsdag). Kravet om Lønforhøjelser afvises da ogsaa med den Begrundelse, at dette vilde medføre stigende Forbrug af Levefornødenheder, særlig af Næringsmidler, som der allerede nu hersker Mangel paa.

Men selv med de nuværende ufattelig lave Lønninger kan de tyske Arbejdere grundet paa den almindelige Vareknaphed vanskeligt tilfredsstille deres Forbrug, og det er en af Grundene til, at det nazistiske Styre nu søger at baandlægge en yderligere Del af Arbejdsfortjenesten i Form af Opsparinger til Anskaffelse af den saa meget omtalte »Folkevogn«. Et andet Formaal med denne storslaaede Spareaktion er Fremskaffelse af rentefri Laanemidler til fortsat Finansiering af Rigets Rustninger. Hvorledes Folkevogns-Propagandaen iøvrigt bedømmes i selve Tyskland, fremgaar bl. a. af følgende Notits i det Dr. Schacht nærstaaende økonomiske Tidsskrift »Deutscher Volkswirt« af 5. August 1938, hvori det hedder:

> »Mens Fabrikken for Folkevognen er *under Opførelse* i Fallersleben, begynder Folket allerede at spare sammen for at kunne købe en saadan Vogn. Leveringstidspunktet er i Øjeblikket ikke fastlagt, da der vil gaa nogle Aar, før Fabrikken vil være oppe paa fuld Ydeevne. Den i Mellemtiden bekendtgjorte Kendsgerning, at en Vogn først leveres, naar der er foretaget en opsparet Indbetaling paa ialt 750 Mark, gør Afbetalingssystemet til et Forudbetalingssystem.
>
> Det virker paafaldende, at den kommende Folkevognskøbers Spareindskud ikke forrentes!
>
> Der vil sikkert vise sig at være mange Folkefæller, man behøver blot at tænke paa de børnerige, for hvem det vil være vanskeligt at tilvejebringe et Beløb paa fem Mark om Ugen.«

Hele Spareaktionen er en grim Spekulation fra Statsmagtens Side paa det arbejdende Folks Bekostning. Det er det tyske Folk, som i Form af lav Levestandard og Tab af enhver Frihed maa betale Omkostningerne ved Nazismens økonomiske Politik, der ganske vist har givet Resultater, navnlig til Fordel for Overklassen og de nye Magthavere, men som nu efter alt at dømme møder store Vanskeligheder og truer Erhvervslivets fortsatte Trivsel.

Dansk Typografforbunds Delegeretmøde.

I Dagene den 5.—8. September afholdt Dansk Typografforbund sit 14. ordinære Delegeretmøde i København. Der var mødt 160 Delegerede fra hele Landet samt Forbundsledelsen og Gæster.

Forbundets Formand, *Julius Schrøder,* aabnede Mødet og bød velkommen til Delegerede og Gæster fra Ind- og Udlandet samt mindedes de i Beretningsperioden afdøde Medlemmer. Efter at den københavnske Afdelings Formand, *Sigv. Hellberg,* havde budt Velkommen til København, fik de talrige Gæster Ordet til deres Hilsningstaler. For De samvirkende Fagforbund talte Formanden *Chr. Jensen,* der bragte en Hilsen fra de øvrige fagorganiserede Arbejdere og omtalte Fagbevægelsens Stilling i vort Land. Efter en Redegørelse for Resultaterne af det gode Samarbejde mellem den faglige og politiske Arbejderbevægelse sluttede Chr. Jensen sin Tale med at udtale Ønsket om fortsat Enighed og Sammenhold i Arbejdet for at bevare Demokratiet og Arbejdernes økonomiske, sociale og politiske Rettigheder.

Til Sekretærer valgtes *Traugott-Nielsen* og *Ernst Berg,* København, *P. Jørgensen,* Aarhus og *Vilh. Petersen,* Odense, mens *C. O. Madsen,* Odense, og *Fr. Mehr,* København, blev Dirigenter.

Beretning om Virksomheden.

Forbundsformand *Jul. Schrøder* fik derpaa Ordet for at aflægge Beretningen, og han gjorde herunder — idet han kunde henvise til de fyldige Enkelt-Oplysninger i den trykte Beretning — Rede for Kongresperiodens faglige Hovedbegivenheder, derunder Rigsdagens Indgriben i Konfliktsituationen.

Formanden udtalte med Hensyn til Industriforbundstanken Haabet om Opfyldelse af det af Bogbindernes Forbundsformand *Th. Nielsen* udtalte Ønske om, at Samarbejdet mellem alle de grafiske Fag trods alt vilde blive virkeliggjort. Ligeledes omtalte han det gode Broderskabsforhold mellem de skandinaviske Organisationer og udtrykte Haabet om, at det vilde lykkes at gennemføre den hidtil urealiserede Plan om Adgang til Rejse og Arbejde for de skandinaviske Arbejdere i de nordiske Lande gensidig.

Formanden omtalte derefter det sociale Lovgivningsarbejdes Resultater, særlig Lærlingeloven, Ferieloven og Loven om Forbud mod Overarbejde. De to første Love var hilst med almindelig Tilfredshed, mens Overarbejdsloven havde mødt megen Kritik ogsaa hos Arbejderne. Det er dog en Kendsgerning, at Loven har givet Beskæftigelse til mange arbejdsløse, ikke mindst indenfor Typograffaget.

Jul. Schrøder sluttede med at udtale, at hans Fratræden som Formand var bleven bebudet ved

hans Valg til Kommunalrevisor, men at han paa denne Kongres gerne vilde deltage i Tilrettelæggelsen af Forbundets kommende Arbejde. Allerede nu vilde han dog sige sine Kolleger Tak for mange Aars Samarbejde.

I Diskussionen om Beretningen deltog et stort Antal Delegerede, der beskæftigede sig med mange Enkeltheder vedrørende Forbundets Arbejde og næsten alle omtalte Overarbejdsloven og Spørgsmaalet om fælles Afstemningsregler. Til sidstnævnte Punkt havde ogsaa Chr. Jensen fra D. s. F. Ordet. Efter at Formanden havde repliceret til de enkelte Talere, blev Beretningen enstemmigt godkendt.

Ligeledes enstemmigt vedtoges følgende Udtalelse, der var foreslaaet af *Peter Jørgensen*, Aarhus, og anbefalet fra flere Sider:

> Dansk Typograf-Forbunds Delegeretmøde i København udtaler en varm Anerkendelse af Regeringens Initiativ i Overarbejdsspørgsmaalet, idet man henviser til den forøgede Beskæftigelse, som denne Lov har bevirket ogsaa inden for de grafiske Fag, og udtaler sin Glæde over dette som ethvert andet Forsøg — derunder Arbejdstidens Forkortelse — paa at komme den Arbejdsløshed, der i Dag er det mest paatrængende sociale Problem, til Livs.

Indkomne Forslag og Lovændringer.

Delegeretmødet behandlede derefter de mange foreliggende Forslag. Debatten herom indledes af Forbundsformanden med en Redegørelse for Ledelsens Stilling, hvorefter en Række Delegerede havde Ordet. Der nedsattes et Udvalg paa 15 Medlemmer med den Opgave at samarbejde de forskellige foreliggende Forslag. Udvalgets Indstilling forelaa paa den følgende Mødedag, hvor Diskussionen fortsattes med et stort Antal Talere. Udvalgets Flertalsindstilling angaaende Organisationsledelse og Oplysningsarbejde vedtoges med stort Flertal.

Den vedtagne Organisationsordning udvider Antallet af Hovedbestyrelsesmedlemmer med 2, men forudsætter en honorarlønnet Formand ligesom hidtil. Oplysningsarbejdets Budget nedskæres med 10.000 Kr., men selve Oplysningsarbejdet fortsættes iøvrigt under Sekretærens Ledelse. Den ret udførlige Debat om Fagbladets Redaktion, som navnlig Sigv. Hellberg krævede ændret, i Forbindelse med et samlet Forslag om Forbundsledelsens Sammensætning, afsluttedes med, at der ikke foretages anden Ændring end Indførelse af Brancherubriker i Typograf-Tidende.

Repræsentationen paa Delegeretmødet er i Øjeblikket saaledes, at de 2700 Provinsmedlemmer har 90 og de 4200 Medlemmer i Hovedstaden kun 64 Delegerede. En Ordning, der hviler paa samme Hovedprincipper, vedtoges gennem følgende Lovbestemmelse:

»Paa Delegeretmødet kan Afdelingerne lade sig repræsentere af 1 Delegeret for indtil 40 Medlemmer, derefter af 1 Delegeret for hver yderligere paabegyndt 50 Medlemmer indtil 1999, og derefter 1 Delegeret for hver yderligere paabegyndt 100 Medlemmer.«

Et Forslag fra de københavnske kvindelige Trykkeriarbejdere om deres Formands Ansættelse paa Forbundskontoret forkastedes.

Et Forslag fra Silkeborg om ekstra Understøttelse til Tillidsmænd, der afskediges paa Grund af deres Tillidshverv, vedtoges. Et Forslag om Forbud mod at Forbundstillidsmænd med en Løn, der maa betragtes som Erhvervsløn, paatager sig andet lønnet Arbejde, blev derimod forkastet.

Paa Forbundsledelsens Forslag blev en Bestemmelse om Kontingentfrihed for syge og arbejdsløse Medlemmer indsat i Sygekassens og Begravelseskassens Vedtægter.

Alderen for Udbetaling af Hjælp til gamle Medlemmer blev nedsat fra 65 til 60 Aar, og Hjælpekassens Understøttelsessatser forhøjedes med 25 Øre daglig. Disse Bestemmelser anslaas til henholdsvis 10.000 og 35.000 Kr. i Merudgift, medens en samtidig vedtaget Juleunderstøttelse paa 20 Kr. for langvarigt Syge, Invalideren tenydere og Enker antages at ville koste 10.000 Kr.

Trods disse forøgede Udgifter blev der Raad til en Kontingentnedsættelse i Hjælpekassen.

Der førtes en Debat om Arbejdstidsspørgsmaalet, der afsluttedes med enstemmig Vedtagelse af følgende Udtalelse:

»Delegeretmødet opfordrer Forbundsstyrelsen til fremdeles at støtte og søge udnyttet alle Muligheder for en Forkortelse af Arbejdstiden.«

Samtidig vedtoges det at henlede Tarifkommissionens Opmærksomhed paa de fremsatte Ønsker om 1. Maj som Fridag.

Valg af Ledelse.

Som den afgaaede Formand Jul. Schrøders Efterfølger indstilledes *O. A. Lundin, Alfr. Andersen* og *K. A. Jørgensen.* I Henhold til Forbundets Love foregaar Valget ved Urafstemning.

Genvalgene af Forbundsfunktionærer skete med Akklamation: *Thomas Pedersen* til Forretningsfører for Provinsen, *Fr. Nielsen* til Redaktør af »Typograftidende« og *Svend Johansen* til Sekretær for Oplysningsarbejdet.

Kongressen fik en meget smuk Afslutning, under hvilken det vedtoges at udnævne *Julius Schrøder til Æresmedlem* af Dansk Typograf Forbund som Paaskønnelse for hans mangeaarige Virke i dets Tjeneste. Schrøder fik overrakt flere smukke Hædersgaver.

STØT ARBEJDERNES KOOPERATIVE VIRKSOMHEDER OVER HELE LANDET

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejdsmænd.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 25. Juli behandledes følgende Uoverensstemmelser mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og *A/S Kastrup Glasværk:*

1) Krav om Forhøjelse af overenskomstmæssige Tillæg med de i Forbundets Forslag nævnte 6 pCt.
2) Krav om Udbetaling af Feriepenge til en fratraadt Arbejder.

Der opnaaedes ikke Enighed, og Arbejderne forbeholdt sig deres Stilling.

Endvidere forhandledes der om en Ferieordning for Arbejdsmændene paa Kastrup Glasværk, og herom opnaaedes Enighed, idet der blev oprettet et særligt Dokument mellem Aktieselskabet og D. A. F.

Flyttefirmaet Brdr. Rosendahl havde udnævnt en Arbejder til Lagerforvalter. D. A. F. protesterer herimod, og ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 25. Juli enedes man om følgende:

Firmaet indvilger i, at Herr Vald. Aggerholm tilbageflyttes til Snedkernes og Stolemagernes Fagforening.

Udført Overarbejde skal afspadseres efter de for Virksomheden gældende Regler.

Paa Grund af visse Uoverensstemmelser mellem en Nitter og en Arbejdsmand paa *A/S Svendborg Skibsværft* havde 165 Arbejdsmænd den 1. April i Aar nedlagt Arbejdet uden Varsel.

Den ulovlige Arbejdsstandsning, der varede 2½ Dag, var til Behandling paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 26. Juli.

Sagen sluttede med, at de i Strejken deltagende 165 Arbejdsmænd i Anledning af den ulovlige Arbejdsstandsning betaler en Bod af 10 Kr. hver til A/S Svendborg Skibsværft.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 28. Juli behandledes en Klage fra D. A. F. over, at *A/S Frichs,* Aabyhøj, Aarhus, fra Forligsforslaget af 1937's Ikrafttræden havde undladt at betale 3 til 4 Øre over Mindstebetalingen, trods en gennem flere Aar fastlagt Coutume.

Der opnaaedes ikke Enighed, og Forbundet forbeholdt sig at lade Spørgsmaalet fagretslig behandle.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 4. August behandledes en mellem D. A. F. og *Grosserer N. C. Thøgersen,* Herning, opstaaet Uoverensstemmelse angaaende Grundlaget for Fornyelsen af den af Forbundet overfor Firmaet opsagte Overenskomst.

Efter at Overenskomsten var blevet opsagt, havde Firmaet udmeldt sig af Dansk Arbejdsgiverforening.

Paa Mødet opnaaedes der Enighed om en Fornyelse af Overenskomsten i Tiden indtil 1940, hvorefter den mellem D. A. F. og Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark gældende Standard-Overenskomst for Chauffører skal træde i Kraft.

Husassistenter (Portører).

Ved et Møde paa Rigshospitalet den 28. Juli drøftede man Vagtlistespørgsmaalet for Portører paa *Rigshospitalet,* saaledes som det er affødt af Gennemførelsen af 8-Timersdagen.

Man besluttede paa Mødet at nedsætte et Underudvalg bestaaende af een Repræsentant for Rigshospitalet og een Repræsentant for Portørerne, idet man benyttede den af Hospitalet udarbejdede Vagtliste som Grundlag.

Kurvemagere.

En Uoverensstemmelse mellem Kurvemagerforbundet og *Firmaet K. Freiesleben* angaaende Overenskomstens Bestemmelse vedrørende Lønforhøjelsens Ikrafttræden i Foraaret for Cyklekurve blev behandlet paa et Møde den 26. Juli paa Fabrikens Kontor.

Man enedes om, at Firmaet efterbetaler 13 Kr. til fuld Afgørelse, og at Overenskomsten iøvrigt betragtes som gældende.

Typografer.

En Klage fra *Duplex-Trykkeriet* over at Typografforbundet nægtede at udmelde en Trykker-Faktor, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 14. Juli.

Man drøftede Spørgsmaalet, og da der paa Mødet fremkom nye Oplysninger med Hensyn til den paagældende Faktors Arbejdsomraade, enedes man sluttelig om, at Typografforbundet faar 2 Uger til at undersøge Spørgsmaalet.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 12. August forhandledes om en af Dansk Typografforbund fremsendt Klage over, at *Firmaet »Hector«,* med hvem Forbundet i Foraaret 1938 havde oprettet Overenskomst, ikke overholdt denne Overenskomst.

Da Firmaet beskæftigede en Typograf ved alt forefaldende teknisk Arbejde, havde Forbundet forlangt denne Mand indmeldt i Organisationen; men dette havde Firmaet modsat sig.

Paa Mødet opnaaedes ikke Enighed, hvorefter Forbundet meddelte, at man agtede at indklage Firmaet for Den faste Voldgiftsret.

Tirsdag den 16. August afholdtes der i Arbejdsgiverforeningen et Fællesmøde til Behandling af en Klage fra Dansk Typografforbund over, at *Firmaet Dansk Pose-Industri,* Lyngby, trods Overenskomst beskæftigede en ikke faglært typografisk Arbejder ved Pasning af 2 Anilin-Rotationspresser, samt lader Kvinder udføre typografisk Arbejde.

Man enedes om, at der mellem de intereserede Parter snarest skal optages en Forhandling om en generel Ordning, og at nærværende Sag skulde bero indtil videre, idet Forbundet iøvrigt forbeholdt sig sin Stilling.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2481:
Landarbejdere hos Godsejer H. C. Iskov, Gl. Estrup Hovedgaard.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 1. August 1938 i Sag Nr. 2481: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund mod Godsejer H. C. Iskov, Gl. Estrup Hovedgaard.

Den 1. Juli 1937 købte Indklagede Godsejer H. C. Iskov Hovedgaarden Gl. Estrup, der nogen Tid i Forvejen var overtaget af Kreditforeningen i Viborg. Paa Kreditforeningens Vegne var Gaarden blevet bestyret af Inspektør E. Stampe Munck, og mellem denne »som Arbejdsgiver« og Auning Afdeling af Dansk Arbejdsmandsforbund var der den 21. Maj 1937 indgaaet en af Dansk Arbejdsmandsforbund medunderskrevet Overenskomst, hvorefter de nævnte Parter forpligtede sig til gensidig at respektere og i enhver Henseende overfor hinanden at overholde de til enhver Tid gældende Overenskomster mellem Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt og Dansk Arbejdsmandsforbund for alt Arbejde paa Gl. Estrup.

Gaarden blev ved Iskovs Overtagelse af den drevet dels ved faste Tjenestekarle, dels ved daglønnede Arbejdere, af hvilke nogle i en Aarrække havde boet til Leje i Huse, hørende til Gaarden, saaledes at de efter eget Valg kunde betale Lejen kontant eller udføre Arbejde paa Hovedgaarden for Lejebeløbet.

Umiddelbart efter, at Iskov havde overtaget Gaarden og i Forbindelse hermed havde faaet udleveret bl. a. de paagældende Lejekontrakter, lod han gennem sin Forvalter Folkene forespørge, om de fortsat vilde arbejde paa de hidtidige Vilkaar, hvad de alle — mulig med en enkelt Undtagelse — gik ind paa. Iskov aflønnede derefter de paagældende Arbejdere som hidtil ɔ: faktisk i Overensstemmelse med Maribooverenskomsten, men i Oktober s. A. nedsatte han Daglønnen fra 5 Kr. 40 Øre til 4 Kr. 50 Øre. Der havde kort i Forvejen været Uenighed mellem ham og nogle af Arbejderne om Akkordbetaling for Optagelse af Kartofler, men hvorvidt det var denne Uoverensstemmelse, der gav Anledning til Lønnedsættelsen, er ikke klart oplyst under Sagen.

Under Anbringende af, at Indklagede er bundet ved den ovennævnte Overenskomst af 21. Maj 1937, og at den stedfundne Lønnedsættelse som stridende mod Maribooverenskomsten har været ulovlig, har De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne under nærværende Sag paastaaet Godsejer Iskov kendt pligtig til at respektere Overenskomsten af 21. Maj 1937, indtil han paa regelmæssig Maade har frigjort sig for denne Overenskomst, samt tilpligtet at erstatte Forbundet den stedfundne Underbetaling, der for Tiden indtil Klagens Dato den 12. Februar d. A. anslaas til ca. 800 Kr. Endelig paastaas Indklagede idømt en passende Bod.

Indklagede paastaar Frifindelse. Efter Indklagedes Fremstilling var han, der ikke er Medlem af nogen Arbejdsgiverorganisation og ikke tidligere har haft Overenskomst med nogen Arbejderorganisation, ved Overtagelsen af Gl. Estrup ganske ukendt med, at der om Arbejdsforholdene paa denne Ejendom bestod en faglig Overenskomst, idet Sælgeren intet havde oplyst ham herom. Hermed blev han først bekendt, da Arbejderne i Oktober 1937 havde paaklaget Lønnedsættelsen til Fagforeningen. Naar Indklagede straks efter sin Overtagelse af Gaarden tilbød at aflønne Folkene »som hidtil«, var dette derfor ikke Udtryk for nogen Anerkendelse af, at han vilde være bundet ved Overenskomsten af 21. Maj 1937, men kun Udtryk for, at han vilde have Klarhed over Arbejdsforholdene, samt for at han ansaa de hidtidige Lønninger for gængse paa Egnen og passende. Idet Indklagede herefter bestrider at være bundet af nogen faglig Overenskomst, hævder han at have været i sin fulde Ret til at foretage den nævnte Lønreduktion, som han af økonomiske Grunde har anset for paakrævet.

Retten finder imidlertid at maatte give Klagerne Medhold. Indklagede, der efter det foreliggende burde have haft eller søgt Kendskab til, at der eksisterede kollektivt Overenskomstforhold om Gl. Estrup, har ved uden noget Forbehold at aflønne de paagældende Arbejdere i Henhold til sit ovennævnte Tilsagn og derved overensstemmende med Overenskomsten af 21. Maj 1937 givet det Udseende af, at han agtede at respektere denne. Indklagede findes herefter at maatte betragtes som stiltiende at have tiltraadt denne Overenskomst som Arbejdsgiver, hvoraf følger, at han kun vil kunne frigøre sig for de af Overenskomsten flydende Forpligtelser ved Opsigelse med samme Varsel som det, de om Maribo-Overenskomsten kontraherende Organisationer kan opsige denne med.

Herefter vil Klagernes Paastande i det Hele være at tage til Følge, dog at der efter Omstændighederne ikke findes Anledning til at idømme Indklagede en Bod udover, at Indklagede bør efterbetale Arbejderne den dem i Henhold til foranstaaende tilkommende Løndifference.

Sagens Omkostninger bør betales af Indklagede.

K e n d e l s e:

Indklagede Godsejer H. C. Iskov, Gammel Estrup, bør overholde den ovennævnte Overenskomst af 21. Maj 1937 og bør overensstemmende hermed efterbetale de paagældende Arbejdere den dem tilkommende Løndifference.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales af Indklagede.

REDAKTØR: CHR. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Alle 12, 2. S., København V. .·. Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 6 * KØBENHAVN DEN 1. OKTOBER 1938 * 35. AARGANG

Den kommende Rigsdagssamling.

Den indre politiske Situation i Danmark synes unægtelig i Øjeblikket at tiltrække sig ringere Opmærksomhed end det store udenrigspolitiske Spil omkring os. Og heri er jo intet mærkeligt. Naar Talen er om Krig eller Fred for Europa, om Staters Eksistens eller Udslettelse, faar Problemer, som ellers nok kan paakalde stor Opmærksomhed og Diskussion, et betydeligt beskednere Format. Dansk Offentlighed har da utvivlsomt ogsaa i de seneste Uger i langt højere Grad været optaget af den store europæiske Kraftprøve mellem de krigslarmende Diktatorer og fredsønskende Statsmænd fra navnlig demokratiske Nationer, end af vore hjemlige centrale politiske Spørgsmaal.

Den kommende Rigsdagssamling vil dog, trods de øjeblikkeligt aktuelle udenrigske Spørgsmaal, utvivlsomt blive af største Betydning. 1939 er Valgaar. Sandsynligvis er det, at det første Valg allerede løber af Stabelen i Foraaret, og gaar det programmæssigt, vil de fornødne øvrige Valg og den i Grundloven foreskrevne Folke-Afstemning finde Sted i umiddelbar Rækkefølge derefter, saaledes at *den nye Grundlov* kan blive ført igennem til den 5. Juni 1939.

Der er en Tilbøjelighed i visse Kredse til at gøre denne forestaaende Grundlovsrevision uvæsentlig og ligegyldig. Intet kan være mindre taabeligt. Det er et Tegn paa dansk Folkestyres Styrke, at denne Grundlovsændring i yderligere demokratisk Retning finder Sted i en Tid, hvor ellers Diktatur og Voldsherredømme dominerer. De kommende Maaneder skal ogsaa nok vise, at der med Forfatningsrevisionen som Foranledning vil foregaa en politisk Gruppering for og imod Demokratiet herhjemme. Hvor de »fine« Navne vil være at finde, er Begivenhederne omkring »Den nationale Liga« Udtryk for.

*

Foruden Forfatningsspørgsmaalet vil Arbejdsløsheden blive et Hovedtema for Rigsdagens Arbejde. Det maa alvorligt haabes, at det private Erhvervsliv i højere Grad end tidligere forstaar sit store Ansvar og gør alt, hvad der kan gøres, for at ophjælpe Beskæftigelsen. Vi maa have vore arbejdsløse Kammerater ind paa Arbejdspladserne paany. Og det er givet, at Staten ogsaa maa gøre *sin* Indsats, som Tilfældet nu har været gennem de snart 10 Aar, Regeringen Stauning-Munch har siddet. Alene de seneste Aaringers storstilede Byggelovgivning er et vældigt Tag, hvis Virkning nok skal vise sig, og den direkte Hjælpelovgivning (40 Millioner Kroners Loven) sætter sig naturligvis ogsaa Spor. Men vi maa gøre dybere Indhug i de arbejdsløses Antal. *Hvorledes,* er det ikke denne Artikels Opgave at paapege. Vi udtaler blot den sikre Overbevisning om, at den nusiddende Regering med den største Alvor og Vilje til Indsats gaar i Gang med Opgaven.

*

Det skal saa vise sig, om Oppositionen er i Besiddelse af Arbejdslyst og Arbejdsvilje, eller om den simpelthen vil prøve paa at sabotere alt positivt Lovgivningsarbejde.

Belgiske Fagforeningsproblemer.

Af **Leo Rosenthal.**

Belgien befinder sig for Tiden i en økonomisk Nedgangsperiode, der ogsaa stiller Fagbevægelsen overfor nye Problemer. Ganske vist er Fagforeningerne ikke i samme Omfang som i tidligere Krisetider udsat for Medlemstab, fordi Arbejderne for at oppebære Understøttelse maa bevare Medlemsskabet i Arbejdsløshedskasserne, og ogsaa med Hensyn til de fleste andre faglige Problemer turde Nedgangstiderne ikke afføde større Vanskeligheder, thi med Arbejderbevægelsens nuværende politiske Indflydelse vil ingen Regering kunne antaste Arbejdernes Rettigheder eller modsætte sig Gennemførelsen af sociale Reformer. Men Fagbevægelsen henholdsvis den faglige Landsorganisation i Belgien har ikke desmindre den største Interesse i at undersøge Aarsagerne til og Omfatningen af den økonomiske Depression saavel som Midlerne til en Lindring af dennes Følger. Det er jo først og fremmest Arbejderne, der er den lidende Part.

Antallet af arbejdsløse, som gik ned fra 300.000 i 1934 til 100.000 i Midten af 1937, var i Begyndelsen af 1938 atter steget til 200.000. Takket være Sæsonkonjunkturerne var Arbejdsløshedstallet i Juli 1938 igen sunket til 153.000 mod 102.000 i Juli 1937. (Statistiken bygger paa et samlet Antal forsikrede Arbejdere af ca. 930.000.) Den stigende Arbejdsløshed virker saa meget mere nedtrykkende, fordi den følger efter en kun ganske kortvarig Periode af økonomisk Opsving.

Den af Regeringen van Zeeland under Socialdemokratiets aktive Medvirken gennemførte Devaluering samt en Del andre Foranstaltninger af erhvervspolitisk Karakter havde muliggjort en økonomisk Fremgang. Naar *Industriproduktionens* Indekstal i 1923—25 sættes lig 100, var det i Gennemsnit for 1934 98,4, men for 1937 127. For Tekstilindustrien var de tilsvarende Tal 65,3 og 112,9, for Metalindustrien 110,5 og 144,3. Den belgiske Nationalindtægt udgjorde i 1934 49.710 Mill., i 1937 65.920 Mill. Frcs. Den samlede *udbetalte Lønsum* til Arbejderne beløb sig i 1934 til 21 Milliarder og i 1937 til 27 Milliarder Frcs., medens der i Løn til offentlige Arbejdere og Tjenestemænd i 1934 udbetaltes 8.750 Mill. og i 1937 10.400 Mill. Frcs. Industriens og Handelens samlede Udbytte udgjorde i de to Aar henholdsvis 5 og 9 Milliarder Frcs.

Den *økonomiske Depression* gjorde sig først for Alvor bemærket i Oktober/November Maaned, men allerede i April 1937 noteredes en mærkbar Nedgang i Ordretilgangen. Den belgiske Industri kunde ikke desmindre endnu i nogen Tid fortsætte Arbejdet i uformindsket Omfang paa Grundlag af de foreliggende Ordrer. Som et betydeligt Eksportland lider Belgien selvfølgelig under den almindelige økonomiske Verdensdepression samt navnlig under Depressionen i De forenede Stater. Ligeledes er det vigtige kinesiske Marked nu lukket for Belgien paa Grund af Konflikten i det fjerne Østen. Som Følge heraf er Produktionsindekset faldet fra 127,4 i 1937 til 96 i Febr. 1938 og har dermed naaet samme Lavpunkt som i 1934. Tilbagegangen har navnlig været katastrofal for Sværindustrien, hvis Produktionsindeks faldt fra 143 i Juli 1937 til 79 i Februar 1938. Meget haardt ramt er endvidere Tekstil- og Glasindustrien, som i overordentlig høj Grad er afhængig af Eksporten.

Denne Udvikling foruroliger selvfølgelig den faglige Landsorganisation, som i Arbejderklassens Interesse søger efter Midler til at afbøde Krisens Følger. Siden 1935 har de belgiske Fagforeninger resolut støttet alle nationale Regeringer. I ikke ringe Udstrækning har de bidraget til Dannelsen af Regeringen Jansson, og de har ligeledes uden Forbehold givet deres

---

Venstre staar paa Skillevejen. Forfatningssagens Forløb vil vise os, hvilken Retning Partiet vælger. De Konservative vil komme ud for vanskelige Situationer, og vi faar vel Hr. *Pürschel* at se som den store Revser og Angriber af Christmas Møller. Alle de *smaa Fløje* i Rigsdagen fra Kommunisterne til Frie Folkeparti vil flittigt stille Dagordener og paa anden Maade gøre hvad de kan for at lave Valgrummel uden positive Holdepunkter; men disse Partier er der vel til det samme, saa det maa jo tages med.

Men ud af Vinterens Rigsdagsarbejde vil Foraarets Valgsituation udkrystallisere sig. Derfor bliver Rigsdagssamlingen saa betydningsfuld, saa retningsbestemmende. Vi er overbeviste om, at dens Resultater baade omkring de nævnte to Hovedpunkter og omkring de mange andre Spørgsmaal som vil melde sig, bliver af en saadan Art, at den danske Arbejderbefolkning med Fortrøstning og Tillid kan se Aaret 1939's mange Valgslag i Møde.

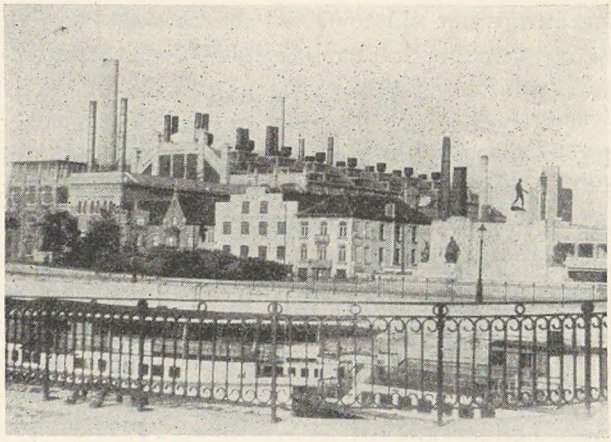

Arbejdets Monument af Meunier foran en Fabrik i Bryssel (til højre paa Billedet)

Tilslutning til den siddende Regering Spaak. Forudsætningen for denne Støtte var i begge Tilfælde Fuldførelsen af det i 1936 paabegyndte sociale Reformarbejde.

Den pludselige Konjunkturnedgang har som sagt stillet den belgiske Fagbevægelse overfor nye Opgaver. Det gælder at forhindre Regeringen i at føre en økonomisk Politik, der forværrer Krisen i Stedet for at mildne den. Allerede indenfor Regeringen Jansson fandtes der stærke deflationistiske Strømninger. Den da gennemførte Nedskæring af Tjenestemændenes og Arbejdernes Lønninger skete efter berømt Mønster for at aflaste Budgettet og sanere Statens Finanser. I Modsætning til disse Tendenser, som ikke heller helt og holdent savnes i den nuværende Regering Spaak, fremsætter Fagforeningerne Kravet om Strukturreformer, om *Nationalisering* af Nøgleindustrierne, Elektricitetsindustrien, Kulindustrien m. v. Den af Hendrik de Man i sin Tid udarbejdede *Arbejdsplan,* som har tjent som Mønster ved Udarbejdelsen af lignende Planer i andre Lande, kommer igen mere i Forgrunden. Den havde givet den tidligere Regering van Zeeland stærke Impulser og har aldrig ophørt at tjene som Grundlag for de belgiske Fagforeningers og Socialdemokratiets Krav paa det økonomiske Omraade, selv om den en Tid var traadt noget i Baggrunden. Gennem Nationaliseringen haaber Landsorganisationen at naa frem til en større Rationalisering af Erhvervslivet og en Sænkning af Produktionsomkostningerne. Gennem Iværksættelse af offentlige Arbejder i stort Omfang haaber man at kunne øge Arbejdernes Købekraft, og gennem Skabelsen af nye Industrier at afhjælpe Manglen paa industrielle Færdigvarer, som nu i store Mængder importeres fra Udlandet. Ved øget Masseproduktion skal Produktionsomkostningerne nedbringes, saaledes at Priserne kan holdes lave. Efter Landsorganisationens Mening bør Belgien fremdeles være et Eksportland, men maa dog ikke i samme Udstrækning som hidtil være henvist til Industrieksport og derfor fortsætte sine Bestræbelser for at udvide Hjemmemarkedet.

For Tiden er der ikke nogen Udsigt til, at den nuværende Regering vil gennemføre *Strukturreformer* af den Art, som foresvævede van Zeeland og Hendrik de Man. Med Henblik paa den nuværende Regerings Sammensætning møder ogsaa Problemet om Iværksættelse af offentlige Arbejder store Vanskeligheder. Men paa hvilken Maade skal man da skaffe Beskæftigelse til de arbejdsløse? Statsminister Spaak har ganske vist i sin Programtale forfægtet det Standpunkt, at det vilde være bedre at betale Arbejderne Løn end Understøttelse, men Tingene ligger i Virkeligheden saaledes, at der ikke staar tilstrækkelige Midler til Raadighed for Iværksættelse af Arbejder. Mens der i 1935 udførtes offentlige Arbejder til et Beløb af 800 Mill. Frcs og i 1936 for 1 Milliard Frcs., blev der for 1937 afsat ikke mindre end 5,6 Milliarder til dette Formaal. Men allerede i 1937 blev de vidtgaaende Planer saboteret, og der blev kun udført Arbejde til et Beløb af 1,5 Milliard Frcs. Planerne for 1938 omfatter offentlige Arbejder til en Værdi af 2 Milliarder, men det staar ikke klart, hvorfra disse Midler skal tages, idet der ikke er megen Udsigt til som hidtil at kunne fremskaffe dem gennem Optagelse af et indre Laan.

Tiltrods for at Ministeren for offentlige Arbejder er Socialdemokraten Balthazar, er det vanskeligt at løse *Beskæftigelsesproblemet,* ikke mindst fordi Spaak med Hensyn til Skattepolitiken er tvungen til at gøre Indrømmelser overfor Storfinansen for ikke at sætte Regeringens Eksistens paa Spil. Paa den anden Side søger Fagforeningerne af samme Grund at undgaa at stille for vidtgaaende Krav, der maaske kunde fremmane en virkelig Inflationsregering og dermed true den fortsatte Gennemførelse af *det sociale Lovgivningsarbejde.*

I denne sociale Lovgivning, som endnu venter paa sin endelige Udformning, staar *Arbejdsløshedsforsikringen* i første Række. Arbejdsminister Delattre, som har beklædt denne Post siden 1935, havde udarbejdet et Lovforslag, hvorefter Arbejdernes og Arbejdsgivernes Bidrag til Forsikringen automatisk skulde overgaa til en paatænkt Nationalfond, af hvis Midler Arbejdsløs-

Belgisk Fagforeningsmøde.

hedsunderstøttelsen skulde udredes. Saavel de socialdemokratiske som kristelige Fagforeninger erklærede imidlertid, at de ikke kunde tiltræde dette Forslag. De socialdemokratiske Fagforeninger gav sluttelig deres Tilslutning til Oprettelse af en saadan Nationalfond, men paa Betingelse af, at denne skulde stille en vis Del af sine Midler til Fagforeningernes Raadighed, saaledes at disse som hidtil kunde udbetale Arbejdsløshedsunderstøttelse. De kristelige Fagforeninger vilde endog ikke gaa med hertil og holdt fast ved den gamle Form, d. v. s. at Arbejdsløshedsforsikringen ganske vist skulde være obligatorisk, men at Bidraget til Forsikringen ikke skulde fradrages Lønnen. I vedkommende Rigsdagsudvalg var det ikke muligt at opnaa Enighed, men derimod enedes man senere i selve Rigsdagen om et Kompromis, hvorefter man opgav det automatiske Lønfradrag, og Arbejdernes og Arbejdsgivernes Bidrag skal kunne erlægges enten til de offentlige Arbejdsløshedskasser, som skal oprettes af Staten, eller til de frivillige Kasser, d. v. s. de fagligt organiserede Arbejdere skal kunne indbetale Bidraget til Fagforeningens Arbejdsløshedskasse og de uorganiserede Arbejdere til Statens Kasse eller til de af Arbejdsgiverne oprettede Bedriftskasser. Der bestaar ganske vist Fare for, at de store Arbejdsgivere vil benytte sig af denne Bestemmelse til at oprette egne Arbejdsløshedskasser for at holde deres Arbejdere borte fra Fagforeningerne. De til de frivillige Kasser indbetalte Bidrag skal imidlertid af disse indbetales til den nationale Arbejdsløshedsfond, der saa igen fordeler Midlerne til samtlige bestaaende Arbejdsløshedskasser. Dette Kompromisforslag skal dog kun gælde 2 Aar og vil efter Udløbet af denne Frist blive forelagt Parlamentet til fornyet Behandling. Det sidste Ord i denne Sag har dog Senatet, som endnu har Mulighed for at gennemføre Ændringer i Lovforslaget.

Modstanden fra Fagforeningerne, og navnlig fra de kristelige Fagforeningers Side, bunder i Frygten for Medlemstab i Tilfælde af, at Understøttelsen ikke mere udbetales af Fagforeningerne. Saaledes havde de kristelige Fagforeninger i 1929 kun 181.400, men i Aarene 1930/33 304.010 Medlemmer. Derimod er Medlemstallet i de socialdemokratiske Fagforeninger langt mere konstant. I 1935 havde den socialdemokratiske Landsorganisation 545.000 og i 1937 572.000 Medlemmer. Minister Delattre er noget bekymret over de Hindringer, der er opstaaet for Indførelsen af den obligatoriske Arbejdsløshedsforsikring, men haaber alligevel at kunne overvinde Vanskelighederne og bringe Lovforslaget frelst i Havn.

Et andet Problem, som for Tiden beskæftiger Arbejdsministeren, er *Ferie med Løn.* Den hidtil gældende Ferielov fastsætter 6 Dages betalt Ferie for alle Arbejdere, som har været beskæftiget 1 Aar i samme Virksomhed. I Fremtiden skal Arbejderne have Ret til samme Ferie uanset Beskæftigelsens Varighed i Virksomheden. Antallet Feriedage skal desuden fordobles for Arbejdere under 18 Aar og skal andrage 2 og 3 Dage mere, alt efter som Arbejderen har været beskæftiget i samme Virksomhed i uafbrudt 5, 8 eller 10 Aar. Desuden skal der oprettes en landsomfattende Feriefond, hvortil Arbejdsgiveren skal indbetale 2,5 pCt. af den udbetalte Arbejdsløn, og af denne Fond udbetales Ferielønnen svarende til 2 pCt. af Aarslønnen. Der er fra ingen Sider rejst Indvendinger mod Forbedringen af Ferieloven, selv Arbejdsgiverne har givet deres Tilslutning.

Vanskeligere stiller sig grundet paa Statens daarlige finansielle Stilling Spørgsmaalet om *Aldersforsikringen.* De foregaaende Regeringer paatænkte at forhøje de altfor lave Rentesatser og nedsætte den pensionsgivende Alder fra 55 til 50 Aar. Det er dog i Øjeblikket ikke muligt at udtale sig om Muligheden for en saadan Forbedring af Loven.

Spørgsmaalet om *40 Timers Ugen* er ikke saa akut i Belgien som i Frankrig. Den belgiske Arbejder sætter mere Pris paa Bevarelsen af den samlede Lønindtægt end paa Forkortelsen af Arbejdstiden. Fagforeningerne er tillige betænkt paa at opretholde Industriens Konkurrenceevne overfor Udlandet og presser derfor ikke saa stærkt paa 40 Timersugens Indførelse. Den

normale Arbejdstid udgør nu 48 Timer ugentlig. For visse Industrigrene, hvor Arbejdet er særlig anstrengende eller sundhedsfarligt, indeholder Loven imidlertid en Mulighed for at nedsætte Arbejdstiden til 40 Timer. I Henhold hertil er 40 Timersugen allerede indført for de ca. 12.000 belgiske Diamantarbejdere og for 20.000 Transportarbejdere, mens de ca. 125.000 belgiske Minearbejdere endnu maa arbejde 45 Timer ugentlig under Jorden. De kræver nu Indførelse af 42 Timers Ugen. I enkelte større Virksomheder i Metalindustrien har Arbejdsgiverne frivilligt indført en 40 Timers Arbejdsuge. Det bestaaende Mæglingsraad er for Tiden i Færd med at fortolke Lovens Bestemmelser vedrørende Indførelse af 40 Timers Ugen i Virksomheder med særligt sundhedsfarligt og anstrengende Arbejde. Det er først og fremmest den kemiske Industri, der nu kommer i Betragtning for en Forkortelse af Arbejdstiden.

Et andet betydeligt Spørgsmaal er de *kollektive Arbejdsoverenskomster,* der er til Behandling i de bestaaende 125 faglige Mæglingsudvalg. Der findes endnu ikke nogen Lov, som foreskriver kollektive Overenskomster. Rundt 80 pCt. af samtlige belgiske Arbejdere arbejder dog under kollektive Overenskomster med *glidende Lønskala.* Lønforhøjelser træder automatisk i Kraft for Minearbejdere, naar Pristallet stiger med 2,5 Points, for Bygningsarbejderne i Tilfælde af en Stigning med 10 Points, for Levnedsmiddelarbejdere med 20 Points o. s. v. I den seneste Tid har Pristallet dog ikke vist større Udsving. Indekstallene for Leveomkostningerne var saaledes i Juli 1937 740, i Marts 1938 757. Den glidende Lønskala har i stor Udstrækning vist sig at fungere som en Sikkerhedsventil til Forebyggelse af Arbejdskonflikter.

Samtidig med, at den belgiske Fagbevægelse øver Dagens Gerning med det Formaal at forbedre Arbejdernes Kaar, fastholder den Kravet om en *Ændring af Erhvervslivets Struktur.* Dette Krav finder Støtte i den Kampagne, som fornylig er startet af Formanden for det socialdemokratiske Arbejderparti, forhenværende Minister Henrik de Man, der i en Tale i Charleroi udtrykkeligt har erklæret, at Partiet ikke har begravet Arbejdsplanen.

Ogsaa de belgiske Fagforeninger vil gøre alt for at gennemføre de krævede Strukturreformer, dog uden at bringe den nuværende Koalition mellem de 3 Regeringspartier i Fare. Det afgørende Spørgsmaal er dog, hvorledes det ene kan ske i Samklang med det andet.

Arbejdsløsheden i August 1938.

(Efter Statistiske Efterretninger).

Ifølge en Optælling for de Fag, som indgaar i Departementets Arbejdsløshedsstatistik, var der ved Udgangen af August Maaned blandt de organiserede Arbejdere i disse Fag i alt 73.990 Arbejdsløse, d. v. s. 16,3 pCt. af det samlede Antal paa i alt 453.539 organiserede Arbejdere i de paagældende Fag.

Ved Udgangen af August var 3297 organiserede Arbejdere beskæftiget ved Nødhjælpsarbejde i Henhold til Lov af 13/4 1938, § 2—5, mod 3256 ved Udgangen af Juli. Fra og med 1. Juli 1938 har man paa Grund af væsentlige Ændringer i ovennævnte Lov i Sammenligning med tidligere gældende Love ophørt at medregne de ved Nødhjælpsarbejde beskæftigede under Antal Arbejdsløse.

Samtlige Fag:	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.
Januar	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5
Februar	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9
Marts	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4
April	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6
Maj	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3
Juni	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9
Juli	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7
August	16,3[1])	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4
September		16,5	12,9	14,9	16,4	20,9
Oktober		19.2	16.3	17,3	18,2	23,2
November		23,5	20,0	21,7	22,3	25,7
December		34,6	30,3	31,7	30,3	37,5

[1]) Foreløbigt Tal.

Ovenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenten for hver Maaned siden Januar 1933.

	Antal Arbejdsløse pr. ultimo Aug. 1938 [1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af			
		Aug. 1938[1])	Juli 1938	Aug. 1937	Juni 1937
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1. Byggefag	3 476	24,8	22 2	13,4	13,1
2. Jernindustrien	3 174	12,6	11,2	10,1	9,6
3 Anden Industri m. v.	11 286	14,8	15,3	14,8	14,3
4. Handel	972	7,2	6,7	5,6	5,4
5. Arbejdsmænd	9 445	20,2	19,4	18,0	16,1
I alt	28 623	16,2	15,7	14,1	13,3
Provinsen:					
1. Byggefag	4 424	16,2	16,0	13,6	12,1
2. Jernindustrien	2 925	11,7	12,1	10,2	10,1
3 Anden Industri m. v	10 437	15,5	14,7	15,3	15,5
4. Handel	1 015	5,7	5,2	5,7	5,3
5. Arbejdsmænd	26 566	19,1	22,0	18,5	20,1
I alt	45 367	16,4	17,7	15,7	16,3
Hele Landet	73 990	16,3	16,9	15,1	15,2

[1]) Foreløbige Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 5 Erhvervsgrupper er Antallet af Arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i foranstaaende Oversigt.

Fag	Antal Arbl. pr. Juli 1938	Arbejdsløsheds pCt. ved Udgangen af			
		Juli 1938	Juni 1938	Juli 1937	Juni 1937
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	1 450	14,0	17,6	7,0	6,1
Hustømrere	1 881	19,6	19,9	11,9	10,8
Snedkere	2 343	22,4	25,1	19,8	21,2
Malere	1 093	13,4	14,5	5,4	4,3
Sadelmagere og Tapetserere	633	24,2	19,8	24,7	15,0
Blikkenslagere	398	15,5	18,2	13,4	12,2
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	237	18,5	16,0	14,0	14,4
Smede- og Maskinarb.	3 818	10,5	10,4	8,6	8,1
Formere	409	19,2	19,8	8,6	8,7
Elektrikere	474	12,6	16,3	15,9	18,4
Bageri- og Konditoriarb.	1 189	21,1	23,2	22,9	24,4
Sukkervare-, Chokolade- og Biscuitarbejdere	379	19,6	20,2	24,1	24,3
Bryggeriarbejdere m. fl.	240	3,4	3,4	2,9	2,3
Slagteriarbejdere	1 536	18,1	17,0	14,9	16,6
Tobaksarbejdere	1 194	13,3	14,4	21,4	14,0
Tekstilarbejdere	2 216	14,3	14,2	16,8	13,2
Skræddere	2 678	17,8	12,8	17,0	12,7
Hatte- og Buntmagere	220	13,6	20,2	14,1	19,7
Skotøjsarbejdere	1 063	20,4	26,2	26,1	27,7
Træindustriarbejdere	1 186	18,5	17,1	13,9	12,0
Karetmagere	151	13,0	9,7	9,9	7,0
Keramikere	152	7,2	5,5	5,9	4,7
Papirindustriarbejdere	92	5,1	1,8	2,2	1,8
Bogbindere	983	20,4	20,2	20,3	18,3
Typografer	461	6,7	6,3	8,2	7,7
Sømænd	1 223	27,9	27,2	23,0	23,2
Søfyrbødere	609	26,1	26,1	25,9	24,8
Kedel- og Maskinpassere	99	4,2	4,0	4,0	4,6
Kvindeligt Arbejderforbund	3 317	18,9	18,1	14,8	14,4
Handels- og Kontormedhj.	1 687	6,0	5,9	5,5	5,5
Dansk Arbejdsmandsforb. m. v.	39 161	21,2	20,8	19,1	17,6
Murarbejdsmænd i Kbhvn.	607	37,1	41,3	17,8	16,7
Andre Fag	3 564	10,9	10,0	10,5	9,2
I alt	76 743	16,9	16,7	15,2	13,9

Arbejdslønnen i Industrien.

Paa Grundlag af det lønstatistiske Materiale, der af Dansk Arbejdsgiverforening stilles til Raadighed for Det statistiske Departement, er der, ligesom for tidligere Kvartaler, for Januar Kvartal 1938 foretaget en Opgørelse over Arbejdernes gennemsnitlige Timefortjeneste i en Række Fag indenfor Industrien, Haandværket og Handelen. Det skal bemærkes, at Betaling for Sommerferie ikke er inkluderet i de beregnede gennemsnitlige Timefortjenester. Med Hensyn til Fremgangsmaaden ved Beregningen m. v. skal henvises til tidligere Redegørelser, sidst i Statistiske Efterretninger 1933, Nr. 17.

I nedenstaaende Tabel er for de større Hovedgrupper af Arbejdere den gennemsnitlige Timefortjeneste angivet for Januar Kvartal 1938 og for de 4 foregaaende Kvartaler.

Af Tabellen fremgaar det, at den gennemsnitlige Timefortjeneste for samtlige Arbejdere under eet i Januar Kvartal 1938 var 137 Øre. For faglærte mandlige Arbejdere var Timefortjenesten 164 Øre, for Arbejdsmænd 137 Øre og for Kvinder 93 Øre. Det skal bemærkes, at den Mellemkategori af Arbejdere, der kan betegnes som »tillærte«, hovedsagelig indgaar under Gruppen ufaglærte. Medens Timefortjenesten for Kvinder er steget, sammenlignet med Oktober Kvartal, er den faldet for baade faglærte og ufaglærte mandlige Arbejdere. Nedgangen skyldes udelukkende mindre Akkordfortjeneste, idet Fortjenesten ved Timelønsarbejde er steget sammenlignet med Oktober Kvartal 1937. Stigningen for Kvinderne skyldes baade en Stigning i Fortjenesten ved Akkord og ved Timelønsarbejde.

De overenskomstmæssige Lønninger har i alt væsentligt været uforandrede fra Oktober Kvartal 1937 til Januar Kvartal 1938, idet de Ændringer af Arbejdsoverenskomsterne, der blev Resultatet af Foraarets Overenskomstforhandlinger, først traadte i Kraft i Løbet af April Kvartal 1938.

Ligesom for de foregaaende Kvartaler er der for Januar Kvartal foretaget en Opgørelse over Fortjenesten ved Overarbejde og Arbejde i skiftende Hold, og Tillæget pr. Time for samtlige Arbejdere under eet udgjorde henholdsvis 0,5 og 0,6 Øre. I Januar Kvartal 1938 udgjorde Antallet af Overarbejdstimer for de Fag, hvor Oplysning om Overarbejde foreligger 0,8 pCt. af samtlige Arbejdstimer mod 2,2 pCt. i Januar Kvartal 1937. Nedgangen i Overarbejdet skyldes Bestemmelserne i Lov af 7. Maj 1937, som traadte i Kraft 1. Oktober, om Forbud mod Overarbejde undtagen i særlige Tilfælde.

Den gennemsnitlige Timefortjeneste i Januar Kvartal 1938 og de 4 foregaaende Kvartaler.

	Antal Arbejdere pr. 31/3 1938	Gennemsnitlig Timefortjeneste				
		Jan. Kv. 1938	Okt. Kv. 1937	Juli Kv. 1937	April Kv. 1937	Jan. Kv. 1937
		Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
København						
Fagl. Arbejdere	27196	178	181	180	177	173
Ufagl. —	23866	146	148	149	147	142
Ialt Mænd	51062	163	165	165	162	158
Kvindl. Arbejdere	19742	94	93	93	92	91
Samtl. Arbejdere	70804	145	146	147	144	140
Provinsen						
Fagl. Arbejdere	24734	148	149	146	144	142
Ufagl. —	29571	129	132	129	129	127
Ialt Mænd	54305	138	139	136	136	134
Kvindl. Arbejdere	12895	90	89	88	87	86
Samtl. Arbejdere	67200	129	130	128	127	125
Hele Landet						
Fagl. Arbejdere	51930	164	166	164	161	159
Ufagl. —	53437	137	139	138	137	134
Ialt Mænd	105367	150	152	150	149	146
Kvindl. Arbejdere	32637	93	92	91	90	89
Samtl. Arbejdere	138004	137	138	138	136	133

Elektrikernes Forbundskongres.

I Dagene den 5.—11. September holdt Dansk Elektrikerforbund ordinær Kongres i København. Forbundsformanden, *Vald. Jensen,* bød Delegerede og Gæster Velkommen, og derefter fik Gæsterne Ordet til deres Hilsningstaler. Paa De samvirkende Fagforbunds Vegne talte Næstformanden *Knud V. Jensen,* der bragte en Hilsen fra Landets øvrige fagorganiserede Arbejdere og takkede Forbundet for loyalt Samvirke gennem Aarene. Knud V. Jensen trak kort Linierne op for den senere Udvikling i Fagbevægelsen og sluttede med Ønsket om en god Kongres.

Efter Prøvelse af Mandaterne valgtes Lovudvalg og Finansudvalg.

Til Dirigenter valgtes *Tonny Jensen,* København, og *Sigv. Nielsen,* Aarhus.

Til Sekretærer Red. af Fagbladet, *Malling,* Kbhvn., *Sv. Bram,* Frederiksværk, *Svend Hansen,* København, med Translatør *Skjoldbo* som Hjælpesekretær.

Beretning og Regnskaber.

Formanden, *Vald. Jensen,* aflagde Beretning om Virksomheden siden sidste Kongres i 1934, hvor Forbundet havde 2987 Medlemmer, mens Medlemstallet nu er steget til 3757. Han omtalte først en Række Grænsespørgsmaal og deres Forløb og beklagede herunder, at Forbundets Forsøg paa at faa Forhandlingsret med Statsbanerne var slaaet Fejl, hvad han mente skyldtes Modstand fra andre Organisationer. Formanden gav endvidere Oplysning om de flere hundrede Særoverenskomster, Forbundet har indgaaet med mindre Mestre og forskellige Installatører, Arbejdet med disse Overenskomster er en meget stor og vigtig Del af Forbundets Virke.

Formanden redegjorde derefter meget indgaaende for de forskellige Overenskomstsituationers Forløb og Resultater samt omtalte Samarbejdet mellem Forbundene i Jernindustrien. Angaaende Afslutningen af den faglige Situation i 1938 var han af den Mening, at Forligsmanden havde haft en betydelig heldigere Haand end i tidligere Aar, idet han ikke i Lønspørgsmaalet havde sat noget Skel mellem København og Provinsen. De store Overenskomstbevægelsers Forløb viste, at man i stadig højere Grad maa sætte ind for mere Bevægelse i selve Overenskomstperioden.

Efter en Omtale af en Række andre Organisationsspørgsmaal sluttede Formanden sin Beretning med en Redegørelse for det sociale Lovgivningsarbejde — Overarbejdsloven, Lærlingeloven og Ferieloven, og udtalte Haabet om, at de to første Loves Praktisering vilde forme sig saaledes, at de kom til at virke i den rigtige Aand, mens han betegnede Ferieloven som det største Gode, Arbejderne havde naaet ad den politiske Vej.

Formandens Beretning efterfulgtes af en saglig Diskussion om alle foreliggende Spørgsmaal. Man drøftede navnlig Mulighederne for at skaffe Elektrikerne Forhandlingsret ved Statsbanerne og Organiseringen af Radiobranchens Udøvere i Elektrikerforbundet. Endvidere omtaltes en Række andre faglige Forhold. Debatten afsluttedes af Formanden, der replicerede til de forskellige Talere. Derefter godkendtes Beretningen enstemmigt.

I Tilslutning hertil vedtoges enstemmigt følgende af Hovedbestyrelsen foreslaaet Udtalelse:

> Dansk Elektriker Forbunds Kongres udtaler sin Tak og Anerkendelse til Regeringen for de mange, gode sociale Love, der er skænket det danske Folk. Love som Lærlingeloven, Lov om Forbud mod Overarbejde og Ferieloven er Love, vi altid vil mindes i Taknemmelighed, og vi tilsiger Regeringen vor fulde Støtte i det fremtidige Arbejde.

Hovedkasserer *Jens S. Pedersen* aflagde derefter Regnskabet, der viste en samlet Formue i alle Kasser paa noget over 2½ Mill. Kr. Hovedkassereren besvarede en Række Forespørgsler, hvorefter Regnskabet enstemmigt godkendtes.

Næste Punkt paa Dagsordenen var Beretning, Regnskab og Forslag angaaende Forbundets kooperative Forretning »Alliance«. Herom udspandt der sig en længere Debat, der afsluttedes med Vedtagelse af forskellige Forslag vedrørende dette Foretagendes Drift.

Formanden for Forbundets Lærlinge-Sekretariat, *Svane-Hansen,* Aarhus, gav en Oversigt over Arbejdet blandt Fagets Lærlinge. Der findes nu 24 Lærlingeafdelinger med 526 Medlemmer i Elektrikerforbundet. Han gav en Række Oplysninger om Sekretariatets Arbejde og understregede bl. a., at man ikke søgte at begrænse Tilgangen af Lærlinge til Faget, men derimod søgte at stoppe Tilgangen af Lærlinge til de Firmaer, der bevislig ikke kunde og burde uddanne Lærlinge.

Efter at Diskussionen om dette Punkt var afsluttet, vedtog Kongressen, at Lærlingearbejdet skal fortsættes efter de paa Kongressen i 1934 afstukne Linjer. Det aarlige Tilskud fra Forbundet er 3 Kr. pr. fuldtbetalende Lærlingemedlem. Lærlingebladet »Kontakten« udsendes fortsat. Der afholdes aarlige Kursus for Lærlinge og de Tilsynsførende, dog i hvert Tilfælde under Forudsætning af Hovedledelsens Godkendelse. Statistik-Materialet søges udvidet, og en Række Opgaver, der er en Følge af den ny Lærlingelov, Svendeprøvekommissioner, Lønudvalg m. m., underlægges Lærlinge-Sekretariatet i Samraad med Hovedledelsen.

Forslag og Lovændringer.

Kongressen gik derefter over til Behandling af de særlige Forslag og Lovændringerne. Af Kongressens Vedtagelser nævner vi:

Det vedtoges at bevilge 1000 Kr. til Matteottifondens Spaniens-Indsamling.

Nogle Forslag, der tilsigter en mere systematisk Afholdelse af Tillidsmands- og Branchemøder, vedtoges.

Der fastsattes Regler for Forbundets Oplysningsarbejde, og det vedtoges bl. a., at Forbundets Ledelse skal raadføre sig med de forskellige Oplysningssektioner i Hovedstad og Provins angaaende Kursusarrangementer. Til Oplysningsarbejdet bevilgedes som hidtil 3000 Kr. pr. Aar.

Der vedtoges endvidere en Række Lovændringer angaaende Understøttelse i Tilfælde af Konflikt, Juleunderstøttelse samt anden Understøttelse. De fleste af de vedtagne forhøjede Ydelser træder straks i Kraft, og der sker en mindre Kontingentforhøjelse fra 1. April 1939.

Desuden vedtoges et Forslag om, at Forbundet under Hensyn til det øgede Medlemstal og det stærkt forøgede Arbejde, som ikke mindst de sociale Loves Administration paalægger Fagforeningerne, skal have 2 Sekretærer henholdsvis til Hjælp for Formanden og Hovedkassereren.

Fremtidens Arbejde.

Forbundsformand *Vald. Jensen* omtalte i et større Indlæg en Række af de Spørgsmaal, der havde været fremme paa Kongressen om de nye Arter af Arbejde, Priskurantforhold, Akkordarbejde, Kilometerpenge, Neon-Arbejdet, Luftledningsarbejdet m. m. Formanden skitserede, hvorledes Hovedledelsen ved kommende Forhandlinger og Overenskomstsituationer kunde tænke sig at rejse de forskellige Spørgsmaal og søge de mest aktuelle Forhold løst. De Delegerede gav Forbundsformanden enstemmig Tilslutning til det af ham skitserede Fremtidsprogram for Forbundets faglige Arbejde.

Valgene.

Til Forbundsformand genvalgtes enstemmigt og med Akklamation *Vald. Jensen,* og til Hovedkasserer *Jens S. Pedersen.*

Til ny Sekretær for Formanden valgtes *H. P. Asnæs,* København. Til Sekretær for Hovedkassereren valgtes *Fr. Noll,* København.

Til Hovedledelse valgtes derefter *Harry Schultz, Harald Svendsen, Svend Hansen* og *Aage Borup,* København. For Jylland valgtes *Chr. Knudsen,* Aalborg, *Sigv. Nielsen,* Aarhus, og *Niels Johnsen,* Kolding. For Fyn *Aug. Hansen* og for Sjælland, Bornholm og Lolland-Falster *Sv. Bram,* Frederiksværk.

Det vedtoges med Akklamation, at *Tonny Jensen,* København, der har haft Sæde i Forbundets Ledelse i 20 Aar, men nu fratraadte, udnævnes til passivt Æresmedlem af Hovedledelsen.

Revisorerne genvalgtes. Til Lærlingeudvalget genvalgtes *Robert Svane Hansen,* Aarhus, *Svend Hansen,* København, Sekretær *Asnæs* og Hovedkasserer *Jens S. Pedersen.*

Til Redaktør for Fagbladet genvalgtes *Malling* og til Redaktionsudvalg *Vald. Jensen, Sv. Hansen* og *Tonny Jensen.*

En Række korte Afskeds- og Takketaler blev nu holdt af alle de nyvalgte og Gæsterne, og derefter sluttede Formanden, Vald. Jensen, af med en Tak for den Saglighed, der havde præget Kongressens Forhandlinger, og med at udtale Haabet om fortsat Fremgang for Forbundet.

Rundskue

»FOLKE-FERIE«. I Henhold til Vedtagelse paa Repræsentantskabsmøderne den 5. Maj og 11. August d. A. har De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg besluttet, at der Mandag den 17. Oktober afholdes konstituerende Generalforsamling i den nye Organisation »Folke-Ferie«.

DANMARKS INDUSTRIEKSPORT. Værdien af Danmarks Industrieksport i første Halvaar af 1938 er af »Tidsskrift for Industri« opgjort til 202 Mill. Kr. mod ca. 200 Mill. Kr. for 1. Halvaar 1937, saaledes at dansk Industri praktisk talt har haft samme Eksport i 1. Halvaar af 1938 som i samme Tidsrum i Fjor.

Af nybyggede Skibe eksporteredes for 34,6 Mill. Kr. eller lige saa meget som i hele 1937. Maskinindustriens Eksport har andraget 34 Mill. Kr. mod 26 Mill. Kr. i Fjor, og Stigningen er særlig bemærkelsesværdig for Dieselmotorer og Maskiner til Metalbearbejdning. Derimod har Verdenskonjunkturerne været Olieindustrien imod, og Nedgangen har været særlig stor for vegetabilske Olier, Oliekager og Sojaskraa.

INDUSTRIENS PRODUKTIONSVÆRDI. Statistisk Departement har udsendt sin Produktionsstatistik for Aaret 1937, der hovedsagelig omfatter de Fabriker med over 5 Arbejdere, der er underkastet Fabrikslovens Tilsyn, samt de statskontrollerede Virksomheder indenfor Sprit-, Frugtvin-, Øl-, Sukker-, Chokolade-, Sukkervare-, Margarine-, Kaffesurrogat- og Tobaksindustrierne, hvor Oplysningerne tilvejebringes gennem Beskatningsmyndighederne.

Den samlede Produktionsværdi for de af Statistiken omfattede Industrier er opgjort til 3019 Mill. Kr. i 1937 imod henholdsvis 2756 Mill. Kr. og 2601 Mill. Kr. for 1936 og 1935. Fraregnes Eksportsvineslagterierne bliver den samlede Produktionsværdi 2506 Mill. Kr. for 1937 imod 2255 og 2098 Mill. Kr. for de to foregaaende Aar.

EN INDMELDELSE. Dansk Politiforbund har foretaget Urafstemning om, hvorvidt man, efter at samtlige Landets Polititjenestemænd er blevet statsansatte, skulde indmelde de hidtil kommunalt ansatte Polititjenestemænd i Statstjenestemændenes Centralorganisation (Sølvsnorene), i Lighed med, hvad der har været Tilfældet siden 1920 for de under Forbundet hidtil staaende statsansatte Polititjenestemænd, nemlig Sønderjydsk Ordenspoliti og Statens Færdselspoliti. Resultatet af Urafstemningen var, at 1210 Medlemmer stemte for og 990 imod Indmeldelsen, og Tilslutningen er dermed en Kendsgerning. Indmeldelsen betyder en Tilgang af ca. 2500 nye Medlemmer til Statstjenestemændenes Centralorganisation.

Beskæftigelse og Arbejdsløshed.

I 1937 kom, for første Gang siden 8 Aar, Antallet af beskæftigede Arbejdere igen op paa samme Niveau som før den økonomiske Verdenskrise.

Dersom man beregner Gennemsnittet af beskæftigede Arbejdere i Verden (d. v. s. i 16 af de vigtigste Industrilande) i 1929 lig 100, saa vil man finde, at det tilsvarende Tal i 1930 sank til 92, i 1931 til 83 og i 1932 til 75. Senere steg Tallet til 78 i 1933, 84 i 1934, 88 i 1935, 93 i 1936 for i 1937 igen at naa op til 100.

Verdensarbejdsløsheden er imidlertid ikke sunket tilsvarende. Saafremt Gennemsnitstallet af registrerede arbejdsløse Arbejdere Verden over i 1929 sættes til 100, finder man, at dette Gennemsnitstal i 1930 steg til 164, i 1931 til 235, i 1932 til 291 for derefter at synke til 277 i 1933, 255 i 1934, 196 i 1935 og 151 i 1936. I 1937 var det sunket til 111 — altsaa fremdeles noget højere end 1929 Aars Niveau.

Disse Tal, som meget slaaende illustrerer den økonomiske Verdenskrises Følger for Arbejdernes Beskæftigelsesmuligheder, er udregnet af det internationale Arbejdsbureau i Genève og gengivet efter den af Arbejdsbureauet nylig udgivne statistiske Aarbog, »*International Year-Book of Labour Statistics, 1938*«.

En Tabel med Indekstal for det faktiske Antal udførte Arbejdstimer i hele Verden (d. v. s. de allerede nævnte 16 vigtigste Industrilande) viser, at der for 100 Arbejdstimer i 1929 kun blev udført 88 i 1930, 76 i 1931 og 64 i 1932. I 1933 steg Gennemsnitstallet igen til 69, i 1934 til 74, i 1935 til 78, i 1936 til 85 for i 1937 at naa op til 90.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Produktionsindeks for Industrien er for August Maaned uforandret 107 mod 106 for August 1937 (Basisaar 1935 = 100). I Forhold til Juli 1938 viser Indekstallet for August en mindre Stigning for Næringsmiddelindustrien, Jern- og Metalindustrien samt Sten-, Ler- og Glasindustrien, mens de øvrige Industrigruppers Produktion enten er gaaet ned eller er uforandret.

Det samlede Beskæftigelsestal for Industrien (det gennemsnitlige Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag) er for August 1938 beregnet til 1.306.000 mod 1.256.000 i Juli 1938 og henholdsvis 1.317.000 og 1.295.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

Engelsk Fagforeningskongres.

Den engelske Landsorganisations 70. Kongres aabnedes d. 5. Septb. i Blackpool, hvor ikke mindre end 650 Delegerede repræsenterede henved 5 Mill. Medlemmer. Medlemstallet overgaar nu selv Tallene fra de første Efterkrigsaar, og baade organisatorisk og lønmæssigt set er den engelske Fagbevægelses Stilling meget stærk.

Den ved Oprustningen fremkaldte økonomiske Aktivitet har sin Andel i dette. Paa Kongressen var derfor Oprustningen (samt de økonomiske Problemer, som vil opstaa efter Fuldendelsen af Oprustningsprogrammet) og den internationale Situation i Centrum for Forhandlingerne.

Kongresberetningen omtaler de Forhandlinger, som paa Premierministerens Foranledning har fundet Sted mellem Regeringen og Landsorganisationens Ledelse om en Fremskyndelse af Oprustningsprogrammet. Fagforeningerne har herunder anerkendt »Nødvendigheden af en tidssvarende Styrkelse af Landets Forsvar«. I et Brev til Premierministeren i Marts 1938 udtaler Landsorganisationen, at »alle konkrete Forslag, som det maatte vise sig nødvendigt at fremsætte for at fremskynde Oprustningsprogrammets Fuldførelse, kan bedst drøftes ved direkte Forhandling mellem Regeringen, Fagforeningerne og Arbejdsgiverne i de paagældende Industrier«.

Det er af Landsorganisationens Ledelse saavel overfor Fagforeningerne som overfor Regeringen paapeget, at Forhandlinger med Regeringen om Oprustningen maa føres paa Grundlag af økonomiske og ikke politiske Betragtninger. Forhandlingerne har ikke resulteret i nogen Art Forpligtelser fra nogen af Siderne. Der er hverken forlangt eller givet nogen bestemte Tilsagn til Regeringen. Premierministeren har dog klart udtrykt, at det ikke var Regeringens Hensigt at søge gennemført Love, der var vendt imod Fagforeningernes Virksomhed.

Landsorganisationen har paa den anden Side ikke lagt Skjul paa, at der i Fagforeningerne er en ret kraftig Modstand imod den Udenrigspolitik, den engelske Regering fører. Paa Kongressen i Blackpool udtalte Citrine, at der om Oprustningen i sig selv ikke herskede Tvivl. Den britiske Fagbevægelse har tidligere anerkendt Nødvendigheden af at anvende bevæbnet Magt imod Angriberne. »Dersom vi stilles overfor en Udfordring, maa vi øve Modstand. Vi har klart givet Udtryk for dette sidste Aar, da vi erklærede os indforstaaet med Regeringens Oprustning, dersom den tilsigtede at imødegaa en Udfordring. Naar vi har taget det Standpunkt, kan ingen Ledelse unddrage sig det deraf følgende Ansvar.«

Dette Aars Kongres vedtog med overvældende Flertal Beretningen om Oprustningen og godkendte de førte Forhandlinger med Regeringen.

— — —

Under Kongressens Drøftelse blev forelagt en Del Resolutioner om den internationale Situation og om Afholdelse af en Landskonference til Drøftelse af Regeringens Udenrigspolitik. Indholdet af Resolutionerne lader ingen Tvivl tilbage om Arbejdernes Utilfredshed med Regeringens Udenrigspolitik.

Problemet er af vidtrækkende Betydning for Arbejderbevægelsen. Naar man nationalt og internationalt har anerkendt Nødvendigheden af Oprustning, saa bliver tilbage Spørgsmaalet om, under hvilke Forudsætninger Arbejderne vil godkende de militære Magtmidlers Anvendelse. Arbejdernes Godkendelse af Oprustningen kan da kun ses ud fra den Forudsætning, at de militære Magtmidler skal anvendes til Virkeliggørelse af den kollektive Sikkerhed, d. v. s. en fælles Afværgeaktion fra alle Magters Side overfor Angriberne.

Kongressen i Blackpool vedtog en Resolution, hvori Regeringen beskyldes for at have gjort alt for at »understøtte de fascistiske Regeringer i Italien, Tyskland og Japan. Regeringens Politik har derved ikke alene forringet den britiske Nations Anseelse, men ogsaa ved sin Vaklen og Usikkerhed faktisk begunstiget Krigen«. Kongressens Udtalelser om den nuværende Regering konkluderer i en Tilkendegivelse af Fagbevægelsens Vilje til at udfolde enhver tænkelig Aktivitet for at naa til Dannelsen af en Arbejderregering.

— — —

Kongressen tog ogsaa Stilling til Spørgsmaalet om de russiske Fagforeningers Optagelse i den faglige Internationale. I sin Beretning til Kongressen anfører Ledelsen Grundene til, at den engelske Delegation paa Mødet i Oslo maatte støtte Opfattelsen fra de Lande, som ønskede, at Forhandlingerne ikke skulde fortsættes. Udtalelser fra flere Lande havde tilkendegivet, at en Antagelse af de russiske Betingelser eller en Videreførelse af Forhandlingerne vilde betyde en Sprængning af Fagforeningsinternationalen. Man var klar over, at Stillingen var fuldstændig ændret efter den principielle Beslutning paa den internationale Fagkongres i London 1936.

Et Forslag til Misbilligelse af den af den britiske Delegation indtagne Holdning i Spørgsmaalet om de russiske Fagforeninger blev forkastet med 2.619.000 Stemmer mod 1.493.000. Derefter vedtog Kongressen enstemmigt en Resolution, hvori man udtaler en Beklagelse af, at Forhandlingerne med de russiske Fagforeninger ikke har kunnet føre til et tilfredsstillende Resultat. Kongressen udtrykker paany Ønsket om, at der i Samarbejde med Fagforeningerne i alle Lande fortsat kan arbejdes hen imod international faglig Enhed, og det paalægges Ledelsen at arbejde herfor.

— — —

Trods den voldsomme Oprustning findes der endnu en betydelig Arbejdsløshed i mange Fag. Arbejdsløshedstallet steg uafbrudt sidste Aar, og Udsigterne for de kommende Maaneder er ikke lyse. Fagkongressen i Blackpool maatte derfor ogsaa beskæftige sig med disse Problemer. Regeringens Politik — udtalte Kongressen — synes at være baseret paa det Grundprincip, at Arbejdsløsheden, saalænge den holder sig under de to Millioner, udelukkende er et Socialforsikringsproblem.

»Arbejdsløsheden hører sammen med selve det kapitalistiske System« — udtaler Kongressens Resolution. Internationalt økonomisk Samarbejde gennem Folkeforbundet, systematisk Opbygning af Erhvervslivet og en Reorganisering af Nøgleindustrierne efter de Retningslinier, som forlængst er foreslaaet af Landsorganisationen, er de nødvendige Arbejdsopgaver for Regeringen i Øjeblikket.

Kongressen afviste Tanken om en Forringelse af den sociale Forsorg. Befolkningens Beskyttelse imod Arbejdsløshed og Sygdom er ligesaa bydende og nødvendige nationale Opgaver som Opretholdelsen af et passende nationalt Forsvar.

Regeringen opfordres til Oprettelse af et Organ til Gennemførelse af Planøkonomien. Dette Organ skal udarbejde Forslag til Reorganisering af Erhvervslivet, bedre Udnyttelse af Landets Hjælpekilder, Modernisering og Centralisering af visse Industrier samt Særforanstaltninger for visse særligt haardt ramte Omraader.

Nyt fra Udlandet

ARBEJDSLØSHEDSFORSIKRING I NORGE. Som bekendt er der fornylig i Norge vedtaget en Lov om obligatorisk Arbejdsløshedsforsikring. Loven skal træde i Kraft paa et Tidspunkt, som Regeringen endnu skal fastsætte. Med Henblik paa de saglige og administrative Forholdsregler, som Lovens Gennemførelse gør paakrævet, antages det, at Loven vil træde i Kraft den 1. Januar eller 1. Juli 1939.

Hidtil hvilede Arbejdsløshedsunderstøttelsen i Norge paa det saakaldte Genter-System med direkte Tilskud til Fagforeningernes Arbejdsløshedskasser, og Antallet af forsikrede Arbejdere var derfor forholdsvis lavt og udgjorde i de sidste Aar ikke over 85.000. Derimod vil den nye Lov formentlig komme til at omfatte over 550.000 forsikrede Personer. Forsikringspligten skal i alt væsentlig omfatte alle Personer, der falder ind under Sygeforsikringen, dog med forskellige Undtagelser. Arbejdsløshedsforsikringen skal saaledes ikke omfatte Arbejdere i Landbrug, Havebrug og Skovbrug, Fiskeriet samt Husmedhjælpere.

EN SVENSK FERIEORGANISATION. Paa den svenske Landsorganisations Initiativ er der nedsat et Udvalg med den Opgave nærmere at undersøge Mulighederne for at tilvejebringe en billig og tilfredsstillende Rekreation for de Arbejdergrupper, som i Henhold til den fornylig vedtagne Ferielov faar Ret til Ferie eller faar deres Ferie væsentlig forlænget.

Udvalget bestaar af Repræsentanter for Landsorganisationen, det kooperative Forbund, Arbejdernes Rejseorganisation »Reso«, Arbejdernes Oplysningsforbund og Rigsforbundet Landsbyernes Folk. Udvalgets Arbejde skal foregaa i nær Forbindelse med den Virksomhed, som udøves af »Reso«. Man vil bl. a. undersøge Muligheden af en Indkvartering af Byernes Arbejderfamilier paa Landet samt af at tilvejebringe andre billige Ferieophold.

ORGANISERINGEN AF FERIEN I NORGE. Den norske Landsorganisations Ledelse har nedsat et Udvalg til Undersøgelse af Spørgsmaalet om en bedre Udnyttelse af Ferie- og Fritiden. Udvalget bestaar af Repræsentanter for Landsorganisationen, Partiet, Arbejdernes Oplysningsforbund, Idrætsforbundet, Afholdsforbundet og Ungdomsforbundet.

Det kan i denne Forbindelse bemærkes, at den norske Socialminister Torp har sammenkaldt en Konference til Drøftelse af samme Spørgsmaal. Ministeren er af den Mening, at Spørgsmaalet er saa omfattende og mangesidig, at han finder det hensigtsmæssig at drøfte Sagen, forinden de interesserede Organisationer paabegynder Udarbejdelsen af bestemte Planer.

Indbydelse til Konferencen er sendt til Landsorganisationen, Arbejdsgiverforeningen, Oplysningsforbundet, Rejsetrafikorganisationerne, Norges Statsbaner, Bilorganisationerne, Hotelejerforeningen, Turistforeningen og Friluftsraadene.

Lønbevægelser og Konflikter

Bogbindere.

Efter at *A/S C. Schou* for sin Papæskefabrik er blevet Medlem af Papæskefabrikantforeningen, har denne opsagt den løbende Overenskomst til Ophør den 1. September og paastaaet, at den mellem Papæskefabrikantforeningen og Bogbinderforbundet i Danmark gældende Overenskomst fra denne Dato maatte træde i Stedet.

Forbundet har ikke villet godkende dette, og der blev i den Anledning afholdt et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 7. September. Mødet sluttede med, at Forbundet mundtlig godkendte det fremsatte Krav og det Princip, der ligger i Bang & Ping-Kendelsen, Sag Nr. 1084 for D. f. V., for den Del af Arbejderne, som er beskæftigede paa en saadan Maade, at de naturligt falder ind under Overenskomstens Omraade.

Overenskomsten mellem Forbundet og Schous Fabriker var fornyet i 1937 og det er derfor karakteristisk at se Arbejdsgiverforeningen som Fortaler for et Lønreduktionsforslag fra 6—9%, naar man dog er vidende om, at 1937-Overenskomster, som er fornyede i 1938, har faaet en Forhøjelse paa mindst 6%.

Forbundet forbeholdt sig sin Stilling overfor en Del Arbejdere, der var beskæftigede ved Konvolutarbejde og andet, som ikke omfattes af Overenskomsten med Papæskefabrikantforeningen.

Forgyldere.

Angaaende en Klage fra Forgylderforbundet over, at *Helsingør Rammelistefabrik A/S* ikke havde overholdt en overenskomstmæssig Bestemmelse om Lønregulering af Akkordpriserne, afholdtes der den 1. September 1938 i Arbejdsgiverforeningen et Fællesmøde, hvor der mellem Parterne opnaaedes Enighed om en Akkordprisliste og en Efterregulering.

Malere.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 10. August forhandledes der om en af Malerforbundet i Danmark fremsendt Klage over, at *Centralforeningen af Malermestre* under Dansk Arbejdsgiverforening havde paalagt *Mesterforeningen i Stege* at ophøre med at udbetale en hidtil almindelig gældende Tillægsbetaling udover den almindelige Timeløn under Henvisning til, at nævnte Forening var indtraadt som Medlem af Arbejdsgiverforeningen.

Ved Fællesmødet opnaaedes der Enighed om en Ordning af det paaklagede Forhold.

Murere.

Den 9. August afholdtes i Arbejdsgiverforeningen et Fællesmøde i Anledning af en Klage fra Arbejdsgiverne over en uvarslet Arbejdsstandsning foretaget af 4 Murersvende hos *Murermesterr Larsen,* Jyllinge, der opførte 5 Statshusmandshuse i Vridsløse og Herstedøster.

Anledningen til Arbejdsstandsningen var, at Murermester Larsen ikke fortrinsvis beskæftigede Svende fra den paagældende Afdelings Omraade, hvilket han er overenskomstmæssig forpligtet til.

Mødet endte med, at Murermesteren forpligtedes til ved Antagelse af ny Arbejdskraft at tage denne fra Taastrup Afdeling.

For den ulovlige Strejke, der havde varet fra 5. til 10. August, betaler Fagforeningen i Taastrup 50 Kr. til Mesterforeningen for Bygningshaandværkere i Gl. Roskilde Amt.

Smede og Maskinarbejdere.

Mellem Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og *A/S Smith & Co.,* Odense, var der opstaaet en Uoverensstemmelse derved, at Firmaet krævede Spisetiden forlagt for enkelte Arbejdere paa enkelte Dage, uden dog at yde Ekstrabetaling for den stedfundne Forskydning.

Uoverensstemmelsen var til Behandling paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 1. August, og Forbundet fastholdt her sit Standpunkt, at naar der findes Opslag med Hensyn til Arbejdstid og Spisetid, maatte Arbejderne være berettigede til at kræve disse Tider overholdt. Forbundet gjorde derfor ikke det foreliggende til et Betalingsspørgsmaal, men derimod til et principielt Spørgsmaal, idet dog tilføjes, at hvis der sker Maskinskade eller staar større Værdier paa Spil, vilde Forbundets Medlemmer ikke modsætte sig, at Spisetiden evt. blev udskudt.

Der opnaaedes ikke Enighed, og Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig sin Stilling.

Den 1. September afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen med det Formaal at faa oprettet en Overenskomst mellem Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og *Centralforeningerne for Blikkenslager- og Kobbersmedemestre i Jylland og Østifterne.*

Ved lokale Forhandlinger var der i Forvejen opnaaet Enighed, med Undtagelse af Fastsættelse af Timebetalingen. Det lykkedes ikke at blive enige herom, og Smedeforbundet overvejer hvad der videre skal foretages i Sagen.

Sukkervare- og Chokoladearbejdere.

Fabrikant C. Mølmark havde opsagt den med Forbundet gældende Overenskomst og betragtede sig dermed som løst fra enhver Forbindelse med Forbundet.

I den Anledning afholdtes der et Fællesmøde den 27. Juli paa D. s. F.s Kontor, hvor man i Overensstemmelse med Kendelse Nr. 836 gjorde Firmaet opmærksom paa, at Overenskomsten stadig stod ved Magt, og at Parterne først var frigjort, naar en af dem, efter behørig Varsling, etablerede Arbejdsstandsning.

Et Spørgsmaal om Efterbetaling blev bragt i Orden, og Firmaet fik en Frist til den 3. August d. A. for at afgøre, hvorvidt det vilde fastholde sit Standpunkt vedrørende Frigørelsen af Overenskomsten.

Firmaet har senere meddelt, at det betragter Opsigelsen som annuleret.

Tobaksarbejdere.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 23. August behandlede man en Klage over, at Tobaksarbejderforbundets Medlemmer hos *Firmaet Petersen & Sørensen, Horsens,* gentagne Gange i Løbet af en Uge har afholdt Branchemøder i Arbejdstiden og efter den foreliggende Opgørelse drejer det sig om ialt 17 Timer omfattende 105 Arbejdere.

Paa Mødet opnaaedes ikke Enighed og Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig derfor at indbringe Sagen til Afgørelse ved Den faste Voldgiftsret.

Arbejdsmænd.

En Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at *A/S Brdr. Braun* — trods det, at Budenes Forbunds Standardoverenskomst var gældende for dette Aktieselskab — havde underbetalt et Bud for et Beløb af 590 Kr., behandledes paa et den 23. August afholdt Fællesmøde.

Arbejdsgiverforeningen udbad sig et Par Dages Henstand til at anstille nærmere Undersøgelser, og iøvrigt forbeholdt Forbundet sig, forsaavidt Enighed ikke skulde opnaas, at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 23. August behandledes en Klage over, at Fabrikarbejdernes Forbund havde meddelt i Social-Demokraten, at det var Fagforeningens Medlemmer forbudt at søge eller tage Arbejde hos *Skand. Barnevognsfabrik »Itkin«,* da Firmaet foretrak uorganiseret Arbejdskraft.

Arbejdsgiverne formente, at denne Meddelelse var en uvarslet og dermed ulovlig Blokade, medens Fagforeningen beklagede sig over Firmaets ulovlige Indblanding i Organisationsforholdene.

Der kunde ikke opnaas Enighed om Formuleringen af et Dokument til Afgørelse af Sagen, hvorefter Parterne forbeholdt sig deres Stilling.

Der forhandledes den 24. August i Arbejdsgiverforeningen under Hovedorganisationernes Medvirkning om Oprettelse af en Overenskomst mellem Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdeling i Frederikssund og *Firmaet Axel B. Lange.*

Ved et Møde den 4. August i Frederikssund var der opnaaet betinget Enighed paa visse Punkter, medens man var uenige om Timelønnen ved almindeligt Arbejde og Timelønnen ved Pramlosning uden mekanisk Hjælp samt et Par enkelte andre Spørgsmaal.

Der opnaaedes ingen Enighed, saaledes at Parterne staar paa samme Standpunkt som før den 4. August.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 25. August behandlede man en Uoverensstemmelse mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og *A/S Hans Danckert & Co,* Fredericia, og *A/S Heinrich G. Storke,* Augustenborg, der begge benytter Ungarbejdere til at udføre Arbejde, der hidtil har været omfattet af Dansk Arbejdsmandsforbunds Overenskomst med Havnesammenslutningen.

Hos Danckert & Co. beskæftiges fra 3—4 Ungarbejdere, som aflønnes med 15 Kr. pr. Uge og hos A/S Heinrich G. Storke en ung Mand paa en 16—17 Aar, som aflønnes med 4 Kr. pr. Dag.

Mødet endte uden Resultat, idet Arbejdsgiverforeningen stillede sig paa de to Aktieselskabers Side og hævdede, at Arbejdsgiverne alene havde Ret til at lede og fordele Arbejdet og antage den efter deres Skøn mest passende Arbejdskraft.

Dansk Arbejdsmandsforbund forbeholdt sig derfor sin Stilling og Ret til at indbringe Spørgsmaalene for Den faste Voldgiftsret eller iværksætte Sympatiaktion i Henhold til Septemberforligets Punkt 2.

En Konflikt hos *Firmaet Carl Cohns Sønner,* Valby, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 30. August med følgende Resultat:

Arbejdet genoptages i Morgen, Onsdag den 31. August, Kl. 11,30, og Firmaet forbeholder sig Adgang til at søge Erstatning i Anledning af Arbejdsstandsningen.

Firmaet opretholder den skete Afskedigelse, men erklærer sig iøvrigt villig til gennem en politimæssig Undersøgelse nærmere at søge det passerede klarlagt. Skulde denne Undersøgelse ikke føre til et positivt Resultat med Hensyn til at opklare Gerningsmanden, vil den trufne Afgørelse staa ved Magt.

REDAKTØR: CHR. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Alle 12, 2. S., København V. .·. Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 7 * KØBENHAVN DEN 15. OKTOBER 1938 * 35. AARGANG

Aarets Forbundskongresser.

Det er et stort Antal Forbundskongresser, der er afholdt i Aarets Løb, idet Repræsentanter for ikke mindre end 24 Forbund i de seneste Maaneder har været samlet til fælles Drøftelse af Organisationernes Virksomhed og Fastsættelse af Retningslinier for Fremtidens Arbejde.

Vil man give et samlet Billede af Kongressernes Forløb, kan det siges, at det er *praktiske Organisationsspørgsmaal,* der har behersket Debatterne. Beretning om Virksomheden og herunder Omtale af de senere Aars *Overenskomstsituationer* var de Punkter, der stod først paa Dagsordenen og tog mest Tid. Herved var der selvfølgelig ogsaa Lejlighed til at tage Stilling til en Række Spørgsmaal af principiel Karakter og af Betydning for hele Fagbevægelsen.

Paa de i 1937 afholdte Forbundskongresser var Spørgsmaalet om Statsindgreb i Arbejdskonflikter stærkt fremme, men i Aar har dette Spørgsmaal ikke i samme Grad præget Forhandlingerne. De Resultater, der opnaaedes ved Overenskomsternes Fornyelse i 1938, saavel som hele Overenskomstbevægelsens fredelige Forløb har ikke i samme Omfang som i 1937 kaldt paa Kritiken, og der kunde da ogsaa stort set konstateres Tilfredshed med de gennemførte Forbedringer, selv om der fra flere Sider blev givet Udtryk for den Opfattelse, at forskellige berettigede Krav burde have været imødekommet.

Spørgsmaalet om *Samarbejdet mellem Forbundene* før og under Overenskomstsituationerne samt *Afstemningsformen* ved fælles Afgørelser har derimod været drøftet paa Kongresserne i alle interesserede Forbund. Tanken om Samarbejde har faaet Tilslutning paa alle Kongresser, uden at man dog herved er gaaet saa vidt at ville frasige sig Retten til selv at træffe Afgørelse om de egne Anliggender, og med Hensyn til Afstemningsformen er de fleste Forbund gaaet ind for Urafstemningsprincipet, hvorved de dog har ladet Muligheden aaben for at tilslutte sig den Ordning, der opnaas Enighed om indenfor De samvirkende Fagforbund, mens en Række navnlig mindre Forbunds Kongresser endog allerede har besluttet, at de til enhver Tid indenfor D. s. F. gældende Samarbejds- og Afstemningsregler ogsaa er gældende for vedkommende Forbund. Det vil nu snart vise sig, om det af D. s. F. nedsatte Udvalg er i Stand til at foreslaa den kommende ekstraordinære Generalforsamling en Løsning, der dækker alle Opfattelser og kan faa Tilslutning fra alle Forbund.

— — —

Saavel i Beretningerne til Kongresserne som under Debatterne har de sidste Aars *sociale Lovgivning* været Genstand for megen Omtale. Fra alle Sider har man anerkendt Regeringens og Lovgivningsmagtens betydningsfulde Indsats og de vigtige Fordele, de fagorganiserede Arbejdere har naaet ad politisk Vej. Love som *Overarbejdsloven* og navnlig *Ferieloven,* hvis Bestemmelser er langt mere vidtgaaende end de tilsvarende Bestemmelser i de Ferielove, som i det sidste Aar er forelagt eller allerede gennemført i Lande som f. Eks. Sverige, Finland og

England, blev ikke blot betegnet som et vigtigt socialt Fremskridt, men tillige som Midler i Kampen mod Arbejdsløsheden. En Række Kongresser har vedtaget Resolutioner, der udtaler Tak til Regering og Rigsdag for de gennemførte Reformer.

Ved Behandlingen af dette Punkt har man tillige understreget Betydningen af Samarbejdet mellem Fagbevægelsen og Partiet, og der har været Enighed om den Opfattelse, at Forudsætningen for en videre Udbygning af det sociale Reformarbejde er en stærk og enig Fagbevægelse.

— — —

Med Henblik paa den store Arbejdsløshed er det kun naturligt, at Kongresserne ogsaa har taget Stilling til *Arbejdsløshedsproblemet* og i de hertil vedtagne Udtalelser har formuleret deres Krav om effektive Foranstaltninger imod dette Samfundsonde. Man har anerkendt den Indsats, der er ydet gennem Vedtagelsen af de forskellige Beskæftigelseslove, men samtidig fremsat Ønske om en Fremskyndelse af disse Loves Praktisering, saaledes at deres Virkninger i fuldt Omfang kan gøre sig gældende paa Arbejdsmarkedet.

I denne Forbindelse har adskillige Kongresser ogsaa drøftet Muligheden af en *Arbejdstidsforkortelse* og bl. a. foreslaaet at søge denne gennemført ved Indførelse af Weekend. Den almindelige Opfattelse har dog været, at Arbejdstidsspørgsmaalet ikke kan løses separat for de enkelte Fag, men kun generelt, og at det derfor maa overlades til De samvirkende Fagforbund at arbejde videre med denne Sag.

Lærlingespørgsmaalet — Uddannelsen og Lærlingenes Organisering i Tilslutning til Forbundet — har staaet til Debat paa flere Kongresser, der har besluttet at udbygge bestaaende Lærlingeafdelinger henholdsvis at bistaa Afdelingerne ved Oprettelsen af saadanne Afdelinger, hvor de endnu ikke findes.

Af Kongressernes Forhandlinger fremgaar, at *Oplysningsarbejdet* indtager en stadig mere fremtrædende Plads i Forbundenes almindelige Virksomhed. Betydningen af en Fortsættelse og Udvidelse af dette Arbejde blev anerkendt fra alle Sider, ligesom de hertil fornødne Midler blev stillet til Raadighed. Ligeledes besluttede forskellige Kongresser en Udvidelse henholdsvis et forbedret Udstyr af Forbundenes *Fagblade*. Paa dette Omraade kan der iøvrigt i de senere Aar konstateres væsentlige Fremskridt.

— — —

Grænsespørgsmaal og Spørgsmaal om en Udvidelse af *Organisationsomraadet* er blevet behandlet paa flere Kongresser, bl. a. hos Arbejdsmændene, Elektrikerne, Murerne og Specialarbejderne. Som bekendt er Grænsespørgsmaal et højst ømtaaleligt Emne, der meget let sætter Sindene i Bevægelse, og Erfaringerne viser, at det i Reglen er svært at naa en for begge Parter tilfredsstillende Løsning. Vi vil ikke gaa i Enkeltheder angaaende de herom førte Forhandlinger og vedtagne Beslutninger, men kun i al Almindelighed udtale Haabet om, at de Grænsespørgsmaal, der har været fremme paa Kongresserne, kan bringes ud af Verden ved gensidig Forstaaelse. Mellem en Række Forbund er der jo allerede oprettet Grænseoverenskomster, og for disse Fags Vedkommende er det lettere at faa Tingene til at glide, selv om der givetvis altid kan opstaa Gnidninger. Ulige vanskeligere stiller Sagen sig imidlertid, naar det drejer sig om en Udvidelse af de bestaaende Organisationsrammer eller om Overflyttelse af nye Arbejdergrupper, thi hvert Forbund ønsker som bekendt at holde fast paa sine Medlemmer og værne sit Arbejdsomraade.

Ikke mindre end 9 Forbund har *skiftet Formand,* enten som Følge af Dødsfald, Overgang til anden Livsstilling eller af andre Grunde. Desuden har flere Kongresser besluttet at udvide den daglige Ledelse gennem Ansættelse af en eller to fastlønnede Sekretærer. Denne Udvidelse, der er betinget af Forbundenes Vækst og det stadig mere omfattende Arbejde, der paahviler den daglige Ledelse, vil sikkert bære gode Frugter og muliggøre en hurtigere Behandling af de løbende Sager.

— — —

Et fælles Træk i Beretningerne til de forskellige Kongresser er Forbundenes gode *Formueforhold* og Fremgangen i *Medlemstallet.* Bortset fra Lockouten i 1936 har vi jo lige siden 1925 været forskaanet for Storkonflikter, og dette Forhold har selvfølgelig ikke kunnet undgaa at paavirke den finansielle Stilling, der nu er saa grundfæstet, at Forbundene maa siges at være godt rustede til at møde eventuelle kommende Konflikter.

Med Hensyn til Medlemsfremgangen udviser Husassistenternes Forbund den største procentvise Stigning, idet Medlemstallet i Kongresperioden er steget fra 500 til 1500. Dette Forbund har nu haft sit Gennembrud og kan regne med yderligere stærk Fremgang i de kommende Aar. Dansk Arbejdsmandsforbund opviser den

største talmæssige Fremgang, idet Medlemstallet er steget med 30.000 og nu udgør omtrent 190.000. Forbundet er dermed den største Fagorganisation i Skandinavien. Men ogsaa andre Forbund har været i stærk Vækst. I Kongresperioden er Kvindeligt Arbejderforbund saaledes gaaet frem med 5000 Medlemmer, Handels- og Kontormedhjælperforbundet med 4000, Tekstilarbejderforbundet med 2000, Postforbundet med 1900 — paa Grund af Københavns Postbudeforenings Genindmeldelse, Murerforbundet med 1500, Tjenerforbundet med 1200, Elektrikerforbundet med 800 og Bogbinderforbundet med omtrent 800 Medlemmer. De fleste andre Forbund kan ligeledes notere en Medlemstilvækst, omend af mindre Omfang.

— — —

De to *udenfor Samvirksomheden* staaende Forbund, der har holdt Kongres i Aar, var Slagteriarbejdernes og Bryggeriarbejdernes Forbund. Et af de vigtigste Punkter paa Dagsordenen var begge Steder Spørgsmaalet om Forbundets *Indmeldelse i De samvirkende Fagforbund,* som henvistes til Medlemmernes direkte Afgørelse. Desværre har Afstemningen i begge Forbund givet stort Flertal imod en Indmeldelse, som dermed formentlig ikke vil blive til Virkelighed i den nærmeste Fremtid. Man kan beklage denne Afgørelse, navnlig fordi vor Tid kalder paa Sammenhold og Samvirke mellem alle faglige Organisationer, men vi skal ikke opkaste os til Dommere og sætter vor Lid til, at Udviklingen efterhaanden ogsaa vil bibringe disse Forbunds Medlemmer Forstaaelse af Samarbejdets Betydning.

— — —

De fleste Beslutninger paa de i Aar afholdte Forbundskongresser tager selvfølgelig kun Sigte paa Forbundenes og Medlemmernes egne Forhold, og for disses Vedkommende turde en Kommentar derfor være overflødig. Hvad de Beslutninger angaar, der berører Spørgsmaal af Interesse for hele Fagbevægelsen, kan det siges, at alle Beslutninger peger i samme Retning og giver Udtryk for Ønsket om at afstemme de forskellige Hensyn og Interesser efter hinanden til Gavn for Helheden. Som Helhedsresultatet fremgaar af Dagens Mangfoldighed, saaledes vil de forskellige Beslutninger paa de talrige Forbundskongresser føje sig sammen som et Led i vor fælles Stræben efter at styrke og underbygge vor Bevægelse og gøre den bedre rustet til at møde Fremtidens Opgaver.

Regeringens Arbejdsprogram.

Rigsdagssamlingen 1938/39 indledes den 4. Oktober med en Tale af Stauning, der nu paa 10. Aar staar i Spidsen for Landets Regering. I denne den saakaldte Trontale fremlagde Regeringen sit Arbejdsprogram for den sidste Rigsdagssamling før Valget — eller Valgene — som skal finde Sted i 1939.

Grundlov og Valglov.

Stauning udtalte bl. a.:

Den forestaaende Rigsdagssamling vil imidlertid blive præget af to Opgaver, som i første Række paatrænger sig, nemlig Forslag til *Revision af Rigets Grundlov* og Bestræbelser for at *mindske Arbejdsløsheden* ved forøget Beskæftigelse.

Forfatningssagen er som bekendt forberedt ved den ifølge Lov af 3. Februar 1937 nedsatte Kommission. Til den i Loven foreskrevne Tid har Kommissionen afgivet en Betænkning, og et Flertal i Kommissionen har indstillet et Forslag om Ændring af en Række Bestemmelser i Grundloven, særlig af saadanne, der angaar Valgretsalder, Valg af Rigsdag, Rigsdagens Sammensætning, Arbejdsmaaden for Rigsdagen o. s. v.

I Tilslutning til dette Forslag, som agtes fremsat for Rigsdagen, fremsætter Indenrigsministeren Forslag til Valglov afpasset efter de foreslaaede Grundlovsbestemmelser, og Justitsministeren fremsætter Forslag til Lov om Ministres Ansvarlighed overensstemmende med det Lovforslag, der har været forelagt i Forfatningskommissionen.

Bekæmpelse af Arbejdsløsheden.

Til den anden Opgave: *Bekæmpelse af Arbejdsløsheden,* maa man forvente, at de bestaaende Erhverv kan yde væsentlig Medvirken. Der er sket Henvendelse herom til de store Erhverv, Landbrug og Industri.

En væsentlig Forøgelse af Erhvervslivets Indsats vil kunne ventes gennem det offentliges Støtte til Byggeriet. Ved Loven om Boligbyggeri stilles i de kommende Aar 16 Mill. Kr. aarlig til Raadighed for Finansiering paa dette Omraade, og ved et i længere Tid forberedt Lovforslag, er det Hensigten gennem en vis Tidsperiode at *gennemføre en tiltrængt Sanering af*

usunde Bydele saavel i Hovedstaden som i andre af Landets Byer. Ogsaa anden Støtte til Fremme af Byggeri forberedes gennem et nedsat Udvalg. Endelig planlægges at yde Socialministeriets Medvirken og Støtte til Opførelse af Vandrehjem.

Ved Siden af disse Foranstaltninger maa der imidlertid iværksættes forskellige *offentlige Arbejder* eller ydes Støtte til saadanne i et saadant Omfang, at der kan blive Beskæftigelse for et større Antal af de mange ufaglærte Arbejdere, som er uden Beskæftigelse.

Det er saaledes Hensigten igennem Kommunernes Laanefond at stille Midler til Raadighed for Kommunerne, formentlig et Beløb paa indtil 80 Mill. Kr., saaledes at planlagte Arbejder — Skoler, Aldersrenteboliger o. lign. — kan komme til Udførelse i den nærmeste Fremtid.

Dernæst har man foruden de offentlige Arbejder, som paa normal Maade er iværksat eller planlagt, forberedt en Række større Arbejder.

De af Stauning omtalte Arbejder omfatter ialt følgende:

Aarlig Støtte til Boligbyggeri	16	Mill.	Kr.
Til Skoler, Aldersrenteboliger m. v. ..	30	—	-
Vejanlæg	17	—	-
Viadukter	15	—	-
Færgeleje i Hirtshals m. v.	3	—	-
Andre offentlige Arbejder	10	—	-
Dæmning til Rømø	8,2	—	-
Inddæmning i Kalvebodstrand	11,3	—	-
Yderligere Beskæftigelse af unge og langvarigt Arbejdsløse	10	—	-
Ialt	120,5	Mill.	Kr.

Hertil kommer de Midler, der skal anvendes til Sanering af usunde Bydele, til Opførelse af Vandrehjem, til Kultivering og Beplantning af Hedearealer, til Gældssanering og de 2 Mill. Kr., som Socialministeren har anvendt til særlige Ungdomsarbejder m. m. saa man ialt naar op paa mellem 125 og 150 Millioner Kroner.

— — —

Det bliver saaledes en Rigsdagssamling, der ikke kommer til at staa tilbage for sine Forgængere. En storstilet Indsats paa de Omraader, der er nævnt, vil i høj Grad formindske Arbejdsløsheden.

Ligesaa vigtig som den *øjeblikkelige* Indsats mod Arbejdsløsheden er, at det skitserede Program for Sanering af usunde Bydele og andet Byggeri i Forbindelse med de i Fjor vedtagne Byggelove rummer Arbejdsmuligheder flere Aar frem i Tiden og saaledes vil stabilisere Beskæftigelsen og modvirke en eventuel Konjunkturnedgang, som kunde komme til os udefra.

Et andet Lyspunkt er, at Indkøb af de Raastoffer og Materialer, der skal bruges til Gennemførelse af dette store Arbejdsprogram, kan bruges handelspolitisk til Opretholdelse og Udvidelse af Landbrugseksporten uden at ramme hjemlig Produktion og Erhvervsvirksomhed.

Det fremlagte Arbejdsprogram maa derfor hilses med Glæde af alle organiserede Arbejdere. Det kan kun tjene til at styrke den Tillid, som den arbejdende Befolkning nærer til Regeringen og det danske Socialdemokrati.

Beskæftigelsesstatistik.

Ifølge »Arbejdsgiveren« beskæftigede Dansk Arbejdsgiverforenings Medlemmer i Januar Kvartal i Aar 184.834 Arbejdere, deraf 48.706 i Haandværket, 114.086 i Industrien og 22.042 ved Handel og Skibsfart.

Tallet 184.834 er højere end det foregaaende Kvartal, dog kun et Par Tusinde, og henad 5000 højere end i Januar Kvartal 1937. Derimod laa April Kvartal og Juli Kvartal i Fjor højere, nemlig paa nær op imod 198.000.

Af de 184.834 Arbejdere var 59.514 faglærte, 62.373 ufaglærte, 39.746 Kvinder, 14.980 Lærlinge og 8221 Arbejdsdrenge og Arbejdspiger.

Af de faglærte beskæftigede i det sidst opgjorte Kvartal Haandværket 26.105, Industrien 31.282, Handel og Skibsfart 2127.

De ufaglærte fordelte sig med 10.566 i Haandværket, 37.270 i Industrien og 14.537 ved Handel og Skibsfart.

Haandværket havde 2926 Kvinder, Industrien 32.877, Handel og Skibsfart 3943.

Lærlingene fordelte sig med 8078 i Haandværket, 6586 i Industrien og 316 ved Handel og Skibsfart.

Endelig var af Arbejdsdrengene og Arbejdspigerne de 1031 i Haandværket, 6071 ved Industri og 1119 ved Handel og Skibsfart.

De 184.834, der beskæftigedes af Arbejdsgiverforeningens Medlemmer i Januar Kvartal i Aar, er det højeste Tal, der er forekommet i Januar Kvartal i den Aarrække, Statistikken omfatter. Lavest staar samme Kvartal i 1932 med 124.660.

Grænseudvalgets Kendelse Nr. 58.

Dansk Skibstømrerforbund ctr. Snedkerforbundet i Danmark ang. Dækshuse i Skibe paa Orlogsværftet.

Ved et Møde den 19. August 1938 angaaende en paa Orlogsværftet opstaaet Strejke af Skibstømrerne enedes Værftet ved Direktør Nielsen og De samvirkende Fagforbund ved Næstformand Knud V. Jensen om Konfliktens Afvikling og Arbejdets Genoptagelse. En af Betingelserne lød saaledes:

»Spørgsmaalet om, hvem der skal udføre Beklædningsarbejdet paa Dækshuse i Fyrskibe bliver afgjort af De samvirkende Fagforbunds Grænseudvalg.«

Derefter er dette Spørgsmaal indbragt for Grænseudvalget, som har søgt Sagen oplyst ved Møder den 30. August og den 21. September 1938. Ved Møderne har Repræsentanter for saavel Dansk Skibstømrerforbund som for Snedkerforbundet i Danmark været til Stede, ligesom den tidligere Formand for Snedkerforbundet, Martin Petersen, og den tidligere Formand for Skibstømrernes Fagforening i København, A. Fløtkjær, har været til Stede for at bidrage til Belysning af Sagens Forhistorie.

Striden har drejet sig om, hvorvidt Skibstømrere eller Snedkere er berettigede til Udførelse af Arbejdet ved Dækshuse, helt eller delvis, idet Snedkerforbundet har gjort gældende, at Sagen ikke blot kan begrænses til Spørgsmaalet om Beklædningsarbejdet, men ogsaa om Skeletarbejdet ved Dækshuse.

Det er i Sagen godtgjort, at der findes en — endnu gældende — Grænseaftale af 6. Maj 1926 mellem Snedkerforbundet og Skibstømrernes Fagforening. — I denne Aftale siges det udtrykkeligt, at som *Snedkerarbejde* regnes det at »forfærdige og opstille Styre- og Dækshuse«. Men Skibstømrerne hævder, at der her kun er tænkt paa *Jernskibe,* idet man da Aftalen blev sluttet, ikke kunde regne med, at man senere paa Orlogsværftet vilde gaa over til ogsaa at bygge eller reparere *Træskibe.*

Snedkerne erkender, at man indtil 1926 og endnu nogle Aar frem i Tiden paa Orlogsværftet vel kun byggede Jernskibe, men at Bestemmelsen dog er generel, og at man meget vel maatte have forudset Muligheden af, at der ogsaa kunde blive Tale om Bygning af Træskibe. Snedkerne hævder derfor, at Bestemmelsen er generel for alle Skibe og maa ses som det, Snedkerne ved Aftalen bevarede som Snedkerarbejde, idet Snedkerne iøvrigt ved denne Aftale til Tømrerne afgav en Række Arbejder, der indtil da ofte udførtes af Snedkere. Det er dog under Sagen oplyst, at Snedkerne i alle de Aar, der er gaaet siden da, — maaske med Undtagelse af et enkelt Tilfælde, — uden Protest har overladt Tømrerne Skeletarbejdet i Træskibe og kun krævet Beklædningsarbejdet forbeholdt Snedkerne, hvilket Arbejde dog i en Række Tilfælde alligevel blev udført af Tømrerne.

Paa Grundlag af alt det i Sagen oplyste, skriftligt som mundtligt, maa Grænseudvalget anse det for ubestridt, at baade Skeletarbejde og Beklædningsarbejde i *Jernskibe* er Snedkerarbejde, idet begge Parter erklærer sig enige heri.

Hvad angaar *Træskibe* vil Snedkerne vel kunne paaberaabe sig Grænseaftalens *Ordlyd* som dækkende baade Skeletarbejde og Beklædningsarbejde, og det maa komme Tømrerne til Skade, at de ikke noget Steds i Aftalen har betonet, at Aftalen kun skulde omhandle Jernskibe.

Paa den anden Side maa det fastslaas, at i *Praksis* har Snedkerne i alle de Aar, der er gaaet siden Aftalens Indgaaelse — som foran nævnt maaske med en enkelt Undtagelse, — overladt Tømrerne Skeletarbejdet ved Træskibes Dækshuse uden Protest og saaledes givet Grundlag for den af Tømrerne paaberaabte Forstaaelse, at der var en Forskel mellem Træskibe og Jernskibe i den her omhandlede Henseende.

Der kan saaledes nu kun blive Tale om, hvem der maatte have Ret til at udføre *Beklædningsarbejdet ved Dækshuse* paa Træskibe. — Her maa det paa Grundlag af førnævnte Aftale og det iøvrigt under Sagen oplyste anses tilstrækkelig godtgjort, at Snedkerne har et berettiget og i nævnte Aftale forudsat Krav paa at udføre Beklædningsarbejdet. Den Omstændighed, at Tømrerne i nogle Tilfælde faktisk har udført ogsaa Beklædningsarbejdet, kan — under Hensyn til det i Sagen om disse Forhold oplyste — ikke ændre eller forringe Snedkernes i Aftalen begrundede Rettigheder.

Grænseudvalget afgiver derfor i den foreliggende Sag følgende

Kendelse:

»*Det omstridte Spørgsmaal afgøres saaledes, at Snedkerne er berettigede til at udføre Beklædningsarbejdet.*«

København, den 28. September 1938.

P. G. V.

(sign.) *Sigv. Hellberg.*

En engelsk Ferielov.

Det engelske Parlament har fornylig vedtaget en Lov om Ferie med Løn, der dog med Henblik paa de i den senere Tid i adskillige Lande vedtagne og gennemførte lovlige Ferieordninger ikke just kan siges at være særlig tidssvarende. Forud for Vedtagelsen er gaaet et omfattende Arbejde i en af Regeringen nedsat Kommission, men den nu vedtagne Lov er paa en Række Omraader ringere end den af Regeringskommissionen foreslaaede Ordning.

Der indføres ikke paa noget Omraade obligatorisk Ferie. Loven omfatter kun de Fag, for hvilke der bestaar saakaldte Lønningsraad, dvs. hovedsagelig daarligt organiserede Fag (Hjemmearbejde, Landbrug, visse Smaaindustrier), og Lønningsmyndighederne *kan* i disse Fag foranledige, at Arbejderne faar Ret til Ferie, der dog efter et Aars Beskæftigelse *højst* kan andrage en Uge (den omtalte Kommission anbefalede *mindst* en Uge). Myndighederne fastsætter Antallet af Feriedage for de forskellige Beskæftigelsesperioder og den Feriegodtgørelse, der skal ydes. Feriegodtgørelsen behøver ikke at staa i Forhold til Lønnen. Myndighederne udarbejder ligeledes Regler for de Arbejdere, der forlader en Virksomhed inden Ferietidens Indtræden. Der oprettes et permanent Raad til Afgørelse af alle opdukkende Spørgsmaal i Forbindelse med Ferieordningen.

Arbejdsgivere, som nægter at give deres Arbejdere Ferie efter Myndighedernes Anvisning, kan idømmes Bøder paa indtil 20 £.

Loven gaar som anført ud fra den Forudsætning, at Fagforeningerne i de Fag, hvor Organisationsprocenten er høj, selv dels har og dels vil kunne indføre Feriebestemmelser igennem kollektive Overenskomster. Der er dog ved Loven aabnet Mulighed for, at Arbejdsministeren, dersom han faar forelagt en enslydende Opfordring derom fra et Fags Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer, kan medvirke ved Indførelse af en Ferieordning.

Med alle dens Mangler er Loven dog et Skridt i den rigtige Retning. De Punkter, man særlig har kritiseret, er f. Eks. Bestemmelsen om 1 Uges Maksimum i Stedet for Minimum, endvidere at Husassistenterne, som Kommissionen udtrykkeligt havde anbefalet inddraget under Loven, ikke er medtaget, og at Landarbejdernes Ferie ikke maa gives i Perioder paa mere end 3 Dage ad Gangen.

Kommissionen anslog, at der ved Udgangen af Marts 1938, altsaa før Lovens Vedtagelse, var ca. 7,7 Millioner Arbejdere, der ved Kollektivoverenskomster og paa anden Maade havde opnaaet Ferie. Men over 11 Millioner Arbejdere havde ingen Ferie. De Fag, som ifølge den nye Lov *kan* opnaa Ferie, omfatter ca. 2 Millioner Arbejdere. Tilbage bliver da ca. 9 Millioner Arbejdere, for hvem der ingen Feriebestemmelser er.

Det maa dog i denne Forbindelse nævnes, at Arbejdet for at gennemføre Ferier ved kollektive Overenskomster i den seneste Tid har vist gode Resultater. I 1938 har ca. 1 Million Arbejdere — hvoraf ca. 500.000 Metalarbejdere, 100.000 Funktionærer i Skibsbygningsindustrien og 100.000 Jernbane-Kontorister — for første Gang nydt godt af Feriebestemmelser. Disse Resultater kan dog ikke afsvække Ønskeligheden af at naa til en almindelig lovmæssig Reform, der gennemfører Ferien som et almindeligt Gode for Arbejdere i alle Fag.

Rundskue

D. s. F.'s FORRETNINGSUDVALG. Medlem af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, *Chr. Nielsen,* har nedlagt dette Hverv som Følge af sin Fratræden som Formand for Dansk Tekstilarbejderforbund. I hans Sted er den for Tur staaende Suppleant, *Chr. Borgland,* Formand for Sømændenes Forbund, indtraadt som Medlem af Forretningsudvalget.

SLAGTERIARBEJDERNE OG D. s. F. Slagteriarbejderforbundets Kongres i Aarhus vedtog at foretage Urafstemning blandt Medlemmerne angaaende Forbundets Indmeldelse i De samvirkende Fagforbund.

Afstemningen er nu tilendebragt og har givet følgende Resultat:

Af Forbundets 8700 Medlemmer har 4035 deltaget i Afstemningen, d. v. s. 46,3 pCt. 3170 afgav Nej-Stemmer og 865 Ja.

I Henhold til Kongressens Beslutning er Afstemningen foregaaet uden Agitation og Kommentarer, men selv en Agitation for Indmeldelsen vilde sikkert ikke paa afgørende Maade have paavirket Afstemningsresultatet. Ligesom Bryggeriarbejderne synes heller ikke Slagteriarbejderne at have Forstaaelse af det faglige Samarbejdes Betydning i en for Arbejderbevægelsen saa vanskelig Tid.

SKANDINAVISK SAMARBEJDE. Forsvarsvæsenets civile Arbejdere i Sverige, Danmark og Norge afholdt ekstraordinær Konference i København i Dagene 23.—24. September.

I Beretningerne fra de 3 Lande oplystes det, at Medlemsantallet er steget, og at der er opnaaet ret

betydelige Lønforhøjelser og Forbedringer af Arbejdsvilkaarene. Konferencen drøftede Ferielovgivningen i de 3 Lande, Spørgsmaalet om Udveksling af unge Arbejdere, Overarbejdslovgivningen og Lønreguleringsformerne.

Der blev fra alle Sider udtalt Enighed om den overordentlige Betydning, Konferencen havde haft, og Retningslinjerne for det fremtidige Samarbejde blev fastlagt. Til Formand valgtes E. Schlottmann, København.

LÆRLINGETALLET. Den senere Tids mange Forlydender om en katastrofal Nedgang i Antallet af Lærlinge som Følge af den nye Lærlingelov tilbagevises som ubegrundede af Arbejdsgiverforeningens Formand, *Oldermand Eising,* der overfor »Politiken« udtaler, at en af Foreningen foretaget Undersøgelse viser, at Foreningens Medlemmer i Slutningen af Marts 1937 beskæftigede 14.535 Lærlinge og i Slutningen af Marts 1938 14.980 Lærlinge. Der har altsaa her været en Stigning paa 445 Lærlinge. Eising tror ikke paa, at der har været nogen Nedgang i Lærlingenes Tal, selv om man tager de udenfor staaende Mestre med i Opgørelsen. Oldermanden er af den Mening, at den nye Lærlingelov er bedre end alle de mange forskellige Forslag til Lærlingelov, der har været fremme i den sidste halve Snes Aar, selv om mange Mestre er af den Opfattelse, at et og andet maaske burde være anderledes.

Den af Arbejdsgiverforeningen foretagne Undersøgelse, der omfatter Perioden 1. Januar 1933—1. April 1938, viser iøvrigt, at der er en meget nøje Forbindelse mellem Antallet af Lærlinge og de herskende Konjunkturer. Stigning og Fald i Konjunkturerne medfører tilsvarende Stigning og Fald i Tilgangen af Lærlinge, selvom Tilpasningen af Lærlingebestanden — gennem sin Afhængighed af Læretidens Længde og af Afgangen i Lærlingebestanden — viser mindre Smidighed i Tilpasningen til Forholdene paa Arbejdsmarkedet end den voksne Arbejdskraft.

VAREOMSÆTNINGEN MED UDLANDET. I August Maaned har baade Indførsel og Udførsel været lidt mindre end i den tilsvarende Maaned i Fjor. Indførslens Værdi androg 129,7 Mill. Kr. mod 133,1 Mill. Kr. i August 1937, mens Udførslens Værdi indenfor samme Tidsrum gik ned fra 128,3 til 126,4 Mill. Kr., og der har saaledes været en Merindførsel paa 3,3 Mill. Kr.

Alt i alt har vi i Aar indført for 1056 Mill. Kr., en Nedgang paa 36,7 Mill. Kr. i Sammenligning med de første otte Maaneder i Fjor. Samtidig er Eksportens Værdi steget med 23,8 Mill. Kr. til 1020 Mill. Kr.

ENGROSPRISTALLET. Det af Statistisk Departement beregnede Engros-Pristal var for September Maaned uforandret 110 mod 121 i September 1937. (Basisaar 1935 = 100). I Forhold til August Maaned i Aar er Indekstallet for de fleste Varegrupper omtrent uforandret og viser kun uvæsentlige Forskydninger. I Forhold til den foregaaende Maaned er Indekstallet i September for Raavarer og Halvfabrikata faldet fra 110 til 109, for Færdigvarer fra 111 til 110, mens det er uforandret 110 for Import- og Hjemmemarkedsvarer. Derimod er Eksportvarer steget fra 112 til 115.

Tjenerforbundets Kongres.

Den 20.—23. September holdt Tjenerforbundet i Danmark sin 3. ordinære Kongres, der fandt Sted i København i Overværelse af ca. 100 Delegerede fra Forbundets 31 Afdelinger samt Gæster fra Danmark, Norge og Sverige.

Formanden, *Viggo Christensen,* aabnede Kongressen og bød Velkommen, og derefter fik Gæsterne Ordet til deres Hilsningstaler. Næstformand *Knud V. Jensen* bragte en Hilsen fra De samvirkende Fagforbund og henviste til det gode Samarbejde, der har fundet Sted siden Forbundets Indmeldelse og har givet gode Resultater for Tjenerne, der nu ikke mere er undtaget fra den almindelige Arbejderlovgivning. Han omtalte Fagbevægelsens Stilling til Tidens aktuelle Spørgsmaal og sluttede med at udtale Haabet om fortsat Sammenhold i Rækkerne.

Mandaterne godkendtes enstemmigt, Forretningsordenen vedtoges, og de forskellige staaende Udvalg nedsattes.

Til Dirigenter valgtes *H. Mouritzen,* og *Henry Hansen,* København, og *Aksel Hansen,* Slagelse.

Beretning og Regnskaber.

Formanden, *Viggo Christensen,* aflagde Beretning om Virksomheden og oplyste herunder, at der i Kongresperioden 1935—38 har været en Fremgang paa over 1200, saaledes at Medlemstallet nu udgør godt 6500. Det er efterhaanden lykkedes at organisere de fleste mandlige Tjenere i Hovedstad og Provins, men af Servitricer er endnu mange uorganiserede. Ogsaa med Hensyn til Forbundets Økonomi har der været betydelig Fremgang, og Medlemsskabet og Samarbejdet i De samvirkende Fagforbund giver kun Grund til Tilfredshed. Arbejdsløsheden i Faget viser stigende Tendens, idet Forbundets Arbejdsløshedsprocent i Gennemsnit for 1935—36 var 17,7, for 1936—37 22,3 og for 1937—38 22,4.

Hovedbestyrelsen deler det fra visse Afdelinger fremsatte Ønske om ensartede Overenskomster Landet over; men Gennemførelsen heraf har ikke været mulig hidtil, skønt Centralforeningens Ledere principielt har været enige med Tjenerne i dette Ønske. De enkelte Arbejdsgivere og Arbejdsgiversammenslutninger, navnlig i Provinsen, har ikke kunnet vindes for Tanken i denne Omgang. Desværre er der Tendens hos Dele af Centralforeningen til Isolation.

Udførligt omtalte Formanden de Forhandlinger, der er ført om Sammenslutning med Hotel- og Restaurationsfagets øvrige Personale, et Spørgsmaal, der var opført som særligt Punkt paa Dagsordenen.

Formanden redegjorde for den senere Tids sociale Lovgivningsarbejde og navnlig for Ferieloven samt for Reglerne for Ferieberegning i Tjenerfaget. Han sluttede sin Beretning med en Omtale af forskellige faglige Forhold, deriblandt Spørgsmaalet om Tjenernes Paaklæd-

ning og om enkelte Restauratørers Krav til Tjenere om at optræde for Publikum.

I Tilslutning til Formandens Beretning førtes en livlig Diskussion, hvorunder talrige Delegerede havde Ordet. Man drøftede en lang Række Fag- og Organisationsforhold samt Fremtidens Arbejde. Derefter godkendtes Beretningen enstemmigt, og i Forbindelse hermed vedtoges et Forslag, der paalægger Hovedbestyrelsen ved den endelige Fastsættelse af Reglerne for Fællesafstemninger om Overenskomstforslag inden for De samvirkende Fagforbund at virke for, at Urafstemning bliver Grundlaget for den fælles Afgørelse.

Hovedkasserer *Carl Larsen* aflagde Forbundets Regnskab, der viste gunstigere Resultater, og som godkendtes enstemmigt uden Diskussion.

Efter Forslag af Hovedkassereren bevilgede Delegeretmødet enstemmigt 2000 Kr. til *Socialdemokratiets Valgfond* og 1000 Kr. til *Matteottifondens Spaniens-Indsamling* med Hilsen til det kæmpende spanske Demokrati.

Lovændringer.

Kongressen gik derefter over til Behandlingen af de foreliggende Forslag. Med særlig Interesse drøftedes et af Hovedbestyrelsen stillet Forslag om, at *Medlemmer af den saakaldte B.-Klasse* (ufaglærte og væsentlig kvindelige Medlemmer) efter 3 Aars Medlemsskab skulde have fulde Medlemsrettigheder. Efter en lang Diskussion forkastedes Forslaget med 48 Stemmer mod 47.

Derimod vedtoges Hovedbestyrelsens Forslag om at *likvidere Begravelseskassen,* saaledes at Medlemmer, der indmeldtes efter 1. Oktober 1838, ikke faar Ret til Begravelseshjælp.

Fra et Flertal inden for Hovedbestyrelsen forelaa Forslag om *Optagelse af Hotel- og Restaurationspersonalets Forbund,* der tæller 291 Medlemmer, det saakaldte Hjælpepersonale, i Forbundet.

Forslaget anbefaledes af Forbundsformand Viggo Christensen, der stærkt fremhævede Betydningen af, at alle inden for Restaurationsindustrien er organiserede i indbyrdes Solidaritet.

I Diskussionen om dette Forslag deltog en lang Række Talere — deriblandt Gæsterne fra Norge og Sverige, hvor en saadan Organisationsform allerede er gennemført, samt D. s. F.s Næstformand, Knud V. Jensen, der redegjorde for de faglige Organisationsformer og sluttede med at tilsige sin Organisations Støtte til Organisationsarbejdet blandt Restaurationspersonalet hvad enten det gaar ind i Tjenerforbundet eller ej. Ogsaa Formanden for Forbundet for faglært Køkkenpersonale, Sverre Schmidt, var Diskussionsdeltager. Efter en grundig Drøftelse blev Forslaget forkastet med 65 Stemmer mod 28.

Som Ordfører for Lovudvalget stillede Fr. Clausen Forslag om en Udtalelse, der fastslaar, at Tjenerforbundet — efter at have taget Beslutningen angaaende Hotel- og Restaurationspersonalets Forbund til Efterretning — nærer fortsat og absolut Sympati for dette Personales Organisering, og at Delegeretmødet paalægger Hovedbestyrelsen at støtte disse Organisationsbestræbelser, ogsaa økonomisk.

Valg af Ledelse.

Viggo Christensen blev uden Afstemning og under stærke Haandklap genvalgt til Forretningsfører.

Ligeledes med Akklamation genvalgtes *Fr. Clausen* til Forbundssekretær og *Carl Larsen* til Hovedkasserer.

Genvalgt uden Afstemning blev tillige de 5 københavnske Hovedbestyrelsesmedlemmer, *H. Mouritzen, Victor Clausen, J. Vincent, Henry Hansen* og *Chr. Clausen.*

Afstemningen om Valg af Provinsens Hovedbestyrelsesmedlemmer foregik dels ved Genvalg og Valg uden Afstemning, dels skriftligt. Genvalgt blev *Kai Hansen,* Aarhus, *Laur. Kuntz,* Kolding, *Jul. Petersen,* Esbjerg, *Alfr. Hansen,* Svendborg, og *Carl Jensen,* Nykøbing. *Ulrik Mikkelsen,* Aalborg, og *Aksel Hansen,* Slagelse, trak sig tilbage. I deres Sted valgtes *Chr. W. Olsen,* Aalborg, og *F. O. Jensen,* Slagelse.

Næste Kongres afholdes i København 1941.

Derefter afsluttedes Kongressen med Taler af Gæsterne, Formanden og Dirigenten.

Overenskomstfornyelser.

Kedel- og Maskinpasserforbundets Landsoverenskomst.

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbunds Landsoverenskomst med Arbejdsgiverforeningen blev i 1937 fornyet for 2 Aar paa et ret tidligt Tidspunkt af Forhandlingsperioden, og Forbundet opnaaede derfor ikke at faa den Bestemmelse ind i Overenskomsten, hvorefter Overenskomsten kunde opsiges efter eet Aars Forløb, hvis Pristallet steg eller faldt over 6 pCt.

Forbundet har af den Grund i August Maaned optaget Forhandling med Dansk Arbejdsgiverforening for allerede nu at faa fornyet Overenskomsten, der normalt udløber den 1. Marts 1939. Efter nogen Tids Forløb opnaaedes der ved Forhandlingerne Enighed om Betingelserne for Overenskomstens Fornyelse, og Overenskomstforslaget er derefter vedtaget ved Urafstemning i Forbundet og ligeledes tiltraadt af Arbejdsgiverforeningen. Der er opnaaet Lønforhøjelser svarende til dem, de andre Fag opnaaede ved Overenskomstfornyelserne i 1938, og de nye Satser og andre Fordele traadte i Kraft Fredag den 23. September med Virkning for den da for-

løbne Uge. Overenskomsten, der omfatter ca. 1200 Arbejdere, er gældende indtil 1. Marts 1940.

D. A. F.s Overenskomst med Sukkerfabriken »Nykøbing«.

Siden 1924 har der mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Sukkerfabriken »Nykøbing« eksisteret en Overenskomst, som Sukkerfabrikens Andelshavere tiltraadte.

Denne Overenskomst var af Dansk Arbejdsmandsforbund opsagt til Udløb den 1. Maj d. A., og da Fabriken for sine Dyrkere ved en Forhandling den 30. Juni nægtede at indgaa paa den ændrede Sukkerroeoverenskomst, har Dansk Arbejdsmandsforbund derfor set sig nødsaget til at sende de fornødne Varsler om Arbejdsstandsning, saaledes at denne kunde iværksættes fra 26. September d. A.

Paa dette Grundlag indkaldte Forligsmanden, Rigsadvokat Pihl, Parterne til Forhandling, og Resultatet blev følgende:

Mæglingsforslag fra Forligsinstitutionen.

1) Overenskomsten mellem *Andels-Sukkerfabriken Nykjøbing* og *Dansk Arbejdsmandsforbund* af 12. December 1924 fornyes til 1. April 1939. Fra dette Tidspunkt bliver følgende Overenskomst gældende mellem Parterne:

§ 1.

Andelshaverne i og Dyrkere til Sukkerfabriken »Nykøbing« er forpligtede til for alt Sukkerroearbejde, det være sig Tidløns- som Akkordarbejde, at følge den mellem Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt og Dansk Arbejdsmandsforbund til enhver Tid gældende Overenskomst om Landbrugsarbejde, saaledes at nævnte Overenskomst i enhver Henseende følges saavel angaaende Betalings-, Afregnings- som øvrige Arbejdsbetingelser.

§ 2.

Eventuelle Uoverensstemmelser mellem de kontraherede Parter eller disses direkte Interessenter angaaende nærværende Overenskomst behandles efter de af Hovedorganisationerne anerkendte Regler for Norm for Behandling af faglig Strid.

§ 3.

Hovedoverenskomsten af 5. Maj 1937 tiltrædes af Parterne.

§ 4.

Sukkerfabriken »Nykøbing« har intet økonomisk Ansvar for, at dens enkelte Dyrkere eventuelt ikke opfylder deres Pligt i Henhold til denne Overenskomst, men Overenskomsten er gældende for de enkelte Dyrkere.

§ 5.

Overenskomstens Gyldighed aftales i Henhold til § 3.

Den nye Overenskomsts fortsatte Gyldighed er betinget af, at den vedtages paa Sukkerfabrikens ordinære Generalforsamling i Juni 1939.

2) De udstedte Varsler om Arbejdsstandsninger tages tilbage.

København, den 23. September 1938.

— — —

Resultatet af de foretagne Afstemninger, der skulde meddeles Forligsmanden den 1. Oktober, var, at Forslaget er vedtaget af begge Parter.

Smaa Anmeldelser.

Industriberetningen.

Dansk Industriberetning for Aaret 1937. Udgivet af Industriforeningen i København.

Den nys udkomne Industriberetning for 1937 indeholder Beretninger og statistiske Oversigter over Industriens Produktion og Beskæftigelse, Import og Eksport, Arbejderforholdene, Arbejdernes og Arbejdsgivernes Organisationer samt Industriforeningens og Industriraadets Virksomhed. De her givne Oplysninger og Tal har for største Delen allerede været offentliggjort i »Arbejderen«, henholdsvis i De samvirkende Fagforbunds Beretning for 1937, saaledes at vi kan afstaa fra en Gengivelse.

Industriberetningens Hovedindhold er en Række Specialberetninger fra de enkelte Industrier, der er ordnede branchevis med en orienterende Indledning for hvert Afsnit og som maa betegnes som en værdifuld Vejledning for alle, der søger Oplysning om de forskellige Industrigrenes Forhold.

Som Helhed siges om Industriens Stilling i 1937, at Befolkningens almindelige personlige Forbrug stadig danner det mest stabile Grundlag for Industrien og har frembudt Muligheder for en Fortsættelse af den hidtil jævne Fremgang, men dog i et svagere Tempo end i de foregaaende Aar. Aarsagen hertil ligger for en stor Del i Forbrugernes Tilbageholdenhed overfor de Anskaffelser, der kan udsættes, f. Eks. Beklædningsgenstande og Fodtøj. Denne Tilbageholdenhed bunder i hvert Fald delvis i den forringede Købeevne i Aarets sidste Halvdel som Følge af stigende Arbejdsløshed m. v. Indførelsen af udenlandske Varer har som Helhed dækket en lignende Del af Forbruget her i Landet i 1937 som i det foregaaende Aar og har saaledes ikke i Almindelighed kunnet bidrage til at forrykke den indenlandske Industriproduktions Størrelse i dette Aar, selvom der kan nævnes Eksempler paa det modsatte. Den danske Eksportproduktion blev forøget paa saa godt som alle Omraader og har bidraget mest til Industriproduktionens Stigning i 1937. Nedgangen i Byggeriet har ramt visse Industriproduktioner ret føleligt, hvorimod de Industrier, der leverer Maskiner og andre Produktionsmidler til de øvrige indenlandske Er-

hvervsvirksomheder, synes at have haft Produktionsfremgang i 1937.

Beretningen slutter med en Oversigt over nystiftede og opløste Aktieselskaber.

International Arbejdsstatistik.

Year-Book of Labour Statistics, 3. Aargang. Udgivet af Det internationale Arbejdsbureau, Genève.

Tredje Aargang af Aarbogen for international Arbejdsstatistik foreligger nu fra Det internationale Arbejdsbureau i Genève. Dette Værk indeholder i 8 Kapitler statistiske Oplysninger om 1) Befolkning, 2) Beskæftigelse og Arbejdsløshed, 3) Arbejdstid, 4) Lønninger, 5) Leveomkostninger og Pristal, 6) Arbejderhusholdningsregnskaber, 7) Ind- og Udvandring, 8) Arbejdskonflikter.

I et Tillæg findes der internationale Indekstal for den økonomiske Virksomhed, den industrielle Produktion, Engrospriserne og Vekselkurserne.

I Forhold til de to tidligere Aargange er Aarbogen for Arbejdsstatistik denne Gang blevet forbedret og udvidet.

I Kapitlet vedrørende Befolkningen er saaledes Oplysningerne om den erhvervsdrivende Befolkning bragt a jour samt udvidet gennem en ny Oversigt, der viser den erhvervsdrivende Befolknings Fordeling efter Aldersgrupper. Tabellerne over Beskæftigelse og Arbejdsløshed er blevet udvidet og indeholder nu ogsaa Indekstal for Beskæftigelsen i de enkelte Lande. I Kapitlet Arbejdstid viser en ny Oversigt den normale Arbejdstid i en Række Industrier og Fag i de senere Aar. Kapitlet Lønninger er blevet udvidet med en Tabel over Lønninger i Kulindustrien, ligeledes gives der igen Oplysninger om Lønningerne i Landbruget. Endvidere er de statistiske Oversigter over Lønningerne i de forskellige Industrier udvidet med enkelte nye Lande i Henhold til Resultatet af særlige Undersøgelser. Aarbogen indeholder en Række vigtige Oplysninger, der er uundværlige for enhver, som ønsker at danne sig et Overblik over den arbejdende Befolknings Leveforhold i de enkelte Lande.

Planøkonomi og økonomiske Kriser.

Gewerkschaften, Krisenbekämpfung und Krisenvorbeugung. Den internationale faglige Centrals Forlag, Paris.

Det for Tiden højaktuelle Spørgsmaal om Planøkonomi har gennem flere Aar været Genstand for Behandling indenfor Den internationale faglige Central. Paa den internationale Fagforeningskongres 1933 i Bryssel formuleredes en Række Krav vedrørende Planøkonomi, og paa Grudlag af det paa Kongressen udarbejdede Program er Arbejdet senere blevet fortsat indenfor et særligt Udvalg af Eksperter fra forskellige Lande. Udvalget har bl. a. gennemført en Undersøgelse angaaende Planøkonomiens Praksis og de praktiske Erfaringer med Hensyn til den i de enkelte Lande førte Konjunktur- og Krisepolitik. Der er herigennem fremskaffet et udmærket og omfattende Materiale, der belyser Forholdene i en Række Lande.

For at gøre dette interessante Materiale tilgængeligt for en bredere Offentlighed, har den faglige Internationale offentliggjort de forskellige Landes Indberetninger i sit Tidsskrift »Die internationale Gewerkschaftsbewegung« Nr. 6—9.

Resultatet af den foretagne Undersøgelse vil kunne paaregne saa megen større Interesse, som der her for første Gang i relativ omfattende Form ikke blot gives et samlet Overblik over de planøkonomiske Foranstaltninger i de forskellige Lande, men tillige over Fagbevægelsens Stilling til de enkelte Foranstaltninger.

Arbejdsmændenes Forbundskongres.

Indenfor en saa stor Organisation som Dansk Arbejdsmandsforbund tager det selvfølgelig Kongressen lang Tid at gennemdrøfte og afgøre de overordentlig talrige Spørgsmaal vedrørende Virksomhed og Organisationsforhold, der foreligger til Behandling. Dette i Forbindelse med det store Antal Delegerede medfører, at Arbejdsmændenes Forbundskongresser strækker sig over et langt Tidsrum, og den nys afholdte Kongres i København dannede ikke nogen Undtagelse fra denne Regel, idet den varede samfulde 17 Dage, nemlig fra 16. September til 2. Oktober, mens det i Tilslutning til Kongressen afholdte Delegeretmøde i Arbejdsløshedskassen varede 4 Dage og sluttede den 6. Oktober.

Formanden, *Axel Olsen,* aabnede Kongressen og bød Velkommen til Delegerede og Gæster. Efter et Overblik over den øjeblikkelige faglige og politiske Situation sluttede han med at udtale Haabet om fortsat Enighed og Sammenhold indenfor dansk Arbejderbevægelse.

Til Dirigenter valgtes Forretningsførerne *Chr. Larsen, Osc. Levinsen, Vald. Petersen* og *Niels Christensen.*

Til Sekretærer valgtes Forretningsførerne *Frantz Petersen, Otto Jespersen, V. Wivel,* København, og *Rich. Erichsen,* Horsens.

Forretningsordenen godkendtes, og der valgtes Mandatudvalg.

Derefter fik de talrige Gæster fra Ind- og Udland, deriblandt Statsminister *Stauning,* Ordet til deres Hilsningstaler. Fra De samvirkende Fagforbund var mødt Formanden *Chr. Jensen,* Næstformand *Knud V. Jensen* samt Sekretær *Eiler Jensen,* og paa egne og Meddelegeredes Vegne bragte Chr. Jensen en Hilsen fra den faglige Centralorganisation og understregede Betydningen af Forbundenes Samarbejde indenfor Rammen af D. s. F.

Efter Gæsternes Taler oplyste Mandatudvalgets Formand, *Niels P. Hansen,* at alle Mandater var godkendt. Der var ialt paa Kongressen 747 stemmeberettigede Delegerede, og med Gæster var der paa Aabningsmødet ialt 811 Per-

soner til Stede paa Kongressen. Mandatudvalgets Indstilling blev godkendt.

Formandens Beretning.

Forbundsformand *Axel Olsen* tog nu Ordet til sin mundtlige Beretning, der varede ca. 5 Timer. Han indledede sin Tale med en udførlig Gennemgang af Overenskomstsituationerne i den 3-aarige Beretningsperiode og omtalte herunder Forbundets Lønpolitik, der fulgte en social Linie og navnlig tilsigtede en Forbedring af de laveste Lønninger. Han redegjorde for Samarbejdet med og Forholdet til andre Forbund under de faglige Situationer og understregede, at Forbundet er rede til ethvert Samarbejde i fælles Interesse, men selvfølgelig herved bestemt maa fastholde det nuværende Organisationsomraade.

Forhandlingsreglerne indeholder Bestemmelser af positiv gavnlig Karakter for Arbejderne, men desværre har Arbejdsgiverne ofte ladet det skorte paa den gode Vilje, der er en Forudsætning for Reglernes gode Praktisering.

Axel Olsen gav endvidere en udførlig Oversigt over Overenskomstforholdet i Landdistrikterne og omtalte derefter Forbundets mangesidige Virksomhed mellem Overenskomstsituationerne og de vigtigste af de Konflikter, Forhandlinger og andre Spørgsmaal, der var behandlet i Beretningsperioden, samt takkede Regeringen for Gennemførelsen af de nye sociale Love. Han sluttede med paa Hovedledelsens Vegne at indstille Beretningen til Godkendelse.

Efter Beretningen fulgte en Diskussion, der varede flere Dage. Af Pladshensyn er det ikke muligt her i Bladet at gaa i Enkeltheder angaaende Diskussionstalernes Indlæg, og vi skal derfor indskrænke os til at bemærke, at saa godt som alle Spørgsmaal, der berører Forbundets Virksomhed, drøftedes paa Kongressen. Der var ikke megen Kritik med Hensyn til Ledelsens Arbejde, og Beretningen blev da ogsaa enstemmigt godkendt. Den kommende Ledelse opfordredes til i saa vid Udstrækning som gørligt at søge gennemført de i Forbindelse med Overenskomstforholdene af Afdelingerne indsendte Forslag og de under Debatten herom gjorte Henstillinger.

I Tilknytning til Beretningens Godkendelse vedtog Kongressen en længere Udtalelse om *Landarbejderforhold* og Landbrugets organisationsfjendtlige Indstilling, ligesom der stilles en Del Krav vedrørende den kommende Tids Lovgivning. Endvidere vedtoges en Udtalelse angaaende en Fortsættelse og Udbygning af Forbundets *Oplysningsarbejde* samt et Forslag, der bemyndiger Hovedledelsen til at bevilge et passende Beløb til *Socialdemokratiets Valgfond.*

Angaaende Stillingen til *Grænsespørgsmaalene* vedtog Kongressen:

> Kongressen paalægger meget bestemt den kommende Ledelse at drage fornøden Omsorg for, at Forbundets faglige Arbejdsomraade værnes, og at mellemfaglige Grænsespørgsmaal med andre Fag ikke faar en uforsvarlig og ensidig Løsning paa Bekostning af vort Forbunds faglige Interesser, ligesom det paa samme Maade paalægges Ledelsen at værne vort almindelige Organisationsomraade, saaledes at vort Forbunds Aktionskraft fortsat opretholdes til Gavn for vore Medlemmers samlede Interesser.

Regnskabet.

Hovedkasserer *Andreas Nielsen* aflagde Regnskaberne. Heraf fremgik, at Forbundets samlede Indtægt i de 3 Aar havde været Kr. 12.931.620,42; den samlede Udgift i samme Tidsrum var ialt Kr. 11.944.838,99.

Paa Statusregnskabet overstiger Aktiverne Passiverne med Kr. 14.046.462,05.

Den 31. Marts 1935 bestod Forbundet af 1194 Afdelinger. Den 31. Marts 1938 bestod Forbundet af 1192 Afdelinger. Der har været en Tilbagegang i Antallet af Afdelinger, og dette skyldes, at mindre Afdelinger er sluttet sammen.

Fremgangen i Medlemstallet har været 30.298, den største Fremgang, der kan noteres i Forbundets Historie, naar undtages forrige Kongresperiode, hvor der skete en Sammenslutning mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Landarbejderforbundet.

Det samlede Medlemstal er nu ca. 190.000.

Om Regnskabet førtes en kort Debat, og efter at Hovedkassereren havde besvaret forskellige Forespørgsler, blev Regnskabsberetningen enstemmigt godkendt.

Lovændringer.

Kongressen gik derefter over til Behandling af Forslag til Ændringer i Lovene. Vi anfører her de vigtigste Beslutninger, der kan formenes at have almindelig Interesse.

Angaaende Spørgsmaalet om *Afstemningsregler, Forbundenes Samarbejde* og *Forhandlingstekniken i Overenskomstsituationer* vedtog Kongressen med overvældende Flertal følgende af Hovedledelsen stillede Forslag:

> Under Hensyn til den Uklarhed, der i Øjeblikket hersker i Fagforbundene angaaende fremtidige Regler for Afstemning, Samarbejde mellem Forbundene i Overenskomstsituationer og den fremtidige Forhandlingsteknik, maa det anses for ugørligt med bindende Virkning for Forbundet at foretage Ændringer i de i Forbindelse hermed gældende Regler i Forbundslovene, hvorfor de stillede Ændringsforslag til de Lovparagrafer, der staar i Relation hertil, maa bortfalde.
>
> Under Ansvar for Kongressen og i nøje Overensstemmelse med vort Forbunds Interesser deltager vort Forbunds Repræsentanter i Forhandlingerne i det af De samvirkende Fagforbund nedsatte Afstemnings- og Samarbejdsudvalg.

Forslagets Vedtagelse betyder, at den hidtidige Bestemmelse om, at Hovedledelsen i Tilfælde af, at Stemmeprocenten ved Urafstemning har været under 50 pCt., har Ret til at træffe Afgørelsen ved kompetent Forsamling, bibeholdes i Lovene.

Et Forslag fra Hovedledelsen om forøget *Til-*

skud til Kredsorganisationerne vedtoges; endvidere vedtoges Lønudvalgets Indstilling om en mindre Forhøjelse af *Tillidsmændenes Løn.* Det nuværende *Kontingent* bibeholdes uforandret, og der foretages en Forhøjelse af *Strejkeunderstøttelsens* Satser.

Spørgsmaalet om *Repræsentationsretten til Kongressen* skulde efter Hovedledelsens Forslag ordnes saaledes, at Kongressen kom til at bestaa af 500 Delegerede, medens et nedsat 15-Mands Udvalg foreslog at sætte Tallet op til ca. 600. Hovedledelsens Forslag saa vel som Udvalgsindstillingen forkastedes, og Kongressen vedtog et Forslag, der indeholder andre Regler for Repræsentationen, men saa nogenlunde vil give den samme Nedgang i Antallet af Delegerede som efter Udvalgets Indstilling.

Særlige Forslag.

Med Henblik paa den store Arbejdsløshed i Forbundet var det ganske naturligt, at *Arbejdsløshedsproblemet* var Genstand for en meget indgaaende Behandling, der afsluttedes med Vedtagelse af følgende Resolution:

> De herskende Erhvervstilstande med den vedvarende Arbejdsløshed, og hvor Muligheden for at komme den effektivt tillivs ikke er opnaaet igennem de hidtidige heroverfor trufne Foranstaltninger, hverken ad offentlig eller privat Vej, og hvor Udsigterne for Fremtiden i Kraft af den stadig om sig gribende Rationalisering og Mekanisering i Bedrifterne, blot synes at maatte fremkalde yderligere Arbejdsløshed, foranlediger Kongressen til at udtale det for paakrævet at samle alle de Kræfter og Faktorer i Samfundet, som har Betydning i dette for alle Parter yderst vigtige Samfundsspørgsmaal, for ved fælles Hjælp at komme Arbejdsløshedsondet tillivs.
>
> Idet Kongressen naturligvis anerkender den af det Offentlige hidtil gjorte Indsats til Arbejdsløshedens Bekæmpelse, og naturligvis vil hilse ethvert nok saa lille Skridt i denne Retning med Tilfredshed, opfordrer Kongressen De samvirkende Fagforbund til paa de samlede Arbejderorganisationers Vegne overfor Regering og Rigsdag at rejse det hele Arbejdsløshedsproblem paa den i Overensstemmelse med foranstaaende bedst egnede og mest effektive Maade.

I Tilslutning hertil vedtog Kongressen — ligeledes efter en grundig Drøftelse — enstemmigt følgende Udtalelse vedrørende *Beskæftigelseslovene:*

> Med Henblik paa de af Rigsdagen vedtagne og nugældende Love vedrørende Beskæftigelsesspørgsmaalet undlader Kongressen ikke at udtale, at den ikke anser den i disse Love indeholdte Bestemmelse om Afkortning af Arbejdstiden for at være tjenlig til sit Formaal i en saadan Udstrækning, at denne Bestemmelse kan siges at være nødvendig. Det Antal Arbejdere, der er kommet i Beskæftigelse i Kraft af disse Love, er jo paa Baggrund af den herskende Arbejdsløshed saa ubetydeligt, at Indskrænkningen af Arbejdstiden for disse Arbejdere fra 48 til 36 Timer ikke kan have nogen som helst praktisk Betydning overfor Arbejdsløshedsproblemet, men kun Betydning overfor de Arbejdere, der ved denne Foranstaltning mister en Fjerdedel af deres normale Fortjeneste.
>
> Dette er saa meget mere beklageligt, som det ofte drejer sig om Arbejdere, der har været ledige i meget lang Tid, og som efter Ophøret af den Arbejdsturnus, som Beskæftigelseslovenes Administration fastsætter, kun har ringe Udsigt til at komme i Arbejde udenfor disse Loves Omraade, fordi Arbejdsløsheden i Arbejdsmandsfaget er særlig stor.
>
> Det vil heller ikke kunne undgaas at fremhæves, at en meget stor Del af de heromhandlede Arbejder i Virkeligheden er normale Arbejder, som vilde være kommet i Gang, selv om Beskæftigelseslovene ikke havde eksisteret, og hvorved der i saa Fald var givet Adgang til Beskæftigelse i normal Arbejdstid.
>
> I Overensstemmelse med ovenstaaende paalægger Kongressen Hovedledelsen at søge Arbejdstidsindskrænkningen ophævet i Beskæftigelseslovene ved førstkommende Lejlighed.

Kongressen vedtog at rette Henvendelse til Regering og Rigsdag om, at alt Arbejde med *Losning og Lastning* saavel *i Skib* som *paa Kaj* udføres af Havnearbejdere.

I Henhold til en Vedtagelse paa Kongressen i 1935 forelagde Formanden et Forslag til *Pensionsordning for Forbundets Tillidsmænd.* Der førtes en Del Debat om dette Forslag. — Ved skriftlig Afstemning forkastedes det med 420 Nej-Stemmer mod 280 Ja. Resten blanke og ugyldige.

Om *Oplysningsarbejdet* forelaa en Del Forslag. Ledelsen lovede at vie dette Arbejde, og ganske særligt Oplysningsarbejdet inden for Landarbejder-Ungdommen og i Sønderjylland, Opmærksomhed, og med dette Løfte blev samtlige Forslag taget tilbage.

Et Forslag om *65 Aars Aldersgrænse* for Tillidsmænd vedtoges. Efter Formandens Udtalelser, som Kongressen tilsluttede sig, gælder denne Vedtagelse dog først fra 1. Januar og kan eventuelt optages til Overvejelse paa næste Kongres.

Det vedtoges at *ansætte 2 nye Hjælpe-Forretningsførere,* 1 i Jord- og Bygningsgruppen og 1 i Transportgruppen.

Endelig kan nævnes, at følgende Forslag vedtoges:

»Med Henblik paa en eventuel *Forenkling af Forhandlingerne* paa næstkommende ordinære Kongres, paalægges det den kommende Hovedbestyrelse at udarbejde de hertil nødvendige Foranstaltninger.«

Dette Forslag giver Udtryk for en almindelig Erkendelse hos de Delegerede om at tilendebringe Kongressen paa kortere Tid.

Valg af Ledelse.

Til Formand genvalgtes *Axel Olsen* med stormende Ovationer fra de Delegerede, der rejste sig og hyldede ham. Næstformand *Robert Nielsen* og Hovedkasserer *Andreas Nielsen* genvalgtes ligeledes med Akklamation.

Til Revisorer valgtes ved skriftlig Afstemning *Jens Petersen,* Aalborg, og *Wiggo Larsen,* Støberiarbejderne, København.

Fra de forskellige Grupper forelaa Indberetning om Valgene af Forretningsførere, Hovedbestyrelsesmedlemmer, Gruppe repræsentantskab, Overenskomstudvalg m. m. Der var kun faa Forskydninger, idet kun enkelte, der var overgaaet til andet Hverv, eller ved Overtagelse af anden Stilling, gled ud af Ledelsen.

Til Gruppeformand i *Jord-, Beton- og Bygningsarbejdergruppen* genvalgtes *Chr. Larsen* og til Forretningsførere *Christoffer Mortensen* og *Frantz Petersen.* Til Hjælpeforretningsfører genvalgtes *Alfr. Petersen* og nyvalgtes *Peter Andersen,* Jord- og Betonarbejdernes Fagforening, København.

Til Gruppeformand i *Transportgruppen* genvalgtes *Niels P. Hansen* og til Forretningsførere *Viggo Eigtved* og *Vald. Pedersen.* Til Hjælpeforretningsfører nyvalgtes *Peter Poulsen,* Esbjerg.

Gruppen henstillede, at man ved eventuelle Vakancer mellem Forretningsførerne i denne Gruppe ansatte Formanden for Havnearbejderne i København, *P. Christensen.*

I *Landarbejdergruppen* genvalgtes til Gruppeformand *Oscar Levinsen* og til Forretningsførere *Lorentz Petersen* og *Vilh. Rasmussen,* og i *Fabrikgruppen* genvalgtes *Otto Jespersen* til Gruppeformand og *Martin Nielsen* og *Niels Christensen* til Forretningsførere.

Det vedtoges, at Forbundets næste Kongres skal holdes i København 1941.

Kongressens Dagsorden var nu udtømt, og Gæsterne fik derefter Ordet til deres Afskedstaler. Sekretær *Eiler Jensen,* D. s. F., takkede paa egne, *Chr. Jensens* og *Knud V. Jensens* Vegne for Samværet og for Forbundets loyale Samarbejde inden for Rammen af den faglige Centralorganisation. De Henstillinger, Kongressen har rettet til D. s. F. vil blive taget op til alvorlig Overvejelse. Eiler Jensen sluttede sin Tale med at ønske Forbundet til Lykke med Fremtidens Opgaver.

Derefter sluttede Forbundsformand *Axel Olsen* af med en Tale, hvori han gav et kort Resumé af Kongressens Forløb og dernæst understregede Betydningen af det snævre Samarbejde med Regeringen, Socialdemokratiet og D. s. F. Han udtalte Ønsket om, at Tillidsforholdet mellem Afdelingerne og Ledelsen maa blive opretholdt og om muligt udbygget. Sker dette, kan Forbundet med Fortrøstning se Fremtiden i Møde.

— — —

Derefter holdtes som allerede meddelt *Delegeretmøde i Forbundets Arbejdsløshedskasse.* Formanden, *Johs. Nielsen,* aflagde Beretning om Virksomheden, hvis Omfang bedst fremgaar af, at der alene i Regnskabsaaret 1937/38 i Understøttelse er udbetalt 44 Mill. Kr. og anvist Arbejde til 76.000 Mand. Efter Formandens Tale fulgte en langvarig Diskussion, der afsluttedes med Beretningens og Regnskabets Godkendelse.

Delegeretmødet behandlede og vedtog en Række Forslag, der forhøjer *Understøttelsessatserne* og *Dageantallet. Kontingentet* forhøjedes med 20 Øre om Ugen, dog ikke for den laveste Kontingentklasse.

Delegeretmødets Syn paa hele Stillingen fandt Udtryk i en lang Resolution, der i meget alvorlige Vendinger paapeger over for Regering og Rigsdag,

at alle Kræfter og Faktorer i Samfundet maa samles for at komme *Arbejdsløshedsondet* tillivs,

at Arbejdsmændenes Kasse med dens stedse stigende økonomiske Forpligtelser som Følge af den store Tilgang af forsikringsberettigede, men eksistensmæssigt udsigtsløse fra den opvoksende Ungdom, der ikke har Tilknytning til Haandværkerfagene, og fra dem, der udskilles fra disse Fag paa Grund af svigtende Udsigt til der inden for at erholde Beskæftigelse, efterhaanden er blevet en social Forsorgsorganisation af et Omfang, der truer med at sprænge Rammerne for den naturlige faglige Begrænsning af Kassens Virksomhed.

Efter at Resolutionen har paapeget, hvor urimeligt det er, at de herskende vanskelige erhvervsmæssige Forhold betyder meget store Byrder for en Gruppe Mennesker, der er allerringest stillet, hvad Indtægterne angaar, siges det:

> At Delegeretmødet maa henstille meget alvorligt til Regering og Rigsdag, at der stilles Midler til Raadighed, saa Kassen kan klare de meget store Forpligtelser og skaffe de Forbedringer i Understøttelserne, der er paakrævet.

Endvidere vedtoges det at paalægge Hovedbestyrelsen at søge Dispensation fra *26 Ugers-Bestemmelsen,* hvorved det dog maa være en Forudsætning, at den Udgift, der derved paalægges Kassen, dækkes gennem større offentlige Tilskud.

Som Udtryk for mange Ønsker og Forslag vedtoges en Udtalelse, der med Henblik paa den store Arbejdsløshed paalægger Hovedbestyrelsen at henstille til Regering og Rigsdag at søge gennemført en Lov, som tilsikrer de Medlemmer, der har opbrugt den forsikringsmæssige Understøttelse, en *ekstraordinær Understøttelse* i den kommende Vinter.

Desuden skal søges gennemført lovmæssige Foranstaltninger, hvorved Medlemmer, der trods alt vil være henvist til *Kommunehjælpen,* kan faa denne udbetalt gennem Kassen, samt at Kommunehjælpens Størrelse fastsættes under Hensyntagen til den forsikringsmæssige Understøttelse, Medlemmerne er tilsikret.

Delegeretmødet vedtog med 375 Stemmer mod 352 en administrativ Nyordning, saaledes at Kassen faar samme Formand som Forbundet. Kassens daglige Ledelse underlægges et Forretningsudvalg, bestaaende af Formanden, Forretningsføreren og 16 af Hovedbestyrelsen valgte Medlemmer.

Arbejdsløshedskassens Formand er derefter Axel Olsen. Til den nyoprettede Stilling som Forretningsfører valgtes Rejsesekretær *Marius Sørensen,* Ulstrup.

Til Sekretærer genvalgtes med Akklamation *Th. Gath* og *H. P. Jensen,* til Rejsesekretærer *I. P. Johannessen* og *Axel Petersen.*

Delegeretmødets Afslutning formede sig som en storslaaet Hyldest af den afgaaende Formand *Johs. Nielsen,* der gennem 30 Aar har staaet i Spidsen for Kassens Ledelse.

Nyt fra Udlandet

EN FAGFORENINGSLOV. Islands Alting har i sin nys afsluttede Samling vedtaget en Lov om Fagforeninger og Arbejdskonflikter, der tilvejebringer en lovlig Ordning af Forholdene paa Arbejdsmarkedet. Den nye Lov er i det store og hele i Overensstemmelse med tilsvarende Love i de øvrige nordiske Lande. Alle Partier med Undtagelse af Kommunisterne har stemt for Loven.

Lovens Betydning ligger først og fremmest i, at den stadfæster de Resultater, som den islandske Arbejderbevægelse i Aarenes Løb har tilkæmpet sig med Hensyn til Foreningsret og Foreningsfrihed paa det politiske og faglige Omraade. Men den turde tillige bidrage til at mildne og begrænse Arbejdskonflikter paa Island.

Lovens Bestemmelser gaar i Hovedtrækkene ud paa en Anerkendelse af Arbejdernes Foreningsret og Foreningsfrihed og Beskyttelse mod Forfølgelse fra Arbejdsgivernes Side for Medlemsskab i en Fagforening eller et politisk Parti. Arbejdernes og Arbejdsgivernes Organisationer anerkendes som ligeberettigede Parter ved Forhandlingsbordet. Etablering af Strejke eller Lockout er anerkendt, og der er fastsat Regler for Anvendelse af dette Vaaben ved Arbejdskonflikter. Den hidtil bestaaende Forligsinstitution er inddraget og yderligere udbygget i Loven, ligesom der er oprettet en Arbejdsdomstol svarende til Den faste Voldgiftsret.

TOM SHAW DØD. Den 21. September døde Tekstilarbejder-Internationales Sekretær, Tom Shaw, London.

Tom Shaw kunde se tilbage paa en mangeaarig Virksomhed i det engelske Tekstilarbejderforbund, da han i 1911 valgtes til Sekretær i Tekstilarbejder-Internationale, et Hverv, som han med korte Afbrydelser beklædte til sin Død.

Tom Shaw, der blev 66 Aar gammel, var Arbejdsminister i den første engelske Arbejderregering og Krigsminister i den anden.

Ved Tom Shaw's Bortgang har Fagbevægelsen, og navnlig hans egen Organisation lidt et smerteligt Tab.

DEN BELGISKE LANDSORGANISATION OG KRIGSFAREN. Den belgiske Landsorganisations Nationalraad var fornylig samlet til et Møde, hvor Stats- og Udenrigsminister Spaak gav en Redegørelse for den internationale Situation og bl. a. udtalte, at Belgien ikke kunde knytte sin Skæbne til et af de større Lande, ligegyldigt hvor stor Sympatien for det paagældende Land maatte være. Regeringens Politik gaar ud paa at holde Belgien udenfor Krig.

Efter en Debat vedtoges en Resolution, der henviser til den stadig tiltagende Krigsfare i den internationale Situation. »Efter Statsminister Spaaks Redegørelse for den af den belgiske Regering førte Fredspolitik og Bestræbelserne for at spare Landet for en Krigs Rædsler, udtrykker Nationalraadet paa Organisationens 600.000 Medlemmers Vegne sin Tilslutning til Regeringens Politik og beslutter at støtte den med alle til Raadighed staaende Midler«.

DE FRANSKE FAGFORENINGER OG DEN INTERNATIONALE SITUATION. Den franske faglige Landsorganisations Forvaltningsraad har paa et Møde drøftet den spændte politiske Situation og i en Udtalelse kraftigt vendt sig imod Tanken om Vold i internationale Forhold og bekræftet sin Opfattelse af Retfærdigheden og Fornuften som de eneste Midler til Opnaaelse af de Forandringer i internationale Love, som kan være nødvendige for Opfyldelsen af Idealerne om Menneskehedens Befrielse. Fagbevægelsen har siden Krigens Slutning uafladelig arbejdet for en Fred, der ikke var dikteret af Hadet, for en fredelig Revision af Traktaterne og en økonomisk Reorganisation samt Skabelsen af et Europa, der ikke trues af noget Eneherredømme, men bestaar af frie, ligeberettigede Stater.

Indenfor den franske Fagbevægelse er Meningerne om Frankrigs Holdning under Konflikten om Tjekkoslovakiet stærkt delte. Man er som sagt imod Anvendelse af Vold til Bilæggelse af internationale Konflikter, men nu som før spiller Modstanden mod Versailles-Traktaten en stor Rolle i Modstanden mod Krig. Dette kommer ganske særligt til Udtryk i en Beslutning fra det faglige Aktionscenter imod Krig. Dette Aktionscenter tæller adskillige førende Fagforeningsfolk fra Lærerne, PTT-Personalets, Typografernes, Levnedsmiddelarbejdernes, Kontormedhjælpernes og Teknikernes Organisationer. I Beslutningen siges bl. a., at Arbejderklassen kan ikke yde sin moralske Medvirkning i en Konflikt, der opstaar paa Grundlag af Versailles-Traktaten.

FAGLIG SAMLING I NORGE. Norsk Murerforbund, som for nogle Aar siden udtraadte af Arbejdernes faglige Landsorganisation, har besluttet sin Genindtrædelse. Afgørelsen er truffet ved Urafstemning blandt Forbundets Medlemmer.

VERDENSARBEJDSLØSHEDEN. Det internationale Arbejdsbureaus Kvartalsoversigt over beskæftigede og arbejdsløse Personer i de forskellige Lande, som nu foreligger for 3. Kvartal 1938, viser en mindre gunstig Situation end for tre Maaneder siden. De da foreliggende Oplysninger udviste for de fleste Landes vedkommende forøget Beskæftigelse og aftaget Arbejdsløshed blandt Industriarbejderne, sammenlignet med samme Periode i 1937. De nu offentliggjorte Tal bekræfter denne Tendens med Hensyn til Beskæftigelse, men derimod ikke, hvad Arbejdsløsheden angaar. Dette Forhold kan muligvis forklares ved, at de forøgede Beskæftigelsesmuligheder i mange Tilfælde har været utilstrækkelige til helt at kunne optage den naturlige Tilgang af arbejdsdygtige Personer.

Sammenlignet med 1937 er Beskæftigelsen i Industrien steget i 14 og aftaget i 8 af de 22 Lande, for hvilke der foreligger Oplysninger.

Paa den anden Side har man, sammenlignet med 1937, kun kunnet indregistrere en Nedgang i Arbejdsløsheden i 11 af 24 Lande med tilgængelig Statistik. I 11 andre er Arbejdsløsheden steget, medens Oplysninger for de to sidstes vedkommende er indbyrdes modstridende, saaledes at man ikke kan danne sig noget korrekt Billede af Situationen.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2532:
Mælkeindustriarbejdere paa Mejeriet »Brolykke«, Grenaa.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 14. September 1938 i Sag Nr. 2532: Mælkeindustriarbejdernes Forbund, Horsens, mod Mejeriet »Brolykke«, Grenaa.

Den 18. Juni 1937 blev der mellem Grenaa Andelsmejeri, Det gamle Mejeri og Mejeriet »Brolykke« alle i Grenaa, og Mælkeindustriarbejdernes Forbund, Horsens, indgaaet en Overenskomst om Aflønning af disse Mejeriers Mælkeforhandlere m. m. Overenskomsten, der for Mejeriet »Brolykke« blev underskrevet af dets Ejer, J. Pedersen, indeholdt i § 5 følgende Bestemmelse:

»Mejeriernes Antal af Kuske og Butikker maa højst være:

Andelsmejeriet ..... 4 Vogne, 7 Udsalg.
Brolykke ..... 2 Vogne, 6 Udsalg.
Det gl. Mejeri ..... 2 Vogne, 2 Udsalg.«

I afvigte Vinter kom Mejeriejer J. Pedersen i Betalingsvanskeligheder, og ved en den 19. Marts d. A. afholdt Tvangsauktion over Mejeriejendommen »Brolykke« med Tilbehør samt det til Ejendommen hørende Driftsinventar og Driftsmateriel blev Mejeriet udlagt til 15 Gaardejere i Enslev som ufyldestgjorte Panthavere. Disse, der udgjorde Flertallet af Mejeriets Mælkeleverandører, havde overfor Banken i Grenaa og Omegn været Kautionister for et med 3. Prioritet i Ejendommen i 1932 tinglyst Pantebrev og havde nu endvidere faaet Transport paa Bankens Tilgodehavende paa 4. Prioritet i Henhold til et i December 1935 tinglyst Skadesløsbrev. Ved Tvangsauktionen bortfaldt yderligere Hæftelser paa 5. og 6. Prioritet.

Efter Overtagelsen af Mejeriet fandt der ingen Forhandlinger Sted mellem de nye Ejere og Mælkeindustriarbejdernes Forbund om en Fornyelse af Overenskomsten af 18. Juni 1937, men de nye Ejere vedblev at aflønne Mælkeforhandlerne efter Overenskomstens Lønsatser.

I Juni d. A. begyndte Mejeriet imidlertid at levere Mælk til endnu et Udsalg i Grenaa udover de ved Overenskomstens § 5 tilladte 6 Udsalg, og under Anbringende af, at dette er stridende mod den oftnævnte Overenskomst, har Forbundet under denne Sag indklaget Mejeriets nuværende Indehavere med Paastand om, *at* de kendes uberettigede til at oprette flere Udsalg end de 6 ved Overenskomstens § 5 tilladte, *at* der for det begaaede Overenskomstbrud paalægges dem en Bod, samt *at* de tilpligtes at erstatte Mælkeforhandlerne det dem ved Oprettelsen af det 7de Udsalg paaførte Indtægtstab.

Til Støtte for disse Paastande gør Klagerne gældende, at Overenskomsten ogsaa efter Ejerskiftet maa hæfte paa *Mejerivirksomheden* »Brolykke« som saadan, og det saa meget mere som de nye Ejere, der maa antages at have været kendte med Overenskomsten, fortsat har aflønnet efter denne, og den tidligere Ejer J. Pedersen efter Tvangsauktionen blev ansat som Bestyrer af Mejeriet.

De Indklagede paastaar Frifindelse og gør til Støtte herfor gældende, *at* Overenskomsten, der ikke omtaltes i Auktionsvilkaarene, ikke ved Tvangsauktionen er overført paa de Indklagede som Erhververe af Mejeriet, og *at* den Omstændighed, at den tidligere Ejer fortsat er beskæftiget i Mejeriet, ikke kan begrunde Klagernes Paastande, idet Forholdet er det, at Pedersen nu er en paa fast Ugeløn ansat Mejerist, der ikke har nogensomhelst selvstændig økonomisk Interesse i Mejeriets Drift. At de nye Ejere fortsat aflønner med Overenskomstens Lønsatser, er efter de Indklagedes Fremstilling ikke Udtryk for nogen dem bindende Anerkendelse af Overenskomstens fortsatte Bestaaen, men kun Udtryk for, at de nye Ejere ikke har fundet Anledning til at kræve Ændringer i disse Lønsatser. De Indklagede er paa det rene med, at begge Parter efter Overenskomstens Bortfald staar frit overfor hinanden.

Retten maa give de Indklagede Medhold i, at de ikke ved Overtagelsen af Mejeriet paa Tvangsauktionen er indtraadt i Overenskomsten af 18. Maj 1937, og det maa i denne Henseende være uden Betydning, om de Indklagede ved Overtagelsen af Mejeriet har været kendte med Overenskomstens Eksistens eller ikke.

Da dernæst den Omstændighed, at de Indklagede efter Overtagelsen af Mejeriet fortsat har aflønnet Mælkeforhandlerne efter Overenskomstens Satser, saalidt som det af dem iøvrigt efter Overtagelsen udviste Forhold, ikke findes at kunne betragtes som en stiltiende Overtagelse af Mejeriejer Pedersens Forpligtelser efter Overenskomsten mellem ham og Klagerne, vil de Indklagedes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger bør betales af Klagerne.

Kendelse:

De Indklagede, Mejeriet »Brolykke«s nuværende Indehavere, bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler Klagerne med 300 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejdsmænd.

Paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 26. August behandlede man en Klage over en uvarslet Arbejdsstandsning, omfattende 80 Arbejdere ved Lastning af *S/S »Ossian«* i Aalborg Havn (Cementfabriken »Rørdal«), hvilken Arbejdsstandsning havde varet 1½ Time. Sagen drøftedes, og man enedes om følgende:

Fra Arbejderside beklagede man den skete Arbejdsstandsning, der havde været ulovlig, og man indgik paa at betale 200 Kr. til Børnebespisningen i Nørre Tranders Kommune.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 26. August behandledes en Klage over en i Maj Maaned stedfunden Arbejdsstandsning ved Losningen af Kager fra *S/S »Yrsa«* i Aalborg Havn.

Parterne enedes om at lade det i Forbindelse med denne Losning opstaaede Betalingsspørgsmaal afgøre ved faglig Voldgift i Aalborg.

Efter Resultatet af den faglige Voldgift forbeholder Arbejdsgiverne sig at indbringe Spørgsmaalet om Bod for Den faste Voldgiftsret.

Den 25. August behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen en af Havnearbejdernes Fællesforbund iværksat Arbejdsstandsning ved Losning af *S/S »Emden«*.

Paa Mødet opnaaedes Enighed om, at en fra Modpartens Side fremsat Regning skulde tilstilles Havnearbejdernes Fællesforbund til Gennemsyn, og saafremt man ikke kunde honorere denne Regning, vilde Arbejdsgiverforeningen indbringe Sagen for D. f. V.

Havnearbejdernes Fællesforbund har senere meddelt, at det ikke agter at dække det nævnte Krav, uden iøvrigt at fremsætte Kritik over Opgørelsen, og Arbejdsgiverforeningen har derfor indbragt Klage for Den faste Voldgiftsret.

Den 5. September afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen i Anledning af 3 Klager fra Dansk Arbejdsmandsforbund over *Droskecentralen »Taxa«*.

Klagen gik ud paa, at Arbejdsgiverne ikke havde sørget for, at de under »Taxa«-Strejken omtalte Vognmandssønner i langt større Antal var blevet indmeldt i Droskechaufførernes Fagforening, at der kørte en uorganiseret Chauffør med Droske Nr. K 1443, og endelig at der var foretaget ca. 30 Afskedigelser af Chauffører efter Strejkens Afslutning.

Der førtes en indgaaende Forhandling om alle de tre Sager, men der opnaaedes ikke Enighed i nogen af dem, hvorefter Mødet sluttede med, at Dansk Arbejdsmandsforbund forbeholdt sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

Som tidligere refereret blev der paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 26. Juni opnaaet et Forlig med Hensyn til en ulovlig Arbejdsstandsning af Arbejdsmænd paa *A/S Svendborg Skibsværft*.

Til Forliget knyttede sig en mundtlig Aftale mellem Hovedorganisationernes Repræsentanter gaaende ud paa, at der mellem Parterne skal optages lokal Forhandling om Afviklingen af Boden 10 Kr. pr. Arbejder.

Denne Aftale blev tilsidesat af Skibsværftet, der egenmægtigt fradrog 5 Kr. pr. Arbejder i 2 Uger, og der blev i den Anledning tilstillet Dansk Arbejdsgiverforening en skarp Protest fra D. s. F.

Dette gav Anledning til Afholdelse af nyt Møde den 6. September, hvor man fra Arbejdsgiverside anerkendte, at Forhandling skulde have fundet Sted.

Sagen diskuteredes, og Mødet sluttede med, at man tog de faldne Udtalelser til Efterretning.

Med Hensyn til de resterende Indbetalinger enedes man om, at der ikke finder Afkortning Sted for de første 14 Arbejdsdage, de paagældende Arbejdere er paa Værftet, og derefter fradrages 5 Kr. for hver 6 Arbejdsdage, der derudover er arbejdet, indtil det fulde Beløb (10 Kr.) er betalt.

Smede og Maskinarbejdere.

Den 19. September afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen foranlediget ved en Klage fra Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund over, at *Entreprenørfirmaet Kastrup-Nielsen, Brøchner-Larsen* og *Rafn*, der har et Oprensningsarbejde ved Ørholm Dam, ikke har betalt Overarbejdstillæg og ladet foretage Afspadsering af udført Overarbejde.

Man enedes om følgende:

Smed Bernstorff Jensen skal afspadsere 96 Timer og Smed Naumann Petersen 24 Timer, alt i Løbet af 6 Uger fra 19. September 1938. Der antages en tredie Smed til Afløsning, og ved Afspadseringen udbetales Overarbejde for de henholdsvis 96 og 24 Timer efter 33⅓ pCt. af den Løn, der udbetales, og fremtidig finder Afspadsering Sted i Henhold til Bestemmelserne i Lov om Forbud mod Overarbejde af 7. Maj 1937.

REDAKTØR: CHR. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Alle 12, 2. S., København V. .·. Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 8 * KØBENHAVN DEN 1. NOVEMBER 1938 * 35. AARGANG

Overarbejdsloven.

I.

Lov om Forbud mod Overarbejde — eller som den i daglig Tale hedder: Overarbejdsloven — har nu været i Kraft i lidt over et Aar, og man begynder at kunne danne sig et Skøn over selve Loven, dens Omraade og de deraf flydende Virkninger paa Arbejdsmarkedet.

En meget lang Række Klager over, at uorganiserede Arbejdere og dito Arbejdsgivere har overtraadt Loven, har af De samvirkende Fagforbund været indbragt til »Det af Arbejdsraadet i H. t. Lov om Forbud mod Overarbejde nedsatte Udvalg«, — ja, saa lang er Titlen paa dette Udvalg, som vi populært kalder § 7 Udvalget. Det er Hensigten i »Arbejderen« at holde Læserne à jour med de mest interessante Afgørelser, som træffes, og med denne Artikel gøres en Begyndelse hermed.

Sindal Kommune, som ligger i Nærheden af Hjørring, havde ved Sogneraadsformanden blankt afvist en Forhandling med Dansk Arbejdsmandsforbund, som krævede en højere Timeløn samt en Arbejdsdag paa 8 Timer i Overensstemmelse med den med Entreprenør-Foreningen indgaaede Overenskomst, der omfatter samme Art af Arbejde, nemlig Vejarbejde, som i foreliggende Tilfælde udførtes af Sindal Kommune selv.

Timelønnen havde Sogneraadet ansat til 50 Øre, og Arbejdsdagen til 10 Timer, saaledes at Daglønnen ved den lange Arbejdstid kom »helt op« paa 5 Kr.

Som omtalt nægtede Kommunen Forhandling, og efter Anmodning fra Dansk Arbejdsmandsforbund indbragte De samvirkende Fagforbund Klage til § 7-Udvalget, som lod foretage en politimæssig Undersøgelse. Her havde Sogneraadsformanden helt og fuldt bevaret sin »Frimodighed« og hævdede, at naar man praktiserede en 10 Timers Arbejdsdag, saa var det nødvendigt, for kun paa den Maade kunde Arbejderne tjene 5 Kr. om Dagen. Det mellem Hovedorganisationerne — Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund — nedsatte Udvalg fik nu Sagen til Behandling og besluttede, at der skulde rejses Tiltale mod Sogneraadet. Dette skete, og der foreligger nu følgende Meddelelse fra § 7 Udvalget:

København, d. 22. Oktbr. 1938.

ARBEJDSRAADET
Amaliegade 3
Udvalget i H. t. Lov om Forbud mod Overarbejde.

Under Henvisning til Fællesudvalgets Skrivelse af 14/7 1938 vedrørende den af Dansk Arbejdsmandsforbund fremsatte Klage over, at Sindal Sogneraad ved sine Vejarbejder m. v. ikke overholder Loven om Forbud mod Overarbejde, skal man meddele, at nærværende Udvalg ved Skrivelse af 15/8 1938 til Politimesteren i Hjørring Købstad m. v. begærte Tiltale rejst mod Sogneraadet for den stedfundne Overtrædelse af den nævnte Lov, og at Udvalget nu fra Politimesteren har modtaget Underretning om, at Sogneraadsformanden i Retsmøde d. 12/10 1938, efter at Sogneraadet havde haft Møde om Sagen, erkendte Forseelsen og vedtog en Statskassen tilfaldende Bøde paa 100 Kr. med en Forvandlingsstraf af 8 Dages Hæfte.

R. Lassen.

Kommentarer hertil er foreløbig overflødige, men hvis Sogneraadet paany overtræder Loven, skal vi hurtig være der igen.

Til Behandling har foreligget en meget lang Række Klager over, at uorganiserede Bygningshaandværkere paa Landet, specielt Murer- og Tømrermestre, i god Forstaaelse med deres ligesaa uorganiserede Arbejdere har blæst baade de kollektive Overenskomster og Overarbejdsloven et langt Stykke og har arbejdet 9—10, ja i indtil 11 Timer pr. Dag.

Den almindelige Regel ved disse Sagers Behandling har været den, at de Indklagede — naar det var første Gang at Loven var overtraadt — slap med en Advarsel, dog har Hovedorganisationernes Udvalg i enkelte Tilfælde henstillet, at Arbejderne afspadserede det af dem udførte Overarbejde. Man skulde synes, at dette var et baade rimeligt og naturligt Krav, for hvorfor skulde uorganiserede Arbejdere med Hensyn til Overarbejdsloven indtage en Præferencestilling i Forhold til de organiserede Arbejdere, men sikke et Hus, der har ligget. De paagældende Arbejdere følte sig meget brøstholdne over et saa uforskammet Krav, men, hvad der var det vigtigste, de mistede samtidig Interessen for Overarbejde udført til normal Timebetaling.

En Klage fra Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund gik ud paa, at Bagermester A. M. Rasmussen, Østerbro, Faaborg, overtraadte Overarbejdsloven og fik udført Arbejde i flere Timer pr. Dag end Bagerfagets kollektive Overenskomster forudsætter, ligesom han heller ikke havde anskaffet den i Lovens § paabudte Overarbejdsjournal.

Bagermesteren indrømmede ved den foretagne Politiafhøring sin Skyld, og man maa vel gaa ud fra, at Retten har taget rimeligt Hensyn hertil, siden den lod Bagermesteren slippe saa billigt som den gjorde ved at idømme ham en Bøde paa 30 Kr. til Statskassen.

I de følgende Numre af Bladet skal vi gøre Rede for andre Overtrædelser af Loven, samt fremsætte vore Kommentarer til de principielle Afgørelser, der er truffet af Socialministeriet.

Vi erindrer i denne Forbindelse vore tilsluttede Forbund om, at samtlige Klager og alle Spørgsmaal vedrørende Overarbejdsloven skal indsendes til De samvirkende Fagforbund i to Eksemplarer, og D. s. F. foretager derefter de nødvendige Henvendelser, derunder ogsaa Anmeldelserne.

Islandsk Arbejderbevægelse.

Af Skuli H. Magnusson.

Althydusamband Islands er Navnet paa de islandske Arbejderes Centralorganisation, der omfatter baade Fagforeninger og socialdemokratiske Foreninger og dermed fungerer som faglig Landsorganisation. Navnet betyder paa Dansk Islands Folkeforbund. Det dannedes i 1916 af de paa den Tid fem største Fagorganisationer paa Island. De ældste Fagforeninger — Typografernes Forening og Fagforeningen Frem — er over 30 Aar gamle.

Ved Aarhundredskiftet udgjorde Landbefolkningen 90 pCt. og Bybefolkningen kun 10 pCt. af Islands samlede Folkemængde. Der har imidlertid fundet en vældig Forskydning Sted, og for Tiden lever rundt regnet Halvdelen af Landets Befolkning i Byerne langs Islands Kyster.

I Løbet af disse omtrent 40 Aar er der sket en Omdannelse af Landets Erhvervsforhold gennem Storfiskeriets Opblomstring. Storfiskeriet er den første og hidtil eneste Gren paa den internationale Industrialismes Træ paa Island, og det har bidraget til at understrege Klassegrænserne. Den bondedemokratiske Lighed og Samhørighedsfølelse, som var Kendetegnet for det islandske Folk i de svundne Aarhundreder, er undergravet. Som i alle unge industrialiserede Lande er de ydre Modsætninger mellem rige og fattige og de ideologiske Modsætninger mellem besiddende og ejendomsløse, mellem Arbejdsgivere og Arbejdere større end i de Lande, som allerede har formaaet at tilpasse sig efter Brydningsprocessen. Det er en Kendsgerning, at de islandske Arbejdskonflikter, særligt indenfor Fiskerinæringen, præges af haardere Træk og skarpere Toner end danske, og at Stridssignalerne paa begge Sider har meget tilbage af den Uforsonlighed, der prægede de første faglige Konflikter i Skandinavien.

Storfiskeriets Udvikling har medført en Revolution ikke blot i økonomisk, men ogsaa i teknisk Henseende, og skabt Problemer, som griber dybt ind i Landets økonomiske Liv. Det nye Storfiskeri med dets Bierhverv er i overvejende Grad organiseret i moderne kapitalistiske Former. Overfor ca. 3000 Arbejdsgivere staar 15.000 Sømænd, Arbejdere og Funktionærer. Hermed er ogsaa Forudsætningerne givne for Stillingen paa Arbejdsmarkedet inden for denne Erhvervs-

gren. Kort sagt, det er Storfiskeriet, der sætter sit Præg paa den islandske Arbejderbevægelse og giver Organisationsbestræbelserne deres Struktur og Karakter.

Landsorganisationen omfatter for Tiden omkring 13.000 Medlemmer fordelt paa 65 Foreninger. Deraf er 55 Fagforeninger med omtrent 12.000 Medlemmer. Flertallet af disse Organisationer er saakaldte almindelige Fagforeninger, d. v. s. de omfatter alle Arbejdergrupper saasom Havnearbejdere, Kommunalarbejdere, Bygningsarbejdere o. s. v., mens de specialuddannede Arbejdere har deres egne Fagforeninger. I Smaabyerne er i mange Tilfælde ogsaa Arbejderkvinder Medlemmer af de almindelige Fagforeninger. Dernæst kommer Sømændenes Fagforeninger. Sammenlagt udgør de her nævnte Grupper omkring 90 pCt. af de under Landsorganisationen hørende Fagforeninger. De rene Fagorganisationer udgør kun 9 pCt. og omfatter hovedsagelig faglærte Arbejdere indenfor Fabriksindustrien, der er hel ny paa Island og først er opstaaet under Krisen — i de sidste tre Aar — siden Island mistede sine Klipfiskmarkeder og derfor savner Valuta til fortsat Indkøb af Færdigvarer fra Udlandet. De nye Industrivirksomheder findes hovedsagelig kun i to Byer, og her har de paagældende Arbejdere dannet rene Fagorganisationer, som er tilsluttet Landsorganisationen og som under Anvendelse af faglige Kampmidler har opnaaet Arbejdsgivernes Anerkendelse som Overenskomstpartner. Indenfor Landsorganisationen udgør endvidere Handelsmedhjælpernes Organisationer 1 pCt. Desuden findes der saa indenfor Centralorganisationen de politiske Foreninger, hvis Antal ganske vist kun beløber sig til 10, men som dog giver Centralorganisationen sin særlige Karakter som baade faglig og politisk Landsorganisation. Største Delen af saavel Fagforeningerne som de politiske Foreninger er dannet i Løbet af de sidste fem Aar. Denne Omstændighed forklarer den særlige Opbygning og Struktur, der præger islandsk Arbejderbevægelse. I Bevægelsens Gennembrudsaar var det næsten overvejende Sømænd og ufaglærte Arbejdere, — navnlig indenfor Fiskeriet — som tilsluttede sig Bevægelsen. De var alle oppositionelt indstillede overfor Samfundet. Medlemmerne ønskede en almindelig Kamp for Varetagelsen af deres Interesser, men var dog for svage til at underholde baade faglige og politiske Organisationer. Fagforeningerne var derfor fra Begyndelsen af fagligt og politisk indstillede og aktive paa begge Omraader. Deres første store Sejr vandt Arbejderne dog ikke udelukkende gennem faglig Kamp, men maaske frem for alt gennem deres Repræsentanters Kamp i Altinget (Islands Rigsdag). Den parlamentariske Kamp resulterede i Vedtagelsen af et Lovforslag, der tilsikrede Besætningerne paa Trawlerne 8 Timers Hvile pr. Døgn.

Forinden denne Lovs Vedtagelse var Arbejdstiden ombord paa Trawlerne uhørt lang og uden Begrænsning. Islandske Arbejdere lærte herigennem at forstaa Muligheden af at opnaa betydningsfulde Forbedringer af Arbejdsvilkaarene gennem Deltagelse i det politiske Liv. Det er en af Grundene til, at der indenfor Islands Arbejderbevægelse ikke har været Tendenser i syndikalistisk Retning. De islandske Haandværkere, som allerede dannede Fagforeninger paa et ret tidligt Tidspunkt, har altid været konservativt indstillede i Fagforeningsspørgsmaal. De har f. Eks. først i den aller seneste Tid gjort Anvendelse af Strejkevaabnet, og de fleste af disse Fagforeninger staar fremdeles uden for Landsorganisationen.

— — —

Island har maaske haft større økonomiske Vanskeligheder end noget andet nordisk Land. Aarsagen hertil er Landets ensidige Produktion — Klipfiskproduktionen. Alene siden den spanske Borgerkrigs Udbrud har Island mistet et Marked, hvortil der eksporteredes for 18 Mill. Kr. Klipfiskmarkedet er brudt fuldstændigt sammen, og kun Italien køber endnu en Del Klipfisk. Denne Situation har skabt stor Arbejdsløshed i Landet. En af den islandske Arbejderbevægelses vigtigste Opgaver har derfor været at bekæmpe Arbejdsløsheden, ikke kun ved at stille Krav til Myndighederne, men ogsaa gennem Fremsættelse af positive Forslag til Afhjælpning af dette Onde. Ikke mindst paa Landsorganisationens Initiativ har den nuværende Regering med Støtte fra de socialdemokratiske Altingsmænd ladet opføre hypermoderne Konservesfabrikker, som har forvandlet Sildefiskeriet til en Storindustri, der har skaffet Staten en Eksport paa 12 Mill. Kr.

Vor Venstreregering har desuden bevilget 1 Mill. Kr. til Iværksættelse af Nødhjælpsarbejde, endvidere 1 Mill. Kr. specielt til Vejarbejder, som har været haardt tiltrængt og har givet meget Arbejde. Gennem sin Støtte af Venstreregeringen har Arbejderbevægelsen tillige faaet gennemført to meget betydningsfulde Love, nemlig en Lov om Opførelse af Arbejderboliger og en

Sociallovgivning, som omfatter Syge-, Alderdoms- og Ulykkesforsikring.

Dette er kun nogle Eksempler paa Resultatet af den islandske Arbejderbevægelses politiske Kamp. Til Slut skal jeg endnu bemærke, at det efter mangeaarige Anstrengelser fra Arbejderbevægelsens Side er lykkedes at faa demokratiseret Valgloven, hvilket har haft til Følge, at Landsorganisationen har kunnet fordoble sin Repræsentation i Altinget.

— — —

Jævnsides Landsorganisationens Vækst og øgede Effektivitet er der foregaaet en betydelig Forbedring af Arbejdernes Lønvilkaar. »Almindelige Arbejdere« (Havnearbejdere, Kommunalarbejdere etc.) har nu en Timeløn paa Kr. 1,50 og 9 Timers Arbejdsdag med en Overtidsbetaling af 2 Kr. i Timen. Disse Lønninger gælder dog kun i Hovedstaden Reykjavik, i andre Byer er Timelønnen fra 10 til 30 Øre lavere. Sømænd paa Trawlere har fra 240 til 310 Kr. maanedlig i fast Hyre foruden visse Præmier, saaledes at Gennemsnitsfortjenesten andrager omkring 400 Kr. pr. Maaned. Faglærte Arbejdere har en Timeløn paa 1,60—2 Kr., mens Kvinder i Fiskeriindustrien betales med 80 Øre pr. Time, Fabriksarbejdersker med 100—200 Kr. maanedlig. Der findes imidlertid en stor Del Arbejdere, som arbejder i Akkord, f. Eks. Sømænd paa Motorbaade samt »Sildepiger«. Det forekommer ofte, at disse har en Indtægt, som kun rækker til Føden, men saafremt Fiskeriet giver et godt Udbytte og Markedspriserne er gode, kan de opnaa en ret god Fortjeneste. Landsorganisationen har i den sidste Tid begyndt at organisere disse Sømænd i særlige Fagforeninger for at garantere dem en Minimalløn.

Det er dog ikke kun Lønnen, der er afgørende for Arbejdernes Levestandard, thi ogsaa Leveomkostningerne spiller en stor Rolle. Paa Island er Priserne paa Levnedsmidler i Reglen forholdsvis lave, ikke mindst takket være Arbejdernes stærke Forbrugerkooperation. Andre Livsfornødenheder er derimod meget dyre. En Herreklædning koster f. Eks. fra 180 til 220 Kr. De høje Priser for disse Varer skyldes Statens Valutavanskeligheder, som har fremkaldt en vis Varemangel paa disse Omraader.

Den nuværende Regering søger med Arbejderbevægelsens Støtte at overvinde Landets økonomiske Vanskeligheder. Tiltrods for, at de islandske Arbejdere er af den Mening, at Regeringen ikke gaar hurtigt nok til Værks, er de dog foreløbig — indtil Arbejderbevægelsen er stærk nok til selv at overtage Magten — rede til at støtte Regeringen, thi Arbejderne paa Island siger: »allt er betra en ihaldid« (alt er bedre end de konservative).

— — —

Til Slut nogle faa Bemærkninger om den islandske Landsorganisations Stilling i Dag. Som allerede nævnt er den de islandske Arbejderes faglige og politiske Centralorganisation. Den vokser med hver Dag og omfatter efterhaanden flere og flere Arbejdergrupper. En stor Del af disse Arbejdere er først for ganske nyligt kommet i Kontakt med Arbejderbevægelsen gennem de førte Lønkonflikter, men har iøvrigt intet Kendskab til Bevægelsens Ressourcer og dens almindelige Bestræbelser for Samfundets Reformering. Dette staar i Forbindelse med, at der hidtil næppe nok er gennemført et Oplysningsarbejde indenfor den islandske Arbejderbevægelse.

En gammel faglig Tillidsmand udtalte engang, at de skandinaviske Broderorganisationer med Tiden vilde komme til en Sammenslutning af de faglige og politiske Organisationer, og at man paa Island kun var forud for sin Tid i saa Henseende. De senere Aars Erfaringer indenfor Islands Arbejderbevægelse giver dog ikke Støtte til denne Opfattelse. Den islandske Arbejderbevægelse gennemlever for Tiden en svær Krise netop paa Grund af sine særlige Organisationsformer, som ikke drager noget Skel mellem politisk og faglig Aktivitet. Det har vist sig vanskeligt at holde sammen paa en saadan fælles Organisation i kritiske Tider. Det er f. Eks. ikke muligt at opretholde en virkelig Partidisciplin. Landsorganisationen har søgt at bevare Disciplinen gennem en Bestemmelse om, at ingen kan fungere som Repræsentant ved Landsorganisationens Kongres, saafremt vedkommende tilhører nogen anden politisk Organisation end Landsorganisationen. Men dette har haft til Følge, at mange Fagforeninger er kommet til at staa udenfor. Den eneste Vej til at løse en Krise, som den Landsorganisationen nu gennemgaar, synes derfor at være en organisatorisk Adskillelse mellem Partiet og Fagbevægelsen.

Har Tjekkoslovakiets Prisgivelse reddet Freden?

Af R. Tayerle, Generalsekretær i den tjekkiske Landsorganisation, Prag.

Repræsentanter for fire store Stater har i München truffet en Aftale, som skal redde Verdensfreden. To Repræsentanter for demokratiske Stater og to Diktatorer har truffet Afgørelse om flere Millioner Menneskers Skæbne. Afgørelsen har Form af et Ultimatum, udstedt uden Tjekkoslovakiets Medvirkning, ja, imod Tjekkoslovakiet. Det vil tilkomme mere egnede Skribenter end mig at bedømme den fulde Rækkevidde af den Holdning, for hvilken Daladier og Chamberlain ved deres Hjemkomst blev hyldet. Jeg har intet Ønske om, at de snart maatte faa at se, hvorledes den Uretfærdighed, der er begaaet overfor Tjekkoslovakiet under Paaberaabelse af Folkenes Selvbestemmelsesret, har tilintetgjort Troen paa Retfærdighed. Frankrigs og Storbritanniens Repræsentanter gik imidlertid saa vidt, at de truede Tjekkoslovakiet med militær Intervention, dersom det afviste Overenskomsten.

Igennem tyve Aars Fredsarbejde har Tjekkoslovakiet gjort ærlige Anstrengelser for at muliggøre et fredeligt Samarbejde med Mindretallene indenfor dets Grænser. Disse Grænser er ikke alene et Resultat af Versailles-Traktaten, men ogsaa et Naturens Arbejde. Tjekkoslovakiet har — som Mussolini har udtrykt det — faaet sine Grænser af Guds Haand. Tjekkoslovakiet er ingen ny Stat, men en Fornyelse af den gamle tjekkiske Stat. Angrebene vedrørende Behandlingen af Mindretallene hvilede paa ubeviste Paastande og en tendentiøs Propaganda. Jeg kan ikke gaa ind paa Enkeltheder om de kulturelle Foranstaltninger, vor Republik har truffet for Mindretallenes Skyld. Mindretallene blev behandlet efter samme Linier som det nationale Flertal. Jeg anfører blot, at den tyske Befolknings Rettigheder med Hensyn til Skolegang var mere omfattende end den tjekkiske Befolknings.

Tjekkoslovakiet var ikke i Stand til at udrydde Virkningerne af Verdenskrisen. Staten mødte fra de tyske Arbejdsgivere og Kapitalister ikke alene Passivitet, men aktiv Modstand, motiveret ud fra deres faste Beslutsomhed paa at skærpe Krisen saa meget som muligt. Beviset for, at den tjekkoslovakiske Stat paa det sociale og økonomiske Omraade forsøgte at komme de kriseramte Omraader til Hjælp er tydeligt vist ved, at de tyske Arbejdere til sidste Øjeblik forblev tro overfor Republiken. Nu maa de med Sorg erkende, at Aftalen fra München udskiller disse demokratiske Folkegrupper fra Republiken og udleverer dem til Nazityskland. Vi staar overfor en fuldbyrdet Kendsgerning. Vore sande Venner vil kunne forstaa, at der ikke var anden Vej for os end at overgive os. Der kan ikke være noget nedværdigende i at efterkomme Befalingerne fra Statsmænd, der foreskriver at vige for Magten. Men den Statsmand, der forraader de Idealer, i hvis Navn han er stillet i Spidsen for sit Land, stiller sig selv i en nedværdigende Position.

Vi er ladt i Stikken af Ledere og ansvarlige Statsmænd i den franske Regering, der havde sluttet en Venskabsaftale med os. Chamberlain har ikke fattet Problemet, men i Stedet for — saaledes som det synes at fremgaa — i høj Grad ladet sig paavirke af Lord Runcimans Anvisninger. Denne »Mæglingsmand«s Erklæringer viser tydeligt, hvilken Rolle han har spillet. Da han kom til Tjekkoslovakiet, betragtede han det som sin første Pligt at besøge Henlein og den tyske Junker Hohenlohe. Han tænkte ikke paa at søge Oplysninger hos de ansvarlige Regeringsinstanser for sociale og økonomiske Spørgsmaal, for paa upartisk Grundlag at sætte sig ind i, hvad Regeringen har gjort for at sikre den sociale Fred og den økonomiske Velstand i de tyske Omraader. Det synes, som om Runciman mere har handlet som tysk Udsending end som upartisk Mægler.

Blot et flygtigt Studium af det skæbnesvangre Dokument fra München viser, at det er en eensidig Aftale. Ikke alene forordner man Rømning af de sudetertyske Omraader — uden at sætte sig i Forbindelse med Tjekkoslovakiet — men Regeringen tvinges endda til at foretage denne Rømning saaledes, at alt efterlades i ubeskadiget og urørt Stand. Det tjekkoslovakiske Folk er saa ærligt, at det punktligt gennemfører en Ordning, det har tilsluttet sig. Chamberlain og Daladier har imidlertid ganske glemt at sørge for Aftaler om Skadeserstatninger for alle de Nyanlæg, som den tjekkoslovakiske Stat i de sidste tyve Aar har ladet opføre.

Der erindres blot om, at adskillige Kildeanlæg og sociale Institutioner er opført. Tyske og tjekkiske demokratiske Institutioner havde

Ejendomme her. Hundredtusinder af Smaavirksomheder og Hjem er lagt øde, blot fordi Chamberlain og Daladier kun havde deres egen Sukces for Øje.

Bortset fra det ubetydelige Omraade ved Cheb, som i seks Aarhundreder udeleligt tilhørte Bøhmen, udgør de øvrige Omraader, som betegnes som tyske, gennem mere end Tusind Aar en Del af vort Land. Efter Trediveaarskrigen, da den tjekkoslovakiske Nation var udleveret til den tidligere østrigske Regering, Adelen og de tyske Industrielle, gennemførtes Germaniseringen med Magt. Chamberlain og Daladier er dog gaaet endnu videre. De nøjedes ikke med Afstaaelse af Omraaderne med tysk Flertal, men ansaa det ogsaa for rimeligt at afstaa Omraader med tjekkisk Flertal.

Det er og bliver Sandhed, at Repræsentanterne for de demokratiske Stater — England og Frankrig — af Uvidenhed eller Uforstand har mistet Modet til at forsvare Retfærdigheden. Ellers havde de ikke under Paaberaabelse af Selvbestemmelsesretten kunnet udlevere tjekkiske Statsborgere til den tyske Nation. Flere Hundredtusinder tjekkiske Statsborgere vil før eller senere igen havne i det tjekkiske Folkehav. Chamberlains og Daladiers Retfærdighedsfølelse gav sig et endnu kraftigere Udslag. I Overensstemmelse med Hitlers Ønske skal de tilovers blevne Tyskere i Tjekkoslovakiet ikke være ligeberettigede Statsborgere, men udgøre en priviligeret Gruppe. Derimod er der ikke sagt et Ord om tjekkiske Statsborgere indenfor Tysklands Grænser.

Hele denne Ordning er saa gennemsyret af Uretfærdighed, at man vilde holde det for utroligt, at den er gennemført af Mænd, der staar i Spidsen for demokratiske Stater.

Lige et Par Bemærkninger om Polens og Ungarns Stilling. Polen, som selv har en ukrainsk Minoritet paa 5 Millioner og en tysk Minoritet paa halvanden Million, for hvem Selvbestemmelsesretten er et ukendt Begreb, forlanger nu Selvbestemmelsesret for 70.000 Polakker i Tjekkoslovakiet, hvorved imidlertid 120.000 Tjekker vil komme ind under polsk Herredømme. Ogsaa disse Fordringer er anerkendt som værende retfærdige. Hitler skal nu efter en »Overenskomst« med Polen og Ungarn garantere Tjekkoslovakiets nye Grænser.

Paa Grundlag af disse brutale Foranstaltninger imod vort Land og vort Folk er Freden blevet reddet. Tjekkoslovakiet har ikke truet Verdensfreden og vil aldrig true den. Men Frankrigs og Englands Repræsentanter har ikke reddet Verdensfreden ved at prisgive Tjekkoslovakiet. De har højst — for en Tid — tilkøbt sig Tysklands Velvilje.

Det er usandsynligt, at de Begivenheder, som Verden var Vidne til under denne Krises Afslutning, skal bidrage til Samarbejde mellem Europas civiliserede Nationer med Henblik paa en retfærdig Løsning af Problemer, der har deres Rod i tidligere Begivenheder. Skal der herske Fred i Europa, — og dette maa enhver Statsmand, værdig til dette Navn, arbejde for — da maa denne ikke alene være baseret paa de store Stater, men paa alle Stater. Ethvert Folk, stort eller lille, maa medvirke til, at Magten ikke træder i Rettens Sted, og at den talmæssige Overlegenhed og den brutale Kraft ikke bliver den afgørende Faktor i international Politik.

Tjekkoslovakiet og dets tyske Demokrater forlanger, at Freden skal sikres paa et socialt og økonomisk Grundlag. De forlanger, at Grænserne fastlægges ogsaa med Hensyntagen til Tjekkoslovakiets økonomiske Interesser, og at Tjekkoslovakiet neutraliseres, saaledes at det ikke udsættes for en ny voldsom Ekspansions Fare. En saadan Udvikling er ikke alene af Betydning for vort Land. Ogsaa de, der i Dag er Angriberne behjælpelige (Polen og Ungarn) vil snart faa at se Betydningen af en saadan Politik. Jeg er stærkt i Tvivl om, hvorvidt den polske Befolknings Flertal er indforstaaet med Regeringens Politik. Jeg tror, at inden lang Tid vil ogsaa i Polen Tanken om polsk-tjekkoslovakisk Samarbejde sejre. Jeg tror ogsaa, at den tjekkoslovakiske Nation sammen med de andre Nationer i Midt- og Østeuropa, vil skabe en ny Ordning baseret paa Ret og gensidig Respekt. Jeg tror, at disse Lande paany vil rejse Tanken om ærligt Samarbejde imellem Landene, i Stedet for kræmmeragtige Beregninger og falsk Venskab, der ikke kan modstaa vanskelige Situationers Prøvelse.

STØT ARBEJDERNES KOOPERATIVE VIRKSOMHEDER OVER HELE LANDET

TO NYE FORBUNDSFORMÆND

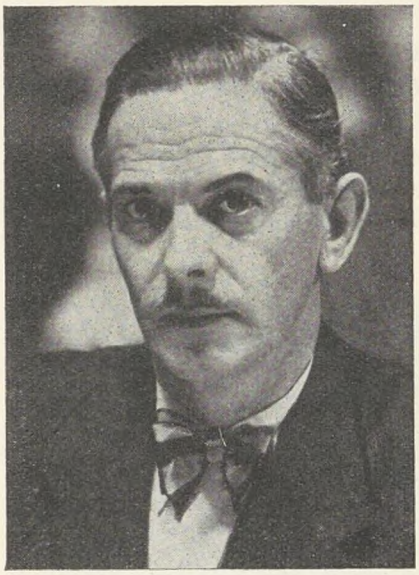

K. A. Jørgensen

Som allerede meddelt her i Bladet er *Typografforbundets* mangeaarige Formand, *Jul. Schrøder,* fratraadt denne Stilling paa Grund af sit Valg til Kommunalrevisor i Københavns Kommune. I Henhold til Forbundets Love foregaar Formandsvalget ved Urafstemning, og af de af Forbundskongressen indstillede 3 Kandidater valgte Medlemmerne *K. A. Jørgensen* til Jul. Schrøders Efterfølger som Formand for Typografforbundet.

K. A. Jørgensen, der er 46 Aar gammel, blev udlært i Slagelse, og efter nogle Aars Ophold i Udlandet kom han i 1917 til København, hvor han siden har arbejdet. Gennem en lang Periode har han været sine Kollegers Tillidsmand paa forskellige Arbejdspladser, og i 6 Aar var han Formand for Bog- og Accidenssætternes Klub. Han var desuden Formand for Landsorganisationen »Typografernes fagtekniske Samvirke«. K. A. Jørgensens hele Virksomhed indenfor Arbejderbevægelsen er foregaaet paa det faglige Omraade, og han har navnlig deltaget stærkt i Forbundets Oplysningsarbejde.

Vi ønsker K. A. Jørgensen til Lykke med Valget.

— — —

Knud Pedersen er den 10. nye Forbundsformand, som vi i Aar præsenterer for Bladets Læsere. Han blev valgt til Formand for *Gartnerforbundet* paa den nys afholdte Kongres, der iøvrigt paa Grund af forskellige uheldige Foreteelser indenfor Forbundet valgte en hel ny Ledelse.

Knud Petersen er 44 Aar gammel og har i nogen Tid været Formand for de kommunale

Knud Pedersen

Gartneres Klub i København. I de sidste to Aar har han været Kasserer i de københavnske Gartnere og Gartneriarbejderes Organisation.

Det er et stort og krævende Arbejde, der venter den nye Formand saavel som den nyvalgte Ledelse iøvrigt. Indenfor Gartnerfaget er Organisationsforholdene højst utilfredsstillende, idet altfor mange af Fagets Udøvere endnu mangler Forstaaelse af den faglige Organisations Betydning. Vi udtaler Haabet om, at Knud Pedersen vil faa Held med at skabe Arbejdsro i Forbundet og ordnede Forhold paa det udstrakte Organisationsomraade og dermed tilvejebringe Forudsætningerne for en haardt tiltrængt Forbedring af Gartnernes Løn- og Arbejdsvilkaar.

Rundskue

FOLKE-FERIE. Til Medlemmer af Bestyrelsen for den nydannede Organisation »Folke-Ferie«, har D. s. F.s Forretningsudvalg udpeget Sekretær *Eiler Jensen* og Forbundsformand *Chr. Petersen.* Valget skete i Henhold til en Bestemmelse i Folke-Ferie's Vedtægter, hvorefter D. s. F. skal udpege 2 Bestyrelsesmedlemmer.

HJÆLP TIL TJEKKOSLOVAKIETS ARBEJDERE. Paa sit Møde den 19. Oktober vedtog De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg at bevilge 10.000 Kr. til nødlidende Arbejdere i Tjekkoslovakiet. Dette Beløb er den danske faglige Landsorganisations Bidrag til den af den faglige Internationale iværk-

satte Hjælpeaktion for de nødstedte tjekkiske Arbejdere.

STATSTJENESTEMÆNDENES CENTRALORGANISATION. Den 13. Oktober holdt Statstjenestemændenes Centralorganisation (»Sølvsnorene«) ordinært Repræsentantskabsmøde i København, hvor Formanden, Landstingsmand Ch. Petersen, aflagde Beretning om Virksomheden.

Siden Repræsentantskabsmødet for 2 Aar siden havde Centralorganisationen haft Tilgang af 3 Organisationer med ca. 3000 Medlemmer, desuden havde Dansk Politiforbund øget sit i Centralorganisationen indmeldte Antal Medlemmer med 2500, saaledes at den samlede Medlemsfremgang er 5500 Medlemmer. Centralorganisationen tæller nu ca. 25.000 Medlemmer, fordelt i 26 Etatsorganisationer.

I Diskussionen udtalte en Række Talere deres Tilslutning til Beretningen, som enstemmigt godkendtes, ligesom der vedtoges en Resolution, der overfor Regeringen og Rigsdagen udtaler Anerkendelse for den Forstaaelse, der er vist Statens Tjenestemænd, og som har faaet Udtryk i det midlertidige Løntillæg af April 1938. Endvidere udtales Haab om, at det maa lykkes helt at ophæve det Interval i Reguleringstillægget, der virker saa urimeligt, ikke mindst for de lavere Lønninger.

Til Formand genvalgtes *Ch. Petersen,* Jernbaneforbundet, til Næstformand *P. Jensen,* Postforbundet, endvidere til Centralorganisationens Sekretær *Chr. Vejre,* Kasserer, Overtoldbetjent *Kai Olsen.* Nyvalgt blev Viceforretningsfører i Dansk Jernbaneforbund *Th. Pedersen,* Kriminalassistent *Simonsen* og Formanden for Dansk Politiforbund *Schytt Larsen* samt Karetmager *Laur. Hansen,* Form. for Værkstedsarbejderne ved D. S. B.

LANDBRUGETS FORRENTNINGSPROCENT. Det landøkonomiske Driftsbureau har offentliggjort sin Oversigt over Landbrugets Driftsresultat for Regnskabsaaret 1937—38. Det opnaaede Nettoudbytte i dette Aar svarer til 4,2 pCt. mod 2,5 pCt. i det foregaaende Aar. Driftsresultatet har saaledes været betydeligt bedre end i 1936—37.

Som Nettoudbytte er at opfatte det Beløb, der bliver tilbage til Forrentning af den samlede Landbrugskapital, efter at alle andre Omkostninger er dækket. Sammenholdt med den bogførte Værdi af Landbrugskapitalen svarer det opnaaede Nettoudbytte som allerede nævnt til 4,2 pCt. mod 2,5 pCt. det foregaaende Aar, og i Forhold til Handelsværdien andrager Nettoudbyttet 3,3 pCt. mod 1,9 pCt. i 1936—37.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Industriens Produktionsindeks var for September i Aar 108 mod 107 for August 1938 og 106 for September Maaned i Fjor. For Næringsmiddelindustrien er Indekstallet i September steget fra 110 til 111, for Læderindustrien fra 101 til 103 og fra Jernindustrien fra 115 til 116, mens de øvrige Industrigrupper opviser et uforandret eller lidt lavere Indekstal.

Det samlede Beskæftigelsestal for Industrien (det gennemsnitlige Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag) er for September 1938 beregnet til 1.313.000 mod 1.306.000 i August 1938 og henholdsvis 1.321.000 og 1.317.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

Folke-Ferie.

I Overværelse af 136 Repræsentanter for Organisationer under De samvirkende Fagforbund afholdtes den 17. Oktober den stiftende Generalforsamling i Arbejdernes nye Ferieorganisation »Folke-Ferie«, der oprettes som et Andelsselskab med begrænset Ansvar. Som Selskabets Stiftere var overfor Myndighederne angivet D. s. F.s Formand, *Chr. Jensen,* Næstformanden *Knud V. Jensen* og Hovedkasserer *Hans Jacobsen.*

Generalforsamlingen, der holdtes i Forsamlingsbygningen paa Enghavevej i København, aabnedes af Chr. Jensen, der bød Velkommen og forelagde det i Overensstemmelse med Stiftelsesdokumentet udarbejdede Forslag til Vedtægter for »Folke-Ferie«.

Efter at *Knud V. Jensen* var valgt til Dirigent, redegjorde *Chr. Jensen* for de vigtigste Punkter i Lovudkastet. Bortset fra Stifterne har kun faglige Organisationer, der tilhører De samvirkende Fagforbund, Adgang til at blive Andelshavere. Selskabets Bestyrelse kan dog som Andelshavere godkende kooperative, kulturelle og andre Organisationer, som skal tegne en Andel paa mindst 5000 Kr.

Andelskapitalen er beregnet til 400.000 Kr., og deraf er hidtil indbetalt 392.000 Kr.

Stemmeretten paa Generalforsamlingen udøves af de andelsejende Organisationers Repræsentanter.

Hver Andelshaver har een Stemme for et Andelsbeløb af indtil 5.000 Kr. og derefter een Stemme for hvert Andelsbeløb paa fulde 5.000 Kr.

En andelsejende Fagorganisation under D. s. F. kan dog beregne sin Repræsentation i Forhold til Organisationens Medlemstal, saaledes at et Medlemstal paa indtil 5000 giver een stemmeberettiget Repræsentant og derefter een stemmeberettiget Repræsentant for hvert paabegyndt 5.000 Antal Medlemmer.

Endvidere er Medlemmer af D. s. F.'s Forretningsudvalg — derunder Stifterne — Repræsentanter paa Generalforsamlingen.

Chr. Jensen omtalte ganske kort de øvrige Lovparagrafer og meddelte herunder, at D.s.F.'s Forretningsudvalg ogsaa havde drøftet det Spørgsmaal, om Formanden skulde være honorarlønnet eller fastlønnet og var kommet til den Opfattelse, at Stillingen skulde være fastlønnet, saaledes at Formanden helt kan hellige sig Sel-

skabets Virksomhed, der ganske naturligt vil være meget omfattende.

Der udspandt sig nu en kort Diskussion, hvorunder der stilledes forskellige Forespørgsler, der besvaredes af Chr. Jensen, henholdsvis Fr. Dalgaard, der har fungeret som juridisk Raadgiver ved Lovenes Udarbejdelse. Derefter tiltraadte Generalforsamlingen enstemmigt Forslaget til Vedtægter.

Ligeledes enstemmigt besluttede Generalforsamlingen, at Formandsstillingen skal være fastlønnet.

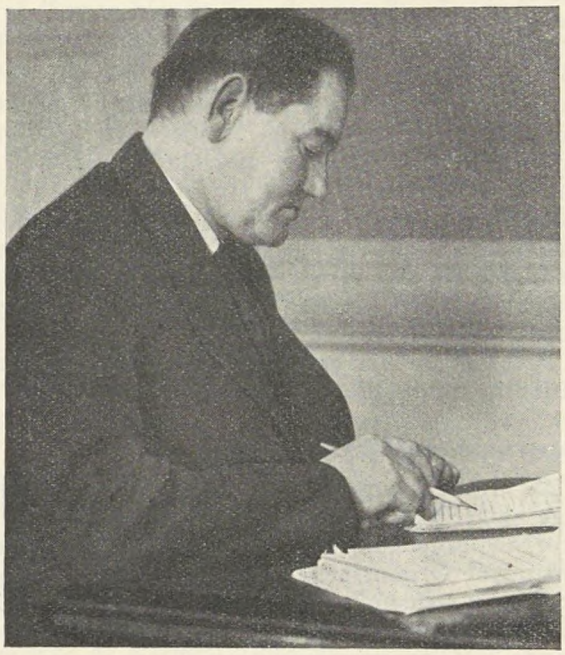

Johs. Sperling.
Folke-Ferie's Formand og administrerende Direktør.

Valg af Ledelse.

Man gik derefter over til Valg af Ledelse. Chr. Jensen meddelte, at Formandsspørgsmaalet havde været til Overvejelse i D. s. F.s Forretningsudvalg. Der var rettet Henvendelse til Sekretær Eiler Jensen, men han havde frasagt sig Hvervet, da han ønskede at forblive i sin Stilling indenfor De samv. Fagforbund. Derefter bragtes overfor Forsamlingen følgende i Forslag: Sekretær Oluf Bertolt, Arbejdernes Oplysningsforbund, Sekretær Laur. Hansen, De samv. Fagforbund, og Social-Demokratens faglige Medarbejder, Johs. Sperling.

Ved den skriftlige Afstemning blev *Johs. Sperling* valgt med stor Stemmeflerhed.

Johs. Sperling takkede under stærkt Bifald Generalforsamlingen for den Tillid, man havde vist ham ved at vælge ham til denne vigtige Post, og han lovede at sætte hele sin Energi ind i Arbejdet for at skabe en Organisation, der paa dette nye Arbejdsomraade kan være til Gavn for hele det arbejdende Folk.

Som Medlemmer af Bestyrelsen valgtes Forretningsfører *Viggo Christensen,* Tjenerforbundet, Forretningsfører *Fru Fanny Jensen,* Kvindeligt Arbejderforbund, Forretningsfører *Chr. Larsen,* Dansk Arbejdsmandsforbund, Hovedkasserer *Axel Olsson,* Handels- og Kontormedhjælperforbundet, Sekretær *Hans Rasmussen,* Smede- og Maskinarbejderforbundet, og Sekretær *Ejnar Nielsen,* Snedkerforbundet. De samv. Fagforbunds Forretningsudvalg vælger af sin Midte yderligere to Medlemmer til Bestyrelsen. (Hertil har Forretningsudvalget udpeget Sekretær *Eiler Jensen* og Forbundsformand *Ch. Petersen).* Til Suppleanter valgtes: Formand for Tobaksarbejderforbundet, *Dirk Nak,* Hovedkasserer for Elektrikerforbundet, *Jens S. Pedersen,* og Formand for Forgylderforbundet, *L. Overby.*

Dirigenten, Knud V. Jensen, sluttede derpaa Generalforsamlingen med at udtale Ønsket om, at den nyvalgte Ledelse vilde faa Held med at løse de store Opgaver, den nye Organisation skal tage op.

Nye Bøger.

Demokrati og Fagbevægelse.

Albin Lind: Fackligt Demokrati. Den svenske Landsorganisations Skriftserie. Stockholm. Pris: 75 Øre.

Albin Linds lille Bog er et Vidnesbyrd om, at man indenfor Fagbevægelsen i Sverige beskæftiger sig med samme Problemer som herhjemme. Det maa dog straks siges, at hvis de Synspunkter, som her fremsættes af Forfatteren, der er Redaktør af den svenske Landsorganisations udmærkede Ugeskrift »Fackföreningsrörelsen«, dækker de almindelige Opfattelser i svensk Fagbevægelse, saa indtager Fagbevægelsen i de to Lande et afvigende Standpunkt i dette for Bevægelsen saa betydningsfulde Spørgsmaal.

Albin Lind giver i sin Bog en almindelig Oversigt over Demokratiets Problem, og efter en mere principiel Redegørelse gaar han over til en Behandling af det demokratiske Systems Funktion indenfor Fagbevægelsen. Herved kommer han ind paa det ogsaa i Danmark højst aktuelle Spørgsmaal, om Medlemmerne eller den valgte Ledelse skal have den endelige Afgørelse i vigtige Organisationsanliggender som f. Eks. Overenskomstspørgsmaal. Med Hensyn til Urafstemning henvises til, at dette System i lange Tider ansaas for den højeste Form for fagligt Demokrati, og at denne Opfattelse, som betegnes som en for Demokratiet farlig Fiktion, endnu er raadende i vide Kredse, omend der i den seneste Tid kan noteres et vist Stemningsomsving. Forfatteren redegør for de forskellige Opfattelser

herom og kommer til den Slutning, at Afgørelsen i alle vigtige Spørgsmaal maa paahvile Forbundsledelsen, og at dette ikke er stridende mod fagligt Demokrati, da Medlemmerne ved Valg af Repræsentanter til Kongresser og de øvrige Forbundsorganer har Mulighed for at gøre deres Opfattelse gældende og præge Kongresbeslutningerne. Repræsentationssystem og Urafstemning er en Dualisme, og Urafstemningen bør derfor erstattes med et ansvarligt Organ, hvem Afgørelsen paahviler.

Det faglige Demokratis Problem gælder dog ikke kun Forholdet mellem Medlemmer og Forbundsledelse, men ogsaa den faglige Bevægelses Enhed. Meget taler for, at Fagbevægelsens indre Opbygning maa tages op til Overvejelse. Dette vil komme til at berøre Landsorganisationens Stilling i det faglige Arbejde med det Formaal at skabe større Enhed, øget ydre Slagkraft og smidigere og mere effektive Funktionsformer. Den nuværende Specialisering i Arbejdet maa bibeholdes, men der maa tilvejebringes større Samstemmighed og Enhed mellem de forskellige Specialomraader for at man derigennem kan skaffe Udløb for Solidaritetsudøvningens forandrede Forudsætninger og den Kraftanspændelse, dette vil kræve.

Man vil af dette korte Resume se, at Albin Linds Bog omhandler et for den faglige Virksomhed meget vigtigt Problem og derfor kan paaregne almindelig Interesse ogsaa hos danske Fagforeningsfolk, der her vil kunne sætte sig ind i de forskellige Opfattelser, der raader indenfor svensk Fagbevægelse.

International Aarbog.

The I. L. O. Year-Book 1937/38. Udgivet af Internationalt Arbejdsbureau, Genève.

Arbejdsbureauet i Genève har fornylig udsendt en ny Udgave af sin bekendte Aarbog. Det er 8 Aar siden, Bureauet begyndte med at udgive denne Publikation, der giver Oplysning om alle Spørgsmaal vedrørende Sociallovgivning og Arbejdsforhold Verden over.

Aarbogen, som denne Gang er paa 650 Sider, indeholder først en Redegørelse for Den internationale Arbejdsorganisations egen Virksomhed i det forløbne Aar, Arbejdskonferencens og Forvaltningsraadets Møder etc., efterfulgt af en Oversigt over Arbejdernes og Arbejdsgivernes Virksomhed paa det faglige Omraade samt over vigtige private Organisationers Aktivitet af socialpolitisk Karakter.

Iøvrigt er Bogen inddelt i 8 Hovedafsnit, som efter Tur og meget oversigtlig behandler den økonomiske Udvikling, Arbejdsforhold, Socialforsorg, Lønforhold, Arbejdsløshed, Beskæftigelse og Emigration, Arbejdernes Levevilkaar, arbejdsretlige Spørgsmaal og Arbejdernes Deltagelse i offentlige økonomiske Organers Virksomhed samt endelig visse Problemer vedrørende enkelte Kategorier af Lønarbejdere.

For alle dem, der er interesseret i sociale Spørgsmaal, vil Aarbogen være yderst værdifuld som Opslagsbog.

Dansk Gartnerforbunds Kongres.

Den 11. og 12. Oktober holdt Dansk Gartnerforbund sin 12. ordinære Kongres i Forsamlingsbygningen paa Jagtvej i København. Der var mødt ca. 60 Delegerede og en Række Gæster, bl. a. fra Sverige og Norge samt 5 Repræsentanter for Forbundets Lærlingeafdelinger.

Formanden, *M. Mikkelsen,* aabnede Kongressen med et Velkommen til Delegerede og Gæster. Derefter konstituerede Kongressen sig med *S. A. Sørensen,* Aarhus, og *H. Enghave,* København, som Dirigenter og *Aage Andersen* og *Arne Jensen,* København, som Sekretærer.

Sekretær *Laur. Hansen* bragte en Hilsen fra De samvirkende Fagforbund og gav et Overblik over den faglige Situation. Han omtalte dernæst en Del Sager, Forbundet havde haft, derunder en vedrørende Slotshavernes Gartnere, som ogsaa D. s. F. havde taget sig af, fordi vedkommende Ministeriers Embedsmænd havde trukket Sagen hen i aarevis, saaledes at en direkte Henvendelse til Ministrene havde været nødvendig. Laur. Hansen udtalte en Beklagelse af disse Embedsmænds Holdning.

Efter at de øvrige Gæster havde holdt deres Hilsningstaler, fik Formanden Ordet til sin

Beretning om Virksomheden.

M. Mikkelsen gav i Tilslutning til den udførlige skriftlige Beretning en Redegørelse for de store Spørgsmaal, der havde præget Kongresperioden. Organisationsarbejdet i Gartnerfaget er meget vanskeligt. Forbundet, der nu tæller 2064 Medlemmer i 23 Afdelinger og 8 Filialer, havde i Kongresperioden en Tilgang paa 1538, men i samme Periode en Afgang paa 1260 Medlemmer. Der er ført en kraftig Agitation, ikke mindst blandt Fagets Lærlinge og Elever. Bl. a. er der udsendt en Pjece om Lærlingeloven i 8000 Eksemplarer, ligesom der er afholdt en lang Række Møder. Der havde været mange Lønsager, og paa Lønomraadet kunde der noteres Fremgang, men Fagets vanskelige Forhold paa dette Omraade fremgaar bl. a. af den Kendsgerning, at der findes 66 forskellige Lønsatser.

Formanden berettede om de med Arbejdsmandsforbundet og Brolæggerforbundet indgaaede Grænseoverenskomster og omtalte de nye sociale Love, hvorunder han udtalte Beklagelse af, at Overarbejdsloven ikke gjaldt for Gartnerfaget. Ferieloven havde Arbejdsgiverne stillet sig meget vrangvillig overfor, Lærlingeloven havde størst Betydning for Faget, og skønt der var megen Modstand at overvinde, betød Lærlingeloven et af de store Fremstød. Efter en Orientering om førte Voldgiftssager og om Agitationsarbejdet sluttede Formanden med at omtale det internationale og skandinaviske Samarbejde og opfordre til fortsat energisk Arbejde for Gartner- og Gartneriarbejderforbundet.

I Diskussionen om Beretningen deltog en lang

Række Talere. Fra alle Sider erkendte man Ledelsens gode Indsats i den lønmæssige Kamp, men flere Delegerede kritiserede, at Ledelsen trods flere Forespørgsler ikke havde oplyst, hvorfor Lockoutbidraget i 1936 var opkrævet for 5 Uger i Stedet for 4 Uger, som Tilfældet var i de øvrige Fag. Endvidere fremsattes Kritik over en Del andre Forhold.

Formanden replicerede til de forskellige Talere og tilbageviste Ankerne angaaende Lockoutbidragene, der var opkrævet for 5 Uger paa Grund af et meget stort Antal Restancemedlemmer.

Ved den skriftlige Afstemning blev Beretningen forkastet med 30 Stemmer mod 29. En Delegeret stemte blankt.

Med Hensyn til *Overarbejdsloven* henstillede Kongressen til Ledelsen, at man søgte D. s. F.s Bistand for at faa Faget med ind under Overarbejdsloven, naar denne Lov skal revideres.

Derefter forelagdes *Forbundets Regnskaber,* hvorved der konstateredes nogle Uregelmæssigheder, som Kongressen omgaaende tog skarp Stilling til. Man besluttede at tilkalde Direktør S. A. Sørensen fra Arbejdernes Bogførings- og Revisionsinstitut og anmodede Direktøren sammen med et 5 Mands Udvalg kritisk at gennemgaa Forbundets Regnskaber for de sidste Aar.

Behandling af indkomne Forslag.

Kongressen tog nu fat paa Behandlingen af en Del indkomne Forslag. Mellem de vedtagne Beslutninger nævner vi følgende: Det vedtoges, at Forbundet foruden Formand vælger en fastlønnet *Sekretær* og en honorarlønnet *Hovedkasserer,* idet Fagets Arbejdsløshedskasse som bekendt er adskilt fra Forbundet. Det vedtoges, at Forbundets *Revision* foruden af Revisorer foretages af statsautoriserede Revisorer.

Om en mere moderne Form for *Medlemsbladet* og om visse Fremstød for *Lærlingene* i Faget vedtoges Henstillinger til den kommende Ledelse.

Det vedtoges at søge *Grænse-Overenskomsten* med Arbejdsmandsforbundet forbedret i Gartnernes Favør i nogle Byer, hvor Gartnere tilhører Arbejdsmandsforbundet.

Valg af ny Ledelse.

Til Formand valgtes *Knud Petersen,* til Sekretær *D. Hejgaard,* til Kasserer *Laur. Nielsen.* De tre nævnte valgtes alle uden Modkandidater.

Til Forretningsudvalget valgtes *Arne Jensen* og *Th. Larsen,* Kbhvn., *Kaj Jensen,* Aalborg, og *Chr. Thomsen,* Viborg. Til Revisorer *R. Wikke* og *H. Søegaard,* Kbhvn., samt Arbejdernes Bogførings- og Revisionsinstitut.

Til Hovedbestyrelse valgtes for København *Anker Sørensen, Alsted Larsen* og *Arne Jørgensen.* For Jylland *Jonas Mikkelsen,* Horsens, *Thomas Jørgensen,* Vejle, og *E. Hviid,* Bregning. For Fyn *Axel Andersen,* Odense, og for Sjælland *Harry Jensen,* Rungsted. Der valgtes desuden et 5 Mands Lærlingeudvalg.

Efter korte Gæstetaler sluttede Kongressen med Leveraab for Forbundet og Internationale.

Arbejdsløsheden i Septbr. 1938.

(Efter Statistiske Efterretninger).

Ifølge en Optælling for de Fag, som indgaar i Departementets Arbejdsløshedsstatistik, var der ved Udgangen af September Maaned blandt de organiserede Arbejdere i disse Fag i alt 76.554 Arbejdsløse, d. v. s. 16,8 pCt. af det samlede Antal paa i alt 454.512 organiserede Arbejdere i de paagældende Fag.

Ved Udgangen af September var 3264 organiserede Arbejdere beskæftiget ved Nødhjælpsarbejde i Henhold til Lov af 13/4 1938, § 2—5, mod 3297 ved Udgangen af August. Fra og med 1. Juli 1938 har man paa Grund af væsentlige Ændringer i ovennævnte Lov i Sammenligning med tidligere gældende Love ophørt at medregne de ved Nødhjælpsarbejde beskæftigede under Antal Arbejdsløse.

Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenten for hver Maaned siden Januar 1933.

Samtlige Fag:	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.
Januar	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5
Februar	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9
Marts	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4
April	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6
Maj	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3
Juni	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9
Juli	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7
August	16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4
September	16,8[1]	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9
Oktober		19.2	16.3	17,3	18,2	23,2
November		23,5	20,0	21,7	22,3	25,7
December		34,6	30,3	31,7	30,3	37,5

[1]) Foreløbigt Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 5 Erhvervsgrupper er Antallet af Arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal Arbejdsløse pr. ultimo Sept. 1938 [1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Septbr. 1938[1])	Aug. 1938	Septbr. 1937	Aug. 1937
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1. Byggefag	3 930	25,9	24 8	15,2	13,4
2. Jernindustrien	2 959	11,7	12,3	9,9	10,1
3 Anden Industri m. v.	11 586	15,3	14,9	15,4	14,8
4. Handel	1 021	7,5	7,1	5,9	5,6
5. Arbejdsmænd	9 356	201	20,3	18,8	18,0
I alt	28 852	16,4	16,2	14,8	14,1
Provinsen:					
1. Byggefag	4 217	15,5	16,0	14,4	13,6
2. Jernindustrien	2 807	11,2	12,1	10,8	10,2
3. Anden Industri m. v.	10 358	15,3	15,7	15,0	15,3
4. Handel	1 109	6,2	6,0	6,0	5,7
5. Arbejdsmænd	29 211	20,9	20,7	22,3	18,5
I alt	47 702	17,2	17,3	17,7	15,7
Hele Landet	76 554	16,8	16,9	16,5	15,1

[1]) Foreløbige Tal.

Fag	Antal Arbl. pr. Aug. 1938	Arbejdsløsheds pCt. ved Udgangen af			
		Aug. 1938	Juli 1938	Aug. 1937	Juli 1937
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	1 651	16,0	14,0	13,3	7,0
Hustømrere	1 887	19,7	19,6	15,5	11,9
Snedkere	2 215	21,1	22,4	13,8	19,8
Malere	1 457	18,1	13,4	7,8	5,4
Sadelmagere og Tapetserere	540	20,3	24,2	20,9	24,7
Blikkenslagere	416	16,6	15,5	11,5	13,4
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	243	18,8	18,5	11,7	14,0
Smede- og Maskinarb.	4 047	11,1	10,5	9,3	8,6
Formere	434	20,2	19,2	10,4	8,6
Elektrikere	443	11,7	12,6	13,3	15,9
Bageri- og Konditoriarb.	1 304	23,1	21,1	26,1	22,9
Sukkervare-, Chokolade- og Biscuitarbejdere	383	19,8	19,6	14,8	24,1
Bryggeriarbejdere m. fl.	233	3,3	3,4	3,9	2,9
Slagteriarbejdere	1 573	18,1	18,1	16,2	14,9
Tobaksarbejdere	1 129	12,5	13,3	16,1	21,4
Tekstilarbejdere	2 111	13,7	14,3	16,2	16,8
Skræddere	2 603	17,6	17,8	18,2	17,0
Hatte- og Buntmagere	146	9,1	13,6	10,7	14,1
Skotøjsarbejdere	713	13,7	20,4	24,4	26,1
Træindustriarbejdere	1 388	21,6	18,5	16,1	13,9
Karetmagere	129	11,2	13,0	10,8	9,9
Keramikere	119	5,7	7,2	5,6	5,9
Papirindustriarbejdere	106	5,8	5,1	2,2	2,2
Bogbindere	935	19,3	20,4	19,2	20,3
Typografer	633	9,2	6,7	10,4	8,2
Sømænd	1 324	30,2	27,9	25,3	23,0
Søfyrbødere	634	27,2	26,1	26,0	25,9
Kedel- og Maskinpassere	159	6,7	4,2	5,5	4,0
Kvindeligt Arbejderforbund	3 443	19,5	18,9	15,7	14,8
Handels- og Kontormedhj.	1 913	6,7	6,0	5,8	5,5
Dansk Arbejdsmandsforb. m. v.	37 767	20,4	21,2	18,3	19,1
Murarbejdsmænd i Kbhvn.	654	41,3	37,1	29,2	17,8
Andre Fag	3 927	12,1	10,9	10,7	10,5
I alt	76 659	16,9	16,9	15,1	15,2

Nyt fra Udlandet

DEN FRANSKE LANDSORGANISATION OG MÜNCHEN-AFTALEN. Den franske Landsorganisations Ledelse har paa et Møde den 1. Oktober drøftet den internationale Situation og i denne Forbindelse vedtaget en Resolution, der henviser til, at Landsorganisationen allerede den 21. September opfordrede til Fortsættelse af Forhandlingerne og fordømte ethvert Forsøg paa at fremtvinge en Løsning ved Hjælp af Trusler om Magtanvendelse. I samme Aand har CGT opfordret Roosevelt til at gribe ind.

Hovedparten af Resolutionen blev vedtaget eenstemmigt, medens det Afsnit af den, som gengives nedenfor, blev vedtaget med 18 Stemmer for, 7 imod og 3 blanke ..« Bestyrelsen fastslaar, at Aftalen i München er et Resultat af denne Politik med Fortsættelse af Forhandlingerne, og den konstaterer med Tilfredshed, at disse Aftaler i den forhaandenværende Situation har forhindret den største Katastrofe og standset Udviklingen imod Krig.«

Resolutionen udtrykker iøvrigt Tilslutning til Roosevelts Forslag om fredelig Afgørelse af alle økonomiske og politiske Konflikter gennem Indkaldelsen af en international Konference, hvortil alle interesserede Lande skal indbydes.

ERHVERVSSYGDOMME. Den franske Landsorganisation har oprettet et Institut for Studium og Forebyggelse af Erhvervssygdomme. Foruden selve Forskningsarbejdet og Undersøgelse af de forskellige Sygdomme er det Institutets Opgave at sprede Oplysninger om Erhvervssygdomme og deres Forebyggelse samt ved sit Arbejde at skabe Mulighed for en Udvidelse af de nugældende Lovbestemmelser, der endnu er temmelig mangelfulde paa mange Omraader, saaledes navnlig med Hensyn til lægeuddannet Tilsynspersonale.

Institutet raader over et Bibliotek og Læseværelse, et analytisk Laboratorium, et fotografisk Laboratorium o. s. v. Ligeledes ydes der Vejledning vedrørende Erstatningsspørgsmaal. Institutet behandler ikke Arbejdere, der lider af Erhvervssygdomme, men enhver Arbejder, der ønsker det, underkastes gratis en meget omhyggelig Lægeundersøgelse. Endvidere udgives et Tidsskrift »Archives des Maladies Professionelles«, som behandler alle Spørgsmaal paa Faghygiejnens og Giftlærens Omraade samt Spørgsmaal om Ret til Erstatning for Erhvervssygdomme.

BESTYRELSESMØDE I IFC. Bestyrelsen for den internationale faglige Central var den 6. og 7. Oktober samlet til Møde i Paris.

Bestyrelsen drøftede indgaaende den internationale Situation og var fuldstændig enig i sin Bedømmelse af den efter München-Aftalen fremkomne Stilling. Det besluttdes straks at indlede en Indsamling til Fordel for Ofrene for München-Diktatet. Efter Ønske fra de tjekkoslovakiske Fagforeninger besluttedes det at sende en Delegation til Tjekkoslovakiet for at orientere sig om Stillingen. Delegationen vil aflægge Beretning for et ekstraordinært Repræsentantskabsmøde, som vil blive indkaldt.

Bestyrelsen besluttede at indkalde en Konference i Marts 1939 med de internationale Fagsekretariater for at drøfte Formerne for Samarbejdet.

Et af IFC.s Bestyrelsesmøder i Foraaret 1939 vil blive afholdt i Amerika. Endvidere vil Landsorganisationerne og Fagsekretariaterne blive forespurgt om Mulighederne for Afholdelse af et Repræsentantskabsmøde i U. S. A. i 1939.

Det besluttedes at holde det næste — 9. — internationale Studiekredskursus for yngre Fagforeningsmedlemmer i Arbejderferiehjemmet Troelstra-Oort i Holland. Kursussproget bliver Tysk og Hollandsk.

Den 6. Oktober om Aftenen var Direktør *Harold Butler* Bestyrelsens Gæst ved en Middag, som blev givet i Anledning af Butlers Afgang som Direktør for det internationale Arbejdsbureau i Genève. Bestyrelsen fejrede samtidig *Citrine*, som netop nu har været Formand for IFC. i 10 Aar.

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejdsmænd.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 6. Oktober behandledes en Klage over en af Arbejdsgiverforeningen paastaaet ulovlig Arbejdsstandsning hos *Murermester V. Rasmussen,* Viborg.

Dansk Arbejdsmandsforbund bestred Klagens Rigtighed, idet der efter dets Mening ikke havde foreligget nogen Arbejdsstandsning, udover at en Arbejdsmand havde nægtet at gaa Murersvendene til Haande ved noget Opstillingsarbejde, naar disse havde Akkord paa nævnte Arbejde, og Arbejdsmændene kun blev aflønnet med Timeløn.

Da Enighed ikke kunde opnaas, forbeholdt Arbejdsgiverforeningen sig at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 10. Oktober behandledes en Uoverensstemmelse mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og *Frijsenborg Grevskab* vedrørende Overenskomstens Bestemmelser om Afmærkning af Stammer, idet Arbejdsgiverne hævdede, at Bestemmelsen kun tog Sigte paa Bygningstømmer, medens Forbundet havde den Opfattelse, at der ingen Indskrænkninger var i Overenskomstbestemmelsen. — Enighed opnaaedes ikke og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere.

Den 13. Oktober behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen to af Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderforbundet overfor *Guldsmedefirmaerne E. E. Jønsson og Egon Lauridsen* udstedte Strejkevarsler i Forbindelse med Kravet om Særoverenskomster for de paagældende Firmaer.

Idet hver af Parterne iøvrigt fastholdt sin principielle Opfattelse, frafaldt Forbundet i dette Tilfælde Kravet om Særoverenskomster og tog de udstedte Strejkevarsler tilbage.

Firmaet Egon Lauridsen indgik paa at forhøje de nuværende Lønninger for de to hos Firmaet beskæftigede Guldarbejdere med 4 Øre pr. Time for hver fra og med førstkommende Lønningsuges Begyndelse.

Bogbindere.

Angaaende Overenskomstforholdene hos *A/S C. Schou* har Bogbinderforbundet den 22. September meddelt, at de afsendte Strejkevarsler er taget tilbage, idet der er afsluttet en ny og tilfredsstillende Overenskomst, gældende til 1. Marts 1940.

Elektrikere.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 28. September behandlede man to Klager, henholdsvis fra Dansk Arbejdsgiverforening og Dansk Elektrikerforbund, angaaende Uoverensstemmelser hos *A/S Bruun & Sørensen,* Aarhus.

Førstnævnte Klage gik ud paa, at Forbundets Afdelingsformand i Aarhus skulde have forbudt 2 Elektrikere at udføre et Arbejde paa en Kran i København, og Forbundets Klage gik ud paa, at man havde tilsidesat et Mæglingsresultat af 2. August d. A.

Paa Mødet kunde ikke opnaas Enighed, og begge Parter forbeholdt sig derfor at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret.

Handels- og Kontormedhjælpere.

Ved et Møde den 5. Oktober i Arbejdsgiverforeningen behandledes en Uoverensstemmelse mellem Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund og *Firmaet E. Mehls Fabrik* i Aarhus om en i 1928 oprettet Overenskomst fortsat var gældende efter at Firmaet var overgaaet til Aktieselskab.

Enighed opnaaedes ikke og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Jern- og Metalslibere.

Ved et Møde paa D. s. F.s Kontor den 11. Oktober behandledes en Uoverensstemmelse mellem Dansk Jern- og Metalsliberforbund og *Engelsk Forniklingsanstalt.* Man enedes om, at den til Den faste Voldgiftsret indgivne Klage i Sag Nr. 2560 tilbagetages, under Forudsætning af, at Firmaet Engelsk Forniklingsanstalt indgaar paa følgende:

Firmaet erkender sin Forpligtelse til at overholde den den 21. Juni 1935 indgaaede Overenskomst med senere Lønændringer og til kun at beskæftige organiseret Arbejdskraft. — Den under Sagen omtalte Ungarbejder kan efter Indmeldelse i Arbejdsmændenes Ungdomsafdeling ved sit 18. Aar overflyttes til Dansk Jern- og Metalsliberforbund. I Overensstemmelse med Overenskomsten kan Krüger, forsaavidt han beskæftiges af Firmaet i Fremtiden, straks blive optaget i Dansk Jern- og Metalsliberforbund, og skal hans Optagelse senest ske den 1. November 1938.

Til fuld Afgørelse af Sagen iøvrigt betaler Engelsk Forniklingsanstalt til Forbundet 100 Kr. at betale paa følgende Maade: 25 Kr. senest 1. November d. A. og 25 Kr. de 3 følgende Maaneder.

Keramikere.

En Klage over, at *Fabrikant Carl Hansen,* Næstved, ikke havde ydet Feriegodtgørelse, saaledes som det var fastsat i den Overenskomst, der var gældende indtil 1. Maj 1938, behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 3. September.

Der opnaaedes ikke Enighed, og Forbundet forbeholdt sig at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Kvinder.

Mellem Kvindeligt Arbejderforbund og *Nordsøens Fiske-Konservesfabrik*, Skagen, er der den 1. Juli d. A. truffet Aftale om en Overenskomst vedrørende Løn- og Arbejdsforhold, dog under den Forudsætning, at Overenskomsten skulde underskrives af Foreningen for Danmarks Fiskekonservesindustri. — Da denne Forening nægtede at akceptere Overenskomsten, blev der afholdt et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 27. September.

Foreningen fastholdt her sit Standpunkt, at der ikke kunde oprettes Overenskomst med en enkelt af de fire Fiskekonservesfabriker, som findes paa Skagen. — Forbundet forbeholdt sig derfor sin Stilling og agter at fremsende Strejkevarsel overfor A/S Nordsøens Fiske-Konservesfabrik.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 30. September behandlede man en Uoverensstemmelse mellem Kvindeligt Arbejderforbund og *A/S Konservesfabriken »Gubben«*, Hundested. Sagen forholder sig saaledes:

Kvindeligt Arbejderforbund har i August Maaned afholdt et Kursus paa »Roskilde Højskole« for Tillidsmænd, og Tillidsmanden paa Konservesfabriken »Gubben« havde bedt sig fri, for at deltage i Kursus'et, i den Uge, det varede, og faaet den Besked, at hun samtidig maatte betragte sig som afskediget.

Sagen blev behandlet paa førnævnte Møde uden Resultat, idet Arbejdsgiverforeningen stillede sig bag Konservesfabriken og formente, at Afsked alene paa dette Grundlag var begrundet.

Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Smede- og Maskinarbejdere.

Paa *A/S Dronningborg Maskinfabrik* er opstaaet en Uoverensstemmelse om, hvem — Snedkere eller Smede — der skal indsætte Blæsere i de fabrikerede Tærskeværker. Dette medførte, at Arbejdet uden Varsel blev nedlagt af samtlige 49 Smede og Maskinarbejdere, Lørdag den 8. Oktober.

I denne Anledning afholdtes der et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 13. Oktober, hvor Arbejdsgiverne fremsatte følgende Forslag:

Arbejdet genoptages straks. — Forsaavidt dette sker, er Sammenslutningen og Virksomheden villige til paa det til Fredag den 21. ds. berammede Mæglingsmøde at søge at bringe den mellem Snedkerne og Smedene herskende Uoverensstemmelse om Fordelingen af den omstridte Akkord ud af Verden. — Spørgsmaalet om Bod og Erstatning for den ulovlige Strejke forbeholder Arbejdsgiverforeningen sig at indbringe for Den faste Voldgiftsret.

Smedeforbundet har paalagt sine Medlemmer omgaaende at genoptage Arbejdet.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2519:
Smede og Maskinarbejdere hos A/S Dansk Pressefabrik.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 5. September 1938 i Sag Nr. 2519: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og dennes Medlem A/S Dansk Pressefabrik mod De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund for dets Afdeling 18 og fire i Dansk Pressefabrik beskæftigede Medlemmer.

Efter at de paa A/S Dansk Pressefabrik beskæftigede Smede- og Maskinarbejdere havde nægtet fremtidig at betjene mere end 1 Maskine, medens de igennem en Aarrække af mindst 20 Aar havde betjent 2, afholdtes der efter Begæring af Virksomheden den 28/1 1938 et Mæglingsmøde, hvor der ikke opnaaedes Enighed. Et efterfølgende Timandsmøde den 5/2 sluttede med følgende Protokollat:

> »Sagen diskuteredes, og da det herunder oplystes, at Arbejderne vedblivende betjener 2 Maskiner, sluttedes Sagen for nærværende, men saafremt der finder ny Nægtelse Sted, forbeholder Sammenslutningen sig voldgiftsretlig Behandling.«

Den 26/2 tilskrev Tillidsmanden for Arbejderne ved Virksomheden denne, som følger:

> »Paa et den 5. Februar 1938 afholdt Timandsmøde i Sag angaaende Pasning af 2 Maskiner samtidig krævede Sammenslutningens Repræsentanter en Opsigelse med 2 Maaneders Varsel. I Overensstemmelse hermed tillader jeg mig at opsige den mellem A/S Dansk Pressefabrik og Maskinarbejdernes Klub 134 bestaaende coutumemæssige Ordning til Ophør den 1. Maj 1938.«

Ved Skrivelse af 3/3 meddelte A/S Dansk Pressefabrik Sammenslutningen det passerede, og herpaa svarede denne i Skrivelse af 4/3:

> »Ved nærværende anerkendes Modtagelsen af det ærede Aktieselskabs Skrivelse af 3. ds. med Meddelelse om at Deres Maskinarbejdere med 2 Maaneders Varsel til 1. Maj d. A. har opsagt den hidtidige kutymemæssige Ordning vedrørende Pasning af 2 Maskiner — og med Forespørgsel om »dette Spørgsmaals videre Forløb.«
>
> Saaledes foranlediget henleder vi Deres Opmærksomhed paa Smede-Overenskomstens Paragraf 7, Anm. paa Side 8, hvori der staar følgende:
>
> »Anm. Ved Opsigelse af bestaaende Prislister — saavel som andre lokale Overenskomster, Aftaler og Reglementer — maa det være den opsigende Parts Pligt at foranle-

dige lokale Forhandlinger afholdt og, forsaavidt Enighed ikke opnaas, da at lade Sagen behandle ved Mæglings- eventuelt Timandsmøde. Parterne er ikke løst fra den opsagte lokale Prisliste, Overenskomst, Aftale eller Reglement, før disse almindelige Regler er iagttaget, selv om Udløbsdatoen er passeret.«

Deres Maskinarbejdere, som i nærværende Sag er den opsigende Part, har i Henhold dertil Pligt til at foranledige lokale Forhandlinger ført, hvor de (Arbejderne) jo saa maa fremføre deres Ændringsforslag.

For saa vidt Enighed ikke herved opnaas, og Maskinarbejderne ønsker at videreføre Sagen, maa de indbringe denne til organisationsmæssig Forhandling gennem deres Forbund.«

Efter mundtlig at have gjort Tillidsmanden bekendt med denne Skrivelse sendte A/S Dansk Pressefabrik ham en Afskrift deraf med saalydende Skrivelse af 18/3:

»Idet vi anerkender Modtagelsen af Deres Skrivelse af 26. Februar, meddeler vi Dem vedlagt Fabrikantforeningens Svar herpaa.«

Arbejderne fastholdt imidlertid deres Standpunkt, og efter 1. Maj har ingen Arbejder i Virksomheden villet betjene mere end 1 Maskine.

Et mellem Hovedorganisationerne den 12/5 afholdt Fællesmøde bragte ikke Enighed til Veje, og Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og dennes Medlem A/S Dansk Pressefabrik har herefter under nærværende Sag ved Klageskrift af 25/6 1938 indklaget De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund for dets Afdeling 18 og fire i Dansk Pressefabrik beskæftigede Medlemmer med Paastand om, at der paalægges de indklagede Arbejdere en alvorlig Bod efter Rettens Skøn.

De Indklagede paastaar Frifindelse.

Til Støtte for deres Paastand har Klagerne for det første anført, at den stedfundne Vægring ved at lade een Arbejder betjene mere end een Maskine betegner et Brud paa den mellem Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark indgaaede, fra den 9. April 1937 gældende Overenskomst, i hvis § 6, 1. Stk., det hedder:

»..... det er enhver Arbejders Pligt at udnytte Værktøjer og Arbejdsmaskiner fuldt ud.«

Endvidere henviser Klagerne til Bestemmelserne i Septemberforligets § 4 om, at Arbejdsgivernes Ret til at lede og fordele Arbejdet samt til at anvende den efter deres Skøn til enhver Tid passende Arbejdskraft anerkendes, eventuelt støttes af Arbejdernes Hovedorganisation, samt i sammes § 9 om, at det forudsættes som selvfølgeligt, at der ikke under nogen Omstændighed fra nogensomhelst Organisations Side lægges Hindringer i Vejen for nogensomhelst Arbejder for at benytte sin naturlige Ret til at udføre saa meget og saa godt Arbejde, som hans Evner og Uddannelse tillader ham.

Klagerne erkender, at der i Jernindustrien bestaar det særlige Forhold ifølge Overenskomstens § 7, næstsidste Stk., at »Priskuranter og dermed ligestillede faste Akkordpriser kan opsiges fra begge Sider med 2 Maaneders Varsel — til den 1ste i en Maaned —«, altsaa indenfor Hovedoverenskomstens Gyldighedsperiode; men de hævder, at det under nærværende Sag omhandlede Forhold ikke omfattes af den nævnte Bestemmelse eller den dertil knyttede, ovenfor citerede Anmærkning til § 7, og at Arbejderne ialtfald ikke har iagttaget den i Anmærkningen foreskrevne Fremgangsmaade, idet de ikke efter at have afgivet Opsigelsen har taget Initiativ til at foranledige lokale Forhandlinger afholdt eller eventuelt Mæglingsforanstaltninger foretaget.

De Indklagede gør til Støtte for deres Frifindelsespaastand gældende, at den stedfundne Opsigelse har haft fornøden Hjemmel i Overenskomstens § 7, næstsidste Stk., og Anmærkningen dertil, idet der med Hensyn til Udførelsen af det paagældende Arbejde foreligger en Kutyme, der maa sidestilles med de i de anførte Bestemmelser nævnte Aftaler m. v. De hævder derhos, at Virksomheden og Sammenslutningen ved den Maade, hvorpaa der er reageret paa Opsigelsen, har anerkendt dennes Gyldighed, og at der ikke for Arbejderne var Grund til at foranledige Forhandlinger eller Mæglingsmøde afholdt, da dette allerede forinden Opsigelsens Afgivelse havde fundet Sted, og de derhos efter det paa Timandsmødet vedtagne Protokollat var berettigede til at gaa ud fra, at Virksomheden, hvis den ikke vilde akviescere ved Opsigelsen, vilde begære Sagen henvist til Behandling ved faglig Voldgift.

Endvidere anfører de Indklagede, at der — rent bortset fra Opsigelsens Hjemmel i Overenskomsten — ikke foreligger nogen Overtrædelse af Septemberforligets § 9, idet der ikke fra Organisationens Side er lagt Hindringer af nogen Art i Vejen for Arbejdernes Udførelse af Arbejdet som hidtil, men det er Arbejderne selv, der har været misfornøjede med den nævnte Arbejdsmaade, bl. a. fordi det forcerede Arbejdstempo gør det vanskeligt at overkomme Pasningen af mere end een Maskine. Hvad Septemberforligets § 4 angaar, anfører de Indklagede, at Arbejdsgivernes Ret til at lede og fordele Arbejdet ikke er absolut — hvad der ogsaa forudsættes ved Bestemmelsens øvrige Indhold — men kun kan gælde med den Begrænsning, at der kun kan forlanges Arbejde af Arbejderne, som disse uden Overanstrengelse eller andre væsentlige Ulemper for dem er i Stand til at præstere. Af lignende Grunde hævder de Indklagede endelig, at der ikke foreligger nogen Overtrædelse af Overenskomstens § 6, 1. Stk.

Klagerne bestrider, at Forholdene har udviklet sig saaledes, at den Arbejdsmaade, at en Arbejder betjener to Maskiner — hvilket som ovenfor nævnt har været anvendt i en meget lang Aarrække indenfor Virksomheden og er i almindelig Brug indenfor Faget —, skulde medføre arbejdsmæssige Ulemper, og hævder, at den virkelige Grund til den stedfundne Arbejdsvægring maa søges i et andet Forhold, nemlig den særlige Aflønningsmaade, der bevirker, at den Arbejder, der betjener 2 Maskiner, faar større Fortjeneste end den, der kun betjener en, idet den førstnævnte faar sædvanlig Akkordpris for Betjeningen af den ene Maskine og af Forskellen mellem Timelønnen og Akkordprisen for Betjeningen af den anden hvilket Forhold har vakt Misfornøjelse hos de Arbejdere, der kun faar Lejlighed til at betjene een Maskine.

Naar de Indklagede dernæst har hævdet, at den ændrede Arbejdsform, da det drejer sig om Akkordarbejde, ikke medfører Ulemper for Virksomheden, idet det blot kan dreje sig om Antagelsen af nogle flere Arbejdere, anfører Klagerne, at Antagelsen af flere Folk altid medfører større Udgifter, f. Eks. til Forsikring, og at de derved tvinges til større Forskudsudbetaling. Den ovenfor nævnte Aflønningsmaade bevirker iøvrigt ogsaa direkte større Lønningsudgifter, naar den enkelte Arbejder ikke maa betjene mere end een Maskine.

Der maa gives Klagerne Medhold i, at der ikke i det foreliggende Tilfælde har foreligget en »Kutyme«, som har kunnet opsiges paa samme Maade som de i Overenskomstens § 7 og Anmærkningen dertil nævnte Aftaler m. v. For at der kan siges at foreligge en saadan Kutyme med Hensyn til Maaden, hvorpaa et Arbejde udføres i en Virksomhed, maa det ialtfald kræves, at der foreligger et Arbejdsforhold, der paa en eller anden Maade afviger fra de Regler, der er overenskomstmæssigt fastslaaede eller almindeligt gældende i Faget, men som Parterne i Arbejdsforholdet ved langvarig Brug maa antages stiltiende at være blevet enige om. Noget saadant ses imidlertid ikke at være Tilfældet her; men der foreligger simpelthen en af Virksomheden indført Form for Arbejdets Udførelse, der omfattes af den almindelige ovenfor citerede Regel i Septemberforligets § 4, og som Arbejderne maa være uberettigede til — med eller uden Varsel — at søge ændret ved kollektiv Arbejdsvægring.

Hvis Arbejderne mener, at Forholdene har udviklet sig saaledes, at den paagældende Arbejdsform maa medføre saadanne arbejdsmæssige Ulemper for dem, at de ikke kan være pligtige at finde sig i det, maa de — bortset fra rene Nødstilfælde, jfr. Normens § 5 II, som her ikke kan antages at foreligge — søge dette Spørgsmaal løst, ikke ved Arbejdsvægring, men ved at kræve de mellem Parterne gældende Regler om faglig Voldgift bragt til Anvendelse, jfr. herved ogsaa Septemberforligets § 4 i Slutningen.

Det bemærkes herved, at den Omstændighed, at der ikke efter de gældende Regler for Behandlingen af faglig Strid indenfor Jernindustrien, jfr. særlig disses § 4, er indført tvungen faglig Voldgift, ikke kan hjemle Iværksættelse af en Arbejdsstandsning eller Arbejdsvægring i Anledning af et Spørgsmaal som det foreliggende. Konsekvensen heraf vilde være, at Hovedreglen i Septemberforligets § 4 og Bestemmelsen i Overenskomstens § 6 kunde gøres illusorisk.

Medens den stedfundne Arbejdsvægring saaledes maa anses for ulovlig, maa der paa den anden Side gives de Indklagede Medhold i, at Virksomheden og Sammenslutningen ved den Maade, hvorpaa de har forholdt sig overfor Opsigelsen, har givet de Indklagede Føje til at gaa ud fra, at det anerkendtes, at Opsigelsen i sig selv havde Hjemmel i Overenskomsten, idet Sammenslutningen i sin Skrivelse af 18/3 netop gaar ud herfra, og Virksomheden ikke ses paa anden Maade at have protesteret mod Lovligheden af Arbejdernes Fremgangsmaade end ved at gøre dem bekendt med denne Skrivelse. Ved Udtalelsen i Protokollatet af Timandsmødet om voldgiftsretlig Behandling — der efter Sammenhængen maa opfattes som sigtende til faglig Voldgift — maatte de Indklagede da ogsaa være berettigede til at gaa ud fra, at Klagerne vilde kræve saadan Behandling, hvis de vilde forfølge Sagen videre. Herved kan endnu bemærkes, *at* Anmærkningen til Overenskomstens § 7 ikke med Sikkerhed viser, at den der foreskrevne Mægling skal foregaa *efter* Opsigelsen, *at* der heri intet findes om Voldgift, og *at* Reglen herom i de ovennævnte Reglers § 4, 1. Stk., paalægger den Part, der ønsker det rejste Spørgsmaal undergivet Voldgiftsbehandling efter forgæves Mægling, at meddele den anden Part dette.

Efter det saaledes foreliggende vil den stedfundne Arbejdsvægring være at kende ulovlig, hvorimod Retten ikke finder, at der bør paalægges de indklagede Arbejdere Bod, og de Indklagedes Frifindelsespaastand vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde deles.

Kendelse:

Den paa A/S Dansk Pressefabrik stedfundne Arbejdsvægring kendes ulovlig. Iøvrigt bør de Indklagede for Tiltale af Klagerne i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger fastsættes til 300 Kr., der udredes med Halvdelen af hver af Parterne.

REDAKTØR: CHR. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Alle 12, 2. S., København V. ∴ Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 9 * KØBENHAVN DEN 15 NOVEMBER 1938 * 35. AARGANG

Arbejdsfriheden og Retten til Løn.

En Kommentar til Skudshale.

I den politiske Agitation, der vender sig mod Arbejderbevægelsen, rejses ofte »Arbejds-Erhvervsfrihedens« Fane. Overfor »Fagforeningstyranniet«, Organisationernes »Magtmisbrug« sættes »Retten til Arbejde« som en af de fundamentale borgerlige Rettigheder, der maa være sikret *Arbejdsgiverne* under demokratiske Samfundsformer. Selv de mest beskyttede, undertiden monopoliserede Erhverv, og Folk der laver »Mestergrise« kan, naar det gælder Arbejderne og deres beskedne Krav om en taalelig Tilværelse, svinge sig op paa Forargelsens højeste Tinder paa Arbejds- og Erhvervsfrihedens Vegne.

Og de samme politiske Partier og Bevægelser, som i Fagforeningernes Samarbejde med Socialdemokratiet *foregiver* at se en »Krænkelse af demokratiske Principper«, de er mere end villige til at søge den Forargelsens Blæst, der lejlighedsvis udgaar fra Erhvervenes *Arbejdsgivere*, pustet op til en *politisk* Storm, der dog sjældent, fordi den er uægte og kunstig, fører andet med sig end hovne Kinder og hede Hoveder hos dem, der laver den.

Saadan er det da ogsaa gaaet i Skudshale-Sagen: En beskeden Konflikt hos en Mand, der underbetaler sine Arbejdere, hvis Søn som Forvalter anvender Prygl som Led i unge Arbejderes »Uddannelse«, en saadan Konflikt udnyttes omgaaende *politisk* af dem, der nu mener paa den Maade at tage sig bedst ud i visse Vælgeres Øjne.

Man vilde vel paa Forhaand være tilbøjelig til at tro, at den Art »Politik« kun kunde tænkes som Udslag af Børnesygdomme hos visse nye og uskolede Partier. Imidlertid har vi nu Erfaring for, at saadan forholder det sig ikke. Selv de gamle, parlamentarisk skolede Partier var med i Koret: Det hæderkronede Venstre, der engang støttede Smedene under en Lockout, fordi deres »grundlovhjemlede Rettigheder« — Organisationsretten — blev krænket; Det konservative Folke(!)parti, der gerne vil have os til at tro, at Fortiden er død og begravet og at Partiet nu er *socialt* betonet med Forstaaelse af Arbejdernes Liv og Levevilkaar — ogsaa de var med i Stormløbet mod »Fagforeningstyranniet«, der truede Skudshaleproprietærens Arbejdsfrihed.

Hvad er det da disse Folk forstaar ved »Arbejdsfrihed«? — Det er kort fortalt: *Friheden til at lønne Landarbejdere, der har Kone og Børn at forsørge, med 2½—3 Kr. om Dagen,* en Løn, der er saa lav, at den har maattet suppleres med Socialhjælp til Betaling af Husleje.

Det turde være Højdepunktet af Forvirring, naar man vil mobilisere Samfundet, det *demokratiske* Samfund til aktivt Forsvar for den Art Borgerfrihed.

Længst ude i Begrebsforvirringen var Venstremanden Hr. Krag, der i Rigsdagen vilde hævde det var ulovligt, naar Arbejderne paa Skudshale havde faaet Socialhjælp som Tilskud til Arbejdsløn. Saavidt vi erindrer, var samme

Hr. Krag og hans Parti i sin Tid med til at gennemføre Loven om offentlig Forsorg, der aabner Adgang til under *særlige* Omstændigheder at yde en Hjælp, som den her har været Tale om.

Og mon ikke man med fuld Ret kan hævde, at her er særlige Omstændigheder? Hr. Krag gennemførte selv som Indenrigsminister i 1927 en Arbejdsløshedslov, hvis Dagpengesats for Forsørgere var højere end den Dagløn, Proprietæren paa Skudshale bød sine Folk.

Naar Arbejdslønnen ligger betydeligt under, hvad selv Krag anser for rimeligt som Understøttelse under *midlertidig* Arbejdsløshed — og netop som midlertidig ikke kan være Norm for, hvad der til Stadighed kan leves af — saa er vi andre i hvert Fald ikke i Tvivl om, at der er noget galt.

I denne Forbindelse kan det ogsaa være paa sin Plads, naar Venstre- og Højrepressen overfor »Fagforeningstyranniet« sætter »Retten til Arbejde«, altsaa Bondens Ret til at passe sit uden »fremmed Indblanding«, som det hedder — da at rejse Spørgsmaalet om *Retten til en Løn, som dækker de mest elementære Leveomkostninger.* Man maa jo huske, at Arbejderen lever under en Tvang, som er temmelig haardhændet: han er nemlig, hvor der ikke findes Overenskomst, tvunget til at tage Arbejde til den i en Virksomhed eller Egn sædvanlige Løn. Nægter han dette, kan han miste sin Understøttelse!

Naar den sædvanlige Løn da ligger saa lavt, som paavist i dette Tilfælde, og man hyler op om »Magtmisbrug« o. lign., naar Organisationen forsøger at hæve Lønnen og skaffe faste Aftaler, saa har man ogsaa en moralsk Forpligtelse til at virke for en saadan Højnelse af den sædvanlige Løn, at den ikke ligger under de Dagpengesatser, man selv i sin Tid har foreslaaet skulde gælde for arbejdsløse.

Hvis der var Mening i Tingene maatte netop de, der kræver »Produktionspris« for deres Varer, have særlige Forudsætninger for at forstaa, at Arbejdskraften har *sin* Produktionspris, og at Lønnen maa bringes i Overensstemmelse hermed.

Var det ikke en mere passende Opgave for Partier, der dog bekender sig til Demokratiet, at tage dette Spørgsmaal op til alvorlig Overvejelse frem for at lave politisk Blæst paa Kravet om en Proprietærs Frihed til Underbetaling af sine Arbejdere.

Det faglige Kursusarbejde.

Af Forretningsfører Chr. Christiansen.

Atter i Aar kan vi se tilbage paa et omfattende Kursusarbejde for Sommeren 1938. Til Trods for, at der har været et ret stort Antal Fagforbunds-Kongresser, har der været afholdt ialt 22 forskellige faglige Kursus med et samlet Antal Deltagere paa *1759.* Ser vi tilbage paa Arbejdernes Oplysningsforbunds samlede Kursusvirksomhed for Sommeren 1938 er denne oppe paa 35 Kursus med *2441* Deltagere. De faglige Kursus indtager saaledes en fremtrædende Plads i Oplysningsforbundets Kursusvirksomhed. Sidste Sommer blev der iværksat *41* Kursus med et samlet Deltagerantal paa *2752.*

Deltagerantallet for 1938 ligger omtrentlig paa det samme som for 1937, hvorimod Antallet af Kursus er lidt lavere. Aarsagen hertil er sikkert, dels at det har været en Kongres-Sommer, og dels at nogle Forbund havde Kursus i 1937, men ikke ønskede det i 1938; dette gælder saaledes: Smedenes Bedriftsraadskursus, Malernes Tillidsmandskursus, Kedel- og Maskinpassernes Kursus og Smedelærlingenes Kursus. Det er Kursus, som vil blive afholdt igen, men af forskellige Grunde har man ønsket en Pause i 1938.

Vi har i Aar for første Gang haft et særligt Tillidsmandskursus for Ledere indenfor Kvindeligt Arbejderforbund, om hvilket det kan siges, at det i alle Maader forløb tilfredsstillende.

Arbejdsprincipperne for de faglige Kursus.

De 22 foranstaltede Kursus er naturligvis noget forskellige i dens Tilrettelægning og Indhold. De faglige Kursus kan deles i tre Grupper: 1. Tillidsmands-Kursus, 2. Problem-Kursus og 3. Kursus om Overenskomster og Priskuranter. Den første Gruppe tæller 12 Kursus med over *600* Deltagere. Alle disse Kursus iværksættes paa Foranledning af Fagforbundene og i Samarbejde med Arbejdernes Oplysningsforbund, som opstiller Program og Arbejdsplan. Det er efterhaanden adskillige Fagforbund, som tager en saadan Tillidsmandsuddannelse op. Her skal blot nævnes: Snedkerne, Smedene, Textilarbejderne, Kedel- og Maskinpasserne, Jern- og Me-

talindustriens Arbejdsmænd, Typograferne, Kvindeligt Arbejderforbund, Dansk Funktionærforbund, Murerne, Tømrerne, Malerne, Postbudene, Jernbanemændene m. fl.

Hvad den anden Gruppe angaar: Problem-Kursus, henregner vi herunder de Fagforeningskursus, som Arbejdernes Oplysningsforbund selv arrangerer hver Sommer. I de første Aar blev der afholdt et eller to Kursus, men efterhaanden er der sket Udvidelser, saaledes at der de to sidste Aar har været afholdt 4 Kursus, 2 paa hver af Arbejderhøjskolerne. Hvert Kursus omfatter 4—5 Arbejdsgrupper med forskellige Emner, og de mest fremtrædende har været: Økonomiske Problemer, Erhvervslivet og Fagbevægelsen, Organisationsproblemer, Løn og Arbejdstidsproblemer, Arbejdsretten i Danmark, Fagbevægelsen og Socialdemokratiet og Arbejdslivets Problemer. Som Ledere ved disse Kursus har medvirket en Række Fagforeningsfolk, Højskolernes Lærere samt Oplysningsforbundets Tillidsmænd. Der gives i Løbet af en Uge 22 Timers Undervisning foruden forskellige Foredrag og Diskussioner — og Undervisningen foregaar efter Studiekredsmetoden. Til de 4 Kursus i Sommeren 1938 har der ialt været *372 Deltagere.*

Den sidste Gruppe: Kursus i Overenskomster og Priskuranter omfatter i første Række forskellige Kursus for Dansk Arbejdsmandsforbund for Medlemmer af Jord- og Betonarbejdergruppen. Dette Kursusarbejde tog allerede sin Begyndelse i 1930 og er fortsat hvert Aar siden da. Der afholdes som Regel 4 à 6 Kursus hvert Aar. I denne Sommer har der været 4 Kursus fordelt paa de to Arbejderhøjskoler med 450 Deltagere ialt. Ogsaa Snedkerforbundet har i nogle Aar været inde paa at afholde Kursus for Bygningssnedkere, hvor Priskurantforhold har været behandlet. Naturligvis er disse Priskurant-Kursus ogsaa en Art Tillidsmandskursus, da Deltagerne ved alle disse Kursus er aktive Tillidsmænd fra Forbundenes forskellige Afdelinger. Udover Behandlingen af Priskurant-Spørgsmaalene er der ansat en Serie Foredrag, som behandler vigtige og aktuelle Problemer, som har Interesse for den faglige Bevægelse og dens Arbejde.

Kursusarbejdets Fremtid.

I Betragtning af, at dette Kursusarbejde for Uddannelse af faglige Tillidsmænd ikke er mere end godt 10 Aar gammelt, er der sket store Fremskridt. Arbejdsplaner og Undervisningsformer har været under stadig Udvikling, alt efter de Erfaringer, som Aar efter Aar er blevet indhøstet. Men det maa erkendes, at en Uge er en alt for kort Tid, naar et effektivt Arbejde skal udføres og et fuldtt tilfredsstillende Resultat opnaas. — Det er da ogsaa et af de Punkter, som stadig er Genstand for Overvejelse og Drøftelse indenfor A. O. F. De Forsøg, der er gjort med 3 Ugers Kursus og senere med 2 Uger tre Aar i Træk med en mere udvidet Undervisning for udvalgte Deltagere, har egentlig givet gode Resultater. Det har vist sig muligt at samle Deltagere i de 2 Uger og endda faa dem til at komme tre Aar i Træk. Det udvidede Fagforeningskursus i September 1938 samlede ialt 72 Deltagere, heraf var *27* 1 Aars, *24* 2 Aars og *21* 3 Aars Deltagere. Resultaterne af dette udvidede Kursus opfordrer til at tage Spørgsmaalet op om at arrangere længere Kursus end de sædvanlige paa 8 Dage. Dertil kommer, at den gennemførte Ferie med Løn formentlig stærkt kan begrunde, at Arbejdernes Oplysningsforbund maaske allerede fra Sommeren 1939 arrangerer nogle 14 Dages Kursus for at se, hvordan Modtagelsen maatte blive. Kan der regnes med 14 Dage, er der gode Muligheder for at skabe en Forbedring af Undervisningen — og opnaa flere positive Resultater af hele Kursusarbejdet.

De Planer, der er fremme om Bygningen af en ny Arbejderhøjskole ved Aarhus, skulde betyde forøget Mulighed for en Udvidelse af Sommerens Kursus. De to nuværende Højskoler kan strengt taget ikke give Plads for flere Kursus end dem, vi i de seneste Aar har haft. Med Bygningen af den nye Højskole vil der ogsaa være Raaderum for at give noget mere for det udvidede Kursusarbejde, som afgjort bør have vor særlige Opmærksomhed i de kommende Aar.

Fagbevægelsen i England.

Ifølge en statistisk Opgørelse i Arbejdsministeriets Tidsskrift »The Ministry of Labour Gazette« fandtes der ved Udgangen af 1937 i England 1033 Fagorganisationer med omtrent 5.851.000 Medlemmer mod 1041 Organisationer med 5.305.000 Medlemmer ved Udgangen af 1936. I 1937 er Antallet af fagorganiserede Arbejdere saaledes steget med rundt 546.000 eller 10,3 pCt. Det er den største Stigning, der kan noteres siden 1919. Omtrent Halvdelen af samtlige Medlemmer tilhører 12 store Forbund. Ved Udgangen af 1937 talte den faglige Landsorganisation over 4½ Mill. Medlemmer, men Fremgangen er blevet fortsat i 1938, saaledes at Medlemstallet for Tiden turde beløbe sig til omtrent 5 Mill.

Konjunkturoversigt.

Nedenstaaende giver vi et Uddrag af den af Arbejderbevægelsens Erhvervsraad udarbejdede Oversigt over Konjunkturudviklingen i Juli Kvartal 1938.

Ligesom i de fleste andre Lande var Konjunkturudviklingen ogsaa i Danmark paavirket af den stærke politiske Uro. De Udviklingslinier, vi omtalte i vor forrige Konjunkturoversigt, fortsattes, og den danske Konjunktur udviklede sig i Juli Kvartal indenfor de af Handelstraktaterne fastlagte Rammer.

Som Følge af Udviklingen i den danske Indførsel fra Tyskland i April Kvartal blev der foretaget en Nedsættelse af danske Landbrugskontingenter for Juli Kvartal til 73 Mill. Kr.

I Løbet af Juli Kvartal har Indbetalingerne paa den tyske Konto forbedret sig noget, og bl. a. derfor har det været muligt at forhøje den danske Eksportkvote til Tyskland i Oktober Kvartal til 82 Mill. Kr., det samme Beløb, der var fastlagt for April Kvartal. Denne Forhøjelse af den danske Eksportkvote for Oktober Kvartal, der muliggjordes, fordi Indbetalingerne har været bedre i Løbet af Juli Kvartal, forudsætter, at Importen er steget. Aarsagen er den, at Prisfaldet i sin Tid medførte en Standsning i Indkøbene, og nu er man nødt til at købe igen. Det er ogsaa sandsynligt, at den truende Krigsfare fremkaldte en Øjebliksimport, der under de givne Omstændigheder maatte betales kontant. Hele Udviklingen er gunstig for Landbruget, selvom Tallene ligger 5—6% under det Eksportprogram, der blev lagt ved Aarets Begyndelse.

Derfor er det naturligvis heller ikke overraskende, at ogsaa Arbejdsløshedsstatistikken — Barometret for Industriens Beskæftigelse — stagnerer. Vi har allerede i vore andre Konjunkturoversigter henvist til den Sammenhæng, der er mellem Eksporttallet for Landbruget, Importtallet for Færdigvarer og Arbejdsløshedstallet. Arbejdsløsheden er fortsat større end i Fjor.

Det samlede *Beskæftigelsestal for Industrien*, der angiver Arbejdstimer pr. Arbejdsdag, androg i Juli 1938: 1.256.000 (Juli 1937: 1.295.000), August 1938: 1.306.000 (August 1937: 1.317.000) og i September 1938: 1.313.000 (September 1937: 1.321.000).

Beskæftigelsen i Byggefagene viser en vis Forbedring, selvom denne Forbedring er begrænset til Provinsen, medens Byggevirksomheden i Hovedstaden endnu har en lille nedadgaaende Tendens; men selv i September var Arbejdsløsheden i Byggefagene i Hovedstaden (25,9%) ikke meget højere end i Juni 1938 (25,2%). Jernindustrien viste i Hovedstaden i September omtrent samme Arbejdsløshed som i Juni (11,8), medens Jernindustriens Arbejdsløshedsprocent i Provinsen gik ned. Arbejdsmændenes Arbejdsløshedsprocent laa i September 1938 baade i Hovedstaden og i Provinsen over Juni (Hovedstaden: 19,7, Provinsen: 20,1).

Arbejdsløshedsstatistikkerne viser, at Beskæftigelsessituationen i Juli Kvartal er næsten uforandret i Forhold til April Kvartal. Udviklingen i September er forholdsvis gunstig, selvom Arbejdsløshedens Nedgang mest var sæsonbestemt. Da Beskæftigelsestallet for Industrien fra August til September kun er steget fra 1.306.000 til 1.313.000, kan den forholdsvis store Nedgang i Arbejdsløsheden i enkelte Brancher maaske forklares ved yderligere Nedsættelse af Arbejdstiden.

I Slutningen af September 1938 androg Antallet af arbejdsløse 76.554, heri er ikke iberegnet de 3264 organiserede Arbejdere, der er beskæftiget ved Nødhjælpsarbejder. (September 1937: 72.493.)

Stigningen er ikke betydelig i Forhold til Slutningen af Juni Maaned. I Slutningen af Juni androg Antallet af arbejdsløse 75.227 (ogsaa her er de organiserede Arbejdere, der var beskæftiget ved Nødhjælpsarbejder, ca. 3200, ikke medregnet).

I *Produktionsstatistikken* ser vi denne Gang forskellige Industrier, der viser et vist Opsving, særlig Jern- og Metalindustrien og Næringsmiddelindustrien, medens Sten-, Ler-, Glas- og Tekstilindustrien gik ned — paavirket af den voksende Import af tyske Færdigvarer. Det maa befrygtes, at Jern- og Metalindustriens Beskæftigelse vil lide under Importen af Biler, Cykler og andre Ting, eftersom der er udstedt store Ekstrabevillinger.

Men Industriens Produktion er dog alt i alt alligevel vokset noget og ligger nu paa 108 (Juni 1938: 109, Juli-August: 107), d. v. s. 2 Points højere end September 1937.

Statistikken over *Boligbyggeriet* viser i Forhold til i Fjor en betydelig Stigning i Anmeldelserne til Udførelse ved Maanedens Slutning.

Angaaende *Landbrugets* Forhold er det nu muligt — efter Juli Kvartals Afslutning — at regne med et godt Resultat for indeværende

Aar, da der er Udsigt til et stort Høstudbytte. Professor O. H. Larsen, det landøkonomiske Driftsbureaus Leder, henviste i sit Radioforedrag den 19. Oktober til, at man ikke med Sikkerhed kan udtale noget om Fremtiden, men saafremt Afsætnings- og Prisforholdene udvikler sig nogenlunde tilfredsstillende, er der Sandsynlighed for, at den Fremgang, som 1937—38 udviste,[1]) vil blive bevaret for 1938—39.

Vi har allerede fremhævet, at *Landbrugseksporten* var formindsket i Juli Kvartal i Forhold til April Kvartal, fordi Danmark ikke har købt tilstrækkelig mange tyske Varer. Det drejer sig om en Difference paa 9 Mill. Kr. Oktober Kvartal vil saaledes komme til at opvise den samme Landbrugseksport som April Kvartal, hvilket vi tidligere har omtalt.

Noteringerne for de danske Landbrugsvarer ligger stadigvæk paa et godt Niveau. Smørnoteringen ligger omtrent paa samme Niveau som September 1937; Smørprisen har siden Marts 1938 næsten uafbrudt vist en opadgaaende Tendens, og den samme Udvikling kan omtrent fastslaas for Ægpriserne. Kun Flæskepriserne har siden April 1938 vist en faldende Tendens, og ogsaa i Forhold til September 1937 ligger Prisen lavt.

Til Trods for Prisernes gode Udvikling er Fremtidsudsigterne ikke saa lyse. Det gælder særlig for Forholdene paa Smørmarkedet[2]). I Tyskland er Rationeringen af Smørforbruget blevet yderligere skærpet, og det tyske Smørforbrugs fremtidige Udvikling er bestemt af, om de smøreksporterende Lande er i Stand til at aftage en større Del af Tysklandseksporten. Men ogsaa det engelske Marked viser ikke saa store Udsigter. De engelske Kølehus-Beholdninger er omtrent dobbelt saa store som sidste Aar.

Det er fra forskellige Sider blevet foreslaaet, at Danmark skulde føre en meget kraftigere Smørpropaganda. Der bliver henvist til, at New Zealands Smørproduktion nu har faaet Fodfæste i Midt- og Nordengland, hvor Danmark hidtil har domineret, og at Margarineforbruget stiger i England.

Smør-, Bacon- og Ægeksporten var mængdemæssigt forhøjet i Juli Maaned i Forhold til Juni, medens August allerede igen bragte en Afslappelse. September bragte mængde- og værdimæssig set en Nedgang for Smør og Bacon, medens Æg rettede sig.

I Forhold til i Fjor ligger Mængde-Niveauet noget højere for Smør, medens Æg-Eksporten kvantitetsmæssigt set var større i Fjor. Baconeksporten er i Juli 1938 større end i Juli 1937, medens August og September 1938 ligger under 1937.

Der er ingen Tvivl om, at September-Tallene for Juli Kvartal er paavirket af den særlige Import af Varer, der medgaar til den uhyre Oprustning. I Virkeligheden har Juli Kvartal formet sig bedre for dansk Landbrug, end man havde kunnet vente, fordi man (særlig i England) har begyndt at skaffe sig større Forraad af Smør og Bacon. I Begyndelsen af September kunde man fastslaa en begyndende Bacon-Knaphed, og dette var Aarsagen til, at de engelske Myndigheder gav Tilladelse til øjeblikkelig Indførsel af et ekstra Kvantum Bacon paa 2500 cwt. fra de kontingenterede Lande. Danmarks Andel androg 1588 cwt., og der kan maaske yderligere regnes med en ekstra Indførsel. Det danske Landbrug kunde pris- og mængdemæssigt set faa Profit af denne Udvikling, som kompenserede den dalende Købeevne i England.

Den danske *Udenrigshandels* Udvikling viser sig paa følgende Maade:

	Samlet Indførsel Mill. Kr.	Samlet Udførsel Mill. Kr.	Merindførsel Mill. Kr.
Juli 1937	125,1	131,8	÷ 6,7
August —	133,2	128,4	4,8
Septbr. —	167,4	144,5	22,9
April 1938	117,3	125,3	÷ 8,0
Maj —	115,9	125,2	÷ 9,3
Juni —	121,8	137,3	÷15,5
Juli —	137,8	139,4	÷ 1,6
August —	129,7	126,4	3,3
Septbr. —	148,9	141,3	7,6

September-Tallene ligger en hel Del over August-Tallene. Dog er Importtallet for September i Forhold til i Fjor omtrent 20 Mill. Kr. lavere.[1]) Indførselsoverskudet for den forløbne Del af 1939 kommer herved op paa 43,6 Mill. Kr. (Januar—September 1937: 119,5.) Det er sandsynligt, at det indeværende Aar vil slutte med en samlet Merimport paa 20—25 Mill. Kr., altsaa 75 til 80 Mill. Kr. mindre end i Fjor, saafremt Importpriserne ikke stiger. De sidste tre Maaneder af Aaret 1937 viste en Mereksport paa ialt

[1]) Professor O. H. Larsen fremhævede, at Landbrugets Forrentningsprocent for 1937—38 er ansat til 4,2% af den bogførte Værdi mod 2,5% i det foregaaende Aar. Fremgangen i Bruttoudbyttet androg mere end det dobbelte af Udgifternes Forøgelse. Nettoudbyttet er steget fra 52—91 Kr. pr. ha.

[2]) Smørnoteringen gik i Begyndelsen af Oktober ned med 13 Kr.

[1]) Af Importnedgangen i September falder en betydelig Del — nemlig 8,4 Mill. Kr. — paa Korn.

19,5 Mill. Kr. Paa Grundlag af dette Tal og Raavarernes nuværende Priser kan man regne med et forholdsvis gunstigt Resultat for 1938.

September-Indførselen fra *Tyskland* er steget fra 40,4 Mill. Kr. i 1937 til 45,1 Mill. Kr. i 1938. En mindre Del af denne Stigning skyldes dog, at Indførselen fra det tidligere Østrig indgaar i Tallene for September i Aar. Vor Udførsel til Tyskland er samtidig gaaet ned fra 28,7 Mill. Kr. i 1937 til 26,8 Mill. Kr. i September 1938.

Overfor *England* er Importen i September dalet fra 62,8 Mill. Kr. i Fjor til 47,6 Mill. Kr. i Aar, medens Eksporten i September har beløbet sig til 72,0 Mill. Kr. i Aar mod 73,9 Mill. Kr. i Fjor.

Der kan regnes med, at en *Forøgelse af Byggevirksomheden* vil medføre en forøget Import af Byggematerialer fra Tyskland. Skulde det ske, saa vil den danske Handelssituation automatisk forbedre sig. Dog er der andre Forhold, der trækker i modsat Retning.

Man kan dog i Dag endnu ikke overse, om Sudetertysklands Indlemmelse i det tyske Rige vil have Konsekvenser for den dansk-tyske Samhandel. Ganske vist har Tyskland vundet mange eksportorienterende Industrier, f. Eks. Hatte-, Glas- og Porcelænsindustrien, der har lidt under større Arbejdsløshed. Og det kan tænkes, at Tyskland vil prøve at skaffe et Marked for disse Industrier herhjemme. Men meget peger i den Retning, at Tyskland først og fremmest vil prøve at skaffe sig et Afsætningsmarked i Sydøsteuropa. Denne Samhandel med Sydøsteuropa vil gaa frem efter Byttepricippet, og det vil betyde, at Tyskland vil prøve at sælge sudetertyske Eksportvarer i Udveksling med Sydøsteuropas Produkter, d. v. s. Olie, Korn og Æg, og i den Udstrækning, som det er muligt, animalske Produkter.

Der kan regnes med, at en saadan handelspolitisk Virksomhed, samtidig med at den er en naturlig økonomisk Ekspansion for Tyskland, ligger i den tyske Politiks Retning, og det kan ydermere tænkes, at Tyskland paa denne Maade vil være ude af Stand til at importere større Kvantiteter af danske Landbrugsprodukter. Det er dog alligevel et Spørgsmaal, om de sydøsteuropæiske Lande er tilstrækkelig leveringsdygtige med Mejerivarer. Ligesom Købeevnen overfor tyske Industrivarer i Sydøsteuropa jo ikke kan udvides paa en Gang.

Det er en Selvfølge, at den danske Samhandel med Tyskland kræver en meget aarvaagen Behandling. Det maa stadig fremhæves, at en forøget Indførsel af Færdigvarer fra Tyskland ikke alene er farlig for Hjemmeindustriens Beskæftigelse, men i lige saa høj Grad træder hindrende i Vejen for Salget af engelske Varer. Det er en Livsinteresse for den danske Samhandel med England, at tyske Færdigvarer ikke udelukker den engelske Eksport paa Hjemmemarkedet. Hvis Danmark ikke skulde gennemføre denne paakrævede Politik, saa kunde man risikere, at England engang insisterer paa at faa en Clearing-Aftale med Danmark, for derved at fremtvinge den samme Interesse fra dansk Side for Import af engelske Varer, som Import af tyske Varer. Skulde det ske, saa vilde Danmark tabe enhver Bevægelsesfrihed i Udenrigshandelen.

Den danske *Valutasituation* er ogsaa i Slutningen af Juli Kvartal meget gunstig. Nationalbankens Valutareserve er ult. September 1938 paa 107,0 Mill. Kr. I Løbet af Juli Kvartal er Nationalbankens Beholdning blevet forøget med ca. 21 Mill. Kr. Det er interessant at sammenligne Nationalbankens nuværende gunstige Valutasituation med ult. September 1937. Dengang havde Nationalbanken et Minus i Beholdningen af fremmed Valuta paa 0,4 Mill. Kr.

Men det skal bemærkes, at der nu er indtraadt en Stagnation, ja, endog en lille Nedgang i Nationalbankens Valutastilling. Pr. ult. August androg Nationalbankens Valutabeholdning 107,4 Mill. Kr. Den Nedgang paa ca. ½ Mill. Kr., der viste sig i Septembers tredje Uge, er ikke blevet opvejet senere. Det er interessant, at den lille Forringelse i Nationalbankens Valutastilling er foraarsaget af en Stigning i Gælden til udenlandske Korrespondenter paa 2,2 Mill. Kr., medens Tilgodehavender hos Korrespondenter i Udlandet er forøget med 1,7 Mill. Kr.

Obligationskurserne har rettet sig i Løbet af Juli Kvartal. Det officielle Obligationsindeks (1935=100) er steget fra 99,2 i Juni 1938 til 99,9 i Juli og 100,1 i August. September bragte under Paavirkning af den udenrigspolitiske Spænding en lille Nedgang til 99,8 (September 1937: 97,0). *Nationalbankens Beholdning af Aktier og Obligationer* var i Slutningen af September 131,6 Mill. Kr. Dette Beløb ligger 8,5 Mill. Kr. over Nationalbankens Beholdning i August. Samtidig er Krisefondets Konto vokset fra 69,6 til 70,3 Mill. Kr., i Modsætning til de foregaaende Maaneder, hvor Krisefondens Likvidation prægede Balancerne. I Forhold til ult. Juni, hvor Nationalbankens Obligations- og Aktiebeholdning

androg 115,8, er Beholdningen nu steget 15,8 Mill. Kr. i Løbet af Juli Kvartal, medens Krisefonden er gaaet ned fra 82 Mill. Kr. til 70,3 Mill. Kr. I Maanederne August og September gav Nationalbanken Obligationsmarkedet en stærk Støtte.

Engrospristallets Nedgang fortsattes og er ogsaa i Juli Kvartal i første Række bestemt af Importvarernes dalende Priser (Juli 1938: 113, September 1938: 110), medens Eksportvarernes Pristal, der er vigtigt for Landbrugets Rentabilitet og Nationalbankens Valutabeholdning, viste den modsatte Udvikling (Juli 1938: 112, September 1938: 115). Raavarer og Halvfabrikata fortsatte Nedgangen, selvom Tempoet blev langsommere (Juli 1938: 114, September 1938: 109).

Prisernes stærke Nedgang har ogsaa paavirket *Detailpristallet.* Statistisk Departement meddeler, at Pristallet for Juli androg 106 mod 107 i April.

Det danske Erhvervsliv viste ogsaa i Juli Kvartal en forholdsvis betydelig Modstandskraft overfor Krisevirkningerne. I Juli Kvartal var der gode Eksportpriser, billigere Raavarer og en Forbedring i Nationalbankens Valutastilling. Men Beskæftigelsessituationen er stadig den samme, og der er ingen Tvivl om, at der maa en betydelig Indsats til paa dette Omraade for at forandre Situationen. Statsminister Staunings Tale ved Rigsdagens Aabning viste, at Regeringen regner Arbejdsløsheden for det vigtigste Problem, og man maa haabe, at de planlagte offentlige Arbejder vil lette Situationen. Men det er givet, at Løsningen af det danske Beskæftigelses- og Konjunkturproblem kræver en endnu større Indsats, hvilket vil formindske det danske Erhvervslivs Følsomhed overfor Konjunktursvingningerne ude i Verden og samtidig udvide de industrielle Beskæftigelsesmuligheder. Hvis det skulde være muligt at paavirke den danske Økonomi i denne Retning, saa vil ogsaa Danmarks *handelspolitiske Stilling* overfor England og Tyskland blive stærkere.

Den internationale Konjunkturudvikling viser nu forskellige Symptoner (fastere Tendens paa Raastofmarkederne og Konjunkturopsving i Amerika), der tyder paa en opadgaaende Tendens. Danmark, som er tæt knyttet til de verdensøkonomiske Begivenheder, vil komme til at nyde godt af denne Udvikling. Men — som allerede omtalt kan den politiske Usikkerhed meget hurtigt ødelægge det begyndende Konjunkturopsving.

Rundskue

SØMÆNDENES ORGANISATIONSVIRKSOMHED. Sømændenes Forbund i Danmark har udsendt sin Beretning for Tiden 1. November 1937 til 31. Oktober 1938. Der gøres heri udførlig Rede for Forbundets omfattende Virksomhed i Beretningsperioden, bl. a. for Overenskomstforholdene, Ferieordningen, Arbejdstids- og Bemandingsspørgsmaalet, de førte Retssager samt Mæglings- og Voldgiftssager og det internationale Samarbejde.

Forbundets Medlemstal var den 30. September 1937 4745 og den 30. September 1938 4912, saaledes at der har været en Tilgang paa 167 Medlemmer.

KOMMUNALARBEJDERNES REPRÆSENTANTSKABSMØDE. Dansk Kommunalarbejderforbund afholdt den 29. og 30. Oktober sit aarlige Repræsentantskabsmøde i København. Fra Hovedbestyrelsen forelaa en trykt Oversigt paa 268 Sider over Virksomheden i Beretningsaaret samt en revideret og udvidet Lønstatistik, der giver et samlet Overblik over Virksomheden og de opnaaede Resultater.

Beretningen og den af Forbundet førte Lønpolitik gav ikke Anledning til længere Debat, men dette var derimod Tilfældet med enkelte Grænsespørgsmaal, bl. a. vedrørende Husassistenternes Forbund, som efter Henstilling fra D. s. F. nu skal afgøres ved Opmandskendelse.

Der vedtoges en Ændring af Arbejdsløshedskassens Vedtægter, hvorved det mod en lille Forhøjelse af Kontingentet bliver muligt at yde Husmedhjælperne en højere Understøttelse. Ligeledes vedtoges et Forslag om at forhøje den ugentlige Udbetaling for samtlige arbejdsløse Medlemmer fra 6 til 7 Dage.

Antallet af Forbundets Afdelinger er i Aarets Løb vokset fra 46 til 52, og Medlemstallet, som pr. 1. Juli 1937 androg 11.331, var pr. 1. Juli 1938 steget til 12.366.

VAREOMSÆTNINGEN MED UDLANDET. Danmarks Vareomsætning med Udlandet viser for September Maaned lavere Merindførsel end i Fjor. Importen er gaaet ned fra 167,5 Mill. Kr. for September 1937 til 148,9 Mill. Kr. for September i Aar, medens Eksportens Værdi er mindsket fra 144,7 til 141,3 Mill. Kr. Ialt er Maanedens Merimport saaledes reduceret fra 22,8 til 7,6 Mill. Kr., og for Aarets første 9 Maaneder tilsammen er Merimporten i Aar kun 43,6 Mill. Kr. imod 119,5 Mill. Kr. — altsaa 75,9 Mill. Kr. mindre end for samme Tidsrum i Fjor.

ENGROSPRISTALLET. Det af Statistisk Departement beregnede Engrospristal er i Forhold til den foregaaende Maaned i Oktober steget fra 110 til 111 mod 122 for Oktober i Fjor. Færdigvarer er steget fra 110 til 111, for Importvarer ligeledes fra 110 til 111, mens Eksportvarer er gaaet ned fra 115 til 113 og Hjemmemarkedsvarer er uforandret 110.

Arbejdstid og Lønninger i U.S.A.

I den amerikanske Landsorganisations Tidsskrift henvises til, at Fagforeningernes Bestræbelser for at forhøje Lønningerne siden 1937 har givet det Resultat, at de egentlige Fabriksarbejderes Lønninger er forhøjet med 160 Dollars. Det viser sig dog, at dette ikke er nok for at løfte de lavestlønnede Arbejdergrupper op i et passende Lønniveau. Paa Grund af den stadig øgede Mekanisering og Indførelse af arbejdsbesparende Maskiner har det været muligt at forkorte Arbejdstiden samtidig med, at Lønningerne er steget.

Den langvarige Depression har rejst Problemet om en Forkortelse af Arbejdstiden fra 48 til 40 Timer ugentlig med Bibeholdelse af den gamle Løn. Ifølge Oplysninger fra Arbejdsgivernes egne Organisationer er Arbejdspræstationen i Fabriksindustrien siden 1929 steget med 100 pCt. I Aarene efter 1929 har de amerikanske Arbejdere forkortet Arbejdstiden lige saa meget som i de nærmest foregaaende 40 Aar. I 1890 var den gennemsnitlige Arbejdstid 58 Timer ugentlig, i 1929 var den 48 Timer, i Juli 1938 var den normale Arbejdstid derimod 40 Timer. Paa Grund af det ret udbredte Korttidsarbejde udgør den ugentlige Arbejdstid dog gennemsnitlig kun 34 Timer.

Mens den normale Arbejdstid i den amerikanske Fabriksindustri ifølge National Industrial Conference Board er 40 Timer, findes der tusinde og atter tusinde af Arbejdere, som har en kortere Arbejdstid og som stræber efter 30 Timers Ugen. I 1937 nedsattes Arbejdstiden for 30 pCt. af Typograferne, 15 pCt. af Bygningsarbejderne og 8 pCt. af Bageriarbejderne til 35—37 Timer pr. Uge. I adskillige andre Industrier er det Reglen, at Arbejdstiden er kortere end 40 Timer. Dette er f. Eks. Tilfældet i Kulindustrien, Glasindustrien og Beklædningsindustrien samt indenfor visse andre Industrigrene.

Den gennemsnitlige Ugeløn er fra 1929 til Juli 1938 steget med 17 pCt. Dette betyder, at en Arbejder nu har omtrent samme Løn for 40 Timer som for 48 Timer i 1929. Da Arbejdstiden ofte er kortere paa Grund af den stadig vedvarende økonomiske Usikkerhed, er Aarsindtægten dog mindre end i 1929. Den gennemsnitlige Timeløn i Fabriksindustrien var i 1929 59 Cents, i Juli 1938 71 Cents. Den gennemsnitlige Ugeløn var i 1929 28,55 Dollars, i Juli 1938 23,92 Dollars. Lønnen ved fuld Tid, altsaa 40 Timer ugentlig, var i Juli 1938 28,40 Dollars, altsaa omtrent det samme som i 1929 med en 48 Timers Arbejdsuge.

Prisniveauet.

De af Det statistiske Departement siden Juli 1915 foretagne Beregninger over Prisforandringernes Indflydelse paa Udgifterne i et Husholdningsbudget er, som tidligere meddelt i Statistiske Efterretninger, fra og med Juli 1933 fortsat saaledes, at man som Grundlag for disse Beregninger bruger et Husholdningsbudget, der er opstillet efter de ved en Forbrugsundersøgelse i 1931 indvundne Oplysninger. Dette Budget danner Grundlaget ogsaa for nedenstaaende Beregninger.

I følgende Tabel anføres Resultatet af de saaledes for Oktober 1938 foretagne Beregninger, idet Tallene for det sidste Aar anføres til Sammenligning. Forholdstallene vedrørende Prisforandringernes Styrke beregnes siden Januar 1938 med Aaret 1935 som Udgangspunkt (Basisaar).

Udgifternes Fordeling paa Budgettets Hovedgrupper. Udgiften, beregnet i Procent af Udgiften i Aaret 1935 gnstl.

	1935 gnstl. Kr.	Okt. 1937 Kr.	Jan. 1938 Kr.	April 1938 Kr.	Juli 1938 Kr.	Okt. 1938 Kr.
Fødevarer	1121	1194	1214	1227	1196	1201
Klæder, Fodt., Vask	458	507	500	500	498	497
Bolig	450	474	484	484	484	484
Brændsel, Belysn. ..	164	195	194	181	172	173
Skatter, Kontingenter o. l.	479	511	512	513	515	516
Andre Udgifter	756	771	770	770	771	771
I alt	3428	3652	3674	3675	3636	3642

	1935 gnstl.	Okt. 1937	Jan. 1938	April 1938	Juli 1938	Okt. 1938
Fødevarer	100	107	108	109	107	107
Klæder, Fodt., Vask	100	111	109	109	109	109
Bolig	100	105	108	108	108	108
Brændsel, Belysn. ..	100	119	118	110	105	105
Skatter, Kontingenter o. l.	100	107	107	107	108	108
Andre Udgifter	100	102	102	102	102	102
I alt	100	107	107	107	106	106

Naar Udgiften i Aaret 1935 sættes = 100, var Udgiften efter de i Juli 1938 gældende Priser 106 og efter de nu for Oktober foretagne Beregninger 106.

Hvis man i Stedet for Priserne i Aaret 1935 anvender Priserne i Juli 1914 som Basis, bliver Pristallet for Oktober udregnet paa Grundlag af det efter Forbruget i 1931 opstillede Budget 182 mod 182 for Juli.

Beregnet paa samme Grundlag, men med Priserne i Aaret 1931 som Basis bliver Pristallet for Oktober 117 mod 117 for Juli.

Grænseudvalgets Kendelse Nr. 60.

Træindustriarbejdere ctr. Arbejdsmænd paa Korsør Glasværk.

Sagen drejer sig om, hvorvidt nogle paa Korsør Glasværk ved Fremstilling af Træ-Emballage beskæftigede Arbejdere retteligt bør forblive som Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund eller overflyttes til Træindustriarbejderforbundet.

Paa Glasværket beskæftiges ved Fremstilling af Glas (Vinduesglas) og de i Forbindelse dermed staaende Arbejder et variabelt, men betydeligt Antal Arbejdere, der for langt den største Dels Vedkommende er organiseret under Dansk Arbejdsmandsforbund, medens dog nogle Maskinpassere og nogle Smede, der arbejder paa Virksomheden, er organiseret under henholdsvis Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund. — For de i nærværende Sag omstridte Arbejderes Vedkommende oplyses det, at nogle ved deres Antagelse paa Glasværket var tilsluttet Dansk Tømrerforbund, en enkelt var tilsluttet Træindustriarbejderforbundet, men blev — hævder dette Forbund — ved sin Antagelse paa Glasværket overflyttet til Dansk Arbejdsmandsforbund efter et stærkt Pres fra dette Forbunds Korsør-Afdeling.

Træindustriarbejderforbundet hævder, at det Arbejde, hvormed de omstridte Arbejdere er beskæftiget, maa betragtes som træindustrielt Arbejde, og at Arbejderne derfor bør være tilsluttet Træindustriarbejderforbundet, uanset at det nævnte Arbejde kun tilsigter at fremstille den for Glasværkets eget Brug nødvendige Emballage, og Forbundet hævder, at da dansk Fagbevægelse ikke er organiseret efter industrielle Linier, paa den Maade, at alle ved en Virksomhed beskæftigede Arbejdere er organiseret i een Organisation, men organiseret efter deres Beskæftigelses særlige Karakter, vil Dansk Arbejdsmandsforbund ikke med Rette kunne kræve, at alle ved Korsør Glasværk beskæftigede Arbejdere skal være tilsluttet Arbejdsmandsforbundet, hvilket som ovenfor nævnt ej heller gælder de paa Værket beskæftigede Smede og Maskinpassere.

Dansk Arbejdsmandsforbund hævder, at det vil være naturligt og mest fordelagtigt, at alle de paa Værket beskæftigede Arbejdere — bortset fra Smede, Maskinpassere og Kontorfolk — organiseres under Arbejdsmandsforbundet, og at det ogsaa for de her omhandlede Emballage-Arbejderes Vedkommende vil være mest hensigtsmæssigt at fastholde deres Tilknytning til Arbejdsmandsforbundet, bl. a. af den Grund, at adskillige af de omhandlede Arbejdere skiftende er beskæftiget ved Emballagen og ved andet Arbejde af rent arbejdsmandsmæssig Karakter.

— Grænseudvalget, som har gjort sig bekendt med Parternes skriftlige Indlæg og med deres mundtlige Argumentation, maa mene, at hvad angaar Fremstilling af Træ-Emballage, bør alle ved Betjening af Maskinerne og ved Samlearbejdet beskæftigede retteligt henhøre under Træindustriarbejderforbundet; dette støttes efter Udvalgets Opfattelse ogsaa af den Grænseaftale, som den 10. Maj 1932 oprettedes mellem Træindustriarbejderforbundet og Dansk Arbejdsmandsforbund. — Da imidlertid visse af de i nærværende Sag omhandlede Arbejdere synes at være beskæftigede snart ved Hjælp for Maskin- og Haandarbejderne og snart ved almindeligt Arbejdsmandsarbejde paa Værket, mener Udvalget at maatte anse det for rimeligt og hensigtsmæssigt for den her omhandlede Arbejdsplads' Vedkommende at fastslaa, at kun de ved Maskinpasning og Samlearbejde *regelmæssigt* beskæftigede Arbejdere bør tilhøre Træindustriarbejderforbundet, og afsiger derfor følgende:

Kendelse:

Paa Korsør Glasværk vil de i Træ-Emballage-Afdelingen ved Maskinpasning og Samlearbejde regelmæssigt beskæftigede Arbejdere være at organisere under Træindustriarbejderforbundet.

København, den 9. November 1938.

P. G. V.

Sigv. Hellberg.

Nye Bøger.

Rustningsindustrien.

Svend Larsen: Rustningsindustrien. Staternes Kontrol med Vaabenhandel og Produktion. Udgivet af Institut for Historie og Samfundsøkonomi. I Kommission hos Gyldendal. Pris: Kr. 2,50 hft.

I denne Bog gives dels en Redegørelse for de internationale og nationale Forsøg paa at øve Kontrol med Vaabenhandelen og Vaabenindustrien, dels en Undersøgelse af de mange Anklager, som er rejst mod Vaabenindustrien for at bidrage til Forværrelsen af

de internationale Forhold og Spændingen mellem Staterne. Paa Grundlag af den amerikanske Vaabenkommissions opsigtvækkende Afsløringer og den tilsvarende engelske Kommissions Betænkning undersøges Berettigelsen af den rejste Kritik. Indgaaende behandles det omstridte Spørgsmaal, om Vaabenfabrikationen og Vaabenhandelen bør foretages af private, eller om Staten skal overtage al Tilvirkning af Krigsmateriel. Endvidere paavises den Indflydelse, de sidste Aars Kaprustninger har haft paa Staternes Holdning overfor Rustningsindustrien.

Bogen, der er paa 93 Sider, bringer til Slut en Oversigt over den samlede Import og Eksport af Vaaben og Ammunition i en Række Lande.

Storpolitiske Problemer i Stillehavet.

Storpolitik i Stillehavet. Udgivet af Institut for Historie og Samfundsøkonomi. I Kommission hos Gyldendal. Pris: Kr. 2,50 hft.

Det fjerne Østens Problemer staar i Dag i Midtpunktet for den offentlige Interesse, og den her foreliggende Bog maa derfor siges at være højst aktuel. Den indeholder en Række Afhandlinger om den historiske Udvikling af Flaadetraktaterne 1920—36, forsaavidt de vedrører Stillehavet; om den store engelske Flaadestation Singapore og dens militære og økonomiske Betydning, den tidligere amerikanske Koloni Philippinernes Udvikling under U. S. A.s Herredømme og Udsigterne for Øernes Skæbne i deres nye selvstændige Stilling. De til Japan ved Verdenskrigens Afslutning som Mandat under Folkeforbundet overdragne tyske Kolonier og deres økonomiske og militære Betydning.

Disse fire Afhandlinger giver en Mængde værdifulde Oplysninger om de brændende storpolitiske Problemer i Stillehavet og vil sikkert blive læst med stor Interesse.

Nyt fra Udlandet

FAGBEVÆGELSEN I SYDAMERIKA. Paa Initiativ af den faglige Landsorganisation i Meksiko blev der i September Maaned i Byen Meksiko afholdt en Fagforeningskonference, hvor 13 sydamerikanske Lande var repræsenteret. Repræsentanterne for ca. 20 Mill. Arbejdere i nævnte Lande vedtog enstemmigt Oprettelsen af et sydamerikansk Arbejderforbund med det Formaal at arbejde for Gennemførelsen af en Række Krav, deriblandt Kravet om fuld Organisationsret, Ret til kollektiv Handling og Indgaaelse af kollektive Arbejdsoverenskomster, Menings- og Pressefrihed.

Til Arbejderforbundets Formand valgtes Generalsekretæren i den meksikanske Landsorganisation, *Vincente Toledalo.*

Forbundets Love anerkender Den internationale faglige Central i Paris som Repræsentant for den internationale Arbejderklasse, og Konferencen paalagde i Henhold hertil Ledelsen at tilvejebringe Forbindelser med Internationalen og arbejde i nær Tilknytning til denne.

40 TIMERS UGEN I LUKSEMBURG. Den 17. Oktober blev der truffet Beslutning om Indførelse af 40-Timersugen i Luksemburg. I Vedtagelsens Artikel I hedder det, at »Arbejdstiden kan ved offentlige Forvaltningsregulativer gradvis nedsættes til 40 Timer ugentlig i de Industrier, Fag eller Bedrifter, hvor Arbejdet udføres under farlige, usunde eller særlig vanskelige Forhold«.

Dette vil for Luksemburgs Vedkommende ganske særligt faa Betydning for Ertsgrubernes Arbejdere.

I alle andre Fag kan Arbejdstiden nedsættes ved Oprettelse af kollektive Aftaler i det nationale Arbejdsraad. Dette blev oprettet i 1936 og bestaar af Repræsentanter for Arbejdsgivere og Arbejdere, Raadet beskæftiger sig med alle kollektive Arbejdsanliggender — Løn, Arbejdstid og Arbejdsvilkaar.

En Beslutning i det nationale Arbejdsraad om Forkortelse af Arbejdstiden kan af Arbejdsministeren med Parternes Billigelse gøres generelt gældende for et helt Fag. Bestemmelser om Arbejdstiden har dog ikke Gyldighed for Familiemedlemmer eller Slægtninge.

Alle Beslutninger om Arbejdstiden skal indeholde nøje Angivelse af, hvilket Erhvervsomraade, der skal omfattes, Arbejdstidens Fordeling, Tidsfrister for den gradvise Indførelse, Undtagelsesbestemmelser og Bestemmelser vedrørende eventuelle andre Grupper af Arbejdere i en Virksomhed eller et Fag, som berøres af Forkortelsen (f. Eks. Funktionærernes Stilling i Tilfælde af Nedsættelse af Arbejdstiden for det tekniske Personale).

Ingen Nedsættelse vil blive gennemført uden forudgaaende Forhandling med de interesserede Parter. Brud paa Bestemmelserne om Arbejdstiden vil blive straffet med Bøder paa fra 51 til 10.000 Frcs. eventuelt med Fængsel fra 8 Dage til 5 Aar.

INTERNATIONAL STENARBEJDERKONGRES. Den 9. November afholdt Internationalt Stenarbejder-Sekretariat sin ordinære Kongres i Prag. Af Sekretærens Beretning fremgik, at Medlemstallet som Følge af det franske Forbunds Udtræden er gaaet ned fra 81.000 til 48.500. Kongressen drøftede Spørgsmaalet om en Sammenslutning med Bygnings- og Træarbejder-Internationalen, men de fleste Repræsentanter udtalte sig herimod.

I Beretningen blev det oplyst, at Stenarbejdernes værste Erhvervssygdom, Silikosen, efter 15 Aars ihærdigt Arbejde fra Internationalens og de tilsluttede Forbunds Side nu er anerkendt som erstatningspligtig Erhvervssygdom, og 52 Stater har gennemført lovlige Beskyttelsesbestemmelser. Kongressen opfordrede i en Udtalelse Ledelsen til at fortsætte Arbejdet for denne Sags endelige Løsning.

Kongressen udtalte endvidere sin Tilslutning til Kravet om Arbejdstidsforkortelse, Gennemførelse af 40 Timersugen og Ferie med Løn for alle Fagets Udøvere.

FAGFORENINGSKONGRES I KANADA. Den kanadiske Landsorganisations 54. Kongres, der afholdtes i Midten af September ved Niagara, var besøgt af 544 Repræsentanter for 160.378 betalende Medlemmer.

Kongressen drøftede en Række Spørgsmaal, deriblandt Stillingen til de politiske Partier, og der var Enighed om Nødvendigheden af, at Arbejderklassen er politisk repræsenteret. Kongressen udtalte, at de bestaaende politiske Arbejderpartier skal have Ret til at repræsentere Arbejderklassen politisk, mens Landsorganisationen vil fortsætte sine Bestræbelser for at bringe de organiserede Arbejderes lovgivningsmæssige Krav til Udtryk overfor Parlamentet.

Kongressen tog endvidere Stilling til den i Kanada indførte Lovgivning om Mindsteløn, navnlig for Kvinder og unge Arbejdere og vedtog en Udtalelse, hvori det hedder: »Selv om denne Lovgivnings store moralske Betydning anerkendes, for saa vidt den angaar Kvinder, unge Arbejdere og til en vis Grad ufaglærte Arbejdere, udtaler Kongressen paany som sin absolutte Opfattelse, at Lovgivningen ikke maa omfatte helt eller delvis faguddannede Arbejdere, hvis Pligt det er at tilslutte sig deres Fagforbund, saafremt de ønsker deres Arbejdsforhold beskyttede«.

Kongressen stillede desuden Krav om direkte Repræsentation for de organiserede Arbejdere i alle officielle Institutioner, der kontrollerer Lønforholdene.

Med Hensyn til Arbejdstiden fornyede Kongressen sine tidligere Beslutninger med Krav om en fem Dages Arbejdsuge med 6 Timers Arbejdsdag, gennemført uden Lønforhøjelse.

HJÆLPEAKTION FOR ARBEJDERNE I TJEKKOSLOVAKIET. *National Council of Labour,* den britiske Arbejderbevægelses Fællesorgan for Fagforeningerne og Partiet, har holdt Møde den 3. Oktober. I Mødets Resolution henvises til, at de Regeringer, der har bifaldet Afstaaelsen af de sudetertyske Omraader, har en Forpligtelse til at beskytte det tjekkiske Folk mod Tyranni, mod Udplyndring og Uretfærdighed. Mødet stillede endvidere Krav om Frigivelse af de politiske Fanger i tyske Fængsler.

Samtidig besluttedes det at indlede en omfattende Hjælpeaktion for Arbejderne i Tjekkoslovakiet, og til nu er der indsamlet over 4000 Lstr.

INTERNATIONAL FAGBEVÆGELSE. International Bygnings- og Træarbejder-Unions Meddelelsesblad »IBTU-Rundskue« udkommer nu paa Tryk i det tyske, engelske, franske og et af de skandinaviske Sprog, mens den spanske Udgave som hidtil er maskinskreven. Baade i redaktionel og teknisk Henseende er det et fortrinligt Blad, der indtager en smuk Plads blandt de internationale Fagsekretariaters Meddelelsesblade.

IBTU tæller nu 78 Organisationer i 24 Lande og tilnærmelsesvis *halvanden Million Arbejdere i samtlige Bygnings- og Træindustriens Brancher.* Dens Virkeomraade indskrænker sig ikke til Europa, men omfatter ogsaa de fleste ikke-europæiske Lande, hvoraf Organisationerne i Australien, Nyzealand, Palæstina og Trinidad allerede staar som Medlemmer af Internationalen.

Arbejdsløsheden i Oktbr. 1938.

(Efter Statistiske Efterretninger).

Ifølge en Optælling for de Fag, som indgaar i Departementets Arbejdsløshedsstatistik, var der ved Udgangen af Oktober Maaned blandt de organiserede Arbejdere i disse Fag ialt 85.508 Arbejdsløse, d. v. s. 18,7 pCt. af det samlede Antal paa ialt 456.982 organiserede Arbejdere i de paagældende Fag.

Ved Udgangen af Oktober var 3087 organiserede Arbejdere beskæftiget ved Nødhjælpsarbejde i Henhold til Lov af 13. April 1938, §2—5, mod 3264 ved Udgangen af September. Fra og med 1. Juli 1938 har man paa Grund af væsentlige Ændringer i ovennævnte Lov i Sammenligning med tidligere gældende Love ophørt at medregne de ved Nødhjælpsarbejde beskæftigede under Antal Arbejdsløse.

Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenten for hver Maaned siden Januar 1933.

Samtlige Fag:	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.
Januar	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5
Februar	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9
Marts	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4
April	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6
Maj	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3
Juni	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9
Juli	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7
August	16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4
September	16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9
Oktober	18,7[1]	19.2	16,3	17,3	18,2	23,2
November		23,5	20,0	21,7	22,3	25,7
December		34,6	30,3	31,7	30,3	37,5

[1]) Foreløbigt Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 5 Erhvervsgrupper er Antallet af Arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal Arbejdsløse pr. ultimo Okt. 1938[1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Okt. 1938[1])	Septbr. 1938	Okt. 1937	Septbr. 1937
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1. Byggefag	4 430	29,2	26,7	19,7	15,2
2. Jernindustrien	3 138	12,3	11,3	11,6	9,9
3 Anden Industri m. v.	11 649	15,1	14,8	16,0	15,4
4. Handel	1 166	8,5	7,3	6,8	5,9
5. Arbejdsmænd	10 216	21,8	19,4	21,4	18,8
I alt	30 599	17,2	15,9	16,4	14,8
Provinsen:					
1. Byggefag	6 599	24,1	15,4	25,4	14,4
2. Jernindustrien	3 235	12,9	11,0	12,3	10,8
3. Anden Industri m. v.	10 599	15,6	15,1	16,1	15,0
4. Handel	1 208	6,7	6,2	6,3	6,0
5. Arbejdsmænd	33 268	23,7	21,3	26,1	22,3
I alt	54 909	19,7	17,3	21,0	17,7
Hele Landet	85 508	18,7	16,8	19,2	16,5

[1]) Foreløbige Tal.

Fag	Antal Arbl. pr. Sept. 1938	Arbejdsløsheds pCt. ved Udgangen af			
		Sept. 1938	Aug. 1938	Sept. 1937	Aug. 1937
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	2 027	19,3	16,0	19,2	13,3
Hustømrere	2 135	22,4	19,7	18,8	15,5
Snedkere	1 975	18,8	21,1	11,2	13,8
Malere	1 492	18,7	18,1	7,9	7,8
Sadelmagere og Tapetserere	356	13,3	20,3	16,2	20,9
Blikkenslagere	399	15,4	16,6	13,0	11,5
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	207	16,1	18,8	10,4	11,7
Smede- og Maskinarb.	3 838	10,5	11,1	9,8	9,3
Formere	485	22,5	20,2	11,6	10,4
Elektrikere	220	5,8	11,7	6,6	13,3
Bageri- og Konditoriarb.	1 433	25,2	23,1	27,8	26,1
Sukkervare-, Chokolade- og Biscuitarbejdere	223	11,2	19,8	11,5	14,8
Bryggeriarbejdere m. fl.	833	11,8	3,3	7,1	3,9
Slagteriarbejdere	1 352	15,6	18,1	15,6	16,2
Tobaksarbejdere	1 112	12,4	12,5	12,4	16,1
Tekstilarbejdere	1 698	11,0	13,7	15,8	16,2
Skræddere	1 564	10,4	17,6	14,3	18,2
Hatte- og Buntmagere	135	8,5	9,1	10,9	10,7
Skotøjsarbejdere	641	12,2	13,7	23,4	24,4
Træindustriarbejdere	1 588	24,9	21,6	17,8	16,1
Karetmagere	178	15,6	11,2	9,8	10,8
Keramikere	248	11,8	5,7	6,1	5,6
Papirindustriarbejdere	121	6,7	5,8	2,3	2,2
Bogbindere	778	16,0	19,3	16,3	19,2
Typografer	597	8,6	9,2	10,3	10,4
Sømænd	1 279	29,1	30,2	25,9	25,3
Søfyrbødere	622	26,7	27,2	26,5	26,0
Kedel- og Maskinpassere	139	5,9	6,7	5,9	5,5
Kvindeligt Arbejderforbund	3 342	18,0	19,5	16,2	15,7
Handels- og Kontormedhj.	1 983	6,9	6,7	6,2	5,8
Dansk Arbejdsmandsforb. m. v.	38 492	20,7	20,4	21,3	18,3
Murarbejdsmænd i Kbhvn.	615	39,7	41,3	38,0	29,2
Andre Fag	4 632	14,2	12,1	13,7	10,7
I alt	76 739	16,8	16,9	16,5	15,1

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejdsmænd.

Den 15. Oktober afholdtes Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen til Behandling af 3 Uoverensstemmelser mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og *Foreningen af Arbejdsgivere ved Kolding Havn.* Man enedes her om:

1) *Kolding og Omegns Foderstofforening.*

Til fuld Afgørelse af den rejste Klage betaler Firmaet 400 Kr. til Dansk Arbejdsmandsforbund.

2) *Firmaet Neckelmann & Hansen.*

Da det maa anses for rigtigt, at Firmaerne Neckelmann & Hansen og Gørding har en ensartet Aflønningsmaade for Overarbejde, betaler Neckelmann & Hansen fremtidig saaledes, som Firmaet Gørding hidtil har betalt.

3) *Sydjysk Korn- og Foderstofkompagni.*

Idet begge Parter forebeholder sig deres principielle Standpunkter, er man enig om fra begge Sider at udtale en Beklagelse over, at den foreliggende Sag har givet Anledning til Uoverensstemmelse.

I Anledning af Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund og dets Ungdomsafdeling over, at *Firmaet S. Houlberg,* Kødbyen, havde forsøgt at hindre de dersteds beskæftigede Ungarbejdere i at indmelde sig i Organisationen, afholdtes der den 20. Oktober et Fællesmøde, uden at Enighed opnaaedes.

Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Paa et Fællesmøde den 20. Oktober behandledes forskellige Uoverensstemmelser vedrørende Losning af *M/S »Türa«, S/S »Vesta«* og *S/ »Atlas«.*

Der opnaaedes ikke Enighed, hvorefter hver af Parterne forbeholdt sig sin Stilling.

Den 20. Oktober behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen *Det forenede Dampskibsselskab*'s Krav om, at da den en Gang fastsatte Timeløn, Kr. 1,32, var ændret til Kr. 1,31, skulde der finde en Tilbagebetaling Sted. Dansk Arbejdsmandsforbund kunde ikke indgaa paa at honorere det rejste Krav, idet den fra første Færd trufne Aftale formentlig maatte staa ved Magt, indtil ny Aftale var truffet, eller der forelaa retslig Afgørelse.

Arbejdsgiverne forbeholdt sig at indanke Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Dansk Arbejdsmandsforbund havde overfor *Firmaet Axel B. Lange,* Frederikssund, varslet Arbejdsstandsning for Arbejdet med Knusning af Skaller og Lastning og Losning af samme. Paa et Fællesmøde den 26. Oktober i Arbejdsgiverforeningen fastholdt Arbejdsgiverne, at Arbejdet henhørte under Havne- og Købmandsoverenskomsten. Fra Arbejderside hævdedes, at der ikke forelaa Overenskomst, saaledes at Strejkevarslerne var berettigede.

Strejken udsættes, til Arbejdsgiverne har prøvet Varslernes Lovlighed for Den faste Voldgiftsret.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 19. Oktober behandledes en Klage over en af Havnearbejderne i Aarhus etableret Arbejdsstandsning ved Losning af *S/S »Flora Monicos«.*

Paa Mødet opnaaedes ikke Enighed og Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret.

Den 31. Oktober behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen et Strejkevarsel fra Dansk Arbejdsmandsforbund over for *A/S Emil Jensen* i Anledning af en Uoverensstemmelse om Betaling af et Bud under 18 Aar.

Sagen forhandledes, og man enedes om følgende:

De fremsendte Strejkevarsler og de mod dem rettede Protester bortfalder, idet Firmaet erklærer ikke at ville beskæftige Bude under 18

Aar. Forsaavidt Firmaet senere skulde forandre dette Standpunkt, erklærer det sig villig til at optage en Forhandling med Arbejdsmændenes Ungdomsafdeling om Løn- og Arbejdsvilkaar for Bude under 18 Aar.

Metaltrykkere.

Mellem Dansk Metaltrykkerforbund og *Svend Poulsens Sølvsmedie* var opstaaet en Uoverensstemmelse med Hensyn til Forstaaelsen af et Mæglingsreferat af 1. August 1938.

Sagen blev behandlet paa et Møde i De samvirkende Fagforbund den 18. Oktober, hvor følgende Forlig blev opnaaet:

Fabrikant Svend Poulsen indgaar paa inden 8 Dage til fuld Afgørelse at betale Svend Jørgensen Kr. 100,—, og Forbundet — ved sin Formand Helge Bjerring — erklærer sig indforstaaet med, at Mæglingsresultatet af 1. August 1938 paa skriftlig Maade vil kunne opsiges med 2 Maaneders Varsel, naar det sker samtidig med Opsigelsen af den gældende Overenskomst, der har samme Varslingspligt.

Mølleriarbejdere.

Paa *A/S Nordisk Drogé- og Kemikalfabriks Krydderimølle* beskæftiges nu 3 Mand mod tidligere én, og Forbundet havde derfor allerede inden Udgangen af 1937 krævet det overenskomstmæssige Forhold ændret derhen, at samtlige 3 Arbejdere skal aflønnes i Henhold til den med Dansk Mølleriarbejderforbund gældende Overenskomst.

Der afholdtes i den Anledning et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 19. Oktober, hvor man gjorde gældende, at kun den ene af de tre Arbejdere burde aflønnes efter Mølleriarbejderforbundets Overenskomst, idet de var antaget som Medhjælpere og blev aflønnet i Henhold til Lager- og Pakhusarbejdernes Overenskomst. — Firmaet vilde ikke anerkende, at Lager- og Pakhusarbejdernes Formand under Forhandlingerne i Forligsinstitutionen havde frigjort sig for Overenskomsten og paastod, at den hidtidige Aflønning til de 2 Mand i hvert Fald maatte fortsætte til Overenskomstens Udløbsdato, den 1. Marts 1940.

Da Enighed saaledes ikke kunde opnaas, forbeholdt Dansk Mølleriarbejderforbund sig sin Stilling.

A/S Korn- og Foderstofkompagniet i Aarhus har for Selskabets Filial i Skovby nægtet at efterleve en under 11. April d. A. indgaaet Overenskomst, og der afholdtes i den Anledning et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 19. Oktober.

Paa dette Møde gjorde Aktieselskabet opmærksom paa, at det var uden Bemyndigelse til at underskrive Overenskomst for Skovby Filialen, og henstillede til Forbundet, at man frafaldt den givne Underskrift. — Forbundet fandt ingen Anledning hertil og forbeholdt sig at indbringe Spørgsmaalet til Afgørelse ved Den faste Voldgiftsret.

Smede og Maskinarbejdere.

Ved et Fællesmøde den 20. Oktober i Arbejdsgiverforeningen behandledes en Klage over stedfundne Arbejdsstandsninger overfor *A/S Burmeister & Wain.*

Man enedes paa Mødet om følgende:

Parterne er enige om, at de paaklagede Arbejdsstandsninger er ulovlige, og at Arbejdet fortsættes uforstyrret som forud for den 12. Oktober.

Arbejdernes Klage over Firmaets Dispositioner med Hensyn til den anvendte Arbejdskraft gøres til Genstand for organisationsmæssig Behandling i Henhold til de gældende Regler.

Arbejdsgiverforeningen forbeholder sig at indgive Klage til Den faste Voldgiftsret angaaende Bod og Erstatning for de ulovlige Arbejdsstandsninger.

Paa *Dalum Papirfabrik* var opstaaet en Uoverensstemmelse, idet Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund havde fremsat Lønkrav i Overensstemmelse med Løfteparagraffen. Fabriken havde paa Mæglingsmødet tilbudt 4 Øre til Fordeling og ved Timandsmødet blev Tilbudet forhøjet til 5 Øre. — Forbundet havde derfor set sig nødsaget til at afsende Varsel om Arbejdsstandsning.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 10. Oktober og man enedes om, at Fabriken giver en samlet Lønforhøjelse af 24 Øre pr. Time fordelt efter Fabrikens Skøn mellem 13 af de paa Fabriken beskæftigede Smede. — De udsendte Strejkevarsler er taget tilbage.

Efter at Overenskomstforhandlingerne mellem Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og *Centralforeningerne for Blikkenslager- og Kobbersmedemestre i Jylland og Østifterne* var gaaet i Stykker og Forbundet havde afsendt saavel 1. som 2. Varsel om Arbejdsstandsning, etableredes der i Arbejdsgiverforeningen et nyt Fællesmøde, som blev afholdt den 12. Oktober. — Her opnaaedes der Enighed om Overenskomstens forskellige Bestemmelser, saaledes som Parterne havde forhandlet sig tilrette, idet man i Overenskomsten som ny § 2 fik indsat følgende:

»Man er enige om fortsat at anvende det mellem Parterne hidtil brugte Lønsystem, dog saaledes at Timelønnen ikke bør ligge under 128 Øre og for Udlærlinge 125 Øre«.

D. v. s. at den faktiske Mindstebetaling herefter bliver henholdsvis 128 og 125 Øre, idet Forbundet efter den hidtidige Praksis har Ret til at anvende Løfteparagraffen.

De afsendte Strejkevarsler er dermed taget tilbage.

Snedkere.

De i Sympatiaktionen overfor *Fabrikant Johs. Linde* interesserede Forbund, Dansk Arbejdsmandsforbund, Skand. Sadelmager- og Tapetse-

rerforbund, Snedkerforbundet og Træindustriarbejderforbundet,var kommet under Vejr med, at *I/S Sakskøbing Savværk* udleverede Varer til A/S Byens Bohave, hvis Aktionærer bestod af to af Medindehaverne af Sakskøbing Savværk samt Fabrikant Johs. Linde, og at det derfor ganske naturligt maatte betragtes som en Omgaaelse af vort 2. Varsel om Arbejdsstandsning.

Paa et i denne Anledning indkaldt Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 25. Oktober enedes man om følgende Protokollat:

Under Hensyn til samtlige foreliggende Omstændigheder indgaar I/S Sakskøbing Savværk paa ikke at levere Varer af nogen Art til A/S Byens Bohave, Gl. Kongevej 1 E, København, forinden der fra dette Aktieselskab foreligger en skriftlig Erklæring for De samvirkende Fagforbund om, at enhver Forretningsforbindelse (Videresalg) er afbrudt mellem Aktieselskabet og Fabrikant Linde, eller Konflikten mellem Fabrikant Linde og Fagforbundene maatte være bragt ud af Verden.

Den 1. November afholdtes der et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen til Behandling af en Klage fra Snedkerforbundet overfor Centralforeningen af Snedkermestre i Jylland, Fyn og Østifterne, gaaende ud paa, at *Snedkermestrene i Nyborg* — trods Overenskomstens Bestemmelser — ved et nærmere angivet Stykke Arbejde havde undladt at give Akkord i fuld Udstrækning, hvorfor Snedkerforbundet krævede en Godtgørelse.

Da der ikke opnaaedes Enighed paa Mødet, forbeholdt Forbundet sig sin Stilling.

Stukkatører.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 31. Oktober behandledes en Klage over, at Medlemmer af Stukkatørernes Forbund ved et Arbejde for *Firmaet Scheller, Hougaard & Petersen* havde nægtet at arbejde sammen med et Medlem af Stenhuggernes Fagforening.

Paa Mødet var Parterne enige om, at det indre Organisationsspørgsmaal maatte ordnes Fagforeningerne imellem, og da Stukkatørernes Forbund erklærede sig indforstaaet med at yde den fornødne Arbejdskraft til et hvilket som helst Medlem af Arbejdsgiverforeningen, bortfaldt Klagen af sig selv.

Træindustriarbejdere.

Paa et Fællesmøde den 24. Oktober behandledes et Krav fra Træindustriarbejderforbundet om, at der skulde ske en Ændring i Landsoverenskomstens § 6, 1. Stk. — Det lykkedes ikke paa Mødet at opnaa Enighed, og Forbundet agter derefter sammen med den rentrykte Overenskomst at udsende en Vejledning til Medlemmerne.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2543.

Typografer hos A/S Duplex-Trykkeriet.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 29. Oktober 1938 i Sag Nr. 2543: Dansk Arbejdsgiverforening for Københavns Bogtrykkerforening for A/S Duplex-Trykkeriet mod De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Typografforbund.

Under nærværende Sag har Dansk Arbejdsgiverforening for dens Medlem Københavns Bogtrykkerforening og dennes Medlem A/S Duplex-Trykkeriet indklaget De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Typografforbund med Paastand om, at Forbundet kendes uberettiget til fortsat at vægre sig ved at anerkende Faktor Otto Siebuhr som Formand i Septemberforligets Forstand.

De Indklagede paastaar Klagernes Krav om Siebuhrs Udmeldelse af Forbundet kendt uberettiget.

Efter de af Siebuhr og Selskabets Bestyrer J. Sieck afgivne Vidneforklaringer og det iøvrigt oplyste er Sagens Omstændigheder følgende:

Siden 1913 har Sick, der er udlært Sætter, været Bestyrer saavel af Duplex-Trykkeriet som af det dermed sammenhængende Kristeligt Dagblads Trykkeri. Han er nu 65 Aar. I Efteraaret 1937 opdagede han nogen Uorden i Duplex' Trykkeriafdeling, hvor der ikke hidtil har været nogen Faktor. Dels af denne Grund, og dels fordi han følte sig noget overbebyrdet, fandt han det nødvendigt at faa ansat en egentlig Arbejdsleder i Trykkeriafdelingen, hvis Virksomhed var den, han efter sin Uddannelse havde vanskeligst ved at kontrollere. I Sætteriet var der iøvrigt allerede ansat en Faktor.

Han antog derfor i Januar 1938 Siebuhr som Trykkerfaktor med fast Løn, for de første tre Maaneder med en Ugeløn af 90 Kr., derefter med en Maanedsløn af 450 Kr.

Paa det Tidspunkt bestod Arbejdsstyrken af 2 Trykkere, 1 Trykkerlærling, 2 Trykkeriarbejdere og 2 Paalæggersker

Maskinparken bestod af 4 store og en lille Hurtigpresse, 1 Eickhoffautomat og 2 Digler. Af de store Maskiner var som Regel kun de 2 i Gang.

Efter at han i de første 8 à 14 Dage havde faaet Materiellet, der ikke var helt godt, i Orden, antog han efterhaanden 3 Trykkere og 1 Paalæggerske og anskaffede efter nogle Maaneders Forløb en Falsemaskine. Med den saaledes forøgede Arbejdsstyrke har der siden gennemsnitligt været arbejdet under effektiv Udnyttelse af Materiellet.

Efter at Siebuhr i Maj Maaned forgæves havde anmodet Forbundet om under Hensyn til sin Formandsstilling at maatte udtræde af Forbun-

det, hvoraf han som udlært Trykker hidtil havde været Medlem, for derefter at blive optaget i vedkommende Arbejdslederforening, søgte han Optagelse i Bogtrykkerforeningen. Da denne som Betingelse herfor krævede, at der forelaa en skriftlig Aftale mellem Siebuhr og Selskabet, oprettedes der den 15/7 1938 saalydende Kontrakt mellem Selskabet og Siebuhr:

»Aktieselskabet Duplex-Trykkeriet antager fra 1. Juli 1938 medundertegnede Hr. Otto Siebuhr som Trykker-Faktor i Duplex-Trykkeriet med en Begyndelsesgage af Kr. 450,00 pr. Maaned.

Hr. Siebuhr bør som Arbejdsleder varetage de Pligter, som i denne Egenskab maatte blive ham paalagt i vor Virksomhed, herunder:

fordele Arbejdet blandt de enkelte Arbejdere,

paase, at Arbejdet er udført korrekt, og i modsat Fald kassere det,

sørge for god Ro og Orden i Lokalerne,

antage og afskedige Trykkere efter Forretningens Behov,

efterse Arbejdsregnskab og udbetale Arbejdsløn.

Saa længe Hr. Siebuhr beklæder Stillingen som Arbejdsleder i vor Virksomhed, er det ham forbudt at tilslutte sig andre faglige Organisationer end Organisationer af ligestillede Funktionærer.

Om de gensidige Pligter under Driftsindskrænkninger og Arbejdsstandsninger forholder man sig i Overensstemmelse med den mellem Arbejdsgiverforeningen og Fællesrepræsentationen for danske Funktionærforeninger under 27. Oktober 1922 afsluttede Overenskomst og de dertil sig sluttende Regler for Behandling af faglig Strid i det hele tiltrædes.

For Tjenesteforholdet gælder et gensidigt Opsigelsesvarsel paa 3 Maaneder.«

Forholdet var imidlertid det, at denne Kontrakt ikke betegnede nogen Ændring i Siebuhrs Arbejds- eller Lønforhold, men kun var en skriftlig Bekræftelse af de i Forvejen mundtligt aftalte Ansættelsesvilkaar.

Med Hensyn til den nærmere Beskaffenhed af Siebuhrs Arbejde er det oplyst, særlig gennem Siebuhrs ubestridte Vidneforklaring, at hans i Overenskomsten nævnte Lederfunktioner gennemsnitligt beslaglægger ca. 3 Timer af hans daglige Arbejdstid, medens han i de resterende ca. 5 Timer er beskæftiget med andet Arbejde, deriblandt navnlig Skæring af Papir, der optager ham 3 à 4 Timer daglig. Med andet i Trykkeriet forefaldende almindeligt Arbejde har han kun beskæftiget sig i mindre Omfang, og dette gælder navnlig Pasning af Maskiner bortset fra, at han efter Anskaffelsen af den nye Falsemaskine, som han var særlig kendt med, gav sig en Del af med den, indtil han fik oplært en Paalæggerske til at betjene den. I hans forrige Stilling som almindelig Trykker gik derimod hans Arbejdsdag i alt væsentlig med Pasning af en Maskine.

Angaaende Siebuhrs Lederfunktioner er det iøvrigt bl. a. oplyst, at han efter Samraad med Bestyrer Sick har antaget og afskediget den skiftende Arbejdsstyrke og — efter en vis Ledetraad fra Virksomheden — aftalt Lønnen med den enkelte Arbejder, hvorved bemærkes, at der for Virksomheden gælder et Minimallønssystem med nærmere aftalte personlige Lønninger.

De Indklagede har til Støtte for deres Paastand navnlig anført, at en Arbejder, der i saa stor en Del af Arbejdstiden som Siebuhr beskæftiger sig med Arbejde, der ikke henhører til Formandsfunktioner, ikke kan betragtes som Formand i Septemberforligets Forstand, og at Bestemmelsen i dettes § 5 om, at Formænd ikke maa være delagtige i Akkorder, maa forstaas med Forholdene i 1899 for Øje, i det det meste Arbejde dengang udførtes i Akkord, saaledes at Bestemmelsen efter de Indklagedes Mening forudsætter, at Formænd ikke i synderlig Grad er beskæftigede med almindeligt Arbejde. De Indklagede har ogsaa henvist til, at der ikke fra Forbundets Side er lagt Siebuhr Hindringer i Vejen for hans Udførelse af sine Formandsfunktioner.

Det maa efter det oplyste anses utvivlsomt, at der i Selskabet — navnlig paa Grund af Bestyrerens Alder, hans manglende Uddannelse som Trykker og hans Arbejdes Omfang — har vist sig stærk Trang til i Trykkeriafdelingen at faa oprettet en Stilling som egentlig Formand, der som Arbejdsgiverens Tillidsmand staar uafhængig af Arbejdernes faglige Organisation.

Da det nu derhos er overdraget Siebuhr at udføre de Funktioner, der normalt følger med en Formandsstilling, findes den Omstændighed, at Virksomhedens Omfang tillader, at Siebuhr i en stor Del af Arbejdstiden er beskæftiget med andet Arbejde, ikke at kunne udelukke, at han anerkendes som Formand i Septemberforligets Forstand.

Hertil kommer, *at* der intet er oplyst om, at Siebuhrs andet Arbejde har været til Hinder for en fuldtud effektiv Udførelse af hans Formandsfunktioner, *at* Papirskæring er et Arbejde, der efter det oplyste maa antages i nogen Grad at indtage en Særstilling i Forhold til almindeligt Trykkeriarbejde, særlig Betjening af Maskiner, idet det er tvivlsomt, om det falder ind under Tariffen, og det i større Virksomheder jævnlig udføres af Bogbindere, og *at* Siebuhrs Lønning ligger en Del højere end almindelig Trykkerløn, der efter det oplyste udgør ca. 85 Kr. om Ugen.

Endelig bemærkes, at Retten ikke ved at anerkende Siebuhr som Formand har taget Stilling til Spørgsmaalet om, hvorvidt han under lovlig Arbejdsstandsning i samme Omfang som under normale Forhold vil kunne udføre andet Arbejde end Arbejdslederarbejde.

Efter alt foranførte vil Klagernes Paastand

være at tage til Følge som nedenfor nærmere anført.

Sagens Omkostninger findes at kunne deles.

Kendelse:

Faktor Otto Siebuhr ved A/S Duplex-Trykkeriet bør anerkendes som Formand i Septemberforligets Forstand, saaledes at Selskabet er berettiget til at kræve, at han ikke maa være Medlem af Dansk Typografforbund.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., udredes med Halvdelen af hver af Parterne.

Adressefortegnelse

over Forbund, der er tilsluttede de samvirkende Fagforbund.

Arbejdsmandsforbund, Dansk, Axel Olsen, Nyropsgade 25, V. Telf. 2140.

Bageri- og Konditoriarbejderforbundet. Chr. Nielsen, Rosenørns Allé 14[4]. Telf. Nora 3451.

Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundet. — H. C. Andersen, Rømersgade 22[3] K. Telf. Byen 6906.

Bogbinderforbundet. Th. Nielsen, Ny Kongensgade 15, St. Telf. 12761.

Brolæggerforbundet, Dansk. Alb. C. Nielsen, Fælledvej 4, N. Telf. Nora 6690. (Privat: Taga 4957.)

Bødkerforbundet. R. Rude, Rømersgade 22[3], K. Telf. Byen 3146.

Børsteindustriarbejderforbundet. E. Knudsen, Bangertsgade 10. Telf. Vester 9160 v.

Drejerforbundet. M. Arnsfeldt, Colbjørnsensgade 20, St. V. Telf. Vester 8175.

Elektrikerforbund, Dansk. Vald. Jensen, Hauchsvej 17, V. Telf. 7918.

Forgylderforbundet. L. Overby, Degnestavnen 11[2], N. Telf. Taga 4969 v.

Former- og Støberiarbejderforbund, Dansk. Herman Hansen, Gl. Kongevej 6[4], V. Telf. Byen 2125 og Byen 6725.

Funktionærforbund, Dansk. M. Steenberg, Rosenørns Allé 12[4], V. Telf. 11043.

Gartnerforbund, Dansk. Knud Pedersen, Todesgade 13[3], N. Telf. Nora 7241.

Glarmestersvendenes Forbund. M. C. Jensen, Overskouvsvej 1. Telf. Nora 8017 (10—12), Valby 1605.

Glasarbejderforbund, Dansk. C. J. Olsen, C. M. Larsens Allé 9, Kastrup. Telf. Kastrup 153.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund. Alfr. Christensen, Rømersgade 22 A[3], K. Telf. Palæ 6235.

Gørtler- og Metalarbejderforbundet. C. Madsen, Rosengaarden 8 St., K. Telf. Byen 5994.

Handels- og Kontormedhjælperforbund, Dansk. Gustav Pedersen, Vestre Boulevard 43, V. Telf. 143, 8143,12143.

Handskemagerforbundet. Ludvig Seerup, Krabbesholmsvej 21[1], Brh. Telf. Bella 2841.

Hatte- og Buntmagerforbund, Dansk. A. Johnsen, Forhaabningsholms Allé 45, V. Telf. 8729.

Husassistenternes Forbund. Fru Andrea Jørgensen, Slotsgade 3, N. Telf. Nora 4874.

Jernbaneforbund, Dansk. Charles Petersen, Nyropsgade 27[4], V. Telf. 4482, 15863.

Jern- og Metalsliberforbund, Dansk. Aage Sørensen, Sct. Knudsvej 46, V. Telf. Eva 3151.

Karetmagerforbund, Dansk. C. M. Carlsen, H. C. Ørstedsvej 28 C, V. Telf. Eva 2713.

Kedel- og Maskinpasserforbund, Dansk. J. Herup, Vesselsgade 4, St., N. Telf. Nora 7559.

Keramisk Forbund. A. Flodin, Søndre Fasanvej 10, F. Telf. Godthaab 4039.

Kobbersmedenes Forbund. Ludv. Jensen, Valby Langgade 135, Valby. Telf. Valby 3281.

Kommunalarbejderforbund, Dansk. R. Olsen, Thorvaldsensvej 2, V. Telf. 14795.

Korkskærernes og Sortererskernes Forbund. Viktor Nilsson, Fiskergade 18, N. Telf. Nora 3520 y (11—1) (Privat Taga 6049).

Kurvemagerforbundet i Danmark. Emil Johansen, Istedgade 118[4], V. Telf. V. 9048 x.

Kvindeligt Arbejderforbund. Fru Fanny Jensen, Evaldsgade 7, N. Telf. 5123 og 11723.

Køkkenpersonale, Forbundet for faglært. Sverre Schmidt, Løngangsstræde 21, K. Telf. 14434.

Litografisk Forbund, Dansk. S. E. Frederiksen, Larslejstræde 1, K. Telf. Byen 3575.

Lokomotivmandsforbund, Dansk. N. Th. Brix, Nykærvej, Aalborg. Telf. Aalborg 3510.

Læder- og Skindarbejderforbund, Dansk. C. F. Petersen, Sdr. Boulevard 37[2], V. Telf. Vester 4512.

Malerforbundet. Fr. Jensen, Rømersgade 24, K. Telf. 10385.

Mejeristforbund, Dansk. Lauritz Pedersen, Villavej 9, Roskilde. Telf. 1249.

Metaltrykkerforbund, Dansk. Helge Bjerring, Vester Søgade 2, V. Telf. Byen 197 v.

Murerforbundet i Danmark. M. Madsen, Dosseringen 36, N. Telf. 8054.

Mølleriarbejderforbund, Dansk. J. M. Johansen, Grøndalsvænge Allé 28, F. Telf. Taga 4777.

Papirindustriarbejderforbundet. Magnus P. Elling, Rosenørns Allé 14[4], V. Telf. Nora 964.

Postforbund, Dansk. P. Jensen, Vodroffsvej 13, V. Telf. 14124.

Privatbanefunktionærernes Forbund. J. M. Herlak, Duebrødrevej 9, Aalborg. Telf. 3516.

Radiotelegrafistforeningen af 1917. C. A. Gottschalck, Cort Adelersgade 8, K. Telf. Byen 6326.

Rebslageriarbejderforbund, Dansk. Anton Christensen, Fabersvej 36, Randers.

Riggernes og Sejlmagernes Forbund. Anton Svendsen, Prinsessegade 1[3], K. Telf. Amager 7306.

Sadelmager- og Tapetsererforbund, Skand. Th. Clausen, Rathsacksvej 8. Telf. 16536.

Skibstømrerforbund, Dansk. G. Sigurdsson, Collinsgade 5, Ø. Telf. Øbro 6660.

Skorstensfejersvendenes Fagforbund. R. Christensen, Rosenørns Allé 12[3], V. Telf. Nora 1328 y.

Skotøjarbejderforbund, Dansk. P. Knudsen, Niels Ebbesensvej 27. Telf. Eva 1474.

Skraatobaksarbejdernes Forbund. Th. Nielsen, H. C. Ørstedsvej 19 B[1], V. Telf. Eva 632.

Skrædderforbund, Dansk. Josef Andersson, Vendersgade 29[1], K. Telf. 10518.

Smede- og Maskinarbejderforbund, Dansk. P. Andersen, Vester Søgade 4, V. Telf. 5121, 8221.

Snedkerforbundet. Niels Madsen, Rømersgade 24[4], K. Telf. 12753, 12958.

Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund, Dansk. H. M. Christensen, Park Allé 21, Ø. Telf. 15880.

Specialarbejderforbundet. Fr. Andersen, Vester Søgade 2, V. Telf. Byen 5964.

Stenindustriarbejderforbund, Dansk. Oskar Fält, Allinge, Bornholm. Telf. Allinge 108.

Stukkatørernes Forbund. Carlo Larsen, Vestergaardsvej 26 A[1], N. Telf. Taga 1817.

Sukkervare- og Chokoladearbejdernes Forbund. Ejnar Jensen, Bjelkes Allé 20[1], N. Telf. Taga 6180.

Søfyrbødernes Forbund. Rich. Jensen, Toldbodgade 10, K. Telf. Central 8436, 8936.

Sømændenes Forbund. Chr. Borgland, Herluf Trollesgade 5, K. Telf. Central 12491.

Tekstilarbejderforbund, Dansk. Axel Gjedsted-Jensen, Rosenørns Allé 14[3], V. Telf. 16.765.

Tjenerforbundet i Danmark. V. Christensen, Vendersgade 24, K. Telf. 14732.

Tobaksarbejderforbundet. Dirk Nak, H. C. Ørstedsvej 19 B[1], V. Telf. 12981.

Træindustriarbejderforbundet. J. Jensen, Rosenørns Allé 12[4], V. Telf. Nora 7306.

Typograf-Forbund, Dansk. K. A. Jørgensen, Evaldsgade 3, N. Telf. 4331.

Tømrerforbund, Dansk. J. C. E. Sørensen, Sct. Annæplads 22[1], K. Telf. Central 13935.

Dansk Dykkerforening. H. Rasmussen, Aakandevej 5. Brønshøj.

REDAKTØR: CHR. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Alle 12, 2. S., København V. ∴ Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 10 * KØBENHAVN DEN 1. DECEMBER 1938 * 35. AARGANG

Misbrug af Understøttelse.

Arbejdsløshedskasserne tæller nu godt 456.000 Medlemmer. I Regnskabsaaret 1937/38 udgjorde Kassernes samlede Indtægt rundt 88,2 Mill. Kr., heraf godt 30 Mill. Kr. i Statstilskud, og Udgiften omtrent 88,3 Mill. Kr. Der er udbetalt Understøttelse for over 28 Mill. Dage til et samlet Beløb af 84,4 Mill. Kr. I Regnskabsaaret udgjorde Medlemskontingentet gennemsnitlig 94 Kr. pr. Medlem.

Man ser af disse faa Tal, at Arbejdsløshedskasserne er en social Institution med en betydelig og omfattende Virksomhed, og at de forsikrede Arbejdere selv bærer Hovedbyrden ved Midlernes Fremskaffelse. Man skulde tro, at man fra alle Sider vilde anerkende den Indsats, som de organiserede Arbejdere her øver for at mildne Kaarene for de Kammerater, der lider under Følgerne af Arbejdsløsheden, et Samfundsonde, som Arbejderne i hvert Fald er uden skyld i, men ikke desmindre findes der Kredse, som søger at lægge Arbejdsløshedskasserne for Had og fremstille Tingene saaledes, som om de bortødsler Statens Penge. For at gøre stærkere Indtryk paa Offentligheden taler man nemlig fra den Side kun om Misbrug af offentlige Midler og ser bort fra den Kendsgerning, at Arbejderne selv tilvejebringer en væsentlig Del af Kassernes Midler.

Partiet Venstre, der repræsenterer Landbruget, vort Lands mest statsunderstøttede og beskyttede Erhverv, søger ved enhver Lejlighed i skøn Forening med konservative Kredse at mistænkeliggøre de arbejdsløse ved at paastaa, at de hellere vil leve flot af Arbejdsløsheds- og Socialunderstøttelse end at paatage sig Landbrugsarbejde eller daarligt betalt Arbejde i andre Erhverv, samt at de gør sig skyldig i Misbrug af Arbejdsløshedsunderstøttelsen og at Kasserne lader det skorte paa den nødvendige Kontrol og derved letter saadanne Misbrug.

Urigtigheden af Paastanden om de arbejdsløses Uvillighed til at tage Arbejde er ofte blevet paavist, og den saa meget omtalte Skudshale-Sag var et yderligere talende Vidnesbyrd om, at den fremsættes uden Begrundelse. De Arbejdere, som tog Arbejde hos Proprietæren i Skudshale for en Løn af 2½—3 Kr. pr. Dag, var nemlig hjemmehørende i Aalborg, og de har altsaa foretrukket at tage dette Arbejde fremfor at gaa arbejdsløse, selv om Lønnen var saa ringe, at de maatte søge Hjælp fra Aalborg Kommune for at klare Huslejen. — Dette er kun et Eksempel af mange.

Spørgsmaalet om Misbrug af Understøttelse og Kassernes svigtende Kontrol rejses som sagt fra Tid til anden. Forskellige i den senere Tid afsagte Domme over Folk, der uberettiget har hævet Understøttelse, var Anledningen til, at Venstre paany bragte dette Anliggende frem i Rigsdagen i Form af en Forespørgsel til Socialministeren om, hvad han paa Baggrund af de ved flere Retssager konstaterede Misbrug af Arbejdsløshedslovens Administration agtede at foretage sig med Hensyn til skærpet Kontrol.

Debatten i Folketinget og Socialministerens udførlige Redegørelse, der byggede paa en Ind-

beretning fra Arbejdsdirektoratet, viste, at der fra Kassernes Side føres en skarp Kontrol i Henhold til Direktoratets stadig skærpede Anvisninger, men at det ganske naturligt er umuligt helt at forhindre Misbrug. Arbejdsdirektoratet oplyser imidlertid, at der indtil nu — trods Kassernes stadig stigende Medlemstal — ingenlunde er sket en foruroligende Stigning i Antallet af konstaterede Tilfælde af Besvigelser overfor Arbejdsløshedsforsikringen, idet der indenfor de 68 egentlige Fagkasser overhovedet ikke har kunnet konstateres nogen Stigning i Antallet af Bedragerisager, men Stigningen i disse Sagers Antal er alene begrænset til Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse. I Kalenderaaret 1937 forelaa for denne Kasses Vedkommende for Direktoratet 26 Sager vedrørende Besvigelser fra Tillidsmænds og Grupper af Medlemmers Side, i 1938 til Dato foreligger for Direktoratet 15 Sager af denne Art.

Naar der henses til det meget store Antal arbejdsløse, maa det siges, at Antallet af forekomne Misbrug er yderst ringe og næppe vil kunne forhindres helt selv ved en nok saa kritisk Kontrol. Misbrug af denne og lignende Art forekommer ogsaa i andre Kredse, og man maa jo ikke glemme, at det her drejer sig om fattige Arbejdere, der i Reglen har været arbejdsløs i længere Tid og derfor er faldet for Fristelsen og har bedraget Kassen, omend de ved, at Domstolene gaar haardt frem mod de skyldige. I Holbæk er saaledes tre Medlemmer af Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse, der i et Tidsrum af 2 Aar havde faaet uberettiget udbetalt Understøttelse til Beløb fra 255 til 124 Kr., idømt 40 Dages Fængsel med Tab af de borgerlige Rettigheder i 5 Aar. Endvidere har de maattet tilbagebetale det besvegne Beløb og er dernæst slettet som Medlemmer af Kassen og maa til sin Tid genoptages som nye Medlemmer efter at have mistet al den Anciennitet, de havde opnaaet indtil det Tidspunkt, de blev slettede. Hvis Straf kan virke afskrækkende, vil Domme af den Art maaske have Betydning, omend de kan forekomme ret haarde i Betragtning af det besvegne Beløbs Størrelse.

Debatten i Folketinget har paany dokumenteret, at Kasserne stræber efter at undgaa ethvert Misbrug af deres Midler. Baade Arbejdsdirektoratet og Kassernes Ledelse søger at tilrettelægge Kontrollen saaledes, at Muligheden af Besvigelser indskrænkes mest muligt. Med Henblik herpaa forekommer det os, at man fra vore Modstanderes Side burde undlade at søge at slaa politisk Mønt af de forholdsvis faa Tilfælde, hvor arbejdsløse Arbejdere — overvejende af ren og skær Nød — uberettiget hæver Understøttelse. Der findes braadne Kar i alle Befolkningskredse, og de faa Overtrædelser af Arbejdsløshedsloven giver derfor ikke Grund til et almindeligt Angreb paa Fagforeningerne og Arbejdsløshedskasserne, navnlig ikke fra de Folks Side, som aldrig selv ofrer en eneste Øre til Imødegaaelse af Krisens Følger for deres Erhverv, men trygt stoler paa Statens Indgreb og Støtte i vanskelige Krisetider.

Overarbejdsloven.

II

Nedenfor gengiver vi nogle principielle Afgørelser vedrørende Overarbejdsloven — herunder først Spørgsmaalet om, hvorvidt Lærlinge henhører under Lovens Omraade.

Angaaende denne Sag har vi modtaget følgende Skrivelse fra Socialministeriet:

SOCIALMINISTERIET
København, d. 9. Novbr. 1938.

Til
De samvirkende Fagforbund.

Efter at De samvirkende Fagforbund, foranlediget af en Henvendelse fra Dansk Typograf-Forbund overfor Socialministeriet havde rejst Spørgsmaal om, hvorvidt Lærlinge over 18 Aar er omfattet af Bestemmelserne i Lov Nr. 119 af 7. Maj 1937 om Forbud mod Overarbejde, og efter at man havde modtaget en lignende Forespørgsel fra Københavns Bogtrykkerforening, har det nævnte Spørgsmaal paa Socialministeriets Foranledning været optaget til Behandling i det mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund nedsatte Fællesudvalg vedrørende de i Loven om Forbud mod Overarbejde omhandlede Forhold.

I Skrivelse hertil af 31. Oktober 1938 har Fællesudvalget nu meddelt, at der paa det af Udvalget den 28. Oktober 1938 afholdte Møde var Enighed om, *at* Lærlinge, som kommer i Lære før deres fyldte 18. Aar, er underkastet Lærlingelovens Arbejdstidsbestemmelser i hele Læretiden, *at* det af Ministeriet rejste Spørgsmaal derfor kun bliver aktuelt for Lærlinge, som kommer i Lære efter deres fyldte 18. Aar, og *at* disse sidstnævnte Lærlinge falder ind under Bestemmelserne i Loven om Forbud mod Overarbejde.

I denne Anledning skal man meddele, at

Socialministeriet kan henholde sig til den saaledes trufne Vedtagelse.

Dansk Arbejdsgiverforening er herfra underrettet om foranstaaende.

P. M. V.
sign. *K. A. Hansen,*
Ekspeditionssekretær.

Dernæst er Problemet, om Overarbejde paa de saakaldte Søgnehelligdage skal afspadseres, afgjort derhen, at det falder ind under Lovens Omraade og er afspadseringspligtigt.

Vi aftrykker nedenstaaende Ministeriets Afgørelse:

SOCIALMINISTERIET
København, d. 10. Novbr. 1938.

Til
De samvirkende Fagforbund.

Under Dags Dato har man tilskrevet Kurvemagerlauget saaledes:

»I Skrivelse af 24. Juli 1938 har Lauget for Socialministeriet rejst Spørgsmaal om, hvorvidt Overarbejde, der udføres i en Arbejdsuge, som er afkortet paa Grund af Helligdage, de saakaldte Søgne-Helligdage, skal afspadseres efter Reglerne i § 5 i Lov Nr. 119 af 7. Maj 1937 om Forbud mod Overarbejde, for saa vidt dette Overarbejde dog ligger inden for den for normale Arbejdsuger gældende Arbejdstid af 48 Timer.

Lauget har nærmere henvist til en indenfor Glarmesterfaget anvendt Praksis, hvorefter Arbejde, der udføres paa Søgne-Helligdage, under de anførte Omstændigheder ikke skal afspadseres.

Socialministeriet har om Sagen brevvekslet med De samvirkende Fagforbund, der gennem Glarmestersvendenes Forbund har indhentet en Erklæring fra Glarmestersvendenes Fagforening i København, hvori det udtales, at det i Glarmesterfaget er en anerkendt Coutume, at der i Paaskedagene samt paa Store Bededag og Kristi Himmelfartsdag arbejdes hos flere Mestre, særlig med Vinduespolering efter Rengøring i ministerielle og kommunale Bygninger. Dette Arbejde har altid været tilladt af Fagforeningen, idet det ikke kan udsættes til efter Helligdagene, og Fagforeningen har tillige med Glarmesterlauget været af den Opfattelse, at dette Arbejde ikke skulde betragtes som afspadseringspligtigt Overarbejde.

De samvirkende Fagforbund har herefter og efter yderligere Forhandling med Kurvemagerforbundet i Danmark i sin Erklæring af 8. September 1938 udtalt, at det efter Fagforbundenes Opfattelse er i Strid med Bestemmelserne i Loven om Forbud mod Overarbejde, hvis det omhandlede Arbejde ikke afspadseres, og henstillet, at der meddeles de paagældende Organisationer Underretning herom. —

I en om Sagen afgiven Erklæring af 21. September 1938 har Dansk Arbejdsgiverforening udtalt, at Arbejdsgiverforeningen paa det forelagte Grundlag maa slutte sig til den af De samvirkende Fagforbund fremførte Anskuelse, idet Foreningen ikke kan se, at det vil være muligt at efterkomme Kurvemagerlaugets (og Glarmesterlaugets) Anmodning uden at komme i Strid med Loven om Forbud mod Overarbejde.

Sagen har herefter af Socialministeriet været forelagt for Arbejdsraadets Udvalg i Henhold til Lov om Forbud mod Overarbejde, der i Skrivelse af 19. Oktober 1938 har udtalt, at Udvalget er enigt i det af De samvirkende Fagforbund indtagne, af Arbejdsgiverforeningen tiltraadte Standpunkt, hvorefter den overenskomstmæssige Normal-Arbejdstid i Uger med saakaldte Søgne-Helligdage maa betragtes som nedsat med saa mange Gange 8 Timer, som der er Søgne-Helligdage i Ugen.

I denne Anledning skal man meddele, at Socialministeriet kan henholde sig til den saaledes af Arbejdsraadets Udvalg afgivne Udtalelse.

Det følger heraf, at den fornævnte, indenfor Glarmesterfaget fulgte Praksis, hvorefter det heromhandlede Overarbejde ikke afspadseres, ikke vil kunne opretholdes.«

Hvilket herved meddeles under Henvisning til Fagforbundenes Skrivelse af 8. September 1938.

Glarmestersvendenes Forbund, Glarmesterlauget i Danmark og Kurvemagerforbundet i Danmark er herfra underrettet om foranstaaende. Man har herved særligt henledt de to førstnævnte Organisationers Opmærksomhed paa Skrivelsens sidste Stykke, hvorefter den indenfor Glarmesterfaget fulgte Praksis, hvorefter det omhandlede Overarbejde ikke afspadseres, ikke vil kunne opretholdes.

P. M. V.
E. B.
K. A. Hansen,
Ekspeditionssekretær.

Til Slut gengiver vi følgende interessante Afgørelse m. H. t. Døgndriftsloven kontra Overarbejdsloven:

SOCIALMINISTERIET
16. August 1938

Til
De samvirkende Fagforbund.

Under Dags Dato har man tilskrevet Dansk Arbejdsgiverforening, V. Voldgade 113, saaledes:

»I Skrivelse af 1. December 1937 har Arbejdsgiverforeningen rejst Spørgsmaal om,

hvorvidt noget nærmere omhandlet i A/S Toldbodmøllen udført Ekstraarbejde maa betragtes som afspadseringspligtigt Overarbejde.

Det fremgaar af Sagen, at der i den paagældende Virksomhed arbejdes i regelmæssig Døgndrift Ugen igennem fra Mandag Morgen til Søndag Morgen Kl. 6. Eftersyn, Reparation og Rensning af Mølleriet foretages hver Uge, for at Møllen kan holdes i uforstyrret Drift, og disse Arbejder har delvis gennem mange Aar været udført som Bibeskæftigelse i 5 à 6 Timer hver Mandag Formiddag og af de Arbejdere, der arbejder paa 2. og 3. Skift fra Mandag Kl. 14 til Tirsdag Kl. 6.

De paagældende Arbejdere faar herved, uanset at der i Døgndriftsloven af 12. Februar 1919 er fastsat en Bruttoarbejdstid paa 8 Timer, en længere Bruttoarbejdstid end 8 Timer i Mandagsdøgnet. — Virksomheden har imidlertid forment, at det nævnte Reparationsarbejde falder ind under den i Døgndriftslovens § 2, sidste Punktum, indeholdte Undtagelsesbestemmelse, hvorefter der bortses fra en saadan Overskridelse af Bruttoarbejdstiden, som nødvendiggøres ved forsvarlig Afløsning eller Reparation, Sygdom, et bestemt Arbejdes Udførelse og lignende, og at paagældende Arbejde herefter i Medfør af Overarbejdslovens § 2, Stk. 4, — hvorefter de Overskridelser af den normale Arbejdstid, som Døgndriftsloven tillader, ikke betragtes som Overarbejde ved regelmæssig Døgndrift — ikke kan betragtes som afspadseringspligtigt Overarbejde.

De samvirkende Fagforbund — med hvilket man har brevvekslet om Sagen — har i en Erklæring af 10. Februar 1938 tiltraadt en af Fagforbundene indhentet Erklæring fra Dansk Mølleriarbejderforbund, i hvilken det udtales, at Bestemmelsen i Døgndriftslovens § 2, sidste Pkt., efter Forbundets Opfattelse kun tager Sigte paa *uforudsete* Reparationer som Følge af Maskinskade o. lign., men ikke paa almindelige Eftersyn, Rengøring og Smaareparationer, som man paa Forhaand kan regne med, naar en Mølle har været i Drift en Uge eller to. Forbundet mener herefter ikke, at det omhandlede Arbejde kan henføres under nævnte Lovbestemmelse.

Sagen har herefter været forelagt for Direktoratet for Arbejds- og Fabrikstilsynet, der i en Erklæring af 4. Maj 1938 har udtalt, at Bestemmelsen i Døgndriftslovens § 2, sidste Punktum, er en Undtagelsesbestemmelse, der maa fortolkes snævert, og som ikke kan give Adgang til ganske regelmæssigt hver eneste Uge at tilsidesætte Døgndriftslovens Hovedkrav om en 8 Timers Bruttoarbejdstid pr. Dag undtagen i Tilfælde, hvor en Overskridelse er nødvendig; Direktoratet har herved henvist til, at Bestemmelsen anvender Udtrykket: »som nødvendiggøres«.

Det kan imidlertid efter Direktoratets Formening ikke paa Forhaand antages at være *nødvendigt*, at den ugentlige Rensning af Mølleriet udføres af de Arbejdere, der arbejder i Døgndrift, idet dette Arbejde lige saa vel maa kunne bestrides af andre Arbejdere, hvilket ogsaa — omend maaske ikke helt i samme Grad — maa antages at gælde om det ugentlige Eftersyn og de ugentlige Reparationer. Den Omstændighed, at Lovbestemmelsen sidestiller Reparationer med et saa uforudseeligt Forhold som Sygdom, synes derhos efter Direktoratets Opfattelse at vise, at Loven ved Reparationer har tænkt paa uforudseelige Reparationer, jfr. at Bestemmelsen videre nævner »et bestemt Arbejdes Fuldførelse« og herved næppe kan have tænkt paa det Forhold, at et bestemt Arbejde Uge efter Uge skulde fuldføres udenfor den af Døgndriftsloven legaliserede Arbejdstid, hvorved Lovens Hovedregel vilde være ophævet.

Iøvrigt har Direktoratet henvist til, at Spørgsmaalet om, hvorvidt de paagældende Arbejder falder ind under Døgndriftslovens § 2, sidste Punktum, i sidste Instans henhører under Domstolenes Afgørelse.

Arbejdsraadet, som Sagen herefter har været forelagt, har i en Erklæring af 13. Juni 1938 erklæret sig enigt med Direktoratet for Arbejds- og Fabrikstilsynet i, at det omhandlede Reparationsarbejde ikke falder ind under Undtagelsesbestemmelsen i Døgndriftslovens § 2, sidste Punktum.

I denne Anledning skal man meddele, at Socialministeriet kan henholde sig til den af Direktoratet for Arbejds- og Fabrikstilsynet afgivne, af Arbejdsraadet tiltraadte Udtalelse.«

Hvilket herved meddeles under Henvisning til De samvirkende Fagforbunds Skrivelse af 10. Februar 1938.

P. M. V.

E. B.

sign. *K. A. Hansen,*
Ekspeditionssekretær.

De her refererede Afgørelser maa betragtes som normgivende, hver paa sit specielle Omraade, og man gør klogt i indenfor de enkelte Organisationer at handle derefter.

Paa andre af Lovens Omraader er det, som Ministeriets Embedsmænd staar vaklende, eller i hvert Fald stærkt afventende, og det vil derfor blive nødvendigt at optage Forhandlinger for at opnaa de klare Linier.

Den faglige Internationales Repræsentantskabsmøde.

Den 9. og 10 November afholdt Den internationale faglige Central ekstraordinært Repræsentantskabsmøde i Paris. Foruden Bestyrelsesmedlemmerne var der mødt Repræsentanter for 10 faglige Landsorganisationer og 13 internationale Fagsekretariater. De samvirkende Fagforbund i Danmark var repræsenteret af Næstformand *Knud V. Jensen,* mens Hovedkasserer *Hans Jacobsen* deltog i Mødet i Egenskab af Bestyrelsesmedlem.

Dagsordenen omfattede fire Punkter: 1) Beretning fra Internationalens Delegation til Tjekkoslovakiet, 2) Stillingen i Spanien, 3) Muligheden af en forstærket Fredskampagne, 4) Oprettelse af en Emigrationsfond for politiske Flygtninge.

Generalsekretær *Schevenels* aflagde udførligt Beretning om de seneste politiske Begivenheder og skildrede Baggrunden for *Prisgivelsen af Tjekkoslovakiet* og de demokratiske Staters Kapitulation overfor Diktatet i München. IFC's Delegation, bestaaende af Jouhaux, Hicks og Schevenels, rejste til Prag umiddelbart efter Fire-Magts Mødet i München. Schevenels redegjorde for Delegationens Forhandlinger i Tjekkoslovakiet. Han meddelte endvidere, at Opfordringen til at vise Solidaritet overfor Ofrene for München-Diktatet var blevet gunstigt modtaget overalt. Anselige Summer er indsamlede i den korte Tid. Desuden har forskellige Lande erklæret sig rede til at tage et Antal Flygtninge. I Betragtning af den store Nød blandt de Flygtninge, der opholder sig i Tjekkoslovakiet, maa Hjælpeaktionen stadig fortsættes.

Efter en kort Diskussion godkendte Repræsentantskabsmødet enstemmigt Generalsekretærens Beretning og de af Bestyrelsen trufne Beslutninger angaaende Hjælpeaktionen for Tjekkoslovakiet.

— — —

Diskussionen om *Spanien* indlededes af *Jouhaux,* der paapegede, at den spanske Republik i Dag trues af to Farer: Hungersnøden blandt Civilbefolkningen og de diplomatiske Aktioner, der er i Gang, og som har til Formaal at gøre Spanien til Genstand for samme Metoder som Tjekkoslovakiet.

Manglen paa Levnedsmidler er en af de Ting, der kan underminere den spanske Befolknings Modstandskraft og bringe den til Underkastelse. De stadige Angreb paa Handelsskibe viser Situationens Alvor.

Da Franco's Regering anerkendes af stadig flere europæiske Regeringer, opstaar Faren for, at Spaniens Skæbne afgøres efter samme Metoder, som kom til Anvendelse overfor Tjekkoslovakiet. Dette vil medføre en overordentlig vanskelig Situation i Europa. Det samme gælder Tildelingen af Rettigheder som krigsførende Magt til Franco. I samme Øjeblik vil han være i Stand til at gennemføre en fuldstændig Blokade af den spanske Republiks Kyster og afskære Republikens Forbindelser ad Søvejen.

Denne faretruende Situation kræver en forstærket Indsats fra den internationale Arbejderbevægelses Side. Retningslinierne for denne Aktion maa udarbejdes paa en fælles Konference med SAI. Arbejderbevægelsen maa søge at forhindre: 1) Tildeling af Rettigheder som krigsførende Magt til Franco — og 2) Stormagtsintervention paa Trods af Spaniernes Vilje og uden deres Medvirkning efter Metoderne fra München.

Efter Jouhaux' talte *Vega* fra den spanske Landsorganisation samt Repræsentanter fra en Række Lande. Forhandlingerne om dette Punkt afsluttedes med Vedtagelsen af følgende Resolution:

> IFC's ekstraordinære Repræsentantskabsmøde i Paris den 9. og 10. November 1938 udtaler paa Baggrund af de sidste Ugers Begivenheder sin dybeste Bekymring for det demokratiske og republikanske Spaniens Stilling og sin Beklagelse af de store og smaa demokratiske Staters Undvigen overfor de fascistiske Stater, hvorved Tjekkoslovakiets Kapitulation hidførtes.
>
> Repræsentantskabet nærer en berettiget Frygt for, at de samme demokratiske Nationer skal føre til at behandle Spanien paa samme Maade som Tjekkoslovakiet, idet de gaar videre i den skæbnesvangre Politik med yderligere Koncessioner i det fejlagtige Haab, at de derved kan redde deres egen Fred, deres egen Frihed og deres egen Uafhængighed.
>
> Repræsentantskabet retter en indtrængende Appel til alle Kræfter i Verden, der staar paa Fredens, Frihedens og Demokratiets Side, om at vække Samvittigheden og forhindre, at Spanien, der har givet et saa beundringsværdigt Eksempel paa Hengivelse for Menneskehedens Sag, bliver et Offer paa de nationalt egoistiske og imperialistiske Stormagters Alter.
>
> Den offentlige Mening i alle frie Nationer maa med den største Kraft vende sig imod ethvert For-

søg paa at paatvinge det spanske Folk en Voldsløsning udefra.

Ingen Underkastelse for de fascistiske Stater.

Ingen Løsning af det spanske Spørgsmaal uden eller imod det spanske Folk.

Ingen Krigsrettigheder til Franco.

Men derimod Genoprettelse af den internationale Ret til Fordel for den spanske Republik og Ophør med den saakaldte Ikke-Indblandingspolitik.

Tilbagekaldelse af de tekniske Hjælpekræfter og de saakaldte italienske og tyske Frivillige. Desuden er det nødvendigt, at der straks gribes til effektive Forholdsregler for at sikre den spanske Civilbefolknings Ernæring.

Det spanske Folk, som yder en heroisk og sejrrig Modstand imod de bedre udrustede og bedre forplejede fascistiske Kræfter, skal ikke udleveres til Nederlag gennem Hungersnød.

IFC's Repræsentantskab opfordrer indtrængende alle Arbejderorganisationer i hele Verden til at forstærke Solidaritetsaktionen paa alle Omraader til Fordel for det spanske Folk.«

I Spørgsmaalet om *Forstærkelse af Fredskampagnen* indledede *de la Bella* (Holland). Han understregede Nødvendigheden af, at IFC i Fremtiden indtager en mere aktiv Position i Fredsarbejdet.

Til dette Punkt vedtog Mødet følgende Udtalelse:

Det ekstraordinære Repræsentantskabsmøde i IFC den 9. og 10. November 1938 i Paris har enstemmigt vedtaget følgende Udtalelse:

»IFC's Repræsentantskab opfordrer indtrængende Bestyrelsen til i Samarbejde med den socialistiske Arbejderinternationale at gøre alt for paa Grundlag af et kort Aktionsprogram at hidføre en ensartet Indstilling paa den internationale Politiks Omraade, særlig med Henblik paa en virkelig Sikring af Verdensfreden og Forstaaelse mellem Nationerne paa det økonomiske og politiske Omraade, bl. a. ved Afholdelse af en international Konference, hvor alle Stater skal være repræsenterede.

IFC's Repræsentantskab paalægger Bestyrelsen at gennemføre en intensiv Aktion under Medvirkning af de tilsluttede Organisationer for disse Formaal.«

Derefter drøftede Mødet et af Holland stillet Forslag om Oprettelse af en *international Emigrationsfond*. Dette Spørgsmaal henvistes til nærmere Behandling i Bestyrelsen.

Efter at *Meister*, Svejts, var valgt til Revisor i Stedet for afdøde *De Vlaemynck*, Belgien, sluttedes Mødet. — Den 25. November vil der i Paris finde et fælles Bestyrelsesmøde mellem IFC og SAI Sted til Behandling af de i Fredsresolutionen omtalte Spørgsmaal.

Grænseudvalgets Kendelse Nr. 59.

Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Forbund ctr. Keramisk Forbund.

Ved en af Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund indanket Sag angaar Uoverensstemmelsen Spørgsmaalet om, hvorvidt nogle hidtidige Medlemmer af Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund med Rette ved en af Keramisk Forbund med Firmaet Holst & Knudsen i Lyngby indgaaet Overenskomst kan siges at henhøre under sidstnævnte Forbunds Overenskomst- og Organisationsomraade.

Af det under Sagen oplyste fremgaar det, at saadant Arbejde, de omstridte Arbejdere er beskæftiget ved (paa Fabrikens Lager at tage Varerne frem til Pakning og Forsendelse, en Slags Udvælgning af de rigtige Varer af Lageret), paa alle andre keramiske Fabriker udføres af Folk, der er Medlemmer af Keramisk Forbund, og som arbejder under dette Forbunds Overenskomster; det kan her dreje sig om saavel Folk, der af Fabrikerne er specielt oplærte i dette særlige Arbejde, eller om Folk, der gennem f. Eks. Isenkram-Uddannelse har gode Forudsætninger for hurtigt at kunne anvendes til sligt Arbejde; men Arbejdet i sig selv kræver ingen egentlig Faguddannelse.

Under Hensyn til, at dette er den almindelige og mangeaarige Kotyme paa keramiske Fabriker, uden at Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund tidligere har gjort Indsigelse herimod, mener Grænseudvalget, at de hos Firmaet Holst & Knudsen paa lignende Maade beskæftigede Folk rettelig bør henhøre under Keramisk Forbunds Overenskomst- og Organisationsomraade.

Udvalget vil her kun have taget Stilling til det foreliggende konkrete Tilfælde uden iøvrigt at mene paa det her foreliggende Grundlag at ville eller kunne tage Stilling til Afgrænsningen mellem de handelsmedhjælpsvis- og de mere industrielt-medhjælpervis betonede Arbejdsomraaders Afgrænsning.

Hvorvidt der maa siges at være begrundet Anledning til at følge Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund i dets Beklagelse over den af Keramisk Forbund i det foreliggende Stridsspørgsmaal anvendte Fremgangsmaade, mener Udvalget ikke at kunne udtale sig; det maa

Rundskue

BYGGEFAGENES LANDSSAMMENSLUTNING. Med Tilslutning fra Elektrikerforbundet, Malerforbundet, Murerforbundet, Snedkerforbundet og Tømrerforbundet er der dannet en *Byggefagenes Landssammenslutning,* hvis Formaal er gennem et nærmere præciseret Samvirke at varetage Byggefagenes særlige Interesser uden dog at gribe ind paa det enkelte Forbunds eget Virkeomraade og med Iagttagelse af Rammerne for Medlemsskabet i De samvirkende Fagforbund.

I Følge en Lovbestemmelse danner de tilsluttede Forbunds Formænd Forretningsudvalget for Sammenslutningen, og ved et Møde den 15. November konstituerede dette sig med *Marius Madsen,* Murerforbundet, som Formand, *Fr. Jensen,* Malerforbundet, som Kasserer og *Niels Madsen,* Snedkerforbundet, som Næstformand og Sekretær.

For andre Forbund under De samvirkende Fagforbund, hvis hele Medlemsantal eller Dele deraf er beskæftiget ved Bygningsarbejde, er der Adgang for Tilslutning med Bidragspligt og Repræsentationsret efter det tilsluttede Antal Medlemmer.

DEN FASTE VOLDGIFTSRET. Paa et Dommermøde i Den faste Voldgiftsret genvalgtes Formanden, Højesteretsdommer *P. Chr. Poulsen,* og Næstformændene, Professor juris *Oluf H. Krabbe,* Landsdommer *A. Drachmann Bentzon* og Byretsdommer *Jørgen Jensen* for Kalenderaaret 1939.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Produktionsindeks for Industrien er for Oktober Maaned 109 mod 108 for den foregaaende Maaned og 102 for Oktober 1937 (Basisaar 1935 = 100).

I Forhold til September Maaned er Indekstallet for Næringsmiddelindustrien i Oktober steget fra 111 til 114, for Beklædningsindustrien fra 101 til 106, for Læderindustrien fra 103 til 105, for Træindustrien fra 88 til 95, mens det for Grafisk og tekn.-kemisk Industri er gaaet ned fra 107 til 106 og Tallet er uforandret 104 for Tekstilindustrien og 116 for Jernindustrien.

Beskæftigelsestallet for Industrien (det gennemsnitlige Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag) er for Oktober 1938 beregnet til 1.328.000 mod 1.313.000 i September 1938 og henholdsvis 1.324.000 og 1.321.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

---

blive De samvirkende Fagforbunds Sag at paatale en mulig ikke-hensynsfuld Fremgangsmaade.

Om den for Grænseudvalget forelagte Realitet: Organisations- og Overenskomst-Tilhørighed, afsiger Grænseudvalget paa Grundlag af det ovenfor anførte følgende

Kendelse:

De i Sagen omstridte Arbejdere bør overflyttes til Keramisk Forbunds Overenskomst- og Organisationsomraade.

København, den 28. September 1938.

P. G. V.:
Sigv. Hellberg.

Nye Bøger.

Nordens Enhed.

Henning Nielsen: Nordens Enhed gennem Tiderne. 3 Bind. Pris Kr. 28,50. Nordisk Forlag.

Tanken om Nordens Enhed har været levende gennem Aarhundreder og er søgt virkeliggjort paa forskellig Maade. Den politiske Enhed i Form af en Forening af de tre nordiske Riger var en skøn Tanke, der forlængst er opgivet, men det økonomiske og kulturelle Samarbejde er med kortere eller længere Afbrydelser fortsat gennem Tiderne og har netop i Øjeblikket antaget et større Omfang end nogensinde tidligere. De økonomiske og politiske Vanskeligheder, der præger Verden, har ført de nordiske Lande ind i et Samarbejde, der sætter sig dybe Spor paa alle Omraader af det økonomiske og kulturelle Liv. Der er nu skabt fælles Organer, Institutioner og Tidsskrifter for nordisk Samvirke, en Række nationale Erhvervsorganisationer og andre faglige Sammenslutninger opretholder et fast Samarbejde, og i 1934 har endelig de nordiske Regeringer skabt et fælles Organ, de saakaldte »Delegationer«, der skal forhandle med hinanden om det økonomiske Samarbejde i Norden.

Med Henblik herpaa kan det siges, at det imponerende Værk om Nordens Enhed gennem Tiderne — 3 store Bind paa tilsammen over 1400 Sider — som cand. jur. Henning Nielsen har udsendt paa Nyt Nordisk Forlag, kommer i det rigtige Øjeblik. Forfatteren giver her et samlet Overblik over Nordens politiske Historie og skildrer det Samvirke, der har fundet Sted paa de forskellige Felter. Periode for Periode undersøger han Aarsagerne til, at Sagen blev rejst, hvad man vilde opnaa ved det nordiske Samarbejde, hvilken Form dette skulde have og antog saavel som de Momenter, der har hemmet og har fremskyndet Sagen. Linien søges ført ubrudt frem fra de ældste Tider til vore Dage. De forskellige Former for nordisk Enhedspolitik behandles i Sammenhæng og atter i Sammenhæng med den almindelige internationale Politik, som Led i denne, saavel som i de almindelige økonomiske og ideologiske Strømninger i Europa.

I sit Værk omtaler Forfatteren ligeledes Arbejder-Skandinavismen, som han betegner som et yderst vigtig Led i det nordiske Samarbejde. Allerede i 1866 blev der gjort et Forsøg paa at etablere faste Forbin-

delser mellem de da bestaaende Arbejderforeninger af forskellige Afskygninger, men Samarbejdet mellem Nordens Arbejderorganisationer antog dog først fast Form i 1886 med Afholdelsen af den første skandinaviske Arbejderkongres. Skildringen af denne Del af det nordiske Samarbejde er ligeledes ført op til vore Dage.

Forfatteren drager ikke nogen Konklusion i sit store Værk, men lader Kendsgerningerne tale for sig selv, hvad de ogsaa gør. Der foreligger her en stor og righoldig Materialesamling, hvis Studium kan anbefales enhver, der interesserer sig for Nordens Historie og det nordiske Samarbejde, der ikke mere er en skøn Drøm, men en yderst betydningsfuld Realitet, som det ikke mindst er Arbejderbevægelsens Opgave at støtte og fremme paa alle de Felter, der omspændes af dens Virksomhed.

Nyt fra Udlandet

LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE. Den faglige Landsorganisation i Sverige har udsendt sin Beretning for 1937. Ved Aarets Udgang omfattede Landsorganisationen 41 Forbund med 840.234 Medlemmer, deraf 125.067 Kvinder. Den største tilsluttede Organisation er Metalarbejderforbundet med 146.816 Medlemmer, den mindste Skorstensfejernes Forbund med 529 Medlemmer.

De under Landsorganisationen hørende 41 Forbund havde ved Udgangen af 1937 en samlet Formue paa 96,5 Mill. Kr., mens Landsorganisationens egen Formue beløb sig til omtrent 17 Mill. Kr., ialt saaledes over 113 Mill. Kr. Dertil kommer saa de ikke ubetydelige Kassebeholdninger i Forbundenes Afdelinger.

I Kontingent til Landsorganisationen har Forbundene i 1937 indbetalt godt 3 Mill. Kr.

Ved Udgangen af 1937 var der indenfor de 41 Forbunds Organisationsomraade i Kraft 11.688 kollektive Overenskomster omfattende 47.316 Arbejdsgivere og 847.903 Arbejdere, heraf 742.987 organiserede.

EN FAGFORENINGSLOV I RUMÆNIEN. Den rumænske Regering har i September Maaned vedtaget en ny Fagforeningslov, der træder i Kraft i December 1938. Ifølge Loven opløses de gamle Fagforeninger og deres Landsorganisation, og i deres Sted træder de efter italiensk Mønster oprettede saakaldte Korporationer, altsaa Fagforeninger under Statens Kontrol. Der skal endvidere oprettes en særlig Fritidsorganisation. Førerprincippet indføres overfor Arbejderne, og Medlemsskab i internationale Organisationer er forbudt. Uden Arbejdsministeriets særlige Tilladelse maa ingen Arbejderrepræsentant deltage i internationale Konferencer og Møder. Fagorganisationernes Opgave er ifølge Loven Varetagelse af faglige Interesser, Omsorg for den faglige Videreuddannelse samt for Arbejdernes moralske og patriotiske Opdragelse.

Fagforeningerne har protesteret mod denne Lov og fremhævet, at deres Uafhængighed er Betingelsen for deres Eksistens. Ligeledes henvises til, at Organisationsfriheden er sikret i Landets Forfatning. Med Henblik paa, at Fagforeningerne er ret svage og i de fleste Fag kun omfatter faa pCt. af Arbejderne, synes der ikke at være nogen Mulighed for at forhindre, at de frie Arbejderorganisationer i Rumænien falder som Offer for Fascismen.

FAGLIG SAMLING I SVERIGE. Det svenske Jernbaneforbunds udvidede Bestyrelse har behandlet og tiltraadt et Forslag angaaende en Sammenslutning med Lokomotivførernes og Konduktørernes Forbund, som allerede har givet Planen sin Tilslutning. Der vil nu blive indkaldt en ekstraordinær Kongres til endelig Afgørelse af Sammenslutningsspørgsmaalet.

TRANSPORTARBEJDERNES INTERNATIONALE KONGRES. International Transportarbejder-Føderation holdt i Begyndelsen af November Kongres i Luxemburg i Overværelse af 170 Delegerede og Gæster. Af Internationalens rundt 2 Mill. Medlemmer var omtrent 87 pCt. repræsenteret paa Kongressen.

Beretning og Regnskab for den treaarige Beretningsperiode godkendtes. Kongressen behandlede og forkastede et af det engelske Forbund stillet Forslag om Centralisering af den internationale Fagbevægelse, hvorefter Den internationale faglige Central skulde omfatte baade de faglige Landsorganisationer og de internationale Fagsekretariater, der saaledes skulde fungere som Underafdelinger af den fælles Internationale.

Til Formand genvalgtes *Charles Lindley,* Sverige, og til ny skandinavisk Repræsentant i Generalraadet valgtes *Chr. Vejre,* Dansk Jernbaneforbund.

Kongressen vedtog Udtalelser om Kampen mod Fascismen og om den internationale politiske Situation. I Forbindelse med Kongressen holdtes særlige Sektionskonferencer, der tog Stilling til 40 Timers Ugen og en Del andre Spørgsmaal vedrørende de forskellige Branchegruppers Arbejdsforhold.

DEN FAGLIGE ORGANISATIONSPROCENT I FORSKELLIGE LANDE. En Statistik om Fagbevægelsens Udbredelse i de forskellige Lande med Landsorganisationernes Medlemstal ved Udgangen af 1937 som Beregningsgrundlag viser, at den svenske Landsorganisations Medlemstal udgjorde 13,4 pCt. af Landets samlede Befolkning.

I anden Række kommer den franske Landsorganisation med 12,9 pCt. og derefter Danmark med 12 pCt., Norge med 11 pCt., England med 9,9 pCt., Belgien med 6,9 pCt., Svejts med 5,3 pCt., Holland med 3,4 pCt. og Finland med 1,1 pCt.

Saafremt man i denne Opgørelse, som vi gengiver efter svensk »Fackföreningsrörelsen«, havde medtaget ikke blot Landsorganisationernes Medlemmer, men det samlede Antal fagorganiserede Arbejdere i vedkommende Lande, vilde der dog ske Forskydninger i Landenes Rækkefølge, og i saa Tilfælde vilde ogsaa Danmark have indtaget en endnu gunstigere Plads.

Den internationale Arbejdsorganisation.

Forvaltningsraadets 85. Møde.

Forvaltningsraadet for den internationale Arbejdsorganisation holdt sit 85. Møde i London den 25.—27. Oktober. Efter at den britiske Arbejdsminister havde hilst Mødet Velkommen paa Regeringens Vegne, drøftede Mødet Problemet om internationalt Samarbejde vedrørende de *offentlige Arbejder*. En Del Forslag var forelagt fra den internationale Kommission for offentlige Arbejder, der begyndte sit Arbejde i Juni 1938. Forslagene angik væsentligst Staternes Indberetninger om de offentlige Arbejder.

Beretningen fra Mødet i Genève i September med Sagkyndige fra 10 Lande til Behandling af *Silikose-Spørgsmaalet* godkendtes.

Mødet drøftede derpaa de trufne Beslutninger paa den sidste internationale Arbejdskonference. En af disse omhandler *Arbejdstidsnedsættelse i Transporterhvervet* (Landevejstransport ikke indbefattet), og Mødet besluttede med 17 Stemmer mod 7 at indkalde en teknisk Tre-Parts-Konference i Marts 1939 til Behandling af Jernbanetransporten med Henblik paa dette Spørgsmaals Optagelse paa Dagsordenen til Arbejdskonferencen i 1939. Styrelsesraadet vil senere undersøge, hvilke yderligere forberedende Møder der kan blive Tale om angaaende Transport til Vands (indenrigsk Skibsfart) og i Luften.

Man drøftede derpaa en Beslutning fra Arbejdskonferencen om Afholdelse af en *Konference for amerikanske Stater*. Efter Indbydelse fra Kubas Regering besluttedes det at afholde Konferencen i Havanna i Slutningen af 1939. I denne Forbindelse blev det fra Arbejdernes Delegerede paapeget, at denne Konference kunde bidrage til Løsningen af de stadig mere paatrængende Problemer, som den europæiske Udvandring som Følge af de politiske Forfølgelser stiller. Den amerikanske Konference vil bl. a. drøfte Oprettelse af Kontorer for Ind- og Udvandring og Koloniseringen.

Den internationale Arbejdskonference i 1939 vil blive aabnet den 8. Juni.

Formanden, Paul Berg, indbød Styrelsesraadet til at afholde sit Møde i Efteraaret 1939 i Oslo. Indbydelsen blev akcepteret.

Styrelsesraadets 86. Møde afholdes fra 30. Januar til 4. Februar 1939 i Genève.

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejdsmænd.

Den 21. Oktober forhandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen en Del Uoverensstemmelser mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og *Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer* angaaende Arbejdsforhold i Vejle Havn.

Mødet sluttede med, at man enedes om at lade de foreliggende Uoverensstemmelser afgøre ved faglig Voldgift. Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig derefter sin Stilling.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 7. November forhandledes angaaende en af Arbejdsmænd iværksat Arbejdsstandsning paa *N. M. Bak & Søn, A/S's* Arbejdsplads paa Fælleskraftstationen i Odder, og man enedes om følgende:

1) Arbejdet genoptages omgaaende af de til Arbejdet i den normale Arbejdstid nødvendige Arbejdsmænd.
2) Arbejdsgiverne forbeholder sig at indbringe Sagen for D. f. V., ligesom Arbejdernes Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling til Sagen.

Ved et Fællesmøde den 14. November behandledes en Klage fra Chaufførernes Fagforening over Underbetaling af 3 Chauffører hos *Vognmand A. J. Hansen*, Glostrup.

Man enedes om, at Vognmand Hansen den 1. December til fuld Afgørelse af Sagen betaler 500 Kr. til Chaufførernes Fagforening.

En Uoverensstemmelse mellem *Dansk Arbejdsmandsforbund og Centralorganisationen af Vognmænd i København og Omegn* vedrørende Gyldigheden af Opsigelsen af Aftalen af 6. Juni 1936 om en særlig Ordning med Hensyn til Afspuling af Tromlevogne udenfor normal Arbejdstid, behandledes paa et Fællesmøde den 14. November.

Man enedes om at henvise Sagen til Afgørelse ved en faglig Voldgiftsret med Landsdommer Drachmann Bentzon som Opmand.

Bageriarbejdere.

Ved en Forhandling den 6. Februar mellem *Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og Kiks-, Biscuit- og Vaffelfabrikerne* enedes Parterne om, at Overenskomsterne mellem Forbundet og de enkelte Virksomheder skulde samarbejdes til en fælles Overenskomst, og Forsøg herpaa er gjort ved 2 Møder i Arbejdsgiverforeningen, henholdsvis den 24. Oktober og 8. November.

Da Stillingen fra Arbejdsgiverside stadig er den, at man nægter at gaa med til en overenskomstmæssig Aftale for Kvinder under 18 Aar,

er begge Møder endt uden Resultat, og Forbundet har derfor forbeholdt sig sin Stilling med Hensyn til dette specielle Overenskomstomraade.

Mellem Bageri- og Konditoriarbejderforbundet og *Biskuitfabriken »Dan«* var opstaaet Uoverensstemmelse om en uorganiseret Arbejderske, der i Strid med Overenskomsten var beskæftiget 4 Timer pr. Dag.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 2. November enedes Parterne om følgende Ordning:

Forsaavidt den paagældende Arbejderske lader sig organisere, vil Arbejdet (4 Timer pr. Dag) kunne fortsættes for en maanedlig Løn af 100 Kr., idet man fastslaar, at den her trufne Aftale ikke kan virke præjudicerende.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere.

I Anledning af en Klage fra Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund over, at *Firmaet Max Mauritzen & Co.*, København, efter at Overenskomsten var opsagt af Forbundet til 1. Oktober d. A. havde afskediget Forbundets Medlemmer, afholdtes der den 7. November et Møde hos Højesteretssagfører J. Hartvig Jacobsen, i hvilket Møde en Repræsentant fra D. s. F. deltog.

Fra Forbundets Side paastodes, at der forelaa en ulovlig Affolkning og at der af en Driftsleder, en Lærling og en Metalsliber udførtes Arbejde, der var omfattet af Overenskomsten.

Fra Arbejdsgiverside benægtedes dette pure og man hævdede, at Firmaet var ophørt med at virke paa de Omraader, der vedrører Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere. Fra Arbejdsgiverside foresloges, at Firmaet genoptog Virksomheden og at Jern- og Metalindustriens Overenskomst blev gældende.

Fra Arbejderside foresloges den gamle Overenskomst, med en Lønforhøjelse hvorom der kunde forhandles.

Enighed opnaaedes ikke, men man traf Aftale om et nyt Møde, der fandt Sted den 14. November. Her enedes man om en Overenskomst i Stedet for den Overenskomst, der var bragt ud af Virke ved, at Virksomheden havde været lukket efter Overenskomstens Opsigelse og Udløb.

Malere.

En Klage fra Malerforbundet over, at et Medlem af Centralforeningen af Malermestre under Arbejdsgiverforeningen, *Malermester Licht*, Holstebro, beskæftiger en ung Mand, der staar i Lære andetsteds, til Underbetaling, behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 11. November.

Arbejdsgiverne hævdede, at Malermester Licht intet havde med den unge Mands Beskæftigelse at gøre, men at det var en uorganiseret Malermester Nybo, der havde antaget og beskæftiget omtalte unge Mand.

Herefter besluttede Forbundet at rejse Klage overfor Malermester Nybo.

Kvinder.

Ved et Fællesmøde den 8. November i Arbejdsgiverforeningen behandledes en Klage fra Kvindeligt Arbejderforbund over, at *A/S Konservesfabriken »Gubben«* havde afskediget en kvindelig Arbejder, der var Kammeraternes Tillidsmand paa Fabriken.

Sagen diskuteredes og afsluttedes med de faldne Udtalelser.

Da *Skandinavisk Lynlaasfabrik* i overvejende Grad beskæftigede uorganiserede Kvinder, havde Kvindeligt Arbejderforbund anmodet om Sanktion til at iværksætte Strejke overfor Virksomheden.

Saaledes foranlediget indkaldte D. s. F. Parterne til Forhandling og efter 2 Møder enedes man om følgende Overenskomst:

Følgende Lønninger bibeholdes:

Kvinder mellem 16 og 18 Aar:

	pr. Time	pr. Uge
Begyndere:		
De første 3 Uger	50 Øre	24,00 Kr.
De næste 2 Maaneder .	55 -	26,40 -
Derefter	65 -	31,20 -
18 Aar og derover:		
De første 3 Uger	60 -	28,80 -
De næste 2 Maaneder .	62 -	29,76 -
Derefter	72 -	34,56 -
Under 16 Aar	40 -	19,20 -

Iøvrigt tiltræder Virksomheden den til enhver Tid mellem Jern- og Metalindustriens Sammenslutning og Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark gældende Overenskomst.

Fabriksopslaget af 13. Oktober 1938 er annulleret, og Personalet kan herefter frit indmelde sig i Kvindeligt Arbejderforbund.

Sagen er hermed bortfaldet.

Snedkere.

Den 9. November behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen en Klage fra Snedkerforbundet over, at *Tømrermester Enoch Petersen*, Glostrup, under Henvisning til en Bestemmelse i Overenskomsten, der aldrig tidligere var blevet fulgt i Praksis, havde nægtet at godkende en Regning.

Enighed opnaaedes ikke, hvorefter Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Den 17. November behandledes ved et Fællesmøde en Uoverensstemmelse mellem Snedkerforbundet og *Radiofabriken »Always«* angaaende Beskæftigelsen og Aflønningen af kvindelige Arbejdere paa Radiofabriken, samt Forbundets Berettigelse til at optage kvindelige Arbejdere.

Efter at de foreliggende Klager var behandlet, vistes de tilbage til Forhandling mellem Snedkerforbundet og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning, idet Parterne iøvrigt forbeholdt sig deres Stilling.

Typografer.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 13. Oktober behandlede man en Uoverensstemmelse mellem Dansk Typografforbund og *Firmaet Engelsen & Schrøder.* — Sagen forholder sig saaledes, at Firmaet for 5—4 Aar siden er indgaaet paa en Overenskomst med Typografforbundet, i hvilken Firmaet tilpligtes at beskæftige Medlemmer af Typografforbundet ved det Arbejde, som er omfattet af Overenskomsten. Denne Bestemmelse har Firmaet tilsidesat og Fællesmødet sluttede med følgende Resultat:

Man enes om i Forbindelse med de løbende Forhandlinger mellem Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Papirvareindustrien, Dansk Typografforbund og Bogbinderforbundet i Danmark at søge den foreliggende Uoverensstemmelse løst, idet Forbundet forbeholder sig Sagens videre Forfølgelse, for saa vidt de ovennævnte Forhandlinger ikke indenfor en rimelig Frist fører til et positivt Resultat.

Dansk Typografforbunds Københavns Afdeling havde indbragt en Klage over, at Medlem af Dansk Litograflaug, *Firmaet C. A. Mortensen & Co.,* havde etableret Weekend paa Trods af Overenskomstens Arbejdstidsbestemmelser.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 9. November erkendte Litograflauget, at der forelaa et Tarifbrud, men vilde ikke indgaa paa, at der i den Anledning betaltes en Bod, hvorefter Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 10. November behandledes i Henhold til Forlig af 20. September ved D. f. V. Dansk Typografforbunds Standpunkt overfor *Skotøjsfirmaet »Hector«* hvad angaar Etablering af Konflikt, idet Overenskomsten af Forbundet maatte betragtes som ikke værende indgaaet.

Arbejdsgiverne bestred Forbundets Adkomst til at etablere Konflikt. — Enighed opnaaedes ikke, og Parterne forbeholdt sig derfor deres Stilling.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 15. November behandledes en Klage fra Organisationen af Bladudgivere i Provinserne over at Typografforbundet havde nægtet at udmelde en Typograf, Houlberg Christensen, som *Aarhus Stiftstidende* vil betragte som Formand i Septemberforligets Forstand.

Idet Forbundet fastholdt sin Stilling, enedes man om, at Arbejdsgiverne indenfor de nærmeste 14 Dage skulde fremskaffe Oplysninger om Arbejdsforholdene og tilstille dem til Typografforbundet, der herefter vilde give Udtryk for, om det fastholdt sit Synspunkt.

Tømrere.

Grundet paa en Uoverensstemmelse med Hensyn til Betalingen til en Tømrersvend havde 6 Medlemmer af Dansk Tømrerforbund den 22. Oktober nedlagt Arbejdet hos *Tømrermester Frantz Larsen,* Nykøbing F.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 28. Oktober enedes man om følgende:

1) Arbejdet genoptages straks og senest Mandag Morgen den 31. ds. ved normal Arbejdstids Begyndelse.
2) Tømrermester Larsen betaler Tømrersvend Svend Aage Hansen i Akkordoverskud 56 Kr. 84 Øre samt Akkordudbetaling for 44½ Times Akkordarbejde i Ugen indtil Fredag den 21. Oktober.
3) Der nedsættes en faglig Voldgiftsret til Afgørelse af det omstridte Arbejdes Kvalitet, herunder ogsaa om den omstridte krævede Timelønstime.
4) Til fuld Afgørelse af den uvarslede Arbejdsstandsning betaler Dansk Tømrerforbund et Beløb af 150 Kr. til Tømrermester Frantz Larsen.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2551:

Mejerister paa Sottrup, Lunding og Dybbøl Andelsmejerier.

Mælkeriindustriarbejderforbundet, der staar udenfor De samvirkende Fagforbund, har en Konflikt løbende med tre sønderjydske Mejerier, Sottrup Andelsmejeri, Lunding Andelsmejeri og Dybbøl Andelsmejeri. I Henhold til Arbejdsdirektoratets Afgørelse henregnes disse Landmejerier med Kørsel i Købstæderne til Bymejerierne; men i Henhold til Forligsinstitutionens Mæglingsforslag har Dansk Mejeristforbund, der staar under De samvirkende Fagforbund, Overenskomst for den Slags Landmejerier.

Dansk Mejeristforbund har derfor maattet yde disse Mejerier Arbejdskraft, men havde nu meddelt Mejeriernes Arbejdsgiverforening, hvoraf disse Mejerier er Medlem, at det vilde trække Arbejdskraften væk, saa længe Konflikten var løbende.

Arbejdsgiverforeningen indklagede straks paa sine Medlemmer: Sottrup, Lunding og Dybbøl Andelsmejeriers Vegne De samvirkende Fagforbund for Dansk Mejeristforbund for Den faste Voldgiftsret, og Sagen forhandledes og procederedes paa et Møde i Retten den 17. September 1938.

Forlig blev forgæves forsøgt. Under Hensyn til Sagens særlige Beskaffenhed og Ønskeligheden af at faa en hurtig Afgørelse, henstillede Parterne til Retten at afgøre Sagen paa Stedet uden Affattelse af en udførligere motiveret Kendelse.

Retten afgjorde derefter Sagen paa følgende Maade:

Da Dansk Mejeristforbund har en Overenskomst med Mejeriernes Arbejdsgiverforening, maa der paahvile Mejeristforbundet en Forpligtelse til saa vidt muligt at skaffe Mejerierne fornøden Arbejdskraft, og denne Forpligtelse kan ikke fortrænges ved, at Mælkeriindustriarbejderforbundet — med hvilket Mejerierne ikke har Overenskomst — har etableret Konflikt overfor Mejerierne og ejheller derved, at der af Arbejds-

direktoratet er truffet den i Sagen nævnte Afgørelse angaaende Grænserne for Arbejdsløshedskassernes faglige Omraader.

Herefter er den af Forbundet adviserede Uddragelse af Arbejdskraft fra Mejerierne ulovlig.

Sagens Omkostninger 300 Kr. betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Parterne paahørte Oplæsningen af Afgørelsen og erklærede sig enige i — under Hensyn til den foreliggende Sags ganske særlige Omstændigheder — ikke at ville paaberaabe sig Afgørelsen som Præcedens i fremtidige Sager.

Sag Nr. 2549.

Smede og Maskinarbejdere hos A/S Smith & Co., Odense.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 21. Oktober 1938 i Sag Nr. 2549: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark for A/S Smith & Co., Odense, mod De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Efter at A/S Smith & Co., Odense, havde indberettet til Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark, at det i visse givne Tilfælde havde været nødvendigt, at enkelte af Arbejderne havde maattet arbejde i Middagspausen, ligesom det havde været paakrævet at udføre presserende Overarbejde, men at de Folk, man havde villet anvende hertil, uden videre havde nægtet at efterkomme Firmaets Anmodning, anmodede Sammenslutningen i Skrivelse af 10/3 1938 bl. a. Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund om, at Spørgsmaalet gjordes til Genstand for voldgiftsretlig Behandling.

Herefter afholdtes der den 21/3 Mæglingsmøde og den 5/4 Timandsmøde, begge uden Resultat.

I Skrivelse af 3/6 anmodede Sammenslutningen Forbundet om, at Spørgsmaalet om, hvorvidt Arbejderne var berettigede til at kræve særlig Betaling for Arbejde i den normale Spisepause, bragtes videre til Afgørelse af en faglig Voldgiftsret.

Da Forbundet i Skrivelse af 25/6 vægrede sig ved at lade Sagen, som det i første Række betragtede som et Spørgsmaal om Arbejdernes Ret til at holde deres Spisetid, afgøre ved faglig Voldgift, har Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere inden for Jern- og Metalindustrien i Danmark og dennes Medlem A/S Smith & Co., Odense, under nærværende Sag indklaget De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund for Den faste Voldgiftsret for Brud paa »Fælles Værkstedsregler« og de mellem Parterne gældende Regler for Behandling af faglig Strid, idet der er nedlagt Paastand om, *at* Arbejdsvægringen er ulovlig som stridende mod »Fælles Værkstedsregler«, *at* Vægringen ved at lade Sagen afgøre ved faglig Voldgift er et Brud paa de gældende Regler for Behandling af faglig Strid, og *at* der for disse Overenskomstbrud paalægges Forbundet en Bod fastsat efter Rettens Skøn.

De Indklagede paastaar Frifindelse.

Parterne har erklæret sig indforstaaede med, at Retten foreløbig kun afgør Spørgsmaalet, om det indklagede Forbund har været berettiget til at nægte at lade det rejste Spørgsmaal afgøre ved en faglig Voldgift.

Ifølge § 4 i de mellem Forbundet og Sammenslutningen siden September 1902 gældende »Regler for Behandling af faglig Strid« er det en Betingelse for, at Fagets Voldgiftsret kan træde i Virksomhed, at begge Parter ved hvert enkelt Stridsspørgsmaal forpligter sig til at underkaste sig Voldgiftskendelsen og fraskriver sig Retten til at søge Spørgsmaalet paakendt ad almindelig retslig Vej.

Efter denne Bestemmelses Ordlyd, og saaledes som den ogsaa maa antages anvendt gennem Aarene, har hver af Parterne en ubetinget Ret til at vægre sig ved at lade et hvilketsomhelst Spørgsmaal afgøre ved faglig Voldgift, og der maa derfor gives de indklagede Medhold i, at deres Vægring ikke har betegnet et Brud paa Fagets Voldgiftsregler, uden at det under denne Del af Sagen findes fornødent at komme ind paa Forbundets Begrundelse af sin Vægring.

Forsaavidt Klagerne under Domsforhandlingen har paaberaabt sig Septemberforligets § 4 i Slutningen som hjemlende en Pligt for de Indklagede til at lade en faglig Voldgiftsret afgøre det rejste Spørgsmaal som vedrørende en Arbejdsgivers Ret til at lede og fordele Arbejdet, kan der ikke gives dem Medhold heri. Thi rent bortset fra, om Septemberforligets § 4 overhovedet kommer til Anvendelse paa et Spørgsmaal om Arbejdsgivernes Ret til at kræve Arbejde udført i Arbejdernes Fritid — og hertil maa efter de Indklagedes Paastand den overenskomstmæssige, ved Opslag paa den enkelte Arbejdsplads fastslaaede Spisetid — i nærværende Tilfælde fra 11,30—13,00 — henregnes —, saa kan Septemberforligets § 4 i hvert Fald ikke medføre, at den ene Part kan tvinge den anden til at lade et Spørgsmaal undergive en faglig Voldgift, naar dette kommer i Strid med Fagets Voldgiftsregler. Noget andet er, om Arbejderne er berettigede til — betinget eller ubetinget — Arbejdsvægring i Tilfælde, hvor den nævnte Udvej staar dem aaben. Men dette Spørgsmaal foreligger ikke nu til Afgørelse.

Som Følge af det anførte vil det indklagede Forbunds Vægring ved at lade det rejste Spørgsmaal afgøre ved faglig Voldgift være at kende berettiget.

Kendelse:

De Indklagede, Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund har været berettiget til at vægre sig ved at lade det i Sagen omhandlede Spørgsmaal afgøre ved faglig Voldgift.

Omkostningerne ved denne Del af Sagen bestemmes til 150 Kr., der betales med Halvdelen af hver af Parterne.

REDAKTØR: CHR. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Alle 12, 2. S., København V. .·. Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 11 * KØBENHAVN DEN 15. DECEMBER 1938 * 35. AARGANG

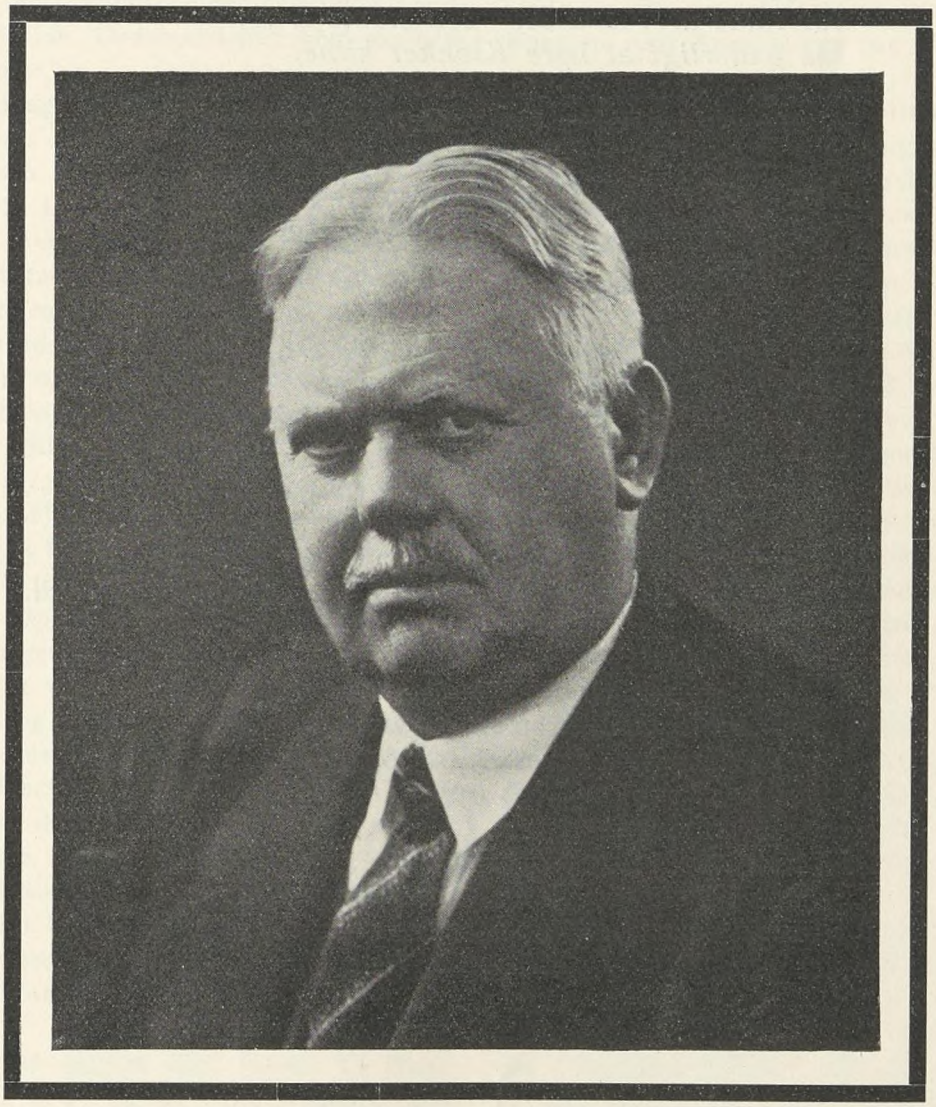

CHR. JENSEN

4. SEPTEMBER 1879 — 3. DECEMBER 1938

Ved

Christian Jensen's Baare

Hans Liv blev levet til den sidste Time,
var fuldt af Virke selv den sidste Dag,
saa underligt at høre Klokker kime,
og se de sortbeklædte røde Flag.
Han smuldret ikke under Sygdoms-Sukket,
der slider Sind og Syn fra Aar til Aar,
han stod i Manddoms-Kraft — saa suste Hugget,
hvor Døden tavs igennem Stuen gaar.

En fremmed Stue, fjernt fra Hjem og Kære,
et fremmed Land og Folk med fremmed Sprog,
men dog hans Kammerater fra de Hære
af Arbejdsfolkets store Verdenstog.
Det var hans Drøm at se de grove Hænder
i Haandslag mødes over Land ved Land,
at se den Dag, hvor Had-Baal ikke brænder,
men Hilsnings-Blus er tændt fra Strand til Strand.

Han faldt med Kraften susende i Sindet,
og Tanker myldrende af Liv og Lyst,
og Dagen mødte frem med Krav, der skinnet
som blanke Faner over Livets Kyst.
Hvem tænkte vel, det var saa sent mod Aften,
vi saa og syntes, det var lyse Dag.
Han faldt paa Højden, og vi sanser Kraften
selv nu, hvor vi skal sænke vore Flag.

Oskar Hansen.

Chr. Jensens Død.

Budskabet om Chr. Jensens pludselige Død den 3. December under et Ophold i Tallinn udløste dyb Vemod og Sorg saavel hos alle dem, der stod ham nær, som i vide Arbejderkredse, hvor han var afholdt som faa og nød almindelig Tillid. I de over 9 Aar, han virkede indenfor De samvirkende Fagforbunds daglige Ledelse, havde han ikke haft en eneste Sygedag. Han var altid oplagt til sit Arbejde, og forinden sin Afrejse den 2. December om Aftenen havde han med sin sædvanlige Energi truffet Aftale om den kommende Tids Arbejde og gjort visse Forberedelser til sin Deltagelse i det forestaaende Møde i Det internationale Arbejdsbureaus Landbrugskommission. Dødsbudskabet kom saaledes aldeles uventet og var derfor et saa meget mere smerteligt Slag for hans Familie, Venner og Medarbejdere.

Chr. Jensen blev kun 59 Aar gammel. Han var født 1879 i Viborg, hvor han lærte Cigarmagerfaget. I en ung Alder kom han til København, og sluttede sig straks til Arbejderbevægelsen. Gennem flere Aar var han sine Kammeraters Tillidsmand i det store Firma A. M. Hirschsprung og Sønner, og i 1913 valgtes han til Formand for Tobaksarbejderforbundets københavnske Afdeling »Enigheden«, hvor han afløste Vilh. Nygaard. I 1918 blev han Formand for Tobaksarbejderforbundet, en Stilling han til sine Kollegers fulde Tilfredshed beklædte i 11 Aar. Indenfor sit Fag har han sat sig et varigt Minde ved Oprettelsen af Tobaksarbejdernes Hus. Det var gennem mange Aar hans Yndlingstanke at rejse et Hjem for Forbundets gamle Medlemmer, og han udførte et stort og uegennyttigt Arbejde for at fremskaffe de fornødne Midler til Husets Opførelse. Han var med Rette stolt og glad, da det omsider lykkedes at gøre denne smukke Tanke til Virkelighed. Ved sit 50 Aars Jubilæum i 1937 gav Tobaksarbejderforbundet synligt Udtryk for sin Anerkendelse af Chr. Jensens store Indsats i Organisationsarbejdet ved at udnævne ham til Forbundets Æresmedlem.

I Aaret 1929 valgtes Chr. Jensen til Næstformand i D. s. F., og da Vilh. Nygaard døde i 1936, blev Chr. Jensen atter hans Efterfølger, denne Gang som Formand for De samvirkende Fagforbund.

Chr. Jensen har været Fagbevægelsen en god Mand. Han veg ikke tilbage for de mange store og nye Problemer, der rejste sig for vor Bevægelse i de senere Aar, men søgte at løse dem i Helhedens Interesse. Ved de utallige Møder og Forhandlinger, han gennem de mange Aar deltog i, havde han kun Højnelsen af Arbejdernes Kaar for Øje, og han stræbte ikke mindst efter at opnaa Forbedringer for de lavestlønnede Arbejdergrupper. Som overalt var det ogsaa her Ønsket om at hjælpe de daarligststillede i Samfundet, der var Rettesnoren for hans Arbejde.

Under de store Overenskomstforhandlinger søgte han at finde frem til en fredelig Løsning af forhaandenværende Stridsspørgsmaal, men skønt modtagelig for andres Meninger og Argumenter, stod han dog altid fast paa de Krav, han mente at Arbejderne var berettiget til at stille og faa gennemført, og han skyede ikke Kampen, naar Arbejdernes Sag gjorde den nødvendig.

Chr. Jensen var stærkt politisk interesseret og deltog fra sin tidligste Ungdom aktiv i det politiske Arbejde. Han var først Medlem af Bestyrelsen for Vælgerforeningen i 6. Kreds og senere indtil 1936 Bestyrelsesmedlem i 12. Kreds Vælgerforening. I 1921 valgtes han til Medlem af Bestyrelsen for Hjælpekassen i København, hvis Formand han var fra 1926 indtil Hjælpekasse-Ordningens Ophør i 1933. Det var et brydsomt og ofte utaknemligt Hverv, som han dog havde de bedste Forudsætninger for at udfylde. Udgaaet fra et fattigt Hjem, hvor Nød og selv Sult var en ikke ukendt Gæst, havde han den dybeste Medfølelse med alle de nødstedte Mennesker, der søgte Hjælpekassen, og de gik aldrig forgæves til Chr. Jensen. Denne hans Virksomhed gjorde ham saa almindelig bekendt for sin store Hjælpsomhed og Retfærdighedssans, at han ogsaa som Formand for De samvirkende Fagforbund hver Dag blev opsøgt af Folk, der bad om hans Hjælp og Bistand i de Anliggender, der laa dem paa Hjertet. Chr. Jensen viste ingen bort, men søgte at hjælpe, hvor han kunde.

I 1925 blev Chr. Jensen indvalgt i Københavns Borgerrepræsentation og har her udført et stort Arbejde paa mange forskellige Omraader. Han var ved sin Død Medlem af den socialdemokratiske Gruppebestyrelse. I de senere Aar havde navnlig Spørgsmaalet om Opførelse af billige Boliger for Aldersrentenydere hans særlige Interesse, og det var ham en stor Glæde at have medvirket til at bringe denne Sag til en heldig Afslutning.

Ved Folketingsvalget i 1935 valgtes Chr. Jensen til Medlem af Folketinget, opstillet af Københavns 4. Kreds. I sin forholdsvis korte Rigsdagsperiode har han særlig bestræbt sig for at faa Ferieloven gennemført i den Skikkelse, hvori den nu foreligger, og han betragtede denne Lov som et af de største sociale Fremskridt, Arbejderbevægelsen har opnaaet i de senere Aar.

I sit arbejdsrige Liv naaede Chr. Jensen saaledes frem til de højeste Tillidsposter i dansk Arbejderbevægelse, men han forblev den jævne og ligefremme Kammerat, han altid havde været. Han sparede sig ikke selv, og ingen Rejse var ham for lang og intet Arbejde for stort, naar det gjaldt Arbejderbevægelsens Interesser. Hans Tid var optaget fra tidlig Morgen til sen Aften, og de mange Møder og de ustandselige Forhandlinger sled ham op før Tiden. Han døde midt i det Arbejde, han elskede og havde viet hele sit Liv.

Chr. Jensen var en Søn af Folket. Dette var hans Stolthed og tillige hans Styrke i Kampen for den Sag, han tjente med hele sit lyse Livssyn, sin urokkelige Tro og utrættelige Virkelyst og som han aldrig svigtede. Det var det arbejdende Folks Tanker og Meninger, han gav Udtryk for gennem sin Gerning. Chr. Jensen er gaaet bort, men hans Værk og hans Minde vil leve videre i vor Organisation og i vor Bevægelse.

Den sidste Rejse.

Fagforeningerne i det halvfascistiske Estland arbejder under trange Kaar. Arbejdernes store Flertal staar endnu fremmed overfor Fagforeningstanken, og Regeringen søger at lægge Hindringer i Vejen for den faglige Virksomhed. I Henhold til en for nogle Aar siden vedtaget Lov har Indenrigsministeren Ret til at afsætte Fagforeningernes Ledelser og indsætte nye, men hidtil har Ministeren dog kun gjort Brug af denne Ret overfor den faglige Landsorganisation, der har faaet en ny Ledelse, der udelukkende bestaar af det herskende politiske Styres Tilhængere, der tilmed ikke tidligere har haft nogen som helst Forbindelse med Fagbevægelsen. De estniske Fagforeninger modsætter sig dog af yderste Evne den af Regeringen tilsigtede Ensretning, og Forbindelserne mellem Landsorganisationens nye Ledelse og de enkelte Fagorganisationer er derfor nu meget løse.

Da der i den seneste Tid har vist sig visse Muligheder for, at de estniske Fagforeninger kan genvinde deres Frihed, havde de faglige Landsorganisationer i de fire nordiske Lande vedtaget at udsende en Delegation til Estland for paa Stedet at søge tilvejebragt Klarhed over Fagbevægelsens Stilling og overveje Muligheden af en Støtteaktion. Det danske Medlem af Delegationen var De samvirkende Fagforbunds Formand, *Chr. Jensen.* Ved en faglig Konference den 3. December i Tallinn blev han pludseligt utilpas og hjulpet op paa sit Værelse i det samme Hotel, hvor Konferencen fandt Sted. Godt 2 Timer senere var Chr. Jensen død som Følge af et Hjerteslag.

— — —

Søndag den 4. December foranstaltede de estniske Fagforeninger og Arbejdernes Enhedsfraktion i Parlamentet en storslaaet Sørgehøjtidelighed for Chr. Jensen. Efter Afslutningen af den kirkelige Ceremoni i Ligkapellet blev Baaren, fulgt af hundrede Fakler — de røde Faner er forbudt i Estland — og en meget stor Menneskemasse ført til »Folkets Hus«, hvis store Sal var smukt pyntet med Laurbærtræer og Blomster. Arbejdernes Sangkor sang, og derefter talte Formanden for den svenske Landsorganisation, *August Lindberg,* den danske Charge d'Affaires, *R. H. Kampp,* samt en Række Repræsentanter for de estniske Arbejderorganisationer.

Mandag Eftermiddag afholdt Arbejdernes Musikforening i Tallinn en Sørgekoncert til Chr. Jensens Ære, og derefter førtes Kisten i Faklernes Skær til Tallinns Havn, hvor den bragtes ombord paa Damperen »Sømeri«. Som Repræsentant for de estniske Arbejdere, Fagforeningerne og Arbejdernes Rigsdagsgruppe, fulgte Rigsdagsmand *Neeme Ruus* med til København.

Torsdag den 8. December modtog Medlemmerne af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg samt de nærmeste Paarørende Chr. Jensens Baare i Havnen paa Nordre Toldbod. Fra Damperens Dæk talte først Rigsdagsmand *Neeme Ruus* paa de estniske Arbejderes og dernæst Næstformand *Knud V. Jensen* paa D. s. F.s Vegne. Kisten blev derpaa baaret i Land af arbejdsklædte Havnearbejdere og kørt til Kapellet paa Bispebjerg Kirkegaard.

— — —

Chr. Jensens Kiste bæres i Land af Arbejdere fra Havnen.

Jordefærden.

Ved en storstilet Sørgehøjtidelighed tog dansk Fagbevægelse Afsked med sin afdøde Fører. Jordefærden fandt Sted Søndag den 11. December fra Bispebjærg Kirkegaards store Kapel, der var smykket med et Væld af Blomster, Dekorationer og Kranse fra Institutioner og Organisationer, Chr. Jensen havde haft Forbindelse med i sit arbejdsrige Liv. Kapellet kunde langtfra rumme de mange Hundrede Deltagere, der var mødt op for at vise Chr. Jensen den sidste Ære.

Ved den smukt pyntede Baare paraderede 12 Faner fra Organisationer, der stod afdøde særlig nær. Faner og Bannere fra ca. 200 andre faglige Organisationer dannede en Flagallé fra Kapellet til Graven.

Sørgehøjtideligheden indledes med Afsyngelse af en af Oskar Hansen skrevet Sang. Derefter talte Overborgmester *Viggo Christensen,* der havde kendt og samarbejdet med Chr. Jensen i 35 Aar. I sin smukke Tale skildrede Christensen sin afdøde Vens Indsats i den faglige og politiske Bevægelse, hans sociale Indsigt og hans Omsorg for de daarligstillede i Samfundet, de arbejdsløse, syge, gamle og trængende. Han omtalte afdødes Arbejde paa det internationale Omraade og gav Udtryk for sin dybeste Medfølelse med Chr. Jensens Hustru, Børn og Slægtninge. Han sluttede med følgende Ord:

Kære Chr. Jensen! Dit rige, men arbejdssomme Liv er forbi. Gennem hele dit Liv har du virket for dine Kammeraters Interesse. Du gav i fuldt Maal dine Evner og din Arbejdskraft. Paa den samlede Arbejderklasses Vegne siger jeg dig Tak for din Indsats i dens Kamp, for din Kærlighed og Trofasthed, for dit Venskab og Kammeratskab. Vi, der blev tilbage, lover dig at føre Arbejdet videre.

Æret være dit Minde!

Det kongelige Operakor sang Pilgrimskoret af Operaen »Tannhäuser«, og kgl. Koncertmester Fritz Dietzmann spillede Schuberts Litani paa Cello.

De samvirkende Fagforbunds Næstformand, *Knud V. Jensen,* talte paa Fagbevægelsens Vegne. Han udtalte, at det fra nær og fjærn var strømmet ind med medfølende Tilkendegivelser i Anledning af Chr. Jensens pludselige Død. Dette var et Vidnesbyrd om, at hans Virke rakte langt ud over vort lille Lands Grænser. Tydeligst har Kammeraterne i Estland givet deres Medfølelse Udtryk, og Knud V. Jensen takkede dem for den smukke Æresbevisning, der derfra var blevet den afdøde Formand til Del.

Knud V. Jensen omtalte den afdøde Formands Arbejde indenfor de enkelte Grene af Arbejderbevægelsen samt den Energi, Flid og Udholdenhed, han altid havde udvist.

»Vi har mistet en Mand, der gerne paatog sig de store Pligter og modigt tog Plads der, hvor de udsatte Poster var. Han viste, at vor Tillid til ham var fuldt berettiget. Intet paalagt Arbejde blev ugjort eller halvgjort, og store er de Spørgsmaal, der i Christian Jensens Formandstid skulde løses og blev løst. For den store Gerning i De samvirkende Fagforbund takker vi vor afdøde Formand.

Vi takker dig, Christian Jensen, for det, du har gavnet den danske Fagbevægelse, ja hele Arbejderbevægelsen. Du skaanede aldrig dig selv. Tak for de Ofre, du har bragt. Vi vil bevare og vi vil ære dit Minde.«

Statsminister Stauning udtalte derpaa nogle Afskedsord ved sin gamle Kollegas og Vens Baare.

»Alle Sider af dansk Arbejderbevægelse har mistet en Kammerat og Medarbejder. Chr. Jensens Indsats spændte over kommunal og social Virksomhed, over Kooperation, politisk Organisation og Politik, men navnlig følte han sig fast knyttet til Fagforeningerne, som alle vi føler det, der har vort Udspring fra Arbejderklassen.

Jeg giver Udtryk for hele Arbejderbevægelsens Taknemmelighed for den Gerning, Christian Jensen fik Lov at udøve. Vi vil bevare Erindringen om den djærve Kammerat, om den flittige og interesserede Forkæmper for Arbejderklassen, hans Kolleger fra Tobaksindustrien vil indskrive hans Gerning i Organisationens Historie, og det socialdemokratiske Parti vil føle Savnet af den Mand, som tilsyneladende havde en lang Arbejdsdag for sig.

Hans Minde vil være æret til sene Tider.«

De kvindelige Tobaksarbejderes Sangkor »Lucretia« sang nu »Jeg er træt og gaar til Ro«, og Operasanger Chr. Frederiksen foredrog Salmen »Den store Mester kommer«. Derefter bar Chr. Jensens nærmeste Paarørende Kisten ud af Kapellet, mens den blev baaret til Graven af Medlemmer af D. s. F.s Forretningsudvalg.

Ved Graven holdt *Pastor Ege* en kort Tale og fremhævede Chr. Jensens gode og retskafne Sindelag, som det havde givet sig Udtryk i hans Kamp for de smaa og svage i Samfundet. Derpaa lyste han Velsignelse over Baaren.

Efter en Sang, sunget af Cigararbejder-Sangforeningen af 1872, talte en Række Repræsen-

Medlemmer af Forretningsudvalget bærer Kisten til Graven.

tanter for udenlandske Arbejderorganisationer.

Neeme Ruus, Estland, udtalte en Tak til Chr. Jensen for hans Indsats i Arbejdet for at samle alle Landes Arbejdere til fælles Virke for de fælles Maal. Han gav Udtryk for de estniske Arbejderes Sorg ved Chr. Jensens Død og lovede paa deres Vegne, at de vilde fortsætte Arbejdet for Virkeliggørelse af de Ideer, som Chr. Jensen kæmpede for.

Generalsekretær *W. Schevenels* fra den faglige Internationale i Paris skildrede Chr. Jensens store Arbejde indenfor den internationale Arbejderorganisation i Genève, hvis Forvaltningsraad han var Medlem af indtil sin Død, indenfor den faglige Internationale og den socialistiske Arbejder-Internationale. Chr. Jensen var en af den internationale Arbejderbevægelses bedste Mænd. »Budskabet om hans Død fyldte os med dyb Smerte og Sorg.«

Den svenske Landsorganisations Formand, *August Lindberg*, bragte en sidste Hilsen fra de svenske Arbejdere, der ligesom de danske Arbejdere sørgede over Tabet af en Forkæmper for den nordiske Arbejderbevægelse. Chr. Jensen døde i et fremmed Land, langt borte fra sin Familie og sine nærmeste Kammerater, men han døde ikke desmindre blandt Venner. Den svenske Landsorganisation takker Chr. Jensen for hans Arbejde i det nordiske Samarbejdets Tjeneste og vil ære hans Minde ved at fortsætte dette Samarbejde i afdødes Aand.

Louhikko fra den finske Landsorganisation udtalte, at hans Organisation delte de danske Arbejderes Sorg over Chr. Jensens uventede Bortgang. Samarbejdet mellem Arbejderorganisationerne i Norden var Chr. Jensens store Maal, og han døde under Arbejdet for at gøre denne Tanke til levende Virkelighed.

Den norske Landsorganisations Sekretær, *L. Evensen*, gav Udtryk for de norske Arbejderes Sorg over Chr. Jensens Død. De norske Fagorganisationer værdsatte hans store Indsats i dansk og nordisk Arbejderbevægelse. Han havde viet hele sin Livskraft til fremme af Arbejdernes Sag, og han døde midt i dette Arbejde.

Chr. Jensens Søn takkede bevæget for den store Deltagelse, og derefter sænkedes Fanerne til Hilsen.

Chr. Jensen var stedt til den sidste Hvile.

Stillingen i Frankrig.

En Bedømmelse af halvtredie Aars faglig Enhedsfrontsarbejde.

Af *Flemming Madsen.*

Den seneste Tids Begivenheder har paa en næsten dramatisk Maade henledt Opmærksomheden paa den franske Fagbevægelses Stilling. Efter den spontane, revolutionære Rejsning i 1936 fulgte en Periode med social Stillingskrig, hvis foreløbige Afslutning var Generalstrejken den 30. November 1938. I alle inden- og udenlandske Kriser har CGT — den faglige Landsorganisation — spillet en betydelig, ofte en afgørende Rolle.

For at forstaa Hovedlinierne i den *indre* Udvikling i CGT, er det nødvendigt at klargøre sig, hvorledes den saakaldte faglige Enhedsfront blev til. Det skete ikke ved Sammenslutning mellem to nogenlunde jævnbyrdige Organisationer. *Det skete ved en organisatorisk og ideologisk Likvidering af den tidligere kommunistiske Landsorganisation, CGTU.* Organisatorisk var der ikke meget at likvidere. CGTU anslaas velvilligt til 150.000 Medlemmer, da Samlingen skete, medens CGT's Medlemstal var paa henved 800.000. Af CGT's Medlemmer var ca. Halvdelen i Organisationer indenfor Stat og Kommune. (En detailleret Medlemsopgørelse for 1931 viser, at af 676.000 Medlemmer i CGT var 87.000 i Jernbaneforbundet, 84.000 i Lærerforbundet, 31.000 i Forbundet for Statsarbejdere, 59.000 i PTT, 10.000 i Sundhedstjenesteforbundet og 38.000 i Forbundet for offentlige Tjenestemænd).

Paa Samlingskongressen i Toulouse i 1936 drøftede man tre Hovedproblemer: 1) Organisationsformerne, 2) Fagbevægelsens Uafhængighed af de politiske Partier og 3) de internationale Forbindelser. I alle tre Spørgsmaal gik Afgørelsen imod de af CGTU stillede Forslag. Den nye CGT beholdt sin hidtidige Organisationsform med fuldstændig Uafhængighed for de enkelte Forbund og indirekte Valg af Ledelsen, der ikke vælges paa selve Kongressen, men i det saakaldte Nationalraad. Da Forbundene kun paa Kongressen stemmer efter Medlemstal, kan der let opstaa Forskel i Majoriteten paa Kongressen og i Nationalraadet. Dette skete bl. a. efter sidste Kongres, der havde en sikker kommunistisk Majoritet, medens Kommunisterne

paa det efterfølgende Nationalraadsmøde var i Mindretal.

I Spørgsmaalet om Fagforeningernes Stilling til de politiske Partier bibeholdt Kongressen i Toulouse den traditionelle Holdning i CGT, hvor man altid har vægret sig imod at gøre Fagforeningerne til Kampplads for politiske Ideer. Kommunisterne kæmpede i 1936 kraftigt imod denne Holdning og fandt Bestemmelsen om, at Tillidsmænd i CGT ikke maa besidde Tillidshverv i politiske Partier for en »uudholdelig Sanktion, i Strid med Uafhængighedens og det faglige Demokratis Aand« (Udtalelse af Semard fra Jernbaneforbundet).

Endelig vedtog Kongressen at bibeholde Medlemsskabet i den Internationale faglige Central (IFC) og tilkendegav derved, at en eventuel international faglig Samling maatte ske paa Grundlag af denne Organisations Love og Principper.

Samlingen fik altsaa Karakteren af en ideologisk Likvidering af den tidligere kommunistiske Organisation CGTU og satte reelt Punktum for den røde faglige Internationales Eksistens.

Begivenhederne i 1936 — Strejkebølgen og den voldsomme Medlemstilvækst — har forrykket Tyngdepunktet i CGT. Denne, der hidtil med nogen Ret kaldtes en »Funktionær-Organisation«, fik nu det store Rykind fra den private Industris Arbejdere. Af de 4.580.000 Medlemmer, CGT talte i 1937, var henved 3,5 Million nytilkomne fra den private Industri. Alene Metalarbejderforbundet opgjorde ¾ Million Medlemmer. Det er paa denne pludselige Medlemstilvækst, Kommunisterne bygger deres Indflydelse. Indenfor de gamle CGT-Organisationer i Statens og Kommunernes Omraade, saavel som i de gamle Fagorganisationer i den private Industri — f. Eks. Minearbejdernes Forbund — har de franske syndikalistiske Traditioner fortsat været holdt i Hævd.

Det vilde være Hykleri at paastaa, at den Tid, der er gaaet siden Samlingskongressen i 1936, har bragt den franske Fagbevægelse nærmere den ideologiske Enhed. Tværtimod. Fransk Fagbevægelse er i Dag mere splittet i de store principielle Spørgsmaal end i mange Aar før. Det kom kraftigt til Udtryk paa dette Aars Kongres i Nantes den 14.—17. November og de umiddelbart foregaaende Begivenheder.

München-Aftalerne skød en alvorlig Kile ind i fransk Fagbevægelse. I de farlige Septemberdage gav den moderate Fagforeningsfløjs Repræsentanter — bl. a. Sekretær i CGT, Rene Belin — adskillige Gange Udtryk for, at »selv en daarlig Ordning er bedre end en sejrrig Krig«. Paa Lærerkongressen nogle Uger forud var Jouhaux blevet Genstand for en meget uvenlig Modtagelse fra pacifistiske Delegerede. Lærerforeningens Formand, Delmas, er selv »absolut Pacifist«, ubetinget Modstander af enhver Tanke om »ideologisk Frihed« og Tanken om at »genoprette Friheden ved Bajonetternes Hjælp«.

Det var ogsaa denne Indstilling, der sejrede, da CGT's Forretningsudvalg den 1. Oktober tog Stilling til Situationen *efter* München. I en Flertalsbeslutning hilste man med Tilfredshed Resultatet af Forhandlingerne i München.

Disse udenrigspolitiske Brydninger har mere end teoretisk Interesse. De blev en af de afgørende Faktorer for Forløbet af Generalstrejken den 30. November. Den Ihærdighed, hvormed Kommunisterne forsøgte at gøre Fagforeningerne til Redskab for *deres* Udenrigspolitik, gav Regeringen Mulighed for at udsprede den Paastand, at Aktionen var rettet imod Regeringens Udenrigspolitik og München-Aftalerne. I samme Øjeblik var hele den offentlige Mening vendt imod Fagforeningerne. Det altovervejende Flertal af det franske Folk er nemlig saa pacifistisk indstillet, at det ikke alene akcepterede München, men endda kan bringes videre endnu.

Paa den i Nantes den 14.—17. November afholdte franske Fagforeningskongres kom Modsætningerne i dette Spørgsmaal klart for Dagen. Variationerne gik fra de mest yderliggaaende Pacifisters »hellere Underkastelse end Krig« til kraftig, nationalistisk betonet Opposition imod München-Politiken. Den af Kongressen vedtagne Flertalsbeslutning blev et Misk-Mask af Pacifisme, Anti-Fascisme og fransk Nationalisme. Den er præget af en uhyggelig Uklarhed, men er for saa vidt kun et træffende Udtryk for hele den franske Befolkning i Dag. Hovedlinien i Resolutionen er dog rent pacifistisk, hvilket ogsaa fremgaar af, at den — i Modsætning til Beslutningerne paa de britiske Fagforeningers Kongres i September — ikke med et Ord tager positiv Stilling til Oprustningen, men taler om »Afrustning under kollektiv Sikkerhed«. Medens de britiske Fagforeninger paa dette Felt klart er gaaet ind for Oprustning netop med Henvisning til Kravet om den kollektive Sikkerheds Politik og Fasthed overfor Diktaturstaterne, viger Flertallet i de franske Fagforeninger i Dag tilbage for at tage Konsekvenserne af sin Politik. Thi »kollektiv Sikkerhed« bety-

der i Dag Oprustning, om det skal være andet end en Frase.

Resolutionen giver iøvrigt Udtryk for Ønsket om en international Regeringskonference med Deltagelse af alle Stater, uanset deres Regeringssystem, »hvorved hvert Land skal sikres Mulighed for paa fredelig Vis at skaffe sig de nødvendige Raastoffer til sin Industri og til Befolkningens Forsørgelse«. Det er som man ser en rent pacifistisk Tanke, *langt videregaaende end München-Forhandlingerne*. Om den skal omsættes i Virkelighed maa det betyde, at man uforbeholdent giver efter for alle Forlangender fra de saakaldte »sultne« Nationer — ogsaa de fascistiske. Det er fuldkommen »Kapitulation« — — et Ord, der er afskyet af den kommunistiske Majoritet, som paa Kongressen vedtog Resolutionen.

Kongressens pacifistiske Mindretal foreslog en Resolution, der i Hovedsagen er identisk med den vedtagne, men blot understreger den pacifistiske Tendens med en Bemærkning om, at Forhandlinger, og ikke Magtmidler *under alle Forhold* skal bringes i Anvendelse ved internationale Forviklinger. Begge de to Resolutioner er enslydende i Kravet om Afholdelse af en international Konference for *alle Verdens Fagforeninger* — et Begreb, der kan blive vanskeligt at definere — til Klarlæggelse af Arbejdernes Stilling til Problemerne, der tænkes drøftet paa en international Regeringskonference. »En Overenskomst mellem Fagforeningerne om disse Spørgsmaal kan danne Udgangspunktet for Dannelse af international faglig Enhed« — siges der.

Nytten af at bringe reformistiske, kommunistiske, anarkosyndikalistiske, anarkistiske og øvrige Fagforeninger af alle Retninger sammen paa nuværende Tidspunkt, saalænge den internationale Arbejderbevægelse indenfor sine egne Rammer konstaterer dybtgaaende Modsætningsforhold, kan i højeste Grad betvivles. Resultatet vil kun blive et Kompromis af endnu større Uklarhed, end der allerede eksisterer.

— — —

Kongressen i Nantes drøftede et andet Hovedproblem: Stillingen til de politiske Partier. Diskussionen havde Karakteren af en voldsom Kritik imod Kommunisterne for deres »Kolonisering« af Fagbevægelsen. Kommunisterne beskyldes for at have gjort Fagforeningerne til Redskab for deres egne politiske Interesser. Man foreslog derfor Forbudet imod Indehavelsen af politiske Tillidshverv udvidet til ogsaa at omfatte Medlemmer af CGT's Forretningsudvalg (hidtil gælder Forbudet kun Generalsekretæren og de 6 Sekretærer), der bestaar af 41 Medlemmer valgt blandt de parisiske Repræsentanter. Kongressens Flertal fastholdt den hidtil gældende Ordning, men vedtog at vælge en Kommission, som skal overvaage, at Fagforeningernes politiske Uafhængighed ikke krænkes.

Disse Spørgsmaal, principielt meget vigtige, men ligesom lidt ved Siden af Dagens store Problemer, optog det meste af Kongressens Tid. Det store aktuelle Problem var imidlertid Døgnets Kamp imod Regeringens Politik. Da de Kongresdelegerede kom til Nantes, indeholdt Morgenaviserne de nye Dekretloves Tekst. En voldsom offentlig Debat begyndte i Pressen, og ikke alene Arbejderne, men ogsaa Middelstanden var bestyrtet over de Byrder, man paalagde dem.

Hovedlinien i Regeringens nye Politik er liberalistisk. Den til Udlandet flygtede Kapital skal ved Prisstigninger, øgede Profitmuligheder og udvidet Bevægelsesfrihed for Kapitalen »lokkes« tilbage. Skattebyrden vender den tunge Ende nedad. Der indføres nye direkte Skatter for 4,2 Milliarder, men de indirekte Skatter paa alle daglige Fornødenheder anslaas til 4,5 Milliarder.

Paa det socialpolitiske Omraade indføres nye Undtagelsesbestemmelser i 40-Timersugen, hvis Princip bibeholdes, d. v. s. at alt Arbejde over 40 Timer ugentlig skal betragtes som Overarbejde. Undtagen i Rustningsindustrien, hvor der faktisk ikke er nogen Grænse for Arbejdstidens Længde. Overarbejdsbetalingen skal dog almindeligvis kun andrage 10% Tillæg, i enkelte Tilfælde 15 og 25%. En væsentlig Ændring indføres paa Feriens Omraade, hvorved alle Feriedage, der hidtil er givet mere end 15 Dage aarligt, kan inddrages af Arbejdsgiverne uden Betaling. Arbejdsgivernes Autoritet forstærkes paa alle Felter.

De franske Arbejdere er meget følsomme overfor Indgreb i de i Foraaret 1936 erobrede Reformer. Det kan imidlertid være nyttigt at paapege, at selv med de af Regeringen gennemførte Ændringer er Frankrig fortsat et Land med en højt udviklet social Lovgivning paa Arbejdstidens, Ferielovgivningens og Overenskomsternes Omraade. Den kraftige Agitation imod enhver Tilpasning, der alligevel viser sig nødvendig, kan let berede saadanne Skuffelser, at Arbejdernes Modstandskraft svækkes og alt prisgives. Alle Kredse indenfor fransk Fagbe-

vægelse synes at have givet efter for Fristelsen til at øve blind Modstand imod enhver Tilpasning — med det Resultat, at *alt* det opnaaede bringes i Fare.

I Stedet for lidenskabsløst at undersøge, hvilke af de nye social-politiske Ændringer, man kunde tilslutte sig og hvilke ikke, gav Kongressen sig hen i en Øjeblikkets Panikstemning og protesterede eenstemmigt. Efter Drøftelserne af de øvrige Spørgsmaal, hvor Meningsforskellighederne var store, havde Kongressen ligefrem et Behov for noget, Enheden kunde manifesteres omkring. Jouhaux forhindrede dog, at man hovedkuls den første Morgen, endnu inden Avisernes Tryksværte var tør, kastede sig ud i en negativ Protest. Ved Afslutningen af Kongresarbejdet vedtog man en Protestresolution og bemyndigede Ledelsen til at organisere Modstanden imod Dekreterne med alle Midler, »Arbejdsnedlæggelse indbefattet«. Samtidig vedtog man at demonstrere den 26. November ved Afholdelse af Møder over hele Landet.

Det er givet, at Jouhaux selv saavel som en stor Del af Kongressens Delegerede herved har villet undgaa, at man kastede Bevægelsen ud i en hasarderet Aktion. Kommunisterne satte imidlertid ind med en voldsom Propaganda imod de »münchenske« Dekreter, og gav ved denne Propaganda Regeringen en Begrundelse til at hævde, at Aktionen var rettet imod Udenrigspolitiken. Selve Beslutningen om Generalstrejke blev truffet Fredag den 25. November, Dagen efter Urolighederne i Renaults Fabriker. Det er givet, at disse Uroligheder, der var fremprovokeret af kommunistiske Agitatorer, skulde tjene som psykologisk Grundlag for Vedtagelsen af Generalstrejken.

Om Generalstrejken den 30. November har Dagspressen over hele Verden bragt Telegrammer, om hvis Sandfærdighed der naturligvis kan diskuteres. Men hvad enten Aktionen lykkedes til 20 eller 30%, *mislykkedes den som Generalstrejke.* Det kan kun skade at lukke Øjnene herfor. En Opgørelse over Strejkens Forløb giver iøvrigt som Hovedresultat, at de ikke-kommunistiske Forbund viste den største Strejkeprocent, alene paa Grund af deres bedre faglige Medlemsdisciplin. Strejken var næsten helt gennemført i Minerne og i det hele taget i de nordfranske Distrikter, hvor de gamle syndikalistiske Traditioner har deres stærkeste Borg. Et Forbund som Lærernes havde det overraskende store Antal strejkende paa ca. 20.000. Men overalt i de private Industrier resulterede Strejkeparolen kun i partielle Strejker.

Jeg har haft Lejlighed til at konstatere, at man i ledende faglige Kredse haabede, at Regeringen vilde give efter i sidste Øjeblik og tilbyde et nyt »Matignon-Forlig«. Naar Regeringen ikke gjorde dette skyldtes det Grunde, som man politisk kan misbillige, men hvis menneskelige Forklaring er nærliggende. Naar en Bevægelse udfordrer Regeringen med et revolutionært Middel som Generalstrejke, er det forstaaeligt, at Regeringen tager sin Chance i Stedet for paa Forhaand at udlevere sig. Generalstrejke er ikke Manøvre, det er Kamp. Det alvorlige ved den mislykkede Aktion bestaar deri, at de Tusinder af Arbejdere, som af Respekt for den organisatoriske Disciplin fulgte Parolen, er udleveret til hensynsløs Hævn fra Sejrherrerne. Modstanden imod Regeringens Politik er ikke blevet styrket, tværtimod.

De skandinaviske Organisationer er ofte blevet opfordret til at tage Lære af Sejrene i Frankrig. De har al Grund til ogsaa at tage Lære af Nederlaget.

Dansk Læder- og Skindarbejderforbunds Kongres.

Den 27. og 28. November afholdt Dansk Læder- og Skindarbejderforbund ordinært Delegeretmøde i København. Foruden Hovedbestyrelse og Gæster var der mødt 26 Delegerede for Forbundets 11 Afdelinger med omtrent 600 Medlemmer.

Efter Formanden, *C. F. Petersens* Aabningstale fik Gæsterne Ordet. De samvirkende Fagforbunds Repræsentant, Sekretær *Eiler Jensen,* bragte en Hilsen fra den faglige Centralorganisation og redegjorde i store Træk for Fagbevægelsens Stilling i Dag og de Resultater, der var opnaaet i Kraft af Samarbejdet mellem Forbundene indbyrdes saavel som mellem Fagbevægelsen og Partiet.

Derefter konstituerede Mødet sig med *K. Knudsen,* og *A. P. Andersen,* Roskilde, som Dirigenter.

Beretning om Virksomheden.

Formanden aflagde derpaa en udførlig Beretning om Forbundets og Arbejdsløshedskassens Virksomhed. Han rettede først en Tak til De samvirkende Fagforbund og til Regeringen for dens Indstilling overfor Arbejdsløshedsproblemet og andre Spørgsmaal af Interesse for Fagbevægelsen og omtalte derefter de vigtigste Sager, Forbundet havde beskæftiget sig med i

Aarene 1935/38. Han redegjorde for de store Overenskomstsituationer og Overenskomstforholdene hos en Del Enkeltfirmaer samt for de Resultater, der herved var opnaaet for Medlemmerne. Dernæst gav han en Oversigt over en Grænsestrid i Vejle og omtalte en Del faglige Voldgiftssager. Efter at have givet en Oversigt over de senere Aars sociale Lovgivningsarbejde: Overarbejdsloven, Ferieloven og Lærlingeloven, sluttede C. F. Petersen sin Beretning med en Række Oplysninger om Arbejdsløshedskassens Virksomhed.

Beretningen diskuteredes og blev enstemmigt godkendt, ligesaa Forbundets Regnskaber, der forelagdes af Formanden.

En Del Lovændringssager behandledes, og der nedsattes et Udvalg til at udarbejde nye Love for Forsikringskassen. Flere særlige Forslag, derunder Bevilling af Støtte til de spanske Arbejdere, henvistes til Forretningsudvalget og Hovedbestyrelsen.

Til Forretningsfører blev *C. F. Petersen* genvalgt med Akklamation. Iøvrigt valgtes til Medlemmer af Forretningsudvalget *H. Duus,* Roskilde, og *Har. Eriksen,* København, og til Hovedbestyrelsen *K. Hector,* København, *V. Jensen,* Roskilde, *O. Sørensen,* Odense, *Th. Sørensen,* Vejle, og *Har. Petersen,* Aarhus. Revisorerne genvalgtes.

I Arbejdsløshedskassen, der ligeledes holdt Delegeretmøde, blev enkelte Lovændringer vedtaget, og der foretoges samme Valg som til Forbundsledelsen.

Mødet sluttede med Leveraab for Dansk Læder- og Skindarbejder Forbund.

Rundskue

ARBEJDERNES TREDJE HØJSKOLE. Planer om Oprettelse af en tredje Arbejderhøjskole har i nogen Tid været under Overvejelse, og Arbejdernes Oplysningsforbund har i den Anledning forhandlet med Autoriteterne i Aarhus om Bygning af Skolen i Nærheden af Aarhus. Endvidere er der forhandlet med Aarhus Byraad om Overdragelse af en Grund egnet til Formaalet. Oplysningsforbundet henvendte sig for nogen Tid siden til De samvirkende Fagforbund vedrørende denne Sag, og D. s. F.s Forretningsudvalg har nu tilsagt sin Medvirken til Løsning af det økonomiske Spørgsmaal, der staar i Forbindelse med Skolens Opførsel. Man kan herefter gaa ud fra, at Arbejdernes tredje Skole bliver til Virkelighed.

I det udarbejdede Overslag regnes der med, at der vil gaa ½ Mill. Kr. til Skolens Bygning.

TELEFONARBEJDERNES OVERENSKOMSTFORHOLD. Centralorganisationen for Telefonstanden i Danmark har opsagt Overenskomsterne med Selskaberne og forhandlet med disse angaaende Lønningerne. Disse Lønforhandlinger er endt uden Resultat. Centralorganisationens Hovedbestyrelse har derfor vedtaget at afgive første Varsel om Strejke overfor Københavns Telefonselskab. Varslet, der blev afgivet den 5. December, omfatter ca. 1000 Telefonarbejdere og kvindelige Lønarbejdere i København, og Strejken træder i Kraft den 31. December ved normal Arbejdstids Ophør.

Der vil formentlig snart blive optaget Forhandlinger i Arbejdsgiverforeningen, og hvis disse skulde strande, vil Forligsmanden sikkert lade høre fra sig.

Uoverensstemmelserne skyldes, at »De samvirkende Telefonselskaber« har nægtet at optage Forhandlinger om de af Centralorganisationens enkelte Afdelinger fremsendte Forslag til Ændringer i de bestaaende Overenskomster, fordi de anser de stillede Lønkrav for altfor vidtgaaende.

ENGROSPRISTALLET. Det af Statistisk Departement beregnede Engrospristal er for November Maaned 110 mod 111 for den foregaaende Maaned og 121 for November 1937. For Importvarer er Tallet i Forhold til den foregaaende Maaned uforandret 111, mens Eksportvarer viser Nedgang fra 113 til 111 og Hjemmemarkedsvarer fra 110 til 109.

TJENERNES OVERENSKOMSTFORHOLD. Paa en Fælles-Generalforsamling d. 7. December i Frederiksberg Beværterforening og Korporationen af Restauratører i København og Omegn vedtoges det enstemmigt at opsige Overenskomsten med Københavns Tjenerforbund til Ophør d. 1. April næste Aar. Overenskomsten omfatter ca. 1200 Mand eller en Trediedel af Forbundets Medlemmer.

Fælles-Generalforsamlingen vedtog endvidere at bemyndige Bestyrelsen til, hvis den finder det nødvendigt, at opsige Overenskomsten med det faglærte Køkkenpersonale.

Restauratørerne ønsker gennemført forskellige Ændringer af Overenskomstens lønmæssige Bestemmelser, saaledes at »Overenskomsten tager mere Hensyn til Virksomhedernes forskellige Klasse og Størrelse«. Det er formentlig Gennemførelse af Lønreduktioner, Restauratørerne tilsigter med deres Overenskomstopsigelse.

Nye Bøger.

En Materialesamling.

Danmark under Verdenskrisen 1929—38. Udarbejdet af Otto Jensen og Viggo Molin Nielsen. Arbejdernes Oplysningsforbund. 143 Sider. Kr. 2,40.

I Tilslutning til tidligere udgivne Materialesamlinger: Arbejderne og Krisen, Danmarks Erhvervsliv, Danmark for Folket og Fagbevægelsen og de økonomiske Problemer har Arbejdernes Oplysningsforbund udsendt en ny Materialesamling: Danmark under Verdenskrisen 1929—38. Bogen giver først en Oversigt over den politiske Udvikling i de sidste 10 Aar og belyser derefter Regeringens Finans-, Valuta- og Erhvervspolitik. Bogen indeholder en meget udførlig Redegørelse for det demokratiske Lovgivningsarbejde, derunder ogsaa for Socialpolitiken og Beskæftigelseslovene. Der gives her en Mængde Oplysninger, der kan gøre god Nytte i Agitationen og i Oplysningsarbejdet.

Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde.

Det aarlige Møde med Arbejdsløshedskassernes Ledelse fandt i Aar Sted den 26. November. Arbejdsdirektør *Vater* gav her en udførlig Oversigt over Arbejdsløshedsforsikringens Virksomhed i det sidst afsluttede Regnskabsaar 1937/38.

Den 1. April 1938 fandtes der 69 statsanerkendte Kasser, hvis samlede Medlemstal beløb sig til 451.771, deraf 71.895 eller 15,9 pCt. Kvinder. I Aarets Løb var Medlemstallet vokset med 20.204 eller 4,7 pCt., en lidt mindre Stigning end i det forudgaaende Regnskabsaar. Halvdelen af Stigningen paavistes inden for Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse, idet denne Kasses Medlemstal forøgedes med 11.427. I Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdsløshedskasse har Fremgangen i Medlemstallet været 1633. Størst procentvis Stigning viser Medlemstallet i Husassistenternes Arbejdsløshedskasse 36,1 pCt., Funktionærernes Arbejdsløshedskasse 23,6 pCt., Landkokkenes Arbejdsløshedskasse 17,4 pCt. og Danske Teknikeres Arbejdsløshedskasse 12,3 pCt.

Kassernes samlede Indtægter var i Aarets Løb: Hovedforsikringen 60.141.615 Kr., Fortsættelseskasserne 28.121.257 Kr., ialt 88.262.872 Kr.; Udgifterne var: Hovedforsikringen 62.892.391 Kr., Fortsættelseskasserne 25.427.800 Kr., ialt 88.320.191 Kr. Forsikringen har i 1937—38 haft omtrent 6 Mill. større Totalindtægt end i 1936—37, men Forsikringens samlede Udgifter er steget med godt 15 Mill. Forklaringen paa denne Udgiftsforøgelse er, at det forløbne Aar har vist større Arbejdsløshed end det foregaaende, og saa er der sket en Omlægning ved Understøttelsesudbetalingen samt foretaget Forøgelse af det aarlige Understøttelsesmaksimum i Fortsættelseskasserne. Hovedforsikringen har haft en Formuetilbagegang paa 2,8 Mill. Kr., Fortsættelseskasserne en Fremgang paa 2,7 Mill. Kr. Den samlede Formue pr. Medlem, der den 31. Marts 1937 udgjorde ca. 206 Kr., var den 31. Marts 1938 paa ca. 197 Kr.

Det samlede Medlemsbidrag pr. Medlem i 1937—38 var ca. 94 Kr., den samlede Understøttelse pr. Medlem 191 Kr. inkl. Brændselshjælp, og den gennemsnitlige Dagpengesats beløb sig til 3 Kr. 48 Øre.

Med Hensyn til den af Direktoratet foretagne Revision af Kassernes Regnskabsførelse udtalte Direktøren, at det sidste Aars Revisioner af de indkaldte Afdelingsregnskaber viser, at man mere og mere nærmer sig det Tidspunkt, hvor det forhaabentlig kan siges, at selve Understøttelsesudbetalingen saavel fra Afdelingstillidsmændenes som fra Hovedkontorernes Side foregaar teknisk korrekt.

Efter Direktørens Beretning fulgte en længere Diskussion, der afsluttedes med den enstemmige Vedtagelse af en af Hovedkasserer A. Johansen foreslaaet Resolution:

> Arbejdsløshedskassernes Repræsentanter, samlede til Aarsmøde den 26. November 1938 med Direktøren for Arbejdsløshedsforsikringen, udtaler deres Tilfredshed med de af Regeringen udfoldede Bestræbelser for at fremme Beskæftigelsen her i Landet.
>
> Aarsmødet maa dog med Beklagelse konstatere, at der stadig er et stort Antal Arbejdsløse, derunder ikke mindst de helt unge og de ældre Arbejdere.
>
> Aarsmødet anser det derfor yderst paakrævet, at der træffes Foranstaltninger til for den forestaaende Vinter at komme de Arbejdsløse til Hjælp, som har opbrugt deres forsikringsmæssige Understøttelse.

Der foretoges derefter Valg af Medlemmer til Arbejdsnævnet. *Johs. Nielsen,* Arbejdsmændene, *P. Hvidtfeldt,* Typograferne, og *Arnold Nielsen,* Formerne, ønskede ikke Genvalg.

Som Medlemmer af Nævnet genvalgtes *Hans Hansen,* Tobaksarbejderne, og nyvalgtes Forretningsfører *Marius Sørensen,* Arbejdsmændene, og *Fru Fanny Jensen,* Kvindelig Arbejdsløshedskasse.

Til Suppleanter valgtes *A. Olsson,* Handels- og Kontormedhjælperne, *Chr. Mortensen,* Murerne, og *A. Lundin,* Typograferne. A. Olsson indtræder i Nævnet ved Aarsskiftet, naar Johs. Nielsen nedlægger sit Hverv.

Under stærke Bifaldstilkendegivelser takkedes de tre fratrædende Medlemmer for deres mangeaarige Virksomhed.

12 Mands Udvalget til Behandling af Spørgsmaal af særlig Interesse, der bestaar af Nævnets 6 valgte Medlemmer og 6 af Aarsmødet udpegede Medlemmer fik følgende Sammensætning:

Hans Hansen, Tobaksarbejderne, *Knud Jensen,* Sadelmagerne, *A. Johansen,* Smedene, *Marinus Sørensen,* Arbejdsmændene, *Fanny Jensen,* Kvinderne, *C. Buus,* Skræderne, *Mathias Nielsen,* Sømændene, *Ingeborg Olsen,* Skotøjarbejderne, *Chr. Mortensen,* Murerne, *A. Olsson,*

Handels- og Kontormedhjælperne, *Lundin,* Typograferne, og *Axel Jensen,* Textilarbejderne. Som Suppleanter: *Edv. F. Olsen,* Malerne, og Hovedkasserer *Chr. Sørensen,* Snedkerne.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2566.

Bryggeriarbejdere paa Carlsberg Bryggerierne.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 11. November 1938 i Sag Nr. 2566: Dansk Arbejdsgiverforening for Bryggeriforeningen og dennes Medlem Carlsberg Bryggerierne mod Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejderforbund.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening for Bryggeriforeningen og dennes Medlem Carlsberg Bryggerierne indklaget Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejderforbund paa resp. 77 og 807 Medlemmers Vegne i Anledning af to overfor Carlsberg Bryggerierne iværksatte uvarslede Arbejdsstemninger, nemlig henholdsvis 7. Juli 1938 og 77 Bryggeriarbejdere fra Kl. 13 til normal Arbejdstids Ophør og den 6. September 1938 af 807 Bryggeriarbejdere fra normal Arbejdstids Begyndelse til Kl. 13. Klagerne har nedlagt Paastand om, at de to Arbejdsstandsninger kendes ulovlige, og at de indklagede Arbejdere, hvis Navne er anført paa to under Sagen fremlagte Fortegnelser (Klagernes Bilag 1 og 2), ikendes Bod.

De Indklagede nedlagde Paastand om, at Sagen afvistes fra Den faste Voldgiftsret som henhørende under faglig Voldgift i Henhold til den mellem Parterne oprettede Overenskomst, og Formalitetsspørgsmaalet har paa Rettens Henstilling med begge Parters Tilslutning været procederet særskilt den 5. November 1938. Efter at Parterne var blevet gjort bekendt med Resultatet af Rettens Votering: at Afvisningspaastanden ikke kunde tages til Følge, har de Indklagede under den paafølgende Realitetsprocedure den 7. s. M., idet de erkender Bodsansvar, principalt paastaaet dette begrænset til ikke over 1000 Kr. for hver Arbejdsstandsning.

Sagens faktiske Omstændigheder er følgende:

Den 7. Juli 1938 iværksatte 77 Bryggeriarbejdere uden noget som helst Varsel Arbejdsstandsstandsning paa Carlsberg Bryggeriernes Mineralvandsfabrik. Anledningen var en Nyetablering, som kom Arbejderne paatværs. Arbejdsstandsningen blev straks indberettet til Bryggeriforeningen, og der afholdtes samme Eftermiddag et Møde mellem Organisationerne, hvor Forbundets Formand erkendte, at Arbejdsstandsningen var iværksat paa et ulovligt og urimeligt Grundlag, og fralagde sig og Forbundet Medansvar for den. Ved Forbundets Indgriben blev Arbejdet genoptaget næste Dags Morgen ved normal Arbejdstids Begyndelse. Carlsberg Bryggerierne forbeholdt sig at føre Sagen videre, men vilde dog foreløbig se Tiden an, inden man foretog Skridt til at effektuere dette Forbehold.

Efter den stærkere Beskæftigelse i Sommertiden blev det ved Sæsonens Afslutning nødvendigt at afskedige nogle Arbejdere, og Meddelelse herom var udsendt til de paagældende. Den 2. September var dette Afskedigelsesspørgsmaal blevet drøftet mellem en Direktør fra Carlsberg Bryggerierne og Fagforeningens Formand. Denne krævede, at de Afskedigelser, der skulde finde Sted, skulde ske efter Anciennitet for Aftapning, Vandfabrik og Udkørsel under eet, saaledes at de i de tre nævnte Afdelinger ansatte Arbejdere, som havde arbejdet paa Carlsberg i de færreste Arbejdsdage, skulde afskediges og eventuelt erstattes med anden Arbejdskraft forflyttet fra en anden Afdeling. Direktionen mente ikke at kunne efterkomme Kravet, fordi det bl. a. drejede sig om Krav om Afskedigelse af Salgsmedhjælpere i Anledning af en i Aftapperiet nødvendig Indskrænkning af Styrken — Direktionen hævder nemlig, at Arbejdet ved Salgsvognene krævede ganske særlige Egenskaber, som ikke enhver Bryggeriarbejder kan ventes at være i Besiddelse af, — hvortil kommer, at der i sin Tid af Bryggeriets Ledelse er givet Forbundet Løfte om saavidt muligt at tage Salgskuskene fra Medhjælpernes Rækker. — Nogle paa Bryggerierne eksisterende Klubber indvarslede til et Møde Mandag den 5. September i Folkets Hus i Enghaveparken. Næste Morgen vægrede 807 Bryggeriarbejdere i de førnævnte Afdelinger sig ved at gaa i Arbejde, før Bryggerierne var gaaet ind paa at foretage Afskedigelserne, saaledes som Arbejderne krævede. Denne Arbejdsstandsning blev straks indberettet til Bryggeriforeningen, der foranledigede Sagen behandlet ved et Møde paa Carlsberg Bryggerierne samme Formiddag, hvor bl. a. Forbundets Formand kom til Stede. Han erkendte, at Arbejdsstandsningen var ulovlig, men da det ikke lykkedes Forbundsledelsen at faa Konflikten endt, maatte Carlsberg Bryggerierne under Protest imødekomme Arbejdernes Krav, da dette var det eneste Vilkaar, paa hvilket man kunde faa Arbejdet genoptaget, og herefter paabegyndtes Arbejdet igen Kl. 13.

Begge Sager har været behandlet paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 5. Oktober, hvor Enighed ikke kunde opnaas, og hvor Arbejdsgiverne forbeholdt sig at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret.

Angaaende Formaliteten bemærkes:

I Overenskomst af 26. September 1907 mellem Bryggeriforeningen og Bryggeriarbejdernes Forbund for Danmark hedder det bl. a.:

»A. Opstaar der Uoverensstemmelse af nogen Art mellem et under Bryggeriforeningen hørende Bryggeri og en eller flere paa det beskæftigede og i Bryggeriarbejdernes Forbund for Danmark staaende Arbejdere, være

sig angaaende indgaaede Overenskomsters Forstaaelse eller om noget andet Punkt vedrørende Arbejdsforholdene paa Bryggeriet, skal følgende iagttages:

1) Vedkommende Arbejder eller Arbejdere skal henvende sig til den nærmeste Overordnede blandt Bryggeriets Funktionærer.

Hvis Uoverensstemmelsen ikke derved ordnes i Løbet af 4 Dage,

2) skal den til enhver Tid opgivne Repræsentant for Bryggeriarbejdernes Forbund paa Bryggeriet henvende sig til Bryggeriets Bestyrer.

Bliver Uoverensstemmelsen heller ikke bilagt derved inden yderligere 8 andre Dages Forløb,

3) forebringes Sagen af Bryggeriarbejdernes Forbund for Bryggeriforeningen eller omvendt.

Kan Uoverensstemmelsen ikke endelig udjævnes ved Forhandling mellem disse Organisationer, eller er Forhandlingen mellem dem ikke afsluttet senest 14 Dage efter, at Sagen af den ene Organisation ved NB. Brev er forebragt for den anden Organisation,

4) afgøres Sagen endelig ved Voldgift.

Som Følge heraf maa Arbejdsnedlæggelse eller kortere eller længere Arbejdsstandsning (Strike, Blokade, Lockout), fra Bryggeriernes eller fra enkelte eller flere Arbejderes Side ingensinde finde Sted.

— — — —

B. — — —

§ 4.

— — — —

(3. Stk.) Der kan i Kendelsen fastsættes en Bøde, som den af Organisationerne er ifalden, der sidder Kendelsen overhørig.

— — — —

C. For Overtrædelse af nogen Bestemmelse i denne eller i anden mellem Parterne bestaaende Overenskomst er den overtrædende Part ifalden Erstatningspligt.

Størrelsen af saadan Erstatning saavel som af Erstatning, som Voldgiftsretten iøvrigt maatte finde Anledning til at fastsætte, samt eventuelt Bøde i Henhold til § 4, 3. Stk., kan for hver enkelt Sags Vedkommende ikke overstige

et Beløb af 1000 Kr., naar Sagen angaar Forhold paa et Bryggeri, hvis Arbejdere henhører under Bryggeriarbejdernes Forbunds Kjøbenhavns Afdeling, og

— — — —

Erstatningens Størrelse i den enkelte Sag afgøres under Hensyn til

1) Antallet af de paa vedkommende Bryggeri beskæftigede Arbejdere,
2) Antallet af de i den foreliggende Sag implicerede Arbejdere og
3) Forholdets Natur iøvrigt.

— — — —

Denne Overenskomst træder i Kraft fra og med den 1. Oktober 1907 og er gældende og løbende for begge Organisationer sammen med de til enhver Tid imellem dem bestaaende Overenskomster, saaledes at den altsaa uden videre Vedtagelse anses som indbefattet (indeholdt) i disse; dog skal den underkastes en Revision inden Udløbet af 2 Aar.

— — — —

Samtidig med denne Overenskomsts Ikrafttræden ophæves alle i nugældende Overenskomster vedtagne Bestemmelser om Formen for Afgørelsen af Uoverensstemmelsen mellem Arbejdsgiver og Arbejdere indenfor de to Organisationer.«

Overenskomsten blev revideret i 1909. I 1934 fremsatte Bryggeriforeningen Forslag til Ændring af Aftalen, et Forslag som dog blev frafaldet, mod at Hovedledelsen for de Indklagede fik Bemyndigelse til at optage Forhandlinger om Ændring i Aftalen. Det er meddelt Bryggeriforeningen, at Hovedledelsen har faaet en saadan Bemyndigelse — gaaende ud paa en a jour-Føring af Maksimums-Erstatningen i Afdeling C til et Beløb, der fastsættes i Forhold til den siden 1907 skete Prisstigning eller Forhøjelse af Lønningerne — men Bryggeriforeningen har ikke senere gjort Skridt til at optage Forhandling. I 1937 har Bryggeriforeningen foreslaaet Afsnit C Stk. 2 og nærmest følgende slettet.

Til Støtte for Afvisningspaastanden har de Indklagede gjort gældende, at Voldgiftsaftalen af 1907, der stadig er i Kraft, henlægger den endelige Afgørelse af alle Uoverensstemmelser til faglig Voldgift. Hensigten har været at udelukke Afgørelse ved de ordinære Domstole. At dette ogsaa har været Bryggeriforeningens Opfattelse fremgaar af, at Foreningen i 1918 i Anledning af en Strejke gik til faglig Voldgift, ligesom Foreningen i 1922 undlod at rejse Sag for Den faste Voldgiftsret angaaende en Strejke paa Bryggeriet »Thor« i Randers, efter at det paa et Fællesmøde mellem Organisationerne var tilkendegivet, at Forbundet vilde paastaa Afvisning. At Forbundet selv har rejst Sag for Den faste Voldgiftsret (Nr. 822) og ikke har paastaaet Afvisning i Sag Nr. 2096 skyldes, at Parterne var enige om at søge Den faste Voldgiftsrets Afgørelse.

Klagerne har heroverfor anbragt, at de paagældende Voldgiftsregler er vedtaget paa et Tidspunkt, der laa forud for Loven om Den faste Voldgiftsret, og at disse Voldgiftsregler ikke kan antages at afskære nogen af Organisationerne fra at indklage ulovlige Arbejdsstandsninger eller andre Brud paa Overenskomsten for den faglige Højesteret, »Den faste Voldgiftsret«. Det vilde ogsaa være altfor urimeligt — hævdes det videre — om Arbejderne efter først selv at have brudt de faglige Voldgiftsregler nu kunde kræve disse anvendt og derved slippe med at betale en Erstatning paa 1000 Kr. Klagerne gør derhos gældende, at Bryggerifor-

eningen i 1918 ikke var Medlem af Arbejdsgiverforeningen, at Bryggeriet »Thor« i 1922 ikke ønskede Sag rejst, og at der i det passerede ikke ligger nogen Anerkendelse af, at Søgsmaal ved Den faste Voldgiftsret skulde være udelukket. Og naar man i 1934 og 1937 foreslog Ændringer i Aftalen, var det netop for at undgaa Proces om Spørgsmaalet; den af de Indklagede foreslaaede a jour-Føring var uden Interesse paa Baggrund af, at Bryggeriforeningen ogsaa dengang var af den Mening, at ulovlige Strejker kunde indbringes for Den faste Voldgiftsret. Endelig har Klagerne bestridt, at der i Sagerne Nr. 822 og 2096 forelaa Enighed mellem Parterne om at indbringe de paagældende Spørgsmaal til Voldgiftsrettens Afgørelse, idet der i begge Tilfælde ensidig blev indgivet Klage.

Retten skal om Formaliteten udtale følgende:

Voldgiftsaftalen af 1907 er, som saa mange andre lignende Aftaler, aabenbart truffet dels for at undgaa Arbejdsstandsninger og dels for at faa en hurtig og faglig Afgørelse med Udelukkelse af de almindelige Domstole. Hertil kom, at ingen af Parterne dengang var tilsluttet nogen af de Hovedorganisationer, der havde underskrevet Septemberforliget, hvorfor der ikke var Adgang til at rejse Sag for »Den permanente Voldgiftsret«. Ved § 4 B i Lov Nr. 81 af 12. April 1910 om Oprettelse af en fast Voldgiftsret bestemtes, at Overtrædelse af kollektiv Overenskomst, »for saa vidt vedkommende Overenskomst ikke indeholder Bestemmelser i modsat Retning«, skulde kunne indklages for Voldgiftsretten, og denne Lovregel er gentaget i § 4 B i den nugældende Lov Nr. 536 af 4. Oktober 1919 om Den faste Voldgiftsret. Hvis det havde været Parternes Mening at udelukke den af Lovgivningsmagten saaledes indstiftede særlige Domstol til Afgørelse af Arbejdsstridigheder fra at paadømme deres Uoverensstemmelser, burde de dengang have truffet en aldeles utvetydig Aftale herom. Da de ikke har gjort dette, og da Klagerne ved det senere passerede ikke kan anses at have givet Afkald paa deres Rettigheder i Henhold til Voldgiftsretsloven, hvortil en udtrykkelig Vedtagelse maatte være fornøden, har Retten som Følge af det anførte forkastet den nedlagte Afvisningspaastand.

Hvad Sagens Realitet angaar, bemærkes yderligere:

De Indklagede erkender, at begge Arbejdsstandsninger har været ulovlige, men hævder, at det er forstaaeligt, at Arbejderne for den sidstes Vedkommende spontant har ladet Harmen løbe af med sig og nedlagt Arbejdet som Protest mod Carlsberg Bryggeriernes Handlemaade, idet denne efter de Indklagedes Opfattelse betegner et Brud paa givet Løfte om, at man ved Afskedigelse skal gaa frem efter Anciennitetsprincippet.

Klagerne, der har erkendt, at Forbundet som saadant straks har iværksat energiske Foranstaltninger til at bringe Arbejdsstandsningerne til Ophør, har derfor ikke ment at kunne kræve Forbundet paalagt Medansvar for Arbejdsstandsningerne, men har kun villet drage de enkelte Arbejdere til Ansvar. Klagerne bestrider, at der er givet Arbejderne noget Løfte, og hævder at have handlet i Overensstemmelse med trufne Aftaler.

Parterne har til Støtte for deres Anbringender henvist til Indholdet af følgende Korrespondance:

Efter at Forbundet ved Skrivelse af 9/10 1930 til Bryggeriforeningen havde paavist, hvilken Betydning det havde for Forbundet, at man ved Afskedigelser fulgte Anciennitetsprincippet, sendte Bryggeriforeningen til samtlige sine Medlemmer den 25/10 saalydende Skrivelse:

»Under Henvisning til vort ærbødige af 13. d. M., som var bilagt Skrivelse af 9. d. M. fra Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejder Forbund, skal vi tillade os at meddele, at det i vor forannævnte Skrivelse omtalte Møde med Forbundets Ledelse har været afholdt i Bryggeriforeningen i Gaar.

Samtidig med, at Forbundet erkendte Bryggeriernes Ret til ved Antagelse af Arbejdere at antage de til Beskæftigelsen bedst egnede, blev fra Forbundets Side stærkt fremhævet den store økonomiske Betydning, Spørgsmaalet om Fremgangsmaaden ved Arbejdernes Antagelse og Afskedigelse havde for Forbundet og dets Medlemmer. Vi har i den Anledning lovet Forbundet at henstille til vore Medlemmer, at der ved Afskedigelse af Arbejdere om muligt i endnu højere Grad end hidtil tages Hensyn til Arbejdernes Anciennitet for derved at bidrage til, at Arbejdernes Ydelse til deres Arbejdsløshedskasse bliver den mindst mulige.

Vi henstiller endvidere til vore Medlemmer, at Afskedigelserne planlægges saa tidligt som muligt, for at Arbejdere, der bibeholdes til særlige Beskæftigelser, og som det ikke er saa let til enhver Tid at erstatte, saavidt muligt udvælges blandt de Arbejdere, som har størst Anciennitet.

Vi skal endvidere tilføje, at i Fald Afskedigelser skulde give Anledning til Forespørgsler, da henstiller vi til vore Medlemmer at gennemgaa Sagen med Forbundet, naar der fra Forbundets Side fremsættes Ønske derom.«

Skrivelse af 29/8 1931 fra Forbundet til Bryggeriforeningen:

»Paa given Foranledning tillader vi os at gøre opmærksom paa, at vor Forstaaelse af Spørgsmaalet »Afsked og Antagelse efter Anciennitet er følgende:

Ved Antagelse og Afsked sammenlægges de Arbejdsdage, som vedkommende Arbejder med kortere eller længere Afbrydelser har haft paa vedkommende Bryggeri, forudsat at Afbrydelserne i intet Tilfælde har været ud-

over 12 Maaneder, idet vi da mener, at det er forsvarligt at regne Vedkommende for nyantaget.

Vi haaber, at den ærede Bryggeriforening i Henhold til de Forhandlinger, der har været ført om dette Spørgsmaal, er ganske enige med os om denne Fortolkning.«

Skrivelse af 3/9 1931 fra Bryggeriforeningen til Forbundet:

»Vi anerkender Modtagelsen af det ærede Forbunds Skrivelse af 29. f. M., hvormed vi har gjort vore Medlemmer bekendt.

Idet vi henviser til Skrivelse af 25. Oktober f. A. til vore Medlemmer om dette Spørgsmaal — hvoraf vi tilstillede Forbundet Genpart — skal vi tillade os at meddele, at vore Medlemmer vel har givet Tilsagn om i videst muligt Omfang at tage Hensyn til de i Skrivelsen fremsatte Henstillinger vedrørende Antagelse og Afskedigelse, men vi skal dog gøre opmærksom paa, at dette Tilsagn maa opfattes saaledes, at Ancienniteten alene ikke kan være ubetinget afgørende, idet selv et vidtgaaende Hensyn til Forbundets Henstillinger dog ikke maa kunne forhindre vore Medlemmer i ogsaa at varetage deres Virksomheders Tarv, og i Tilfælde, hvor der til et bestemt Arbejde kræves særlige Kvalifikationer, maa Hensynet til Ancienniteten vige for de Krav, som de forhaandenværende Forhold stiller, idet vi maa forbeholde vore Medlemmer deres overenskomstmæssige Ret til at anvende de Arbejdere, der efter deres Skøn er bedst egnede til at udføre dette eller hint særlige Arbejde, ligesom vore Medlemmer ikke for at imødekomme Henstillinger om Antagelse eller Afskedigelse efter Anciennitet kan paatage sig at omflytte Arbejdere fra en Afdeling af Virksomheden til en anden

Vi vedlægger Genpart af vor Skrivelse til vore Medlemmer af 25. Oktober 1930.

Vi skal tilføje, at vi har gjort vore Medlemmer bekendt med denne Skrivelse, og vi forventer herefter, at man ved god Forstaaelse fra alle Sider vil finde en saavel for Forbundet som for vore Medlemmer tilfredsstillende Løsning af Spørgsmaalet.«

Efter Sommersæsonen blev opsagt 84 Mand, der dog senere reduceredes til 48, hvoraf 18 var ansat ved Kørselsafdelingen. Forbundet havde krævet 6 af de herefter ved Kørselsafdelingen ansatte afskediget til Fordel for ældre i andre Afdelinger, og det var som Protest mod, at Carlsberg Bryggerierne ikke vilde imødekomme dette Krav, at Arbejdsstandsningen den 6. September blev iværksat. Efter de Indklagedes Fremstilling gælder der den Kotume, at de ved Aftapningen, Vandfabriken og Kørselsafdelingen afløser hinanden, medens Bryggerisiden, nemlig de ved Indbrygning, Lagerkælder og Gærkælder ansatte Personer danner en Gruppe for sig. Klagerne har bestridt, at der foreligger saadan Kotume udover, at man har imødekommet Forbundets Ønsker i det Omfang, Virksomhedens Tarv har tilladt det.

Retten skal med Hensyn til Sagens Realitet udtale følgende:

Ved de Indklagedes egen Erkendelse er det godtgjort, at begge Arbejdsstandsninger har været ulovlige, og de saaledes stedfundne Brud paa Parternes Overenskomst vil være at paadømme efter Voldgiftsretslovens Regler, idet Parternes Voldgiftsaftale, navnlig ogsaa for saa vidt angaar Bestemmelsen om Maksimums-Erstatning kun kan anses anvendelig i Sager for den faglige Voldgift.

I det for Retten oplyste ses der ikke at have foreligget rimelig Anledning til de skete Arbejdsnedlæggelser, og hvad specielt angaar Arbejdsnedlæggelsen den 6. September, findes den mellem Parterne førte Korrespondance ikke at have berettiget Arbejderne til at se Afskedigelserne som Brud paa et givet Løfte, navnlig fordi man ved Skrivelsen af 3/9 1931 ikke har villet paatage sig Pligt til at overflytte Arbejdere fra en Afdeling af Virksomheden til en anden, og naar henses til Arbejdsgivernes almindelige Ret til at lede og fordele Arbejdet heller ikke som Brud paa en Kotume, hvis Omfang ikke er nærmere oplyst. Selv om der saaledes ikke skønnes at have foreligget egentlige formildende Omstændigheder til Formindskelse af Ansvaret, findes der dog ved Fastsættelsen af Boden at burde tages i Betragtning, at der i Forbundet og blandt dettes Medlemmer faktisk har hersket en Vildfarelse med Hensyn til Rækkevidden saavel af Anciennitetsprincippet som af Voldgiftsaftalen. Den Bod, der herefter vil være at paalægge, fastsættes derfor saaledes: 5 Kr. for hver af de 77 Arbejdere og 5 Kr. for hver af de 807 Arbejdere.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., vil være at udrede af de Indklagede.

Kendelse:

De ovenfor omhandlede Arbejdsstandsninger har været ulovlige.

Til Klagerne betaler hver enkelt af de paa de under Sagen fremlagte 2 Lister opførte Arbejdere: 1. Liste 77 Arbejdere en Bod paa 5 Kr. og 2. Liste 807 Arbejdere en Bod paa 5 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

REDAKTØR: KNUD V. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Alle 12, 2. S., København V. ∴ Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 12 * KØBENHAVN DEN 1. JANUAR 1939 * 35. AARGANG

Et Tilbageblik.

Ved Aarsskiftet er det Sædvane og tillige højst formaalstjenligt at se tilbage paa Aaret, der svandt, og foretage en Vurdering af de opnaaede Resultater. Et saadant Tilbageblik viser for Fagbevægelsens Vedkommende, at der i det forløbne Aar er gjort betydelige Landvindinger. *Foruden det lønmæssige Fremstød i Foraaret er der gennemført adskillige Love, der betyder et bemærkelsesværdigt kulturelt og socialt Fremskridt for hele Arbejderklassen.* Fagforeningernes Aktion for den direkte Forbedring af Løn- og Arbejdsvilkaarene er blevet underbygget gennem en Række lovmæssige Foranstaltninger med det Formaal at skabe øget Fritid for Arbejderne og bidrage til en Løsning af det stadig brændende Beskæftigelsesproblem. De herved opnaaede Resultater er af en saadan Art, at 1938 i vor Bevægelses Historie vil blive staaende som et meget betydningsfuldt Aar.

Aarets Hovedbegivenhed paa det faglige Omraade var som sædvanlig *Overenskomstsituationen,* der var den største, der hidtil har foreligget her i Landet, idet den omfattede over 200.000 Arbejdere. Heraf fik omtrent Halvdelen deres Overenskomster fornyet ved Forhandling mellem de direkte interesserede Organisationer, henholdsvis under Hovedorganisationernes Medvirken. For de Forbunds Vedkommende, der ikke havde faaet deres Overenskomster i Orden ad denne Vej, fortsattes Forhandlingerne derefter i Forligsinstitutionen, men først efter fire Ugers Forløb saa Forligsmanden sig i Stand til at fremsætte et Mæglingsforslag, der var meget omfattende og indeholdt 234 Ændringer i Overenskomstforholdene for de forskellige Forbund under De samvirkende Fagforbund og 6, som gjaldt Organisationer udenfor Fagforbundene. Da flere af disse Ændringer tog Sigte paa et stort Antal lokale Overenskomster, udgjorde det samlede Antal Overenskomster, der berørtes af Mæglingsforslaget, rundt 500.

Med Hensyn til Mæglingsforslagets Indhold turde det her være tilstrækkeligt at erindre om, at der blev ydet et Løntillæg paa 6 pCt. til alle i 1937 indgaaede Overenskomster, mens 1936-Overenskomsterne fik et Tillæg paa 7 pCt. I Modsætning til, hvad der var Tilfældet i 1937, blev disse Tillæg ydet til alle Lønninger, d. v. s. Timelønninger, Akkordsatser etc., og der blev altsaa ikke skelnet mellem personlige og overenskomstmæssige Timelønninger, høje eller lave Lønninger eller mellem København og Provinsen. Udover dette generelle Tillæg opnaaedes en Forhøjelse af særlig lave Lønninger med fra 1 til 4 pCt., gradueret efter vedkommende Arbejderes Gennemsnitsfortjeneste. Til Gengæld fik de særlig høje Akkordsatser 1 pCt. mindre end de generelle Tillæg paa henholdsvis 6 og 7 pCt. Tillige bestemtes det, at samtlige Overenskomster skulde gælde i 2 Aar, dog saaledes at et Udsving i Pristallet paa 6 Points giver Ret til Opsigelse til 1. Marts 1939.

De samvirkende Fagforbund saavel som Forbundenes Ledelser anbefalede Mæglingsforslaget til Vedtagelse, og da Parternes Svar den 4. April blev afgivet til Forligsmanden, viste det sig, at Forslaget var vedtaget med solidt Flertal. Arbejderne havde vedtaget med 83.722 (82,1 %) Stemmer imod 18.255 (17,9 %), Arbejdsgiverne

med 71,2% Ja-Stemmer imod 28,8% Nej-Stemmer. Afstemningsresultatet var tydeligt præget af begge Parters Ønske om at naa frem til en Ordning uden Storkonflikt eller Statsindgreb, et Ønske, der ikke mindst var dikteret af Hensyn til vort Lands erhvervsmæssige Forhold.

Udenom de almindelige Overenskomstforhandlinger, men jævnsides med disse, førtes der Forhandlinger om Overenskomsterne i en Række andre Fag, hvor den ene Part eller begge enten stod udenfor Hovedorganisationen eller var indmeldt paa et saa sent Tidspunkt, at Forhandlingsreglernes Bestemmelse om den fælles Udløbstid den 1. Marts ikke kom til Anvendelse. Ogsaa her lykkedes det i det store og hele at forhandle sig til Rette om Betingelserne for Overenskomsternes Fornyelse. Dette var bl. a. Tilfældet for de 20.000 Landarbejdere. Derimod var det ikke muligt at opnaa Enighed angaaende Fornyelsen af Overenskomsten for de ca. 1600 Droskechaufførør i København, der derfor etablerede en Strejke, der varede i 8 Uger og afsluttedes med Vedtagelse af et af Forligsmanden stillet Mæglingsforslag. Heller ikke Overenskomstforhandlingerne mellem de uden for Arbejdsgiverforeningen staaende Privat- og Andelsslagterier og det uden for De samvirkende Fagforbund staaende Slagteriarbejderforbund førte til noget Resultat og fortsattes derfor i Forligsinstitutionen, hvor de afsluttedes med et af Forligsmanden stillet Mæglingsforslag. Dette blev vedtaget af Arbejderne, men forkastet af Slagterierne. For at forhindre den truende Konflikt vedtog Rigsdagen paa Forslag af Regeringen at ophøje Mæglingsforslaget til Lov, der traadte i Kraft den 8. April 1938.

Vi har saaledes i det forløbne Aar oplevet alle tre Former for Overenskomstafgørelser, nemlig Afgørelse ved Afstemning, Konflikt og Statsindgreb, men baade de københavnske Droskechaufførers Strejke og Lovgivningsmagtens Indgreb i den truende Slagteriarbejderkonflikt var saa at sige Yderpunkterne i den samlede Overenskomstsituation, var den Undtagelse, der bekræftede Reglen, d. v. s. den Kendsgerning, at den faglige Situation i 1938 som Helhed var præget af Organisationernes Vilje til at løse de bestaaende Uoverensstemmelser ad Forhandlingernes Vej.

— — —

I 1938 er *Forhandlingsreglerne* kommet til Anvendelse i fuldt Omfang, og det er den almindelige Opfattelse, at de i det store og hele har bestaaet deres Prøve. Alligevel er der denne Gang i langt større Udstrækning end ved Overenskomstbevægelsen i 1937 klaget over, at det ikke er kommet til virkelige Realitetsforhandlinger, og at altfor mange Detailspørgsmaal ligesom i tidligere Aar er havnet hos Forligsmanden, der mangler Forudsætningerne for at kunne bedømme Realiteten i disse Spørgsmaal. I denne Forbindelse er det foreslaaet at overveje Muligheden af visse Ændringer i den nuværende Forhandlingsmaade, en Udbygning af Reglerne, saaledes at de bedre svarer til deres Formaal.

Vi tror dog, at det endnu er for tidligt til at fælde nogen endelig Dom over Forhandlingsreglerne, hvis Betydning ikke bestrides fra nogen Side. Det er jo saaledes, at det ikke udelukkende er Forhandlingsreglernes mere eller mindre gode Bestemmelser, men derimod nok saa meget Parternes gode Vilje, der er afgørende for Forhandlingsresultatet. Erhvervenes Stilling og de øjeblikkelige Konjunkturforhold vil altid paavirke Forhandlingernes Forløb, og dertil kommer, at det, saalænge der findes en højere Instans — i dette Tilfælde altsaa Forligsinstitutionen — ogsaa er et taktisk Spørgsmaal, hvor langt man vil gaa. Det vil altid være Opportunitetshensyn, der er bestemmende for, hvor langt en Organisation mener at burde gaa ved Partsforhandlingerne, og paa hvilket Tidspunkt af Forhandlingerne den anser det for rigtigst at træffe den endelige Afgørelse.

— — —

Ved Overenskomstbevægelsen i 1938 traf alle Forbund deres Afgørelse ved Urafstemning, og ingen vil kunne benægte, at de i 1935 indførte *fælles Afstemningsregler* saaledes har opfyldt deres Hovedformaal, nemlig at tilvejebringe en ensartet Afgørelsesform i de Tilfælde, hvor der foreligger et Mæglingsforslag, der omfatter flere Fag. Man har dog villet give disse Regler en større Rækkevidde, og ved den i Januar Maaned afholdte ekstraordinære Generalforsamling i D. s. F. vedtoges det derfor at henvise Spørgsmaalet til fornyet Behandling i et Udvalg, bestaaende af Forretningsudvalget og 11 af Generalforsamlingen valgte Medlemmer. I Henhold til Generalforsamlingens Beslutning er det Udvalgets Opgave at udarbejde et samlet Forslag, tilsigtende at skabe den bedst mulige Overensstemmelse mellem Samarbejdsprincip og Afstemningsregler og herunder ogsaa at foreslaa eventuelt nødvendige Ændringer af D. s. F.s Love.

Det var Meningen, at Udvalget skulde have

afsluttet sit Arbejde saa betids, at dets Forslag kunde forelægges en Generalforsamling i Slutningen af Aaret. Det har dog ikke været muligt for Udvalget at afslutte sit Arbejde inden for den fastsatte Frist, og Generalforsamlingen vil derfor først kunne finde Sted i Begyndelsen af 1939.

Der kunde siges en hel Del om hele denne Sag, der er blevet yderligere kompliceret ved Generalforsamlingens Beslutning om ogsaa at udarbejde bestemte Regler for Samarbejdet og overveje en Ændring af D. s. F.s Love og indarbejde disse Bestemmelser i de fælles Afstemningsregler; men da vi ikke ønsker at foregribe Udvalgets Arbejde, afstaar vi foreløbig fra enhver Kommentar og afventer Udvalgets Forslag.

— — —

I 1938 er der ikke sket *Nyindmeldelser* i De samvirkende Fagforbund, der saaledes fremdeles omfatter 68 Organisationer. Der har ganske vist i Aarets Løb været forhandlet med en Række Forbund angaaende Indmeldelse i D. s. F., men disse Forhandlinger har enten ikke ført til det tilsigtede Resultat eller fortsattes endnu ved Aarets Udgang. Inden for Bryggeriarbejdernes og Slagteriarbejdernes Forbund har der været foretaget Urafstemning om en Indmeldelse, men i begge Tilfælde er Forslag herom forkastet med stort Flertal.

Ikke desmindre vil De samvirkende Fagforbund ogsaa i 1938 kunne notere en betydelig Medlemsfremgang. Paa de i det forløbne Aar afholdte Forbundskongresser blev der næsten overalt berettet om en tildels betydelig Medlemstilvækst, bl. a. blev Medlemstallet paa Dansk Arbejdsmands Forbunds Kongres angivet til 190.000, det er 10.000 flere end ved Udgangen af 1937. Ved Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde i December meddeltes, at Kassernes Medlemstal i Regnskabsaaret 1937/38 er steget med ca. 20.000. Med Henblik paa de her nævnte Tal kan der derfor ikke være Tvivl om, at D. s. F.s Medlemstal ved Aarets Udgang ligger betydeligt højere end paa samme Tid Aaret før.

— — —

I det forløbne Aar har ikke mindre end *25 Forbund afholdt Kongres,* hvor man overvejende har behandlet indre Organisationsanliggender. Man har dog ogsaa drøftet Spørgsmaal af Interesse for hele Fagbevægelsen, og de i denne Sammenhæng vedtagne Beslutninger peger i samme Retning og giver Udtryk for Ønsket om at afstemme de forskellige Hensyn og Interesser efter hinanden til Gavn for Helheden.

Paa en Række Forbundskongresser er der henvist til det Merarbejde, Gennemførelsen og Praktiseringen af en Række nye Love, herunder navnlig Overarbejdsloven og Ferieloven har medført for Forbundenes Tillidsmænd. I flere Forbund har man af den Grund udvidet Antallet af fastlønnede Funktionærer. Det er maaske i denne Forbindelse paa sin Plads at henvise til, at nævnte Love ogsaa har paaført D. s. F. et betydeligt Merarbejde, idet de — bortset fra en meget omfattende Korrespondance — kræver Afholdelse af en Mængde Møder og Forhandlinger, der lægger Beslag paa megen Tid og Arbejdskraft.

I 1938 har ikke mindre end *10 Forbund skiftet Formand,* enten som Følge af Dødsfald, Overgang til anden Livsstilling eller af andre Grunde. Ogsaa D. s. F. har som bekendt ved Chr. Jensens Død i Slutningen af Aaret mistet sin Formand, og i hans Sted er *Knud V. Jensen* valgt til at fungere som Formand indtil den kommende Generalforsamling.

— — —

Blandt de mange Love, som i det forløbne Aar er vedtaget paa Rigsdagen, er der særlig Grund til at nævne *Ferieloven,* fordi den er Kronen paa Fagbevægelsens aarelange Arbejde paa Ferieomraadet og i sin Udformning er videregaaende end tilsvarende Love i andre Lande.

Ferielovens Gennemførelse har medført, at der paa Socialministeriets Anmodning blev optaget Forhandlinger mellem de to Hovedorganisationer angaaende en generel Aftale om Ferielovens Praktisering. Man enedes herved om 3 Systemer vedrørende Ordningen af Ferielønbetalingen, der blev anbefalet Underorganisationerne som anvendelige ved Oprettelsen af de inden for hvert Fag nødvendige *Ferieaftaler.*

Ferielovens Gennemførelse har endvidere givet Anledning til Oprettelse af en helt ny Organisation, »*Folke-Ferie*«, som vil kunne faa stor Betydning med Hensyn til en praktisk og sund Udnyttelse af Ferietiden. I Erkendelse af, at det kun vilde være halvt udført Arbejde, hvis man gav sig tilfreds med at have sikret alle Lønarbejdere 12 Dages aarlig Ferie med Løn, men iøvrigt ikke bekymrede sig om Arbejdernes Mulighed for at udnytte den saa haardt tiltrængte Ferie, har De samvirkende Fagforbund taget Initiativet til Dannelsen af en *Rejse- og Ferieorganisation,* der i Form af et Andelsselskab blev besluttet oprettet paa D. s. F.s Repræsentantskabsmøde den 11. August. I Henhold til et

af Forretningsudvalget fremsat Forslag vedtoges det her at udskrive et Ekstrakontingent paa 1 Kr. pr. heltbetalende og 50 Øre pr. halvtbetalende Medlem. Beløbet skulde indbetales til De samv. Fagforbund og betragtes som Andelskapital i »Folke-Ferie«, hvis konstituerende Generalforsamling fandt Sted den 17. Oktober.

Det er en ny Opgave, Fagbevægelsen her har taget op, og det er vor Overbevisning, at den nye Organisation vil magte denne Opgave og vil udvikle sig til et nyt og betydningsfuldt Led i den samlede Arbejderbevægelses Bestræbelser for Arbejderklassens kulturelle og sociale Højnelse.

— — —

Paa det *økonomiske Omraade* har Danmark ganske naturligt ikke helt kunnet unddrage sig Følgerne af den omend kun svage Konjunkturnedgang, der trods den enorme Oprustning præger Verdensøkonomien. — Aaret begyndte ret lovende med aftagende Arbejdsløshed. I Aarets første tre Maaneder var Arbejdsløshedskassernes Arbejdsløshedsprocent lavere end i de tre tilsvarende Maaneder Aaret før; men derefter skiftede Billedet, idet Arbejdsløsheden i de følgende Maaneder ikke viste samme Nedgang som i det foregaaende Aar. For Oktober og November Maaned er Arbejdsløshedsprocenten dog atter lavere end for Oktober og November 1937, nemlig 18,8 henholdsvis 22,6, mod 19,2 henholdsvis 23,5 for de samme Maaneder i Fjor. I Gennemsnit for Maanederne Januar-September 1938 var Arbejdsløshedsprocenten 20,5 mod 20,7 for samme Periode i 1937. Herved maa der endvidere tages Hensyn til, at Arbejdsløshedskassernes Medlemstal fra November 1937 til November 1938 er steget fra 440.230 til 459.198. Trods dette er Antallet af tilmeldte arbejdsløse i hele Landet i samme Tidsrum sunket fra 121.365 til 119.360. Det synes saaledes, som om Virkningerne af de af Rigsdagen vedtagne Beskæftigelseslove saa smaat begynder at gøre sig bemærket, thi Konjunkturforholdene i de verdensøkonomisk set førende Lande viser ikke nogen Bedring.

I de egentlige Industrifag er Beskæftigelsen forblevet nogenlunde stabil, og Industristatistiken, der ganske vist kun omfatter godt Halvdelen af samtlige Industriarbejdere, viser endog, at Industriens Produktionsindeks fra November 1937 til November 1938 er steget fra 105 til 109 (1935 = 100).

Selv om Arbejdsløsheden herhjemme trods Verdenskonjunkturernes vigende Tendens saaledes ikke viser nogen Stigning, kan dette dog ikke betegnes som tilfredsstillende, og det er da ogsaa den almindelige Opfattelse inden for dansk Arbejderbevægelse, at der i det kommende Aar maa gøres et alvorligt Fremstød for at komme dette Samfundsonde tillivs i den Udstrækning, som det er muligt under et kapitalistisk Produktionssystem. Regeringen har jo iøvrigt allerede bebudet nye Forholdsregler til Arbejdsløshedens Bekæmpelse, og det maa haabes, at Virkningerne af de allerede vedtagne, men endnu ikke fuldt gennemførte gamle Beskæftigelseslove samt af eventuelle nye Foranstaltninger snart vil gøre sig bemærket paa Arbejdsmarkedet.

Hvorledes den økonomiske Udvikling vil forme sig i 1939, er det for Tiden naturligvis ikke muligt at udtale sig om, og det vil jo ogsaa afhænge af den politiske og økonomiske Udvikling ude i Verden. Europa har i 1938 flere Gange været paa Randen af en Katastrofe, og der er intet der tyder paa, at de demokratiske Vestmagters stadige Indrømmelser har gjort de aggressive Diktaturstater tilfredse eller fredeligere sindet. Tværtimod, de har allerede anmeldt nye territoriale Krav, og der tales igen om en Verdenskrig som en nærliggende Mulighed. I hvert Fald er forstærket Oprustning nu overalt Dagens Løsen, og det falder tilmed svært at holde de smaa Stater, der er uden militær Betydning, udenfor denne Heksedans.

Dansk Arbejderbevægelse kan ikke gøre noget for at paavirke de verdenspolitiske Begivenheders Gang, men den har dog en Opgave i denne Sammenhæng, nemlig at søge at holde vort Land udenfor Stormagternes politiske Spil. Det er en stor Opgave, der bl. a. forudsætter, at det lykkes at holde de Strømninger nede, der herhjemme søger at undergrave Frihed og Demokrati. Fagbevægelsen vil paatage sig sin Del af denne Opgave samtidig med, at den fortsætter sin normale Virksomhed. Ogsaa i det kommende Aar vil De samvirkende Fagforbund vagtsom følge alle Foreteelser paa det politiske og økonomiske Omraade og sætte alle Kræfter ind paa Varetagelsen af sine Organisationers og Medlemmers Interesser, der ikke er i Strid men falder sammen med Erhvervslivets og Folkets Fællesinteresser.

Ved Aarsskiftet takker vi de tilsluttede Organisationer for godt Samarbejde til Fremme og Varetagelse af Fagbevægelsens Interesser og til Løsning af de stadig flere og større Opgaver, der paahviler De samvirkende Fagforbund i Kraft af Udviklingen og vor Tids urolige og usikre Forhold. I Haabet om, at det kommende Aar maa bringe os yderligere et Skridt henimod Virkeliggørelsen af vore fælles Maal, ønsker vi alle vore tilsluttede Organisationer et godt og heldbringende Nytaar.

Forretningsudvalget.

Afgørelser vedrørende Ferieloven

Der rejser sig, som naturligt er, i Forbindelse med Ferieloven en Række Spørgsmaal og Problemer, som man dels søger afklarede indenfor det af Hovedorganisationerne nedsatte Udvalg og dels — i Mangel af Enighed herindenfor — maa stille Forespørgsel om til Socialministeriet eller Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet, og for meget vidtgaaende principielle Spørgsmaal maa der muligvis træffes Aftale om en særlig Afgørelsesform. — Tid efter anden er der truffet Afgørelser indenfor enkelte Fag, som interesserer i videre Kredse, og vi skal her fremdrage nogle Afgørelser:

Den første vedrører baade *Ferieloven og Lærlingeloven* og drejer sig om, hvorvidt en Lærling, der er beskæftiget i en Virksomhed i det Tidsrum, i hvilken Ferie skal holdes, i Medfør af Lærlingeloven har Ret til 12 Dages Ferie med Løn, uden Hensyn til, hvornaar Læreforholdet er indgaaet, og om hvorvidt en Udlærling har Ret til Ferie med Løn i den første Periode efter Læretidens Udløb.

Socialministeriets Afgørelse gaar ud paa, at en Lærling i Medfør af Lærlingelovens § 4, Stk. 2, har Ret til fuld Ferie med Løn allerede i den første Ferieperiode efter Læreforholdets Indgaaelse uden Hensyn til, om eller i hvilket Omfang Lærlingen har udført Arbejde i det foregaaende Ferieaar.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Lærlinges Adgang til Ferie med Løn i den første Periode efter Læretidens Udløb, bemærker Socialministeriet, at det ikke kan paalægges Læremesteren baade at yde Lærlingen Ferie i samtlige Læreaar paa Grundlag af Lærlingeloven og samtidig paalægge ham at yde Feriegodtgørelse efter Læretidens Udløb, hvilket ikke har Hjemmel hverken i Lærlingeloven eller Ferieloven. Ferieloven fastslaar, at der skal være hengaaet det stipulerede Beregningsaar — 1. April—31. Marts.

— — —

I Anledning af, at enkelte *Smedemestre* havde nægtet at yde de af dem beskæftigede Arbejdere 4% i Feriegodtgørelse i Overgangsaaret 1938—39, under Henvisning til, at de ikke tidligere har givet Arbejderne Ferie, har Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet udtalt, at da det er oplyst, at mindst 90% af *Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds* Medlemmer i adskillige Aar har haft en aarlig Ferie med Løn af en Uges Varighed, er de paagældende Smedemestre pligtige at yde Arbejderne i deres Virksomhed 4% i Feriegodtgørelse fra 1. Juli 1938.

En tilsvarende Afgørelse foreligger vedrørende nogle af *Forbundet for faglært Køkkenpersonale*'s Medlemmer, der er beskæftigede hos en Restauratør, der ikke er Medlem af Centralforeningen, og som ikke tidligere har givet Ferie. Her afgør Direktoratet, at de paagældende skal have 4% i Feriegodtgørelse, fordi Forbundet i vidt Omfang har haft Ferieordning med Ret til en Uges Ferie og derover overenskomstmæssigt fastsat med Centralforeningen af Hotelværterforeninger og Restauratørforeninger i Danmark.

— — —

Jvfr. Ferielovens § 2, Stk. 3, omhandlende Personer, der som Løsarbejdere er beskæftiget inden for Arbejdsomraader, hvor det efter Arbejdsforholdene er vanskeligt for de beskæftigede at opfylde det i Lovens Stk. 1 indeholdte Krav om 6 sammenhængende Dages Arbejde i samme Virksomhed, kan Socialministeren fastsætte nærmere Regler for de beskæftigedes Adgang til at opnaa Ferieret, har Ministeriet for deciderede Løsarbejdere, som f. Eks. *Havnearbejdere*, godkendt en mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark truffen Ferieaftale, hvorefter der med Arbejdsgiverorganisationens Garanti i Ferietiden udbetales den procentiale Feriegodtgørelse af *al* udbetalt Arbejdsløn med Undtagelse af Overarbejdstillæg etc.

Flere lignende Ordninger er truffet. For *Bagerfaget*, der kun i begrænset Omfang er et

Løsarbejderfag, men som dog — jvfr. Fagets særlige Beskaffenhed med kontinuerlig Drift og indflettede ugentlige Fridage — maa have en Stab af Hjælpe-, Syge- og Fridagsarbejdere, har der været store Vanskeligheder for at faa aftalt en Ferieordning, der tager berettiget Hensyn til disse Forhold. Arbejdsgiverne krævede dels Lovens Bestemmelser om 6 sammenhængende Dages Beskæftigelse som Betingelse for at opnaa Ferieret opretholdt, og dels at Ferieordningen skulde basere sig paa Kortsystem, medens Fagets Arbejdere — af Hensyn til forannævnte særlige Forhold og under Hensyn til de mange smaa Enkeltvirksomheder, der findes indenfor Faget — maatte skaffe sig en Garanti for Feriegodtgørelse og derfor krævede en Løsarbejderordning og Mærkesystem. — Fornylig er det lykkedes at opnaa Enighed om, at der paa Basis af den offentlige Administrations Feriemærkesystem ydes Ferie efter følgende Regler:

a. Retten til Feriegodtgørelse hos den enkelte Arbejdsgiver er betinget af, at Arbejderen i en Kalendermaaned har haft mindst 4 Dages Beskæftigelse i Virksomheden. I saa Fald ydes Feriegodtgørelse for den paagældende Maaned og efterfølgende Maaneder af Ferieaaret uanset Beskæftigelsens Længde.

b. Arbejdere, der ikke opnaar Ferieret i Henhold til Pkt. a, har, naar de i Ferieaaret har været beskæftiget i mindst 15 Arbejdsdage ialt i samme Virksomhed, Ret til Ferie med Løn for samtlige de Dage i Ferieaaret, i hvilke den paagældende har været beskæftiget i denne Virksomhed.

Som et Eksempel paa Rimeligheden i paa et enkelt Omraade at fravige Loven skal nævnes *Korkvareindustriens* Forhold, hvor Faget allerede forud for Lovens Ikrafttræden havde overenskomstmæssig Ret til 12 Dages Ferie, og hvor Beregningen — jvfr. Overenskomsten — i 1938 er sluttet pr. 31. Maj, hvorfor Forbundet ikke kunde gaa med til, at Beregningen i 1939 skulde slutte 31. Marts (jvfr. Lovens Bestemmelser om Beregningsaar 1. April—31. Marts), da det vilde betyde, at Forbundets Medlemmer i 1939 højst kunde faa 10 Dages Ferie. — Direktoratet har da ogsaa dispenseret fra Lovens Bestemmelser i dette Tilfælde.

— — —

Der er mange flere Afgørelser paa forskellige Omraader, men de øvrige har formentlig kun lokal Interesse.

Til Slut skal vi meddele, at der mellem Hovedorganisationerne og Socialministeriet er truffet den Aftale, at Klager vedrørende Arbejdsgivere, der paa Anfordring nægter at indklæbe Feriemærker i Feriebøgerne, *fra De samvirkende Fagforbund* skal ekspederes til Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet, hvorfor vi maa anmode Organisationerne om til os at indsende eventuelle Klager over Arbejdsgivere, *der er omfattede af Loven,* og som paa et eller andet Punkt bryder Lovens Bestemmelser.

Hvis det derimod drejer sig om Arbejdsgivere, der bryder en overenskomstmæssig Ferieaftale, som er godkendt af Socialministeriet eller Arbejds- og Fabriktilsynet og dermed undtaget fra Loven, maa vi gaa ud fra, at Brud paa en saadan Aftale skal behandles ved Den faste Voldgiftsret, forsaavidt der ikke opnaas Enighed om en anden Afgørelse.

Arbejdere paa Universitet.

Kursus i Arbejdsforhold.

Af Forretningsfører *Chr. Christiansen.*

Først i Januar Maaned 1939 startes paa Aarhus Universitet et specielt *Kursus i Arbejdsforhold.* Bag denne Plans Realisation ligger adskillige Aars Forberedelser og Undersøgelser, hvori har deltaget saavel en Række Universitetsfolk som Repræsentanter fra faglige og erhvervsmæssige Organisationer.

Under Forberedelserne til Aarhus Universitets Oprettelse i Slutningen af 1920'erne rejstes fra forskellig Side Røster om, at der paa det nye Universitet skulde aabnes Adgang for Ikke-Akademikere, samt at Universitetets Undervisning ogsaa skulde omfatte Erhvervslivets særlige Forhold.

I den nedsatte Kommission, som arbejdede med Spørgsmaalet om Oprettelsen af et Universitet i Jylland, blev disse Tanker ogsaa behandlet og fandt Plads i den Betænkning, som Kommissionen ved Afslutningen af sit Arbejde afgav til Ministeriet. —

De særlige Forhold, der var gældende, da Aarhus Kommune sammen med interesserede Folk iværksatte en Universitetsundervisning i Aarhus i 1928, gjorde, at man ikke straks tog

fat paa Løsningen af nye Opgaver, men kun oprettede et filosofisk Fakultet. Med forbavsende Hast har Aarhus Universitet udviklet sig gennem de faa Aar siden 1928. Allerede i 1933 indviedes de første særlige Universitetsbygninger, og efterhaanden er der blevet knyttet en Række Undervisningsomraader til Aarhus Universitet. Omkring 1934—35 blev der optaget et Arbejde for Virkeliggørelsen af et erhvervs-økonomisk Fakultet. Fra første Begyndelse var man inde paa, at dette Fakultet skulde omfatte baade Undervisning for Akademikere, og at der tillige skulde være Special-Kursus om økonomiske Emner i Forbindelse med Fakultetet for *Ikke-Akademikere*. Ved den Beslutning, som Aarhus Universitet senere traf om det erhvervsøkonomiske Fakultets Oprettelse, blev denne Retningslinie tiltraadt. Det var Tanken at etablere Specialkursus paa følgende Omraader: Kursus i Arbejdsforhold, Kursus i Kommunaladministration og Forvaltning og Kursus i Andelsbevægelse og Kooperation. Der blev truffet Beslutning om først at undersøge Mulighederne for Oprettelse af et Kursus i Arbejdsforhold beregnet for saavel Arbejdere som Arbejdsgivere. Efter en Række forberedende Undersøgelser indbød det af Aarhus Universitet nedsatte Udvalg til et Forhandlingsmøde i Universitetets Lokaler den 28. Juni 1935. I dette Møde deltog Udvalgets Medlemmer: Direktør Thorkil Juncker, Professor Erik Arup, Journalist Holger Eriksen, Professor Albert Olsen, Professor Jørgen Pedersen og som Repræsentanter for Arbejderbevægelsen Ludvig Christensen, Julius Hansen, Knud V. Jensen, Johs. Kjærbøl, Ib Kolbjørn og Chr. Christiansen.

Efter en meget indgaaende Forhandling var man fra alle Sider enige om at give Udvalget sin Tilslutning til et fortsat Arbejde for Oprettelse af et Special-Kursus i Arbejdsforhold, og Chr. Christiansen blev udpeget til at være Arbejderbevægelsens Repræsentant under de fortsatte Forhandlinger.

Under Mødets Forhandlinger fremsatte Chr. Christiansen en Redegørelse for de Tanker, som A. O. F. havde arbejdet med:

»— Vi udtaler vor Anerkendelse af det Initiativ, som Udvalget for det erhvervs-økonomiske Fakultet ved Aarhus Universitet har vist ved Indkaldelse til en Drøftelse af Spørgsmaalet om Iværksættelse af en Kursusundervisning i Forbindelse med Fakultetet. Vi maa anse det for saare naturligt, at Aarhus Universitet søger en saadan særlig Undervisning etableret, som tager Sigte paa at uddanne Organisationstillidsmænd og offentlige Repræsentanter. De Ønsker, vi i denne Anledning har at fremsætte, er følgende:

1. Der søges oprettet Kursus i Arbejdsforhold, Arbejdsretten, Socialpolitik, Forvaltningsforhold og Kooperationsforhold.
2. Disse Kursus bør tilrettelægges med 5 à 6 Maaneders Undervisning, som gives gennem Studiekredse og Forelæsninger. Som Lærere bør ved Siden af Universitetets faste Lærerstab ogsaa gives Plads for det praktiske Livs Mænd.
3. Som Undervisningsmateriale bør Universitetet foranledige udarbejdet og udgivet egnede Lærebøger, som behandler de opstillede Fag.
4. Adgangen til at frekventere disse Universitetskursus kan *kun* ske efter Indstilling fra en Kommunalbestyrelse, Arbejdernes Oplysningsforbund, Andelsudvalget, en Folkehøjskole eller en Arbejderhøjskole efter nærmere fastsatte Regler.
5. Adgangen til disse Kursus bør være gratis, og det vil formentlig være tilraadeligt at udstede en Art Afgangsbevis til de Deltagere, som har bestaaet en af det erhvervsøkonomiske Fakultet nærmere fastsat Prøve —«.

I de forløbne tre Aar er der foretaget en Række Undersøgelser og ført en Række Forhandlinger med forskellige Organisationer, Institutioner og offentlige Myndigheder, og endvidere har det erhvervs-økonomiske Fakultets Lærerstab arbejdet med de nærmere Undervisningsplaner for det paatænkte Kursus. Man havde regnet med, at alt dette forberedende Arbejde kunde tilendebringes paa noget kortere Tid, end Tilfældet har været. Paa den anden Side var det af afgørende Betydning, at man ikke forjagede sig, men tog alle Forhold i Betragtning og fik Mulighed for i Ro at føre de nødvendige Forhandlinger til *alle* Sider, inden de endelige Planer kunde bringes til Udførelse. I Løbet af Aaret 1938 har Planerne efterhaanden taget fast Form.

Den 12. April 1938 forelaa Tilsagn fra Undervisningsministeriet om at yde en 5-aarig Bevilling paa ialt 50.000 Kr. til Hjælp til Driften af et Kursus i Arbejdsforhold i Tilknytning til det økonomiske Fakultet ved Aarhus Universitet. Den 20. Juli 1938 fremsendte Udvalgets Formand, Direktør Th. Juncker, Meddelelse om, at det planlagte Kursus vilde blive afholdt i Tiden

Januar—April 1939 og med Opfordring om at virke for, at Fagforbundene udvalgte egnede Deltagere til Kursuset. Den 28. November blev der afholdt et Møde i Aarhus mellem Universitetsudvalget og Repræsentanter for de Organisationer, som skulde sende Deltagere til Kursuset. Fra Arbejdernes Side deltog Chr. Jensen og Chr. Christiansen. Der vedtoges nogle Vedtægter for Kursusundervisningen, hvorefter det bestemmes, at Ledelsen skal bestaa af en Repræsentant for Bestyrelsen af Aarhus Universitet, en Repræsentant for Det økonomiske og juridiske Fakultet ved Aarhus Universitet, en Repræsentant for Industriraadets og Dansk Arbejdsgiverforenings social-politiske Udvalg, en Repræsentant for Arbejdernes Oplysningsforbund, en Repræsentant for Den lokale Forening af Arbejdsgiverforeningens Medlemmer i Aarhus og en Repræsentant for Fællesorganisationen af Fagforeninger i Aarhus. Hermed var alle de ydre Formaliteter bragt i Orden.

Den opstillede Arbejdsplan for Kursusundervisningen giver et godt Billede af, hvordan Arbejdet er planlagt, og vi skal derfor anføre den her:

1)	Den private danske Arbejdsret (Foreningsretten, Arbejds- og Erhvervsfrihed, Organisationerne og Staten, Forhandlings- og Afstemningsreglerne, de kollektive Arbejdsoverenskomster og deres Gennemførelse ved Den faste Voldgiftsret og de faglige Voldgiftsretter)	68 Timer
2)	Den historiske Udvikling i Industrialismens Tidsalder med særligt Henblik paa Fagorganisationernes historiske Udvikling og Betydning	80 —
3)	Aktuelle økonomiske Spørgsmaal med særligt Henblik paa Løn- og Beskæftigelsesproblemer	32 —
4)	Den sociale Lovgivning, særligt vedrørende: Arbejdsløshedsforsikring og Arbejdsanvisning, Arbejdstidsregler, Fabrikslovgivning, Lærlingelovgivning, Ulykkesforsikringsloven, Hovedtræk af den sociale Forsorg	64 —
5)	Den internationale Arbejdsorganisation og dens Arbejde (evt. flere Timer)	10 Timer
6)	Arbejdsretten i andre Lande, især i Skandinavien	16 —
7)	Samfundsbeskrivelse med statistiske Oplysninger med særligt Henblik paa Danmarks Erhvervsliv, Finans- og maaske Kommunalforhold (evt. 75 Tim.)	60 —
8)	Bedriftsøkonomi	32 —
9)	Kooperation	16 —
10)	Erhvervssygdomme og Sundhedsforanstaltninger	20 —
11)	Regnskabsvæsen	60 —
		ca. 458 Timer

Det er et stort Arbejdsprogram at komme igennem paa 4 Maaneder. Der vil blive undervist ca. 5 Timer om Dagen, dog kun 2 Timer om Lørdagen, som formentlig vil blive anvendt til Foredrag og Diskussioner om en Række organisatoriske og økonomiske Emner, som har Forbindelse med den daglige Undervisning. Det er Tanken, at Foredragsholdere hertil skal hentes fra Organisationer og Institutioner, hvorimod den egentlige Undervisning skal bestrides af Fakultetets Lærere. — Undervisningen bliver gratis, og tillige vil de specielle Bøger, som tænkes anvendt, blive gratis for Kursusdeltagerne. Af Hensyn til forskellige Forhold er Tilslutningen til Kursuset begrænset til 30 ialt; men antagelig vil dette Antal nogenlunde dække det Behov, som er tilstede. Er end Undervisning og Bøger gratis, vil der blive Tale om betydelige Udgifter til Opholdet i Aarhus i de 4 Mdr., som Undervisningen varer.

Under Sagens Behandling i De samvirkende Fagforbund har der vist sig megen Interesse for Deltagelse i Kursuset, hvilket endda blev understreget ved Tilsagn om at yde de fra Fagforbundene anmeldte Deltagere et Tilskud. Det ser ud til, at det skal lykkes at faa 12 à 13 Deltagere med fra Fagforbundenes Side. Dette maa siges at være et meget smukt Resultat ved Gennemførelsen af denne nye Opgave. — Hvor mange der vil blive anmeldt fra Arbejdsgivernes Side er endnu ikke helt afklaret; men sandsynligvis kan man regne med, at det første Kursus i Arbejdsforhold paa Aarhus Universitet vil kunne starte med omkring 20—25 Deltagere.

Det er en meget betydningsfuld Landvinding, som her er naaet, og den vil afgjort være af lige saa stor Betydning for Universitetet som for Organisationerne. Den egentlige Oprindelse til alle disse Bestræbelser maa søges meget langt tilbage i Tiden og har sin umiddelbare Tilknytning til det folkeoplysende Arbejde her i Danmark. Universitetsvirksomhed og Folkeoplysning har aldrig haft nogen særlig nær Forbindelse med hinanden. Der har været forskellige Grunde dertil, bl. a. maa vel her nævnes: Universitetets gamle traditionelle Forhold med dertil hørende bestemt afgrænsede Opgaver og Funktioner, og det frie folkeoplysende Arbejdes Uvilje mod at binde sig til faste Institutioner med Udsigt til en Begrænsning i Initiativ og fri Udfoldelse. Folkeoplysningen har alle Dage haft intim Forbindelse med de forskellige Folkerejsninger og med Opbygningen af det demokratiske Samfund, hvor Folkets brede Lag fik lige Adgang til Medbestemmelsesret og Ansvar. —

Der skulde saaledes foregaa visse Nydannelser baade i det økonomiske og kulturelle Samfundsliv for at skabe en Ændring i de gamle Synspunkter og Indstillinger. Netop saadanne Nydannelser har i ikke ringe Omfang gjort sig gældende i de senere Aar indenfor det danske Samfund.

Den nyere Tids økonomiske og erhvervsmæssige Udvikling har givet Anledning til adskillige Forandringer og Omskiftelser. Det har vist sig paa talrige Omraader. Samfundets Stilling til Erhvervslivet har i de senere Aar helt ændret Karakter. De store økonomiske Brydninger ude i Verden har inddraget Staten som et afgørende kontrollerende Mellemled, hvor det drejer sig om livsvigtige Forhold baade indadtil overfor den samlede danske Befolkning og udadtil i vor handelsmæssige Forbindelse med andre Lande. En Række nye Principper er efterhaanden blevet gældende og har krævet en anden Indstilling i hele det økonomiske Liv. Vi kan her se ganske bort fra de Uoverensstemmelser, som har været og stadig findes med Hensyn til denne nye Tingenes Tilstand og blot fastholde den Kendsgerning, at den økonomiske Udvikling former sig helt anderledes nu end for en Snes Aar siden.

Holder vi os dernæst til Begivenhederne i de demokratisk styrede Lande, har dette Omslag i den økonomisk-erhvervsmæssige Udvikling foraarsaget, at en Række nye Opgaver er blevet stillet til Samfundet, Erhvervslivet, Organisationerne og til hele det arbejdende Folk. Ganske naturligt har alle disse Opgavers Rejsning indvirket paa den enkelte Borgers Tænke- og Væremaade og skabt Mulighed for en Nyorientering.

Der er Grund til at prise Aarhus Universitet for den nye Bane, som her brydes, og som aabner store Muligheder for, at Universitetet lukker sine Døre op for Erhvervslivets og Organisationernes Mænd og giver dem en gunstig Lejlighed til Dygtiggørelse, som ikke har været mulig tidligere. — Der er næppe Grund til at tvivle om, at denne Nyskabelse vil blive Indledningen til en Uddannelse, der vil være af den største samfundsmæssige Betydning.

Ny Direktør i det internationale Arbejdsbureau.

Den 1. Januar 1939 tiltræder Hr. *John G. Winant* Stillingen som Direktør for Det internationale Arbejdsbureau, hvortil Forvaltningsraadet paa sit Møde i Juni 1938 valgte ham efter Harold Butlers Fratræden.

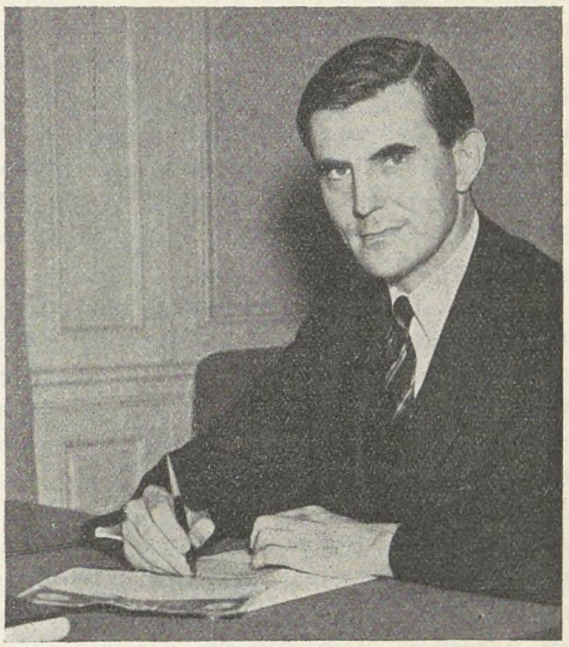

G. Winant, Arbejdsbureauets nye Direktør.

John G. Winant er født i U. S. A. i 1889 og har studeret ved Universitetet Princeton. Han begyndte sin offentlige Løbebane, da han i 1917, kun 28 Aar gammel, blev indvalgt i Parlamentet i Staten New Hampshire. Under Verdenskrigen gjorde han Tjeneste i Frankrig. I 1921 vendte

han atter tilbage til Parlamentet i New Hampshire og blev i 1925 valgt til Gouvernør for denne Stat. Denne Post beklædte han i 3 Valgperioder (1925—27, 1931—33 og 1933—35), en Udmærkelse, som hidtil kun er blevet meget faa til Del.

I Anledning af den amerikanske Tekstilarbejderstrejke i 1934 traadte Winant i Forgrunden ved Ordningen af Forbindelserne mellem Arbejdsgivere og Arbejdere. Han blev dengang af Præsident Roosevelt udnævnt til Formand for en Komité, hvis Opgave var at undersøge Strejkens Aarsager og om muligt hidføre en Forstaaelse. At det allerede i Løbet af 10 Dage lykkedes at bilægge Konflikten, endskønt det drejede sig om en af de største Arbejdskonflikter i U. S. A.s Historie, blev anerkendt som en særlig bemærkelsesværdig Præstation.

Da det i De forenede Stater blev besluttet, inden for Rammen af den af Præsident Roosevelt udarbejdede Genrejsningsplan at indføre en moderne Socialforsikring, blev Winant udnævnt til Leder af Socialforsikringsnævnet (Social Security Board). Han fratraadte denne Stilling i 1937.

I De forenede Stater nyder Winant stor Anseelse som varmhjertet og vidtskuende Statsmand. Foruden sin officielle Virksomhed har han udført et stort Arbejde paa det sociale Omraade, navnlig med Hensyn til Organiseringen af Arbejdernes Fritid og Bekæmpelse af Tuberkulosen.

Rundskue

TYPOGRAFERNES OVERENSKOMSTFORHOLD. Blandt de forholdsvis faa Fag, hvis Overenskomster udløber henholdsvis kan opsiges i 1939, hører ogsaa Typografforbundet. I Henhold til Forhandlingsreglerne fremsendte Forbundet sine Ændringsforslag til Overenskomsten i København og Provinsen, hvorefter Forhandlingerne paabegyndtes d. 13. December vedrørende de københavnske Typografers Overenskomstforhold. Første Dags Møde sluttede med Nedsættelse af et snævrere Forhandlingsudvalg, men da Forhandlingerne skulde fortsættes den følgende Dag, meddelte Arbejdsgivernes Repræsentanter, at der hverken kunde forhandles om Arbejdstiden eller Lønforhøjelse, da Forbundets Forslag vedrørende disse 2 Spørgsmaal ikke fyldestgjorde Forhandlingsreglernes Forudsætning. Derefter sprængtes Forhandlingerne.

Arbejdsgivernes Bemærkning sigter til den Omstændighed, at Forslaget er holdt i en almindelig Form og ikke detailleret siger, hvor mange Timers Forkortelse og hvor stor en Lønforhøjelse der ønskes.

Heroverfor hævder Forbundet, at dette ikke forudsættes i Forhandlingsreglerne og at man ogsaa under sidste Aars Overenskomstsituation fremsatte Forslagene i samme Form, uden at Bogtrykkerforeningen dengang fandt Anledning til at rejse Indsigelse.

Da Forbundets Forslag til Provinsens Overenskomster er formet paa samme Maade, har det heller ikke her været muligt at faa Forhandling i Gang.

Den Omstændighed, at Bogtrykkerforeningen først rejste sine Indvendinger den anden Mødedag, tyder paa, at det er Dansk Arbejdsgiverforening, der har blandet sig i Sagen og foranlediget Bogtrykkernes Nægtelse af at optage Forhandling om de to Spørgsmaal.

Sagen er nu overgaaet til Forhandling mellem Hovedorganisationerne.

BRYGGERIET STJERNEN. Den 16. December afholdt Bryggeriet Stjernen sin aarlige Generalforsamling, hvor Direktør Svendsen aflagde Beretning for det forløbne Regnskabsaar. Den samlede Omsætning havde andraget 9.755.641 Kr. Det samlede Salg af Øl androg 150.361 hl. svarende til 40 Mill. Flasker. Af Mineralvande var solgt 8,6 Mill. Flasker.

Aarsregnskabet, der balancerede med 9.849.314 Kr., udviste efter Afskrivninger paa ca. 300.000 Kr. et Overskud paa 272.397 Kr., der af Bestyrelsen foresloges fordelt saaledes: Til Afskrivningsfonden henlægges Kr. 96.913, til Skatter 15.345, til Valgfonden 15.000, til Imødegaaelse af usikre Fordringer 8697, til Reserve- og Fornyelsesfond 134.818, medens der til næste Aar overføres 1621.

Med disse Henlæggelser har Stjernen yderligere befæstet sin stærke Konsolidering; saaledes var Afskrivningsfonden bragt til 1.300.000 Kr. og Reserve- og Fornyelsesfonden 8.540.000. Endvidere udviser den af Bryggeriet oprettede Fond for Opførelse af et Oplysnings- og Ungdomshus 400.000 Kr.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Sammenlignet med Oktober viser Industriens Produktions-Indeks i November en lille Fremgang fra 109 til 110 mod 105 i November 1937. For Konsumvarer er Indeks-Tallet uforandret 109, men Produktionsmiddels-Indekset er steget fra 108 til 110. Der er konstateret Nedgang for Næringsmiddel-Industrien (fra 114 til 113) og for Læderindustrien (fra 105 til 103), men Opgang for samtlige andre Grupper, størst for Træindustrien, hvis Indeks er steget fra 95 til 106.

Industriens Beskæftigelsestal — Antallet af Arbejdstimer pr. Arbejdsdag — er beregnet til 1.318.000 i November mod 1.328.000 i Oktober 1938 og henholdsvis 1.287.000 og 1.324.000 i de tilsvarende to Maaneder Aaret før.

Arbejdsløshedsloven ændret.

Umiddelbart før Juleferien naaede Rigsdagen at færdigbehandle og gennemføre et Forslag om Ændringer i Loven om Arbejdsløshedsforsikring, som vil blive hilst med almindelig Tilfredshed af alle arbejdsløshedsforsikrede Arbejdere.

Som bekendt gennemførtes en Række vigtige Ændringer i Arbejdsløshedsloven i 1937: Dageantallets Udvidelse, 10 Maaneders Bestemmelsens Ophævelse, Dispensationsregler for 26 Ugers Bestemmelsen, m. m. Endelig blev Understøttelsesaaret omlagt, saa det kom til at følge Regnskabsaaret, hvilket navnlig har Betydning for Kassernes Administration derved at Understøttelsesaaret omfatter samme Periode for alle Kassens Medlemmer.

Understøttelsesaaret omlægges.

Erfaringerne siden April 1937 har imidlertid vist, at selv om det er hensigtsmæssigt at Understøttelsesaaret ligger fast, er Regnskabsaaret 1. April—31. Marts ikke heldigt som Understøttelsesaar, idet et stort Antal arbejdsløse har opbrugt deres Understøttelse i Sommer- og Efteraarsmaanederne. I den egentlige Vintertid, hvor Arbejdsmulighederne er færrest, vil disse arbejdsløse derfor staa uden forsikringsmæssig Understøttelse og være henvist til at søge Kommunehjælp. Ud fra disse Erfaringer er de nye Ændringer, som træder i Kraft fra 1. Januar 1939, formet.

Den vigtigste Ændring gaar ud paa, at Understøttelsesaaret fremtidig skal omfatte Tiden 1. Oktober—30. September.

Loven træder i Kraft 1. Januar, dog regnes det nye Understøttelsesaar allerede fra 1. Oktober 1938, hvilket betyder, at den Understøttelse, der er udbetalt for Tiden 1. Oktober—31. December, er hævet indenfor det nye Understøttelsesaars Rammer. Heraf følger, at der i Tiden fra 1. Januar til 30. September 1939 vil kunne udbetales Understøttelse i det fastsatte Antal Dage saavel i Hovedforsikringen som i Fortsættelseskassen med Fradrag af det Antal Dage, hvori Understøttelse er udbetalt i Tiden fra 1. Oktober til 31. December 1938 henholdsvis i Hovedforsikringen og Fortsættelseskassen, og saaledes, at den vedtægtsmæssige Understøttelse af Hovedforsikringen skal opbruges, forinden der vil kunne oppebæres Understøttelse fra Fortsættelseskassen. Paa den anden Side har den, der har gaaet arbejdsløs siden 1. Oktober, men *uden* vedtægtsmæssig Understøttelse, *ikke* Krav paa Efterbetaling af Understøttelse for Tiden fra 1. Oktober til 31. December 1938. Og de Kommuner, som i Tiden fra 1. Oktober til 31. December 1938 maatte have ydet Hjælp til Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser, har *ikke* som Følge af Understøttelsesaarets Omlægning Krav paa Refusion fra Arbejdsløshedskasserne af saadan Hjælp; for denne Hjælp kan Kommunerne ikke kræve Erstatning af de paagældende efter Reglerne i § 301 i Lov om offentlig Forsorg.

For at undgaa, at Medlemmer skal blive daarligere stillet som Følge af den stedfundne Omlægning af Understøttelsesaaret, har man fastsat, at der ved Beregningen af det Antal Understøttelsesaar, i hvilket et Medlem højst kan oppebære fuld aarlig Understøttelse, bortses fra Tiden 1. April til 30. September 1938, samt at de Medlemmer, der i Tiden fra 1. April 1937 til 31. Marts 1938 har mistet Adgangen til Understøttelse paa Grund af Bestemmelsen, paany opnaar Ret til Understøttelse ved denne Lovs Ikrafttræden den 1. Januar 1939, forsaavidt de iøvrigt opfylder Betingelserne herfor.

14½ Mill. Kr. til Arbejdsløshedskasserne.

Arbejdsdirektoratet har opgjort Kassernes Overgangsudgifter ved Omlægningen til 12 Mill. Kr. Da man ikke har ment det rimeligt at angribe Arbejdsløshedskassernes Formue og dermed svække den af Arbejdsdirektoratet ønskede Konsolidering af Kassernes Økonomi, udredes de 12 Mill. Kr. af det offentlige. Halvdelen betales af Staten, og den anden Halvdel fordeles efter nærmere fastsatte Regler paa Landets Kommuner. Beløbet fordeles mellem Kasserne i Forhold til disses Udgifter til ordinær Understøttelse i Regnskabsaaret 1938—39.

Forøgede Statstilskud.

I Tilfælde af Forskydninger i Prisniveauet er der i Arbejdsløshedsloven Mulighed for Kasserne for at udbetale en forhøjet Understøttelse. Flere af Kasserne har imidlertid ikke set sig i Stand til at gennemføre denne Forhøjelse, idet de ikke mener at kunne paalægge Medlemmerne den dertil svarende Kontingentforhøjelse,

og deres Økonomi ikke tillader, at Merudgiften tages uden Kontingentforhøjelse.

Regeringen har imidlertid været af den Opfattelse, at de daarligst stillede Kasser ikke bør være afskaaret fra at udnytte Prisreguleringsbestemmelsen, hvorfor Statstilskudet til de daarligst stillede Arbejdsløshedskasser med høj Ledighedsprocent er forhøjet.

Staten yder efter de gældende Regler Tilskud til Arbejdsløshedskasserne i Forhold til Medlemsbidraget efter en bevægelig Skala, saaledes at naar

Fagets Gennemsnitsfortjeneste er indtil 2000 Kr., ydes 90%,

Fagets Gennemsnitsfortjeneste er 2000—2250 Kr., ydes 85%,

Fagets Gennemsnitsfortjeneste er 2250—2500 Kr., ydes 80%.

Ved Gennemsnitsfortjenester paa 4000 Kr. og derover yder Staten et Tilskud paa 15% af Medlemmernes indbetalte Bidrag.

Satserne paa 80, 85 og 90% kan forhøjes med 10, naar der i Faget hersker ekstraordinær stor Arbejdsløshed. Der er nu gennemført en saalydende Tilføjelse til disse Regler:

»De nævnte Procentsatser forhøjes derhos med yderligere 2 for hvert Point, hvormed Gennemsnitsledigheden i en Kasse i Regnskabsaaret har oversteget 20% og endvidere har oversteget Kassens normale Ledighedsprocent med mere end 20%. Den samlede Forhøjelse af Procentsatserne kan dog ikke overstige 20.«

Den aarlige Udgift herved er opgjort til 2,7 Mill. Kr.

Af praktiske Grunde kan den omhandlede Forhøjelse af Procentsatserne ikke finde Sted for en Del af Regnskabsaaret, og Loven bestemmer derfor, at Forhøjelsen første Gang finder Anvendelse ved Beregningen af det Statstilskud, der udbetales Arbejdsløshedskasserne for disses Regnskabsaar 1939—40. Forhøjelsen vil derfor ikke kunne bevirke nogen Bedring af Økonomien i Tiden inden 1. April 1939, og under Hensyn hertil samt for iøvrigt at tilvejebringe den fornødne Stabilisering af Økonomien for de vanskeligt stillede Arbejdsløshedskasser er der til Fordeling mellem disse stillet et Beløb paa 2½ Mill. Kr. til Raadighed.

Midlertidigt Arbejde.

Efter de hidtil gældende Regler kan Arbejde, som varer over 3 Uger, ikke anses for at være af midlertidig Art, dog at dette Tidsrum med Socialministerens Samtykke forlænges indtil 5 Uger, naar Forholdene indenfor vedkommende Fag taler derfor. Denne Regel har i en længere Aarrække virket tilfredsstillende, men de i de senere Aar indtraadte Beskæftigelsesforhold har medført, at Arbejde og Arbejdsledighed har været hyppigt skiftende, saaledes at der meget ofte har foreligget Arbejdsperioder af mellem 3 og 5 Ugers Varighed. Man har derfor imødekommet et fra Arbejdsløshedskasserne fremsat Ønske om, at Grænsen for midlertidigt Arbejdes Varighed forhøjes fra 3 til 5 Uger. Ændringen har desuden Betydning for den i Arbejdsløshedsloven fastsatte Betingelse for Optagelse i en anerkendt Arbejdsløshedskasse, at den paagældende ved Optagelsen har Beskæftigelse ved Arbejde af mere end midlertidig Karakter indenfor vedkommende Fag.

Arbejdsløshedskassernes Formuer.

Ved Lovforslagets Behandling paa Rigsdagen stillede baade Venstre og Konservative Forslag om at nedsætte det Beløb, det offentlige skal udrede, og lade de Arbejdsløshedskasser, som har en Formue af en vis Størrelse (beregnet pr. Medlem), selv afholde — eller deltage i Afholdelse af — de af Loven følgende Merudgifter. Disse Forslag blev afvist af Regeringspartierne under Henvisning til, at det vil være urigtigt at svække den Konsolideringspolitik, som Kasserne paa Arbejdsdirektoratets Foranledning har ført.

Angaaende Arbejdsløshedskassernes Formuer oplyste Socialdemokratiets Ordfører, *Einer-Jensen*, bl. a. følgende:

»Ser man nu paa Fordelingen af den gennemsnitlige Formue pr. Medlem henholdsvis i Hovedforsikringen og i Fortsættelseskasserne, saa findes der en Kasse, der i Formue har under 25 Kr., omfattende 1451 Medlemmer. Der findes 6 Kasser, hvis Formue er mellem 25 og 100 Kr. pr. Medlem; disse Kasser omfatter 213.000 Medlemmer. Man vil altsaa se, at næsten Halvdelen af Arbejdsløshedskassernes Medlemmer befinder sig i den Klasse. Med mellem 100 og 200 Kr. findes 16 Kasser, omfattende 85.000 Medlemmer, mellem 200 og 300 Kr. 17 Kasser, omfattende ca. 58.000 Medlemmer, mellem 300 og 400 Kr. 12 Kasser, omfattende ca. 37.000 Medlemmer, mellem 400 og 500 Kr. 5 Kasser, omfattende ca. 44.000 Medlemmer, mellem 500 og 600 Kr. 7 Kasser, omfattende 11.000 Medlemmer, og over 600 Kr. 5 Kasser, omfattende 1700 Medlemmer. Man vil altsaa se, at Formuen er i høj Grad forskelligt fordelt. Det store Antal af Arbejdsløshedsforsikringens Medlemmer befinder sig under de 200 Kr. i Formue, det er næsten 300.000 Med-

Fagbevægelsens Stilling i Tjekkoslovakiet.

Den internationale faglige Centrals Bulletin bringer følgende bemærkelsesværdige Redegørelse for Stillingen i Tjekkoslovakiet, der giver Oplysning om Fagbevægelsens Skæbne efter München-Konferencen.

Firemagts-Konferencen i München ændrede ikke alene Midteuropas Stilling i udenrigspolitisk Forstand, men medførte ogsaa indrepolitisk en omfattende Nyorientering, der berørte Arbejderbevægelsen og Fagbevægelsen. Haardest ramt blev den tyske Centralorganisation for de frie Fagforeninger i de sudetertyske Omraader, der havde sit Tilholdssted i Reichenberg. Med et Slag skiltes dens Organisationsomraade fra Tjekkoslovakiet, Organisationerne blev undertrykt, og alle Lederne maatte hurtigst flygte under Trusel om de haardeste Forfølgelser. Kun under de største Vanskeligheder lykkedes det at holde sammen paa Tillidsmændene.

Men selv de Tillidsmænd, der havde fundet Mulighed for at undslippe Forfølgelsen i de besatte Omraader, var snart udsat for Faren for med Myndighedernes Magt at blive ført tilbage i de afstaaede Omraader og udleveret til det tyske Gestapo. Mange af vore bedste Kammerater er nu i Fangenskab hos Nazisterne og udsat for deres brutale Terror.

Den sudetertyske Arbejderbevægelse, der indtil det sidste kæmpede for Demokratiet og var rede til at ofre Livet for Republikens Sag, stod nu foran den Opgave at søge at bane Vej til Udlandet for de truede Kammerater. Den Internationale faglige Central og især den britiske Arbejderbevægelse organiserede i Samarbejde med den tjekkoslovakiske Bevægelse i Løbet af kort Tid et stort Hjælpearbejde for Flygtningene (nævnes bør ogsaa Sverige, Danmark, Norge, Finland, Belgien og Holland. Red. Anm.)

Ogsaa den tjekkoslovakiske Fagbevægelse er følelig ramt ved den seneste Udvikling. I Slovakiet og Karpatho-Rusland maatte de frie Fagforeninger opgive at videreføre deres uafhængige Virksomhed. De er blevet adskilt fra deres Forbundsorganisationer i Prag og omdannet til statslige Enhedsforbund. I den tjekkiske Del af Landet er Arbejderbevægelsen for Tiden inde i en Overgangsperiode. De politiske Partier er likvideret og sammenfattet i to nye Organisationer. Der er et nationalt Enhedsparti, som efter Forbillederne fra de autoritære Stater er det dominerende, og desuden findes der nu et Parti for den arbejdende Befolkning, hvori det tidligere tjekkiske Socialdemokrati spiller en Rolle. Hidtil har de talrige Fagforeninger i dette Omraade ikke tilpasset sig ganske til denne Tvedeling. Nogle talmæssigt mindre betydende Fagforeninger, der hidtil stod Agrarpartiet og Fascisterne nær, har tilsluttet sig det nationale Enhedsparti, der er opbygget paa Stænderstatens Princip: Arbejdsgiver, Arbejder og Funktionærer. En anden Gruppe Fagforeninger vil forblive politisk neutral, medens en tredie Gruppe, hovedsagelig de frie Fagforeninger, vil søge en Sammenslutning med de nationalsocialistiske Fagforeninger (det tidligere Benes-Parti) og de kristelige Fagforeninger. Det er endnu tvivlsomt, om Udviklingen for Fagforeningernes Vedkommende vil gaa analogt med den politiske Udvikling og føre til en Tvedeling, eller om Resultatet bliver Dannelsen af en statsligt kontrolleret Enhedsorganisation.

De frie Fagforeninger blandt Funktionærer og deres Forbund — Einheitsverband der Privat-

---

lemmer, denne Gruppe omfatter. Heraf omfatter Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse jo et meget betydeligt Antal, idet den pr. 1. April havde 181.800 Medlemmer. De havde kun en Formue i Hovedforsikringen paa ca. 45 Kr. pr. Medlem og i Fortsættelseskassen paa ca. 40 Kr. pr. Medlem, og man maa jo erkende, at med en Hovedforsikring paa 45 Kr. i Formue er der ikke nogen stor Modstandskraft under en Krise.

Jeg ved, at Folk indenfor Arbejdsløshedskasserne og Arbejdsdirektøren i alt væsentligt er enige om, at den mindste Formue, en Arbejdsløshedskasse og Fortsættelseskasse bør have, er ca. 300 Kr. pr. Medlem, og tager man samtlige Medlemmer i begge Kasser under eet, saa har de gennemsnitligt kun 197 Kr. pr. Medlem. Der er altsaa et stort Stykke tilbage endnu, inden vi naar det, man fra autoritativ Side mener, det er rigtigt at have i Arbejdsløshedskassernes Beholdninger.«

Loven er gennemført i den af Regeringen og Regeringspartierne foreslaaede Skikkelse. Dens øjeblikkelige Virkninger er, at mange Arbejdsløse, som ellers vilde være henvist til Kommunehjælp, allerede i Vinter kan faa vedtægtsmæssig Understøttelse af Forsikringen; og dens fremtidige Virkninger bliver af samme Karakter, at forsikringsmæssig Understøttelse vil kunne oppebæres netop i den Periode, hvor Arbejdsmulighederne er mindst. Endelig har Loven varig Betydning derved, at de daarligst stillede Arbejdsløshedskasser faar Muligheder for større offentlige Tilskud og dermed Mulighed for at yde samme Understøttelse som andre Kasser uden at paalægge Medlemmerne urimelige Byrder.

Endnu engang har Regeringen og Socialdemokratiet vist baade Vilje og Evne til at skabe rimelige Vilkaar for dem, der uforskyldt rammes af Arbejdsløsheden. Og vi føler os overbevist om, at denne Holdning ogsaa vil blive paaskønnet af Arbejdernes store Flertal, naar vi til Foraaret kaldes til Valg.

angestellten — føler den nye Strømning endnu kraftigere end de øvrige Arbejderorganisationer, idet Funktionærerne kraftigst er paavirket af de fascistiske Tendenser.

De frie Fagforeninger har forsøgt ved frivilligt at arbejde henimod en Sammenslutning at undgaa Dannelsen af en statslig Tvangsorganisation. Resultatet af Sammenslutningsbestræbelserne er imidlertid hidtil negativt. Der er ingen Tvivl om, at Spørgsmaalet om Fagforeningerne maa finde sin Løsning i de kommende Uger efter Løsningen af de forfatningsmæssige Spørgsmaal. Hvilken Løsning der end vil komme, trues Fagforeningerne med at miste deres Uafhængighed, deres Aktionsfrihed og blive omdannet til statsligt kontrollerede Organer.

I hvor høj Grad denne »Nationalisering« vil bringe Fagbevægelsens internationale Samarbejde i Fare, lader sig ikke sige nu. Hidtil har den tjekkoslovakiske Landsorganisation ydet Modstand imod enhver Ensretning.

Den nye Kurs i Tjekkoslovakiet mærkes ogsaa paa det socialpolitiske Omraade. Efter det bekendte Mønster indledes nu Arbejdet for Arbejdsløshedens Bekæmpelse ved Hjælp af Arbejdstjeneste. De arbejdsløse, der nægter at modtage Arbejde i Arbejdstjenesten, maa regne med at miste Retten til statslig Understøttelse. Det er sikkert kun et Spørgsmaal om kort Tid, indtil man indfører Ændringer i Arbejdsretten og Socialforsikringsloven til Ugunst for Arbejderne.

I de afstaaede Omraader kan man konstatere en betydelig Forvirring i Arbejdermasserne. De Masser, der var under Indflydelse af Henleins Agitation, troede, at de ved hans Virksomhed skulde opnaa en Forbedring af deres Stilling gennem Oprettelsen af Selvstyre. Med Tilslutningen til det 3. Rige har Tilstandene imidlertid forværret sig betydeligt. Bønderne har mistet deres Frihed, Forretningslivet stagnerer, og Arbejdsløsheden bekæmpes ved at sende tusindvis af sudetertyske Arbejdere til Tyskland. Ogsaa i industrielle Kredse hører man Beklagelser. Eksportindustrien i de sudetertyske Omraader er nu, efter at Toldskrankerne er faldet, ikke mere konkurrencedygtig overfor de rigstyske Fabriker. Det er karakteristisk, at nogle af de ivrigste Forkæmpere for Henlein nu har mistet hele deres nazistiske Begejstring. En af Nazisternes største Bidragydere, Industrifyrsten Schicht, har efter Henleins Sejr foretrukket at slaa sig ned i London.

Uden at ville forudsige nogen Spaadomme om Tjekkoslovakiets Skæbne kan det dog fastslaas, at Tjekkoslovakiets Sønderlemmelse og Tilknytning til den europæiske Aksepolitik vil betyde en yderligere Sænkning af Befolkningens Levestandard og i det hele taget blive af skæbnesvanger Betydning for Tjekoslovakiets økonomiske Stilling.

Arbejdsløsheden i Novbr. 1938.

(Efter Statistiske Efterretninger).

I følge en Optælling for de Fag, som indgaar i Departementets Arbejdsløshedsstatistik, var der ved Udgangen af November Maaned blandt de organiserede Arbejdere i disse Fag i alt 103,701 Arbejdsløse, d. v. s. 22,6 pCt. af det samlede Antal paa i alt 459,198 organiserede Arbejdere i de paagældende Fag.

Ved Udgangen af November var 3115 organiserede Arbejdere beskæftiget ved Nødhjælpsarbejde i Henhold til Lov af 13. April 1938, § 2—5, mod 3087 ved Udgangen af Oktober. Fra og med 1. Juli 1938 har man paa Grund af væsentlige Ændringer i ovennævnte Lov i Sammenligning med tidligere gældende Love ophørt at medregne de ved Nødhjælpsarbejde beskæftigede under Antal Arbejdsløse.

Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenten for hver Maaned siden Januar 1933.

Samtlige Fag:	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.
Januar	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5
Februar	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9
Marts	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4
April	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6
Maj	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3
Juni	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9
Juli	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7
August	16.9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4
September	16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9
Oktober	18,8	19.2	16.3	17,3	18,2	23,2
November	22,6[1])	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7
December		34,6	30,3	31,7	30,3	37,5

[1]) Foreløbigt Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling af 5 Erhvervsgrupper er Antallet af Arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal Arbejdsløse pr. ultimo Novbr. 1938[1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Nov. 1938[1])	Okt. 1938	Nov. 1937	Okt. 1937
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1. Byggefag	5 324	34,5	28 0	32,2	19,7
2. Jernindustrien	3 280	12,8	12,3	12,6	11,6
3 Anden Industri m. v.	12 395	16,0	14,9	17,3	16,0
4. Handel	1 183	8,5	8,4	6,7	6,8
5. Arbejdsmænd	11 383	24,1	21,7	23,8	21,4
I alt	33 565	18,7	16,9	18,9	16,4
Provinsen:					
1. Byggefag	9 199	33,4	23,4	38,0	25,4
2. Jernindustrien	3 526	14,0	12,7	14,3	12,3
3. Anden Industri m. v.	11 488	16,9	15,7	18,0	16,1
4. Handel	1 059	5,8	6,6	6,3	6,3
5. Arbejdsmænd	44 864	31,8	24,3	33,1	26,1
I alt	70 136	25,1	19,9	26,4	21,0
Hele Landet	103 701	22,6	18,8	23,5	19,2

[1]) Foreløbige Tal.

Fag	Antal Arbl. pr. Okt. 1938	Arbejdsløsheds pCt. ved Udgangen af			
		Okt. 1938	Sept. 1938	Okt. 1937	Sept. 1937
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	2 867	26,9	19,3	31,3	19,2
Hustømrere	2 805	29,3	22,4	34,3	18,8
Snedkere	2 259	21,4	18,8	13,8	11,2
Malere	2 125	26,0	18,7	16,7	7,9
Sadelmagere og Tapetserere	431	16,2	13,3	12,4	16,2
Blikkenslagere	399	15,4	15,4	16,5	13,0
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	175	13,5	16,1	8,1	10,4
Smede- og Maskinarb.	4 559	12,4	10,5	11,7	9,8
Formere	484	22,6	22,5	16,4	11,6
Elektrikere	210	5,5	5,8	5,7	6,6
Bageri- og Konditoriarb.	1 591	27,7	25,2	29,2	27,8
Sukkervare-, Chokolade- og Biscuitarbejdere	195	9,5	11,2	5,3	11,5
Bryggeriarbejdere m. fl.	815	11,7	11,8	12,5	7,1
Slagteriarbejdere	1 615	18,7	15,6	20,2	15 6
Tobaksarbejdere	1 106	12,3	12,4	12,6	12,4
Tekstilarbejdere	1 478	9,3	11,0	13,9	15,8
Skræddere	1 281	8,4	10,4	10,9	14,3
Hatte- og Buntmagere	152	9,5	8,5	14,8	10.9
Skotøjsarbejdere	754	14,4	12 2	26,5	23,4
Træindustriarbejdere	1 782	27,9	24,9	22,4	17,8
Karetmagere	185	16,0	15,6	14,9	9,8
Keramikere	156	7,4	11,8	5,6	6,1
Papirindustriarbejdere	110	6,1	6,7	2,0	2,3
Bogbindere	768	15,3	16,0	15,4	16,3
Typografer	574	8,3	8,6	8,4	10,3
Sømænd	1 339	29,3	29,1	27,4	25,9
Søfyrbødere	598	25,7	26,7	25,5	26.5
Kedel- og Maskinpassere	108	4,7	5,9	5,4	5,9
Kvindeligt Arbejderforbund	3 380	18,2	18,0	18,5	16,2
Handels- og Kontormedhj.	2 214	7,6	6,9	6,7	6,2
Dansk Arbejdsmandsforb. m. v.	43 922	23,5	20,7	24,7	21,3
Murarbejdsmænd i Kbhvn.	574	36,9	39,7	47,3	38,0
Andre Fag	5 177	15,9	14,2	15,0	13,7
I alt	86 188	18,8	16,8	19,2	16,5

Nyt fra Udlandet

ARBEJDSLØSHEDSFORSIKRING I NORGE. Den norske Regering har besluttet, at den i Aar vedtagne Lov om obligatorisk Arbejdsløshedsforsikring skal træde i Kraft den 3. Juli 1939. Det er beregnet, at Forsikringen vil omfatte ca. 544,000 Arbejdere, d. v. s. et lignende Antal som Sygeforsikringen.

Loven forudsætter, at man skal have været Medlem af Forsikringen i 45 Uger, forinden man har Ret til Understøttelse, og i det første Aar vil Udgifterne derfor blive minimale. Ved de Beregninger, der ligger til Grund for Loven og de aarlige Udgifter ved fuldt udbygget Forsikring, er Indtægterne anslaaet til 24 Mill. Kr. aarligt. Arbejdsgivernes og Arbejdernes Bidrag er beregnet til 16 Mill. Kr., nemlig 8 Mill. Kr. til hver Part, og hertil kommer saa Kommunernes Tilskud paa 4 Mill. Kr. og Statens Tilskud paa 4 Mill. Kr. De første 3 Aar er Kommunerne dog fritaget for at yde Tilskud.

Administrationen skal henlægges under Inspektoratet for Arbejdsanvisning, hvor der skal oprettes et Direktorat.

Dagpengesatserne varierer efter Arbejdsindtægten og Forsørgelsespligten og udgør fra Kr. 1,40 til Kr. 5,50 pr. Dag i indtil 15 Uger i Løbet af 12 Maaneder. Arbejdernes Bidrag beregnes paa samme Grundlag og udgør fra 18 til 50 Øre ugentlig, og Arbejdsgiverne skal betale samme Bidrag som Arbejderne.

FREMGANG I SVENSK FAGBEVÆGELSE. Den svenske Landsorganisations Ledelse har godkendt Optagelsen af 3 hidtil udenfor staaende Forbund, nemlig Forbundet for Personalet i Civiladministrationen, Fængselsbetjentenes Forbund og Musikerforbundet. Indmeldelsen træder i Kraft den 1. Januar 1939. Antallet af tilsluttede Forbund vil dermed stige til 45, og Landorganisationens samlede Medlemstal vil ved Aarsskiftet langt overstige 900,000.

Lønbevægelser og Konflikter

Bageri- og Konditoriarbejdere.

Mellem Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og *A/S Engelsk-Dansk Biscuitfabrik* var i Fjor oprettet en Aftale, som gik ud paa, at saafremt Arbejdstiden blev forskudt for visse nærmere betegnede Arbejder, skulde der herfor ydes et Forskydningstillæg paa 35% til Timelønnen.

Der forelaa Opsigelse med 3 Maaneders Varsel for dette Tillæg, og der blev i den Anledning afholdt et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 30. November, hvor man fra Arbejdsgiverside protesterede mod den givne Opsigelse, men da der forelaa andre Spørgsmaal af Interesse for Forbundet, henvistes samtlige foreliggende Uoverensstemmelser til lokal Forhandling.

Handskemagere.

Ved et Møde den 23. November paa D. s. F.s Kontor mellem Landsretssagfører Kønigsfeldt og Repræsentanter for *Handskefirmaet »Haco«* og Forbundet, enedes man om, at Firmaet fra 1. April 1938 og til 1. Marts 1939, paa de Omraader, hvor Firmaet hidtil har betalt 2 Øre mere pr. Par, betaler 1 Øre mere pr. Par, end Overenskomsten med Lauget nævner, efter at Tillæget af 5% er tillagt. — Parterne var iøvrigt enige om, at Overenskomsten skal overholdes i alle dens Ord og Punkter. Ferieaftale er som den med Lauget gældende.

Karetmagere.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 14. December behandledes en Klage fra Dansk Karetmagerforbund over, at *A/S De forenede Automobilfabriker* i Odense søger Ændring i de gældende Akkordpriser og Akkordarbejdets Udførelse uden at foretage den overenskomstmæssige Opsigelse.

Arbejdsgiverforeningen paastod, at der var Tale om ændrede Arbejdsmetoder. Enighed opnaaedes ikke, hvorefter Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Kedel- og Maskinpassere.

Efter aarelange Forhandlinger er der nu mellem Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund og *Københavns Kommune* opnaaet Enighed om et Forslag, saaledes at Kedel- og Maskinpassere, som tilkaldes til Arbejde — Arbejde, som ikke bestaar i egentlige Driftsvagter — indenfor en 48 Timers Arbejdsuge, faar en nærmere fastsat Betaling, og hvor det drejer sig om Arbejde paa de saakaldte Søgne-Helligdage tilsvarende Frihed.

Ved samme Lejlighed opnaaedes Enighed om en Akkordaftale vedrørende Kondensator-Rensning.

Kvinder.

I Overenskomsten mellem Kvindeligt Arbejderforbund og *Den danske Mælkekondenseringsfabrik*, Randers, er fastslaaet, at forsaavidt Arbejdstiden er nedsat til mindre en 30 Timer pr. Uge, skal der ydes de paagældende Kvinder et Tillæg af 5 Øre pr. Time.

Til Omgaaelse af denne Bestemmelse havde Fabriken opfundet, at naar Kvinderne havde 3×5 Timer indenfor én Uge, saa skulde Tillægget ikke betales, idet de, hvis de havde Arbejde hele Ugen, altsaa 6×5 Timer, kom op paa de 30 Timer, som er fastsat i Overenskomsten, hvorefter de 5 Øres Tillæg bortfaldt.

Efter at Spørgsmaalet af D. s. F. var paaklaget til Dansk Arbejdsgiverforening, er Sagen bragt i Orden efter vor Fortolkning.

Overfor »*Nordsøen*» *Fiskekonserves A/S* har Kvindeligt Arbejderforbund set sig nødsaget til at iværksætte Strejke fra den 24. Oktober, og der var derefter varslet Sympatiaktion fra Dansk Arbejdsmandsforbunds Side til Iværksættelse den 25. November.

Paa et i den Anledning afholdt Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 24. November enedes man om at optage Overenskomstforhandlinger med samtlige 4 Fiskekonservesfabriker paa Skagen. Denne Forhandling skulde finde Sted den 2. December i Skagen.

Sympatiaktionen blev af den Grund udsat, saaledes at den tidligst kunde træde i Kraft ved normal Arbejdstids Ophør Lørdag den 3. December.

Ved Forhandlingerne den 2. December var Kvindeligt Arbejderforbund og Foreningen af Danmarks Fiske Konserves Industri og de to Hovedorganisationer repræsenteret. — Her enedes man om at oprette Overenskomst ikke alene med »Nordsøen« Fiske Konserves A/S, men ogsaa med følgende 3 Aktieselskaber: K. K. K. K., Skagen Fiske Hermetik og Skagerak Fiskeindustri.

Vilkaarene for Overenskomst var i al Væsentlighed de samme, som er gældende for Overenskomst mellem Foreningen for Danmarks Fiske-Konserves Industri og Kvindeligt Arbejderforbund.

Specielt for »Nordsøen« enedes man om, at samtlige de strejkende Kvinder genantages, d. v. s. en Trediedel af dem genantages straks, den næste Trediedel senest 3 Uger efter den forestaaende Sæsons Begyndelse og den sidste Trediedel senest 3 Uger herefter.

Den løbende Strejke hæves, og Arbejdsgiverforeningens Boycot og Sympativarslerne tages tilbage.

Mølleriarbejdere.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 7. December vedrørende en Klage fra Arbejdsgiverforeningen over nogle af Dansk Mølleriarbejderforbund fremsendte Strejkevarsler overfor *A/S Nordisk Droge- og Kemikalieforretning*, enedes man om en Overenskomst, hvorefter de fremsendte Strejkevarsler annulleredes. Den af Arbejdsgiverforeningen til Den faste Voldgiftsret fremsendte Klage tages nu tilbage.

Smede- og Maskinarbejdere.

Da der mellem Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og *Københavns Blikkenslager-, Gas-, Vand- og Sanitetslaug* ikke hidtil har foreligget nogen skriftlig Overenskomst, har Forbundet søgt opnaaet en saadan. Der var imidlertid ikke Enighed om selve Lønbestemmelsen, og Forbundet havde derfor varslet Strejke til Ikrafttræden Tirsdag den 3. December ved normal Arbejdstids Ophør.

I den Anledning blev der afholdt et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 5. December, og man enedes her om Overenskomstens Ordlyd.

De afgivne Strejkevarsler er dermed taget tilbage.

Tobaksarbejdere.

En Arbejdsstandsning hos *A/S C. W. Obels* københavnske Afdeling behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 8. December. — Man enedes om, at de i Arbejdsstandsningen deltagende Arbejdere til fuld Afgørelse af den ulovlige Arbejdsstandsning betaler til A/S C. W. Obel et Beløb af 500 Kr., dog mindst 5 Kr. pr. Arbejder, der har deltaget i Arbejdsstandsningen. Beløbet vil af Firmaet blive opkrævet hos de enkelte Arbejdere inden Udgangen af Januar 1939.

Tømrere.

Den 10. November afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen for at behandle en Klage fra Dansk Tømrerforbund over, at *Tømrermester Sv. H. Zeltner* ikke havde forhøjet de personlige Timelønninger, som foreskrevet i Forligsmandens Mæglingsforslag af 21. Marts 1938.

Arbejdsgiverne ønskede Sagen udsat til Behandling ved et nyt Fællesmøde for nærmere at konferere Sagen med Københavns Tømrerlaug.

Det nye Møde fandt Sted den 16. November. Sagen forhandledes og der opnaaedes Enighed om, at Tømrermester Zeltner til fuld Afgørelse for Tiden til og med indeværende Lønningsuge betaler 250 Kr. til Hustømrernes faglige Afdeling.

REDAKTØR: KNUD V. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Alle 12, 2. S., København V. ∴ Telefoner: 3541 og 10541.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 13 * KØBENHAVN DEN 15. JANUAR 1939 * 35. AARGANG

Partikongressen.

Socialdemokratisk Forbunds 23. Kongres blev en straalende Oplevelse for de Partifæller fra By og Land, som det var forundt at overvære den. Der var under Kongressen Øjeblikke, hvor hver enkelt Deltager følte sig dybt bevæget, ja betaget af den Samhørighedens Aand, der prægede Kongressen og dens Beslutninger, man følte sig stolt over at være Medlem af dette de danske Arbejderes Parti. Der var Øjeblikke, hvor man i sit Inderste følte Begejstringens Brus over at være blot et lille Led i dette Parti, der som en mægtig Kæde omslynger Land og Folk, Folkets Parti, Danmark for Folket og Folket for Danmark.

Set paa Baggrund af den alvorlige og mørke Verdenssituation, var Kongressens tre Arbejdsdage lyse og festlige, festlige derved, at danske Arbejdere gennem de saa godt som enstemmigt trufne Beslutninger gav Udtryk for Sammenhold, for fælles Vilje til at udføre Dagens Gerning i Frihed paa demokratisk Grundlag. Kongressens Beslutninger viste alle dem — som vil se og kan forstaa — at dansk Socialdemokrati ingensinde har staaet stærkere end under og efter denne Kongres. Her var ingen Vaklen eller Frafald i Rækkerne, men tværtimod et Parti, som stadig er paa March fremover og opefter.

Dansk Fagbevægelse maa af Hensyn til det fælles Maal tage Kending af denne Kongres. I Kongressens og Partiets Manifest, — der er udsendt i 1.200.000 Eksemplarer til alle danske Hjem — er der givet Fagbevægelsen Haandslag paa et fortsat godt Samarbejde for en videre Udbygning af danske Arbejderes Vilkaar og hele Levestandard, vore arbejdsløse, vore syge, vore gamle er ikke glemte, og Manifestet, der viser fornuftigt Maadehold, er samtidig opbygget med saa megen Fasthed, at vi heri har Dagens og den kommende Tids Arbejdsprogram for dansk Arbejderbevægelse.

Lad Modstanderpressen flyde hen i Taarer, lad den skælde ud over Fagforeningstyranni og mere af samme Skuffe, blot fordi der finder et fornuftigt og formaalstjenligt Samarbejde Sted mellem de danske Arbejderes politiske Parti og faglige Organisationer, vi lader os ikke bluffe og tager ikke Anstød heraf, tværtimod maa vi hellere give denne Presse endnu større Grundlag for sine til Tider ret hysteriske Artikler.

Sandheden om dette Problem er i Virkeligheden, at Tusinde af danske Arbejdere hidtil har vist Mangel paa Forstaaelse af Samarbejdets Betydning, og dette Forhold kan maaske bedst belyses ved et Par Tal.

Arbejdernes Fællesorganisation i København tæller omkring ved 140.000 Medlemmer — alle Arbejdere — mens Københavns Social-Demokrat kun har lidt over 58.000 Abonnenter og Købere tilsammen. Af disse Tal fremgaar, at der endnu er mange, mange Tusinder københavnske Arbejdere, som ofrer 12 Øre om Dagen for at blive skældt ud i Modstanderpressen.

Eller et Par andre Tal, som ogsaa er talende. Dansk Fagbevægelse — i og udenfor De samvirkende Fagforbund — talte ved Aarsskiftet ca. 500.000 Medlemmer, — i Socialdemokratisk Forbund stod paa samme Tidspunkt ca. 200.000 politisk organiserede Arbejdere, her mangler vi endnu nogle Hundrede Tusind, naar vi sammen-

En svensk Hovedoverenskomst.

Af Redaktør Albin Lind.

Landsorganisationen i Sverige og Svensk Arbejdsgiverforening har truffen Aftale om en saakaldt Hovedoverenskomst, der er tænkt at skulle danne et Supplement til de almindelige kollektive Overenskomster. Hovedoverenskomstens Formaal er at skabe en mere ensartet og planmæssig Ordning af Forholdet mellem Fagbevægelsen og de organiserede Arbejdsgivere, men er tillige et Forsøg paa at understrege de modstaaende Hovedorganisationers Ansvar overfor Samfundet. Overenskomsten omfatter 5 Afsnit. I det første forpligter de to Hovedorganisationer sig til at oprette et »Arbejdsnævn« (Arbetsmarknadsnämnd), bestaaende af 3 Repræsentanter for Landsorganisationen og 3 Repræsentanter for Svensk Arbejdsgiverforening. De øvrige Afsnit fastsætter Regler for en Forhandlingsordning, inddelt i bestemte Tidsfrister, Bestemmelser om Formen for midlertidig Hjemsendelse i Tilfælde af Arbejdsmangel og Afskedigelse, Regler for Begrænsning af økonomiske Kampforanstaltninger, som fastsætter visse Fremgangsmaader i Kampen mellem Arbejdere og Arbejdsgivere samt tilsigter at undgaa Angreb paa dem, der staar udenfor de to kæmpende Parter paa Arbejdsmarkedet. Til Slut fastsætter det femte Afsnit i Hovedoverenskomsten en Fremgangsmaade, hvis Opgave er at skabe Forudsætninger for Undgaaelsen af saakaldte samfundsfarlige Konflikter.

Den nu oprettede Hovedoverenskomst er kommet i Stand efter 2½ Aars Forhandling mellem de to Hovedorganisationer. Initiativet til Forhandlingerne er udgaaet fra Arbejderside. Anledningen hertil var dels, at Kravet om en Lovgivning vedrørende Ordningen af visse Forhold paa Arbejdsmarkedet var tiltaget i Styrke, dels den Omstændighed, at et statlig Undersøgelsesudvalg, hvori Arbejderpartiet havde Flertallet, med Henblik paa den sidste Depressionsperiode havde foretaget en Undersøgelse vedrørende den Maade, hvorpaa Landets Forsyningsmuligheder kunde organiseres mere effektivt, og herved var kommet til visse Konklusioner angaaende Arbejdslivets Organisering. Endvidere var Fagbevægelsen med Henblik paa sin egen og hele Arbejderbevægelsens voksende Magtstilling kommen til den Opfattelse, at Tiden var moden til et Forsøg paa at reducere Arbejdsgivernes gamle Suverænitet med Hensyn til Retten til at antage og afskedige Arbejdere. Fra Fagbevægelsens Side forelaa et Ønske om at undgaa Lovgivning i Spørgsmaal vedrørende Arbejdsmarkedets Forhold eller maaske rettere sagt en Vilje til paa egen Haand og af egen Kraft at tilvejebringe en Løsning af de aktuelle Problemer for dermed at demonstrere Demokratiets Selvforsvar og Handlekraft. Arbejdsgiverne var ud fra delvis helt andre Synspunkter interesserede i at undgaa Lovgivning. Arbejderbevægelsens stigende politiske Magtstilling har i den senere Tid medført øgede Indgreb i Erhvervslivets Forhold. Ud fra deres principielle Standpunkt ønskede Arbejdsgiverne at begrænse disse Statsindgreb gennem Tilvejebringelse af frivillige Aftaler med Modparten om en Sanering af Arbejdsmarkedets Forhold.

Den Hovedoverenskomst, som er fremgaaet som et Resultat af de langvarige Forhandlinger, gælder med 6 Maaneders Opsigelsesfrist. Denne Kendsgerning understreger i sig selv Forskellen mellem Lovgivning og Aftaleform. Det ligger jo i Sagens Natur, at en Lov ikke kan ændres eller ophæves ved simpel Opsigelse fra en af de berørte Parter. Fremgangsmaaden i saa Henseende er adskilligt mere kompliceret end Tilfældet er med Hensyn til Opsigelsen af en frivillig Overenskomst. Set ud fra denne Synsvinkel er den nyoprettede Hovedoverenskomst et langt mere smidigt Instrument. Selve Proceduren for Overenskomstens Tilpasning er højst

---

ligner med Fagbevægelsens Medlemstal, og endnu værre stiller det sig, naar vi drager Sammenligning med de 760.000 socialdemokratiske Stemmer ved sidste Folketingsvalg.

Danske fagorganiserede Arbejdere maa paa disse Punkter — Pressen og Partiet — tage Konsekvenserne medens Tid er, og vort Parti har her den Reserve, som paa de i Aar kommende Valgdage kan give dansk Arbejderbevægelse det absolutte Flertal paa Rigsdagen.

Her ligger Dagens Gerning, og dansk Fagbevægelse vil nu som forhen være med til at opbygge det danske Samfund, vi vil bruge vor Styrke i Samarbejdets Aand for Frihed, for Demokrati.

Dagen, Arbejdets Dag, er inde.

enkel. De to Hovedorganisationer har gennem Overenskomstens Underskrivning forpligtet sig til to Ting: dels at udpege 3 Repræsentanter til Arbejdsnævnet, dels at virke for, at Underorganisationerne for deres Vedkommende tiltræder den indgaaede Overenskomst. Denne er nemlig ikke automatisk bindende ogsaa for Forbundene. Hvert Fagforbund og den modsvarende Arbejdsgiverorganisation kan saaledes selvstændigt træffe Aftale om, hvorvidt de ønsker at tiltræde Hovedoverenskomsten. Først derefter bliver denne gældende for de respektive Arbejdsomraader. Gennem denne Fremgangsmaade har man villet understrege Underorganisationernes Selvbestemmelsesret, men tillige, at Tilpasningen efter den nye Ordning skal ske ad Frivillighedens Vej. Hovedoverenskomsten indeholder ogsaa en udtrykkelig Bestemmelse om, at ingen af Parterne gennem en Kamphandling maa tvinge sin Modpart til at tiltræde denne. Godkendelse af og Tilslutningen til Hovedoverenskomsten skal være en Tillidssag mellem vedkommende Fags modstaaende Organisationer.

Hvad Arbejdsnævnet angaar, saa skal dette bestaa af 6 Medlemmer, nemlig som nævnt af 3 Arbejder- og 3 Arbejdsgiverrepræsentanter, hvis Mandattid er fastsat til 3 Aar. Dette Nævn er den højeste og afgørende Instans i alle Stridsspørgsmaal om midlertidige Hjemsendelser, Afskedigelser og samfundsfarlige Konflikter. Naar det drejer sig om Behandling af Hjemsendelse og Afskedigelse har de heraf berørte Underorganisationer Ret til at deltage i Forhandlingerne med en Repræsentant for hver af de interesserede Organisationer. I Spørgsmaal, som gælder visse økonomiske Kampforanstaltninger samt Kampforanstaltninger imod dem, som ikke er Part i den oprindelige Uoverensstemmelse, fungerer Arbejdsnævnet som Voldgiftsret. I de Tilfælde, hvor der ikke kan opnaas Flertal i disse Voldgiftssager, tilkaldes en upartisk Opmand, som udpeges for et Tidsrum af 3 Aar af Landsorganisationen og Arbejdsgiverforeningen i Fællig.

Den Forhandlingsordning, som Hovedoverenskomsten indeholder, tager Sigte paa at tilvejebringe øget Planmæssighed og Hurtighed i Forhandlingerne mellem Arbejdernes og Arbejdgivernes faglige Organisationer. Man gaar herved frem ad to Veje. Den ene Grundtanke er den, at man bør søge at undgaa en Ophobning af Tvistigheder. For dette Formaal bestemmer Hovedoverenskomsten, at Uoverensstemmelser, der ligger mere end 2 Aar tilbage i Tiden, uden at Forhandlinger er forlangt eller har fundet Sted, ikke kan blive Genstand for Forhandling og Rettelse. Desuden gaar Forhandlingsretten tabt, dersom Tvistighedsaarsagerne har været kendt i 4 Maaneder uden at nogen af Parterne har grebet ind eller begæret Forhandling. Gennem disse to restriktive Bestemmelser for Forhandlingsretten vil man undgaa, dels at Stridsspørgsmaalet opmagasineres, dels at Bedømmelsen af Spørgsmaalet vanskeliggøres derved, at Tiden har draget et Glemselens Slør over de Kendsgerninger, der er af Betydning ved Bedømmelsen af vedkommende Tvistigheder. Der er saaledes Tale om en Appel til Arbejdspladsernes Folk om mere nøjagtigt at overvaage sine Rettigheder og undgaa en Slendrian, der skaber unødvendig Irritation paa Arbejdspladserne.

Med Hensyn til selve Forhandlingsarbejdet er der fastsat bestemte Tidsfrister. Efter at man har fastsat begge Parters Forpligtelse til at gaa med til Forhandling, bestemmes det, at lokale Forhandlinger skal paabegyndes inden 14 Dage. Udsættelse kan kun forekomme, saafremt begge Parter er enige herom. Giver de lokale Forhandlinger ikke Resultat, skal Optagelse af centrale Forhandlinger begæres i Løbet af 2 Maaneder efter det Tidspunkt, hvor de lokale Forhandlinger afsluttedes. Lokale Forhandlinger betragtes for afsluttede, enten naar Parterne er enige om at betragte dem som tilendebragte, eller hvis den ene Part skriftlig meddeler dette til Modparten. De centrale Forhandlinger skal optages senest 3 Uger efter, at Henstilling herom er fremsat. Saalænge Forhandlingerne staar paa, maa der ikke foretages Kampforanstaltninger. Saadanne Foranstaltninger maa overhovedet ikke vedtages uden Forbundets Samtykke. Forhandlingsordningen gælder for alle Tvistigheder med Undtagelse af saadanne, som gælder Inddrivning af ikke udbetalt Løn, Oprettelse eller Fornyelse af kollektive Overenskomster samt Sympatiaktioner.

Afskedigelse eller midlertidig Hjemsendelse af Arbejdere paa Grund af Arbejdsmangel er som bekendt et af Arbejdsmarkedets mest omtaalelige Problemer. I Sverige har Grundlaget for saadanne Skridt været en af Arbejdsgiverforeningen formuleret Regel, som fastsætter, at Arbejdsgiverne har Ret til at lede og fordele Arbejdet samt frit antage og afskedige Arbejdere, en Bestemmelse, som indeholdes i de fleste

Overenskomster. Lige siden dens Vedtagelse for over 30 Aar siden har denne Regel været Genstand for megen Opposition og Kritik fra Fagbevægelsens Side. Selv om denne Bestemmelse i Aarenes Løb i stadig formindsket Omfang anvendes af Arbejdsgiverne som et Middel til at skaffe sig af med særlig aktive Fagforeningsmedlemmer, saa har den alligevel krænket Arbejdernes Selvbevidsthed. Netop den Kendsgerning, at der paa Arbejdsmarkedet har været et Omraade, hvor Fagforeningerne har været udelukket fra enhver Rettighed som Part i Sagen, har virket krænkende.

I den nu oprettede Hovedoverenskomst er der skabt en ny Ordning med Hensyn til Hjemsendelse og Afskedigelse. Paa hver Arbejdsplads udpeger Fagforeningen en Repræsentant — enten et Medlem af Bestyrelsen eller en anden Tillidsmand. Til denne Repræsentant skal Arbejdsgiveren mindst een Uge i Forvejen eller een Uge forinden den eventuelt i Overenskomsten fastsatte Opsigelsesfrist udløber give Meddelelse om enhver Hjemsendelse eller Afskedigelse. Anser man Hjemsendelsen eller Afskedigelsen for uhjemlet ud fra et Arbejdersynspunkt, skal Arbejderrepræsentanten og Arbejdsgiveren pleje Samraad om Sagen. Opnaas der herved ikke Enighed, skal Forhandling anmeldes til Forbundsorganisationen, som igen har Ret til at henvise Sagen til Behandling i Arbejdsnævnet. Naar Nævnet har undersøgt og fattet Beslutning i Sagen, skal Landsorganisationen henholdsvis Arbejdsgiverforeningen i Samraad med vedkommende Forbundsorganisation foretage de nødvendige Skridt for at ordne Sagen i Overensstemmelse med Arbejdsnævnets Beslutning. Varsels- og Forhandlingspligten, som gælder for alle organiserede Arbejdere med et Aars Beskæftigelse, finder dog ikke Anvendelse paa dem, der er ansat paa en paa Forhaand bestemt Tid eller for Udførelse af et bestemt Arbejde, ej heller naar det gælder sædvanlige Sæsonhjemsendelser, eller hvor Hjemsendelse ikke er paatænkt for et længere Tidsrum end 3 Uger, samt i Tilfælde af, at Arbejderen har gjort sig skyldig i en grov Forseelse.

Indenfor svensk Fagbevægelse betragter man denne nye Ordning som et principielt Gennembrud og som Indledning til nye Retsforhold paa Arbejdspladserne. Alene den Omstændighed, at der findes en kompetent Instans, som har den Opgave at underøge Hjemsendelser og Afskedigelser, virker naturligvis afskrækkende paa dem, som har Tilbøjelighed til at anvende en mindre akceptabel Fremgangsmaade.

Det Afsnit af Hovedoverenskomsten, som omhandler Begrænsning af økonomiske Kampforanstaltninger, berører selvfølgelig ikke de sædvanlige Foranstaltninger, som forekommer ved Oprettelse af nye Overenskomster, eller begrænser Retten til dermed sammenhængende Foranstaltninger. De forbudte Kampforanstaltninger er Forfølgelse af politiske, religiøse og dermed ligestillede Grunde. Foranstaltninger for at formaa dem, som arbejder i egen Virksomhed, at afholde sig fra Arbejde for andens Regning, Foranstaltninger mod Familieforetagender, hvor Arbejdet udføres af Indehaveren med Bistand af Hustru, Børn eller Forældre, Foranstaltninger med det Formaal at forhindre nogen i at aflægge Vidnesbyrd for Domstolene eller i at foretage Gengældelsesforanstaltninger efter afsluttet Konflikt.

Der maa ikke foretages Kampforanstaltninger mod neutral »Tredjemand«, d. v. s. mod den, som ikke tilhører nogen af de stridende Parter. Som uneutral tredje Mand, mod hvilken Kampforanstaltning kan foretages, regnes Medlemmer af en i Konflikten inddraget Organisation, som under Konflikten gør sig skyldig i en Handling, der tilsigter at støtte Modparten, den, som under Konflikten udfører blokeret Arbejde eller beskæftiger blokerede Arbejdere, den, som gennem Forandring i sin Næring eller Virksomhed støtter den stridende Part eller giver ham økonomisk Støtte, den, som ejer Halvparten af Aktiekapitalen i et Selskab, som er Part i Konflikten, Medejere i Handelsselskaber uden begrænset Ansvar, som er inddraget i Konflikten, samt Handelsselskaber, hvori en Konfliktdeltager er Medejer og har saa stor Interesse, at det kan betragtes som drevet for Konfliktdeltagerens Regning. Herfra gøres dog en Undtagelse. Dette gælder det saakaldte Beskyttelsesarbejde. Som Beskyttelsesarbejde betragtes saadant Arbejde, som nødvendigvis maa udføres for at kunne afvikle Virksomhedens Drift, naar en Konflikt udbryder, samt Arbejde, som har til Opgave at beskytte Mennesker, Dyr og Produktionsmidler mod Ødelæggelse. Det forudsættes, at dette Arbejde skal udføres af vedkommende Bedrifts ordinære Arbejdere. Der bør maaske i denne Forbindelse tilføjes, at saafremt Arbejdskonflikt udbryder i Forbindelse med Oprettelse af kollektiv Overenskomst, saa

er der ingen Hindring for Sympatiaktioner som Blokade, Arbejdsstandsning og Vægring mod at arbejde med konfliktberørte Varer.

Saafremt det drejer sig om saakaldte samfundsfarlige Konflikter, bestemmer den nye Hovedoverenskomst, at Arbejdsnævnet er pligtig til at tage op til Overvejelse enhver Konfliktsituation, som medfører Risiko for Samfundet. Initiativet til en saadan Overvejelse og Prøvelse kan udgaa fra en af de i Arbejdsnævnet repræsenterede Organisationer eller ogsaa fra en offentlig Myndighed eller dermed ligestillet Organ. I Henhold til Nævnets Beslutning skal senere Landsorganisation og Arbejdsgiverforeningen vedtage egnede Foranstaltninger for at tilvejebringe en Ordning mellem de kæmpende Parter.

Hovedoverenskomstens Tilvejebringelse skyldes de to Hovedorganisationers enstemmige Ønske om at skabe en saadan organisatorisk Opbygning af Forbindelserne og Forholdet mellem Arbejdere og Virksomhed, at man i den størst mulige Udstrækning kan undgaa aabne Konflikter ved Interessemodsætninger paa det svenske Arbejdsmarked. Men samtidig har man været indstillet paa gennem denne frivillige Overenskomst at understrege de svenske Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationers Beredvillighed og Evne til at ordne sine egne Anliggender paa en saadan Maade, at Samfundet ikke behøver at vedtage Indgreb ad Lovgivningens Vej. Men Betydningen rækker dog videre. I svenske Fagforeningskredse betragtes Hovedoverenskomsten som Indledningen til en ny Udviklingsfase med Hensyn til Arbejdernes Stilling i Produktionslivet. Dette gælder især den Indflydelse med Hensyn til Hjemsendelser og Afskedigelser, som Arbejderne har faaet i Henhold til Overenskomsten. Men desuden er det maaske berettiget at betragte Arbejdsnævnet som Begyndelsen til et fremtidigt Produktionsorgan i større Sammenhæng og med videre Perspektiver.

Rundskue

2 FAGBLADE HOLDER JUBILÆUM. Ved Aarsskiftet fejrede 2 Forbunds Fagblade, nemlig »*Jernbane-Tidende*« og »*Posthornet*« deres 40 Aars Jubilæum.

Jernbaneforbundets Blad »Jernbane-Tidende« passerede Mærkedagen allerede den 1. Oktober 1938, idet Bladet første Gang udkom den nævnte Dag i 1898, ikke som Medlemsblad, da selve Organisationen først blev stiftet Aaret efter, men som Talerør for Standens Interesser, en Opgave, det har varetaget paa udmærket Maade gennem den lange Aarrække, den længste Tid under Ledelse af den nuværende Redaktør, Forbundssekretær *Chr. Vejre.*

Man ønskede dog at fejre Jubilæet sammen med 25 Aarsdagen for Ch. Petersens Tiltrædelse som Forretningsfører i Jernbaneforbundet, og Dobbeltjubilæet fejredes ved en Festlighed den 30. December, hvor D. s. F.s fungerende Formand, *Knud V. Jensen,* overbragte den faglige Centralorganisations Hilsen og Lykønskning.

Postforbundets Blad, »Posthornet«, fyldte 40 Aar med det nye Aars Begyndelse, idet første Nummer udkom den 1. Januar 1899.

»Posthornet« blev udgivet og fik sit velklingende Navn af Københavns Postbudeforening, der paa det Tidspunkt, kun et halvt Aar efter Starten, kaldes »Københavns Postbudes selskabelige Forening af 6. Juli 1898«; men selv om man under Hensyn til saavel indre som ydre Modvilje mod Fagforeningstanken ikke fandt det tilraadeligt straks at tilkendegive Foreningens faglige Formaal, dristede »Posthornet«s Udgivere sig dog til som Undertitel i Bladets Hoved at kalde det »Organ for Postvæsenets Underklasser i Danmark«.

I Tidens Løb undergik Redigeringen af Bladet en gradvis Ændring og det gaar nu kraftigt ind for Standens Interesser og for Samarbejdet med Landets øvrige fagorganiserede Arbejdere, et Standpunkt, der blev klart og tydeligt markeret ved Forbundets Indmeldelse i De samvirkende Fagforbund.

Vi ønsker de to Fagblade til Lykke med Jubilæet og haaber paa fortsat godt og resultatrigt Arbejde til Gavn for deres Forbund og deres Medlemmer og dermed ogsaa til Gavn for dansk Fagbevægelse som Helhed.

OVERENSKOMSTOPSIGELSER. Som meddelt i »Arbejderen« har Frederiksberg Beværterforening og Korporationen af Restauratører i København og Omegn den 7. December vedtaget at opsige Overenskomsten med *Tjenerforbundet.* Dette har derefter opsagt Overenskomsten med samtlige de øvrige 5 Foreninger, saaledes at samtlige ca. 3500 københavnske Tjeneres Overenskomst er opsagt. Opsigelsen gælder for 1. April.

Til dette kommer endvidere Opsigelser for Tjenere i Aalborg, Aarhus, Silkeborg, Herning, Vejle, Fredericia og Randers, ialt ca. 800 Tjenere, og for de ca. 100 Tjenere, der er beskæftiget ved Statsbanernes Færgefart.

Forbundet for faglært Køkkenpersonale (Kokke, Koge- og Smørrebrødsjomfruer) har opsagt Overenskomsterne til 1. April for Færgefarterne under Statsbanerne og desuden i Aalborg og Aarhus. Forhandlingerne om Overenskomsterne for dette Forbunds Medlemmer i København fortsættes, og Opsigelsesfristen er derfor udsat med 14 Dage. Ialt er 1000 Medlemmer af Forbundet inddraget i den nuværende Overenskomstsituation.

For Tjenerforbundets Vedkommende drejer Overenskomstforhandlingerne sig for en stor Del om et

Skal Arbejdernes Fællesorganisationer betale Forlystelsesskat?

Spørgsmaalet om, hvorvidt Arbejdernes Fællesorganisationer skal betale Forlystelsesafgift af Fester, hvortil kun Medlemmer af den stedlige Fællesorganisation har Adgang, har længe været omstridt.

Justitsministeriet har — selv under Forudsætning af, at der føres fyldestgørende Kontrol med, at kun Medlemmer har Adgang — ikke set sig i Stand til at afgive en almindelig Udtalelse om Spørgsmaalet, idet Afgørelsen efter Domstolenes Praksis beror paa, om Kredsen af adgangsberettigede Personer er efter Forholdene mere eller mindre omfattende. I Aarenes Løb har forskellige Domstole rundt om i Landet dømt Fællesorganisationer til at betale Forlystelsesafgift, fordi en i Forhold til Befolkningens Størrelse for stor Kreds af Personer havde haft Adgang til disse Fester. Der er imidlertid nu ved Fogedretten i Frederikssund afsagt en Kendelse, der gaar i modsat Retning og frikender Fællesorganisationen i Frederiksværk og nægter Fremme af den af Politimesteren i Frederikssund Købstad begærede Udpantningsforretning til Inddrivning af Forlystelsesafgiften.

Da Fogedrettens Kendelse formentlig vil have Interesse for Landets øvrige Fællesorganisationer, aftryker vi den her i sin fulde Ordlyd:

Udskrift af Fogedbogen for 10. Retskreds Frederikssund Købstad m. v.

Aar 1938 den 10. Juni Eftermiddag Kl. 2 blev Fogedretten sat af Fuldmægtig Edrén paa Tinghuset i Frederiksværk, hvor da med undertegnede Vidne foretoges:

Afsigelse af Kendelse under Udpantningsforretning paabegyndt den 3. Juni 1938 hos Arbejdernes Fællesorganisation for Frederiksværk & Omegn, Frederiksværk, efter Begæring af Politimesteren i Frederikssund Købstad m. v.

For *Politimesteren* mødte Fuldmægtig Tønnesen.

For *Rekvisiti* mødte Formanden, Montør Svend Bram.

Der afsagdes saalydende

Kendelse:

Under en den 3. Juni 1938 efter Begæring af Politimesteren i Frederikssund Købstad m. v. hos Arbejdernes Fællesorganisation for Frederiksværk & Omegn, paabegyndt Udpantningsforretning til Inddrivelse af Forlystelsesafgift 49 Kr. 50 Øre af en af Fællesorganisationen den 1. Maj 1938 afholdt Festlighed (Koncert og Bal) har Fællesorganisationens Formand, Montør Svend Bram, Frederiksværk, protesteret mod Forretningens Fremme, da den nævnte Sammenkomst ikke — som af Politimesteren i Udpantningsbegæringen anført — kan betragtes som offentlig paa Grundlag af, at en omfattende Kreds af Personer har haft Adgang til at deltage i den, idet Medlemstallet ikke kan siges at være meget betydeligt i Forhold til Befolkningstallet og idet der ikke er Mulighed for enhver for Optagelse i de i Fællesorganisationen sammensluttede Foreninger og derhos Afholdelsen af festlige Sammenkomster spiller en underordnet Rolle i Fællesorganisationens Virksomhed.

Det er oplyst, at Fællesorganisationen bestaar af ialt 19 Foreninger, hvoraf de 15 er faglige, medens 4 er socialdemokratiske Partiforeninger, Medlemstallet er 1180, hvoraf ca. 125 hidrører fra de politiske Foreninger. Foreningernes Omraade er Frederiksværk Købstad og Halsnæs Birk, der har en samlet Befolkning paa ca. 8500 Personer. Om Optagelse i de faglige Foreninger gælder det, at Svendebrev eller Lærebrev maa forevises, for at Optagelse kan finde Sted. For Arbejdsmændenes Fagforening gælder det, at den paagældende skal kunne dokumentere, at han er antaget til Arbejdsmandsarbejde hos en bestemt Arbejdsgiver. For Optagelse i de politiske Foreninger er det en Betingelse, at den paagældende ikke er Medlem af et andet politisk Parti end det socialdemokratiske.

I Festen deltog 105 Personer.

Naar henses til, *at* der for Optagelse i de faglige Foreninger stilles Betingelser, der ikke kan siges at opfyldes af Egnens Befolkning i Almindelighed, hvorved bemærkes, at det ringe Antal Medlemmer hidrørende fra de socialdemokratiske Partiforeninger ikke kan betage Fællesorganisationen dens Foreningskarakter, *at* det samlede Medlemstal ikke kan anses for meget omfattende i Forhold til Befolkningstallet i Foreningernes Omraade, selv om det maa antages, at Medlemmernes Paarørende har Adgang til de festlige Sammenkomster og endelig til, *at* Afholdelse af festlige Sammenkomster efter det oplyste spiller en ret underordnet Rolle i Fællesorganisationens Virksomhed, findes det

---

principielt vigtigt Spørgsmaal, nemlig Ligeløn for Kvinder og Mænd. Arbejdsgiverne har fremsat Krav om Indførelse af fast Løn, hvilket allerede den nuværende Overenskomst forøvrigt giver Mulighed for. Uoverensstemmelsen bestaar deri, at Arbejdsgiverne vil have Adgang til at aflønne kvindeligt Serveringspersonale lavere end mandligt. Der er fremsat Krav om en fast Løn paa 40 Kroner for Kvinder og 60 Kroner for Mænd. Tjenerforbundet fastholder heroverfor det principielle Krav om Ligeløn, da det drejer sig om den samme Art af Arbejde.

betænkeligt at sidestille den fornævnte Sammenkomst med en offentlig Sammenkomst, hvorfor den begærte Udpantningsforretning vil være at nægte Fremme.

Thi bestemmes:
Den begærte Udpantningsforretning kan ikke nyde Fremme.

(sign.) *P. Edrén.*
Fm.

Fogedretten hævet.
(sign.) *P. Edrén.* Fm.
Vidne:
(sign.) *C. Lundh.*

Udskriftens Rigighed bekræftes.
Dommeren i Frederikssund den 17. Juni 1938.
(sign.) ulæseligt Navn.

D. s. F.s Generalforsamling.

De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg har paa sit Møde den 11. Januar besluttet at indkalde til Generalforsamling, der afholdes Torsdag den 9. Februar 1939 Kl. 10 i »Tivoli«s Koncertsal.

Dagsordenen omfatter følgende Punkter:

1. Valg af Formand. Eventuelt Valg af Næstformand og Sekretærer.
2. Afgivelse af Betænkning fra det af Generalforsamlingen den 18. Januar 1938 nedsatte Udvalg angaaende Samarbejds- og Afstemningsregler.

Nye Bøger.

Kulturen og Folket.

»*Kulturen og Folket*«, udgivet af Arbejdernes Oplysningsforbund. 213 Sider. Pris Kr. 2,40.

Under ovenstaaende Titel har Arbejdernes Oplysningsforbund udgivet en Materialesamling til Brug i Oplysningsarbejdet med kulturelle Spørgsmaal, der indeholder en Række Afhandlinger om forskellige Emner. *Jul. Bomholt* skriver om Bøger og Læsning, *Carl Thomsen* om Folkebiblioteker, *Svend Erichsen* om Teater, *Harald Engberg* om Filmen, *Oluf Bertolt* om Radioen og Folket, *Oluf Ring* om Vejen til Musikkultur, *Ib Kolbjørn* om Rejse- og Ferieliv, *Hj. Gammelgaard* om Børne- og Ungdomsarbejdet, *H. P. Sørensen* om Blade og Aviser og *Chr. Christiansen* om Arbejderfester.

Der foreligger altsaa her et rigt Udvalg af Emner til Behandling ved Studiekredsarbejdet i Vintermaanederne, og Forbundet har udarbejdet en trykt Vejledning til Støtte for dem, der vil anvende »Kulturen for Folket« som Grundbog.

NY FORBUNDSFORMAND.

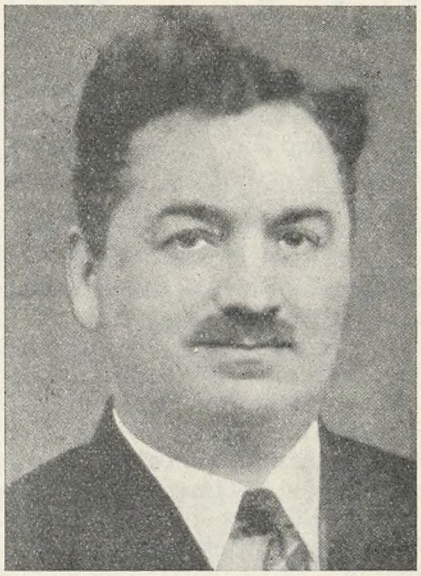

Th. Pedersen.

Den 1. Januar 1939 tiltraadte *Th. Pedersen* Stillingen som Forretningsfører i Dansk Jernbaneforbund, hvortil han valgtes paa Forbundets Kongres i Juni 1938. Fra det Tidspunkt og indtil den hidtidige Forretningsfører Chr. Petersens Fratræden ved Aarets Udgang, d. v. s. paa 25 Aarsdagen for sin Tiltræden som Forbundets Forretningsfører, har Th. Pedersen virket som Viceforretningsfører.

Den nye Forretningsfører har i en Aarrække ledet Stationspersonalets vestlige Afdeling i Forbundets 2. Distrikt, været Medlem af Hovedbestyrelsen i adskillige Aar samt Medlem af Forretningsudvalget. Th. Pedersen har desuden deltaget i det politiske Arbejde og har bl. a. været Medlem af Sogneraadet i Nørager, valgt af Socialdemokratiet, samt ogsaa paa anden Maade været en skattet og virksom Medborger paa den Egn, hvor han i en Række Aar har haft sin tjenstlige Virksomhed.

Valget til den højeste Tillidspost i Forbundet er det synlige Udtryk for den almindelige Anerkendelse, som Th. Pedersens store Indsats i Organisationsarbejdet har fundet indenfor Jernbaneforbundet.

Vi ønsker den nye Forretningsfører Held og Lykke med Arbejdet.

Fagforeningskongres i U. S. A.

Den amerikanske Landsorganisation, *American Federation of Labor* (AFoL), afholdt i Oktober Maaned sin 58. Aarskongres i Houston, Texas, i Overværelse af 455 Delegerede repræsenterende ca. 5 Mill. Medlemmer.

I Midtpunktet for Kongressens Forhandlinger stod Spørgsmaalene om *Arbejdstid, Arbejdsløshed* og *Lønninger*. Siden Krisen i 1929 er Antallet af arbejdsløse ikke paa noget Tidspunkt gaaet ned under ca. 7½ Million. I Juni 1938 var der ca. 11,4 Millioner. Om man i U. S. A. ikke allerede nu havde store Fremskridt at notere i Arbejdet for Arbejdstidens Nedsættelse, (den gennemsnitlige Arbejdstid for helt beskæftigede var i Juli 1938 40,3 Timer ugentlig imod 48,3 Timer i 1929) vilde Arbejdsløsheden i Dag have været endnu større. Med Motivering i den stadige Stigning i den enkelte Arbejders Produktionskapacitet som Følge af de tekniske Fremskridt stillede Kongressen Krav om Gennemførelse af en 5-Dages Uge med 6 Timers Arbejdsdag uden Nedsættelse af Lønningerne. Kongressen betragtede en retfærdig Fordeling af Arbejdsmulighederne som den eneste Vej til en hurtig Løsning af Arbejdsløshedsproblemet.

Ungdommens Stilling er særlig vanskelig. Siden September 1937 er der ikke skabt nye Arbejdsmuligheder for den tilkommende Ungdom. Alene de unge arbejdsløse af begge Køn forøger Arbejdsløshedstallet med ca. 475.000.

Efter Sprængningen af Forhandlingerne i December 1937 mellem AFoL og Komiteen for industriel Organisation (CIO), er *Striden i den amerikanske Fagbevægelse* i følgende Stadium: Præsident Roosevelt rettede en Henvendelse til AFoL's Kongres, hvori han udtalte Haabet om, at »Kongressen vilde lade enhver Mulighed aaben for Fred og Fremskridt i den organiserede Arbejderklasses Sag« ... »Dersom den organiserede Arbejderklasses Førere kunde skabe og vedligeholde Fred indenfor Arbejderbevægelsen imellem de forskellige Meninger og Retninger, vilde det fremme Arbejderbevægelsens Prestige i Nationen og undgaa Eftervirkninger, der uundgaaeligt vil skade Arbejderne selv«.

Ogsaa den amerikanske Arbejdsminister Miss Perkins har gjort Forsøg paa at bilægge Konflikten ved at foreslaa Udnævnelse af en Mæglingskommission bestaaende af 5 Repræsentanter fra hver af de to Organisationer. Medens AFoL holdt Kongres, erklærede Lederen for CIO, Lewis, sig rede til at demissionere, saafremt Green fra AFoL ogsaa vilde nedlægge sit Mandat som Formand. Til Kongressen havde flere Forbund indsendt Henstillinger om Bilæggelse af Striden, bl. a. fra Kuskenes Forbund (300.000 Medlemmer). Ogsaa den kanadiske Landsorganisation, der har en stor Interesse i Stridens Ophør, udtalte sig for kort Tid siden for Mægling.

Med kun 1 Stemme imod erklærede Kongressen, at Konfliktens Løsning ikke var mulig før den »udtraadte og oprørske« Gruppe, CIO, havde frataget Lewis hans diktatoriske Fuldmagter, eller saalænge han ikke fratraadte sit Hverv. Resolutionsudvalget i denne Sag anbefalede »Fortsættelse af Kampen«, men paalagde Bestyrelsen at være rede til at modtage ethvert virkeligt Fredstilbud eller at udnytte enhver virkelig oprigtig Mulighed for Bilæggelse af Striden. AFoL havde stadig — hedder det videre — ladet »Døren være aaben«, indtil CIO selv konstituerede sig som en permanent Splittelsesgruppe, endda før Kongressen havde Lejlighed til at behandle Præsident Roosevelts Fredsappel. Freden var ikke skabt, fordi »det ikke var muligt at tilfredsstille Ærgærrigheden hos den Person, der alene behersker CIO som en Diktator«. I Anledning af Roosevelts Appel udtalte Green, at der i December 1937 var opnaaet en Overenskomst med CIO's Komite, men at Lewis havde sat sig imod den.

Green udtalte sig ogsaa om Stillingen i Kanada som Svar paa den kanadiske Gæstedelegeredes Tale. En Del af Forbundene i U. S. A. har ogsaa Sektioner i Kanada. Green haabede, at den samme skarpe Afgrænsning overfor CIO's Organisationer, som den er gennemført i U. S. A., ogsaa vilde blive gennemført af den kanadiske Landsorganisation. »Organisationerne kan ikke samtidig være for og imod os. Hvis vi skal fortsætte vore Forbindelser med dem, maa de staa paa et sundt og holdbart Grundlag i Overensstemmelse med AFoL«. (Kanadas Interesse i en Bilæggelse af Konflikten fremgaar ogsaa derved, at der stadig er en kraftig Propaganda for at bryde Forbindelsen med Organisationerne i U. S. A. og oprette rent kanadiske Forbund.)

Udfra alle Synspunkter — ogsaa af Hensyn til Fagbevægelsen i den øvrige Verden — maa det haabes, at Striden hurtigst bilægges.

Kongressesn Beslutning om det *pan-amerikanske Fagforbund* maa ligeledes omtales. Denne Organisation grundlagdes i 1918 under Ledelse af AFoL og havde til Formaal at opnaa en Højnelse af Levestandarden for Arbejderne i de latinsk amerikanske Lande, hvilket skulde realiseres ved at disses Landes Organisationer antog AFoL's Principer.

Den nu afholdte Kongres opstillede en Plan til Reorganisering af det pan-amerikanske Fagforbund. »Spørgsmaalet om der forefindes frie Organisationer kan ikke blot afgøres paa Grundlag af Korrespondance, hvorfor det pan-amerikanske Forbund skal udfinde, hvilke Organisationer, saavel i de diktatoriske som i de udpræget revolutionære Lande, der er virkelig frie«. Naar denne Undersøgelse er foretaget, skal den forlængst planlagte 6. Kongres i det pan-amerikanske Forbund finde Sted.

Fagforeningernes Stilling til Staten er i U. S. A. blevet aktuelt ved »New-Deal«-Politi-

ken, hvorved Staten ved Gennemførelse af de sociale Love og den fuldstændige Kursændring fra Ikke-Indblandingsprincipet har grebet ind med konsekvent Planøkonomi. Meningerne om Statens Stilling er delte. Nogle forlanger mere Statsindgreb, andre er betænkelige. Specielt er der Forskel i Opfattelserne angaaende det af Staten indsatte Organ til Behandling af Arbejdsgivernes og Arbejdernes indbyrdes Forhold.

Dette Spørgsmaal henvistes til videre Behandling i Bestyrelsen.

De socialistiske Teorier og Maal er stærkt omstridte indenfor den amerikanske Fagbevægelse. Imidlertid er Spørgsmaalet om Statens Stilling aktuelt i alle Lande, og Resultaterne af den videre Diskussion herom i U. S. A. vil sikkert være af Interesse for Organisationerne i alle Lande.

Derimod fastholder Fagforeningerne deres traditionelle Stilling til de politiske Partier uden nogen videre Diskussion. Om der ikke havde været den aktuelle Konflikt med CIO, vilde Kongressen formentlig ikke have ofret mange Ord paa Spørgsmaalet. AFoL betragter den af Lewis oprettede »upolitiske Liga« som en Organisation, der er rettet imod AFoL og hovedsagelig skal tjene til at tilfredsstille CIO-Førerens politiske Ærgærrighed«. Et Forslag om en Konference med den »upolitiske Liga« til Udarbejdelse af et fælles politisk Program, blev afvist. I den vedtagne Udtalelse opfordres til Bekæmpelse af Ligaen og Fastholdelse af Fagforeningernes politiske Uafhængighed.

I Forbindelse med de seneste Maaneders *udenrigspolitiske Begivenheder* spiller Spørgsmaalet om Fredsbestræbelserne naturligvis en væsentlig Rolle. Der forelaa to Resolutionsforslag, som udtrykker Tilslutning til Tanken om fælles demokratisk Aktion for at isolere Angriberstaterne. I den forelagte Beretning hedder det: »Vilde U. S. A. have tilsluttet sig de øvrige Demokratier i en saadan Krig? Det er ikke sikkert. Men naar der hersker Tvivl om Fortidens Begivenheder, maa Stillingen i Fremtiden, hvis Hændelser er ganske umulige at forudse, være endnu mere tvivlsom. Vi betragter Beslutninger som uheldige, uigennemførlige og der *kan* foreligge Tilfælde, hvor en Aktion af den Art heller ikke er ønskelig. Vi frygter, at dette ikke er Fredens Vej.«

Kongressen udtalte sig for den traditionelle Politik med Bevarelse af »streng Neutralitet«. Men med lige saa stor Bestemthed udtalte den sig for Fortsættelse af den »økonomiske Kamp« imod Fascismen ved Vareboykot af Tyskland, Italien og Japan. M. Woll vendte sig kraftigt imod de amerikanske Myndigheder, der har givet Tyskland Forsikring om, at det fortsat kan sælge Dumpingvarer i U. S. A. Tyskland udnytter sig af denne Mulighed, og sælger Tusinder af Industrivarer i U. S. A. til en Pris, der svarer til den tyske Indlandspris, hvorved der paaføres den amerikanske Produktion en vanskelig Konkurrence. Til Gengæld aftager Tyskland Metal, Bomuld, Kobber, Olie og andre for Rustningsindustrien vigtige Varer, som — udtalte Woll — »Tyskland har Brug for til at realisere sine territoriale og økonomiske Ekspansionsplaner imod de demokratiske Stater«. AFoL protesterede imod den »uhellige Alliance« mellem frie demokratiske Stater i U. S. A. og Nazi-Regimet.

I. F. C.

Økonomisk Oversigt for 1938.

Ved Aarsskiftet har Statistisk Departement udsendt sine sædvanlige statistisk-økonomiske Oversigter for det svundne Aar, der paa meget udførlig Maade redegør for den økonomiske Udvikling i 1938. Helhedsindtrykket af disse Oversigter er, at de økonomiske Forhold her i Landet har været ret forskellige i Aarets første og anden Halvdel. Vi gengiver nedenstaaende en Række Oplysninger, der særlig har Interesse for vore Læsere.

Oversigten over *Industriens Forhold* viser for det første, at *Arbejdsløshedsprocenten* for samtlige organiserede Arbejdere i 1938 gennemsnitligt har været 21,5 mod 21,9 i 1937. Aarsgennemsnittet har altsaa været omtrent ens i de to Aar, og i de enkelte Maaneder har der heller ikke været væsentlig Forskel mellem Aarene; det fremgaar af Statistiken at Tallene i 1938 sammenlignet med 1937 var lidt lavere i Begyndelsen af Aaret, derefter højere i Sommertiden og endelig igen lavere i de sidste Maaneder. Naar man tager i Betragtning, at den forholdsvise lave Arbejdsløshed i de første Maaneder af 1938 for en Del skyldtes særlig godt Vejr, synes det muligt af Tallene at slutte, at den konjunkturbestemte Arbejdsløshed i 1938 laa højere end i 1937 hele Aaret igennem, indtil der i Slutningen af Aaret viste sig Tendens til en Bedring, og som det er nærmere omtalt senere i dette Afsnit, synes denne Vending at hidrøre fra Byggefagene og den dertil knyttede Industriproduktion samt visse andre Industrigrene.

Statistiken over *Beskæftigelsesforholdene i Industrien* omfatter al industriel Virksomhed med Undtagelse af Møbelindustri, Byggefag, Jordarbejder o. l., Mejerier, Elektricitets- og Gasværker. De medregnede Industrier svarer til den aarlige industrielle Produktionsstatistik og

beskæftigede i 1938 gennemsnitlig ca. 170.000 Arbejdere eller knap Halvdelen af de Arbejdere, der indgaar i Arbejdsløshedsstatistiken. Det maa dog bemærkes, at disse Industriers Chauffører m. m. (ca. 5000), Hjemmearbejdere (ca. 6000) samt Funktionærer og Kontorpersonale ikke er medregnet.

Industriens Beskæftigelse har i Gennemsnit for hele Aaret været af omtrent samme Størrelse i 1938 som i 1937, men ved Aarets Udgang er Beskæftigelsen større end i det foregaaende Aar.

For Byggefag, Haandværksfag m. m. findes ikke tilsvarende Oplysninger om Beskæftigelsen. For Byggefagenes Vedkommende fremgaar det, som foran nævnt, af Arbejdsløshedsstatistiken, at disse Fags Arbejdsløshedsprocent gennemsnitlig var noget højere end i 1937, medens Industriens Arbejdsløshed paa det nærmeste var uforandret. Formentlig gælder tilsvarende Forhold for Beskæftigelsen. Til Belysning af Forskellen mellem Bevægelsen i Beskæftigelsen og i Arbejdsløshedsprocenten anføres iøvrigt følgende Tal fra Arbejdsløshedsstatistiken.

Gennemsnit for Aaret	Arbejdsløshedsprocent	Antal organiserede Arbejdere	Heraf beskæftigede
1933	28,8	338.161	240.771
1934	22,1	369.915	287.794
1935	19,7	386.086	310.022
1936	19,3	407.614	328.945
1937	21,9	433.681	338.578
1938[1])	21,5	452.800	355.400

[1]) Foreløbige Tal.

Det ses af Oversigten, at der trods den omtrent uforandrede Arbejdsløshedsprocent som Følge af en Forøgelse i Medlemstallet paa 19.000 samtidig var nogen Opgang i Antallet af beskæftigede. Dette Forhold har været mere udpræget under de foregaaende Aars stærkere Udvidelse af Organisationerne. Det skal iøvrigt bemærkes, at af de henved 100.000 Arbejdere, der i de sidste Aar gennemsnitligt aarlig er optalt som arbejdsløse, kan langt den største Del, ca. 80 pCt., maaske antages at have været arbejdsløse i kortere Tid, medens ca. 20 pCt. skønnes at være Arbejdere, der i lang Tid har været uden Beskæftigelse.

Til Belysning af *Bevægelsen i Boligbyggeriets Omfang* foreligger fra Begyndelsen af 1937 et Indeks, som paa forskellig Maade angiver Udviklingen fra Maaned til Maaned. Det fremgaar heraf, at Boligbyggeriet i store Træk har været nedadgaaende fra Foraaret 1937 til Foraaret 1938, men derefter har der været Fremgang fra Maaned til Maaned i 1938. I November 1938 er saaledes anmeldt 4400 Lejligheder til Udførelse mod 3000 paa samme Tidspunkt i 1937. Heraf skulde kunne sluttes, at den Fremgang i Boligbyggeriet, der har fundet Sted i Slutningen af 1938 vil blive fortsat i det nye Aar. Ved Bedømmelsen af Udviklingsmulighederne maa tages i Betragtning, at Loven af 13. April 1938 om Laan til Boligbyggeri og Huslejenedsættelse for mindrebemidlede, børnerige Familier endnu ikke kan have haft nogen særlig omfattende Virkning paa det igangsættende Byggeri, men at man kan vente et væsentligt større socialt og kommunalt Boligbyggeri i de kommende Aar. De sidste Maaneders forøgede Byggeri vil saaledes for en stor Del skyldes private Bygherrer. En fortsat Stigning i den private Byggevirksomhed vil formentlig navnlig være afhængig af, om Obligationskurserne, der har været stigende det meste af Aaret og nu ligger paa et relativt højt Niveau, vil betinge tilstrækkeligt gode Laaneforhold.

For de Industrier, der er afhængige af Byggerivirksomheden, gælder det, at der i Slutningen af 1938 har vist sig en væsentlig Bedring i Produktionen, saaledes at denne ligger paa et højere Niveau end i Slutningen af 1937.

Fra November 1937 til November 1938 er *Industriens Produktionsindeks* steget fra 105 til 110.

Det samlede Produktionsindeks, som det fremkommer ved et Gennemsnit af Maanedstallene, er steget fra 107 i 1937 til 108 i 1938. At Aarsresultatet ikke blev mindre end i det foregaaende Aar skyldes, at Næringsmiddelindustrierne og Skibsværfterne ikke fulgte den nedadgaaende Bevægelse, der i ret udpræget Grad gjorde sig gældende i Slutningen af 1937 og Begyndelsen af 1938, og tillige at der i de sidste Maaneder af 1938, i Modsætning til det foregaaende Aar, findes en almindelig stigende Tendens paa alle Omraader.

Industriens Eksport har været af omtrent samme Størrelse i 1938 som i 1937, nemlig henholdsvis 358 og 370 Mill. Kr. i Perioden Januar—November. Det samlede Tal dækker imidlertid over en meget uensartet Udvikling indenfor de enkelte Eksportindustrier. I Almindelighed har der været nogen Nedgang, for Olier og Foderstoffer dog en temmelig væsentlig Nedgang; men denne er omtrent opvejet af en meget be-

tydelig Stigning for visse Produkter, saaledes navnlig Skibe, Dieselmotorer, Haandskydevaaben og Kryolit. Blandt de Eksportprodukter, der viser Stigning i 1938, kan ogsaa nævnes kondenseret Mælk o. l. Det maa bemærkes, at Prisfald paa visse Omraader har bevirket, at den kvantitative Nedgang for nogle Varer er mindre end Værdibeløbene angiver.

— — —

Værdien af *Landets Specialindførsel* kan for 1938 anslaas at ville blive ca. 35 Mill. Kr. mindre end Aaret forud, og *Udførselsværdien* vil formentlig falde med ca. 15 Mill. Kr. Merindførselen vil saaledes blive omkring 85 Mill. Kr. eller ca. 20 Mill. Kr. mindre end det foregaaende Aar. Ved Bedømmelsen af dette Tal maa dog tages i Betragtning, at der i begge Aarene er indtjent betydelige Beløb paa Transitomsætningen. Merindførselen er i alt væsentlig fremkommet i Aarets 3 første og 3 sidste Maaneder, medens Maanederne April—Juli alle viste Udførselsoverskud.

Da Priserne for Importvarerne i det store og hele er faldet i Løbet af Aaret, maa den omtrent uforandrede Indførselsværdi forklares med de stigende Mængder, der i 1938 er indført af mange forskellige Varer, f. Eks. Frugter, Kolonialvarer, Foderstoffer, Tobak, Kemikalier, Gødningsstoffer, Trælast og Papir. Paa den anden Side har der været Nedgang i de indførte Mængder af Jern, Kul og Koks m. fl. Varer. For Udførselens Vedkommende har Prissvingningerne ikke været særlig store, men den samlede Prisstigning har dog været tilstrækkelig til at opveje Nedgangen i de udførte Mængder af de forskellige Varer.

Sammenfattende kan det om Aaret 1938 anføres, at Beholdningen af fremmed Valuta er steget med ca. 50 Mill. Kr., Aarets Kornhøst har været den hidtil største, Antallet af beskæftigede, organiserede Arbejdere har gennemsnitlig været 20.000 større end i 1937, Indekstallene for den industrielle Produktion viser trods alle Svingninger en lille Fremgang for Helheden, og Nedgangen i Fragtraterne er hørt op. Det kan vel derfor rettelig siges, at Aaret 1938 alt i alt har vist Fremgang for dansk Økonomi og Erhvervsliv.

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejdsmænd.

En Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at nogle Chauffører hos *Vognmand I. C. Carlsen,* Aalborg, havde været beskæftiget ved Skifteholdsarbejde, uden at erholde et særligt Tillæg for den saaledes forskudte Arbejdstid, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 28. November.

Paa Mødet tilbød Arbejdsgiveren at erlægge et Beløb, som Erstatning for det manglende Tillæg, medens der fra Forbundet stilledes Krav om fuld Betaling, i Henhold til Overarbejdsbestemmelserne.

Der opnaaedes ikke Enighed, og Forbundet forbeholdt sig at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Efter at Spørgsmaalet om — i H. t. de særlige Regler for Voldgift for Havnearbejdere — at udpege en fast Opmand for Københavns Havn, gentagne Gange har været rejst af Havnearbejdernes Fællesforbund, uden at *Havnesammenslutningen* har villet imødekomme Ønsket, er der rejst Klage i Sagen overfor Dansk Arbejdsgiverforening.

Klagen behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 30. November, hvor man fra Arbejdsgiverside indtog det Standpunkt, at man vilde imødekomme Kravet om Etablering af fast Opmand, men hævdede, at der i saa Tilfælde maatte udpeges flere Opmænd samtidig, en for hvert Overenskomstomraade, medens der fra Fagforbundenes Side stilledes Krav om Udpegning af en Opmand.

Der opnaaedes ikke Enighed, og Forbundet forbeholdt sig at bringe Sagen frem til Afgørelse ved Den faste Voldgiftsret.

Ved et Fællesmøde den 29. November behandledes et af Dansk Arbejdsmandsforbund udstedt Strejkevarsel overfor *Firmaet Paasch & Larsen, Petersen,* Horsens, paa Kravet om Oprettelse af en Særoverenskomst for Firmaets Chauffør.

Der opnaaedes ikke Enighed, og Arbejdsgiverforeningen vil nu indbringe Spørgsmaalet om den varslede Strejkes Lovlighed for Den faste Voldgiftsret. Strejken udsættes, indtil Den faste Voldgiftsrets Kendelse er faldet.

En Uoverensstemmelse vedrørende Losning af løse Oliekager fra *S/S »Jytte«* behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 6. December.

Arbejdernes Repræsentanter erkendte, at efter Ordlyden i den Beslutning, der blev taget paa det den 15. December 1937 afholdte Mæglingsmøde vedrørende Losning af løse Oliekager fra S/S »Hans«, har Arbejdernes Krav i det foreliggende Tilfælde været uberettiget, men de forbeholdt sig ved fremtidig Losning af andre

Baade at kræve Spørgsmaalet om Aftalens Anvendelse paa disse indbragt for en faglig Voldgift.

Det deponerede Beløb frigives.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 6. December behandledes en Klage fra Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer over, at Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdeling i Bandholm, som Betingelse for at ændre en Losningspris, jfr. en Vedtagelse fra Overenskomstforhandlingerne, havde stillet Krav om en Arbejdsfordeling for Arbejdet til *Maribo Dampmølle*. — Der opnaaedes ikke Enighed, hvorefter Arbejdsgiverne forbeholdt sig at lade Spørgsmaalet retslig behandle.

En Klage fra *A/S Burmeister & Wain* over, at de dersteds beskæftigede Arbejdsmænd havde nægtet at udføre Arbejde i Spisetiden, medmindre Betaling blev erlagt herfor, blev behandlet paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 7. December.

Fra D. s. F.s Side hævdedes, at dette angik flere Organisationer end Dansk Arbejdsmandsforbund, hvorfor det vilde være rimeligt, om Sagen kunde blive behandlet i Forretningsudvalget, forinden videre foretages.

Efter at Dansk Arbejdsmandsforbund gentagne Gange forgæves havde søgt Forhandling optaget med *Fiskekonservesfabriken Ellinor Schmidt*, Aalborg, om Oprettelse af Overenskomst, varslede Forbundet Strejke til Ikrafttræden den 23. December 1938.

I den Anledning afholdtes der i Arbejdsgiverforeningen den 21. December et Fællesmøde, hvor man enedes om en Overenskomst i Lighed med den, der er gældende for andre Virksomheder under Foreningen for Danmarks Fiskekonservesindustri.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 29. December drøftede man de af Chaufførernes Fagforening i Horsens overfor 2 Medlemmer af Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens, *Købmændene J. Bøttern og Jm. Løvschal*, rejste Lønkrav, og det fra Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens fremførte Krav om, at de hos de 2 Købmænd beskæftigede Chauffører fremtidig aflønnes efter den for Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens gældende Overenskomst.

Da Enighed ikke opnaaedes, enedes man om at udsætte den overfor de 2 Købmænd bebudede Strejke og Blokade, indtil Den faste Voldgiftsrets Kendelse foreligger.

Foreningen indvilger paa sin Side i, at Aflønningen ikke ændres, indtil Kendelsen er afsagt.

Gaar Kendelsen Arbejdsgiverne med, forbeholder de sig fra 1. Januar d. A. at afregne efter Overenskomsten for Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens. Gaar Kendelsen Fagforeningen med, forbeholder denne sig under de derpaa følgende Forhandlinger at stille Krav om, at de nye Lønninger afregnes fra 1. Januar d. A.

Klagen til Den faste Voldgiftsret indbringes hurtigst muligt.

En Klage fra *A S Burmeister & Wain* over, at de respektive Organisationers Medlemmer beskæftiget i Firmaet nægter at udføre Arbejde i Spisetiden, medmindre særlige Forhold foreligger og medmindre de i saa Tilfælde ydes en ekstra Betaling, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 2. Januar.

Arbejderne fastholdt, at den hidtidige Regel vedrørende dette Forhold var opsagt og behandlet i Henhold til Overenskomstbestemmelserne og dermed bortfaldet, medens Arbejdsgiverne paastod, at der forelaa en ulovlig Arbejdsvægring.

Arbejdsgiverforeningen meddelte, at man agtede at indgive Klage til Den faste Voldgiftsret.

Bogbindere.

Firmaet C. Drechsler mente sig i Henhold til Overenskomsten berettiget til at anvende ufaglært mandlig Arbejdskraft ved Arbejde med *Spilleplaner*. Bogbinderforbundet har protesteret herimod, og en Bogbindersvend var antaget.

Arbejdsgiverforeningen truede i den Anledning med Indbringelse af Sag til D. f. V. og der afholdtes derfor et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 19. December, hvor man enedes om følgende:

»Idet Arbejdernes Repræsentanter beklager Arbejdsvægringen, er man enige om at henvise Spørgsmaalet til Afgørelse ved Mægling, eventuelt faglig Voldgift. Indtil Afgørelse foreligger, udfører den paagældende mandlige Æskearbejder Sammenklæbning af Spilleplaner som hidtil.«

Fra Arbejdsgiverforeningen forelaa Klage over, at Medlemmer af Bogbinderforbundet hos *Firmaet C. A. Mortensen & Co.* havde nægtet at udfylde Arbejdssedler. I den Anledning blev der afholdt et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 19. December, hvor man enedes om følgende Protokollat:

»Idet Parterne forbeholder sig deres principielle Stilling til Spørgsmaalet, erklærer Arbejdsgivernes Repræsentanter at ville indgive Klage til Den faste Voldgiftsret, for saa vidt Arbejderne fortsat maatte vægre sig ved at udfylde Arbejdssedler paa den hidtidige Maade.«

Elektrikere.

Firmaet Chr. og Carl Grau, Gentofte, havde antaget en Elektriker, men da denne forlangte Overenskomsten respekteret med Hensyn til Betaling af Vej- og Kørepenge, blev han afskediget.

I den Anledning blev der afholdt Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 29. September, hvor Firmaet indgik paa at efterbetale det paa-

staaede Beløb, derimod vilde man ikke erkende, at den skete Afskedigelse var i Strid med Overenskomsten eller dennes Forudsætninger.

Forbundet forbeholdt sig derfor sin Stilling med Hensyn til at føre Spørgsmaalet om Afskedigelsen frem til Afgørelse ved Den faste Voldgiftsret.

Gartnere.

De langvarige Forhandlinger mellem Dansk Gartnerforbund og *Ministeriet for Landbrug og Fiskeri, Undervisningsministeriet, Finansministeriet* og *Indenrigsministeriet* vedrørende Statens Haver er afsluttet ved et Møde den 5. Januar, hvor der opnaaedes Enighed om alle Punkter.

Arbejdstiden er fastsat til 8 Timer pr. Dag og der er i Overenskomsten indsat en Bestemmelse om, at naar en Gartner har været beskæftiget i samme Have 300 Dage i foregaaende Regnskabsaar aflønnes han med Ugeløn.

Lønnen er fastsat saaledes:

	Ugeløn	Timeløn
Stor-København	Kr. 69,00	Kr. 1,43
Nordsjælland samt Sorø...	- 63,50	- 1,32
Sønderjylland	- 60,00	- 1,25

Disse Lønninger træder i Kraft fra og med 1. April 1938.

Ferien er ansat til 12 Dage allerede i 1939.

I Sygeløn: Ugelønnede Gartnere, som har været i Arbejde i de sidste 8 Uger før Sygdommens Indtræden, faar udbetalt fuld Ugeløn ÷ 3 Kr. pr. Dag i indtil 13 Uger i Regnskabsaaret. — Timelønnede Gartnere, med mindst 6 Maaneders Arbejde og som har været beskæftiget de sidste 8 Uger før Sygdommen, vil faa udbetalt halv Ugeløn i indtil 4 Uger og ikke udover 13 Uger i Regnskabsaaret.

Overenskomsten indeholder desforuden forskellige nærmere specificerede Tillæg og Bestemmelser med Hensyn til Antagelser og Afskedigelser.

Overenskomsten kan tidligst opsiges med 3 Maaneders Varsel til 1. April 1940.

Kommunalarbejdere.

Ved nogle Forhandlinger mellem Dansk Kommunalarbejderforbund og *Aarhus Byraads Lønudvalg* var man enedes om en ny Overenskomst for de ved de kommunale Hospitaler beskæftigede Portører og derunder om Ansættelse i 10. Lønklasse af 5 Portører.

Da Forbundet imidlertid ikke kunde opnaa Tilsagn om, at Ansættelserne udelukkende fandt Sted blandt de ved Hospitalerne beskæftigede Portører, blev Pladserne for samtlige Portører opsagt til 1. Januar 1939.

Under Medvirken af D. s. F. blev der berammet afholdt et Møde i Aarhus den 22. December, hvor man enedes om følgende:

1. Den pr. 1. Januar 1939, jfr. under 4) aftalte Fastansættelse af 5 Portører sker efter Ansøgning blandt de for Tiden ved Hospitalerne beskæftigede Portører og saa vidt muligt efter Anciennitet.
2. Af de 5 Portører, som fastansættes, skal den ene beskæftiges i Hospitalapoteket.
3. Til maanedslønnede Portører (Overenskomstens § 1, Stk. 1), som afløser i Apoteket, ydes et Tillæg paa 1 Kr. pr. Dag.
4. De første Fastansættelser sker fra 1. Februar 1939, og for Januar Maaned ydes der de paagældende en Lønforskel paa 30 Kr. pr. Mand.
5. Ved eventuel Omflytning af Portører i Anledning af ovennævnte Fastansættelser sker ingen Afskedigelse af Portører.
6. De fremsendte Opsigelser trækkes tilbage.
7. Overenskomsten indgaas i Henhold til det med Lønudvalgets Skrivelse af 22. f. M. fremsendte Forslag og de i nævnte Skrivelse fremførte Aftaler, dog undtaget den nævnte Dato for Fastansættelserne, jfr. under 4).

Snedkere.

Den 5. Januar forhandledes i Arbejdsgiverforeningen paany vedrørende Snedkerforbundets Klage mod *Centralforeningen af Snedkermestre i Jylland* angaaende Arbejdet for Sparekassen i Nyborg. Mødet sluttede med følgende Resultat:

»Den mellem Forbundet og Centralforeningen opstaaede Uoverensstemmelse angaaende Arbejdet paa den nye Sparekassebygning i Nyborg henvises til Afgørelse ved Voldgift, hvortil hver af Parterne vælger 2 Repræsentanter. Man er derhos enige om at anmode Professor juris Oluf H. Krabbe om at paatage sig Hvervet som Opmand i den omhandlede Voldgift.«

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 5. Januar behandledes en Klage fra Snedkerforbundet i Danmark over, at *A/S* »*Bo*« havde underbetalt to uorganiserede Snedkersvende. Arbejdsgiverforeningen erkendte Klagens Rigtighed, men da der ikke kunde opnaas Enighed om Underbetalingens Størrelse og om den Bod, der skulde erlægges, forbeholdt Forbundet sig at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret.

Tobaksarbejdere.

Ved et Fællesmøde den 22. December behandledes en Klage fra *A. M. Hirschsprung & Sønner A/S* over, at man fra Arbejderside ikke vilde gaa med til den af Fabrikken under 12. December begærede Tælling, idet Tobaksarbejderforbundet havde indtaget det i Mæglingsreferatet af 13. December udtrykte Standpunkt, og man enedes om, at Tællingen foretages fra Arbejderside af Formand Anders Andersen og Fællestillidsmand Herbert Jønsson, fra Fabrikkens Side af de Herrer Walther Kjær og Christensen.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2582.
Tobaksarbejdere hos A/S A. M. Hirschsprung og Sønner.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 5. December 1938 i Sag Nr. 2582: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere inden for Cigarindustrien i Danmark og dennes Medlem A/S A. M. Hirschsprung & Sønner mod De samvirkende Fagforbund i Danmark for Tobaksarbejderforbundet og dettes københavnske Afdeling »Enigheden« samt 62 navngivne Arbejdere.

For Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Cigarindustrien i Danmark og dennes Medlem A/S A. M. Hirschsprung & Sønner har Dansk Arbejdsgiverforening indklaget De samvirkende Fagforbund for Tobaksarbejderforbundet og dettes københavnske Afdeling »Enigheden« samt de paa en Fortegnelse opførte 62 kvindelige Arbejdere. Klagerne har anført, at disse sidste fra den 21. November d. A. uden Varsel har iværksat en i nogen Tid derefter opretholdt ulovlig Strejke hos Selskabet, en Arbejdsstandsning, der har ført med sig, at ca. 380 andre Arbejdere er blevet ledige. De paastaar Strejken kendt ulovlig og de nævnte Arbejdersker ikendt hver en alvorlig Bod.

De Indklagede paastaar Frifindelse under Henvisning til § 5, 2. Stk., i Normen, idet de har anbragt, at Strejken er foranlediget ved en fra en Mesters Side mod en Branche-Tillidsmand, Fru Johanne Jensen — der ligesom de 62 Indklagede har nedlagt Arbejdet — fremsat ærerørige Beskyldning, som de finder krænkende ogsaa for de andre Arbejdere; subsidiært har de paastaaet dette Forhold taget i Betragtning til Frifindelse for og i hvert Fald Nedsættelse af et eventuelt Bodsansvar.

Af det oplyste fremgaar, at der den nævnte Dag skete Vejning og Tælling af et Parti Tobaksblade, der skulde strippes, idet Akkorden for Stripningen er sat i Forhold til Antallet af Blade pr. Halvkilo. Tilstede herunder var for Arbejderne fornævnte Fru Jensen og Fællestillidsmanden, Cigarsorterer P. H. V. Jønsson og for Firmaet Fabriksmester Hj. Fr. Chr. Blixt. Efter at 3 Portioner Tobak, der hver skulde udgøre et Halvkilo, var vejet af, og de første Blade var talt, erklærede Blixt, at han ikke kunde medvirke ved den videre Tælling, men maatte kræve ny Afvejning af Portionerne, og da Fru Jensen spurgte om Grunden hertil, svarede han, at han havde set hende lægge en Haandfuld smaat Tobak ind i den Bunke, der skulde tælles. Fru Jensen benægtede bestemt Rigtigheden heraf. Der foretoges en eller flere Omvejninger. Efter at Prokurist J. W. Kjær paa hendes Foranledning var blevet tilkaldt, blev der foretaget en Vejning, ved hvilken det maa anses oplyst, at der var et Overskud af 45 gr. Tobak udover de 1500 gr., der ved en nøjagtig Førstevejning skulde have været. Fru Jensen bad om Tilladelse til at tale med sine Kolleger, hvilket Prokurist Kjær indgik paa. Stripperne forhandlede derefter, og Arbejdet blev ikke mere den paagældende Dag genoptaget. Dette skete først den 29/11 efter Afsigelsen af den nedennævnte foreløbige Kendelse. — Klagerne gør gældende, at det laa udenfor Forudsætningerne for den givne Tilladelse, at Forhandlingerne udstraktes til hele Resten af Dagen den 21/11, men er indgaaet paa, at Strejken betragtes som paabegyndt den følgende Dag (den 22/11).

Her for Retten har bl. a. Fabriksmester Blixt, Fru Jensen, Tillidsmand Jønsson og Prokurist Kjær afgivet Forklaringer. De to førstnævnte har fastholdt deres i Fremstillingen foran angivne Standpunkter, Jønsson har benægtet at have bemærket en Bevægelse fra Fru Jensens Side som den af Blixt omforklarede, hvad han mener, at han maatte have gjort, hvis den havde fundet Sted. 45 gr. Tobak maa antages ikke nævneværdigt at ville forøge Akkorden, hvis det drejede sig om større Blade, hvorimod den nævnte Vægt, hvis den bestod af de mindste Blade eller saadanne Dele af Blade, som medregnes, vilde kunne forbedre Akkorden med 5—6 Øre pr. Halvkilo (fra omkring 30 Øre). Fru Jensen og Jønsson har forklaret, at Blixt ved Afvejning af Portionerne, der skete paa en almindelig Balancevægt, tillod saa megen Overvægt, at Skaalen berørte Underlaget, hvilket Blixt bestemt har benægtet, hvorimod han erkender at have givet nogen Overvægt, for at Arbejderne intet skulde have at klage over. En i Retsmødet foretagen Prøvevejning gav til Resultat, at Forskellen i Vægt mellem en nøjagtig Afvejning af 3 Portioner og en Vejning, ved hvilken Skaalen hver Gang berørte Underlaget, udgjorde 36 gram. Det er uklart, om nogle af de Indklagede paaberaabte tidligere Fejltagelser af Blixt er af nogen Betydning; Klagerne har paa deres Side henvist til, at Fru Jensen netop i Begyndelsen af November selv har udtalt sig anerkendende om ham som en rolig og velanset Mand. Fru Jensen har ganske vist benægtet dette, men Udtalelsen er bevidnet af Prokurist Kjær og Fabriksmester S. Chr. Søtorp.

De Indklagede hævder, at Blixt vel mener at have gjort den af ham omforklarede Iagttagelse, men at han — som erkender at have haft nogen Mistanke til Fru Jensen — som Følge af sin mistænksomme Indstilling har taget fejl.

Ved Afgørelsen vil der alene være at tage Hensyn til Klagernes Paastand vedrørende de 62 indklagede Arbejderskers Forhold, hvorimod Fru Jensens Udeblivelse — der muligvis maatte bedømmes paa anden Maade end de andres — ligger udenfor Sagen. Spørgsmaalet om Selskabets Berettigelse til at afskedige nævnte Tillidsmand ligger ligeledes udenfor denne Sag. Efter det foreliggende vil dette Spørgsmaal blive rejst for en faglig Voldgift. Der vil muligt herunder

bl. a. ved yderligere Vidneførsel kunne tilvejebringes en mere fuldstændig Klarhed over det passerede end ved de Retten forelagte Oplysninger.

For de nævnte 62 Indklagedes Vedkommende maa imidlertid den stedfundne Arbejdsstandsning betegnes som ulovlig, og ved Rettens foreløbige Kendelse af 26. November er dette statueret.

I Overensstemmelse med hvad der i tidligere lignende Tilfælde er fastslaaet, kan den af de indklagede Arbejdersker etablerede Arbejdsstandsning ikke anerkendes som dækket ved den citerede Regel i Normen, idet Hensynet til deres Ære ikke har afgivet tvingende Grunde for dem til at standse Arbejdet, forinden Mægling kunde foretages, da der ved en Udtalelse som den foreliggende ikke kan falde nogen Skygge paa de Indklagede selv. De nævnte Indklagede har saaledes savnet enhver Hjemmel til at gaa til Arbejdsnedlæggelse i Stedet for at iagttage den for Uenigheders Afgørelse fastsatte Fremgangsmaade. Standsningen var da ogsaa i det foreliggende Tilfælde — selv naar Fru Jensens Forklaring lægges til Grund — et aabenbart ganske uforholdsmæssigt Skridt i Forhold til det passerede, hvorved bemærkes, dels at det ved Vurderingen af Mesterens Udtalelse, afset fra om dens Rigtighed kan bevises, maa tages i Betragtning, at den af ham var fremsat — efter hvad de Indklagede som anført ikke har villet bestride — i Tro paa dens Rigtighed og til Varetagelse af Kontrollen paa Selskabets Vegne og alene overfor de to Tillidsmænd, uden at der fra Selskabets Side er foretaget noget for at publicere den overfor Uvedkommende, dels at Arbejdsstandsningen som forudseelig Konsekvens medførte Arbejdsløshed for et meget stort Antal andre Arbejdere og et betydeligt Tab for Fabriken.

Klagernes Paastand vil herefter i det hele være at tage til Følge, idet der ved Bodens Fastsættelse dog vil kunne tages Hensyn til, at de indklagede Arbejdere efter det foreliggende har følt sig tilskyndet til Arbejdsnedlæggelsen som en Reaktion overfor Beskyldningen mod Fru Jensen, der havde arbejdet i Virksomheden i 10 Aar og i en Aarrække havde været Branchens Tillidsmand.

Bodsansvaret findes herefter at kunne bestemmes til 35 Kr. for hver af de 62 paa Fortegnelsen anførte Arbejdersker.

Sagens Omkostninger findes de Indklagede at burde betale med 300 Kr.

Kendelse:

Den foran omhandlede Arbejdsstandsning er ulovlig.

I Bod til A/S A. M. Hirschsprung & Sønner betaler de paa Fortegnelsen anførte 62 Arbejdere hver 35 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

Sag Nr. 2565.

Smede og Maskinarbejdere hos A/S Dronningborg Maskinfabrik.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 22. December 1938 i Sag Nr. 2565: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien og dennes Medlem A/S Dronningborg Maskinfabrik mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Forbundet igen paa en Del navngivne Smedes og Maskinarbejderes Vegne.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien og dennes Medlem A/S Dronningborg Maskinfabrik indklaget De samvirkende Fagforbund for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund med Paastand om, at den nedenfor omhandlede Arbejdsnedlæggelse kendes ulovlig, og at der paalægges hver især af de paa en under Sagen fremlagt Fortegnelse navngivne 50 Smede og Maskinarbejdere en Bod for at have deltaget i Arbejdsnedlæggelsen.

Paa Dronningborg Maskinfabrik er Fremstillingen af Blæsere til Tærskeværker i en lang Aarrække blevet udført af Smede og Maskinarbejdere, medens Samlingen af Blæserne og disses Paasætning paa Tærskeværkerne som Led i en samlet Akkord er blevet udført af Beslaaere, der er tilsluttede Snedkerforbundet.

Fra Smedenes Side blev der i Foraaret 1938 stillet Krav om, at det nævnte Samlingsarbejde, der efter sin Beskaffenhed, isoleret betragtet, ikke er Snedkerarbejde, burde overgaa til Smedene i Forbindelse med den af dem hidtil paa Akkord udførte Fremstilling af selve Blæserne.

Fabrikens Direktør havde i og for sig intet imod, at Samlearbejdet overførtes fra Snedkernes til Smedenes Akkord, naar det samlede Snedker- og Smedearbejde ikke herved fordyredes. Der søgtes derefter indhøstet Erfaringer om den rigtige Akkordpris paa Smedenes Udførelse af Samlearbejdet, men da den herefter af Smedene forlangte Pris var højere end det Beløb, hvormed Snedkerne vilde reducere deres Akkordpris, og da Fabrikens Direktør holdt fast ved, at Arbejdet i det hele ikke maatte fordyres, nedlagde ca. 50 Smede og Maskinarbejdere den 8. Oktober d. A. Kl. 14 uden noget Varsel Arbejdet paa Fabriken og fortsatte Arbejdsvægringen, uanset at Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Formand en af de nærmest følgende Dage opfordrede dem om uopholdeligt at genoptage Arbejdet. Først efter at Sagen havde været forhandlet paa et Fællesmøde i Dansk Arbejdsgiverforening, blev Arbejdet genoptaget Lørdag den 15. Oktober.

De Indklagede, der erkender, at den uvarslede Arbejdsnedlæggelse har været ulovlig, paastaar Frifindelse eller subsidiært en mindre Bod, idet de anfører, at Smedene efter den af Fabrikens Direktør afgivne Kendelse af deres naturlige

Adkomst til at udføre Samlingsarbejdet og efter de foretagne Forsøg paa at udfinde den rette Akkordpris paa dette Arbejde maatte være berettigede til at gaa ud fra, at Forholdet til Snedkernes Akkord var dem uvedkommende.

Fra Klagernes Side er det anført, at Arbejdsnedlæggelsen var i særlig Grad ubelejlig for Fabriken, fordi den indtraf i den travleste Sæson for Levering af Tærskeværker.

Efter Omstændighederne findes den for den ulovlige Arbejdsnedlæggelse forskyldte Bod at burde bestemmes til 30 Kr. for hver af de paa den fremlagte Fortegnelse navngivne Arbejdere, der har deltaget i Arbejdsnedlæggelsen.

Sagens Omkostninger bør betales af de Indklagede.

Kendelse:

Den ovennævnte Arbejdsnedlæggelse har været ulovlig.

Til Klagerne betaler hver af de paa den under Sagen fremlagte Liste opførte Smede og Maskinarbejdere, der har deltaget i Arbejdsnedlæggelsen, en Bod paa 30 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

Sag Nr. 2580.

Arbejdsmænd hos Firmaet Carl Cohns Sønner.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 22. December 1938 i Sag Nr. 2580: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien og dennes Medlem Firmaet Carl Cohns Sønner, Valby, mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og en Del navngivne Medlemmer af dette Forbund.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien og dennes Medlem Firmaet Carl Cohns Sønner, Valby, indklaget De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund med Paastand om, at der ikendes hver især af de paa en under Sagen fremlagt Fortegnelse navngivne 35 Arbejdere en Bod for at have deltaget i den nedenfor omhandlede ulovlige Arbejdsnedlæggelse.

I det ovennævnte Firmas Støberi fandtes Lørdag den 27. August d. A. om Morgenen 3 Stkr. Bundkar til Motorcykle, som den foregaaende Aften var blevet støbt og slaaet ud af Kasserne, alle beskadigede paa samme Sted og paa samme Maade, idet der af den samme Ribbe paa samme Side var slaaet et Stykke af Ribben. Firmaet, der tidligere havde advaret Arbejderne i Støberiet i Anledning af uagtsomt forvoldte Beskadigelser ved »Udslagning« af Støbegods, afskedigede straks den Arbejder, Nordahl Andersen, der havde været beskæftiget med Udslagningen af de nu beskadigede 3 Bundkar, idet Firmaet gik ud fra, at det var ham, der ved grov Uagtsomhed var Skyld i Skaden. Nordahl Andersen benægtede overfor Firmaets Indehavere, at det var ham, der var Skyld i Beskadigelsen, og en af de i Støberiet beskæftigede Formere, Vesterdal, der efter Firmaets Ordre i Aftenens Løb havde efterset det i Støberiet værende Gods med Hensyn til Varmegrad og Farve, mente med Sikkerhed at kunne udtale, at de tre Bundkar var ubeskadigede, da han foretog dette Eftersyn. Arbejdernes Tillidsmand henstillede herefter til Firmaet at genantage Nordahl Andersen og at anmelde Sagen til Politiet for at faa undersøgt, om ikke en anden i Aftenens eller Nattens Løb kunde have udøvet Sabotage paa Godset. Til en saadan Politianmeldelse fandt Firmaets Indehavere intet Grundlag og fastholdt Afskedigelsen af Nordahl Andersen. Da Politiet ikke vilde tage en af Tillidsmanden indgivet Anmeldelse om det passerede til Følge, og da Firmaets Indehavere om Formiddagen den 29. August nægtede Arbejderne Tilladelse til i Arbejdstiden at afholde Klubmøde til Drøftelse af Sagen, nedlagde samtlige paa Fabriken beskæftigede ca. 35 Arbejdsmænd Arbejdet, som først blev genoptaget Onsdag den 31. August Kl. 11,30 Fm., efter at Sagen havde været behandlet ved Fællesmøde i Dansk Arbejdsgiverforening. Efter den paa dette Møde trufne Vedtagelse opretholdt Firmaet Afskedigelsen og indgik samtidig paa at anmelde Sagen til Politiet for at faa det passerede klarlagt.

Ved den derefter af Politiet foretagne Undersøgelse fremkom intet til Støtte for, at der skulde være udøvet Hærværk paa Bundkarrene, og en af Danske Jernstøberiers Støberikonsultation efter Politiets Anmodning afgiven Erklæring om det beskadigede Gods gaar ud paa, at Beskadigelsen antagelig skyldes Uheld under »Udslagningen« af Godset derved, at den Arbejder, der ved kraftig Bankning paa Godset har løsnet Formsandet i Bundkarrenes Hulrum, uagtsomt med den benyttede Træhammer har ramt Ribberne og beskadiget dem.

Former Vesterdahl har som Vidne i Retten gentaget sin Forklaring om, at Godset efter hans sikre Overbevisning var helt, da han, efter at Udbankningen var sket, foretog det ovennævnte Eftersyn.

De Indklagede erkender, at den uvarslede Arbejdsstandsning har været ulovlig, men paastaar Frifindelse, idet de henviser til Arbejdernes naturlige Harme over den efter deres Opfattelse vilkaarlige Afskedigelse og Firmaets Afslag paa Tillidsmandens Henstilling om Anmeldelse til Politiet.

Retten kan efter Sagens Beskaffenhed ikke bortse fra Bodsansvar i Anledning af det passerede.

Efter Omstændighederne findes Boden at burde fastsættes til et Beløb af 10 Kr. for hver af de paa en under Sagen fremlagt Fortegnelse navngivne 35 Arbejdere, der har deltaget i den ulovlige Arbejdsnedlæggelse.

Sagens Omkostninger bør betales af de Indklagede.

Kendelse:

Den ovennævnte Arbejdsnedlæggelse har været ulovlig.

I Bod til Klagerne betaler hver af de paa den under Sagen fremlagte Fortegnelse navngivne 35 Arbejdere, der har deltaget i Arbejdsnedlæggelsen, et Beløb af 10 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

REDAKTØR: KNUD V. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Alle 12, 2. S., København V. .·. Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 14 * KØBENHAVN DEN 1. FEBRUAR 1939 * 35. AARGANG

Den faglige Situation.

Under denne Titel har vi i tidligere Aar og paa denne Aarstid her i Bladet udførligt redegjort for Overenskomstsituationen og Overenskomstforhandlingernes Forløb og Resultater. I Aar ligger Tingene noget anderledes, idet langt den overvejende Part af de gældende Overenskomster først udløber i 1940, og der har derfor ikke som i tidligere Aar været Anledning til mere udførlige Betragtninger over Situationens Udvikling.

Der er dog enkelte Fag, hvis Overenskomster udløber i indeværende Foraar, og heller ikke i Aar slipper vi helt for Overenskomstforhandlinger og hvad dertil hører, omend Overenskomstsituationen kun er af ringe Omfang i Forhold til tidligere Aar.

Af Overenskomster, der udløber til 1. Marts henholdsvis 1. April, kan nævnes Dansk Typografforbunds Overenskomster med Bogtrykkerne i København og Provinsen, der omfatter ca. 6700 af Forbundets Medlemmer, endvidere Tjenerforbundets Overenskomster for Storkøbenhavn og en Del Provinsbyer, omfattende ialt 4862 Medlemmer. Forbundet for faglært Køkkenpersonale har opsagt Overenskomster omfattende 150 Medlemmer og forhandler om Fornyelse af Overenskomster for 800 Medlemmer, mens Dansk Hatte- og Buntmagerforbund har opsagt sin Overenskomst med Hue- og Kasketmagermestrene i København, der omfatter 350 Medlemmer, og forhandler om Fornyelse af en tilsvarende Overenskomst for Provinsen. Af andre Overenskomster, der udløber paa nævnte Tidspunkter, kan anføres Dansk Mejeristforbunds talrige Overenskomster for 2500 Medlemmer, Dansk Litografisk Forbunds Overenskomst for omtrent 1000 Medlemmer samt Korkskærernes og Sortererskernes Forbunds Overenskomst for ca. 200 Medlemmer. Endvidere forhandler Dansk Arbejdsmandsforbund, Kvindeligt Arbejderforbund, Dansk Funktionærforbund og Dansk Gartnerforbund om Fornyelse af en Række Overenskomster, væsentlig med Enkeltfirmaer. Det samlede Antal Medlemmer, for hvilket de her nævnte Forbund søger Overenskomsterne fornyede, kan anslaas til 18.000.

Angaaende Fornyelsen af alle disse Overenskomster finder der som anført for Tiden Forhandlinger Sted mellem de interesserede Parter, men i flere Tilfælde er Partsforhandlinger dog endt uden Resultat og vil derfor nu blive fortsat under Hovedorganisationernes Medvirken, i andre Tilfælde er der opnaaet Enighed om Betingelserne for en Fornyelse.

Med Hensyn til de Overenskomster, der er indgaaet med Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, skal Opsigelse som bekendt først ske den 14. Februar, mens Opsigelse allerede har fundet Sted for de øvrige Overenskomsters Vedkommende.

Paa nærværende Tidspunkt er det ikke muligt at udtale sig om Forhandlingernes Forløb i de enkelte Fag eller om hele Overenskomstsituationens videre Udvikling. Vi vil dog udtale Forventningen om, at det ved rimelig Imødekommenhed af Arbejdernes Krav ligesom

i Fjor vil være muligt at naa frem til en Ordning ad Forhandlingernes Vej.

Der har hidtil ikke været Strid om Forstaaelsen af de i 1936 gennemførte Forhandlingsregler, men i Forbindelse med dette Aars faglige Situation har der rejst sig et Fortolkningsspørgsmaal, der har været Genstand for Behandling og Afgørelse i Den faste Voldgiftsret.

Som meddelt her i Bladet var Dansk Typografforbunds Ændringsforslag til Overenskomstens Bestemmelser om Løn og Arbejdstid holdt i en almindelig Form og gav ikke Udtryk for, hvor mange Timers Forkortelse og hvor stor en Lønforhøjelse der ønskedes. Ved Forhandlingernes Paabegyndelse nægtede Arbejdsgivernes Repræsentanter derfor at forhandle om Arbejdstid og Lønforhøjelse, da Forbundets Forslag vedrørende disse to Spørgsmaal efter deres Mening ikke fyldestgjorde Forhandlingsreglernes Forudsætninger. Derefter blev Forhandlingerne afbrudt.

Da det heller ikke ved Forhandling under Hovedorganisationernes Medvirken lykkedes at opnaa Enighed om Sagen, blev denne af begge Parter indbragt for Den faste Voldgiftsret, hvis Kendelse gik ud paa, at Dansk Typografforbund inden 5 Dage fra Kendelsens Afsigelse skulde have fuldstændiggjort de fremsatte Ændringsforslag, og naar dette skete, burde Bogtrykkerforeningen fortsætte Forhandlingerne paa Grundlag af Parternes samlede Ændringsforslag. I sin Kendelse understreger Retten, at Arbejdsgiverne burde have udbedt sig supplerende Oplysninger med rimelig Frist og ikke allerede paa den efter de første Forhandlinger følgende Dag og uden Hensyn til eventuelle Misforstaaelser afskaaret Forhandlingerne.

Rettens Kendelse ændrer saaledes ikke noget ved det nu bestaaende Forhold med Hensyn til Forhandlingsreglernes Fortolkning, idet det altid har været den almindelige Opfattelse, at der bør fremsættes detaillerede Forslag til de Punkter i Overenskomsten, der ønskes ændret. For Typografernes Vedkommende laa Tingene imidlertid saaledes, at Forbundet ogsaa under sidste Aars Overenskomstsituation fremsatte Forslagene i samme Form, uden at Bogtrykkerforeningen fandt Anledning til at rejse Indsigelse. Saafremt Arbejdsgiverne derfor havde vist større Forhandlingsvilje og havde fulgt Reglerne efter deres Aand, vilde det ikke have været nødvendigt at indbringe dette Fortolkningsspørgsmaal for Den faste Voldgiftsret.

Arbejderkaar i Tyskland.

Kendsgerninger fra den nazistiske Presse.

Af *Karl Ehrlich.*

Man kan i Danmark vanskeligt gøre sig et Begreb om de tyske Arbejderes nuværende Kaar efter 6 Aars Nazistyre. Vi ved ganske vist, at der ikke mere bestaar Fagorganisationer, og at der ikke findes nogen Instans, der varetager Arbejdernes Interesser. Og det er ogsaa klart, at naar Arbejderne retsløse er prisgivne deres almægtige Arbejdsgivere, som kan skalte og valte uden Hemninger, er det ikke blide Kaar, de lever under.

Vi har i dette Tidsskrift gentagne Gange berettet herom og særlig ogsaa om deres Lønforhold. Men hvordan den enkeltes Forhold i Bedriften er, aner de fleste ikke. Vi vil derfor i Dag gøre et Forsøg paa at skildre disse Forhold paa en særlig Maade, give en Oversigt over Arbejdernes retslige og socialpolitiske Stilling paa Grundlag af en Række Avisudklip og Forordninger, som er offentliggjorte i den tyske nazistiske Presse og taler for sig selv.

Arbejdsforholdene ved Autostradaerne.

De Hundredtusinder af Arbejdere, som er beskæftiget ved Bygningen af Autostradaer til en Timeløn af 52 Pfennig, og som lever i Barakker langt borte fra Familie og Hjem, er i en meget vanskelig Situation, naar vedvarende Regn forhindrer Arbejdet. Hvordan deres Forhold ordnes, viser følgende Notits i »Leipziger Neueste Nachrichten« for 31. Maj 1938:

> »Paa Grund af den vedvarende Regn og de vanskelige Jordforhold kunde der i de sidste Dage ikke arbejdes ved Rigsautobanestrækningen Weimar-Erfurt-Gotha. For i Tilfælde af daarligt Vejr at sikre Arbejderne en bestemt Mindstefortjeneste, har Arbejdsværgen (Reichstreuhänder der Arbeit) for Thüringen udstedt en Tarifordning for disse. Derefter skal der til Arbejderne udbetales i hver Uge — ogsaa i daarligt Vejr — i det mindste Lønnen for 36 Timer. Arbejderne er *forpligtet at udføre Overarbejde herfor, enten forud eller bagefter.* Arbejdstiden kan derfor i et Tidsrum af 6 Uger fordeles ulige og saaledes, at Arbejdstiden pr. Uge ikke overskrider 60 Arbejdstimer. Under denne Forudsætning *betales intet Overarbejdstillæg.*«

Natarbejds- og Overarbejdstillæg i Byggeindustrien.

»Der Angriff«, Arbejdsfrontens officielle Organ, meddeler den 2. Marts 1938:

»Arbejdsfrontens Byggefag-Gruppe modtager ofte Forespørgsler, som viser, at der enten *ikke betales Natarbejdstillæg,* eller at der bestaar Uklarheder, hvornaar der skal betales Tillæg for Natarbejde. Faggruppeledelsen (das Fachamt) bekendtgør, at dette Spørgsmaal er ordnet utvetydigt ved Rigstarifordningen af 26.11.36. Som Natarbejde gælder de Arbejdstimer, som *falder i Tiden mellem Kl. 22 og 6.* Det er ligegyldigt, om det drejer sig om Arbejde i eet, to eller tre Skiftehold. Der *skal betales et Tillæg af 10 pCt.,* ogsaa naar dette Natarbejde forrettes som normal Arbejdstid. .. Ydes der desuden Overarbejde i Tiden mellem Kl. 22 og 6, saa betales der foruden Overarbejdstillægget af 20 pCt. samtidig 10 pCt. Natarbejdstillæg.«

Tilbud om højere Lønninger forbudt.

Reichstreuhänder der Arbeit (Arbejdsværgen) for Distriktet Mittelelbe (Halle—Dessau—Magdeburg) offentliggør i sit Meddelelsesblad Nr. 4/1938, den 18. August 1938, følgende Bekendtgørelse:

»Det i Tyskland hidtil ukendte økonomiske Opsving har i stort Omfang ført til en Mangel paa faglært Arbejdskraft, saaledes at Arbejdsgiverne i forstaaelig Omsorg for deres Virksomhed forsøger at trække gode Arbejdskræfter fra andre Virksomheder. I og for sig kan der ikke indvendes noget herimod. Hvad der dog i hvert Fald skal undgaas, fordi det ellers *vil have de mest alvorlige økonomiske og politiske Virkninger, er Hvervningen af Arbejdere og Funktionærer under Tilbud om højere Lønninger,* som Almenheden dog igen kommer til at betale, uden at derved Antallet af de forhaandenværende Arbejdskræfter forøges. *En saadan Fremgangsmaade er uansvarlig og forkastelig.* Jeg forventer af alle Arbejdsgivere i mit Distrikt, at de er sig deres Ansvar bevidst og *undgaar alt, hvad der kan bringe den nationalsocialistiske Erhvervs- og Socialpolitik i Fare.* Dertil hører især:

1. ethvert Tilbud om *Lokkelønninger,* det være sig mundtligt, skriftligt eller gennem Aviser, Tidsskrifter eller Flyveblade.
2. *Hvervningen* af uopsagte Arbejdere fra andre Virksomheder under *Tilsagn om bedre Løn- og Arbejdsbetingelser.*

Meddeles der mig i Fremtiden saadanne Tilfælde fra *Industri* eller *Landbrug,* saa skal jeg med de mig til Raadighed staaende Midler *skride skaanselsløs ind herimod og drage de ansvarlige Mænd til Ansvar.*«

Arbejdsgiveren, som betaler højere Løn, straffes.

Samme Arbejdsværge for Distriktet Mittelelbe meddeler den 21. September 1938 i den nazistiske Presse bl. a. i »Der Mitteldeutsche«:

»Til den af mig den 6. September 1938 udstedte Forordning, som forbyder at godskrive Arbejderne Arbejdstimer, som de ikke har ydet, meddeles endnu følgende: Undersøgelser, som mit Kontor har gennemført sammen med Arbejdsfronten, har vist, at der særlig indenfor Byggefagene findes Arbejdsgivere, der, for at *yde deres Arbejdere en hemmelig Lønstigning, som absolut ikke er i Overensstemmelse med den nationalsocialistiske Statsledelse har godskrevet dem Arbejdstimer, som de ikke har udført Arbejde i.* Der er konstateret Tilfælde, i hvilke op til *30 pCt. af de angivne Arbejdstimer har været uberettiget opført.*

Det er selvfølgeligt, at jeg med Henblik paa de mig givne Fuldmagter og det mig overdragne Ansvar *med den yderste Strenghed vil gøre en Ende paa dette Uvæsen.* Jeg vil i de næste Dage udvide mine Undersøgelser i denne Retning og i hvert enkelt Tilfælde, hvor der fastslaas, at Arbejdsgiverne jvfr. min Forordning af 6. Sept. 1938 har godskrevet ikke ydede Arbejdstimer, *gaa frem med hensynsløs Strenghed. Derudover skal jeg i saadanne Tilfælde, hvor Firmaet arbejder for Staten eller offentlige Institutioner, stille Andragende om, at Arbejdsgiveren drages til Ansvar for Bedrageri overfor Nationalformuen.*«

Tilsyneladende har heller ikke disse kraftige Trusler hjulpet meget, thi samme Arbejdsværge offentliggør den 29. November 1938 en ny Meddelelse i den nazistiske Presse (»Kölnische Zeitung«, den 30. November 1938), hvori det bl. a. hedder:

»For at bringe Orden i Byggefagenes Lønninger og for at *bringe de altfor høje Lønsatser ned paa et Niveau, som kan bære,* skal jeg ved Forsøg paa at overskride eller omgaa de af mig fastsatte Lønninger, eller ved Sabotage efter den 1. December 1938 skride ind uden Hensyn. Ifølge min Anordning stemples endvidere en Optræden, som ligeledes paa Grund af Arbejdermangel er *blevet almindelig mange Steder* og som er uværdig saavel for Arbejdsgiveren som Arbejderen, som strafbar. *Denne Metode, at stikke Arbejderne Pengesedler i Lønposerne, som ikke staar i Afregningen og som har til Formaal at skjule* de opskruede Lønninger for at fastholde Arbejderne eller lokke fremmede Arbejdere til sig, vil efter den 1. December have min særlige Opmærksomhed.«

Tiggersuppe i Stedet for Løn.

De to følgende Meddelelser er anført umiddelbart under hinanden i »National-Zeitung«, Essen, den 22. December 1938:

»*Recklinghausen.* Arbejdsanvisningskontoret i Recklinghausen kan meddele Befolkningen i sit store Omraade et glædeligt Julebudskab: for faa Dage siden *forlod den sidste arbejdsløse Arbejdsanvisningskontorets Kontrolsted.*

Recklinghausen. Det er stadig mange Folkefæller ubekendt, hvilket omfattende Arbejde Det tyske

Folks Vinterhjælp udfører, naar det paa vore Vegne, paa alle tyske Folkefællers Vegne, lindrer og bekæmper uforskyldt Nød. Et udmærket Indblik i dette store Arbejde faar man, naar det oplyses, at Vinterhjælpen i Kredsen Recklinghausen i Løbet af denne Vinter bl. a. i 17 Distriktsgrupper udleverer 250.000 Portioner Mælke-Frokost. I 6 Distriktsgrupper inden for denne Kreds uddeles endvidere *47.000 Middagsportioner til trængende Folkefæller.*«

Fængselsstraf for Arbejdere, som ikke vil bortsendes som Tvangsarbejdere.

Ifølge Gørings Tvangsarbejdslov af 22. Juni 1938 kan enhver tysk Mand og Kvinde tages bort fra sin Arbejdsplads og sendes til hvilket som helst Sted i Tyskland som Tvangsarbejder. Denne Lov vakte alt andet end Begejstring blandt de tyske Arbejdere. Mange nægtede at lade sig borttransportere til fjerne Egne, under daarlige Vilkaar og langt borte fra Familie og Hjem. Men Myndighederne slog haardt til, arresterede dem og stillede dem under Anklage. Af de mange Domme, som er fældet i den Anledning, skal vi her nævne to.

»Frankfurter Zeitung« meddelte den 8. September 1938:

»Byretten i Magdeburg dømte ved særlig hurtig Retsforfølgning en anklaget, som havde forbrudt sig imod Forordningen af 22.6.1938 til Sikring af Kræftebehovet til Opgaver af særlig statspolitisk Betydning. Den anklagede var igennem Arbejdsanvisningskontoret blevet forpligtet til Tjenesteydelse ved et statspolitisk særligt vigtigt Byggeforetagende paa en anden Arbejdsplads og forlod den nogle Dage senere igen uden Grund. I Henhold til Lov om 4-Aars-Planens Gennemførelse, som fastsætter Fængselsstraf indtil 5 Aar og Pengebøde i ubegrænset Højde, ikendte Retten den anklagede en *Fængselsstraf* i 6 Maaneder.«

»Der Mitteldeutsche« i Magdeburg beretter den 6. Oktober 1938 fra Stendal:

»En Byggearbejder fra Sandau var i Henhold til Forordningen af 22.6.38 blevet forpligtet til Tjenesteydelse ved Vestgrænsen. Han har dog været saa letsindig ikke at efterkomme denne Forpligtelse. Derfor var der blevet rejst Tiltale imod ham og han var *straks bleven arresteret.* I disse Dage stod han for Retten i Stendal. Under Retsforhandlingen fremhævedes det baade fra Statsadvokaten og Dommeren, at den anklagedes Adfærd var meget forkastelig i en Tid, hvor alle Anstrengelser maatte koncentreres paa Rigets Beskyttelse. Formildende Omstændigheder anerkendtes ikke. *Dommen lød paa 4 Maaneders Fængsel uden Iberegning af Undersøgelsesarrest* og Betaling af Sagsomkostningerne. Den anklagede blev efter Rettens Anordning straks fængslet.«

Kraft durch Freude med Tvang.

I Bedriftsfællesskabets Aand gennemføres der i mange Bedrifter nu en Række Foranstaltninger saasom Fester, Foredrag, Udflugter o. s. v. Hvordan det gaar en Arbejder, som ikke deltager i disse »frivillige« Foranstaltninger, viser den følgende Notits i »Frankfurter Zeitung« for 2. December 1938:

»Arbejdsretten i Berlin har *fastslaaet ved Dom, at Udebliven fra en Bedriftsudflugt ikke kan billiges* og at det retfærdiggør en Advarsel, men at det dog ikke uden videre er en Opsigelsesgrund. Sagsøgeren var af Firmaet *blevet afskediget uden Opsigelse, fordi han ikke havde deltaget i den paa en Søndag stedfindende Bedriftsudflugt.* Firmaet saa deri en særlig tungtvejende Pligtforseelse, fordi Udflugten var blevet foranstaltet for at Arbejderne fra et overtaget Firma skulde komme i Kontakt med de øvrige Arbejdere. Sagsøgeren saa i Opsigelsen en ubillig Haardhed. Han paastod, at han ikke havde deltaget, fordi han efter mange Overarbejdstimer i Bedriften trængte til Hvile og fordi han ikke maatte medtage Konen. Arbejdsretten gav Sagsøgeren Medhold. Den erklærede, at Opsigelsen ikke var bedriftsbetinget og at den havde været ubilligt haard overfor en gift Funktionær efter 7 Aars Beskæftigelse.«

»Gratis-Øl-Socialisme« og »national Socialisme«.

Mange Arbejdsgivere i det tredje Rige kalder deres Arbejdere sammen en eller to Gange om Aaret, og særlig den 1. Maj, til frivillige Kammeratskabsfester, hvor der serveres gratis Øl (Freibier), og saa mener de at have gjort en socialistisk Daad. Det er selv mange Nazister for meget, og i en Beretning i »Berliner Tageblatt« den 30. Oktober 1937 hedder det bl. a.:

»I Gaar fandt der ved Gasværket Charlottenburg en Mønster-Bedriftsappel Sted. Bedriftsføreren for Berlins kommunale Gasværker, Präsidialdirektør Dr. Hoffmann talte om den store Betydning, som den Slags Appeller havde netop for store Virksomheder. Rigsbedriftsfællesskabsleder Körner mindede om »System-Tiden« i hvilken paa de sjæleløse Arbejdspladser ikke den højere Præstation, men den højere Løn og den højere Gage var Maalestokken for den enkeltes Værdsættelse. Men i Dag var Arbejdet som saadant igen kommet paa Førstepladsen. Først Arbejdet skaber jo Kapitalen og derfor kunde Kapitalen kun være Arbejdernes Tjener. *Bedrifts-Appellen vil ikke hylde en billig »Gratis-Øl-Socialisme«, men den skal i Ordets skønneste Forstand være det ægte Udtryk for den nye Tid af national Socialisme.*«

Fængselsstraf for blaa Mandag.

Den allerede før nævnte Arbejdsværge for Mittelelbe har under den 6. December 1938

offentliggjort følgende Meddelelse i den nazistiske Presse (bl. a. »Deutsche Bergwerkszeitung« den 11. December):

»I et betydeligt Industriværk i Erhvervsomraadet Mittelelbe, som paa Grund af 4-Aars-Planen skal opfylde vigtige Opgaver, *slappedes Arbejdsdisciplinen* derved, at *en Del af Følget* (Arbejderne) uden nogen som helst Undskyldning eller ved intetsigende Paaskud *udeblev fra Arbejdet,* foretog saakaldte »*Bummelschichten*« (blaa Mandag). Derved bragtes Produktionen i betydelig Fare, saa at Arbejdsværgen saa sig nødsaget til at gøre Brug af den ham ved Forordningen af 25.6.38 overdragne Beføjelse til at fastsætte Arbejdstiden for denne Bedrift, idet han *samtidig truede med Straf gennem Domstolene* i Tilfælde af Overtrædelse af denne Anordning. Alligevel har efter nogen Tids Forløb nogle af denne Bedrifts Arbejdere, som endnu ikke synes at have den rigtige Indstilling til Arbejdet og Pligtopfyldelsen i det nationalsocialistiske Rige, igen sat Produktionen i Fare derved, at de gentagne Gange uden Undskyldning og uden Tilladelse er udeblevet fra deres Arbejdsplads eller har givet en intetsigende Undskyldning. Disse Arbejderes Opførsel viste en saa stor Ansvarsløshed overfor 4-Aars-Planens Opgaver og en saa betydelig Ringeagt overfor Bedriftsfællesskabstanken, at disse Forseelser ikke kunde forblive ustraffet. *Paa Anmodning af Arbejdsværgen har derfor den kompetente Overstatsadvokat omgaaende sat de paagældende under Tiltale. I fremskyndet kriminel Rettergang blev nu 3 Arbejdere idømt Fængselsstraffe paa henholdsvis 1 Maaned, 3 og 6 Uger. Gennemførelsen af videre Processer er endnu i Gang.*

Tillidsmandsraadene.

I Stedet for de tidligere Bedriftsraad, der havde en meget stor Indflydelse i Bedrifterne, har Nazisterne indført de saakaldte Tillidsmandsraad, der som bekendt udpeges af Arbejdsgiveren i Samraad med den nazistiske Bedriftscelle. Arbejdsgiverne er Formænd for disse Raad. Hvordan de i Almindelighed fungerer, viser en Beretning i »Frankfurter Zeitung« for 2. Oktober 1938. Det hedder her bl. a.:

»Den tyske Arbejdsfront har for nylig ved en repræsentativ Erhvervsgruppe gennemført Undersøgelser over Antallet af Tillidsmandsraadenes Møder og de i disse behandlede Emner. *Resultatet var ikke glædeligt.* I de undersøgte Virksomheder blev der i de sidste tre Aar i Gennemsnit kun afholdt 5 Møder aarligt. I Halvdelen af dem beskæftigede man sig med Klager. Nu hører ganske vist Behandlingen af Klager ogsaa til Tillidsmandsraadets Opgaver, men det var bedre, saafremt mindre Stridigheder blev bragt ud af Verden ved personlig Forhandling og ikke slaaet saa stort op, at de blev en Bedriftsbegivenhed. *Kun ved et af de 5 Møder var Bedriftsføreren personlig tilstede. Ellers havde en Stedfortræder og endnu hyppigere en Stedfortræder af anden eller tredje Grad Forsædet. Til en mangelfuld Opfattelse af de væsentlige Opgaver svarede en ligesaa mangelfuld Interesse.*«

Arbejderkvinder dypper deres Brød i Hørolie.

Arbejdsfronten udfolder i den senere Tid større Anstrengelser for at faa oprettet Marketenderier i alle Virksomheder, hvor Arbejderne for en billig Penge kan købe varm Mad. Men den møder stadig en temmelig stor Modstand. Hvorfor meddeler »Frankfurter Zeitung« i en længere Artikel den 16. Februar 1938, hvori bl. a. siges:

»I en stor Næringsmiddelfabrik i Berlin, hvor der beskæftiges nogle Hundrede kvindelige Arbejdere, udnytter kun 50 af dem Muligheden for at spise i Marketenderiet. Der leveres Maden for 20 Pfennig og Firmaet betaler et Tilskud for at holde Prisen lav. Maden er ikke daarlig; i Reglen serveres Kartofler, Kød og Grøntsager — sammenkogt, men mange Arbejdersker klager over en følsom Mave og siger, at de hellere vil koge noget for dem selv hjemme om Aftenen. Maden i Bedriften ligger dem ellers hele Eftermiddagen for tungt i Maven. De fleste af dem er gifte og skal alligevel om Aftenen lave Hovedmaaltidet for Mand og Børn. Af den Grund anser de det for en Selvfølge, at de *sparer de 20 Pfennig* for en varm Middagsret. At Brød og Paalæg hyppigere koster dem mere end 20 Pfennig, betænker de ikke. *Mange af dem stryger ganske vist ogsaa kun Sirup paa Brødet eller »dypper« det i Hørolie, og det er ganske vist billigere.*«

*

Saa vidt Kendsgerningerne. De taler for sig selv. De viser klart og tydeligt under hvilke Forhold, de tyske Arbejdere virker paa deres Arbejdspladser. Enhver Kommentar vilde blot afsvække Virkningen.

De bør give danske Arbejdere Grund til Eftertanke.

Rundskue

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Produktionsindeks for Industrien (1935 = 100) var for December 1938 109 mod 110 for den foregaaende Maaned og 104 for December 1937. De fleste Industrigrupper viser kun ganske smaa Forskydninger.

Det samlede Beskæftigelsestal for Industrien (det gennemsnitlige Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag) er for December 1938 beregnet til 1.279.000 mod 1.318.000 i November 1938 og henholdsvis 1.245.000 og 1.287.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

Norsk Fagbevægelse i 1938.

For den norske Landsorganisation var 1938 i mange Henseender et betydningsfuldt Aar, idet det lykkedes at faa gennemført en Række Spørgsmaal af økonomisk og kulturel Betydning for hele Arbejderklassen.

Aaret 1938 blev indledet med Gennemførelsen af Lønreguleringer for rundt 80.000 Arbejdere. De herved opnaaede Lønforhøjelser androg fra 0,6 til 8,9%, alt efter Tidspunktet for de forskellige Overenskomsters Indgaaelse og Udløb. De fleste Arbejdere erholdt en Lønforhøjelse paa 7,5%, og den samlede Lønforhøjelse ved disse Reguleringer er anslaaet til at udgøre ialt 16—20 Mill. Kr.

Oplysningsarbejdet har haft et ret stærkt Omfang. Oplysningskampagnen var først og fremmest rettet indad i Bevægelsen. Der blev optaget en Film, som forevistes rundt om i Landet, og alle den moderne Propagandas Midler blev taget i Brug for at naa ud til de flest mulige Medlemmer.

Landsorganisationens Medlemstal, som ved Udgangen af 1937 udgjorde 306.000, er steget betydeligt og turde ved Udgangen af 1938 beløbe sig til omtrent 340.000.

I Aarets Løb har en Række Fag faaet deres Overenskomster fornyet, hvorved det som Helhed lykkedes at opnaa en Række betydelige Forbedringer, hovedsageligt paa Lønomraadet. For Arbejderne i Skovbruget og i Hvalfangsten, hvis Overenskomst- og Lønforhold blev fastsat ved tvungen Voldgift, blev Lønningerne dog noget nedsat.

Den faglige Landsorganisation stiftedes i 1899 og gaar dermed nu ind i sit 40. Aar. Den talte ved Starten 15.000 Medlemmer. Gennembrudet for Landsorganisationen var fra 1905 til 1914, og derefter kom Højkonjunkturerne i Krigsaarene, hvor Medlemstallet steg til 147.000 i 1921. Ved Udgangen af 1934 talte Landsorganisationen 172.000 Medlemmer. I de sidste fire Aar er Organisationens Medlemstal mere end fordoblet, og i de sidste 10 Aar er det tredoblet.

1939 er som nævnt Landsorganisationens Jubilæumsaar, og der forestaar i dette Aar en meget omfattende Overenskomstbevægelse. Der er dog ingen Grund til at nære Tvivl om, at Aaret vil bringe norsk Fagbevægelse yderligere Fremgang og befæste og udbygge Landsorganisationens Styrke og Indflydelse.

Arbejdslønnen i Industrien

April Kvartal 1938.

Paa Grundlag af det lønstatistiske Materiale, der af Dansk Arbejdsgiverforening stilles til Raadighed for Det statistiske Departement, er der, ligesom for tidligere Kvartaler, for April Kvartal 1938 foretaget en Opgørelse over Arbejdernes gennemsnitlige Timefortjeneste i en Række Fag indenfor Industrien, Haandværket og Handelen. Det skal bemærkes, at Betaling for Sommerferie ikke er inkluderet i de beregnede gennemsnitlige Timefortjenester. Med Hensyn til Fremgangsmaaden ved Beregningen m. v. skal henvises til tidligere Redegørelser, sidst i Statistiske Efterretninger 1933, Nr. 17.

I nedenstaaende Tabel er for de større Hovedgrupper af Arbejdere den gennemsnitlige Timefortjeneste angivet for April Kvartal 1938 og for de 4 foregaaende Kvartaler.

Af Tabellen fremgaar det, at den gennemsnitlige Timefortjeneste for samtlige Arbejdere under eet i April Kvartal 1938 var 144 Øre. For faglærte mandlige Arbejdere var Timefortjenesten 171 Øre, for Arbejdsmænd 145 Øre og for Kvinder 95 Øre. Det skal bemærkes, at den Mellemkategori af Arbejdere, der kan betegnes som »tillærte«, hovedsagelig indgaar under Gruppen ufaglærte. Timefortjenesten er saaledes, sammenlignet med Januar Kvartal, steget for alle Grupper af Arbejdere. Stigningen skyldes de Ændringer af Arbejdsoverenskomsterne, der blev Resultatet af Foraarets Overenskomstforhandlinger.

Ligesom for de foregaaende Kvartaler er der for April Kvartal foretaget en Opgørelse over Fortjenesten ved Overarbejde og Arbejde i skiftende Hold, og Tillæget pr. Time for samtlige Arbejdere under eet udgjorde henholdsvis 0,74 og 0,6 Øre. I April Kvartal 1938 udgjorde Antallet af Overarbejdstimer for de Fag, hvor Oplysninger om Overarbejde foreligger, 1,1 pCt. af samtlige Arbejdstimer mod 2,3 pCt. i April

Kvartal 1937. Nedgangen i Overarbejdet skyldes Bestemmelserne i Lov af 7. Maj 1937, som traadte i Kraft 1. Oktober, om Forbud mod Overarbejde undtagen i særlige Tilfælde.

Den gennemsnitlige Timefortjeneste i April Kvartal 1938 og de 4 foregaaende Kvartaler.

	Antal Arbejdere pr. 30/6 1938	Gennemsnitlig Timefortjeneste				
		April Kv. 1938	Jan. Kv. 1938	Okt. Kv. 1937	Juli Kv. 1937	April Kv. 1937
		Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
København						
Fagl. Arbejdere	28799	187	178	181	180	177
Ufagl. —	25994	155	146	148	149	147
Ialt Mænd...	54793	172	163	165	165	162
Kvindl. Arbejdere	20354	97	94	93	93	92
Samtl. Arbejdere	75147	152	145	146	147	144
Provinsen						
Fagl. Arbejdere	27355	154	148	149	146	144
Ufagl. —	35042	137	129	132	129	129
Ialt Mænd...	62397	145	138	139	136	136
Kvindl. Arbejdere	13284	92	90	89	88	87
Samtl. Arbejdere	75681	136	129	130	128	127
Hele Landet						
Fagl. Arbejdere	56154	171	164	166	164	161
Ufagl. —	61036	145	137	139	138	137
Ialt Mænd...	117190	157	150	152	150	149
Kvindl. Arbejdere	33638	95	93	92	91	90
Samtl. Arbejdere	150828	144	137	138	138	136

Nye Bøger.

Arbejderbeskyttelse.

Folkerum i Haandværks- og Industrivirksomheder. Særtryk af »Den tekniske Forenings Tidsskrift«. 35 Sider. Pris 50 Øre.

Paa Foranledning af Direktoratet for Arbejds- og Fabrikstilsyn har Ingeniør under Tilsynet, cand. polyt. *Poul Söchting* udarbejdet en Pjece om Folkerum i Haandværks- og Industrivirksomheder.

Pjecen indeholder et stort Antal Fotografier af gode og daarlige Folkerum fra forskellige Virksomheder, ledsaget af en kritisk Tekst, som oplyser om Fortrin og Mangler. Foran hvert af de fire Afsnit: Garderobe-, Vaske-, Bade- og Spiserum er nævnt Fabriktilsynets Krav til disse og iøvrigt givet gode Raad for Rummenes Placering og Indretning. Pjecen kan derfor tjene som nyttig Vejledning for Arkitekter, projekterende Ingeniører, Arbejdsgivere o. a., som staar over for at skulle indrette eller ændre Folkerum.

To faglige Landsorganisationer i U.S.A.

I forrige Nummer af »Arbejderen« bragte vi en Beretning om Kongressen i »American Federation of Labour«, den faglige Landsorganisation i Amerika, der er tilsluttet Den internationale faglige Central i Paris. Som omtalt flere Gange i Bladet findes der imidlertid en Komité for industriel Organisation (C. I. O.), hvis Fører er det amerikanske Bjergarbejderforbunds Formand, J. Lewis. Alle Forsøg paa at skabe Enhed i den amerikanske Fagbevægelse er slaaet fejl, og A. F. o. L.s Kongres vedtog derfor en Beslutning om at »fortsætte Kampen imod den af Lewis ledede Komité«, men paalagde samtidig Bestyrelsen at »holde sig rede til at gaa i Forhandling om ethvert ærligt og reelt Fredstilbud for at genskabe Fagbevægelsens Enhed«.

I Mellemtiden har C. I. O. konstitueret sig som ny faglig Landsorganisation og afholdt sin første Kongres i Pittsburg. Beretningen fra Kongressen karakteriserer Begivenheden som »sandsynligvis et af de mest betydningsfulde Skridt til Skabelsen af Arbejdernes Enhed«. Ifølge Beretningen tæller C. I. O. nu 4.037.877 Medlemmer i 42 Forbund (hvoraf nogle ogsaa har Medlemmer i Kanada) og 675 direkte tilmeldte lokale Industriforbund. C. I. O. har 23 faglige Centralorganisationer i Staterne og 164 lokale Fællesorganisationer i enkelte Byer eller Distrikter.

Siden 1. Februar 1938 har C. I. O.s finansielle Stilling været saaledes, at Indtægter og Udgifter er omtrent lige store.

Kongressen i C. I. O. opstillede et principielt Arbejdsprogram og vedtog Love for Organisationen. Navnet bliver »Congress of Industrial Organisations« (C. I. O.), og Formaalet er at forene alle Amerikas Arbejdere, uden Hensyn til Køn, Race eller Religion. Den almindelige Gennemførelse af kollektive Overenskomster forudsætter »fredelige Forhold med Arbejdsgiverne ved Dannelse af Forbund, der svarer til Erhvervslivets og Finanslivets moderne Former«. Der følger derefter en Bekendelse til »Respekten for Ansvaret og Forpligtelserne ved kollektive Arbejdsoverenskomster«. Organisationen skal virke med til Gennemførelse af Love, der skaber økonomisk og social Sikkerhed for den amerikanske Arbejder. De demokratiske Institutioner, de borgerlige Rettigheder og Friheder skal beskyttes og udbygges »til Befæstelse af vort Demokratis dyrebare Traditioner«.

Under Forhandlingerne om Enhedsproblemet henviste adskillige Delegerede til, at C. I. O. ikke kunde prisgive sit grundlæggende Princip, d. v. s. Kravet om industrielle Organisationer.

Til Formand valgtes J. Lewis og til Næstformænd Ph. Murray og Sidney Hillmann. Posten som Sekretær overdroges den 26-aarige Formand for Elektrikernes og Radioindustriens Forbund, James B. Carey. C. I. O. faar sit Sæde i Washington.

Af de vedtagne Resolutioner har to især international Interesse: en om den internationale faglige Central og en om C. I. O.s Stilling til det internationale Arbejdsbureau, hvori C. I. O. forlanger at blive repræsenteret. Tanken om C. I. O.s Indmeldelse i I. F. C. har været behandlet paa Kongressen og fundet Tilslutning.

Formanden for A. F. o. L., W. Green, har i sin Organisations Blad imødegaaet Beretningen fra C. I. O. Han betegner den finansielle Oversigt fra C. I. O. som »hemmelighedsfuld«. Oversigten oplyser f. Eks. ikke, siger Green, hvor meget Bjergarbejderforbundet (Lewis' eget Forbund og C. I. O.s »finansielle Engel«) betaler, hvorimod dette Forbunds Beretning viser, at det alene sidste Aar betalte mere end 2 Millioner $. Green betvivler, at de nye Organisationer i C. I. O. økonomisk kan klare sig selv, idet C. I. O.s egen Beretning meddeler, at der er ydet Tilskud til de tilsluttede Organisationer paa 1,3 Millioner $.

Green hævder endvidere, at Medlemstallet er forfalsket. Han henviser til, at de af C. I. O. og de af Forbundene opgivne Tal ikke stemmer overens. Endvidere henviser han til, at Damekonfektionsarbejdernes Forbund har udmeldt sig (250.000 Medlemmer). Dette Forbunds Bestyrelse besluttede nemlig ikke at lade sig repræsentere paa Kongressen. Bestyrelsen udtalte, at »den evige Splittelse gennem Tilstedeværelsen af to med hinanden konkurrerende Organisationer kunde blive katastrofal for Arbejderbefolkningen« ... »De Tilbageskridt, som de fremskridtsvenlige og liberale Kræfter led ved de sidste Valg, kan for en Del tilbageføres til Splittelsen i Arbejderbevægelsen. Vi tror ikke nu, og har aldrig ment, at det er nødvendigt at have to adskilte Arbejderorganisationer for at fremme Arbejdernes Interesser. ... Vi mener, at den amerikanske Arbejderbevægelse maa give Plads for saavel Industriforbund som Fagforbund uden Spaltning og paa Grundlag af et Mindstemaal af let tilpasselige Bestemmelser vedrørende Rekrutteringen af Medlemmer. ... Vi staar i Øjeblikket overfor det konkrete Problem med en konstituerende Kongres i C. I. O. med det Formaal at skabe en permanent Organisation, der staar i øjensynlig Konkurrence med den bestaaende Landsorganisation og dens tilsluttede Organisationer.«

Nyt fra Udlandet

VERDENSARBEJDSLØSHEDEN. Det internationale Arbejdsbureaus sidste Kvartalsoversigt (4. Kvartal 1938) over Arbejdsløsheden i 24 Lande viser, at 13 af disse Lande har stigende Arbejdsløshed i Forhold til samme Tid i det foregaaende Aar. Det drejer sig om følgende Lande: Belgien, Chile, Estland, England, Finland, Frankrig, Kanada, Litauen, Norge, Sverige, Svejts, Ungarn og U. S. A. I de fleste af disse Lande er Arbejdsløsheden kun steget lidt, i de øvrige er Stigningen større.

Antallet af beskæftigede Arbejdere er lavere end paa samme Tid i Højkonjunkturaaret 1929 i følgende Lande: Belgien, Frankrig, Kanada, Luksemburg, Holland, Svejts, Tjekoslovakiet og U. S. A.

FAGBEVÆGELSEN I HOLLAND. Den faglige Landsorganisation i Holland, der tilhører vor Retning og er tilsluttet den faglige Internationale i Paris, havde den 1. December 1938 308.223 Medlemmer mod 296.011 den 1. Januar 1938. Der findes i Holland ialt ca. 760.000 fagorganiserede Arbejdere fordelt paa 8 faglige Landsorganisationer.

FAGBEVÆGELSEN I TJEKOSLOVAKIET. For Fagbevægelsen i Tjekoslovakiet tegner Fremtiden sig højst usikker, idet man endnu ikke kender Regeringens Hensigter med Hensyn til Ordningen af Forholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere. Paa det politiske Omraade ligger Tingene saaledes, at alle borgerlige Partier har sluttet sig sammen i et nationalt Enhedsparti, mens Medlemmer af det tidligere socialdemokratiske Parti har dannet et nyt Arbejderparti. Indenfor Fagbevægelsen frygter man, at Regeringen vil slaa de bestaaende 14 faglige Landsorganisationer sammen til en Organisation og stille denne under Statens Tilsyn og Kontrol.

For saavidt muligt at bevare Fagbevægelsens Selvstændighed og Uafhængighed havde den tidligere socialdemokratisk orienterede Landsorganisation som den største af de bestaaende faglige Landsorganisationer taget Initiativet til Forhandlinger mellem de forskellige Organisationer med det Formaal at skabe en fælles Landsorganisation, saaledes at et eventuelt Statsindgreb kunde undgaas. Forhandlingerne førte imidlertid ikke til noget Resultat, idet der ikke kunde opnaas Enighed om Dannelse af en saadan upolitisk faglig Centralorganisation, skønt den vor faglige Retning tilhørende faglige Landsorganisation var gaaet med til at likvidere sine internationale Forbindelser. Stillingen er altsaa fremdeles uklar. Det eneste der hidtil er sket paa det faglige Omraade er det, at de tyske Fagforeninger er opløst og de kommunistiske Industriforbund har tilsluttet sig den socialdemokratiske faglige Landsorganisation.

HJÆLPEAKTIONEN FOR SPANIEN. Gennem den af Den internationale faglige Central organiserede Hjælpeaktion er der fra Juli 1936 til Udgangen af 1938 tilvejebragt 35 Mill. franske Frcs. Heraf var

ved Aarets Udgang anvendt 33 Mill. Frcs. til forskellige Formaal: Levnedsmidler 17 Mill., Beklædningsgenstande og Fodtøj 4 Mill., Sæbe og Tobak 1 Mill., sanitær Hjælp, bl. a. Oprettelse og Underhold af et Militærhospital 4 Mill. Frcs. Disse Midler er tilvejebragt af Arbejderorganisationer i 36 Lande, som desuden har anvendt store Summer til direkte og særlige Formaal, navnlig til Anbringelse og Forplejning af spanske Børn i særlige Børnekolonier, Levnedsmiddelforsendelser direkte til Spanien etc. Ialt er der i direkte og indirekte Hjælp i det angivne Tidsrum mindst tilvejebragt 80 Mill. Frcs.

Siden Udgangen af 1938 er der fra Internationalen og en Række Lande, navnlig England, afsendt store Mængder af Levnedsmidler og Beklædningsgenstande til det republikanske Spanien, og man anslaar Værdien af disse Forsendelser til at udgøre ialt 13 Mill. Frcs.

Det er altsaa et ret omfattende Hjælpearbejde, der paa den faglige Internationales Initiativ er sat i Gang, og Resultatet af dette Arbejde er et smukt Udtryk for de fagorganiserede Arbejderes Solidaritet overfor deres kæmpende Brødre i Spanien.

DEN FAGLIGE INTERNATIONALE. Bestyrelsen for Den internationale faglige Central var den 3. og 4. Januar samlet til Møde i Paris og vedtog bl. a., at den næste internationale Fagforeningskongres skal holdes i Zürich fra 5.—8. Juli 1939. Foruden de i Lovene foreskrevne Punkter omfatter Kongressens Dagsorden som Hovedspørgsmaal Fagbevægelsens Stilling til det økonomiske Kriseproblem, en Aktionsplan for Freden samt Spørgsmaalet om Fagbevægelsens Taktik og Politik og dens Stilling i Staten.

En faglig Voldgiftskendelse.

Vi plejer ellers ikke her i Bladet at aftrykke de af faglige Voldgiftsretter i de enkelte Fag afsagte Kendelser. Nedenstaaende Kendelse har dog saa nær Forbindelse med den i forrige Nummer af »Arbejderen« aftrykte Kendelse fra Den faste Voldgiftsret i Sag Nr. 2582 (Tobaksarbejdere hos A/S A. M. Hirschsprung og Sønner) og turde i øvrigt kunne paaregne saa almindelig Interesse grundet paa dens principielle Afgørelse af et Tillidsmands-Spørgsmaal, at vi for en Gangs Skyld gør en Undtagelse fra den almindelige Regel.

Opmandskendelse.

Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Cigarindustrien i Danmark mod Tobaksarbejderforbundet i Danmark. (Afsagt den 25. Jan. 1939).

Den i Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 5. December 1938 omhandlede, den 21. November paa en Fabrik tilhørende A/S A. M. Hirschsprung & Sønner under Tælling af Tobak forefaldne Hændelse med paafølgende Arbejdsstandsning har foranlediget Firmaet til ved faglig Voldgift under en mod Tobaksarbejderforbundet rejst Sag at søge fastslaaet, at der foreligger saadanne tvingende Grunde til Afskedigelse af Branche-Tillidsmand Fru Johanne Jensen, som i Følge § 6 i Hovedoverenskomsten mellem Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Cigarindustrien i Danmark og Forbundet udkræves til Foretagelse af et saadant Skridt, — Forbundet modsætter sig Firmaets Begæring.

Da Enighed mellem de valgte Voldgiftsmænd ikke har kunnet opnaas, er undertegnede Formand for Den faste Voldgiftsret P. C. Poulsen valgt som Opmand.

Om det nærmere vedrørende det ved den fornævnte Lejlighed passerede henvises — udover hvad nedenfor bemærkes — til den afsagte Kendelse. Her skal alene anføres følgende:

Under den paabegyndte Tobakstælling til Akkordbetalingens Fastsættelse, hvorved for Fabriken en Fabriksmester, for Arbejderne Fru Jensen og Fælles-Tillidsmanden var tilstede, erklærede Mesteren, at han maatte kræve en ny Afvejning, og gav paa Fru Jensens Forespørgsel som Grund, at han havde set hende anbringe en Haandfuld smaat Tobak i den afvejede Tobak som skulde tælles. Fru Jensen benægtede Rigtigheden. — Ved Kontrolvejning søgtes oplyst, hvorvidt den afvejede Tobak var forøget i Vægt. Der viste sig et Overskud paa 45 gr., men der var Uenighed mellem vedkommende Mester — som erkendte at have givet nogen Overvægt ved den første Afvejning — og de to Tillidsmænd med Hensyn til, hvor stor denne Overvægt maatte anslaas at have været. — Fru Jensen erholdt Tilladelse til at tale med sine Kammerater og refererede det forefaldne til disse, hvad der resulterede i, at samtlige Strippersker — 62 foruden Fru Jensen — ophørte med Arbejdet, der først genoptoges den 29/11.

I Kendelsen siges det bl. a., at der ved den faglige Voldgift, der var at forudse, mulig kunde tilvejebringes en mere fuldstændig Klarhed over det passerede end ved de Den faste Voldgiftsret forelagte Oplysninger. Iøvrigt fastsloges det, at Arbejdsnedlæggelsen var uhjemlet og et uforholdsmæssigt Skridt. De 62 Arbejdersker — Fru Jensen omfattedes ikke af Sagsanlægget — idømtes hver en Bod, ved hvis Fastsættelse der var taget Hensyn til, at de indklagede havde følt sig tilskyndet til deres Vægring som en Reaktion overfor Beskyldningen mod Fru Jensen.

Med Hensyn til det nu rejste Spørgsmaal bemærkes, at den af Mesteren under Udøvelsen af den gensidige pligtmæssige Kontrol alene til rette Vedkommende og ubestridt i god Tro fremsatte Udtalelse ikke kunde berettige et Krav om Undskyldning eller Tilbagekaldelse, end sige et saadant Krav som Betingelse for ikke at gribe til Arbejdsstandsning. Derimod maa det fastslaas, at dens Rigtighed — hvorom intet særligt

er fremkommet efter Kendelsens Afsigelse — er ubevist, og det ved den omtalte Lejlighed passerede kan saaledes ikke af Firmaet benyttes som Afskedigelsesgrund. Den opstaaede Situation har formentlig nogen Sammenhæng med de Forhold, hvorunder Tællingen efter den trufne Ordning foregik. — Spørgsmaalet er herefter, om de iøvrigt af Firmaet anførte Omstændigheder kan føre til et andet Resultat. Der ses herved kun at kunne blive Spørgsmaal om Fru Jensens Forhold til den ulovlige og for andre Arbejdere saavel som for Firmaet skadelige Strejke, hvorved der af Firmaet er henvist til, at det maa følge af hendes Stilling og den Beskyttelse, der af kollektive Grunde er indrømmet denne, at hun skal virke for og særlig ikke maa modvirke lovlige Forhold paa Arbejdsstedet.

Det er imidlertid om Fru Jensens Andel i Arbejdsstandsningen kun oplyst, at hun har refereret det forefaldne til Kammeraterne, hvilket fra hendes Side var en naturlig Reaktion og i lignende Tilfælde skal være almindeligt. Saadan Meddelelse maa ogsaa have været forudsat, da hun fik Tilladelse til at tale med dem. Derimod benægter hun at have opfordret til Arbejdets Nedlæggelse, idet hun tværtimod vil have søgt at holde de andre tilbage og navnlig vil have opfordret dem til intet at foretage uden Tilladelse af deres Organisationer, men det viste sig, at ej heller disse, som modsatte sig Arbejdsnedlæggelsen, kunde afholde dem fra denne.

Det vilde aabenbart føre for vidt, om Deltagelse i en Arbejdsstandsning, der findes ulovlig, i Almindelighed i sig selv skulde danne tvingende Grunde til at afskedige en Tillidsmand, og Oplysningerne om det paaberaabte Forhold, der staar som en isoleret Begivenhed, berettiger efter det bemærkede ikke til at antage en Adfærd fra Tillidsmandens Side, der er uforligelig med hendes Stilling.

Afgørende i denne Retning taler det, at Fru Jensen har været Tillidsmand i Firmaet i 10 Aar, uden at nogen Klage over hendes Forhold tidligere er rejst. Hvis Samarbejdet nu frembyder nogen Vanskelighed, skriver denne sig næppe fra Arbejdsstandsningen, men snarere fra et Modsætningsforhold som Følge af det under Tællingen den 21/11 passerede, der imidlertid efter det bemærkede ikke har skabt Bevis for Afskedigelsens Berettigelse. Dette maa respekteres af Firmaet, og det oplyste berettiger ikke til at betvivle, at Tillidsmanden paa sin Side vil vise Vilje til Samarbejde.

Efter det udviklede vil Klagernes Paastand ikke kunne tages til Følge.

Sagens Omkostninger findes at burde deles.

Kendelse:

A/S A. M. Hirschsprung & Sønner findes ikke at have godtgjort overenskomstmæssig Hjemmel til at afskedige Branche-Tillidsmand Fru Johanne Jensen.

Sagens Omkostninger, 100 Kr., betaler hver af Parterne med Halvdelen.

sign. Poulsen.

Tilstilles Tobaksarbejderforbundet i Danmark.

København, den 25. Januar 1939.

sign. Poulsen.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2603—2604.

Typografer i København.

(Fortolkning af Forhandlingsreglerne).

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 11. Januar 1939 i Sag Nr. 2603—2604: De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Typografforbund og dets Københavns Afdeling mod Dansk Arbejdsgiverforening for Københavns Bogtrykkerforening.

For Dansk Typografforbund og dets Københavns Afdeling har De samvirkende Fagforbund indklaget Dansk Arbejdsgiverforening og Københavns Bogtrykkerforening for i Strid med de gældende Forhandlingsregler at have afbrudt paabegyndte Overenskomstforhandlinger og paastaaet de Indklagede kendt pligtige at fortsætte Forhandlingerne paa det af Forbundet skriftligt affattede nedenfor nærmere omhandlede Grundlag. I en Kontraklage har de Indklagede paastaaet det statueret, at Klagerne har overtraadt Forhandlingsreglerne og ved uden gyldig Grund at afbryde Forhandlingerne og ved at fastholde Krav om Ændringer i Arbejdstid og Løn tiltrods for, at det efter de nævnte Regler fornødne Grundlag for Forhandlinger om saadanne Krav ikke rettidig er udformet.

De Forhandlingsregler, hvortil Parternes Paastande refererer sig, indeholdes i de den 17. Marts 1936 (og 5. Oktober s. A.) af Hovedorganisationerne med Anbefaling af Statens Forligsmænd vedtagne Bestemmelser. (Vedtagelsen af 17. Marts 1936 er trykt i Udgaven af Den faste Voldgiftsrets Kendelser for 1936 Side 137 ff.). Det hedder heri bl. a., at det for en saglig Drøftelse af Overenskomsterne er af Betydning, at de foreliggende Uoverensstemmelser fremtræder saa overskueligt som muligt, og at Forhandlingerne optages i god Tid og føres efter de derefter følgende *Regler for Overenskomstforhandling*, hvoraf her anføres:

§ 1.

Samtlige til og med 1. Juli udløbende Overenskomster faar fælles Udløbstid den 1. Marts.

§ 2.

For at Opsigelsesfristen af 3 Maaneder kan blive udnyttet paa bedste Maade til saglige Partsforhandlinger, indføres følgende Regler:

a) Den i Overenskomsterne fastsatte Opsigelsesfrist paa 3 Maaneder afkortes til 14 Dage.
b) Den Part, der ønsker Ændringer foretaget i en bestaaende Overenskomst, skal senest 3 Maaneder før Overenskomstens Udløbsdato fremsende Forslag til disse Ændringer. Fremsendes Forslag ikke rettidig, løber Overenskomsten uændret videre 1 Aar.
c) Forhandlingerne mellem Underorganisationerne skal optages straks efter Forslagets Modtagelse og være tilendebragt 6 Uger derefter.
d) Saa snart Forhandlingerne er erklæret for afsluttede i Underorganisationerne, skal de paabegyndes i Hovedorganisationerne.

— — —

I det Omfang, hvori Forslagene maa anses behørige, har de fornævnte Underorganisationer rettidig — d. v. s. inden 1. Decbr. 1938 — udvekslet deres Forslag, der begge indeholder en nøje Udformning af Udkast til en Række Ændringer i den bestaaende Overenskomst. Det af Dansk Typografforbunds Københavns Afdeling afgivne Forslag indledes med følgende Bemærkninger:

»Udover de efterfølgende, nærmere udformede, Forslag forbeholder Forbundet sig under Forhandlingerne at fremsætte konkrete Forslag til en *Forkortelse af Arbejdstiden* i den ene eller anden Form, om hvilken vi dog gerne fører en almindelig Forhandling med Bogtrykkerforeningen, forinden Forslagene udformes.

Ligeledes forbeholder vi os under Forhandlingerne at fremsætte Forslag til *Forhøjelse af Lønninger,* idet vi dog ogsaa vedrørende dette Spørgsmaal er villige til en almindelig Drøftelse med Bogtrykkerforeningen, forinden Forslag udformes.«

Den 13. December 1938 paabegyndtes Forhandlingerne mellem de to Underorganisationer. Det blev herunder fra Bogtrykkerforeningens Side anført, at Forbundets Forslag, hvad Arbejdstid og Løn angik, ikke var i Overensstemmelse med Forhandlingsreglerne, idet der særlig henvistes til § 2 b, og at konkret udformede Forslag maatte kræves.

Der er i Fremstillingen fra de to Parter Uoverensstemmelse med Hensyn til, hvorledes de nævnte Udtalelser, efter den Maade de fremførtes paa, maatte opfattes, idet Bogtrykkerforeningen hævder, at man var villig til at modtage nye *paa dette Tidspunkt* udformede konkrete Forslag, medens Typograferne gør gældende, at de ved Udvalgsforhandlingen den følgende Dag blev overraskede ved at erfare, at Forhandlingerne om de to nævnte Spørgsmaal ikke kunde fortsættes. Paa deres Anmodning afgav Bogtrykkerforeningen derefter en saalydende af Foreningens Formand underskrevne Skrivelse:

»*Dansk Typografforbund, København.*

I Fortsættelse af det Forbehold, vi tog allerede i Gaar overfor Indledningen til Deres Ændringsforslag til den bestaaende Overenskomst, meddeler vi Dem herved, at vi ikke kan erkende, at Forhandlingsreglernes Forudsætninger er fyldestgjort gennem de i nævnte Indledning udtrykte Ønsker, og at vi derfor maa betragte Spørgsmaalene om Arbejdstidens Forkortelse og Lønningernes Størrelse som værende uden for Forhandling.

Vi tilføjer, at vi derimod er villige til at forhandle om de øvrige af Dem stillede konkrete Forslag saavel som om vore.«

Parternes Standpunkter fastsloges i to yderligere Skrivelser, hvori Dansk Typografforbund bestred Arbejdsgiverforeningens Ret til paa det daværende Tidspunkt at hindre Forhandlinger om de nævnte Spørgsmaal og erklærede sig rede til at fortsætte Forhandlingerne paa det ved de mellem Organisationerne udvekslede Forslag angivne Grundlag, medens Københavns Bogtrykkerforening udtalte, at den var villig til at forhandle om de i Overensstemmelse med § 2 b formulerede Ændringsforslag, men saaledes at Spørgsmaal om Arbejdstid og Løn betragtes som værende udenfor Forhandling.

Til Støtte for deres Paastand gør Klagerne gældende, at Forhandlingsreglerne ikke, særligt ejheller deres § 2 b, med Sikkerhed viser, hvor nøje og koncist Underorganisationens Krav om Ændringer skal være udarbejdet paa hvert enkelt Punkt, og at Typografernes Organisation *har* angivet de Punkter, paa hvilke Forandring ønskedes. Altfor specificerede, i Tal angivne Forlangender, vil ingenlunde altid være fremmende for Opnaaelse af Enighed. Det har været berettiget at følge den tidligere angivne Fremgangsmaade, som ogsaa uden Indsigelse fulgtes ved Forhandlingerne 1936—37, da de samme Forhandlingsregler var gældende. Hvis Forhandlingsreglerne trænger til nærmere Udformning, maa denne finde Sted ved ny Overenskomst mellem Hovedorganisationerne. Under alle Omstændigheder har Bogtrykkerforeningen under Hensyn til den bestaaende Usikkerhed om Forstaaelsen af de nye Regler og til hidtidig Praksis været uberettiget til, paa den Maade som sket, at afvise enhver Forhandling om de to vigtigste Emner for Forhandlingerne.

Arbejdsgiverforeningen hævder, at det med de nye Regler klart har været Hensigten at lægge Rammen for de forestaaende Forhandlinger og at undgaa, at nogen af Parterne forlangte Overenskomsten ændret uden at gøre sig Rede for, om det var betimeligt at opsige, og hvilke Ændringer man nødvendigvis maatte kræve for at gaa med til Forlængelse af Overenskomsten, idet dette Forhold havde vist sig at føre til Opsigelse i altfor vidt og uovervejet Omfang. — Naar Bogtrykkerforeningen endnu den 13. Decbr. har givet Modparten Lejlighed til at supplere sit Forslag, har den gjort, hvad

der med Billighed kan forlanges af den. Fagets Overenskomst indeholder en Bestemmelse om automatisk Regulering af Lønningerne efter Pristallet.

Medens Retten selvfølgelig er afskaaret fra at gøre Forandringer i de af Hovedorganisationerne vedtagne Overenskomster om Regler for Forhandling, synes det at være netop en Følge heraf, at den ikke kan undslaa sig for, naar Vedtagelser i nævnte Henseende foreligger, at fastslaa, hvilken Rækkevidde disse Vedtagelser efter deres Indhold har. Det findes nu ikke at kunne betvivles, at Bestemmelsen om, at den, der ønsker Ændringer i en bestaaende Overenskomst, skal fremsende Forslag til disse Ændringer, i sig selv indeholder en Forskrift om en vis Konkretisering. Hvor detailleret Forslaget behøver at være, kan i det enkelte Tilfælde være tvivlsomt, *idet* et vist Spillerum ikke altid vil udelukke, at Forslaget kan karakteriseres som et virkeligt Forslag til Ændringer, *idet* Angivelse af enkelte Holdepunkter til ligeartet Anvendelse paa en Række andre Punkter jævnlig vil være tilfredsstillende, og *idet* det paagældende Omraades Omfang og Vigtighed saavelsom Modpartens Forhaandskendskab til Standpunkterne kan være af Betydning, hvorved det stadig maa haves for Øje, at Formaalet er til en saglig Drøftelse at angive de foreliggende Uoverensstemmelser saa overskueligt som muligt, *og* at Forhandlingerne kan optages i god Tid. Der vil nu vel kunne ses bort fra, at Forbundet i sit Forslag kun forbeholder sig at fremsætte Forslag om Forkortelse af Arbejdstiden og Forhøjelse af Lønninger, idet saadanne Forslags Fremkomst herved maa anses bebudet. Derimod maa det ved Bedømmelsen af Forhandlingsgrundlagets Tilstrækkelighed iøvrigt tages i Betragtning, at de forbeholdte Forhandlingsemner hver for sig og endnu mere tilsammen danner en omfattende Del af det Omraade, i mange Tilfælde dækker saa godt som hele det Omraade, der sædvanlig er Genstand for Ændringer og i Drøftelserne — som ogsaa fra begge Sider erkendt — anses for at være af størst Vigtighed. Herefter findes saa almindelige Angivelser om »Retningen« for de i Udsigt stillede Ændringsforslag som de i det omtalte Forslag indeholdte ikke at give saadanne Holdepunkter for, hvad de forestaaende Forhandlinger maa forventes at skulle dreje sig om, at de vil kunne betegnes som virkelige Forslag til Ændringer. Det ses ikke rettere, end at Anerkendelsen af en anden Regel vil aabne for Forslag af skablonmæssig Karakter. At Krav om en nærmere Angivelse paa et eller andet Tidspunkt maa være berettiget, kan formentlig ikke bestrides, og det maa da være stemmende med de foreskrevne Frister og det hermed i Forbindelse staaende for Reglerne meget væsentlige Formaal (nemlig at Forhandlingerne optages i god Tid), at fornøden Vejledning gives fra Begyndelsen. Overfor Bestemmelsens Ord og de angivne Formaal kan det ikke komme i Betragtning, om det mulig ogsaa kan antages, at der til en altfor stiv Angivelse af Kravene og Fastholdelse heraf kan være knyttet Betænkeligheder i andre Henseender. Der maa dog gaas ud fra, at Kravene vil blive stillet paa ansvarsbevidst Maade indenfor det rimelige og opfyldelige, i hvilke Henseender Forslagsstillerne da maa have orienteret sig paa anden Maade og paa et tidligere Tidspunkt. — Efter det foreliggende kræver de manglende Oplysninger i dette Tilfælde ikke nogen omfattende Udarbejdelse.

Derimod findes der at maatte gives Klagerne Medhold i, at Reglerne endnu er saa lidt indarbejdede — jfr. den i 1936—37 benyttede Fremgangsmaade — at Bogtrykkerforeningen, der havde været i Besiddelse af Forslaget fra den 1. til den 13. December, burde have udbedt sig supplerende Oplysninger med rimelig Frist og ikke allerede paa den efter de første Forhandlinger følgende Dag og uden Hensyn til eventuelle Misforstaaelser afskaaret Forhandlingerne om de nævnte Forhold, og forsaavidt findes Klagernes Paastand at maatte tages til Følge som nedenfor nærmere angivet.

Sagens Omkostninger findes at burde udredes med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse:

Naar Klagerne, Dansk Typografforbunds Københavns Afdeling, inden 5 Dage fra denne Kendelses Afsigelse fuldstændiggør de fremsatte Ændringsforslag overensstemmende med det foran anførte, bør de Indklagede, Københavns Bogtrykkerforening, fortsætte Forhandlingerne paa Grundlag af Parternes samlede Ændringsforslag. Fremkommer saadant supplerende Ændringsforslag ikke rettidigt, er nævnte Indklagede berettiget til at kræve, at Overenskomsten med Hensyn til de Forhold, hvorom alene Forbehold er taget, løber uændret videre i 1 Aar.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales med Halvdelen af hver af Parterne.

STØT ARBEJDERNES KOOPERATIVE VIRKSOMHEDER OVER HELE LANDET

REDAKTØR: KNUD V. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Alle 12, 2. S., København V. ∴ Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 15 * KØBENHAVN DEN 15. FEBRUAR 1939 * 35. AARGANG

D. s. F.s Generalforsamling.

Dagsordenen for De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling den 9. og 10. Februar omfattede kun to Punkter: Valg af Formand, Næstformand og Sekretærer samt Afgivelse af Betænkning fra det nedsatte Udvalg angaaende Samarbejds- og Afstemningsregler. Dagsordenen var saaledes kun ganske kort, men Afgørelsen af de to Punkter var til Gengæld meget betydningsfuld for den faglige Centralorganisation og blev imødeset med stor Interesse.

Det første Punkt drejede sig om Besættelsen af de højeste Tillidsposter i dansk Fagbevægelse, om Sammensætningen af den daglige Ledelse, der ganske naturligt har mange Forudsætninger for paa afgørende Maade at præge det daglige Arbejde og fra hvilken Initiativet til Løsningen af de mange nye faglige Opgaver skal udgaa. Det andet Punkt var af mindst lige saa stor Betydning, idet det her gjaldt om at skabe et forbedret og forstærket Grundlag for Samarbejdet mellem de tilsluttede Organisationer og tilvejebringe en ensartet fælles Afgørelsesform i de store Overenskomstsituationer, hvor det ikke mere drejer sig om Varetagelsen af snævre Faginteresser, men om Afgørelser, der er betydningsfulde for Fagbevægelsen som Helhed.

Med Hensyn til Valgene kan det siges, at der inden for en saa stor Organisation som De samvirkende Fagforbund selvfølgelig altid vil være en Række Mænd, der er fuldt ud kvalificerede til at beklæde de ledende Stillinger, og Generalforsamlingens Opgave kunde kun være at foretage en Udvælgelse af de efter dens Skøn bedst egnede. Kun hvad Besættelsen af Formandspladsen angaar herskede der ingen Tvivl, her var den hidtidige Næstformand, Knud V. Jensen, selvskreven til Pladsen. Forretningsudvalget havde enstemmigt indstillet ham hertil, og han valgtes da ogsaa med Akklamation.

Da Generalforsamlingens omtrent 850 Deltagere skiltes efter 2 Dages Arbejde var det i den sikre Forvisning om, at De samvirkende Fagforbunds daglige Ledelse er i gode Hænder, men den samme enstemmige Opfattelse var ikke til Stede angaaende Afgørelsen af Dagsordenens andet Punkt, de nye Samarbejds- og Afstemningsregler. Her var Meningerne delte angaaende Betimeligheden af den foreslaaede og besluttede Nyordning, hvis Formaal er at underbygge Afgørelsen i de store Overenskomstsituationer saaledes, at den bliver et virkeligt Udtryk for Flertallets Mening, og samtidig styrke Samarbejdet mellem de Fag, der har naturlige lønmæssige Fællesinteresser og skabe den bedst mulige Overensstemmelse mellem de af de enkelte Forbund rejste Forhandlingskrav.

Den vedtagne Ændring af Afstemningsreglerne rokker ikke ved Urafstemningsprincippet, men gør tværtimod dette til den primære Afgørelsesform. Men ud fra det allerede nævnte Synspunkt, at Afgørelsen maa og skal være Udtryk for Flertallets Vilje, dersom Indgreb fra Tredjemand — Samfundet — skal undgaas, kombineres Urafstemningen med Afgørelse ved

kompetent Forsamling i alle de Tilfælde, hvor ikke 75% af Medlemmerne deltager i Afstemningen. Men ogsaa i disse Tilfælde bliver de ved Urafstemningen afgivne Stemmer staaende, og Forbundenes kompetente Forsamlinger skal kun træffe Stemmeafgørelse for de resterende Stemmer op til 75%. I en Række Fag, hvor allerede nu 75% eller flere Medlemmer deltager i Afstemninger, vil den kompetente Forsamling saaledes slet ikke faa Lejlighed til at træde i Funktion, og i de øvrige Organisationer vil den nye Bestemmelse nærmest komme til at virke som en Spore til øget Stemmedeltagelse fra Medlemmernes Side. Det er ganske misvisende at ville pastaa, at Bestemmelsen tager Sigte paa at fratage Medlemmerne deres Selvbestemmelsesret, idet dens eneste Formaal jo netop er at animere Medlemmerne til at gøre bedre Brug af denne Selvbestemmelsesret. Sker dette, vil den kompetente Forsamling falde bort af sig selv.

De nye Samarbejdsregler beskærer ikke Forbundenes Suverænitet, og der foretages da heller ikke nogen Ændring af D. s. F.s Love. Samarbejdet skal som hidtil hvile paa et frivilligt Grundlag, men der paalægges de Forbund, som deltager i Samarbejdet, en Forpligtelse til at fortsætte dette, indtil anden Bestemmelse maatte blive taget af de paagældende Instanser. Afvigelser fra det opstillede Samarbejdsprogram skal kun ske i Overensstemmelse med de interesserede Organisationer og med Godkendelse af D. s. F.s Forretningsudvalg, der ligeledes afgør eventuelle Uoverensstemmelser.

De nye Samarbejdsregler erstatter Punkt 5 i de i December 1935 vedtagne fælles Afstemningsregler. Endvidere vedtoges et Forslag vedrørende Overenskomstforhandlinger, der er tænkt som en Tilføjelse til Forhandlingsreglerne og skal skabe Mulighed for, at Repræsentanter for Forligsinstitutionen, hvis en af Parterne ønsker det, paa et tidligere Tidspunkt end hidtil kan gøre sig bekendt med Partsforhandlingernes Forløb og Resultater. Dette er en helt ny Metode, som dog først kan praktiseres, naar der med Arbejdsgiverne er opnaaet Enighed om en tilsvarende Ændring af Forhandlingsreglerne, og som endog maaske vil nødvendiggøre en Ændring af Forligsmandsloven.

Paa Generalforsamlingen gjorde der sig som omtalt Meningsforskel bemærket angaaende de her skitserede Ændringer og Tilføjelser til de nugældende Regler, men det er vor Overbevisning, at de med stort Flertal vedtagne Beslutninger vil vise sig at være til Gavn for saavel De samvirkende Fagforbund som for hele Fagbevægelsen.

— — —

GENERALFORSAMLINGENS FORLØB OG BESLUTNINGER.

Generalforsamlingen aabnedes af den fungerende Formand, *Knud V. Jensen,* der bød Velkommen og holdt en smuk Mindetale over afdøde Formand *Chr. Jensen,* som Forsamlingen paahørte staaende.

Til Dirigenter valgtes *Robert Nielsen* og *P. Andersen,* og derefter gik man straks over til Valg af Formand. Robert Nielsen meddelte, at Forretningsudvalget enstemmigt havde vedtaget at indstille *Knud V. Jensen* til Formandspladsen, og Forsamlingen fulgte Indstillingen uden Diskussion og valgte Knud V. Jensen med Akklamation.

Den nye Formand takkede for Valget og fremsatte nogle Udtalelser om Fremtidens faglige Opgaver. Han sluttede sin Tale med følgende Ord:

»Jeg giver Tilsagn om at yde mit bedste til Løsning af de Opgaver, der nu paalægges mig, og jeg glæder mig til at gøre dette i Forbindelse med en god Medarbejderstab. Efter bedste Evne skal jeg udføre Formandshvervet og bestræbe mig for at være den mig viste Tillid værdig.«

Robert Nielsen meddelte, at der var nævnt 3 Kandidater til Næstformandspladsen, nemlig de to Sekretærer *Laur. Hansen* og *Eiler Jensen* samt Sekretær *Otto Wolf* fra Smedeforbundet. Sekretær Eiler Jensen ønskede dog ikke at lade sig opstille, og da der ikke blev foreslaaet andre Kandidater, stod Valget mellem Laur. Hansen og Otto Wolf.

Resultatet af Valget blev, at Laur. Hansen valgtes med 490 Stemmer, mens Otto Wolf fik 322 Stemmer. Laur. Hansen takkede for den Tillid, Generalforsamlingen havde vist ham, og lovede at fortsætte sit Arbejde paa samme Maade som i de sidste 14 Aar, henholdsvis som Formand for Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund og som Sekretær i D. s. F.

Ved Laur. Hansens Valg til Næstformand skulde der foretages Nyvalg af Sekretær. Paa Forretningsudvalgets Vegne stillede Knud V. Jensen Forslag om at udvide Antallet af Sekre-

tærer med en, idet Arbejdet paa Kontoret er blevet betydeligt forøget i den senere Tid, ikke mindst som Følge af de sidste sociale Love som Overarbejdsloven og Ferieloven. Dette Forslag vedtoges uden Diskussion, og til Sekretærer valgtes derpaa *Einer Nielsen,* Snedkerforbundet, og *Ernst Berg,* Typografforbundet, med henholdsvis 523 og 304 Stemmer. — Begge de nyvalgte Sekretærer takkede for Valget.

— — —

Efter at Stauning i Eftermiddagsmødet havde holdt sit paa andet Sted aftrykte Foredrag om den politiske Situation, gik Generalforsamlingen over til Behandlingen af Dagsordenens andet Punkt, de nye Afstemnings- og Samarbejdsregler, hvortil der forelaa en udførlig Betænkning fra det paa Generalforsamlingen den 18. Januar 1938 nedsatte 28 Mands Udvalg. Knud V. Jensen redegjorde kort for samtlige foreliggende Forslag og foreslog at behandle hvert Afsnit i Betænkningen for sig. — Dette tiltraadtes.

Knud V. Jensen motiverede det af Udvalgets Flertal stillede Forslag vedrørende en Ændring af *Afstemningsreglernes Punkt 2,* der gaar ud paa, at den kompetente Forsamling i et Forbund, saafremt Urafstemningen ikke har vist en Stemmedeltagelse paa 75% af de stemmeberettigede Medlemmer, har Ret til at træffe en Stemmeafgørelse for de resterende Stemmer op til 75%.

Paa Mindretallets Vegne anbefalede *Sigv. Hellberg* Forslaget om at vedtage de paa Repræsentantskabsmødet den 19. December 1935 vedtagne Regler for Fællesafstemninger, dog saaledes at Reglernes Punkt 2 helt udgaar, og Afgørelsen altsaa skal træffes ved ren Urafstemning.

I Diskussionen om disse 2 Forslag deltog *Axel Olsen, Fr. Mehr,* Typograferne, og *Edvard Olesen, Malerne.* Derefter afsluttedes den første Mødedags Forhandlinger.

Debatten fortsattes den anden Mødedag med Indlæg for og imod de stillede Forslag af *Einer Nielsen,* Snedkerne, *Werner Helmert,* Typograferne, *Richard Jensen,* Søfyrbøderne, *C. M. Carlsen,* Karetmagerne, *Dirk Nak,* Tobaksarbejderne, *Chr. Borgland,* Sømændene, *Th. Pedersen,* Typograferne, *Hans Rasmussen,* Smedene, *Laur. Hansen, K. A. Jørgensen,* Typograferne, *Th. Clausen,* Sadelmagerne, *Axel Jensen,* Tekstilarbejderne, *Georg Hegner,* Søfyrbøderne, samt *Sigv. Hellberg* og *Axel Olsen.*

Efter at Knud V. Jensen havde repliceret til de forskellige Talere, gik man over til Afstemning, og Flertallets Forslag vedtoges med stort Flertal.

Derefter behandledes det af Udvalgets Flertal stillede Forslag til *Samarbejdsregler.* Et Mindretal i Udvalget kunde kun tiltræde dette Forslags første to Punkter, og paa dettes Vegne talte *P. Andersen,* mens *Axel Olsen* motiverede Flertallets Stilling. I den følgende Diskussion deltog *M. Steenberg,* Funktionærerne, *Sigv. Hellberg, Vald. Jensen,* Elektrikerne, samt Formanden, der redegjorde for Flertallets Indstilling. Ved den derefter foretagne Afstemning blev Samarbejds-Forslagets første to Punkter vedtaget enstemmigt og Punkterne 3 og 4 med stort Flertal.

Generalforsamlingen tog nu Stilling til det af et Mindretal i Udvalget stillede Forslag vedrørende Overenskomstforhandlinger. Dette affødte en kort Diskussion, hvori deltog *Sigv. Hellberg, Axel Olsen, M. Madsen,* Murerne, *Th. Clausen,* Sadelmagerne og Formanden som afsluttende Taler.

Ved Afstemningen blev Forslaget vedtaget i den af Mindretallet foreslaaede Form.

D. s. F.s *Afstemnings- og Samarbejdsregler* har herefter følgende Ordlyd:

Afstemningsregler.

1) Overenskomstforslaget udsendes til Urafstemning ved, at der i de respektive Forbund indkaldes til Generalforsamling, Klubgeneralforsamling eller Møde med de Medlemmer, Overenskomsten omfatter. Afstemningen skal foregaa hemmeligt og skriftligt. Hvor Medlemstallet er saa stort, at Lokalevanskeligheder gør sig gældende, eller andre Afstemningsvanskeligheder foreligger, kan det vedkommende Forbund træffe særlig Aftale med den eller de paagældende Afdelinger om andet Afstemningsarrangement, dog saaledes at forsvarlige Afstemninger finder Sted.
2) Har Urafstemningen i et Forbund ikke vist en Stemmedeltagelse paa 75 pCt. af de stemmeberettigede Medlemer, skal Forbundets dertil kompetente Forsamling træffe en Stemmeafgørelse for de resterende Stemmer op til 75 pCt.
3) Forud for hver Fællesafstemning træffer De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, i Forening med Repræsentanter for de paagældende Forbund, Bestemmelse om, i hvilken Udstrækning de til de paagældende Fag hørende Medlemmer i Henhold til det foreliggende Afstemningsforslag kan deltage i Afstemningen.
4) Inden for alle Forbund og disses Afdelinger maa, af Hensyn til Urafstemningerne, efter Ledelsernes bedste Skøn, foretages en til de foreliggende Overenskomster svarende Deling af Medlemstallet, herunder ogsaa medtaget eventuelle arbejdsløse. Forbundet er forpligtet til i god Tid forud for

Afstemningerne at underrette De samvirkende Fagforbund om det talmæssige Resultat af denne Deling af Medlemmerne.

Samarbejdsregler.

1) Forud for Overenskomsternes Opsigelsestid afholdes et Møde med Organisationernes Repræsentanter — 3 Repræsentanter for hvert Forbund — (Formandsmøde, Repræsentantskab eller anden Repræsentation) paa Basis af Organisationernes Samvirke og til Støtte for Opnaaelsen af de bedst mulige Forhandlingsresultater under Forhandlingerne med Arbejdsgiverne.
2) Mødet drøfter: Den samlede Lønsituation og derunder Spørgsmaal om Overenskomsternes Opsigelse (generelt eller delvis), hvilke Hovedkrav (generelle Krav), som Forbundene bør optage paa deres Forhandlingsprogram og eventuelle andre Spørgsmaal af større Betydning, der kan forudses at have Interese for andre Forbund end det forslagstillende.
3) Mellem Fagene, der har naturlige lønmæssige Fællesinteresser indenfor de af Overenskomstsituationen omfattede faglige eller industrimæssigt betonede Virksomhedsgrene, optages derefter inden Forslags Fremsendelse til Arbejdsgiverne, med De samvirkende Fagforbunds Deltagelse eller Indseende, et Samvirke, der har til Formaal, saa vidt gørligt, at skabe bedst mulig Overensstemmelse mellem de af de enkelte Organisationer paatænkte Forhandlingskrav, saaledes at Mangel paa Overensstemmelse paa dette Omraade ikke under Forhandlingerne med Arbejdsgiverne kommer til at hindre Gennemførelse af de ønskede Resultater. — Eventuelle Uoverensstemmelser mellem Organisationerne vedrørende Grundlaget for Samarbejdet og hvilke Fag dette omfatter, indbringes til Afgørelse for De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg.
4) Paa de Omraader, hvor det saaledes etablerede Samarbejde har fundet Sted, maa under Forhandlingerne Samarbejdet fortsættes, og eventuelle Afvigelser fra det i Fællesskab opstillede Samarbejdsprogram bør kun ske i Overensstemmelse med de i Samarbejdet deltagende Organisationer og med Godkendelse af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg.

Det af Generalforsamlingen vedtagne *Forslag vedrørende Overenskomstforhandlinger* er saalydende:

Forhandlingsreglernes § 2, Afsnit b, gives følgende Tilføjelse:

1) De af Parterne fremsendte Ændringer sendes ogsaa til Forligsinstitutionen sammen med den eller de Overenskomster, hvortil Ændringsforslagene stilles.
2) Endvidere skal Parterne, efter Forhandlingernes Afslutning mellem Underorganisationerne, til Forligsinstitutionen sende de samme Oplysninger som de respektive Hovedorganisationer, jvf. Forhandlingsreglernes § 4, har Krav paa.
3) Disse givne Oplysninger skal, naar Forhandlingerne mellem Hovedorganisationerne er tilendebragt, suppleres med Oplysning om, hvilket Resultat Parterne er naaet til.
4) Repræsentanter fra Forligsinstitutionen kan, paa et tidligt Tidspunkt, hvis en af Parterne ønsker det, gøre sig bekendt med Forhandlingen, enten som Forhandlingsledere eller Observatører, i saadant Omfang, at man ikke fra Forligsinstitutionens Side under eventuelle Forhandlinger skal kunne paaberaabe sig Ukendskab til de foreliggende Emner og derfor skyde dem til Side som uegnede til Forhandling.

Valgene paa Generalforsamlingen.

Knud V. Jensen

Den nye Formand, *Knud V. Jensen,* der i 1928 valgtes som Sekretær i De samvirkende Fagforbund, har siden Maj 1937 beklædt Næstformandspladsen. Han er iøvrigt saa godt kendt indenfor dansk Arbejderbevægelse, at en Præsentation næsten er overflødig. Knud V. Jensen, der er 46 Aar, udlærte som Billedskærer i 1911.

Generalforsamlingens Afslutning.

Dirigenten *Robert Nielsen* sluttede Generalforsamlingen med at ønske de valgte Tillidsmænd Held og Lykke med Arbejdet og udtale Haabet om, at Generalforsamlingens Beslutninger vil være til Gavn for Organisationerne og for hele Bevægelsen. Han udbragte derefter et kraftigt besvaret Leve for Samhørigheden indenfor Dansk Arbejderbevægelse.

8 Aar senere, i 1919, blev han valgt til Formand for Fagforeningen i København og i samme Aar tillige valgt til Hovedkasserer for Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundet, hvis Formand han blev i 1923.

Knud V. Jensen er Medlem af Folketinget, valgt i Nakskovkredsen, Medlem af Radioraadet samt Formand for Arbejdernes Radioforbund og beklæder endvidere flere andre Tillidshverv indenfor Arbejderbevægelsen. Foruden sin omfattende faglige og politiske Virksomhed har Knud V. Jensen øvet en betydelig Indsats i Oplysningsarbejdet og er her meget kendt baade som Foredragsholder og Forfatter til Bogen »Arbejdsretten i Danmark«, en meget benyttet Grundbog ved det faglige Studiearbejde.

Den nye Formand er en Mand med alsidige Kundskaber og en grundig Viden og møder saaledes med de bedste Forudsætninger for at kunne bestride sin ansvarsfulde og krævende Post i dansk Fagbevægelse. Ingen, som kender Knud V. Jensen, er i Tvivl om, at han vil magte den Opgave, Generalforsamlingen enstemmigt har betroet ham.

Laurits Hansen, De samvirkende Fagforbunds nye Næstformand, er allerede en kendt Mand indenfor Fagbevægelsen. Han var i sin Ungdom Formand for den socialdemokratiske Ungdomsforening i sin Fødeby, Slagelse, og sejlede fra 1915 til Sø- og Havnearbejderstrejken i 1920 som Søfyrbøder. Derefter arbejdede han som Lager- og Pakhusarbejder i København og læste samtidig til Kedelpasserprøven.

Efter bestaaet Prøve fik Laur. Hansen Arbejde som Kedel- og Maskinpasser paa Andels-

Laur. Hansen

Ernst Berg

slagteriet i Slagelse og blev kort Tid derefter valgt til Formand for Kedelpasserforbundets Afdeling i Slagelse og i Foraaret 1925 indvalgt i Forbundets Hovedbestyrelse. I November 1925 valgtes han til Forbundets Formand, en Stilling, han beklædte indtil 4. Maj 1936, hvor han valgtes til Sekretær i D. s. F. Fra 1. Januar 1936 har han været Medlem af D. s. F.s Forretningsudvalg.

Laur. Hansen har ogsaa deltaget i det politiske Arbejde og blev i Foraaret 1938 Medlem af Københavns Borgerrepræsentation.

I sin mangeaarige Virksomhed som Fagforeningsleder har Laur. Hansen, der er 45 Aar, erhvervet sig Erfaring og Viden om Fagbevægelsen og dens Problemer, og hans Arbejde som Sekretær i D. s. F., hvor han navnlig har gjort sig bemærket i Forbindelse med Overarbejdslovens praktiske Gennemførelse, er en Borgen for, at han ikke vil svigte den Tillid, Generalforsamlingen viste ham ved at vælge ham til Næstformand i Landets største Organisation.

Den nye Sekretær, *Ernst Berg,* er kun 28 Aar gammel og dermed den yngste Sekretær, D. s. F. nogensinde har haft. Han har hidtil arbejdet som Typograf i København. Som Typograflærling deltog Berg aktivt i Lærlingebevægelsen og var Typograflærlinge-Foreningens første Formand. Indenfor den socialdemokratiske Ungdomsbevægelse i København har han gennem en Aarrække været Medlem af Kredsledelsen og dennes Repræsentant i D. s. U.s Hovedbestyrelse.

Ernst Berg er Næstformand i Dansk Typografforbunds Afdeling i København og Medlem af Forbundets Hovedbestyrelse.

Einer Nielsen, der er 37 Aar, har fra sin tidligste Ungdom deltaget i det faglige Arbejde, først indenfor Lærlingebevægelsen, hvor han redigerede »Lærlingen«, og dernæst indenfor sin Fagforening, Møbelsnedkernes og Stolemagernes Fagforening i Kobenhavn, hvis Bestyrelse han

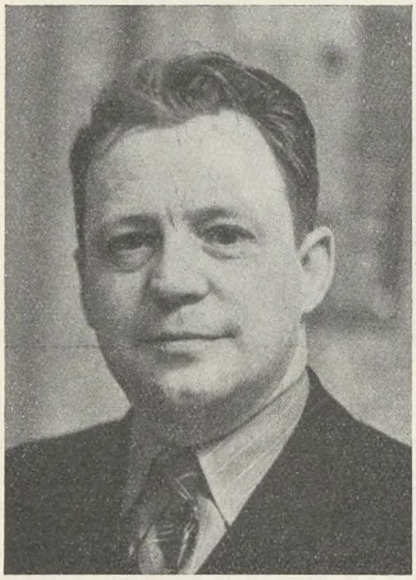

Einer Nielsen

har tilhørt i mange Aar. Siden 1934 har Einer Nielsen været Sekretær i Snedkerforbundet, hvor han foruden det daglige Forbundsarbejde har udført et stort Arbejde som Organisator af Forbundets Oplysningsvirksomhed. Einer Nielsen er en god Arbejdskraft, og hans grundige Kendskab til saavel det faglige Detailarbejde som til de store faglige Problemer gør ham fuldt ud kvalificeret til den Tillidspost, hvortil han er valgt.

Staunings Tale paa Generalforsamlingen.

Efter Indbydelse fra D. s. F.s Forretningsudvalg kom *Statsminister Stauning* til Stede paa Generalforsamlingen for at holde et Foredrag om den politiske Situation. Han blev budt Velkommen af Dirigenten, P. Andersen, og de 850 Repræsentanter rejste sig og hilste Stauning med stormende Bifald, da han besteg Talerstolen.

Staunings Tale.

Jeg takker for Indbydelsen til at komme til Stede ved denne Generalforsamling og for den Lejlighed, som er givet mig til at fremsætte nogle Bemærkninger om de Begivenheder, som forestaar, med en Baggrund af politisk Arbejde, under Socialdemokratiets Ledelse i mange Aar.

Jeg lykønsker De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling til den Gerning, her skal øves, og jeg deltager i Beklagelsen over, at Døden har nødvendiggjort en Forhandling og Afgørelse før det var paaregnet.

Men jeg vender mig til den Sag, som er mig betroet.

Vi befinder os i Aar paa et meget vigtigt Punkt i det politiske Liv og vi befinder os i en Tid, der er stærkt præget af international Uro, som ogsaa af de Omvæltninger, der har fundet Sted i Europas Lande.

Danmarks Beliggenhed, vore geografiske Forhold og vore økonomiske, erhvervsmæssige og beskæftigelsesmæssige Interesser, fører os stadig ind paa Livet af den nye Tids Uro-Momenter og Farer. Og disse Forhold præger vel visse Sider af det politiske Liv her meget mere end Tilfældet er i vore nordiske Broderlande. — Men saaledes maa det nu blive.

Jeg skal dog ikke fordybe mig i Tidens Krigsfare, Krise og økonomiske Vanskeligheder. Jeg har flere Gange haft Lejlighed til at belyse disse Sider baade her og andet Sted og haaber, at man bevarer nogle Erindringer derom.

For dansk Arbejderbevægelse har der stadig foreligget Opgaver, og vi har haft den Lykke her i Landet, at vi har staaet sammen i de forskellige Situationer, og vi har lagt Kræfterne sammen fra de forskellige Led af Arbejderbevægelsen, og har i en lang Række Aar faaet Resultater af Arbejdet.

Ser vi tilbage til Arbejderbevægelsens Barndom, finder vi en usselt lønnet Arbejderbefolkning, politisk og socialt undertrykt, trods fri Forfatning og andet, som har bestaaet i nærved et Aarhundrede.

Vi ser nu for os et Land med ordnede Arbejdsforhold, med kort Arbejdstid, med en Løn, der stadig er reguleret opad og med en social Lovgivning, der er et Forbillede for Verden, en social Lovgivning, der er en Sikring imod Løntryk og Skruebrækkeri foruden at være en Sikring og Betryggelse for alle Smaafolk i By og paa Land.

Arbejderbevægelsens Fremgang og Indflydelse.

Arbejderbevægelsen har højnet og dygtiggjort Arbejderbefolkningen, Solidaritet, Offervilje og Samfundsfølelse er udviklet og desuden er der blevet Forstaaelse for den rolige og stilfærdige Udvikling, som gør det muligt at faa hele Samfundet eller dog store Dele til at følge med.

Naar vi ser tilbage til den første Tid, finder vi end ikke Spor eller Begyndelse til det Samfund, vi nu kender.

Organisation var forfulgt, ildeset og kun befolket i ringe Udstrækning.

Arbejdernes Retssystem laa hos Arbejdsgiveren.

Arbejdsløshed var det Arbejderens egen private Sag at klare.

Ulykkestilfælde var hændelige, og ingen havde Pligt til at yde Erstatning.

Børn fra 10 Aars Alderen befolkede Fabrikerne og optog Plads for voksne Hjælpearbejdere.

Kvinder beskæftigedes for en Løn, der ikke gav til Udkommet, til Bolig og andre Fornødenheder.

De gamle, der var udslidte, gik fra Dør til Dør som Tiggere, de havde Tilladelse til at tigge om Torsdagen, og kunde de ikke klare sig, gik Vejen til et usselt Fattighus.

Politisk var Arbejderne retsløse. Det var indtil 1915 1100 Godsejere, som beherskede den politiske Magt, og endog den Valgret, der var tilstaaet Folket, blev berøvet Bagersvende og andre, som langt frem i Tiden havde Kost og Logi hos Mesteren — og saaledes ikke opfyldte Lovens Bud om Bord og Seng som Ejendom.

Alt dette er ikke længere borte, end at jeg og mine jævnaldrende har oplevet det, har levet med i Usseldom og Undertrykkelse.

I to Menneskealdre byggede vi det nye Samfund, ved Organisation og voksende politisk Indflydelse lagde vi Sten paa Sten til bedre Arbejdsvilkaar, til sociale Love og til politiske Rettigheder, og nu lever vi i et andet Samfund end det, hvori vi gamle levede vor første Tid.

Meget blev bygget, eller dog grundlagt, medens Arbejderbevægelsen samtidig kæmpede sig frem, men navnlig er der sket kolossale Fremskridt i de sidste 25 Aar og atter navnlig i de sidste 10 Aar.

Grundlovsændringer.

I 1913, da der sidst forhandledes om en ny Grundlov, fik de to demokratiske Partier Flertal i Folketinget og der dannedes en Regering af det radikale Venstre, som vi tilsagde vor Støtte.

Det var som et Spil af Skæbnen, at det skete i 1913, thi Aaret efter udbrød Verdenskrigen og Danmark var kommet ind i den Krig, hvis vi havde haft en af Fortidens Regeringer.

Med vor Bistand gennemførtes en Neutralitetspolitik, som vandt Anerkendelse, og hundreder af Vanskeligheder blev overvundet, medens vi samtidig gennemførte en Lovgivning imod Dyrtid og andre Besværligheder, som sikrede det danske Folk bedre Vilkaar end noget andet Folk oplevede.

Og i 1915 gennemførtes en ny Grundlov. Endelig opnaaede det danske Folk den Frihed, som var berøvet det i 1866. Godsejere og kongevalgte Landstingsmænd sattes fra Bestillingen. Lige og almindelig Valgret blev gennemført, Kvinder og Tyende fik Valgret. Men Fremskridtet maatte betales. I den ny Grundlov bevaredes Tokammersystemet, med 35 Aars Valgretsalder til Landstinget, med Landstingets Uopløselighed, og Konflikt mellem Rigsdagens to Afdelinger var saaledes sikret.

Nu, efter 24 Aars Forløb, har vi Magt til at ændre den Grundlov. Nu skal 35 Aars Valgretsalder ned til 23 Aar, nu skal Landstinget afskaffes, nu skal der være én Vælgerklasse, én Valgdag og én Rigsdag.

Men Folket skal med, og det er den halve Million Fagforeningsmedlemmer, som skal sikre Gennemførelsen af den nye Grundlov ved Folkeafstemningen i Maj og ved Bekræftelsesvalgene til begge Rigsdagens Ting i April Maaned.

Og det maa være Fagorganisationernes Pligt at sikre dette Fremskridt, thi det er i første Række en Frigørelse, en Sejr for det arbejdende Folk.

Men endnu maa jeg pege paa den Tid, der ligger bag os, men nærmest vor Tid.

I 1924 dannede jeg en socialdemokratisk Regering, som fik svære Opgaver, fordi den fulgte efter den Tilstand i Bankverden og Erhvervsliv, som var præget af Efterkrigstidens Vildskab, Spekulation og Sammenbrud.

Efter 2½ Aars Forløb fældedes denne Regering og et Valg, ved hvilket nogle tusinde Arbejdere svigtede, gav Magten til Venstre og Højre under Godsejer Madsen-Mygdals Førerskab.

De Aar, der fulgte, var lærerige og haarde for Arbejderklassen, og de maa aldrig glemmes.

I de Aar — 1927 og 1928 — gennemførtes Nedskæring af Løn og sociale Ydelser til Fordel for Formueejerne, der fik Skattelettelse, og det var den eneste Foranstaltning, som iværksattes overfor den Arbejdsløshed, der herskede i visse Industrifag.

I 1929 faldt denne Regering, og saa dannede Demokratiet, efter et sejrrigt Valg, den Regering, hvis Kærne bestaar endnu, efter 10 Aars Regeringsvirksomhed.

Resultaterne af 10 Aars Regeringsvirksomhed.

I 10 Aar har vi varetaget Landets og Folkets Interesser indadtil og udadtil og det ved enhver, som lever nu, at det har været strenge Aar.

Det meste af disse ti Aar har været præget af en Krise, hvis Mage i Voldsomhed aldrig før er oplevet.

Frihandelens og den frie Handels System er brudt sammen. Landbruget befandt sig, ved Verdenshandelens Sammenbrud, paa Randen af en Katastrofe. 50.000 Arbejdere blev kastet ud i Arbejdsløshed fra Landbruget. Udvandring blev stoppet og Landet skyder stadig hvert Aar Titusinder ind til Byerne, hvor de indrulleres i de Arbejdsløses Hær.

Vi gik ikke til Madsen-Mygdals Middel — Nedskæring —. Vi satte Hundreder af Mill. ind paa Boligbyggeri, Broer, Veje og andet Arbejde.

Vi forøgede Købekraften ved dette Arbejde og vi genrejste det sammenbrudte Landbrug ved en Række forskellige Foranstaltninger, hvis Formaal var at opretholde en lønnende Produktion, en Produktion, der kunde give Beskæftigelse og hvis Produkter kunde finde Afsætning og derved sikre os Tilførsel af de Raastoffer og Brændselsstoffer, der kun kan faas ved Hjælp af efterspurgte Varer — Smør, Flæsk o. s. v. —

og hvis Tilstedeværelse er Livsbetingelsen for Haandværk og Industri og dermed for det meste af en halv Million Arbejdere.

Jeg skal ikke ved denne Lejlighed fordybe mig i den omfattende Lovgivning fra disse Kriseaar — det sikre er, at der aldrig før er gennemført en saa omfattende, demokratisk og socialt præget Lovgivning som i dette Tiaar.

Ved Siden af den nødvendige Kriselovgivning, for Landbrug, for Haandværkere, for Arbejdere, er der gennemført en Udbygning af Sociallovgivningen. Først gennemførtes den store samlede Socialreform, som baade skabte System i dette Lovgivningsarbejde og fritog Tusinder fra Fattighjælpens Nedværdigelse.

Dernæst er enkelte Love forbedret. — Arbejdsløshedsloven, Ulykkesforsikring og Aldersrente.

Aldersrenten var for 10 Aar siden 59 Mill. Kr. for et Aar, den er nu 105 Millioner Kr. — Altsaa næsten en Fordobling paa 10 Aar.

Tilskudet til Arbejdsløshedskasserne er steget fra 12 til 43 Mill. Kr.

Aldersrentens Udvikling fra de første Tider har formet sig saaledes, at mine gamle Slægtninge i Halvfemserne fik gennemsnitlig 57 Kr. aarlig. Nu er Gennemsnittet her i Byen over 700 Kr. til hver Person.

Og kast saa Blikket ud over vort Samfund. Se hvorledes Skatten, som før hvilede tungt paa de smaa Indtægter, er lagt om.

For 30 Aar siden beregnedes Stats-Indkomstskatten med 1½ pCt. paa de smaa og 2½ pCt. paa de store Indtægter — d. v. s. over 100.000 Kr. — Nu begynder man paa de smaa med under ½ pCt. og stiger saaledes, at den store Indtægt — de 100.000 — der før nøjedes med 2½ pCt. betaler 20 pCt., og for endnu større Indtægt gaar man til 25 pCt.

For Københavns kommunale Beskatning gaar Skalaen fra 1½ til 25 pCt., og ude i andre Kommuner er det i Almindelighed samme Principper, der raader.

Og se saa hvad der er skabt. Se vore Skoler, Hospitaler, Sportspladser, Biblioteker, Oplysningsvirksomheder, Højskoler, Fagskoler og meget andet og se hvilke Beløb, der nu medgaar til alt det, der er Resultatet af socialdemokratisk Politik.

Vi er ingenlunde færdige — og vi er desværre heller ikke færdige med økonomisk Depression og Arbejdsløshed. En ny Slægt vil rykke frem og fuldføre Værket, og den maa mødes med Tillid, og alle bør vi bevare Troen paa Fremskridt og Fremtid.

Vi er i Færd med at skabe den nye Grundlov med 23 Aars Valgretsalder, med alle Muligheder for fremtidig at kunne beherske det politiske Liv. Det er vigtigt at kunne føre Udviklingen videre, og vi er godt paa Vej. Se hvorledes vi, efter Erobringen af Flertal for de to demokratiske Partier, ved Landstingsvalget i 1936 har gennemført betydningsfulde Love: 14 Dages Ferie med Løn, Udvidelse af den kommunale Valgret, store offentlige Arbejder, Sanering af usunde Bydele og meget andet.

Fremtidens Opgaver.

Det er den Udvikling, der skal fortsættes. Først den nye Grundlov i Havn og saa roligt og sikkert de smaa og de store Fremskridt, der kan følges.

Om et Par Uger kan den nye Grundlov være vedtaget, og Valg skal saa afholdes for at en ny Rigsdag kan bekræfte den nye Grundlovs Vedtagelse — saaledes som Grundloven foreskriver det.

To Valg, baade til Folketing og Landsting i April, og derefter en Folkeafstemning, hvor 45 pCt. af Vælgerne skal frem og stemme for den af Rigsdagen vedtagne Grundlov.

Der kræves Disciplin og Offervilje og Sammenhold — men saa kræves der desuden Penge.

Vi har ikke før staaet overfor en saa omfattende Kamp, og den er navnlig farlig under Tidens Uro og Forviklinger, hvor nye udenlandske Bevægelser, støttet af Spioner og Indbrudstyve, er et nyt alvorligt Faremoment.

Og lykkes saa de to Valg og Folkeafstemningen, saa kommer det nye Valg efter den nye Grundlov inden Efteraarets Rigsdag skal samles.

Demokrati og Folkestyre skal sikres.

Idet jeg henviser til min korte Fremstilling af Udviklingen i Tiden, som nu ligger bag os, til vundne Resultater og til Muligheder, som er til Stede naar Arbejderklassens Sejr er en Kendsgerning, retter jeg en alvorlig Appel til denne Fagenes, Arbejdernes Rigsdag.

Vi staar overfor Sejr eller Nederlag — ikke for en tilfældig politisk Forening — men for hele den danske Arbejderbevægelse. Nu skal vi demonstrere Troskab og Sammenhold, og nu skal vi berede Vejen for nye Slægter, ud i en Fremtid, der sikkert vil give mange Besværligheder og rejse nye Opgaver som skal løses.

Nu maa vi alle staa sammen, thi nu gælder det om at styrke Demokrati og Folkestyre, og nu gælder det om at hævde og styrke dansk Arbejderbevægelses og danske Arbejderes Anseelse, som Ledere af Landets politiske Liv.

Til Fagforbundene, hvis Repræsentanter er samlede her, frembærer jeg Appellen om Deltagelse i Agitationen, men ogsaa om et storstilet Bidrag til den Valgkamp, som vil strække sig over mere end et halvt Aar og hvor det gælder om at overvinde farlige Modstandere. Vi møder dem med udenlandske Kasser som Grundlag og med dansk Reaktions bekymrede Skatteborgere som virksomme Støtter.

Det er Kæmpebeløb, Nutids Valgkampe kræver. Vor Presse skal ud i vide Kredse, Tryksager og Plakater skal fortælle om det der forestaar, Møder skal afholdes og Millioner af Breve skal ud — alt gaar nu op i store Tal, ogsaa Udgifterne.

Jeg haaber som før paa Arbejderbevægelsens Sammenhold, og jeg beder denne Forsamling af Repræsentanter om at bevare de forestaaende Valg og Afstemninger i Erindringen og om at huske, at det der forestaar angaar hver eneste

Organisations og hver eneste Arbejders Velfærd.

Et af Stauning udbragt Leve for Socialdemokratiet og en socialdemokratisk Sejr besvaredes med 3 kraftige Hurraraab, og Staunings Tale hilstes med stormende Bifaldstilkendegivelser.

Dirigenten, P. Andersen, rettede en Tak til Stauning, og derefter forelagde Knud V. Jensen paa Forretningsudvalgets Vegne følgende Resolution, som vedtoges enstemmigt og under kraftigt Bifald:

> Generalforsamlingen tager Statsminister Staunings Redegørelse for de kommende Valgsituationer til Efterretning og tilsiger Socialdemokratiet Støtte til Opnaaelse af en Række nye Valgsejre.
>
> — Fagbevægelsen maa være aktiv Deltager, naar det gælder om at bevare de Goder, der gennem 10 Aars socialdemokratisk Regeringsvirksomhed er skabt gennem Sociallovgivning, ved Iværksættelse af Arbejder til Arbejdsløshedens Bekæmpelse, lovmæssig Ferie, Forbud mod Overarbejde og iøvrigt den lange Række af Foranstaltninger, som i Kraft af Socialdemokratiets Styrke er gennemført til Fordel for Arbejderklassen i dette Land.
>
> — Fagbevægelsen kan heller ikke være passiv, naar det danske Folk nu staar over for Muligheden for at gennemføre en tidssvarende god demokratisk Grundlov efter saa mange Aars Utilfredshed med et Landsting, hvor et reaktionært Flertal indtil 1936 har kunnet sabotere et demokratisk Lovgivningsarbejde.
>
> — Fagbevægelsen vil gaa kraftigt ind for, at Rigsdagsvalget sikrer Regeringsmagten for det demokratiske Styre, hvor det arbejdende Folk — saaledes som den talmæssige Styrke berettiger til — har Indflydelse paa Retningslinierne for det danske Samfunds Styre, og derved kan medvirke til et fortsat Arbejde for at gavne Samfundets daarligst stillede og sikre det danske Samfunds Trivsel ved en til alle Sider hensyntagende Samfundspolitik.
>
> Generalforsamlingen udtaler sig derfor for, at Fagforbundenes Hovedledelse straks tager Stilling til Fordel for Fremskaffelse af de Midler, som maatte være nødvendige for, at det forestaaende Folketingsvalg, Landstingsvalg, Folkeafstemningen og det afsluttende Rigsdagsvalg paany kan opvise en stor socialdemokratisk Valgsejr.

Det Bifald, der hilste Staunings Tale, saavel som den vedtagne Resolution er et Vidnesbyrd om Samhørigheden mellem Partiet og Fagbevægelsen og et Udtryk for, at Fagbevægelsen vil sætte alle Kræfter ind for den fælles Sag og for at sikre det demokratiske Folkestyres Sejr ved de kommende Valg.

Konjunkturoversigt.

Nedenstaaende giver vi et Uddrag af den af Arbejderbevægelsens Erhvervsraad udarbejdede Oversigt over Konjunkturudviklingen i Oktober Kvartal 1938.

Konjunkturudviklingen i Danmark viste ikke noget overraskende i Oktober Kvartal. Selvfølgelig paavirkede de internationale Begivenheder det danske Erhvervsliv ret stærkt. Oprustningens forcerede Tempo, hertil hørte ogsaa Oplagring af Levnedsmidler, og den tiltagende økonomiske Spænding i Tyskland paavirkede Udenrigshandelen, Skibsfarten og ikke mindst Beskæftigelsen herhjemme. Udbygningen af den engelsk-amerikanske Handelsforbindelse vil først træde i Kraft i Begyndelsen af 1939 og havde derfor ingen umiddelbar Indflydelse paa den danske Situation.

Prisudviklingen var ikke saa gunstig for Danmark. Importvarerne steg, hvilket var en Følge af Udviklingen paa Raastofmarkedet, medens Eksportvarerne viste en nedadgaaende Tendens. Denne Udvikling prægede ogsaa Nationalbankens Valutabeholdning, der viste en nedadgaaende Tendens. Men denne Udvikling blev dog ogsaa til en vis Grad foranlediget af Industriens og Byggeriets stigende Raastofbehov i Oktober Kvartal.

Alt i alt viste Oktober Kvartal en gunstig Udvikling. Overvindelsen af Byggeriets Stagnation paavirkede Beskæftigelsessituationen og medførte straks en bedre Beskæftigelse i de til Byggefaget knyttede Industrier. I Oktober Kvartal laa Arbejdsløsheden — i Modsætning til April og Juli Kvartal — under Arbejdsløshedstallet for det tilsvarende Tidsrum i 1937.

Arbejdsløshedstallene viser, hvor let Beskæftigelsessituationen kan paavirkes i en gunstig Retning. En lille Opgang i Byggeriet og Standsning af Prisfaldet paa enkelte Varer er nok til at give det hele en ny Vending. I denne Sammenhæng skal vi bemærke, at den tyske Færdigvareeksport til Danmark stadig er meget høj. Desværre kan man ikke gaa ud fra, at den stigende Raastofimport i den dansk-tyske Handelsbalance kommer til at erstatte en Del af Færdigvareimporten fra Tyskland.

Af Statistikken fremgaar, at *Arbejdsløshedstallet* i Løbet af Oktober Kvartal efterhaanden kom flere og flere Procent under de tilsvarende Maaneder for 1937 og nærmede sig 1935-Niveauet.

De samlede *Beskæftigelsestal for Industrien*, der angiver Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag, androg i Oktober 1938: 1.328.000 (Oktober 1937: 1.324.000), Novbr. 1938: 1.318.000 (November 1937: 1.287.000) og i December 1938: 1.279.000 (December 1937: 1.245.000).

Statistikken viser endvidere, at Arbejdsløshedsprocenten i Byggefagene i Provinsen laa betydeligt under Niveauet i Oktober og November 1937, medens Arbejdsløshedstallet for December omtrent var det samme. Udviklingen i Hovedstaden var derimod ikke saa gunstig. Her laa Oktober-Tallet i 1938 betydeligt over Oktober-Tallet i Fjor, November havde den samme Procent for begge Maaneder, medens December-Tallet var lidt højere i 1938. Jernindustrien viste i Oktober og November 1938 ikke stor Forskel fra Oktober og November 1937, medens December-Tallet viste en betydelig Forbedring i Hovedstaden. Gruppen »Anden Industri« viste en Bedring i Oktober Kvartal. Handelen var noget forværret i Hovedstaden, men til Gengæld lidt forbedret i Provinsen. Arbejdsmændenes Stilling forbedredes ikke i Hovedstaden, men derimod i Provinsen.

Statistikken bekræfter, at Arbejdsløshedssituationen paa en vis Maade bedrede sig i Oktober Kvartal. Det er givet, at der kommer en sæsonmæssig Forværrelse for næsten alle Fagforbundene, men i Forhold til i Fjor skete der i Oktober Kvartal en Forbedring for mange Brancher i Sammenligning med Juli Kvartal. For Tekstilarbejderne var Fremgangen meget stor. Tekstilarbejdernes Arbejdsløshedstal laa betydeligt under Tallene for samme Tidsrum i Fjor. Det samme gælder Hatte- og Buntmagere, Skotøjsarbejdere og i mindre Udstrækning for Skræddere. Arbejdsmændenes Arbejdsløshedsprocent var i Oktober og November 1938 omtrent lige saa stor som i de samme Maaneder i 1937. Derimod var den betydeligt mindre i Decbr.

I Slutningen af December 1938 androg *Antallet af arbejdsløse* 146.533, heri var dog ikke iberegnet de 1059 organiserede Arbejdere, der var beskæftiget ved Nødhjælpsarbejder (December 1937 var der ca. 153.000 arbejdsløse).

Produktionsstatistikken viste i Oktober Kvartal stærk Fremgang i Tekstil- og Beklædningsindustrien. Tallene laa betydeligt over Oktober Kvartal 1937 og viste en stigende Tendens i Forhold til Juli Kvartal. Derimod var Sten-, Ler- og Glasindustriens Forhold stadigvæk daarlige. Denne Industri er ramt ret stærkt af den tyske Konkurrence. Jern- og Metalindustrien laa ikke alene over Juli Kvartal, men ogsaa betydeligt over Oktober Kvartal 1937.

I Slutningen af December laa Konsumvarernes Indeks 7 Points over December 1937 og 2 Points over September 1938. Produktionsmidlernes Indeks laa i samme Tidsrum 4 Points over December 1937 og 3 Points over September 1938. Paa Grundlag af disse Tal kan man sige, at Oktober Kvartal 1938 var præget af en stærk Opgangsperiode, og at der ved Aarets Afslutning var en betydelig industriel Aktivitet.

Byggevirksomheden viste Fremgang i Oktober Kvartal. Det er særlig gunstigt, at de Tal, der bebuder større Byggeaktivitet i den nærmeste Fremtid, var saa høje. I November 1938 blev der anmeldt 4400 Lejligheder til Udførelse mod 3000 i 1937. Ved Bedømmelse af Udviklingsmulighederne maa det tages i Betragtning, at Loven af 13. April 1938 om Laan til Boligbyggeri og Huslejenedsættelse for mindrebemidlede, børnerige Familier endnu ikke havde nogen særlig omfattende Indvirkning paa Byggeriet i Oktober Kvartal. Derfor kan man vente et større socialt og kommunalt Byggeri i 1939, som sikkert vil fortsætte og forstærke den nuværende Opgangsperiode paa Byggemarkedet, der for en stor Del skyldes privat Initiativ (en Følge af Obligationskursernes gode Niveau).

For *Landbruget* var Oktober Kvartal en Bekræftelse paa, at Høsten i 1938 havde været god. Kærneudbyttet af Kornhøsten androg 38,0 Mill. i 1938 efter den foreløbige Høstopgørelse og laa 5,4 Mill. Afgrødeenheder over Høstudbyttet i 1937, Kornhøsten i 1938 var den hidtil største Kornhøst og laa 6,7 Mill. Afgrødeenheder over Gennemsnittet for 1933—37, der var 31,3 Mill. Afgrødeenheder. Denne store Kornhøst gav Foranledning til Loven af 7. November 1938, der fastsatte en Indmalingsprocent for Hvede paa 40 og for Rug paa 50 i November 1938. Procenten for Hvede blev forhøjet i December til 50. Det er en Følge af Hensynet til vor Landbrugseksport til England og det handelspolitiske Hensyn til dette Land, at det importerede Mel stadig fritages for Iblanding af dansk Mel. Set fra et Kornordnings-Synspunkt er det i og for sig beklageligt, idet Landbruget mister en Afsætning af Hvede, men ogsaa fordi det med dansk Korn iblandede Mel er nødt til at konkurrere med »det gamle gode Mel«. Denne Konkurrence vil komme til at skade den danske Mølleriindustri og ganske særlig uheldig influere paa den paakrævede Udvikling at vinde den danske Befolkning for Brugen af dansk Korn,

hvis Kvalitet fra et ernæringsmæssigt Synspunkt ikke er mindre end det udenlandske Korns.

De internationale Kornprisers Nedgang prægede ogsaa det danske Kornmarked.[1]) Fremgangen i December Maaned kan antages at være en Følge af Loven om Indmalingstvang for dansk Korn. Ogsaa for andre Afgrøder, f. Eks. for Foderroer og Kartofler, var Høsten god, derimod var Udbyttet af Sukkerroer og Hø lavere end i Fjor.

Landbrugseksporten var i Oktober Kvartal noget formindsket i Forhold til Juli Kvartal og laa ogsaa under Oktober Kvartal i 1937.

Smøreksporten afveg ikke ret meget hverken værdi- eller mængdemæssigt i Oktober Kvartal 1938 fra Eksporten i Oktober Kvartal 1937, kun December Maaned viste en betydelig Nedgang i Sammenligning med December 1937, og sammenlignet med Juli Kvartal havde Oktober Kvartal Nedgang.

Baconeksporten viste mængdemæssigt set Fremgang i Oktober Kvartal sammenlignet med Juli Kvartal, og sammenlignet med Oktober Kvartal 1937 var Eksporten i Oktober Maaned lidt højere, medens den i November og December var mindre. Værdimæssigt set havde Oktober Kvartal 1938 til Trods for en mængdemæssigt Eksportforøgelse i Sammenligning med Juli Kvartal en Nedgang, navnlig i Oktober og November, medens der i December kom en Opgang.

Ægeksporten var i Oktober Kvartals første Maaned mængdemæssigt set mindre end i Juli Kvartal og ogsaa mindre end i Oktober Kvartal 1937. I December Maaned skete der en Opgang. Værdimæssigt set var Oktober Kvartal meget god, ikke alene i Forhold til Juli Kvartal, men ogsaa i Forhold til Oktober 1937.

Smørpriserne svingede meget hele Kvartalet. Medens Priserne for Smør i Begyndelsen af Oktober gik betydeligt ned, steg de i Slutningen af Oktober som Følge af stor Efterspørgsel fra England og en dalende Produktion. I Begyndelsen af November var dansk Smør paa det engelske Marked ca. 50 Kr. højere pr. 100 kg end Priserne for australsk og new zealandsk Smør og erobrede saa Overprisen tilbage, som det gennem mange Aar har været vant til paa det engelske Marked. I Løbet af December aftog Efterspørgselen efter dansk Smør paa det engelske Marked som Følge af den store Overpris, og i Slutningen af Aaret laa Handelen forholdsvis stille.

Flæskenoteringen paa det engelske Marked holdt Prisen i Begyndelsen af Oktober, men gik ned i Slutningen af Oktober. I November var Flæskeprisen næsten stabil paa det formindskede Niveau og steg saa igen i December som Følge af mindre Tilførsel.

Noteringerne for de danske Landbrugsvarer laa i Slutningen af Kvartalet paa et godt Niveau, navnlig laa Smør og Flæsk godt. Hele Aaret var præget af en stor Prisopgang for Smør, og December-Noteringen for Flæsk laa ikke saa meget under Januar-Noteringen 1938. Der er ingen Tvivl om, at de gode Priser, som det danske Landbrug fik paa det engelske Marked, var en Følge af de betydelige Oplagringer, der skete i Krigsøjemed. Vi har allerede henvist til dette i vor Juli-Oversigt.

Den danske *Udenrigshandels Udvikling* viser sig paa følgende Maade:

	Samlet Indførsel	Samlet Udførsel	Merindførsel Mill. Kr.
Oktober 1937 ..	143,2	146,1	÷ 2,9
November — ..	135,4	140,4	÷ 5,0
December — ..	134,7	141,4	÷ 6,7
Juli 1938 ..	138,0	139,8	÷ 1,8
August — ..	130,1	126,4	3,7
September — ..	149,7	141,3	8,4
Oktober — ..	153,9	132,4	21,5
November — ..	151,1	124,3	26,8
December — ..	126,5	132,4	÷ 5,9

Den danske Eksport var værdimæssigt set mindre i Oktober Kvartal 1938 end i Oktober Kvartal 1937, medens Importen i Oktober og November Maaned 1938 til Gengæld var større end i Oktober og November 1937. Importtallene for December 1938 var dog mindre end for December 1937. I Forhold til Juli Kvartal steg Importtallene meget betydeligt, medens Eksporttallene viste en nedadgaaende Tendens. Her fremtræder den Begivenhed, vi allerede omtalte i Begyndelsen ved vor Omtale af Danmarks Konjunkturudvikling, tydeligt, at der i Oktober Kvartal skete en Forandring i Forholdet mellem Importvarerne og Eksportvarerne. Det for Danmark — saa valutamæssigt set — gunstige Forhold, faldende Importpriser og stigende Eksportpriser, blev afbrudt. I Oktober Kvartal steg Importvarerne, og Eksportvarerne gik ned. Vi saa, at danske Landbrugsvarer — som Følge af mere eller mindre ekstraordinære Markedsforhold — endnu kunde opnaa gode Priser, navn-

[1]) Majs er nu betydelig dyrere end Brødkorn, hvilket bl. a. skyldes Majsens Anvendelse i stigende Hønsehold i England og andre Steder. Afgifterne for Majs blev i December nedsat fra 1,30 Kr. pr. 100 kg til 40 Øre, hvilket betød, at Prisen steg tilsvarende.

lig i December Maaned, da Krigsfaren igen blev mere aktuel — men til Gengæld viste Importvarerne en udpræget stigende Tendens.

Paa Grund af Begivenhederne i Oktober forblev *Engrospristallet* paa September-Niveauet, d. v. s. 110 eller det laveste Punkt siden November 1936. Eksporttallene, som i September var 115, gik i Oktober og November ned henholdsvis til 113 og 111, men kunde dog i December igen rette sig til 115.

Importvarerne forbedrede sig 1 Point i Sammenligning med September og holdt denne Stigning hele Kvartalet. Denne Stigning var foraarsaget af en Forhøjelse af Pristallet for Raavarer og Halvfabrikata med 1 Point til 110 (September 1938: 109), medens Engrospristallet for Færdigvarer i Forhold til September 1938 (110) næsten forblev stabilt (Oktober 111, November —December 110).

Pristallet for *Leveomkostninger* (1935 = 100) var for Oktober igen 106.

Danmarks *Landbrugseksport til Tyskland* var Oktober Kvartal 1938 mindre end i Oktober Kvartal 1937. Paa Grundlag af Statistisk Departements handelsstatistiske Meddelelser, som bringer Eksporttallene for levende Dyr, Kød- og Kødvarer, Mejeriprodukter, Korn- og Kornvarer, Huder, Skind og andre Varer, kan man beregne den danske Landbrugseksport til Tyskland til i Oktober Kvartal 1938 at være 62,9 Mill. Kr.[1]) (Oktober Kvartal 1937 = 71,2 Mill.). Den danske *Eksport til England* af de førnævnte Produkter androg i Oktober Kvartal 1938 197,6 Mill. Kr. (Oktober Kvartal 1937 207,4 Mill. Kr.)

Importen fra Tyskland forhøjedes ca. 17 Mill. Kr. i Oktober Kvartal 1938, i Sammenligning med 1937 til 112,2 Mill. Importen fra England androg omtrent det samme i Oktober Kvartal 1938 som i Oktober Kvartal 1937, nemlig 145,1 Mill. Kr.

Importen fra Tyskland androg for hele Aaret 401,6 Mill. Kr. (1937 = 404,2 Mill. Kr.), men den *engelske Import* gik ned fra 637,6 Mill. Kr. til 566,6 Mill. Kr. i 1938, en meget betænkelig Formindskelse, naar man tager i Betragtning, at Importen fra England er Grundlaget for den danske Landbrugseksport. Ogsaa i Oktober Kvartal blev Mulighederne for mere aktive Salgsmetoder og Propaganda for danske Varer paa det engelske Marked diskuteret i Offentligheden. Disse Metoder er meget paakrævede, fordi man kan regne med, at Danmarks Stilling paa det engelske Marked ikke vil blive bedre af sig selv i 1939. Man maa heller ikke glemme, at den storpolitiske Krise har fremmet Tanken om Selvproduktion af Fødevarer i England. Man er nødt til at regne med Bestræbelser for at udvide den britiske Landbrugsproduktion, der nu kun dækker 40% af Befolkningens Forbrug af Fødevarer. Men Forudsætningen for Opretholdelse af den danske Stilling paa det engelske Marked og endnu mere for en Udvidelse af denne Stilling er, at Danmark er i Stand til stadig at modtage engelske Industrivarer i væsentlig samme Omfang, d. v. s., at den dansk-tyske Samhandel ikke forringer Mulighederne for Englands Færdigvareeksport. I denne Sammenhæng henviser vi til den engelske Eksportminister Hudson, som i sin Tale fremhævede dette Synspunkt.

Det engelske Marked er det vigtigste Marked for Danmark, og vi er nødt til at tage Hensyn hertil.

Den danske *Valutasituation* var ogsaa gunstig i Slutningen af Oktober Kvartal, selvom Nationalbankens Valutareserver gik ned. Nationalbankens Valutareserve var ult. December 84 Mill. Kr. mod 62 Mill. Kr. ult. December 1937. I Løbet af Oktober Kvartal gik Nationalbankens Valutabehandling ca. 23 Mill. Kr. ned. Nedgangen fremkaldtes i første Omgang af de stigende Udgifter til Raastofimporten. Det er vigtigt at fremhæve, at hele Kvartalet var præget af en fortsat Nedgang i Nationalbankens Valutabeholdning. I Oktober androg Valutabeholdningen 95,8 Mill. Kr., i November 90,7.

Obligationskurserne rettede sig i Løbet af Oktober Kvartal. Det officielle Obligationsindeks (1935 = 100) steg fra 99,8 i September til 101,0 i Oktober, og 101,5 i November og December. Det forhøjede Kursniveau vil ogsaa give en Støtte til Byggeriet. Nationalbankens Obligations- og Aktiebeholdning steg ogsaa: September 1938 131;6, Oktober 146,2, November 147,9, December 147,9. Nationalbankens Obligations- og Aktiebeholdning var omtrent dobbelt saa høj som i Oktober Kvartal 1937, men samtidig gik Krisefonden ned. Krisefonden androg ult. September 70,3 Mill., ult. Oktober og November 59,8 Mill. og ult. December 58,8. Selvom man tager Hensyn til Krisefondens Formindskelse paa 11,5 Mill. Kr. og regner med, at disse Beløb er blevet overført til Nationalbankens Obligations- og Aktiebeholdning, saa viste denne Beholdnings Tilgang endnu et Plus paa 4,8 Mill. Kr. Nationalbanken gav altsaa Obligationsmar-

[1]) Den samlede danske Eksportkvote til Tyskland blev i Oktober Kvartal 1938 fastsat til 82 Mill. Kr.

kedet en stærk Støtte i Oktober Kvartal. I Slutningen af Oktober satte Nationalbanken Renten for Indlaan fra Banker og Sparekasser ned fra ½ til ¼%. Samtidig blev Maksimalbeløbet for forrentede Indskud paa Postgiro nedsat fra 200.000 til 100.000 Kr. Begge Forholdsregler virkede naturligvis som en Stimulans til Obligationsmarkedet.

Det danske Erhvervsliv viste Fremgang over næsten hele Linien i Oktober Kvartal. Forøget Byggevirksomhed og forøget Virksomhed i de Fag, der arbejdede for Byggeriet, samt Forøgelse af Landbrugseksporten i December — alt dette er Aarsag nok til at tro paa en god Udvikling i 1939, navnlig naar man tager den fortsatte Konjunkturopgang i U. S. A. i Betragtning. Men ligesom vi skrev i vor Oversigt over Juli Kvartal, er det de internationale politiske Usikkerhedsfaktorer, der paavirker den økonomiske Udvikling, og disse Faktorer kan slet ikke overses. Den eneste Mulighed er at prøve at ordne de danske økonomiske Forhold paa en Maade, som giver det danske Erhvervsliv Evnen til at tilpasse sig til den internationale Udvikling. Set fra dette internationale Konjunktursynspunkt er en bevidst økonomisk Planlægning, Planøkonomien, særlig vigtig. Statsminister Stauning udtrykte de samme Tanker i en Tale i December, idet han pegede paa Planøkonomiens Udvikling i de sidste 6—7 Aar. Hele Talen koncentrerede sig om den Kendsgerning, at Statens Kamp mod Arbejdsløsheden forudsætter et planøkonomisk dirigeret Erhvervsliv. Statens Initiativ paa dette Omraade, der kræves fra alle Sider, bliver umulig, naar Indehaverne af Bedrifterne »som Herrer over Produktionsordningen foretager Handlinger, der stadig forøger de arbejdsløses Hær, særlig i Forsørgernes Rækker.«

Nyt fra Udlandet

EN NY FERIELOV I BELGIEN. I 1938 er der i Belgien gennemført en ny Ferielov, der indeholder adskillige Forbedringer af den gamle Lov af 1936. Ifølge den nye Lov har alle Arbejdere Ret til Ferie med Løn i 6 Dage uanset Bedriftens Størrelse og Art. Mens den gamle Lov gjorde Ferieretten afhængig af et Aars uafbrudt Beskæftigelse hos samme Arbejdsgiver, kræver den nye Lov kun et Aars Beskæftigelse ved Faget, hvorved Feriebetalingen og Feriens Længde retter sig efter det samlede Antal Arbejdstimer i Aarets Løb.

En anden Forbedring bestaar deri, at den nye Lov giver unge Arbejdere under 18 Aar Ret til 12 Dages Ferie. Ogsaa voksne Arbejdere kan under nærmere fastsatte Bestemmelser faa mere end 6 Dages Ferie, der i saa Tilfælde betales af en særlig National Hjælpekasse, hvortil enhver Arbejdsgiver er forpligtet til at betale et Bidrag svarende til ½ pCt. af den udbetalte Arbejdsløn.

De forskellige større Virksomheder har Ret til at oprette egne Feriekasser, og hertil skal de henlægge 2 pCt. af den udbetalte Arbejdsløn. Iøvrigt bygger Ferieordningen paa et Mærkesystem, og alle Arbejdsgivere, som ikke har egen Feriekasse, skal hver Lønningsdag, men mindst een Gang hver Maaned, indklæbe Feriemærker i et Feriekort til en Værdi af 2 pCt. af den udbetalte Løn.

EN CHANCE FOR STENINDUSTRIEN. I de fleste Lande har Stenindustrien trange Kaar grundet paa, at Sten nu ikke i samme Omfang som tidligere anvendes som Vejmateriale. Stenindustrien synes imidlertid nu at have faaet en ny Chance, idet Undersøgelser i forskellige Lande har vist, at Granit er det bedste Værn mod Luftangreb. De i Sverige foretagne Forsøg har vist, at Granit har 10 Gange større Modstandsevne end Beton.

I en Række større offentlige Nybygninger i Stockholm er der opført bombesikre Rum af Granit, hvortil man bruger Blokke paa 1 Meter i Firkant, og indenfor den svenske Stenindustri haaber man, at Efterspørgslen stadig vil stige, og at det derved vil være muligt at nedbringe Antallet af de mange arbejdsløse i Industrien.

Det er forstaaeligt, at de arbejdsløse Stenindustriarbejdere glæder sig over Muligheden af forøget Produktion, men Aarsagen hertil er alt andet end glædeligt, fordi den udspringer af den stadig stigende Frygt for en Verdenskrig og dennes Følger.

FAGORGANISATIONERNES RETSSTILLING I BELGIEN. Den belgiske Regering har ladet udarbejde et Lovkompleks angaaende en samlet Ordning af Erhvervslivets Forhold, herunder ogsaa et Lovforslag om Fagforeningernes lovmæssige Rettigheder, der trækker Hovedlinierne op for den samlede Fagbevægelses Stilling indenfor Staten og indeholder Bestemmelser vedrørende Kollektivoverenskomster og Muligheden af at erklære disse for almindeligt bindende for alle Arbejdere og Arbejdsgivere indenfor et bestemt Fag eller Industrigren, Voldgiftsretter, Industriraad o. s. v.

Med Hensyn til Fagforeningernes Retsstilling forudser Lovforslaget 2 Muligheder: for det første kan der tildeles Fagforeninger Karakter af fuld Retspersonlighed, d. v. s. gives dem Mulighed for at optræde som Retsperson ved Varetagelsen af samtlige Medlemmers personlige og kollektive Rettigheder. Til Gengæld skal Fagforeningerne være pligtige at give Myndighederne en Række Oplysninger vedrørende Organisationens Sæde og Administration, Ledelsens Sammensætning samt Lovenes Indhold etc. Frem for alt skal de være pligtige at føre en fuldstændig Fortegnelse over samtlige Medlemmers Navne og Personalier, og en Repræsentant for Myndighederne skal

under Tavshedspligt have Adgang til at gøre sig bekendt med denne Fortegnelse. Den anden Mulighed, som Fagforeningerne synes at foretrække, kræver foruden Angivelse af Organisationens Formaal, dens Sæde og Organisationsomraade samt Medlemmerne af den ansvarlige Organisationsledelse kun en Opgørelse over det samlede Medlemstal. Trods dette erholder Fagforeningerne ogsaa i dette Tilfælde Ret til at varetage deres Medlemmers Rettigheder og faglige Interesser overfor Staten og Kommunen samt til at optræde som Retsperson med Hensyn til Besiddelsen af Immobilier og den almindelige Administration af de finansielle Midler.

Den belgiske Landsorganisations Ledelse har taget Stilling til dette Forslag og har tiltraadt dets bærende Principer. Saafremt Lovforslaget vedtages, anbefales det Fagforeningerne at udtale sig for den anden Mulighed, der lægger mindst Hindringer i Vejen for deres Bevægelsesfrihed. Man mener ikke, at Fagbevægelsen i Længden kan modsætte sig en statlig Ordning af Forholdet mellem Arbejdernes og Arbejdsgivernes Organisationer, og at Fagbevægelsen derfor bør medvirke til, at Ordningen bliver saa god som mulig. Landsorganisationens Bestyrelse anerkender Nødvendigheden af, at Fagforeningernes Politik og Arbejdsformer tilpasses efter det virkelige Livs Forhold.

Der vil senere blive afholdt en ekstraordinær Fagforeningskongres, der skal tage endelig Stilling til hele Problemet.

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejdsmænd.

Under Støbningen af en ny Vandbeholder for Odense Vandværk havde *Entreprenør Binderup-Hansen,* Odense, uden nærmere Varsel og paa Trods af den foreliggende Aftale, overdraget Vægforskallingsarbejdet til Tømrerne. — Arbejdsmændene havde derefter nedlagt andet Arbejde.

Uoverensstemmelsen behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 13. Januar, og det blev her oplyst, at man ved lokal Forhandling havde afgjort Spørgsmaalet med Hensyn til Arbejdsstandsningen. Tilbage stod det af Arbejdsmændene rejste Erstatningskrav for tabt Arbejdsfortjeneste og Entreprenørens Krav om Erstatning overfor Arbejdsmændene for eventuelle Utætheder, fremkommet ved, at Støbningen var blevet afbrudt.

De to sidste Uoverensstemmelser henvistes til faglig Voldgift.

Da det trods gentagne Forhandlinger viste sig umuligt for Dansk Arbejdsmandsforbund at opnaa en overenskomstmæssig Aftale med *Centralforeningen af Murermestre i Danmark* for Tilbringning og Henlæggelse af Røselersten, var de fornødne Strejkevarsler afsendt til Centralforeningen.

Arbejdsgiverforeningen har protesteret mod Varslernes Lovlighed og man behandlede denne Protest paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 16. Januar, hvor Sagen sluttede med følgende foreløbige Resultat:

»Da Arbejdsgiverne erklærede at ville indbringe Spørgsmaalet om Lovligheden af den varslede Strejke for Den faste Voldgiftsret, indgik Arbejdsmandsforbundet paa at udsætte Strejkens Ikrafttræden til Lørdag den 4. Februar ved normal Arbejdstids Ophør«.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 16. Januar behandlede man en af Dansk Arbejdsmandsforbund rejst Klage over, at *Købmændenes Arbejdsgiverforening* i Nyborg havde brudt en under 11. Juli 1936 truffet Aftale vedrørende Aflæsning til Transportbaand.

Sagen behandledes, og man enedes om, at det foreliggende Spørgsmaal henvises til fornyet lokal Behandling i Nyborg, og at det i Mangel af Enighed afgøres af en faglig Voldgift med konstitueret Dommer I. G. Lemming som Opmand.

Den 16. Januar behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen en af Arbejdsmænd fremsat Trusel om Arbejdsvægring overfor *Firmaet Alfred Christensen* i Anledning af, at Firmaets Rutebaad ved Lastning af gammelt Jern ved Firmaet Petersen & Albeck's Plads benytter Firmaets egne Arbejdere.

Mødet sluttede med følgende:

»Idet man fra Arbejderside forbeholder sig at rejse Spørgsmaalet ved kommende Overenskomstforhandlinger, erklærer Dansk Arbejdsmandsforbund, at Overenskomsten af 13. Juni 1938 nu dækker det omhandlede Arbejde paa Firmaet Petersen & Albeck's Plads, hvorfor den fremsatte Trusel om Arbejdsvægring annulleres.«

En Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at *A/S Emil Moland,* Kolding, havde nægtet at give Ferieløn til en fratraadt Chauffør, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 17. Januar.

Da der paa Mødet ikke opnaaedes Enighed, forbeholdt Forbundet sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

Murermester I. K. Jacobsen, Fruens Bøge, Odense, der er Medlem af Centralforeningen af Murermestre i Danmark, driver ogsaa en Cementvarefabrik og aflønner her efter Overenskomsten mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Centralforeningen. Da bl. a. Timelønnen i denne Overenskomst er 4 Øre lavere end i den mellem Forbundet og Cementvareindustriens Arbejdsgiverforening i 1938 indgaaede Overenskomst, har Forbundet forlangt denne Overenskomst respekteret.

Der blev afholdt Møde herom i Arbejdsgiverforeningen den 17. Januar, hvor der mellem de lokale Parter opnaaedes Enighed om, at Murer-

mester Jacobsen efterbetaler 4 Øre pr. Time i Tiden fra Mæglingsmødets Afholdelse, den 5. December 1938. — Sagen maa dermed betragtes som afsluttet.

Under 29. Juni f. A. fandt der en Overenskomstforhandling Sted mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og *A/S Store Vildmose Tørveindustri*, og man enedes her om de enkelte Afsnit og Akkordsatser for Arbejdet i selve Mosen, men da Overenskomsten efter Renskrivningen blev tilsendt Aktieselskabet til Underskrift, nægtede man at give en saadan, og paa Trods af, at der i førnævnte Aftale var en Bestemmelse om, at man efter en 3 Ugers Prøvetid skulde aftale Akkordsatser ogsaa for Arbejdet i Fabriken, har det endnu ikke været muligt at faa Fabriken med, idet den stadig afregner med Timeløn. — D. A. F. varslede derfor Strejke til Ikrafttræden den 21. Januar og paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 19. Januar fremsatte Aktieselskabet (nærmere betegnet Ø. K.) Reduktionskrav paa de gældende Akkordsatser for at gaa med til at underskrive Overenskomsten.

Det kan oplyses, at man for Kantskæring, som i Øjeblikket i Akkord giver en Fortjeneste paa ca. 60 Kr. pr. Uge, krævede en Nedsættelse paa 9,1%, og Akkordprisen for »Store Stakke«, hvor der tjenes 53—54 Kr. pr. Uge, en Nedsættelse paa 16,5%.

Under disse Omstændigheder maatte Mødet slutte uden Resultat, og Strejken blev derefter iværksat fra den 21. Januar.

Ved Overenskomst af 22. Februar 1938 havde *Aalborg Privatbaner* forpligtet sig til, at de Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund, som var beskæftigede som Medhjælpere ved Godskørsel med Automobiler til og fra Aalborg Privatbaner, skulde aflønnes med samme Timeløn som den, der til enhver Tid er gældende for Banens Løsarbejdere.

3 Vognmænd havde tilsidesat denne Aftale og underbetalt deres Medhjælpere, og paa det i den Anledning afholdte Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 20. Januar enedes man om følgende Afslutning af den paaklagede Sag:

»Idet Arbejdernes Repræsentanter erklærer at ville fortsætte sine Bestræbelser for at opnaa Overenskomst med de omhandlede Vognmænd, og idet de lokale Fagforeninger forpligter sig til omgaaende overfor Aalborg Privatbaner at rejse Klage i Tilfælde af Underbetaling af Medhjælpere, indgaar Aalborg Privatbaner under samtlige foreliggende Omstændigheder paa til fuld Afvikling at betale Dansk Arbejdsmandsforbund Kr. 225,00.«

Ved et Fællesmøde den 23. Januar mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og *Centralorganisationen af Vognmænd i København og Omegn og Nordre Birks Vognmandsforening* enedes man i Tilslutning til Overenskomsten mellem Centralorganisationen af Vognmænd i København og Omegn og Dansk Arbejdsmandsforbund om følgende Takster for Udførelse af Arbejde ved Dag- og Natrenovation i Søllerød Kommune.

Dagrenovation pr. Time Kr. 1,65.

Natrenovation pr. Time Kr. 1,95.

Taksterne er gældende for Arbejdets Udførelse indenfor de af Kommunen fastsatte Tider.

Der betales mindst for 4 Timer pr. Dag.

Bagere.

Mellem Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og *A/S Jensen & Møller* var der opstaaet en Uoverensstemmelse om, hvorledes Pakkersker skulde afregnes for Overarbejde, naar de stod i Akkord.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 12. Januar enedes man om følgende:

»Overarbejdstillæget for Pakkersker beregnes af den Timeløn, som de paagældende erholder ved Timelønsarbejde. Fornøden Regulering foretages førstkommende Lønningsdag.«

Ved de afsluttende Lønforhandlinger den 18. Januar 1939 mellem Dansk Kommunalarbejderforbund og *Københavns Kommune* enedes man om følgende:

Med Hensyn til Betaling af Tillæg for forskudt Tid traf man den Ordning, at der for Vagttimer indenfor Brandvæsenet betales 1 Times Tillæg forskudt for 2 Timers Vagt. For andre ansatte, som heller ikke har haft Tillæg for Vagttimer, betales der 1 Times Tillæg forskudt for 3 Timers Vagt.

Man var enige om, at der af Brandvæsenet antages Rengøringskoner, saaledes at Brandfolkene ikke mere har med Rengøringsarbejdet at gøre.

Det fastsloges, at Brandmænd, som har Teatervagt, skal afspadsere saadant Overarbejde med Time for Time.

Der opnaaedes endvidere Enighed om, at 15 Plejere paa Sct. Hans Hospital ansættes og overgaar til Aflønning efter 12. Lønningsklasse.

Portører og Husmedhjælpere ved Kommunens Hospitaler faar deres Lønninger forhøjet saaledes:

Portører med 6 Kr. pr. Maaned paa alle Løntrin,

Husmedhjælpere, 1. Løntrin, 4 Kr. pr. Maaned,

Husmedhjælpere, 2. og efterfølgende Løntrin, 3 Kr. pr. Maaned.

Samtlige de her trufne Aftaler træder i Kraft fra 1. April 1939 og indstilles nu til Kommunalbestyrelsens Godkendelse.

Kvinder.

Firmaet Elimar Schmidt, »Limfjord Sardineri«, Aalborg, der hidtil har nægtet at optage Forhandling med Kvindeligt Arbejderforbund om Afslutning af en Overenskomst, paa Trods af, at Firmaet stod som Medlem af Dansk Arbejdsgiverforening, er først efter Afsendelse af saavel Strejkevarsel som Varsel om Iværksættelse af Sympatiaktion, kommet i Tanke om, at en Forhandling vilde være at foretrække.

Forhandling afholdtes under Medvirken af Dansk Arbejdsgiverforening den 24. Januar, hvor Overenskomst blev oprettet i alt væsentligt paa samme Grundlag som Overenskomsten mellem Kvindeligt Arbejderforbund og Foreningen for Danmarks Fiske-Konservesindustri.

Overenskomsten er afsluttet saaledes, at den tidligst fra Firmaets Side kan opsiges i Overensstemmelse med Forhandlingsreglerne til Udløb 1. Marts 1940. — Imidlertid er Overenskomsten vedhæftet den Klausul, at Kvindeligt Arbejderforbund — forsaavidt Firmaet fastholder den allerede givne Udmeldelse af Arbejdsgiverforeningen — kan opsige Overenskomsten med én Maaneds Varsel uden Anvendelse af Forhandlingsreglerne og til Udløb 1. Juli d. A.

Arbejdsløsheden i Decbr. 1938.

(Efter Statistiske Efterretninger).

Ifølge en Optælling for de Fag, som indgaar i Departementets Arbejdsløshedsstatistik, var der ved Udgangen af December Maaned blandt de organiserede Arbejdere i disse Fag i alt 146.533 Arbejdsdage , d. v. s. 31,6 pCt. af det samlede Antal paa i alt 463.067 organiserede Arbejdere i de paagældende Fag.

Ved Udgangen af December var 1059 organiserede Arbejdere beskæftiget ved Nødhjælpsarbejde i Henhold til Lov af 13. April 1938, § 2—5, mod 3115 ved Udgangen af November. Fra og med 1. Juli 1938 har man paa Grund af væsentlige Ændringer i ovennævnte Lov i Sammenligning med tidligere gældende Love ophørt at medregne de ved Nødhjælpsarbejde beskæftigede under Antal Arbejdsløse.

Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenten for hver Maaned siden Januar 1933.

Samtlige Fag:	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.
Januar	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5
Februar	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9
Marts	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4
April	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6
Maj	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3
Juni	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9
Juli	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7
August	16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4
September	16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9
Oktober	18,8	19,2	16.3	17,3	18,2	23,2
November	22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7
December	31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 5 Erhvervsgrupper er Antallet af Arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal Arbejdsløse pr. ultimo Decbr. 1938	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Dec. 1938	Nov. 1938	Dec. 1937	Nov. 1937
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Hovedstaden:					
1. Byggefag	7 275	47,0	32 3	44,3	32,2
2. Jernindustrien	4 310	16,7	12,8	18,0	12,6
3 Anden Industri m. v.	18 002	23,2	16,0	28,6	17,3
4. Handel	1 071	7,6	8,5	6,6	6,7
5. Arbejdsmænd	13 316	28,1	24,2	28,2	23,8
I alt	43 974	24,4	18,5	26,7	18,9
Provinsen:					
1. Byggefag	18 359	65,0	32,3	64,1	38,0
2. Jernindustrien	5 599	22,0	13,8	22,2	14,3
3. Anden Industri m. v.	19 273	28,0	16,9	31,5	18,0
4. Handel	1 066	5,7	5,9	6,3	6,3
5. Arbejdsmænd	58 262	41,1	32,6	46,2	33,1
I alt	102 559	36,3	25,3	39,7	26,4
Hele Landet	146 533	31,6	22,7	34,6	23,5

Fag	Antal Arbl. pr. Dec. 1938	Arbejdsløsheds pCt. ved Udgangen af Dec. 1938	Nov. 1938	Dec. 1937	Nov. 1937
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	8 236	76,6	33,1	68,8	45,6
Hustømrere	5 740	58,7	34,2	59,8	42,9
Snedkere	4 913	45,0	24,1	43,8	20,7
Malere	5 135	62,3	46,5	62,8	43,0
Sadelmagere og Tapetserere	1 118	41,7	17,3	38,1	15,3
Blikkenslagere	933	35,8	20,6	38,5	23,9
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	469	36,0	12,8	32,9	7,2
Smede- og Maskinarb.	6 330	17,0	13,3	16,9	12,8
Formere	972	44,7	22,9	44,7	20,1
Elektrikere	578	14,8	6,5	15,5	6,7
Bageri- og Konditoriarb.	2 004	34,5	28,2	30,8	29,9
Sukkervare- og Chokoladearbejdere	988	48,4	8,6	47,2	5,2
Bryggeriarbejdere m. fl.	796	11,5	11,3	11,4	10,9
Slagteriarbejdere	2 158	24,7	23,9	22,6	21,5
Tobaksarbejdere	2 127	23,6	12,7	65,3[1])	13,5
Tekstilarbejdere	3 522	22,3	8,9	29,9	14,3
Skræddere	3 421	22,1	12,4	25,4	15,3
Hatte- og Buntmagere	387	24,2	22,7	26,9	32,6
Skotøjsarbejdere	1 904	36,3	18,9	63,7[1])	30,4
Træindustriarbejdere	3 188	49,8	28,0	42,4	25,2
Karetmagere	320	27,5	16,2	24,5	14,8
Keramikere	563	26,3	7,2	27,6	6,1
Papirindustriarbejdere	117	6,5	5,7	2,4	2,1
Bogbindere	1 082	21,3	13,4	24,3	14,0
Typografer	624	8,9	5,4	9,0	6,0
Sømænd	1 531	34,3	32,0	31,4	29,9
Søfyrbødere	648	28,0	26,2	28,3	27,7
Kedel- og Maskinpassere	205	8,8	5,4	8,4	5,4
Kvindeligt Arbejderforbund	5 404	29,1	18,8	29,4	20,4
Handels- og Kontormedhj.	1 956	6,6	7,2	6,7	6,7
Dansk Arbejdsmandsforb. m. v.	70 487	37,6	30,4	41,4	30,5
Murarbejdsmænd i Kbhvn.	1 091	71,0	40,2	65,2	55,4
Andre Fag	7 586	23,0	16,4	26,2	17,4
I alt	146 533	31,6	22,7	34,6	23,5

[1]) De høje Tal i denne Maaned skyldes, at Ledighed paa Grund af Virksomhedernes Statusopgørelse er medregnet.

REDAKTØR: KNUD V. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Alle 12, 2. S., København V. ∴ Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 16 * KØBENHAVN DEN 1. MARTS 1939 * 35. AARGANG

De kommende Valg.

Den faglige Aktivitet, der i dette Foraar paa Overenskomstomraadet udfoldes fra en Række Forbunds Side, vil ikke kunne tilspidse sig i en stor og vanskeligt løselig »Situation«. Det er saa afgjort Begivenhederne paa den politiske Arena, der i første Række paakalder sig de organiserede Arbejderes Interesse. Dette har allerede fundet sit Udtryk i Udtalelsen fra *De samvirkende Fagforbunds* Generalforsamling, hvori det hedder:

»— Fagbevægelsen maa være aktiv Deltager, naar det gælder om at bevare de Goder, der gennem 10 Aars socialdemokratisk Regeringsvirksomhed er skabt ...«

Valgene, der om kort Tid staar for Døren, rager i Betydning højt op over den seneste Aarrækkes Tilkendegivelser fra Vælgerbefolkningens Side. Ikke alene skal det afgøres, om det positive, opbyggende Arbejde, som Regeringen gennem 10 Aar har sat sine Kræfter ind paa, skal fortsættes; men Vælgerne skal tillige tage Stilling til selve Spørgsmaalet, om Lovgivningsarbejdet skal foregaa med Tillid og Tilslutning fra Befolkningens Flertal eller — som det ønskes af visse af vore Modstandere — det skal kunne lykkes at opbygge et Flertal i Lovgivningsmagten paa et Mindretal i Befolkningen.

Det er ikke Stedet her at paabegynde en udførlig Redegørelse for de 10 Aars Lovgivningsarbejde, som for Fagbevægelsen har været af uvurderlig Betydning. Talmæssigt er Fagorganisationerne i denne Periode gaaet frem fra ca. 325.000 til ca. 510.000 Medlemmer, og Muligheder for Tilvejebringelse af ordnede Arbejdsforhold er skabt for endnu større Kredse af Arbejdere, end disse Tal giver Udtryk for, gennem Vedtagelse af Ferielov, Funktionærlov, Lærlingelov og Overarbejdslov m. v. — Love, hvis Bibeholdelse og retlinede Administration Fagbevægelsen har den dybeste Interesse i. — Hvad vi kan vente os paa disse Omraader, hvis Flertallet skifter, har en Venstre-Landstingsmand paa utvetydig Maade givet Udtryk under Behandlingen af Feriekonventionen: *Det er givet, at dersom jeg havde mere Magt, end jeg har, ønskede jeg Ferieloven ændret;* udtalte Venstreordføreren. At Ændringen ikke vilde blive til det bedre, véd vi.

Fra samme Side møder man med den ærligste Vilje til at ændre Valutalovgivningen saaledes, at der gives frit Løb for udenlandske industrielle Færdigvarer — til ubodelig Skade for Beskæftigelsen blandt danske Arbejdere.

Løsningen af Arbejdsløshedsproblemet fremmes ikke ved hasarderede Eksperimenter, men ved en fortsat maalbevidst Udbygning af Landets Erhverv og Produktionsapparat. Dansk Industriproduktion er nu større end nogensinde tidligere, gennem Lovgivningen fremmes Byggeriet, offentlige Arbejder for en Milliard Kroner er sat i Gang, hvor det private Initiativ svigtede. Gennem Udbygning af Arbejdsløshedsloven er de haardeste Virkninger af Arbejdsløsheden afbødet, og gennem Beskæftigelseslove, Grundforbedringsarbejder, Vejarbejder, Sukkerordning m. m. sættes Tusinder af Arbejdere ind i Produktionslivet. Det er denne Linie, der skal fortsættes — ikke en Spillen *va banque* med Lan-

Den faglige Situation.

Ved Forhandlingerne om Overenskomsten for Typograferne i Provinsen opnaaedes Enighed om et Forslag til ny Overenskomst, som ved Urafstemning blandt Provinsens Typografer er vedtaget, idet 1146 Medlemmer stemte for og 914 imod. Omkring 80 pCt. af de stemmeberettigede Medlemmer deltog i Afstemningen. Da Arbejdsgiverne ligeledes har vedtaget Forslaget, skulde Arbejdsfreden dermed for Provinsens Typografer være sikret for 3 Aar.

Forhandlingerne om de københavnske Typografers Overenskomst endte derimod resultatløse og fortsattes derefter under Hovedorganisationernes Medvirken, uden at det dog lykkedes at opnaa Enighed om et Forslag. Typografforbundet har derefter den 14. Februar opsagt Overenskomsten og samtidigt afsendt 1. Varsel og den 24. Februar 2. Varsel om Strejke fra Lørdag den 4. Marts. Strejkevarslet omfatter ca. 3300 Typografer, derunder ogsaa Typografferne ved de af de københavnske Dagblade, der er Medlemmer af Københavns Bogtrykkerforening. Forhandlingerne er væsentlig strandet paa Arbejdstidsspørgsmaalet og Lønforholdene. Typograferne har krævet Arbejdstiden nedsat til 45 Timer ugentlig og har ikke villet fravige dette Krav, og det har heller ikke været muligt at forhandle sig til Rette om Lønningerne.

Da dette skrives, forhandles der i Forligsinstitutionen om de grafiske Fags Overenskomstforhold. Med Hensyn til de øvrige Overenskomster, der endnu ikke er gaaet i Orden, er Hovedorganisationerne efter Forligsmandens Henstilling gaaet med til at optage nye Forhandlinger og foreløbig at udsætte de varslede Strejkers Ikrafttræden.

Forhandlingerne under Hovedorganisationernes Medvirken angaaende Overenskomsten for Medlemmer af Typografforbundets københavnske Afdeling — overvejende Hjælpearbejdere — og Litograflauget samt vedrørende Dansk Litografisk Forbunds Overenskomster med Litograflauget og Kemigraflauget er ligeledes endt uden Resultat, og ogsaa i disse Tilfælde er Overenskomsterne opsagte, ligesom der er afsendt Varsel om Strejke. Det samme gælder iøvrigt ogsaa for Kvindeligt Arbejderforbunds Overenskomster med Litograflauget for 6 Virksomheder i Aalborg, Horsens og Odense.

Den 16. Februar sprængtes Forhandlingerne mellem Tjenerforbundet i Danmark og Kooperationen af Restauratører i København og Omegn og Frederiksberg Beværterforening. Overenskomsterne er derefter opsagt til 1. April. Formentlig vil Forhandlingerne nu blive fortsat under Medvirken af De samvirkende Fagforbund. Om de øvrige af Tjenerforbundets Overenskomster ventes Forhandlingerne optaget snarest.

Ved Forhandlinger under Hovedorganisationernes Medvirken om Fornyelsen af Overenskomster mellem Dansk Arbejdsmandsforbund, henholdsvis Kvindeligt Arbejderforbund og en Række Enkeltvirksomheder er der i flere Tilfælde tilvejebragt Enighed om Betingelserne for en Fornyelse, i andre Tilfælde naaedes der intet Resultat, og de paagældende Overenskomster er derefter opsagte og Strejkevarsel afsendt. De foreliggende 2. Strejkevarsler menes at omfatte ca. 600 Arbejdere. Udenom Hovedorganisationerne har Kvindeligt Arbejderforbund desuden ved direkte Forhandling fornyet en Række Enkeltoverenskomster.

---

dets dyreste Interesser og heller ikke en blodig uretfærdig Forringelse af den sociale Lovgivning, som den Madsen-Mygdal gennemførte i 1927—29.

Fagbevægelsens Frihed er betinget af et demokratisk Styre. Eksemplerne fra Udlandet taler deres tydelige Sprog, men ogsaa herhjemme stilles vi overfor Krav om Knægtelse af Arbejdernes faglige Organisationer. Det er her tilstrækkeligt at erindre om de Bestemmelser for »Arbejds- og Erhvervsfriheden«, som Venstre ønsker indføjet i Landets Grundlov.

Et fortsat Arbejde paa det af Fagbevægelsen og Socialdemokratiet i Fællesskab skabte Grundlag lader sig kun etablere, dersom vi har Garantier for, at den demokratiske Udvikling i Statsstyret vil blive videreført. En saadan Garanti vil vi faa gennem Vedtagelse af det Forslag til en ny demokratisk Grundlov, som ligger paa Rigsdagens Bord.

Fagforeningerne er den største Anstødssten for Arbejderklassens Modstandere. Mod Fagforeningerne vil det første Slag blive rettet, hvis det lykkes at rokke Socialdemokratiets Position. *Men det skal og maa ikke lykkes!* Vi appellerer til Fagforbundene, at de med hele den Indflydelse, der ligger i Hænderne paa dansk Fagbevægelse gaar ind for, at de kommende Valg i endnu højere Grad end tidligere vil skabe

Samling om Socialdemokratiet!

Nedenstaaende er anført de Overenskomster, der er afsluttet under Hovedorganisationernes Medvirken:

Dansk Arbejdsmandsforbunds Overenskomster med Livsforsikringskalenderen »Fremtiden«, De danske Blodmøller, Fredericia, Randers Vognmandslaug, Svendborg Vognmandsforening, Nymølle Skærvefabrik og Konservesfabriken »Fyrtaarnet«.

Dansk Funktionærforbunds Overenskomst med Livsforsikringskalenderen »Fremtiden«.

Kvindeligt Arbejderforbunds Overenskomster med Skandinavisk Gummikompagni, Odense, A/S Sønderbyes Fabriker, L. C. Brunn's Eksport, Fredericia, The Canned Cream & Milk Co., Odense, og med Taxamotorkompagniet.

Angaaende Fornyelsen af følgende Overenskomster opnaaedes der *ikke* Enighed ved Forhandlingerne under Hovedorganisationernes Medvirken:

Dansk Arbejdsmandsforbunds Overenskomster med A/S De danske Cikoriefabriker, A/S Dansk Galoche- og Gummifabrik, Køge, The Hairlock Cuchion Co., Firmaet Jacob Holm og Sønner og Rutebilejer P. Chr. Petersen, Søborg.

Dansk Funktionærforbunds Overenskomster med A/S Burmeister og Wain, »Berlingske Tidende« og »Politiken« og Firmaet Carl Jacobsen.

Dansk Litografisk Forbunds Overenskomster med Dansk Litograflaug og Kemigraflauget.

Kvindeligt Arbejderforbunds Overenskomster med Dansk Litograflaug og med følgende Medlemmer af Foreningen for Danmarks Fiskekonservesindustri: A/S »Fyrtaarnet«, A/S »Gubben«, Hundested, Chr. Hansen & Co., Kerteminde, »Celco«, Bornholms Konservesfabrik, Nexø, og Fr. v. Westernhagen, Roskilde.

Dansk Typografforbunds Overenskomster med Københavns Bogtrykkerforening og Dansk Litograflaug.

Rundskue

D. s. F.s MEDLEMSTAL. Den foreløbige Opgørelse over De samvirkende Fagforbunds Medlemstal den 31. December 1938 viser, at dette udgjorde 470.217, deraf 388.853 Mænd og 81.364 Kvinder. 67 Forbund og 1 enkeltstaaende Organisation med tilsammen 3166 Afdelinger var tilsluttet D. s. F.

48 Forbund har haft en samlet Fremgang paa 18.997 og 19 Forbund en samlet Tilbagegang paa 409 Medlemmer, mens Medlemstallet i en Organisation var uforandret. Fremgangen i Forhold til 1937 har saaledes været 18.588, deraf 12.747 mandlige og 5841 kvindelige Medlemmer. Antallet af Afdelinger er steget med 33.

I Hovedstaden var der ved Udgangen af 1938 178.775 Medlemmer mod 173.674 Aaret før, i Provinsen 291.442 mod 277.955 Aaret før.

FAGLIG SAMLING. Paa en Generalforsamling har de københavnske Murere med stor Majoritet vedtaget at sende Spørgsmaalet om Indmeldelse i Murerforbundet ud til Afgørelse ved Urafstemning blandt Fagforeningens Medlemmer. Afstemningen skal finde Sted i Marts Maaned.

HANDELS- OG KONTORFAGETS LØNFORHOLD. Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund har startet en ny Lønkampagne med det Formaal at faa lagt Bund under Lønningerne. Paa Lønomraadet er der nu et fuldstændigt Kaos, og Udførelsen af det samme eller omtrent samme Arbejde betales højst forskellig i de enkelte Byer og Virksomheder. Forbundet har derfor nu udarbejdet en Mønsteroverenskomst, der skal tjene til Rettesnor for, hvad der udkræves som Mindsteløn for Handels- og Kontormedhjælpere.

Forbundet har stillet baade økonomiske Midler og Arbejdskraft til Raadighed for at faa disse Mindstelønninger gennemført saa mange Steder som muligt og opfordrer kraftigt baade organiserede og de endnu ikke organiserede Medhjælpere til at henvende sig til de lokale Afdelinger af Organisationen, dels for at søge Oplysning om det paabegyndte Arbejde og dels for at faa Organisationens Bistand til at faa deres Lønvilkaar ændret i Overensstemmelse med de opstillede Mindstekrav.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Produktionsindeks for Industrien viser i Forhold til December 1938 for Januar 1939 en Stigning fra 109 til 110 mod 104 for Januar 1938. Fra Januar til Januar er Industriproduktionens Indekstal altsaa steget med 6 Points. Den største Stigning i Januar i Forhold til den foregaaende Maaned viser Tekstilindustrien, hvor Indekstallet er steget fra 106 til 113. For Beklædningsindustrien er Tallet steget fra 111 til 113, for Læderindustrien fra 99 til 103 og for Jernindustrien fra 117 til 118, medens Sten-, Ler- og Glasindustrien viser Nedgang fra 84 til 74, og Tallet er uforandret for de øvrige Grupper (Basisaar 1935 = 100).

Beskæftigelsestallet for Industrien, det gennemsnitlige Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag, er for Januar 1939 beregnet til 1.193.000 mod 1.279.000 i December 1938 og henholdsvis 1.154.000 og 1.245.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

NORDISK FAGFORENINGSKONFERENCE. Repræsentanter for de faglige Landsorganisationer i Danmark, Finland, Norge og Sverige var den 21. og 22. Februar samlet til en Konference i Oslo. Som Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund var mødt Formanden *Knud V. Jensen* og Forbundsformand *P. Andersen.*

Konferencen behandlede Spørgsmaalet om den nordiske Repræsentation i den faglige Internationales

De sociale Udgifter i 1937-38.

I Regnskabsaaret 1937/38 er de samlede sociale Udgifter i Forhold til Aaret 1936/37 steget 46 Mill. Kr. eller ca. 12 pCt. fra 387 Mill. til 433 Mill. Kr. Af Stigningen falder 24 Mill. Kr. paa Forsikring (Syge-, Invalide-, Ulykkes- og Arbejdsløshedsforsikring m. v.), 7 Mill. Kr. paa offentlig Forsorg og 15 Mill. Kr. er foraarsaget af de midlertidige Love, idet alene Loven om Brændselshjælp, der kun var gældende for 1937/38, har medført en samlet Udgift paa 10 Mill. Kr. Staten maa bære næsten Halvdelen eller 21 Mill. Kr. af Merudgiften, de forsikrede 8 Mill. Kr., Arbejdsgiverne 1 Mill. Kr. og Kommunerne Resten, saaledes at Opholdskommunernes Udgifter er steget næsten 3 Mill. Kr., Udgifterne, der fordeles efter de mellemkommunale Refusionsregler, 9 Mill. Kr., og endelig Udligningsfondens Andel 4 Mill. Kr.

Som sociale Udgifter er i første Række medtaget Udgifter afholdt i Henhold til de 3 Forsikringslove og Forsorgsloven samt forskellige mindre Love i Tilknytning hertil. Endelig er medtaget Udgifterne som Følge af de mere midlertidige Love om Brændselshjælp og om Uddeling af Oksekød, Svinekød, Sødmælk og Smør. Derimod er *ikke* medtaget Udgifterne til Beskæftigelsesforanstaltningerne, Fabrikstilsynet, ejheller Udgifter til Medicinal- og Sygehusvæsen. Endelig er Udgifterne til den sociale Administration saa vidt mulig holdt udenfor Oversigten.

Fordelingen af Udgifterne i Regnskabsaaret var som følger: Forsikring 296,02 Mill. Kr. (1936/37: 272,19 Mill.), offentlig Forsorg ialt 113,6 Mill. Kr. (106,47 Mill.) og andre Love 23,67 Mill. Kr. (8,63 Mill.). Af Forsikringsudgifterne har de forsikrede selv udredt 34,13 pCt. og Arbejdsgiverne 6,16 pCt. eller tilsammen 119,26 Mill. Kr., og af de samlede sociale Udgifter henholdsvis 23,46 pCt. og 4,13 pCt. eller ialt 119,54 Mill. Kr., saaledes at Statens og Kommunernes samlede sociale Udgifter i Regnskabsaaret 1937/38 udgjorde omtrent 313 Mill. Kr.

I Sammenligning med det foregaaende Regnskabsaar er Forholdet mellem Forsikrings- og Forsorgsudgifter uforandret, mens Udgifterne i Henhold til de mere midlertidige Love forholdsvis er steget til det dobbelte, idet de dog ialt kun udgør godt 5 pCt. af de samlede Udgifter. Fordelingen mellem det offentlige og de forsikrede og Arbejdsgiverne er næsten den samme som i det foregaaende Aar, idet dog det offentliges Andel er steget lidt, hvilken Stigning helt bæres af Staten. Kommunernes Andel er næsten uændret, og dette gælder ogsaa Fordelingen mellem Opholdskommunerne, Refusionsforbundet og Udligningsfonden. De forsikrede og Arbejdsgiverne bærer nu tilsammen kun lidt over en Fjerdedel af de samlede Udgifter, og Arbejdsgivernes Andel heraf er igen meget ringe. Af Forsikringsudgifterne bærer det offentlige dog kun tre Femtedele, men til Gengæld samtlige Udgifter i Henhold til Forsorgsloven. Den lille Andel af Udgifterne ved de midlertidige Love, som de forsikrede bærer, er Forskellen mellem Arbejdsløshedskassernes Udgift til Brændselshjælp og Statens Tilskud til Dækning heraf.

Ovenstaaende Oplysninger er gengivet efter Socialt Tidsskrifts Januar-Nummer 1939, der foruden en udførlig Oversigt over alle herunder hørende Forhold bringer en Række Tabeller, der viser Udgifternes Fordeling paa de enkelte Poster baade absolut og procentvis.

Bestyrelse og i Arbejdsbureauets Forvaltningsraad samt om Deltagelsen i den internationale Fagforeningskongres den 8.—13. Juli i Zürich.

Endvidere drøftede man Flygtningespørgsmaalet, Landsorganisationernes Stilling til de nordiske Kvindekonferencer, Beretningen fra den nordiske Delegations Rejse til Estland samt en Del indre Organisationsanliggender.

NORDISK SAMARBEJDE. Landarbejdernes og Gartnernes nordiske Sammenslutning, der tæller omkring 80.000 Medlemmer i Danmark, Norge og Sverige, afholdt fornylig Delegeretmøde i Oslo. Paa Mødet meddeltes, at der nu i Finland er startet en Agitationskampagne med det Formaal at faa dannet et finsk Landarbejderforbund.

Mødet drøftede Spørgsmaalet om en Regulering af Arbejdstiden i Landbruget og Gartnerivirksomheder, Naturalie-Løn for gifte Landarbejdere samt Ferie med Løn i Landbruget. Desuden behandledes enkelte andre aktuelle Spørgsmaal, bl. a. Boligforholdene for Landarbejdere. Forhandlingerne afsluttedes med Vedtagelsen af en Resolution, der formulerer Landarbejdernes og Gartnernes Krav til Lovgivningsmagten og retter en kraftig Opfordring til Fagets Arbejdere om at tilslutte sig deres faglige Organisationer.

Til Formand genvalgtes O. Levinsen, Danmark, og som Sekretariatets øvrige Medlemmer A. Ljoner, Norge, G. Sträng, Sverige, og K. Pedersen, Danmark.

Den internationale Arbejdsorganisation.

Forvaltningsraadets 86. Møde.

Den 2.—4. Februar var Det internationale Arbejdsbureaus Forvaltningsraad samlet til sit ordinære Kvartalsmøde i Genève under Forsæde af *Paal Berg,* Norge.

I sin Aabningstale mindedes Formanden bl. a. to af Forvaltningsraadets Medlemmer, der er afgaaet ved Døden siden forrige Møde i Oktober Maaned, nemlig Professor *Ernest Mahaim,* et af den internationale Arbejdsrets mest fremragende Navne, og Formanden for De samvirkende Fagforbund i Danmark, *Chr. Jensen.* Blandt andre Talere, som hyldede Chr. Jensens Minde, var Arbejdsgivergruppens Formand, Direktør Ørsted.

Efter at Formanden havde rettet en varm Velkomsthilsen til Arbejdsbureauets nye Direktør, *John G. Winant,* gik man over til Behandling af Mødets Dagsorden, der indledes med en Drøftelse af Beretningen fra Bureauets raadgivende Komité for Spørgsmaal angaaende *Arbejdernes Fritid.* I denne Komité indvalgtes nu yderligere to Medlemmer, nemlig Formanden for »Folkrörelsens Semesterkomité« i Sverige, *Valter Åman,* og Lederen af den danske Organisation »Folke-Ferie«, Direktør *Johs. Sperling.*

En anden Beretning, som forelaa til Behandling, angik de *ældre Arbejderes* specielle Arbejdsløshedsproblem, et Spørgsmaal, som i de senere Aar har tiltrukket sig Opmærksomheden i flere Lande. Efter en kortvarig Diskussion besluttedes det at udsende Beretningen til Medlemsstaternes Regeringer med Anmodning om Udtalelse og eventuel Komplettering og at man, naar en mere udførlig Beretning foreligger, skulde tage Spørgsmaalet op til fornyet Behandling og tage Stilling til, om det skal opføres paa Dagsordenen for en kommende Konference.

Den internationale Arbejdskonference træder i Aar sammen den 8. Juni, og Dagsordenen for denne Konference er fastsat for længe siden. Mødet drøftede de Punkter, der skulde sættes paa Dagsordenen for *Konference i 1940,* og efter en indgaaende Drøftelse vedtoges det med 17 Stemmer mod 11 at optage følgende Spørgsmaal til Behandling paa næste Aars Konference: Organiseringen af Fabrikstilsynet, ugentlig Hviledag i Kontor- og Handelsvirksomheder, Sikkerhedsforanstaltninger for Arbejderne under Jord i Kulgruber samt de udøvende Kunstneres Rettigheder i Forbindelse med Radioudsendelser etc. Spørgsmaalene om Fabrikstilsynet og Sikkerhedsforanstaltninger er tænkt at skulle slutbehandles paa Konferencen i 1940, de to andre skal være Genstand for de sædvanlige to Behandlinger.

I denne Forbindelse fremsatte den amerikanske Regeringsrepræsentant, *Professor Goodrich,* Forslag om, at der i Fremtiden udenfor den egentlige Dagsorden skulde finde en almindelig Debat Sted om et eller andet socialt Problem, der var aktuelt i flere Lande, uden at man i denne Forbindelse skulde træffe særlige Beslutninger. Dette Forslag fik Tilslutning fra alle tre Grupper.

Som et Eksempel paa et saadant Emne nævnede Goodrich Spørgsmaalet om *Forholdene mellem Arbejdsgivere og Arbejdere,* Fastsættelse af Arbejdsbetingelserne paa Grundlag af frie Overenskomstforhandlinger mellem Parterne paa Arbejdsmarkedet, et Problem af vital Betydning, som for Tiden diskuteres i en Række Lande. Dette sidste Forslag blev kraftigt støttet af Næstformanden i den svenske Landsorganisation, *Gunnar Andersson.*

Forvaltningsraadet vedtog i Principet Forslaget om Nedsættelse af en saakaldt teknisk Tre-Parters-Komité til Behandling af *Tekstilindustriens sociale Forhold,* endvidere vedtoges det at gennemføre en Undersøgelse af *Skovarbejdernes Arbejds- og Levevilkaar.* Den af Arbejdsbureauet udarbejdede Plan for en saadan Undersøgelse tiltraadtes.

Ved Afgivelsen af Finansudvalgets Beretning fremkom Ordføreren, den franske Arbejderrepræsentant *Jouhaux* med en Række Reservationer, idet han mente, at den internationale Arbejdsorganisation dermed blev tvungen til at foretage altfor vidtgaaende Indskrænkninger.

Forvaltningsraadet besluttede, at *Arbejdsorganisationens Budget* for 1940 skulde reduceres med 1.125.000 svejtsiske Frcs. sammenlignet med 1939. Af dette Beløb er ca. 800.000 Frcs. Besparelser paa Lønkontoen fremkommet ved Afskedigelse af omtrent 50 Funktionærer af forskellige Kategorier.

Til Slut behandlede Mødet en Række Beretninger fra Kommissioner under Arbejdsbureauet og godkendte en Beretning angaaende Nødforanstaltninger til Sikring af Arbejdsorganisationens fortsatte Virksomhed i Tilfælde af en akut international Krise.

Prisniveauet.

De af Det statistiske Departement siden Juli 1915 foretagne Beregninger over Prisforandringernes Indflydelse paa Udgifterne i et Husholdningsbudget er, som tidligere meddelt i Statistiske Efterretninger, fra og med Juli 1933 fortsat saaledes, at man paa Grundlag af disse Beregninger bruger et Husholdningsbudget, der er opstillet efter de ved en Forbrugsundersøgelse i 1931 indvundne Oplysninger. Dette Budget danner Grundlaget ogsaa for nedenstaaende Beregninger.

I følgende Tabel anføres Resultatet af de saaledes for Januar 1939 foretagne Beregninger, idet Tallene for det sidste Aar anføres til Sammenligning. Forholdstallene vedrørende Prisforandringernes Styrke beregnes siden Januar 1938 med Aaret 1935 som Udgangspunkt (Basisaar).

Udgifternes Fordeling paa Budgettets Hovedgrupper.

	1935 gnstl. Kr.	Jan. 1938 Kr.	April 1938 Kr.	Juli 1938 Kr.	Okt. 1938 Kr.	Jan. 1939 Kr.
Fødevarer	1121	1214	1227	1196	1201	1210
Klæder, Fodt., Vask	458	500	500	498	497	497
Bolig	450	484	484	484	484	490
Brændsel, Belysn. ..	164	194	181	172	173	169
Skatter, Kontingenter o. l.	479	512	513	515	516	520
Andre Udgifter	756	770	770	771	771	771
I alt ..	3428	3674	3675	3636	3642	3657

Udgiften, beregnet i Procent af Udgiften i Aaret 1935 gnstl.

	1935 gnstl. Kr.	Jan. 1938 Kr.	April 1938 Kr.	Juli 1938 Kr.	Okt. 1938 Kr.	Jan. 1939 Kr.
Fødevarer	100	108	109	107	107	108
Klæder, Fodt., Vask	100	109	109	109	109	109
Bolig	100	108	108	108	108	109
Brændsel, Belysn. ..	100	118	110	105	105	103
Skatter, Kontingenter o. l.	100	107	107	108	108	109
Andre Udgifter	100	102	102	102	102	102
I alt ..	100	107	107	106	106	107

Naar Udgiften i Aaret 1935 sættes = 100, var Udgiften efter de i Oktober 1938 gældende Priser 106 og efter de nu for Januar foretagne Beregninger 107.

Hvis man i Stedet for Priserne i Aaret 1935 anvender Priserne i Juli 1914 som Basis, bliver Pristallet for Januar udregnet paa Grundlag af det efter Forbruget i 1931 opstillede Budget 183 mod 182 for Oktober.

Beregnet paa samme Grundlag, men med Priserne i Aaret 1931 som Basis, bliver Pristallet for Januar 118 mod 117 for Oktober.

Det i H. t. Lov om Statens Tjenestemænd af 31. Marts 1931 beregnede Udgiftstal, der for Januar 1938 blev 2853 Kr., udgør 2831 Kr. for Januar 1939.

Arbejderkaar i Sovjetunionen.

Selv om Diktaturernes ideologiske Indhold er et andet, saa adskiller de ydre Former sig ikke meget fra hinanden. Dette gælder ogsaa for Forholdene paa Arbejdsmarkedet. I Diktaturstaterne er der ikke mere Tale om frie Arbejdsforhold, og som paa alle andre Omraader af Samfundslivet er det ogsaa her Tvangen, der er sat i Højsædet. Italien og Tyskland er gaaet i Spidsen med Hensyn til at indskrænke Arbejdernes Frihed og Rettigheder, bl. a. ved at ophæve Retten til frit at skifte Arbejdsplads og indføre Tvangsarbejde, der giver Myndighederne Mulighed for at dirigere Arbejdskraften hen til de Steder, hvor den efter deres Mening er mest paakrævet. Dette forudsætter en streng Kontrol med alle Arbejdere, og for at kunne løse en saadan Kontrol, har man i disse to Lande allerede for Aar tilbage indført Arbejdsbøger.

I Sovjetunionen synes man nu ogsaa at ville gennemføre en Omlægning af Forholdene paa Arbejdspladserne, der tager Sigte paa en yderligere Indskrænkning af Arbejdernes Friheder. Ved Udgangen af 1938 blev der i Sovjetunionen indledet en almindelig Kampagne for at styrke Arbejdsdisciplinen i Virksomhederne, og Pressen har som paa Kommando offentliggjort en Række Artikler, der skildrer Manglen paa Arbejdsdisciplin i Bedrifterne. I en Redegørelse fra den faglige Landsorganisation udtaltes, at Arbejdsydelsen er altfor ringe. Man er kommet til det Resultat, at Arbejderne i tre eller fire Timer kunde præstere det Arbejde, der nu udføres i en Arbejdsdag paa 7 Timer.

Klagerne over de russiske Industriarbejderes manglende Desciplin og svigtende Arbejdsydelse er ikke nye, og man har gennem Aarene paa forskellig Maade søgt at afhjælpe denne Mangel, der vel nok hovedsagelig skyldes den Omstændighed, at den mægtig opblomstrende Industri har været henvist til at dække sit stadigt stigende Arbejderbehov gennem Tilgang af uøvet Arbejdskraft fra Landkommuner. Man afskaffede først Ligelønsprincippet og indførte Akkordarbejde, senere organiserede man de saakaldte Stødbrigader og indførte Præmiering af Arbejdsydelser, der laa over det normale (Stachanow-Systemet), man har indført et System af Hæderstitler, Medailler og Belønninger, men uden at opnaa det tilsigtede Resultat. Dette er

Grunden til, at man nu har paabegyndt en Ændring af Arbejdslovgivningen med det Formaal at fremme Arbejdsdisciplinen og bekæmpe forskellig Misbrug af Arbejdstiden.

Den 20. December 1938 vedtog Folkekommissærernes Raad en Beslutning om Indførelse af Arbejdsbøger, der fra 15. Januar 1939 er obligatoriske for alle Arbejdere og ansatte i statlige og kollektive Virksomheder. I Bogen indføres foruden personlige Oplysninger nøje Angivelse af Indehaverens Arbejdspladser siden Bogens Udstedelse, endvidere Oplysninger om Forflyttelser fra den ene Afdeling til den anden i Virksomheden (med Angivelse af Grunden), samt om alle Tilfælde af Udeblivelse fra Arbejdet. Desuden oplyses om alle Præmier og Fortjenester. Straffe opnoteres ikke særskilt, men vil uden videre fremgaa af Bogens øvrige Indhold. Arbejdsbogen udstedes af Arbejdsgiveren og opbevares af ham, indtil Arbejderen forlader Virksomheden.

Der er endvidere fornylig udstedt en Forordning om, at Arbejderne ikke maa forlade den Virksomhed, de er beskæftiget ved, uden forudgaaende 1 Maaneds Varsel. Samtidig er Retten til at oppebære Dagpenge under Sygdom og andre sociale Ydelser blevet gjort betinget af, at den paagældende har haft Arbejde i samme Virksomhed i mindst 6 Maaneder. Arbejdere, som har været beskæftiget i over 6 Aar i en Virksomhed, faar 100 pCt. Løn under Sygdom, de, som har arbejdet mellem 6 og 3 Aar faar 80 pCt., fra 3 til 2 Aar 60 pCt. og under 2 Aar 50 pCt. af Lønnen.

I Tilslutning hertil har Arbejdslederne faaet Ordre til at skride ind overfor Arbejdere, der ikke overholder Arbejdsreglementet. Forser en Arbejder sig tre Gange i Løbet af en Maaned eller fire Gange i Løbet af to Maaneder, skal han straffes enten ved at overføres til daarligere lønnet Arbejde eller ved Afskedigelse, og det samme gælder for Arbejdere, der uden fyldestgørende Grunde kommer for sent til Arbejdet og dermed ikke strengt overholder den fastsatte Arbejdstid.

Efter de foreliggende Oplysninger skal der tillige gennemføres en Nyordning af Akkordsystemet. Indenfor Maskinindustrien er der gjort en Begyndelse hermed, idet der er fastsat et Produktionsminimum pr. Arbejder. Præsterer en Arbejder indtil 10 pCt. mere, end der forlanges af ham efter de nye Regler, faar han 30 pCt.s Lønforhøjelse for denne Merydelse, og herfra stiger Præmien gradvis, indtil han for en Merydelse paa over 40 pCt. faar op til 75 pCt. i Tillæg. Lignende Regler skal efterhaanden indføres i de øvrige Fag.

Alle disse Foranstaltninger tilsigter en Stigning af Produktionen og en bedre Udnyttelse af Arbejdskraften. Det vil nu vise sig, om denne Nyordning virker mere effektiv end de hidtil anvendte Metoder, og om de russiske Arbejdere vil reagere mod den skrappere Kontrol og det øgede Arbejdstempo. At den ensrettede russiske Presse ikke med et Ord kritiserer de nu gennemførte Foranstaltninger, er ikke underligt, thi i den Retning er Forholdene ens i alle Diktaturstater, hvor enhver Meningstilkendegivelse, der er det herskende Styre imod, straffes meget strengt.

Nye Bøger.

Svensk Erhvervsliv.

Frode Kristensen: Sverige, Erhvervs- og Samfundsliv. Nyt socialt Bibliotek, Martins Forlag. 320 Sider. Bogladepris 5 Kr. Partipris 4 Kr.

Et Land, hvis samfundsmæssige Opbygning for Tiden tiltrækker sig Opmærksomhed Verden over, er utvivlsomt *Sverige*. Dets vellykkede Kamp imod Arbejdsløsheden, dets offentlige Finansers Stilling, dets Statsstyre og hele Samfundsliv har vakt Beundring.

I de aarlige Beretninger fra Direktøren for det internationale Arbejdsbureau i Genève er Gang paa Gang henvist til Sveriges Eksempel. Den amerikanske Forfatter Marquis Childs' Bog »Sweden, the middle wey« har i De forenede Stater vakt betydelig Opsigt. Og for nylig har det engelske »Fabian Research Bureau« udsendt en »Oversigt over Sveriges politiske og økonomiske System« med Titlen »Democratic Sweden« (334 S.), skrevet af en Række sagkyndige efter et Studieophold i Landet.

Her i Danmark skulde vi af flere Grunde have større Kendskab til Forholdene i Broderlandet hinsides Øresund, end Tilfældet er andet Steds. Men har vi det? Er det ikke snarere saaledes, at den almindelige nordiske Samfølelse i alt for ringe Grad er underbygget med virkelig Indsigt i svensk Samfundslivs Egenart?

Frode Kristensens nye Bog vil gøre det lettere end hidtil at erhverve en saadan Indsigt. Fremstillingen er paa én Gang lærerig og livfuld. Naar Læseren er kommet lidt ind i Bogen, vil han blive fængslet af, hvad Forf. fortæller, hvad enten det gælder Kooperationens imponerende Virksomheder i Stockholm, de elektriske Kraftanlæg med deres uhyre Energimængder, Guldminerne i Boliden, Malmudvindingen i Norrland eller helt andre Forhold. Inden han er færdig, vil han have bestemt sig til, saa snart det kan ske, selv at besøge dette mærkelige Land, som har en Verdens Blikke rettet mod sig, og som vor egen Skæbne i saa høj Grad er knyttet sammen med.

Teksten anskueliggøres gennem et omfattende Billedstof.

Nyt fra Udlandet

FORLÆNGELSE AF OVERENSKOMSTERNE I NORGE. Ved et Møde den 8. Februar mellem Repræsentanter for Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge og Norsk Arbejdsgiverforening har de to Hovedorganisationer meddelt hinanden, at de i Marts, April og Maj udløbende Overenskomster ikke vil blive opsagte og dermed automatisk forlænges for et Aar.

Forlængelsen omfatter ca. 350 Overenskomster for omtrent 90.000 Arbejdere. Blandt de 20 af Overenskomsterne berørte Forbund har der været afholdt en Afstemning, der gav Flertal for en uforandret Forlængelse. Arbejdsgiverforeningen havde gjort det til en Betingelse, at samtlige Overenskomster blev forlænget og vilde ikke tolerere Opsigelse af enkelte og Forlængelse af de øvrige Overenskomster. Et stort Antal Overenskomster med Virksomheder og Arbejdsgivere udenfor Arbejdsgiverforeningen udløber ligeledes til Foraaret, og man kan gaa ud fra, at disse ogsaa vil blive forlængede.

Aftalen gælder ikke for Søfartens Overenskomster, for hvilke Opsigelsesfristen er blevet forlænget i Afventning af Stortingets Færdigbehandling af Loven om Arbejdstiden til Søs. Saafremt Loven vedtages, haaber man paa at kunne løse Søfolkenes Overenskomstforhold paa fredelig Maade, og dermed vilde Arbejdsfreden i Norge være sikret i Aar.

STAVNSBAANDET INDFØRES I TYSKLAND. Den 13. Februar er der i Tyskland udstedt en ny Forordning, der sammenfatter og skærper de i Juni 1938 udstedte Forordninger angaaende Tvangsudskrivning af Arbejdere til Udførelse af »Opgaver af særlig statspolitisk Betydning«. Mens de tidligere Forordninger tog Sigte paa Arbejder som f. Eks. Opførelse af Fæstningsanlæg, Kaserne, Vejanlæg o. s. v. udvider den nye Forordning Tvangsarbejds-Systemet til at omfatte endnu videre Omraader af Erhvervslivet. Formaalet er at binde Arbejdskraften endnu stærkere til Arbejdspladsen. Man vil stavnsbinde de tyske Arbejdere og dermed forhindre dem i at skifte Arbejdsplads for paa den Maade at opnaa højere Lønninger eller gunstigere Arbejdsvilkaar.

EN FREDSKONFERENCE. Den faglige Landsorganisation i Frankrig har sendt Roosevelt, Chamberlain og Daladier et Telegram, hvori de tre Statsmænd indtrængende opfordres til at foretage øjeblikkelige Skridt til Sikring af Freden, Demokratiet og Friheden og straks indkalde en Konference af de 3 store Demokratier, U. S. A., England og Frankrig, med det Formaal at beslutte egnede Forholdsregler mod de Farer, der truer Menneskeheden. Landsorganisationen tilsikrer sin fulde Medvirken til en saadan Aktion og giver dermed »Udtryk for de Følelser, der besjæler den franske Arbejderklasse og Arbejderne i alle frie Lande«.

Arbejdsløsheden i Januar 1939.

Ifølge en Optælling for de Fag, som indgaar i Departementets Arbejdsløshedsstatistik, var der ved Udgangen af Januar Maaned blandt de organiserede Arbejdere i disse Fag i alt 137.852 Arbejdsløse, d. v. s. 29,8 pCt. af det samlede Antal paa i alt 463.067 organiserede Arbejdere i de paagældende Fag.

Ved Udgangen af Januar var 2226 organiserede Arbejdere beskæftiget ved Nødhjælpsarbejde i Henhold til Lov af 13. April 1938, § 2—5, mod 1059 ved Udgangen af December 1938. Fra og med 1. Juli 1938 har man paa Grund af væsentlige Ændringer i ovennævnte Lov i Sammenligning med tidligere gældende Love ophørt at medregne de ved Nødhjælpsarbejde beskæftigede under Antal Arbejdsløse.

Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenten for hver Maaned siden Januar 1934.

Samtlige Fag:	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.
Januar	29,8[1])	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4
Februar		27,7	31,4	30,4	28,3	31,3
Marts		22,1	28,6	26,2	22,3	28,4
April		20,3	17,5	19,5	18,3	21,6
Maj		17,5	14,8	12,9	14,4	16,8
Juni		16,7	13,9	11,3	12,6	15,5
Juli		16,9	15,2	12,1	12,6	15,3
August		16,9	15,1	12,3	13,7	15,5
September		16,8	16,5	12,9	14,9	16,4
Oktober		18,8	19,2	16,3	17,3	18,2
November		22,7	23,5	20,0	21,7	22,3
December		31,6	34,6	30,3	31,7	30,3

[1]) Foreløbigt Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 5 Erhvervsgrupper er Antallet af Arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal Arbejdsløse pr. ultimo Januar 1939[1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Jan. 1939[1])	Dec. 1938	Jan. 1938	Dec. 1937
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1. Byggefag	6 805	44,0	47,0	43,8	44,3
2. Jernindustrien	3 772	14,6	16,7	16,6	18,0
3. Anden Industri m. v.	16 053	20,7	23,2	21 8	28,6
4. Handel	1 243	8,8	7,6	7,6	6,6
5. Arbejdsmænd	12 645	26,7	28,1	26,6	28,2
I alt	40 518	22,5	24,4	23,2	26,7
Provinsen:					
1. Byggefag	14 257	50,5	65,0	54,0	64,1
2. Jernindustrien	4 329	17,0	22,0	17,6	22,2
3. Anden Industri m. v.	14 387	20,9	28,0	22,4	31,5
4. Handel	1 252	6,7	5,7	7,0	6,3
5. Arbejdsmænd	63 109	14,6	41,1	40,3	46 2
I alt	97 334	34,4	36.3	33,1	39,7
Hele Landet	137 852	29,8	31,6	29,2	34,6

[1]) Foreløbige Tal.

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejdsmænd.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 30. Januar behandledes en Klage over, at Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien — trods Begæring om Møde i Anledning af en Underbetaling hos *I. P. Jensens mekaniske Etablissement* — ikke havde efterkommet dette Ønske, men blot udvirket, at de nuværende beskæftigede var blevet efterbetalt.

Dansk Arbejdsmandsforbund krævede Bod for det begaaede Brud og dermed Dækning for tidligere Underbetaling samt fremkom med en Beklagelse over, at Mødet ikke var blevet afholdt.

Enighed opnaaedes ikke, hvorefter Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

En Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at *Vognmand Carlsen,* Randers, aflønnede 6 Kuske for 26 Timer ugentlig + Staldtjeneste, til Trods for Overenskomstens Bestemmelse om en ugentlig Arbejdstid paa 48 Timer + Staldtjeneste, forhandledes paa et Fællesmøde den 7. Februar.

Arbejdsgiveren paastod, at det nævnte Arbejde var Nødhjælpsarbejde, hvortil der blev givet Tilskud fra det Offentlige, hvorefter Forbundet for at foretage nærmere Undersøgelse forbeholdt sig sin Stilling i Sagen.

Den af Dansk Arbejdsmandsforbund iværksatte Strejke overfor *Store Vildmose Tørveindustri,* der iøvrigt fra Arbejdsgiverside var besvaret med Boycot, har bragt Resultat, idet der ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 8. Februar er oprettet Overenskomst mellem ovennævnte Parter.

Man er enedes om Akkordsatserne, saaledes at der ikke bliver nogen Reduktion, og Timelønnen er ansat til 104 Øre + 10% + et Produktionstillæg. — Fabriken kan, for det Arbejde, som nu udføres til Timeløn, inden 1. Oktober kræve optaget en Forhandling om Indførelse af Akkord, og forsaavidt der ikke opnaas Enighed herom, løber Timelønsbestemmelsen videre for samme Tidsrum som Overenskomsten er afsluttet for, nemlig til 1. Marts 1940.

Bogbindere.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 28. Januar behandlede man en Uoverensstemmelse mellem Bogbinderforbundet og *Nordisk Etuifabrik* angaaende Indskrænkning af Arbejdstiden.

Forbundet bestred i Henhold til Overenskomstens Bestemmelse Firmaets Ret til den foretagne Indskrænkning, og man enedes sluttelig om at henvise Sagen til Afgørelse ved lokal Forhandling, eventuelt faglig Voldgift.

Elektrikere.

En Uoverensstemmelse mellem Dansk Elektrikerforbund og *A/S Frichs,* Aarhus, blev behandlet paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 26. Januar, efter at man forgæves ved Mæglings- og Timandsmøder havde søgt opnaaet en Ordning. — Sagens Realitet er følgende:

Elektrikerforbundet havde i Henhold til den gældende Overenskomst faaet optaget Forhandling om Akkord for den elektriske Installation i Jernbanevogne. Aktieselskabet benægtede dette, under Henvisning til, at der var særligt betroet Arbejde, som derfor maatte aflønnes med Timeløn (163 Øre). Aktieselskabet foreslog derfor at lade Spørgsmaalet, Akkord eller Timeløn, afgøre ved faglig Voldgift. Da det ligeledes viste sig umuligt ved Fællesmøde at faa en Afgørelse herom, forbeholdt Forbundet sig sin Stilling, med Ret til at indbringe Spørgsmaalet til Afgørelse ved D. f. V.

Dansk Elektrikerforbund havde fremsendt Klage over, at *Firmaet Viggo Dencker* under Trusel om Afskedigelse og Fortabelse af tilgodehavende Overskud havde villet tvinge Elektrikerforbundets Medlemmer til at udføre Overarbejde, og et af Medlemmerne afskediget, da han ikke kunde udføre Overarbejde.

I den Anledning afholdtes der den 16. Februar et Fællesmøde, hvor Enighed ikke kunde opnaas, idet Arbejdsgiverne bestred Rigtigheden af de fremførte Paastande, hvorefter Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere.

I Anledning af en Klage fra Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund over, at Firmaet *Max Mauritzen & Co.,* København, ikke havde tillagt de i Virksomheden beskæftigede Arbejdere 6% til deres Timelønninger, afholdtes der den 2. Februar et Møde hos Højesteretssagfører Hartvig Jacobsen.

Medens Forbundet hævdede, at den Overenskomst, der den 17. November 1938 blev indgaaet, og hvorefter Overenskomsten med Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark skulde være gældende, automatisk maatte medføre, at Lønningerne skulde have et Tillæg af 6%, jfr. Forligsforslaget af 20. Marts 1938, hævdede Firmaet, at der ikke paahvilede en saadan Forpligtelse, idet der allerede i Oktober 1937 var givet Dækning for den høje Prisstigning.

Imidlertid havde Firmaet tillagt Lønningerne 5 Øre pr. Time, og man enedes da om, at Firmaet forpligter sig til yderligere at forhøje disse Lønninger med 3 Øre, hvorefter Sagen betragtes som afsluttet.

Keramikere.

Keramisk Forbund har klaget over, at *Lervarefabrikant Frydendahl,* Nykøbing F., har forlangt en Arbejder holdt udenfor Organisationen, un-

der Paaberaabelse af, at den paagældende var Formand i Septemberforligets Forstand, medens Forbundet kun kunde betragte ham som almindelig Arbejder, idet hans Funktioner var en Arbejders og akkurat de samme, som i de sidste 5 Aar.

Der har tidligere været afholdt Fællesmøde i Sagen, men Parterne enedes om at foranstalte visse Undersøgelser, og der mentes at foreligge nye Oplysninger.

Der blev derefter afholdt nyt Fællesmøde den 16. Februar og her paastod Arbejdsgiveren, at der i nævnte Arbejders Sted var kommet en Mand, der forestod Brændingen, saaledes at den af Firmaet udnævnte Formand ikke mere har med dette manuelle Arbejde at gøre. Endvidere udtalte Arbejdsgiveren, at man vilde gøre alt for, at den paagældende skulde kunne fremtræde fuldt ud som Arbejdsleder.

Under disse Omstændigheder udtalte Forbundet, at hvis Formanden blev holdt væk fra det almindelige Arbejde, vilde man betragte Sagen som afsluttet, men iøvrigt forbeholdt Forbundet sig sin Stilling.

Kvinder.

Fra 1. Januar har *Frederiksborg Amtsavis* omlagt sine Distrikter, hvorved Bladantallet og dermed Lønnen for de enkelte Bude er gaaet ned. Bladantallet er faldet med ca. 50 Eksemplarer og Lønnen med fra 2 til 3 Kr. pr. Uge.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 16. Februar forsøgte man at faa disse Forhold ændrede, paa Trods af, at Overenskomsten ikke er opsagt, og ikke kan opsiges, idet den ovenfor omtalte Forandring først er meddelt Budene den 10. December, altsaa en halv Snes Dage senere end det Tidspunkt, hvor Forbundet kunde have fremsendt Forslag til Ændringer i Overenskomsten.

Paa Mødet gav Amtsavisen Tilbud om at forhøje Lønnen med 1 Kr. pr. Uge, imod at Kvindeligt Arbejderforbund indgik paa et Aars Forlængelse af Overenskomsten, til 1. Marts 1941, men da Forbundet ikke vilde nøjes med dette Tillæg, blev Forhandlingerne afbrudt og Overenskomsten vil derfor blive frigjort til 1. Marts 1940.

Murere.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 30. Januar behandledes følgende Sag:

Under 29. Juli 1938 indklagede D. s. F. paa Murerforbundets Vegne *Kr. Kirks Telefonfabriker, Kolding,* for D. f. V. for Underbetaling ved Udførelse af et Stykke Murerarbejde, der var udført af Arbejdsmænd. For D. f. V. forligtes Sagen derved, at man enedes om at henvise Spørgsmaalet til Afgørelse ved faglig Voldgift, hvorefter Klagen blev taget tilbage.

Ved den faglige Voldgift den 22. September f. A. gav Opmanden, Kgl. Bygningsinspektør Axel Maare, Arbejderne Medhold i, at Arbejdet maatte betragtes som Murerarbejde og som Følge deraf faldt ind under Overenskomsten mellem Murerforbundet og det indklagede Aktieselskab.

Der rejstes derefter fra Arbejderside et Erstatningskrav, og ved Fællesmødet den 30. Januar enedes man om, at Kr. Kirks Telefonfabriker til fuld Afgørelse af Sagen betaler til Murerforbundet 175 Kr.

I Anledning af en overfor *Murermester H. P. Nissen,* Fredericia, ved et Forskallingsarbejde til Jernbeton-Etageadskillelse iværksat Arbejdsvægring, afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 31. Januar, hvor man enedes om følgende:

Arbejdernes Repræsentanter erkender, at Arbejdsvægringen har været ulovlig, og udtaler, at Murerforbundets Medlemmer fremdeles er pligtige at udføre almindeligt Forskallingsarbejde til Jernbeton.

Sadelmagere.

Den 6. Februar forhandledes i Arbejdsgiverforeningen om en Uoverensstemmelse mellem Skand. Sadelmager- og Tapetsererforbund og *Fabrikant I. Ørum-Petersen,* Herning. — Man enedes om følgende:

»Idet det beklages, at Fabrikant Ørum-Petersen ikke kunde deltage i Fællesmødet, og idet Forbundet fastholder sin principielle Stilling, enedes man om at forsøge en lokal Forhandling med Deltagelse af Repræsentanter for Sammenslutningen og Forbundet. — Denne Forhandling skal etableres indenfor et Tidsrum af 14 Dage.«

Skrædere.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 5. Februar behandledes en Klage fra Dansk Skræderforbund over, at Medlemmer af Tekstilfabrikantforeningen, *Firmaet »Hvasco«* og *A/S Johs. Barding,* i flere Tilfælde ikke aflønnede efter Skræderforbundets Overenskomst, men efter en Overenskomst, som Fabrikantforeningen har med Tekstilarbejderforbundet. — Endvidere forelaa der en Klage over, at Firmaet »Hvasco« havde afskediget 2 af Skræderforbundets Medlemmer og udtalt ,at Firmaet vilde beskæftige dem, hvis de vilde melde sig over i Farveriarbejdernes Fagforening, der er Medlem af Tekstilarbejderforbundet.

Sagen behandledes, og man enedes foreløbig om, da Arbejdsgiverne benægtede Forbundets fremsatte Paastande, at etablere en Forhandling mellem Repræsentanter for Dansk Skræderforbund og Tekstilfabrikantforeningen, idet Forbundet iøvrigt forbeholdt sig sin Stilling.

Smede og Maskinarbejdere.

Foranlediget ved, at 275 Maskinarbejdere den 8. Februar havde nedlagt Arbejdet hos *A/S »Titan«,* afholdtes der i Arbejdsgiverforeningen et Fællesmøde den 10. Februar. — Aarsagen til Arbejdsstandsningen var, at Arbejderne havde følt sig brøstholdne over, at Firmaet havde foretaget Tidtagning af Arbejdsprocesserne.

Arbejdet var genoptaget den 10. Februar, idet Firmaet havde lovet at standse Tidkontrollen indtil en Afgørelse var truffet. Paa Fællesmødet forhandlede man om forskellige Muligheder for en Ordning af Sagen, men da Enighed ikke opnaaedes, forbeholdt Arbejdsgiverforeningen sig at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret.

Sømænd.

Ved et Møde den 17. Januar paa D. s. F.s Kontor mellem Sømændenes Forbund og *Sydfynske Dampskibsselskab* enedes man om følgende Forslag vedrørende Arbejdstid:

Paa Grund af de nuværende særlige Forhold ved A/S Tranekjær Fart er de kontraherende Parter enige om, at den daglige Arbejdstid afbrydes af 4 Timers Frivagt, i hvilken Mandskabet har fuld Frihed og helt kan disponere over Tiden, og i modsat Tilfælde regnes Fritiden som Arbejdstid. Tjenestetiden med de 4 Timers Fritid er 14 Timer, men paa Grund af den herved forskudte Arbejdstid beregnes 3 Timers Frihed, saaledes at der beregnes for en Arbejdstid paa 11 Timer. De 4 Timers Frivagt skal ydes med mindst 1 Time hver Gang.

Angaaende Efterbetaling for Tidsrummet fra 28. August til denne Ordnings Ikrafttræden forhandles der mellem Parterne jfr. Voldgiftskendelsen.

Nærværende Forslag til Ordning er tiltraadt under Forbehold af henholdsvis Selskabets og Organisationens Bestyrelses Godkendelse.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2606.

Arbejdsmænd hos A/S Burmeister & Wain.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 19. Januar 1939 i Sag Nr. 2606: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og denne Sammenslutnings Medlem A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund.

Under denne af Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og denne Sammenslutnings Medlem A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund anlagte Sag har Klagerne anført, at nævnte Selskabs Arbejdere paa Refshaleøen kollektivt og i Strid med mangeaarig Coutume har vægret sig ved at udføre Arbejde i Værftets normale Spisetid, uanset at de umiddelbart efter Spisepausen faar Lejlighed til at indtage deres Maaltid i et Tidsrum af samme Længde. Klagerne hævder, at den nævnte Vægring er i Strid med den gældende Overenskomst, og at Dansk Arbejdsmandsforbund — efter at de foreskrevne Møder havde vist sig resultatløse — hvis videre skulde foretages, maatte have ladet Sagen afgøre ved faglig Voldgift efter de gældende Regler for faglig Strid. For denne Optræden paastaar de Dansk Arbejdsmandsforbund anset med Bod.

De Indklagede paastaar Frifindelse under Henvisning til, at der ikke i Overenskomsten indeholdes nogen Bestemmelse om Betalingen for Arbejde i Spisepauser og herefter ejheller kan antages at være nogen overenskomstmæssig Pligt til saadant Arbejde, samt at den af Værftet paaberaabte Coutume for Udførelse af det nævnte Arbejde udenfor Arbejdstiden efter sket Opsigelse er bragt til Ophør paa overenskomstmæssig Maade.

Parterne er enige om, at Sagen vedrører en Række andre sammesteds beskæftigede Fag, nemlig Kedelpassere, Kobbersmede, Malere, Riggere, Skibstømrere, Smede, Snedkere og Specialarbejdere.

Den normale Arbejdstid, der i Følge Overenskomstens § 15 udgør 48 Timer pr. Uge og skal lægges mellem Kl. 6 og Kl. 17, er effektiv, og Spise- og Hviletid medregnes ikke. Den er nærmere fastsat saaledes, at den strækker sig fra 7—9, fra 9,30—12,30 og fra 13—16, hvorom Opslag forefindes, jfr. ogsaa Overarbejdslov Nr. 119 af 7/5 1937 § 6 b og § 3 og Bekendtgørelse 288 af 15/10 s. A.

I Jernindustrien bestaar der — som i Sag Nr. 2519 anført — det særlige Forhold, at Overenskomsten indeholder en Bestemmelse, hvorefter Værkstedsprislisterne og dermed ligestillede Akkordpriser indenfor Hovedoverenskomstens Gyldighedsperiode kan opsiges fra begge Sider med 2 Maaneders Varsel — til den 1ste i en Maaned — medmindre anden Aftale er truffet. — Om Fremgangsmaaden hedder det: Ved Opsigelse af bestaaende Prislister — saavelsom andre lokale Overenskomster, Aftaler og Reglementer — maa det være den opsigende Parts Pligt at foranledige lokale Forhandlinger afholdt, og forsaavidt Enighed ikke opnaas, da at lade Sagen behandle ved Mæglings- eventuelt Timandsmøde. Parterne er ikke løst fra den lokale Prisliste, Overenskomst, Aftale eller Reglement, før disse almindelige Regler er iagttaget, selv om Udløbsdatoen er passeret.

De Indklagede, der indtager det Standpunkt, at de erkender, at der gennem Aarene har hersket en Coutume for Arbejdes Udførelse i Strid med den overenskomstmæssigt fastsatte Arbejdstid, har nærmere anbragt, at den efter det anførte saaledes fulgte Fremgangsmaade er at anse som en lokal Aftale og Coutume, der af Fagenes Fællesklub med 2 Maaneders Varsel er opsagt til Ophør den 1. December 1937. Efter at de lokale Forhandlinger var forblevet resultatløse, har der gennem Dansk Arbejdsmandsforbund været foranlediget Mæglings- og Timandsmøde afholdt, der ejheller førte til Enighed.

Det maa efter det foreliggende antages, at naar Sagen stilledes i Bero efter Timandsmødet den 28. Juni 1938, var Grunden hertil en da

for Den faste Voldgiftsret indbragt Sag (Nr. 2549), som havde Berøring med det samme Spørgsmaal, der imidlertid af særlige Grunde ikke fandt sin Afgørelse ved den den 21. Oktober 1938 i Sagen afsagte Kendelse.

Den 18. November 1938 afgav Arbejderne i Fællesskab en Resolution til Selskabet, hvori det hedder:

»Da det af Arbejderne tidligere rejste Krav om 50 pCt. Ekstrabetaling for Arbejde i den normale Spisetid, naar Spisetiden forskydes indenfor den normale Arbejdstid, ikke er blevet afgjort endnu, nægter samtlige Arbejdere hos Burmeister & Wain paa Refshaleøen fra og med den 19. November 1938 at udføre Arbejde i de normale Spisetider og som hidtil for disse Arbejderes Vedkommende at holde Spisetid umiddelbart efter, medmindre dette Arbejde i den normale Spisetid betales med et Tillæg af 50%«.

Dette foranledigede et nyt Fællesmøde den 7. December, og et saadant afholdtes atter den 2. Januar d. A., det sidste som det synes for at samtlige interesserede Fag i Modsætning til, hvad der havde været Tilfældet ved Mødet den 7. December, kunde blive repræsenterede. Arbejderne har den 4. Januar nægtet at tage Henstillinger fra Arbejdsgiverside til Følge om ikke at gennemføre deres Vægring, indtil denne Rets Kendelse foreligger, men skal dog i et Par Tilfælde have gjort Undtagelse under Forbehold af Efterbetaling.

I hvilket Omfang Arbejde i Spisepausen er krævet udført er ikke nøje oplyst af Parterne. Klagerne hævder, at der kun er stillet Krav i saa Henseende i Tilfælde, hvor det har været nødvendigt, og at det aldeles overvejende kun har drejet sig om selve den halve Time, Spisepausen varer, og — som Regel — kun om et mindre Antal af de 2000 paa Øen Beskæftigede. — De Indklagede formener, at Selskabets Anvendelse paa anførte Maade af Spisepausen er stigende og ikke i alle Tilfælde motiveret. — Som Sagen foreligger oplyst, maa det nærmest antages, at det ikke er ofte, at den til Spisepausen ansatte Tid overskrides synderligt, men at større Overskridelser dog undertiden finder Sted.

Klagerne har fremført en Række Eksempler paa nødvendigt Arbejde, og det kan ikke betvivles, at der i Virksomheder af den Art, der her er Tale om, i ikke helt ringe Omfang maa forekomme Arbejde, der ikke uden Skade eller urimeligt Spild kan afbrydes paa Klokkeslet, undertiden saaledes at Arbejdets Fortsættelse er i andre Arbejderes Interesse og mulig endog kan være en Pligt for Arbejdsgiveren.

Meningsforskel om Nødvendigheden af Arbejdets Udførelse i Spisepauserne, der normalt — jfr. Kendelsen i fornævnte Sag Nr. 2549 — maa regnes som Fritid, maa afgøres ved, at Misbrug paaklages af Arbejderne efter Reglerne for Afgørelse af faglig Strid. Pligten til Udførelse af nødvendigt Arbejde kan — som i nysnævnte Kendelse antydet — næppe udledes umiddelbart af Arbejdsgiverens Ret til at lede Arbejdet, men maa under Betingelser som de foran berørte anses for en naturlig Forudsætning for og saaledes begrundet i selve Retsforholdet mellem Parterne, og der findes forsaavidt ikke at være Spørgsmaal om en Coutume, der ensidigt kan opsiges, idet man ikke ved saadan Opsigelse i en Overenskomstperiode frigøres for Udførelsen af pligtigt Arbejde. Hvis man vil betegne det nævnte Forhold som hvilende paa en Coutume, kan denne ikke siges at være af lokal Beskaffenhed, men maa anses gældende for hele Overenskomstomraadet. Det kan ikke heri gøre nogen Forskel, at der nogle Steder ydes Betaling. Retten finder, at dette maa tages som Udgangspunkt ved Bedømmelsen. Naar det i og for sig maa tiltrædes, at pligtig Arbejdsydelse udenfor den normale Arbejdstid sædvanligvis forudsætter en særlig Betaling, er derfor det Spørgsmaal, der frembyder sig, om der her foreligger en i særlige Omstændigheder begrundet Undtagelse fra den nævnte almindelige Sætning, eller om Overenskomsterne i Virkeligheden indeholder tilstrækkelige Holdepunkter for en Godtgørelse. Klagerne hævder det første, idet de gør gældende, at Spørgsmaalet i den forløbne lange Aarrække ikke er rejst, fordi der ved Overenskomsternes Afslutning er bortset fra Genen ved den som Regel kortvarige Udskydelse som uvæsentlig; hvor særlig Overenskomst er truffet, er en vis Margin uden Tillæg ogsaa undertiden vedtaget. — Det Spørgsmaal, der i modsat Retning kan rejses, maa være, om Overenskomsternes Regler, saaledes som de er udformede i de nugældende Bestemmelser bl. a. om Betaling for forskudt Arbejdstid og Overarbejde, i hvert enkelt Tilfælde kan føre til en Anerkendelse af en vis Betaling ogsaa for det heromhandlede Indgreb i Fritiden. De Indklagede maa herefter være henviste til at kræve faglig voldgiftsretlig Afgørelse af de ovennævnte Spørgsmaal for Refshaleøens Vedkommende. Som Sagen er forelagt Den faste Voldgiftsret, finder denne ikke at kunne udtale sig om disse Spørgsmaal, der efter deres Art ogsaa sædvanlig afgøres ved faglig Voldgift.

Den foran omhandlede kollektive Arbejdsvægring kan efter det udviklede ikke anses hjemlet ved den stedfundne Opsigelse, og da anden Hjemmel ikke er paaberaabt, maa det fastslaas, at den ikke har været berettiget.

Til Idømmelse af Bod findes der efter Sagens Beskaffenhed ikke at være tilstrækkelig Anledning, og Sagens Omkostninger findes at burde deles.

Kendelse:

Den foran omhandlede Arbejdsvægring paa A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, Refshaleøen, er ikke lovmedholdelig.

Iøvrigt bør de Indklagede for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., udredes med Halvdelen af hver af Parterne.

REDAKTØR: KNUD V. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Alle 12, 2. S., København V. ∴ Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 17 * KØBENHAVN DEN 15. MARTS 1939 * 35. AARGANG

Den faglige Situation.

Efter at Overenskomstforholdene for Typograferne i Provinsen var bragt i Orden, og Forligsmanden havde stillet sit Mæglingsforslag angaaende de københavnske Typografer og Dansk Litografisk Forbunds Overenskomster, var det den almindelige Opfattelse, at Forslaget vilde blive vedtaget, og Arbejdsfreden i de grafiske Fag dermed være sikret i det kommende Aar. Mindst af alt havde man ventet, at der ogsaa i dette Aars Overenskomstsituation vilde ske et Indgreb fra Lovgivningsmagtens Side.

Mod Forventning forkastede de københavnske Typografer imidlertid Mæglingsforslaget, og Strejken kunde derefter være traadt i Kraft den 11. Marts. Dette vilde ogsaa være sket under normale Forhold, thi en Typografstrejke i København, selv om den ogsaa omfatter de københavnske Dagblade, kan maaske nok afføde en Del Ulemper og Vanskeligheder, men den vil ikke berøre vigtige Samfundsinteresser og heller ikke nødvendiggøre et Statsindgreb.

I Aar foreligger der imidlertid en ganske særlig Situation, idet vi staar umiddelbart foran et Valg og en Folkeafstemning, og under disse Omstændigheder vilde en Standsning af de københavnske Dagblade og Vanskelighederne ved at faa trykt det nødvendige Valgmateriale af de borgerlige Partier være blevet udlagt som en Undertrykkelse af deres Ytringsfrihed, ikke mindst med Henblik paa, at den socialdemokratiske og kommunistiske Presse ikke ramtes af Strejken. Der er ikke Tvivl om, at Strejken, dersom den var blevet Virkelighed, vilde være blevet et godt og flittigt benyttet Valgnummer i de borgerlige Partiers Agitation mod Socialdemokratiet, der gaar ud i Valgkampen med de bedste Udsigter til at styrke sin Position i Vælgerbefolkningen og befæste sin Indflydelse i vort Lands politiske Liv. Ingen indenfor Fagbevægelsen er interesseret i at levere de borgerlige Partier Vaaben i deres Kamp mod den socialdemokratiske Arbejderbevægelse, og Fagbevægelsen kan kun ønske og maa gøre alt til, at Socialdemokratiet gaar styrket ud af Valgkampen, thi imod Fagforeningerne vilde det første Slag blive rettet, hvis det lykkes de andre Partier at rokke Socialdemokratiets Stilling. Den hjemlige Reaktion har saa tidt og tydeligt givet Udtryk for sit Had til Fagforeningerne, at det med Rette kan forlanges, at der ikke fra vore Organisationers Side foretages Skridt, der er i Strid med hele Arbejderbevægelsens Interesser.

Det var ud fra disse Synspunkter, at De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, der straks efter, at Afstemningsresultatet var bekendt, traadte sammen til Møde, gav sin Tilslutning til at løse den truende Konflikt ad Lovgivningens Vej. Forretningsudvalget drøftede først Situationen med de københavnske Typografers Ledelse, men da hverken denne eller Forretningsudvalget havde Myndighed til at omstøde Urafstemningens Beslutning, var den eneste farbare Vej for Fagbevægelsen til Forhindring af Konfliktens Udbrud Mæglingsforslagets Ophøjelse til Lov, og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg gav som sagt sin Tilslutning hertil, idet det mente, at i en saa betydningsfuld Situation, som den forelig-

gende, maa Hensynet til hele Bevægelsen gaa forud for en enkelt Organisations Interesser. Det maa endnu bemærkes, at det paa det Tidspunkt, hvor Forretningsudvalget traf sin Beslutning, allerede var bekendt, at der vilde blive stillet Forespørgsler til Regeringen, saaledes at det ikke kunde undgaas, at Rigsdagen tog Stilling til Strejkesituationen.

Den 10. Marts, altsaa samme Dag, som Svaret paa Mæglingsforslaget blev afgivet, forelagde Regeringen paa Rigsdagen Lovforslag om at ophøje Mæglingsforslaget til Lov, og dette Forslag blev derefter vedtaget af begge Ting og traadte straks i Kraft. Dermed bortfaldt Strejken, og Arbejdet fortsattes paa de i Mæglingsforslaget fastsatte Betingelser.

Nedenstaaende gives en Oversigt over de nærmere Enkeltheder ved Overenskomstsituationens Forløb samt Mæglingsforslagets og Lovforslagets Indhold.

— — —

Som meddelt i forrige Nummer af »Arbejderen« var en Række af Dansk Arbejdsmandsforbunds, Dansk Funktionærforbunds og Kvindeligt Arbejderforbunds Overenskomster med Enkeltvirksomheder under Dansk Arbejdsgiverforening ikke gaaet i Orden ved Forhandlingerne under Hovedorganisationernes Medvirken, og de paagældende Forbund havde derefter varslet Strejke overfor disse Virksomheder. For disse Overenskomsters Vedkommende efterkom Hovedorganisationerne Forligsmandens Henstilling om at optage nye Forhandlinger mellem Parterne, ligesom de enedes om at udsætte de varslede Strejkers Ikrafttræden.

Ved de herefter optagne Forhandlinger lykkedes det saa at opnaa Enighed om en Fornyelse af samtlige Overenskomster paa nær Overenskomsten mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S De danske Cikoriefabriker, hvor den varslede Strejke derfor traadte i Kraft.

I de grafiske Fag blev Forhandlingerne om Dansk Typografforbunds og Dansk Litografisk Forbunds Overenskomster efter Henstilling fra Forligsmanden den 27. Februar genoptaget i Forligsinstitutionen, hvor de den 2. Marts afsluttedes med det Resultat, at Forligsmanden stillede et Mæglingsforslag, som Parterne skulde give Svar paa den 10. Marts. Samtidig udsattes den til 4. Marts varslede Strejke.

Mæglingsforslagets Ordlyd er saalydende:

Nedenstaaende til Udløb den 1. Marts 1939 opsagte og ikke fornyede Overenskomster fornyes for 1 Aar fra deres Udløbstid at regne med de Ændringer, hvorom der er opnaaet Enighed mellem Parterne, og iøvrigt paa følgende Vilkaar:

1) Overenskomsten mellem *Københavns Bogtrykkerforening* og *Dansk Typograf-Forbund:*

a) For samtlige faglærte Arbejdere forhøjes Minimallønnen med 1 Kr. ugentlig, med Bibeholdelse af personlige Løntillæg. Til Bog- og Akcidenssættere med en Ugeløn af indtil 75 Kr. ydes herudover et Tillæg paa 2 Kr. ugentlig.

b) For mandlige og kvindelige Trykkeriarbejdere forhøjes Minimallønnen med 2 Kr. ugentlig, med Bibeholdelse af personlige Løntillæg.

c) Bestemmelserne i Tarifen af 1937 § 1 A ændres saaledes:

Stk. 2: For Maskinsættere samt for de ved Dagbladene som Sættemaskinmedhjælpere beskæftigede Sættere, som slutter deres Arbejde efter Kl. 19, er Arbejdstiden 7 Timer.

Stk. 3: For alle øvrige Arbejdere, hvis Arbejdstid slutter efter Kl. 21, er Arbejdstiden 7½ Time.

Stk. 4: Arbejdstiden er effektiv, og Spisetid er ikke indbefattet deri. Paa alle Hold holdes ½ Times Spisepause.

Stk. 5: Hvor der arbejdes i Døgndrift, vil Døgndriftslovens Bestemmelser om en Brutto-Arbejdstid paa højst 8 Timer (altsaa incl. den halve Times Spisepause) være at iagttage for de Arbejdere, der deltager i Døgndriftsarbejdet.

2) Overenskomsten mellem *Dansk Litograflaug* og *Dansk litografisk Forbund:*

a) § 1, 1. Stk. ændres saaledes: »Minimallønnen er 62 Kr. pr. Uge for første Aar efter Læretidens Udløb og derefter 66 Kr. pr. Uge.«
Personlige Løntillæg bibeholdes.

b) Minimallønnen for Slibere forhøjes med 2 Kr. pr. Uge med Bibeholdelse af personlige Løntillæg.

c) For Arbejdere, hvis Arbejde slutter efter Kl. 21, er Arbejdstiden 7½ Time.

d) Sommerferien bliver allerede i Sommeren 1939 12 Dage for fuld Beskæftigelse. Feriegodtgørelsen udgør 4 pCt.

e) Udover det Antal Trykkerlærlinge, der kan antages i Henhold til Overenskomstens § 9, kan der i 1939 ekstraordinært antages 5.

3) Overenskomsten mellem *Kemigraflauget i Danmark* og *Dansk litografisk Forbund, Afdeling »Kemigrafen«:*

a) § 1 ændres saaledes: »Minimallønnen er 62 Kr. pr. Uge for første Aar efter Læretidens Udløb og derefter 66 Kr. pr. Uge.«
Personlige Løntillæg bibeholdes.

b) For Hjælpearbejdere, der er fyldt 21 Aar, fastsættes Lønnen til 59 Kr. pr. Uge, efter 1 Aars Forløb til 61 Kr. pr. Uge og efter 2

Aars Forløb til 63 Kr. pr. Uge med Bibeholdelse af personlige Løntillæg.

c) For Arbejdere, hvis Arbejde slutter efter Kl. 21, er Arbejdstiden 7½ Time.

d) Sommerferien bliver allerede i Sommeren 1939 12 Dage for fuld Beskæftigelse. Feriegodtgørelsen udgør 4 pCt.

e) Udover det Antal Lærlinge, der kan antages i Henhold til Overenskomstens § 10, kan der i 1939 ekstraordinært antages 5.

4) Overenskomsten mellem *Dansk Litograflaug* og *Dansk Typograf-Forbund:*

a) For mandlige og kvindelige Trykkeriarbejdere i Stentrykkerierne forhøjes Minimallønnen med 2 Kr. ugentlig med Bibeholdelse af personlige Løntillæg.

b) Bestemmelserne i Tarifen af 1937 § 1 A ændres saaledes:
Stk. 2: »For Arbejdere, hvis Arbejdstid slutter Kl. 21, er Arbejdstiden 7½ Time.«

De udstedte Varsler om Arbejdsstandsninger tages tilbage.

København, den 2. Marts 1939.

Dreyer.

Resultatet af Parternes Afstemning var, at Arbejdsgiverne havde vedtaget Forslaget med 574 Ja imod 149 Nej og Dansk Litografisk Forbund med 386 Ja- imod 299 Nej-Stemmer, mens Typograferne havde forkastet Forslaget med 2391 Stemmer imod 1496. Da Forslaget skulde betragtes som en Helhed vil det altsaa sige, at Arbejderne havde forkastet med ialt 2690 Stemmer imod 1882.

Straks efter at Afstemningsresultatet var bekendt, traadte D. s. F.s Forretningsudvalg sammen til Møde for at tage Stilling til den foreliggende Situation. Efter at et fornyet Forsøg paa Forhandling i Forligsinstitutionen var endt uden Resultat, tilkaldtes de københavnske Typografers Ledelse til Forretningsudvalgsmødet, men da det her viste sig, at der ikke fandtes nogen Mulighed for at afværge den truende Konflikt, vedtog Forretningsudvalget enstemmigt at give sin Tilslutning til Fremsættelse af et Lovforslag, der ophøjer Mæglingsforslaget til Lov.

Om Eftermiddagen fremsatte Statsminister Stauning derefter i Folketinget Lovforslag om at ophøje Forligsmandens Mæglingsforslag til Lov, og Folketinget vedtog Forslaget med 74 Stemmer (de to Regeringspartier) mod 26 (Venstre, Bondepartiet, Retspartiet og Kommunister), mens de Konservative undlod at stemme. I Landstinget vedtoges Forslaget med 39 Stemmer imod 21. Umiddelbart efter Vedtagelsen stadfæstedes Loven af Kongen og traadte dermed i Kraft. Lovforslaget har følgende Ordlyd:

Lov om
Afgørelse af de mellem 1) Københavns Bogtrykkerforening og Dansk Typograf-Forbund, 2) Dansk Litograflaug og Dansk litografisk Forbund, 3) Kemigraflauget i Danmark og Dansk litografisk Forbund, Afdeling »Kemigrafen« samt 4) Dansk Litograflaug og Dansk Typograf-Forbund bestaaende Uoverensstemmelser.

§ 1.

Stk. 1. De Arbejdsoverenskomster, der omfattes af de som Bilag aftrykte, af Statens Forligsmand den 2. Marts 1939 stillede Mæglingsforslag, fornyes for det Tidsrum og med de Ændringer samt paa de Vilkaar, der indeholdes i Mæglingsforslagene.

Stk. 2. Er ny Overenskomst ikke tilvejebragt inden den Udløbstid, som herefter gælder for de omhandlede Overenskomster, men ønsker nogen af Parterne desuagtet, at vedkommende Overenskomst skal ophøre til Udløbsdatoen eller senere, maa de overenskomstmæssige Regler om Opsigelse m. v. iagttages.

§ 2.

Stk. 1. I det Tidsrum, for hvilket de i § 1 omhandlede Arbejdsoverenskomster fornyes ved nærværende Lov, er Iværksættelse af Lockout eller Strejke forbudt inden for det Omraade, som disse Overenskomster dækker.

Stk. 2. Overtrædelse af dette Forbud kan efter Begæring af en af Parterne eller efter Bestemmelse af Den faste Voldgiftsret optages til Behandling af nævnte Ret til Afgørelse efter Reglerne om ulovlige Arbejdsstandsninger i Lov Nr. 536 af 4. Oktober 1919.

§ 3.

Denne Lov træder straks i Kraft, dog træder de Ændringer, der ifølge Mæglingsforslagene skal finde Sted i de enkelte Overenskomster, i Kraft fra det Tidspunkt, fra hvilket de vilde have haft Gyldighed, hvis Mæglingsforslagene var blevet vedtaget.

— — —

Med Vedtagelsen af den her aftrykte Lov har Aarets Overenskomstsituation fundet sin Afslutning for saa vidt det drejer sig om de med Organisationer og Enkeltvirksomheder under Dansk Arbejdsgiverforening indgaaede Overenskomster. Tilbage staar herefter Overenskomsterne med Organisationer og Enkeltvirksomheder udenfor Arbejdsgiverforeningen, det vil ialt væsentlig sige Tjenerforbundet, Forbundet for faglært Køkkenpersonale og Dansk Mejeristforbunds talrige Overenskomster, der udløber den 1. April.

Forhandlingerne mellem Tjenerforbundet i

Fransk Fagbevægelse.

Af Leo Rosenthal.

Siden den franske Fagforeningskongres i Nantes er der hengaaet 4 Maaneder. Jouhaux' Forsøg paa at udjævne Modsætningerne paa Kongressen og den derefter foretagne skriftlige Henvendelse til de tre store Venstrepartier — Kommunisterne, Socialisterne og Radikalsocialisterne — om at afstaa fra en politisk Paavirkning af Fagforeningerne, har ikke givet det ønskede Resultat. Henstillingen gjaldt i Virkeligheden kun det kommunistiske Parti, hvis Tilhængere indenfor Fagbevægelsen ikke desto mindre for fuld Kraft fortsætter deres Bestræbelser for at erobre Fagforeningerne og dermed undergrave deres Uafhængighed. Paa den anden Side kan der indenfor Fagbevægelsen noteres en voksende Reaktion mod Kommunisternes Forsøg paa at stille Fagforeningerne i det kommunistiske Partis Tjeneste og fjærne de gamle Fagforeningsfunktionærer fra deres Stillinger.

Generalsekretær L. Jouhaux taler paa Kongressen.

Højdepunktet af Kommunisternes Indflydelse indenfor Landsorganisationen dannede utvivlsomt Generalstrejken den 30. November. Denne Aktion var godt forberedt efter det sædvanlige kommunistiske Mønster. Flere Tusinde Telegrammer fra alle Dele af Frankrig til Fagforeningskongressen i Nantes skulde vække det Indtryk, som om Stemningen blandt Landsorganisationens Medlemmer enstemmigt gik i Retning af at anvende de stærkeste Midler overfor Regeringen.

Generalstrejken tog imidlertid et andet Forløb, og det er ikke for meget sagt, at de franske Fagforeninger endnu i lang Tid vil mærke Følgerne af den mislykkede Generalstrejke. Den franske Fagbevægelse har maattet sande, at en Generalstrejke i en politisk ugunstig Situation og i en økonomisk Krisetid, hvor Arbejderne økonomisk set befinder sig i Defensiven, er dømt til at strande, hvad der igen betyder en Svækkelse i Kampen mod Arbejdsgiverne og den fjendtlig sindede Regering.

De franske Arbejdsgiveres saavel som Regeringen Daladier-Reynaud's Holdning har tilmed paany understreget denne elementære Kendsgerning. Ifølge Arbejdsminister Pomarets Meddelelse er der rejst retslig Tiltale mod ikke mindre end 16.000 strejkende, og Venstreparti-

---

Danmark og Korporationen af Restauratører i København og Omegn samt Frederiksberg Beværterforening er blevet genoptaget under De samvirkende Fagforbunds Medvirken, og der er herved opnaaet Enighed om Forslag til ny Overenskomst, hvorved Arbejdsgiverne dog har stillet den Betingelse, at Forhandlingerne med de fem øvrige københavnske Restauratørforeninger ligeledes gaar i Orden. Dette er ogsaa sket, idet der den 8. Marts opnaaedes Enighed om et Forslag, som nu er til Afstemning blandt Medlemmerne.

Tjenerforbundet forhandler endvidere om Overenskomsterne for Tjenerne i Provinsen. I Fredericia, Silkeborg og Vejle er Forhandlingerne allerede afsluttet og Overenskomstforslag til Afstemning blandt Medlemmerne. I de øvrige Byer fortsættes Forhandlingerne, ligeledes for Færgefartens Vedkommende, hvor ogsaa Forbundet for faglært Køkkenpersonale deltager. Sidstnævnte Forbund har endvidere forhandlet med Fællesudvalget for Hotelvært- og Restauratørforeninger i Storkøbenhavn, og man er her enedes om et Overenskomstforslag, der nu med Ledelsernes Anbefaling vil blive forelagt de respektive Generalforsamlinger til Afgørelse.

Derimod har Dansk Mejeristforbund endnu ikke været i Stand til at faa Forhandlinger i Gang med Arbejdsgiverne, og for dette Forbunds Vedkommende ligger Forholdene derfor endnu noget uklare.

ernes Bestræbelser for at udvirke et almindeligt Amnesti er strandet paa Regeringens Modstand. I Stedet for almindelig Amnesti vedtog Deputeretkammeret at give Regeringen Ret til at foretage Benaadninger, men Regeringen har ikke gjort Brug af denne Ret, og vedkommende Lovforslag er endog ikke færdigbehandlet af Senatet. Imens har næsten alle dømte Arbejdere afsonet deres Fængselsstraf, i hvert Fald med Undtagelse af dem, der er idømt særlig lang Fængselsstraf.

Det er givet, at Arbejdsgiverne ikke viser sig humanere end Regeringen. Man regner med, at over 100.000 Arbejdere er blevet afskediget som Følge af Strejken, og at ca. 20.000 af disse endnu er uden Arbejde. Dertil kommer, at det for største Delen er Arbejdernes Tillidsmænd, der er afskediget. I Automobil- og Flyvemaskinefabriken Renault blev saaledes samtlige Tillidsmænd ikke genantaget. Dette i Forbindelse med alle øvrige Foreteelser og Stridigheder i Tilknytning til Generalstrejken har ganske naturlig bidraget til at svække Fagforeningernes Indflydelse i Bedrifterne. Man regner med, at Fagforeningerne har lidt et føleligt Medlemstab, selv om det ikke er muligt at nævne bestemte Tal.

Meningsstriden mellem de to Retninger indenfor Landsorganisationen — de gamle Fagforeningsfolk, de saakaldte C. G. T.'er, og Kommunisterne — er ikke bragt ud af Verden. Ganske vist har Jouhaux gentagne Gange erklæret, at ingen ønsker at rokke ved Fagbevægelsens Enhed, hverken Kommunisterne eller C. G. T.'erne, og dette er for saavidt ogsaa rigtig. Kommunisterne taler mere end nogensinde om Nødvendigheden af den faglige Enhed, men deres Gerninger viser, at de herunder forstaar en Samling om det kommunistiske Parti. I de Fagorganisationer, hvor de er i Mindretal, fortsætter de deres Celledannelses-Politik med det Formaal at erobre Fagforeningernes Ledelser og erstatte de gamle Ledere med deres egne Folk. I den senere Tid kan der dog som allerede nævnt konstateres en stadig stærkere Modstand mod Kommunisternes Forsøg paa at underlægge sig de faglige Organisationer, men det kan ikke benægtes, at Kommunisternes berygtede Demagogi i mange Tilfælde har givet det tilsigtede Resultat.

Imens fortsætter Arbejdsgiverne deres Bestræbelser for at forringe Arbejdernes Kaar, hvorved de støttes af de af Regeringen Daladier udstedte Dekreter. Der er ikke meget igen af 40 Timers Ugen, i hvert Fald ikke i Metalindustrien, hvor der nu normalt arbejdes 45 Timer om Ugen. Efter den 30. November er der ikke forekommet Arbejdskonflikter af nævneværdig Betydning. Lønkrav afgøres i Reglen ved tvungen Voldgift og resulterer ofte i, at Voldgiftsdommerne anbefaler Arbejderne at udføre Overarbejde for at rette paa Arbejdsfortjenesten. For de første 5 Overarbejdstimer i en Arbejdsuge ydes et Tillæg af 10 pCt., for de

Franske Arbejdere søger efter Strejken Arbejde i Automobilværkerne Renault.

følgende 3 Timer 15 pCt. og derefter 25 pCt. I Henhold til vedkommende Dekret giver Arbejdsministeren i Reglen Tilladelse til et næsten ubegrænset Antal Overtimer.

Antallet af understøttede arbejdsløse udgør for Tiden 418.000, et ikke særlig stort Antal i Forhold til Landets Størrelse, men dog ca. 50.000 flere end paa samme Tid i Fjor. Eksporten viser nogen Fremgang, men er stadig alt for ringe, og Forholdene paa Hjemmemarkedet er heller ikke gunstige for Industrien. Siden 1936 er Arbejdernes og iøvrigt hele Befolkningens Købeevne stærkt forringet. I de sidste 2 Aar er Lønningerne steget med 25 pCt., men Lønningernes Købekraft er sunket med 50 pCt. Som Følgen af den franske Francs Devaluering er Pristallet i stadig Stigning, som alene i de sidste Maaneder udgør 25 Points.

Den af Regeringen bebudede økonomiske Genrejsning mærker man foreløbig ikke meget til. Man har villet »føre Frankrig tilbage til Arbejdet«, men Resultatet har hidtil kun været en Forlængelse af Arbejdstiden. Heller ikke Flugtkapitalens Tilbagevenden til Frankrig eller Diskontoens Nedsættelse fra 4 til 2 pCt. har medført en nævneværdig Forøgelse af Industriproduktionen. Trods Dekreterne er der heller ikke sket nogen teknisk Fornyelse indenfor Industrien, og Resultatet af Regeringens Forholdsregler paa dette Omraade maa først afventes.

Landsorganisationen fortsætter sin Modstand mod November-Dekreterne og vil nu som Modvægt mod Regeringens Saneringsplan forstærke Propagandaen for sit Arbejdsprogram, den saakaldte Arbejdsplan. De heri opstillede sociale Krav blev gennemført af Folkefront-Regeringen Blum, men de økonomiske Krav som f. Eks. Nationaliseringen af Nøgleindustrierne, Nyordning af Kreditvæsenet, offentlige Arbejder etc. er der ikke taget Hensyn til. Landsorganisationens Ledelse mener ikke, at Regeringens økonomiske Genrejsningsforsøg vil føre til en virkelig og varig Bedring af Erhvervslivets Forhold og agter derfor at sætte kraftigere ind for Gennemførelsen af Kravene i sin Arbejdsplan.

Tiden er dog ikke gunstig for en Massepropaganda. Den udenrigspolitiske Spænding, Uenigheden i Spørgsmaalet om Krig eller Fred, der præger alle Partigrupperinger i Frankrig og ogsaa den franske Landsorganisation, Regeringen og Arbejdsgivernes voksende Agressivitet tvinger de franske Fagforeninger til at holde igen og vise større Maadeholdenhed end under normale Forhold. Alt taget i Betragtning kan det dog siges, at selv om Landsorganisationen er gaaet svækket ud af den sidste Tids Udvikling og nu befinder sig i Defensiven, saa er den dog stadig en Magtfaktor, som Regeringen maa regne med, ikke mindst med Henblik paa den internationale Situation, der kræver Nationens Enhed.

Ferieloven.

Det af Hovedorganisationerne nedsatte Fællesudvalg har i Samraad med Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet vedrørende *Feriegodtgørelse af Akkordløn,* indtjent før 31. Marts, men hvor Overskudet er udbetalt efter 31. Marts 1939, truffet følgende Afgørelse:

Da de beskæftigede kun skal oppebære Feriegodtgørelse af Løn, som er udbetalt for Arbejde, der danner Grundlag for Ferieret, d. v. s. kun af den Arbejdsløn, som er indtjent efter Ferielovens Ikrafttræden den 1. Juli 1938, bør der, i Tilfælde, hvor der i den foreliggende Overgangstid udbetales Arbejderne det samlede Akkordoverskud for Arbejde, som dels er udført før og dels efter Ferielovens Ikrafttræden, paa Grundlag af Antallet af Arbejdstimer ske en skønsmæssig Beregning af, hvilken Del af Akkordoverskudet, der vedrører Tiden efter Ferielovens Ikrafttræden, og hvoraf der derfor skal betales Feriegodtgørelse.

Paa tilsvarende Maade maa man forholde sig med Hensyn til Beregning af Feriegodtgørelse af Akkordoverskud, som er indtjent dels i Tiden før og dels i Tiden efter den 1. April 1939.

Da der imidlertid i Følge de gældende Regler ikke efter den 1. April vil kunne indklæbes Feriemærker i den for det forløbne Ferieaar gældende Feriemærkebog, saaledes at en Arbejdsgiver ikke vil kunne vente med at yde Arbejderne de dem for det indeværende Ferieaar tilkommende Feriemærker, indtil Akkorden — eventuelt først i Løbet af Sommeren i det følgende Ferieaar — er endelig opgjort, maa man ved langvarige Akkorder, der strækker sig igennem flere Ferieaar straks pr. 1. April foretage en skønsmæssig Opgørelse jvf. foranstaaende, nemlig paa Grundlag af Antallet af Akkordtimer og de paagældende Arbejderes gennemsnitlige Akkordfortjeneste.

International Fagforeningskongres.

I Dagene den 5.—8. Juli afholder Den internationale faglige Central sin VIII. Kongres, der finder Sted i Zürich. Kongressens Dagsorden omfatter følgende Punkter: 1. Formanden Citrines Aabningstale. 2. Valg af Udvalg til Mandaternes Prøvelse samt Kongressens øvrige Udvalg. 3. Beretning om Virksomheden 1936—39. Denne Beretning aflægges af Generalsekretær Schevenels. 4. Fagbevægelsen og Kampen for Forebyggelse og Mildnelse af økonomiske Kriser, Spørgsmaalet om Arbejdsløsheden og Arbejdstidsforkortelsen. Indleder: C. Mertens. 5. Aktionsplan for Freden. Program vedrørende Løsningen af alle Stridsspørgsmaal, der skiller Folkene og truer Freden. Indleder: L. Jouhaux. 6. Spørgsmaalet om Fagbevægelsens Taktik og Politik. De faglige Organisationers Stilling til Staten. Indleder: E. Kupers. 7. Behandling af Spørgsmaal i Henhold til Lovene, indkomne Forslag. 8. Valg. 9. Fastsættelse af Kontingentet. 10. Tid og Sted for Afholdelse af den næste Kongres.

I Forbindelse med Kongressen afholdes forskellige andre Møder og Konferencer. Den 3. Juli træder IFC.s Bestyrelse sammen til Møde. Den 4. Juli afholdes det ordinære Repræsentantskabsmøde i IFC og en Konference mellem IFC.s Bestyrelse og de internationale Fagsekretariater. Denne Konference skal paany tage Stilling til Spørgsmaalet om et fast Samarbejde mellem IFC og Fagsekretariaterne paa et nærmere skitseret fast organisatorisk Grundlag. Desuden skal Konferencen behandle Spørgsmaalet om Grænsestridigheder samt det principielle Spørgsmaal, om Svarene fra Landsorganisationerne eller Fagsekretariaterne skal danne Grundlaget for Affattelsen af IFC.s Beretninger til de Internationale Arbejdskonferencer i Geneve.

Umiddelbart efter Kongressen afholdes den 10. og 11. Juli i Zürich den IV. internationale Arbejderoplysnings-Konference, der skal behandle følgende Dagsorden: 1. Aabningstale af IFC.s Underdirektør G. Stolz. 2. Arbejderkulturens Karakter (Indledere: Fru Lefrance og Hirdman). 3. Lærerpersonalets Uddannelse. 4. Arbejderoplysningsvæsenet i Svejts (Indleder H. Neumann). 5. Forberedelse af en Studiekonference for Oplysningscentralernes Ledere (Indleder: G. Stolz).

Rundskue

ARBEJDERNES LANDSBANK. Den 7. Marts afholdt Arbejdernes Landsbank sin aarlige Generalforsamling, hvor Bankraadets Formand, Direktør Em. Svendsen, aflagde Beretning for 1938, Bankens 20. Regnskabsaar.

Inclusive en Overførsel paa ca. 222.000 Kr. viser Regnskabet et Overskud paa næsten 1,6 Mill. Kr. Fortjenesten minus Overførsel ca. 1,4 Mill. Kr., hvoraf dog 478.000 Kr. skyldes Kursgevinst, er det største Driftsresultat, Banken endnu har haft.

Balancen steg i Aarets Løb med 6,2 Mill. Kr. til 83,7 Mill. Kr., væsentligst som Følge af Stigning i Indlaansmidlerne paa ca. 4,7 Mill. Kr.

Bankens Udlaan har været større end det samlede Udlaan i 1937. Afvikling af enkelte store Byggelaan i Aarets sidste Maaneder bragte ved Udgangen af Aaret Udlaanet ned med 3 Mill. Kr.

Direktør Svendsen forelagde endvidere Bestyrelsens Forslag til Overskudets Fordeling. Paa Fordringer foreslaas afskrevet ca. 37.900 Kr., paa Kassedifferencer ca. 600 Kr. Til lovmæssig Reservefond henlægges 200.000 Kr., til Forstærkningsfond 150.000 Kr., til Aktionærerne udbetales 5 pCt. Udbytte med 286.000 Kr. Til Kursreguleringsfonden henlægges 225.000 Kr., til Understøttelsesfonden 100.000 Kr., til Byggefond ¼ Million, paa Panoptikonbygningen afskrives 100.000 Kr. og til indeværende Aar overføres ca. 242.000 Kr., herunder til Betaling af Skat.

Bankens Reserver i lovmæssig Reservefond, Forstærkningsfond, Kursreguleringsfond og Overførsel andrager derefter godt 2,7 Mill. Kr. — næsten 50 pCt. af Aktiekapitalen.

EN SUNDHEDSUDSTILLING. Fra den 17. Marts til den 16. April i Aar vil der i Forum i København blive afholdt en stor Sundhedsudstilling, den største i sin Art, der hidtil har været arrangeret her i Landet.

Udstillingen, hvis Protektor er Statsminister Stauning, vil blive tilrettelagt af vore Sundhedsautoriteter, Medicinaldirektør Johs. Frandsen er saaledes Udstillingskomiteens Formand, ligesom en Række fremtrædende Læger og andre Sagkyndige paa de mange Omraader, Udstillingen omfatter, forestaar de forskellige Arrangementer.

En Del af Udstillingsmaterialet kommer fra det verdensberømte Hygiejnemuseum i Dresden, ligesom det engelske Sundhedsministerium har stillet et meget interessant Materiale, der anvendes i den engelske Sundhedskampagne, til Raadighed.

Arrangementet forestaas af Dagbladet »Berlingske Tidende« og »Arthur Jensens Forlag«; sidstnævnte har haft det oprindelige Initiativ til Udstillingen.

Maalet med denne Udstilling, der vil blive en storstilet Indsats for Sundhedsopdragelsen i vort Land, vil være at belære de Besøgende om, hvordan det normale Menneske kan udvikles og bevares sundt baade aandeligt og legemligt.

Udveksling af unge Arbejdere.

De nordiske Regeringers økonomiske Samarbejdskomité har som bekendt nedsat et særligt Udvalg til Behandling af Spørgsmaalet om en Udveksling af Arbejdere i de nordiske Lande. Dette Udvalg har den 2. og 3. Marts været samlet til Møde i Stockholm, hvor man fortsatte de paa tidligere Møder førte Forhandlinger om dette Spørgsmaal og i Princippet opnaaede Enighed om en Plan, der formentlig vil kunne realiseres allerede i Aar.

Formaalet med Udvekslingen er at give de paagældende Arbejdere større Uddannelsesmuligheder ved at lære andre Forhold at kende. Det skal fortrinsvis være faglærte Arbejdere, der kommer i Betragtning, og man anser det for muligt, at praktisk talt alle Fag kan deltage i Udvekslingen. Man tænker selvfølgelig først og fremmest paa en Udveksling af unge Arbejdere, men der var paa Mødet i Stockholm Enighed om, at Udvekslingen ikke skulde betragtes som en speciel Ungdomsforanstaltning og at ogsaa ældre Arbejdere, i Alderen op til ca. 40 Aar, vilde kunne have Udbytte af nogen Tids Ophold og Studier i et andet Land.

Der er endnu en Del praktiske Spørgsmaal, der skal løses, bl. a. vedrørende Forsørgerpligten, Arbejdsløsheds-, Ulykkes- og Sygeforsikringen samt Opnaaelse af Arbejds- og Opholdstilladelse, og det har under Forhandlingerne i Stockholm været en Forudsætning, at disse Forhold skulde ordnes samtidig med, at der træffes Aftale om en Udveksling. Der skal ligeledes træffes Aftale mellem Regeringerne om Tilladelse til at tage indtjent Løn med til Hjemlandet. Først naar alle disse praktiske Formaliteter er i Orden, kan Sagen omsættes til Virkelighed.

Som Repræsentanter for de danske Arbejdere deltog D. s. F.s Formand, *Knud V. Jensen,* samt Forbundsformand *P. Andersen* i Udvalgets Forhandlinger. Knud V. Jensen, der fungerede som den danske Delegations Formand, har straks efter at være vendt hjem fra Stockholm i et Interview til Pressens Radioavis givet en Redegørelse for Udvalgets Arbejde og Planer. Knud V. Jensens Udtalelser blev optaget paa Voksplader og senere pr. Kortbølgesender udsendt til alle Danske Verden over.

Nyt fra Udlandet

LANDSORGANISATIONEN I NORGE. Norsk Elektrikerforbund har med 1511 Stemmer imod 738 besluttet sin Genindmeldelse i den faglige Landsorganisation. Forbundet tæller ca. 3400 Medlemmer, og Indmeldelsen gælder fra 1. Marts.

BESTYRELSESMØDE I IFC. Den 1. og 2. Marts holdt den faglige Internationale Bestyrelsesmøde i Paris. Man drøftede og godkendte Beretning og Regnskaber og behandlede derefter Situationen i Spanien og Hjælpen til de spanske Flygtninge.

Bestyrelsen drøftede endvidere en Række forberedende Foranstaltninger med Henblik paa den kommende internationale Fagforeningskongres i Zürich og fastsatte Kongressens Dagsorden. Endvidere besluttedes det, at det aarlige internationale Sommerkursus for yngre Fagforeningsmedlemmer i Aar skal afholdes den 3.—10. September i Holland.

Fra den faglige Landsorganisation i Kina, der har sit Hovedkontor i Kinas nye Hovedstad Chungking og tæller 14 Organisationer med ca. 500.000 Medlemmer, forelaa en Anmodning om Optagelse, som nu med Bestyrelsens Anbefaling vil blive forelagt til Afgørelse paa det kommende Repræsentantskabsmøde i Zürich.

I Januar Maaned er der paa Kuba dannet en faglig Landsorganisation med ca. 500.000 Medlemmer, der paa sin konstituerende Kongres har besluttet Indmeldelse i Internationalen. IFC.s Generalsekretær fik Bemyndigelse til at indhente nærmere Oplysninger om denne Organisations Karakter og Virksomhed og aflægge Beretning herom paa et senere Bestyrelsesmøde.

Mødet besluttede at modtage den amerikanske Landsorganisations Indbydelse til at holde et Bestyrelsesmøde i Washington den 9.—15. Maj 1939.

Til Slut foretoges en indgaaende Drøftelse af Muligheden for en international Fredskampagne som Forberedelse til en international Fredskongres.I denne Forbindelse besluttedes det at afholde et nyt Bestyrelsesmøde den 29. og 30. Marts i London og hertil tilkalde Repræsentanter for en Række faglige Landsorganisationer.

FAGBEVÆGELSEN I U. S. A. Striden indenfor Fagbevægelsen i U. S. A., som i den senere Tid er skærpet derved, at de Industriforbund, som i sin Tid skilte sig ud af den gamle Landsorganisation (American Federation of Labor), nu har dannet en ny Landsorganisation under Minearbejderføreren John Lewis' Ledelse, er søgt bilagt af selve Præsident Roosevelt, hvad der er et smukt Vidnesbyrd om dennes Interesse for sit Lands Fagbevægelse. Efter Roosevelts Henstilling har de to Landsorganisationer nedsat hver sit Forhandlingsudvalg, der bl. a. har forhandlet i »Det hvide Hus« i Washington, Roosevelts Embedsbolig. Under Forhandlingerne foreslog Lewis Indkaldelse af en fælles Kongres, der skulde beslutte Sammenslutningen af de to nuværende Landsorganisationer og de udenfor staaende Jernbanefor-

Sovjetunionens tredje Femaarsplan.

I den sovjetrussiske Presse er nu offentliggjort Forslag til Sovjetunionens tredie Femaarsplan.

Forslaget indledes med en Omtale af den anden Femaarsplan, i hvilken den endelige Likvidering af alle Udbytterklasser og Landbrugets Kollektivisering erklæres for løst, saaledes at Stat, Kooperativer og Kollektiver ved denne Plans Afslutning ejede 98,7 Procent af hele Unionens Produktionsapparat, der i Industrien præsterede 99,8, i Landbruget 98,6 pCt. af hele Bruttoproduktionen, og kontrollerede Vareomsætningen til 100 pCt.

Ifølge en Indberetning fra det danske Gesandtskab i Moskva siges den anden Femaarsplan at være opfyldt 3 Fjerdingaar før Tiden, nemlig 1. April 1937 for Industriens og Transportvæsenets Vedkommende. I Sammenligning med 1932 var Industriproduktionen i 1937 steget med 120 pCt., medens der kun var regnet med 114 pCt. Det er dog uklart, om der regnes med Produktionens Mængde eller den anslaaede Værdi, samtidig udtales imidlertid, at Sovjetunionen i økonomisk Henseende ikke har indhentet de mest udviklede kapitalistiske Lande, saaledes produceres pr. Indbygger:

— af elektrisk Energi i Frankrig 2 Gange, i Storbritannien næsten 3 Gange, i Tyskland 3½ Gang og i De Forenede Stater 5½ Gang saa meget som i Sovjetunionen;
— af Raajern i Frankrig og Storbritannien godt 2 Gange, i Tyskland 2½ Gang og i De Forenede Stater 3 Gange saa meget som i Sovjetunionen; og
— af Staal i Frankrig næsten 2 Gange, i Storbritannien og Tyskland næsten 3 Gange, og i De Forenede Stater næsten 4 Gange saa meget som i Sovjetunionen.

Ligeledes staar Sovjetunionen tilbage med Produktionen af Kul, Tekstilvarer, Papir, Sæbe og meget andet.

Opgaven under den tredie Femaarsplan vil derfor være at indhente eller passere de kapitalistiske Lande paa disse Omraader. Dette faar Udtryk i en Række Tal, der angiver Plantallene for den Produktion, som tilsigtes naaet i Femaarsplanens sidste Aar, 1942, den forventede Forøgelse af Produktion i pCt. af den faktiske Produktion i den anden Femaarsplans sidste Aar 1937, samt endvidere de i den oprindelige anden Femaarsplan fastsatte Tal, som Produktionen skulde være naaet i 1937. Af en Sammenligning mellem disse Tal fremgaar, at den anden Femaarsplan ikke kan være opfyldt for følgende Posters Vedkommende: Forbrugsartikler, Lokomotiver, Godsvogne, Elektroenergi, Stenkul, Olie, Raajern, Cement, Skovhugst, skaaret Tømmer, Papir, Bomuldsstoffer, Uldstoffer, Lædersko og Konserves.

For Lokomotiver, Godsvogne, Bomuldsstoffer, Uldstoffer og Konserves ligger de nye Plantal under, hvad den anden Femaarsplan havde fastsat.

I den nye Plan lægges der Vægt paa en vis Decentralisation i Produktionen og det understreges, at der navnlig skal bygges mellemstore eller mindre Fabriker med det Formaal, at gøre de forskellige Egne af Landet saa vidt muligt selvforsynende med Produkter, hvis Transport det hidtil ikke har været muligt at gennemføre tilfredsstillende.

Der stilles derfor Krav om en mere omfattende og spredt Kuludvinding, Udnyttelse af nye Oliefelter, udvidet Tørvefremstilling, Udnyttelse af Naturgas, Koksgas og Gas fra Højovne, Anlæg af nye, navnlig mindre og middelstore Elektricitetsværker etc.

Forbudet mod Bygning af nye Fabriker i Moskva og Leningrad skal gennemføres og udvides til ogsaa at omfatte Byer som Kiew, Charkov, Rostov ved Don, Gorki (Nishni Novgorod) og Sverdlovsk. Derimod tilsigtes en betydelig industriel Udvikling i Egnen mellem Ural og Volga og i asiatisk Rusland, ikke mindst i det fjerne Østen og Turkestan, hvorved der ogsaa skal tages passende Hensyn til Udvikling af de nationale Republiker.

Arbejdet paa Bygning af 3 Fabriker til Fremstilling af svære Maskiner, en Fabrik for Fræsere i Gorki, en for automatiske Værktøjsmaskiner i Kiev skal afsluttes. Fabriker af Mel-

---

bund til en fælles faglig Centralorganisation. American Federation of Labor har dog forkastet dette Forslag, som den ikke mener er egnet til en virkelig tilfredsstillende Løsning, ligesom man ønsker at bevare den egen Organisation.

Det synes saaledes ikke, som om det i denne Omgang vil lykkes at genoprette Fagbevægelsens Enhed i U. S. A., men Præsidentens Henvendelse og mange tilsvarende Bestræbelser fra anden Side viser, at der er stærke Kræfter i Gang for at tilvejebringe en almindelig faglig Samling.

lemstørrelse til Fremstilling af Slibemaskiner, Tandhjulsfræsere, Høvlemaskiner, Karruseldrejebænke, Boremaskiner, automatiske Værktøjsmaskiner og Smedepresser skal sættes i Gang. 5 Fabriker for Bygning af Turbiner med tilsvarende Værker for Kedelanlæg skal bygges og sættes i Gang. Automobilfabrikerne i Moskva og Gorki skal udføres og en ny Fabrik for Smaaautomobiler anlægges.

Det store Kujbyschev-Vandkraftanlæg, der skal præstere 3,4 Millioner Kilowatt og samtidig løse Afvandingsproblemet i Egnene Øst for Volga og fremme Sejlbarheden paa Volga og Kama, skal udføres. Talrige mindre Vandkraftværker skal anlægges eller færdiggøres. 91 lokale Elektricitets- og Varmeværker skal anlægges.

Russerne kalder den nye Plan for en kemisk Plan, og den kemiske Industris Anlæg skal stærkt udvikles. Saaledes anlægges nye Fabriker for Kunstgødning, Soda og Svovlsyre, 13 Værker til Fremstilling af syntetisk Kautsjuk, 14 Automobilringe-Fabriker etc.

Der planlægges endvidere Anlæg af nye Cementfabriker til en samlet Produktion af 4,4 Millioner Tons, af adskillige Slagterier, Sukkerfabriker, Spritfabriker og Oliemøller.

I Planen fremhæves Betydningen af at højne Varernes Kvalitet. Man har i Udlandet ofte hævdet, at Russerne overvejende har fæstnet sig ved Kvantiteten og taget mindre Hensyn til Varernes Beskaffenhed. Dette turde stort set være rigtig, og den nye Plan vil nu raade Bod herpaa.

Lønbevægelser og Konflikter

Træindustriarbejdere.

Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger har i Viby oprettet en ny Pakkassefabrik, hvor alt Arbejde vedrørende Fremstilling af Emballage er blevet samlet, medens Samlingen af Kasser tidligere er blevet udført paa Fabrikens enkelte Afdelinger og derfor blev afregnet i Henhold til den med Dansk Arbejdsmandsforbund gældende Overenskomst.

Da de paagældende Arbejdere efter Grænseudvalgets Kendelse i Sagen fra Korsør Glasværk var blevet overflyttet fra D. A. F. til Træindustriarbejderforbundet, krævede dette Forbund sin med Fællesforeningen gældende Overenskomst respekteret.

Paa Mødet opnaaedes Enighed om, at Lønnen for de paagældende Arbejdere forhøjes med 1 Kr. ugentlig fra 1. Januar d. A. og fra 1. Oktober med yderligere Tillæg af 80 Øre pr. Uge.

2 Arbejdere, som havde en endnu større Forskel, opnaar Halvdelen af Forskellen fra 1. Januar og den anden Halvdel fra 1. Oktober d. A. — Samtlige Arbejdere bliver da efter denne Dato afregnet helt og fuldt efter Træindustriarbejderforbundets Overenskomst.

Tømrere.

Den 13. Januar afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen i Anledning af en Klage fra Dansk Tømrerforbund over, at *Tømrermester Svend H. Zeltner* ikke overholder Forligsmandsforslaget af 23. Marts 1938 ved ikke at ville betale 5,6% til alle personlige Timelønninger.

Mødet endte uden Resultat, og Arbejdernes Repræsentanter forbeholdt sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2502.

Smede- og Maskinarbejdere hos Installatør Vilh. Christensen, Randers.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 11. Januar 1939 i Sag Nr. 2502: De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund mod Dansk Arbejdsgiverforening for Centralforeningen for Blikkenslager- og Kobbersmedemestre i Jylland og denne Forenings Medlem Installatør Vilhelm Christensen, Randers.

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund for Dansk Smede- og Maskinarbejder-Forbund under Paaberaabelse af Septemberforliget Pkt. 5, jfr. Pkt. 4, indklaget Dansk Arbejdsgiverforening for Centralforeningen for Blikkenslager- og Kobbersmedemestre i Jylland og denne Forenings Medlem Installatør Vilh. Christensen, Randers, i Anledning af, at sidstnævnte i sin Virksomhed har Maskinist Einar Rasmussen ansat som Arbejdsleder i Henhold til en Kontrakt af 11. December 1934, hvorefter det er Rasmussen forbudt, saalænge han beholder denne Stilling, at tilslutte sig andre faglige Organisationer end Organisationer af ligestillede Funktionærer. Klagerne paastaar denne Bestemmelse kendt ugyldig, medens de Indklagede paastaar Frifindelse.

Klagerne gør gældende, at Indklagede Christensens Forretning er af saa ringe Omfang, at der ikke er Anvendelse for nogen Arbejdsleder, hvorfor Rasmussen i Virkeligheden er at opfatte som en almindelig Arbejder og ogsaa i vidt Omfang deltager som saadan i det almindelige Timelønsarbejde og bl. a. har Telefon til sit Hjem for at kunne udføre den Service, der forekommer i Firmaet, særlig efter normal Ar-

bejdstids Ophør. Firmaer af lignende Størrelse har ikke nogen saadan Arbejdsleder, højst en Overmontør, der er Medlem af Fagforeningen.

De Indklagede anfører, at Indklagede Christensen, — der er Blikkenslager og aut. Gas- og Vandmester — fortrinsvis befatter sig med Centralvarme-Installation og Sanitetsanlæg, og selv har sin Dag fuldt optaget af Kontorarbejde og Arbejde af teknisk Art, idet han selv besørger Udarbejdelse af de for Forretningen nødvendige og meget talrige Tilbud og hertil hørende Beregninger. Han har antaget Rasmussen, der har Maskinisteksamen, til i sit Sted at føre det fulde Tilsyn med samtlige Arbejdere, overensstemmende med Kontrakten at modtage de indkommende Ordrer, fordele Arbejdet, modtage dette, kontrollere det og foretage Opmaalinger sammen med Montørerne, endvidere føre Arbejdsregnskabet, saavelsom paa egen Haand at antage og afskedige Arbejderne og gøre Indkøb af alle Materialer og endvidere forhandle med Kunderne. Rasmussen har en fast Løn af 5100 Kr. foruden nogen Tantieme og 3 Maaneders Opsigelse. Da der er Tale om Udearbejde, medtager Tilsynet med Arbejdets Udførelse en ikke ringe Tid. Christensen selv er ikke Fagmand med Hensyn til Rørarbejde, hvilket Rasmussen derimod er fuldt fortrolig med.

Indklagede Christensen har forklaret i Overensstemmelse med det anførte og anser den af ham indførte Driftsmaade for nødvendig efter hans Forhold, idet hans Forretning er afhængig af, at han selv kan ofre den fornødne Tid paa sine tekniske Udarbejdelser, hvorved han kan komme den efter hans Mening rette Tilbudssum saa nær som muligt og spare betydelige Udgifter til anden teknisk Hjælp, men dette kræver, at han til Varetagelse af Forretningens øvrige Sider har en uafhængig Mand, der kan gennemføre den beskrevne kontrollerende Virksomhed.

Maskinist Rasmussen har, saavidt det anførte vedrører ham, givet tilsvarende Forklaring. Han hævder, at langt over Halvdelen af hans Tid medgaar til hans arbejdskontrollerende Virksomhed. Naar der er en 8—10 Mand i Arbejde, kan han ikke bestille andet. Naar der derimod er faa beskæftigede, kan han paatage sig andet Arbejde. Han deltager aldrig i nogen Akkord. Beskæftigelsen er i høj Grad sæsonbestemt, nogle Maaneder oppe paa en 12—15 Mand, i andre Perioder nede paa ganske faa Mand, i Oktober Kvartal 1938 6—7 Mand.

Christensen har oplyst, at han i Midten af 1938 har erhvervet en Værkstedsbygning i Nærheden af sit nuværende Værksted, hvilket sidste bibeholdes. Han har hidtil anvendt ca. 25000 Kr. herpaa, og Bygningen er under Indretning og er beregnet paa en stadig Fabrikation, hvorved hans Virksomheds stærke Sæsonpræg i Henseende til Beskæftigelse i hvert Fald delvis skulde hæves. Anskaffelsen af nogle fra Udlandet nødvendige Maskiner har som Følge af Valutavanskeligheder trukket Fuldførelsen i Langdrag.

Han har i sin almindelige Forretning betydelige Ordrer for det kommende Aar og mener for en stor Del af dette at maatte regne med en Beskæftigelse af 12—15 Mand. Naar Værkstedsbygningen er færdig, skal den ligeledes lægges ind under Rasmussen.

Den af Christensen paaberaabte Interesse i under Perioder med større Beskæftigelse at have en Arbejdsleder af den her nævnte Art, findes ikke at kunne forkastes. Selv om Perioderne med lav Beskæftigelse maa antages at være ret langvarige, findes det, som Forholdene nu foreligger, ikke tilstrækkeligt motiveret at gøre Indgreb i den bestaaende Ordning, der har været opretholdt fra December 1934, uden at forskellige Tilløb til en Paatale er blevet gennemført, før under denne (i Maj 1938 paabegyndte) Sag.

De Indklagede vil herefter være at frifinde for Klagernes Paastand.

Sagens Omkostninger findes at burde udredes med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse:

Indklagede, Dansk Arbejdsgiverforening for Centralforeningen for Blikkenslager- og Kobbersmedemestre i Jylland og denne Forenings Medlem Installatør Vilh. Christensen, Randers, bør for Tiltale af Klagerne, De samvirkende Fagforbund for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales med Halvdelen af Klagerne og Halvdelen af de Indklagede.

Sag Nr. 2597.

Elektrikere hos A/S Bruun & Sørensen, Aarhus.

Udskrift af Den faste Voldgifts Kendelse af 1. Marts 1939 i Sag Nr. 2597: De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Elektrikerforbund og dets Aarhus Afdeling mod Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien og dennes Medlem A/S Bruun & Sørensen, Aarhus.

En hos A/S Bruun & Sørensen, Aarhus, beskæftiget Elektriker C. Iversen rejste den 9. Juli 1938 overfor Selskabet Krav om at faa Timelønnen forhøjet paa et Kranarbejde i Hirtshals, men blev afvist. Den 14. s. M. — Arbejdet paabegyndtes den 11. s. M. — begærede Forbundets Aarhus Afdeling paa hans Foranledning Forbundets Medvirken til en Mægling med Selskabet angaaende det rejste Krav, og den 26. s. M. fremsendte Forbundet til Sammenslutningen Begæring om Afholdelse af Mæglingsmøde, der afholdtes den 2. August, hvor man enedes om følgende:

»Sagen diskuteredes, og man enedes om, at Arbejdet udføres paa Akkord; om Priserne herpaa optages lokal Forhandling.

Skulde der ikke opnaas Enighed, videre-behandles Sagen ved et nyt Mæglingsmøde.«

Ved Mæglingsmødet tilsigtede man at fremskaffe Akkordpriser, der vilde give en Timefortjeneste paa 170—190 Øre (den paagældende Timeløn var 143 Øre). Det paagældende Arbejde var imidlertid færdigt den 28. Juli, og den 17. August meddelte Sammenslutningen Forbundet, at man paa Mæglingsmødet var blevet enige under forkerte Forudsætninger, idet det havde vist sig, at det Arbejde, man drøftede ved Mæglingsmødet, allerede var afsluttet. Videre meddelte man, at Selskabet nu tilbød en Timeløn af 170 Øre for et Kranarbejde i København mod, at Fagforeningen frafaldt Kravet for den første Krans Vedkommende. Den 12. August var der mellem Selskabet og O. Iversen og dennes Broder E. B. Iversen truffet Aftale om Udførelsen af Arbejdet i København under Forbehold af Fagforeningens Godkendelse, hvilket Forbehold blev taget af E. B. Iversen. Den 24. August tilskrev Forbundet Sammenslutningen, at man ikke kunde gaa med til at annullere Mæglingsresultatet, men at Forbundet var parat til at deltage i en ny Mægling. Samme Dag krævede Afdelingsformanden i Aarhus overfor Selskabet bl. a., at Arbejdet i København skulde opmaales i Akkord, og at der skulde efterbetales 40 Kr. for Kranarbejdet i Hirtshals. De to Montører kom ikke afsted som planlagt den 25. August, og Selskabet mistede det paagældende Arbejde, hvorved det skal være gaaet glip af en Fortjeneste paa 500 Kr. Grunden til, at Arbejdet ikke blev til noget, er ikke klart oplyst; fra Indklagedes Side hævdes det, at Fagforeningen havde forbudt de to Montører at rejse, da Selskabet ikke vilde gaa ind paa de af Afdelingsformanden stillede Krav, og at dette var Grunden til, at Selskabet mistede Arbejdet; fra Klagernes Side gøres det gældende, at det skyldes Sammenslutningens Indgriben, at Selskabet ikke vilde gaa med til Akkordbetaling for Kranarbejdet i København. De to Montører gik ledige, til de blev genantaget af Selskabet henholdsvis d. 5. og 9. September.

De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Elektrikerforbund og dets Aarhus Afdeling indklager under denne Sag Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien og dennes Medlem A/S Bruun & Sørensen, Aarhus, med Paastand om, at Selskabet kendes pligtig til at overholde Aftalen ved Mæglingsmødet og kendes skyldig i uberettiget Afskedigelse samt Indklagede idømt en alvorlig Bod. Klagerne gør til Støtte herfor gældende, at det maa være ligegyldigt, om Arbejdet allerede var færdigt, da Mæglingen fandt Sted, og at Selskabet ikke burde have afskediget Montørerne.

Indklagede har paastaaet Frifindelse under Henvisning til, at man ikke efter Fuldendelsen af Kranarbejdet i Hirtshals har kunnet fastsætte nogen Akkordpris paa dette Arbejde — der kunde højst være Tale om Fastsættelse af en Ekstrabetaling — og at det er Fagforeningen, der ved sin uberettigede Indgriben har været Aarsag til, at de to Montører kom til at gaa ledige de faa Dage.

Indklagede har derhos kontraindklaget Klagerne for ulovlig Indblanding i Lønaftalen for de enkelte Arbejdere og nedlagt Paastand om, at Klagerne herfor idømmes en Bod, medens Klagerne paastaar Frifindelse, idet de henviser til, at Stridsspørgsmaalet var indbragt for Organisationerne.

Foreløbig bemærkes, at der ikke i det oplyste ses at foreligge Holdepunkt for den Antagelse, at de to Montører skulde være blevet afskediget af anden Grund end Arbejdsmangel.

Da der paa Mæglingsmødet den 2. August mellem Organisationerne er truffet Aftale om et Arbejdes Udførelse paa Akkord og derved tilsigtet en Forhøjelse af Timefortjenesten, har den enkelte Arbejder ikke kunnet gøre Aftalen illusorisk ved at give Afkald herpaa, hvorfor Forbundsafdelingen maa siges at have haft Føje til at forlange et saadant Afkald tilsidesat. Selskabets og Sammenslutningens Holdning i Spørgsmaalet, om et lignende Arbejde i København skulde udføres paa Akkord m. m., maa paa Baggrund af Vedtagelsen den 2. August have givet Forbundet yderligere Anledning til at støtte sine Medlemmer i Gennemførelsen af Kravet vedrørende Kranarbejdet i Hirtshals, saaledes at Fagforeningens Indgriben findes at have været berettiget. Som Følge af det anførte vil der være at give Klagerne Medhold i deres Frifindelsespaastand for Kontraklagens Vedkommende og i deres Paastand om, at Selskabet kendes pligtig til at overholde Aftalen ved Mæglingsmødet, saaledes at der altsaa, for saa vidt der ikke ved lokal Forhandling opnaas Enighed, afholdes nyt Mæglingsmøde angaaende Betalingen for Kranarbejdet i Hirtshals.

Efter Omstændighederne skønnes der ikke at være Grund til at paalægge Selskabet nogen Bod.

Sagens Omkostninger findes de Indklagede at burde betale med 300 Kr.

Kendelse:

A/S Bruun & Sørensen, Aarhus, er pligtig at overholde den paa Mæglingsmøde den 2. August 1938 indgaaede Aftale.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

REDAKTØR: KNUD V. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Alle 12, 2. S., København V. .·. Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 18 * KØBENHAVN DEN 1. APRIL 1939 * 35. AARGANG

Arbejdstidsspørgsmaalet.

Lovgivningsmagtens Indgreb til Forhindring af den truende Typografstrejke i København er fra visse Sider betegnet som en Stillingtagen imod en Forkortelse af Arbejdstiden. Man paastaar, at Regeringen og Rigsdagen har beskaaret Typograferne og deres Organisations Aktionsfrihed for at forhindre Gennemførelsen af Kravet om en 45 Timers Arbejdsuge.

Vi har her i Bladet allerede henvist til, at Lovgivningsmagtens seneste Indgreb nærmest maa betragtes som en taktisk, men ikke som en principiel Foranstaltning. Vi lever i en Tid, hvor meget staar paa Spil for Arbejderbevægelsen, og selv om vi ikke her i Landet har Grund til at føle os truet, saa bør vi dog med Henblik paa det kommende Valg og de forestaaende vigtige Afgørelser undlade alt, som af vore politiske Modstandere kan benyttes som Argument mod Socialdemokratiet og dermed ogsaa mod Fagbevægelsen. Saafremt Strejken var blevet til Virkelighed og havde standset den borgerlige Presse i Hovedstaden samt vanskeliggjort Trykning af Valgmateriale og lign., vilde alle Modstandere af Demokrati og Folkefrihed have faaet et højst velkomment Argument i deres hensynsløse og demagogiske Agitation imod »Demokratiets Evneløshed og Uorden« og imod »det herskende Fagforeningsvælde«. Ved sit Indgreb forpurrede Regeringen denne Mulighed for at udnytte en faglig Konfliktsituation i den politiske Agitation.

Med sit Indgreb i den truende Konflikt har Lovgivningsmagten dog ingenlunde taget Stilling til selve Spørgsmaalet om Arbejdstidens Forkortelse som Helhed. Dette er et langt større og vidtrækkende Problem, som fremdeles har de danske Arbejderorganisationers fulde Opmærksomhed, men som kræver en særlig Behandling og ikke har nogen Forbindelse med det her omtalte Statsindgreb.

— — —

Kravet om en Forkortelse af Arbejdstiden til 40 Timer ugentlig rejstes for første Gang i 1931 paa den faglige Internationales Repræsentantskabsmøde i Madrid. Hvis den økonomiske og politiske Udvikling Verden over var foregaaet som dengang antaget, er der ingen Tvivl om, at vi nu vilde være godt paa Vej til at faa dette Krav virkeliggjort.

Fra Kravet om 8 Timers Arbejdsdagen rejstes i 1889 og til dets almindelige Gennemførelse i 1919 hengik der 30 Aar, mens Kravet om 40 Timers Ugen som sagt kun er 8 Aar gammelt. Nu om Stunder foregaar Udviklingen imidlertid i et langt hurtigere Tempo, og der vilde ogsaa have været opnaaet gode og varige Resultater med Hensyn til Forkortelse af Arbejdstiden, saafremt ikke Diktaturstaternes økonomiske Politik og magtpolitiske Bestræbelser havde standset den socialpolitiske Udvikling og medført en betydelig Forringelse af Arbejdernes økonomiske og sociale Forhold i disse Lande, hvad der har tvunget de andre Lande til at øve en vis Tilbageholdenhed. Det skyldes navnlig Modstanden fra visse Regeringers Side, at det ikke i Genève har været mulig at tilvejebringe Enig-

hed om en international Ordning af Arbejdstidsspørgsmaalet, men trods dette var 40 Timers Ugen allerede helt eller delvis indført i nogle Lande, og der var Udsigt til, at andre Lande vilde følge dette Eksempel. Den vanvittige Kaprustning og de sidste Aars bestandige politiske Højspænding, der hvert Øjeblik truer med at udløse sig i en ny Verdenskrig, har imidlertid bevirket, at Udviklingen paa Arbejdstidsomraadet nu synes at bevæge sig i tilbagegaaende Retning. Diktaturstaterne har lagt for med en næsten ubegrænset Forlængelse af Arbejdstiden, og nu er ogsaa Frankrig, som i 1936 indførte 40 Timers Ugen, tvungen ind paa samme Vej, og Kaprustningen vil maaske ogsaa tvinge andre Lande til at gøre det samme. Oprustning og Krigsforberedelser forarmer ikke blot de enkelte Stater, men medfører tillige en Sænkning af den arbejdende Befolknings Levevilkaar og en Forringelse af dens sociale Rettigheder. Det meddeles da ogsaa nu fra Genève, at den internationale Arbejdsorganisation med Henblik paa denne Udvikling har besluttet foreløbig at opgive sit Arbejde for en international Forkortelse af Arbejdstiden.

Det er nødvendigt at tage Hensyn til alle disse Forhold ved Bedømmelsen af de danske Arbejderorganisationers Indsats i Arbejdstidsspørgsmaalet. Danmark har hidtil haft den Lykke at kunne holde sig udenfor de politiske Forviklinger, det har ikke været tvungen til at anvende uhyre Beløb til Rustningsformaal, og det har derfor været i Stand til ikke blot at bevare, men yderligere forbedre den brede Befolknings Levevilkaar. Vort Land er imidlertid ikke en fredet Ø, hvor Udviklingen kan foregaa upaavirket af alle Foreteelser i Udlandet, og det er selvfølgelig nødvendigt, at Udviklingen herhjemme i nogen Grad tilpasses efter Tilstanden i andre Lande. Vi har derfor ikke været i Stand til at indføre 40 Timers Arbejdsugen, men de danske Arbejderorganisationer har heller ikke tabt dette Maal af Syne, og de har paa forskellig Maade søgt at gennemføre en kortere Arbejdstid. Loven om Forbud mod Overarbejde skal forhindre en Forlængelse af Arbejdstiden gennem systematisk Overarbejde, og Ferieloven betyder en Forkortelse af Arbejdstiden med 2 Timer ugentlig. Videre Skridt ad samme Vej er bebudet af Statsminister Stauning i hans Tale paa Rigsdagen den 8. Marts, hvori han efter en Omtale af Regeringens Beskæftigelsespolitik udtrykkeligt understregede, at »vi foruden at fortsætte den intensive Beskæftigelsespolitik ogsaa maa overveje, om endnu flere Foranstaltninger kan og bør iværksættes, og navnlig om Arbejdstidsnedsættelser i nogle Fag, særlig maaske i større mekaniserede Fag, er en af Vejene frem«. Denne Udtalelse viser, at man overvejer en yderligere Arbejdstidsforkortelse som et Middel til Bekæmpelse af Arbejdsløsheden, og den er et Bevis for, at det ikke er Hensigten at bremse Fagforeningernes Bestræbelser for en kortere Arbejdstid.

En Sejr for Socialdemokratiet ved det kommende Valg vil skabe Mulighed for en Fortsættelse af den hidtil førte Politik, og det vil herved navnlig være nødvendigt at sætte ind paa de Steder, hvor Arbejdstiden endnu ligger over 48 Timer ugentlig. Dersom dansk Arbejderbevægelse bevarer sin nuværende politiske Indflydelse vil det trods Tidens Storme være muligt at gøre videre Fremskridt, ogsaa paa Arbejdstidsomraadet, og det er derfor enhver Arbejders Pligt at bidrage hertil ved at give Socialdemokratiet sin Stemme.

Et 25 Aars Jubilæum.

Hans Jacobsen

Den 1. April for 25 Aar siden valgtes nuværende Hovedkasserer i De samvirkende Fagforbund, *Hans Jacobsen*, til Sekretær i Dansk Skræderforbund, og han kan saaledes i Aar fejre sit 25 Aars Jubilæum som fastlønnet faglig Tillidsmand.

Jacobsen begyndte sin faglige Løbebane i Aarhus, hvor han stiftede Bo efter nogle Vandreaar i Udlandet. Han blev hurtig interesseret og aktiv Deltager i Organisationsarbejdet, først og fremmest indenfor Skrædernes Fagforening i Aarhus, hvis Formand han var fra 1905 til 1914. Desuden beklædte han adskillige andre Tillidshverv i denne By.

I 1914 valgtes Hans Jacobsen, der fra 1910 havde været Medlem af Dansk Skræderforbunds Hovedbestyrelse, til Sekretær i Forbundet og flyttede dermed til København. I 1919 overtog han Stillingen som Sekretær i De samvirkende Fagforbund, og efter i et Aar at have beklædt Næstformandspladsen, valgtes han i 1929 til sin nuværende Stilling som den faglige Centralorganisations Hovedkasserer.

I Aarenes Løb har Jacobsen faaet overdraget en lang Række Tillidsherv indenfor Arbejderbevægelsen, og paa alle disse Pladser har han øvet en højst paaskønnet og betydningsfuld Gerning. Han trænger sig ikke frem og tager kun Ordet, naar han anser det for nødvendigt, men hans Ord har altid Vægt og paahøres med Interesse, fordi han forstaar at trænge ind til Sagens Kærne og bedømme en given Situation.

Det er ikke her Hensigten at give en udtømmende Fremstilling af Hans Jacobsens Indsats, som maaske ikke træder saa stærkt frem i Offentligheden, men ikke desto mindre er af overordentlig stor Værdi for de Arbejdere, hvis Sag og Interesser han varetager. Jacobsen er jo endnu stadig aktiv i dansk Fagbevægelse og i fuldt Vigør, og vi skal derfor indskrænke os til at ønske ham til Lykke med de 25 Aar og udtale de bedste Ønsker for Fremtiden.

Overenskomstsituationen

Dette Aars Overenskomstsituation kan nu i det store og hele betragtes som afsluttet. Efter at alle Overenskomster med Organisationer og Enkeltvirksomheder under Arbejdsgiverforeningen var bragt i Orden, er det efterhaanden ogsaa lykkedes at opnaa Enighed om Betingelserne for Fornyelse af Overenskomsterne med de udenfor Arbejdsgiverforeningen staaende Arbejdsgiverorganisationer.

Tjenerforbundet har ved Urafstemning med stort Flertal — 1598 Ja mod 251 Nej-Stemmer — vedtaget Forslaget til Overenskomst med Korporationen af Restauratører i København og Omegn, Frederiksberg Beværterforening og de øvrige fem københavnske Restauratørforeninger. Alle disse Arbejdsgiverorganisationer har ligeledes vedtaget Overenskomsten, der omfatter 3900 Medlemmer af Tjenerforbundet og gælder for 2 Aar til 1. April 1941.

I Provinsen har Tjenerforbundet faaet sine Overenskomster i Orden i de fleste Byer. Der mangler endnu 2 Byer, Vejle og Randers, og Forbundet har i begge Tilfælde sendt Strejkevarsel, men der er endnu Haab om en fredelig Ordning.

Forbundet for faglært Køkkenpersonale har ligeledes ved Afstemning blandt Medlemmerne med stort Flertal vedtaget Overenskomsten for Storkøbenhavn, omfattende 800 af Forbundets Medlemmer, saaledes at Arbejdsfreden ogsaa her er sikret for 2 Aar. Derimod er Forbundets Overenskomst med Foreningen af Restauratører under De danske Statsbaners Søfartsafdeling (Færgeoverfarterne) endnu ikke i Orden. Forhandlingerne er afbrudt, men vil nu blive genoptaget, eventuelt under De samvirkende Fagforbunds Medvirken.

Dansk Hatte- og Buntmagerforbunds Forhandlinger med Hue- og Kasketmagermestrenes og Fabrikanternes Organisationer er fortsat under De samvirkende Fagforbunds Medvirken, hvorved der opnaaedes Enighed om et Forslag, som de paagældende Organisationer skal have taget Stilling til inden 1. April. Overenskomsten omfatter 350 af Forbundets Medlemmer.

Det eneste Overenskomstomraade, hvor der endnu ikke er opnaaet noget Resultat, er *Dansk Mejeristforbunds* Overenskomster, omfattende samtlige Forbundets Medlemmer og godt 1200 Landmejerier. Forhandlingerne mellem Forbundet og Mejeriernes Arbejdsgiverforening blev den 23. Marts afbrudt uden Resultat. De samvirkende Fagforbund har derefter henvendt sig til de modstaaende Parter med Henstilling om at genoptage Forhandlingerne under Medvirken af D. s. F. Denne Henstilling er imødekommet af begge Parter og Forhandlingsmøde fastsat til den 30. Marts. Det drejer sig her om Overenskomster, der er afsluttet i 1937 for 2 Aar og udløber 1. April. Strejkevarsel er dog endnu ikke afsendt.

Kvinderne i Industrien.

Efter Erhvervstællingen 1935 udgjorde Antallet af kvindelige Arbejdere i Haandværk og Industri 87.795 eller 26,3% af samtlige Arbejdere. Gennem Produktionsstatistiken, som dog kun omfatter Bedrifter med 6 Arbejdere eller derover, kan Forholdet mellem den kvindelige og mandlige Arbejdskraft i Industrien belyses Aar for Aar. Mens Antallet af Kvinder indenfor Produktionsstatistikens Omraade i 1930 udgjorde 36.748, var det i 1937 steget til 56.273 (hvilken Stigning dog er noget for stærk paa Grund af Udvidelse af Statistikens Omraade). I 1930 udgjorde Kvinderne 29,3% af samtlige Arbejdere, mens de i 1937 udgjorde 33,7%. Kvindernes Andel er saaledes siden 1930 steget med 4,4%. At slutte derfra og til at Kvinderne i tilsvarende Grad skulde have fortrængt Mændene, vil ikke være rigtigt. Stigningen i Kvindernes Antal kan nemlig dels skyldes, at Beskæftigelsen i Kvindeindustrierne er vokset stærkere end i de øvrige Industrier, dels at der indenfor de enkelte Industrier har været en Stigning i det procentvise Antal Kvinder. En foretagen Beregning har vist, at af den ovennævnte Stigning 1930—37 i Kvindernes Antal, 19.500, skyldes 17.200 at de Industrier, hvor Kvinderne fortrinsvis er beskæftigede, er vokset stærkere end Mandsindustrierne. Kun 12% af Stigningen, 2.300, skyldes, at Kvinderne indenfor de enkelte Industrier har overtaget Arbejde, der tidligere udførtes af Mænd. I de Industrier, hvor Kvinderne betyder mest, har der kun fundet en ringe Forskydning Sted i deres procentvise Andel i Perioden fra 1930—37; i Tekstilindustrien og Konfektionsindustrien er der saaledes næsten ingen Forskydning sket.

Den kendte Tale om, at Kvinderne har erobret Arbejdet fra Mændene indenfor Industrien, har saaledes ingen Rod i Virkeligheden. At Kvindernes Arbejdsløshedsprocent er mindre end Mændenes (i 1938 15,1% mod 22,5% for Mændene) skyldes for det første, at de fleste Fag, hvori et større Antal Kvinder er beskæftiget, i 1938 havde lavere Arbejdsløshed end Gennemsnittet, som jo bliver trukket op af Arbejdsmændenes store Arbejdsløshed. Kun hos Skotøjarbejderne var der større Arbejdsløshed end Gennemsnittet, og kvindelig Arbejderforbund havde samme Arbejdsløshedsprocent som Gennemsnittet for alle Kasser. En anden Aarsag til, at Arbejdsløshedsprocenten for alle Kvinder er lavere, er, at Kvindernes Arbejdsløshed er mindre end Mændenes i de unge Aldre, særlig i Alderen 18—25 Aar, i hvilken Alder der netop findes relativt mange flere Kvinder end Mænd, saaledes at den samlede Procent derved formindskes ekstra.

(Efter »Økonomisk Oversigt«.)

Rundskue

TEKSTILARBEJDERNES FERIEORDNING. Indenfor Tekstilarbejderforbundet var der opstaaet Strid blandt Medlemmerne angaaende den før Ferielovens Gennemførelse indførte Ferieordning. Denne gaar ud paa, at alle Feriepenge kommer i een Pulje og fordeles mellem Arbejderne i Forhold til det Antal Dage, hver enkelt har været beskæftiget, men uden Hensyn til Fortjenestens Størrelse, saaledes at Feriegodtgørelsen er ens for saavel højt- som lavtlønnede Arbejdere indenfor samme Gruppe.

Efter Ferielovens Gennemførelse har en Del Medlemmer ment, at denne Ferieordning burde ændres i Overensstemmelse med Loven, der bestemmer, at enhver Arbejder skal have Feriepenge svarende til 4 pCt. af sin fortjente Aarsløn. De ansaa den frivillige Ordning for uretfærdig overfor de højere lønnede Arbejdere og truede med Sagsanlæg for at faa den lovfæstede Ordning gennemført.

Som Følge deraf turde Socialministeren ikke godkende den frivillige Ferieordning, saaledes som ønsket af Forbundsledelsen, forinden der var foretaget en Afstemning blandt Medlemmerne.

Resultatet af den deretter foretagne Urafstemning var, at der for den gamle Ferieordning blev afgivet 8854 Ja-Stemmer imod 3489 Nej. 214 Stemmesedler var blanke eller ugyldige. Af Forbundets 13.573 stemmeberettigede Medlemmer deltog 12.557 i Afstemningen, saaledes at 25,5 pCt. har stemt for en Ændring af Ferieordningen i Overensstemmelse med Loven. Herefter maa man regne med, at den frivillige Ferieordning vil blive godkendt af Socialministeren.

DANMARKS INDUSTRIEKSPORT. Dansk Industrieksport kunde i 1938 notere en mindre Fremgang i Forhold til det foregaaende Aar, idet dens Værdi steg fra 395 til 410 Mill. Kr. mod 313 Mill. Kr. i 1936. Industrieksportens Værdi svarede saaledes til 26 pCt. af Landets samlede Eksport. De Industrigrene, der særlig havde Fremgang, var Skibsværfterne, hvis Eksport steg fra ca. 45 Mill. Kr. i 1937 til 68,5 Mill. Kr. i 1938, og ogsaa for Dieselmotorer blev Fremgangen betydelig med en Stigning fra 5,8 til 17,5 Mill. Kr. Desuden steg Eksporten af en Række andre Industriprodukter, mens den opretholdtes for andre Varers Vedkommende. Enkelte Industrier opviste Nedgang, og den mest følelige Tilbagegang fandt Sted for vegetabilske Olier.

Tidsskrift for Industri, hvorfra vi gengiver ovenstaaende Oplysninger, slutter sine Betragtninger over

dansk Industris Eksportmuligheder med følgende Bemærkninger:

»Skønt det maa erkendes, at der gennem vor Tids Handelsaftalesystem paa en Række Omraader ydes Industrien en værdifuld Bistand til Gennemførelse af Eksporten, kan man ikke se bort fra, at vort Lands Handelspolitik paa afgørende Punkter er stærkt præget af Hensynet til andre Erhvervs Interesser, og at mange Muligheder for lønnende Industrieksport derved gaar tabt — bortset fra, at dansk Industri samtidig paa Hjemmemarkedet maa se sine Afsætningsmuligheder kunstigt begrænset af samme Aarsager.«

ET 40 AARS JUBILÆUM. Den 20. Marts havde Dansk Kommunalarbejderforbund bestaaet i 40 Aar. Forbundet blev stiftet som en rent københavnsk Organisation, og først i 1920 udvidedes Organisationsrammerne til Provinsen. Det anerkendtes i 1924 som Landsforbund af De samvirkende Fagforbund, men største Parten af Medlemmerne er fremdeles hjemmehørende i Hovedstadskommunerne, idet ikke mindre end 10.662 af Forbundets ialt 12.634 Medlemmer tilhører de 12 Afdelinger i Storkøbenhavn. I Provinsen findes 42 Afdelinger, hvoraf nogle har Klubber i nærliggende mindre Byer.

Forbundet, der i 1901 blev indmeldt i De samvirkende Fagforbund, fejrede Mindedagen i Stilhed.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Produktionsindeks for Industrien er for Februar Maaned uforandret 110 mod 105 for Februar 1938. Tallene for de enkelte Industrigrupper opviser ikke større Forskydninger, og kun Næringsmiddelindustrien har haft en Tilbagegang fra 112 til 111.

Beskæftigelsestallet for Industrien (det gennemsnitlige Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag er for Februar 1939 beregnet til 1.226.000 mod 1.193.000 i Januar 1939 og henholdsvis 1.197.000 og 1.154.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

DEN KOOPERATIVE BEVÆGELSE. Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger har i Aaret 1938 fordelt Varer til sine Medlemmer for 198 Millioner Kroner.

I det nævnte Beløb er indbefattet en Fabriksomsætning paa 59,6 Millioner Kroner.

I Sammenligning med Tallene for 1937 er der en Stigning paa henholdsvis 6,6 Mill. Kr. og ½ Mill. Kr.

Det bemærkes, at en samlet Emballageomsætning paa 17,4 Mill. Kr. i Modsætning til tidligere Aar ikke er medregnet som Omsætning.

Netto-Udbyttet for Aaret 1938 andrager 12,3 Mill. Kr. eller 435,000 Kr. mere end foregaaende Aar.

VAREOMSÆTNINGEN MED UDLANDET. I 1938 har Danmark udført Varer til Udlandet til en Værdi af ca. 1550 Mill. Kr. eller 18 Mill. Kr. mindre end det foregaaende Aar, mens Indførslen havde en Værdi af ca. 1640 Mill. Kr. eller 33 Mill. Kr. mindre end i 1937. Merindførslen er for 1938 ca. 90 Mill. mod 105 Mill. Kr. i det foregaaende Aar, men da Transitomsætningen har givet et Overskud paa 7 Mill. Kr., er det samlede Indførselsoverskud kun ca. 83 Mill. Kr.

Fagforeningskongres i Luxemburg.

Den faglige Landsorganisation i Luxemburg afholdt den 12. Marts sin 11. ordinære Kongres. Ligesom Landet Luxemburg er ogsaa Landsorganisationen kun lille, idet dens Medlemstal udgør ca. 15.000, men ikke desto mindre har ogsaa den sine Problemer, der kræver deres Behandling og Løsning.

Siden den sidste Kongres i 1935 har Landsorganisationens Virksomhed givet gode Resultater, navnlig paa Overenskomstomraadet. Luxemburg har en meget betydelig Sværindustri-Miner, Jernværker og Metalindustri — og de store Industrivirksomheder nægtede indtil 1936 at forhandle og afslutte kollektive Overenskomster med Fagforeningerne. Under Pres af de store Strejkebevægelser i Frankrig og Belgien maatte de dog opgive deres Modstand og imødekomme Fagforeningernes Krav paa dette Omraade, og i Aarene 1936—37 blev der ogsaa i Luxemburg oprettet kollektive Overenskomster i de fleste Fag og Industrigrene, hvorved Landsorganisationen arbejdede sammen med de kristelige Fagforeninger. I den sidste Tid kan der dog bemærkes en voksende Reaktion fra Arbejdsgivernes Side, bl. a. har Arbejdsgiverne opsagt den gældende Bestemmelse om Lønregulering efter Pristallet, som Arbejderne betragter som en stor Fordel. Det er ogsaa nu Virkningerne af Foreteelserne i Frankrig, der gør sig gældende i Luxemburg.

I 1937 skete der et Regeringskifte, hvorved 2 Repræsentanter for Arbejderpartiet fik Sæde i Regeringen. Den ene af disse var Formanden for Landsorganisationen, *P. Krier,* der overtog Posten som Arbejdsminister. Siden den Tid er der gennemført forskellige betydningsfulde sociale Reformer, bl. a. en Forhøjelse af Syge-, Ulykkes- og Arbejdsløshedsunderstøttelsen, ligesom der er bevilget betydelige Beløb til Igangsættelse af Arbejder. Endvidere er der tilvejebragt Mulighed for at erklære de mellem Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationerne indgaaede Overenskomster for bindende for samtlige Virksomheder og Arbejdere indenfor vedkommende Overenskomstomraade, hvad der er af stor Betydning i Luxemburg, hvor de talrige udenlandske Arbejdere i Grube- og Jernindustrien i Reglen er uorganiserede. Det er alle

disse Reformer, Reaktionen nu løber Storm imod.

Kongressen gav Udtryk for, at disse Angreb paa Arbejdernes Rettigheder maa afvises, og at det af Regeringen opstillede sociale Reformprogram bør gennemføres fuldt ud. Endvidere udtalte Kongressen sin Tilslutning til Regeringens Politik og tilsagde sin ubetingede Støtte til Bevarelse af Landets demokratiske Rettigheder og Friheder. Det vedtoges, at den 1. Maj i Aar skal forme sig som en Arbejdets Fest og som en Demonstration for Fagbevægelsens Krav, for Demokrati og Folkestyre og for Bevarelse af Landets 100-aarige Uafhængighed.

Sigfrid Hansson død.

En af svensk Arbejderbevægelses mest fremtrædende Mænd, Sigfrid Hansson, er den 25. Marts afgaaet ved Døden i Stockholm, kun 55 Aar gammel.

Sigfrid Hansson var i sin Ungdom Journalist ved den socialdemokratiske Presse og blev 27 Aar gammel Medlem af den svenske Rigsdags Førstekammer. I 1920 blev han Redaktør af den svenske Landsorganisations Blad »Fackföreningsrörelsen« og beklædte dette Hverv, indtil han i 1937 udnævntes til Generaldirektør for Socialstyrelsen i Sverige.

Sigfrid Hansson har ved Siden af sin Redaktørgerning været en meget flittig Forfatter og skrevet en Række Bøger. Hans største og mest bekendte Arbejder er »Arbeterrörelsen i Sverige« og »Den svenske Fackföreningsrörelsen«. Han var endvidere gennem flere Aar Leder af Landsorganisationens Skole i Brunnsvik.

Dansk Arbejderbevægelse deler de svenske Arbejderes Sorg over Tabet af denne betydelige Mand, og De samvirkende Fagforbund har givet Udtryk herfor ved at sende den svenske Landsorganisation følgende Kondolence-Telegram:

»De samvirkende Fagforbund i Danmark ønsker at tilkendegive vor Deltagelse i Anledning af det smertelige Tab, som svensk Arbejderbevægelse som Helhed har lidt ved Sigfrid Hanssons Død.

Knud V. Jensen.«

Nyt fra Udlandet

FRISØRERNES INTERNATIONALE KONGRES. Frisørernes internationale Union, der omfatter Organisationer i 8 Lande, har fornylig holdt Kongres i Stockholm. Man drøftede en Række Fag- og Organisationsspørgsmaal og besluttede bl. a. at anmode Den internationale faglige Central i Paris om at medvirke til, at Frisørsvendenes Forbund i de Lande, der endnu staar udenfor Internationalen, indmelder sig i denne.

Til Formand genvalgtes *H. M. Christensen,* Formand for Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund, og den internationale Unions Hovedsæde forbliver dermed i København.

FAGBEVÆGELSEN I AMERIKA. Der har tidligere bestaaet en hele Amerika omfattende faglig Centralorganisation, »Pan-American Federation of Labor«, hvis Virksomhed er ophørt i de senere Aar. Det er nu Meningen at søge denne Organisation genrejst. Bestyrelsen for den faglige Landsorganisation i U.S.A. har saaledes paa sit sidste Møde besluttet at indkalde et Delegeretmøde i Pan-Amerikan Federation of Labor, som afholdes i Forbindelse med det i Maj Maaned i Washington stedfindende Bestyrelsesmøde i Den internationale faglige Central. Samtidig vil ogsaa den faglige Landsorganisations Bestyrelse være samlet til Møde i Washington. Det er saaledes en Række vigtige faglige Møder, der vil blive holdt i Washington, og forhaabentlig lykkes det her at underbygge det Samarbejde mellem de fagorganiserede Arbejdere i Amerika og Europa, som allerede er tilvejebragt ved Indmeldelsen af de faglige Landsorganisationer i U.S.A., Meksiko og Argentina i Den faglige Internationale i Paris.

Det kan endnu bemærkes, at to Fagforbund i Argentina, Bygningsarbejderforbundet og Sporvejsfunktionærernes Forbund fornyligt har indmeldt sig i deres respektive internationale Fagsekretariater.

GENEVE OG 40 TIMERS UGEN. Paa den forberedende tekniske Konference i Genève, der var indkaldt af Arbejdsbureauet for at behandle Spørgsmaalet om Nedsættelse af Arbejdstiden indenfor Jernbanedriften, meddelte Arbejdsbureauets Repræsentant, at kun 7 af 25 Regeringer har udtalt sig for en almindelig Nedsættelse af Arbejdstiden i Industrien. Efter dette fandt Bureauet, at man burde foreslaa den kommende internationale Arbejdskonference i Juni Maaned at udsætte Spørgsmaalet om 40 Timers Ugen, der er opført paa Arbejdskonferencens Dagsorden. Meddelelsen maa opfattes saaledes, at Bureauet paa Grund af de store Vanskeligheder og med Henblik paa den Omstændighed, at de 3 store Industrilande, Tyskland, Italien og Japan, staar udenfor Arbejdsbureauet foreløbig vil opgive de Bestræbelser for at faa 40 Timers Ugen indført, som har foregaaet lige siden 1931.

Forinden man kan danne sig nogen endelig Mening om Tingene, er det dog nødvendigt at afvente Direktørens Beretning til og Forhandlingerne paa den kommende Arbejdskonference, der aabnes den 8. Juni.

Fagbevægelsen i Sydafrika.

I Sydafrika er Fagbevægelsen endnu svag og splittet. Der findes 2 faglige Landsorganisationer med Hovedsæde henholdsvis i Johannesburg og Kapstaden. Organisationen i Johannesburg tæller 44 tilsluttede Forbund med 43.054 Medlemmer, mens Landsorganisationen i Kapstaden omfatter 20 Organisationer med 22.550 Medlemmer. Denne Organisation optager i Modsætning til den førstnævnte ogsaa indfødte og farvede Arbejdere som Medlemmer.

I Sydafrika bestaar der store Modsætninger mellem hvide, sorte og farvede Arbejdere. I Haandsværksfagene dominerer de hvide Arbejdere, der nægter at staa i Organisation sammen med de indfødte Arbejdere, der betragtes som Løntrykkere og overvejende arbejder som ufaglærte Arbejdere, men dog er i Flertal i f. Eks. Byggeindustrien, Beklædningsindustrien og Bagerivirksomheder. Der er gjort adskillige Forsøg paa at organisere de sorte og farvede Arbejdere i særlige Fagforeninger, og for nogle Aar siden fandtes der en særlig Landsorganisation for disse Arbejdere, der talte ca. 30.000 Medlemmer og var tilsluttet Den internationale faglige Central. Denne Organisation faldt dog senere fra hinanden og de enkelte Fagforeninger opløstes. Flere Fagforeninger er nu gaaet over til at optage indfødte og farvede Arbejdere som Medlemmer, og der findes endvidere særlige Fagforeninger for disse Arbejdere, som dog i Reglen ledes af hvide Arbejdere. Ialt bestaar der 16 Organisationer af denne Art med omkring 5000 Medlemmer.

De indfødte og farvede Arbejdere beklager sig navnlig over, at deres Fagforeninger ikke er anerkendt og at de derfor heller ikke er repræsenteret indenfor de i de forskellige Fag og Industrier bestaaende Lønnævn, saaledes at disse kun bestaar af Repræsentanter for de hvide Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationer, der fastsætter Løn- og Arbejdsbetingelser for de indfødte og farvede Arbejdere, uden at disse tages med paa Raad.

Flertallet af de hvide Arbejdere modsætter sig ethvert Samarbejde og Organisationsfællesskab med de indfødte og tilvandrede farvede Arbejdere, men der findes mange hvide Arbejdere, der er af den Mening, at man i egen Interesse bør søge at organisere de indfødte og farvede Arbejdere for at hæve deres Løn, da der ellers bestaar Fare for, at de efterhaanden vil fortrænge de hvide Arbejdere fra deres Arbejdspladser. Hidtil har det dog ikke været muligt at faa almindelig Tilslutning til denne Opfattelse, der modarbejdes fra mange Sider ogsaa udenfor de hvide Arbejderes egen Kreds. Endvidere er de sorte og farvede Arbejdere ikke særlig modtagelige for den faglige Organisationstanke, og de har heller ikke vist sig særlig egnede som Organisationsledere. I mange Tilfælde er selv forholdsvis gode Organisationer brudt sammen som Følge af daarlig Ledelse og Administration.

Mellem de to Landsorganisationer er der nedsat et Fællesudvalg til Bilæggelse af opstaaende Uoverensstemmelser, og der arbejdes for Tiden for en Sammenslutning af de to Organisationer, for dermed at skabe en fælles Landsorganisation for hele Sydafrika.

Formanden for den belgiske Landsorganisation og Medlem af Den faglige Internationales Bestyrelse, C. Mertens, har fornylig foretaget en Rejse i Sydafrika som Medlem af en af det internationale Arbejdsbureau udsendt Delegation, der skulde undersøge de indfødte Arbejderes Arbejdsforhold og retslige Stilling. Han har her søgt Forbindelse med Repræsentanter for Fagbevægelsen, og ved en Konference med fremtrædende Repræsentanter for Landsorganisationen i Johannesburg drøftede man forskellige Problemer, bl. a. Stillingen til de indfødte Arbejdere som Helhed, Muligheden af at give dem Adgang til de faglige Organisationer eller Oprettelse af særlige Organisationer, deres berettigede Krav og de indfødte Arbejderes Udelukkelse fra Sociallovgivningen. I disse Forhandlinger deltog ogsaa Repræsentanter for de indfødte Arbejderes Organisationer. Der foreligger ikke noget om de herved opnaaede Resultater eller om eventuelle Beslutninger, men man tør vel formode, at Behandlingen af disse Spørgsmaal i nogen Grad har bidraget til en Klaring og bedre Forstaaelse af de forskellige Standpunkter.

STØT ARBEJDERNES KOOPERATIVE VIRKSOMHEDER OVER HELE LANDET

Arbejdsløsheden i Februar 1939

(Efter Statistiske Efterretninger).

I følge en Optælling for de Fag, som indgaar i Departementets Arbejdsløshedsstatistik, var der ved Udgangen af Februar Maaned blandt de organiserede Arbejdere i disse Fag i alt 124.539 Arbejdsløse, d. v. s. 26,8 pCt. af det samlede Antal paa i alt 465.300 organiserede Arbejdere i de paagældende Fag.

Ved Udgangen af Februar var 3.206 organiserede Arbejdere beskæftiget ved Nødhjælpsarbejde i Henhold til Lov af 13. April 1938, § 2—5, mod 2.226 ved Udgangen af Januar 1939. Fra og med 1. Juli 1938 har man paa Grund af væsentlige Ændringer i ovennævnte Lov i Sammenligning med tidligere gældende Love ophørt at medregne de ved Nødhjælpsarbejde beskæftigede under Antal Arbejdsløse.

Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenten for hver Maaned siden Januar 1934.

Samtlige Fag:	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.
Januar	29,9	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4
Februar	26,8[1])	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3
Marts		22,1	28,6	26,2	22,3	28,4
April		20,3	17,5	19,5	18,3	21,6
Maj		17,5	14,8	12,9	14,4	16,8
Juni		16,7	13,9	11,3	12,6	15,5
Juli		16,9	15,2	12,1	12,6	15,3
August		16,9	15,1	12,3	13,7	15,5
September		16,8	16,5	12,9	14,9	16,4
Oktober		18,8	19,2	16,3	17,3	18,2
November		22,7	23,5	20,0	21,7	22,3
December		31,6	34,6	30,3	31,7	30,3

[1]) Foreløbigt Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 5 Erhvervsgrupper er Antallet af Arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal Arbejdsløse pr. ultimo Februar 1939[1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Febr. 1939[1])	Jan. 1939	Febr. 1938	Jan. 1938
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1. Byggefag	6 192	40,0	43 5	41,2	43,8
2. Jernindustrien	3 549	13,7	14,5	16,0	16,6
3 Anden Industri m. v.	14 689	18,9	20,5	19,7	21,8
4. Handel	1 260	8,7	8,6	8,1	7,6
5. Arbejdsmænd	12 366	26,1	26,7	27,4	26,6
I alt	38 056	21,0	22,3	22,2	23,2
Provinsen:					
1. Byggefag	11 836	42,0	50,4	50,5	54,0
2. Jernindustrien	3 694	14,4	16,7	17,2	17,6
3. Anden Industri m. v.	12 849	18,7	21,3	19,4	22,4
4. Handel	1 258	6,6	6,4	6,9	7,0
5. Arbejdsmænd	56 846	39,9	45,2	38,8	40,3
I alt	86 483	30,4	34,8	31,2	33,1
Hele Landet	124 539	26,8	29,9	27,7	29,2

[1]) Foreløbige Tal.

Fag	Antal Arbl. pr. Jan. 1939	Arbejdsløsheds pCt. ved Udgangen af Jan. 1939	Dec. 1938	Jan. 1938	Dec. 1937
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	5 425	50,7	76,6	56,0	68,8
Hustømrere	4 892	50,0	58,7	55,8	59,8
Snedkere	4 033	37,0	45,0	37,0	43,8
Malere	5 180	62,7	62,3	61,8	62,8
Sadelmagere og Tapetserere	954	35,3	41,7	32,7	38,1
Blikkenslagere	804	30,9	35,8	38,4	38,5
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	282	21,7	36,0	17,2	32,9
Smede- og Maskinarb.	5 384	14,4	17,0	14,5	16,9
Formere	463	21,2	44,7	26,9	44,7
Elektrikere	650	16,6	14,8	21,6	15,5
Bageri- og Konditoriarb.	1 966	34,1	34,5	33,9	30,8
Sukkervare- og Chokoladearbejdere	511	25,2	48,4	22,3	47,2
Bryggeriarbejdere m. fl.	1 050	15,2	11,5	15,1	11,4
Slagteriarbejdere	2 010	22,9	24,7	24,9	22,6
Tobaksarbejdere	1 460	16,3	23,6	16,5	65,3[1])
Tekstilarbejdere	2 262	14,2	22,3	17,5	29,9
Skræddere	3 031	19,5	22,1	21,4	25,4
Hatte- og Buntmagere	218	13,6	24,2	16,2	26,9
Skotøjsarbejdere	1 223	23.4	36,3	33,2	63,7[1])
Træindustriarbejdere	1 819	28,3	49,8	25,9	42,4
Karetmagere	214	18,4	27,5	14,9	24,5
Keramikere	291	13,7	26,3	11,9	27,6
Papirindustriarbejdere	107	6,0	6,5	2,4	2,4
Bogbindere	999	19,7	21,3	22.4	24,3
Typografer	682	9,8	8,9	8,6	9,0
Sømænd	1 562	34,9	34,3	33,0	31,4
Søfyrbødere	699	29,9	28,0	26,7	28,3
Kedel- og Maskinpassere	191	8,2	8,8	7,7	8,4
Kvindeligt Arbejderforbund	4 564	24,4	29,1	27,2	29,4
Handels- og Kontormedhj.	2 278	7,5	6,6	7,6	6,7
Dansk Arbejdsmandsforb. m. v.	76 437	40,6	37,6	36,7	41,4
Murarbejdsmænd i Kbhvn.	692	46,0	71,0	55,0	65,2
Andre Fag	6 892	20,8	23,0	22,3	26,2
I alt	139 225	29,9	31,6	29,2	34,6

[1]) De høje Tal i denne Maaned skyldes, at Ledighed paa Grund af Virksomhedernes Statusopgørelse er medregnet.

Sager vedrørende Overarbejdsloven.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Bygmester Ravn, Bredsten.

Ovennævnte Bygmester har under Sagens Behandling ikke villet vedstaa at have overtraadt Overarbejdslovens Arbejdstidsbestemmelser, hvorfor vor Repræsentant i Hovedorganisationernes Udvalg har begæret Tiltale rejst.

I en Skrivelse dateret 6. Marts har § 7-Udvalget meddelt, at Bygmesteren har erkendt Lovens Overtrædelse, og at Dommeren i Vejle Købstad efter Omstændighederne har afgjort Sagen med en Advarsel, som Bygmesteren og hans uorganiserede Arbejdere har modtaget.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Aalborg Byraads Lønudvalg.

Byraadets Lønudvalg havde hævdet, at Overarbejde om Søndagen, som blev udført af nogle Kabelarbejdere, var fritaget for Afspadsering i Overensstemmelse med Lovens § 2, 4. Stk.

Dansk Arbejdsmandsforbund var imidlertid af en anden Opfattelse.

Sagen blev derfor indbragt til Afgørelse for § 7-Udvalget, som i en Skrivelse af 2. Marts har givet Forbundet Medhold, og paalagt Lønudvalget at lade det udførte Overarbejde afspadsere.

Overtrædelse/Sander Larsens Ægeksport.

Dansk Arbejdsmandsforbund har klaget over, at ovennævnte Virksomhed, paa Trods af en tidligere Advarsel, paany har overtraadt Overarbejdsloven. — Resultatet af denne Klage er blevet følgende:

»Under Henvisning til Raadets Skrivelse af 3/12 1938 vedrørende Gaardejer og Ægexportør Sander Larsen, Saxgaard, meddeles herved, at nævnte Sander Larsen inden Als Nørre og Sønder Herreders Ret den 22. December har vedtaget en Statskassen tilfaldende Bøde stor 50 Kr.«

Overtrædelse/Byrum—Hals—Vesterø Kommune.

Dansk Arbejdsmandsforbund har indbragt Klage over, at ovennævnte Kommune anvendte en længere Arbejdstid end den med Entreprenørforeningen overenskomstmæssigt fastsatte, og efter en foretagen Undersøgelse blev Klagen dokumenteret, og Dommeren i Frederikshavn har herefter afgjort Sagen paa følgende Maade:

»Politimesteren har i Skrivelse hertil af 15/2 1939 meddelt, at det i Retsmødet den 3/2 1939 af Sogneraadet ved dets Formand blev tilbudt at betale en Bøde stor 10 Kr. for hver af de ved det paagældende Arbejde beskæftigede 12 Arbejdere, og at Dommeren modtog det saaledes fremsatte Bødetilbud paa 120 Kr., saaledes at Bøden tilfalder Statskassen og erlægges inden 15 Dage.«

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund og »Plata«, Metalvarefabrik.

Paa ovennævnte Metalvarefabrik findes endnu enkelte uorganiserede efter den langvarige Strejke for nogle Aar siden. Disse stod til Raadighed for Fabriken paa den Maade, at de først arbejdede de normale 8 Timer paa Fabriken og derefter tog Arbejdet med hjem og var beskæftigede dermed om Aftenen og ogsaa Søndage. De kunde paa denne Maade opnaa at tjene dobbelt Ugeløn, men selvsagt uden Overarbejdsprocenter, og hvad der ikke var mindre vigtigt uden Afspadsering.

Saa snart Forbundet kom under Vejr med denne Fremgangsmaade, blev der fremsendt Klage til Dansk Arbejdsgiverforening, og Resultatet blev, at dette maskerede Overarbejde straks blev standset, idet Jernindustriens Sammenslutning bemærkede, at efter dens Opfattelse forelaa der ingen Omgaaelse af Overarbejdsloven, men — hvad der er Hovedsagen — man tog Klagen tilfølge.

Overtrædelse/Bagermestrene A. C. W. E. Poulsen og A. P. Larsen, Fuglebjerg.

En Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over Overtrædelse af Overarbejdsloven hos ovennævnte Bagermestre har givet følgende Resultat:

1) Bagermester Anders Peter Larsen, 2) Chauffør Carl Emil Nielsen, 3) Chauffør Jens Poul Hansen og 4) Kusk Harald Damgaard Petersen, alle boende Fuglebjerg, er ved Dom afsagt af Næstved Købstads Ret den 6/2 1939 for Overtrædelse af Overarbejdslovens § 3 idømt Bøder til Statskassen, Larsen Kr. 65,00 og hver af de øvrige Tiltalte Kr. 10,00.

Sagen er af Bagermester A. P. Larsen paaanket til højere Ret.

Dansk Funktionærforbund og Helsingør Jernskibs- og Maskinbyggeri.

Nogle uorganiserede Portnere havde paa Helsingør Skibsværft en samlet Arbejdstid, f. Eks. for Nattevagt paa 12 Timer i Døgnet. — Funktionærforbundet protesterede herimod, idet Arbejdstiden paa andre Virksomheder er betydelig kortere, og D. s. F. har derfor indbragt Spørgsmaalet til Afgørelse for § 7-Udvalget.

§ 7-Udvalgets Afgørelse er ikke helt klar, men det er dog fastslaaet, at den effektive Tjenestetid ikke maa overskride 8 Timer pr. Døgn, og Portnerne har herefter Tilladelse til at forlade Værftet i saa mange Timer, at den effektive Tjenestetid ikke bliver mere end førnævnt.

Resultatet er kun blevet, at man har skaffet nogle uorganiserede en Fordel, som de ikke selv kunde have opnaaet.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Ringkøbing kommunale Elektricitetsværk.

Ovennævnte Elektricitetsværk har søgt Socialministeriet om, at en Maskinarbejder, som efter Tilskadekomst var sygemeldt, kunde fritages for Afspadsering af præsteret Overarbejde, eller sagt med andre Ord, at Sygedage kunde gaa lige op med afspadseringspligtige Dage.

Socialministeriet har afgjort Sagen derhen, at noget saadant ikke er i Overensstemmelse med Loven, og det er hermed fastslaaet, at Afspadsering ikke kan finde Sted under Sygdom.

Overtrædelse/Trikotagefabrikant H. D. Fischer.

Dansk Tekstilarbejderforbund har indklaget forannævnte Firma for Overtrædelse af Overarbejdsloven, og Sagen er bleven paadømt saaledes:

Politimesteren indberetter, at Fabrikant H. de Wett Fischer, Vejen, for Overtrædelse af Overarbejdslovens §§ 3 og 5, jfr. § 8, Stk. 1, har vedtaget og betalt Bøde, stor Kr. 60, og at føl-

gende for Overtrædelse af samme Lovs §§ 3 og 5, jfr. § 8, Stk. 2, har vedtaget og betalt Bøder:

Tekstilarb. H. Jonassen, Vejen ...	Kr.	10,—
Frk. Dorthea Poulsen, Vejen ...	-	5,—
Tekstilarb. Hans P. Jensen, Vejen	-	10,—
Frk. Elly Starup, Vejen	-	5,—
Frk. Marie Kjær, Vejen	-	5,—
Frk. Ingeborg Christiansen, Gamst	-	5,—

Dansk Arbejdsmandsforbund og Kranførerarbejdet i Korsør.

Ved Korsør Havn har Dansk Arbejdsmandsforbund et Medlem beskæftiget som Reservekranfører, og under Henvisning til, at de 2 faste Kranførere ikke afspadserer det af dem udførte Overarbejde, anmodede D. A. F. De samvirkende Fagforbund om at træffe en Ordning enslydende for saavel de faste Kranførere, som for den faste Reserve.

Ved en foretagen Undersøgelse viste det sig, at de faste Kranførere stod som Medlemmer af Foreningen af Arbejdsledere i Danmark og derfor blev betragtet som Formænd i Septemberforligets Forstand. Efter Henvendelse fra D. s. F. til denne Forening erklærede den sig indforstaaet med, at alt udført Overarbejde ved Kranførergerning skal afspadseres, og Foreningen af Arbejdsledere i Danmark tilføjede, at forsaavidt dette ikke efterleves, vil de to Kranførere ikke kunde staa som Medlemmer af Foreningen.

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejdsmænd.

Den 21. Februar afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen til Behandling af en Klage fra Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer over, at Havnearbejderne i Horsens, Fredag den 17. Februar, havde etableret Arbejdsstandsning overfor et mindre Skib: *M/S »Juliane«*. — Aarsagen til Arbejdsstandsningen var, at Arbejdsgiveren havde antaget en Mand ved Navn Gotlieb, der ved Dom af Vestre Landsret var indsat i sine Medlemsrettigheder i Fagforeningen, efter at have været slettet af denne.

Fagforeningen nægtede at anerkende den paagældendes Medlemsskab og ansaa Arbejdsgiverens Antagelse af Manden for at være i Strid med Overenskomsten.

Enighed opnaaedes ikke, hvorefter Arbejdsgiverforeningen vilde indgive Klage til Den faste Voldgiftsret.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 10. Marts behandledes en Klage fra Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer over, at Havnearbejdernes Fagforening i Horsens den 20. Januar havde iværksat en Arbejdsvægring ved *S/S »Marie Clausen«*.

Fagforeningen paastod, at Aarsagen til Arbejdsvægringen var, at en mellem Mæglerfirmaet Vilh. Chr. Bech og Fagforeningen i Forbindelse med Losning af Jern fra M/S »Willy« truffen Aftale ikke var blevet overholdt af Arbejdsgiveren, medens Arbejdsgiveren paastod, at den trufne Aftale var sket under Protest.

Et fra Arbejderside stillet Forslag om, at hele Spørgsmaalet afgøres af Dommer Kaj Nielsen, som Opmand i en almindelig faglig Voldgift, afvistes af Arbejdsgiveren.

En Strid mellem Aarhus Vognmandsforening og Dansk Arbejdsmandsforbund i Anledning af en af Forbundet overfor *Vognmand Jens Jensen* rejst Klage behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 10. Marts.

Man enedes om at slutte Sagen paa følgende Maade:

»Idet Vognmand Jens Jensen erkender, at hans Nægtelse af at efterleve de under 2. December f. A. og 20. Januar d. A. afsagte Mæglingskendelser har været ulovlig, og endvidere at hans Betalingsmaade af Ligvognskørsel og Flyttevognskørsel har været i Strid med Overenskomsten, betaler Vognmand Jens Jensen til fuld Afgørelse af de rejste Klager Kr. 300,00 til Kuskenes Fagforening i Aarhus inden 1. April 1939.«

Bagere.

Fra Forbundet forelaa Klage over, at *Bagermester Ludv. Gustafsson* havde overtraadt Overenskomsten derved:

1) at der ikke er ydet noget ugentligt Fridøgn i de sidste 3 Aar til den Svend, som er beskæftiget i Bageriet,
2) at samme Svend har haft systematisk dagligt Overarbejde,
3) at der ingensinde er ydet Overtidsbetaling for det udførte Overarbejde,
4) at Svenden har paabegyndt Arbejdet før Kl. 4 om Morgenen uden Tillægsbetaling for Natarbejde.

Angaaende disse Spørgsmaal har der været afholdt 2 Møder i Dansk Arbejdsgiverforening, henholdsvis den 21. og 28. Februar, hvor man har afhørt Vidner, idet Bagermesteren blankt afviste enhver Overtrædelse af Overenskomsten.

Møderne er saaledes endt uden Resultat, og Forbundet har forbeholdt sig at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret over Punkterne 1, 3 og 4, og naar Kendelse foreligger her, vil Punkt 2 blive indbragt for § 7-Udvalget.

Da *Bagermester Sieling* ikke havde efterlevet et tidligere indgaaet Forlig, afholdtes der et nyt Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 21. Februar, hvor man enedes om, at Bagermesteren til fuld Afgørelse af den Bod, han den 9. November f. A. indgik paa at betale, senest den 1. Marts d. A. erlægger 136 Kr. til Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund. Betales det skyldige Beløb ikke prompte, indbringer D.s.F. Sag for Den faste Voldgiftsret.

Bogbindere.

Firmaet *Petersen & Petersen* havde tilsidesat Overenskomstens Bestemmelser med Hensyn til Aflønning af en Svend, der først havde aflagt Svendeprøve efter Læretidens Afslutning. — Sagen behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 21. Februar, hvor man enedes om følgende:

Firmaet betaler til fuld Afgørelse af Sagen til Forbundet 25 Kr.

Ved et Fællesmøde den 8. Marts behandledes en overfor *Firmaet P. Christensens Æskefabrik* den 20. Februar iværksat Arbejdsstandsning med følgende Resultat:

Idet Bogbinderforbundet og Bogbindernes Fagforening udtaler deres Beklagelse over den af Arbejderne paa Firmaet P. Christensens Æskefabrik som Følge af Utilfredshed med Temperaturen paa Værkstederne iværksatte ulovlige Arbejdsstandsning, som ovennævnte Organisationer iøvrigt fralægger sig ethvert Ansvar for, betaler Forbundet til fuld Afgørelse af Sagen Firmaet P. Christensens Æskefabrik 150 Kr.

Kvinder.

Ved et Møde paa D. s. F.s Kontor den 9. Marts blev der truffet Aftale om at forny Overenskomsten mellem Kvindeligt Arbejderforbund og *Firmaet F. C. Jensen & Søn's Vaskeri,* saaledes at der straks ydes en Timelønsforhøjelse paa 2 Øre, til 71 og 73 Øre, og da Overenskomsten har en 2-aarig Løbetid, nemlig til 1. Maj 1941, forhøjes disse Lønsatser yderligere med 2 Øre pr. Time fra 1. Marts 1940.

Angaaende Ferie anvendes System C.

Ved et Møde mellem Kvindeligt Arbejderforbund og *Holmens Marketenderi* den 9. Marts enedes man om at forny den mellem Parterne gældende Overenskomst, saaledes at Ugelønnen hæves med 1 Kr., til 39 Kr. — Dertil visse Tillæg for Kostafsavn.

Man enedes om, at der fremtidig udleveres Kitler, samt at Ekspeditionerne ved Nr. 2, 4, 5 og 8 hver faar udbetalt ½% af Omsætningen pr. Maaned, imod at de svarer til Kasse og Varebeholdning.

Med Hensyn til Sygeløn og Pension indføjes den hidtidige Ordning i Overenskomsten.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2555.

Droske-Chauffører hos Droske-Centralen »Taxa«.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 25. Februar 1939 i Sag Nr. 2555: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmands Forbund og Droske-Chaufførernes Fagforening mod Dansk Arbejdsgiverforening for Droske-Centralen »Taxa«.

I Anledning af en Konflikt mellem Droske-Centralen »Taxa« og Droske-Chaufførernes Fagforening indklagede Dansk Arbejdsgiverforening De samvirkende Fagforbund i Danmark for Den faste Voldgiftsret for Brud paa Septemberforligets § 4, hvilken Sag (Nr. 2500) afgjordes ved Kendelse af 28. Maj 1938.

Den 20. Maj 1938 havde Parterne efter Anmodning af Politidirektøren i København givet Møde paa Politigaarden, hvor Færdselschefen ifølge et optaget Referat af Mødet bl. a. udtalte, at Politiet var »i høj Grad interesseret i, at Organisationernes Rammer ligger faste og holdes intakte særlig ogsaa forsaavidt angaar Arbejdsgivernes og Chaufførernes Organisationer«. I Referatet hedder det videre: »De i Konflikten indblandede Organisationer erkender Rigtigheden af de Betragtninger, Færdselschefen ovenfor har fremsat, og erklærer sig villige til for »Taxa«s Vedkommende at anbefale deres Medlemmer at drage de deraf følgende organisatoriske Konsekvenser og for Taxachaufførernes og for Droskechaufførernes Fagforenings Vedkommende at gøre det samme«.

Parterne, der havde afventet Resultatet af Kendelsen i Sag Nr. 2500, mødtes atter hos Politidirektøren den 30. Maj 1938, hvor man enedes om Bilæggelse af Konflikten paa nærmere udformede Vilkaar med supplerende Protokoltilførsel, hvor det bl. a. hedder:

> »Der er endvidere Enighed om, at »Taxa«s Bestyrelse paa Generalforsamling skal paavirke de Vognmænd, der for Tiden har Sønner, der er uorganiserede, til at faa disse til at indtræde i Droske-Chaufførernes Fagforening, og at denne skal være villig til at optage dem.«

Paa »Taxa«s ordinære Generalforsamling den 16. Juni 1938 blev der af Bestyrelsens Formand rettet en Opfordring til de paagældende Medlemmer om at søge at indvirke paa deres Sønner, saaledes at de indmeldte sig i Fagforeningen.

Under Anbringende af, at kun 4 af de ca. 80 uorganiserede Sønner har indmeldt sig i Fagforeningen, og at man saaledes har saboteret de indgaaede Forpligtelser og Forudsætninger for den indgaaede Overenskomst, har De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmands Forbund og Droske-Chaufførernes Fagforening under denne Sag indklaget Dansk Arbejdsgiverforening for Droske-Centralen »Taxa« for Brud paa indgaaede Forpligtelser og paastaaet de Indklagede kendt pligtige til at drage Omsorg for at bringe saadanne organisatoriske Midler i Anvendelse, der er egnede til at skabe Respekt for de af »Taxa« indgaaede Forpligtelser over for de uorganiserede Sønner.

Sagen forhandledes først paa et forberedende Møde den 25. Oktober 1938, hvor man enedes om, at »Taxa« paany tog Sagen op til Behandling og paany øvede sin Paavirkning overfor de Vognmænd, der beskæftigede Sønner, for at søge at faa Sagen endelig i Orden, hvorefter

Klagerne foreløbig begærede Sagen udsat Aaret ud.

Under Proceduren den 21. Februar 1939 oplystes, at Formanden for »Taxa«s Bestyrelse paa den ordinære Generalforsamling den 27/11 1938 havde gentaget sin Opfordring til Medlemmerne, ligesom Opfordringen var optaget i »Taxa«s Medlemsblad »Droske Tidende« for 14. December 1938, men at Opfordringen ikke havde ført til flere Indmeldelser i Fagforeningen.

Klagerne har derhos indbragt følgende Forhold til Rettens Afgørelse:

Ifølge Kontrakt af 7. November 1934 bestod der et Kompagniskab mellem Jacob Hansen, som var Indehaver af Droske Nr., og Niels Nielsen angaaende Droske K 1443, idet Nielsen købte Halvparten af Automobilet. I Kontraktens § 4 hedder det: »Nærværende Kontrakt er uopsigelig til 1. April 1938, til hvilken Tid Drosken antages at ville holde, men udløber nævnte Dato i Mangel af udtrykkelig Fornyelse«. Paa Politiets Anmodning har de to Ejere af Drosken ved Paategning paa Kontrakten den 7/4 1938 stadfæstet, at Kontrakten af 7/11 1934 er bortfaldet. Automobilet anvendes stadig som Droske, og Nielsen har fra 1934 været Medlem af »Taxa«, men vægret sig ved at indmelde sig i Foreningen.

Klagerne har med Hensyn til dette Forhold nedlagt den Paastand, at det kendes i Strid med Overenskomstens § 8, at »Taxa« har beskæftiget Niels Nielsen som uorganiseret Chauffør efter den 7. April 1938, ligesom de har paastaaet de Indklagede idømt en efter Rettens Skøn fastsat Bod for begge de begaaede Overenskomstbrud.

Ogsaa det sidstnævnte Forhold var til Forhandling paa Mødet i Retten den 25. Oktober 1938. Efter Henstilling fra Parterne har Retten anmodet Politidirektøren om at foranstalte en Undersøgelse af, hvorvidt der fortsat bestod et Kompagniskab mellem Jacob Hansen og Niels Nielsen i Droskereglementets Forstand. Under 10. November 1938 har Politidirektøren bl. a. meddelt, »at Politiet maa betragte det ved Overenskomst af 7. November 1934 oprettede Kompagniskabsforhold mellem Droskeejer Jacob Hansen og Droskechauffør Niels Nielsen som værende bragt til Ophør, og for Politiet foreligger der ikke Bevis for, at Kompagniskabsforholdet efter Overenskomstens Ophør er fortsat«.

Den af Klagerne paaberaabte § 8 i Parternes Overenskomst er saalydende:

> »Parterne er enige om, at »Taxa« kun beskæftiger Chauffører, der er Medlemmer af Droske-Chaufførernes Fagforening. Herfra er dog undtaget ..... Kompagnoner, der kan dokumentere sig som saadan«.

De Indklagede paastaar Frifindelse under Henvisning til

ad 1, at der ikke foreligger Brud paa Overenskomst, idet man har opfyldt de den 30. Maj 1938 paatagne Forpligtelser, som ganske vist ikke har ført til det af Deltagerne i Forhandlingerne og Vedtagelsen tilsigtede Resultat, og *ad 2,* at Kompagniskabet mellem Jacob Hansen og Niels Nielsen fortsat bestaar, men at Spørgsmaalet om Kompagniskabets fortsatte Bestaaen maa afgøres ved de almindelige Domstole.

Retten skal om de saaledes rejste to Spørgsmaal udtale følgende:

Efter sin Ordlyd gaar Vedtagelsen den 30. Maj 1938 kun ud paa, at »Taxa«s Bestyrelse *paa Generalforsamling* skal paavirke de Vognmænd, der for Tiden har Sønner, der er uorganiserede, til at faa disse til at indmelde sig i Fagforeningen. Denne Forpligtelse skønnes at være opfyldt ved de af Bestyrelsens Formand paa Generalforsamlingerne den 16/6 og 27/11 1938 rettede Opfordringer til de paagældende Medlemmer. Da derhos en videregaaende Forpligtelse til at anvende organisatoriske Midler overfor de uorganiserede Sønner ikke kan anses at være paataget ved de paa Mødet den 20. Maj 1938 fremsatte almindelige Bemærkninger, som kun kan antages at være ment som Retningslinjer for eventuelle senere Forhandlinger, vil de Indklagede forsaavidt være at frifinde.

Hvad det andet Spørgsmaal angaar, maa Retten anse sig kompetent til at afgøre, om Niels Nielsen kan betragtes som Kompagnon og derved efter Overenskomstens § 8 kan fritages for at være Medlem af Fagforeningen. Vel er den paagældende Kontrakt efter sit Indhold udløbet, men efter det under Sagen oplyste maa det antages, at Forholdet mellem Jacob Hansen og Niels Nielsen bestaar uforandret, og skønt det i Droske Reglementet af 25. Februar 1936 er udtalt, at Tilladelsen (Droske Nr.) er rent personlig og ikke ved Kompagniskab helt eller delvis kan overdrages til andre, og at Overtrædelse heraf kan medføre, at Tilladelsen bortfalder, er der fra Politiets Side kun sket det, at man har foranlediget paaført Kontrakten Paategningen af 7/4 1938, hvorfor Retten maa gaa ud fra, at Kompagniskabet faktisk er fortsat. Under disse Omstændigheder findes det overvejende betænkeligt paa det foreliggende Grundlag at anse Kompagniskabet for ophørt. Som Følge heraf vil de Indklagede ogsaa paa dette Punkt være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes hver af Parterne at burde betale med Halvdelen.

Kendelse:

Indklagede bør for Tiltale af Klagerne i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales med Halvdelen af hver af Parterne.

REDAKTØR: KNUD V. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Alle 12, 2. S., København V. .·. Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 19 * KØBENHAVN DEN 15. APRIL 1939 * 35. AARGANG

Stillingen efter Valget.

Folketingsvalget den 3. April har sikkert overrasket alle. Næppe een af Landets 2 Millioner Vælgere har gættet helt rigtigt med Hensyn til Partiernes Stemmetal og Mandatfordelingen. Denne Antagelse bekræftes iøvrigt af Pressens Kommentarer. Blade af *alle* Partifarver røber tydeligt, at de havde ventet noget andet, hvad dette »andet« nu maatte have været.

Vi tilstaar aabent, at ogsaa vi blev overraskede; lige overraskede over f. Eks. Venstres Fremgang som over Socialdemokratiets Tilbagegang. Skulde Retfærdigheden og den sunde Fornuft have sejret, saa havde Socialdemokratiet, det Parti, som igennem 10 vanskelige Aar — maaske de vanskeligste vort Land nogen Sinde har gennemlevet — har staaet forrest i Arbejdet, faaet et kraftigt Tillidsvotum, medens omvendt Venstre, det Parti, som frem for noget har holdt sig uden for, vilde have faaet en forsvarlig Tilrettevisning. Men April er lunefuld, og Retfærdigheden holdt sig hjemme. At den sunde Fornuft i alt for mange Tilfælde holdt »blaa Mandag«, er Kommunisternes og Nazisternes Fremgang det lidet opmuntrende Bevis for.

Overraskelserne gælder dog kun Folketingsvalget. Landstingsvalget fulgte den Linje, der var ventet. Forskellen i de to Valgs Linje skyldes udelukkende de forskellige Sammenligningsaar. For Folketingsvalgets Vedkommende sammenlignes med 1935 — et for Socialdemokratiet enestaaende gunstigt Valgaar, hvor det utvivlsomt havde en Del Medløbere, der under andre Forhold ikke kunde regnes med. For Landstingsvalgets Vedkommende sammenlignes dels med 1932, dels med 1936. Ved det sidste havde Partiet endnu en Del »Konjunkturvælgere«, som denne Gang faldt fra. Ved det første byggede Socialdemokratiet paa sit stabile Vælgerkorps — og Valget den 3. April viser, at *dette Vælgerkorps, de Befolkningslag, som naturligt føler sig knyttet til Socialdemokratiet, er forøget.* Denne Kendsgerning understreges yderligere derved, at Socialdemokratiets Andel i de afgivne Stemmer ved Folketingsvalget i Aar var 42,9% mod 42,7% i 1932, 41,8% i 1929 og 37,2% i 1926. Der er saaledes ingen Grund til for os at klage eller for andre at hovere, selv om Socialdemokratiet havde Modvind den 3. April. Det faar os til at sætte Fødderne saa meget fastere i Jorden næste Omgang.

— — —

Straks efter at Resultatet af Landstingsvalget forelaa, var alle tilbøjelige til at drage den Slutning, at Ungdommen havde svigtet Socialdemokratiet; og det saa jo ogsaa saadan ud ved første Øjekast. En nærmere Betragtning viser dog, at det *ikke* forholder sig saadan. Socialdemokratiets Andel i de afgivne Stemmer er stadig større ved Folketingsvalget end ved Landstingsvalget (42,9% mod 41,4%). Det modsatte er Tilfældet med de 3 andre »store« Partier, medens Yderpartierne har et forholdsvis stort Kontingent af deres Vælgere blandt de unge. Dette sidste er en Paamindelse til os om ikke at stoppe op, men tværtimod forstærke Arbejdet for Ungdommens politiske og faglige Oplysning.

— — —

Undersøger vi Aarsagerne til, at Folketingsvalget blev ugunstigt for Socialdemokratiet, støder vi først — foruden paa »Konjunkturvælgernes« Frafald — paa den ringe Valgdeltagelse, særlig i København. I Hovedstaden blev der praktisk talt afgivet det samme Antal Stemmer som i 1935 til Trods for, at der i Perioden har været en Vælgertilvækst paa ca. 30.000. At det er *socialdemokratiske* Vælgere, der er blevet hjemme, fremgaar desværre af den Kendsgerning, at vort Parti gik 20.000 Stemmer tilbage i Hovedstadens Omraade. Hvad disse Folk har tænkt at opnaa ved denne Forsømmelse er ganske ubegribeligt — formentlig har de slet ikke tænkt. Havde de det, maatte de være blevet klar over, at de ved Passivitet kun gav Reaktionen en Chance. Nu *efter* Valget maa vel i hvert Fald de tre Nazisters Valg have belært dem om, at alvorlige Ting staar paa Spil, og at derfor *ingen* Arbejder maa blive hjemme.

En anden Aarsag til det ugunstige socialdemokratiske Valgresultat — og til Nazisternes foreløbige Triumf — er *Arbejderbevægelsens Splittelse.* I det lange Løb lader den kommunistiske Spaltning af Arbejderbevægelsen sig ikke ustraffet opretholde. Nedrakningen og Mistænkeliggørelsen af Arbejderklassens Tillidsmænd i Regering, Rigsdag og Organisationer kan heller ikke foregaa Aar efter Aar, hvad enten det sker under plumpe eller mere raffinerede Former, uden negativ og skadelig Virkning for Arbejderbevægelsen. Kommunisterne, der vel har regnet med, at *de* skulde høste Frugterne af Mistænkeliggørelsens og Splittelsens Sæd — det er jo med det Formaal, de har opfundet deres uærlige »Enhedsfrontpolitik« — maa nu se den Kendsgerning i Øjnene, at det her som andetsteds er Nazismen, som høster. Naturligvis stikker d'Herrer Hovederne i Busken, de *vil* ikke se — og de paastaar sig nu at være uden Skyld og fralægger sig Ansvaret for det skete. Denne Manøvre kan de dog ikke klare Frisag paa. Fagorganisationernes Folk vil klart holde sig for Øje de Følger, som Udviklingen vil medføre, om ikke Kommunisternes Spaltningsarbejde bringes til Ophør. Dette er den første Lære, de organiserede Arbejdere drager af Valget. Den anden er, at ingen af Arbejderbevægelsens Resultater er *garanteret* os. Hvis vi er ligegyldige og passive, vil vi en skønne Dag se os berøvet de Goder, den Frihed, de Rettigheder og den Indflydelse, vi Skridt for Skridt har tilkæmpet os ad faglig og politisk Vej. Et energisk og maalbevidst Agitations- og Oplysningsarbejde er fortsat af afgørende Betydning. Tager vi inden for den politiske og faglige Arbejderbevægelse *i Fællesskab* dette Arbejde op straks og i *forstærket Grad,* saa bliver Aprilvalget 1939 kun en Episode.

Ferieloven.

Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund har til samtlige tilsluttede Organisationer udsendt følgende Cirkulære angaaende Forstaaelsen af Ferielovens Bestemmelse om videregaaende Ferieret.

I Lov om Ferie med Løn af 13. April 1938, § 6, 3. Stk., findes følgende Bestemmelse:

»Nærværende Lov medfører ingen Indskrænkning i videregaaende Ferieret, der maatte være hjemlet ved andre Love og Bestemmelser, ved Overenskomster mellem Arbejdsgivere og Arbejdere eller ved Voldgiftskendelser eller Sædvane.«

Om Forstaaelse af denne Bestemmelse har der været ført en Række Forhandlinger indenfor det mellem Hovedorganisationerne paa Socialministeriets Foranledning nedsatte Fællesudvalg, uden at Enighed har kunnet opnaas.

Ministeriet har derefter paa De samvirkende Fagforbunds Foranledning overvejet Sagen og i Forstaaelse med Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet under 28. Marts d. A. udtalt sin Mening om Spørgsmaalet.

I Skrivelsen af 28. Marts d. A. kommer Ministeriet til det Resultat, at Bestemmelsen i Ferielovens § 6, 3. Stk., *naturligt maa være at forstaa saaledes, at de Fordele i Henhold til Ferielovens Ordning, som de kollektive Overenskomster i forskellige Fag hidtil har givet de beskæftigede med Hensyn til Feriegodtgørelsens Beregning m. v., fortsat maa være gældende — saa længe Overenskomsterne gælder — for det Antal Feriedage, som har Hjemmel i de paagældende Overenskomster; men at de ikke kan udstrækkes til at omfatte ogsaa det forøgede Antal Feriedage, som de beskæftigede opnaar i Medfør af Ferieloven.*

Det mellem Hovedorganisationerne nedsatte Fællesudvalg har drøftet den af Ministeriet fremførte Fortolkning af § 6, 3. Stk., og har enstemmigt besluttet at anbefale Fagene at søge de foreliggende Stridsspørgsmaal afgjort efter

den af Ministeriet angivne Retningslinie. Som en praktisk Anvendelse af denne peger Fællesudvalget paa, at man eksempelvis i et Fag, hvor man før Lovens Vedtagelse har givet 6 Dages Ferie ikke blot med Betaling af den faste Løn og af de Tillæg, af hvilke Parterne er enige om at beregne Feriepenge, men ogsaa af saadanne Tillæg, hvoraf der jfr. Ferielovens § 5, Stk. 2, ikke skal gives Tillæg, vil kunne beregne 2% Feriegodtgørelse af sidstnævnte Tillæg og 4% Feriegodtgørelse af den øvrige Løn, der kommer i Betragtning ved Feriepengenes Udregning. I et Fag, hvor der hidtil har været givet 9 Dages Ferie, bør under tilsvarende Forhold som ovenfor nævnt beregnes 3% af Tillægget og 4% af den øvrige Løn.

Idet vi meddeler, at Dansk Arbejdsgiverforenings og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg har givet deres Tilslutning til det af Fællesudvalget indtagne Standpunkt, anmoder Hovedorganisationerne derefter de paagældende Fag om snarest muligt at optage Forhandling for at faa de foreliggende Stridsspørgsmaal afgjort efter den ovenfor angivne Retningslinie, idet det dog tilføjes, at hvis Fagene under Hensyn til eventuelle særlige Forhold kan finde en anden praktisk Fremgangsmaade til Retningsliniens Gennemførelse end den ovenfor eksempelvis nævnte, vil dette kunne ske.

Da de omhandlede Stridsspørgsmaal nødvendigvis i nær Fremtid nu maa have deres Afgørelse, vil man fra Fællesudvalgets Side — hvis Enighed om Spørgsmaalene ikke ved de nu stedfindende Forhandlinger vil kunne opnaas mellem Fagene — være betænkt paa at konstituere sig som Nævn til med bindende Virkning at afgøre de Spørgsmaal, der eventuelt som uløste maatte staa tilbage.

København, den 5. April 1939.

For Dansk Arbejdsgiverforening:

Esper Eising.

Carl Plum.

For De samvirkende Fagforbund i Danmark:

Knud V. Jensen.

Eiler Jensen.

— — —

Vedrørende Ferieloven har Socialministeriet iøvrigt fremsendt et nyt Cirkulære, dateret 28. Marts 1939, der — supplerende tidligere Bekendtgørelser — giver en Række Fortolkninger bl. a. af Lovens Omraade, og her er det værd at bemærke, at f. Eks. Nødhjælpsarbejder o. l. er omfattet af Loven, medens Ungdomsforanstaltninger ikke er omfattet.

Blandt flere andre bemærkelsesværdige Ting skal vi fremhæve, at hvor en Virksomhed, eventuelt for en Gruppe Arbejderes Vedkommende, har indført forkortet Arbejdsuge — herunder ogsaa 36 Timers Ugen for Nødhjælpsarbejder —, skal der ydes Feriegodtgørelse, trods Lovens Bestemmelse om, at der ikke regnes med Arbejder af kortere Varighed end én Uge.

I Cirkulærets 4. Stk. nævnes en lang Række Tilfælde, hvor Personer under den offentlige Feriemærkeadministration kan faa Feriegodtgørelse udbetalt af Postvæsenet udenfor den egentlige Ferieperiode: 2. Maj til 30. September.

Vi henstiller til de ærede Organisationer nøje at sætte sig ind i Cirkulærets Bestemmelser. De samvirkende Fagforbunds Kontor er om fornødent villig til at give nærmere Oplysninger om Forstaaelsen.

De samv. Fagforbunds Repræsentantskabsmøde.

Forretningsudvalget har besluttet at indkalde *det ordinære Repræsentantskabsmøde* til

Torsdag den 25. Maj Kl. 10 prc.

i »Folkets Hus«, Enghavevej 40, København, med følgende foreløbige

Dagsorden:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskab for Aaret 1938.
3. Valg af en Dommersuppleant til Den faste Voldgiftsret i Stedet for Chr. Nielsen.

Umiddelbart efter Repræsentantskabsmødet afholdes *ordinær Generalforsamling i Pensionskassen* med følgende foreløbige

Dagsorden:

1. Beretning og Regnskab for Aaret 1938.

Rundskue

FAGLIG SAMLING. Murersvendenes Fagforening i København har ved Urafstemning besluttet Fagforeningens Indmeldelse i Murerforbundet. For Indmeldelsen blev der afgivet 1319 Stemmer, imod 1277, mens 25 Stemmesedler var ugyldige og 71 blanke. Ialt har saaledes 2692 Medlemmer deltaget i Afstemningen. De københavnske Murere har staaet udenfor Forbundet lige siden 1919, men de har tilhørt Fagets Arbejdsløshedskasse.

MØDREHJÆLPENS FÆLLESRAAD. I Henhold til en Anmodning fra Socialministeriet har De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg foretaget Indstilling af en Repræsentant for D. s. F. i det i § 13 i Lov af 15. Marts 1939 om Mødrehjælpsinstitutioner nævnte Mødrehjælpens Fællesraad og vedtaget at indstille Formanden for Kvindeligt Arbejderforbund, *Fru Fanny Jensen,* til dette Hverv. Fru Fanny Jensen er derefter udnævnt til Medlem af Fællesraadet.

VAREOMSÆTNINGEN MED TYSKLAND. Det hævdes undertiden fra visse Sider, at Danmark ikke køber nok i Tyskland. Vi kunde, hedder det, hvis vi blot vilde slække lidt paa Importreguleringen, købe langt mere, end vi gør, og der næres undertiden ret fantastiske Forestillinger om Størrelsen af den Omsætning, der herved vilde komme i Gang.

I den Anledning henviser »Dansk Arbejde« til, at der fornylig i Tyskland er foretaget en Opgørelse over Landets udenrigske Handelsomsætning — udregnet pr. Indbygger i de Lande, hvormed der samhandles. Det viser sig her, at Danmark staar øverst paa Tysklands Kundeliste! En Dansker har i Fjor i Gennemsnit haft en tysk Handelsomsætning paa 99 Mark. Herefter kommer Svenskeren med 84 Mark, Hollænderen med 82. Nordmanden med 79 og Schweizeren med 76 Mark pr. Hoved. Alle andre Nationer, — herunder ogsaa de nu som Handelsforbindelser saa stærkt opreklamerede sydøsteuropæiske — har en tysk Handelsomsætning, der ligger under 50 Mark pr. Hoved, — ja som Regel under 25 Mark.

VAREOMSÆTNINGEN MED UDLANDET. Danmarks Vareomsætning med Udlandet viste i Februar Maaned en Merimport paa kun 1½ Mill. Kr. imod 11,6 Mill. Kr. for samme Maaned i Fjor. Indførselen har omtrent andraget samme Beløb, nemlig 123,2 Mill. Kr. i Aar imod 123,1 Mill. Kr., medens Udførselen har været godt 10 Mill. Kr. højere, nemlig 121,7 Mill. Kr. i Aar imod 111,5 Mill. Kr. i Fjor. Den samlede Merimport for Aarets første to Maaneder er herefter 19,5 Mill. Kr. i Aar imod 45,7 Mill. Kr. i 1938.

Hvad Importen angaar, har ikke alene Totalbeløbet været uforandret, men ogsaa Tallene for Raastofferne, de mindre og mere bearbejdede Varer har omtrent været de samme som for Februar 1938. Med Hensyn til Stigningen i Eksportens Totalbeløb paa godt 10 Mill. Kr. falder denne især paa Landbrugsvarerne, der er gaaet frem fra 78,8 til 87,6 Mill. Kr., medens Industrivarerne er steget godt 1 Mill. Kr. til 29,2 Mill. Kr., og Eksporten af andre Varer er gaaet op fra 4,7 til 4,9 Mill. Kr.

BOLIGBYGGERIET. Ved Slutningen af Februar Maaned var der i Hovedstaden og de 4 største Provinsbyer ialt 7479 Lejligheder under Udførelse mod 7047 ved Udgangen af Januar 1939 og 5378 ved Udgangen af Februar Maaned 1938.

Efter en Beregning for hele Landet var der under Udførelse i Februar og Januar henholdsvis 12.100 og 11.400 Lejligheder, og i Slutningen af Februar 1938 8700 Lejligheder.

De samv. Fagforbunds Medlemsstatistik 1938.

De samvirkende Fagforbund omfattede den 31. December 1938: 68 Organisationer med 3166 Afdelinger. Det samlede Medlemsantal udgjorde 470.217, heraf var 388.853 (82,7 pCt.) Mænd og 81.588 (17,3 pCt.) Kvinder.

Ved Udgangen af 1937 omfattede Centralorganisationen ligeledes 68 Organisationer, men med 3133 Afdelinger og tilsammen 451.629 Medlemmer, heraf 376.106 (83,3 pCt.) Mænd og 75.523 (16,7 pCt.) Kvinder.

Antallet af tilsluttede Organisationer er altsaa uforandret 68, mens Medlemsantallet er steget med 18.588 eller 4,1 pCt. Antallet af mandlige Medlemmer er steget med 12.747 eller 3,3 pCt., de kvindelige Medlemmers Antal med 5841 eller 7,7 pCt. Antallet af Afdelinger er steget med 33. Den største Fremgang opviser Dansk Arbejdsmandsforbund med 6666 flere Medlemmer, Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund med 2809, Kvindeligt Arbejderforbund med 1702, Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund med 1123 og Dansk Kommunalarbejderforbund med 788 flere Medlemmer. Disse 5 Organisationer har haft en samlet Fremgang paa 13.088 Medlemmer, mens de øvrige 5500 nye Medlemmer fordeler sig paa de andre 43 Forbund, der opviser Stigning i Medlemstallet. 19 Organisationer er gaaet tilbage med ialt 409 Medlemmer, og een Organisation har samme Medlemstal som i 1937.

I Hovedstaden var der den 31. December 1938 178.775 Medlemmer mod 173.674 Aaret før. For Provinsens Vedkommende var Tallene henholdsvis 291.442 og 277.955.

Antallet af tilsluttede Organisationer, Afdelinger og Medlemmer.

Lb. Nr.	Organisationens Navn	31. December 1938				31. Dec. 1937	
		Antal Afdelinger	Antal Mænd	Antal Kvinder	Ialt Medlemmer	Samlet Antal Medlemmer	Antal Afd.
1	Arbejdsmands-Forbund, Dansk	1192	187328	195	187523	180857	1185
2	Bageri- og Konditoriarbejderforbundet	48	5378	435	5813	5485	47
3	Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundet	5	191	1	192	203	5
4	Bogbinderforbundet i Danmark	16	1264	4275	5539	5288	16
5	Brolæggerforbund, Dansk	14	260		260	262	14
6	Bødkerforbundet i Danmark	13	376		376	396	13
7	Børsteindustriarbejdernes Forbund	13	290	178	468	450	12
8	Drejerforbundet i Danmark	10	196		196	199	10
9	Elektrikerforbund, Dansk	38	3800		3800	3653	36
10	Forgylderforbundet i Danmark	6	147	4	151	158	6
11	Former- og Støberiarbejderforbund, Dansk	46	2200		2200	2194	50
12	Funktionærforbund, Dansk	44	3106	388	3494	3038	45
13	Gartnerforbund, Dansk	28	2125	27	2152	2096	29
14	Glarmestersvendenes Forbund	13	428	1	429	189	12
15	Glasarbejderforbund, Dansk	5	399		399	421	5
16	Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund	9	1142	164	1306	1297	9
17	Gørtler- og Metalarbejderforbundet	7	558		558	559	7
18	Handels- og Kontormedhjælperforbund, Dansk	109	19736	7936	27672	24863	109
19	Handskemagerforbundet i Danmark	2	116	200	316	290	2
20	Hatte- og Buntmagerforbund, Dansk	9	451	1232	1683	1603	9
21	Husassistenternes Forbund	24	102	1498	1600	1400	21
22	Jernbaneforbund, Dansk	11	7208		7208	7193	11
23	Jern- og Metalsliberforbund, Dansk	13	550		550	545	12
24	Karetmagerforbund, Dansk	26	1166		1166	1146	27
25	Kedel- og Maskinpasserforbund, Dansk	60	2328		2328	2342	60
26	Keramisk Forbund	10	1193	993	2186	2089	10
27	Kobbersmedenes Forbund	7	258		258	251	7
28	Kommunalarbejderforbund, Dansk	53	8276	4358	12634	11846	47
29	Korkskærernes og Sortererskernes Forbund	8	88	139	227	213	8
30	Kurvemagerforbundet i Danmark	2	98	4	102	110	2
31	Kvindeligt Arbejderforbund	79		22560	22560	20858	75
32	Køkkenpersonale, Forbundet for faglært	6	603	529	1132	1021	4
33	Litografisk Forbund, Dansk	8	1003	7	1010	976	8
34	Lokomotivmandsforbund, Dansk	45	353		353	370	45
35	Læder- og Skindarbejderforbund, Dansk	11	504	47	551	542	11
36	Malerforbundet i Danmark	73	8225	23	8248	7944	73
37	Mejeristforbund, Dansk	50	3078	7	3085	2752	50
38	Metaltrykkerforbund, Dansk	2	148		148	151	2
39	Murerforbundet i Danmark	120	7926	2	7928	7685	118
40	Mølleriarbejderforbund, Dansk	29	1049	69	1118	1112	29
41	Papirindustriarbejdernes Forbund	8	1389	413	1802	1785	8
42	Postforbund, Dansk	5	6834		6834	6700	5
43	Privatbanefunktionærernes Forbund	3	1148	181	1329	1398	3
44	Radiotelegrafistforeningen af 1917	1	140		140	140	1
45	Rebslageriarbejderforbund, Dansk	6	192	226	418	363	6
46	Riggernes og Sejlmagernes Forbund	6	169		169	148	6
47	Sadelmager- og Tapetsererforbund, Skandinavisk	46	2454	410	2864	2654	45
48	Skibstømrerforbund, Dansk	42	1298		1298	1185	40
49	Skorstensfejersvendenes Fagforbund	6	219		219	225	6
50	Skotøjarbejderforbund, Dansk	49	2920	2684	5604	5750	51
51	Skraatobaksarbejdernes Forbund	18	155	351	506	503	18
52	Skrædderforbund, Dansk	78	4089	10458	14547	14204	78
53	Smede- og Maskinarbejderforbund, Dansk	88	37162		37162	36039	88
54	Snedkerforbundet i Danmark	90	10551	88	10639	10352	88
55	Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbundet	38	1049	271	1320	1234	37
56	Specialarbejderforbundet	6	982		982	954	6
57	Stenindustriarbejderforbund, Dansk	13	1082		1082	1088	13
58	Stukkatørernes Forbund	2	106		106	109	2
59	Sukkervare- og Chokoladearbejdernes Forbund	6	490	1550	2040	1989	6
60	Søfyrbødernes Forbund	14	2150		2150	2216	14
61	Sømændenes Forbund	13	4912		4912	4745	13
62	Tekstilarbejderforbund, Dansk	44	5233	11546	16779	16198	43
63	Tjenerforbundet i Danmark	31	5156	655	5811	5494	29
64	Tobaksarbejderforbundet i Danmark	17	2973	6154	9127	9082	17
65	Træindustriarbejderforbundet i Danmark	90	6750	152	6902	6630	88
66	Typograf-Forbund, Dansk	59	6068	953	7021	6857	59
67	Tømrerforbund, Dansk	122	9472		9472	9476	121
68	Dykkerforening, Dansk (Enkeltstaaende Forening)	1	63		63	64	1
	Ialt	3166	388853	81364	470217	451629	3133

De udenfor staaende Organisationer.

Medlemstallet i de udenfor De samvirkende Fagforbund staaende Organisationer er i Beretningsaaret gaaet ned fra 39.429 til 39.120. 1 Organisation, Glarmestersvendenes Fagforening i København, er i Aar udgaaet af Fortegnelsen over de udenfor staaende Organisationer, hvis Antal dermed er gaaet ned fra 15 til 14, idet ved Udgangen af 1938 8 Forbund og 6 enkeltstaaende Fagforeninger endnu stod udenfor den faglige Centralorganisation.

Den ene Organisation, som i Aarets Løb er optaget i sit Forbund og dermed i De samvirkende Fagforbund, talte ved Udgangen af 1937 221 Medlemmer. Holder man disse Medlemmer udenfor, opviser de øvrige udenfor staaende Organisationer en samlet Tilbagegang paa 78 Medlemmer.

Ved Udgangen af 1938 fandtes der her i Landet altsaa ialt 82 faglige Organisationer med tilsammen 509.337 Medlemmer.

Af samtlige fagorganiserede Arbejdere tilhørte de 92,3 pCt. Forbund under De samvirkende Fagforbund, mens 7,7 pCt. var Medlemmer af udenfor staaende Organisationer. Den 31. December 1937 var de tilsvarende Procentsatser 92 og 8 pCt., saaledes at Forholdet med Hensyn til Medlemstallet i de tilsluttede og udenfor staaende Organisationer nærmest er uforandret.

Nyt fra Udlandet

LANDSORGANISATIONEN I NORGE. Den 1. April fejrede Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge sit 40 Aars Jubilæum med Festmøder rundt om i Landet og med en stor Radioudsendelse, hvor Redaktør *Gunnar Ousland,* Landsorganisationens Formand, *Olav Hindahl,* Arbejdsgiverforeningens Formand, Direktør *Finn Dahl,* samt Rigsmæglingsmand Advokat *A. Clausen talte.* I Dagens Anledning bevilgede Landsorganisationens Ledelse et Beløb af 100.000 Kr. til Bygning af et Redningsfartøj, der skal opkaldes efter Landsorganisationens Formand og bære Navnet »Ole O. Lian«. Beløbet er stillet til Raadighed for Norsk Selskab for Skibbrudnes Redning.

NY FERIELOV I FINLAND. I »Arbejderen« har vi tidligere omtalt det i den finske Rigsdag indbragte Forslag til en ny Ferielov, som nu er vedtaget. Ferien udgør henholdsvis 5, 9 og 12 Arbejdsdage efter 6 Maaneders, 1 Aars henholdsvis fem Aars Beskæftigelse i samme Virksomhed. Dette er en Forbedring i Forhold til den gamle Lov, og dertil kommer, at Lovens Gyldighedsomraade er udvidet og praktisk talt omfatter alle Arbejderkategorier. Loven er tiltraadt af alle Partier, men det er de socialdemokratiske Medlemmer af Regering og Rigsdag, der har Hovedæren for Lovens Fremsættelse og Gennemførelse.

NORSK FOLKE-FERIE. Den 24. Marts afholdtes i Oslo konstituerende Generalforsamling i de norske Arbejderes Ferie- og Fritidsorganisation, der fastsatte Organisationens Navn til »Norsk Folkeferie«. Der vedtoges Love og valgtes Ledelse med *Konrad Nordahl* fra Arbejdernes faglige Landsorganisation som Formand. Organisationen har ialt væsentlig samme Formaal som dansk Folke-Ferie. Den har sin egen Ledelse, men dens økonomiske Drift er underlagt Arbejdernes Oplysningsforbund.

DEN FAGLIGE INTERNATIONALE. Den 29.—30. Marts var den faglige Internationales Bestyrelse samlet til et ekstra Møde i London for at drøfte den internationale Situation. Bestyrelsen vedtog en Udtalelse, der brændemærker de fascistiske Magters fortsatte Angreb og Trusler mod andre Lande. Det vil kun være muligt at standse den fascistiske Fremmarch, saafremt Regeringerne i England, Frankrig, Polen og Rusland straks tager Initiativet til Dannelse af en fælles Front til Værn for Freden. Endvidere gav Mødet Udtryk for den internationale Fagbevægelses Sympati og Solidaritet med det spanske og tjekkiske Folk.

Bestyrelsen vedtog at indkalde en Konference med de internationale Fagsekretariater angaaende en Centralisering af Hjælpeaktionen for de spanske Flygtninge.

ARBEJDSTIDEN I FRANKRIG. Den franske Regering har udstedt et Dekret angaaende Arbejdstidens Længde i de Virksomheder, der arbejder for det nationale Forsvar. I disse Virksomheder kan den ugentlige Arbejdstid midlertidig — saafremt det findes nødvendigt — fastsættes til 60 Timer, og i særlige Tilfælde kan Arbejdsministeren endog give Tilladelse til en længere Arbejdstid end 60 Timer ugentlig. Det forbydes Arbejdsgiverne at antage en Arbejder fra saadanne Virksomheder, saafremt de ikke forud har indhentet Arbejdsinspektørens Tilladelse hertil eller Arbejderen kan bevise, at han er afskediget. Endvidere bestemmer Dekretet, at Arbejdere, som er beskæftiget i Virksomheder, der helt eller delvis arbejder for Landets Forsvar eller en offentlig Myndighed, er undergivet Bestemmelserne i den for vedkommende Industrigren gældende kollektive Arbejdsoverenskomst, d. v. s. at Arbejderne ikke maa benytte Arbejdstravlheden til at kræve højere Lønninger end fastsat i Overenskomsten.

Et andet Dekret bestemmer, at Produktionen for det nationale Forsvar skal gaa forud for al anden Produktion, og de paagældende Virksomheder maa uden udtrykkelig Bemyndigelse af vedkommende Myndighed ikke udføre Bestillinger for Tredjemand.

Den franske Landsorganisation har protesteret imod Arbejdstidens Forlængelse og Tilladelsen til et næsten ubegrænset Antal Overtimer, ligesom den hævder, at den Bestemmelse, der gør de kollektive Overenskomster obligatoriske for alle Arbejdere, vil betyde Lønbesparelser, der udelukkende kommer Arbejdsgiverne til Gode.

Overenskomstsituationen

I Tilslutning til vor Oversigt i forrige Nummer af »Arbejderen« kan vi meddele, at *Tjenerforbundet* nu har faaet sine samtlige Overenskomster i Orden — ogsaa i Vejle, Randers og Fredericia —, saaledes at Overenskomstsituationen er afsluttet for dette Forbunds Vedkommende. Det samme gælder ogsaa for *Forbundet for faglært Køkkenpersonale,* der foruden den allerede omtalte Overenskomst for Storkøbenhavn ogsaa har fornyet Overenskomsterne i Aalborg, Aarhus og Færgeoverfarten.

Endvidere har *Dansk Hatte- og Buntmagerforbund* vedtaget det Forslag til Overenskomst med Foreningen af danske Hue- og Kasketfabrikanter samt Hue- og Kasketmagernes Mesterforening i København, hvorom der var opnaaet Enighed ved Mødet den 20. Marts. Overenskomsten er ogsaa tiltraadt af Arbejdsgiverne og gælder til 1. April 1941.

Angaaende *Dansk Mejeristforbunds* Overenskomster forhandledes der den 30. Marts paa De samvirkende Fagforbunds Kontor. Mødet endte uden Resultat, og D. s. F. underrettede derefter Forligsinstitutionen om, at det ikke havde været muligt at opnaa Enighed om Fornyelsen af de opsagte Overenskomster.

Forligsmand, Rigsadvokat Pihl besluttede straks at indkalde Parterne til et Møde for at forsøge en Mægling. Dette Møde fandt Sted d. 4. April. Efter nogle orienterende Forhandlinger nedsatte Forligsmanden et Udvalg bestaaende af 2 Repræsentanter for hver af Parterne, og det er Meningen, at Udvalgets Arbejde skal være tilendebragt inden 17. April, til hvilken Dato der er ansat nyt Mæglingsmøde.

Arbejdsløsheden 1938.

(Efter Statistiske Efterretninger.)

Siden 1910 har Det statistiske Departement bearbejdet de Oplysninger om Arbejdsløsheden, som hver Maaned indsamles gennem de forskellige faglige Organisationer. Departementet modtager nu Indberetninger fra samtlige statsanerkendte Arbejdsløshedskasser, men man har ved Undersøgelsen udeladt Indberetningerne fra Musikernes og Telefonstandens Arbejdsløshedskasser; af ikke statsanerkendte Arbejdsløshedskasser er kun Litografernes taget med i Undersøgelsen.

Undersøgelsen omfatter udelukkende organiserede Arbejdere, hvilket medfører, at man ved Sammenligninger med tidligere Aar maa have i Erindring, at Tilslutningen til Organisationerne har været ret forskellig paa de forskellige Tidspunkter. I denne Forbindelse skal erindres om, at det Antal Arbejdere, der omfattes af Arbejdsløshedsstatistiken, i 1932—38 har været stærkt stigende, fra ca. 300.000 ved Udgangen af 1931 til ca. 463.000 ved Udgangen af 1938, hvorfor Arbejdsløshedsstatistiken for de organiserede Arbejdere nu giver et rigtigere Udtryk for Arbejdsløsheden i den egentlige Arbejderklasse som Helhed end tidligere.

Opgørelsen omfatter alene fuldstændig Arbejdsløshed og kun Arbejdsløshed, der skyldes Forholdene i Erhvervslivet. Derimod er Ledighed som Følge af Sygdom, Arbejdsinvaliditet, Militærtjeneste eller lignende samt den Ledighed, der kun delvis rammer den enkelte Arbejders Beskæftigelse ved Reduktion af den daglige Arbejdstid eller det ugentlige Antal Arbejdsdage, ikke medregnet, heller ikke Mangel paa Beskæftigelse som Følge af direkte Deltagelse i Strejke eller Lockout.

Tabel 1. Arbejdsløshedsprocenten i de enkelte Maaneder af 1932—38.

	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Januar ...	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1
Februar ..	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9
Marts	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8
April	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7
Maj	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8
Juni	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9	24,9
Juli	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7
August ..	16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4	29,2
September .	16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9	29,6
Oktober ..	18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8
November .	22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1
December .	31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5	42,8
Hele Aaret	21,4	21,9	19,3	19,7	22,1	28,8	31,7

Undersøgelsen for 1938 omfatter som Gennemsnit for Aarets 12 Maaneder ca. 453.000 Arbejdere, hvoraf ca. 177.000 i Hovedstaden og ca. 276.000 i Provinsen.

For hele Landet under eet var den gennemsnitlige Arbejdsløshedsprocent 21,4 for Aaret 1938 mod 21,9 pCt. for 1937. Sammenligner man Arbejdsløshedsprocenten for de enkelte Maaneder med de tilsvarende Procenter for 1937, viser det sig, at bortset fra de 3 første og 3 sidste

Maaneder ligger Procenterne i 1938 over de tilsvarende for det foregaaende Aar.

Med Hensyn til den, navnlig af Vejrforholdene paavirkede, særlige Sæsonarbejdsløshed kan henvises til Bemærkningerne herom i Statistiske Meddelelser, 4. Række, 100. Bind, 2. Hefte: Arbejdsløsheden i Aarene 1931—35.

I omstaaende Oversigt er meddelt det gennemsnitlige Antal Arbejdere og Arbejdsløse samt de gennemsnitlige Arbejdsløshedsprocenter for hele Aaret 1938 med Deling efter Køn og særskilt for Hovedstad og Provins.

Det fremgaar af Oversigten, at Arbejdsløshedsprocenten i 1938 ligesom i de to nærmest forudgaaende Aar har været større for Mænd end for Kvinder og større i Provinsen end i Hovedstaden. For Kvindernes Vedkommende er Forskellen mellem Hovedstad og Provins ringe, og Forholdet er varierende fra Aar til Aar.

Arbejdsløsheden var for Aaret 1938 som Helhed, jfr. Tabel 2, som sædvanlig noget mindre i Hovedstaden end i Provinsen, men i Vintermaanederne var der ligesom i tidligere Aar langt større Forskel mellem Hovedstaden og Provinsen, end Aaret som Helhed udviste. Hele dette Forhold hænger sammen med, at Byggefag og Arbejdsmænd, hvis Beskæftigelsesforhold er særlig paavirket af Aarstiden, er stærkest repræsenteret i Provinsen.

Det samlede Antal tabte Arbejdsdage i 1938 er opgjort til ca. 30 Mill. eller gennemsnitlig 66 Dage pr. Arbejder, medens de tilsvarende Tal for 1937 var 28 Mill. Dage og 65 Dage.

Til Belysning af Forholdene i de forskellige Grene af Erhvervslivet er i Tabel 3 meddelt den gennemsnitlige Arbejdsløshedsprocent i de fem Hovedgrupper for hvert af Aarene 1932—38, idet der for 1938 tillige er meddelt Oplysninger for hver enkelt Maaned.

	1938			1937	1936
Mænd	Gsntl. Antal Arbejdere	Antal Arbejdsløse	Arbejdsløshedsprocent	Arbejdsløshedsprocent	Arbejdsløshedsprocent
Hovedstaden .	133,421	26,033	19,5	17,9	16,6
Provinsen ...	245,489	59,365	24,2	26,0	22,9
Hele Landet .	378,910	85,398	22,5	23,1	20,6
Kvinder					
Hovedstaden .	43,333	6,842	15,8	16,0	12,6
Provinsen ...	30,808	4,896	15,9	15,4	11,7
Hele Landet .	74,141	11,738	15,8	15,7	12,2
Mænd og Kvinder					
Hovedstaden .	176,754	32,875	18,6	17,4	15,7
Provinsen ...	276,297	64,261	23,3	24,8	21,7
Hele Landet .	453,051	97,136	21,4	21,9	19,3

Det fremgaar af Tabellen, at Arbejdsløsheden i 1938 gnstl. har været lavere end i det foregaaende Aar for Arbejdsmænd, medens den har været højere for de øvrige Grupper.

Af de enkelte Fag viser iflg. Tabel 4, som ialt omfatter 92.032 Arbejdsløse eller 95 pCt. af det samlede Antal i 1938, Tallene for Murere og de øvrige Byggefag en Stigning fra 1937 til 1938. Størst har Stigningen været for Snedkere, fra 22,0 til 27,0 pCt., og for Malere, fra 25,2 til 30,4 pCt., medens Arbejdsløsheden er steget forholdsvis lidt for Murere, fra 32,4 til 33,5 pCt., og for Hustømrere, fra 31,1 til 33,2 pCt. I Modsætning til tidligere Aar ligger Arbejdsløshedsprocenterne for disse Fag højere i Hovedstaden end i Provinsen, hvilket hænger sammen med, at Nedgangen i Byggeriet har ramt Hovedstaden stærkest, og at Opgangen i Byggeriet er kommet senere her end i Provinsen.

Indenfor Jernindustrien har der i 1938 været Nedgang for Elektrikere fra 15,6 til 14,5 pCt., medens Arbejdsløsheden er steget for de øvrige Fag. Smede og Maskinarbejdere er steget fra 12,1 til 12,3 pCt., Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderne fra 14,6 til 17,6 pCt., Blikkenslagerne fra 20,9 til 23,7 pCt. og Formerne fra 13,9 til 24,4 pCt. For enkelte af disse Fag har Arbejdsløshedsprocenterne dog i de sidste Maaneder af 1938 og i de første af 1939 ligget under Procenterne i de tilsvarende Maaneder i henholdsvis 1937 og 1938.

Indenfor Gruppen Anden Industri træffer man en Række Fag med forholdsvis lille Arbejdsløshed, saaledes Papirindustriarbejdere, der i 1938 havde en Arbejdsløshed paa 4,1 pCt., Kedel- og Maskinpassere 6,3 pCt., Bryggeriarbejdere 8,6 pCt. og Keramikere 9,4 pCt. Særlig høj Arbejdsløshedsprocent havde Bageri- og Konditoriarbejdere med 27,8 pCt., Træindustriarbejdere med 24,5 pCt., Slagteriarbejdere med 20,6 pCt. og Sukkervare- og Chokoladearbejdere med 19,8 pCt.

Udviklingen siden 1937 har formet sig ret uensartet fra Fag til Fag indenfor Gruppen Anden Industri. Enkelte Fag har haft mindre Arbejdsløshed i 1938 end i 1937, saaledes Skotøjsarbejdere, som har haft en Nedgang fra 29,0 til 23,1 pCt., Tobaksarbejdere fra 20,3 til 15,3 pCt., Bageri- og Konditoriarbejdere fra 29,0 til 27,8 pCt., Hatte- og Buntmagere fra 16,7 til 14,9 pCt., Tekstilarbejdere fra 14,0 til 13,8 pCt., Skræddere fra 14,2 til 13,5 pCt. og Typografer

fra 9,6 til 8,0 pCt. Om Tobaksarbejderne, der har haft en betydelig Nedgang i Arbejdsløsheden, skal det iøvrigt bemærkes, at en stor Del af Nedgangen skyldes, at man ikke i 1938 som i tidligere Aar har medregnet den ekstraordinært store Arbejdsløshed,

Hvad endelig angaar Arbejdsmandsgruppen, er Arbejdsløshedsprocenten for Arbejdsmændene faldet fra 29,5 til 27,0 pCt. Ligesom tidligere havde Afdelingerne i Provinsen i 1938 en større Arbejdsløshed end Afdelingerne i Hovedstaden; den gennemsnitlige Arbejdsløshedsprocent for Aaret som Helhed var for Provinsen ca. 29 og for Hovedstaden ca. 22 pCt., medens de tilsvarende Tal for 1936 var ca. 32 og ca. 22 pCt. Beskæftigelsesforholdene har været ret forskellige for Dansk Arbejdsmandsforbunds enkelte Afdelinger. For Hovedstaden er man i Stand til at give særskilte Oplysninger for enkelte større Afdelinger. Chauffører havde gennem hele Aaret forholdsvis god Beskæftigelse, idet Arbejdsløshedsprocenten for Aaret som Helhed udgjorde ca. 13, medens den for Kuske var ca. 30 pCt. Lager- og Pakhusarbejdere havde en Arbejdsløshedsprocent paa ca. 15, Fabrikarbejdere godt 19, og Procenten for Støberiarbejdere og Jord- og Betonarbejdere var henholdsvis 18 og 37 pCt. Med Undtagelse af Lager- og Pakhusarbejdere og Fabrikarbejdere, hvis Arbejdsløshed er af samme Størrelse som i 1937, har alle de øvrige Grupper haft større Arbejdsløshed i 1938 end i 1937.

Sager vedrørende Overarbejdsloven.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Grosserer Lindberg, Ringkøbing.

Gennem § 7-Udvalget var der rejst Klage over, at der fandt Overtrædelse Sted af Overarbejdsloven hos Grosserer Lindberg.

Efter Paatale af Organisationerne er Sagen afgjort paa et Møde den 25. Marts, hvorefter Grosserer Lindberg til Afgørelse betaler 25 Kr. til Arbejdernes Samariterkursus og 25 Kr. til Røde Kors, Ringkøbing.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund og Georg Jensens Sølvsmedie.

Fra A/S Georg Jensens Sølvsmedie forelaa en Anmodning om Dispensation fra Overarbejdsloven, saaledes at ca. 70 Guldsmede skulde udføre 10 Overarbejdstimer pr. Mand pr. Uge, uden Afspadsering.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 24. Marts, hvor man enedes om følgende:

Under Forudsætning af, at Firmaet straks antager 2 Guldsmede, om 8 Dage yderligere 2 og om 14 Dage endnu 1 Guldsmed, indgik Arbejderne paa at udføre 6 Timers Overarbejde pr. Uge (Mandag 2 Timer, Tirsdag, Onsdag, Torsdag og Fredag 1 Time hver Dag).

For saa vidt Firmaet anvender samtlige beskæftigede Guldsmede til Overarbejde, og Firmaet til Trods herfor har Brug for yderligere Overarbejde, er Tillidsmændene villig til at forhandle om yderligere Overarbejde. Denne Aftale gælder indtil 1. Juni d. A.

Saafremt Firmaet ønsker det samme eller mere Overarbejde udover den Tid, skal der 8 Dage forinden gives Meddelelse til Organisationerne herom, hvorefter der optages Forhandling dels herom, dels om den eventuelle Afspadsering af det indtil det Tidspunkt præsterede Overarbejde.

Dansk Typografforbund og D. S. B.

Mellem Dansk Typografforbund og Danske Statsbaners Billettrykkeri var opstaaet Uoverensstemmelse om Udførelse af Overarbejde.

Paa et i den Anledning afholdt Møde i Direktoratet den 31. Marts enedes man om en Ordning, og Sagen kan formentlig derefter betragtes som afsluttet.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og Knækbrødfabriken »Ruga«.

Fabriken havde ladet udføre Overarbejde og tilsidesat den Afspadseringsaftale, som er truffet med Bagerlauget. Sagen var derefter tilstillet § 7-Udvalget. — Overtrædelserne fremgik med al ønskelig Tydelighed gennem de optagne Politirapporter.

I den Anledning afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 11. Januar, hvor man enedes om at henvise saavel Spørgsmaalet om en tillempet Overarbejdsordning, som andre bestaaende Uoverensstemmelser til Forhandling i et Udvalg nedsat mellem de to Parter.

Forsaavidt dette Udvalg ikke opnaar Enighed, kan Sagen paany behandles under Medvirken af Hovedorganisationerne.

Bogbinderforbundet i Danmark og Bogtrykfirmaerne O. Møller, København, og Fuhrmann, Odense.

De nævnte Firmaer har benyttet deres Arbejdsledere til Udførelse af Overarbejde og paastaaet, at de ikke var forpligtet til at afspadsere saadant Overarbejde, de maatte nemlig betragtes som Formænd i Septemberforligets Forstand, uanset at de stod som Medlemmer af Forbundet.

Gennem nogle Møder og en langvarig Brevveksling er det lykkedes at naa til Afslutning, saaledes at de 4 Arbejdsledere afspadserer det af dem udførte Overarbejde i Tiden indtil 1. December 1938, idet de fra denne Dato er udtraadt af Forbundet.

Dansk Skotøjarbejderforbund og A/S »Mercator«.

En Skotøjfabrik ved Navn »Mercator« havde søgt D. s. F. om Tilladelse til Udførelse af Overarbejde. Da det efter en foretagen Undersøgelse har vist sig, at Aktieselskabet staar udenfor Fabrikantforeningen og ikke ønsker Overenskomst med Forbundet, har vi henvist Virksomheden til at optage de nødvendige Forhandlinger med Dansk Skotøjarbejderforbund.

Haderslev Kommune søger Dispensation.

Haderslev Kommune har for Gas- Vand- og Elektricitetsværket søgt Socialministeriet om Dispensation fra Overarbejdsloven, saaledes »at Overarbejde, der udføres i Henhold til tilfældige Tilkaldelser i Anledning af Driftsforstyrrelser eller Katastrofe, ikke skal afspadseres«.

Efter Henstilling fra De samvirkende Fagforbund er Dispensation afslaaet.

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejdsmænd.

Den 29. Marts afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen til Behandling af en Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at *Firmaet Chr. Møgelvang,* Nykøbing Mors, siden August 1937 har underbetalt en Lagerarbejder.

Arbejdsgiverne hævdede, at den paagældende var Handels- og Kontormedhjælper, medens Forbundet, under Henvisning til tidligere Behandling ved Den faste Voldgiftsret og Arbejdets Karakter, fastholdt sin Paastand.

Enighed opnaaedes ikke, hvorefter Forbundet forbeholdt sig at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret.

Ved et Fællesmøde den 30. Marts i Arbejdsgiverforeningen behandledes en Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at *Firmaet N. Chr. Wiberg* havde underbetalt et Bud og at Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i den Anledning — uden Aftale med Fagforeningen eller Forbundet — ensidigt havde truffet en Afviklingsordning med Budet.

Denne Tilsidesættelse af Arbejdernes Organisation protesterede Forbundet imod.

Enighed opnaaedes ikke, hvorefter Forbundet forbeholdt sig at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret.

Elektrikere.

Elektrikerforbundet har overfor *Odense Skibsværft* fremsat Lønkrav i Overensstemmelse med Løfteparagraffen, men Resultat blev ikke opnaaet, hverken ved Mæglings- eller Timandsmøde, og Sagen blev derfor behandlet ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 28. Marts, hvor man enedes om følgende:

»Værftet fordeler efter eget Skøn 32 Øre pr. Time til de for Tiden beskæftigede 8 Elektrikere, dog saaledes at ingen Elektriker faar mindre end 3 Øre pr. Time.

Efter at disse Forhøjelser er tillagt de nuværende Timefortjenester, deles de nye Timefortjenester saaledes, at de bestaar af et 43 pCt. Akkordafsavnstillæg, Resten ansat Timeløn.

Det udstedte Strejkevarsel tages tilbage«.

Funktionærer.

Politiets Overgang til Staten har medført, at Dansk Kommunalarbejderforbunds Medlemmer paa *Politigaarden i København* blev overflyttet til Dansk Funktionærforbund, og det er nu efter langvarige Forhandlinger lykkedes at faa oprettet en Overenskomst, som er dateret 22. Marts d. A., men som har tilbagevirkende Kraft fra 1. April 1938.

I Overenskomsten er Arbejdstiden ansat til 48 Timer pr. Uge, Ugelønnen til Kr. 81,60 og for timelønnede Arbejdere Kr. 1,70 pr. Time. — For Arbejdstimer, for hvilke der ikke ydes noget Tillæg, det være sig af den ene eller anden Art, betales et Akkordafsavnstillæg paa 13 Øre pr. Time.

Med Hensyn til Tillæg for forskudte Arbejdstimer gælder 25 pCt.s Reglen, og for Overarbejde 30 pCt. Tillæg for 1. og 2. Time, for 3. Time 50 pCt. og derefter 100 pCt.

Handels- og Kontormedhjælpere.

Ved et Fællesmøde den 16. Marts behandledes i Arbejdsgiverforeningen en Klage over, at *Odense Staalskibsværft* havde favoriseret Ikke-Medlemmer af Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund.

Sagen drøftedes, og herunder udtalte Værftets Direktør, at der ikke ved den foretagne Udbetaling af Gratiale var taget noget som helst Hensyn til organisationsmæssige Forhold for Handels- og Kontormedhjælperne, hvilket iøvrigt var udelukket, idet der paa daværende Tidspunkt ikke var beskæftiget Kontorfolk paa Værftet, der ikke var Medlemmer af Handels- og Kontormedhjælperforbundet, udover saadanne, der i Henhold til Overenskomsten kan kræves holdt udenfor Organisationen.

Arbejdsgiverforeningen henviste til, at Hovedoverenskomsten og Fællesbetingelserne hindrede en Favorisering af uorganiserede Handels- og Kontormedhjælpere paa organiserede Handels- og Kontormedhjælperes Bekostning, og med de faldne Udtalelser sluttede Sagen, idet Parterne iøvrigt fastholdt deres principielle Synspunkter.

Kvinder.

Firmaet *Svendborg Flødefabrik* havde tilsidesat Overenskomsten med Kvindeligt Arbejderforbund derved, at Forbundets Medlemmer var blevet afskediget og Arbejdsdrenge antaget til at udføre det Arbejde, som var dækket af Overenskomsten.

Sagen behandledes paa et Møde paa D. s. F.s Kontor den 23. Februar, hvor Fabriken indgik paa — efter en nærmere fastsat Skala — at genantage Kvindeligt Arbejderforbunds Medlemmer og afskedige Arbejdsdrengene, saaledes at Antallet af disse forbliver det samme som paa det Tidspunkt, hvor Overenskomsten blev indgaaet.

Litografer.

En uvarslet Arbejdsstandsning hos *Firmaet C. A. Mortensen & Co.* var til Behandling paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 14. Marts, hvor man enedes om følgende:

Dansk litografisk Forbund erkender, at de hos Firmaet C. A. Mortensen & Co. beskæftigede Overtrykkere ved at nægte Udførelsen af givne Ordrer og ved at iværksætte Arbejdsvægring har gjort sig skyldige i Overenskomstbrud og tilsidesat den mellem Parterne gældende Norm for Regler for Behandling af faglig Strid.

Til fuld Afgørelse af Sagen betaler Forbundet 25 Kr. til Børnenes Kontor.

Skotøjsarbejdere.

Da *A/S Sæby Skotøjsfabrik* overgik til Naadling efter delt System, opstod der forskellige Uoverensstemmelser med Hensyn til Betaling for Naadlersker i de første 3 Maaneder.

Disse Uoverensstemmelser behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 8. Marts, hvor man enedes om garanterede Timelønninger i en 3 Maaneders Periode for 8 navngivne Naadlersker.

Det blev tilføjet i det underskrevne Protokollat, at Skotøjsfabrikken naturligvis har Krav paa lige saa vel udført Arbejde som andre Skotøjsfabriker.

Tømrere.

Paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 17. Marts behandlede man en Klage fra Tømrerforbundet over, at *Tømrermester N. Withen,* Aarhus, ikke havde efterlevet en Kendelse, som var afsagt af den faglige Voldgiftsret. Forbundet gjorde derfor Krav paa, at hele det omhandlede Beløb — Kr. 235,28 — skulde udbetales, uden Fradrag af nogen Art.

Fra Arbejdsgiverside blev hævdet, at der skulde foreligge saadanne formildende Omstændigheder, at man maatte kunne forhandle sig til Rette om Nedsættelse af Beløbet. — Forbundet fastholdt imidlertid sit Standpunkt, og Klage indbringes derfor til Den faste Voldgiftsret.

Paa et i anden Anledning afholdt Møde i Arbejdsgiverforeningen den 17. Marts blev der fra Arbejdsgiverside rejst Klage over, at Tømrerforbundets Aarhus Afdeling havde indrykket en Notits i »Demokraten« for den 2. December 1938, hvoraf fremgik, at Tømrersvende ikke maatte søge eller paabegynde Arbejde hos Tømrermester Withen, før de havde henvendt sig paa Fagforeningens Kontor.

Arbejdsgiverforeningen hævdede, at denne Notits var ulovlig og krævede en Bod af Fagforeningen, medens man fra Arbejderside hævdede, at man ikke kunde behandle en saadan Klage, som først kom til at foreligge 3½ Maaned senere, og at den var rejst som en Kontraklage overfor en anden Sag.

Arbejdsgiverforeningen fastholdt sit Synspunkt og bebudede, at Klage vilde blive indbragt til Den faste Voldgiftsret.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2608.

Murersvende hos Murermester P. Jul. Eisensøe.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 18. Februar 1939 i Sag Nr. 2608: Murersvendenes Fagforening af 1919 for København og Omegn mod Dansk Arbejdsgiverforening for Københavns Murer- og Stenhuggerlaug og dettes Medlem Murermester P. Jul. Eisensøe.

I den mellem Københavns Murer- og Stenhuggerlaug og Murersvendenes Fagforening af 1919 for København og Omegn gældende Overenskomst »Priskurant af 27. Juni 1930 vedrørende Svendeløn i Murerfaget« med senere Tillæg findes der i Afsnit B Post 1 og 7 Bestemmelser om Minimallønnen pr. Time for Svende, der arbejder i Timeløn og om den normale Udbetaling pr. Time for Akkordarbejde.

I Forligsmandens Mæglingsforslag af 21. Marts 1938 fandtes der vedrørende dette Fag følgende Bestemmelse:

> »Minimallønnen, personlige Timelønninger og Udbetalingen paa Akkord forhøjes med 6 pCt.«

Parternes Overenskomst fornyedes for 2 Aar til 1. Marts 1940, idet det dog fastsattes, at saafremt Pristallet pr. 1. Oktober 1938 afveg mindst 6 Points fra Tallet pr. 1. Januar 1938, skulde hver af Parterne være berettigede til at opsige Overenskomsten til Ophør i 1939.

Ved Tillæg af 1. April 1938 til Priskuranten forhøjedes i Overensstemmelse med den ovennævnte Bestemmelse i Mæglingsforslaget Minimallønnen fra Kr. 1,25 til Kr. 1,33 og Akkordudbetalingen til Kr. 1,30.

Under nærværende Sag har Fagforeningen gjort gældende, at Murermester P. Jul. Eisensøe, der er Medlem af Lauget, før 1. April 1938 har betalt de hos ham arbejdende Murersvende Kr. 2,00 pr. Time for Daglønsarbejde, og at han,

uanset at denne Løn efter Bestemmelsen i det af Parterne antagne Mæglingsforslag var forhøjet med 6% til Kr. 2,12, paa efter 1. April paabegyndte Arbejdspladser har nedsat Timelønnen til Kr. 2,00, og har i denne Anledning paastaaet Dansk Arbejdsgiverforening for Lauget s og Murermester Eisensøes Vegne kendt pligtig til atter at forhøje Timelønnen for Daglønsarbejde til Kr. 2,12, samt til at efterbetale det i Tidsrummet fra 1. April til Dato for lidt betalte Beløb og endvidere idømt en efter Rettens Skøn passende Bod for Brud paa Overenskomst.

De Indklagede paastaar Frifindelse.

Til nærmere Begrundelse af deres Paastand har Klagerne anført følgende: Den i Priskuranten angivne Minimalløn har i adskillige Aar kun eksisteret paa Papiret, idet der faktisk saa godt som overalt har været betalt en betydelig højere Løn. I de senere Aar har Forholdet derhos været det, at de enkelte Medlemmer af Lauget har betalt en ganske bestemt Timeløn, saaledes at man faktisk fra et Minimallønssystem er gaaet over til Normallønninger. Dette er ogsaa Tilfældet for Murermester Eisensøes Vedkommende, idet han i 4 à 5 Aar har betalt en Timeløn af 2 Kr. Det er paa Baggrund af de saaledes bestaaende faktiske Forhold, at Bestemmelsen om Forhøjelse af de saakaldte personlige Timelønninger maa ses. Det maa betyde, at den Løn, der faktisk i Tiden indtil 1. April 1938 har været betalt af hvert enkelt Laugsmedlem, i Overenskomstperioden vil være at forhøje med 6%, og at det ikke kan være tilladt at nedsætte disse vilkaarligt for nye Arbejder — maaske ovenikøbet udført af tidligere beskæftigede Arbejdere — hvilket vilde gøre den oftnævnte Forhøjelsesbestemmelse illusorisk.

De Indklagede bestrider, at det i Faget gældende Minimallønssystem skulde være ændret. De hævder og har til Støtte herfor fremlagt en Statistisk for Aarene 1920—38, at Timelønnen i Faget stort set har bevæget sig op og ned i Forhold til Konjunkturerne, saaledes som disse har givet sig Udtryk i Beskæftigelsesgraden i Faget. Naar Lønnen i Aarene 1933—37 i det væsentlige har været af samme gennemsnitlige Størrelse, skyldes det, at Konjunkturerne har været nogenlunde uforandrede. Iøvrigt har de enkelte Timelønninger varieret meget betydeligt. I Januar Kvartal 1938 betaltes der saaledes en Række forskellige Lønninger, helt fra Kr. 1,26 til Kr. 3,00. Ogsaa for Murermester Eisensøes Vedkommende er det oplyst, at han i 1938 har udbetalt forskellige Timelønninger, svingende mellem 2 og 3 Kr. i Timen. Mæglingsforslagets Bestemmelse om 6% Forhøjelse af personlige Timelønninger rammer kun de Aftaler, der bestod pr. 1. April 1938, men medfører ingen Indskrænkning i Arbejdsgivernes forud bestaaende Ret til at træffe nye Lønaftaler med Arbejderne. Da Murermester Eisensøe har betalt de forhøjede Lønninger i alle de Tilfælde, hvor han efter det anførte havde Pligt dertil, foreligger der saaledes intet Overenskomstbrud fra hans Side.

I Parternes Overenskomst findes ingen nærmere Bestemmelser angaaende personlige Timelønninger, men det fremgaar af det oplyste — og bestrides i og for sig heller ikke af Klagerne — at der i Faget har hersket det saakaldte Minimallønssystem, hvorefter der mellem den enkelte Arbejdsgiver og de hos ham arbejdende Svende uden Indblanding fra Organisationernes Side frit kan indgaas Aftaler om Timelønninger, naar disse blot ikke ligger under den i Priskuranten fastsatte Minimalløn. Ejheller findes der overenskomstmæssige Indskrænkninger i Aftalefriheden med Hensyn til, hvilket Tidsrum, hvilket Arbejde eller hvilke Personer en saadan Aftale omfatter.

Der mangler endvidere Holdepunkter for at antage, at det saaledes bestaaende System skulde være ændret ved en i Faget bestaaende Sædvane. Den Omstændighed, at de faktisk betalte Lønninger i kortere eller længere Tidsrum gennemsnitligt har ligget væsentligt over Minimallønnen og iøvrigt i de senere Aar under væsentlig ensartede Konjunkturer for den enkelte Arbejdsgivers Vedkommende har haft en vis stabil Karakter, skønnes ikke at have afgørende Betydning i saa Henseende og finder iøvrigt sin tilstrækkelige Forklaring ved de af de Indklagede anførte Omstændigheder.

Hvad Forligsmandens Mæglingsforslag angaar, savnes der Føje til at tillægge dette en videregaaende Betydning end af de Indklagede hævdet. Havde det været Meningen med Forslaget at ændre selve det i Faget gældende Lønsystem, burde det have faaet Udtryk i Forslaget selv eller ved en Aftale mellem Parterne.

Herefter, og da der ejheller for Murermester Eisensøes Vedkommende er oplyst særlige Omstændigheder, der skulde kunne anfægte Gyldigheden af de Aftaler, paa Grundlag af hvilke han for de af Klagen omfattede efter 1. April 1938 paabegyndte Arbejdspladsers Vedkommende har betalt en Timeløn af Kr. 2,00, vil de Indklagedes Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde deles.

Kendelse:

De Indklagede Dansk Arbejdsgiverforening for Københavns Murer- og Stenhuggerlaug og dettes Medlem Murermester P. Jul. Eisensøe bør for Tiltale af Klagerne Murersvendenes Fagforening af 1919 for København og Omegn i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales med Halvdelen af hver af Parterne.

REDAKTØR: KNUD V. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. S., København V. ∴ Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 20 * KØBENHAVN DEN 1. MAJ 1939 * 35. AARGANG

1. Maj 1939.

I Overensstemmelse med Majdagens Traditioner holdes 1. Maj i de demokratiske Lande som en Demonstrationsdag, hvor Arbejdernes politiske og faglige Tillidsmænd klargør Bevægelsens internationale Stilling, de Vilkaar, der arbejdes under i eget Land, og de Krav, Bevægelsen paa hjemlig Grund vil kæmpe for i den kommende Tid.

Majdagen i Aar finder Sted under internationale Forhold, der lader befrygte, at en ny Verdenskrig, langt frygteligere end den sidste, kan udbryde naar som helst, og dette uhyggelige Perspektiv, sammen med den Omstændighed, at det i Aar er 50 Aar siden den første internationale Majdemonstration fandt Sted, gør det naturligt, at Opmærksomheden paa Majdagen ogsaa vil rettes mod den internationale Situation og Arbejderbevægelsens internationale Stilling.

Det kan ikke skjules, at den internationale Arbejderbevægelse paa den halvtredsindstyvende Majdag staar svagere, end for blot 6—7 Aar siden. Men det vil være urigtigt, om man paa Grundlag af de uomtvistelige Nederlag i en Række Lande drager den Slutning, at Forholdene nu skulde være lige saa mørke og uoverskuelige som for 50 Aar siden, og at Bevægelsen idémæssigt, internationalt har tabt lige saa meget, som den har mistet organisatorisk. Det er nemlig et Spørgsmaal, om Bevægelsen alligevel ikke, Tabene til Trods, idémæssigt staar stærkere end nogensinde før, og om den ikke, navnlig gennem sin Virksomhed i de nordiske Lande, har leveret Verden nye Beviser paa Arbejderklassens Evne til statsgavnlig, samfundsbyggende Virksomhed, til Samarbejde med Befolkningsgrupper udenfor Arbejderklassens egen Kreds, der som denne er interesseret i, at den økonomiske Politik planmæssigt ledes ind i Baner, hvorved Folkets Arbejde kommer Folkets Masser tilgode.

*

I en Vurdering af den internationale Arbejderbevægelses Stilling ved den halvtredsindstyvende Majdag, vil man naturligvis finde, at der for en Række Landes Vedkommende er Forhold tilstede, der i meget minder om de Tilstande, der var raadende i 1889—90. Socialistiske og faglige Organisationer er undertrykte, sociale Foranstaltninger overladt til »frivillige« Indsamlinger, en Arbejdsdag paa 10—12 Timer og Lønninger, hvis Størrelse ikke giver Mulighed for Familiernes tilstrækkelige Ernæring. Men dette Billede, og dets Lighedspunkter med Tilstandene for halvtreds Aar siden, gælder kun for nogle Lande, store Lande ganske vist, men ikke for alle Lande. I de demokratisk styrede Lande viser Sammenligningen med 1889—90, at der siden da er betydelige Forbedringer i økonomiske og sociale Vilkaar, Fremgang for Bevægelsen og Tillid til, at Fremgangen vil kunne fortsættes, saafremt Arbejderklassen tilbageviser alle Splittelsesforsøg fra Diktaturtilhængernes Side.

En Ting, der ikke maa glemmes, naar man drager Sammenligninger med 1889—90, er, at den internationale Arbejderbevægelse dengang

stod ved Begyndelsen til sin Historie, medens den nu har Generationers Gerning bag sig, kender til Vekslen mellem Nederlag og Sejr, husker at de overvundne fra igaar kan blive Sejrherrer imorgen og ved, at man vel kan hindre Mænds Virksomhed, men ikke Ideers Liv.

De Nederlag, som de seneste Aar fremviser, er kun for et Par enkelte Landes Vedkommende opstaaet ved, at Bevægelsen brød sammen i de indrepolitiske Kampe; i de andre Lande, hvor Arbejderbevægelsen er ophørt med at eksistere, drejer det sig ikke blot om Arbejderbevægelsens, men om Nationers Udslettelse. I de Lande, hvor Arbejderbevægelsen bukkede under i den indrepolitiske Kamp, støttedes de nye Massebevægelser dels af de besiddende Klassers, Industrifyrsternes og Godsejernes Midler og Organisationer, med det tydelige Formaal at bryde den organiserede, socialistiske Arbejderklasses Indflydelse og forhindre Folkets Delagtiggørelse i Nationens arbejdsskabte Værdier, og dels af de store Masser af Arbejdsløse, der var Ofre for det af de besiddende Klasser beherskede Produktionssystem. Tiltrods for Støtten fra de besiddende Klasser, brugte de nye Bevægelser dristigt den socialistiske Bevægelses Programpunkter om Socialisering og den socialistiske Bevægelses Terminologi, bl. a. i Slagordet om »Fællesnytte gaar frem for Egennytte«, men efter Magterobringen viste det sig, at den nye Socialisme var en Art Socialisme lig den, de krigsførende Stater brugte under Verdenskrigen til Sikring af Krigsindustrien, ikke en Socialisme for Folket, men for imperialistiske Formaal. Det er hævet over enhver Tvivl, at den skete Nedkæmpelse af den socialistiske Arbejderbevægelse ikke har opfyldt de Forventninger om at blive »Herrer i eget Hus«, som Industrifolkene, Godsejerne og Middelstanden nærede; tværtimod har Statsforanstaltningerne antagelig medført flere Indgreb, Indskrænkninger i Dispositionsret og Beskæring af Fortjeneste, end den socialistiske Arbejderbevægelse i disse Lande nogensinde har foraarsaget.

Den »nye Socialismes« Praktisering forstærker derfor den gamle socialistiske Bevægelses ideologiske Stilling, alle de lidte Nederlag tiltrods. Begivenhederne viser, at den socialistiske Lære fortsat har Betydning for de store Masser og at statslige Indgreb i det privatkapitalistiske Erhvervsliv er en Nødvendighed for Sikringen af en Nations Eksistenskamp. Den gamle Socialisme adskiller sig fra de nye Bevægelser derved, at dens Socialisme ikke forfølger imperialistiske Formaal, men har Folkets Vel og ikke Kanoner til Formaal.

*

For den nordiske Arbejderbevægelse er den halvtredsindstyvende Majdag en virkelig Festdag, hvor man med Stolthed kan pege paa, at Landenes Befolkninger, under de forværrede internationale Forhold og deraf følgende Forstyrrelser i Erhvervsmuligheder, i stigende Udstrækning har tilkendegivet deres Tillid til de socialdemokratiske Partiers Politik.

I alle de nordiske Lande har det politiske Arbejde i de senere Aar haft en udpræget Tendens i Retning af Arbejder- og Bondepolitik, i Erkendelse af, at det er disse to store arbejdende Klasser, der udgør Befolkningernes Flertal, og at Stabiliseringen af det demokratiske Styre nødvendigvis forpligter Arbejderne, i deres førende politiske Virksomhed at tage Hensyn til Landbrugernes Erhvervsinteresser.

I Danmark, hvor Landbruget, haardere end i de andre nordiske Lande, har været ramt af Krisen, har Arbejder- og Bondepolitiken medført Støtteforanstaltninger til Landbruget, hvorigennem en Række vigtige Levnedsmidlers Priser bragtes til Stigning. Disse Foranstaltningers Indvirkning paa det ved kollektive Overenskomster skabte Lønniveau, har imidlertid ikke svækket Sammenholdet mellem Fagbevægelse og Parti eller Fagbevægelsens Indflydelse blandt Arbejderne, hvilket fremgaar af Fagorganisationernes Medlemstal, som siden 1932, da Arbejder- og Bondepolitiken tog sin Begyndelse, er steget fra 369.000 til 510.000 i Slutningen af 1938, hvoraf de 470.000 tilhørte De samv. Fagforbund.

Ved enkelte Lejligheder, f. Ex. naar et Fags Forkastelse af et Mæglingsforslag ikke har medført Konflikt grundet paa Lovgivningsmagtens Indgreb, har der fra kommunistisk Side været gjort Forsøg paa at faa Fagforeninger til at undsige Arbejder- og Bondepolitiken ved Forebringelse af Protester mod Levnedsmiddelpriserne, men disse Forsøg paa at bringe Arbejdere i Modsætning til Socialdemokratiets krisepolitiske Linie, har ikke formaaet at svække Fagbevægelsens og Partiets Sammenhold. Det seneste Statsindgreb i en Arbejdskonflikt, har i det paagældende Fags Blad, der af Arbejderklassens Modstandere fejlagtigt tillægges Betydning som autoritativt Forbundsorgan, medført Kommentarer til det afholdte Folketingsvalg, gaaende ud paa, at Arbejderklassen skal

vende tilbage til den ensidige Byarbejderpolitik og undlade Støtte til Opretholdelse af Landbrugsprodukternes Priser.

Det er muligt, at Toner af den Art lyder lifligt i Ørerne paa de af vore Klassefæller, der — uden at være helt opmærksom paa, at der eksisterer andre Fag end ens eget og andre Klasser end Arbejderklassen — tror, at man kan vende tilbage til en taktisk Linie, der hører hjemme i Arbejderbevægelsens Barndom. Bassen til Melodien er naturligvis Statsindgrebene i Arbejdskonflikter, hvorved man overser, at en stor Del af disse Indgreb har afværget Lockout, Hindring af Valutasammenbrud og et Valgnederlag for Demokratiet, og helt overser det vigtigste, nemlig at disse Statsindgreb i Arbejdskonflikter først kan bedømmes retfærdigt, naar man i samme Forbindelse opregner alle de mange Statsindgreb den socialdemokratiske Regering har foretaget til direkte Ændring af Forholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere gennem Lærlingelov, Funktionærlov, Overarbejdslov, Ferielov m. m.

Det kan unægtelig lyde bestikkende, at Arbejderne skulde kunne øge deres Realløn ved at Landbrugsprodukternes Priser alene bestemtes af det frie Marked, men saa enkelt er Spørgsmaalet jo ikke. Det, som det drejer sig om er nemlig, om Arbejderklassen er interesseret i, at 210.000 Landbrugshjem overlades til udsigtsløs Forarmelse og deraf følgende Massetilslutning til fascistiske Bevægelser, hvis Maal er at udrydde Fagforeningerne og dermed Arbejdernes Adgang til at øve Indflydelse paa de nominelle Lønningers Størrelse.

Arbejder- og Bondepolitiken er den demokratiske Politiks Grundlag. Og hvorledes kan man tale om at ville bringe Ofre for Demokratiets Bevarelse, naar man ikke vil bringe de Ofre, der her er Tale om, og som tilsigter betryggende Erhvervsvilkaar for Landets to store arbejdende Klasser. Det er storslaaet Heroisme at erklære sig beredvillig til at ofre Livet i Kampen mod Fascismen, men naar en Erhvervspolitik, der tager Hensyn til alle berettigede Krav om Eksistenssikring kan udrette samme Resultater, vil de mere beskedne Ofre denne Politik kræver, være at foretrække. Begivenhederne viser, at Fagbevægelsens Kvinder og Mænd er politisk modne nok til at forstaa den første Politiks Rigtighed. Ensidig Byarbejderpolitik erindres nemlig som en af de medvirkende Aarsager til den tyske Arbejderbevægelses Sammenbrud, og saa længe Spørgsmaalet om Demokratiets Bevarelse beror paa indrepolitiske Faktorer, er det danske Arbejderes Pligt at vise Verdens Arbejdere, at vi har taget Lære af de internationale Begivenheder, har lært at føre en Politik, der gavner alle arbejdende Befolkningslag og bevarer vor Plads i Nordens Demokrati.

Rundskue

DANMARKS BETALINGSBALANCE. Opgørelsen over Danmarks Betalingsbalance overfor Udlandet i 1938 viser et Overskud paa 111 Mill. Kr. Underskudet for Handelsbalancen har været 12 Mill. Kr. mindre end Aaret før (83 Mill. Kr. mod 95 Mill. Kr. i 1937), mens den af Skibsfarten i Udlandet indtjente Brutto-Fragt beløb sig til 279 Mill. Kr. mod 309 Mill. Kr. i 1937.

Rente-Udgifterne har været 5 Mill. Kr. mindre end Aaret før, idet den Merudgift, som Forøgelsen af Gælden har medført, antages rigelig at være opvejet ved de stedfundne Konverteringer af forskellige Laan. Rente-Udgiften anslaas nu kun til 90 Mill. Kr. mod 105 Mill. Kr. i 1936.

Danske Virksomheders Indtægt i Udlandet er ansat til 40 Mill. Kr., hvilket er 5 Mill. Kr. mere end sidste Aar, og Turistindtægterne er ligeledes sat op med 5 Mill. Kr. til 35 Mill. Kr., hvorimod Turistudgifterne uforandret er sat til 50 Mill. Kr. Indførselen af danske Værdipapirer har repræsenteret 63 Mill. Kr. mod 29 Mill. Kr. i 1937, og Indførselen af fremmede Værdipapirer 12 Mill. Kr. mod 9 Mill. Kr. i 1937. Derimod er der af danske Værdipapirer kun udført for 18 Mill. Kr. mod 27 Mill. Kr. i 1937 og af fremmede Værdipapirer uforandret 11 Mill. Kr.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Produktionsindeks for Industrien i Marts Maaned viser en stærk Fremgang for Industriproduktionen, nemlig fra 110 til 113. Konsumvare-Produktionen noteres uforandret 110, hvorimod Fremstillingen af Produktionsmidler viser Fremgang fra 109 til 116, alt i Forhold til Basis-Aaret 1935. I Overensstemmelse hermed er Indekstallet for Næringsmiddel-Industrien uforandret 111, og for Tekstilindustrien og Beklædningsindustrien konstateres endog Nedgange, henholdsvis fra 116 til 114 og fra 114 til 113. For samtlige øvrige Grupper er der derimod Fremgang: Læderindustrien fra 105 til 108, Træindustrien fra 106 til 109, Sten-, Ler- og Glasindustrien fra 76 til 87, Jern- og Metalindustrien fra 118 til 124 og den grafiske og teknisk-kemiske Industri fra 107 til 109.

Det samlede Beskæftigelsestal for Industrien (det gennemsnitlige Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag) er for Marts 1939 beregnet til 1.287.000 mod 1.226.000 i Februar 1939 og henholdsvis 1.237.000 og 1.197.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

FAGLIG UNGDOM. Den 23. April holdt Faglig Ungdom i København sit andet Aarsmøde, der var besøgt af 240 Repræsentanter for Lærlinge- og Ungdomsorganisationer samt et stort Antal Gæster. Organisationernes Medlemstal er i 1938 steget med ca. 1000, fra 7529 til 8511.

De samvirkende Fagforbunds Formand, *Knud V. Jensen,* holdt et instruktivt Foredrag om »Fagbevægelsen og Ungdommen«. Formanden for Faglig Ungdom, *Thorvald W. Petersen,* aflagde Beretning om Arbejdet i det forløbne Aar og understregede den Fremgang, der havde fundet Sted. Han udtalte en Tak til Forbundene og Fagforeningerne for den ydede Støtte og gik ind for et udvidet Oplysningsarbejde i Afdelingerne. Endvidere anbefalede han Tanken om Oprettelse af et Landsforbund, der efter hans Mening vilde være af Betydning og til stor Hjælp for Arbejdet blandt Lærlinge og Ungarbejdere i hele Landet.

Efter en udførlig Diskussion blev Formandens Beretning og en Resolution om en mulig Landskonference enstemmigt godkendt.

Mødet vedtog tillige en Resolution, der udtaler Tak til Fagbevægelsen for den i det forløbne Aar ydede Hjælp og Støtte til Ungdomsarbejdet og udtaler Haabet om, at denne Støtte yderligere forstærkes. Den kræver en Ændring i Lovgivningen, som omfatter Ungdommen beskæftiget til Søs, og en Forbedring af Loven om Børn og unge Menneskers Arbejde, samt betegner den nye Lærlingelov som et absolut Fremskridt.

Aarets første Forbundskongres.

I Dagene den 6. og 7. April holdt Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund sin 16. Kongres i København. Foruden de Delegerede fra Forbundets 9 Afdelinger og Hovedbestyrelsens Medlemmer var der mødt adskillige Gæster, deriblandt *Hegglund* fra Norge, *S. Laas* fra Sverige og Sekretær *Eiler Jensen,* der overbragte en Hilsen fra De samvirkende Fagforbund og ønskede Kongressen Held og Lykke med Arbejdet.

Forbundets Formand, *Alfr. Christensen,* aabnede Kongressen og bød Delegerede og Gæster Velkommen. Derefter konstituerede Kongressen sig med *Martin Hansen,* Fredericia, og *E. Schultz,* København, som Dirigenter og *Svend Holm* og *Eilertsen* som Sekretærer.

Beretning om Virksomheden.

Formanden aflagde en udførlig Beretning om Virksomheden siden sidste Kongres og redegjorde herunder navnlig for Forbundets Arbejde ved Overenskomstbevægelserne samt de Resultater, der herved var opnaaet for Medlemmerne. Hvad angaar Fagets Beskæftigelsesforhold var den første Halvdel af Beretningsperioden 1936/39 præget af stærk Fremgang i Beskæftigelsen, men de handelspolitiske Hensyn, der i 1938 bevirkede en friere Valutapolitik, paavirkede Beskæftigelsen i Faget, og i Slutningen af 1938 var en Tredjedel af Medlemmerne arbejdsløse.

Formanden omtalte endvidere Forbundets Bestræbelser for at faa indført Stempling af Elektropletvarer. Fabrikanterne har hidtil vist sig uvillige til at gaa med til dette Krav, men Forbundet vil fortsætte sit Arbejde for at faa gennemført en Lovgivning, der beskytter Forbrugerne mod Varer af slet Kvalitet og samtidig bevirker, at man kan se, om Varerne er af dansk eller udenlandsk Oprindelse. Formanden gav til Slut en Oversigt over de senere Aars sociale Lovgivningsarbejde og udtalte navnlig sin Tilfredshed med Overarbejdsloven, der udfyldte et længe følt Savn.

I Tilslutning til Formandens Beretning førtes en længere Diskussion, der sluttede med Beretningens enstemmige Godkendelse og Vedtagelse af følgende Resolution:

»Idet Kongressen i Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund i Danmark den 6. og 7. April 1939 udtaler sin Anerkendelse af de af Regeringen Th. Stauning gennemførte Forbedringer af de sociale Love, bl. a. Gennemførelsen af en forbedret Lærlingelov, der lægger Hovedvægten paa en forsvarlig Uddannelse af Lærlingene, som under den gamle Lov i al for udstrakt Grad kunde være Udbytningsobjekt for hensynsløse Mestre, der lod Uddannelsen komme i anden Række, samt Gennemførelsen af en Ferielov, der fastslaar Arbejdernes Ret til 2 Ugers betalt Ferie, vedtager Kongressen, at der af Forbundets Midler ydes 1000 Kr. til Socialdemokratiets Valgfond.

Kongressen udtaler samtidig Ønsket om, at der til arbejdsløse Medlemmer, som har opbrugt den forsikringsmæssige Understøttelse, eller som paa Grund af Forholdene er uden Understøttelse og derfor er henvist til Socialkontorerne, gennem Arbejdsløshedskassen udbetales en Understøttelse efter nærmere fastsatte Regler. Udgifterne hertil afholdes af den sociale Forsorg. Understøttelse herudover søges ved Henvendelse til Socialforsorgen.«

Kongresvedtagelser.

Kongressen vedtog et Forslag om *Oprettelse af et kooperativt Selskab,* en Produktions- og Handelsvirksomhed for Guld-, Sølv- og Elektropletvarer. Aktiekapitalen fremskaffes ved, at der af Strejkefonden overføres 25.000 Kr., og den resterende Del udbydes til Tegning blandt Forbundets Afdelinger og Medlemmer samt blandt Arbejderbevægelsens Organisationer.

Kongressen nedsatte et Udvalg bestaaende af Forretningsfører Alfred Christensen, Heinisch, Eilertsen, Aug. Jeppesen og Martin Hansen til at forberede Virksomheden, der foreløbig væsentligt tænkes drevet som Handels- og Reparationsforetagende. Senere vil man saa tage Fabrikationen med i Driften.

Nyt fra Udlandet

EN NY SVENSK FERIEORGANISATION. Paa den svenske Landsorganisations Initiativ har der i længere Tid fundet Forhandlinger Sted om Dannelse af en særlig Ferieorganisation, »Folkerörelsernes Semesterförening«, som den 18. April holdt sin konstituerende Generalforsamling i Stockholm.

38 store Organisationer har allerede tilsluttet sig den nye Ferieorganisation og hidtil tegnet en Andelskapital paa over 560.000 Kr. Landsorganisationen og Det kooperative Forbund har hver tegnet sig for 100.000 Kr.

Til Direktør valgtes den hidtidige Sekretær i svensk Tekstilarbejderforbund, *A. Holm,* der tiltræder Stillingen den 1. Maj. Der er allerede udarbejdet adskillige store Planer for den fremtidige Virksomhed.

DEN SVENSKE LANDSORGANISATION I 1938. Den svenske Landsorganisations Medlemstal er i 1938 steget fra 840.234 til 897.949, Antallet af tilsluttede Forbund fra 41 til 42 med ialt 7407 Afdelinger. Af Medlemmerne var 135.316 Kvinder. I de sidste 10 Aar er Medlemsantallet omtrent fordoblet, idet det ved Aarsskiftet 1928—29 udgjorde 469.409.

I Medlemskontingent fra Forbundene har Landsorganisationen i 1938 modtaget 3.296.016 Kr. Af Udgifter kan nævnes 493.920 i Understøttelse og godt 800.000 Kr. til Støtte af politiske Flygtninge og Hjælp til Spanien. Omtrent 90.000 Kr. er anvendt til Ombygning og Udvidelse af Landsorganisationens Skole og godt 300.000 Kr. til Studie- og Oplysningsvirksomheden.

FAGBEVÆGELSENS STILLING I BÖHMEN OG MÄHREN. Indtil 15. Marts 1939 var de frie Fagforeninger i Tjekoslovakiet næsten uberørt af de politiske Begivenheder og kunde uhindret fortsætte deres Virksomhed. Tyskernes Besættelse af Landet og Oprettelsen af Protektoratet Böhmen og Mähren har selvfølgelig helt forandret Stillingen for Fagbevægelsen.

Efter Tjekoslovakiets første Deling gennem Udskillelse af Sudetertyskerne blev der mellem de mange forskellige Retninger indenfor den tjekiske Fagbevægelse indledt Forhandlinger om Dannelse af en fælles faglig Centralorganisation. Forhandlingerne førte ikke til noget Resultat, og først efter den 15. Marts tvang Begivenhedernes Gang til Virkeliggørelse af denne Tanke. De forskellige Retninger indenfor Fagbevægelsen i Protektoratet Böhmen og Mähren har nu sluttet sig sammen til en faglig Enhedsorganisation med over 1 Million Medlemmer. Denne Organisations Bestyrelse bestaar af Repræsentanter for de tidligere faglige Centralorganisationer, deriblandt R. Tayerle, den tidligere Formand for den frifaglige Landsorganisation og Medlem af den faglige Internationales Bestyrelse.

Denne Organisation, der er inddelt i 3 Grupper henholdsvis for Arbejdere, Privatfunktionærer og Tjenestemænd, har endnu en provisorisk Karakter og skal først godkendes af Myndighederne. Saafremt dette sker, er der ikke Tvivl om, at dens Virksomhed vil blive stærkt begrænset og at den ikke vil kunne udføre et virkeligt Fagforeningsarbejde eller opretholde internationale Forbindelser. Tiden vil vise, hvorledes Fagbevægelsens Skæbne vil forme sig i dette undertrykte Land.

FINSK FAGBEVÆGELSE. Den faglige Landsorganisation i Finland har i 1938 forøget sit Medlemstal med 5864 eller 9,1 pCt. Ved Udgangen af 1937 havde Landsorganisationen 64.384 og ved Udgangen af 1938 70.248 Medlemmer. Antallet af kvindelige Medlemer er steget fra 15.669 til 16.353 eller med 4,3 pCt., og af Landsorganisationens samlede Medlemstal er de 23,3 pCt. Kvinder.

I Diskussionen om indsendte Forslag og Lovændringer spillede *Fagbladet* en stor Rolle, og man vedtog et Forslag om, at Bladet saa vidt muligt skal bringe mere fagteknisk Stof. Desuden vedtoges et Forslag om, at *unge Arbejdere* under 18 Aar kun skal optages i Forbundets Ungdomsafdelinger. Forslaget tilsigter bl. a. en Styrkelse af det Ungdomsarbejde, der er i Gang indenfor Forbundet, hvor man i flere Aar har udfoldet en prisværdig Virksomhed for Organiseringen af Ungdommen.

Desuden vedtoges et Forslag om, at der af Sygeunderstøttelseskassen ydes *aldersrenteydende Medlemmer,* der har været fagligt organiseret i 25 Aar, heraf 20 Aar i Forbundet, en maanedlig Understøttelse paa 10 Kr. Desuden vedtoges en Række redaktionelle *Ændringer i Forbundets Love.*

Valg af Ledelse.

Til Formand genvalgtes med Akklamation *Alfr. Christensen.* Nyvalgt som Sekretær blev *Peter Spøhr* i Stedet for *Svend Holm,* der trak sig tilbage paa Grund af Arbejdet i den københavnske Afdeling. I Forretningsudvalget indvalgtes fra København *Svend Holm, Heinisch, Aug. Jeppesen* og til Hovedbestyrelsen *Eilertsen* og *Henry Jensen.* Suppleanter blev *Erik Madsen* og *Christian Christiansen.* For Provinsen valgtes til Hovedbestyrelsen *Martin Hansen, Peter Larsen, Edvard Larsen* og *Vigge.* Revisorer blev *Kronika* og *Elberg.*

Kongressen afsluttedes med Taler af Formanden, Gæsterne og Dirigenten, der udtalte sig for et enigt Samarbejde til Fremme af Forbundets Interesser.

Arbejdsløsheden i Marts 1939.

(Efter Statistiske Efterretninger).

Ifølge en Optælling for de Fag, som indgaar i Departementets Arbejdsløshedsstatistik, var der ved Udgangen af Marts Maaned blandt de organiserede Arbejdere i disse Fag i alt 112.701 Arbejdsløse, d. v. s. 24,1 pCt. af det samlede Antal paa i alt 467.713 organiserede Arbejdere i de paagældende Fag.

Ved Udgangen af Marts var 3894 organiserede Arbejdere beskæftiget ved Nødhjælpsarbejde i Henhold til Lov af 13. April 1938, § 2—5, mod 3206 ved Udgangen af Februar 1939. Fra og med 1. Juli 1938 har man paa Grund af væsentlige Ændringer i ovennævnte Lov i Sammenligning med tidligere gældende Love ophørt at medregne de ved Nødhjælpsarbejde beskæftigede under Antal Arbejdsløse.

Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenten for hver Maaned siden Januar 1934.

Samtlige Fag:	1939	1938	1937	1936	1935	1934
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Januar	29,9	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4
Februar	27,1	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3
Marts	24,1 [1])	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4
April		20,3	17,5	19,5	18,3	21,6
Maj		17,5	14,8	12,9	14,4	16,8
Juni		16,7	13,9	11,3	12,6	15,5
Juli		16,9	15,2	12,1	12,6	15,3
August		16,9	15,1	12,3	13,7	15,5
September		16,8	16,5	12,9	14,9	16,4
Oktober		18,8	19,2	16,3	17,3	18,2
November		22,7	23,5	20,0	21,7	22,3
December		31,6	34,6	30,3	31,7	30,3

[1]) Foreløbigt Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 5 Erhvervsgrupper er Antallet af Arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal Arbejdsløse pr. ultimo Marts 1939 [1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Marts 1939 [1])	Febr. 1939	Marts 1938	Febr. 1938
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1. Byggefag	5 054	32,6	39 6	33,9	41,2
2. Jernindustrien	3 045	11,6	13,5	14,9	16,0
3 Anden Industri m. v.	13 554	17,3	18,8	17,4	19,7
4. Handel	1 224	8,4	8,8	7,9	8,1
5. Arbejdsmænd	11 758	24,7	25,9	24,8	27,4
I alt	34 635	19,0	20,9	19,7	22,2
Provinsen:					
1. Byggefag	8 505	30,2	42,6	31,7	50,5
2. Jernindustrien	3 002	11,7	14,4	14,5	17,2
3. Anden Industri m. v.	11 741	16,9	18,6	17,0	19,4
4. Handel	1 259	6,6	6,6	7,0	6,9
5. Arbejdsmænd	53 559	37,4	41,0	28,9	38,8
I alt	78 066	27,3	31,0	23,6	31,2
Hele Landet	112 701	24,1	27,1	22,1	27,7

[1]) Foreløbige Tal.

Fag	Antal Arbl. pr. Febr. 1939	Arbejdsløsheds pCt. ved Udgangen af Febr. 1939	Jan. 1939	Febr. 1938	Jan. 1938
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	5 392	50,3	50,7	57,1	56,0
Hustømrere	3 819	39,1	50,0	50,7	55,8
Snedkere	3 294	30,3	37,0	33,2	37,0
Malere	4 507	54,6	62,7	56,0	61,8
Sadelmagere og Tapetserere	764	27,7	35,3	26,1	32,7
Blikkenslagere	809	29,9	30,9	38,7	38,4
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	267	20,6	21,7	16,4	17,2
Smede- og Maskinarb.	4 650	12,3	14,4	14,1	14,5
Formere	386	17,8	21,2	21,2	26,9
Elektrikere	708	18,0	16,6	24,2	21,6
Bageri- og Konditoriarb.	1 841	32,3	34,1	31,4	33,9
Sukkervare- og Chokoladearbejdere	474	23,3	25,2	18,4	22,3
Bryggeriarbejdere m. fl.	733	10,3	15,2	12,9	15,1
Slagteriarbejdere	2 118	24,2	22,9	23,0	24,9
Tobaksarbejdere	1 458	16,3	16,3	16,0	16,5
Tekstilarbejdere	1 886	11,8	14,2	12,8	17,5
Skræddere	2 136	13,8	19,5	13,9	21,4
Hatte- og Buntmagere	160	9,9	13,6	14,3	16,2
Skotøjsarbejdere	1 045	19,9	23,4	31,7	33,2
Træindustriarbejdere	1 428	22,2	28,3	24,9	25,9
Karetmagere	213	18,4	18,4	13,3	14,9
Keramikere	236	11,1	13,7	9,6	11,9
Papirindustriarbejdere	104	5,9	6,0	1,9	2,4
Bogbindere	980	19,2	19,7	18,7	22,4
Typografer	629	9,0	9,8	10,1	8,6
Sømænd	1 644	36,7	34,9	33,6	33,0
Søfyrbødere	757	32,0	29,9	30,2	26,7
Kedel- og Maskinpassere	193	8,2	8,2	8,1	7,7
Kvindeligt Arbejderforbund	4 312	22,8	24,4	23,8	27,2
Handels- og Kontormedhj.	2 368	7,8	7,5	7,7	7,6
Dansk Arbejdsmandsforb. m. v.	70 333	37,1	40,6	35,7	36,7
Murarbejdsmænd i Kbhvn.	697	47,0	46,0	57,6	55,0
Andre Fag	6 251	18,6	20,8	21,1	22,3
I alt	126 592	27,1	29,9	27,7	29,2

Lønbevægelser og Konflikter

Smede og Maskinarbejdere.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 21. Marts behandlede man en af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund fremsat Klage over, at *A/S Holeby Dieselmotorfabrik og A/S Bur-Wain Auto-Diesel* anvendte uorganiseret Arbejdskraft ved Arbejde, som var omfattet af Smedeforbundets Overenskomst.

Sagen drøftedes, og man enedes om at henvise de fremkomne Klager til fornyet lokal Behandling under Medvirkning af højst 2 Repræsentanter for Sammenslutningen og for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund.

Den 21. Marts behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen en Klage fra Jernindustriens Sammenslutning over en ulovlig iværksat Arbejdsstandsning overfor *Firmaet C. F. Reck.* — Sagen afsluttedes med følgende Forlig:

Man enedes om, at de i den uvarslede Arbejdsstandsning deltagende Arbejdere til fuld Afgørelse af Sagen betaler til Firmaet 200 Kr. fordelt paa de i Strejken deltagende 18 Arbejdere.

Arbejdsmænd.

Den 30. Marts behandledes i Arbejdsgiverforeningen en Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at københavnske Brødkuskes Ferieforhold hos *A/S Københavns Brødfabriker* ikke var i Overensstemmelse med de eksisterende Rettigheder.

Paa Mødet opnaaedes Enighed om en Ferieaftale.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 1. April behandledes en af Havnearbejdernes Fællesforbund, København, fremsendt Opsigelse af hidtil gældende Coutume om Ansvaret for rettidig Udlosning af Trælast.

Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn havde nægtet Adkomsten for Havnearbejderne til Opsigelse af denne Coutume.

Idet man betragtede Fællesmødet som det Møde, der gaar forud for en Sags Behandling ved Den faste Voldgiftsret, enedes man om, forinden Klage eventuelt indbringes, at lade Parterne træde i Forhandling igen.

I Anledning af en af Dansk Arbejdsmandsforbund overfor *Tømrermester N. Chr. Withen*, Aarhus, ved dennes Arbejde i Skagen varslet Strejke til Ikrafttræden den 14. April ved normal Arbejdstids Ophør, afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 13. April. Mødet sluttede med følgende Resultat:

»Idet hver af Parterne forbeholder sig deres principielle Stilling til Betalingsspørgsmaalet, er man under Hensyn til samtlige foreliggende Omstændigheder enig om at slutte Sagen med, at Tømrermester N. Chr. Withen til fuld Afgørelse betaler til Arbejdsmændenes Fagforening i Skagen Kr. 135,00.

De udstedte Strejkevarsler tilbagekaldes.«

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2599.

Havnearbejdere i Vejle.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 1. Marts 1939 i Sag Nr. 2599: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Vejle Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmandsforbund og Forbundet igen for Arbejdsmændenes og Havnearbejdernes Fagforeninger i Vejle.

Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Vejle Arbejdsgiverforening har under denne Sag indklaget De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmandsforbund og Forbundet igen for Arbejdsmændenes og Havnearbejdernes Fagforeninger i Vejle for Brud paa Septemberforliget og de gældende Regler for Behandling af faglig Strid i følgende Tilfælde:

1.

Efter at der paa et Mæglingsmøde den 2. September 1938 forgæves var behandlet en Uoverensstemmelse mellem Vejle Arbejdsgiverforening og Havnearbejdernes og Arbejdsmændenes Fagforeninger i Vejle angaaende Betalingen for henholdsvis Losning af løs Gødning uden Syning eller Binding for Sækkene og Oplægning i Pakhus af Gødningen med Styrtning, erklærede Havnearbejderne, at Losning af S/S »Harald Schrøder«, der var ankommet den 14. September, ikke vilde blive paabegyndt, medmindre der blev antaget samme Mandskab, som hvis Syning skulde foretages. Arbejdet skulde være paabegyndt Kl. 13,30, men kom først i Gang Kl. 15,20, efter at Arbejdsgiverne var indgaaet paa Arbejdernes Krav.

En faglig Voldgiftskendelse af 29. Oktober 1938 har givet Havnearbejderne Medhold.

Pakhusarbejderne stillede ved denne Lejlighed Krav om Aflønning med Timeløn + 20 pCt., og efter at Havnearbejderne havde etableret Arbejdsstandsning under Paaberaabelse af, at deres Arbejde sinkedes ved Pakhusarbejdernes langsomme Arbejdstempo, maatte man indgaa paa et af Fagforeningen fremsat Krav om, at der antoges 5 i Stedet for 3 Mand, og at der afregnedes med 15 Øre pr. Sæk i Stedet for 9,15 Øre.

Ved faglig Voldgiftskendelse af 29. Oktober 1938 er Akkordtaksten for det paagældende Arbejde sat til 12,32 Øre pr. Sæk. For 2 Skibsladninger er der afregnet med Arbejderne efter Taksten 15 Øre, og der er herefter udbetalt 558 Kr. 08 Øre for meget.

2.

Den 7. Oktober 1938 fremsatte Havnearbejdernes Fagforening overfor Vejle Arbejdsgiverforening Krav om, at en Arbejder, der af Stevedor Vilhelmsen var antaget til Stempling af Kartoffelkasser, skulde have samme Fortjeneste pr. Time, som var oppebaaret af de Arbejdere, der var beskæftiget ved Indladningen af Kartoflerne i Henhold til den for Indblandingsarbejdet fastsatte Akkordtakst, hvad man modsatte sig. Efter at Vejle Arbejdsgiverforening forgæves havde tilbudt Deponering af det omstridte Beløb, nægtedes der Stevedor Vilhelmsen den paafølgende Dags Morgen ved normal Arbejdstids Begyndelse Mandskab til Losning af Garveekstrakt fra S/S »Ebba«, og under disse Omstændigheder imødekom man Fagforeningens Krav

ved Udbetaling af 24 Kr. 07 Øre, hvorefter Arbejdet paabegyndtes Kl. ca. 10½.

Ved faglig Voldgiftskendelse er der givet Havnearbejderne Medhold i, at de 24 Kr. 07 Øre skulde betales.

Fra Klagernes Side gøres det gældende, at Standsningen har medført Udgifter til Beløb 52 Kr. 60 Øre, heri indbefattet 40 Kr. til Skibet for Forsinkelser. Mod Indklagedes Protest er det dog ikke nærmere dokumenteret, at Skibet har lidt noget Tab.

3.

I Dagene omkring 27. September 1938 lossedes fra S/S »Nimrod« en Ladning Trælast bestaaende af 158 Stdr. Brædder og Planker og 35 Kbfv. (ca. 46 Stdr.) Splitved.

Den gældende Overenskomst indeholder i § 16 saalydende Bestemmelse:

> »Til Arbejdet ombord i Skibe med Trælast paa 250 Stdr. og derover og i andre Skibe paa over 200 Tons d. w. antages Arbejdere fra Land«.

Havnearbejdernes Fagforening krævede, at der til Arbejdet med Losning af Splitved skulde antages Havnearbejdere, og for at undgaa Arbejdsstandsning, som man truede med, hvis Kravet ikke blev imødekommet, bøjede Ladningsmodtageren sig, hvorved der opstod en Merudgift paa 266 Kr. 99 Øre.

Ved faglig Voldgiftskendelse af 20. December 1938 er der givet Arbejdsgiverforeningen Medhold, og Havnearbejderne har omgaaende tilbagebetalt det saaledes uberettiget oppebaarne.

Klagerne paastaar Fagforeningen idømt Bod for de anførte Arbejdsstandsninger og Trusler, Havnearbejderne tillige for at have handlet i Strid med følgende Bestemmelse i den paagældende Overenskomst:

> »Ved opstaaede Uoverensstemmelser deponeres det eventuelt omtvistede Beløb, indtil vedkommende Uoverensstemmelse har fundet sin Afgørelse ved Mægling eller Voldgift.«

De paastaar endvidere de i Forhold 1 nævnte 558 Kr. 08 Øre tilbagebetalt.

Indklagede har paastaaet Frifindelse under Henvisning bl. a. til, at Forholdene 1 og 2 viser, at Arbejdsgivernes Standpunkt overfor Havnearbejderne har været urigtigt og Deponering derfor urimelig, og til, at det ikke er Fagforeningens Mening under normale Forhold at modsætte sig Overholdelse af Deponeringsbestemmelsen. For Forhold 3 har Indklagede henvist til, at Beløbet straks er tilbagebetalt. For Pakhusarbejdernes Vedkommende har de Indklagede endelig hævdet, at den afsagte Voldgiftskendelse viser Berettigelsen i Arbejdernes Protest mod at arbejde paa de af Arbejdsgiveren forlangte Vilkaar.

Under Hensyn til, at det for Havnearbejdernes Vedkommende drejer sig om ganske kortvarige Arbejdsstandsninger, at Differencen ad Forhold 3 er tilbagebetalt straks efter Voldgiftskendelsens Afsigelse, og at det ad Forhold 2 lidte Tab maa antages at være ganske minimalt, findes den Havnearbejdernes Fagforening forskyldte Bod for de stedfundne Arbejdsvægringer at kunne fastsættes til 100 Kr.

Da det ved den den 29. Oktober 1938 afsagte Voldgiftskendelse er statueret, at Pakhusarbejderne kun havde Krav paa Betaling af 12,32 Øre pr. Sæk, medens de har faaet Afregning efter 15 Øre, vil Indklagede være at dømme til at tilbagebetale Differencen, der uimodsagt andrager 558 Kr. 08 Øre, medens der efter Omstændighederne ikke findes aldeles tilstrækkelig Anledning til at paalægge Pakhusarbejdernes Fagforening nogen Bod.

Sagens Omkostninger vil være at udrede af de Indklagede.

Kendelse:

I Bod til Vejle Arbejdsgiverforening betaler Havnearbejdernes Fagforening i Vejle 100 Kr.

Til Klagerne betaler Arbejdsmændenes Fagforening i Vejle 558 Kr. 08 Øre.

Indklagede betaler derhos Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Sag Nr. 2624.

Havnearbejdere ved Losning af M/S »Juliane« i Horsens Havn.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 4. Marts 1939 i Sag Nr. 2624: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens mod De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmandsforbund og dette igen for Havnearbejdernes Fagforening i Horsens.

Fredag den 17. Februar 1939 Kl. 10 paabegyndtes i Horsens Losning af ca. 135 Tons Jern fra M/S »Juliane« til Medlem af Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens, A/S Chr. Lauritzen, til hvilket Arbejde Foreningens Medlem, Stevedor Søren Andersen, havde antaget to Havnearbejdere. Kl. 12 Middag standsedes Arbejdet paa Kravet fra Fagforeningen om, at den ene af Arbejderne, Otto Gottlieb, skulde afskediges. Gennem Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark, der telefonisk blev underrettet om Arbejdsstandsningen, skete samme Dag Henvendelse til Dansk Arbejdsmandsforbund, der ogsaa har paalagt Fagforeningen at genoptage Arbejdet, men uden Resultat, og en Henvendelse til Arbejdsanvisningen har ligeledes været forgæves, idet det har vist sig umuligt at faa anvist Arbejdskraft, der vilde

samarbejde med Gottlieb. Et den 21. Februar 1939 afholdt Fællesmøde har ligeledes vist sig resultatløst. Gottlieb var i sin Tid blevet ekskluderet af Fagforeningen, men ved Vestre Landsrets Dom af 28. Januar 1939 blev Eksklusionen kendt ugyldig og Fagforeningen tilpligtet at betale Erstatning.

Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens indklager under denne Sag De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmandsforbund og dette igen for Havnearbejdernes Fagforening i Horsens med Paastand om, at Havnearbejdernes Fagforening i Horsens kendes pligtig til straks at bringe Arbejdsstandsningen til Ophør, og at der i Anledning af det passerede paalægges Fagforeningen en meget alvorlig Bod, der tillige kan tjene til Dækning af de ved Arbejdsstandsningen opstaaede Ekstraudgifter. I saa Henseende er det oplyst, at Skibet kunde være udlosset Lørdag den 18. Februar 1939 om Eftermiddagen, men at Skibet har indskrænket sig til at kræve Overliggedagspenge, der beløber sig til 68 Rm. pr. Dag, fra Mandag den 20. s. M. Kl. 10 — hvilken Erstatning under Forudsætning af, at Udlosning er tilendebragt Mandag den 27. Februar 1939 til Middag, er udregnet til 7½ Dag à 130 Kr. 49 Øre = 978 Kr. 67 Øre.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse, idet de har anført følgende:

Efter den mellem Parterne gældende Overenskomst maa Arbejdsgiveren ikke antage uorganiserede Folk, saafremt anvendelige organiserede Folk kan faas. Fagforeningens Bestyrelse har endnu ikke truffet Afgørelse om, hvorvidt man vil paaanke den nævnte Dom, og saalænge Ankefristen ikke er udløbet, kan Gottlieb ikke anses for at være organiseret. Derfor har Stevedoren været uberettiget til at antage den paagældende Mand, ligesom han ved at nægte at vente med Paabegyndelsen af Losningen, til Næstformanden havde haft telefonisk Forbindelse med Formanden, der var til Møde i København, har provokeret Arbejderne saa stærkt, at der i hvert Fald ikke bør idømmes Bod.

Sagen har været behandlet i Den faste Voldgiftsret den 24. Februar, hvor det ved foreløbig Kendelse blev fastslaaet, at Arbejdsstandsningen var ulovlig, og at Arbejdet straks skulde genoptages.

Under Proceduren blev der fra Indklagedes Side rejst Indsigelse mod den krævede Erstatning, idet man forlangte Dokumentation for, at der overhovedet skulde betales Overliggedagspenge. Klagerne erklærede sig ude af Stand til paa Stedet at forevise Certepartiet, men bebudede at ville fremsende det omgaaende, saaledes at det kunde foreligge inden Kendelsens skriftlige Udformning. Fra Klagernes Side blev det dog, under Henvisning til Kendelse i Sag Nr. 1881, hævdet, at selv om der i Certepartiet fandtes sædvanlig Strejkeklausul, kunde dette ikke influere paa Bodens Størrelse. Indklagede gjorde heroverfor gældende, at den paaberaabte Kendelse støttede deres Standpunkt, at Ladningsmodtageren, der som Følge af Strejkeklausulen ikke skulde betale Overliggedagspenge, ikke kunde kræve Erstatning. Sagen optoges derefter til Kendelse, og der blev foretaget Votering paa det saaledes foreliggende Grundlag.

Klagerne har imidlertid i Skrivelse af 25. Februar begæret Sagen genoptaget under Henvisning til Sagens principielle Betydning, og Retten fandt efter Omstændighederne at burde tage Begæringen til Følge, hvorefter der fandt en fortsat Procedure Sted den 1. Marts.

Herunder fremlagdes det paagældende Certeparti, som indeholdt Strejkeklausul, hvorefter der ikke skal betales Overliggedagspenge i Tilfælde af Strejke. Klagerne oplyste derhos, at Arbejdet var blevet genoptaget den 25. Februar, og at det var lykkedes at tilendebringe Losningen samme Dag, hvorfor Kravet paa Overliggedagspenge kun udgør 783 Kr. 36 Øre, som Ladningsmodtageren havde maattet deponere. Næst at henvise til den fornævnte Kendelse i Sag Nr. 1881 gør Klagerne gældende, at Strejkeklausulen er indsat i Ladningsmodtagerens Interesse og ikke for at begrænse Havnearbejdernes Erstatningsansvar.

Indklagede har henholdt sig til sin tidligere Procedure, hvorefter Sagen paany optoges til Kendelse.

Retten skal nu udtale følgende:

Da det ved Vestre Landsrets Dom af 28. Januar 1939 er statueret, at Eksklusionen af Gottlieb har været ugyldig, og Dommen ikke er paaanket inden Eksekutionsfristens Udløb, saaledes at Fagforeningen altsaa ikke kan hindre Gottlieb i at gøre Dommen gældende, har Fagforeningen ikke haft Føje til at anse Gottlieb for uorganiseret.

Hvad Spørgsmaalet om Overliggedagspengene angaar ses det ikke, at Kendelsen i Sag Nr. 1881 har paalagt Havnearbejderne at betale Overliggedagspenge i det da foreliggende Tilfælde. Naar Ladningsmodtageren i nærværende Sag ikke har nogen Forpligtelse til at betale Overliggedagspenge, findes der heller ikke at være Grundlag for at kræve saadanne erstattet.

For den paaklagede ulovlige Arbejdsstandsning vil der herefter være at paalægge Forbundet en Bod, der efter Omstændighederne findes at kunne bestemmes til 300 Kr.

Indklagede vil derhos have at betale Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Kendelse:

Den ovenfor omhandlede Arbejdsstandsning har været ulovlig.

I Bod til Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens bør Havnearbejdernes Fagforening i Horsens betale 300 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

Sag Nr. 2602.

Arbejdsmænd i Maribo—Bandholm.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 8. Marts 1939 i Sag Nr. 2602: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere i Maribo-Bandholm og Omegn mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og Forbundet igen for dets Bandholm Afdeling.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere i Maribo-Bandholm og Omegn indklaget De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og Forbundet igen for dets Bandholm Afdeling i følgende Anledning:

Under Forhandlingerne i Vinteren 1937/38 angaaende Overenskomstforholdet mellem Foreningen af Arbejdsgivere i Maribo-Bandholm og Omegn og Dansk Arbejdsmandsforbunds Bandholm Afdeling fandt der den 29. Januar 1938 ved et Møde i Dansk Arbejdsgiverforening en separat Forhandling Sted mellem Repræsentanter for de nævnte lokale Organisationer. Disse Forhandlinger resulterede i en af Fagforeningens Formand og Formanden for den lokale Arbejdsgiverforening underskrevet, af sidstnævnte affattet Vedtagelse, saalydende:

»Man har paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen i København i Dag forhandlet Arbejdsgiverforeningens Henstilling om en Nedsættelse af den urimelig høje Pris for Losning af Gødning i Sække fra mindre Sejlere. — Forbundet lovede, at Spørgsmaalet skulde blive taget op hurtigt ved lokal Forhandling og i Velvillighedens og Forstaaelsens Aand, naar man havde forvisset sig om, hvad det koster at losse i vore Nabohavne.«

Den ønskede Prisreduktion var af Arbejdsgiverne begrundet dels ved, at Taksten pr. Mand var ret høj, dels ved, at der ved Losning til Kørevogn i Bandholm anvendtes 3 Mand, medens der andre Steder kun anvendtes 2 Mand, og at den samlede Losningspris herefter blev saa høj, at Skibene blev dirigerede til Nabohavnene udenom Bandholm.

Efter at den i Vedtagelsen af 29. Januar omhandlede Undersøgelse af Losningspriserne i Nabohavnene havde fundet Sted bl. a. med det Resultat, at Priserne baade i Sakskøbing og i Nakskov viste sig at ligge væsentlig lavere end i Bandholm, forsøgte man i Sommeren 1938 ved lokal Forhandling at komme til Enighed om en Regulering af Priserne i Bandholm, og da denne Forhandling blev resultatløs, afholdtes der den 16. November under Medvirkning af Repræsentanter for Dansk Arbejdsmandsforbund og Havnesammenslutningen et Mæglingsmøde om Spørgsmaalet, ved hvilken Lejlighed Fagforeningen indgik paa, at der fragik en Mand, naar der blev losset alene til Kørevogn, men ikke naar der lossedes baade til Banevogn og til Kørevogn, men Fagforeningen, der ogsaa under tidligere lokale Forhandlinger havde krævet visse Kompensationer for at indgaa paa en Reduktion af Losningsprisen, stillede nu som Betingelse for at indgaa paa den nævnte Mandskabsreduktion Krav om, at Fagforeningen skulde have Ret til at bestemme, hvilke Havnearbejdere der skulde antages til Losning med Elevator til Maribo Dampmølle. Begrundelsen for dette Krav var den, at den lokale Arbejdsgiverforenings Formand, Konsul Hovmand, i sin Virksomhed som Stevedor ved Bandholm Havn altid fulgte den Fremgangsmaade at lade Arbejdernes Tillidsmand udtage de Folk til Losningsarbejde, som der var Brug for, og at Fagforeningen ønskede en tilsvarende Forretningsgang overenskomstmæssigt fastslaaet overfor Maribo Dampmølle.

Da man fra Arbejdsgiverside ikke kunde akceptere det nævnte, af Fagforeningen opstillede Vilkaar for Reduktionen af Mandskabstallet, sluttede Mæglingsmødet uden Resultat.

Under Anbringende af, *at* det ovennævnte af Fagforeningen stillede Krav som Vilkaar for at tiltræde en Lønordning, om hvilken der *iøvrigt* var Enighed, har været stridende mod Bestemmelsen i Septemberforligets Pkt. 4 angaaende Arbejdsgivernes Ret til at antage den efter deres Skøn passende Arbejdskraft, *at* det desuden drejer sig om et Krav, der ikke overensstemmende med de gældende Forhandlingsregler tidligere var fremsat, samt *at* Fagforeningen herefter ikke har overholdt det i Vedtagelsen af 29. Januar givne Tilsagn om at underkaste Spørgsmaalet en velvillig og forstaaende Behandling, har Klagerne nedlagt Paastand om, at den oftnævnte af Fagforeningen stillede Betingelse for Sagens Gennemførelse kendes ulovlig med den Følge, at den ved Mæglingsmødet iøvrigt vedtagne Ordning anses som overenskomstmæssigt fastslaaet, samt at der for den begaaede Ulovlighed idømmes Fagforeningen en Bod.

De Indklagede paastaar Frifindelse, idet de hævder, at den i Vedtagelsen af 29. Januar 1938 indeholdte Forskrift om lokal Forhandling er behørig opfyldt fra Fagforeningens Side, og bestrider, at det af Fagforeningen opstillede Vilkaar skulde være ulovligt. Efter de Indklagedes Opfattelse maa den Omstændighed, at Forhandlingerne endte resultatløst, have til Følge, at det hidtidige Overenskomstforhold løber uændret videre.

Retten finder at maatte tage de Indklagedes Frifindelsespaastand til Følge.

Efter Afslutningen af Mæglingsmødet i November var Forholdet faktisk det, at man ikke var naaet til Enighed om en Ændring i den hidtidige Overenskomst, og selv om det af Fagforeningen opstillede Vilkaar for Gennemførelsen af en ny Ordning maatte være ulovligt, kan

dette ikke medføre, at en Ordning uden dette Vilkaar skulde anses som *vedtaget*. Retten kan dernæst ikke finde, at Fagforeningen ved under Forhandlingerne at fremsætte det opstillede Krav, som det stod Arbejdsgiverne frit for at afslaa, har begaaet Brud paa Septemberforligets Pkt. 4, ligesom man ejheller kan finde, at Fagforeningen af Hensyn til de mellem Hovedorganisationerne aftalte Forhandlingsregler har været afskaaret fra under de heromhandlede lokale Forhandlinger at inddrage som Vilkaar for en Ordning et Krav, som ikke tidligere har været fremsat. Endelig finder Retten heller ikke iøvrigt Grundlag for at statuere, at der under Forhandlingerne af Fagforeningen i Strid med Aftalen af 29. Januar 1938 er udvist et Forhold, der kunde medføre de af Klagerne paastaaede retlige Konsekvenser. Da de stedfundne Forhandlinger er endte uden Resultat, og da der ikke i Aftalen mellem Parterne er givet Anvisning paa nogen Udvej til Gennemførelse af en ny Ordning i Tilfælde af, at der ikke ved lokale Forhandlinger opnaaedes Enighed, maa det hidtidige Overenskomstforhold uændret løbe videre.

Sagens Omkostninger betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse:

De Indklagede bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Sag Nr. 2573.

Havnearbejdere i Aarhus ved Losning af S/S »Flora Nomicos«.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 8. Marts 1939 i Sag Nr. 2573: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere ved Aarhus Havn mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og dette igen for Havnearbejdernes Fagforening i Aarhus og 85 Medlemmer af denne Fagforening.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere ved Aarhus Havn indklaget De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og dette igen for Havnearbejdernes Fagforening i Aarhus og 85 Medlemmer af denne Fagforening i følgende Anledning:

Fredag den 23. September 1938 Kl. 13½ paabegyndtes med dertil antagne Havnearbejdere Losningen af en Ladning løse russiske Bomuldsfrøkager fra S/S »Flora Nomicos« til Medlem af Foreningen af Arbejdsgivere ved Aarhus Havn A/S Korn- og Foderstofkompagniet. Efter 1½ Times Losning standsede Arbejderne Arbejdet; men dette kom i Gang 1 Time senere og fortsattes derefter til normal Arbejdstids Ophør, idet Arbejderne dog erklærede, at Arbejdet ikke vilde blive fortsat næste Dags Morgen.

Paa Arbejdsgivernes Vegne protesterede Forretningsfører L. Mikkelsen overfor Havnearbejdernes Fagforenings Næstformand Jens Lauritzen mod det passerede og anmodede Fagforeningens Bestyrelse om at foranledige, at Arbejdet fortsattes uforstyrret.

Næstformanden sendte straks Fagforeningens Formand Chr. Jensen, der paa dette Tidspunkt opholdt sig i København, telegrafisk Underretning om det passerede, og Formanden rejste samme Aften til Aarhus, hvor han den følgende Dag, Lørdag Formiddag Kl. 7, sammen med Næstformanden indfandt sig ved Skibet og paalagde Arbejderne straks at genoptage Arbejdet, idet han foreholdt dem Arbejdsstandsningens absolutte Ulovlighed og de alvorlige Konsekvenser, en Arbejdsvægring kunde faa. Arbejderne erklærede imidlertid aldeles kategorisk, at de *ikke vilde* genoptage Arbejdet, medmindre der blev betalt dem 25 pCt. Tillæg til Akkordtaksterne i Anledning af, at Oliekagerne under Indladningen ikke som sædvanlig var stuvede, men styrtede i Lasten, hvilket havde til Følge, at Kagerne i stor Udstrækning var knuste og Ifyldning i Sække dermed var vanskeliggjort. I et tidligere lignende Tilfælde var Arbejderne indgaaet paa at fortsætte Arbejdet, hvorefter en Besigtigelse havde fundet Sted, men Arbejderne havde da ikke opnaaet noget Tillæg, og de erklærede nu, at de »ikke denne Gang vilde lade sig snyde«, men forlangte Tillægget betalt som Vilkaar for at fortsætte Arbejdet.

Fagforeningens Formand gav Forretningsfører Mikkelsen, der var kommet tilstede, Underretning om sit resultatløse Forsøg paa at faa Folkene til at genoptage Arbejdet; han fralagde Fagforeningen Ansvaret for det passerede, erklærede at Arbejdet var givet frit, saaledes at der ved Mønstringstiden Kl. 9,30 kunde antages nye Folk, og gjorde — under fortsatte Forsøg paa at faa Arbejdet genoptaget — Arbejderne bekendt med, at Arbejdsløshedskassen vilde blive lukket, dersom Arbejdet ikke blev fortsat.

Ved Mønstringstiden Kl. 9,30 viste det sig umuligt for Arbejdsgiverne at faa nye Folk til Losningen, idet ingen indfandt sig paa Stillingspladsen, medens der udenfor denne stod ca. 150 Arbejdere uden Beskæftigelse.

Fagforeningsformanden underrettede nu Arbejdsløshedskassen om det passerede, hvorefter Kontrollen for Havnearbejderne blev stoppet.

Kl. 10,30 blev der afholdt et Møde mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverne og for Fagforeningen. Paa dette Møde forlangte Arbejdsgiverne overensstemmende med de gældende Mæglings- og Voldgiftsregler, at der, efter at Arbejdet i fornødent Omfang var genoptaget, skulde foretages en Besigtigelse af Arbejdet, men baade dette Forlangende og et fremsat Tilbud fra Arbejdsgiverne om at deponere det af Arbejderne forlangte Tillæg og derefter lade Sagen afgøre ved faglig Voldgift, blev afvist af

Fagforeningens Bestyrelse med den Begrundelse, at Arbejderne stod aldeles fast paa deres Krav om Udbetaling af Tillæget, og idet Fagforeningens Repræsentanter ansaa det for haabløst at søge Arbejderne yderligere paavirkede.

For at afværge yderligere betydelige Tab ved en fortsat Arbejdsstandsning saa Arbejdsgiverne ingen anden Udvej end under Protest at imødekomme Arbejdernes Krav. Arbejdet blev derefter genoptaget Kl. 13,30, og det af Arbejderne krævede Tillæg er udbetalt dem, indtil Losningen efter 10 Dages Forløb var tilendebragt.

Klagerne har under nærværende Sag nedlagt Paastand om, at de iværksatte Arbejdsstandsninger kendes ulovlige, og at der idømmes Havnearbejdernes Fagforening i Aarhus solidarisk med 85 paa en under Sagen fremlagt Liste opførte Arbejdere en Bod, der tillige kan tjene til Dækning af de Korn- og Foderstofkompagniet paaførte Ekstraudgifter, der er opgjort til Kr. 2182,72, hvoraf Kr. 1652,96 udgør de under Protest udbetalte Tillæg. Kravet overfor Fagforeningen støttes af Klagerne paa, at Fagforeningsformanden ved den Kl. 9,30 forsøgte Mønstring ikke tilstrækkeligt effektivt skal have søgt Arbejdskraft tilvejebragt samt paa Fagforeningsledelsens afvisende Holdning overfor Arbejdsgivernes Krav om Besigtigelse og Tilbud om Depositum. Endvidere gøres det gældende, at Arbejdsvægringen er iværksat og støttet af et saa betydeligt Antal af Fagforeningens Medlemmer, at Fagforeningen som saadan maa bære Ansvaret for det passerede.

De Indklagede erkender Arbejdsstandsningens Ulovlighed, men paastaar Fagforeningen frifundet, idet de gør gældende, at der fra Fagforeningsledelsens Side er gjort alt, hvad der med Rimelighed kunde forlanges for at skaffe Arbejdet genoptaget.

Overfor den af Klagerne opstillede Tabsopgørelse har de Indklagede kun fremsat Indsigelse mod en Post paa Kr. 268,80 for ½ Liggedag, der efter de Indklagedes Formening ikke er foranlediget ved Arbejdsstandsningen, men skyldes, at der under Losningen ikke blev leveret tilstrækkelig Damp til Winchene.

Med Hensyn til den fremlagte Fortegnelse over de i Losningen deltagende 85 Arbejdere er det oplyst, at kun 67 af disse havde deltaget i Nedlæggelsen af Arbejdet, medens de 18 paa Fortegnelsen sidst anførte Arbejdere først blev antagne efter Arbejdets Genoptagelse.

Klagernes Paastande vil herefter være at tage til Følge, forsaavidt angaar de i Arbejdsstandsningen deltagende 67 Arbejdere, saaledes at den for hver enkelt af disse Arbejdere forskyldte Bod efter Omstændighederne bestemmes til 30 Kr. De 18 senere antagne Arbejdere vil være at dømme til at tilbagebetale de af dem uretmæssigt oppebaarne Beløb med Kr. 19,00 pr. Arbejder. — Med Hensyn til den overfor Fagforeningen nedlagte Paastand bemærkes følgende:

Efter det oplyste finder Retten ikke Grund til at betvivle, at Fagforeningens Ledere overfor Arbejderne har udfoldet alvorlige og energiske Bestræbelser for at faa dem til at genoptage Arbejdet, og Retten betvivler ikke, at Fagforeningens Repræsentanter ved Mødet Kl. 10,30 har følt sig overbevist om, at fortsatte Bestræbelser i denne Retning vilde være frugtesløse, og at de efter den af Arbejderne indtagne stejle Holdning kan have haft Grund for denne Antagelse. Af Hensyn til Nødvendigheden af, at der gøres det alleryderste for at bringe en ulovlig Arbejdsstandsning som den heromhandlede til Ophør og Nødvendigheden af, at de mellem Parterne vedtagne Regler om Besigtigelse og Voldgift nøje overholdes, kan Retten imidlertid ikke billige, at Fagforeningsledelsen ved Forhandlingsmødet Kl. 10,30 stillede sig afvisende overfor Kravet om Besigtigelse og Tilbudet om Deponering uden at gøre endnu et sidste Forsøg paa at bringe Konflikten til Ophør ved at forelægge Arbejderne disse Forslag.

Efter alt foreliggende finder Retten ikke aldeles tilstrækkeligt Grundlag for at statuere, at der fra Fagforeningens Ledelses Side er udvist et Forhold, der i Medfør af § 5 i Loven om Den faste Voldgiftsret kan paadrage Fagforeningen retligt Ansvar som delagtig i Arbejdsstandsningen, hvorimod der i Anledning af det ovennævnte af Fagforeningens Repræsentanter udviste urigtige Forhold ved Afvisning af Arbejdsgivernes Krav paa Mødet om Lørdagen Kl. 10,30 findes at burde ikendes Fagforeningen en Bod paa 300 Kr. Det bemærkes herved, at Oplysningerne om Fagforeningsformandens Holdning ved Forsøget paa Mønstring Kl. 9,30 er saa usikre, at der ikke herpaa kan bygges noget Ansvar for Fagforeningen, samt at Retten ejheller kan anse Konflikten etableret af saa betydelige Kredse indenfor Fagforeningens ca. 800 Medlemmer, at man paa dette Grundlag kan paalægge Fagforeningen som saadan Ansvar.

Sagens Omkostninger bør betales af de Indklagede.

Kendelse:

De foran omhandlede Arbejdsstandsninger har været ulovlige.

I Bod til A/S Korn- og Foderstofkompagniet i Aarhus betaler de 67 først nævnte af de paa den under Sagen fremlagte Fortegnelse angivne Arbejdere hver især 30 Kr., hvorhos hver især af de paa Fortegnelsen sidst anførte 18 Arbejdere til nævnte Aktieselskab betaler 19 Kr. 00 Øre.

I Bod til Dansk Arbejdsgiverforening betaler Havnearbejdernes Fagforening i Aarhus 300 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

REDAKTØR: KNUD V. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. S., København V. ∴ Telefonet: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 21 * KØBENHAVN DEN 15. MAJ 1939 * 35. AARGANG

Dagens Emner.

Majdemonstrationen i Aar viste trods de ugunstige Vejrforhold en overordentlig stor Deltagelse. Den Omstændighed, at Majdagen fejredes for 50. Gang og at Ministeriet Stauning Dagen før kunde fejre sit 10 Aars-Jubilæum, turde have medvirket hertil, men desuden synes det, som om Arbejderne med Henblik paa Valgets Udfald saa meget kraftigere har villet tilkendegive deres Vilje til at slutte op om Socialdemokratiet, det Parti, som er en Garant for Folkestyre og en retfærdig Varetagelse af det arbejdendes Folks Interesser.

Majfesternes store Deltagelse og de Taler, som de politiske og faglige Tillidsmænd holdt ved denne Lejlighed, har fremkaldt en vis Surhed i Modstanderpressen. Man taler igen om »Fagforeningsvælde«, om Fagforeningernes Udnyttelse af den politiske Magt, om deres snævre Samarbejde med Socialdemokratiet og om den Fordel, dette Samarbejde sikrer begge Parter. Vore politiske Modstandere er ikke langtfra at betragte Fagbevægelsens kraftige Støtte til deres politiske Parti som en Forbrydelse, skønt det skulde synes at være den mest ligefremme og naturlige Ting af Verden, at de fagorganiserede Arbejdere ligesom Landets øvrige Borgere søger at fremme deres Interesser ogsaa ad politisk Vej. Fagbevægelsen har aldrig lagt Skjul paa sin Samhørighed med Socialdemokratiet, og vi kan derfor heller ikke indse, at Majdagens faglige Talere som paastaaet i Modstanderpressen i den Henseende har skabt klarere Linier. Der har aldrig hersket nogen Tvivl paa dette Punkt, og Samarbejdet mellem den politiske og faglige Gren af dansk Arbejderbevægelse er saa rodfæstet og har givet saa gode Resultater for den arbejdende Befolkning, at der ikke vil ske nogen Ændring i dette Forhold.

— — —

Arbejdsløsheden var det store Nummer i Oppositionspartiernes Valgagitation og skal vel sagtens ogsaa benyttes flittigt ved det næste Valg. Man har søgt at tillægge Regeringen hele Ansvaret for Arbejdsløsheden, skønt denne er en Følge af det privatkapitalistiske Produktionssystems svigtende Evne til at beskæftige Landets Arbejdskraft. Selvfølgelig baade kan og skal Regeringen i en saa alvorlig økonomisk og politisk Krisetid som den, vi nu oplever, ogsaa øve sin Indsats til Fremme af Beskæftigelsen. En Række Lovforanstaltninger i dette Øjemed er allerede gennemførte, andre er planlagte, og Arbejderorganisationerne kræver en kraftig Udvidelse af disse Foranstaltninger og en Udnyttelse af alle Muligheder paa Beskæftigelsesområdet. Alle disse Bestræbelser har givet sig Udslag i en Nedgang i Arbejdsløsheden, som formentlig vil fortsættes i de kommende Maaneder.

Man skulde nu tro, at Regeringens Kritikere vilde hilse denne Udvikling med Glæde eller i hvert Fald notere den som et første Resultat af Bestræbelserne for at nedbringe Arbejdsløsheden, men i Stedet for ser man, at de med højst tvivlsomme Argumenter drager Arbejdsløshedsstatistikens Rigtighed i Tvivl og beskylder Statistisk Departement for at pynte paa Tallene ved ikke at medtage de ved Nødhjælpsarbejder beskæftigede Arbejdere i Beregningen. Andre Blade vender sig imod Fagforeningernes

henholdsvis Arbejdernes Erhvervsraads Bestræbelser for at forhindre en Udvidelse af af Færdigvare-Importen, der vilde medføre øget Arbejdsløshed blandt de danske Arbejdere. Det kan ikke siges, at en saadan smaalig Kritik styrker Tilliden til, at det kun er Omsorgen for de arbejdsløse, der er Anledningen til Angrebene paa Regeringen, og man kan ikke frigøre sig for det Indtryk, at en stor Del af Modstanderpressen betragter Nedgangen i Arbejdsløsheden med blandede Følelser, fordi Arbejdsløsheden ogsaa ved det kommende Valg er udset til at være Hovedpunktet i Agitationen mod Regeringen og Socialdemokratiet.

— — —

I den sidste Tid har Muligheden for Beskæftigelse af danske Arbejdere i Tyskland været Genstand for megen Omtale i Dagspressen. Visse Blade, der til daglig mere eller mindre aabenlyst lufter deres Sympati for Tyskland og ynder at fremstille Hitler-Styret som et Forbillede for andre Lande, har søgt at lave et stort Nummer ud af denne Sag, om hvilken det kan siges, at den langtfra er tilstrækkeligt belyst. Saa meget kan man dog slutte af de hidtil foreliggende Oplysninger, at man fra tysk Side tænker sig en Ordning saaledes, at Danmark til Gengæld for Beskæftigelsen af danske Arbejdere i Tyskland skal forpligte sig til at aftage en større Mængde tyske Færdigvarer, hvad der naturligvis igen vilde skabe større Arbejdsløshed herhjemme. En saadan »Løsning« af Arbejdsløshedsproblemet maa bestemt og eftertrykkeligt afvises. Ganske bortset fra, om det i det hele taget vil være muligt at finde Beskæftigelse for et større Antal danske Arbejdere i Tyskland, og den meget nærliggende Mulighed for, at det hele kun drejer sig om et af de bekendte nazistiske Propagandanumre, maa vi vende os imod en saadan organiseret Overflytning af danske Arbejdere, og vi ønsker i denne Forbindelse ogsaa at understrege, at danske Arbejdere, der er vant til at tænke og tale frit, vil være udsat for alvorlige Farer i et Diktaturland, hvor selv den ringeste Kritik af de bestaaende Forhold straffes meget strengt. Hvis enkelte Arbejdere ønsker at søge Arbejde i Tyskland, maa de gøre det paa eget Ansvar og uden Forpligtelser af nogen Art for vort Land.

— — —

Vi nærmer os nu den 23. Maj, den Dag, hvor de danske Vælgere skal tage Stilling til Forslaget om en ny Grundlov, der afslutter Socialdemokratiets aarelange Kamp for Landstingets Afskaffelse, nedsætter Valgretsalderen og giver det danske Folk den frieste Forfatning, der skal underbygge dansk Folkestyre og Demokrati.

Der er talt og skrevet saa meget om Grundlovsforslaget, at vi her kan afstaa fra yderligere Betragtninger over det politiske Fremskridt, Grundlovsforslagets Vedtagelse vil være. Vi ønsker derfor kun at udtale vor Overbevisning om, at de fagorganiserede Arbejdere den 23. Maj vil møde og stemme for den nye Grundlov og dermed sikre dens Gennemførelse.

Den faglige Situation.

Mejeristkonflikten afværget ved Statsindgreb.

Som meddelt i vor sidste Oversigt over Overenskomstsituationen havde Forligsmanden, Rigsadvokat Pihl, indkaldt til et Møde i Forligsinstitutionen for at faa genoptaget de afbrudte Forhandlinger vedrørende Dansk Mejeristforbunds Overenskomster. Mødet fandt Sted den 4. April og førte efter de orienterende Forhandlinger til Nedsættelsen af et mindre Udvalg, der skulde arbejde videre med Sagen, der derefter forhandledes ved Plenarmøder. Forhandlingerne i Forligsinstitutionen afsluttedes først den 29. April med et af Forligsmanden stillet Mæglingsforslag, som Parterne skulde afgive Svar paa den 8. Maj. Hovedtrækkene i Mæglingsforslaget var en Forhøjelse af Mejeristernes Lønninger, en Forkortelse af den ugentlige Arbejdstid, 2 Fridage i Stedet for som nu 1 Fridag om Maaneden samt en Række andre Forbedringer af Arbejdsforholdene.

Da Parternes Svar blev afgivet til Forligsmanden, viste det sig, at Mejeriernes Arbejdsgiverforening havde forkastet Forslaget med 290 Ja- mod 889 Nej-Stemmer. 75,4 pCt. af de afgivne Stemmer og 71,9 pCt. af de stemmeberettigede havde stemt imod Forslaget. Dansk Mejeristforbund havde derimod vedtaget med 1206 Stemmer imod 615.

Strejken kunde derefter træde i Kraft, men efter Henstilling fra Statsministeren vedtog De samvirkende Fagforbund at udsætte Strejken, indtil Ministeriet nærmere havde overvejet Sagen.

Resultatet af Ministeriets Overvejelser var Fremsættelsen af et Lovforslag i Folketinget

den 9. Maj om Afværgelse af Mejerikonflikten ved at ophøje Forligsmandens Mæglingsforslag til Lov. I sin Fremlæggelsestale understregede Statsminister Stauning den samfundsmæssige Nødvendighed af at undgaa en Konflikt, der vilde betyde Smøreksportens Standsning til vore to Hovedmarkeder og ved sine Virkninger vilde faa skæbnesvangre Følger for dansk Landbrugseksport langt ud i Fremtiden. Venstres og Bondepartiets Repræsentanter paa Rigsdagen benægtede, at en Strejke vilde faa saadanne Følger og paastod, at Arbejdet paa Mejerierne vilde kunne fortsættes i normalt Omfang ved Hjælp af frivillig Arbejdskraft, som straks kunde sættes ind.

Lovforslaget blev samme Dag ved 3 Behandlinger vedtaget af Folketinget og oversendt til Landstinget, hvor det færdigbehandledes og vedtoges den 10. Maj. Under Behandlingen krævede Bondepartiet en ublu Forhøjelse af Mælkeprisen, mens Venstre og Højre stillede Forslag om Nedsættelse af en særlig Voldgiftsret til Bilæggelse af de bestaaende Uoverensstemmelser. Det stillede Ændringsforslag blev dog forkastet, og Folketinget vedtog Regeringens Lovforslag med 69 Stemmer (Socialdemokrater, Radikale og Kommunister) mod 45 Stemmer (Venstre, Højre, Bondepartiet og Retspartiet). I Landstinget vedtoges Forslaget med 43 Stemmer imod 25.

Det er for saa vidt en beklagelig Afslutning paa Aarets Overenskomstsituation, som Mæglingsforslagets Indhold er af den Art, at det maa betegnes som antageligt for Mejerierne, hvis Forhandlingsudvalg da ogsaa med alle Stemmer imod een havde vedtaget at anbefale det til Vedtagelse. Naar dette ikke skete, var Grunden den, at der var gaaet politisk Spekulation i Sagen. L. S.-Erhvervsudvalget havde nemlig iværksat en ihærdig Agitation imod Forslagets Vedtagelse — endog allerede forinden Mæglingsforslaget forelaa fuldt udarbejdet — under Henvisning til, at en Forkastelse var ganske ufarlig, da man med Sikkerhed kunde regne med, at Mæglingsforslaget vilde blive ophøjet til Lov, og fra den Side var det Hensigten at benytte Forkastelsen til at tiltvinge sig en bedre Smørordning, ligesom man mente, at et Statsindgreb kunde benyttes i Agitationen mod Regeringen. Erhvervsudvalget ønsker som bekendt kun Statsindgreb, naar det drejer sig om at tilsikre Landbruget Fordele, som Landets øvrige Befolkning skal betale, mens man fra den Side er forbitret Modstander af Statsindgreb til Gavn for daarligt lønnede Arbejdere. Lovgivningsmagtens Indgreb i og Afværgelse af den truende Mejerikonflikt har dog forpurret denne politiske Spekulation og sikret Mejeristerne en haardt tiltrængt Forbedring af deres Arbejdsvilkaar.

Ansvaret for Arbejdsløsheden.

Af Forretningsfører Gustav Pedersen.

Der er ingen Tvivl om, at den fortsatte uafbrudte Gentagelse af Paastanden om Regeringens Ansvar for Arbejdsløsheden har bidraget i ikke ringe Grad til at saa Tvivl hos en stor Del af de Vælgere, der naturligt hører hjemme i Socialdemokratiet, og hvis Frafald gav Forskydningen i Stemmetallene ved Valget den 3. April.

Der er heller ingen Tvivl om, at langt den største Del af de Arbejdsgivere, der i Praksis er de mest uforsonlige i Kravet om Arbejdsgiverens suveræne Ret til alene at bestemme, hvor mange og hvilke Arbejdere en Arbejdsplads skal beskæftige, har været lige saa stærke i at udbasunere Parolen: »Det er Regeringens Skyld«, som de fortsat vil være i at holde paa Arbejdsgiverens hellige Ret til det uindskrænkede Herredømme over Arbejdspladsen.

At det for dem, der driver eller støtter denne Agitation, er et saa farligt Vaaben at anvende, at det er fuldt ud berettiget at hævde, at de, om de fik Held med deres Forehavende, samtidig gravede deres egen Grav, gør i og for sig ikke Problemet mindre aktuelt for os. Thi vel er vi Modstandere af Privatkapitalismens urimelige Magt over Tusinder Menneskers Ve og Vel uden noget, der ligner Ansvar, til Gengæld, men vi er ikke i nogen Maade interesseret i at lade vort økonomiske Liv glide ud i det Kaos, der uvægerligt vil ende i et Statsdiktatur, der, uanset hvad Farve det faar, kun vil blive en Karikatur af det demokratiske, økonomiske Samarbejde, der kunde tage alle samfundsmæssige Hensyn uden at lade en Diktator eller Klike faa Hals- og Haandsret over baade Produktion og Omsætning.

Først og fremmest er Fagbevægelsen interesseret i at faa klaret dette Problem og endda

meget hurtigt, thi det er allerede ved at faa en Karakter, som er yderst betænkelig.

Man kunde maaske lade det uænset, saa længe det var nogle Smaapartier, der søgte at forgifte Befolkningens Mentalitet gennem en ansvarsløs Agitation, men naar Landets største Oppositionsparti, der selv for 10 Aar siden har haft Regeringsansvar, begynder at konkurrere med Diktaturpartierne, er der al Grund til at sætte ind, hvad der skal sættes ind, for at faa Ansvaret lagt, hvor det bør ligge.

Lad mig for at vise, hvor ansvarsløst Agitationen drives, nævne et Eksempel fra min egen Valgkamp.

Venstres Kandidat gentog Aften efter Aften bl. a., at Fagforeningernes Pres paa Regeringen var Skyld i, at de mange Tusinder unge Piger mellem 14 og 18 Aar fortsat skulde arbejde i Fabrikerne og holde de voksne Arbejdere ude.

Enhver Arbejder, der kender blot en lille Smule til Udviklingen af Arbejdsforholdene i Industrien, vil ryste paa Hovedet ad en saadan Paastand, men Fakta er, at den sammen med et Utal af lige saa meningsløse Fantasifostre gentages Dag ud og Dag ind paa Kontrolsteder og Arbejdspladser, og iøvrigt hvor Arbejdsløshedsspørgsmaalet er Samtaleemne, med andre Ord saa snart to, tre eller flere Mennesker taler sammen.

Naar jeg skrev, at Fagforeningerne er særlig interesseret i at klare Begreberne, er det, fordi den næste Fase i denne Agitation allerede kan skimtes.

Man er saa smaat begyndt at ventilere den Tanke, at der egentlig er Arbejde nok, naar blot det kan tages paa de Vilkaar, »Erhvervene kan byde«, og naar man saa ved, hvor forhadte Minimallønsbestemmelserne i vore Overenskomster er — især paa de Felter, hvor Mekanisering og Rationalisering har forenklet Arbejdsprocessen — kan enhver Tillidsmand med blot nogen Erfaring regne ud, hvordan denne Trommeild af uvederhæftig Agitation vil udvikle sig.

Det er endvidere klart, at den vil blive forceret af alle Partier, lige fra de gamle Oppositionspartier til de mange sekteriske Bevægelser, hvis eneste Chance ligger i at kunne benytte Ansvarsfriheden til at lægge Navn til den groveste Del af Arbejdet.

Derfor er det paa Tide, at vi fra Fagenes Side faar de faktiske Forhold gjort op og faar bragt Bud til Befolkningen om det virkelige Ansvar.

Jeg offentliggjorde for nogen Tid siden i *Social-Demokraten* nogle Tal, der viste, hvor faa voksne, mandlige Arbejdere, der var kommet i Arbejde paa Felter, hvor en gennem Beskyttelse opnaaet mægtig Produktionsforøgelse havde givet Grund til at tro, at der var gjort et virkeligt Fremstød mod Arbejdsløsheden.

Der laa ikke deri noget, der blot tenderede i Retning af at ville gaa ind for at forbyde Kvinder Adgang til Arbejdspladserne, men en Paavisning af, hvor faa Muligheder, der skabtes, for at faa en Løn, stor nok til at klare en Families Underhold.

De Tal, jeg fremdrog, var omfattende nok til at vise, at Ansvaret for den alt for lille Virkning af en positiv Erhvervspolitik med i Virkeligheden særdeles gode Resultater ikke er Regeringens, men den Kapitals, der behersker Arbejdspladserne.

Lad saa være, at mange Arbejdsgivere enkeltvis kan dokumentere, at der ikke levnes dem en Fortjeneste, der gør det muligt at bryde denne Linie, saa staar det dog fast, at det System, som baade Arbejdsgiverne og de Partier, der udsender Parolen: »Det er Regeringens Skyld«, kræver opretholdt, nemlig Privatkapitalens uindskrænkede Herredømme over Produktion og Omsætning, alene har Ansvaret her og maa have det, saa længe Systemet bevares.

Enhver Organisationsmand ved, at det Billede, der her er ridset op, er en rigtig Gengivelse af Beskæftigelsessituationen, men hvis Fagene systematisk fremdrog de mange, mange Tilfælde, hvor Jagten efter øget Fortjeneste gør Vanskeligheden ved at faa Beskæftigelse større og større, vilde Billedet faa det Liv og den Farve, der gør det i Stand til at fortælle enhver, hvor forløjet hele den omtalte Kampagne har været.

Det er forhaabentlig overflødigt at bruge mange Ord for at fortælle, at jeg ikke har som *Maal* blot at faa Ansvaret lagt, hvor det skal være, men jeg maa til Gengæld have Lov at understrege, at dette maa klares, inden effektive Reformer kan sættes ind.

Det maa klares, om de, der i Dag har det virkelige Ansvar, fortsat vil skubbe dette Ansvar over paa Regeringen. I saa Fald maa Regeringen ogsaa overtage den Magt, der i det praktiske Liv uvægerlig maa være en Forudsætning for Ansvaret.

Hvad sker der med 40 Timers Ugen?

Af *W. Schevenels.*
Generalsekretær i den faglige Internationale.

Den 8. Juni aabnes i Geneve den 25. internationale Arbejdskonference. I den Anledning har det internationale Arbejdsbureau offentliggjort en Beretning, der skal danne Grundlag for Konferencens Forhandlinger og Afgørelse af det paa Dagsordenen opførte Spørgsmaal om en Arbejdstidsforkortelse i Industri og Handel, Landevejstransport og Kulindustrien.

Med Henblik paa Regeringernes afvisende Holdning paa Grund af den usikre politiske Verdenssituation giver Arbejdsbureauet Udtryk for den Opfattelse, at man paa den kommende Konference ikke kan regne med Vedtagelsen af en international Konvention, og at det derfor vil være mest hensigtsmæssigt at udsætte Behandlingen af Arbejdstidsspørgsmaalet og først genoptage den, naar der bestaar større Udsigt til en almindelig Løsning.

I nedennævnte Artikel redegør Generalsekretær Schevenels for denne Sag og for den internationale Fagbevægelses Stilling hertil.

Den reaktionære Presse og Arbejdsgiverpressen kan ikke mere skjule sin Glæde over den Vending, der er indtraadt med Hensyn til 40 Timers Ugen. For en Gangs Skyld har man nøget til overs for Genève. Rosende anerkender man det internationale Arbejdsbureaus Visdom og sunde Menneskeforstand. Hvad er Aarsagen til denne forandrede Holdning?

Arbejdsbureauet har for nylig udgivet en saakaldt Blaabog, der indeholder Regeringernes Svar paa Spørgsmaalet om en almindelig Arbejdstidsforkortelse i Industri, Handel og Kontorvirksomhed. Af de 56 Regeringer, som man har afæsket et Svar, har 25 besvaret Forespørgslen. Kun 7 Regeringer har erklæret sig indforstaaet med en Forkortelse af Arbejdstiden til 40 Timer. Arbejdsbureauet betragter naturligvis dette som et ugunstigt Resultat og tvivler paa, om det i Juni Maaned vil være muligt at faa vedtaget en international Konvention. I en vedrørende dette Spørgsmaal offentliggjort Meddelelse fremsætter Arbejdsbureauet følgende Udtalelse: »Med Henblik paa den for Tiden i en stor Del af Verden bestaaende usikre politiske og økonomiske Situation viser Regeringerne kun ringe Tilbøjelighed til at paatage sig en international Forpligtelse til at nedsætte Arbejdstiden i Industri og Handel til mindre end 48 Timer. De ønsker at have frie Hænder, saaledes at de kan tilpasse Produktionens Gang og Arbejdsforløbet i Fabriker og Værksteder efter de til enhver Tid bestaaende Forhold for at kunne opfylde de Forpligtelser, der pludseligt kan fremstaa som en Følge af de nationale militære og økonomiske Nødvendigheder. I sin Aktion er Arbejdsbureauet ikke i Stand til at overse disse Kendsgerninger. Tilmed indtager Arbejdsbureauet det Standpunkt, at den kommende internationale Arbejdskonference, dersom Situationen i de næste Maaneder ikke ændrer sig i gunstig Retning, vil gøre klogt i at udsætte Behandlingen af Spørgsmaalet om en Arbejdstidsforkortelse i Industri og Handel og paany henvise det til Forvaltningsraadet med Anmodning om at sætte det paa Dagsordenen igen, naar Udsigterne er blevet bedre. De for Tiden raadende Forhold er ganske ekstraordinære og kan kun være af forbigaaende Karakter.

Den Dag, hvor der er tilvejebragt en virkelig økonomisk og politisk Fred, vil Problemet om Arbejdstidsforkortelse være af ganske overordentlig Vigtighed og maa internationalt og i hele sit Omfang genoptages til Drøftelse.«

I nævnte Blaabog præciserer Arbejdsbureauet utvetydigt sin Stilling til Arbejdstidsproblemet. Det understreges udtrykkeligt, at »dette Forslag om Udsættelse ingenlunde maa betragtes som en Prisgivelse« ..... »Konferencen i Juni maa selv træffe sin Beslutning. Arbejdsbureauet er af den Formening, at en Udsættelse vil være nødvendig, men ønsker tillige at respektere Konferencens Handlefrihed, og det har derfor som teknisk Grundlag for en eventuel Diskussion udarbejdet to Forslag til en Konvention.«

To Kendsgerninger er ikke til at rokke: Paa den ene Side maa Arbejderrepræsentanterne uden Tvivl anvende hele deres Indflydelse overfor deres Regeringer for at forhindre, at Spørgsmaalet paa den ene eller anden Maade helt forsvinder fra Dagsordenen. Paa den anden Side staar det ikke mindre sikkert fast, og er ikke mindre naturligt, at Arbejderne fuldt ud er klar over den nuværende Situation, at de er vidende om og erkender, hvornaar det i Betragtning af de totalitære Staters kraftige Trusler er nødvendigt at gøre en særlig Anstrengelse til Forsvar

af Freden og Friheden for at møde en truende Fare.

De Folk, som i det nuværende Øjeblik søger at vække det Indtryk, at 40 Timers Ugen er opgivet, er trods deres larmende Glæde ganske paa det rene med, at Arbejderbevægelsen ikke har og ikke vil opgive dette Krav og fremdeles har den faste Vilje til at søge det virkeliggjort, saasnart den politiske Krise har passeret sit Højdepunkt.

Reaktionen jubler. Den vil i Arbejdsbureauets seneste Beretning se en Retfærdiggørelse af sin uforandret fjendtlige Holdning overfor 40 Timers Ugen. Dette er dog ganske fejlagtigt.

De reaktionære Arbejdsgivere tager ogsaa fejl, hvis de tror, at Arbejdernes Holdning kan betragtes som en Indrømmelse af tidligere Fejltagelser. Hvad Arbejdsgiverne fremstiller som et Bevis for deres Fremsyn, d. v. s. deres fra den første Begyndelse øvede systematiske og ubønhørlige Modstand mod enhver Form for Arbejdstidsforkortelse, er i Virkeligheden kun Udtryk for deres reaktionære og fjendtlige Sindelag overfor ethvert socialt Fremskridt.

Paa et vist Tidspunkt havde det været muligt at gennemføre 40 Timers Ugen, økonomisk set var Muligheden til Stede, og socialt set var denne Reform ønskværdig.

Forinden den internationale Spænding var saa alvorlig og den vilde Kaprustning midlertidig havde forhindret en økonomisk Krise — langt værre end nogen tidligere Krise — var Arbejdstidsforkortelsen allerede en bydende Nødvendighed. Naar den internationale politiske Krise er bragt til Afslutning. og Erhvervslivet igen har antaget sin normale Form, vil de mest paakrævede Foranstaltninger for atter at tilvejebringe et sundt Grundlag for Verdensøkonomien og redde Verden for en Katastrofe først og fremmest være Gennemførelse af en betydelig Forkortelse af Arbejdstiden, en mere retfærdig Fordeling af det forhaandenværende Arbejde blandt alle Arbejdere, en bedre Fordeling af Arbejdet paa de forskellige Industrier og en mere rationel Organisation af hele den nationale og internationale Økonomi.

De organiserede Arbejdere fastholder Kravet om, at det internationale Arbejdsbureau i det givne Øjeblik opfylder sin Mission paa dette Omraade.

Afgørelser vedrørende Ferieloven.

Som allerede meddelt her i Bladet har det mellem Hovedorganisationerne nedsatte Fællesudvalg konstitueret sig som Nævn til med bindende Virkning at afgøre Spørgsmaal vedrørende Feriegodtgørelsens Beregning og videregaaende Ferieret, om hvilke der ikke har kunnet opnaas Enighed mellem Parterne ved direkte Forhandling. Nævnet har truffet Afgørelse om en Række Spørgsmaal af denne Art.

Vedrørende *Havnearbejdere* paa *Orlogsværftet* har Nævnet været enig om, at disse i Overgangsaaret 1939 har Ret til 9 Dages Ferie.

Angaaende *Chauffører ugentlige Tillægsbetaling* paa Kr. 2,60 for at møde ¼ Time tidligere om Morgenen er Nævnet enig om, at der skal ydes Feriegodtgørelse heraf.

En Divergens mellem *Tømrerne i København* og Tømrermester Sigv. Petersen om, hvorvidt der skal ydes Feriegodtgørelse af hele Timelønnen, idet Arbejdsgiverne paaberaabte sig, at 15 Øre var Smudstillæg, er paa Grund af Sagens ringe Omfang forligt derhen, at Arbejdsgiveren betaler hele Beløbet.

Nævnet har fremskaffet Forlig mellem *Dansk Tømrerforbund* og Centralforeningen af Tømrermestre om Feriegodtgørelse for Tillæg derhen, at der ydes Godtgørelse af Tillæg for Vandbygningsarbejde, Tagpap-, Tjære-, Karboliniumsarbejde og Mølleriarbejde, medens der ikke ydes Godtgørelse af Tillæg paa Rydning af Brandtomt, Reparationer af Kul- og Koks-Gaarde og Siloer.

Spørgsmaalet mellem *Chauffører og Vognmænd* om Feriegodtgørelse af et Tillæg paa 1 Kr. til Chauffører paa Biler uden lukket Førerhus, forligtes derhen, at Arbejdsgiveren betaler Feriegodtgørelse af dette Tillæg.

Spørgsmaalet mellem *Chauffører, Kuske og Vognmænd,* om der skal ydes Feriegodtgørelse af en lang Række Tillægsbetalinger som Aflæsning af Grus, Mørtel, Koks, Mursten o. s. v. er afgjort ved Kendelse, hvorefter der skal ydes Feriegodtgørelse af saadanne Tillæg.

Man har behandlet et Spørgsmaal om, hvorvidt en Overenskomstbestemmelse, hvorefter der i Ancienniteten til Ferieerhvervelse havde været medregnet midlertidige Arbejdsstandsninger af driftsmæssige Grunde samt Sygdomsperioder,

nu efter Ferielovens Ikrafttræden kunde berettige til Feriegodtgørelse af saadanne Perioder. Man var i Nævnet enige om, at Feriens Længde ogsaa beregnes af saadanne Afbrydelser, medens der ikke kan ydes Feriegodtgørelse for disse Perioder, hvor der ikke ydes Løn.

Arbejdsgiverne har hævdet, at der for de enkelte *Chauffører og Lager- og Pakhusarbejdere,* der indenfor Havnesammenslutningens københavnske Omraade hidtil ikke har haft Ferie eller kun har haft 8 Dages Ferie, i Overgangsaaret 1939 kun skulde betales 2% i Feriegodtgørelse, medens vi hævdede, at der indenfor Overenskomstomraadet havde været Adkomst til at opnaa 6 Dages Ferie, hvorefter dette faglige Omraade skal have 4% Feriegodtgørelse. Der opnaaedes Enighed indenfor Udvalget om dette Synspunkt.

En Divergens om, hvorvidt der skal betales *Feriegodtgørelse af Provisionsløn* har foranlediget Udvalget til at udtale, at der skal udbetales Feriegodtgørelse af al Løn, ogsaa Provisionsløn, for saa vidt den ikke dækker Erstatning for samtlige Omkostninger.

Byggefagene.

Den paatænkte Koncentration af Ferie indenfor Byggefagene blev forhandlet i Udvalget, og man enedes om, at der ikke kunde gives Direktiver hverken i den ene eller den anden Retning, og maatte eventuelt foreliggende Klager til Hovedorganisationerne henvises til Behandling ved Fællesmøder under Hovedorganisationernes Medvirken og Spørgsmaalet derved afgøres Fag for Fag og Omraade for Omraade.

Rundskue

LOKOMOTIVMÆNDENES KONGRES. Dansk Lokomotivmands Forening afholdt den 2.—5. Maj sin Kongres i København og festligholdt i denne Forbindelse sit 40 Aars Jubilæum. Foreningen blev stiftet den 1. Januar 1899, men havde henlagt Jubilæumsfestligheden til Kongressen. Foreningen omfatter Lokomotivmændene ved Statsbanerne og tæller nu 1900 Medlemmer, deraf 250 i København.

Kongressen drøftede meget indgaaende Virksomheden i den forløbne Kongresperiode og Fagets Løn- og Arbejdsforhold, herunder Rationaliseringen og Arbejdstidsspørgsmaalet. Regnskab og Beretning godkendtes. Man vedtog en Indskrænkning af Afdelingernes Antal ved at inddrage Afdelingerne i 5 Byer.

Man vedtog at forhøje Foreningens Tilskud til Afdelingerne. Nogle Forslag angaaende Løn, Uniformer og Frirejser henvistes til Hovedbestyrelsen.

Paa Forslag af Hovedbestyrelsen bevilgedes 5000 Kr. til Internationalt Transportarbejderforbunds *Indsamling til Spanienshjælpen.* Kongressen hilste denne Vedtagelse med kraftigt Bifald.

En Plan om Udvidelse af Foreningens Feriehjem tiltraadtes. Omkostningerne herved er anslaaet til 30.000 Kr.

I Spørgsmaalet om *Optagelse i De samvirkende Fagforbund* forelaa et Forslag om at foretage en Undersøgelse af Optagelsesvilkaarene og derefter foretage Afstemning blandt samtlige Medlemmer. Kongressen traf ingen Afgørelse, men henviste Sagen til Behandling i Hovedbestyrelsen.

Formanden, Sophus Jensen, genvalgtes med Akklamation.

ÆNDRING AF ARBEJDSLØSHEDSSTATISTIKEN. Det maanedlige Arbejdsløshedstal er hidtil blevet publiceret dels gennem Statistisk Departement, dels gennem Arbejdsdirektoratet. Omraadet for de to Opgørelser har imidlertid ikke været helt det samme, saaledes at der altid har været en mindre Forskel mellem de to Tal, hvortil kommer, at der undertiden yderligere er indtraadt en Forskel meller Tallene, som Følge af, at Statistiken har vedrørt forskellige Tidspunkter.

Da man ikke anser det for heldigt, at der er Uoverensstemmelse mellem de to Tal, har Socialministeriet foranlediget, at det statistiske Departement og Arbejdsdirektoratet fremtidig benytter samme Arbejdsløshedstal i deres Statistik.

Som Følge heraf vil Arbejdsdirektoratets maanedlige Offentliggørelse af Arbejdsløshedstallet, der hidtil har fundet Sted den 15. i hver Maaned, blive overflødig, idet Tallet allerede ca. 10 Dage forinden er fremkommet i statistiske Efterretninger. Den maanedlige Offentliggørelse gennem Arbejdsdirektoratet vil for Fremtiden bortfalde. Samtidig vil Statistiken i statistiske Efterretninger blive mere fyldig.

BOLIGBYGGERIET. Statistisk Departements Opgørelse over Boligbyggeriet i Marts Maaned viser, at Byggevirksomheden nu er ved at komme i Gang igen. I hele Landet beregnes Byggeriet ved Maanedens Slutning at have omfattet 14.700 Boliger eller 2600 flere end ved Udgangen af Februar. I de samme Maaneder i Fjor steg Tallet med 800 til 9500, og Indekset, der beregnes med 1935 som Basis-Aar, steg fra 88 til 106 imod i Fjor fra 63 til 69.

For Hovedstaden og de fire største Provinsbyer foreligger som sædvanligt en Række eksakte Tal, hvoraf de vigtigste er følgende: Ved Maanedens Slutning var 9084 Lejligheder under Opførelse imod 5847 i Fjor. I Maanedens Løb fuldførtes 1002 Lej- (i Fjor 983) og anmeldtes til Udførelse 1813 Lejligheder (i Fjor 1432). Ved Udgangen af Maaneden forelaa herefter 4842 Anmeldelser imod 3045 et Aar tidligere.

Højesteretsdom om Lærlingevoldgiftsret.

Paa et Møde i Lærlingevoldgiftsretten under Københavns Magistrat den 28. Februar 1938 behandledes Klage fra en Fader over mangelfuld Uddannelse af hans Søn, der hos Firmaet T. M. Werner var Butiks- og Lagerlærling i Isenkrambranchen, men i en efter Faderens Mening alt for stor Udstrækning benyttedes til Bygang.

Faderen havde den 28. Januar s. A. haft en Samtale med Firmaet om sin Søns Læreforhold og Resultatet af Samtalen var blevet, at Sønnen ophørte med at være hos Firmaet T. M. Werner; efter Faderens Mening fordi Firmaet ikke ønskede at beholde den unge Mand, medens Firmaet i Retten gjorde gældende, at Forholdet ophævedes efter fælles Overenskomst.

Rettens Kendelse, der dog ikke tiltraadtes af Klagerens 2 Voldgiftmænd, kom til at lyde:

»Da det ikke under Sagen ved Partnerens skriftlige og mundtlige Forklaringer var lykkedes at tilvejebringe overensstemmende Forklaringer med Hensyn til Spørgsmaalet, om Lærlingen var bortvist af Læremesteren, eller om Forholdet — som paastaaet af Læremesteren — var bragt til Ophør ved Overenskomst herom, fandt Voldgiftsretten sig ikke kompetent til at tage Sagen under Paakendelse, jfr. Lærlingelovens §§ 16 og 17 sammenholdt med § 22.«

Paa Handelslærlingens Vegne anlagde Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund Sag mod Voldgiftsretten for Østre Landsret og paastod her Voldgiftsretten dømt til at genoptage den afviste Sag og til at paakende denne i Realiteten.

De Sagsøgtes Paastand gik principalt ud paa Afvisning, under Henvisning til at Retten, der nedsattes for hver enkelt Sag, efter den afsagte Kendelse var ophørt med at eksistere, subsidiært Frifindelse, idet det anførtes, at Voldgiftsretten, efter Lærlingelovens § 22 kun er kompetent i visse nærmere blandt andet i Lovens §§ 16 og 17 omhandlede Forhold. Efter Voldgiftsrettens Opfattelse var Tvisten i den behandlede Sag ikke et Spørgsmaal om Læremesteren, f. Ex. ved Bortvisning havde brudt sine Forpligtelser overfor Lærlingen, men en Tvist om, hvorvidt Lærlingen overhovedet var bortvist, eller om Forholdet var bragt til Ophør ved Overenskomst herom. Til at dømme herom mente Voldgiftsretten sig inkompetent, idet der, som en Betingelse for at Voldgiften efter Loven kan træffe Afgørelse, maa være Enighed om, at der foreligger et af de i §§ 16 og 17 nævnte Tilfælde.

Østre Landsrets Dom af 23. Juni 1938 gav Sagsøgte Medhold i deres subsidiære Paastand og frifandt Voldgiftsretten.

Efter denne Dom indbragte Forbundet Sagen til Højesteret, af hvis Dombog vi citerer:

Udskrift af Højesterets Dombog

i Sagen Nr. 221/1938 Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund som Mandatar for Handelslærling Poul Helmer Andersen mod en i Henhold til Lov om Lærlingeforholdet Nr. 120 af 7. Maj 1937 § 22 nedsat Voldgift ved dens Formand Kontorchef i Københavns Magistrat Sigurd Thorsen.

I denne Sag afsagde Højesteret Torsdag den 13. April 1939 saalydende Dom:

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Paadømmelsen har ni Dommere deltaget.

For Højesteret har Indstævnte ikke gentaget Paastanden om Afvisning.

Efter det foreliggende maa Tvisten for den efter Begæring af Lærlingens Fader afholdte Voldgift antages at have angaaet, dels Spørgsmaalet om Læremesteren havde misligholdt sine Forpligtelser med Hensyn til Lærlingens Uddannelse, dels Spørgsmaalet om Lærlingen havde opført sig saaledes, at Læremesteren var berettiget til at hæve Lærekontrakten, og kun i Forbindelse hermed den Indsigelse, at Kontrakten var hævet ved Overenskomst. Da Afgørelsen af de nævnte to Spørgsmaal ifølge Lov Nr. 120 af 7. Maj 1937 om Lærlingeforholdet § 22 jfr. §§ 17, Stk. 1, Nr. 2, jfr. § 11 og 16, Stk. 1, Nr. 2 skal afgøres ved Voldgift, vil den af Apellanten nedlagte Paastand være at tage til Følge som nedenfor anført.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves

Thi kendes for Ret:

Den fornævnte, Lærling Poul Helmer Andersen, vedrørende Sag bør af Voldgiften tages under Paakendelse.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Som det fremgaar af Højesterets Dom, lyder Afgørelsen ikke paa, at Voldgiftsretten er kompetent til at afgøre, hvorvidt Lærlingen er bortvist eller om Forholdet er hævet ved Overenskomst, men gaar ud paa, at Problemstillingen i den for Lærlingevoldgiften indbragte Sag rettelig er, om Læremesteren har misligholdt sine Forpligtelser med Hensyn til Lærlingens Uddannelse og om Lærlingen har opført sig saadan, at Læremesteren var berettiget til at ophæve Kontrakten.

Beskæftigelsen af ældre Arbejdere.

Vanskeligheden for ældre Arbejdere ved at finde Beskæftigelse er et Problem, som har været Genstand for Omtale og Undersøgelser i flere Lande. Det internationale Arbejdsbureau i Genève har ligeledes beskæftiget sig med denne Sag og gennemført en Række Undersøgelser og i sine Publikationer redegjort for dette Problem samt for Resultatet af sine Studier.

En Række store *amerikanske Arbejdsgivere*, som beskæftiger Hundredetusinder af Arbejdere, har undersøgt Forholdene i deres Virksomheder. Deres Udtalelser gaar ud paa, at de beskæftiger flere Arbejdere over 40 Aar, end der procentvis findes indenfor Landets Befolkning, og at de er tilfreds med disse Arbejdere, som i Reglen er de dygtigste, mest paalidelige og bedste i deres Arbejderstab. Ingen af disse Arbejdsgivere indrømmer, at de afskediger en Person, fordi han er 40 Aar eller derover, og i Stedet for antager en uøvet Arbejder i 20 Aars Alderen. Trods dette fremgaar det alligevel af Statistiken, at Arbejdsløsheden blandt Arbejderne over 40 Aar er stigende, og at den procentvis er større end blandt de yngre.

Ifølge Arbejdsbureauets Undersøgelser er det f. Eks. paavist, at de arbejdsløse og arbejdssøgende i Aldersgruppen 40—59 Aar i *Frankrig* i 1931 udgjorde 28,84 pCt. af alle arbejdsløse, mens de i 1937 udgjorde 37,80 pCt. I 1931 udgjorde de arbejdsløse under 29 Aar 41,68 pCt. af alle arbejdsløse, i 1936 derimod kun 26,29 pCt. En fornylig offentliggjort Beretning viser, at af 215.000 arbejdsløse i Paris var 25 pCt. over 60 Aar og 46 pCt. over 50 Aar.

I *Belgien* var i Marts 1937 53,9 pCt. af samtlige helt arbejdsløse over 40 Aar. I *Storbritannien* var Arbejdsløsheden i Februar 1938 50 pCt. højere i Aldersgrupperne 50—54 Aar end i Gruppen 20—34 Aar.

Virkningen af Alderen som en afgjort Hindring for at faa Arbejde synes at begynde ved 45 Aar, skønt dette skifter fra Land til Land og ofte mellem Mænd og Kvinder. Kvinderne synes her at have en lille Fordel, og ogsaa Beskæftigelsens Art spiller en vis Rolle. Arbejdsløsheden blandt ældre Personer synes at være større i de tunge Industrier end i de lettere. Der hvor Arbejdet kræver større legemlig Anstrengelse, opslides Arbejderne hurtigere, og de ældre Arbejdere har vanskeligere ved at finde Beskæftigelse. Det er dog et Spørgsmaal, om dette gælder for Landbrug, Skovbrug og lignende Erhverv. Der hvor Erfaring og Dygtighed er mest paakrævet, har de ældre Arbejdere en større Chance for at beholde Arbejde. I Belgien har man undersøgt Forholdet mellem de enkelte Industrier og fundet, at Aldersgrænsen er lavest i de tunge Industrier.

Arbejdsbureauets Undersøgelser har vist, at de ældre Arbejdere ikke har større Udsigt til at miste Arbejdet end de yngre. Dette synes saaledes at stadfæste de amerikanske Arbejdsgiveres Udtalelser. Forholdet er dog dette, at naar en ældre Arbejder først er blevet arbejdsløs, har han langt vanskeligere ved at finde ny Beskæftigelse.

I Arbejdsbureauets Beretning hedder det om dette Spørgsmaal bl. a., at der som Regel ikke er noget der tyder paa, at de ældre Arbejderes Produktion er ringere end de yngres. Erfaringen og den opnaaede Dygtighed til Arbejdet giver dem endog et Forspring i visse Fag.

De mest udsatte er de ufaglærte Arbejdere og de, hvis Arbejdskraft er mindre efterspurgt paa Grund af teknologiske Forandringer i Industrien. Problemet — eller en Del deraf — er derfor en bedre Arbejdsanvisning samt faglig

---

Denne Rækkefølge for Tvistens Spørgsmaal er ikke bare en højere Domstols Paapegning af, at der var en anden Vej ind til Sagens Realitet, istedetfor den Blindgade Voldgiftsretten endte i, men er en klar Tilkendegivelse af, at det mest afgørende Brud paa Loven maa findes i Spørgsmaalet om, hvorvidt Uddannelsesforpligtelserne er misligholdt og i mindre Grad i Spørgsmaalet om, hvem af Parterne, der efter Misligholdelsen formelt foranlediger, at Lærlingen ophører med at være paa Lærestedet.

Højesteretsafgørelsens Redegørelse for Indholdet af den Tvist, som Lærlingevoldgiften nu skal paadømme, er en yderligere Understregning af, at Uddannelsesspørgsmaalet er det vigtigste Punkt i Læreforholdet. Forhaabentlig vil andre Lærlingevoldgiftsretter have Dommen i Erindring hvis man i lignende Sager skulde være i Fare for at køre fast i §§ 16 og 17.

Uddannelse. Mange af de ældre Arbejdere vilde sikkert kunne oplæres til andet Arbejde. Dette er dog en Opgave, som de nuværende Arbejdsanvisningskontorer ikke kan paatage sig, og Arbejdsbureauet er da ogsaa af den Opfattelse, at det er de paagældende Myndigheders Pligt nøje at studere Arbejdsmarkedets Krav samt finde Rekruteringsmetoder, der tager Hensyn til Ansøgernes individuelle Kvalifikationer.

De forenede Stater er et af de Lande, der har gjort en stor Indsats paa dette Omraade, uden at det dog har været mulig at løse Arbejdsløshedsspørgsmaalet. Tysklands Løsning, som bestaar i en uafbrudt Sænkning af Befolkningens Levestandard, vil ubetinget føre til en Katastrofe. Sovjetunionen har haft bedre Held med sine Bestræbelser, idet dette Lands intensive Industrialisering og dets naturlige Rigdomskilders uhyre Muligheder for lange Tider har afskaffet Arbejdsløsheden. Problemet for Myndighederne er her kun at tilvejebringe Balance mellem de forskellige Beskæftigelser.

De demokratiske Lande hverken kan eller vil løse dette Problem efter de samme Linier som i Diktaturstaterne, men kan paa den anden Side heller ikke lade det upaaagtet. Saavel Optagelsen af de yngre Arbejdere i Produktionen som Bevarelsen af de ældre Arbejderes Beskæftigelsesmuligheder, saa længe de er arbejdsdygtige, er selvsagt et Problem af uhyre samfundsmæssig Betydning, der kun kan løses gennem en systematisk Beskæftigelsespolitik i Forbindelse med en planmæssig Ledelse af det økonomiske Liv.

Nyt fra Udlandet

ARBEJDSLØSHEDEN I SVERIGE. Ifølge de foreliggende Oplysninger fra svenske Fagforbund med ialt 689.322 Medlemmer var ved Udgangen af Februar Maaned 91.456 eller 13,3 pCt. af Medlemmerne arbejdsløse mod 15,3 pCt. ved Udgangen af den foregaaende Maaned og 14,5 pCt. i Februar 1938.

DET INTERNATIONALE ARBEJDSBUREAU. Arbejdsbureauets Forvaltningsraad var den 20.—22. April 1939 samlet til sit 87. Møde i Genève. Der blev aflagt Beretning om Arbejdet indenfor en Række Kommissioner samt om Konventionernes Gennemførelse i de forskellige Lande. Mødet drøftede endvidere en Beretning fra den til Sydafrika udsendte Delegation til Undersøgelse af de indfødte Arbejderes Leveforhold og Arbejdsbetingelser, hvorved der paataltes en Række Mangler og henvistes til Nødvendigheden af at gennemføre Forbedringer. Paa Mødet blev det meddelt, at Regeringerne i Ungarn og Peru havde meddelt, at deres Lande trods deres Udtræden af Folkeforbundet vilde fortsætte deres Medvirken indenfor Arbejdsbureauet.

Prisniveauet.

De af Det statistiske Departement siden Juli 1915 foretagne Beregninger over Prisforandringernes Indflydelse paa Udgifterne i et Husholdningsbudget er, som tidligere meddelt i Statistiske Efterretninger, fra og med Juli 1933 fortsat saaledes, at man som Grundlag for disse Beregninger bruger et Husholdningsbudget, der er opstillet efter de ved en Forbrugsundersøgelse i 1931 indvundne Oplysninger. Dette Budget danner Grundlaget ogsaa for nedenstaaende Beregninger.

I følgende Tabel anføres Resultatet af de saaledes for April 1939 foretagne Beregninger, idet Tallene for det sidste Aar anføres til Sammenligning. Forholdstallene vedrørende Prisforandringernes Styrke beregnes siden Januar 1938 med Aaret 1935 som Udgangspunkt (Basisaar).

Udgifternes Fordeling paa Budgettets Hovedgrupper.

	1935 gnstl.	April 1938	Juli 1938	Okt. 1938	Jan. 1939	April 1939
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Fødevarer	1121	1227	1196	1201	1210	1208
Klæder, Fodt., Vask	458	500	498	497	497	497
Bolig	450	484	484	484	490	490
Brændsel, Belysn. .	164	181	172	173	169	169
Skatter, Kontingenter o. l.	479	513	515	516	520	521
Andre Udgifter ..	756	770	771	771	771	771
I alt	3428	3675	3636	3642	3657	3656

Udgiften, beregnet i Procent af Udgiften i Aaret 1935 gnstl.

	1935 gnstl.	April 1938	Juli 1938	Okt. 1938	Jan. 1939	April 1939
Fødevarer	100	109	107	107	108	108
Klæder, Fodt., Vask	100	109	109	109	109	109
Bolig	100	108	108	108	109	109
Brændsel, Belysn. .	100	110	105	105	103	103
Skatter, Kontingenter o. l.	100	107	108	108	109	109
Andre Udgifter ..	100	102	102	102	102	102
I alt	100	107	106	106	107	107

Naar Udgiften i Aaret 1935 sættes = 100, var Udgiften efter de i Januar 1939 gældende Priser 107 og efter de nu for April foretagne Beregninger 107.

Hvis man i Stedet for Priserne i Aaret 1935 anvender Priserne i Juli 1914 som Basis, bliver Pristallet for April udregnet paa Grundlag af det efter Forbruget i 1931 opstillede Budget 183 mod 183 for Januar.

Beregnet paa samme Grundlag, men med Priserne i Aaret 1931 som Basis, bliver Pristallet for April 118 mod 118 for Januar.

Konjunkturoversigt.

Nedenstaaende giver vi et Uddrag af den af Arbejderbevægelsens Erhvervsraad udarbejdede Oversigt over Konjunkturudviklingen i Januar Kvartal 1939.

Danmarks erhvervsmæssige Stilling holdt sig næsten stabil i Januar Kvartal. Arbejdsløsheden viste en sæsonmæssig Tilbagegang, medens Produktionen havde en mere sæsonmæssig Fremgang. Den politiske Spændingstilstand paavirkede endnu ikke det danske Erhvervsliv. Raastofpriserne var endnu ikke forhøjet, tværtimod. Marts Maaned bragte en Nedgang i Importvarernes Indeks. Industriens Produktionsomkostninger belastedes altsaa ikke af Raastofferne. Det kunde ikke undgaas, at Uroen selvfølgelig paavirkede de danske Forhold en Del. Regeringen bestemte sig i Marts til at fremsætte et Lovforslag om at optage Statslaan til Beredskabskøb med yderligere 25 Mill. Kr.

Fra og med 23. Februar nedsattes Nationalbankens Diskonto med ½ % til 3½ %. Diskontonedsættelsen var en Følge af Pengerigeligheden. Man kan regne med, at Diskontonedsættelsen vil opmuntre til større Pengeanbringelser i Erhvervslivet og i første Række i Byggeriet.

Arbejdsløshedstallene viste en sæsonmæssig Nedgang; dog laa Januar og Marts Tallene alligevel over de tilsvarende Tal for i Fjor. Ved Udgangen af Marts var 3.094 organiserede Arbejdere beskæftiget ved Nødhjælpsarbejder i Henhold til Lov af 13. April 1938 (Februar 3.206, Januar 2.226). Da de ved Nødhjælpsarbejder beskæftigede fra og med Juli 1938 ikke mere medregnedes under Antallet af arbejdsløse, var Arbejdsløshedsprocenterne i Januar, Februar og Marts henholdsvis 0,5, 0,7 og 0,8 % højere, hvis man vil have det rigtige Sammenligningsgrundlag med de tilsvarende Maaneder i 1938.

De samlede *Beskæftigelsestal* for Industrien (Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag) androg i Januar 1939 1.193.000 (Januar 1938: 1.154.000), Februar 1939 1.226.000 (Februar 1938: 1.197.000) og i Marts 1939 1.287.000 (Marts 1938: 1.237.000).

Statistikken viser, at Arbejdsløsheden i *Byggefagene* i Januar Kvartal 1939 laa noget under Niveauet i 1938 og naturligvis paa et andet Niveau end i Oktober Kvartal, som derfor ikke kan tjene til Sammenligning. Tallene for Januar laa i Hovedstaden og i Provinsen betydelig under December-Tallene. Medens Beskæftigelsen i Provinsbyggefagene allerede i Oktober Kvartal var forholdsvis bedre end i Hovedstaden, kom der endelig i Januar ogsaa en betydelig Fremgang i Hovedstaden, som fortsattes i Februar og Marts. Byggefagene i Provinsen var ogsaa præget af Fremgang i Forhold til Januar Kvartal 1938, selvom denne Fremgang ikke var saa stor, som man kunde vente efter de gode Efteraarsmaaneder (Oktober 1938 23,4, November 32,3). Denne Fremgang i Byggeriet paavirkede selvfølgelig ogsaa andre Industrier. Jernindustriens Arbejdsløshedsprocent gik ned og var i Marts ret lav i Hovedstaden og Provinsen i Sammenligning med Udviklingen i Fjor. Ogsaa Arbejdsmændenes Arbejdsløshedssituation forbedredes i Hovedstaden, men ikke i Provinsen. Medens Beskæftigelsen i Byggefagene i Provinsen i Marts var bedre end i Hovedstaden og Udviklingen i Jernindustrien var den samme baade i Hovedstaden og Provinsen, forværredes Arbejdsløsheds-Situationen for *Arbejdsmændenes Vedkommende i Provinsen* i Januar Kvartal (i Modsætning til Udviklingen i Hovedstaden). I Marts var Arbejdsløshedsprocenten for Arbejdsmænd i Provinsen 36,2 mod 28,9 i Marts 1938. Det er ikke saa let at forklare denne Udvikling, fordi ogsaa Provinsbyggeriet havde Fremgang og Vejret var saaledes, at Vejarbejder kunde udføres. I hvert Fald er det nødvendigt at prøve at modvirke en Arbejdsløshed, som rammer Landets største Arbejdergruppe. Det bedst egnede Middel vil være en kraftig Støtte til Byggeriet i Provinsen.

Statistikken bekræfter, at Arbejdsløsheden i Almindelighed gik tilbage i Januar Kvartal — ikke alene tendensmæssig, men ogsaa i Forhold til i Fjor. Men ogsaa denne Statistik viser den særlige Udvikling, som Arbejdsmændenes Beskæftigelse havde og som var saa meget alvorligere, som næsten alle andre Fag, særlig Byggefagene, viste en Forbedring i Forhold til 1938. Det vil kræve et stort Konjunkturopsving og en stor beskæftigelsesmæssig Indsats at formindske Arbejdsløsheden blandt Arbejdsmændene. De beskæftigelsesmæssige Forholdsregler burde først og fremmest tage Hensyn til, at Arbejdsløsheden blandt Arbejdsmændene i Provinsen er særlig høj, og at disse Forhold trænger til en Forøgelse af Byggeriet paa Landet, der saa samtidig skulde organiseres som en Støtte til Landbruget. Det burde være muligt, med Støtte fra det Offentlige, Kreditinstitutterne, eller særlige Laaneforeninger, at finansiere Repara-

tioner og Nybygninger paa Landet, som finansielt kunde aflaste Landbruget som Led i Kompensationspolitikken i Anledning af de begrænsede Eksportmuligheder, som de handelspolitiske og beskæftigelsespolitiske Forhold medfører.

I Slutningen af Marts androg Antallet af arbejdsløse 112.701. Heri var ikke iberegnet de 3.894 organiserede Arbejdere, der var beskæftiget ved Nødhjælpsarbejder. (Marts 1938 ca. 102.701). Marts 1939 var der organiseret 467.714 Arbejdere, Marts 1938 448.420 Arbejdere).

Produktionsstatistikken laa for Konsumvarer og Produktionsmidler betydelig over Niveauet i Januar Kvartal 1938. Der var ogsaa Fremgang i Forhold til Oktober Kvartal. Særlig stærk var Fremgangen i Tekstilindustrien og Jern- og Metalindustrien. Derimod laa Sten-, Ler- og Glasindustrien og den grafiske og teknisk-kemiske Industri omtrent paa samme Niveau som i Fjor. Hvad angaar Sten-, Ler- og Glasindustri naaedes Niveauet fra i Fjor først i Marts 1939. Produktionsmiddelstatistikken viste især i Marts en stærk opadgaaende Linie. Derimod var Konsumvarerne stabilere; Tekstil- og Beklædningsindustrien laa i Marts Maaned igen under Februar-Niveauet. Tekstil- og Beklædningsindustrien er særlig følsom overfor en Nedgang i Befolkningens Købeevne og overfor Virkningerne af forøget Import. Det kan endnu ikke overses, om Tilbagegangen i Marts kun var midlertidig eller Indledningen til en ny Nedgangsbevægelse.

I Forbindelse med de Fremgangsbevægelser, der prægede den danske Produktion i Januar Kvartal, er Arbejdsløshedsstatistikkens Udvikling ikke tilfredsstillende. Der er ingen Tvivl om, at Konjunkturopsvinget alene ikke er tilstrækkeligt til at bringe Arbejdsløsheden ned. Der er paakrævet Forholdsregler, som skal tage Sigte paa en gennemgribende Organisering af Erhvervslivet.

Vi har allerede fremhævet, at Januar Kvartal medførte Stigning i *Byggevirksomheden.* Statistikken viser Fremgang i Byggeriet. Anmeldelser til Udførelse i Løbet af Maaneden for Januar og Februar var ca. 100% større end i Fjor og for Marts ca. 35%. Indekset for Antal Lejligheder under Udførelse var i Januar, Februar og Marts 1939 for hele Landet ca. 40—50% større end i 1938.

Udviklingen viser, at den Anskuelse, vi udtalte i vor Oktober-Oversigt, at 1939 vil bringe et Opsving i Byggeriet, synes at ville blive bekræftet.

Den danske *Udenrigshandel* udviklede sig normalt. I Begyndelsen af det nye Aar blev de fleste af de løbende Handelsaftaler fornyet. Der blev udstedt ekstra Valutaattester paa *Tyskland* for 4—5 Mill. Kr. til Udligning af den danske Landbrugseksports Stigning paa Grund af den skete Udvidelse af det tyske Marked (Erstatning for den tidligere dansk-østrigske Aftale). Desuden er der i Slutningen af Kvartalet udstedt et lignende Beløb Extraattester paa Tyskland. *Frankrig* har indrømmet større Kontingenter for dansk Eksport, bl. a. vil Danmark eksportere et mindre Kvantum Smør, Cement og Kølemaskiner til Frankrig. Endvidere er der afsluttet en Handelsaftale med Estland.

De *dansk-engelske* Handelstraktatforhandlinger i Begyndelsen af Marts førte til en Merimport af engelske Varer paa 23 Mill. Kr. Der foreligger ingen Købsforpligtelser for England, men derimod et Tilsagn om Attestudstedelse for at skabe Indførselsmuligheder.

For *Landbruget* var Januar Kvartal en god Tid eksportmæssig set. Krigsspændingen gav stadigvæk Landbrugspriserne Støtte. Hertil kom, at Forholdene i *England* var saaledes, at det mere og mere anerkendes, at det engelske Landbrug[1]) i den nærmeste Fremtid ikke vil være i Stand til at give noget væsentligt Bidrag til Nationens Forsyning. Disse Forhold fremkaldte en større Efterspørgsel efter Landbrugsvarer.

I et Foredrag i Nationaløkonomisk Forening meddelte Statskonsulent S. Sørensen, at den nye *engelske Landbrugsminister Sir Reginald Dorman-Smith* vil følge en Politik, som først og fremmest tager Sigte paa at gennemføre en Sikring af de vigtigste Landbrugsprodukter, som skal træde i Kraft, naar Prisniveauet er for lavt, og en effektiv Regulering af Importen gennem Produktkomiteer. Den nye Landbrugsministers Politik gaar ud paa Støtteforanstaltninger, som skal indgaa som et Led i Oprustningsprogrammet. For Danmarks Vedkommende kan man først bedømme Virkningerne, naar man ved paa hvilket Niveau, Stabiliseringen skal baseres. I den nærmeste Fremtid behøver man ikke at regne med store Overraskelser.

---

[1]) F. Eks. viste den engelske og wallisiske Svinetælling den 4. Marts en Nedgang paa ikke mindre end 8%. Den samlede Bestand var 3.428.000 Stk. mod 3.735.000 paa samme Tid i 1938. Svin over 5 Maaneder er gaaet over 14% tilbage. Der hersker meget stor Misfornøjelse over Svineordningen.

Det engelske Landbrugs Udvikling medførte, at England i Februar Maaned forhøjede Importkvoten for Bacon; og i Marts maatte de igen forhøje den yderligere. Danmark var ikke i Stand til at udnytte de pludselige Chancer, der dukkede op i England, f. Eks. meddelte det engelske Handelsministerium i Februar, at man vilde træffe ekstraordinære Foranstaltninger paa 15.000 cwt. Bacon (ca. 13.000 Svin) i de næste 3 Uger, fordi de danske Eksportører ikke var i Stand til at yde denne Levering. Det er en Kendsgerning, at Landbruget, til Trods for, at stigende Flæskebehov kunde forudses, var ude af Stand til at gøre noget. Hvis det danske Landbrug havde gjort en større Indsats for en bedre Forsyning paa Hjemmemarkedet, saa havde der været en Reserve til Raadighed, som kunde have sat os i Stand til at opfylde de engelske Ekstra-Kvoter, men Svineavlerne var interesseret i at holde Priserne paa Hjemmemarkedet høje, og det var Aarsagen til, at f. Eks. København i 1938 fik tilført 70.000 Svin færre end i 1937. Imidlertid steg den hjemlige Leveringsdygtighed alene i den sidste Februar-Uge med 24 %.

I Februar afsluttedes en Overenskomst mellem den engelske og den danske Regering, efter hvilken Danmarks Kvote vil komme til at andrage 68,95% af den samlede Indførsel af Bacon i England. Selvom dette Tal er 7 % højere end den engelsk-danske Handelsoverenskomst i April 1938, saa er det faktisk ingen Forøgelse, fordi Englænderne har forandret Beregningsgrundlaget. I hvert Fald har det danske Landbrug bevaret sin Ret over for England til at udfylde Kvotaen helt igen, naar der atter bliver Flæsk nok til det. Den danske Baconkvote blev ikke skaaret ned, og de i Februar og Marts meget omtalte Tillægskvanta, som er gaaet til andre Lande, har kun midlertidig Betydning og fremstiller ikke nogen Forøgelse af de samlede Leveringer. Englands Forbrug af Bacon og Skinker er meget konstant, nemlig ca. 10,7 Mill. cwt. om Aaret. Da Danmark, Canada og den engelske Baconproduktion selv svigtede noget i deres Leveringer til det engelske Marked, var man nødt til at uddele visse Tillægskvanta uden at forandre den bestaaende Ramme. Iøvrigt kan man ikke regne med nogen Forøgelse af den engelske Baconproduktion i 1940. I Marts Maaned begyndte Danmark forsøgsvis at eksportere Heste til England. Det drejede sig om to Vognladninger svære danske Heste. Hvis det skulde lykkes at skaffe et Marked for vore svære Heste, saa vilde det være meget heldigt for dansk Hesteavl, fordi Englænderne er mere interesseret i en Type, som Tyskerne helst gaar uden om (Bryggerhest). Den danske Eksport til Tyskland androg 88 Mill. Kr. mod 82 Mill. Kr. i Oktober Kvartal og ca. 79 Kr. i Januar Kvartal sidste Aar. Forhøjelsen kan delvis forklares ved Udvidelsen af det tyske Marked paa Grund af Østrigs og Sudeterlands Indlemmelse. Man kan regne med, at Eksportcifrene ogsaa vil blive forhøjet i de næste Kvartaler — for April Kvartal er der aftalt en Udførsel paa 90 Mill. Kr. — og at Danmarks Tysklandseksport i Aar vil komme op paa ca. 360 Mill. Kr. *Landbrugseksporten* var i Januar Kvartal noget forøget i Forhold til Oktober Kvartal 1938, men laa under Januar Kvartal 1938.

Smøreksporten gik baade kvantitativt og værdimæssig tilbage i Aarets første Maaneder, men har kunnet rettet sig i Marts Maaned. Til Trods for, at Eksportkvantiteten var mindre end i Marts 1938, var Eksportværdien takket være de forøgede Smørpriser større.

Baconeksporten var i Januar Kvartal kvantitativ og værdimæssig paa et godt Niveau, selvom Tallene i Januar og Marts laa under Januar Kvartal 1938.

Ægeksporten var næsten stabil kvantitetsmæssigt set, men værdimæssigt set gav den et mindre Beløb.

Noteringen paa de danske Landbrugsvarer laa hele Januar Kvartal paa et godt Niveau. Priserne paa Smør var særlig gode. De laa meget over Niveauet i Januar Kvartal 1938 og ogsaa noget over Oktober Kvartal. Flæskepriserne holdt omtrent det samme Niveau som i Fjor. Men Ægpriserne har siden Oktober vist en skarp nedadgaaende Tendens.

Den danske *Udenrigshandels* Udvikling viser sig paa følgende Maade:

		Samlet Indførsel	Samlet Udførsel	Merindførsel
Januar	1938	152,5	118,8	33,7
Februar	—	123,1	111,9	11,2
Marts	—	154,4	130,0	24,4
Oktober	—	152,5	130,5	22,0
November	—	149,7	122,3	27,4
December	—	126,1	131,4	÷ 5,3
Januar	1939	135,5	117,8	17,7
Februar	—	123,2	121,7	1,5
Marts	—	146,1	131,2	14,9

Udenrigshandelens Udvikling artede sig godt. Januar Kvartal 1939 havde 25 Mill. Kr. mindre

Import end i Fjor og 10 Mill. Kr. større Eksport. For Januar Kvartal som Helhed var der hovedsagelig Nedgang paa Raavaregruppen, der er gaaet tilbage fra 133 til 103 Mill. Kr., medens Importen af de mindre og mere bearbejdede Varer har holdt sig omtrent uforandret. Paa Eksportens Side falder Stigningen udelukkende paa Landbrugsvarer, der viser en Opgang fra 256,6 til 270,1 Mill. Kr., medens Eksporten af Industrivarer har udgjort 84,7 Mill. Kr. i Aar imod 87,6 Mill. Kr. i Fjor og Eksporten af andre Varer har holdt sig omkring 16 Mill. Kr. Af Landbrugsvarernes Stigning falder Hovedparten paa Kød og Kødvarer, der er gaaet frem fra 95,7 Mill. Kr. til 109,3 Mill. Kr. Denne Stigning falder omtrent udelukkende paa vor Eksport *til Tyskland*. Vor Import *fra Tyskland* er gaaet frem fra 94,5 Mill. til 105,6 Mill. Kr. i Januar Kvartal. En betydelig Del af Stigningen falder paa Jern- og Staalgruppen, men ogsaa Importtallene for Tekstilvarer er gaaet frem.

Vi har i vor Oktober-Oversigt henvist til, at det for Danmark valutamæssigt set saa gunstige Forhold, faldende Importpriser og stigende Eksportpriser, afbrødes. Selvom danske Landbrugsvarer opnaaede gode Priser, saa steg Importvarerne allerede i Oktober Kvartal og Eksportvarerne gik ned. I Januar Kvartal fortsatte denne Udvikling ikke. Eksportvarernes Engrospristal gik ganske vist ned (December 1938:115, Januar 1939: 113, Februar: 114, Marts: 112), men Importvarernes Engrospristal gik ogsaa ned (December 1938 — Februar 1939: 111, Marts 1939: 110), men man kan ikke regne med, at denne Udvikling fortsætter. Vi maa gaa ud fra, at Raastofpriserne vil stige paa Grund af Krigsfrygten, hvilket vil føre til en ny Stigning i Importvarernes Pristal.

Engrospristallet viste følgende Udvikling (1935 = 100):

Jan. 1938	Febr. 1938	Marts 1938	Okt. 1938	Nov. 1938	Dec. 1938	Jan. 1939	Febr. 1939	Marts 1939
119	117	115	111	110	110	110	110	109

Pristallet for Leveomkostninger (1935 = 100) stod paa 107 i Januar (Okt. 1938 106). Stigningen er fremkaldt af Prisforhøjelser paa Fødevarer, Boliger, Skatter og Kontingenter. Det i Henhold til Lov om *Statens Tjenestemænd* af 31. Marts 1931 beregnede Udgiftstal, der for Januar 1938 udgjorde 2.853 Kr. var i Januar 1939 2.831 Kr. Paa Grundlag af Udgiftstallets nye Beregning blev Tjenestemændenes Lønforhold nyreguleret. Tjenestemændene beholdt deres Løntillæg for 1939—40, men til Gengæld frafaldt de deres Krav om Fyldning af Hullet i Reguleringstillæget. Den samme Ordning skal ogsaa gælde for 1940—41, medmindre det særlige Udgiftstal, efter hvilket Reguleringstillæget beregnes, er under 2.842 Kr. i Februar 1940.

Den danske *Valutasituation* var ogsaa gunstig i Januar Kvartal. Valutabeholdningen forøgedes med 8,7 Mill. Kr. i Januar, med 8,2 Mill. Kr. i Februar og med 0,8 Mill. Kr. i Marts. Medens Nationalbankens Valutareserve ult. December androg 84 Mill. Kr., androg Valutabeholdningen 92,7 Mill. i Januar, 100,9 Mill. i Februar og 101,7 Mill. Kr. i Marts. Hele Kvartalet var altsaa præget af en Fremgang i Nationalbankens Valutabeholdning, men i Marts kunde der dog tydeligt fastslaas en Kulmination. I den 3. Marts-Uge blev Nationalbankens Valutastilling væsentlig forringet. Medens Korrespondenter i Udlandet paa Aktiv-Siden gik tilbage i den tredje Uge, steg den samme Post paa Passiv-Siden.[1])

Obligationskurserne holdt sig næsten stabile i Januar Kvartal. Det officielle Obligationsindeks (1935 = 100) steg nogle Points. Medens Obligationsindekset i December 1938 stod paa 101,5 gik Indekset i Januar 1939 ned til 100,8 for igen i Februar at stige til 102,3 og i Marts til 102,6. Det forhøjede Kursniveau var Grundlaget for den forøgede Virksomhed i Byggefagene. Nationalbankens Obligations- og Aktiebeholdning steg ogsaa. December 1938 147,9, Januar 1939 161,5, Februar 165,9 og Marts 169,2.

Samtidig gik Krisefonden ned. Krisefonden androg ult. December 1938: 58,7 Mill. Kr., Januar 1939: 48,7, Februar: 48,6 og Marts: 49,0 Mill. Kr.[2]). Selvom man tager Hensyn til Krisefondens Formindskelse paa 9,7 Mill. Kr., og regner med, at disse Beløb er blevet overført til Nationalbankens Obligations- og Aktiebeholdning, saa viser denne Beholdning endnu et Plus paa 1,6 Mill. Kr. Nationalbanken gav altsaa Obligationsmarkedet en stærk Støtte i Januar Kvartal. Det kan saaledes forklares, at Obligationsindekset til Trods for den politiske Spænding havde en opadgaaende Tendens. I Modsætning til de internationale Børser undgik

[1]) Det er muligt, at betydelige Beløb er anvendt til Opkøb af danske Obligationer i Udlandet.

[2]) I Virkeligheden gik Krisefonden ned med et større Beløb end Status viser, fordi Obligationskurserne er steget.

man herhjemme, takket være Nationalbankens Indgriben, et større Fald i Obligationskurserne. Nationalbanken optog Materialet, der kom frem. I Marts Maaned steg Nationalbankens Beholdning af Obligationer alene 3,4 Mill. Kr.

Erhvervslivet viste i Januar Kvartal en vis Optimisme paa Grund af det forøgede Byggeri. Det er ikke for meget sagt, at den danske økonomiske Stilling i Januar Kvartal var særlig gunstig stillet indenfor Verdensøkonomien, der mere og mere forbereder sig til Krigen. Men til Trods for Konjunkturopsvinget var Arbejdsløsheden uforholdsmæssig høj, navnlig for de ufaglærte Arbejdere i Provinsen.

Udviklingen i Januar Kvartal beviste paany, at de beskæftigelsesmæssige Opgaver har en alt overvejende Betydning for det danske Erhvervsliv. Disse Opgaver maa løses uden Hensyn til politiske og økonomiske Svingninger ude i Verden, fordi Løsningen vil gøre Danmark mere uafhængig af disse Svingninger, hvorved vor økonomiske Stabilitet vil blive forhøjet.

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejdsmænd.

Ved et Møde i Dansk Arbejdsgiverforening d. 17. April behandledes en Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at Medlem af Jern- og Metalindustriens Sammenslutning, *Hillerød Automobilcentral*, havde beskæftiget en Arbejdsmand og underbetalt ham.

Arbejdsgiveren bestred dette, idet han paastod, at den paagældende var at betragte som Lagerekspedient. Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Mellem *Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S »Polexim Co.«* forhandledes i Arbejdsgiverforeningen den 24. April om ny Overenskomst. Man enedes om følgende:

»Overenskomsten mellem Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund og Kjøbenhavnske Grossisters Arbejdsgiverforening af 22. Juli 1938 bliver fra Dags Dato gældende for A/S »Polexim Co.« med følgende Ændring:

For ugelønnede Arbejdere fastsættes Lønnen til 63 Kr. pr. Uge. Daglønnen fastsættes til 1/6 af Ugelønnen + 50 Øre.

Den saaledes trufne Aftale kan med 3 Maaneders Varsel opsiges til 1. Marts 1940.

Det udstedte Strejkevarsel tages tilbage.«

En Uoverensstemmelse opstaaet i Anledning af, at *Langelands Frøavls-Kompagni* ved et Haandsorteringsarbejde havde anvendt 3 Kvinder, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 25. April.

Under Hensyn til, at et lignende Tilfælde næppe vil indtræffe, frafaldt Dansk Arbejdsmandsforbund videre Forfølgelse af denne Sag, idet Parterne dog fastholdt deres principielle Opfattelse.

Skulde alligevel et lignende Tilfælde forekomme, forpligtede Arbejdsgiveren sig til at advisere Fagforeningen i rette Tid, saaledes at denne kan lade Sagen fagretslig afgøre.

Den 3. Maj afholdtes i Arbejdsgiverforeningen et Fællesmøde, hvor der behandledes en Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark havde givet deres Medlem, *Svendborg Importørforening*, Ret i, at den i Forligsforslaget af 20. Marts 1938, Afsnit VII, Forslag Nr. 148, Punkt 8, givne Ændring af Bordarbejdsbestemmelsen, fra 200 Tons d. w. til 180 Tons d. w., ikke er gældende for Svendborg, idet det paastaas, at Svendborg Transport-Afdeling ikke har fremsendt Ændringsforslag om Bordarbejder.

Fra Arbejderside hævdedes, at der ved Fremsendelsen af et helt Overenskomstforslag var stillet Krav om Bortfald af Søfolks Arbejde ombord i Skibe.

Da Enighed ikke opnaaedes, forbeholdt Forbundet sig at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

En Klage fra Chaufførernes Fagforening over, at *Maxzoni Benzin Kompagni A/S* paa forskellig Maade havde overtraadt Standard-Chaufføroverenskomsten, idet Firmaet dels ikke havde betalt for Morgenkvarteret, dels ikke havde betalt Tærepenge, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 5. April.

Man enedes om at afgøre Sagen paa følgende Maade:

»Afspadsering af Overarbejde finder Sted i Henhold til Reglerne vedrørende Afspadsering af Overarbejde for københavnske Chauffører af 16. August 1938.

Der er endvidere naturligvis Enighed om, at for saa vidt Firmaet eller Funktionærer indenfor Firmaet kræver, at Chaufføren skal møde i Garagen et Kvarter før den normale Arbejdstids Begyndelse, skal det for saadan Mødetid i Standard-Overenskomstens § 2, 2. Stk., fastsatte Løntillæg betales.

Man enedes dernæst om, at Spisetiderne i Firmaet fastsættes saaledes: Frokost fra Kl. 8½—9, Middag fra Kl. 12½—13.

Da Firmaet ikke tør bestride, at der kan være Tilfælde, hvor Landture, der strækker sig ud-

over 45 km., har fundet Sted, saaledes at Chaufføren først er kommet hjem efter Kl. 13, betaler Firmaet til fuld Afgørelse heraf et Beløb af 200 Kr. til Chaufførernes Fagforening.«

Den 11. April forhandledes i Arbejdsgiverforeningen om Løn- og Arbejdsvilkaarene for de hos *A/S* »*Bo*« beskæftigede Bude over 18 Aar, og man enedes om følgende:

»A/S »Bo« tiltræder den mellem Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Arbejdsmandsforbund og Budenes Forbund i April 1938 afsluttede Standard-Overenskomst for Bude over 18 Aar.

Overenskomsten træder i Kraft fra og med indeværende Lønningsuge.«

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 14. April forhandledes dels en af Dansk Arbejdsmandsforbund overfor *Murermester Laur. Nielsen,* Køge, etableret Arbejdsstandsning og dels en overfor *Tømrermester Svend Hansen,* Køge, iværksat Blokade med følgende Resultat:

»Idet Arbejdernes Repræsentanter erkender, at den overfor Murermester Laur. Nielsen iværksatte Arbejdsstandsning og den overfor Tømrermester Svend Hansen iværksatte Blokade har været ulovlig, er man enedes om følgende:

»Arbejdsstandsningen hæves fra og med den 15. April ved normal Arbejdstids Begyndelse, og den overfor Tømrermester Svend Hansen iværksatte Blokade hæves, ved at Fagforeningen i det førstkommende Nummer af den stedlige Social-Demokrat paa fremtrædende Plads lader indrykke saalydende Meddelelse:

»Arbejdsmændenes Fagforening for Køge og Omegn.

Efter Forhandling mellem Hovedorganisationerne tilbagekaldes Blokademeddelelse af 11. April overfor Tømrermester Svend Hansen, idet Fagforeningen beklager at have iværksat Blokaden paa et overenskomststridigt Grundlag.«

Funktionærer.

Ved et Fællesmøde den 25. April i Arbejdsgiverforeningen behandledes en Klage fra Dansk Funktionærforbund over, at *Forsikringskalenderen* »*Fremtiden*« ensidigt har fastsat nye Provisionsbestemmelser ved Forsikringstegningen. — For Forsikringsselskabet, der tidligere hed »Sparekalenderen«, gælder efter Forbundets Opfattelse de i en Overenskomst af 19. Maj 1936 indeholdte Regler for Provisionsudbetalingen.

Det drejer sig saaledes om, at Selskabet uden videre søger at gennemføre forringede Lønvilkaar, uden Forhandling med Organisationen.

Enighed opnaaedes ikke. Forbundet forbeholdt sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

Den 4. Maj drøftedes ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen en Uoverensstemmelse mellem Dansk Funktionærforbund og *A/S De forenede Vagtselskaber* med følgende Resultat:

»Parterne er enige om fra 1. April d. A. at anerkende den omstridte Vagt i Svendborg som fast Vagt.

Forbundet tilsiger samtidig Selskabet sin Medvirkning til Undgaaelse af Urimeligheder i nyoprettede Distrikter eller andre Distrikter med kortvarig Arbejstid.«

Gartnere.

En Uoverensstemmelse mellem Dansk Gartnerforbund og *Kolding Byraads Lønudvalg* om et Placeringsspørgsmaal for Gartnere og Arbejdsmænd i Henhold til Overenskomstens Bestemmelser, blev drøftet ved Møder paa D. s. F.s Kontor den 21. og 26. April, og paa det sidst anførte Møde sluttede Sagen med følgende Protokollat:

»Man enedes om, at for de under Kommunen beskæftigede Gartnere og Arbejdsmænd bliver Forholdstallet til enhver Tid som 5 til 3, d. v. s., at man holder den fungerende Arbejdsformand udenfor Aftalen, og at 5 af de under Kommunen beskæftigede Arbejdere skal staa som Medlemmer af Dansk Gartnerforbund og 3 som Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbunds Medlemmer, fra 1. Maj d. A. overflyttes til Dansk Gartnerforbund.

De samvirkende Fagforbund giver Kolding Byraads Lønudvalg Underretning om denne Afgørelse, og Sagen betragtes dermed som afsluttet.«

Kedel- og Maskinpassere.

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund havde overfor *Det danske Gaskompagni,* Odense, opsagt Overenskomsterne. — Da Enighed ikke var opnaaet ved de lokale Forhandlinger, er Overenskomsten derefter fornyet ved Forhandling i Arbejdsgiverforeningen.

Overenskomsten er fornyet til 1. Maj 1941 med den sædvanlige Pristalventil og Timelønnen er ansat til Kr. 1,86 + et særligt Tillæg for Haandfyring i Lancashire-Kedlen.

REDAKTØR: KNUD V. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. S., København V. ∴ Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 22 * KØBENHAVN DEN 1. JUNI 1939 * 35. AARGANG

De samv. Fagforbunds Repræsentantskabsmøde

De samvirkende Fagforbund afholdt den 25. Maj i København sit aarlige ordinære Repræsentantskabsmøde i Overværelse af 252 Repræsentanter for de tilsluttede Forbund, Forretningsudvalgets Medlemmer samt enkelte Gæster. Mødet aabnedes af Formanden, *Knud V. Jensen,* der bød Velkommen. Derefter valgtes Smedeforbundets Formand, *P. Andersen,* til Dirigent.

Dagsordenen omfattede følgende Punkter: 1) Beretning om Virksomheden, 2) Regnskab for Aaret 1938, 3) Valg af Dommersuppleant til Den faste Voldgiftsret.

Paa Mødet forelaa en omfattende trykt Beretning, og i Tilslutning hertil fremsatte Formanden nogle Udtalelser om de vigtigste Begivenheder i Beretningsaaret samt omtalte de forskellige Foreteelser paa det faglige Omraade i indeværende Aar, som ikke har kunnet medtages i den trykte Beretning for 1938. Paa en Række Punkter formede Formandens Betragtninger sig som et Svar paa de Udtalelser, Dansk Arbejdsgiverforenings Formand, Oldermand Eising, fremkom med paa Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling den 19. Maj.

Saavel Formandens Beretning som det af Hovedkasserer *Hans Jacobsen* forelagde Regnskab blev enstemmigt godkendt.

I Tilslutning til Beretningen rettede Formanden for Sømændenes Forbund, *Chr. Borgland,* en kraftig Appel til De samvirkende Fagforbund om Støtte til en Forbedring af Arbejdsforholdene for Søens Arbejdere. Sømændenes Arbejdstid er endnu 84 Timer ugentlig, og det er nødvendigt at gøre en kraftig Indsats for at tilvejebringe en Ændring i dette Forhold.

Til Dommersuppleant til Den faste Voldgiftsret forelaa 3 Forslag. Hertil valgtes Formanden for Murerforbundet i Danmark, *Marius Madsen.*

Efter Repræsentantskabsmødet afholdtes Generalforsamling i De samvirkende Fagforbunds Pensionskasse. Den af Hovedkasserer *Hans Jacobsen* aflagte Beretning om Kassens Virksomhed og Regnskabet blev enstemmigt godkendt.

— — —

Formandens Beretningstale.

I sin Beretning trak Formanden, *Knud V. Jensen,* først Hovedlinierne op for Arbejdet i Tiden siden sidste ordinære Repræsentantskabsmøde og omtalte dernæst Medlemsfremgangen i 1938, der havde udgjort 18.588 eller 4,1%. Ved Udgangen af 1938 udgjorde Medlemstallet 470.217 eller godt 92% af samtlige fagorganiserede Arbejdere i Landet. Fremgangen falder udelukkende paa de tilsluttede Forbund, idet der ikke er sket Nyindmeldelser i Beretningsaaret.

Nedenstaaende gengiver vi den øvrige Del af Formandens Beretningstale:

Overenskomstforhandlingerne.

Efter at den almindelige Overenskomstsituation i 1938 var afsluttet paa Grundlag af For-

ligsmandens Mæglingsforslag, der gav Flertallet af de af Situationen omfattede Arbejdere en Forhøjelse af Lønnen paa 6—7%, og dermed Dækning for Prisstigningen, og yderligere Forhøjelser for en Række lavere lønnede Arbejdergrupper, var der al Grund til at formode, at den langt mindre omfattende faglige Situation i 1939 vilde kunne løses efter samme Linie. Det drejede sig jo i Aar kun om ca. 80 Overenskomster, omfattende omtrent 20.000 Arbejdere, hvoraf de største Grupper var Typografer og Litografer, Tjenere og faglært Køkkenpersonale, Arbejdsmænd og Kvinder i nogle Virksomheder samt Mejerister. Ved Partsforhandlinger opnaaedes der Enighed om ca. Halvdelen af disse Overenskomster, de øvrige naaede frem til Forhandling mellem Hovedorganisationerne, og heraf endte igen en Del Overenskomster i Forligsinstitutionen, hvor det næsten i alle Tilfælde lykkedes at opnaa Enighed om Betingelserne for Overenskomsternes Fornyelse.

D. s. F. har desuden ogsaa ydet sin Medvirken ved en Række Forhandlinger med Arbejdsgivere og Arbejdsgiverorganisationer udenfor Arbejdsgiverforeningen.

I 2 Tilfælde viste det sig ikke muligt at opnaa Enighed, idet Forligsmandens Mæglingsforslag for de københavnske Typografer og for Mejeristerne forkastedes, henholdsvis af Arbejderne og Arbejdsgiverne, og i begge disse Tilfælde greb Lovgivningsmagten ind og forhindrede derved den truende Konflikt.

Hvad angaar Typograferne i København skal det straks siges, at Overenskomstforhandlingerne her for første Gang gav Anledning til en Strid om Forstaaelsen af Forhandlingsreglerne, et Fortolkningsspørgsmaal, der blev gjort til Genstand for Behandling og Afgørelse i Den faste Voldgiftsret. — Forbundets Forslag til Ændring i Overenskomstens Bestemmelser om Løn og Arbejdstid var holdt i en almindelig Form og gav ikke Oplysning om, hvor mange Timers Forkortelse og hvor stor en Lønforhøjelse man ønskede. Arbejdsgiverne nægtede derfor at forhandle om disse to Spørgsmaal, og da Enighed end ikke opnaaedes ved Forhandling mellem Hovedorganisationerne, gik Sagen til Den faste Voldgiftsret, hvis Kendelse gik ud paa, at Typografforbundet inden 5 Dage fra Kendelsens Afsigelse skulde fremsætte detaillerede Ændringsforslag.

I denne Forbindelse maa jeg oplyse, at der senere med Hensyn til de københavnske Typografers Afstemning er rejst Tvivl om *Afstemningens Lovlighed.* Arbejdsgiverforeningen har rejst Spørgsmaalet og faaet Medhold af Forligsmanden. Det er klart, at Forbundenes Love og Vedtægter med Hensyn til Urafstemningen maa bringes i Overensstemmelse med eller være fortrængt af selve Loven.

Efter at Provinsens Typografer havde vedtaget Forslaget til ny Overenskomst, mente man, at Overenskomsten ogsaa vilde gaa i Orden i København, navnlig efter at Forligsmanden havde fremsat et Mæglingsforslag, der i hvert Fald ikke var ringere end det, Typograferne havde sluttet paa i Provinsen. Mæglingsforslaget omfattede baade de københavnske Typografer samt Litografer og Kemigrafer for hele Landet, og da Svaret blev afgivet den 10. Marts, viste det sig imod Forventning, at Typograferne havde forkastet Forslaget med 2391 Stemmer imod 1496, medens Litograferne havde vedtaget det med 386 Ja- imod 299 Nej-Stemmer og Arbejdsgiverne med 574 Ja- mod 149 Nej-Stemmer.

Straks da Afstemningsresultatet var bekendt, samledes D. s. F.s Forretningsudvalg for at tage Stilling til den saaledes opstaaede Situation, og efter indgaaende Drøftelse gav Forretningsudvalget sin Tilslutning til at løse den truende Konflikt ad Lovgivningens Vej, saaledes som Regeringen havde under Forberedelse at gøre det.

Dette skete, idet Regeringen den 10. Marts indbragte et Lovforslag paa Rigsdagen, hvorefter Mæglingsforslaget skulde ophøjes til Lov, og dette Lovforslag blev samme Dag vedtaget.

Hovedaarsagen til, at Mæglingsforslaget var blevet forkastet, var, at Kravet om Arbejdstidsforkortelse ikke blev imødekommet i den ønskede Udstrækning.

Under normale Forhold vilde der ikke være sket Statsindgreb for at forhindre en Konflikt paa dette Grundlag, og Statsindgrebet og D. s. F.s Tilslutning hertil maa derfor ikke udlægges som en Stillingtagen imod Arbejdstidsforkortelse, idet det udelukkende var dikteret af taktiske Hensyn i en for hele Arbejderbevægelsen betydningsfuld Situation.

Den virkelige Grund til Statens Indgreb var det forestaaende Valg og de politiske Konsekvenser, som en Typografstrejke vilde medføre.

— — —

Noget anderledes laa Tingene med Hensyn til Indgrebet i den truende Mejerikonflikt. Her havde begge Parters Forhandlingsudvalg tiltraadt Forligsmandens Mæglingsforslag, Bestyrelsen for Mejeriernes Arbejdsgiverforening

endog med 9 Stemmer imod 1, og Foreningens Repræsentantskab havde ligeledes givet sin Tilslutning, men alligevel forkastedes Forslaget af Arbejdsgiverforeningen med 290 Ja- imod 889 Nej-Stemmer, medens Dansk Mejeristforbund vedtog Forslaget med 1.206 Stemmer imod 615.

Den Omstændighed, at Arbejdsgiverforeningens Bestyrelse og Repræsentantskab havde vedtaget at gaa ind for Mæglingsforslaget, er et Bevis paa, at de i dette indeholdte Forbedringer af Løn- og Arbejdsvilkaarene ikke var afgørende for Mejeriernes Stilling, men at helt andre Grunde spillede ind. Mejeriernes Formand har da ogsaa meddelt, at der fra uansvarlig Side var sat stærkt ind for en Forkastelse, endnu forinden man vidste Besked om Forslagets Indhold. Det var L. S.-Erhvervsudvalget, der havde iværksat denne uansvarlige Agitation for Forkastelse, under Henvisning til, at Forkastelse ikke vilde faa alvorlige Følger, idet Mæglingsforslaget straks vilde blive ophøjet til Lov. Man drev politisk Spekulation fra den Side og vilde berede Regeringen Vanskeligheder. Rigsdagen lod sig dog ikke paavirke af denne gennemsigtige politiske Rummel, og den 10. og 11. Maj vedtog Folketinget henholdsvis Landstinget Lovforslaget i den af Regeringen foreslaaede Skikkelse, og man sikrede dermed Mejeristerne en haardt tiltrængt Forbedring af deres Arbejdsvilkaar. Vi har saaledes i Aar oplevet ikke mindre end 2 Statsindgreb.

Lovgivningsmagtens Indgreb.

Saaledes som Arbejdsgiverforeningens Formand, Oldermand Eising, paa Foreningens Generalforsamling den 19. Maj har udtalt, at det rent principielt maa mane til Eftertanke, baade hos Arbejdsgivere og hos Arbejdere, om det er forsvarligt at afslutte Overenskomster ved Statsindgreb, maa vi ogsaa udtrykke vor Beklagelse, men paa den anden Side skydes der fuldkommen ved Siden af, naar det gøres gældende, at de to Parter nødvendigvis maa søge at finde andre Udveje end Arbejdskampen til Afgørelse af Overenskomstuenighederne, saaledes at Samfundsmagten fritages for at gribe ind. — Det var dog vel alle Dage saaledes, at det stod den enkelte frit for, om han vilde arbejde for en af Modparten dikteret Løn, eller omvendt, give den Løn, som Arbejdstageren dikterede, og det vil ogsaa i Fremtiden være det sundeste for Samfundslivet, om en saadan Frihed — selv kollektivt organiseret — er tilstede og fastslaaet som en Rettighed, naturligvis med alle fornødne Samfundshensyn, men dog saaledes, at disse ikke fortrænger den sædvanlige menneskelige Selvbestemmelsesret.

Vi maa erkende for os Tiden og Udviklingen, og indrette vore Organisationer og vor Taktik efter Omskiftelserne. I den Henseende bærer netop vore paa den sidste Generalforsamling vedtagne Regler for overenskomstmæssigt Samarbejde og Regler for Urafstemninger om Overenskomstforslag det bedste Vidnesbyrd.

Erhvervsforhold.

Den erhvervsmæssige Stilling her i Landet har været nogenlunde stabil i den forløbne Beretningsperiode. Indekstallet for Industriproduktionen er fra December 1937 til December 1938 steget fra 104 til 109 og er i 1939 steget yderligere, nemlig til 115 i April 1939 (med 1935 som Basisaar = 100), altsaa en meget stor Fremgang.

Beskæftigelsen i Industrien viser en tilsvarende Stigning. Byggeriet har ligget nede det meste af 1938, hvad der bevirkede, at Arbejdsløshedstallet i 1938 i de fleste af Aarets Maaneder har været højere end i de tilsvarende Maaneder i 1937. — I Gennemsnit for hele Aaret 1938 var Arbejdsløshedsprocenten 21,4 mod 21,9 for 1937, og selv om man tager Hensyn til de 0,7% organiserede Arbejdere, der er beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde og som i 1937 blev medregnet som arbejdsløse, men fra 1. Juli 1938 ikke mere opføres under Arbejdsløshedstallet, saa viser det sig dog, at Arbejdsløsheden har været uforandret i de to sidste Aar. I de to sidste Maaneder af 1938 og i de forløbne Maaneder i indeværende Aar er der indtraadt en mærkbar Bedring, og i April 1939 var 16,7% af de organiserede Arbejdere arbejdsløse; det er den laveste Procentsats for April siden 1931.

I den trykte Beretning er der givet en Fremstilling af de Foranstaltninger, der fra Lovgivningsmagtens Side er gennemført for at skabe øgede Beskæftigelsesmuligheder, og navnlig for at faa Byggeriet i Gang, og de af mig her nævnte Tal tyder jo ogsaa paa, at dette er lykkedes, og at Udviklingen foregaar i den rigtige Retning.

Lønhøjden og Arbejdsløsheden.

Man har fra Arbejdsgiverside fremsat den Paastand, at det er de høje Lønninger i Forbindelse med Virkningerne af de nye socialpolitiske Love, der er Skyld i Arbejdsløsheden. Det er en Antagelse, som vi tilbageviser og som ikke

bliver rigtigere af den Grund, at Arbejdsgiverne har fremsat den lige saa længe, som Fagforeningerne har bestaaet. Den savner ikke blot videnskabelig Begrundelse, idet Nationaløkonomerne som bekendt er højst uenige paa dette Punkt, men kan heller ikke bevises med Eksempler fra det praktiske Liv. Der er mange Faktorer, der spiller ind i Forholdet mellem Lønninger og Beskæftigelse, og frem for alt bør det ikke overses, at høje Lønninger betyder øget Købekraft og dermed ogsaa øget Forbrug, navnlig af Industriens Frembringelser. — Det er ikke Landene med de smaa Lønninger og den lave Levestandard, som er de førende i Verden. — Efter vor Mening er det de høje Lønninger, der skaber Betingelserne for Erhvervenes Vækst og Udvikling, og dermed er Lønhøjden ogsaa et Problem af største Betydning for hele Folkeøkonomien. Der er selvfølgelig en Grænse ogsaa for Lønhøjden, men denne er ikke overskredet for vort Lands Vedkommende, og det er da ogsaa paavist fra Arbejdsgiverside, af Arbejdsgiverforeningens Formand, Oldermand Eising, at Arbejdslønningerne ligger højere baade i Norge og Sverige, de Lande, hvis erhvervsmæssige Forhold ellers altid foreholdes os som et særligt godt Eksempel til Efterfølgelse.

Ansvaret for Arbejdsløsheden.

Arbejdsløsheden har spillet en meget stor Rolle i Aarets Valgagitation. — De samme politiske Kredse, som til daglig spekulerer i Forargelse over de statsunderstøttede arbejdsløse, der lever højt og flot paa Understøttelse og Socialforsorg i Stedet for at tage Arbejde for en Løn, »som Erhvervet kan bære«, er nu i deres Agitation imod Regeringen og Socialdemokratiet rørte over Regeringens »Uvirksomhed« for at skaffe de stakkels arbejdsløse Arbejde og Fortjeneste. Men det er forloren Rørelse og Krokodilletaarer disse Folk græder, og med Henblik paa den Stilling, de ellers indtager overfor Arbejderne og deres Organisationer, kan der næppe være mange Arbejdere, der tager denne pludselige, dybe Medfølelse med de arbejdsløse alt for alvorligt.

Jeg har nævnt, at der fra Regeringen og Rigsdagen allerede er gennemført en Række Foranstaltninger paa Beskæftigelsesomraadet, hvis Virkninger nu for Alvor begynder at gøre sig gældende, navnlig indenfor Byggefagene, men det maa i denne Forbindelse samtidig gentages, at det ikke er Regeringen, der har Ansvaret for Arbejdsløsheden. Det er ikke Regeringen, der har den afgørende Indflydelse paa Erhvervslivets Ledelse. Under den nuværende privatkapitalistiske Produktionsordning er det ikke Regeringen, der har Magt til at ordne det private Erhvervslivs Forhold. Saalænge dette ikke er Tilfældet, kan man heller ikke med Rimelighed lægge Ansvaret et Sted og Magten et andet. — Skal Regeringen have hele Ansvaret paa det økonomiske Livs Omraade, maa den ogsaa have *hele* Magten, men det er jo netop det, de private Erhverv ikke vil gaa med til. — Vi ser jo allerede nu, hvorledes man fra visse Erhvervskredse løber Storm imod de regulerende Indgreb, som Regering og Lovgivningsmagt — under Tvang af Udviklingen ude i Verden — har gennemført herhjemme.

Valutaordning og Beskæftigelse.

Indenfor enkelte Industrier, som f. Eks. Beklædningsindustrien og Tekstilindustrien, har Beskæftigelsen ogsaa været paavirket af en stigende Indførsel af Færdigvarer. Det er givet, at hvis man — saaledes som dette indirekte kræves af Landets mest beskyttede Erhverv — Landbruget, vilde lukke op for en uhindret Indførsel af industrielle Færdigvarer, der tildels tilbydes til Dumpingspriser, idet vedkommende Lands Industri modtager store Eksportpræmier, vilde dette sætte højst uheldige Spor i Beskæftigelses- og Arbejdsløshedstallene. Vi maa derfor kræve en Fortsættelse af den nuværende Valutapolitik og Importbegrænsning, der i hvert Fald byder det danske Arbejdsmarked en vis Beskyttelse. Vareomsætningen med Udlandet viser i 1938 mindre Indførsel af Raastoffer og stigende Indførsel af mere eller mindre bearbejdede Varer, og denne Udvikling har som nævnt allerede haft uheldige Følger for Beskæftigelsen. Selv om denne Udvikling ogsaa har været nødvendig af forskellige Grunde, bør den i hvert Fald ikke yderligere forstærkes til tvivlsom og højst kortvarig Gavn for et enkelt Erhverv.

Ved Bedømmelse af Arbejdsløshedens Størrelse, bør man ogsaa betænke den stadig stigende Tilgang til Arbejdsløshedskasserne. Fra 1933 til 1938 er Antallet af forsikrede Arbejdere steget fra 338.000 til 463.000, altsaa i Løbet af 5 Aar med ikke mindre end 125.000.

Et af Midlerne mod Arbejdsløsheden er Arbejdstidsforkortelse. Arbejderorganisationerne er gaaet kraftigt ind for en international Ordning, men Udviklingen i Verden gaar for Tiden i Retning af en Forlængelse af Arbejdstiden.

— Det har vist sig at være et vanskeligt Problem for et enkelt Land at gennemføre 40 Timers Ugen, f. Eks. i Frankrig, men man burde herhjemme i hvert Fald kunne sætte ind paa de Steder, hvor Arbejdstiden fremdeles er længere end 48 Timer.

— — —

Arbejdsløse Arbejdere til Tyskland har rejst sig som et Problem. Jeg tror ikke paa Muligheden af at organisere en Udvandring af danske Arbejdere til Tyskland, bl. a. fordi man først og fremmest ønsker faglærte Arbejdere og fordi man stiller særlige Betingelser til vort Land. Vi kan ikke anbefale en organiseret Overflytning. Leveforholdene dernede er daarlige, og Arbejderne kan faa Ubehageligheder, saafremt de glemmer, at de lever i et Diktaturland, hvor frit udtalte Meninger straffes meget strengt. Mange af de Arbejdere, som har taget Arbejde i Tyskland, er allerede vendt skuffede tilbage. Maalet maa være at skaffe Arbejde i vort eget Land, og hvis enkelte har Lyst til at tage Arbejde i Tyskland, maa det ske paa eget Ansvar.

Den sociale Lovgivning.

Som Helhed taget har vi kun Grund til at være tilfreds med de senere Aars specielle Arbejderlovgivning. — Jeg nævner Lærlingelov, Lov om Forbud mod og Afspadsering af Overarbejde og Ferieloven.

Den ny *Lærlingelovs* Reformering af den haandværksmæssige Uddannelse er nu ved at blive sat godt i System, og det skal ikke underkendes, at visse meget betydende Folk indenfor Arbejdsgivernes Kreds i allerhøjeste Grad har været medvirkende dertil.

Overarbejdslovens Virkninger er kritiseret, ogsaa indenfor vor egen Kreds, og i mange Tilfælde med Rette, idet det naturligvis aldrig har været Meningen, at Arbejdsgiverne ligefrem skulde høste Fortjeneste ved Loven. — Imidlertid er det jo saaledes, at Lovens Dispensationsmuligheder skal udnyttes, og vi vil meget gerne udnytte dem, og forøvrigt vil vi jo heller ikke afvise Tanken om at drøfte selve Loven, naar blot der lægges til Grund for Drøftelserne Princippet om, at den 8 Timers Arbejdsdag ikke maa saboteres ved systematisk Overarbejde, og at det stadig holdes for Øje, at det gælder om at skaffe Beskæftigelse for de ledige Hænder. Vi vil derunder ikke lade ude af Syne, at der er mange, mange Tusinde, som endnu ikke har opnaaet den 8 Timers Arbejdsdag, og for hvem en Arbejdstidsnedsættelse ogsaa vil betyde en Merbeskæftigelse.

— — —

Ferieloven, som bevirkede, at de danske Arbejdere paa dette sociale Omraade fik et godt Forspring for andre Landes Arbejdere, har ganske naturligt medført visse Praktiseringsvanskeligheder.

Jeg skal ikke opholde mig ved de Divergenser, der har foreligget med Hensyn til Overgangsaaret og Ferie i 1939, men selve Spørgsmaalet om Ferielønnens Størrelse har givet Anledning til betydelige Divergenser, og det mærkes i høj Grad, at Arbejdsgiverne søger at slippe saa billigt som muligt fra deres Forpligtelser, men naar det er kommet til Udtryk paa Dansk Arbejdsgiverforenings Generalforsamling, at store Uoverensstemmelser først fornylig har faaet en Afslutning, og at der endnu verserer adskillige saadanne, er dette for det første ikke rigtigt, men dernæst er Arbejdsgiverne selv Skyld i, at der er medgaaet saa lang Tid, inden Afgørelserne kunde træffes. — Jeg gaar ud fra, at det paa Basis af de trufne Afgørelser og Erfaringerne i det hele taget, ikke vil blive vanskeligt at administrere Ferieloven i dens rette Aand, eller eventuelt foretage de Ændringer eller Tilføjelser, som Erfaringerne maatte nødvendiggøre.

Jeg ser, at vor Modpart, Dansk Arbejdsgiverforening, gennem dennes Formand, Oldermand Eising, offentligt har givet Udtryk for sin Modstand mod Gennemførelsen af den paatænkte *Arbejderbeskyttelseslovgivning.* — Der er vel intet at sige dertil, saa vist som Arbejdsgiverne i Almindelighed aldrig har været tilbøjelige til at gennemføre saadanne Beskyttelsesforanstaltninger, som kunde sikre deres Folks Liv og Velfærd, idet det jo altid har været et Angreb paa Pengepungen. — Men hvis man tror, at den Protest, der er fremsat mod den paatænkte Lovgivning, vil kunne bremse op for denne, selv kun for en kortere Tid, tager man meget fejl, og jeg vil opfordre de mere besindede Kredse indenfor Arbejdsgiverne til at gaa ind i et alvorligt Samarbejde med os om en Gennemførelse af en nutidssvarende Arbejderbeskyttelseslovgivning.

Fagbevægelsen og Socialdemokratiet.

Vi betragter disse og øvrige Arbejderlove som et nødvendigt og betydningsfuldt socialt Fremskridt.

Det siges ogsaa, at disse Love er Fagbevæ-

gelsens Værk, at det er Fagbevægelsen, der har gennemtvunget dem og herved dikteret Regering og Rigsdag sin Villie. — Hertil kan bemærkes, at det er rigtigt, at Fagbevægelsen er gaaet stærkt ind for disse Loves Gennemførelse, og at vi vedkender os vor Indsats i saa Henseende, selv om det er en meget stor Overdrivelse, at det er Fagbevægelsen, der er den bestemmende Faktor. — Det er derimod rigtigt, at dansk Fagbevægelse er blevet en Magt, man maa regne med i Samfundslivet, selv om mange Folk og Befolkningskredse har svært ved at forsone sig hermed.

Saavel i Forbindelse med de af mig nævnte sociale Love som navnlig under Foraarets Valgkampagne har man ført en demagogisk og tildels forløjet Agitation mod Fagbevægelsen. Det er navnlig Fagbevægelsens Samarbejde med Socialdemokratiet, der er en Torn i Øjet paa vore Modstandere.

Vi har paa vor Side aldrig beklaget os over, at f. Eks. Bønderne har valgt Venstre eller Bondepartiet til deres politiske Repræsentant. Det kan ikke lægges de fagorganiserede Arbejdere til Last, at de, ligesom Landets øvrige Borgere, varetager deres politiske Interesser efter den Linie, der giver de bedste Resultater. Det er deres forfatningsmæssige Ret, og selv om vore politiske Modstandere nu søger at gøre Fagbevægelsen til Syndebuk for alt ondt, der sker her i Landet, saa vil det ikke ændre vor Villie til at fortsætte det snævre Samarbejde med Socialdemokratiet, som altid har været dansk Arbejderbevægelses Styrke.

— — —

Jeg har her i Hovedtrækkene redegjort for De samvirkende Fagforbunds omfattende Virksomhed og for de mest aktuelle faglige Problemer og vil slutte min Beretning med et Ønske om, at de mørke Skyer, der i Øjeblikket fordunkler den politiske Horisont i Verden, vil drive over og ikke udløse sig i et Uvejr, der vil betyde en Katastrofe for Europa. Det er givet, at vor Virksomhed i Aaret, der kommer, kan blive afgørende paavirket af storpolitiske Begivenheder, men hvad der end sker, saa vil De samvirkende Fagforbund som hidtil værne om Arbejdernes Rettigheder og af yderste Evne søge at varetage deres Interesser paa en Maade, der har saavel Arbejderklassens som hele det danske Samfunds Velfærd for Øje.

Valgene overstaaet.

Dette Foraars Valg, der begyndte med Folketings- og Landstingsvalgene den 3. April og sluttede med Folkeafstemningen den 23. Maj, blev ingenlunde til for at søge oplyst, hvorvidt Vælgerne var indforstaaet med en Fortsættelse af den af Regeringspartierne hidtil førte Politik. Tværtimod. Valgene kom istand, fordi Regeringspartierne, efter Landstingets Erobring i 1936, stod overfor en moralsk Forpligtelse til at søge indfriet tidligere givne Løfter om en Ændring af Grundloven, gaaende ud paa Landstingets Afskaffelse og Valgretsalderens Nedsættelse. Og med de afholdte Valg, og senest med Folkeafstemningen den 23. Maj, har Regeringspartierne indfriet de givne Løfter: Befolkningen er spurgt, og Befolkningen har svaret. Svaret blev et aldeles overvældende Ja til det nye Forfatningsforslag, men da de snedige Venstrepolitikere allerede i 1915 havde foreskrevet, at mindst 45% af samtlige Vælgere skulde stemme Ja, for at et Forfatningsforslag kunde gennemføres, og da en saadan Stemmeafgivning af Jastemmer ikke opnaaedes den 23. Maj, afsluttede Folkeafstemningen derfor den indledede Forfatningskamp.

De Kommentarer, som Folkeafstemningens Udfald har medført i Grundlovsmodstandernes Presse, synes at tyde paa, at man i disse Kredse helt har misforstaaet, hvad Hensigten var med de afholdte Valg og i Virkeligheden saa smaat fortryder sin Medvirkning til Folkeafstemningens negative Udfald. Der er Blade, der taler om Genoptagelse af Forfatningsforhandlingerne, hvilket vil sige nye Valg til Folketing og Landsting, ny Folkeafstemning og Valg til ny Rigsdag. Der er andre Blade, hvis Redaktioner har fundet ud af, at Regeringspartierne ved de afholdte Valg har lidt en Række Nederlag, som nødvendiggør Regeringens Afgang og Udskrivning af Valg. Hensigten er tydelig nok. Man ønsker i disse Kredse, at Regeringen i Stedet for positivt politisk Arbejde til Befæstelse af Demokratiet, skal sønderslide Vælgernes Taalmodighed og kompromittere Demokratiet gennem evige Valgkampe, der ikke levner Tid tilovers til Foranstaltninger mod Arbejdsløsheden, til Gennemførelse af en tiltrængt Lovgivning om Arbejderbeskyttelse og til yderligere Udbygning af Landets Erhvervsliv.

De fagorganiserede Arbejdere har imidlertid ingen Interesse i Valgkarruselkørsel til Under-

holdning for den sammenløbne Reaktion. De afholdte Valgs Opgave var at muliggøre Grundlovsforslagets Forelæggelse for Vælgerne — og dette er sket. De afholdte Valg har tillige tydeligt vist, at Folkets Flertal staar bag Regeringspartierne, og paa denne Flertalstilkendegivelse maa det politiske Arbejde bygges i Fremtiden.

Det er os ikke muligt at se, at Regeringspartierne skulde have lidt noget Nederlag ved Valgene i April. De dengang afholdte Valg var et Led i Forfatningskampen, men førtes i Virkeligheden for og imod Regeringen. Oppositionspartierne talte ikke om Grundloven, men alene om Arbejdsløsheden, Overarbejdsloven og Ferieloven. Valgene medførte Mandattab i Folketinget for de to Regeringspartier, bl. a. fordi visse tidligere Regeringstilhængere, som Følge af deres Stilling i Erhvervslivet, opfattede sociale Fremskridt som Byrder og søgte Tilflugt hos de Partier, der bekæmper den sociale Lovgivning. At der ogsaa var Arbejdere, der svigtede, fordi Tempoet i Beskæftigelsespolitiken ikke syntes dem hurtigt nok, er Tab, som de borgerlige Partier ikke kan skrive paa deres Gevinstkonto. Tab af denne Art tjener kun til at anspore Socialdemokratiet yderligere i Varetagelsen af de Befolkningsinteresser, der knytter sig til Beskæftigelsen. Det andet Nederlag, Regeringen skulde have lidt ved, at Folkeafstemningen ikke gav det ønskede Resultat, er det heller ikke muligt at faa Øje paa. Der var 966.037 Vælgere der stemte Ja og kun 85.401 der stemte Nej. Havde Nejstemmerne været i Flertal, kunde man havde talt om Nederlag, men da vel ikke fordi Jastemmerne forgæves søgte at naa over den Spærring, Venstre havde sikret sig i 1915? Det er rigtigt, at der var en stor Del Vælgere, der blev hjemme. Størstedelen, fordi Partiet Venstre havde opfordret dertil, i Haabet om, at Grundlovssagens Stranding skulde give Partiet en Indflydelse paa et eventuelt nyt Grundlovsforslags Udformning, som Partiet med sin nuværende Styrke ikke har Krav paa. Der var desuden en Del konservative Vælgere, der ikke troede paa, at Christmas Møllers Grundlovslinie vilde give Konservatismen større fremtidige Chancer til at styrte «Radikalsocialismen«, og som derfor blev hjemme paa Sofaerne. Men denne politiske Modløshed hos vore Modstandere kan ihvertfald ikke regnes som Nederlag for Regeringspartierne og kan under ingen Omstændigheder betyde, at Regeringen skal gaa af!

Det eneste, Regeringspartierne har Grund til at beklage sig over vedrørende Folkeafstemningen, er, at en hel Del radikale og socialdemokratiske Vælgere ogsaa blev hjemme, hvilket bl. a. fremgaar af Stemmetallene i nogle jyske Kredse, hvor der blev afgivet færre Jastemmer end socialdemokratiske Stemmer den 3. April. Hvad Aarsagerne er til denne Svigten er vanskeligt at sige. For Venstres Hjemmesiddere ligger der en klar politisk Motivering. For de konservative Hjemmesidderes Vedkommende ved man desuden, at deres Parti var splittet paa Grundlovssagen, men for Regeringspartiernes Vedkommende var der givet en klar Parole om at stemme Ja, og der var Enighed i de to Partier om at føre Grundlovssagen frem.

Om Grunden til, at Regeringsvælgere svigtede, kan man kun gisne. Det er muligt, at Forklaringen tildels maa søges i, at disse Vælgere enkeltvis har ræsonneret som saa, at det ikke er flere Valg og mere Valgret, Demokratiet trænger til, men mere Lovgivningsarbejde, mere Handling. Vi ved ikke, hvad disse Vælgere har tænkt, men vi ved, at Tusinder af Arbejdere nu, efter at Folkeafstemningen er overstaaet, har saadanne Tanker, og at de, ihukommende Valget den tredie April, hvor Kampen i Realiteten stod for og imod Regeringen, er af den Opfattelse, at Aarets Valg er overstaaet, og at det politiske Arbejde indtil videre ligger paa Rigsdagen.

Rundskue

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Indekstal for Industriproduktionen er steget fra 113 i Marts til 115 i April mod 109 i April 1938. For Konsumvarer under eet er Fremgangen kun fra 110 til 111, men for Produktionsmidler fra 116 til 119. Det er navnlig det forøgede Byggeri, der gør sig gældende, idet Sten-, Ler- og Glasindustriens Indeks er røget op fra 87 til 104. Mindre Stigninger noteres for Næringsmiddel-Industrien (fra 111 til 113), Læderindustrien (fra 108 til 110), og Jern- og Metalindustrien (fra 124 til 125). Derimod konstateres Nedgang for Tekstilindustrien (fra 119 til 113), Beklædningsindustrien (fra 113 til 112) og Træindustrien (fra 109 til 103). Alle disse Indekstal er beregnet paa Basis af Aaret 1935 = 100.

Beskæftigelsestallet (det gennemsnitlige Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag) er for April 1939 beregnet til 1.319.000 mod 1.287.000 i Marts 1938 og henholdsvis 1.255.000 og 1.237.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

Arbejdsløsheden i April 1939.

(Efter Statistiske Efterretninger).

Ved Udgangen af April Maaned var der i alt 79.519 arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser mod 108.316 arbejdsløse ved Udgangen af Marts 1939. Da Antallet af Medlemmer er opgjort til 475.223, bliver Arbejdsløshedsprocenten for April 16,7 mod 22,8 ved Udgangen af Marts Maaned.

Paa samme Tidspunkt er Antallet af personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne opgjort til 13.851 mod 15.681 ved Udgangen af Marts Maaned 1939. Af de 13.851 er 9.058 tilmeldt i Hovedstaden og 4.793 i Provinsen.

Det samlede Antal arbejdsløse er saaledes ved Udgangen af April optalt til 93.370 mod 123.997 i Marts 1939.

De i det følgende opstillede Tabeller vedrører kun de organiserede arbejdsløse. Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenterne for samtlige organiserede Arbejdere maanedsvis siden 1931.

Samtlige Fag.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Januar	29,9	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1	24,2
Febr.	27,1	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9	24,5
Marts	22,8	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8	22,1
April	16,7[1])	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7	15,3
Maj		17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8	12,3
Juni		16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9	24,9	11,3
Juli		16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7	11,8
August		16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4	29,2	11,8
Septbr.		16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9	29,6	12,1
Oktober		18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8	15,8
Novbr.		22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1	22,1
Decbr.		31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5	42,8	32,2

[1]) Foreløbige Tal.

I nedenstaaende Oversigt har man for Februar, Marts og April Maaned i de samme Aar foretaget en Deling af Arbejdsløshedsprocenten mellem Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og de øvrige Fag.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Februar	37,1	35,7	47,0	42,9	39,6	41,8	53,6	47,7	32,4
Marts	33,0	27,7	43,6	35,1	31,7	39,2	43,8	48,0	29,4
April	23,1[1])	26,9	24,5	28,6	24,6	28,4	35,2	33,7	17,2

[1]) Foreløbige Tal.

Øvrige Fag.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Februar	20,0	22,2	21,1	22,7	21,1	24,9	36,3	29,1	20,0
Marts	16,0	18,2	18,7	20,8	16,3	21,7	30,2	28,8	17,8
April	12,5[1])	15,8	12,9	13,8	14,1	17,0	24,5	24,0	14,1

[1]) Foreløbige Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 6 Grupper er Antallet og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i hosstaaende Oversigt.

Endvidere har man i hosstaaende Tabel opgjort Antal Arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten i de vigtigere Fag ved Udgangen af Marts 1939 samt til Sammenligning vedføjet Procenterne for den foregaaende Maaned i 1939 og de tilsvarende to Maaneder i det foregaaende Aar.

	Antal Arbejdsløse pr. ultimo April 1939[1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af			
		April 1939[1])	Marts 1939	April 1938	Marts 1938
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1. Byggefag	2 826	18,2	28 8	26,3	33,9
2. Jernindustrien	2 626	10,0	11,7	12,6	14,9
3 Anden Industri m. v.	8 256	13,3	15,0	15,6	16,0
4. Handel	1 087	7,4	7,9	7,1	7,9
5. Arbejdsmænd	9 701	20,4	23,5	23,2	24,8
6. Andre Fag	3 603	19,2	23,0	19,2	21,0
I alt	28 099	15,2	18,1	17,9	19,7
Provinsen:					
1. Byggefag	3 012	10,7	24,3	19,8	31,7
2. Jernindustrien	2 358	9,1	11,6	12,9	14,5
3. Anden Industri m. v.	8 718	14,0	15,8	16,1	16,6
4. Handel	1 187	6,1	6,5	6,9	7,0
5. Arbejdsmænd	34 777	24,1	36,2	28,4	28,9
6. Andre Fag	1 368	13,3	15,3	13,3	23,6
I alt	51 420	17,7	25,8	21,9	23,6
Hele Landet	79 519	16,7	22,8	20,3	22,1

[1]) Foreløbige Tal.

Fag	Antal Arbl. pr. Marts 1939	Arbejdsløsheds pCt. ved Udgangen af			
		Marts 1939	Febr. 1939	Marts 1938	Febr. 1938
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	3 528	33,3	50,3	38,9	57,1
Hustømrere	2 708	27,8	39,1	38,3	50,7
Snedkere	2 358	21,6	30,3	26,6	33,2
Malere	2 088	25,3	54,6	31,0	56,0
Sadelmagere og Tapetserere	285	10,0	27,7	15,5	26,2
Blikkenslagere	688	26,3	29,9	27,6	38,7
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	230	17,8	20,6	15,2	16,4
Smede- og Maskinarb.	3 790	10,0	12,3	12,4	14,1
Formere	320	14,7	17,8	23,2	21,2
Elektrikere	648	16,4	18,0	23,5	24,2
Bageri- og Konditoriarb.	1 774	30,4	32,3	30,8	31,4
Sukkervare- og Chokoladearbejdere	471	23,2	23,3	19,1	18,4
Bryggeriarbejdere m. fl.	553	8,0	10,3	9,1	12,9
Slagteriarbejdere	1 882	21,6	24,2	23,2	23,0
Tobaksarbejdere	1 657	18,6	16,3	17,0	16,0
Tekstilarbejdere	1 754	11,0	11,8	12,5	12,8
Skræddere	1 217	7,9	13,8	10,3	13,9
Hatte- og Buntmagere	152	9,3	9,9	12,6	14,3
Skotøjsarbejdere	1 054	20,2	19,9	27,0	31,7
Træindustriarbejdere	1 215	18,8	22,2	19,4	24,9
Karetmagere	74	6,4	18,4	12,9	15,3
Keramikere	168	7,9	11,1	6,8	9,6
Papirindustriarbejdere	104	5,9	5,9	2,3	1,9
Bogbindere	932	18,7	19,2	18,5	18,7
Typografer	395	5,6	9,0	8,7	10,1
Sømænd	1 530	34,1	36,7	31,7	33,6
Søfyrbødere	712	30,1	32,0	29,0	30,2
Kedel- og Maskinpassere	174	7,5	8,2	8,1	8,1
Kvindeligt Arbejderforbund	4 052	21,7	22,8	21,9	23,8
Handels- og Kontormedhj.	2 253	7,3	7,8	7,7	7,7
Dansk Arbejdsmandsforb. m. v.	62 810	33,0	37,1	27,7	35,7
Murarbejdsmænd i Kbhvn.	650	44,4	47,0	49,8	57,6
Andre Fag	6 090	15,2	17,2	16,1	21,1
I alt	108 316	22,8	27,1	22,1	27,7

Afgørelser vedrørende Ferieloven.

Ved sit Møde den 22. Maj behandlede Hovedorganisationernes Ferieudvalg, der som meddelt har konstitueret sig som Nævn, følgende Spørgsmaal:

1) En Klage over, at *De danske Sukkerfabrikker* har nægtet at yde de af Sukkerfabrikkerne beskæftigede Kampagnearbejdere mere end 2% i Feriegodtgørelse for Ferien i 1939.

Kendelse:
Da Kampagnearbejderne ikke kan betragtes som et selvstændigt fagligt Omraade indenfor Sukkerfabrikkernes Arbejderstab, har de Krav paa en Feriegodtgørelse af 4% i Ferielovens Overgangsperiode.

2) En Klage over, at *Havne- og Købmandsorganisationernes Sammenslutning* har nægtet at yde Feriegodtgørelse i Forhold til et ugentligt Beløb af 2 Kr., som ifølge Overenskomst mellem Parterne afkortes i Chaufførernes Løn i de Tilfælde, hvor paagældende Firma yder Chaufføren Uniform.

Kendelse:
Da Fagets normale Løn er fastsat til 64 Kr. 75 Øre, da Fradraget af 2 Kr. i denne Løn kun sker, indtil Uniformen — som er Arbejdernes Ejendom — er betalt, og da det saaledes er Arbejderen, som selv køber Uniformen igennem den i Overenskomsten fastlagte Finansieringsmetode, yder Arbejdsgiveren i det i Sagen omhandlede Tilfælde ikke Chaufføren Erstatning for særlige Omkostninger o. lign., jfr. Ferielovens § 5, Stk. 2. Feriegodtgørelsen maa derfor beregnes af hele den Arbejderen tilkommende kontante Løn, 64 Kr. 75 Øre pr. Uge, uden Fradrag af det ugentlige 2 Kr.s Afdrag paa Gælden til Arbejdsgiveren.

3) Spørgsmaalet om Ydelse af Feriegodtgørelse i Tilfælde, hvor der udbetales *Løn under Sygdom.*

Kendelse:
Da Feriegodtgørelsen ifølge Ferielovens § 5, Stk. 1, beregnes af den Løn, der er udbetalt for det Arbejde, der danner Grundlag for Ferieretten, haves der ikke Krav paa Feriegodtgørelse af den Løn, der udbetales de beskæftigede for Perioder, i hvilke de paa Grund af Sygdom er afskaaret fra at udføre Arbejde.

4) En Klage over, at *Danske Handelsmøllers Arbejdsgiverforening* har nægtet at yde Feriegodtgørelse af Dagpenge, der ifølge de gældende Overenskomster tilkommer Arbejderne ved Ulykkestilfælde.

Kendelse:
Da Feriegodtgørelsen ifølge Ferielovens § 5, Stk. 1, beregnes af den Løn, der er udbetalt for det Arbejde, der danner Grundlag for Ferieretten, har Forbundets Medlemmer ikke Krav paa Feriegodtgørelse af de Dagpenge, der udbetales dem, medens de som Følge af Ulykkestilfælde er afskaaret fra at udføre Arbejde.

5) En Klage over, at *Havne- og Købmandsorganisationernes Sammenslutning* i Ferielovens Overgangsperiode fra 1. Juli 1938 til 31. Marts 1939 kun vil yde en Feriegodtgørelse af 4% til de Arbejdere, der tidligere har haft Ret til 6 Dages Ferie, medens de øvrige Arbejdere vil faa 2% i Feriegodtgørelse.

Kendelse:
Under Hensyn til, at den i Ferielovens § 9, Stk. 2, indeholdte Undtagelsesbestemmelse kun kommer til Anvendelse, saafremt der ikke inden for vedkommende Fag eller faglige Omraade inden Ferielovens Ikrafttræden har været givet en Ferie af mindst 6 Dage, og at den mellem nærværende Sags Parter gældende Overenskomst har hjemlet Arbejderne Adgang til en saadan Ferie, vil der til samtlige de heromhandlede Arbejdere være at yde en Feriegodtgørelse af 4% i Ferielovens Overgangsperiode.

6) En Klage over, at *Danske Handelsmøllers Arbejdsgiverforening* har nægtet at beregne Feriegodtgørelse af Skifteholdstillæg for Arbejde i Tiden Kl. 14—22 og Kl. 22—6.

Kendelse:
De i Sagen omhandlede Skifteholdstillæg til Mølleriarbejdere for Arbejde i Tiden Kl. 14—22 og Kl. 22—6 vil ikke være at medregne ved Feriegodtgørelsens Beregning.

Der foreligger endvidere Oplysning om, at der ved Udgangen af April 1939 var 4.733 organiserede og 444 personligt tilmeldte, i alt 5.177, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. I Marts 1939 var 3.746 organiserede og 366 personligt tilmeldte, i alt 4.112, beskæftigede paa denne Maade. Det skal bemærkes, at de saaledes beskæftigede ikke er medregnet under Antal arbejdsløse.

Støt de kooperative Virksomheder Landet over.

Dansk Arbejdsgiverforenings Generalforsamling.

Den 19. Maj afholdt Dansk Arbejdsgiverforening ordinær Generalforsamling i København i Overværelse af 675 Repræsentanter. Foreningen talte den 1. April 15.540 Medlemmer. I sin Beretning omtalte Formanden, *Oldermand Eising* Forløbet af Overenskomstforhandlingerne i 1938 og 1939 og herunder ogsaa de to sidste Statsindgreb. Han udtalte, at disse principielt paany maa mane til Eftertanke hos Arbejdsgivere saavel som hos Arbejdere, om det er en forsvarlig Maade at afslutte Overenskomster paa, at Statsmagten griber ind og ved Magtbud fastsætter, hvad der skal betales.

Skønt det forløbne Aar, fortsatte Hr. Eising, i det store og hele kan betragtes som ret tilfredsstillende rent beskæftigelsesmæssigt set, er dog den betydelige Arbejdsløshed det kraftigste Vidnesbyrd om, at Arbejdslønningerne i Danmark ligger i Overkanten af Produktionens Bæreevne. Samtidig meddelte dog Formanden, at Lønniveauet er højere baade i Norge og Sverige, og at der i Finland har været en ikke uvæsentlig Lønstigning.

Oldermand Eising anstillede en Række Betragtninger over de mange nye socialpolitiske Love, der havde givet Foreningen et betydeligt Arbejde. Overarbejdsloven betegnede han som en højst uheldig Lov, der virkede alt for tungt og usmidigt og aldrig burde være vedtaget. Med Hensyn til Ferieloven betegnede han det som beskæmmende, at betydningsfulde Tvistspørgsmaal om Lovens rette Fortolkning først var blevet afgjort i den allerseneste Tid og at enkelte endnu mangler. Han underkastede derefter Funktionærloven en skarp Kritik og beklagede ikke mindst dennes store Uklarhed og protesterede til Slut kraftig mod det foreliggende Udkast til en ny almindelig Arbejderbeskyttelseslov. Han henstillede, at denne opgives, og at man i Princippet holder sig til den nuværende Fabrikslovbegrænsning. I alle Tilfælde maatte man modsætte sig, at der under Fabriksloven inddrages den Del af Haandværket, som arbejder udenfor fast Værksted. Oldermand Eising udtalte til Slut, at der ikke bør paalægges Erhvervslivet større Byrder, end det kan bære, og gav Udtryk for Ønsket om, at Arbejdsgiverforeningen ogsaa i det kommende Aar maatte faa Lov til at arbejde videre paa sin Hovedopgave, at dansk Erhvervsliv kan virke under de bedst mulige Forhold.

Efter Generalforsamlingen, der varede to Timer, traadte den nye Hovedbestyrelse, der var valgt paa de forud for Generalforsamlingen afholdte Møder i Foreningens fire Afdelinger for henholdsvis Industri, Haandværk, Handel og Landbrug, sammen til sit første Møde, der med Akklamation genvalgte Oldermand *Eising* til Formand og Direktør *Hans L. Larsen* og Ingeniør *T. K. Thomsen* til Næstformænd.

Arbejdstidsspørgsmaalet i Frankrig.

I Henhold til den Bemyndigelse, det franske Parlament har givet Regeringen indtil 30. November 1939, har denne udfærdiget adskillige Dekreter vedrørende Fremskyndelse af Rustningsarbejderne og dermed ogsaa en Forlængelse af Arbejdstiden.

Det første Dekret af 12. November 1938 havde det Formaal at give Arbejdsgiverne Mulighed for en Genindførelse af 48 Timers Ugen, idet Tillægget for Overtimer, som ifølge Bestemmelserne i den oprindelige 40-Timerslov skulde udgøre mindst 25 pCt., blev nedsat til 5—15 pCt. Et nyt Dekret af 20. Marts 1939 gav de Arbejdsgivere, der arbejder for det nationale Forsvar, Mulighed for at forlænge Arbejdstiden til 60 Timer ugentlig, hvorved Overarbejdstillægget blev fastsat til 10 pCt. for den 41. til 45. Arbejdstime og til 5 pCt. for de derefter følgende Timer.

Den 22. April er der nu i den franske Lovtidende offentliggjort et nyt Dekret, der bestemmer, at 60 Timersugen skal gælde for alle Virksomheder, der arbejder for det nationale Forsvar, og at Arbejdstiden skal være 45 Timer i alle Virksomheder. Muligheden for at udføre Overarbejde er blevet til en Forpligtelse (selv i de Industrier, hvor der findes Arbejdsløshed og Korttidsarbejde). Da Tiden fra 41 til 45 Timer ikke regnes som Overtimer, kan man overhovedet ikke mere tale om Overarbejde, og i Praksis udgør den effektive Arbejdstid nu 45 Timer ugentlig. For alle Timer udover de 45 Arbejdstimer, der nu betragtes som den »normale« Arbejdstid, bliver der i Reglen kun betalt et Tillæg til Lønnen paa 5 pCt., hvad der er saa lidt, at Arbejdsgiverne naturligvis nu vil lade udføre Overarbejde uden Hensyn til Stillingen paa Arbejdsmarkedet.

Kan det med Henblik herpaa betragtes som en Trøst, at det nye Dekrets § 1 udtrykkelig bestemmer, at Afskaffelsen af Overtidstillægget for den 41.—45. Time og dermed ogsaa Ophævelsen af 40 Timers Ugen kun er »midlertidig«? Er der vundet noget ved, at § 5 siger, at de Arbejdsgivere, som forlænger Arbejdstiden til over 40 Timer, eller, hvis den allerede er forlænget, yderligere forlænger den efter Dekretets Bekendtgørelse, ikke maa foretage Af-

skedigelser af nogen Person uden Fabriksinspektørens Tilladelse?

Med Hensyn til offentlige Virksomheder og Tjenestegrene er Stillingen endnu ugunstigere. Medens det i § 1 for Industrien som Helhed hedder, at der »midlertidig ikke skal betales noget Overtidstillæg for Tiden fra den 41. til 45. Arbejdstime«, bestemmer § 6 for de offentlige og koncessionerede Virksomheder og Tjenestegrene udtrykkelig, at »Gennemførelsen af Dekretets Bestemmelser overhovedet ikke giver Ret til en højere Indtægt«.

Den franske Landsorganisations Ledelse henviser i en imod det nye Dekret rettet Betænkning først og fremmest til, at Fagforeningerne ikke er blevet taget med paa Raad i denne Sag, tiltrods for, at de aldrig har nægtet deres Medvirken i Spørgsmaal af økonomisk Betydning for Landets Forsvar. De udfærdigede Dekreter synes ikke at være af den Art, at de virkelig kan formenes at fremme Produktionen. Under de nuværende Forhold er den »industrielle Organisation« det afgørende. Det primære er Ordningen af hele det økonomiske Liv, og Problemet vedrørende den forhaandenværende Arbejdskraft kommer først i anden Række. Hvad angaar en bedre Organisation af Produktionen lader man dog alt forblive ved det gamle. Den »økonomiske Liberalisme« indskrænkes kun til en Side, nemlig den, der vender mod Arbejderne. Tilmed betyder hele denne Politik en »brutal Tilbagevenden til Deflation og indirekte Beskatning«. Sluttelig henvises til, at man har bevaret Muligheden for enorme Udbytter, navnlig i Rustningsindustrien. Det drejer sig om en »forberedende Mobilisering«, der dog kun rammer Arbejderne og paa ingen Maade de Besiddende og de Privilegerede. *I. F. C.*

Nyt fra Udlandet

OVERARBEJDSSPØRGSMAALET I SVERIGE. I Forbindelse med Konjunkturopgangen i Sverige er Overarbejdet blevet mere udbredt samtidig med, at der i de enkelte Fag fremdeles er mange arbejdsløse. Overtidsarbejdet er dermed blevet et Problem, som stadig tiltrækker sig større Opmærksomhed, og dette har nu ført til, at den svenske Regering har givet Socialstyrelsen Paalæg om at foretage en Undersøgelse angaaende Overarbejdets Omfatning samt Arbejdernes Stilling hertil set udfra et Indtægts-, Fritids- og Familielivssynspunkt. Socialstyrelsen har derefter, bl. a. i Samraad med Landsorganisationen udarbejdet et Spørgeskema og en Plan for denne Undersøgelse. De Oplysninger, der saaledes søges fremskaffet, skal gælde det i 1938 udførte Overarbejde. Oplysningerne indhentes hos Fagforeningerne indenfor 20 større Forbund.

MEDLEMSFREMGANG I SVEJTS. Den faglige Landsorganisation i Svejts har i 1938 trods de mindre gode Konjunkturforhold haft en mindre Medlemsfremgang i 1938, idet Medlemstallet er steget fra 222.381 til 225.530, d. v. s. med godt 3000 eller 1,4%.

De største tilsluttede Organisationer er Metalarbejder- og Urmagerforbundet med 68.322, Bygnings- og Træarbejderforbundet med 43.238, Jernbaneforbundet med 32.320 og Handels- og Transportarbejderforbundet med 24.402 Medlemmer.

OVERENSKOMSTMÆSSIG FERIE I SVEJTS. Ifølge en af Industri- og Arbejdsministeriet foretagen Opgørelse indeholdt 353 eller 72% af de i 1938 i Svejts bestaaende 492 kollektive Overenskomster Bestemmelser om Ferie med Løn. Overenskomsterne omfatter saavel Enkeltvirksomheder som landsomfattende Fagomraader. Feriens Længde varierer fra 2 til 24 Arbejdsdage. 24 Dages Ferie er naturligvis meget sjælden, derimod forekommer et Maksimum af 18 Dage mere hyppigt. Reglen er en Ferie af 6—12 Arbejdsdage. Mange Overenskomster fastsætter en længere Ferie for ældre Arbejdere, f. Eks. 12 Dage efter det fyldte 50. Aar eller 18 Dage efter det fyldte 56. Aar, men i Reglen er Feriens Længde afhængig af Beskæftigelsens Varighed. I enkelte Tilfælde giver Udførelse af Overtidsarbejde Ret til længere Ferie. Ferielønnen svarer i de fleste Tilfælde til den Løn, Arbejderen vilde have indtjent i Ferietiden.

FAGLIG PROPAGANDA I TYSKLAND. Fagforeningstanken er endnu ikke død i Tyskland. Fra Tid til anden indløber der fra dette Land Efterretninger om, at Folk er blevet idømt haarde Straffe for faglig Propaganda. »Deutsche Allgemeine Zeitung« for 27. April 1939 indeholder saaledes en Meddelelse om, at 8 sydtyske Fagforeningsmænd, »der ikke kunde forsone sig med de gamle Fagforeningers Undertrykkelse«, er blevet idømt indtil 8 Aars Fængsel for at have søgt Forbindelse med hverandre for »at danne nye Fagforeninger«. Der bliver afsagt mange Domme af den Art i Hitler-Tyskland, og dette er et Bevis paa, at der trods alle Forfølgelser stadig findes Folk, der kæmper for den socialdemokratiske Arbejderbevægelses Ideer.

BESTYRELSESMØDE I DEN FAGLIGE INTERNATIONALE. Den 10. og 11. Maj 1939 afholdt den faglige Internationales Bestyrelse Møde i Paris. Bestyrelsen beskæftigede sig først og fremmest med Forberedelserne til den i Zürich den 5.—8. Juli stedfindende internationale Fagforeningskongres, hvortil det vedtoges at indbyde de udenfor staaende Landsorganisationer i Irland, Australien, Chile, Kina, Kuba, Venezuela, Island og Sydafrika. En Meddelelse om, at det tyske Arbejderforbund i Windhuk, Sydvestafrika, med 600 Medlemmer havde udmeldt sig af Internationalen, toges til Efterretning.

Det vedtoges at fortsætte Hjælpeaktionen for de spanske Flygtninge og Understøttelsen af Fagforeningsmedlemmer og Funktionærer fra den spanske Bevægelse.

Privatbanefunktionærernes Forbunds Delegeretmøde.

Søndag den 14. Maj afholdt Privatbanefunktionærerne deres 38. ordinære Delegeretmøde paa »Den ny Forsamlingsbygning« i Odense.

Den foregaaende Dag, om Lørdagen, havde Forbundets 3 Afdelinger holdt ordinære Generalforsamlinger. De 3 Afdelinger er: Trafikpersonalets Forening, Haandværker- og Depotpersonalets Forening samt Baneafdelingernes Forening med henholdsvis Togfører *Herlak,* Aalborg, Baneformand *Frederiksen,* Kolding, og Pudser *Thomas Petersen,* Aalborg, som Formænd.

Forbundets og Afdelingernes Faner dannede en smuk Ramme om Delegeretmødet, hvori ca. 200 Delegerede fra alle Egne af Landet deltog.

Forbundets Formand, Togfører *Herlak,* bød velkommen til de Delegerede, til Æresmedlemmerne og til de indbudte Gæster: Sekretær *Ernst Berg* fra De samvirkende Fagforbund, Hovedbestyrelsesmedlem *H. C. Nielsen* fra Dansk Jernbaneforbund, Stationsforstander *Løwe Jensen* fra Kontorpersonalets Forening og Lokomotivfører *N. Th. Brix* fra Dansk Lokomotivmandsforbund.

Efter Formandens Indledning hilste Gæsterne Delegeretmødet i korte Taler.

Under Henvisning til den trykte Beretning, der forelaa om Forbundets Virksomhed, omtalte Formanden, *Herlak,* i sin Beretning indgaaende de Krav, der var stillet i Trafikkommissionen, hvis Betænkning man naturligvis afventede med stor Interesse.

Herlak oplyste saaledes i en Omtale af Tjenestetidsreglerne, der er meget utilfredsstillende, at Spørgsmaalet om en Ændring er udsat et Aar, netop fordi der ventes paa Kommissionen. Dog kan Nævnet tage sig af særlig graverende Forhold i Mellemtiden.

Videre redegjorde Formanden for de Vanskeligheder, Løntillæget paa de 168 Kr. havde forvoldt, idet Domstolenes Hjælp maatte paakaldes.

Der havde ogsaa været Besvær med Tillæget til Pensionisterne, men nu var disse Spørgsmaal løst. Pensionskassens nye Vedtægter betød visse Forbedringer, men Vedtægterne var ikke overensstemmende med Lønningsreglementet, som Personalet imidlertid maa henholde sig til.

Formanden kom derefter ind paa en Omtale af Trafikkommissionens Arbejde i Henhold til Forlydender i Dagspressen og nævnte tre Ønsker, Privatbanepersonalet gerne vil have opfyldt: Personalets Tilskud til Underskudsdækning maa bortfalde for de Baner, der eventuelt opnaar en Statsstøtte, yngre Funktionærer ved Baner, der bliver nedlagt, maa skaffes Ansættelse ved Statsbanerne eller ved de Baner, der eventuelt er et Fællesskab med, og for det tredie maa der sikres de definitivt afskedigede Pension. Endelig maa det naturligvis forudsættes, at Ligelønsprincippet gennemføres fuldt ud.

Formanden bragte sluttelig Kollegerne i Hovedbestyrelsen, Afdelingsformændene og de øvrige Organisationer i Fællesraadet en Tak for godt Samarbejde, og han udtalte Haab om lysere Tider for Banerne.

Beretningen affødte kun en kort Diskussion, hvori deltog Portør *Petersen,* Nakskov, Motorfører *Lauritzen,* Østervraa, Togbetjent *Brix,* Hadsund, Overportør *Andersen,* Dragør, Togbetjent *Altofte,* Varde, og Banemester *Petersen,* Tømmerby.

Beretningen godkendtes enstemmigt.

Forbundets Regnskaber forelagdes af Hovedkassereren, Baneformand *Frederiksen,* Kolding. Medlemstallet er dalende — der er nu ca. 1300 Medlemmer — og som Følge heraf forringes Indtægterne.

Regnskabet godkendtes enstemmigt uden Omtale, og ligeledes enstemmigt vedtoges det at forhøje Kontingentsatserne til Forbundet fra 1,20 Kr. til 1,50 Kr. og fra 30 til 40 Øre. Vedtagelsen har Gyldighed fra 1. Januar 1939.

Formanden, Togfører *Herlak,* genvalgtes enstemmigt og med Akklamation. De Delegerede bragte dermed deres Forbundsformand en Tak for hans store og samvittighedsfulde Arbejde i Trafikkommissionen.

Ligeledes genvalgtes Fagbladets Redaktionssekretær, Togfører *L. C. Larsen,* Aalborg, og Revisoren, Folketingsmand, Togfører *M. Larsen,* Kolding, med Portør *Helverskov,* Aalborg, som Suppleant.

Der var almindelig Stemning for at holde næste Aars Delegeretmøde paa Bornholm, og dette vedtoges derfor enstemmigt.

Sekretær *Ernst Berg,* D. s. F., redegjorde for en Række af de faglige Problemer, der var berørt i Diskussionen og pegede paa de vigtige Opgaver, som Dansk Arbejderbevægelse har under vor Tids vanskelige, økonomiske og udenrigspolitiske Vilkaar. Men de fagorganiserede Arbejderes ubrydelige Sammenhold viser os Vejen fremover. Takkede sluttelig for Dagens Samvær.

Efter at *H. C. Nielsen* fra Dansk Jernbaneforbund havde takket paa de øvrige Gæsters Vegne, udtalte *Herlak* Haabet om fortsat Sammenhold og godt Samarbejde indenfor Forbundet.

Overportør *Andersen,* Dragør, foreslog følgende politiske Udtalelse, som vedtoges med Akklamation:

> »Privatbanefunktionærforbundet, forsamlet til Delegeretmøde i Odense den 14. Maj 1939, sender Regeringen sin varmeste Tak for den af Regeringen førte Samfundspolitik og tilsiger Regeringen sin fortsatte Støtte ved den forestaaende Folkeafstemning om den ny Grundlov samt i dens Arbejde for Højnelse af Leve- og Arbejdsvilkaar for den arbejdende Befolkning i Danmark.«

Delegeretmødet sluttede med »Internationale«.

Finsk Fagbevægelse i 1938.

Den faglige Landsorganisation i Finland har udsendt sin Beretning for 1938, der viser, at Aaret var præget af en stærk Aktivitet og organisatorisk Fremgang. Trods øget Modstand fra Arbejdsgiverside er Medlemstallet steget med 5964 og udgør nu over 70.000. Medlemsfremgangen har ikke været saa stor som i 1937, men kan dog betegnes som tilfredsstillende. Muligheden for at gennemføre Lønforhøjelser er blevet noget forringet paa Grund af nedadgaaende Konjunkturer, men Lønbevægelserne har alligevel været baade talrige og resultatrige.

Industriproduktionen er aftaget noget, og det samme gælder for Industrieksporten, der navnlig viser Nedgang for Træ- og Papirindustriens Vedkommende. Derimod har Byggevirksomheden været mere omfattende end i de foregaaende Aar. Handelsbalancen har været paavirket af, at Eksportvarernes Priser gennemsnitlig er sunket med 20 pCt., mens Importvarernes Priser kun er gaaet ned med ca. 11 pCt. Industriens Beskæftigelse har været ret god, men Skovbruget, Beklædnings- og Tekstilindustrien viser aftagende Beskæftigelse, og indenfor de vigtigste Eksportindustrier er Beskæftigelsesforholdene usikre. Arbejdsløshedsstatistiken er meget mangelfuld, men man anslaar, at Antallet af arbejdsløse i Maanederne Januar—November udgjorde mellem 500 og 2000. I December 1938 var Arbejdsløshedstallet steget til 8067, mens der i samme Maaned beskæftigedes 6070 arbejdsløse ved Nødhjælpsarbejde. Statens Udgifter til den statlige Arbejdsløshedspolitik udgjorde i 1938 65.852.295 FM.

Lønningerne viser en mindre Stigning i 1938, som ialt væsentlig er opnaaet ad Forhandlingens Vej. Indenfor Eksportindustrien, navnlig i Savværksindustrien og Skovbruget, kunde der konstateres Lønsænkninger. Indenfor Byggefagene har der i de senere Aar været en mærkbar Lønstigning, men ogsaa her ligger Akkordfortjenesterne endnu fra 10 til 15 pCt. under Fortjenesten i Rekordaaret 1928. Ogsaa Landarbejdernes Lønninger er steget noget, men ligger fremdeles paa et lavt Niveau.

Indenfor Landsorganisationen bestaar der et særligt Sekretariat for de svensktalende Arbejdere samt endvidere en Kvindesektion, som leder Oplysnings- og Propagandaarbejdet blandt de kvindelige Arbejdere. Landsorganisationen udgiver et Ugeblad, der er det fælles Meddelelsesblad for 15 Forbund og udkommer i et Oplag paa 50.000 Eksemplarer. 3 Forbund udgiver deres egne Fagblade. Landsorganisationen omfatter nu 19 tilsluttede Forbund med 887 Afdelinger.

Sager vedrørende Overarbejdsloven.

Dispensationer:

Dansk Skibstømrerforbund og A/S Nordbjærg & Wedell's Baadeværft.

Det mellem Hovedorganisationerne nedsatte Fællesudvalg har behandlet en Dispensationsansøgning fra ovennævnte Firma. Der var imidlertid i Udvalget Enighed om, at man ikke for nærværende kunde anbefale en saadan, og man har derfor henstillet til Socialministeriet, at Afspadsering af det i Marts og April Maaned udførte Overarbejde udskydes til et senere Tidspunkt, for at man i Mellemtiden kan undersøge, om det er muligt at fremskaffe kvalificeret Arbejdskraft eventuelt fra andet Fag.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Maskinfabrikken »Alliance«, Slagelse og Høng.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 29. April behandlede man en Dispensationsansøgning fra ovennævnte Firma. Resultatet af Mødet blev følgende:

Parterne var enige om, at det for Eksporten nødvendige Overarbejde skal udføres, og at Afspadseringen af dette Overarbejde udsættes indtil efter 1. August, til hvilken Tid Spørgsmaalet paany kan optages til Behandling.

Repræsentanterne for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund lovede at undersøge Muligheden for at skaffe kvalificeret Arbejdskraft, saaledes at Fabrikkerne ved Indførelse af Holddrift saa vidt muligt kan undgaa Overarbejde.

Overtrædelser:

Dansk Arbejdsmandsforbund og Købmand M. Perregaard, Skovby, Als.

En Sag om Overtrædelse af Overarbejdsloven har verseret gennem længere Tid, idet Købmand Perregaard ved sin første Overtrædelse slap med en Advarsel, men desuagtet havde forset sig paany. Overtrædelsen var derfor anmeldt til § 7-Udvalget.

I Mellemtiden er der sket det, at Dansk Arbejdsmandsforbund har faaet oprettet Overenskomst med Perregaard, og De samvirkende Fagforbund har efter Henstilling fra Forbundet taget Sagen tilbage fra § 7-Udvalget.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Vognmand Martin Madsen, Nykøbing F.

Efter Anmodning fra Dansk Arbejdsmandsforbund har D. s. F. overfor § 7-Udvalget begæret Tiltale rejst imod ovennævnte Vognmand og de 4 hos ham beskæftigede Chauffører for Overtrædelse af Overarbejdsloven.

Foranlediget heraf er der optaget en Forhandling mellem Forbundet og Vognmanden med det Formaal at faa afsluttet en Overenskomst, hvori Arbejdstiden bl. a. er fastsat. Dansk Arbejdsmandsforbund meddelte den 1. April, at Overenskomst var afsluttet, og henstillede, at Klagen blev taget tilbage. Dette skete, idet § 7-Udvalget i Skrivelse af 13. April har erklæret sig indforstaaet dermed.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og Bagermester Hans Jensens Enke, Skjern.

Det mellem Hovedorganisationerne nedsatte Fællesudvalg har overfor § 7-Udvalget begæret Tiltale rejst imod Bagermester Hans Jensens Enke og de hos hende beskæftigede Bagersvende for Overtrædelse af Overarbejdsloven.

Sagen er afsluttet med en Skrivelse fra § 7-Udvalget, som vi citerer:

»Under 3. April 1939 har Politimesteren i Ringkøbing Købstad m. v. tilskrevet nærværende Udvalg saaledes:

»I Anledning af Arbejdsraadets Skrivelse af 1. d. M., Jr. Nr. 65/38 vedrørende Tiltale mod Bagermester Hans Jensens Enke, Skern m. fl. for Overtrædelse af Lov af 7. Maj 1937 om Forbud mod Overarbejde skal jeg tjenstligt meddele, at Sagen den 14. Februar d. A. er sluttet ved at de paagældende inden Retten har vedtaget Bøder saaledes: Fru Jensen 80 Kr., Bagersvendene Claus Mikkel Clausen 15 Kr., Viggo Madsen 10 Kr., og Svend Hilmar Pedersen 15 Kr.«

Hvilket herved meddeles under Henvisning til Skrivelse herfra af 6. Januar 1939.

sign. *R. Lassen.*«

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og Bagermester Høyer, København.

Forbundet har indbragt Klage over, at Bagermester Høyer i sine 6 københavnske Virksomheder har tilsidesat Lovens enkelte Bestemmelser, dels ved at der ikke føres Overarbejdsjournal og dels ved manglende Afspadsering.

Umiddelbart før Klagen blev indbragt var Bagermester Høyer afgaaet ved Døden, og der har i den Anledning været visse Vanskeligheder med de enkelte Bagerier i Likvidationen.

Hovedorganisationernes Fællesudvalg er derfor gaaet med til under de foreliggende Omstændigheder at se bort fra Tiltale, dog under den Forudsætning, at det overfor de nye Indehavere udtrykkelig bliver præciseret, at den for Bagerfaget gældende Arbejdstid herefter nøje maa overholdes.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og Knækbrødfabrikken »Ruga«.

Hos ovennævnte Firma blev de trufne Afspadseringsregler tilsidesat, og Forbundets Klage heroverfor blev behandlet ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 11. Januar.

Paa Mødet nedsatte man et Udvalg, som skulde beskæftige sig dels med den foreliggende Klage og dels med andre foreliggende Uoverensstemmelser. Fra dette Udvalg foreligger nu Indberetning om, at man er enige baade med Hensyn til Overarbejdets Udførelse og Formen for Afspadsering af dette, og at Sagen dermed kan betragtes som afsluttet.

Gørtler- og Metalarbejderforbundet og Metalstøber N. Børresen.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 20. April behandlede man en til § 7-Udvalget indgivet anonym Klage over, at noget Overarbejde hos Fabrikant Børresen ikke var afspadseret i Henhold til de for Jernindustrien gældende Regler. Her enedes man om følgende:

»Da det oplystes paa Mødet, at Fabrikant Børresen allerede i Marts Maaned havde indgivet et Andragende til det mellem Hovedorganisationerne bestaaende Dispensationsudvalg vedrørende Udskydelse af Afspadsering, enedes man ved Mødet i Dag om at overlade til det nævnte Udvalg at træffe Bestemmelse om, naar Afspadsering af det præsterede Overarbejde skal finde Sted.

De samvirkende Fagforbund vil lade denne Afgørelse gaa videre til § 7-Udvalget.«

Træindustriarbejderforbundet og Hornslet Trævarefabrik.

En Klage fra Træindustriarbejderforbundet over, at der paa ovennævnte Trævarefabrik udføres Overarbejde uden Afspadsering behandledes paa Hovedorganisationernes Møde den 27. April, hvor man enedes om at frafalde Tiltale i foreliggende Tilfælde under den Forudsætning, at Overarbejdet var ophørt, og saaledes at paagældende Virksomhed ikke uden Tilslutning fra Hovedorganisationernes Fællesudvalg vil kunne bringe de mellem vedkommende Organisationer tillempede Regler for Afspadsering i Anvendelse.

Dansk Tømrerforbund og Tømrermester O. P. Christensen, Stae pr. V. Hassing.

En Klage fra Tømrerforbundet over, at ovennævnte Tømrermester tilsidesatte Overarbejdsloven har været til Behandling i det mellem Hovedorganisationerne nedsatte Fællesudvalg, og der forelaa paa Mødet den 27. April følgende Meddelelse fra § 7-Udvalget:

»De tiltalte Tømrermester Ole Peter Christensen , Stae pr. Vester Hassing,

Tømrersvend Jens Chr. Christensen, sammesteds,

Snedkersvend Henry Emil Ernst Nielsen, sammesteds,

Tømrersvend Niels Chr. Christensen, sammesteds, og
Tømrersvend Knud Petersen, Bonderup, Gistrup,
bør til Statskassen bøde, førstnævnte 60 Kr., og hver af de øvrige Tiltalte 10 Kr., subsidiært være at hensætte i Hæfte, førstnævnte i 6 Dage og de øvrige Tiltalte hver især i 2 Dage.
Sagens Omkostninger udredes af de Tiltalte een for alle og alle for een.

sign. *R. Lassen.*«

Dansk Arbejdsmandsforbund, Blikkenslagerforbundet, Karetmagerforbundet, Malerforbundet og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund kontra Aarhus Motor Comp., A/S.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 16. Maj behandlede man en Anmodning fra A/S Aarhus Motor Comp. om Dispensation fra Overarbejdsloven. Mødet fik følgende Resultat:
»Firmaet kan i 4 Uger fra Dato faa udført det Overarbejde, som Firmaet er enig med Arbejderne om er nødvendigt, og Afspadsering af det saaledes opsamlede Overarbejde skal paabegyndes senest 1. August d. A. Afskedigelser indenfor de forskellige Brancher maa ikke finde Sted, før Afspadseringen indenfor den paagældende Branche er til Ende.«

Dansk Karetmagerforbund og Karosserifabriken »Landskrona«.

En Klage over, at nævnte Firma med sine Arbejdere havde overtraadt Overarbejdsloven, var fra § 7 Udvalget tilstillet Politidirektøren i København. I Skrivelse af 11. Maj meddeles det, at Fabrikant Jensen og de 4 Karetmagersvende, som havde overtraadt Overarbejdsloven, er sluppet med en Advarsel.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og A/S Nordisk Staalkonstruktion.

Paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 16. Maj enedes man om, at Afspadsering af nødvendigt Overarbejde ved Vildsundbroen udsættes til Midten af Juli Maaned, dog skal en navngiven Smed afspadsere det opsamlede Overarbejde snarest belejligt.

Kvindeligt Arbejderforbund og A/S The Hairlock Cuchion Komp.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 17. Maj enedes man om, at de i ovennævnte Virksomhed beskæftigede Kvinder kan udføre indtil 8 Timers Overarbejde pr. Uge, idet Virksomheden gav Tilsagn om at foretage saadanne Udvidelser og deraf følgende Nyantagelser, at Overarbejdet indskrænkes. — Den sædvanlige Klausul om, at ingen maa afskediges før det udførte Overarbejde er afspadseret, er en Forudsætning for Aftalen.
Indtil Midten af Juli Maaned vil der være at afholde et nyt Møde for at undersøge, hvorledes Forholdene stiller sig til den Tid.

Lønbevægelser og Konflikter

Kvinder.

Mellem Kvindeligt Arbejderforbund og *A/S Dr. A. Wander* er der for de paa Virksomheden beskæftigede Kvinder den 24. April i Arbejdsgiverforeningen indgaaet en ny Overenskomst.
Overenskomsten træder i Kraft fra og med den 19. April og gælder indtil den af en af Parterne med 3 Maaneders forudgaaende Varsel opsiges til en 1. Marts i Overensstemmelse med de mellem Hovedorganisationerne vedtagne Forhandlingsregler.

Fra Kvindeligt Arbejderforbund forelaa en Række Klager over *Firmaet Elimar Schmidt,* Aalborg, for Overtrædelse af forskellige Overenskomstbestemmelser. Sagen behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 26. April, hvor man enedes om følgende:
»Den Akkordprisliste, der aftaltes paa Mødet i Aalborg den 16. Februar, respekteres til Punkt og Prikke, indtil Dele af den opsiges, eller den ændres ved Forhandling mellem Parterne.
Det indskærpes, at ved Overarbejde skal Overenskomstens § 3 om Procenttillæg og § 9 om Afspadsering nøje overholdes.
Der maa ikke under nogen Form fra Arbejdsgiverens Side øves Indflydelse paa Arbejdernes Ønske om at være Medlemmer af Fagforeningen eller ej.
Under Mødet meddelte Firmaet, at det trak sin Udmeldelse af Foreningen for Danmarks Fiske-Konservesindustri tilbage, og idet Firmaet og nævnte Forening tilsiger deres Medvirken til, at Overenskomsten herefter nøje overholdes, meddelte Kvindeligt Arbejderforbund, at man vil frafalde at benytte Adgangen til at sige Overenskomsten op til 1. Juli d. A.
Til fuld Afgørelse af den rejste Klage betaler Firmaet til Forbundet Kr. 500,—.«

Mellem Kvindeligt Arbejderforbund og *Barberbladefabriken »Zacco«* var der opstaaet en Uoverensstemmelse derved, at Barberbladefabrikken havde afskediget samtlige Kvinder den 23. December f. A., og Firmaet var derefter likvideret og havde, da Fabrikken genaabnede i Februar, antaget andre Kvinder til Minimallønsatser i Jernindustriens Overenskomst.
Sagen behandledes paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 29. April, hvor man enedes om følgende:
»Efter at være gjort bekendt med den stedfundne Lønstigning frafaldt De samvirkende Fagforbund Klagen under Fremhævelse af, at Forbundet henholdt sig til sin Ret efter Overenskomsten til Behandling af fremtidigt opstaaende Lønspørgsmaal.
Uden at Parterne paa nogen Maade fraveg deres principielle Standpunkt, enedes man om, at Firmaet til Opnaaelse af en forligsmæssig Ordning betaler 25 Kr. til hver af de den 23.

December f. A. afskedigede Arbejdersker, som den 29. April d. A. stod indtegnede som arbejdsløse og fremlægger Attest herfor fra Arbejdsløshedskassen.«

Paa et Møde paa D. s. F.s Kontor den 17. Maj behandlede man en Klage fra Kvindeligt Arbejderforbund over, at *Landvaskeriet »Sorttevitt«* havde tilsidesat den gældende Overenskomsts Bestemmelser, tilsidesat Overarbejdsloven og tilbageholdt Feriemærker.

Man enedes om en Afgørelse for samtlige Klagepunkter, saaledes:

1) Overarbejdet begrænset til højst 6 Timer pr. Uge.
2) Der udbetales de af Forbundet paastaaede tilgodehavende Beløb til 3 navngivne Medlemmer.
3) Vaskeriet betaler til Kvindeligt Arbejderforbund, ud over det i 2) nævnte, et Beløb paa 100 Kr.

Efter at Dansk Typograf-Forbund havde faaet fornyet sin Overenskomst i Foraaret, havde *A/S Glud & Marstrand's Fabriker* indskrænket Arbejdstiden for nogle Medlemmer af Kvindeligt Arbejderforbund paa Natholdet med 3 Timer hveranden Uge. Sagen behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 15. Maj, hvor man enedes om at lade Stridsspørgsmaalet afgøre ved faglig Voldgift, med Professor Krabbe som Opmand.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2610.
Arbejdsmænd hos Vognmand Carl Hansen, Feldsted.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 16. Marts 1939 i Sag Nr. 2610: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og Arbejdsmændenes Fagforening i Feldsted mod Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark for Aabenraa Amts Lastbilforening og dennes Medlem, Vognmand Carl Hansen, Feldsted.

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og Arbejdsmændenes Fagforening i Feldsted indklaget Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark for Aabenraa Amts Lastbilforening og dennes Medlem, Vognmand Carl Hansen, Feldsted, med Paastand om, at Vognmand Carl Hansen kendes pligtig til at overholde en mellem nævnte Landsforening og Dansk Arbejdsmandsforbund den 8. April 1938 indgaaet Overenskomst samt idømmes en Bod for Brud paa denne Overenskomst.

Klagernes Sagsfremstilling gaar ud paa følgende:

Mellem Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark og Dansk Arbejdsmandsforbund oprettedes der den 8. April 1938 en Overenskomst omfattende samtlige Afdelinger af Landsforeningen i Nørre- og Sønderjylland, herunder ogsaa Aabenraa Amts Lastbilforening. Denne Overenskomst fastsætter en normal 8 Timers Arbejdsdag med Tilladelse til at udføre Overarbejde mod, at dette afspadseres, dog saaledes, at der ydes et Tillæg af 38 Øre pr. Overarbejdstime. Endvidere fastsættes det, at Ugelønnen for Chauffører er 54 Kr., incl. Beklædningsgodtgørelse, og at Arbejdsgiverne kun maa beskæftige Arbejdere, der er Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund. Denne Overenskomst var bindende for Indklagede Vognmand Carl Hansen, Feldsted, som Medlem af Aabenraa Amts Lastbilforening, men er overtraadt af ham, dels ved en Underbetaling, der for Tiden fra 1. Maj 1938 til 1. Januar 1939 er opgjort til Kr. 970,20, dels ved at Vognmanden ikke har overholdt Bestemmelsen om, at han kun maa beskæftige Arbejdere, der er Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund. Vognmanden har derhos vægret sig ved at deltage i de af Organisationerne fastsatte Mæglingsmøder.

Vognmand Carl Hansen har afgivet skriftligt Tilsvar, hvori han meddeler, at han efter Overenskomstens Ikrafttræden har udmeldt sig af Lastbilforeningen og derfor betragter sig som løst fra Overenskomsten. Han har dernæst bestridt Størrelsen af den af Klagerne opgjorte Underbetaling uden dog at give nærmere Oplysninger om dette Punkt.

Ved Sagens Foretagelse i Den faste Voldgiftsret er Vognmand Carl Hansen, skønt lovlig stævnet, udeblevet; derimod har Landsforeningen af Fragt- og Vognmænd i Danmark givet Møde og bekræftet, at han i Sommeren 1938 er udtraadt af Lastbilforeningen, hvorfor Organisationerne betragter Sagen som dem uvedkommende.

Idet bemærkes, at Vognmand Carl Hansens Udtræden af Lastbilforeningen ikke har frigjort ham for de ham ifølge Overenskomsten af 8. April 1938 paahvilende Forpligtelser, vil Klagernes under Sagen nedlagte Paastande være at tage til Følge, saaledes at Boden efter Omstændighederne bestemmes til 1000 Kr., fastsat under Hensyn til den indtil 1. Januar 1939 stedfundne Underbetaling.

Indklagede Vognmand Carl Hansen vil derhos have at betale Sagens Omkostninger.

Kendelse:

Vognmand Carl Hansen, Feldsted, kendes pligtig til at overholde den ovennævnte Overenskomst af 8. April 1938.

I Bod til Dansk Arbejdsmandsforbund betaler Vognmand Carl Hansen 1000 Kr., hvorhos han betaler Sagens Omkostninger med 200 Kr.

REDAKTØR: KNUD V. JENSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. S., København V. .·. Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 23 * KØBENHAVN DEN 15. JUNI 1939 * 35. AARGANG

KNUD V. JENSEN

29. JANUAR 1893 — 4. JUNI 1939

Ved
Knud V. Jensens Baare

Du stod ved Talerstolen under Mødet,
mens Blæsten sang i røde Faners Smeld,
saa bred du stod, med Tankerne, der gløded.
Hvem skulde tro, *din* Livsdag gik paa Hæld.
Du stod og vented til din Tur var inde
til Talen og de vante, djærve Ord —
saa suste Hugget midt i Sommervinde,
og som en dødsramt Fugl du faldt mod Jord.

Du leved Livet med hver Dags Minutter
i Virke for den Sag, du trode paa,
vi syntes, der var langt hvor Vejen slutter,
den lange, lyse Vej, du skulde gaa.
Der er et Sted, hvor vi skal segne alle,
hvor Lys blir Mørke og hvor Liv blir Muld,
men ingen tænkte paa *du* skulde falde,
saa ung med alle Evners rige Guld.

Mens Somren vandrer gennem Danmarks Have,
og Solen stiger som et Straalebundt,
der isner Sorg ved altfor unge Grave,
vi følte Hugget skyggekoldt og ondt.
Men Mand kan falde, Liv og Lys kan falme,
hans Tro vil leve og hans Virke staar,
det dirrer gennem Rummet som en Salme,
en Tone der fra Slægt til Slægter naar.

Oskar Hansen.

Knud V. Jensens Død.

Ved Knud V. Jensens Bisættelse holdt De samvirkende Fagforbunds Næstformand Laur. Hansen følgende Mindetale.

For tredie Gang i Løbet af kun 2½ Aar har Døden revet en Mand bort fra Formandspladsen i De samvirkende Fagforbund. Midt i Organisationslivets bestandige Travlhed er Knud V. Jensen pludseligt og uventet blevet Dødens Bytte, har maattet vige den Plads og opgive det Arbejde, som han omfattede med saa megen Kærlighed, som altid var i hans Tanker, og som for ham var Livets Indhold. Et Hjerte er hørt op med at slaa, og det er kun en ringe Trøst for hans Familie, hans mange Venner og nærmeste Medarbejdere, at han faldt paa sin Post i Arbejdet for den Sag, han havde kæmpet for gennem mange Aar. Dansk Arbejderbevægelse sænker sine Faner ved Knud V. Jensens Baare i dyb Sorg over Tabet af sin dygtige, stærke og uforfærdede Forkæmper.

Knud V. Jensen blev kun 46 Aar gammel. Han var født 1893 i København, hvor han efter endt Skoletid kom i Billedskærerlære. Efter at have udstaaet sin Lære blev han straks Medlem af sin Fagforening og deltog aktivt i det faglige Arbejde saavel som i den socialdemokratiske Ungdomsbevægelse og i Oplysningsarbejdet. I en Alder af kun 26 Aar blev han Formand for Fagforeningen i København, og her gjorde han sig hurtig bemærket ved sin Forhandlingsevne og Indsigt i Fagets Forhold. I 1923 valgtes han til Formand for Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundet og beklædte denne Stilling indtil 1937.

I 1928 valgtes Knud V. Jensen til Sekretær i De samvirkende Fagforbund og fik her rig Lejlighed til at udfolde sin Energi og Arbejdsevne samt udnytte sit gode Kendskab til Arbejdslivets mangeartede Forhold. Hans praktiske Syn paa Tingene og hans Evne til straks at trænge ind til en Sags Kærnepunkt var en af Aarsagerne til, at hans Hovedopgave indenfor Landsorganisationen blev Arbejdet i Den faste Voldgiftsret, hvor han med stor Dygtighed og Myndighed forsvarede Arbejdernes Interesser. Dansk Arbejdsret blev saa at sige hans Speciale, og paa dette komplicerede og for hele Fagbevægelsen betydningsfulde Omraade var Knud V. Jensen en ubestridt Autoritet. Hans Bog om »Arbejdsretten i Danmark« har derfor ogsaa faaet en meget stor Udbredelse og benyttes som Grundbog ved Oplysningsarbejdet og som Kildeskrift for alle, der ønsker at sætte sig ind i dette vanskelige Problem. Knud V. Jensen har ved Siden heraf selvfølgelig ogsaa øvet en stor Indsats paa andre Felter af Fagbevægelsens udstrakte Arbejdsomraade, ikke mindst under de store Overenskomstsituationer, og han var Arbejdernes Repræsentant i en Række vigtige Institutioner og Nævn.

Knud V. Jensen var en af de første indenfor Arbejderbevægelsen, der fik Forstaaelse af Radiofoniens store Betydning og Nødvendigheden af, at Arbejderorganisationerne gjorde sig gældende ogsaa paa dette Omraade, og han var da ogsaa Medstifter af og den første Formand for Arbejdernes Radioklub i København, der stiftedes i 1926. Samme Aar udvidedes Organisationsrammerne til hele Landet, og Knud V. Jensen blev Formand for Arbejdernes Radioforbund og beklædte denne Stilling lige til sin Død. I 1928 indvalgtes han som Arbejderlytternes Repræsentant i Radioraadet, og ved sin Død var han Medlem af saavel Raadets Forretningsudvalg som af dets Byggeudvalg for den nye Radiobygning.

Som de fleste førende Fagforeningsformænd var ogsaa Knud V. Jensen stærkt politisk interesseret og en energisk Talsmand for Samarbejdet mellem den politiske og faglige Bevægelse. I 1935 modtog han en Opfordring fra Nakskovkredsen om at stille sig som Partiets Kandidat, og ved Valget i 1935 valgtes han til Medlem af Folketinget, hvor han var Partiets Ordfører i forskellige Sager, der berørte Fagbevægelsen.

Efter Vilh. Nygaards Død og Chr. Jensens Valg til Formand valgtes Knud V. Jensen i 1937 til Næstformand i De samvirkende Fagforbund, og ved Chr. Jensens Død i 1938 konstitueredes Knud V. Jensen som Formand og valgtes derefter til denne Post paa Generalforsamlingen den 9. Februar i Aar.

Gennem Tiderne har Knud V. Jensen øvet afgørende Indflydelse paa de Beslutninger, der er taget i De samvirkende Fagforbund, og i dansk Arbejderbevægelse ventede man sig meget af hans rige Evner, hans praktiske Begavelse og politiske Forstaaelse. Døden har nu gjort en brat Ende paa alle disse Forhaabninger, og vi beklager dybt, at han ikke fik Anledning til at øve den Indsats i vor Bevægelse, som han havde alle Betingelser for som Formand for Arbejdernes faglige Hovedorganisation.

Ord forekommer os fattige, naar vi skal give Udtryk for de Følelser, der besjæler os ved Knud V. Jensens Død, for den Vemod, der fylder vort Sind ved Tanken om, at hans Plads nu staar tom, og han kun i saa kort Tid fik Lov til at beklæde den største Tillidspost i dansk Fagbevægelse. Vi vil savne ham, naar Beslutningerne om Fagbevægelsens store Problemer skal tages, vi vil mindes hans Gerning, og vi vil i hans Aand fortsætte Arbejdet for den Sag, som han tjente og viede sit Liv.

Livet har saa mange Gaader, som vi ikke forstaar, og som vi ikke kan løse, og naar vi — Knud V. Jensens Venner og Medarbejdere — har saa svært ved at forsone os med, at Døden tog ham saa brat, hvor meget værre, hvor meget mere uforstaaeligt maa dette da ikke forekomme hans Hustru og Børn?

Lad det være jer en Trøst i denne Stund og fremover, at I gennem hans Arbejde og de Resultater, han opnaaede, har en Mindekrans, der ikke visner, for netop han, som I havde kær, gik forrest i Kampen for at bringe mere Lys og større Lykke.

Knud V., din Plads i vore Rækker staar nu tom, og der vil gaa lang Tid, forinden vi bliver fortrolige med den Tanke, at vi ikke ser dig mere. Jeg takker dig paa De samvirkende Fagforbunds Vegne, ja, fra hele dansk Arbejderbevægelse for det Arbejde, du har udført, for det, du har bygget op. Vi vil stadig mindes din Gerning med Taknemmelighed, vi vil huske dit Navn og ære dit Minde.

Knud V. Jensens Død og Bisættelse.

Forinden Knud V. Jensen afrejste til Nakskov for at deltage i Grundlovsfesten i sin Valgkreds, havde han allerede lagt sine Planer for den nærmeste Fremtid. Han skulde den 5. Juni være afrejst til Genève paa Arbejderrepræsentant ved dette Aars internationale Arbejdskonference, og han havde tillige truffet adskillige Dispositioner for Arbejdet efter Konferencens Afslutning. Han var som altid besjælet af Virketrang og Arbejdsglæde, og hverken han selv eller hans nærmeste Paarørende og Medarbejdere anede, at han begav sig ud paa sin sidste Rejse, og at denne skulde ende paa en saa tragisk Maade.

Knud V. Jensen skulde sammen med Forsvarsminister Alsing Andersen være Taler ved Grundlovsmødet den 4. Juni i Nakskov. Sammen med Festkomiteen marcherede han i Spidsen for Grundlovstoget til Festpladsen. Ingen kunde mærke noget usædvanligt paa Knud V. Jensen, der var glad og veloplagt, men under Alsing Andersens Tale sank han pludselig sammen paa sin Stol. Han mistede næsten øjeblikkelig Bevidstheden, og den tilkaldte Læge konstaterede en alvorlig Hjerneblødning. I Ambulancen blev han straks bragt til Nakskov Sygehus, hvor han døde Kl. 19,45 uden at være kommet til Bevidsthed. Hans Hustru, som telefonisk blev underrettet om det skete, naaede sammen med sin yngste Søn først frem til Sygehuset en Time efter sin Mands Død.

Straks efter at Budskabet om Knud V. Jensens Død var modtaget i København, afrejste De samvirkende Fagforbunds Næstformand, *Laur. Hansen,* og Hovedkasserer *Hans Jacobsen* til Nakskov for at ordne Baarens Overførelse til København.

Forinden Baaren den 5. Juni overførtes til København, holdtes der i Kapellet paa Nakskov Sygehus en smuk og gribende Sørgehøjtidelighed. Ved Baaren, der var rigt smykket med Kranse og Blomster fra Fag- og Partiforeninger i Nakskov og Lolland-Falster, talte Næstformand *Laur. Hansen* og Redaktør *A. E. Hansen,* Nakskov, der paa Vælgernes Vegne udtalte en Tak til Knud V. Jensen for alt, hvad han havde været for Kredsen. Derefter satte Ligtoget sig i Bevægelse, og det store Følge fortsatte ad Maribovejen, hvor Tusinder af Arbejdere havde taget Opstilling. 50 røde Faner dannede Fanevagt og sænkedes, da Ligtoget passerede forbi. Først ved Bygrænsen tog den store Menneskemængde Afsked med sin afdøde Folketingsmand.

Ogsaa i Maribo og i Sakskøbing var de faglige og politiske Arbejderorganisationers Medlemmer mødt op med deres Faner for at hædre Knud V. Jensen, og overalt paa sin Vej hilstes Ligtoget med Ærbødighed af Landarbejdere og Bønder. Det var en stille Hyldest, der gjorde et dybt Indtryk paa Hustru og Søn og de to Repræsentanter for D. s. F., der fulgte Rustvognen.

Ved 18-Tiden samledes foran Foreningsbygningen i Rosenørns Allé Medlemmerne af D. s. F.s Forretningsudvalg, Kontorpersonalet og Repræsentanter for Partiet, Radioforbundet og Billedskærerforbundet for at modtage Rustvognen med Knud V. Jensens Kiste, der ankom

Sørgehøjtideligheden paa Plænen bag Kapellet.

faa Minutter efter Kl. 18. Man begav sig straks til Kapellet paa Bispebjerg Kirkegaard, hvor der fandt en kort Mindehøjtidelighed Sted.

— — —

Bisættelsen.

Søndag den 11. Juni tog de københavnske Arbejdere en gribende Afsked med De samvirkende Fagforbunds afdøde Fører. Omkring 7000 Kvinder og Mænd var samlede paa Plænen bag det store Kapel paa Bispebjerg Kirkegaard, og der var mødt Repræsentanter for Organisationerne i hans Valgkreds, Landsorganisationerne i Norge og Sverige samt for en Række andre Organisationer og Institutioner. Bag Kisten omkring den store Plæne dannede 154 Faner fra Forbund og københavnske Fagforeninger Fanevagt, og nærmest Kisten stod Fanerne fra Arbejdernes og Arbejdsgivernes Organisationer i Billedskærerfaget. Et Væld af Blomsterdekorationer og Kranse vidnede om den store Deltagelse ved Knud V. Jensens alt for tidlige Bortgang.

Efter Afsyngelse af en Fællessang tog *Statsminister Stauning* Ordet og skildrede Afdødes store Indsats i Arbejdernes faglige og politiske Bevægelse. Han sluttede sin Tale med følgende Ord:

Kort blev hans Liv, og han naaede ikke at sætte de dybe Spor. Vi har mistet en Medarbejder, en Kammerat, som vi, der blev gamle, satte vort Haab til. Vi ønsker, at det Storværk, som Arbejderhænder byggede op i to Menneskealdre, skal fortsættes, og vi ved, at dertil kræves Ungdom, Evner og Styrke.

Vi haabede, at Knud Jensen havde Kræfter og Styrke i samme Maal, som han havde Overbevisningens Glød og de rige Evner, men Kræfterne slog altsaa ikke til, og nu samles vi med Sorg ved den djærve Kammerats Baare, nedbøjede over det Tab, som Arbejderbevægelsen i Danmark maatte lide.

Vi mindes taknemligt det solide Arbejde, han udøvede som Sekretær i De samvirkende Fagforbund, og vi mindes hans Arbejde paa de Kulturlivets Felter, hvor han ogsaa satte Kræfter ind.

Vi forstaar Savnet og Sorgen i hans Hjem, og vi beklager, at vi kun evner at yde saa lidt overfor dem, der tabte mest. Vi vil yde dem den Trøst, at der kun bevares gode Tanker, smukke Minder om vor afdøde Ven dèr, hvor han øvede sin Gerning, og vi nærer den Forventning, at det smukke Minde vil leve længe — ogsaa i den Gerning, som blev afbrudt og maa fortsættes af andre.

Vi tager da Afsked med Knud V. Jensen, som saa brat maatte forlade os. Vi tager Afsked med Tak for, hvad han fik udrettet for Danmarks Arbejdere og for det danske Samfund.

Æret være hans Minde.

Koncertsangerinde Frk. *Augusta Erichsen* sang nu »Der staar et Slot«, og derefter sagde Underdirektør *Peder Nørgaard* et sidste Farvel fra Arbejderlytterne. Han omtalte Knud V. Jensens store Arbejde i Arbejdernes Radiobevægelse, hans Evne til at finde de rette Standpunkter og hans Bestræbelser for, at Radioen foruden Underholdning skulde bringe Oplysning og kulturel Berigelse, Befæstelse og Styrkelse af den demokratiske Udvikling. Danske Arbejderlyttere vil holde Knud V. Jensens Navn i Ære.

Efter at det store Følge havde sunget en Sang og Richard Hildebrandt spillet en Cello-Solo, talte Næstformand *Laur. Hansen,* hvis Tale gengives paa andet Sted i Bladet. Saa sang man »Altid frejdig, naar du gaar«, og derefter fik Repræsentanterne for de udenlandske Organisationer Ordet. Først talte *Frithjof Thunborg,* der bragte en sidste Hilsen fra Arbejderne i Sverige og Finland og takkede Knud V. Jensen for hans Indsats i det nordiske Samarbejde. *Olav Hindahl* talte for de norske Arbejdere, der havde lært at sætte Pris paa Knud V. Jensens store Evner og gode kammeratlige Egenskaber, mens *Hans Jacobsen* som Repræsentant for Den faglige Internationale omtalte Knud V. Jensens Interesse og Arbejde for at fremme Samarbejdet mellem Fagbevægelsen i de forskellige Lande og gav Udtryk for Internationalens Deltagelse i de danske Arbejderes Sorg over Tabet af deres dygtige Fører og Talsmand.

Det kongelige Operakor sang nu Pilgrimskoret af Operaen »Tannhäuser«, hvorefter *Domprovst Ege* sluttede den gribende Højtidelighed med en kort Tale, hvori han fremhævede hans gode personlige Egenskaber. ... »I Dag taler Knud V. Jensen til os paa en anden Maade. Han er iblandt os som Vidnesbyrd om Livets og Skæbnens Uforanderlighed. Nu blomstrer Guldregn og Syren, men om 14 Dage er det forbi. Saaledes gaar det ogsaa med Menneskenes Liv, men jeg siger udfra mit Hjertes Overbevisning, at alle vi, der føler os solidariske med den danske Arbejderbevægelse, ser, at der, hvor den kristne Aand levende og sand gør sin Gerning, er det til Folkegavn«.

Saa førtes Kisten til Krematoriet, hvor Knud V. Jensens ældste Søn paa Familiens Vegne bevæget takkede for den store Deltagelse. Den smukke og storstilede Sørgehøjtidelighed var dermed afsluttet, og det mægtige Følge spredtes langsomt.

Medlemmer af Forretningsudvalget bærer Kisten til Krematoriet.

Rundskue

ARBEJDSSTANDSNINGER I 1938. I Aaret 1938 blev der iværksat 18 Konflikter, af hvilke 2 endnu var løbende ved Aarets Udgang.

Desuden var ved Nytaar 1938 endnu 3 Konflikter løbende fra 1937, saaledes at der ialt i 1938 har været 21 Konflikter. Disse Konflikter har direkte berørt 22 Virksomheder og 3650 Arbejdere og medført et Tab paa ca. 90.000 Arbejdsdage mod i 1937 ca. 21.000 Arbejdsdage og i 1936 ca. 2.946.000 Dage (heraf Storlockouten 2.911.000 Dage).

De fleste af de i Aaret 1938 iværksatte Konflikter har været af mindre Omfang, men en enkelt, Konflikten mellem Droskecentralen Taxa og Droskechaufførernes Fagforening, medførte et Tab paa ca. 67.000 Dage. Denne Konflikt, der blev iværksat i Begyndelsen af April Maaned, omfattede ca. 1500 Chauffører og sluttede den 4. Juni. I Understøttelse til Chaufførerne blev der udbetalt godt 270.000 Kr.

BOLIGBYGGERIET. Indekstallet for Boligbyggeriet er for April Maaned i Aar beregnet til 108 mod 106 for Marts og henholdsvis 60 og 69 for de to tilsvarende Maaneder Aaret før. Ved Udgangen af April var der 14.900 Lejligheder under Udførelse i hele Landet eller kun 200 flere end ved Udgangen af Marts. I Fjor faldt de tilsvarende Tal fra 9500 til 8300. For Hovedstaden og de fire største Provinsbyer alene konstateredes paa denne Konto i Aar en Stigning fra 9084 ultimo Marts til 9221 ultimo April, men i Fjor et Fald fra 5847 til 5121. Samtidig forelaa der i disse Byer 4967 Lejligheder anmeldt til Udførelse, det er godt en halv Gang flere end i Fjor.

BEKLÆDNINGSARBEJDERNES ORGANISATIONER I NORDEN. Medlemstallet i den skandinaviske Sammenslutning i Beklædningsindustrien, der i de senere Aar har været i fortsat Stigning, er i 1938 yderligere steget med 3453 og udgjorde ved Aarsskiftet 51.641, der fordeler sig med 25.322 paa Sverige, 16.230 paa Danmark, 8269 paa Norge og 1820 paa Finland. Sammenslutningen omfatter Forbundene i Skrædderfaget i Danmark, Sverige, Norge og Finland samt Hatte- og Buntmagerforbundet i Danmark. I Sverige og Norge er Buntmagerne tilsluttet Beklædningsarbejderforbundene.

STØT DE KOOPERATIVE
VIRKSOMHEDER
OVER HELE LANDET

Grænseudvalgets Kendelse Nr. 61.

Dansk Elektrikerforbund ctr.
Dansk Kommunalarbejderforbund.

For Grænseudvalget er til dets Afgørelse indbragt Uoverensstemmelse mellem Dansk Elektrikerforbund og Dansk Kommunalarbejderforbund angaaende visse kommunale Arbejderes Organisationstilhørighed.

Uoverensstemmelsen omhandler tre Personer, nemlig:

Kabelmester Pehrsson, Middelfart,
Kabelassistent Gundtofte, Svendborg, og
Kabelassistent Martin Christensen, Esbjerg.

Under Mødet *forligte Parterne det sidstnævnte Forhold* (Martin Christensen, Esbjerg) paa den Maade, at Martin Christensen overflyttes til Kommunalarbejderforbundet, saa snart han erholder Tjenestemandsansættelse i Esbjerg Kommune.

Tilbage til Afgørelse ved Kendelse blev da de to førstnævnte Spørgsmaal: Pehrsson, Middelfart, og Gundtofte, Svendborg.

Idet det nu bemærkes, *at* der i Landets forskellige og uens store Kommuner ingenlunde raader ensartede Forhold for saadanne Arbejdere, som der her er Tale om, *at* Titulaturer ikke synes at blive tildelt eller anvendt efter ensartede Regler i de forskellige Byer, men tilsyneladende noget tilfældigt og uden altid at dække det Begreb, der andet Sted maatte være knyttet til en lignende Titulatur, maa det være *Grænseudvalget* magtpaaliggende at søge klarlagt i de enkelte omstridte Tilfælde *den faktiske Karakter* af den paagældendes Arbejde og Stilling.

Hvad angaar Kabelmester Pehrsson i Middelfart, fremgaar det af det for Grænseudvalget skriftligt og ved Parternes Forklaringer under Mødet oplyste, at Pehrssons Arbejde i alt væsentligt kan anses for at være en Haandværkers, idet det i hans Ansættelsesbrev udtrykkeligt fastslaas, at han er forpligtet til personlig at deltage i Udførelsen af Elektrikerarbejde, og idet det synes godtgjort, at saaledes er ogsaa det faktiske Arbejdsforhold, uden at det dog bestrides, at hans Stilling under visse Omstændigheder er af betroet Karakter. Om hans Løn er det oplyst, at han med en Begyndelsesløn paa 4068 Kr. vil kunne stige til 5027 Kr. Det maa antages, at Elektrikeres (Ikke-Tjenestemænds-)

Lønninger under lignende Omstændigheder ligger mellem 4000 og 5000 Kr.

Under Hensyn til de af De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab i 1930 herom fastsatte Retningslinjer, hvorved det bl. a. fastsættes, at *Haandværkere* skal tilhøre de almindelige Fagforeninger, maa det i et Tilfælde som det her omhandlede forekomme betænkeligt — naar henses til de faktiske Forhold ved Pehrssons Arbejdes Art, der i saa høj Grad er haandværksmæssigt præget — imod Elektrikerforbundets Ønske at overføre Pehrsson til Kommunalarbejderforbundet, selv om der i hans Stillings Karakter ogsaa er Momenter af den Art, der iøvrigt kan anses gældende for Medlemsskab i Kommunalarbejderforbundet.

Udvalget maa derfor mene, at Pehrsson fortsat — saalænge hans Stilling ikke undergaar væsentlige Ændringer — skal tilhøre Dansk Elektrikerforbund.

Hvad angaar *Kabelassistent Gundtofte, Svendborg,* foreligger for Grænseudvalget to skriftlige Erklæringer, den ene er afgivet af Elektricitetsværkets Driftsbestyrer og skildrer Gundtoftes Arbejdes Art, den anden er afgivet af Formanden for Elektricitetsværket og siger, at »Gundtofte er antaget til at deltage i forefaldende Arbejde ved Installationer og Luftledningsarbejde og indtager ikke nogen overordnet Stilling«. Af de ved Parterne givne Oplysninger fremgaar det, at der er to Assistenter ved Værket, og disses Arbejde bestaar for begges Vedkommende i blandet Arbejde, dels af tilsynsførende, dels af haandværksmæssigt udøvende Art, hvorimod den ved dette Værk værende Kabelmester slet ikke deltager i haandværksmæssigt Arbejde og iøvrigt lønmæssigt ligger betydeligt højere (7000 Kr. overfor de to Kabelassistenters ca. 4500 Kr.).

Ud fra samme Betragtninger som ovenfor anført for Tilfældet Pehrsson i Middelfart maa Grænseudvalget komme til det Resultat, at Gundtofte fortsat skal tilhøre Elektrikerforbundet.

Grænseudvalget afsiger derfor i nærværende Sag følgende

Kendelse:

Kabelmester Pehrsson i Middelfart og Kabelassistent Gundtofte i Svendborg bør forblive som Medlemmer af Dansk Elektrikerforbund.

København, den 30. Maj 1939.

P. U. V.

Sigv. Hellberg.

Sovjetunionens Fagbevægelse.

Den sovjetrussiske Fagbevægelses højeste Myndighed mellem Kongresserne, Fagforeningernes Centralraad, afholdt den 22.—28. April Møde i Moskva. Foruden Centralraadets Medlemmer deltog en Række faglige Tillidsmænd fra Forbundene, Distriktskomiteerne samt Fabriks- og Lokalkomiteerne i Mødet, der talte omkring 1000 Deltagere.

Dagsordenen omfattede to Punkter. Det første blev indledet af Centralraadets Formand, Sjvernik, der talte om »Fagforeningernes Arbejde i Tilslutning til Beslutningerne paa det kommunistiske Partis 18. Kongres«. Sjvernik redegjorde for Fagforeningernes Opgaver ved Gennemførelsen af den tredje Femaarsplan. Det er Fagforeningernes Pligt at gøre Arbejderne bekendt med Partikongressens Beslutninger. I Arbejdet for det store Maal, i Løbet af 10—15 Aar i økonomisk Henseende at indhente eller passere de mest fremskredne kapitalistiske Lande, spiller Fagforeningerne en vældig Rolle. Under den tredje Femaarsplan skal Produktionen indenfor Industrien forøges med 65 pCt., indenfor Byggevirksomheden med 75 pCt., ved Jernbanerne med 32 pCt. og i Flod- og Søfarten med 38 pCt. Fagforeningernes Opgave bestaar i at organisere og lede den socialistiske Kappestrid, som maa være en Massebevægelse omfattende saa mange Millioner Arbejdere som mulig. Endvidere gælder det at udvikle Stachanowbevægelsen, at bekæmpe Bureaukratismen og forbedre Arbejdsdisciplinen. Det er nødvendigt at likvidere alt Skulkeri og Forsømmelse paa Arbejdspladserne. Hvert Minut af Arbejdstiden skal udnyttes med den størst mulige Effektivitet. Indenfor visse Arbejdergrupper er Vanerne fra den kapitalistiske Tid endnu meget indgroede. Det er Fagforeningernes Opgave at omgive disse Grupper med almindelig Foragt.

Det er ogsaa Fagforeningernes Opgave at sørge for de arbejdende Massers kommunistiske Opdragelse, som har afgørende Betydning ved Overgangen fra det kapitalistiske til det kommunistiske Samfund. Fagforeningerne tæller nu 24 Millioner Arbejdere og Funktionærer. Under Femaarsplanen skal Fagforeningerne drage Omsorg for at organisere alle uorganiserede Arbejdere, og man anslaar, at det vil komme til at

dreje sig om Optagelsen af 8—9 Millioner nye Medlemmer.

Det andet Punkt var en Beretning af K. I. Nikolajeva om Valgene indenfor de faglige Organisationer. Taleren understregede, at Valgene burde formes som Kampagner for at øge Arbejdernes Aktivitet baade politisk og med Hensyn til Produktionen.

Efter en Diskussion om disse Spørgsmaal vedtog Mødet enstemmigt Forskrifter for »det faglige Arbejde i Tilslutning til den 18. Partikongres Beslutninger« samt Instrukser for Valgene af de faglige Organer, som foregaar i Tiden fra 20. Maj til 1. December i Aar.

En international Konference om Arbejdstilsynet

Den forberedende tekniske Konference for Arbejdstilsynsspørgsmaal med Repræsentanter for 36 Lande, som havde været samlet i det internationale Arbejdsbureau i Genève siden 29. Maj, har afsluttet sine Forhandlinger med enstemmig Vedtagelse af en Rapport fra Mødet. Samtlige nordiske Lande var repræsenteret, Danmark ved Direktør E. Dreyer.

Rapporten konstaterer bl. a. Enstemmighed hos Konferencedeltagerne angaaende det Hovedspørgsmaal, som var forelagt Konferencen, nemlig Muligheden for at naa frem til en fastere international Regulering paa dette Omraade og derved opnaa større Garantier for en effektiv og ensartet Gennemførelse Verden over af Sociallovgivningen og derigennem ogsaa af de internationale Arbejdskonventioner. Allerede i 1923 vedtog den internationale Arbejdskonference en Rekommandation vedrørende de almindelige Principper for Organisering af Arbejdstilsynet. De Retningslinjer, som da blev antydet, er i stor Udstrækning blevet fulgt og har medvirket til, at væsentlige Fremskridt er gennemført. Den nu afholdte Konference af Sagkyndige fastslog, at Tiden var inde til at gaa et Skridt videre og gennemføre en fastere international Regulering i Form af en Konvention, som binder de Stater, der ratificerer den.

Som Udgangspunkt for en saadan international Konvention vil nu Medlemsstaternes Udtalelser blive indhentet. Det drejer sig bl. a. om Omfanget af Arbejdstilsynet, Tilsynspersonalets Rekruttering, Garantier for Inspektørernes Upartiskhed og Uafhængighed, Arbejdstilsynets Samarbejde med vedkommende Arbejdsgivere og Arbejdere og deres Fagorganisationer, de mest effektive Tilsynsmetoder o. s. v.

Naar det internationale Arbejdsbureau har modtaget Regeringernes Svar angaaende disse forskellige Punkter, vil det udarbejde et eller flere Forslag, der vil blive forelagt den internationale Arbejdskonference i 1940 til endelig Afgørelse.

Nyt fra Udlandet

INTERNATIONAL FAGFORENINGSKONGRES. Dagsordenen for den i Dagene den 5.—8. Juli i Zürich stedfindende internationale Fagforeningskongres omfatter foruden de i Internationalens Love foreskrevne Punkter Spørgsmaalet om Fagbevægelsens Kamp for at forebygge og mildne de økonomiske Kriser samt Spørgsmaalet om Arbejdsløshed og Arbejdstidsforkortelse, som indledes af C. Mertens. Indleder til Punktet: Aktionsplan for Freden, Program for Bilæggelse af Stridigheder mellem Folkene, er L. Jouhaux, mens E. Kupers indleder Spørgsmaalet om Fagbevægelsens Taktik og Politik og dens Stilling i Staten.

Ogsaa Spørgsmaalet om de russiske Fagforeninger vil komme til Behandling paa Kongressen, idet den engelske Landsorganisation har stillet Forslag om, at der rettes en ny Henvendelse til den faglige Centralorganisation i Sovjetunionen om at indmelde sig i den faglige Internationale paa Grundlag af dennes Love og Beslutninger. Et lignende Forslag er indsendt af den faglige Landsorganisation i Norge, og begge Forslag vil formentlig komme til Forhandling i Forbindelse med det paagældende Afsnit i Beretningen.

De faglige Landsorganisationer i de fire nordiske Lande har iøvrigt stillet Forslag om Nedsættelse af et Udvalg, der skal undersøge Spørgsmaalet om Formerne for Internationalens fremtidige Virksomhed og udarbejde et Forslag herom. Endvidere foreslaas at bemyndige Bestyrelsen at udpege en Ekspert til Leder af Arbejdet paa det socialpolitiske Omraade.

ARBEJDSLØNNINGER I NORGE. Der foreligger nu en samlet Oversigt over Bevægelsen i de norske Arbejderes Lønninger i 1938. Det viser sig, at de fleste Lønninger er steget i Aarets Løb, væsentlig paa Grund af Overenskomsternes Pristalsbestemmelser.

Indenfor Eksportindustrien var Daglønnen gennemsnitligt 12,91 Kroner, Akkord og Overarbejde medregnet, hvilket giver en Stigning paa 9,5 Procent fra

1937. I »anden Industri« var Dagløhnen 13,67 Kroner, en Stigning paa 9,7 Procent.

Faglærte Haandværkere havde en Dagløn paa 17,30 Kroner, 11,1 Procent Stigning. Et beregnet Gennemsnit for Industrien som Helhed viser en gennemsnitlig Dagsfortjeneste paa 13,82 Kroner eller en Stigning paa 9,8 Procent i Forhold til 1937.

I en Oversigt over en Række Lønninger, uden Akkordlønningerne medregnet, viser det sig, at Tømrere og Bygningssnedkere har en overenskomstmæssig Timeløn paa 1,71 Kr., Murere 1,80 Kr., Murarbejdsmænd 1,68 Kr., Malere 1,75 Kr., Cementstøbere og andre Anlægsarbejdere 1,66 Kr. Stigningen for disse Grupper udgør mellem 7 og 8 Procent.

U. S. A. BOYKOTTER HITLER-TYSKLAND. Som et Led i Propagandaen for en forstærket Boykotning af Hitler-Tyskland holdt Formanden for den amerikanske Landsorganisation (AF of L.) William Green, fornylig en Radiotale, hvori han rettede følgende kraftige Appel til Medlemmerne:

»Det arbejdende Folk i vort Land er af den Mening, at hele Verdens moralske og økonomiske Magt maa mobiliseres og forenes i Kampen mod Hitlers Politik i Europa. I Bevidstheden om denne Kendsgerning har AF of L.'s Medlemmer og Funktionærer iværksat en Boykotning mod Køb og Salg af tyske Varer. Den er blevet gennemført paa bredt Grundlag og paa effektiv Maade. Millioner af arbejdende Mænd og Kvinder i AF of L. vil og kan drage Omsorg for, at denne Boykotning forstærkes i Fremtiden. Man kan næppe gøre sig en Forestilling om Følgerne for Tysklands Økonomi, saafremt alle Kredse af vort store Lands Befolkning opretholder et enigt Samarbejde paa Boykotningens Omraade. Jeg gentager derfor den Opfordring, som jeg allerede tidligere har rettet til AF of L.'s Medlemmer, om at give denne Boykotning den mest effektive Form. Da jeg kender den Følelse af Harme og Afsky, der besjæler vore Medlemmer, er jeg ikke i Tvivl om Resultatet af min Opfordring.«

Sager vedrørende Overarbejdsloven.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og A/S Frederikshavns Værft og Flydedok.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 16. Maj behandlede man en Anmodning fra ovennævnte Aktieselskab om Dispensation fra Overarbejdsloven. Mødet sluttede med følgende Resultat:

Overarbejdet fortsættes i Maj Maaned paa samme Maade som i afvigte April, og forsaavidt Aktieselskabet derefter maatte være stillet paa samme Maade, som i Øjeblikket, skal Sagen være at tage op til fornyet Behandling.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2607.

Arbejdsmænd hos 2 Arbejdsgivere i Horsens.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 16. Marts 1939 i Sag Nr. 2607: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og Forbundet igen for Kuskenes og Chaufførernes Fagforening i Horsens.

Ved to anbefalede Skrivelser af 25. September 1938 henholdsvis til Det Danske Petroleums Aktieselskab v/ Købmand Im. Løvschal og til A/S Dansk-Engelsk Benzin- & Petroleums Co. v/ Købmand J. Bøttern, begge i Horsens, opsagde Kuskenes og Chaufførernes Fagforening i Horsens de med dem i December 1931 afsluttede Overenskomster til Ophør den 31. December 1938, idet Fagforeningen samtidig fremsendte Forslag til nye Overenskomster og meddelte, at der, saafremt der ikke forinden maatte være opnaaet en for Fagforeningen og dens Medlemmer tilfredsstillende Ordning af fremtidige Lønvilkaar til Afløsning af de hidtidige, vilde blive iværksat Strejke og Blokade hos de to Firmaer fra og med de gældende Overenskomsters Udløb den 31. December 1938.

Fagforeningen udbad sig derhos i Skrivelserne Forslag om Tidspunktet for Afholdelse af Forhandlingsmøder.

De to Firmaer stod paa det daværende Tidspunkt udenfor Arbejdsgiverforeningen, og Lønningerne ifølge de mellem dem og Fagforeningen gældende Overenskomster laa noget over de mellem Organisationerne gældende Lønninger for Kuske og Chauffører, hvilket iøvrigt paa samme Maade er Tilfældet hos de fleste Repræsentanter for Olieselskaber omkring i Landet. Lønningerne hos de to Firmaer krævedes ved de fremsendte Forslag betydeligt forhøjede paa Grund af den Stigning i Lønniveauet, som i Aaret 1938 havde begrundet Forhøjelser af de mellem Organisationerne gældende Lønninger for Kuske og Chauffører.

Ved Brev af 27. September anerkendte Købmand Løvschal Modtagelsen af Fagforeningens Opsigelsesskrivelse, idet han samtidig lovede at give Meddelelse om, hvornaar han kunde deltage i Møde om en eventuel ny Overenskomst. Tilsvarende Anerkendelse maa antages at være afgivet — mundtligt eller skriftligt — af Købmand Bøttern.

Forslag om Fastsættelse af Forhandlingsmøder fremkom imidlertid ikke fra Firmaerne, og ejheller blev der af Fagforeningen gjort yderligere Skridt til Optagelse af Forhandlinger om nye Overenskomster.

Ved to Skrivelser af 31. Oktober 1938 til Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens anmeldte de to Firmaer, at de som Repræsentanter og Op-

lagshavere for de to nævnte Selskaber ønskede sig optagne som Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen fra den 1. Oktober at regne, og ved Skrivelser af 5. November meddelte Arbejdsgiverforeningen dem, at de var optagne som Medlemmer. Henholdsvis den 5. og den 11. November gav Købmand Bøttern og Købmand Løvschal Fagforeningen Underretning herom.

Fra Arbejdsgiverside blev det derefter hævdet, at de to Købmandsfirmaers Indtræden i Arbejdsgivernes Organisation maatte have til Følge, *at* de i Overenskomsten mellem Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens og Kuskenes og Chaufførernes Fagforening sammesteds fastsatte Lønvilkaar automatisk maatte blive gældende for de hos de to Firmaer beskæftigede Kuske og Chauffører efter Særoverenskomsternes Udløb, altsaa fra 1. Januar 1939 at regne, samt *at* den af Fagforeningen hos Firmaerne bebudede Strejke og Blokade, hvis Ikrafttræden dog efter Aftale var udsat, indtil Den faste Voldgiftsrets Afgørelse af nærværende Sag foreligger, var ulovlig. Overensstemmende hermed har Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere i Horsens nedlagt Paastand under nærværende mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og Forbundet igen for Kuskenes og Chaufførernes Fagforening i Horsens anlagte Sag. Klagerne fremhæver særlig, at Fremsættelsen af Blokadetrusler samtidig med Overenskomsternes Opsigelse er egnet til at skærpe Modsætningsforholdet under Forhandlinger mellem Parterne, og at denne usædvanlige Fremgangsmaade har en organisationsfjendtlig Karakter ved at søge Hindringer lagt i Vejen for, at de to Købmænd gennem Optagelse i Arbejdsgiverforeningen kunde opnaa dennes Beskyttelse.

De Indklagede paastaar Frifindelse og de af Fagforeningen afgivne Strejkevarsler kendt lovlige, idet de gør gældende, at der, da Firmaerne indmeldte sig i Arbejdsgiverforeningen, forelaa en Lønkonflikt mellem Firmaerne og Fagforeningen, og at det derfor vilde stride mod Bestemmelsen i Septemberforligets Pkt. 2 i Slutningen, hvis Firmaerne ved den stedfundne Indmeldelse i Arbejdsgiverforeningen skulde kunne opnaa dennes organisationsmæssige Beskyttelse overfor Forbundet og Fagforeningen. Med Hensyn til de afgivne Strejkevarsler henviser de Indklagede til, at Fagforeningen, idet de to Firmaer, da Varslerne blev afgivne, stod udenfor Arbejdsgiverforeningen, var berettiget til efter Særoverenskomsternes Udløb uden noget Varsel at dekretere Strejke og Blokade overfor Firmaerne, og at de følgelig ogsaa maatte være berettigede til at varsle Strejke og Blokade samtidig med, at Overenskomsterne blev opsagt. Den saaledes benyttede Fremgangsmaade er efter de Indklagedes Fremstilling ikke usædvanlig, men tilsigter allerede paa Forhaand at gøre det klart for Arbejdsgiverne, at Strejken og Blokaden, dersom Forhandlinger bliver resultatløse, uden videre træder i Kraft *umiddelbart* efter Udløbet af de opsagte Overenskomster uden særlig ny Tilkendegivelse herom. Efter de Indklagedes Opfattelse er iøvrigt Afgivelsen af disse Strejkevarsler uden Betydning for Afgørelsen af nærværende Sag, idet denne Afgørelse maatte blive den samme, hvad enten disse Varsler var afgivne eller ikke.

Efter det foreliggende kan der ikke være Tvivl om, at de to Firmaers Indmeldelse i Arbejdsgiverforeningen i Begyndelsen af November er sket netop for at søge organisationsmæssig Beskyttelse overfor Fagforeningen under den af denne paa dette Tidspunkt allerede iværksatte Lønaktion. Retten finder herefter i H. t. Bestemmelsen i Septemberforligets Pkt. 2 i Slutningen at maatte give de Indklagede Medhold i, at Klagerne ikke efter den saaledes stedfundne Indmeldelse kan kræve de opsagte Særoverenskomster efter deres Udløb automatisk afløste af den mellem Organisationerne gældende Overenskomst, og Retten kan ikke finde, at Fagforeningen har handlet ulovligt eller organisationsfjendtligt ved *samtidig* med Opsigelserne at bebude Strejke og Blokade, idet Muligheden for Opnaaelse af ny Overenskomst ad Forhandlingens Vej ikke skønnes at være blevne forringede ved Afgivelsen af disse Varsler, hvorved Fagforeningen ikke i Realiteten giver Firmaerne ugunstigere Forhandlingsvilkaar, end de vilde have haft, hvis Varslerne ikke var afgivne paa det daværende Tidspunkt, men først naar det paa et *senere* Tidspunkt havde vist sig, at de af Fagforeningen tilbudte Forhandlinger var endt resultatløst; det skal i denne Forbindelse bemærkes, at det, efter at Firmaerne havde modtaget Opsigelsesvarslerne af 25. September, maatte være *Firmaerne,* der skulde tage Initiativet til Optagelse af de af Fagforeningen foreslaaede Forhandlinger om nye Særoverenskomster.

Herefter vil de af de Indklagede nedlagte Paastande være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger bør efter Omstændighederne betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse:

De Indklagede bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

De ovennævnte Varsler om Strejke og Blokade kendes lovlige.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Sag Nr. 2622.

Smede og Maskinarbejdere hos A/S »Titan«.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 24. Marts 1939 i Sag Nr. 2622: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og dennes Medlem, A/S »Titan«, mod De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og dette igen for 261 Medlemmer.

Den 8. Februar 1939 Kl. 10 nedlagde samtlige 261 hos A/S »Titan« beskæftigede Maskinarbej-

dere uden Varsel Arbejdet som Protest mod, at Værkstedsfunktionærer tog Tid paa de forskellige Arbejdsfunktioner under Akkordarbejde. Arbejdsstandsningen blev straks paaklaget overfor de paagældende Organisationer, og Arbejdet blev genoptaget den 10. s. M. Kl. 12, saaledes at der ved Standsningen var tabt 4698 Arbejdstimer.

Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og dennes Medlem, A/S »Titan«, har i den Anledning indklaget De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og dette igen paa de nævnte Medlemmers Vegne for Brud paa Overenskomsten, Septemberforliget og de gældende Regler for Behandling af faglig Strid med Paastand om, at Arbejdsstandsningen kendes ulovlig, og at der paalægges de i Arbejdsstandsningen deltagende 261 Maskinarbejdere, over hvilke en Liste er fremlagt, en Bod efter Rettens Skøn.

Klagerne hævder, at Tidtagning helt og fuldt falder ind under Arbejdsgiverens Ret efter Septemberforligets Punkt 4, og henviser til Kendelse i Sag Nr. 106, hvorefter der i Arbejdsgiverens Ret til at lede Arbejdet maa være indbefattet en Ret til at udøve den for Arbejdets Ledelse nødvendige Kontrol, der i dette Tilfælde ikke har andet Formaal end at sikre, at Arbejdet gaar sin normale Gang, og skaffer Arbejdsgiveren Oplysning til Brug ved Kalkulationen af Arbejdets Værdi.

De Indklagede, der har erkendt, at Arbejdsnedlæggelsen ikke var lovlig, har paastaaet Frifindelse under Henvisning til foreliggende formildende Omstændigheder, derunder Provokation, idet de har anført følgende:

Selskabet har igennem nogle Aar i enkelte Tilfælde taget Tid i Værkstederne, men dette er altid fra Arbejdernes Side mødt med en energisk Protest, og Tidtagningen er indstillet. Efter at Selskabet har antaget en ny Akkordchef, er Tidtagninger nu ved at blive almindelige paa Trods af, at der om dette Spørgsmaal er ført en Del Forhandlinger mellem Selskabets Ledelse og Arbejdernes Tillidsmand. Tidtagning er krænkende for Arbejderne; Hensigten med dette System kan kun være at piske Arbejdstempoet i Vejret det mest mulige og at faa Akkordpriserne saa lave som muligt, og dette nye Kontrolsystem har svigtet paa en saadan Maade, at Akkordpriser har været ansat 50 pCt. for lavt fra Akkordkontoret. Desuden er Systemet i Strid med Bestemmelsen i Parternes Overenskomst om, at Akkorder fastsættes gennem fri Forhandling mellem Arbejdsgiveren eller dennes Repræsentant og den eller de Arbejdere, hvem den paagældende Akkord tilbydes. Som medvirkende Aarsag til Uroen paa Arbejdspladsen har endelig ogsaa været Ansættelsen af en ny Drejermester, der ved sin Optræden adskillige Gange har været stærkt udfordrende overfor Arbejderne, bl. a. ved Trusel om Afsked, hvis man ikke vilde gaa ind paa den af ham dikterede Pris for Arbejdet.

Det er oplyst under Sagen, at Tidtagning har været brugt i Selskabet fra 1922—23, og at Arbejderne ved Klubbeslutning i 1923 vedtog ikke at tale med den Funktionær, der udførte Kontrollen. I 1938 har Selskabet i eet Tilfælde undladt at fortsætte Tidtagning, efter at Arbejderne havde protesteret under Henvisning til, at vedkommende Arbejder var nervøs og ikke kunde taale det. Endelig er det oplyst, at Arbejderne ved en enkelt Lejlighed i 1938 selv har opfordret til at tage Tid. — Fra Selskabets Side er det bestridt, at den omtalte ny Drejermester skulde have truet med Afsked.

Vel kan Tidtagning under visse Omstændigheder være ubehagelig for Arbejderne, men det ses ikke, at den, naar den udøves med Skønsomhed, navnlig ved Prøve med nye Maskiner, nyt Materiale og Værktøj eller lignende, kan siges at være krænkende for Arbejderne. Ligesom Tidtagning nemlig i og for sig maa siges at være i begge Parters Interesse, saaledes er den i hvert Fald ikke bindende for Arbejderne, idet den paagældende Akkordpris først skal fastsættes ved fri Forhandling mellem Parterne, jfr. Overenskomstens § 7. Hertil kommer, at Tidtagning maa anses som et naturligt Supplement til Arbejdsgiverens Ret til at lede og fordele Arbejdet, hvorved han har Mulighed for paa den mest nøjagtige Maade at afkontrollere Arbejdets Værdi og derved udfinde den efter hans Mening rigtige Pris, foruden at Tidtagning maa være en Konsekvens af Bestemmelsen i Overenskomstens § 6, hvorefter »det er enhver Arbejders Pligt at udnytte Værktøjer og Arbejdsmaskiner fuldt ud«.

Retten finder ikke i det under Sagen oplyste Grundlag for at statuere, at Tidtagning skulde være foretaget paa en for Arbejderne generende eller krænkende Maade, endsige at den skulde have forvoldt dem Tab eller nævneværdig Ulempe, jfr. Kendelse i Sag Nr. 106, og da Tidtagning har været i Brug i Virksomheden i en længere Aarrække uden at være gjort til Genstand for faglig Paatale fra Arbejdernes Side, samt da Arbejderne ikke iøvrigt skønnes at have haft rimelig Anledning til den uvarslede Arbejdsnedlæggelse, idet de burde have krævet Mægling, hvis de følte sig forulempede, vil der være at ikende hver især af de 261 Maskinarbejdere en Bod af 20 Kroner.

Sagens Omkostninger vil de Indklagede have at betale med 300 Kr.

Kendelse:

Den ovennævnte Arbejdsstandsning har været ulovlig.

I Bod til A/S »Titan« betaler hver enkelt af de paa en under Sagen fremlagt Fortegnelse opførte 261 Maskinarbejdere 20 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

REDAKTØR: LAUR. HANSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. S., København V. .·. Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 24 * KØBENHAVN DEN 1. JULI 1939 * 35. AARGANG

Beskæftigelsespolitik i den næste Krise.

Danmark har i mangt og meget lært af den arbejdsskabende Politik, som Svenskerne har ført fra Midten af Tyverne og op til i Dag, og der er Grund til fortsat at være aarvaagen overfor de nye Synspunkter og Ideer, som fremkommer i Sverige paa disse Omraader.

Sidste Aar har den svenske Arbejdsløshedspolitik løsrevet sig fra sin Tidsbundethed, og de svenske Socialdemokrater har rykket Skanserne paa denne Front et godt Stykke frem ved allerede nu — i en forholdsvis god Beskæftigelsessituation — at sætte Angrebsvaabnene i Stilling, saa at de er brugbare saa snart den næste Krise bryder løs. Der er lagt Ladning i Vaabnene, der er givet Ordre til at lægge an, og i den givne Situation vil Ordren »Fyr« omgaaende blive efterfulgt af en Række skarpe Skud. Det er kun et Tvivlsspørgsmaal, om den næste Krise udvikler sig, som man venter. Man har nemlig regnet med samme Slags Krise som i 1932, og man har stillet Vaabnene ind efter dette Maal. Det skal saa vise sig, om det bliver Pletskud.

Men under alle Omstændigheder er det forberedende Arbejde fint udført.

Vi Danskere har aldrig været særlig ivrige efter at bringe vore Forsvarsvaaben, endsige da vore Angrebsvaaben, i Orden i god Tid forud for at en kriminel Situation kunde antages at ville opstaa. Vi har ofte fyret overrasket og i Blinde og ikke altid opnaaet Pletskud. Vore Situationer har ganske vist været vanskeligere end Svenskernes, men vi har lært en Del under de senere Aars Bryderier, og en af de vigtigste Erfaringer er sikkert, at det betaler sig i god Tid at søge at faa et Overblik over Situationen.

Baade i Sverige og i Danmark har man under Forsøgene paa at skaffe Arbejde til de arbejdsløse erfaret, at først en rum Tid efter at der fra de forskellige politiske Instanser var bevilget Penge til Iværksættelse af offentlige Arbejder, kom disse i Gang. For det første gaar mange arbejdsløse længere, end det efter almindelige Menneskers Skøn skulde være nødvendigt og lider derunder, og for det andet forværres og breder en Krise sig af sig selv, naar den først er indtraadt, og jo før man sætter ind, jo mindre ondartet bliver Maximum.

Svenskerne, der aldrig har været bange for at slaa en Sag op, nedsatte i 1936 et Regeringsudvalg med den Opgave at søge at faa Overblik over, hvorledes man allerede i god Tid kan træffe de nødvendige planmæssige Foranstaltninger til en Effektivisering af de arbejdsskabende offentlige Arbejder. Dette Udvalg har løst den ene Side af Vanskelighederne ved hurtigt at sætte offentlige Arbejder i Gang.

Gennem et Rundspørge til alle de Myndigheder, hvorunder Statens og Kommunernes Virksomhed indenfor Vejbygning, Brobygning, Stenarbejder, Husbygning o. lign. sorterer, skaffede man sig et Overblik over, hvilke Arbejder, der kunde antages at komme til Udførelse med offentlig Støtte eller for offentlige Midler i Løbet af de næste 5—10 Aar. Det Materiale, man herved kom i Besiddelse af, var meget fyldigt. Det omfattede 18.775 forskellige Arbejder til en Værdi af 2.862 Mill. Kr. Paa dette

Grundlag udtalte Udvalget sig om, hvilke Arbejder, der passende kunde udskydes til en Krisesituation, og paa hvilke Maader, man kunde drage Omsorg for, at de paagældende Myndigheder allerede nu gennemførte Udarbejdelsen af de nødvendige Detailplaner, saa at Arbejderne i paakommende Tilfælde omgaaende kunde sættes i Gang. Det indsamlede Materiale videreføres nu af Socialministeriet, saa at det altid er à jour.

Den afgørende Betydning, der maa tillægges et saadant forberedende Arbejde, fremgaar af, at i Aarene 1933—37 blev kun 51% af samtlige vedtagne Statsarbejder i Sverige iværksat inden 2 Maaneder efter deres Vedtagelse, 24% blev iværksat i 3. og 4. Maaned efter deres Vedtagelse og 25% først i den 5. eller en senere Maaned. Dette skyldes selvfølgelig udelukkende en Kombination af langsom Forretningsgang, Mangel paa Initiativ og Planernes Ufuldkommenhed paa det Tidspunkt, de vedtages. Overfor disse Vanskeligheder staar Svenskerne nu godt rustet efter Vedtagelsen af Forslag om økonomisk Støtte i Form af Forskud til Udarbejdelsen af Detailplanerne, uanset at de endelige Bevillinger ikke er givet og om Paalæg til de offentlige Myndigheder om saadanne Planers Udarbejdelse.

Men ogsaa Bevillingernes Vedtagelse koster Tid, og derfor fik den svenske Regering i Forbindelse med det almindelige Budget vedtaget et Tillægsbudget — en ekstra Finanslov — der kun træder i Kraft, hvis Regeringen skønner, at Arbejdsløsheden er steget saa meget, at de forskellige nøje planlagte Arbejder — alle eller enkelte af dem — bør føres ud i Livet. Der kræves saaledes nu kun en Beslutning af den socialdemokratiske Regering for, at hele Apparatet med faa Dages Varsel kan træde i Funktion. Spørgsmaalet om Arbejdernes Finansiering kan efter den nye Finansplan, som balancerer Budgetterne over flere Aar i Stedet for som før over eet Aar, udskydes til senere Afgørelse, saa at de heller ikke forsinkes af Statskassens almindelige Pengevanskeligheder.

Her er aabenbart noget at lære. Nu er ogsaa vi i en forholdsvis gunstig Beskæftigelsessituation. Vi har stadigvæk en betydelig Arbejdsløshed, men den bekæmpes ikke med konjunkturstimulerende Midler, dens Afskaffelse kræver Ændringer af Strukturen, som f. Eks. Nedpresning af Profitraten i en Række Brancher. Men lad os benytte det maaske korte Pusterum i Konjunkturforløbet til at faa ekviperet den danske Administration med den nødvendige Ammunition og den danske Regering med de nødvendige Vaaben, og lad os være sikre paa, at Systemet kan komme til at virke omgaaende, naar det kræves. Det kan ske meget pludseligt.

Ganske vist kan en ny Krise komme under andre Former end den sidste. Overfor langt de fleste tænkelige Muligheder vil dog Udvidelse af Byggeriet og af de offentlige Arbejder være blandt de anvendelige Midler. Hvis man ikke tror, at man har garderet sig ved at have saadanne Planer parate, som her er omtalt, maa det undersøges, hvilke andre Foranstaltninger, der kan være Grund til at træffe. Det er et Vilkaar for Demokratiets Bestaaen, at den mere og mere betydningsfulde Statsadministration gøres *slagkraftig* ved Udøvelsen af den økonomiske Politiks Midler, og at Regeringen sættes i Stand til virkelig at føre en økonomisk Politik, og de her anførte Synspunkter paa de offentlige Arbejder i en ny Krisesituation kunde egentlig overføres paa hele den økonomiske Politiks Omraade. Den parlamentariske økonomiske Politik er sammen med Fagbevægelsens Lønpolitik paa samme Tid Arbejderklassens Angrebsvaaben og dens Forsvarskanoner. Og det er af afgørende Betydning, at de rigtige Kanoner fyres af i det rette Øjeblik og med en præcis Indstilling. Arbejderne ønsker Pletskud, for Pletskud giver størst Gevinst.

De samvirkende Fagforbunds ekstraordinære Generalforsamling.

Paa sit Møde d. 14. Juni har De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg drøftet den ved Formanden Knud V. Jensens Død opstaaede Situation og besluttet at indkalde en *ekstraordinær Generalforsamling* med Valg af Formand paa Dagsordenen. Indtil Generalforsamlingen fungerer Næstformand Laur. Hansen som Formand.

Den ekstraordinære Generalforsamling finder Sted Tirsdag den 15. August 1939 Kl. 10 i Odd-Fellow-Palæet i København. Den endelige Dagsorden vil senere blive udsendt.

Arbejdernes Stilling i Polen.

Af **A. Mandel.**

I de senere Aar har de polske Arbejdere og Bønder ført en Række forbitrede Kampe om Retten til Livet, Arbejdet og Friheden. Den polske Arbejderklasse har herunder opnaaet gode Resultater. Efter en aarelang økonomisk Krise, hvis Følger har været skæbnesvangre for det arbejdende Folk, er Arbejderne gaaet over til Offensiven og har gennemført betydelige Forbedringer af deres Arbejds- og Leveforhold.

Polen er et Agrarland, og Landbefolkningens Velstand og Købekraft er derfor af afgørende Betydning for Landets Erhvervsliv som Helhed. Polen har imidlertid ikke forstaaet at højne Landbrugets Stade. Over Halvdelen af Landbrugets Udøvere har enten slet ingen eller for lidt egen Jord til at kunne friste en menneskeværdig Tilværelse. Den overvejende Del af Landbefolkningen lever under meget usle Kaar.

Industriens Stilling er heller ikke god, og Industriproduktionen er nu kun ubetydeligt større end i Højkonjunkturaaret 1929. Antallet af beskæftigede Arbejdere i Industrien er end- og mindre end i dette Aar og udgør nu ca. 90% af det samlede Antal Industriarbejdere i 1929.

Arbejdsløsheden er stadig meget stor, og siden 1935 har Antallet af arbejdsløse ikke været under 370.000. Men dette Tal giver ingenlunde Udtryk for Arbejdsløshedens virkelige Omfang, og der findes Titusinder af arbejdsløse, som ikke registreres nogen Steder og derfor ikke medregnes i de officielle Tal, ganske bortset fra de Millioner af Landarbejdere, der næsten er berøvet enhver Arbejdsmulighed og frister en kummerlig Tilværelse.

Lønningerne er betydeligt lavere end i de vesteuropæiske Lande og er siden 1929 sunket med 27%. Boligforholdene er meget daarlige, og alene i Warszawa lever 58% af Befolkningen i overbefolkede Lejligheder. Udbytningen af den menneskelige Arbejdskraft foregaar endnu under Former, som var almindelige i Vesteuropa for 80 Aar siden, bl.a. er Hjemmearbejdet endnu meget udbredt i visse Industrier. Dertil kommer den politiske Undertrykkelse i Form af et halvfascistisk Styre, der kun møder ringe Sympati i Folket og har udløst stor Utilfredshed hos Arbejderne og de nationale Mindretal, der udgør 40% af Landets samlede Befolkning.

Jernværksarbejder fra Øvreschlesien.

I Kriseaarene søgte saavel Regeringen som Arbejdsgiverne at vælte alle Byrder over paa Arbejdernes Skuldre, og navnlig Lønningerne blev presset langt ned, men da Konjunkturerne blev bedre, gik Arbejderne over til Angreb og søgte ved en lang Række Strejker at genoprette de lidte Tab og gennemføre en Forbedring af Løn- og Arbejdsvilkaarene samt at faa oprettet kollektive Arbejdsoverenskomster. I mange Byer kom det til blodige Strejkekampe, og Strejkebevægelsen antog efterhaanden et saadant Omfang, at Regeringen saa sig tvungen til at gennemføre en Lov om kollektive Overenskomster. Tiltrods for, at denne opviser store Mangler, er allerede nu to Tredjedele af Industriens Arbejdere omfattet af Loven. I 1937 blev der saaledes afsluttet 765 nye Kollektivoverenskomster, men i 284 Tilfælde blev disse først oprettet efter, at Arbejderne havde erklæret Strejke. Et Begreb om Strejkebevægelsens Omfang faar man, naar man betænker, at der alene i 1937 forekom 5587 Strejker omfattende 53.535 Virksomheder og 1.487.000 Arbejdere. En stor Del af disse Konflikter gennemførtes i Form af »Strejke paa Stedet«, d. v. s. at Arbejderne forblev i Virksomhederne.

Regeringen traf drastiske Forholdsregler mod Strejkerne. Ikke mindre end 100 Fagforeninger blev opløst, og Hundreder af Arbejdere og Fagforeningsfunktionærer blev spærret inde i en Koncentrationslejr, men befinder sig nu for største Delen atter i Frihed. Paa Trods af alle Forfølgelser har Arbejderne og Fagforeningerne afslaaet alle Angreb paa Organisations- og Strejkeretten, ligesom det har været mulig at forhindre en Forringelse af den sociale Lovgivning.

Kampen om de demokratiske Rettigheder.

Kampen for Forbedringen af de økonomiske Kaar fortsætter for fuld Kraft og maa iøvrigt betragtes som et Led i Kampen for en almindelig Genindførelse af de demokratiske Rettigheder. Paa det politiske Omraade har Arbejderne faaet en god Forbundsfælle i Bønderne, der ligeledes kæmper for Demokrati og Frihed og for et virkeligt Folkestyre.

Fagforeningernes Aktion tager Sigte paa en Samling af de arbejdende Masser uanset deres Nationalitet. Regeringen og den herskende Klasse søger at holde de nationale Lidenskaber i Kog og fører en udfordrende Agitation mod Jøderne for dermed at bortlede Arbejdernes Opmærksomhed fra den virkelige Aarsag til den daarlige økonomiske Tilstand og forringe deres Aktionskraft.

Jødiske Vævere i Lodz.

Man har paa mange Maader søgt at splitte Fagbevægelsen og forhindre dens Vækst, og paa det politiske Omraade søger man ved Hjælp af Undertrykkelse og Forfølgelse at svække Arbejdernes Indflydelse. De senere Aars politiske Begivenheder og den tyske Trusel mod Polen har dog medført, at der er ved at indtræde et Omsving i Polens Indenrigspolitik. Der tages nu større Hensyn til de politiske Partier, og Antisemitismen, som er blevet kraftigt bekæmpet af den socialdemokratiske Arbejderbevægelse, spiller ikke mere en saa fremtrædende Rolle. Arbejderbevægelsens voksende Magt kom ogsaa til Udtryk ved de fornylig afholdte Kommunevalg, hvor de af Fagforeningerne henholdsvis Socialdemokratiet opstillede Lister samlede et betydeligt Antal Stemmer. Regeringen led overalt et afgørende Nederlag, og i Warszawa, Krakau og Gdynia blev Socialdemokratiet det største Parti, mens Lodz, det polske Manchester, samt enkelte andre Industribyer nu har et socialdemokratisk Flertal i Bystyret.

Fagbevægelsen kan ligeledes notere god Fremgang i de senere Aar. Trods alle Splittelsesmanøvrer fra Regeringens Side, som endog har oprettet saakaldte regeringstro Fagforeninger, er Landsorganisationens Medlemstal fra 1933 til 1938 steget fra 191.000 til 394.000, og den tæller nu flere Medlemmer end alle gule, kristelige og andre Fagforeninger tilsammen.

Alt taget i Betragtning kan det siges, at der nu i Polen foregaar en Konsolidering og Samling af den socialdemokratiske Arbejderbevægelse. Den polske Arbejderklasse er rede til Kamp for Bevarelsen af Landets Integritet, men den er af den Opfattelse, at de nuværende Magthavere hverken er i Stand eller beføjet til at føre Kampen mod Hitler-Tyskland. Derfor kræver de polske Arbejdere Dannelse af en virkelig Folkeregering til Organisering og Ledelse af det nationale Forsvar, som skal vælges af en af frie demokratiske Valg fremgaaet Folkerepræsentation og støtter sig til Arbejdernes og Bøndernes brede Masse.

Afgørelser vedrørende Ferieloven.

Ved sit Møde den 26. Maj behandlede og afgjorde Hovedorganisationernes Ferienævn følgende Spørgsmaal vedrørende Ferielovens Fortolkning:

Kvindeligt Arbejderforbund kontra Industrifagene.

En Klage over, at Industrifagenes Arbejdsgivere har nægtet at yde Forbundets hos dem beskæftigede Medlemmer Ferie i 1939 for Tiden før den 1. Juli 1938.

Kendelse:

De under Industrifagene beskæftigede Medlemmer af Kvindeligt Arbejderforbund har Krav paa ved Beregning af deres Ferie i Aaret 1939 og den dertil svarende Feriegodtgørelse at faa Arbejdstid forud for den 1. Juli 1938 taget med i Betragtning efter de af Opmanden nævnte Retningslinier.

Dansk Mølleriarbejderforbund kontra Danske Handelsmøllers Arbejdsgiverforening.

En Klage over, at Danske Handelsmøllers Arbejdsgiverforening har nægtet at yde fuld Ferie uden Hensyn til Sygeperioder og midlertidige Arbejdsløshedsperioder.

Kendelse:

De hos Danske Handelsmøllers Arbejdsgiverforening beskæftigede Medlemmer af Dansk Mølleriarbejder-Forbund har Krav paa ved Beregningen af Feriens Varighed at faa Sygdomsperioder medregnet som Arbejdsperioder, hvis vedkommende efter Sygdommens Ophør genoptager sit Arbejde. Iøvrigt kan Forbundets Paastand under nærværende Sag ikke tages til Følge.

Dansk Rebslageriarbejderforbund kontra Foreningen af danske Rebslagerier.

En Klage over, at Foreningen af danske Rebslagerier har vægret sig ved i Sommeren 1939 at yde Arbejderne Ferie i Forhold til nogen Del af det forud for Ferielovens Ikrafttræden den 1. Juli 1938 liggende Tidsrum.

Kendelse:

Da der efter de fra Virksomhederne modtagne Oplysninger allerede i Sommeren 1938 har været ydet Ferie i Forhold til det før den 1. Juli 1938 udførte Arbejde, vil Ferien i 1939 for Regslageriarbejderforbundets Medlemmer kun være at beregne for Tiden efter den 1. Juli 1938 efter Ferielovens almindelige Regler.

Dansk Arbejdsmandsforbund (Chaufførernes Fagforening) kontra Tømmerhandlerforeningens Medlemmer.

En Klage over, at Tømmerhandlerforeningens Medlemmer kun vil yde de hos dem beskæftigede Chaufførere en Feriegodtgørelse af 2% for Tiden 1. Juli 1938—31. Marts 1939.

Kendelse:

De hos Tømmerhandlerforeningens Medlemmer beskæftigede Chaufførere har for Tiden 1. Juli—31. Marts 1939 kun Krav paa 2 pCt.'s Feriegodtgørelse.

Arbejdslønnen i Industrien

Juli Kvartal 1938

(Efter Statistiske Efterretninger.)

Paa Grundlag af det lønstatistiske Materiale, der af Dansk Arbejdsgiverforening stilles til Raadighed for Det statistiske Departement, er der, ligesom for tidligere Kvartaler, for Juli Kvartal 1938 foretaget en Opgørelse over Arbejdernes gennemsnitlige Timefortjeneste i en Række Fag indenfor Industrien, Haandværket og Handelen. Det skal bemærkes, at Betaling for Sommerferie ikke er inkluderet i de beregnede gennemsnitlige Timefortjenester. Med Hensyn til Fremgangsmaaden ved Beregningen m. v. skal henvises til tidligere Redegørelser, sidst i Statistiske Efterretninger 1933, Nr. 17.

I nedenstaaende Tabel er for de større Hovedgrupper af Arbejdere den gennemsnitlige Timefortjeneste angivet for Juli Kvartal 1938 og for de 4 foregaaende Kvartaler.

Den gennemsnitlige Timefortjeneste i Juli Kvartal 1938 og de 4 foregaaende Kvartaler.

	Antal Arbejdere pr. 30/9 1938	Gennemsnitlig Timefortjeneste				
		Juli Kv. 1938	April Kv. 1938	Jan. Kv. 1938	Okt. Kv. 1937	Juli Kv. 1937
		Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
København						
Fagl. Arbejdere	28915	187	187	178	181	180
Ufagl. —	26322	156	155	146	148	149
Ialt Mænd...	55237	172	172	163	165	165
Kvindl. Arbejdere	21639	98	97	94	93	93
Samtl. Arbejdere	76876	153	152	145	146	147
Provinsen						
Fagl. Arbejdere	27434	155	154	148	149	146
Ufagl. —	36375	138	137	129	132	129
Ialt Mænd...	63809	145	145	138	139	136
Kvindl. Arbejdere	14003	94	92	90	89	88
Samtl. Arbejdere	77812	136	136	129	130	128
Hele Landet						
Fagl. Arbejdere	56349	171	171	164	166	164
Ufagl. —	62697	146	145	137	139	138
Ialt Mænd...	119046	158	157	150	152	150
Kvindl. Arbejdere	35642	97	95	93	92	91
Samtl. Arbejdere	154688	144	144	137	138	138

Fortsættes næste Side

Af Tabellen fremgaar det, at den gennemsnitlige Timefortjeneste for samtlige Arbejdere under eet i Juli Kvartal 1938 var 144 Øre. For faglærte mandlige Arbejdere var Timefortjenesten 171 Øre, for Arbejdsmænd 146 Øre og for Kvinder 97 Øre. Det skal bemærkes, at den Mellemkategori af Arbejdere, der kan betegnes som »tillærte«, hovedsagelig indgaar under Gruppen ufaglærte. Timefortjenesten er saaledes, sammenlignet med April Kvartal, uforandret for samtlige Arbejdere og for Gruppen faglærte Arbejdere, medens den er steget for ufaglærte og Kvinder.

Ligesom for de foregaaende Kvartaler er der for Juli Kvartal foretaget en Opgørelse over Fortjenesten ved Overarbejde og Arbejde i skiftende Hold, og Tillæget pr. Time for samtlige Arbejdere under eet udgjorde henholdsvis 0,6 og 0,5 Øre. I Juli Kvartal 1938 udgjorde Antallet af Overarbejdstimer for de Fag, hvor Oplysninger om Overarbejde foreligger, 1,1 pCt. af samtlige Arbejdstimer mod 2,1 pCt. i Juli Kvartal 1937. Nedgangen i Overarbejdet skyldes Bestemmelserne i Lov af 7. Maj 1937, som traadte i Kraft 1. Oktober, om Forbud mod Overarbejde undtagen i særlige Tilfælde.

Rundskue

REPRÆSENTATIONER. Efter Indstilling fra De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg har Handelsministeriet udnævnt Forretningsfører *Viggo Eigtved* til Medlem af den af Ministeriet nedsatte Kommission med den Opgave at foretage en Undersøgelse af Befolkningens Forsyning med Konsummælk og -fløde. Som Kommissionens Formand fungerer Raadsformand E. Seligmann.

ARBEJDER-KOOPERATIONEN. Den 17. Juni afholdt »Det kooperative Fællesforbund« sin ordinære Generalforsamling i Rømersgades Forsamlingsbygning.

Forbundets Formand *V. Johansen,* Skive, aflagde Beretning om Virksomheden og meddelte herunder, at de Virksomheder, der omfattes af Forbundets Statistik, har haft en Stigning i Omsætningen fra 102 Mill. Kr. i 1936 til 115 Mill. Kr. i 1937. Tilsvarende Forøgelse er sket med Hensyn til Netto-Udbyttet, Egenkapital og Reserver.

Arbejder-Kooperationen ser gerne de friest mulige Forhold i Omsætningen, men i Modsætning til Storhandelen — der uden Hensyn til andre kræver Varer paa Friliste — kræver den samfundsmæssige Hensyn i første Række.

En Række Virksomheder har foretaget eller bebudet betydelige Udvidelser, deriblandt »HB«, Arbejdernes Landsbank og Stjernen.

Blandt forskellige Hjælpeaktioner, derunder til landflygtige czekiske Kooperatører, har Forbundet ogsaa sendt et Beløb til Sønderjysk Hjælpefond.

»Dansk Folke-Ferie« har bebudet sin Indmeldelse i Forbundet og den nydannede »Byggefagenes kooperative Landssammenslutning« er indmeldt.

I Slutningen af sin Beretning polemiserede Formanden mod de Udtalelser, Formanden for Provinskøbmændene fremkom med paa Købmandskongressen angaaende Skattespørgsmaalet.

Forinden Debatten om Beretningen begyndte, gennemgik Forretningsfører *Fr. Dalgaard* Regnskabet, der viste en jævn Tilvækst i Virksomheden og en Stigning i den kooperative Fond.

Efter Debattens Afslutning godkendtes Beretning og Regnskab eenstemmigt.

De afgaaende Bestyrelsesmedlemmer genvalgtes.

DET 17. SOCIALE SOMMERMØDE. I Dagene 14.—19. August 1939 afholder »Dansk Forening for social Oplysning« sit 17. Sommermøde paa Hindsgavl. Mødets Hovedemne bliver denne Gang: *Samfundsindkomstens Fordeling i Nutiden,* og til Belysning af Hovedemnet er der planlagt en Række Foredrag. Bl. a. indleder Sekretær i De samvirkende Fagforbund, Einar Nielsen, Spørgsmaalet om »Lønpolitik og Indkomstfordeling«.

Prisen for Deltagelse i Mødet bliver 35 Kr. paa 2 Sengs Værelser og 50 Kr. paa Eneværelse. Et lille Antal Deltagere vil kunne modtages paa Fællesværelse for 25 Kr.

SKANDINAVISK TRÆARBEJDERKONFERENCE. Den 10. og 11. Juni afholdt Skandinavisk Træarbejdersekretariat Aarsmøde i Oslo.

Af den paa Mødet aflagde og godkendte Beretning fremgaar, at Medlemstallet i de under Sekretariatet hørende 18 Forbund i 1938 er steget fra 190.088 til 198.631 Medlemmer. Beskæftigelsen har været relativ god i de fire nordiske Lande, dog med Undtagelse af Skovbrugs- og Savværksindustrien. Arbejdskonflikter af nævneværdige Omfang har ikke fundet Sted i Beretningsperioden, skønt Overenskomst- og Lønbevægelserne har været ret talrige. Der er opnaaet Lønforhøjelser for en Række Arbejdergrupper, men ogsaa her danner Skovarbejderne i Norge og Sverige en Undtagelse.

Til Sekretariatets Formand genvalgtes O. Karlén, Sverige, og til Medlemmer af Ledelsen Jens Jensen, Danmark, og Hans Eriksen, Norge.

Paa Mødet redegjorde O. Karlén for den svenske Hovedoverenskomst, og endvidere drøftedes en Del indre Organisationsspørgsmaal, der skal til Behandling paa den i Juli Maaned i Bern stedfindende internationale Bygnings- og Træarbejderkongres.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Indekstal for Industriproduktionen er for Maj 1939 steget til 116 mod 115 i den foregaaende Maaned og 109 i Maj 1938 (Basisaar 1935 = 100). I Forhold til April Maaned er Indekstallet i Maj steget fra 113 til 115 for Næringsmiddelindustrien, fra 112 til 114 for Beklædningsindustrien, fra 103 til 104 for Træindustrien, fra 125 til 127 for Jernindustrien og fra 109 til 112 for grafisk og tekn.-kemisk Industri. Kun Læderindustrien viser Nedgang fra 110 til 108, mens Tallet er uforandret 113 for Tekstilindustrien og 104 for Sten-, Ler- og Glasindustrien.

Beskæftigelsestallet for Industrien (det gennemsnitlige Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag) er for Maj 1939 beregnet til 1.389.000 mod 1.319.000 i April 1939 og henholdsvis 1.292.000 og 1.255.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

Arbejdsløshedskassernes Virksomhed.

Fra Arbejdsdirektoratet foreligger nu Beretningen om »Arbejdsanvisningen og Arbejdsløshedsforsikringen m. m.« i 1937—38. Det fremgaar heraf, at der findes 69 statsanerkendte Arbejdsløshedskasser med 451.769 Medlemmer, hvilket er 20.200 flere end Aaret i Forvejen. — Hovedkassernes samlede Indtægter androg ca. 60 Mill. Kr., hvilket er ca. 3,4 Mill. Kr. mere end Aaret forud. Der er ydet i Statstilskud 24,5 Mill. Kr., hvilket svarer til 79,9 pCt. af det tilskudsberettigede Kontingent med Fradrag af Kontingentfritagelser. Det gennemsnitlige Medlemskontingent til Hovedforsikringen androg 74 Kr. mod 73 Kr. i det foregaaende Aar.

Fortsættelseskassernes Indtægter androg ca. 28 Mill. Kr. og Udgifterne ca. 24½ Mill. Kr. — Samtlige Kassers Indtægter androg 88.262.000 Kr. og deres Udgifter 88.320.000 Kr.

Kommunetilskudene, der ikke er medtaget i Oversigten, androg i det foregaaende Aar 20,7 Mill. Kr. til samtlige Kasser.

Hovedkassens Formue var ved Udgangen af Marts ca. 60,2 Mill. Kr. og Fortsættelseskassernes ca. 28,8 Mill. Kr. Den samlede Formue er saaledes lige ved 89 Mill. Kr., eller — naar man medregner et ikke indgaaet Refusionstilgodehavende fra Staten paa 4.663,000 Kr. til Brændselshjælp — ca. 93,6 Mill. Kr. eller 197 Kr. pr. Medlem.

Medens Kasserne i 1936—37 og 1935—36 havde Driftsoverskud paa henholdsvis ca. 5,6 Mill. Kr. og 10,8 Mill. Kr., noterer man i Aar et Driftsoverskud paa ca. 1,9 Mill. Kr.

Denne Nedgang skyldes dels den større Arbejdsløshed, dels Omlægningen af Arbejdsløshedsunderstøttelsernes Udbetaling i Henhold til Loven af 14. April 1937, ligesom den ved denne Lov skete Udvidelse af Understøttelses-Maksimum i Fortsættelseskassen fra 70 til 90 Dage.

Af Understøttelserne er ca. 54 Mill. Kr. uddelt som ordinær Pengehjælp.

Beretningen indeholder iøvrigt meget værdifuldt Materiale til Bedømmelse af hele Arbejdsmarkedets Situation. I et særligt Afsnit redegøres saaledes for Arbejdsløshedens Karakter og Omfang, og der drages heri en Sammenligning mellem Arbejdsløshedsstatistiken i Danmark og i andre Lande. Det paavises, at Statistiken herhjemme er mere effektiv end i andre Lande, og at Kontrollen med de arbejdsløse er saa gennemført, at en Sammenligning giver et forholdsvis ugunstigt Billede af Forholdene i vort Land.

Antallet af offentlige Arbejdsanvisningskontorer har i hele Regnskabsaaret været 29, heraf 15 i Jylland. Der har ialt været 1.158.565 Tilmeldinger og 1.170.241 Frameldinger, og af Frameldingerne repræsenterer Gruppen »Arbejde opnaaet ved egen Hjælp« langt den største.

Verdensøkonomi under Krigskonjunktur.

De sidste Aar har saavel indenfor Rammen af de enkelte Folkeøkonomier som med Hensyn til Verdensøkonomiens Struktur medført dybtgaaende Ændringer. Den fra de fascistiske Stater udgaaende Rustningsbølge, hvis Virkninger og Eftervirkninger i lang Tid blev underkendt, har udløst en Trang til paa effektiv Maade at møde de autoritære Staters militærøkonomiske Foranstaltninger og ført til, at der ogsaa i de demokratiske Lande er sket grundlæggende Ændringer i den økonomiske Struktur og navnlig med Hensyn til Erhvervslivets planmæssige Ledelse. Alle disse Foreteelser har den faglige Internationale gjort til Genstand for en indgaaende Undersøgelse, der er af ganske særlig Interesse ogsaa af den Grund, at den almindelige Undersøgelse af den verdensøkonomiske Tilstand er suppleret med Særberetninger om den økonomiske Situation i 12 vigtige Lande, som er udarbejdet af de faglige Landsorganisationer i disse Lande.

I Oversigten over Tilstanden indenfor Verdensøkonomien hedder det med Hensyn til Etapperne i de senere Aar:

»Den bedste Karakterisering af den økonomiske Udvikling, der satte ind efter 1933 og nu behersker det økonomiske Liv i næsten alle Lande, kan man give med den Konstatering, at der efter den Tid har fuldbyrdet sig en almindelig Ombygning fra Fredsøkonomi til Krigsberedskabsøkonomi i Verdensformat, og at denne Udvikling stadig fortsættes. De væsentligste Kendetegn paa denne vældige økonomiske Om-

dannelse, som har betinget eller har haft til Følge talrige og mangesidige strukturelle Ændringer i det økonomiske Grundlag, kan ud fra internationale Synspunkter sammenfattes derhen, at Verdensøkonomien under en Bølge af national, om ikke chauvinistisk Agitation er opløst i en Række relativt fra hinanden adskilte Nationalstater, af hvilke der stadig tydeligere har udviklet sig nye Interessefællesskaber. Det er ingen Tilfældighed, at den tyske økonomiske Literatur i Dag allerede med fuldstændig Selvfølgelighed taler om den gennemførte »Blok«-Dannelse, der karakteriserer Verdensøkonomiens nye Struktur«.

I Virkeligheden kan ingen mere for Tiden overse, at de autoritære fascistiske og de demokratiske Stater i økonomisk Henseende staar overfor hinanden som »Blokke«, saa meget mere som Følgerne af denne Nyorientering og økonomiske Omgruppering er tydeligt mærkbare. Bortset fra de hemmende Virkninger paa Verdenshandelen, er den udprægede Karakter af »Hjemmemarkedskonjunktur« i de fleste Lande, de voksende Selvforsyningstendenser, Politikens Paavirkning henholdsvis Beherskelse af Erhvervslivet, Ødelæggelsen af den internationale Kreditgivning o. s. v. tydelige Kendetegn paa den Udvikling, som er betegnet som »Kanonkonjunktur« og præges af den Kendsgerning, at de fascistiske Diktaturstater har angivet og foreskrevet Retning, Tempo og Omfang af denne vældige Omdannelsesproces.

Spørgsmaalet om Muligheden af en Tilbageudvikling af denne mangeaarige Proces besvarer IFC's Undersøgelse overvejende benægtende og erklærer:

»Det er sikkert, at de nuværende Diktaturstaters Økonomi atter vil vise et andet Billede, naar Diktaturerne økonomisk er naaet til Enden af deres Kræfter og afvikles. Indtil dette sker, vil imidlertid de struktuelle Ændringer, som den hidtidige Udvikling har fremkaldt, blive yderligere forstærket og have faaet en varig Karakter.

Efter at Fascismens økonomiske Konception nu engang har dikteret Handlingens Lov og den almindelige Trang til at opnaa Selvstændighed i det til enhver Tid givne nationale Rum mere eller mindre tydeligt ligger til Grund som Motiv for alle Staters erhvervspolitiske Foranstaltninger, bliver Hovedlinien i den nu foregaaende strukturelle Ombygning af Økonomien — og dermed ogsaa af Verdensøkonomien — kendetegnet af en Udvikling, der tager Sigte paa at vende op og ned paa det hidtidige Forhold mellem Agrar- og Industristater.«

Meget oplysende er Resultatet af Undersøgelsen vedrørende den ulige Karakter af Konjunkturudviklingen i de forskellige Lande, der tydeligt viser, at den »manipulerede Konjunktur« i Rustningernes Tegn i de fascistiske Stater bestemmes gennem en Overekspansion af Investeringer i Produktionsmiddelindustrien, medens Konjunkturopgangen indtil Aaret 1938 i de demokratiske og navnlig i de nordiske Stater er bleven afgørende bestemt af en Udvidelse af Forbrugsvareindustrien. Paa Grundlag af et overbevisende Talmateriale konstaterer Undersøgelsen, at den »totalitære Højkonjunktur«, som de formentlig »krisefaste« fascistiske Stater roser sig af, er Udtryk for »totalitær Udbytning«.

Beretningen fremhæver med Eftertryk Rustningernes og de militær-økonomiske Foranstaltningers Rolle — uanset om den er bevidst eller paatvunget — som drivende Kraft til en udpræget Bølge af »Statsinterventionisme«, der har ført til en »manipuleret Konjunktur«, der skylder »andre end økonomiske Nødvendigheder sin Eksistens og er underkastet andre end naturlige økonomiske Love.«

Mange Træk i den økonomiske Udvikling i de enkelte Lande som ogsaa i Verdensøkonomien viser endnu tydeligere end for nogle Maaneder siden de alvorlige Farer for en ny Krise, som den usunde Rustningskonjunktur med sine vældige Fejlinvesteringer indebærer. Den faglige Internationale erklærer derfor med Rette, at man under Hensyntagen til alle disse Kendetegn sandsynligvis bedømmer den nuværende økonomiske Situation rigtigere, naar man betegner den »mere som en Tilstand af »statlig manipuleret Krise« end som en Konjunktur«.

Meget værdifuld er denne Undersøgelse — bortset fra dens mange sammenlignende Statistiker vedrørende Udviklingen i de senere Aar — endvider af den Grund, at den klart paaviser, i hvor høj Grad den intensive Nazi-Propaganda har bidraget til at vække det Indtryk, at de fascistiske Lande kan opvise de største Resultater, medens de i Virkeligheden med Hensyn til Udfoldelsen af deres økonomiske Styrke bliver langt overtruffet af en Række andre Lande. Den reale Talsammenligning turde være egnet til at sprede »Mystiken« om de krisefaste Diktaturstater og deres økonomiske Præstationer og føre os tilbage til Virkeligheden.

Arbejderbevægelsens Arkiv.

I Aar kan *Arbejderbevægelsens Arkiv* fejre 30 Aars Jubilæum, idet et Fællesmøde af Socialdemokratisk Forbunds og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg efter forudgaaende Kongres- resp. Generalforsamlingsbeslutning den 12. Juni 1909 vedtog at oprette et Arbejderbevægelsens Arkiv. I de 30 Aar, Arkivet nu har bestaaet, har det efterhaanden vokset sig stort og er i Aarenes Løb bleven til en nyttig og vigtig Institution i den samlede Arbejderbevægelses Tjeneste.

Arbejderbevægelsens Arkiv har i disse Dage udsendt en lille Oversigt over Virksomheden i Regnskabsaaret 1. April 1938 til 31. Marts 1939, der viser en jævn Fremgang paa alle Omraader.

Benyttelsen har været stærkt stigende, og der spores en voksende Interesse — særlig blandt Studiekredsledere, Studiekredsdeltagere, Aftenskoleelever samt Studenter, som i Arkivet finder de Oplysninger ang. socialpolitiske, socialhistoriske og navnlig arbejdsretlige Spørgsmaal, som ikke findes andre Steder. Enkeltlaanerne har laant 1074 Bøger (744 i Fjor) og 75 Besøgende har arbejdet paa Arkivet med Materiale, som ikke laanes ud.

Der har desuden været 15 Gruppebesøg (8 Søndage og 7 Hverdage) med ialt 340 Personer, som har beset Arkivets Samlinger.

To Partiforeninger (2. Kreds og 14. Kreds, Valby) har ved store og smukke Fester paa en højtidelig Maade overgivet Arkivaren deres gamle Faner og Protokolbøger til Opbevaring paa Arkivet.

Arkivets Bogsamling forøgedes i Beretningsaaret ved Gaver og Køb med 1240 Bind, foruden de ikke registrerede Blade, Tidsskrifter, Dokumenter og Smaatryk. Et stort Antal af Organisationer og Institutioner i Ind- og Udland har fortsat tilsendt Arkivet deres Publikationer og Tryksager. Der er atter i Aar en Række videre Aargange af Fagblade bleven kompletteret og indbunden, saaledes at Arkivets Fagbladsamling nu indeholder komplette og indbundne Fagblade for 31 forskellige Organisationer. Det er Arkivets Haab, at ogsaa de faa Organisationer, hvis Fagblade ikke er kompletteret, vil vise den samme Forstaaelse som de Organisationer, hvor dette er Tilfældet. Arkivet har iøvrigt fortsat sine Bestræbelser for at komme i Forbindelse med stadig større Kredse indenfor Arbejderbevægelsen, og der er herved opnaaet gode Resultater.

Et Blik over Verden.

I den Beretning, den internationale Arbejdsorganisations Direktør hvert Aar afgiver til den internationale Arbejdskonference, gives der som sædvanlig ogsaa i Aar en udmærket Oversigt over den sociale og økonomiske Udvikling i hele Verden i det forløbne Aar. Da Beretningen denne Gang var opført som et særligt Punkt paa Dagsordenen for den i Juni Maaned i Genève afholdte internationale Arbejdskonference, turde de anstillede Betragtninger kunne paaregne almindelig Interesse, og vi giver derfor et kort Uddrag af Beretningens Indhold vedrørende Spørgsmaal, der særlig berører Fagbevægelsen.

Der henvises først til den paaviselige Indflydelse, som de militære og politiske Forhold øver paa Landenes Socialpolitik, paa Arbejdernes Leveforhold samt paa enkelte Landes økonomiske Struktur. I Beretningens Omtale af Udviklingen i Tyskland hedder det saaledes bl. a.: »I Tyskland og Japan var Opmærksomheden som Følge af Rustningsindustrien først og fremmest henledt paa en Udvidelse af og Kontrol med Arbejdspræstationerne. — Ifølge den officielle Statistik er Arbejdsløsheden i Tyskland praktisk talt afskaffet. Dette betyder dog ikke uden videre, at den arbejdsdygtige Befolkning er fuldstændigt og produktivt beskæftiget. En stor Del af det præsterede Arbejde kan næppe betegnes som lønnende. Den tyske Selvforsyningsplan fører selvsagt i mange Erhvervsgrene til en uøkonomisk Udnyttelse af Arbejdskraften. Det uøkonomiske ligger deri, at de samme Varer eller bedre Varer under frie Samhandelsformer kunde fremskaffes med ringere Arbejdsforbrug«.

I Oversigten over *Arbejdsbetingelserne i 1938* understreges det, at disse har været paavirket af de politiske Begivenheder. Det sociale Fremskridt har derfor været højst uensartet. »Det var størst i de Lande, der er mindst berørt af den politiske Usikkerhed, men det er blevet hemmet i store Dele af Verden af den Grund, at Landsforsvarets Behov har trængt andre Overvejelser i Baggrunden. Dette gælder især for Arbejdstid og Lønninger. De ekstraordinære

politiske og økonomiske Forhold har paa mange Maader paavirket Beskæftigelsen.«

I Slutningen af dette Afsnit berøres ogsaa Spørgsmaalet om *Arbejdstidens Forkortelse,* og der gives Udtryk for den Opfattelse, at selv om der nu overalt synes at være en Stemning for en foreløbig Udsættelse af dette Spørgsmaals Behandling, saa maa en kortere ugentlig Arbejdstid fremdeles være Maalet for Socialpolitiken. En Forkortelse af Arbejdstiden vilde betyde en Opfyldelse af Arbejdernes Hovedkrav, og man kan regne med dette Kravs Virkeliggørelse, naar Staterne erklærer sig for en retfærdig og varig Fred.

Ved Behandlingen af Spørgsmaalet om *Ferie med Løn* henviser Direktøren til den Hurtighed, hvormed denne Bevægelse har bredt sig. I 1920 var der først i et Land tilsikret Arbejderne i Industri og Handel en lovfæstet Ret til Ferie med Løn, men i 1925 har 5, i 1930 7, i 1935 14 og i 1939 23 Lande fulgt dette Eksempel. I 14 andre Lande findes der Love, hvorefter kun visse Arbejdergrupper har Ret til Ferie med Løn. I de fleste stærkt industrialiserede Lande har den betalte Ferie fundet vid Udbredelse, endskønt den ikke er lovligt foreskreven. I De forenede Stater, i England, Kanada og Holland er Spørgsmaalet om Ferie med Løn ordnet gennem kollektive Overenskomster, i Australien og Ny Zealand i Henhold til Voldgiftsrettens Afgørelser. Det samlede Antal Arbejdere, for hvilke der er indført Ferie med Løn, kan ikke nøjagtig angives, men for enkelte Lande kan der dog opgives omtrentlige Tal. I Italien har saaledes 2½ Mill., i England over 9 Mill., i Tyskland (1936) 14 Mill. og i Sovjetunionen 25 Mill. Arbejdere Ret til en aarlig Ferie med Løn.

I en Omtale af *Indkomstfordelingen* henviser Direktøren til den Kendsgerning, at i alle Lande en Del, i de fleste Lande endog en stor Del af Befolkningen lever i den yderste Armod, og saalænge denne Tilstand vedvarer, findes der intet sikkert Grundlag for Freden. Det almindelige Indkomstniveau maa hæves gennem en bedre Udnyttelse af Produktionsmidlerne, og navnlig maa der tilvejebringes en Stigning i de laveste Indtægter saavel i de enkelte Lande som ogsaa Landene imellem. Ganske almindelig udtrykt beror den Bestemmelse, om et Land er rigt eller fattigt, paa visse objektive og kontrollable Omstændigheder. Ved de rige Lande drejer det sig om saadanne, der i det videste Omfang betjener sig af Maskiner og den nyeste Teknik, som politisk, økonomisk og socialt er godt organiseret, hvis Handel strækker sig over meget store Omraader, har Adgang til naturlige Rigdomme, som ikke er blevet ødelagt gennem Krig eller Revolution og ikke opviser en usædvanlig Befolkningsnedgang. De fattige Lande er dem, for hvilke ingen eller kun faa af disse Betingelser har Gyldighed. Manglen af en af disse Forudsætninger kan virke stærkt hemmende paa Landets Trivsel. Den vigtigste Faktor, der udgør Forskellen mellem vor Tid og tidligere Tidsaldre, er dog den førstnævnte, nemlig den videstgaaende Anvendelse af Maskiner og den nyere Tids Teknik.

Direktøren giver derefter et Overblik over *den internationale Arbejdsorganisations* Virksomhed under dens nu *20-aarige Bestaaen* og henviser til de snævre Forbindelser med de ikkeeuropæiske Lande. Dette betyder et videre Skridt paa Vejen henimod Arbejdsorganisationens Universalitet. En anden vigtig Udtryksform for Organisationens Universalitet er dens fredelige Sammensætning af Repræsentanter for Regeringerne, Arbejdsgiverne og Arbejderne. Den Kendsgerning, at de af den internationale Arbejdsorganisation foranstaltede Møder og Konferencer ogsaa omfatter Ikke-Regeringsrepræsentanter, var altid en af de vigtigste Kilder til dens Styrke. Paa mange Omraader slaar Organisationerne Bro over Modsætningerne i Stedet for at uddybe dem. I højere Grad end nogen anden Institution taler den internationale Arbejdsorganisation virkelig paa Vegne af Folkene i hele Verden. Den Omstændighed, at Hundredtusinder af Mænd og Kvinder i alle Verdensdele betragter Organisationen som »deres« Anliggende, turde være den største Anerkendelse, som en mellemstatlig Institution kan forlange.

Den internationale Arbejdsorganisation har fremmet det sociale Fremskridt i en Tid, hvor man stadig maa tage Hensyn til Følgerne af økonomiske Kriser og internationale Forviklinger. Det bedste Bevis for Rigtigheden af denne Paastand turde være den Kendsgerning, at Medlemsstaterne trods alle Farer og den Usikkerhed, der saa stærkt har præget det internationale Liv i de senere Aar, uindskrænket har bevaret deres Troskab til Organisationen. Dette vil opmuntre Organisationen til at fortsætte Kampen for den sociale Retfærdighed.

Arbejdsløsheden i Maj 1939.

(Efter Statistiske Efterretninger).

Ved Udgangen af Maj Maaned var der i alt 55.564 arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser mod 80.242 arbejdsløse ved Udgangen af April 1939. Da Antallet af Medlemmer er opgjort til 476.126, bliver Arbejdsløshedsprocenten for Maj 11,7 mod 16,9 ved Udgangen af April Maaned.

Ved Udgangen af Maj 1938 var Antallet af organiserede arbejdsløse 79.098 eller 17,5 pCt. Heri er medregnet 3425 ved Nødhjælpsarbejde beskæftigede. Saadanne Personer har ikke været medregnet siden 1. Juli 1938, fra hvilket Tidspunkt deres Stilling med Hensyn til Arbejdsløshedsforsikringen blev ændret. Fradrages de nævnte 3425 arbejdsløse dog i Tallet for Maj Maaned i Fjor, bliver Arbejdsløshedsprocenten 16,7 mod som nævnt 11,7 for Maj 1939.

Paa samme Tidspunkt er Antallet af personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne opgjort til 11.961 mod 13.851 ved Udgangen af April Maaned 1939. Af de 11.961 er 7995 tilmeldt i Hovedstaden og 3966 i Provinsen.

I Maj 1938 var Antallet af personligt tilmeldte 12.926, heraf 400 beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde.

Det samlede Antal arbejdsløse er saaledes ved Udgangen af Maj optalt til 67.525 mod 94.093 i April 1939.

Ved Udgangen af Maj 1938 var det samlede Antal arbejdsløse 92.024, heraf 3825 beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde.

De i det følgende opstillede Tabeller vedrører kun de organiserede arbejdsløse. Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenterne for samtlige organiserede Arbejdere maanedsvis siden 1931.

Samtlige Fag.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Januar	29,9	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1	24,2
Febr.	27,1	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9	24,5
Marts	22,8	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8	22,1
April	16,9	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7	15,3
Maj	11,7[1])	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8	12,3
Juni		16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9	24,9	11,3
Juli		16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7	11,8
August		16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4	29,2	11,8
Septbr.		16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9	29,6	12,1
Oktober		18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8	15,8
Novbr.		22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1	22,1
Decbr.		31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5	42,8	32,2

[1]) Foreløbige Tal.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Marts	33,0	27,7	43,6	35,1	31,7	39,2	43,8	48,0	29,4
April	23,5	26,9	24,5	28,6	24,6	28,4	35,2	33,7	17,2
Maj	14,9[1])	22,5	19,8	17,7	19,2	20,4	29,5	26,3	12,6

[1]) Foreløbige Tal.

Øvrige Fag.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Marts	16,0	18,2	18,7	20,8	16,3	21,7	30,2	28,8	17,8
April	12,4	15,8	12,9	13,8	14,1	17,0	24,5	24,0	14,1
Maj	9,5[1])	14,0	11,4	9,8	11,2	14,4	21,0	23,8	12,1

[1]) Foreløbige Tal.

Endvidere har man i hosstaaende Tabel opgjort Antal Arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten i de vigtigere Fag ved Udgangen af April 1939 samt til Sammenligning vedføjet Procenterne for den foregaaende Maaned i 1939 og de tilsvarende to Maaneder i det foregaaende Aar.

Fag	Antal Arbl. pr. April 1939	Arbejdsløsheds pCt. ved Udgangen af			
		April 1939	Marts 1939	April 1938	Marts 1938
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	1 325	12,3	33,3	26,5	38,9
Hustømrere	1 406	14,6	27,8	27,1	38,3
Snedkere	2 022	18,6	21,6	25,6	26,6
Malere	507	6,0	25,3	9,8	31,0
Sadelmagere og Tapetserere	160	5,7	10,0	9,7	15,5
Blikkenslagere	477	18,2	26,3	23,2	27,6
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	217	16,8	17,8	14,9	15,2
Smede- og Maskinarb.	3 196	8,4	10,0	10,9	12,4
Formere	278	12,8	14,7	26,6	23,2
Elektrikere	470	11,9	16,4	17,0	23,5
Bageri- og Konditoriarb.	1 571	26,9	30,4	28,5	30,8
Sukkervare- og Chokoladearbejdere	419	20,6	23,2	21,1	19,1
Bryggeriarbejdere m. fl.	465	6,7	8,0	5,9	9,1
Slagteriarbejdere	1 699	19,5	21,6	20,1	23,2
Tobaksarbejdere	1 522	17,1	18,6	17,1	17,0
Tekstilarbejdere	1 643	10,5	11,0	14,2	12,5
Skræddere	1 123	7,2	7,9	8,9	10,3
Hatte- og Buntmagere	146	9,0	9,3	12,7	12,6
Skotøjsarbejdere	1 069	20,5	20,2	24,0	27,0
Træindustriarbejdere	964	14,9	18,8	18,8	19,4
Karetmagere	57	4,9	6,4	8,8	12,9
Keramikere	157	7,4	7,9	7,2	6,8
Papirindustriarbejdere	95	5,4	5,9	2,3	2,3
Bogbindere	938	18,6	18,7	24,4	18,5
Typografer	473	6,7	5,6	8,1	8,7
Sømænd	1 325	28,9	34,1	30,1	31,7
Søfyrbødere	663	28,0	30,1	29,7	29,0
Kedel- og Maskinpassere	147	6,2	7,5	6,2	8,1
Kvindeligt Arbejderforbund	3 239	17,6	21,7	23,3	21,9
Handels- og Kontormedhj.	2 155	7,0	7,3	7,2	7,7
Dansk Arbejdsmandsforb. m. v.	44 889	23,5	33,0	26,9	27,7
Murarbejdsmænd i Kbhvn.	491	33,0	44,4	48,1	49,8
Andre Fag	4 934	12,4	15,2	13,2	16,1
I alt	80 242	16,9	22,8	20,3	22,1

Der foreligger endvidere Oplysning om, at der ved Udgangen af Maj 1939 var 4731 organiserede og 477 personligt tilmeldte, i alt 5208, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. I April 1939 var 4733 organiserede og 444 personligt tilmeldte, i alt 5177, beskæftigede paa denne Maade. Det skal bemærkes, at de saaledes beskæftigede ikke er medregnet under Antal arbejdsløse.

I nedenstaaende Oversigt har man for Marts, April og Maj Maaned i de samme Aar foretaget en Deling af Arbejdsløshedsprocenten mellem Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og de øvrige Fag.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 6 Grupper er Antallet og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i omstaaende Oversigt.

	Antal Arbejdsløse pr. ultimo Maj 1939[1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af			
		Maj 1939[1])	April 1939	Maj 1938	April 1938
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1. Byggefag	1 846	11,9	18 1	23,7	26,3
2. Jernindustrien	1 938	7,4	9,9	12,4	12,6
3 Anden Industri m. v.	6 833	11,1	13,2	14,0	15,6
4. Handel	940	6,4	7,4	6,8	7,1
5. Arbejdsmænd	7 744	16,2	20,3	21,4	23,2
6. Andre Fag	2 356	12,8	19,4	17,1	19,2
I alt	21 657	11,8	15,1	16,5	17,9
Provinsen:					
1. Byggefag	1 599	5,6	10,2	14,9	19,8
2. Jernindustrien	1 604	6,1	9,0	12,0	12,9
3. Anden Industri m. v.	6 917	11,0	14,1	14,7	16,1
4. Handel	986	5,1	6,3	6,5	6,9
5. Arbejdsmænd	21 092	14,5	24,6	23,1	28,4
6. Andre Fag	1 709	16,6	13,3	12,1	13,3
I alt	33 907	11,6	17,9	18,2	21,9
Hele Landet	55 564	11,7	16,9	17,5	20,3

[1]) Foreløbige Tal.

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejdsmænd.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 16. Maj behandledes en Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at Dansk Arbejdsgiverforening ved en Medlemsoptagelse af *Det danske Petroleums-Aktieselskabs* Filialer i Køge, Skive, Frederikssund og Aalborg, insisterer paa, at de dersteds gældende Købmandsoverenskomster automatisk er gældende ved de hidtil gældende Separatoverenskomsters Udløb. Fra Arbejderside hævdedes, at Kendelsen i Sagen Nr. 1084 ikke mere kan have sin Virkning, og at Oliebranchen under alle Omstændigheder var af en saa særlig Karakter, at et særligt Lønniveau maatte forudsættes.

Da Enighed ikke opnaaedes, indbringes Sagen til principiel Afgørelse ved Den faste Voldgiftsret.

Den 30. Maj behandledes i Arbejdsgiverforeningen en Klage fra Dansk Arbejdsgiverforening over, at Dansk Arbejdsmandsforbunds Aarhusafdeling med Støtte af Forbundet havde nægtet at arbejde i 2 Holds Drift hos Murermestrene *Vald B. Olsen* og *Axel Sørensen*, Aarhus, medmindre der betaltes Overarbejdstillæg for samtlige Timer udover den normale Arbejdstid. Forbundet motiverede sit Standpunkt med, at der ikke i Overenskomsten med Murermestrene fandtes Bestemmelse om Skifteholdsarbejde, medens Arbejdsgiverforeningen gjorde gældende, at der ved det omhandlede Arbejde, hvis Betaling var foreskrevet i Entreprenøroverenskomsten, ogsaa skulde gælde de Regler for Skifteholdsbetaling, der forefandtes i Entreprenøroverenskomsten.

Arbejdsgiverforeningen krævede Sagen afgjort ved faglig Voldgift og var villig til, indtil endelig Afgørelse forelaa, at deponere de Beløb, Forbundet mente skulde betales.

Enighed opnaaedes ikke.

Dansk Arbejdsgiverforening har nægtet at godkende en mellem Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund og *Foreningen af Københavns Stilladsforretninger* under 16. Februar d. A. afsluttet Overenskomst, hvori det bestemtes, at Stilladsforretningerne forpligter sig til kun at beskæftige Medlemmer af Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund. Under Henvisning til Septemberforligets Punkt 4 krævede Arbejdsgiverforeningen Fællesmøde, som afholdtes den 30. Maj.

Enighed opnaaedes ikke, idet Dansk Arbejdsmandsforbund maatte betragte den nævnte Bestemmelse som nødvendig for at undgaa de kaotiske Organisationsforhold, der tidligere havde raadet i Stilladsforretningerne.

Arbejdsgiverforeningen tog Forbehold med Hensyn til senere Genoptagelse af Spørgsmaalet.

31. Maj og 2. Juni holdtes Møde i Arbejdsgiverforeningen for i Fortsættelse af de lokale Forhandlinger mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og *Københavns Vinduespolererlaug* at søge Enighed tilvejebragt om særlige Begyndelseslønninger for Vinduespolerere.

Saavel Lauget som Fagforeningen var enige om det ønskelige i, at Mestrene gaves Mulighed for at antage flere Begyndere og herigennem sikre Branchen tilstrækkeligt Antal kvalificerede Arbejdere.

Forbundet fremsatte Forslag, hvorefter eventuel Aftale om særlige Begyndelseslønninger skulde bortfalde til nærmere fastsat Tidspunkt, og endvidere at Antallet af Begyndere gjordes afhængig af Antallet af øvede Arbejdere beskæftigede i den enkelte Virksomhed.

Forslaget kunde ikke tiltrædes, men man enedes om, at det, i en endelig Udformning, tilstilledes Lauget.

Ved Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 1. Juni behandledes en Uoverensstemmelse mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og *Foreningen af Arbejdsgivere ved Nyborg Havn.* Klagen fra Arbejdsgiverne gik ud paa, at den stedlige Fagforeningsformand havde rettet Henvendelse til en Arbejdsgivers Kunde og udbedt sig Oplysninger vedrørende iværksat Overarbejdes Nødvendighed.

Efter at D. s. F.s Repræsentant havde erklæret, at en Fremgangsmaade som den her anvendte ikke kunde være nogen Regel, sluttedes Sagen med, at disse Udtalelser toges til Efterretning.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2569.

Typografer hos Bogtrykkerne Einar Jönsson og Kai Jensen.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 1. April 1939 i Sag Nr. 2569: Bogtrykkerne Einar Jönsson og Kaj Jensen mod Dansk Typografforbund.

I Ejendommen, Svanemosegaardsvej 4, har der i en Aarrække været drevet Bogtrykkerivirksomhed, i Vinteren 1937—38 af Bogtrykkerne Mazanti og Nielsen. Da disse var kommet i Restance baade med Husleje og med Afdrag paa Maskiner, som de havde købt paa Afbetaling, maatte de opgive Virksomheden og fraflytte de lejede Lokaler, hvorhos Maskinleverandøren ved Fogedforretning lod sig indsætte i Maskinerne. Efter Forhandlinger med Husejeren og Maskinleverandøren, men uden at Mazanti og Nielsen havde deltaget i disse Forhandlinger, indtraadte Klagerne under nærværende Sag, Bogtrykkerne Einar Jönsson og Kaj Jensen, i Lejemaalet om Lokalerne og overtog Maskinerne, hvorefter de den 5. Februar 1938 paabegyndte Bogtrykkerivirksomhed for fælles Regning. De traf Aftale med Mazanti og Nielsen om Overtagelse af forskelligt løbende Arbejde og fik senere deres Tilladelse til at anmelde Firmanavnet »Athene«, der i en lang Aarrække havde været anvendt af de skiftende Indehavere af Bogtrykkeriet i Ejendommen. Af de hos Mazanti og Nielsen beskæftigede 3 Typografer blev de to genantagne af Klagerne; den ene af disse Typografer fratraadte allerede den 18. Februar, medens den anden var beskæftiget hos Klagerne, indtil han fratraadte den 27. Maj 1938.

Mellem Klagerne og Dansk Typografforbund er der ikke oprettet nogen skriftlig faglig Overenskomst, men der er mellem Klagerne og Forbundet Enighed om, at den mellem Københavns Bogtrykkerforening og Dansk Typografforbund bestaaende Tarif er gældende mellem Parterne.

Denne Tarif indeholder i § 3, Stk. 4, som Led i den mellem Bogtrykkerforeningen og Forbundet gældende Ferieordning følgende Bestemmelse om *Udbetaling af Ferieløn* til Arbejderne:

> »Bliver en Arbejder, der har Ret til Ferie, opsagt, før hans Ferie indtræffer, har han dog Krav paa Feriegodtgørelse i Overensstemmelse med ovennævnte Skala. Ved Afskedigelse i Tiden mellem 1. Oktober og 30. April incl. gives der af Firmaet den paagældende Arbejder et Bevis for hans Beskæftigelses Varighed, siden han sidst holdt Ferie eller siden sidst afvigte 1. Maj. Det heraf flydende Ferietilgodehavende i Henhold til Stk. 2 vil den paagældende Arbejder kunne hæve i Dansk Typograf Forbund i Tiden mellem 1. Maj og 30. September og skal holde Ferie overensstemmende hermed. Forbundet faar det tilsvarende Beløb i Penge refunderet hos Københavns Bogtrykkerforening.«

I Tarifens § 3, Stk. 8, indeholdes derhos følgende Bestemmelse om *Beskæftigelsesbevis:*

> »Arbejdere, der afskediges paa et eller andet Tidspunkt i hele Aarets Løb, erholder ved deres Fratræden hos Firmaet hver Gang et autoriseret Beskæftigelsesbevis, der skal udvise, hvor længe den paagældende har været beskæftiget hos Firmaet i sidste Omgang. Arbejderen afleverer Beskæftigelsesbeviset i Dansk Typograf Forbund, og naar han skal holde Ferie, faar han i Forbundet udbetalt de Feriepenge, han har til Gode. Forbundet afregner derefter med Københavns Bogtrykkerforening, der opkræver Beløbet hos sine Medlemmer. Med Firmaer uden for Københavns Bogtrykkerforening afregner Forbundet direkte.«

Inden Klagerne i Begyndelsen af Februar 1938 paabegyndte deres Bogtrykkerivirksomhed, blev der af Mazanti og Nielsen den 4. Februar udstedt Beskæftigelsesbevis for den Typograf, som ikke blev genantaget af Klagerne, og paa Grundlag af dette Beskæftigelsesbevis har Dansk Typografforbund i Juni 1938 udbetalt den paagældende en Feriegodtgørelse til Beløb 79 Kr. For de to andre ovennævnte Typografer, der fik fortsat Beskæftigelse hos Klagerne, har Klageren, Kaj Jensen, udstedt Beskæftigelsesbevis for Firmaet Bogtrykkeriet »Athene« omfattende henholdsvis Tiden fra 6. September 1937—18. Februar 1938 og Tiden fra 1. Oktober 1937—27. Maj 1938, og paa Grundlag af disse Beskæftigelsesbeviser har Dansk Typografforbund i Sommeren 1938 udbetalt disse to Typografer i Feriegodtgørelse henholdsvis 27 Kr. 67 Øre og 111 Kr.

Dansk Typografforbund afkrævede derefter

---

1. Juni behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen en Uoverensstemmelse mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og *Købmændenes Arbejdsgiverforening* i Nyborg angaaende Chaufførlønninger.

Forbundet havde krævet aflønnet i H. t. Forligsmandsforslaget af 20. Marts 1938, medens den lokale Arbejdsgiverforening, støttet af Havnesammenslutningen, havde gjort gældende, at den i Forligsmandsforslaget foreskrevne Løn kun kan kræves, forsaavidt de paagældende — jvfr. lokal Overenskomst — over Halvdelen af Tiden var beskæftiget som Chauffører.

D. A. F. begrundede sit Standpunkt under Henvisning til Nævnskendelse af 2. November 1938 og betegnede Arbejdsgivernes Standpunkt som Brud paa Nævnskendelsen. Man enedes om at søge Uoverensstemmelsen bilagt ved Forhandling mellem Havnesammenslutningen og D. A. F., og skulde disse Forhandlinger ikke føre til et Resultat, maa Sagen søges afgjort ved Den faste Voldgiftsret.

Klagerne Refusion for alle de udbetalte 3 Feriegodtgørelser til samlet Beløb Kr. 217,65.

Da Klagerne nægtede at betale Forbundet dette Beløb under Henvisning til, at Refusionen paahvilede Mazanti og Nielsen, truede Forbundet Firmaet med Blokade, saafremt Beløbet ikke blev betalt, og Klagerne indbetalte derefter under Protest det krævede Beløb til Forbundet, med hvilket det blev aftalt, at Beløbet skulde tilbagebetales, saafremt det ved Voldgiftskendelse blev statueret, at Klagerne ikke var forpligtede til at betale Beløbet.

Klagerne har derefter under denne Sag indklaget Dansk Typografforbund med Paastand om, at Forbundet kendes pligtigt at betale Klagerne det omstridte Beløb af Kr. 217,65.

Dansk Typografforbund paastaar Frifindelse.

Til Støtte for deres Paastand anfører Klagerne, at Feriegodtgørelsen for Tiden inden 5. Februar 1938 maa være dem uvedkommende og paahvile Bogtrykkerne Mazanti og Nielsen, idet Klagerne uden nogen Forhandling med Mazanti og Nielsen og uden nogen som helst Overtagelse af disses Aktiver og Passiver har paabegyndt deres Bogtrykkerivirksomhed i Ejendommen.

Fra Typografforbundets Side gøres det gældende, at Klagernes Forpligtelse til at betale det omstridte Beløb maa være en Følge af, *at* deres Bogtrykkerivirksomhed i Virkeligheden er en Fortsættelse af den tidligere sammesteds under samme Firmanavn (»Athene«) drevne Forretning, og *at* de ved Fortsættelsen af denne Virksomhed har betragtet sig som indtraadt i det mellem de tidligere Indehavere af Bogtrykkeriet og Forbundet bestaaende Overenskomstforhold. Hvad særlig angaar den Feriegodtgørelse paa 79 Kr., der i Sommeren 1938 blev udbetalt til den den 4. Februar fratraadte Typograf i Henhold til det ham af Mazanti og Nielsen udleverede Beskæftigelsesbevis, fremhæves det af Forbundet, at denne Feriegodtgørelse først er forfaldet til Udbetaling i Sommeren 1938, altsaa efter at Klagerne havde overtaget Bogtrykkeriet, og at Klagerne derfor maa være pligtige at refundere Forbundet ogsaa dette Beløb.

Retten maa i Princippet give Klagerne Medhold i, at de ikke ved under de beskrevne Omstændigheder at fortsætte den i Ejendommen hidtil drevne Bogtrykkerivirksomhed og indtræde i Overenskomstforhold til Forbundet har paadraget sig Forpligtelse til at overtage de tidligere Indehaveres Forpligtelser til at indbetale Feriegodtgørelser til Forbundet, og det maa i saa Henseende være uden Betydning, at Godtgørelsernes Beløb ifølge den citerede Bestemmelse i Tarifens § 3 Stk. 4 først er forfaldet til Betaling, efter at Mazanti og Nielsen var fratraadte. Som Følge heraf kan Forbundet ikke gøre Krav paa Refusion af de 79 Kr., der er udbetalt i Henhold til det af Mazanti og Nielsen den 4. Februar udstedte Beskæftigelsesbevis.

Derimod finder Retten, at Klagerne, der som udlærte Typografer har været velkendte med den i Faget bestaaende Ferieordning og Beskæftigelsesbevisernes Betydning som Grundlag for Afregning mellem Forbundet og Firmaerne, ikke overfor Forbundet kan unddrage sig Refusionen af den fulde Feriegodtgørelse paa Grundlag af de to andre Beskæftigelsesbeviser, der er udstedte af dem paa Firmaet »Athene«s Vegne uden noget Forbehold om, at en Del af den paa Beviserne angivne Beskæftigelsestid skulde være dem uvedkommende. Det maa derfor være overladt til Klagerne at søge Regres hos de tidligere Indehavere af Bogtrykkeriet for den Del af Feriegodtgørelsen, som maatte paahvile dem.

Herefter vil Forbundet have af det under Forbehold indbetalte Beløb til Klagerne at tilbagebetale 79 Kr., medens Forbundet iøvrigt vil være at frifinde for Klagernes Tiltale.

Sagens Omkostninger bør betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse:

De Indklagede, Dansk Typografforbund, bør til Klagerne, Bogtrykkerne Einar Jönsson og Kaj Jensen, betale 79 Kr., men bør iøvrigt for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger, 200 Kr., betales med Halvdelen af hver af Parterne.

Sag Nr. 2644.

Ferieordningen i forskellige Byggefag.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 31. Maj 1939 i Sag Nr. 2644: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund, Dansk Tømrerforbund, Murerforbundet i Danmark og Snedkerforbundet i Danmark mod Dansk Arbejdsgiverforening for Centralforeningen af Murermestre i Danmark, Stenhuggerlauget, Entreprenørforeningen, Københavns Tømrerlaug, Centralforeningen af Tømrermestre i Danmark og Fællesforeningen af Snedkermestre i Danmark.

Imellem Klagerne og de Indklagede i nærværende Sag er der truffet en Række Overenskomster, der i Medfør af § 6, Stk. 2, i Lov om Ferie med Løn Nr. 170 af 13/4 1938 træder i Stedet for Lovens Ferieregler.

I Overenskomsternes § 2, 1. Stk., gengives Bestemmelsen i Lovens § 4, Stk. 1, om Ferietiden (2. Maj—30. September), hvorhos det tilføjes i Stk. 2, at Ferien iværksættes enten ved Lukning af Virksomheden eller ved, at der successivt gives Arbejderne Ferie.

Endvidere gengiver Overenskomsterne indenfor Murer- og Tømrerfagene Lovens Regel om, at Tidspunktet for Ferien fastsættes af Arbejdsgiveren, men det tilføjes, at der dog skal tages Hensyn til rimelige Ønsker, der fremsættes af de hos Mesteren beskæftigede Arbejdere. — I Snedkerfagets Overenskomst lyder den tilsvarende Bestemmelse paa, at Tidspunktet fastsættes ved Forhandling mellem Arbejdsgivere og

Arbejdere under Hensyntagen til den enkelte Virksomheds Tarv.

Klagerne gør nu gældende, at de Indklagede har besluttet og uden Samraad med Arbejderne forsøgt at gennemtvinge en Ordning, hvorefter Ferien indenfor de enkelte Byer lægges som et samlet Stop, saaledes at Byggevirksomhed standser i dette Tidsrum; Klagerne paastaar saadanne Beslutninger kendt ulovlige som stridende mod de gældende Ferieoverenskomster.

De Indklagede paastaar Frifindelse, idet de gør gældende, at der ikke fra Centralorganisationernes Side er udstedt noget Paabud til Medlemmerne om en ensartet og fælles Optræden med Hensyn til Lægning af Ferien. Forholdet er imidlertid det, at det indenfor Byggefagene er en baade praktisk og hensynsfuld Ordning, at der holdes en samlet Ferie for Byggefagene i de enkelte Byer. I Murerfaget i København er Ferien ved Overenskomst mellem Københavns Murer- og Stenhuggerlaug og Murersvendenes Fagforening af 1919 lagt som et samlet Stop, der efter Forhandling med Tømrerlauget fastlagdes til Tiden fra den 11. Juli til den 15. Juli. I Provinsbyerne har Mestrene By for By drøftet Spørgsmaalet, uden at Centralforeningerne har deltaget deri, hvorimod de paa Henvendelser fra lokale Mesterforeninger har udtalt, at hvis Mestrene lokalt ønskede at ordne Ferien som et samlet Stop, saa burde de hurtigst muligt tilkendegive dette overfor Arbejderorganisationerne og eventuelt med disse optage en Drøftelse af det mest belejlige Tidspunkt efter de lokale Forhold. Saadanne Forhandlinger er ført i flere Byer uden Indsigelse fra Fagorganisationernes Side. De Indklagede hævder, at det baade ifølge Loven og Aftalerne er Arbejdsgiveren, der træffer Bestemmelse baade om Ferietidspunktet, og om den skal holdes samlet eller successivt, og at det ikke kan gøre en saadan Bestemmelse ulovlig, at samtlige Mestre i en By bliver enige om at lægge Ferien samtidig.

Det fremgaar af det oplyste, at Ferieordningen indenfor de enkelte Byer flere Steder er iværksat saaledes, at Byggefagenes lokale Mesterforeninger først er enedes om at fastsætte Ferien som et samlet Stop, hvorefter denne Beslutning er blevet meddelt den modstaaende Arbejderorganisation.

De ovenfor citerede Bestemmelser i Overenskomsternes § 2 maa medføre, at den enkelte Arbejdsgiver vel er berettiget til at bestemme Ferietidspunktet, men først efter at han paa frit Grundlag har forhandlet med Arbejderne i sin Virksomhed om Ferieordningen. En saadan Forhandling maa ogsaa omfatte Spørgsmaalet, om Ferien skal iværksættes successivt eller samlet.

Det er i Strid med disse Bestemmelser, hvis Parterne, forinden saadanne Forhandlinger har fundet Sted, har bundet sig overfor andre, det være sig Enkeltmand, Enkeltvirksomheder eller Organisationer, til enten at kræve gennemført eller at modsætte sig bestemte Ordninger.

Først efter at Mesteren gennem en saadan Forhandling har faaet Kendskab til Arbejdernes Ønsker, kan han gyldigt træffe Beslutning om Ferieordningens Gennemførelse, men der er da intet til Hinder for, at Beslutningen tages i Samraad med andre Mestre, hvorved endnu bemærkes, at saavel efter Loven, jfr. § 5, Stk. 4, som efter Aftalerne er de 2 Ordninger: successiv eller samlet Ferie ligestillet, uden at den ene kan siges at være Hovedregelen og den anden Undtagelsen.

Der maa herefter gives Klagerne Medhold i, at den Maade, Ferieordningen visse Steder er søgt gennemført, er i Strid med Overenskomsterne.

Der er i det foregaaende bortset fra Entreprenørforeningens Overenskomst, der intet indeholder om Forhandlingsret for Arbejderne.

Sagens Omkostninger findes efter Sagens Beskaffenhed at burde deles.

Kendelse:

Det er ulovligt som stridende mod § 2 i de mellem Parterne — bortset fra Entreprenørforeningen — indgaaede Overenskomster, at den enkelte Mester træffer Beslutning i Samraad med andre om Ferieordningen, forinden han har forhandlet om denne med Arbejderne i sin Virksomhed.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., udredes med Halvdelen af hver af Parterne.

Sag Nr. 2635.

Elektrikere hos A/S Frichs, Aarhus.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 8. Juni 1939 i Sag Nr. 2635: De samvirkende Fagforbund for Dansk Elektrikerforbund og dets Afdeling i Aarhus mod Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere inden for Jern- og Metalindustrien og dennes Medlem A/S Frichs, Aarhus.

Den gældende Overenskomst mellem Dansk Elektrikerforbund og Sammenslutningen af Arbejdsgivere inden for Jern- og Metalindustrien indeholder i § 10 følgende Bestemmelser:

»De vedtagne Priskuranter — Landpriskuranterne for Installationsarbejder og Luftledningsarbejder samt for Svagstrømsinstallationer — er gældende for Arbejder, der udføres for Medlemmer af Elektrikerinstallatørforeningerne for København og Provinsen, og begge Parter forpligter sig til at overholde dem. De løber sideordnet med Overenskomsten og opsiges samtidig med denne.

For saadanne Arbejder, som ikke er optaget i de mellem Organisationerne vedtagne Priskuranter, fastsættes Akkordpriser gennem fri Forhandling mellem Arbejdsgiveren eller dennes Repræsentant og den eller de Elektrikere, hvem det paagældende Arbejde tilbydes, uden at der ved Aftaler i Klubber eller andre Samlinger af Arbejdere maa gribes ind heri.

Opstaar der Spørgsmaal om Tilføjelser til eller om Forandringer i saadanne Akkordbetalinger eller Priskuranter, som oprindeligt er fastslaaet

ved Forhandling mellem Organisationerne, henvises Sagen til disse.

Parterne anser det for ønskeligt at anvende Akkordarbejde overalt, hvor dette er muligt, og at søge dette opnaaet ved Gennemførelse af Priskuranterne.«

Ifølge Overenskomstens § 7 er Normen for Regler for Behandling af faglig Strid gældende mellem Parterne.

I Aaret 1930 paabegyndte A/S Frichs, Aarhus, elektriske Installationer i Diesellokomotiver. Der forsøgtes fastsat en Akkordpris paa dette Arbejde, uden at det førte til noget Resultat. Ved et i Maj 1931 afholdt Mæglingsmøde krævede Elektrikerforbundet Arbejdet givet i Akkord, og da Enighed herom ikke opnaaedes, forbeholdt Forbundet sig at bringe Sagen frem for en faglig Voldgift, hvilket Sammenslutningens Repræsentanter modsatte sig med den Begrundelse, at Betalingsmaaden for Arbejdet var fastsat ved Arbejdets Paabegyndelse til 121 Øre pr. Time plus et Gratiale. Dette sidste blev bestridt af Forbundets Repræsentanter.

Arbejdet er siden da udført i Timeløn, men i Erkendelse af, at Arbejderne, naar Arbejdet ikke blev givet i Akkord, paa Grund af dettes særlige Karakter havde rimeligt Krav paa en højere Timeløn end den sædvanlige, er Selskabet i Aarenes Løb bl. a. af denne Grund indgaaet paa flere Forhøjelser af Timelønningerne for de paagældende Arbejdere, saaledes at Timelønningerne, der oprindelig laa paa 121 Øre, efter den sidste Forhøjelse i Sommeren 1938 gennemsnitligt udgjorde 163 Øre.

I Slutningen af 1938 genoptog Elektrikerne med Støtte af Forbundet Kravet om Fastsættelse af Akkord paa Arbejdet, men Selskabet fastholdt som sit Standpunkt, at Arbejdet ikke egnede sig for Udførelse i Akkord, og da Forhandlinger mellem Organisationerne ikke førte til noget Resultat, krævede Forbundet i Skrivelse af 10. December 1938 Nedsættelse af en faglig Voldgiftsret til Afgørelse af Spørgsmaalet, men Sammenslutningen vægrede sig ved at indgaa herpaa, idet Sammenslutningen ikke mente sig forpligtet til at underkaste sig en faglig Voldgiftsrets Afgørelse af Sagen.

De samvirkende Fagforbund for Dansk Elektrikerforbund og dets Afdeling i Aarhus har derefter under nærværende Sag indklaget Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere inden for Jern- og Metalindustrien og dennes Medlem A/S Frichs, Aarhus, med Paastand om, at de Indklagede kendes pligtige til at lade det foreliggende Stridsspørgsmaal afgøre af en faglig Voldgiftsret, samt at de Indklagede idømmes en Bod for deres Vægring ved at medvirke hertil.

De Indklagede paastaar Frifindelse, idet de gør gældende, at Spørgsmaalet om det heromhandlede Arbejdes Egnethed til at udføres i Akkord maa afgøres endeligt af Arbejdsgiveren og ikke af Arbejdernes Organisation kan kræves forelagt en faglig Voldgiftsret til Afgørelse.

De Indklagede har i saa Henseende nærmere anført, at den af Klagerne paaberaabte Bestemmelse i Overenskomstens § 10, 4. Stk., om Ønskeligheden af, at Akkordarbejde anvendes *overalt, hvor dette er muligt,* alene tager Sigte paa Gennemførelsen af de i den samme Paragraf omhandlede Priskuranter, hvorom der ikke er Spørgsmaal i nærværende Tilfælde. Efter de Indklagedes Opfattelse drejer den foreliggende Tvist sig ikke — saaledes som fastsat i »Normen«s § 5, 1. Stk. — om Forstaaelsen af en Priskurant med almindelige Bestemmelser eller en almindelig mellem Organisationerne bestaaende Overenskomst; hertil kommer endelig, at Forbundet efter de Indklagedes Opfattelse ved de i Aarenes Løb stedfundne Forhandlinger om Forhøjelse af Elektrikernes *Timelønninger,* uden at der fra Forbundets Side er insisteret paa Akkordaflønning, maa antages at have afskaaret sig fra nu at kræve Lønningsmaaden ændret til Akkordaflønning.

Naar Aktieselskabet vedholdende indtager det Standpunkt ikke at ville give Arbejdet i Akkord, begrundes dette derved, at Arbejdet kræver en kvalificeret Omhu og Paapasselighed, som kan befrygtes at ville svigte, naar Arbejdet skal udføres i forceret Akkord-Tempo.

Retten finder ikke at kunne statuere, at Klagerne ved de stedfundne Forhandlinger og Aftaler om Timelønningerne skulde have afskaaret sig fra at benytte en dem efter Overenskomsten muligt tilkommende Ret til at kræve Akkordaflønning.

Som det fremgaar af det udviklede, drejer Tvisten sig *dels* om *Rækkevidden* af Bestemmelsen om Ønskeligheden af Akkord i videst muligt Omfang i Overenskomstens § 10, 4. Stk., *dels* om det her omhandlede Arbejde efter sin Natur er *egnet* for Akkordaflønning. Begge disse Spørgsmaal findes nu efter deres Beskaffenhed at maatte henføres under de Forhold, hvorom hver af Parterne i Henhold til Normens § 5 er berettiget til at kræve Afgørelse af en faglig Voldgiftsret, og Klagernes under Sagen nedlagte Paastand vil derfor være at tage til Følge, dog at der ikke findes tilstrækkelig Anledning til at idømme de Indklagede nogen Bod.

Efter den Anledning, Sagen dertil giver, skal det bemærkes, at den faglige Voldgiftsret — overensstemmende med Klagernes Paastand — alene vil have at træffe Afgørelse om, hvorvidt Arbejdet bør gives i Akkord, men at det falder uden for den faglige Voldgiftsrets Kompetence at fastsætte en Pris paa Arbejdet, medmindre Parterne enes herom.

Sagens Omkostninger vil være at betale med Halvdelen af hver af Parterne.

Kendelse:

Spørgsmaalet om, hvorvidt Klagerne kan forlange det ovenfor omhandlede Arbejde udført i Akkord, kan af disse kræves indbragt til Afgørelse af en faglig Voldgiftsret.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betaler hver af Parterne med Halvdelen.

REDAKTØR: LAUR. HANSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. S., København V. .·. Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 25 * KØBENHAVN DEN 15. JULI 1939 * 35. AARGANG

I. F. C. og Russerne.

Den internationale faglige Central har i Dagene fra 5.—8. Juli afholdt sin ordinære Kongres i Zùrich og blandt Dagsordenens mange Punkter behandlede man et Forslag fra den engelske og den norske Landsorganisation om paany at rette en Henvendelse til den russiske Landsorganisation om Indmeldelse i Internationalen.

Forslaget, der kom til Afstemning paa Kongressens sidste Dag, blev afvist, og denne Afvisning syntes unægtelig at være kommet bl. a. vort hjemlige Kommunistorgan slemt paa tværs, i hvert Fald himles der nu op med de tidligere saa kendte Skældsord, og man forsøger samtidig at vinde Indpas i Fagforeningerne med nogle Resolutioner, hvis Indhold reelt er intetsigende, men som alligevel i øvet Haand kan misbruges efter Forgodtbefindende.

Nogle Kendsgerninger om hele Russerspørgsmaalet kontra I. F. C. vil derfor være paa sin Plads til Orientering for danske Arbejdere.

I. F. C.s forrige Kongres, der blev afholdt i Juli 1936 i London, besluttede enstemmigt — paa Forslag af den norske Landsorganisation — at indbyde til Forhandling de faglige Landsorganisationer Verden over, som endnu stod udenfor I. F. C., med det Formaal at faa dem indmeldt og dermed slutte den faglige Ring, omfattende Alverdens Arbejdere.

Henvendelsen blev udsendt, og det første Resultat blev, at Landsorganisationen i U. S. A. søgte Optagelse; Anmodningen herom blev behandlet paa sædvanlig Maade og i Overensstemmelse med Lovene paa det ordinære Repræsentantskabsmøde i Warszawa den 30. Juni —3. Juli 1937, der enstemmigt godkendte Optagelsen.

Paa dette Tidspunkt havde I. F. C. overhovedet intet hørt fra den russiske Landsorganisation, og det paa Trods af, at man havde rettet ikke en, men to skriftlige Henvendelser til den. Repræsentantskabet besluttede dog at tilskrive den russiske Landsorganisation endnu en Gang — d. v. s. for tredie Gang — og paany give den Meddelelse om Beslutningen paa Kongressen i 1936.

Først herefter fik I. F. C. et Livstegn fra Russerne — ikke en Anmodning om Indmeldelse, saaledes som man kunde have Grund til at forvente, og som man havde faaet det fra Amerikanerne — nej, man fik Meddelelse om, at Russerne var klar til at forhandle med I. F. C. om Betingelser for Optagelse, dog skulde saadanne Forhandlinger ikke føres i Paris, hvor I. F. C. har sine Kontorer, men i Rusland, hvortil I. F. C. i givet Fald maatte sende sine Forhandlere.

I. F. C. var paa sædvanlig Maade imødekommende, og Bestyrelsen valgte som sine Forhandlere Jouhaux, Formanden for den franske Landsorganisation, Generalsekretær Schevenels og Undersekretær Stolz, som i Dagene fra 23.—26. Novbr. 1937 forhandlede i Moskva med Repræsentanter for den russiske Landsorganisation om dennes Indmeldelse i I. F. C.

Russerne fremsatte her deres *Betingelser* for en eventuel Indmeldelse og krævede bl. a. for-

lods en Repræsentant i Bestyrelsen, Ansættelse af en russisk Sekretær, Indkaldelse af en ekstraordinær Kongres til Behandling af Optagelsesspørgsmaalet, hvor den russiske Landsorganisation skulde være repræsenteret. Yderligere stillede de en Række Betingelser m. H. t. I. F. C.s fremtidige Arbejde, een af dem lød som følger: »Gennemførelse af Arbejderklassens Sanktioner i alle Lande mod Angriberstaterne: Tyskland, Italien og Japan. (Nægtelse af Losning og Ladning af Angriberstaternes Fartøjer, Nægtelse af Transport til disse Lande, Organisering af Strejker i Bedrifter, der fremstiller Vaaben og Krigsmateriel til Angriberne)«.

Denne sidste Betingelse ser overmaade skøn og tiltalende ud — paa Papiret, men hvis de sovjetrussiske Forhandlere har haft blot det allerfjerneste Kendskab til Fagorganisationernes Vilkaar, maatte de have vidst, at Gennemførelsen af blot dette ene Krav i en Række Lande var umulig, men maaske vidste de russiske Forhandlere Besked, maaske var Kravet kun Camouflage for at undgaa den Indmeldelse, som man ikke selv havde været ude om. Og hvorledes med Russerne selv? Kunde de sovjetrussiske Fagforeninger gennemføre denne solidaritetsmæssige Handling, som de krævede af andre Landes Arbejdere?

Svaret herpaa maatte den Gang som nu blive et dundrende Nej, for saa længe den sovjetrussiske Stat — d. v. s. det kommunistiske Parti — handler og handler meget med saavel Tyskland som Italien, saa længe faar den russiske Fagbevægelse — der er en direkte Aflægger af Partiet — selvsagt ikke Lov til at krydse endsige forhindre de Handelsaftaler, som den russiske Stat har med de andre førnævnte diktaturstyrede Lande. Noget saa indlysende selvmodsigeligt tror vi, Vestens Arbejdere, i hvert Fald ikke paa.

Den af I. F. C. udsendte Forhandlingsdelegation indvilgede i at arbejde for Gennemførelsen af de af Russerne stillede Betingelser, men I. F. C.s Bestyrelse, der havde Vilkaarene til Behandling paa sit Møde i Paris den 12. og 13. Januar 1938, betragtede de stillede Betingelser som uantagelige, men vilde dog forelægge hele Sagen for det ordinære Repræsentantskabsmøde, som blev indkaldt til Møde i Oslo i Dagene 17.—21. Maj 1938.

Repræsentantskabet drøftede indgaaende de af Russerne opstillede Krav og Betingelser, og besluttede med 16 St. imod 4 at afvise dem, og man vedtog derefter med 14 St. imod 7 at afbryde de videre Forhandlinger med den russiske Landsorganisation om særlige Vilkaar for dennes Indmeldelse i I. F. C.

Dette Resultat er meddelt den russiske Landsorganisation, og I. F. C. har ikke paa noget senere Tidspunkt hørt noget fra denne; derimod er I. F. C.s Ledere, specielt dens Formand, Englænderen Walter Citrine, blevet skældt ud efter Noder i den russiske Fagpresse, Ord som »Fascismens direkte Agent« er forsaavidt et af de mildeste Udtryk, der er anvendt, og saa kan man iøvrigt skønne sig til Resten.

Imidlertid er der i Slutningen af 1938 og i Begyndelsen af 1939 gaaet Stormagtspolitik i Russerspørgsmaalet, og den engelske Landsorganisation (fulgt af den norske) havde, som før anført, stillet Forslag til I. F. C.s Kongres om, at Forholdet til Rusland blev optaget til ny Forhandling. Englændernes Forslag gik ud paa, at man tilbød Russerne Indmeldelse paa Grundlag af I. F. C.s Love og Statutter. Nordmændene var forsaavidt mere konsekvente, som de foreslog en ny Henvendelse til samtlige de Landsorganisationer — derunder Russerne — som ikke havde fulgt Indbydelsen fra 1936, dog tilføjede Nordmændene, og her paa Linie med Englænderne, at Indmeldelse kun kunde ske i Overensstemmelse med Lovene — altsaa uden Betingelser af nogen Art.

Disse to Forslag var til Generaldebat paa Kongressens anden Dag og blev derefter henvist til en af Kongressen nedsat Kommission bestaaende af en Repræsentant fra hvert af de tilsluttede Lande.

I Kommissionen fik hele Spørgsmaalet paany en indgaaende Behandling, og ved Afstemningen her fik den engelske Landsorganisations Forslag kun 3 St. imod 8, Norges Forslag fik 4 St., nemlig England, Frankrig, Mexico og Norge, imod 8 St., og begge Forslag var dermed forkastede som Kommissionsforslag, to Ændringsforslag, henholdsvis fra Frankrig og Luxemburg, kunde heller ikke samle Flertal.

Kommissionen besluttede derefter at indstille til Kongressen, »at denne godkendte den paa Repræsentantskabsmødet i Oslo i 1938 tagne Beslutning om, at der ikke kan forhandles om særlige Betingelser for Optagelse i I. F. C. af den russiske Landsorganisation.«

Denne Indstilling vedtoges med 10 St., nemlig England, Belgien, Danmark, Holland, Schweiz, Polen, Luxemburg, Sverige, Palæstina og U. S. A., imod stemte kun Mexico, idet Frankrig og Norge undlod at stemme.

Det Standpunkt, som Kommissionens store Flertal naaede til — alle Forhold taget i Betragtning, derunder Udtalelser om Udmeldelse af nogle af de Landsorganisationer, der har staaet som Medlemmer af I. F. C. i en Aarrække — blev ogsaa Kongressens Afgørelse, da Sagen kom til fornyet Behandling paa Kongressens sidste Dag.

Norge trak her sit Forslag tilbage til Fordel for Englændernes, som efter en varm Debat blev forkastet med 46 St. imod 37. — Efter denne Afstemning kom det før citerede Kommissionsforslag til Afgørelse og vedtoges med 60 St. — ogsaa Englænderne stemte for —, imod stemte kun Mexico, idet Frankrig og Norge undlod at deltage i Afstemningen, og hermed var den Afgørelse truffet, som Kommunisterne nu som Besatte raser imod.

For saa vidt er deres Harme forstaaelig nok, de mente nu at være ved Maalet, international — og dermed national — Anerkendelse af Kommunismen som Arbejderparti, og tilmed Anerkendelse uden at have søgt derom, ja uden at have rørt en Finger for at opnaa et partipolitisk set saa glimrende Resultat; dette er for saa vidt det mærkelige i hele Sagens Udvikling, ja selve Sagens Kerne, dens Realitet, det nemlig, *at den russiske Landsorganisation ikke paa noget Tidspunkt, hverken før eller nu, har søgt Optagelse i I. F. C.* Nej, det er stadig de vesteuropæiske Arbejderorganisationer, der har staaet med Hatten i Haanden og indbudt Ruslands Arbejdere til Samarbejde, det omvendte Tilfælde har ikke foreligget, og netop derfor er det Demagogi i Renkultur, den Kampagne, som nu føres af Kommunisterne mod anderledes tænkende Arbejdere i Vest- og Midteuropa.

Vi afslutter Redegørelsen med at fastslaa een Ting:

Hvis de russiske Arbejderes Landsorganisation til I. F. C. indsender en skriftlig Anmodning om Optagelse i H. t. de for I. F. C. gældende Love og Vedtægter — altsaa uden særlige Krav eller Betingelser — saa vil en saadan Anmodning blive behandlet efter den i Lovene foreskrevne Maade paa et Repræsentantskabsmøde, eventuelt ekstraordinært indkaldt.

Repræsentantskabet træffer suverænt sin Afgørelse, og hvem tør paa Forhaand paastaa, at det blev en Afvisning af de russiske Arbejdere?

Det er i hvert Fald at tage Forskud paa Saligheden, at skælde os Hæder og Ære fra saalænge en Optagelsesbegæring fra den russiske Landsorganisation end ikke har foreligget.

Fagforeningskongressen i Zürich.

Dagsordenen for den faglige Internationales 8. Kongres i Zürich omfattede flere vigtige Punkter, bl. a. det saa betydningsfulde og aktuelle Problem om Fagbevægelsen og Staten og det af de faglige Landsorganisationer i de fire nordiske Lande rejste Spørgsmaal om Formerne for Internationales fremtidige Virksomhed, men det var alligevel de af de faglige Landsorganisationer i England og Norge indsendte Forslag om en fornyet Henvendelse til de russiske Fagforeninger om at tilslutte sig Internationalen, der forholdsvis lagde mest Beslag paa Kongressens Tid, hvorved de to førstnævnte Spørgsmaal blev skudt noget i Baggrunden. Dette var forsaavidt beklageligt, som Debatten om de russiske Fagforeninger nærmest havde en teoretisk Karakter, idet det jo for Kongressen ikke gjaldt om at tage Stilling til en Anmodning fra russisk Side om Optagelse. Tværtimod kunde Internationalens Generalsekretær Schevenels oplyse, at den russiske Landsorganisations Ledelse ikke havde overholdt den ved Forhandlingerne i Moskva indgaaede Aftale om, at Parterne skulde give hinanden Meddelelse om deres kompetente Organisationsinstansers Stilling til de i Moskva udarbejdede Forslag. Man havde ikke hørt et eneste Ord fra Russerne, og dette tyder ikke paa, at de russiske Fagforeninger er særlig ivrige efter at blive optaget i Internationalen.

Det er derfor at stille Tingene paa Hovedet, naar det paastaas, at den internationale Fagforeningskongres afviste Optagelsen af de russiske Fagforeninger. En saadan Anmodning forelaa slet ikke, og de russiske Fagforeninger har hverken anmodet om Optagelse eller gjort blot det ringeste Forsøg paa en Tilnærmelse. I hele denne Sag er Initiativet ene og alene udgaaet fra Internationalen, der i sin Tid gjorde sig store Anstrengelser for at faa Forhandlinger i Gang, hvad der efter flere forgæves Henvendelser til den russiske Landsorganisation omsider ogsaa lykkedes. Naar Internationalens Repræsentantskabsmøde i Oslo 1938 besluttede at afbryde Forhandlingerne, skete det, fordi Russerne som Forudsætning for en eventuel Indmeldelse havde krævet Opfyldelse af en Række Betingelser, som Repræsentantskabet betragtede som uantagelige.

Spørgsmaalet var herefter kun, om Situationen siden Repræsentantskabsmødet i Oslo er undergaaet en saadan Ændring, at Spørgsmaalet om at søge optaget nye Forhandlinger med Russerne igen er blevet aktuelt. Kongressens Flertal var af den Mening, at dette ikke var Tilfældet og at Sagen derfor ikke burde tages op paany, og at den Omstændighed, at der i Mellemtiden er indledet Forhandlinger mellem Frankrig, England og Sovjetrusland om en Fredspagt, ikke kan faa afgørende Indvirkning paa Internationalens Stilling, idet Fagbevægelsen ikke maa lade sig bruge i Stormagternes politiske Spil, selv om den iøvrigt vilde hilse Dannelsen af en saadan Fredsfront. I Zürich fremførtes da heller ikke nye Argumenter i Sagen, og ogsaa Forslagsstilleren var af den Mening, at de af Russerne i sin Tid stillede Betingelser var uantagelige, og at en Indmeldelse kun kunde ske paa Grundlag af Internationalens Love og Vedtægter.

Hovedargumentet for Forslagene om en ny Henvendelse til Russerne var det samme, som fremførtes under Forhandlingerne paa Mødet i Oslo, nemlig den spændte internationale Situation og Nødvendigheden af at forstærke den internationale Fagbevægelses Kamp imod Fascisme og Diktatur. Efter Russernes Mening skal denne Kamp føres i Form af en almindelig Boykotning af de tre Aksemagter Italien, Tyskland og Japan. Samtidig med, at den russiske Fagbevægelse kræver Gennemførelse af en skærpet økonomisk Aktion mod Diktaturstaterne, erklærede den russiske Udenrigsminister Molotov i sin nylig holdte storpolitiske Tale, at Sovjetrusland søger at opretholde venskabelige Forbindelser ogsaa med de fascistiske Stater. Med Henblik paa de russiske Fagforeningers fuldstændige Afhængighed af Staten er der intet fornuftigt Menneske, der tror paa Muligheden af, at den russiske Fagbevægelse faar Lov til at deltage i en Aktion mod Stater, med hvilke Sovjetregeringen opretholder venskabelige Forbindelser; det vil altsaa sige, at Gennemførelsen af den krævede Aktion skal overlades til Fagbevægelsen i de demokratiske Lande, der skal sætte sig ud over deres Landes økonomiske og politiske Interesser. Med Henblik paa dette Dobbeltspil og den Kendsgerning, at de faglige Landsorganisationer i flere Lande erklærede sig som absolutte Modstandere af ethvert Samarbejde med kommunistiske Diktaturtilhængere, var Kongressens Flertal af den Mening, at en fornyet Henvendelse til Russerne ikke er i Internationalens Interesse og at Oslo-Beslutningen derfor bør forblive i Kraft.

Paa Kongressen, der aabnedes af Formanden Walter Citrine, var der mødt 102 Repræsentanter for 18 Landsorganisationer i følgende Lande: Argentina, Belgien, Danmark, De forenede Stater, Finland, Frankrig, England, Ungarn, Indien, Luxemburg, Meksiko, Norge, Palæstina, Polen, Holland, Kina, Svejts, Sverige og Estland. Endvidere repræsenterede 32 Delegerede 21 internationale Fagsekretariater, og desuden deltog samtlige Medlemmer af Internationalens Bestyrelse samt en Række Gæster.

Regeringsraad *Nobs* bød paa Kanton Zürichs Vegne Kongresdeltagerne Velkommen til Zürich, mens den svejtsiske Landsorganisations Formand, *R. Bratchi,* bød Velkommen paa Fagbevægelsens Vegne. Efter at Kongressens øvrige Gæster havde bragt en Hilsen fra deres Organisationer, holdt *W. Citrine* sin Aabningstale, hvori han først hyldede det svejtsiske Folk og fremhævede dets stærke Friheds- og Selvstændighedsfølelse og dets Respekt for det internationale Samarbejdes Idé. Det var derfor ingen historisk Tilfældighed, at Svejts var blevet Hjemsted for Folkeforbundet og den internationale Arbejdsorganisation.

Citrine omtalte derefter den internationale Situation og Ønskeligheden af et Samarbejde mellem alle fredsvenlige Stater for at standse de fascistiske Landes Angrebspolitik og sikre Freden og det sociale Fremskridt. Han sluttede sin kraftige og personligt prægede Tale med en Fordømmelse af den af de fascistiske Stater startede Kaprustning, der havde medført en Forringelse af Arbejdernes Kaar, og en Appel til Arbejderne i alle Lande om at deltage i Kampen for Bevarelse af Friheden, Sikring af Freden og Genrejsning af fredelige Forbindelser mellem Folkene.

Beretning om Virksomheden.

Generalsekretær Schevenels redegjorde i korte Træk for enkelte Punkter i den meget udførlige trykte Beretning. Internationalens Medlemstal er siden Kongressen i London 1936 steget fra ca. 13 Millioner til næsten 19 Millioner, og Fremgangen skyldes ikke alene de skete Nyindmeldelser, men i lige høj Grad Stigningen i de tilsluttede Landsorganisationers Medlemstal. Trods Undertrykkelsen af Fagbevægelsen i en Række Lande har Internationalen nu snart igen naaet samme høje Medlemstal som for 20 Aar siden.

Schevenels meddelte endvidere, at I. F. C.s Repræsentantskab paa sit Møde den 7. Juli enstemmigt havde godkendt Optagelsen af den faglige Landsorganisation i Kina med 530.000 Medlemmer, og at der for Tiden forhandles om Optagelse af de faglige Landsorganisationer i Chile og Kuba. Han henviste endvidere til, at Udmeldelsen af de to smaa Organisationer i Memelomraadet og Sydvestafrika var sket under Pres fra Nazisterne.

Kongressen vedtog at behandle den Del af Beretningen, der omhandler Stillingen til de russiske Fagforeninger, og hvortil der forelaa Forslag fra Norge og England, som et særligt Punkt. I Diskussionen om de øvrige Afsnit i den trykte Beretning deltog *Bondas,* Belgien, der ønskede en mere regelmæssig Udsendelse af Internationalens Tidsskrift, *Villasenor,* Meksiko, der redegjorde for Dannelsen af den faglige Centralorganisation for Sydamerika og dennes Formaal, og *Jouhaux,* Frankrig, der henviste til, at den franske Landsorganisation i de sidste Aar havde opfyldt den dobbelte Opgave, at forsvare de sociale Rettigheder og Princippet om 40 Timers Ugen og samtidig sætte Frankrig i Stand til at forsvare sin Uafhængighed og sit Demokrati og dermed ogsaa de øvrige demokratiske Landes Frihed. Endvidere talte *Chu-Hsueh-Fan,* Kina, *Jarblem,* Palæstina, *Ali Aftab,* Indien, *Alter,* Polen, *De la Bella,* Holland, og *O. Hindahl,* Norge. Beretning og Regnskaber blev derefter enstemmigt godkendt.

Stillingen til de russiske Fagforeninger.

Den anden Mødedag paabegyndtes Behandlingen af Stillingen til de russiske Fagforeninger og de hertil stillede Forslag. Efter en kort Indledning af Generalsekretær *Schevenels* motiverede *Hicks* som første Taler det engelske Forslag om at opfordre Russerne til at indmelde sig i I. F. C. paa Grundlag af dennes Love og gældende Beslutninger. I Oslo havde Hicks sammen med den øvrige engelske Delegation været med til at afvise de af Russerne stillede Betingelser, men man burde nu overveje, om de Grunde, der var afgørende for Beslutningen i Oslo, stadig stod ved Magt. Naar den engelske Fagbevægelse har søgt at paavirke den engelske Regering til at afslutte den engelsk-fransk-russiske Pagt, maa det ogsaa være dens Pligt at gaa ind for en Samling af hele den internationale Fagbevægelse. Derefter motiverede Formanden for den norske Landsorganisation, *O. Hindahl,* det norske Forslag, der i det store og hele faldt sammen med det engelske, og paaviste Nødvendigheden af en international faglig Samling til Sikring af Frihed og Fred.

I den fortsatte Diskussion, der ogsaa strakte sig over den 3. Mødedag, talte endvidere *Racamond* og *Jouhaux,* Frankrig, samt *Villasenor,* Meksiko, for en fornyet Henvendelse til Russerne, mens *J. Watt,* U. S. A., *De la Bella,* Holland, *A. Lindberg,* Sverige, *M. Weber,* Svejts, *C. Mertens,* Belgien, og *Zdanowski,* Polen, talte imod de to Forslag og navnlig understregede, at selv om der var Mulighed for at faa Russerne med i det internationale Samarbejde, hvad de dog betvivlede med Henblik paa den afvisende Holdning, som Russerne hidtil har indtaget, saa vilde Optagelsen ikke styrke, men tværtimod svække Internationalens Aktionsmuligheder og skabe Splid og Splittelse. Russernes Optagelse vilde borttage det ideologiske Grundlag for Fagbevægelsens Kamp for Demokratiet og imod Diktatur. Med særlig Opmærksomhed paahørte Kongressen *A. Lindbergs* vægtige Indlæg i Debatten. Han udtalte, at alle ønsker Samarbejde med saavel de russiske som med de tyske og italienske Arbejdere, men Samarbejdet maa kunne finde Sted mellem frie og selvstændige Organisationer, der er i Stand til at raade over deres egne Anliggender. Selv om vi anerkender Betydningen af et Samarbejde mellem England, Frankrig og Sovjetrusland, maa man holde disse storpolitiske Interesser uden for den faglige Internationales Rammer og udelukkende hellige sig de naturlige faglige Opgaver.

Efter Diskussionens Afslutning henvistes Spørgsmaalet til Behandling i Forslagskommissionen, hvor Danmark var repræsenteret af D. s. F.s fungerende Formand, *Laur. Hansen.* Kommissionen forkastede begge Forslag og vedtog at indstille den i Oslo trufne Beslutning til fornyet Godkendelse. Ved Behandlingen af Kommissionens Indstilling paa Kongressen trak Nordmændene før Afstemningen deres Forslag tilbage til Fordel for Englændernes, der blev forkastet med 37 Ja- imod 46 Nej-Stemmer. England, Frankrig, Meksiko og Norge stemte for, de øvrige Lande imod. Med 60 Stemmer imod 5(Meksiko) vedtog Kongressen derpaa den af Kommissionen foreslaaede Resolution, der bekræfter den i 1938 i Oslo vedtagne Beslutning om at afbryde Forhandlingerne med Russerne. Frankrig og Norge — 18 Stemmer — undlod at stemme.

Fortsættes.

Børsteindustriarbejdernes Kongres.

Børsteindustriarbejdernes Forbund afholdt sin 14. Kongres i Dagene 2.—5. Juli i Randers paa Forsamlingsbygningen »Jylland«.

Forbundets Forretningsfører, *Emil Knudsen,* bød velkommen til de Delegerede samt til Kongressens Gæster: Sekretær *Ernst Berg* fra D. s. F. og Forretningsfører *Jens Jensen,* Træindustriarbejderforbundet.

Efter at Randers Arbejdersangkor havde sunget et Par Numre, udtalte Randers-Afdelingens Formand, *Rich. Hansen,* et »Velkommen til Randers By og dens smukke Forsamlingsbygning«.

Sekretær *Ernst Berg* hilste Kongressen fra D. s. F.: Set i et større Perspektiv har vor Tid sine dystre og alvorlige Problemer. Der er mange Steder i Verden, hvor den arbejdende Befolkning lever i Trældom og usle Kaar. Men ogsaa dansk Fagbevægelse har store Opgaver, og vi skal røgte dem saadan, at Reaktionen ikke faar gunstige Vilkaar. Derfor er ubrydeligt Sammenhold nødvendigt, saadan som det markeres i den stadig øgede Tilslutning til D. s. F.

I sin Tale havde Ernst Berg udtalt Mindeord over D. s. F.s afdøde Formand Knud V. Jensen — disse Udtalelser paahørte Kongresdeltagerne staaende.

Forretningsfører *Jens Jensen* bragte en Hilsen fra Organisationerne under Dansk Træarbejdersekretariat og udtalte Haabet om Fortsættelse af det gode Samarbejde, som hidtil havde fundet Sted mellem Børsteindustriarbejdernes Forbund og Sekretariatet. Maaske vilde Samarbejdet i Træfagene efterhaanden kunne resultere i Dannelsen af et stort Træarbejderforbund, saaledes som det allerede er sket i forskellige Lande. I hvert Fald maa vi fortsat udvise en vis Tolerance i de Grænsespørgsmaal, der iøvrigt vil kunne opstaa mellem den halve Snes Forbund, der findes i Træindustrien.

Forretningsfører *Em. Knudsen* erklærede derefter Kongressen for aabnet, og efter at Valg af Dirigenter og Sekretærer var foretaget, aflagde Forretningsføreren Beretning under Henvisning til den foreliggende udførlige, trykte Beretning. Heri hedder det bl. a.:

Ved Kongressen i 1935 skiftede Forbundet Forretningsfører, idet V. B. Jørgensen, trods stærkt Pres fra alle Sider, ikke ønskede at fortsætte. Han havde gennem 17 Aar gjort et stort Arbejde for Forbundet. Da Sekretæren, Emanuel Nielsen, heller ikke ønskede at fortsætte, valgtes i hans Sted Aage Nielsen, Randers.

Den nye Hovedbestyrelse havde fortsat Arbejdet med Organiseringen af Børsteindustriarbejderne. Agitationen paa dette Omraade var sat ind over hele Landet. Med Træindustriarbejderforbundet er indledet et Samarbejde, idet dets Rejsesekretær har varetaget vore Interesser, hvor der var Lejlighed dertil.

Som Træfag har vi talt om at faa et stort Fag ud af det, som Jens Jensen sagde. Der vil sikkert blive taget mere Hensyn til os, og vi kommer jo ikke uden om, at vi lønmæssig ligger langt nede.

I den forløbne Kongresperiode er der startet Afdeling i Ruds Vedby, og Arbejderne paa Børstetræfabriken i Onsild er blevet indmeldt i Randers Afdeling.

Endnu findes mange uorganiserede i Faget. Det er et stort Arbejde at faa disse organiserede, og i de fleste Tilfælde er det Fabrikanterne, som truer med Afskedigelse, hvis de melder sig ind i Organisationen.

Videre i Beretningen omtales meget udførligt de forskellige Sager, der havde været ført Forhandlinger om med Fabrikanterne i saavel København som Provinsen.

Forretningsføreren sluttede Beretningen med en Redegørelse for Overenskomstforhandlingerne i 1936—37 og 1937—38.

Beretningen affødte en indgaaende Debat, hvori ikke mindre end 26 Delegerede havde Ordet.

Efter Beretningens Godkendelse forelagde Hovedkasserer *Th. Nielsen* Regnskabet, der ligeledes godkendtes.

Ved Valgene blev følgende Voldgiftsmænd valgt: for Provinsen *Jacob Jensen,* Skive, og *Josefsen,* Horsens, og for København *Chr. Olsen* og *H. Jung.*

Til Udvalget vedr. Lærlingeloven valgtes Forretningsføreren samt *Martin Persson,* København, og *Chr. Olsen,* København.

Som Forretningsfører genvalgtes *Emil Knudsen* og som Hovedkasserer *Th. Nielsen* — begge med Akklamation.

Til Hovedbestyrelsen genvalgtes for Provinsen *Viggo Jacobsen,* Horsens, og *Aage Nielsen,* Randers. For København nyvalgtes *C. Caspersen* i Stedet for *H. Jung.*

Det vedtoges, at Kongressen 1943 skal afholdes i København.

Den internationale Arbejdskonference 1939.

I Tiden fra 8. til 27. Juni afholdtes i Genève den 25. internationale Arbejdskonference, hvor 46 Stater var repræsenteret ved 345 Delegerede. Som Repræsentant for de danske Arbejdere mødte De samvirkende Fagforbunds Sekretær *Eiler Jensen* med Forretningsførerne Th. Clausen og *Viggo Eigtved* som tekniske Raadgivere.

Allerede forinden Konferencen traadte sammen, var det bekendt at man paa ledende Hold nærede Planer om at udsætte Behandlingen af to af de paa Dagsordenen opførte Punkter — nemlig Punkt 5: Almindelig Nedsættelse af Arbejdstiden i Industri, Handel og Kontorvirksomhed (40 Timers Ugen) — og Punkt 6: Nedsættelse af Arbejdstiden i Kulindustrien. Spørgsmaalet om 40 Timers Ugen har jo været et fast Punkt paa Dagsordenen for de senere Aars Konferencer, uden at det har været muligt at opnaa nævneværdige Resultater, men tiltrods herfor er det stadig taget op paany, fordi man navnlig fra Arbejderside haabede, at Forholdene i de kommende Aar vilde forme sig gunstigere for denne Reforms Gennemførelse. Udviklingen er imidlertid gaaet i den stik modsatte Retning, og de nu i næsten alle Lande gennemførte Rustninger og militære Forberedelser har i flere store Industrilande ført til en tildels betydelig Forlængelse af Arbejdstiden. Med Henblik herpaa stod det allerede forud for Konferencen fast, at der paa det nuværende Tidspunkt ikke er den ringeste Udsigt til at faa gennemført nogen international Konvention om 40 Timers Ugen, og ogsaa Arbejdergruppen var klar herover, og forstod, at den spændte politiske Situation og den heraf betingede Usikkerhed for hele Erhvervslivet ikke gav Mulighed for en international Ordning af Arbejdstidsspørgsmaalet.

Det internationale Arbejdsbureau.

Straks ved Konferencens Begyndelse forelagde da ogsaa Regeringerne i Frankrig, De forenede Stater, Belgien, Danmark og Norge Forslag om Udsættelse af Spørgsmaalet om 40 Timers Ugen, samtidig med at det henstilledes til Forvaltningsraadet at sætte Spørgsmaalet paa Dagsordenen for en senere Konference, saa snart en Bedring i den internationale Situation muliggør en saadan Fremgangsmaade.

Arbejdergruppen paa Konferencen vedtog af de ovenfor omtalte Grunde at støtte dette Forslag, som efter en længere Diskussion vedtoges med 90 Stemmer mod 2. Arbejdergruppen gav under Debatten en klar Motivering for sin Stilling til den foreslaaede Udsættelse, og paa dens Vegne talte Gruppens Formand, *Hallsworth, Jouhaux* og *Watt* (U. S. A.), der gav Udtryk for Arbejdernes Skuffelse over Tingenes Stilling. Hallsworth imødegik Paastanden om, at en Forkortelse af Arbejdstiden ikke er mulig. Kampen for 40 Timers Ugen vil blive fortsat trods alt. Jouhaux udtalte, at naar Arbejderrepræsentanterne nu efter 7 Aars nationale og internationale Anstrengelser stod overfor Nødvendigheden af at stemme for en Udsættelse af 40 Timers Ugen, skyldtes det, at Magtpolitiken har faaet Overhaand i hele Verden. Demokratierne er tvunget til at bøje sig for de totalitære Staters Bekendelse til Magten, og maatte derfor fremskynde deres Rustninger, og under saadanne Omstændigheder havde det sociale Fremskridt trange Kaar. Watt betonede, at Konferencens Beslutning ikke vilde faa Betydning for Arbejdstidsspørgsmaalet i U. S. A. »Vi

er indforstaaet med Udsættelse af 40 Timers-Ugen for dermed at yde et Bidrag til Demokratiets Forsvar, men selve Arbejdstidsforkortelsens Princip berøres ikke af denne Beslutning.«

Spørgsmaalet om 40 Timers Ugen er nu sat af Dagsordenen i Genève, og det vil først blive taget op paany, naar den politiske og økonomiske Situation er undergaaet en væsentlig Forandring. Dette vil kun kunne ske gennem Tilvejebringelse af en Forstaaelse mellem Staterne og dermed følgende Nedrustning eller gennem en Krig. For Tiden synes Chancerne for en Forstaaelse langt mindre end for en Storkrig, men skulde Europa blive styrtet ud i en saadan Katastrofe, kan ingen overse Følgerne og ingen udtale sig om, hvorledes Forholdene vil være ved Krigens Afslutning og ej heller om, hvilke Forandringer der til den Tid vil være foregaaet paa Arbejdstidsomraadet. Det eneste sikre er kun, at en international Ordning af Arbejdstidsspørgsmaalet paa Grundlag af 40 Timers Ugen ikke kan forventes i den nærmeste Fremtid.

De øvrige Punkter paa Dagsordenen var foruden Generaldebatten om Direktørens Beretning, som er omtalt i forrige Nummer af Bladet, og Kommissionskontrollen med Konventionernes Overholdelse, Spørgsmaalene om teknisk og faglig Undervisning samt Lærlingeforhold, Fastsættelse af Bestemmelser vedrørende Arbejdskontrakter for indfødte Arbejdere, Hvervning, Anvisning og Arbejdskontrakter (Ligebehandling) af vandrende Arbejdere samt Fastsættelse af Bestemmelser vedrørende Arbejdstiden og Hviletiden for Chauffører beskæftiget ved Landevejstransport. Til Behandling af alle disse Spørgsmaal nedsatte Konferencen straks en Række Kommissioner, og det var faktisk her, Hovedarbejdet med Hensyn til Drøftelsen og den nærmere Udformning af de af Bureauet forelagde Konventionsforslag blev forrettet. Efter Afslutningen af Arbejdet afgav Kommissionerne Indberetning til Konferencen, der efter fornyet Diskussion vedtog de af Kommissionerne fremsatte Forslag.

Fastsættelse af Bestemmelser vedrørende Arbejdskontrakter var til 2. Behandling, og her vedtoges en Konvention med 101 Stemmer mod 0. 32 undlod at stemme. — I Forbindelse hermed vedtoges en Recommandation om Kontrakternes Varighed med 94 Stemmer mod 16. 17 undlod at stemme. — Om Afvikling af Straffebestemmelser for indfødte Arbejdere vedtoges en Konvention med 95 Stemmer mod 22. 10 undlod at stemme. — En Recommandation om Arbejdsinspektion vedtoges med 94 Stemmer mod 2. 28 undlod at stemme.

Til anden Behandling var Spørgsmaalet Hvervning, Anvisning og Arbejdsvilkaar (Ligebehandling) vedrørende vandrende Arbejdere og der vedtoges en Konvention med 110 Stemmer mod 0. 17 undlod at stemme og en Recommandation med 103 Stemmer mod 0. 24 undlod at stemme, desuden vedtoges en Konvention om Samarbejde mellem Staterne ved Rekruttering af Emigranter med 104 Stemmer mod 0. 22 undlod at stemme.

Eet for os interessant Spørgsmaal om teknisk og faglig Undervisning samt Lærlingeforhold var til 2. Behandling. Angaaende Undervisningen vedtoges en Recommandation med 110 Stemmer mod 0. 17 undlod at stemme. Om Lærlingeforhold vedtoges en Recommandation med 110 Stemmer mod 0. 14 undlod at stemme. Om Bestemmelser vedrørende Arbejdstiden og Hviletiden for faglige Førere (og deres Hjælpere) af Køretøjer, der udfører Landevejstransporten, blev der ved den anden Behandling i Aar vedtaget en Konvention om Arbejdstid med 88 Stemmer mod 18. 22 undlod at stemme, og en Konvention om Kontrolbøger for Chauffører og Medhjælpere blev vedtaget med 85 Stemmer mod 20. 15 undlod at stemme. Der vedtoges Bestemmelser for Natarbejde og for kollektive Overenskomster med 81 Stemmer mod 21, 20 undlod at stemme. En Recommandation angaaende Privatchauffører vedtoges med 72 Stemmer mod 21. 21 undlod at stemme. Det er ikke muligt i denne Artikel nærmere at komme ind paa Vedtagelsernes Indhold.

Bortset fra Arbejdstidsspørgsmaalet var de øvrige paa Konferencen behandlede Spørgsmaal ikke af den Art, at de kunde paaregne den samme almindelige Interesse, som dette har været Tilfældet i tidligere Aar. Men for de Arbejdergrupper, hvis Arbejdsvilkaar blev gjort til Genstand for en international Ordning, var de behandlede Spørgsmaal af meget stor Betydning.

Om den 25. internationale Arbejdskonference som Helhed kan det derfor siges, at selv om den ikke som mange tidligere Konferencer har beskæftiget Offentligheden i samme Omfang, saa var den alligevel et vigtigt og betydningsfuldt Led i den Udbygning af den internationale Sociallovgivning, som er det internationale Arbejdsbureaus særlige Opgave.

Kriselovgivningen
i nationaløkonomisk Belysning.

(Kjeld Philip: Den danske Kriselovgivning 1931—38. Udgivet af Aarhus Universitets økonomiske Institut). *Bogen faas til nedsat Pris gennem Arbejdernes Oplysningsforbund.*

Ude i Befolkningen er det vist stadig det almindelige Indtryk, at vi lever midt i en Krise. Udenrigspolitiske Forhold, den til Stadighed ret antagelige Arbejdsløshed og Landbrugets Vanskeligheder kan vel ogsaa forklare denne populære Opfattelse. Ikke desto mindre er det en Kendsgerning, at den sidste Krise, almindeligvis kaldet Verdenskrisen, forlængst er gaaet over i Verdenshistorien. Den varede — efter Økonomernes Betragtningsmaade — fra 1929 til 1933, derefter fulgte en Opgangsperiode til 1937, og siden har den internationale Konjunkturtendens været usikker med skiftende Symptomer paa Nedgang og Opgang.

Et sikkert Udtryk for, at den akute Kriseperiode nu er kommet saa meget paa Afstand, at de Interessekampe og Meningsstridigheder, den affødte, kan beskrives nogenlunde objektivt, er den Strøm af Literatur om Emnet af videnskabelig Karakter, som for Tiden sendes ud paa Markedet. — Naar Slaget er forbi, begynder Teoretikerne at arbejde. — I Danmark er to store Bøger om Emnet allerede udkommet. I Foraaret udsendte *Prof. Zeuthen* saaledes første Bind af sin Socialpolitik med Titlen »Arbejdsløn og Arbejdsløshed«. Den omhandler særlig Spørgsmaalet om Lønfastsættelsen (bl. a. Voldgiftsproblemet) og Arbejdsløsheden, saavel den egentlige Konjunkturarbejdsløshed som den saakaldte permanente eller strukturelle Arbejdsløshed, og gennemgaar systematisk forskellige tænkelige socialpolitiske Indgreb til dens Bekæmpelse. Videre har nu den ganske unge cand. polit. *Kjeld Philip,* som et Led i Aarhus Universitets økonomiske Instituts Studier udsendt et digert Værk paa over 300 store Sider om den danske Kriselovgivning, og i nær Fremtid kan fra Socialministeriets statsvidenskabelige Konsulent *Jørgen Dich's* Haand ventes en Bog om en Række socialpolitiske Problemer omkring Beskæftigelsen.

Kjeld Philips Bog er, ligesom den Bog, Arbejdernes Oplysningsforbund udsendte i 1938 om Kriselovgivningen, en Materialesamling, men Kommentarerne er langt fyldigere hos Philip, hvilket gør Bogen mindre anvendelig som Haandbog. Iøvrigt vil de to Fremstillinger være egnet til at supplere hinanden. Som Forf. selv skriver i Indledningen vil man i Texten forgæves lede efter Oplysninger om Foranstaltningernes partipolitiske Forhistorie og Tilblivelse paa Rigsdagen. Philip interesserer sig kun for det »*rent økonomiske*«, d. v. s. han forsøger *objektivt* at redegøre for økonomiske Forudsætninger og Følger. Dette gør naturligvis Bogen ensidig, hvilket Forf. er klar over. Han skriver selv, at den politiske Baggrund maa kendes for at gøre Billedet fuldstændigt.

Philip behandler systematisk og paa Stribe samtlige ca. 400 Kriselove, der er kommet. Han begynder med Landbruget og gør Rede for de forskellige Foranstaltninger til Lettelse af Landmændenes Gældsbyrde og Skattebyrde, for Problemerne omkring Landarbejderlønnen og for de prishævende Foranstaltninger som Sukkerordning, Svineregulering, Kød-, Korn- og Smørordning m. v. Derefter behandles Penge-, Valuta- og Prispolitiken, Arbejdsforholdene, Socialpolitiken og Finanspolitiken.

Bogens Kærne er en Gennemgang af Valutapolitiken og en Paavisning af Sammenhængen mellem den og Produktionen og Beskæftigelsen. Philip deler Tiden fra 1931 til 1937 i tre Perioder.

Første Periode er Tiden fra September 1931, da England forlod Guldet indtil Valutacentralens Oprettelse i Februar 1932. England forlod Guldet den 21. Sept. og Danmark fulgte efter den 28. Sept. Periodens Hovedkendetegn var den store Valutaknaphed, der fremkom som Følge af det langt stærkere Fald i Eksportpriserne end i Importpriserne. Denne Valutamangel søgte man midlertidig at imødegaa ved en Kreditindskrænkningspolitik (Diskontoen sattes op i 6 % og Obligationskurserne bragtes ned gennem Obligationssalg særlig fra de private Bankers Side). Imidlertid vedblev Valutareserven at falde, trods stadig aftagende Byggeri og Forbrug og samtidig steg Arbejdsløsheden katastrofalt. Ingen kunde længere betragte Krisen som en ganske kortvarig Foreteelse, og det var tvingende nødvendigt at nye Statsindgreb bragtes i Stand, der paa en Gang kunde bringe Betalingsbalancen og dermed Valutareserven paa ret Køl og tillade en Kreditudvidelsespolitik, der kunde sætte ny Fart i Foretagsomheden og sætte Arbejdsløsheden ned. — Problemets Vanskelighed bestaar i, at enhver Stigning i den økonomiske Aktivitet straks sætter Importbehovet op, med mindre særlige Foranstaltnin-

Til „Arbejderen"s Læsere!

Normalt skulde vi med dette Nummer af Bladet paabegynde en ny Aargang — den 36. Det har imidlertid af forskellige Grunde vist sig højst upraktisk at bibeholde den gamle Ordning med Aargange efter De samvirkende Fagforbunds gamle Regnskabsaar, som jo forlængst er opgivet for Aarsberetningens og Regnskabets Vedkommende, og vi agter derfor i Fremtiden at lade Aargangen følge Kalenderaaret. For at undgaa, at den 36. Aargang kun kommer til at omfatte 11 Numre, vil Overgangen til den nye Ordning forme sig saaledes, at vi fortsætter den nuværende Aargang indtil Aarets Udgang, saaledes at den kommer til at omfatte 35 Numre. Fra den 1. Januar 1940 paabegyndes derefter den 36. Aargang.

Redaktionen.

ger træffes til Regulering af dette. Philip gennemgaar nu de forskellige Muligheder for Indgreb, der forelaa. Valutaindtægterne kunde øges ved en Sænkning af Kronen, der stimulerer Eksporten. En saadan foretoges i flere Tempi. Udenlandske Laan var derimod umulig at opnaa. Foruden at øge Valutaindtægterne maatte man søge at bringe Udgifterne ned. Hertil fandtes tre Midler, Told, Valutaregulering og Kronesænkning. Told og Kronesænkning virker alene importbegrænsende gennem en Fordyrelse af de udenlandske Varer. Philip finder, at den direkte Importregulering er de andre to overlegne paa næsten alle Punkter, baade beskæftigelsespolitisk, handelspolitisk og m. H. t. Undgaaelse af Fejlinvesteringer. Importreguleringens største Svaghed er dens Virkning paa Fordelingen. Medens Told skaber Indtægter for Statskassen og en Kronesænkning flytter Indtægt fra Importørerne til Eksportørerne, skaber Importreguleringen store arbejdsfri Indtægter for Importørerne som Følge af den indenlandske og udenlandske Prisdifference. Hertil kommer de Muligheder, der ved alle tre Metoder skabes for den indenlandske Industri, for ved Prisaftaler at skabe sig Monopolgevinster.

Efter Valutacentralens Indførelse gled man ind i *anden Periode,* hvor man i Ly af Kronesænkning og Importbegrænsning førte en storstilet Kreditudvidelsespolitik, der satte sig stærke Spor i stigende Produktion og aftagende Arbejdsløshed. I 1935 kunde denne Politik imidlertid ikke fortsættes længere. Trods de forskellige Foranstaltninger lykkedes det ikke at holde Danmark Valutavanskelighederne fra Halsen. I 1935 havde der atter opsamlet sig en stor kortfristet Gæld til Udlandet, og det blev nødvendigt igen at skride til Kreditindskrænkning. Det er den *tredje Periode,* som varede indtil Sommeren 1938, da et gunstigere Prisforhold mellem Import- og Eksportvarer igen tillod en Kreditudvidelse med særlige Foranstaltninger til Fremme af Byggeriet.

Philip undersøger nu hvilke Aarsager, der kan være til at man i 1935 saa sig nødsaget til at slaa over til en Kreditindskrænkning, og paastaar, at »i Tendensen til stigende Løn har vi antagelig den største Vanskelighed herhjemme for en konsekvent Gennemførelse af den omtalte kombinerede Kreditudvidelses- og Valutarationeringspolitik« .. »Ganske vist er Statsmagten ikke udelukket fra at øve Indflydelse paa Lønnen, man kan endda sige, at siden 1933 har Lønfastsættelsen for en stor Del ligget i Statsmagtens Hænder, men denne Magt er ikke blevet anvendt til at hindre en Lønstigning ....«.

Philip, saavel som Prof. Zeuthen i sin Bog, betragter Fagforbundene som Salgsmonopoler for Arbejdskraft. Anlægger man denne Betragtningsmaade, er Problemet reduceret til Spørgsmaalet om Monopolprisen er sat paa det rigtige Sted. For et Monopol drejer det sig som bekendt ikke om at sætte den højest mulige Pris, men om at sætte Prisen saaledes, at Pris gange solgt Mængde giver det størst mulige Produkt. Og den solgte Mængde vil afhænge af Prisen saaledes, at jo højere Prisen sættes, des mindre bliver den afsatte Mængde.

Overfor denne Forfatterens nationaløkonomiske Vurdering vil vi understrege, *at Arbejde ikke er en almindelig Vare, med hvis Pris man uden videre kan eksperimentere. Arbejdets Pris, Lønnen, er den eneste Basis for Tusinder af Menneskers Eksistens; den er i Forvejen knap,* og i Stedet for at stirre sig blinde paa den ret ringe Lønstigning, de lavest lønnede Arbejdere har opnaaet i de senere Aar, burde vore Økonomer hellere forsøge med statistiske Beregninger over Arbejdsefterspørgslens Elasticitet i de forskellige Fag (for saa vidt dette overhovedet er gørligt) o. l. at naa frem til en bedre underbygget Viden om den saakaldte Lønsænkningsteori. Dette vilde skabe et bedre Diskussionsgrundlag.

*

I sin Omtale af Arbejdsforholdene i Kriseaarene gør Philip rigtigt opmærksom paa de to Hovedtendenser: Stigning for de lavere lønnede og de nye Former for Statens Indgriben gennem midlertidige Love. Philip kan ikke se Nødvendigheden af Nødloven af 1. Februar 1933, hvorved Overenskomsterne blev forlænget og Arbejdsstandsning forbudt. »Katastrofen som Lockouten vilde drive Befolkningen ud i, er for Eftertiden meget vanskelig at se ..«. ».. Den vilde formentlig hovedsagelig have betydet en Forskydning af Arbejde og dermed af Løn i Tid og paa Personer, men ikke nogen Nedgang. Man vilde med saadan en Lockout have opnaaet en Spredning af Arbejdsløsheden paa flere Personer, hvad næppe kan kaldes noget Onde«. Nogen Produktionsnedgang mener Forf. ikke vilde være blevet Resultatet. Derimod indrømmer han, at Parternes Kampevne under stor Arbejdsløshed er forrykket til Fordel for Arbejdsgiverne. Philip slutter med at fastslaa, at denne Nødlov er kommet til at danne Grundlag for en hel Række lignende Love, og at Fremtiden paa dette Omraade er uvis. Nogle principielle Betragtninger over Ønskeligheden eller Uønskeligheden af tvungen Voldgift opstilles derimod ikke.

*

Bogen er som Helhed letlæselig og skrevet i et meget klart Sprog. I Indledningen skriver *Prof. Jørgen Pedersen:* »Om Rigtigheden af adskillige af Forfatterens Konklusioner kan der rejses Tvivl. .. Det maa imidlertid erindres, at det ikke drejer sig om en ny Udgave af Koranen, men om en Diskussion«. .. Det kan vi fuldt ud tilslutte os.

J. O. K.

Smør eller —

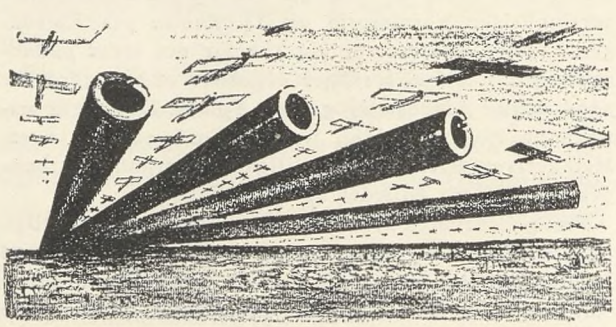

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejdsmænd.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 7. Juni behandledes en Uoverensstemmelse mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og *Svendborg Vognmandsforening*.

Arbejdsgiverforeningen havde paastaaet, at den mellem Transportarbejdernes Fagforening i Svendborg og Svendborg Vognmandsforening indgaaede Overenskomst kunde fortolkes saadan, at Kuske og Chauffører kan aflønnes med Timeløn for enkelte Timers Beskæftigelse. Efter en Drøftelse af Sagen erkendte Arbejdsgivernes Repræsentanter, at Kuske og Chauffører ikke kan aflønnes for mindre end en hel Dag, hvilket maatte fremgaa af Formuleringen af den paagældende Overenskomsts § 2.

Ved en Forhandling den 10. December 1938 mellem *De forenede Cikorietørrerier A/S* og Dansk Arbejdsmandsforbunds Tjæreby Afdeling var Overenskomsten for 1937 fornyet med nogle Ændringer, d. v. s. at der var opnaaet en Fremgang fra 5—10%. Imidlertid var Lønnen i Kampagnen ansat til 127 Øre pr. Time, det samme, som iøvrigt er gældende for De danske Sukkerfabrikker, og D. A. F. vilde derfor ikke godkende Fornyelsen af Overenskomsten. — Sagen har gentagne Gange været behandlet under Hovedorganisationernes Medvirken under den i Foraaret afsluttede Overenskomstsituation, ligesom den har været forelagt Forligsinstitutionen, som efter vor Henstilling undlod at stille Forslag.

Strejke blev derfor etableret, og den har nu bragt det tilsigtede Resultat, idet man ved en Forhandling i Arbejdsgiverforeningen den 10. Juni er enedes om at forhøje de 127 Øre til 130 Øre, samt at Reparationsarbejde ved det fastliggende Hovedspor udføres til den i Overenskomsten fastsatte Timeløn, 115 Øre, i Modsætning til tidligere, hvor dette Arbejde er aflønnet i Henhold til Landbrugsoverenskomsten.

Overenskomsten er med sædvanligt Opsigelsesvarsel løbende til en 1. Marts.

Som Følge af forgæves Forsøg fra Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund paa at faa en Lønordning med Firmaet *Københavns Fiskefarsfabrik* for de Arbejdere, der beskæftiges ved andet Arbejde end Budkørsel, var af Dansk Arbejdsmandsforbund afgivet Varsel om Strejke og Sympatistrejke.

Efter Varslernes Afgivelse afholdtes Møde i Arbejdsgiverforeningen den 21. Juni, og Mødet resulterede i, at man enedes om, at Fiskehandlernes Arbejdsgiverforening tiltræder den mellem Københavns Grossisters Arbejdsgiverforening og Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund gældende Overenskomst, dog saaledes, at Arbejdstidsinddelingen tilsvarer den, der er gældende for de paa Virksomheden beskæftigede Kvinder.

De udstedte Strejkevarsler toges tilbage.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 22. Juni behandledes en Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at 3 Medlemmer af Forbundet, beskæftiget i Akkord ved det af Entreprenør *Arne Jensen*, Aarhus, for Viby Kommune udførte Rensningsanlæg, var afskediget, uden at det havde været muligt at faa den i Septemberforligets Punkt 4 foreskrevne faglige Voldgift etableret.

Arbejdsgiverforeningen begrundede den skete Afvisning af Voldgift med, at Spørgsmaalet om Berettigelsen af de foretagne Afskedigelser i Henhold til Lov Nr. 169 af 30. April 1938 henhørte under Beskæftigelsescentralen.

Enighed opnaaedes ikke, og Forbundet forbeholdt sig at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Funktionærer.

Ved Møde i Landbrugsministeriet den 23. Juni, der var begæret af Dansk Funktionærforbund til Klarlæggelse af Spørgsmaalene om Forhandlingsret, og om over for hvem Forhandlingerne skulde føres paa Vegne af de paa Slagterierne m. m. beskæftigede *Opsynsmænds Forening*, som 1. Januar d. A. var indtraadt i Funktionærforbundet, besvaredes de fremsatte Spørgsmaal med, at Forhandlingsretten maatte tilkomme Dansk Funktionærforbund, og at Forhandlingerne skulde føres med Landsbrugsministeriet.

Handskemagere.

I Henhold til Aftale af 13. Juni 1938 afholdtes Møde i Arbejdsgiverforeningen den 23. Juni til Drøftelse af Foranstaltninger mod ubillig Konkurrence i Handskemagerfaget. — For at De samvirkende Fagforbund yderligere kunde faa Lejlighed til at behandle Spørgsmaalet mellem de interesserede Organisationer aftaltes nyt Møde til Afholdelse i September.

Kvinder.

Ved en Overenskomstforhandling den 31. Maj mellem Kvindeligt Arbejderforbund og *A/S Aarhus Gummifabrik* blev der oprettet Overenskomst, som stort set følger Linien for Forbundets Overenskomster med enkeltstaaende Virksomheder. Overenskomsten indeholder ligeledes de almindelige Bestemmelser, Overarbejdssatser og Akkordregler samt Regler for Behandling af faglig Strid, og dertil kommer en Bestemmelse om, at Firmaet er forpligtet til fortrinsvis at beskæftige organiseret Arbejdskraft.

Murere.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 3. Juni behandledes en Klage fra *Centralforeningen af Murermestre* over, at nogle Murersvende i Viborg havde fortsat med at holde Weekend, efter at de paagældende Mestre, som

Følge af Mesterforeningens Paabud, havde krævet Overholdelse af Overenskomstens Bestemmelse om 8 Timer som Maksimum for daglig Arbejdstid.

Murerforbundet havde straks ved Henvendelsen fra Centralforeningen erkendt, at den etablerede Weekend var i Strid med Overenskomsten, og beordret Medlemmerne til at efterleve denne. — Sagen sluttede med, at den praktiserede Weekend skulde bringes til Ophør fra og med 9. Juni.

Mølleriarbejdere.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 13. Juni behandledes en Klage fra Arbejdsgiverforeningen over, at der den 1. Maj fra Kl. 12 Middag var etableret Arbejdsstandsning hos *A/S Toldbodmøllen,* uden at der, saaledes som tidligere sket, var stillet nødvendigt Mandskab til Disposition for Opretholdelse af Døgndriften.

Dansk Mølleriarbejderforbunds Standpunkt var, *at* der ikke var nogen Grund til, at A/S Toldbodmøllen — som den eneste Mølle — holdt Driften gaaende 1. Maj, *at* der ikke som paastaaet forelaa Aftale om, at der stilledes fornødent Mandskab til Disposition for Døgndriftens Opretholdelse, og endelig, *at* Arbejdsstandsning d. 1. Maj var almindelig Regel her i Landet.

Enighed opnaaedes ikke, og Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Sager vedrørende Overarbejdsloven.

Dansk Arbejdsmandsforbund og forskellige Medlemmer af Hjerm Afdeling.

Til § 7 Udvalget var fra et Medlem af Hjerm Afdeling under Dansk Arbejdsmandsforbund indsendt Klage over, at 5 Medlemmer af Afdelingen efter Klagerens Mening havde gjort sig skyldig i Overtrædelse af Overarbejdsloven.

Sagen var tilsendt Dansk Arbejdsmandsforbund til Udtalelse, og da det efter Forbundets Undersøgelse maatte anses for godtgjort, at de af Klageren fremførte Forhold ikke kunde betragtes som Overtrædelse af Overarbejdsloven, mente Forbundet ikke, at der var Grundlag for Indsendelse af Klage, hvilket De samvirkende Fagforbund erklærede sig indforstaaet med, saaledes at der ikke foretages videre i Sagen.

Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S Ditlevsen, Nibe.

Til § 7 Udvalget var gennem Dansk Arbejdsmandsforbund indsendt Klage over Overtrædelse af Overarbejdsloven hos ovennævnte Firma, bl. a. vedrørende Chauffører og Lager- og Pakhusarbejdere.

Ved Forhandling med Firmaet sluttede Forbundet Aftale om det præsterede Overarbejdes Afspadsering, og om, at Firmaet tiltræder de Regler angaaende Afspadsering, der er gældende mellem Forbundet og Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark.

Under disse Omstændigheder frafaldtes Tiltale mod Firmaet.

Træindustriarbejderforbundet og Glumsø Savværk.

Gennem § 7 Udvalget var der rejst Klage over, at der fandt Overtrædelse Sted af Overarbejdsloven paa Glumsø Savværk. Sagen er, ifølge Indberetning fra Politimesteren i Næstved til § 7 Udvalget, afsluttet med, at der i Bøde til Statskassen af Savværksejer Hansen er erlagt 30 Kr. og af de 4 Arbejdere 10 Kr. hver.

Forespørgsel fra Fællesorganisationen for Haslev og Omegn.

I Anledning af Skrivelse fra Fællesorganisationen for Haslev og Omegn, indeholdende forskellige Spørgsmaal vedrørende Udførelsen af Arbejder ved Byggeforetagender, til hvilke der ydes Statslaan i Henhold til Lov Nr. 153 af 13. April 1938, og herunder bl. a. om en »Bygherre maa benytte sine Arbejdskammerater til at hjælpe sig de Dage, de afspadserer i Henhold til Loven om Forbud mod Overarbejde, og uden at de faar Betaling derfor«, har Socialministeriet i Skrivelse af 13. Maj, under Henvisning til Udtalelse fra § 7 Udvalget, meddelt, at der formentlig ikke vil kunne rejses Tiltale for Overtrædelse af Loven i det Tilfælde, som er fremført.

Dispensation.

Dansk Urmager-Centralforening og Urmagerlauget og Urmagernes Fagforbund.

I Skrivelse af 1. Maj har Socialministeriet underrettet De samvirkende Fagforbund om, at en Ansøgning fra ovennævnte Organisationer om Forlængelse af Dispensation i Henhold til Lovens § 9, der udløb 1. April 1939, er imødekommet, saaledes at Fritagelsen for Lovens Bestemmelser er gældende indtil 1. April 1940. — Om Motiveringen for Dispensationsansøgningen, som De samvirkende Fagforbund ikke har haft med at gøre, oplyses det i Skrivelsen, at Ledighedsprocenten pr. 31. Marts 1939 var 3,4%.

Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S L. E. Bruuns Export, Fredericia.

Paa Henvendelse fra ovennævnte Firma og med Tilslutning fra Dansk Arbejdsmandsforbund har Socialministeriet i Skrivelse af 1. Juni meddelt Tilladelse til, at en Arbejdsmand, som udfører Mælkeanalyse i Virksomheden, fritages for Afspadsering af Overarbejde.

REDAKTØR: LAUR. HANSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. S., København V. .·. Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 26 * KØBENHAVN DEN 1. AUGUST 1939 * 35. AARGANG

Klaring af Begreberne.

De paa den internationale Fagforeningskongres i Zürich vedtagne Beslutninger har givet Anledning til adskillige Betragtninger i Modstanderpressen, baade paa yderste Højre- og Venstrefløj, og det er særlig den danske Delegations Stilling til Resolutionen vedrørende Fredsaktionen og til Spørgsmaalet om de russiske Fagforeninger, der sætter Sindene i Bevægelse.

Enkelte Blade har saaledes fundet ud af, at der bestaar en Modsætning mellem den Holdning, de danske Repræsentanter indtog i Zürich og den, de indtager herhjemme, naar der er tale om politiske Spørgsmaal. Man henviser til, at de danske Fagforeningsrepræsentanter i Zürich modsatte sig, at Fagforeningerne blander sig i Politik, mens de herhjemme er i allerhøjeste Grad politiske, og der spørges, om de danske Fagforeninger nu ogsaa indadtil udelukkende vil hellige sig de faglige og økonomiske Opgaver og lade de politiske Partier om at føre Partipolitik.

Det er en mærkelig Begrebsforvirring, de paagældende Blade dermed giver Udtryk for. Tingene ligger ganske enkelt saaledes, at de danske Fagforeningsrepræsentanter i Zürich modsatte sig, at storpolitiske Synspunkter skulde være afgørende for Fagforeningskongressens Stilling og Beslutninger. Fagbevægelsen kan nu engang ikke gøre sin Stilling til bestemte Problemer afhængig af mere eller mindre tilfældige politiske Konstellationer, og selv om de danske Repræsentanter fuldt ud forstod de engelske og franske Fagforeningers Standpunkt i denne Sag, kunde de ikke stemme for en Udtalelse, der vilde binde Fagbevægelsen i de mindre Lande til at deltage i Stormagternes politiske Spil.

Det var netop Hensynet til den af vort Land førte Neutralitetspolitik, som har Fagbevægelsens og iøvrigt ogsaa hele Befolkningens Tilslutning og som sikkert ingen herhjemme for Alvor ønsker ændret, der var afgørende for de danske Fagforeningsrepræsentanters Holdning. Hvis de danske Fagforeninger, saaledes som vore politiske Modstandere ønsker, ikke havde nogen som helst Forbindelse med Socialdemokratiet, vilde deres Repræsentanter i Zürich have været frit stillet og kunde have truffet deres Afgørelse uden Hensyntagen til Regeringspartier og Regering, men det snævre Samarbejde mellem Fagbevægelsen og Socialdemokratiet medfører, at det Ansvar for Landets Udenrigspolitik, der paahviler Partiet og Regeringen, ogsaa maa bæres af Fagbevægelsen, og netop dette var Grunden til, at den danske Delegation ikke kunde stemme for en Resolution, der indeholdt en Forpligtelse til at modvirke den i Hjemlandet førte Neutralitetspolitik. I dette særlige Tilfælde var det saa meget lettere for den danske Delegation at tage Stilling, som de danske Fagforeninger som allerede nævnt er absolutte Tilhængere af denne Politik og ønsker vort Land holdt uden for de politiske Magtgrupperinger.

Dansk Fagbevægelses Stilling til Socialdemokratiet og de politiske Partier i Almindelighed turde iøvrigt være saa almindelig bekendt, at det er overflødigt at komme nærmere ind herpaa i denne Forbindelse. Fagforeningerne fører ikke Partipolitik, men de forbeholder sig Ret til at gøre deres Indflydelse gældende, naar Lovgivningsmagten tager sociale og økonomiske Problemer op til Løsning. I dette Øjemed opretholder de Samarbejde med den danske Arbejderklasses politiske Repræsentant, Socialdemokratiet, og dette Samarbejde, der har givet saa gode Resultater saavel for de fagorganiserede Arbejdere som for det arbejdende Folk som Helhed, vil selvfølgelig blive fortsat som hidtil, selv om vore politiske Modstandere tager det nok saa fortrydeligt op.

— — —

I forrige Nummer af »Arbejderen« har vi udførligt redegjort for hele Spørgsmaalet vedrørende Internationalen og den russiske Fagbevægelse, og det er ikke vor Hensigt at gentage vor uangribelige Fremstilling af hele denne Sags Forløb. Kommunisternes hysteriske Udfald mod Kongressens Beslutning og den danske Delegations Stilling rokker nemlig ikke en Tøddel ved den Kendsgerning, at det paa Kongressen i Zürich ikke drejede sig om en Afgørelse vedrørende de russiske Fagforeningers Optagelse, da de slet ikke har givet Udtryk for Ønsket om at blive Medlem af Internationalen, men kun om at tage Stilling til et Forslag om en fornyet Henvendelse til Russerne. Vi har paavist, at de russiske Fagforeninger i de mange Aar siden den faglige Internationales Genoprettelse i 1919 ikke har gjort et eneste Forsøg paa at blive optaget i Internationalen, men at det er denne, der Gang paa Gang har henvendt sig til Russerne og anmodet dem om at tilslutte sig. Med Henblik paa den afvisende Holdning, som de russiske Fagforeninger hidtil har lagt for Dagen, og den Kendsgerning, at de siden Forhandlingerne i November 1937 i Moskva ikke har ladet høre fra sig og ikke har meddelt deres Stilling til dette Spørgsmaal, er det mildest talt meget dristigt at paastaa, at det er Fagbevægelsen i de demokratiske Lande, der saboterer den faglige Enhed. Man kan ikke fortænke Fagforeningerne i de andre Lande, at de ikke fortsat ønsker at rette resultatløse Henvendelser til de russiske Fagforeninger, der paa saa tydelig Maade har vist, at de ikke ønsker Samarbejde med Fagbevægelsen i andre Lande, saafremt det ikke sker paa Betingelser, der er ganske uantagelige for frie og uafhængige Fagorganisationer.

Kommunisterne kunde i denne Sag passende vende deres harmfyldte Angreb mod de russiske Fagforeninger, der først gennem Oprettelse af den røde Fagforenings-Internationale søgte at skabe Splittelse i den internationale Fagbevægelse og nu, efter at dette Forsøg er slaaet fejl, holder sig fornemt tilbage og hyller sig i Tavshed, hver Gang det gælder om at bekende Kulør i Spørgsmaalet om internationalt fagligt Samarbejde.

Samme Virkninger ad andre Veje.

Af S. ABRAHAMSEN

I den Polemik, som fandt Sted lige foran Valget i Foraaret, var Regeringens Fortjenester paa den økonomiske Politiks Omraade trukket stærkt frem i Rampelyset. Det havde den naturlige Aarsag, at der paa det Tidspunkt var en meget betydelig Arbejdsløshed her i Landet. Havde Regeringen fornylig haft Uheld paa den kulturelle Politiks Omraade, saa havde der selvfølgelig været de kulturelle Problemer, som Oppositionen havde forevist paa Valgscenen. Saadan er det nemlig. Oppositionen bestemmer ved sin Agitations Planlæggelse, hvilke Problemer der skal drages frem i Valgdiskussionen. Regeringen bestemmer ved sin politiske Indsats over for Dagens og Vejens Opgaver, hvilke Problemer Oppositionen har Fordel af at kaste sig over og vise frem for Vælgerne.

Den foreliggende Beskæftigelsessituation kostede sikkert Regeringen en betydelig Del af de 30.000 Stemmer i Hovedstaden, og hertil var bl. a. de borgerlige Partiers Agitation paa, at Arbejdsløsheden *kan* afskaffes, medvirkende.

Men hvad var det nu for Programpunkter, disse Partier opstillede for Arbejdsløshedens Afskaffelse, og hvad var det for en økonomisk Tanke, der laa bagved disse Paastande om, at Arbejdsløsheden kan afskaffes. For selvfølgelig kan Arbejdsløsheden afskaffes eller i hvert Fald bringes ned til et saa lavt Minimum, at den hverken er en samfundsmæssig Ulempe eller nogen Gene for den enkelte Arbejder — naar man ellers blot vil de Midler, som man kan indse er nødvendige.

Oppositionens Program var kort sagt det gamle liberalistiske Krav: »Giv Erhvervslivet frie Hænder«, og det har Klang i alle Bedriftslederes, i alle Handlendes, i alle Bankdirektørers og Landmænds Øjne. Og hvis nogle Arbejdere tror, at Arbejdsløsheden kan afskaffes ved at følge dette Slagord, saa har det vel ogsaa en vis Klang i deres Øren. Man skulde dog mene, at det klinger lidt skurrende.

»Giv Erhvervslivet frie Hænder« betyder frit omskrevet »Slip den frie Konkurrence løs igen. Afskaf Valutaordning og alle de andre Ordninger, som hurtigt har ført Landet ind i den Opgangsperiode, som varede fra 1933 til 1937, og saa skal I se, hvad der vil ske«.

Man kunde nu gøre sig den Fornøjelse at overveje, paa hvilken Maade Frikonkurrencen virker, naar den virkelig finder Sted. Ikke saadan at forstaa, at Arbejderne skulde være interesseret i en Genindførelse af fri Konkurrence — tværtimod, den har Arbejderne een Gang for alle sagt Nej Tak til, for Frikonkurrence og en liberalistisk Lovgivning er ensbetydende med Spild af Kapital, Nedpresning af Arbejdernes Levestandard og fuldstændig planløs Produktion. Men paa den anden Side er det klart, at Liberalismen i den frie Prisdannelse havde en Regulator, som fik de Dele af Samfundsmekanismen, hvorover den økonomiske Tilpasning foregaar, til at fungere. Og det vi maa være ude efter i den foreliggende Situation — som ganske vist har forbedret sig betydeligt siden Valget — er en *Tilpasning* af Samfundets økonomiske Mekanisme, saaledes at alle Mand bliver beskæftigede.

Den frie Konkurrence virkede ved, at Kapital strømmede til de Fag, som tjente godt, og at Kapital blev draget væk fra de Fag, hvor Udbudet var saa stort, at der ingen Profit blev at tjene. En overnaturlig Profit kunde saaledes ikke holde sig ret længe ad Gangen, saa blev Konkurrencen i Faget skrappere, og Profitten faldt. Ved denne Tilstrømning til de Fag, som tjente godt, kom der Beskæftigelse i Gang, og Vareprisen faldt relativt under Indflydelse af det stigende Udbud.

Liberalismens Virkninger paa Arbejdslønnen skal vi ikke nu komme nærmere ind paa. I en senere Artikel skal vi præcisere det uheldige i den Nedpresning af Levefoden, som den frie Konkurrence mellem Arbejderne medførte. Her skal vi holde os til den fra Erhvervenes Side der ønskede fri Konkurrence mellem de økonomiske Virksomheder. Fagforeningerne regner vel heller ingen med at afskaffe sammen med Genindførelse af fri Konkurrence. Men det Erhvervene kunde opnaa ved den frie Konkurrences Genindførelse, lavere Varepriser og Nedpresning af Profitten i visse særlig højt beskyttede Industrier og Handelsgrene gennem en udvidet Foretagsomhed, det kunde Staten saamænd sagtens skaffe dem ad Veje, som ogsaa Arbejderne kunde sanktionere, nemlig ad Veje, som ikke medførte det kolossale samfundsmæssige Spild, som den frie ubundne Konkurrence medfører.

Investeringskontrol, Priskontrol og Kontrol med Udnyttelse af Valutabevillingerne kunde bremse for Vareprisernes Stigning. Det er allerede efter den liberalistiske Teori, en af de bedste Maader at føre Beskæftigelsespolitik paa — og det kan ogsaa vi anerkende —, for derved frigøres der en betydelig Efterspørgsel, der vil rette sig mod andre Varer. Og gennem en planmæssig Ledelse af den økonomiske Politik kombineret med direkte Statslaan til Erhvervslivet, — hvor Bankernes Interesse forhindrer nye Virksomheder i at komme ind (f. Eks. gennem en særlig Stats-, Industri- og Handelsbank), — og gennem yderligere Statsforetagsomhed inden for de Erhvervsomraader, som ikke lader sig fremme ad anden Vej, kan der sættes mere Sving i det hele, end der er nu.

De Virkninger, der skal fremkaldes, er autoriserede af den gamle Teori og af Erhvervenes Ønsker, vi kan gennemføre disse Virkninger med andre Midler og opnaa bedre Resultater.

Rundskue

Af »Fondet for Arbejderbeskyttelse« er der under 6. Juli 1939 uddelt en Legatportion paa 500 Kr. til Direktør, cand. polyt. *P. Grønborg, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeningers Fabrikker, Viby,* som Anerkendelse for den Indsats, han har ydet paa den praktiske Arbejderbeskyttelses Omraade.

Den anden Legatportion, ogsaa paa 500 Kr., tilfalder efter Fundatsen Udstillingen for Arbejderbeskyttelse for at tildeles en eller flere Arbejdere som Anerkendelse for praktiske Arbejder paa Arbejderbeskyttelsens Omraade. Denne Legatportion er af Udstillingen tildelt *Haandværker Hermann Jørgensen, Vognværkstedet, Centralværkstederne for »De danske Statsbaner«.*

Fagforenings-kongressen i Zürich.

Fortsat.

Formerne for Internationalens fremtidige Virksomhed.

De af de fire nordiske Lande indsendte Forslag om Nedsættelse af et Udvalg til Undersøgelse af Internationalens fremtidige Arbejdsformer og en Udvidelse af dens socialpolitiske Virksomhed kom ikke til Behandling paa selve Kongressen, men henvistes straks til Forslagskommissionen, der enstemmigt indstillede Forslagene til Vedtagelse. Kongressen tiltraadte ligeledes enstemmigt denne Indstilling og valgte *A. Lindberg,* Sverige, *G. Hicks,* England, og *M. Meister,* Svejts, til Medlemmer af Udvalget, der endvidere skal suppleres med 2 af Bestyrelsen udpegede Medlemmer.

Gennem Nedsættelsen af dette Udvalg, der vil paabegynde sit Arbejde i en nær Fremtid, er der skabt Mulighed for at tage Internationalens hele Arbejdsfelt op til Drøftelse. Fra de nordiske Landes Side tilstræber man en Nyorientering af Internationalens Virksomhed med en kraftigere Koncentration om de rent faglige Opgaver og en stærkere Indsats paa det socialpolitiske Omraade, herunder Arbejdet indenfor Arbejdsbureauet i Genève. Vejen er nu aaben for en Nyorientering med Hensyn til den fremtidige Virksomhed, og Fagbevægelsen i alle Lande vil med Interesse imødese Resultatet af Udvalgets Arbejde.

Bekæmpelse af økonomiske Kriser. Arbejdsløshed og Arbejdstid.

Paa Grund af, at en saa stor Del af Kongressens Tid blev ofret paa det russiske Spørgsmaal, blev de øvrige Punkter paa Kongressens Dagsorden Genstand for en stærkt forceret Behandling. Dette var ogsaa Tilfældet med *C. Mertens'* indledende Foredrag om Fagbevægelsen og Kampen for Forebyggelse og Mildnelse af økonomiske Kriser samt Spørgsmaalet om Arbejdsløshed og Arbejdstid. Mertens redegjorde først for Arbejdet indenfor den af Internationalen oprettede økonomiske Ekspert-Komité, der har udarbejdet en meget udførlig Beretning om den verdensøkonomiske Situation og Retningslinier for Fagforeningernes Kamp imod Kriser og Arbejdsløshed. Efter en kort Omtale af de vigtigste Punkter i disse Beretninger, gav Mertens en Oversigt over Internationalens Bestræbelser i Genève for at tilvejebringe en international Konvention vedrørende 40 Timers Ugen. Disse Bestræbelser har ikke ført til det forventede Resultat, og den i Aar afholdte internationale Arbejdskonference har besluttet at udsætte Behandlingen af Arbejdstidsspørgsmaalet, og grundet paa den spændte politiske Situation og den omfattende Kaprustning har ogsaa Arbejdergruppen stemt for en saadan Udsættelse. Trods dette er Kravet om 40 Timers Ugen ikke opgivet, men vil blive rejst paany, saa snart der atter indtræder mere normale Tilstande.

Efter en kort Diskussion blev hele dette Spørgsmaal straks henvist til Behandling i den paagældende Kommission, hvor D. s. F. var repræsenteret af *Sigv. Hellberg.* Kommissionens Indstilling samt 3 af denne foreslaaede Resolutioner, henholdsvis om den almindelige økonomiske Situation, Arbejdstidsspørgsmaalet og Internationalens Virksomhed paa det økonomiske og socialpolitiske Omraade blev enstemmigt vedtaget af Kongressen.

Aktionen for Freden.

L. Jouhaux var Indleder til det følgende Punkt paa Dagsordenen: Fagbevægelsens Aktionsplan for Freden. Han gav først en kort historisk Oversigt over Internationalens Arbejde for Fred og Forstaaelse mellem Folkene og understregede, at den internationale Fagbevægelse altid var gaaet stærkt ind for at fjerne alle uretfærdige Bestemmelser i Fredstraktaterne og sikre de besejrede Lande fuld Ligestilling med de øvrige Lande. Fagbevægelsen kunde ikke billige den af de fascistiske Lande førte Voldspolitik og deres Undertrykkelse af hidtil selvstændige Lande, der ønskede at bevare deres nationale Uafhængighed, og han fremhævede, at denne Voldspolitik efterhaanden havde udviklet sig til en Fare for Friheden og Demokratiet i hele Verden. Arbejderbevægelsen maatte derfor af hele sin Magt støtte Dannelsen af en Fredsfront omfattende alle frie og fredsvenlige Stater, der maa være saa stærk, at den kan afvise ethvert Angreb fra de fascistiske Diktaturstaters Side. Ogsaa de smaa neutrale Stater maa være med i dette Arbejde, thi ogsaa deres Frihed vil være truet, saafremt det skulde lykkes Diktaturstaterne at virkeliggøre deres Maal.

Ogsaa dette Spørgsmaal blev straks henvist til en Kommission, hvori *Hedtoft-Hansen* havde

Sæde som Repræsentant for Danmark. Kommissionen skulde udarbejde en Resolution om Fagbevægelsens Stilling til Fredsaktionen, men det lykkedes ikke at opnaa Enighed, og Kommissionen mødte derfor kun med en Flertalsindstilling, der bl. a. udtalte sig for, at det udvidede Samarbejde for Fredens og Frihedens Forsvar skal virkeliggøres indenfor Rammen af en fransk-engelsk-russisk Fredspagt. Danmark, Sverige, Finland og Svejts kunde ikke tiltræde denne Formulering, og som Ordfører for disse Lande beklagede *Hedtoft-Hansen,* at det ikke havde været muligt at opnaa Enighed. Resolutionens Fordringer med Hensyn til Landenes Medarbejde i den internationale Fredsfront gik videre, end man fandt overensstemmende med den af disse Landes Regeringer førte Neutralitetspolitik, som ogsaa havde Arbejderbevægelsens Tilslutning.

Efter yderligere Diskussion, hvorunder *Watt,* U. S. A., gik kraftig imod den Opfattelse, at en fransk-engelsk-russisk Pagt skulde betyde en Garanti for Fredens Bevarelse, henvistes Resolutionen til fornyet Behandling i Kommissionen, men uden at der opnaaedes et Resultat. Kongressen vedtog derefter Resolutionen med alle Stemmer, idet Danmark, Finland og Sverige undlod at stemme. Endvidere vedtog Kongressen enstemmigt en Resolution, der fordømmer *Raceforfølgelserne* i enkelte Lande.

Fagbevægelsen og Staten.

Til dette Punkt paa Dagsordenen forelaa der ligeledes en udførlig trykt Beretning, hvori der redegøres for dette vigtige og aktuelle Problems forskellige Sider. I sit Foredrag henviste Indlederen *E. Kupers,* Holland, først til, at det ikke var Meningen at vedtage nogen Udtalelse, men at Bestyrelsen kun ønskede en fri Diskussion til Belysning og Klaring af Spørgsmaalet om Fagbevægelsens Stilling i og til Staten. Det vilde jo ogsaa være svært at finde en Formulering, der dækkede Forholdene i alle Lande, der er meget forskellige.

Kupers gav derefter en historisk Oversigt over Fagbevægelsens Stilling til Staten i tidligere Tider, hvor Fagforeningerne havde været udsat for Statsmagtens Indgreb og Forfølgelser og derfor betragtede Staten som sin Fjende. I samme Forhold, som Arbejderbevægelsen fik Indflydelse i Staten og tvang denne til Gennemførelse af sociale Reformer, ændredes ogsaa Fagforeningernes Indstilling overfor Staten, og i en Række Lande er Fagbevægelsen nu en saa vigtig Faktor i Samfundslivet og har erobret sig en saadan Indflydelse og Medbestemmelsesret, at Karl Marx bekendte Ord om »at Arbejderne ikke har andet at tabe end sine Lænker«, forlængst har mistet sin Gyldighed.

Kupers kom derefter ind paa Spørgsmaalet om kollektive Overenskomster og Muligheden af at erklære disse for bindende ogsaa for de uorganiserede Arbejdere og Arbejdsgivere indenfor det paagældende Overenskomstomraade, og han omtalte de Ordninger, der i denne Henseende er gennemført i forskellige Lande. Han gav ligeledes en Oversigt over Spørgsmaalet om Fastsættelse af lovfæstede Minimallønninger, der er gennemført i forskellige Lande, og han hævdede den Opfattelse, at Fagforbundene kun kunde gaa med til en lovlig Lønfastsættelse for Hjemmearbejdere, Landarbejdere og andre daarligt lønnede og organiserede Arbejdergrupper. Taleren redegjorde derefter for Spørgsmaalet om Mægling og Voldgift i Arbejdskonflikter og skildrede herunder navnlig Forholdene i Danmark og de andre nordiske Lande, hvor Fagbevægelsens voksende Magt ogsaa paalægger den større Ansvar.

Kupers beklagede til Slut, at kun saa faa Landsorganisationer havde udtalt sig om dette overmaade vigtige Problem og henstillede til Ledelsen om at fremskaffe yderligere Oplysninger om Stillingen i de enkelte Lande samt offentliggøre disse i Internationalens Tidsskrift, saaledes at det paa den næste Kongres maaske vil være muligt at trække visse Retningslinier op for Fagforeningernes Stilling i og til Staten.

I den paafølgende Diskussion deltog *A. Lindberg,* Sverige, *Stock,* England, og *Noordhoff,* Holland, hvorefter *Kupers* replicerede til de enkelte Talere. En Henstilling fra A. Lindberg om ikke at udskyde den fortsatte Behandling af dette Problem til næste Kongres, men sætte det paa Dagsordenen for det i 1940 stedfindende Repræsentantskabsmøde og der at sikre det en Plads, der giver Mulighed for virkeligt at gaa ind paa Spørgsmaalet, lovede Bestyrelsen at tage op til Overvejelse.

Valg og Afslutning.

Til Formand genvalgte Kongressen *W. Citrine,* til Generalsekretær *W. Schevenels* og til Undersekretær *G. Stolz.* Endvidere genvalgtes de fire afgaaende Bestyrelsesmedlemmer *H. Jacobsen,* Danmark, *L. Jouhaux,* Frankrig, *E. Kupers,* Holland, og *C. Mertens,* Belgien.

Alle disse Valg skete med Akklamation.

I Stedet for *R. Tayerle,* Tjekkoslovakiet, der har maattet opgive sin Plads i Internationalens Ledelse, valgtes *M. Meister, Svejts.* Det besluttedes endvidere ved skriftlig Afstemning blandt de tilsluttede Landsorganisationer at faa gennemført en Lovændring om Udvidelse af Bestyrelsen, saaledes at der kan indvælges en Repræsentant for de amerikanske Landsorganisationer.

Dermed var Kongressens Dagsorden udtømt, og Formanden *W. Citrine* sluttede af med en Tak til de svejtsiske Kammerater for den udviste Gæstfrihed og det udmærkede Kongresarrangement og til Kongresdeltagerne for den Opmærksomhed og Interesse, hvormed de havde fulgt Forhandlingerne. Til Slut sang Kongressen »Internationale«.

Kongressens Resolutioner.

Vi bringer her de af Kongressen vedtagne Resolutioner i deres fulde Ordlyd.

Økonomisk Politik og Kamp mod Kriserne.

Den 8. internationale Fagforeningskongres i Zürich 1939 konstaterer med dyb Bekymring, at det økonomiske Liv saavel nationalt som internationalt i Løbet af de senere Aar har udviklet sig paa en Maade og under Former, der giver Anledning til den største Ængstelse.

Efter at de fascistiske Diktaturstater ved deres forsvarsøkonomiske Foranstaltninger, ved Oprustning og systematisk Selvforsyningspolitik i vid Udstrækning har været bestemmende for den økonomiske Udvikling og tvunget de demokratiske, fredsvenlige Lande til Forsvarsforanstaltninger af lignende Art, bærer det økonomiske Liv i hele Verden Præget af en »Omstilling« fra Fredsøkonomien, der er genvundet møjsommeligt og under store Ofre, til en »Krigsforberedelses-Økonomi«. Denne faktiske Tilstand af økonomisk Forhaandsmobilisering hemmer al normal økonomisk Virksomhed.

Den internationale Fagbevægelse har med stigende Uro fulgt denne truende Udvikling, for det første fordi de fredselskende Lande mod deres Vilje i uhyre Omfang bebyrdes med døde Rustningsudgifter og dermed forbundne Fejlinvesteringer i stor Maalestok; for det andet fordi de fascistiske Diktaturstaters »autoritære« Kurs finder et Sidestykke i de demokratiske Lande i stigende Statsinterventioner af halvautoritær Karakter. Og endelig fordi Finansieringen af Forsvarsforanstaltningerne og Rustningerne i hele Verden hovedsagelig sker paa Arbejderklassens Bekostning.

Det sociale Tilbageskridt, der er Resultatet af denne Udvikling, er umiskendeligt. Kaprustningen tilintetgør Befolkningens Velstand! I alle Lande bliver Arbejderne, Haandværkerne og den lille Middelstand Ofre for det kapitalistiske Samfundssystems manglende Evne til at sikre en fredelig og retfærdig Ordning af de sociale og økonomiske Forhold mellem Menneskene og til at lede Erhvervslivet planmæssigt.

Selv om den største Katastrofe — Krigen — undgaas, staar Verden i Øjeblikket overfor en økonomisk Udmattelse som Følge af Kaprustningen, eller — hvis Rustningerne stoppes — ved Randen af en ny Krise, hvis Virkninger næppe bliver mindre frygtelige end Virkningerne af en Krig.

Den internationale Fagbevægelse erklærer overfor denne farlige Udvikling, at den vil sætte alt ind paa at hindre, at Millioner af Arbejdere paany styrtes ud i en verdensøkonomisk Krises Ulykke, blot fordi de kapitalistiske Magthavere ikke evner at organisere Erhvervslivet planmæssigt, hvorved det vilde være muligt at bevare Menneskene for en ny Verdens-Katastrofes Elendighed. Fagforeningerne forstaar særdeles vel den vanskelige Stilling i de demokratiske Lande, som maa ruste for at forsvare og bevare deres Eksistens og Frihed, hvorved de tillige forøger Farerne for Kriser. Desto mere bydende nødvendig er Opgaven, der gaar ud paa at bruge ethvert økonomisk Middel til at forebygge eventuelle kommende Kriser ved rettidige afværgende Foranstaltninger, saaledes at en kommende Krises Indflydelse paa det økonomiske Liv effektivt kan imødegaas.

Den internationale Fagbevægelse fastslaar i denne Anledning, at Staterne har forstaaet at finde enorme Midler til Finansiering af Rustningsudgifterne. Fagforeningerne er berettiget til at kræve, at der udfoldes de samme Anstrengelser for at tilfredsstille Befolkningens virkelige Behov.

I de paa Kongressen forelagte »Fagforeningernes Retningslinier til Kriseforebyggelse og Krisebekæmpelse« har den internationale Fagbevægelse anvist Midler og Veje, ved hvis energiske og konsekvente Anvendelse det ogsaa indenfor Rammen af det kapitalistiske Samfundssystem og paa Basis af de bestaaende økonomiske Samfundsforhold vil være muligt at undgaa et økonomisk Sammenbrud af et Omfang, som det, der førte til den sidste store økonomiske Verdenskrise, der jævnede Jordbunden for Fascismen.

Kongressen erklærer, at de frie Fagforeninger i hele Verden er fast besluttede paa at gøre alt, hvad der staar i deres Magt for at man skænker deres Forslag om Kriseforebyggelse og Krisebekæmpelse den fornødne Opmærksomhed. Kongressen appellerer til Verdens Offentlighed og til de brede Befolkningslag i alle Lande om at støtte Fagforeningernes Kamp for Organisering af en Planøkonomi, der gaar ud paa at dække Befolkningens Behov og højne Arbejdernes Levestandard.

Kriseforebyggelse er Kernen i al Planøkonomi!

Demokratisk Planøkonomi er den moderne Organisationsform for det økonomiske Liv og Samfundslivet. Den internationale Fagbevægelse gør opmærksom paa, at der i næsten alle Lande kan iagttages en Ændring i det økonomiske Liv, — som ganske vist antager forskellige Former, men som i Almindelighed karakteriseres ved de offentlige Institutioners Indblanding i det økonomiske Liv.

Samtidig fremhæver den internationale Fagbevægelse, at det er de fascistiske Diktaturer, som er Aarsag til de økonomiske Farer, der nu truende rider hele Verden og dermed hemmer det økonomiske Liv og Menneskehedens sociale Fremgang.

Kongressen bekræfter den hidtidige Linie i IFC.s økonomiske Politik og betoner Nødvendigheden af, at de demokratiske Stater maa finde frem til og gennemføre en fælles økonomisk Politik. De maa effektivt organisere deres finansielle og økonomiske Kraft og gøre den gældende som Modvægt mod de fascistiske Landes økonomiske Metoder. Kongressen fremhæver med særlig Vægt, at økonomiske Stridsspørgsmaal aldrig kan løses med Vaabenmagt!

En vel organiseret og godt samarbejdende økonomisk Politik i de demokratiske og fredselskende Stater er den bedst egnede Platform for en international Kriseforebyggelse, der effektivt maa tages op, hvis Verden og Menneskeheden skal skaanes for en ny økonomisk Katastrofe.

Af alle de tilsluttede og sympatiserende Landsorganisationer forventer Kongressen, at de vil sætte alt ind paa aktivt at fremme den internationale Fagbevægelses Maal og bringe dem deres Virkeliggørelse nærmere.

Arbejdstidsspørgsmaalet.

Den 8. internationale Fagforeningskongres i Zürich 1939 tager angaaende Spørgsmaalet om Arbejdstidsforkortelse den Afgørelse til Efterretning, der er truffet paa den sidste internationale Arbejdskonference, hvor man paa Grund af de foreliggende Omstændigheder har udskudt Drøftelsen af Spørgsmaalet om en kortere Arbejdsuge.

Kongressen konstaterer, at Spørgsmaalet derefter forbliver aabent, og at det senere maa genoptages, for at man kan give det den retfærdige Løsning, der forventes af Arbejderne, og som er betinget af meget tungtvejende økonomiske og sociale Grunde.

Kongressen opfordrer de enkelte nationale Fagorganisationer til opmærksomt at følge Begivenhedernes Forløb, saaledes at de er i Stand til i det rette Øjeblik at øve Indflydelse paa deres Regeringer, saa at Spørgsmaalet om Arbejdstidsforkortelse atter kan sættes paa den Internationale Arbejdskonferences Dagsorden.

Kongressen opfordrer desuden Fagforeningerne i de forskellige Lande til at fortsætte de Bestræbelser, de hidtil har udfoldet for at opnaa væsentlige Forbedringer med Hensyn til Arbejdstiden, eller for at bevare saa meget som muligt af, hvad de allerede *har* opnaaet paa dette Omraade.

Den Internationale Faglige Centrals erhvervspolitiske Aktivitet.

Den 8. internationale Fagforeningskongres i Zürich hilser med Glæde det Initiativ, der er udvist af Bestyrelsen for IFC med Hensyn til at skænke økonomiske Spørgsmaal forøget Opmærksomhed ved Udvidelsen af IFC.s økonomiske Virksomhed og ved Skabelsen af en regelmæssig økonomisk Informationstjeneste mellem IFC.s Sekretariat og Landsorganisationerne. Kongressen betragter disse Foranstaltninger som et velegnet Middel til at gøre Fagforeningernes økonomiske Anskuelser stærkere gældende end hidtil.

I Betragtning af de økonomiske Spørgsmaals store Betydning for Fagbevægelsen og særlig i Betragtning af de vigtige Spørgsmaal om økonomiske Strukturforandringer i alle Lande, er Kongressen af den Opfattelse, at IFC bør fortsætte sin Aktivitet paa dette Omraade og om muligt udvide den. Kongressen understreger, at Fagforeningernes Initiativ og Førerskab paa det erhvervspolitiske Omraade er af afgørende Betydning for hele den økonomiske Udvikling og for den nødvendige Forandring af Økonomien til organisk Planøkonomi. Den paalægger derfor Bestyrelsen for IFC at benytte

alle de Muligheder, der frembyder sig, og de Midler, den finder egnede til videre Udvikling af denne Virksomhed.

Kongressen opfordrer Bestyrelsen til at lade IFC.s Ekspertkomité undersøge Muligheden for Oprettelsen af Erhvervsraad og Kontrolorganer for de enkelte Industrigrene, i hvilke Fagforeningerne er ligeberettigede ved Siden af Arbejdsgiverne og Staten, og at forelægge Resultatet af disse Undersøgelser paa en økonomisk Konference af Landsorganisationerne.

Kongressen henstiller samtidig til de tilsluttede Landsorganisationer med alle Midler at støtte IFC.s erhvervspolitiske Virksomhed og om muligt at oprette særlige økonomiske Afdelinger, som i snævert Samarbejde med IFC.s erhvervspolitiske Afdeling effektivt skal bidrage til at aktivisere den økonomiske Politik i den internationale Fagbevægelse.

Fredsaktion.

Den 8. internationale Fagforeningskongres i Zürich 5.—8. Juli 1939 fordømmer paany de totalitære Staters Volds- og Angrebspolitik overfor Folkenes Frihed, Ret og Bestaaen.

Abessiniens Tilintetgørelse, Østrigs og Czekoslovakiets Undertrykkelse, Nedkæmpelsen af den spanske Republik, Angrebet paa Kina og Røvertogtet mod Albanien er Stadier i en Erobrings- og Herskepolitik, som alle frie Mennesker maa tage Afstand fra.

Arbejderklassen kan ikke anse Magtens Sejr over Retten som definitiv og tilsiger det kinesiske Folk sin aktive Sympati i dets Kamp mod Angriberne. Ikke blot knebles Folkenes Ret paa kynisk Maade, men samtidig knægter man dets Traditioner og Trosbekendelser, og sætter i deres Sted de forkastelige Raceteorier, der fornægter den menneskelige Civilisation.

Ved denne Tilbagevenden til Barbariet trues ogsaa Freden direkte. For øjeblikkeligt og effektivt at kunne forsvare denne, gives der kun een Udvej: Ingen Indrømmelser til Magten! Samling i en Fredsfront af alle de Nationer, der ønsker at forblive frie!

Kongressen glæder sig over den Besindelse, der i de sidste Maaneder er indtraadt i de demokratiske Staters Holdning, der nu er fast besluttet paa ikke længere at taale noget Angreb samt at gennemtvinge Løsningen af alle Konflikter, der maatte opstaa, med Rettens og Retfærdighedens Metoder.

Den engelsk—fransk—russiske Pagt frembyder Muligheder for Skabelse af et vigtigt umiddelbart Grundlag til Forsvar for Freden og Friheden, og Kongressen udtrykker derfor Haabet om, at denne Pagt snarest maa blive til Virkelighed.

Det paalægges IFC.s Bestyrelse med Opmærksomhed at følge de internationale Begivenheder og snarest muligt at give Landsorganisationerne Underretning herom samt træffe alle Foranstaltninger, saaledes at de er rede til at anvende alle til deres Raadighed staaende Midler til at forhindre forsætlige Angreb og til at undgaa, at den af alle Folk frygtede Katastrofe — Krigen — indtræder.

Kongressen tror, at en definitiv og varig Fred kun kan realiseres paa Basis af Retfærdighed mellem alle Nationer, fremkommen ved det for Menneskehedens Liv uomgængeligt nødvendige internationale Samarbejde.

I denne Erkendelse godkender Arbejderne under IFC den af Arbejdergruppen paa den Internationale Arbejdskonference vedtagne Resolution og hilser med Glæde Præsident Roosevelts Initiativ om Afholdelse af en international Konference, hvortil alle Nationer uden Undtagelse skal indbydes til Løsning af alle de økonomiske, finansielle og koloniale Problemer, der fremkommer som Følge af deres berettigede Krav til Livet.

Kongressen henstiller til alle Landsorganisationer at indvirke paa deres Regeringer til Fordel for en saadan international Konference, der bør indkaldes, naar Krigstruslerne er forsvundet, saaledes at der ved loyalt Samarbejde mellem alle Nationer kan naas frem til Afrustning og dermed til definitiv Frigørelse af Menneskeheden.

Mod Raceforfølgelserne.

Kongressen fordømmer enhver nationalistisk Had-Propaganda og enhver Forskel, der gøres paa Befolkningsgrupperne i noget Land. Overfor denne Propaganda opstiller Kongressen Princippet om Solidaritet mellem alle Arbejdere uanset Hudfarve, Race, Religion og Nationalitet. Den ser i den Internationale Faglige Central det levende Udtryk for dette Broderskabs-Princip mellem Folkene, der burde danne den almene Regel for det internationale politiske Liv.

Kongressen fordømmer i Særdeleshed den antisemitiske Propaganda, der er et særligt foretrukket ideologisk Vaaben blandt alle fascistiske og reaktionære Elementer i deres Kamp for Magten og imod Arbejderklassens Frihed,

ja endog imod deres Organisationers Bestaaende. Desuden er Antisemitismen et Middel i den internationale Politik, der drives af det 3. Rige, som vil paatvinge hele Verden sin Vilje.

Kongressen tager til Efterretning, at de jødiske Arbejdere trods den antisemitiske Propaganda med Rette betragter sig som Statsborgere i deres respektive Lande, hvor de paatager sig de samme Pligter og kræver de samme Rettigheder som andre Statsborgere. IFC støtter uden Forbehold denne Kamp for Jødernes Statsborgerrettigheder. Kongressen protesterer energisk mod den barbariske Forfølgelse af Jøderne i de fascistiske Lande, som særlig tragisk kommer til Udtryk i de Skibe, der sejler rundt paa Havene med Jøder, som er fordrevet fra deres Fædreland, og som ikke kan finde Husly i noget andet Land. Kongressen henstiller til IFC og alle de tilsluttede Organisationer at gøre alt for at lette de forfulgtes Skæbne og sikre dem Asylret, ligesom den jødiske Indvandring til Palæstina bør lettes, saavidt Landets økonomiske Absorptionsevne tillader det. Kongressen fastslaar, at denne oprørende Forfølgelse af Jøderne kun finder Sted i de Lande, hvor Demokratiet og Arbejderklassen er undertrykt. Denne paafaldende Overensstemmelse mellem Antisemitismen og Mangelen paa Frihed viser, at kun Arbejderklassens Sejr over Fascismen kan gøre en Ende paa det antisemitiske Barbari.

Kina.

Den internationale Fagforeningskongres i Zürich i Dagene 5.—8. Juli 1939 tager de Efterretninger ad notam, der er givet den vedrørende de kinesiske Arbejderes frygtelige Lod som Følge af det fascistiske japanske Militærs brutale Angreb og om de kinesiske Arbejderes heltemodige Andel i den væbnede Modstand mod Angrebet; disse Meddelelser understreger Nødvendigheden af effektiv Hjælp fra den internationale Fagbevægelses Side.

Da det japanske Angreb paa det kinesiske Folk udgør en Del af Fascismens almindelige Angreb, og da det er uforeneligt med den internationale Fagbevægelses Politik og Maal, idet desuden en Sejr for det kinesiske Folk i dets Kamp mod de fascistiske Angreb er i hele Arbejderklassens Interesse, erklærer Kongressen, at det kinesiske Folk og de kinesiske Arbejdere ikke blot har Krav paa Sympati, men ogsaa paa effektiv Støtte fra Arbejderne i hele Verden.

Billedskærernes Forbundskongres.

Den ordinære Kongres i Billedskærer- og Dekorationsbilledhugger-Forbundet afholdtes i Arbejdernes Forsamlingsbygning i Vejle i Dagene den 14.—15. Juli.

I det første Møde naaede man at tilendebringe Forhandlingen om Forbundets Virksomhed og Regnskabet for de fem Aar, der er forløbet siden sidste Kongres.

Et gribende Øjeblik var det, da Kongressen mindedes afdøde *Knud V. Jensen,* der indtil for to Aar siden var Forbundets Førstemand. — Blandt Gæsterne saas iøvrigt Forretningsfører *J. Arnsfelt,* Sekretær *Ernst Berg* fra De samvirkende Fagforbund, og Bryggeriarbejder *Frederik Frederiksen* fra Arb. Fællesorganisation i Vejle.

Efter en Velkomsttale, i hvilken Forretningsføreren dvælede ved Fagets vanskelige Kaar, talte flere af Gæsterne. Derefter konstituerede Kongressen sig med *C. Klüwer,* København, og *Kark Nielsen,* Aarhus, som Dirigenter. Mandaterne godkendtes, og til Sekretær valgtes *C. Jessen,* Aalborg, og *Sv. Sjölin,* København. Diæt- og Lønudvalg: *E. Kesselhahn,* København, *Helgo Sørensen,* Aarhus, *M. Christensen,* Aalborg, og Forretningsføreren. Lovudvalg: *Kark Nielsen, M. Christensen, Simon Johansen,* Odense, *Klüwer* og Forretningsføreren.

Af Forretningsføreren *H. C. Andersens* Beretning heftede man sig især ved en Udtalelse om et udviklet Samarbejde mellem Træarbejderorganisationerne, et Samarbejde, der muligvis kunde føre til en Sammenslutning.

Af Beretningen fremgik det endvidere at Medlemstallet var dalet fra 208 til 197, da flere var overflyttet til Keramisk Forbund og andre havde faaet Beskæftigelse i Sverige. Arbejdsløsheden har i Perioder været 40 pCt. — i 1936 dog kun ca. 30 pCt. Det er mere et Modelune end Fagets Hendøen, der her spiller ind. — Forretningsføreren omtalte Ferieordningen, Lønsituationen og Samarbejdet med andre Organisationer. Time- og Akkordlønsatser er hævet med 7 pCt. fra 115 til 123 Øre. Forretningsføreren kom herefter ind paa Samarbejdet med andre Organisationer, som sikkert vil blive mere og mere aktuelt. Lærlinge-, Ferie- og Overarbejdslovene maatte hilses med Glæde. Stort set var Perioden forløbet tilfredsstillende.

Beretningen godkendtes enstemmigt. — For-

retningsføreren forelagde Regnskabet, som godkendtes.

Paa Kongressens anden Dag tog man fat paa at behandle Forslag til Ændring af Lovene. Frede Nielsen, Lønudvalget, foreslog at forhøje Forretningsførerens Løn med 300 Kr. (1200 Kr. fra Arbejdsløshedskassen og 600 Kr. fra Forbundet). Dette tiltraadtes sammen med et Forslag om Diæter som hidtil. Lovudvalget foreslog at udsætte et Forslag fra Københavns Afdeling om at fastsætte Afdelingernes Andel til 50 Øre — 10 Øre mere end nu. Udsættelsen vedtoges med Forslagsstillerens Tilslutning.

Lovudvalget foreslog Hovedbestyrelsen udvidet til 11 Medlemmer, og at den nye Mand tilfalder Aarhus Afdeling. Dette vedtoges. Med Hensyn til Valg af Tillidsmænd foreslog Aarhus Afdeling, at Medlemmer, der driver selvstændig Virksomhed, eller hvis Hovederhverv ligger udenfor Faget, ikke kan vælges. Et Flertal i Lovudvalget foreslog Forkastelse, et Mindretal Vedtagelse. Aarhusforslaget forkastedes med betydelig Majoritet. Et Forslag om at Forbundet under Konflikt skal udbetale til Arbejdsløse samme Beløb, som de har faaet af Arbejdsløshedskassen eller efter Socialloven, fraraades af Lovudvalget med den Motivering, at Lockout- eller Strejkehjælp i givet Fald kan være mindre end den nuværende Hjælp. Forslaget forkastedes. Aalborg Afdeling foreslog, at Provinsen repræsenteres i Forhold til Medlemstal. Forslaget forkastedes.

Valgene.

Til Hovedbestyrelsen genvalgtes som Forretningsfører og Kasserer H. C. Andersen. Til Viceforretningsfører C. Klüwer, som Repræsentanter for Københavns Afdeling Alfred Frederiksen, Svend Sjölin og E. Kesselhahn. For Odense Simon Johansen, for Horsens Kaj Mechlenborg, for Aarhus Ahl Abrahamsen, Helbo Sørensen og Carl Nielsen og for Aalborg Marinus Christensen.

Efter Valgene fortsattes med Delegeretmøde i Arbejdsløshedskassen, hvor Formanden, H. C. Andersen, aflagde en fyldig og udtømmende Beretning om Kassens Virksomhed i den forløbne Kongresperiode og omtalte den trykkende Arbejdsløshed. Regnskabet oplæstes og toges til Efterretning. Valgene var Genvalg, saaledes at de samme Repræsentanter i Hovedbestyrelsen ogsaa er Repræsentanter i Arbejdsløshedskassen.

Viceformanden C. Klüwer sluttede Kongressen med en Tak til Delegerede og Gæster.

Arbejdsløsheden i Juni 1939.

(Efter Statistiske Efterretninger).

Ved Udgangen af Juni Maaned var der i alt 52.453 arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser mod 55.180 arbejdsløse ved Udgangen af Maj 1939. Da Antallet af Medlemmer er opgjort til 478.242, bliver Arbejdsløshedsprocenten for Juni 11,0 mod 11,5 ved Udgangen af Maj Maaned.

Ved Udgangen af Juni 1938 var Antallet af organiserede arbejdsløse 75.679 eller 16,7 pCt. Heri er medregnet 3259 ved Nødhjælpsarbejde beskæftigede. Saadanne Personer har ikke været medregnet siden 1. Juli 1938, fra hvilket Tidspunkt deres Stilling med Hensyn til Arbejdsløshedsforsikringen blev ændret. Fradrages de nævnte 3259 arbejdsløse dog i Tallet for Juni Maaned i Fjor, bliver Arbejdsløshedsprocenten 15,9 mod som nævnt 11,0 for Juni 1939.

Paa samme Tidspunkt er Antallet af personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne opgjort til 10.741 mod 11.961 ved Udgangen af Maj Maaned 1939. Af de 10.741 er 7226 tilmeldt i Hovedstaden og 3515 i Provinsen.

I Juni 1938 var Antallet af personligt tilmeldte 12.242, heraf 413 beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde.

Det samlede Antal arbejdsløse er saaledes ved Udgangen af Juni optalt til 63.194 mod 67.141 i Maj 1939.

Ved Udgangen af Juni 1938 var det samlede Antal arbejdsløse 87.921, heraf 3672 beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde.

De i det følgende opstillede Tabeller vedrører kun de organiserede arbejdsløse. Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenterne for samtlige organiserede Arbejdere maanedsvis siden 1931.

Samtlige Fag.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Jan. ..	29,9	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1	24,2
Febr. .	27,1	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9	24,5
Marts	22,8	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8	22,1
April .	16,9	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7	15,3
Maj ..	11,5	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8	12,3
Juni ..	11,0[1])	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9	24,9	11,3
Juli ..		16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7	11,8
Aug. ..		16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4	29,2	11,8
Sept. ..		16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9	29,6	12,1
Okt. ..		18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8	15,8
Nov. ..		22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1	22,1
Dec. ..		31,6	34,6	30,3	31,7	30,0	37,5	42,8	32,2

[1]) Foreløbige Tal.

I nedenstaaende Oversigt har man for April, Maj og Juni Maaned i de samme Aar foretaget en Deling af Arbejdsløshedsprocenten mellem Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og de øvrige Fag.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
April ..	23,5	26,9	24,5	28,6	24,6	28,4	35,2	33,7	17,2
Maj ..	14,7	22,5	19,8	17,7	19,2	20,4	29,5	26,3	12,6
Juni ..	15,1[1])	20,8	17,6	14,5	15,6	18,9	25,4	24,7	10,9

[1]) Foreløbige Tal.

Øvrige Fag.

	1939 pCt.	1938 pCt.	1937 pCt.	1936 pCt.	1935 pCt.	1934 pCt.	1933 pCt.	1932 pCt.	1931 pCt.
April ..	12,4	15,8	12,9	13,8	14,1	17,0	24,5	24,0	14,1
Maj ..	9,5	14,0	11,4	9,8	11,2	14,4	21,0	23,8	12,1
Juni ..	8,3[1])	13,8	11,5	9,3	10,7	13,3	19,6	25,1	11,5

[1]) Foreløbige Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 6 Grupper er Antallet og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal Arbejdsløse pr. ultimo Juni 1939[1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Juni 1939[1])	Maj 1939	Juni 1938	Maj 1938
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1. Byggefag	1 617	10,5	12 0	25,6	23,7
2. Jernindustrien	1 758	6,7	7,3	11,7	12,4
3 Anden Industri m. v.	6 330	10,2	11,0	14,6	14,0
4. Handel	692	4,8	6,5	6,2	6,8
5. Arbejdsmænd	6 816	14,2	16,1	19,9	21,4
6. Andre Fag	2 439	13,1	15,7	14,1	17,1
I alt	19 652	10,6	12,0	16,0	16,5
Provinsen:					
1. Byggefag	1 349	4,6	5,3	16,4	14,9
2. Jernindustrien	1 367	5,2	6,0	12,0	12,0
3. Anden Industri m. v.	6 316	10,0	11,3	14,3	14,7
4. Handel	809	4,2	5,2	5,6	6,5
5. Arbejdsmænd	22 061	15,2	14,3	21,3	23,1
6. Andre Fag	899	8,6	10,5	9,6	12,1
I alt	32 801	11,2	11,3	17,2	18,2
Hele Landet	52 453	11,0	11,5	16,7	17,5

[1]) Foreløbige Tal.

Endvidere har man i hosstaaende Tabel opgjort Antal Arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten i de vigtigere Fag ved Udgangen af Maj 1939 samt til Sammenligning vedføjet Procenterne for den foregaaende Maaned i 1939 og de tilsvarende to Maaneder i det foregaaende Aar.

Fag	Antal Arbl. pr. Maj 1939	Arbejdsløsheds pCt. ved Udgangen af Maj 1939	April 1939	Maj 1938	April 1938
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	459	4,2	12,3	19,0	26,5
Hustømrere	750	7,7	14,6	22,5	27,1
Snedkere	1 613	14,5	18,6	23,2	25,6
Malere	219	2,5	6,0	6,7	9,8
Sadelmagere og Tapetserere	113	4,0	5,7	10,1	9,7
Blikkenslagere	297	11,2	18,2	18,8	23,2
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	182	13,9	16,8	15,1	14,9
Smede- og Maskinarb.	2 178	5,7	8,4	10,8	10,9
Formere	184	8,4	12,8	22,3	26,6
Elektrikere	388	9,7	11,9	15,6	17,0
Bageri- og Konditoriarb.	1 284	21,8	26,9	26,3	28,5
Sukkervare- og Chokoladearbejdere	345	17,2	20,6	19,7	21,1
Bryggeriarbejdere m. fl.	204	2,9	6,7	4,0	5,9
Slagteriarbejdere	1 508	17,3	19,5	19,5	20,1
Tobaksarbejdere	1 288	14,5	17,1	15,4	17,1
Tekstilarbejdere	1 487	9,5	10,5	14,5	14,2
Skræddere	892	5,6	7,2	6,6	8,9
Hatte- og Buntmagere	139	8,5	9,0	15,0	12,7
Skotøjsarbejdere	912	17,8	20,5	19,8	24,0
Træindustriarbejdere	654	10,1	14,9	17,2	18,8
Karetmagere	42	3,6	4,9	5,8	8,8
Keramikere	120	5,6	7,4	5,5	7,2
Papirindustriarbejdere	74	4,2	5,4	2,3	2,3
Bogbindere	850	16,8	18,6	22,0	24,4
Typografer	450	6,3	6,7	7,8	8,1
Sømænd	1 244	27,2	28,9	28,8	30,1
Søfyrbødere	599	25,3	28,0	27,9	29,7
Kedel- og Maskinpassere	117	5,0	6,2	5,8	6,2
Kvindeligt Arbejderforbund	2 547	13,6	17,6	20,8	23,3
Handels- og Kontormedhj.	1 789	5,8	7,0	6,8	7,2
Dansk Arbejdsmandsforb. m. v.	28 074	14,7	23,5	22,5	26,9
Murarbejdsmænd i Kbhvn.	330	22,1	33,0	44,6	48,1
Andre Fag	3 848	9,6	12,0	12,0	13,2
I alt	55 180	11,5	16,9	17,5	20,3

Der foreligger endvidere Oplysning om, at der ved Udgangen af Juni 1939 var 4125 organiserede og 524 personligt tilmeldte, i alt 4649, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. I Maj 1939 var 4731 organiserede og 477 personligt tilmeldte, i alt 5208, beskæftigede paa denne Maade. Det skal bemærkes, at de saaledes beskæftigede ikke er medregnet under Antal arbejdsløse.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund og Øernes Andelsselskab, Køge.

Til Behandling af Klage fra Dansk Arbejdsgiverforening over, at Arbejderne i Køge havde nægtet at udlevere Varer fra Øernes Andelsselskab til en Vogn fra Viby Brugsforening, hvis Chauffør var uorganiseret, afholdtes Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 27. Juni. — Man enedes om følgende:

Arbejdsmændenes Fagforening for Køge og Omegn erkender Arbejdsvægringens Ulovlighed og betaler til fuld Afgørelse af det paaklagede Forhold til Klagerne et Beløb af 100 Kr.

Efter de faldne Udtalelser formentes det, at Gentagelse ikke vil finde Sted, og under disse Omstændigheder afsluttes Sagen.

Dansk Arbejdsmandsforbund. Losning af M/S »Clemens« i Nørresundby.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 27. Juni behandledes Klage fra Havnesammenslutningen over, at Havnearbejdernes Fagforening i Nørresundby havde hindret ovennævnte Skibs Færdiglosning en Time før Fyraften den 13. April og efterfølgende Morgen havde gennemtvunget Anvendelse af 8 Mand ialt og Betaling for hele Losningen.

Forbundet fremførte, at der ved Arbejdets Paabegyndelse var krævet Bevis for, at Skibet ikke var over 180 Tons d. w., men da dette Bevis først var fremskaffet Dagen efter Skibet var sejlet, maatte Arbejdsgiverne selv være Skyld i de paaklagede Forholds Opstaaen og afviste derfor de stillede Krav om Tilbagebetaling og Erstatning.

Enighed opnaaedes ikke.

Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S Motorfabriken Bukh, Kalundborg.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 29. Juni behandledes en Klage fra D. A. F. over, at ovennævnte Firma havde forbudt en saakaldt Lagerforvalter at være Medlem af Fagorganisationen. Fra Arbejdsgiverside hævdede man, at vedkommende Lagerforvalter kunde betragtes som Formand i Septemberforligets Forstand. Dette maatte Forbundet bestride, og da Enighed ikke opnaaedes, forbeholdt Forbundet sig at føre Sagen videre til Den faste Voldgiftsret.

Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S De forenede Papirfabriker.

En Klage over, at Foreningen af danske Farve- og Lakfabrikanter og A/S De forenede Papirfabriker ikke ansaa deres Lager- og Pakhusarbejdere berettigede i Henhold til den i Forligsforslaget af 20. Marts 1938 indeholdte Bestemmelse om Arbejde 1. Maj, skønt de nævnte Industrier henhørte under Forligsforslagets Punkter 149—225, for hvilke Punkter Arbejderne ansaa Bestemmelsen for gældende, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 30. Juni.

Fra Industrifagenes Side havde man hævdet, at Dokumenterne af 28. og 29. Januar 1938, hvortil Forliget henviste, udelukkende angik Kuske og Chauffører i Provinsen og derfor ikke kunde vedrøre de førnævnte Industrier.

Da Arbejdsgiverforeningen ved Mødet oplyste, at man ved Renskrivning af Standard-Chaufføroverenskomsten for København ikke havde fastholdt dette formelle Standpunkt, erklærede de paagældende Industrier sig villige til overfor Lager- og Pakhusarbejderne i København at følge den omhandlede Bestemmelse, der er saalydende:

»1. Maj slutter Arbejdet Kl. 13, idet der dog arbejdes igennem Middagspausen uden særligt Vederlag. Presserende Arbejde kan kræves udført efter det anførte Tidspunkt og betales da som Overarbejde.«

Dansk Arbejdsmandsforbund, Murerforbundet i Danmark og Murermester Chr. Forné, Odense.

I Anledning af Klage fra Centralforeningen af Murermestre over, at Murermester Forné's Arbejde ved Opsætning, Fugning m. m. af Korkisolationsplader i Asfalt ombord i Odense Staalskibsværfts Nybygninger Nr. 79—80 var bragt til Standsning, afholdtes Møde i Arbejdsgiverforeningen den 30. Juni, hvor man enedes om følgende:

Arbejdsstandsningen bringes straks til Ophør, og Murerforbundet samt Dansk Arbejdsmandsforbund forpligter sig til at stille den fornødne yderligere Arbejdskraft af Murersvende og Arbejdsmænd til Raadighed ved det omhandlede Arbejde.

Arbejdsgivernes Repræsentanter forbeholdt sig deres Stilling i Anledning af den stedfundne Arbejdsstandsning.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Murermester Sigvald Andersen, Grenaa.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 4. Juli behandledes en Klage fra D. A. F. over, at et Medlem af Centralforeningen af Murermestre i Danmark, Murermester Sigv. Andersen, Grenaa, havde truffet Aftale med en Arbejder om Udførelse af et Gravningsarbejde, til en Betaling, der ligger langt under den overenskomstmæssige. Arbejdsgiverne paastod, at bemeldte Murermester kun havde været Mellemmand, medens Arbejderrepræsentanterne paastod, at Murermesteren havde engageret Folk til Arbejdet og havde truffet Aftale om Underbetaling.

Da der ikke kunde opnaas Enighed, forbeholdt Forbundet sig at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Rutebilejer H. C. Stephansen.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 10. Juli forhandledes en af D. A. F. varslet Arbejdsstandsning overfor Rutebilejer Stephansen, som ikke vilde gaa med til at forhandle om Oprettelse af Overenkomst for de hos ham beskæftigede Billettører.

Hos Stephansen beskæftiges udelukkende Billettører under 18 Aar, og for disse gennemførtes Overenskomst i Lighed med de for dette Arbejde tidligere afsluttede Overenskomster mellem Forbundet og Rutebilejerne.

I Tilslutning til Overenskomsten enedes man om at udtale, at ny Forhandling skulde optages, saafremt Sephansen i Fremtiden maatte beskæftige Billettører over 18 Aar.

De fremsatte Strejkevarsler tilbagetoges.

REDAKTØR: LAUR. HANSEN

Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. S., København V. ∴ Telefoner: 3541 og 10541.

Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 27 * KØBENHAVN DEN 15. AUGUST 1939 * 35. AARGANG

Island

Glimt af Sagaøen.

Naar man efter halvfemte Døgns Forløb med et moderne Passagerskib har overstaaet den lange Sørejse fra København til Reykjavik, tænker man med Undren paa, hvilken Præstation det har været for Fortidens Eventyrere at naa til Island. Og man faar tillige en klar Fornemmelse af, hvad den uhyre Forskel mellem svundne Tiders primitive Fartøjer og Nutidens Trafikmidler har betydet for vor Brodernation i det Fjerne. I Trit med Samfærdselens og Samhandelens Udvikling er Island økonomisk og kulturelt marcheret frem.

Reykjavik er i Dag en moderne Hovedstad, der arkitektonisk, hygiejnisk og trafikalt kan maale sig med Kontinentets Byer — og dens naturskønne Beliggenhed overgaas maaske næppe af noget andet Lands Hovedstad. Byen ligger omkranset af maleriske blaalige Fjelde undtagen mod Vest og Sydvest. Da Nordmanden *Ingolf Arnarson,* Byens Grundlægger, i Aaret 874 drog fra de østlige Højder ned mod Faxafjord, har han set Dampene fra de varme Kilder stige op, og han gav Byen Navnet Reykjavik (Røgvig). Med Ingolf svinder egentlig ogsaa Reykjaviks historiske Betydning i mange Aarhundreder. Først omkring Midten af det 18. Aarhundrede kommer Byen til at spille en større Rolle, idet Rigsdagen, *Althinget,* flyttes fra Thingvalla til Reykjavik, som derved bliver Sæde for Statens Centraladministration.

Den store Betydning, Islands Hovedstad har for hele Landet, ses alene derved, at af Islands ialt 120.000 Indbyggere bor de 37.000, altsaa henimod en Tredjedel, i Reykjavik.

Af nogle Tal fremgaar det, at Hovedstaden er vokset med rivende Hast i den sidste Menneskealder — i 1901: 7000 Indbyggere, 1920: 18.000, 1930: 28.000, 1938: 37.000. I 1920 var der i hele Island 95.000 Indbyggere. Af Befolkningstilvæksten, som den sidste Snes Aar har været 25.000 for hele Landet, har Reykjavik altsaa slugt ikke mindre end 19.000 eller omtrent *fire Femtedele.*

Den forholdsvis unge islandske Arbejderbevægelses Opstaaen og Vækst har i høj Grad været knyttet til og afhængig af Byen Reykjaviks Opblomstring.

Typografernes Fagforening (Hid islenzka prentarafélag), der stiftedes i Reykjavik 1897, er Islands ældste, og den eneste Fagforening, der er startet *før* Aarhundredskiftet. Kun langsomt er de øvrige Arbejdergruppers Organisering fulgt efter. Mere end to Tredjedele af de faglige Organisationer er startet efter 1925. Af ialt ca. 100 lokale Fagforeninger er over en Fjerdedel i Reykjavik. Typograffaget, der tæller godt 150 Arbejdere, er 100% organiseret i een Forening omfattende hele Landet, hvorimod alle øvrige Fagforeninger er af *lokal* Karakter *uden* fagvis Sammenslutning i Landsforbund. Dette har sin naturlige Forklaring i de store Afstande mellem de enkelte Byer og Pladser, hvorved et *lokalt* Samarbejde af alle Arbejdere i en Art Fællesorganisationer — uanset Fag — bliver mere naturlig og af større Betydning, ligesom en speciel fagvis Organisering, f. Eks. efter de danske Hovedlinjer, vanskeliggøres alene derved, at Arbejderantallet i hver enkelt Fagkategori i de fleste Byer simpelthen er for ringe.

Det smukke *Folkets Hus* i Reykjavik (Althyduhusin), hvor en Række Organisationer har Kontorer og Mødelokaler. I Kælderen er Arbejderbladets Trykkeri (Althydubladid) indrettet.

Der er allerede peget paa, at den islandske Fagbevægelses Fremstød er af ret ny Dato, og *de nordiske Arbejderorganisationers Delegation,* som fra den 24. til den 31. Juli i Aar opholdt sig i Island (fra De samvirkende Fagforbund i Danmark deltog Sekretær *Ernst Berg)* for at studere Forholdene og konferere med Repræsentanter for islandske Arbejderorganisationer, maatte da ogsaa konstatere, at Islands unge Arbejderbevægelse ikke alene maa kæmpe mod sine naturlige sociale og politiske Modstandere, men at den ogsaa tildels hæmmes af, hvad vi i de øvrige nordiske Lande — uden at føle Overmod — kunde kalde »Børnesygdomme«.

Endnu ikke vakt Klasseføelelse og manglende social Bevidsthed har sammen med politisk Splittelse skabt mange Hindringer for den islandske Fagbevægelse, men til Gengæld findes der — ikke mindst blandt de unge — energiske socialistiske Arbejdere, som ved, at disse Hindringer ikke er uovervindelige.

Det er utvivlsomt en Svaghed for Islands Fagbevægelse, at den ikke er organisatorisk selvstændig. Der findes ingen speciel faglig Centralorganisation. Det eneste samlende centrale Organ for Landets Arbejderbevægelse er *Althydusamband Islands* (Islands Arbejderforbund), som har baade Fagforeninger og socialdemokratiske Partiforeninger (Althyduflokkurinn) under een *fælles* Ledelse. Forbundet holder Kongres hvert andet Aar, sidst afholdtes Kongres i November 1938; Arbejderforbundets Medlemstal var da: 100 faglige Foreninger med 13.470 Medlemmer og 22 politiske Foreninger med 1914 Medlemmer, ialt 15.384 Medlemmer.

(Fortsættes.)

Arbejdstidsspørgsmaalet i Tyskland.

Af *Karl Ehrlich.*

Spørgsmaalet om 40 Timers Ugen er internationalt og dermed ogsaa nationalt foreløbigt lagt ad acta. Landene vil have frie Hænder med Hensyn til Arbejdstiden, saa længe Kaprustningen og den internationale Spænding vedvarer.

Aarsagen til denne Situation, som jo bl. a. i Frankrig førte til en Ophævelse af den under Leon Blum indførte 40 Timers Uge, maa unægtelig søges i Ophævelsen af 8 Timers Dagen i Tyskland og Forlængelsen af Arbejdstiden til 10 og 12 Timer daglig. Grundlaget for 8 Timers Dagens ikke principielle, men faktiske Endeligt i Tyskland danner den nye Arbejdstidsforordning af 30. April 1938. Deri bibeholdes ganske vist 8 Timers Dagen som Regel. Dog kan den ved Forberedelses- og Afslutningsarbejder forlænges med 2 Timer daglig til højst 10 Timer. Men iflg. § 7 kan den daglige Arbejdstid ogsaa almindelig fastsættes til 10 Timer, ja endnu længere, saafremt der paaviseligt foreligger en »paatrængende Nødvendighed«. Iflg. § 14 er i ekstraordinære Tilfælde en yderligere Forlængelse mulig. Og endelig kan Rigsarbejdsministeren iflg. § 28 tillade videre Undtagelser udover de fastsatte Undtagelser, »naar de er nødvendige i det Offentliges Interesse«. Efter disse Paragraffer med deres mange Undtagelser bliver der, som man ser, ikke ret meget tilbage af 8 Timers Dagen.

Iflg. en videre Forordning af 30. December 1938 kan Arbejdstiden i »statspolitisk vigtige Virksomheder« forhøjes til 12 Timer pr. Dag. I Nødstilfælde kan der kræves yderligere Overarbejdstimer, naar der sørges for, at den daglige uafbrudte Hviletid ikke er mindre end 10 Timer. Det betyder praktisk Indførelsen af 14 Timers Dagen. Men herudover tillades det, at der en Gang hver tredje Uge arbejdes indtil 16 Timer.

Som Arbejdstid gælder kun den rene Arbejdstid uden Hvilepavser!

Til denne almindelige Forlængelse af Arbejdstiden, som i Reglen betales med 25%, kommer saa den saakaldte »tillægsfrie Udligning«. Det drejer sig her om forsømt Arbejdstid paa Grund af Bedriftsfestligheder, Folkefester, offentlige Foranstaltninger o. s. v. Denne

Udligning skal finde Sted i Løbet af 5 Uger. Det vil sige, at naar Arbejderne udkommanderes til de mangfoldige Stævner, Opmarcher og Spalierdannelser, eller naar de i Bedrifterne maa lytte til de forskellige nazistiske Talere, saa skal de bagefter indhente den forsømte Arbejdstid uden Overarbejdstillæg. Det samme gælder for Byggefagene og Jordarbejderne, som skal indhente den grundet paa Regnvejr bortfaldne Arbejdstid.

Gennemførelsen af en Arbejdstidsforlængelse er i alle Tilfælde blevet gjort afhængig af Arbejdsmyndighedernes Tilladelse. Tilsyneladende fordi man ikke vil overlade dette alene til Arbejdsgiverne. Ganske vist ikke for Arbejdernes Skyld, men fordi ikke alle Virksomheder er lige vigtige, og fordi et almindeligt Merarbejde naturligvis ogsaa kræver et Merforbrug af Raastoffer. Og de skal spares udelukkende til Fordel for Krigsindustrien.

Særlig haardt rammer denne Forlængelse ogsaa Ungdommen, som nu maa beskæftiges indtil 10 Timer daglig og 54 Timer ugentlig, uden at Fagskolebesøget, som udgør 12—14 Timer, medregnes, som det tidligere var Tilfældet.

Minearbejderne, som tidligere paa Grund af deres haarde og sundhedsfarlige Arbejde havde en 7½ Timers Arbejdsdag, skal nu arbejde i 8¾ Timer.

Generalkommissæren for Byggeindustrien har iflg. »Völkischer Beobachter« for 18. Febr. 1939 fastsat, at der paa Byggepladserne principielt kun maa arbejdes i to Skift, men Arbejdstiden for hvert Hold kan forlænges til 10 Timer.

Ogsaa for Tjenestemændene er den ugentlige Arbejdstid forlænget fra 48 Timer til 51 Timer.

I Byggefagene, i Metalindustrien, i den kemiske Industri og i alle de Fag, der mere eller mindre har at gøre med Oprustningen, har man gjort Brug af Muligheden for Arbejdstidens Forlængelse. De mere end en halv Million tyske Arbejdere, som tvangsvis er sendt ud til at bygge Fæstningsanlæg, har dog en endnu længere Arbejdstid. I April-Nummeret af »Der Grundstein«, Arbejdsfrontens officielle Organ for Byggefagene, skriver en Fæstningsarbejder:

»Vor Kolonne havde Dagskift. Vi ventede længselsfuldt paa Fyraften. Det havde nemlig regnet hele Dagen. .. Da Afløsningen indtraf, manglede Halvdelen (!!! Forf.) af Kammeraterne. Byggeledere og Forarbejdere skyndede paa os. Til Beskyttelse mod Regnen bragte man os Telt-Lærreder og Gummijakker, og saaledes var vi, fuldkommen gennemblødte, i Stand til at arbejde i 24 Timer.«

At denne lange Arbejdstid ikke er nogen Undtagelse, viser en Retsforhandling i Aachen. Iflg. Bladet »Volksfreund« i Aachen for 8. Febr. 1939 var en Arbejder anklaget for Sabotage. Bladet beretter:

»En 49-aarig Mand fra Wuppertal, af Profession Tømrer, var i August 1938 bleven beordret til Arbejde ved Vestbefæstningen. I September blev han i fire paa hinanden følgende Dage borte fra Arbejdet. Hans Lønpose viste ganske vist, at han i mange Dage havde arbejdet indtil 18 Timer. Tilsyneladende vilde han som Udligning for den Tid, som gik ud over den regulære Arbejdstid paa 12 Timer daglig, selv tage fri. Men det gaar ikke. Statsadvokaten krævede 2 Maaneders Fængsel, som Retten ogsaa fastsatte Straffen til. Dommeren udtalte, at den Anklagedes Opførsel havde været Sabotage, ja nærmest Landsforræderi.«

Denne haarde Optræden over for Arbejdere, som forsøger at undgaa den lange Arbejdstid, er gængs. Den skal vel virke afskrækkende, thi der findes blandt Arbejderne en udpræget Modvilje imod Arbejdstidsforlængelsen, og i den nazistiske Presse kan man læse Advarsler efter Advarsler imod Sabotørerne, som fejrer blaa Mandag eller paa anden Maade forsøger at faa lidt Fritid og Hvile.

Det har imidlertid vist sig, at den længere Arbejdstid langtfra har bragt den Forøgelse af Produktionen, som var tilsigtet. Tværtimod er der mange Tegn paa, at Produktionen paa Grund af de tyske Arbejderes daarlige Ernæringstilstand og Udmattelse, og sikkert ogsaa paa Grund af deres indre Modvilje, for at udtrykke os forsigtig, er gaaet tilbage. Officielle Tal herom foreligger der foreløbig kun fra Kulminerne. Her er Kulproduktionen pr. Skift og Mand gaaet tilbage fra 1.711 kg i Aaret 1936 til 1.625 i Aaret 1937 og 1.540 i Aaret 1938, det vil sige, en Tilbagegang af Produktionen paa rundt 10 Procent.

I de krigsvigtige Industrier overanstrenges Arbejderne i en saadan Grad, at man selv i ledende nazistiske Kredse ser med Ængstelse paa den videre Udvikling. Det Propagandaministeriet nærstaaende »Deutsche Volkswirtschaft« skriver saaledes den 21. Marts 1939:

»I de sidste Uger har der vist sig en Række Symptomer paa Arbejdernes og Funktionærernes Overanstrengelse, særlig i Industrien. For det første har Influenzaepidemien antaget et saadant Omfang, at det maa anses for sandsynligt, at der foreligger en stigende psykisk og fysisk Slappelse. For det andet kan der i ikke saa faa Fag fastslaas en Overophidselse (Eksaltation), som Følge af for

stor Nerveanspændelse. Og for det tredje tiltager de utilladte Fridage og »das Blaumachen« synligt. Hovedaarsagen hertil er ogsaa uden Tvivl Trangen til Afspænding og Ro.«

En direkte Følge af den her skildrede Tilstand er uden Tvivl ogsaa det stærkt stigende Antal af Ulykkestilfælde. Iflg. den tyske Ulykkesforsikrings Aarsberetning er Antallet af Ulykkestilfælde pr. 10.000 beskæftigede Arbejdere steget fra 645 i 1932 til 848 i 1935 og 971 i 1937, altsaa med 50 Procent.

Ogsaa det stærkt stigende Antal af Sygdomstilfælde ligger paa samme Linie. Iflg. den tyske Socialforsikrings Aarsberetning var der af 1000 sygeforsikrede 314 arbejdsudygtige syge i 1932, 405 i 1935 og 416 i 1937. Ialt var i 1937 8,4 Mill. tyske Arbejdere sygemeldte, og paa hver Arbejder kom der gennemsnitlig 9,4 Sygedage. Og det til Trods for den rigorøse Raskmelding gennem de nazistiske Tillidslæger. I Berlin f. Eks. maa en Sygekasselæge ikke mere skrive en Sygemelding, forinden en særlig Tillidslæge fra Sygekassen har prøvet hans Afgørelse. Ellers vilde Antallet af Sygemeldte være betydelig større.

Denne alvorlige Situation viser tydeligt, at man ikke ustraffet kan forlænge Arbejdstiden og sætte Tempoet op, uden at dette faar alvorlige Følger. Og det mangler heller ikke paa advarende Stemmer i Tyskland. Fremfor alt er det naturligvis militære Synspunkter, som faar Lov til at gøre sig gældende. Saaledes skriver Arbejdsfrontens Socialafdeling i »Monatsheft für N. S. Socialpolitik« den 25. Febr. 1939:

»Vi vil ikke male Fanden paa Væggen, men vi vil dog advare. Med Arbejdstidens Forlængelse modarbejder vi til en vis Grad vort militære Maal. Thi hvad vilde det nytte, hvis vi gjorde os militært stærke, men samtidig vilde tilsidesætte Menneskenes militære Ydeevne, saa at, som for hundrede Aar siden, en skønne Dag Kontingenterne af sunde Rekrutter ikke mere kunde tilvejebringes? De moderne Vaaben, særlig Luftvaabenet, kræver en ganske særlig Sundhed og uopslidte Nerver.«

Ogsaa Generalmajor *Thomas* fra Krigsministeriet vendte sig paa et Møde i den nationalsocialistiske Kommission for Erhvervspolitik imod 10 Timers Dagen som Normalarbejdsdag og erklærede, »at en 60 Timers Uge i Længden vilde medføre en Tilbagegang af Ydeevnen og føre til en Formindskelse af Arbejdsglæden«.

Og selve Statssekretær Dr. *Syrup* fra Rigsarbejdsministeriet, den øverste Myndighed i alle arbejdsretslige Spørgsmaal, skrev i Januar-Hæftet 1939 af Görings Tidsskrift »Der Vierjahresplan«:

»Man skal dog respektere de Grænser, som er sat for enhver Arbejdstidsforlængelse, fysisk saavel som psykisk. Enhver Rovdrift, som drives kortsynet her, vil tidligere eller senere hævne sig bittert.«

Det er ikke uinteressant at se, at netop de Folk, som er ansvarlig for den Rovdrift, der drives med de tyske Arbejderes Arbejdskraft og Sundhed, nu selv bliver meget betænkelige, naar de ser Resultaterne af deres Gerning. Men trods deres Erkendelse er der foreløbig ingen Haab om, at de ogsaa vil drage de nødvendige Konsekvenser, saa længe den vældige Kaprustning ikke standses.

Men maaske har ogsaa det Onde den gode Side, at det netop leverer Vaabene til dets egen Bekæmpelse i Form af nye Beviser og Argumenter for Arbejdstidens Nedsættelse. Arbejdstidens Forkortelse er foreløbig taget af Dagsordenen, men det er kun et Tidsspørgsmaal, naar det vil blive taget op igen.

Nordisk Arbejder-Udveksling.

I Begyndelsen af Marts 1939 fandt der som allerede meddelt her i Bladet i Stockholm et Møde Sted mellem de paa Initiativ af Foreningen Nordens Udvalg for nordisk økonomisk Samarbejde nedsatte Nævn for Arbejder-Udveksling. I Mødet deltog samtlige det danske Nævns Medlemmer med den senere afdøde Formand for De samvirkende Fagforbund, *Knud V. Jensen* i Spidsen. Siden da har man forhandlet om Detaillerne vedrørende Ordningen, og Nævnet, der efter Knud V. Jensens Død bestaar af Arbejdsdirektør *Aage Vater,* Sygekassedirektør *L. P. Borberg,* Direktør *A. Houmøller,* Forbundsformand *P. Andersen,* Tømrermester *S. Sørensen,* Horsens, og Udvandringschef *H. F. Ulrichsen,* som leder Nævnets Sekretariat, har nu til de forskellige Organisationer udsendt følgende Redegørelse for de Former, under hvilke Udvekslingen skal foregaa:

»Det nordiske Samarbejde spænder over stadig flere Felter. Paa Initiativ af Foreningen »Nor-

den«s Udvalg for nordisk økonomisk Samarbejde har man i nogen Tid beskæftiget sig med Spørgsmaalet om indbyrdes Udveksling af Arbejdere, og de danske, finske, islandske, norske og svenske Regeringer har nedsat Nævn med den Opgave at fremme og lette denne Udveksling.

Udvekslingen, der skal foregaa under Medvirkning af de respektive Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer, skal give Arbejdere — og herved forstaas ogsaa Arbejdsledere og Handels- og Kontormedhjælpere — Lejlighed til i et andet nordisk Land at opnaa en foreløbig Ansættelse, under hvilken de kan fortsætte eller supplere deres Uddannelse og samtidig erhverve sig Kendskab til almene Forhold i det beslægtede Land.

Det danske Nævn henstiller til danske Arbejdsgivere at medvirke til Sagens Fremme ved i saa stort Omfang som gørligt at stille Pladser til Raadighed for finske, islandske, norske og svenske Arbejdere og Funktionærer og ved at give de hos dem ansatte Orlov under »Studieopholdet« og tilsikre dem, at de derefter kan vende tilbage til deres Stilling eller Arbejde.

Nævnet opfordrer danske Arbejdere til at interessere sig for Sagen og til paa enhver Maade at bistaa Kammerater og Kolleger fra de andre nordiske Lande under deres Ophold her.

Nærmere Regler.

1. Udvekslingen skal først og fremmest omfatte Fagarbejdere (inklusive Specialarbejdere) i Industri, Haandværk og andre Erhverv, men ogsaa Handels- og Kontormedhjælpere, Landarbejdere og Arbejdsledere kan komme i Betragtning.

2. Udvekslingen skal fortrinsvis omfatte Personer i Alderen fra 20—40 Aar, men undtagelsesvis ogsaa yngre eller ældre, saafremt de maa anses for at have Mulighed for at skaffe sig det ønskede Udbytte af Opholdet i det andet Land.

3. Ugifte har normalt størst Mulighed for at komme i Betragtning, men naar der er Sikkerhed for, at vedkommende kan forsørge Familien under Opholdet i det andet Land, vil ogsaa gifte kunne komme i Betragtning.

4. Udvekslingen er beregnet paa Personer, der har Arbejde. Naar de paagældende Nævn er enige derom, kan Udvekslingen ogsaa omfatte Personer, der ikke i Øjeblikket har Arbejde, naar de paagældende har Udsigt til i Løbet af kort Tid igen at faa Arbejde, hvis de forbliver i deres eget Land.

5. Opholdet i det andet Land skal normalt vare 6—9 Maaneder, eventuelt mindre, dog ikke under tre Maaneder.

6. De paagældende bestrider selv de i Forbindelse med Rejserne staaende Omkostninger.

7. Under den foreløbige Ansættelse skal de paagældende lønnes efter de i Opholdslandet gældende Aftaler, ligesom de naturligvis iøvrigt maa rette sig efter de dér gældende Forskrifter og Bestemmelser.

8. Nydende Medlemmer af statsanerkendte Sygekasser bør under deres Ophold i det andet Land drage Omsorg for at bevare deres Ret som saadanne. Man vil søge gennemført en Ordning, hvorefter de udvekslede under Opholdet i det andet Land kan faa Sygehjælp uden Udgifter for dette.

9. Udvekslingen skal fortrinsvis ske paa det Grundlag, at den Plads eller Stilling, der bliver ledig ved, at den paagældende rejser til et af de andre nordiske Lande, udfyldes af en Kollega fra dette Land. I den Udstrækning dette ikke lader sig gøre, vil man drage Omsorg for, at Antallet af danske Arbejdere med foreløbig Ansættelse i de andre nordiske Lande i det hele og store svarer til Antallet af Arbejdere fra de andre Lande, der har foreløbig Ansættelse her.

De, der ønsker at komme i Betragtning, skal indsende Ansøgning til Det danske Nævn for nordisk Arbejder-Udveksling, Amaliegade 24, København K., hvor Ansøgningsblanketter udleveres, og hvor alle Oplysninger gives.

Arbejdsgivere kan, ligeledes paa særlig Formular, indsende Meddelelse om, hvor mange Personer fra et eller flere af de andre nordiske Lande, de er villige til at give foreløbig Ansættelse.

Efter den foreløbige Ansættelses Ophør skal Arbejdsgiveren udstede en Attest, der angiver det Tidsrum, i hvilket den paagældende har været beskæftiget hos ham, og ved hvilket Arbejde vedkommende har været beskæftiget.

De, der rejser til et andet nordisk Land med Henblik paa en foreløbig Ansættelse, skal være forsynet med almindeligt Politipas (nordisk Rejsekort er *ikke* tilstrækkeligt).«

Afgørelser vedrørende Ferieloven.

I Anledning af et af Snedkerforbundet i Danmark overfor Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet rejst Spørgsmaal om, hvorledes Postvæsenet vil stille sig med Hensyn til Indløsningen af Feriemærkebøger i Tilfælde, hvor der i disse er indklæbet saavel Postferiemærker som de af Snedkerforbundet udstedte Feriemærker, har Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet udbedt sig en Udtalelse af det af Hovedorganisationerne nedsatte Fællesudvalg vedrørende Ferieloven.

Blandt Udvalgets Medlemmer var der Enighed om at udtale følgende:

Hvad enten Forholdet ligger saaledes, at der i en Postferiemærkebog baade er indklæbet Postferiemærker og Mærker, udstedt af en faglig Organisation, eller saaledes, at de to Slags Mærker er indklæbet i en af en faglig Organisation udstedt Mærkebog, bør Indløsningen af Feriemærkebogen efter Fællesudvalgets Opfattelse af praktiske Grunde altid finde Sted hos Bogens Udsteder, det vil for de almindelige Feriemærkebøgers Vedkommende sige paa Posthusene og for de af Organisationerne udstedte Mærkebøgers Vedkommende hos paagældende faglige Organisation, saaledes at Afregningen med Hensyn til urigtigt indsatte Mærker sker mellem Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet og vedkommende Organisationer. Hovedorganisationerne er villige til, om fornødent, at yde Generaldirektoratet Vejledning med Hensyn til Spørgsmaal om, med hvilken Organisation de enkelte Arter af Mærker vil være at afregne.

Forsaavidt foranstaaende Forslag tiltrædes af Socialministeriet, henstiller man, at der tilgaar ikke alene Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet, men ogsaa de to Hovedorganisationer, Meddelelse herom, saaledes at de kan give deres Medlemmer fornøden Instruktion.

Direktoratet har endvidere udbedt sig Fællesudvalgets Udtalelse angaaende et af Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund rejst Spørgsmaal om, hvorvidt Ferieloven og de sig hertil sluttende Bekendtgørelser og Cirkulærer supplerer de i Henhold til Ferielovens § 6, Stk. 1, Pkt. 2, godkendte Regulativer og Overenskomster, saaledes at Spørgsmaal, hvis Besvarelse ikke kan udledes af Regulativet eller Overenskomsten, kan afgøres i Henhold til Ferieloven og de nævnte Bekendtgørelser og Cirkulærer.

I den Anledning meddeler Fællesudvalget, at der blandt Medlemmerne er Enighed om, at de i Henhold til Ferieloven udstedte administrative Bekendtgørelser og Cirkulærer i Almindelighed maa være normgivende ogsaa indenfor de Omraader, som iøvrigt er holdt udenfor Ferieloven paa Grundlag af et i Medfør af Ferielovens § 6, Stk. 2, godkendt Regulativ eller Overenskomst, medmindre vedkommende Regulativ eller Overenskomst indeholder direkte Bestemmelser om paagældende Forhold, idet disse i saa Fald maa gaa forud for de administrativt fastsatte Regler herom.

Rundskue

SOCIALDEMOKRATISK MEDLEMSTAL. Socialdemokratisk Forbund har udsendt sin Aarsberetning for 1938, der bl. a. indeholder en Oversigt over Partiets Medlemstal, som den 31. December 1938 udgjorde 198.836, det er ca. 450 mindre end ved Udgangen af 1937, i hvilket Aar Partiet kunde notere en Medlemsfremgang paa rundt 8000, saaledes at næsten hele denne Tilvækst er holdt i 1938.

Desuden er der 11.896 Medlemmer (Aldersrentenydere o. a.), der har Frikort.

Antallet af Foreninger er uforandret 1310.

Medlemstallet i Forhold til de afgivne socialdemokratiske Stemmer er meget forskelligt. 5 Kredsorganisationer har et Medlemstal, der udgør 40% eller mere af Stemmetallet ved Folketingsvalget i 1935. Disse er: Borup i Randers Amt 40%, Gudme og Faaborg i Svendborg Amt med henholdsvis 41% og 46%, Nykøbing M. med 44% og Varde med 49%, Thisted Amt er forøvrigt det bedst organiserede Amt i Landet med et Medlemstal, der svarer til 36% af det socialdemokratiske Stemmetal. Af de københavnske Kredse ligger 9. Kreds øverst med 30% af de paa Socialdemokratiet afgivne Stemmer.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Produktionsindeks for Juni Maaned viser fortsat Stigning og er nu naaet op paa 117 mod 116 i Maj og 109 i Juni 1938 (Basisaar 1935: 100). Det er navnlig Tekstilindustrien, der denne Gang bidrager til Stigningen, idet Indekset her er 118 mod 113 i den foregaaende Maaned og kun 102 i Juni 1938. Ogsaa grafisk og teknisk-kemisk Industri er steget, fra 112 til 115, mens der er Nedgang for Beklædningsindustri, Læderindustri samt Sten-, Ler- og Glasindustri.

Det samlede Beskæftigelsestal for Industrien, der angiver det gennemsnitlige Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag, er for Juni beregnet til 1.411.000 mod 1.389.000 i Maj 1939 og henholdsvis 1.299.000 og 1.292.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

EN NY LANDSFORENING. Paa et den 4. August afholdt Møde i København stiftedes en ny Landssammenslutning: »Landsforeningen til Arbejdsløshedens Bekæmpelse«.

International Arbejder-oplysnings-Konference.

Den 10. og 11. Juli 1939 afholdtes i Zürich den af den faglige Internationale indkaldte IV. internationale Arbejderoplysnings-Konference, der var besøgt af 27 Repræsentanter for Arbejdernes Oplysningsforbund i 14 Lande, 9 Repræsentanter for de faglige Landsorganisationer i 8 Lande samt en Række indbudte Gæster, deriblandt *Dr. F. Adler* fra den socialistiske Arbejder-Internationale og Repræsentanter for Bystyret i Zürich samt for svejtsiske Oplysnings- og Arbejderorganisationer. Endvidere deltog samtlige Medlemmer af den faglige Internationales Komité for Ungdoms- og Oplysningsspørgsmaal, bl. a. *Sekretær Eiler Jensen,* D. s. F.

Internationalens Bestyrelse havde udpeget Eiler Jensen til Præsident for Konferencen, men efter Aabningsmødet overgav han til Ære for Svejts, hvor Konferencen holdtes, dette Hverv til det svejtsiske Oplysningsforbunds Formand, *Dr. M. Weber.*

Paa Byen Zürichs Vegne bød *F. Böhny* Konferencedeltagerne Velkommen til Svejts, og endvidere overbragte *Weber* en Hilsen fra Arbejderbevægelsen i Svejts, mens *F. Adler* talte paa Arbejder-Internationalens Vegne. Derefter gik Konferencen over til Behandling af den egentlige Dagsorden, der blev indledet med en Tale af I. F. C.s *Undersekretær Stolz,* som gav en almindelig Oversigt over Arbejderoplysningens Virksomhed og Opgaver, der har dobbelt stor Betydning i vor Tid, som i saa høj Grad præges af aandeligt Mørke og Undertrykkelse. Det gælder om at bekæmpe de fascistiske Diktaturstaters friheds- og kulturfjendtlige Bestræbelser, og det bedste Middel i denne Kamp er en virkelig Folkeoplysning.

Der holdtes endvidere indledende Foredrag af *Emilie Lefranc,* Frankrig, og *Gunnar Hirdman,* Sverige, over Arbejderkultur, mens *Dr. H. Brugmans,* Holland, talte over Emnet Lærerpersonalets Uddannelse og *H. Neumann,* Svejts, over Arbejderoplysning i Svejts. Efter hvert Foredrag fulgte en levende Diskussion, hvorunder de forskellige Oplysningsforbunds Repræsentanter udvekslede deres Erfaringer og gav Oplysning om Arbejdsmetoderne i deres Lande.

Der forelaa en Beretning om en Undersøgelse i de forskellige Lande om Lærerpersonalets Stilling, og endelig behandledes Spørgsmaalet om en Studiekonference for Oplysningsforbundenes Ledere, som tænkes afholdt i 1940 i Holland.

Konferencen tog et udmærket Forløb, og dens Forhandlinger vil sikkert have givet Deltagerne mange nye Impulser og saaledes virke befrugtende paa Oplysningsarbejdet i de forskellige Lande.

Landsforeningen har til Formaal at samle alle Nationens Kræfter i enigt Samarbejde om Arbejdsløshedens Bekæmpelse. Løsningen af dette Problem er ikke mindst en Opgave for det private Initiativ og ikke alene for Regeringen og de offentlige Myndigheder. Arbejdsløshedens Bekæmpelse er ikke et Spørgsmaal om et enkelt Vidundermiddel, men om hver enkelts Stilling, Offervilje og Initiativ, og Foreningen vil paa dette Omraade søge at skabe en ny Mentalitet i vort Folk.

Til Landsforeningens Bestyrelse valgtes bl. a. Formanden for Dansk Arbejdsmandsforbund, Axel Olsen.

Nyt fra Udlandet

ARBEJDSLØSHEDEN I SVERIGE. Ifølge Oplysninger fra svenske Fagforbund med ialt 693.024 Medlemmer var ved Udgangen af Maj Maaned 50.713 eller 7.3% af Medlemmerne arbejdsløse mod 10.3% i den foregaaende Maaned og 8.4% i Maj 1938.

I. F. C. OG RUSSERNE Den norske Landsorganisations Meddelelsesblad skriver i en Artikel om Zürich-Kongressens Beslutning vedrørende Stillingen til Russerne, bl. a., »at hvis Russerne virkelig er interesseret i Samarbejde med de vesteuropæiske Arbejdere, vilde det have Betydning om de vilde tilkendegive om de er villig til at blive optaget i Internationalen paa de Vilkaar, der gælder for de andre Organisationer. I Stedet for oplevede man paa Kongressen, at Kommunisternes specielle Repræsentant, Franskmanden Racamond, tidligere Formand for den kommunistiske Landsorganisation i Frankrig, i sit Indlæg kun øvede Kritik paa et helt formelt Grundlag. Han kritiserede ogsaa det engelske og norske Forslag, men stillede ikke selv noget positivt Forslag.

For at undgaa lignende langvarige Debatter paa den faglige Internationales Repræsentantskabsmøder og Kongresser burde Russerne række en udstrakt Haand og klart give tilkende, at de er rede til at gaa ind i Internationalen. Dermed vilde der skabes renere Luft, naar det gælder dette Spørgsmaal, og man vilde spare ørkesløse Debatter, hvorunder der rejses Tvivl om, hvorvidt Russerne i det hele taget ønsker at blive optaget i Internationalen, efter at dette er vedtaget paa en Kongres.«

Det vil erindres, at den norske Landsorganisation

paa Kongressen i Zürich havde stillet Forslag om at fortsætte Bestræbelserne for at faa de russiske Fagforeninger tilsluttet Internationalen.

INTERNATIONAL BYGNINGS- OG TRÆARBEJDERKONGRES. I Dagene den 12.—14. Juli afholdt International Bygnings- og Træarbejder-Union Kongres i Bern. Det var den II. ordinære Kongres efter den i 1934 skete Sammenslutning af Bygningsarbejdernes og Træarbejdernes Internationaler.

Kongressen aabnedes af Internationalens Formand, Englænderen *Coppock,* der gav et Overblik over den foreliggende internationale Situation og manede til Sammenhold mellem Arbejderorganisationerne i alle Lande for at afværge de Farer, der truer fra de fascistiske Diktaturstaters Side. Derefter aflagde Sekretæren *van Achterbergh* Beretning om Virksomheden siden sidste Kongres. Internationalen omfatter nu 1.392.947 Medlemmer i 79 Organisationer og 25 Lande, deraf flere oversøiske (Argentina, Australien, New Zealand, Palæstina og Trinidad). Siden Kongressen i 1936 er Medlemstallet næsten fordoblet, hvad der navnlig skyldes Fremgangen i Frankrig. Ogsaa de nordiske Lande og England kan notere en Medlemstilvækst, og endvidere har der været 11 Nyindmeldelser, deriblandt Dansk Elektrikerforbund. Paa Tabskontoen noteres Udmeldelsen af Murerforbundene i Danmark, Norge og Sverige samt Forbundene i Tjekkoslovakiet og Spanien. Beretning og Regnskaber godkendtes.

Et af det franske Bygningsarbejderforbund stillet Forslag, der beklager Zürich Kongressens Stilling vedrørende Spørgsmaalet om de russiske Fagforeninger og opfordrer til fornyet Aktion for international faglig Enhed, forkastedes med alle Stemmer imod det franske og argentinske Forbunds. Derimod vedtoges et af de franske Forbund indsendt Forslag, der opfordrer de tilsluttede Forbund at fortsætte deres Bestræbelser til Gunst for 40 Timers Ugen.

Der vedtoges en Ændring af Loven, saaledes at ingen tilsluttet Organisation kan afgive mere end 10 Stemmer ved Afstemninger paa Kongressen. I Tilslutning til et af *A. Staal,* Genève, holdt Foredrag om *den internationale Arbejdsorganisation og Arbejderbevægelsen* drøftede Kongressen Arbejdet i Genève, og endvidere drøftedes og vedtoges forskellige Forslag vedrørende den fremtidige Virksomhed. — Paa Kongressen var repræsenteret 45 Organisationer fra 13 Lande ved ialt 42 Delegerede, desuden var der mødt 11 Hovedbestyrelsesmedlemmer samt 6 Gæster.

FAGLIG UNGDOMSBEVÆGELSE. Paa det den 9. Juli i Zürich afholdte Møde i den faglige Internationales Komité for Ungdoms- og Oplysningsspørgsmaal besluttedes det at fremsende aarlige Spørgeskemaer om den faglige Ungdomsbevægelses Stilling i de enkelte Lande, Sammensætningen af og Formen for deres Ledelse samt hvilke Forbindelser der er imellem den faglige Ungdom og Forbundene.

Endvidere vedtog man at anstille en Undersøgelse om Ungdomsarbejdsløsheden i de forskellige Lande og til dette Formaal at indhente Oplysninger om de respektive Landes Arbejdsløshedsstatistik.

Prisniveauet.

De af Det statistiske Departement siden Juli 1915 foretagne Beregninger over Prisforandringernes Indflydelse paa Udgifterne i et Husholdningsbudget er, som tidligere meddelt i Statistiske Efterretninger, fra og med Juli 1933 fortsat saaledes, at man som Grundlag for disse Beregninger bruger et Husholdningsbudget, der er opstillet efter de ved en Forbrugsundersøgelse i 1931 indvundne Oplysninger. Dette Budget danner Grundlaget ogsaa for nedenstaaende Beregninger.

I følgende Tabel anføres Resultatet af de saaledes for Juli 1939 foretagne Beregninger, idet Tallene for det sidste Aar anføres til Sammenligning. Forholdstallene vedrørende Prisforandringernes Styrke beregnes siden Januar 1938 med Aaret 1935 som Udgangspunkt (Basisaar).

Udgifternes Fordeling paa Budgettets Hovedgrupper.

	1935 gnstl.	Juli 1938	Okt. 1938	Jan. 1939	April 1939	Juli 1939
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Fødevarer	1121	1196	1201	1210	1208	1206
Klæder, Fodt., Vask	458	498	497	497	497	497
Bolig	450	484	484	490	490	490
Brændsel, Belysning	164	172	173	169	169	169
Skatter, Kontingenter o. l.	479	515	516	520	521	529
Andre Udgifter	756	771	771	771	771	771
I alt	3428	3636	3642	3657	3656	3662

Udgiften, beregnet i Procent af Udgiften i Aaret 1935 gnstl.

	1935 gnstl.	Juli 1938	Okt. 1938	Jan. 1939	April 1939	Juli 1939
Fødevarer	100	107	107	108	108	108
Klæder, Fodt., Vask	100	109	109	109	109	109
Bolig	100	108	108	109	109	109
Brændsel, Belysning	100	105	105	103	103	103
Skatter, Kontingenter o. l.	100	108	108	109	109	110
Andre Udgifter	100	102	102	102	102	102
I alt	100	106	106	107	107	107

Naar Udgiften i Aaret 1935 sættes = 100, var Udgiften efter de i April 1939 gældende Priser 107 og efter de nu for Juli foretagne Beregninger 107.

Hvis man i Stedet for Priserne i Aaret 1935 anvender Priserne i Juli 1914 som Basis, bliver Pristallet for Juli udregnet paa Grundlag af det efter Forbruget i 1931 opstillede Budget 183 mod 183 for April.

Beregnet paa samme Grundlag, men med Priserne i Aaret 1931 som Basis, bliver Pristallet for Juli 118 mod 118 for April.

Til Underretning for Komiteens Medlemmer forelaa en af Danmark foranlediget Undersøgelse af unge Søfolks Arbejdsforhold, og under Ungdomsspørgsmaal behandledes ligeledes Problemet Arbejdstjeneste, men man enedes om at udskyde den endelige Behandling af dette Spørgsmaal til Komiteens næste Møde.

Konjunkturoversigt.

Nedenstaaende giver vi et Uddrag af den Oversigt, som Arbejderbevægelsens Erhvervsraad har udarbejdet vedrørende Konjunkturudviklingen i April Kvartal 1938.

Den danske Konjunkturudvikling paavirkes mere og mere af den internationale Udvikling. Den økonomiske Opgang, som satte Præg paa det europæiske økonomiske Liv, har ogsaa medført Konjunkturopgang herhjemme. Selv om ogsaa andre Faktorer har haft Betydning, kan der ikke være Tvivl om, at den gode Beskæftigelse i England og Tyskland stimulerer Efterspørgselen efter danske Landbrugsprodukter. Endvidere har den Kendsgerning, at den engelske og den tyske Industri er optaget af Oprustninger medført, at Industrierne i de smaa Lande, f. Eks. den danske Industri, faar Eksportordrer, som den engelske eller den tyske Industri kun kunde gennemføre med længere Leveringsfrister.

I Maj Maaned blev den dansk-tyske *Ikke-Angrebs-Pagt* underskrevet. Denne Overenskomst indeholder en Protokol, som fastlægger, at fortsat dansk Eksport til et Land, der kommer i Krig med Tyskland, ikke skal opfattes som et Brud paa Danmarks Neutralitetsforpligtelser. Denne Traktats økonomiske Betydning ligger i, at Danmarks handelsmæssige Stilling mellem England og Tyskland ogsaa under en Krig anerkendes af Tyskland. Denne Kendsgerning skulde være til Gavn for den fremtidige Udvikling af den danske Landbrugseksport til England.

Paa Grund af de politiske Begivenheder i Marts Maaned vedtoges der i Maj en Lov om *Krigsforsikring* for danske Varer og Skibe. Der oprettedes to forskellige Forsikringer, som skal overtage Risikoen. Den ene Forsikring, med en Garanti-Kapital paa 40 Mill. Kr., skal have Risikoen for Varerne. Den anden, som har en Garantikapital paa 80 Mill. Kr., skal forsikre danske Skibe. Staten har tegnet Halvdelen af Forsikringerne. Loven har Gyldighed til 30. April 1942.

Samtidig fastsattes de Foranstaltninger, som skal sikre det danske Erhvervsliv under en Krig. I April Maaned vedtog Rigsdagen Optagelsen af et indenlandsk Statslaan paa 25 Mill. Kr. til Dækning af Udgifterne ifølge Beredskabsloven. Paa Grund af disse Bevillinger indkøbtes yderligere Raamaterialer til Hær og Flaade samt Kul, Medicin, Kali m. v. Valutacentralen udstedte Attesterne for dette Beløb ret ligelig mellem England og Tyskland.

Den danske *Beskæftigelsessituation* forbedrede sig i April Kvartal, ikke alene sæsonmæssigt, men ogsaa i Forhold til i Fjor. Det samlede Beskæftigelsestal for Industrien, som angiver Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag, var for April Maaned beregnet til 1.319.000 (April 1938: 1.255.000) mod 1.287.000 i Marts (Marts 1938: 1.237.000). I Maj var de tilsvarende Tal for 1939: 1.389.000 og 1938: 1.292.000, for Juni var Tallene henholdsvis 1.411.000 og 1.299.000.

Disse Tal viser en stærk Forøgelse i Beskæftigelsen i Forhold til den tilsvarende Tid i Fjor. Der kan altsaa ikke være Tvivl om, at den danske Beskæftigelsessituation er betydelig forbedret.

Arbejdsløshedsstatistiken viser en forholdsvis stor Nedgang i Arbejdsløsheden. Arbejdsløsheden laa efter denne Statistik i Juni 1939 under Arbejdsløsheden i 1936, som var et Højkonjunktur-Aar. Der eksisterer nu ogsaa forskellige Faktorer, som kan forklare den forholdsvis stærke Nedgang i det statistiske Arbejdsløshedstal. Først og fremmest var de ved Nødhjælpsarbejde beskæftigede medregnet under Antal af arbejdsløse lige til Juni 1938, hvilket medførte, at Arbejdsløshedsprocenterne var 0,5—0,8% højere. Denne Faktor vil altsaa fremtidig (fra Juli Maaned) ikke mere komme til at spille nogen Rolle. For det andet forandredes hele Beregningsgrundlaget fra April Maaned, idet det meddeltes, at Oplysningerne tog Sigte paa de arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser og ikke mere paa de samlede Tal af organiserede Arbejdere i de Fag, som indgaar i Det statistiske Departements Statistik. Statistikken viser nu, at der ved Udgangen af Marts Maaned var 112.701 arbejdsløse blandt de organiserede Arbejdere i de af Statistisk Departement omtalte Fag, men kun 108.316 arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser.

Dette skyldes dog, at det oprindelig offentliggjorte Arbejdsløshedstal 112.701 var 1 Uge yngre end Tallet 108.316. Havde dette ikke været Tilfældet, havde Antallet arbejdsløse i de statsanerkendte Kasser været større end Antallet arbejdsløse blandt Arbejdere i de af Statistisk Departement hidtil medregnede Fag, Dette svarer ogsaa til, at Antallet af Medlemmerne i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser i April androg 475.223, medens det samlede Antal organiserede Arbejdere i de af Statistisk

Departement omtalte Fag kun androg 467.713. Om den skete Forandring i Grundlaget faar Indflydelse paa Arbejdsløshedsprocenten vil vise sig, naar de ældre Tal bliver revideret. Meget kan det ikke dreje sig om.

Det maa understreges, at den skete Nedgang i Arbejdsløshedstallet ikke alene er Udtryk for en Stigning i den danske erhvervsmæssige Beskæftigelse, men ogsaa for at arbejdsløse har fundet Beskæftigelse i Tyskland, og at Indkaldelserne har medført Nedgang i Arbejdsløshedstallet. Naar dette er sagt, saa beviser Beskæftigelsesstatistikken dog, at der er sket en glædelig Fremgang med Beskæftigelsen. Beskæftigelsessituationen herhjemme har ligget betydelig bedre end i 1938 og ogsaa bedre end i 1937. Det er beklageligt, at den faktiske Nedgang i Arbejdsløsheden ikke kan fastslaas præcis, da der ikke eksisterer et rigtigt Sammenligningsgrundlag for de tilsvarende Maaneder i 1938. Efter Statistisk Departements Statistik androg det samlede Antal arbejdsløse ved Udgangen af Juni 1939 63.194 mod 67.141 i Maj 1939 og 87.921 i Juni 1938.

Vi henviste i Januar-Oversigten til Arbejdsmændenes Arbejdsløshedssituation og fremhævede, at Arbejdsløsheden for Arbejdsmændene i Provinsen forværredes betydeligt i Januar Kvartal. Denne Udvikling fortsattes ikke i April Kvartal. April Kvartal medførte for Arbejdsmandsgruppen en sæsonmæssig Forbedring, men Fremgangen var dog særlig stærk for Arbejdsmændene i Provinsen. I Juni 1939 laa denne Gruppe betydeligt under Niveauet i Fjor. Dette er en Følge af den stærkt forøgede Virksomhed i Provinsbyggeriet. Der kan fastslaas en særlig Fremgang for Byggeriet i Provinsen, hvor Arbejdsløsheden i Byggefagene i Juni kun var ca. 28% af Arbejdsløsheden i Fjor. Ogsaa Jernindustrien havde en betydelig Fremgang. Ogsaa her var Fremgangen i Provinsen størst. Hele Udviklingen var meget glædelig, fordi den havde en ensartet Opgangsbevægelse paa alle Omraader.

Arbejdsløsheden i de enkelte Fag er gaaet meget tilbage, særlig for Smede- og Maskinarbejderne. Her er Arbejdsløsheden i forskellige Brancher næsten udslettet. De smaa Procentdele, Statistikken viser for Maj og Juni, fremstiller i Virkeligheden kun det Antal, som maa anses for den nødvendige tekniske Arbejdskraftreserve. Metalarbejdernes Fagblad »Jern- og Metalarbejderen« oplyste i Maj, at der allerede eksisterede en Mangel paa Arbejdskraft i Faget, navnlig inden for visse Grene af Industrien. Samtidig fremhævede Bladet, at denne Kendsgerning belyser det urimelige i en ukontrolleret Uddannelse, »thi naar vi f. Eks. her i København midt i Maj Maaned har ca. 1500 arbejdsløse, kan det dog nok siges at være nedslaaende, at der i visse Tilfælde ikke kan opdrives en Drejer, en Fræser eller anden Specialarbejder«.

»Jern- og Metalarbejderen«s Bemærkninger er meget vigtige og peger paa en vigtig Faktor i Arbejdsløsheds-Bekæmpelsen. Tekstilarbejdernes Arbejdsløshed gik i Forhold til i Fjor og i Sammenligning med Januar Kvartal kraftig ned, selv om det ikke var saa meget, som man haabede paa. Der er ingen Tvivl om, at den tyske Tekstilimport fortsat forhindrede det nødvendige store Opsving. Ogsaa Skotøjsarbejdernes Arbejdsløshed er stadigvæk stor og viste i Juni paany opadgaaende Tendens. Arbejdsmændenes Arbejdsløshedsprocent er betydelig mindre end i Fjor, hvilket kan henføres til det forøgede Byggeri; dog bragte Juni en ny Opgang i Ledighedsprocenten.

Produktionsindekset for Industrien viser, at Produktionsmidlernes Indeks var højt i Forhold til Konsumvarernes Indeks, dog har Konsumindeksets Stigningsprocent været større i de sidste Maaneder end Produktionsindeksets Stigning. Produktionsmidlernes og Konsumvarernes Indeks var paa samme Niveau i Maj 1938. I Juni 1938 var Konsumvarernes Indeks 1 Point højere end Produktionsmidlernes Indeks. Men nu ligger Produktionsmidlernes Indeks betydeligt over Konsumvarernes Indeks, selv om Forskellen er blevet mindre i Løbet af de sidste Maaneder. Dette kunde tyde paa, at Købeevnen ikke har holdt Trit med Produktionsindustriens Udvikling, eller at Færdigvarernes Import stadig paavirker den egentlige Konsumindustris Beskæftigelse. Der er jo ingen Tvivl om, at Tysklands-Importen særlig rammer den typiske Konsumvareindustri som Tekstil- og Beklædningsindustrien samt visse Dele af Sten- og Glasindustrien. Sandsynligvis har begge Faktorer Betydning.

Jern- og Metalindustrien viser den højeste Standard. Ogsaa Tekstil-, Beklædnings- og Sten-, Ler- og Glasindustrien steg, dog var navnlig Sten-, Ler- og Glasindustriens Niveau i Forvejen forholdsvis lavt og havde allerede i Juni en ny Nedgang. Jern- og Metalindustrien kunde i April Kvartal opvise Rekordtal. Skibsværfterne var i fuld Gang. Jern- og Metalindu-

striens store Beskæftigelse var — som allerede tidligere omtalt — delvis en indirekte Følge af Oprustningen, som har lagt Beslag paa andre Landes Industrier.

Vi har i vor sidste Kvartalsoversigt gjort opmærksom paa, at Konjunkturopsvinget ikke er i Stand til alene at nedbringe Arbejdsløsheden. Vi har ogsaa stadigvæk fremhævet, at Industriproduktionen kan give et betydeligt Bidrag til Nedbringelse af Arbejdsløsheden. April Kvartal beviser Rigtigheden deraf. Der er ingen Tvivl om, at vi i Øjeblikket befinder os i en Højkonjunkturperiode, og alligevel har vi nu — om Sommeren — ca. 65.000 arbejdsløse. Der findes intet Konjunktur-Opsving, som *løser Arbejdsløshedsproblemet*. Udviklingen i April Kvartal viser endvidere, at en Forøgelse af Byggeriets og Industriens Virksomhed straks medfører en betydelig Aflastning af Arbejdsmarkedet, og Industriens Udvidelse kan saaledes føre til Beskæftigelsesproblemets Løsning.

Vi har allerede fremhævet, at April Kvartal medførte en stor Stigning i *Byggevirksomheden*.

Fremgangen i Byggeriet har været meget stor. Juni-Tallene laa betydeligt over de tilsvarende Tal i Fjor. Byggeriets Omfang var maaske dobbelt saa stort i April Kvartal som i Fjor. Det er meget gunstigt for Byggeriets nærmeste Fremtid, at Antal Lejligheder anmeldt til Udførelse ved Juni-Maanedens Slutning laa ca. 30% over Juni 1938.

Det er givet, at det offentliges Støtte har fremmet Byggeriet stærkt, men ogsaa det private Initiativ har været betydeligt. Byggeriet nød godt af de gunstige Obligationskurser.

Den betydelige Konjunkturopgang fandt ogsaa Udtryk paa andre Omraader. April Kvartal viste voksende *Told- og Forbrugsafgifter*. Told- og Forbrugsafgifterne udgjorde i April Kvartal 77,2 Mill. Kr. mod 72,5 Mill. Kr. i Fjor. Endvidere viste *Statsbanerne* Fremgang. Driften har med en Indtægt paa 10,37 Mill. Kr. givet et Driftsoverskud paa 1,84 Mill. Kr. Disse Tal laa betydeligt over April Maaned i Fjor.

Ogsaa *Fragtratetallet* viste — paavirket af Oprustningens store Skibstransporter — en stærk opadgaaende Tendens, som kan ses af følgende Tal. Juni 1938: 123, December 1938: 127, Januar 1939: 125, Marts 1939: 123, April 122, Maj 128 og Juni 128.

De danske *Skibsværfter* modtog betydelige udenlandske Ordrer, bl. a. fik Burmeister & Wain en fransk Ordre paa 11 Mill. Kr. Den *danske Udenrigshandel* udviklede sig normalt. Der skete ikke særlige Forandringer. I Maj Maaned afsluttedes der en dansk-tysk Handelsaftale om Bøhmen og Mæhren. I Overenskomsten er fastsat Kontingenter for Ind- og Udførselen, og der er samtidig afsluttet en Clearingsaftale til Fordeling af Betalingerne i Samhandelen. Begge Aftaler traadte i Kraft den 1. Juni. I Juni Maaned blev der ført Forhandlinger om en Genoptagelse af Kreatureksporten til Belgien. Forhandlingerne førte til et positivt Resultat. Kontingenterne for Danmarks Eksport til Belgien af levende Kreaturer forøgedes.

Den danske Udenrigshandel var som følger:

		Millioner Kr.		
		Samlet Indførsel	Samlet Udførsel	Merindførsel
April	1938	117,2	123,5	÷ 6,3
Maj	—	115,5	123,5	÷ 8,0
Juni	—	121,3	135,8	÷ 14,4
Januar	1939	135,5	117,4	18,1
Februar	—	123,3	121,4	1,9
Marts	—	146,1	130,9	15,2
April	—	114,5	132,4	÷ 17,9
Maj	—	147,7	129,5	18,2
Juni	—	146,6	130,3	16,3

Danmarks Udenrigshandel viste en Fremgang i Udførselen i April Kvartal, selv om Juni-Tallet i Aar laa under Juni-Tallet i Fjor. Importtallene steg i Maj og Juni, efter at Tallene i Aarets første 4 Maaneder havde ligget betydeligt under Importtallene i 1938.

For *Landbruget* var April Kvartal eksportmæssig set en forholdsvis god Tid, selv om den ikke var saa god som Januar Kvartal. Leveringerne til England udviklede sig normalt, men Danmark var endnu ikke i Stand til at udfylde Ekstra-Kvoterne for Bacon. I April Maaned meddeltes det, at den engelske Handelsminister forberedte en Import af et yderligere Kvantum paa ialt 208.000 cwt. fra visse Leverandørlande paa Grund af en mindre Tilførsel fra Canada samt det engelske Landbrugs manglende Produktionsevne. Til Trods for, at Slagtningerne viste Fremgang i April Kvartal, kan man ikke regne med, at Danmark vil faa Gavn af disse Ekstra-Kvoter. De danske Slagterier kunde lige klare de forhøjede engelske Kvoter, der har været gældende i de sidste Maaneder, takket været de forøgede Slagtninger. Danmark leverer nu 64.000 Svin om Ugen til England. Den danske Svineproduktion skulde bringes op til 80.000 Svin pr. Uge, for at vi kan opfylde de engelske Ekstra-Kvoter. For Juli Kvartal vil Kvoten forblive nogenlunde uforandret. I Løbet

af Juni Maaned begrænsede England Indførselen af kondenseret Mælk. Nyordningen vil ogsaa gaar ud over Danmark og vil medføre en Nedskæring i den danske Eksport, men til Gengæld kan man saa regne med, at Kvoten er sikret for en længere Periode.

Konkurrencen paa det britiske Smørmarked er stadigvæk meget haard. Man kan regne med en fortsat Forøgelse af Mælkeproduktionen i New Zealand og Australien, og det er en Kendsgerning, at Produktionsprisen i de to Dominions er lavere end i Danmark. I Forbindelse hermed diskuteres Nødvendigheden af at starte et stort Salgs- og Reklamefremstød for dansk Smør i England for at standse den dalende Overpris paa dansk Smør.

I denne Forbindelse skal vi ogsaa gøre opmærksom paa, at Smøreksporten paa Grund af Mund- og Klovsygen er dalet fra ca. 82.000 Tons i første Halvdel af 1938 til ca. 74.000 i første Halvdel af 1939. Hele Nedgangen faldt paa England-Eksporten.

Danmarks Landbrugseksport[1]) til England (Kød og Kødprodukter, Mælkeprodukter, Æg og Hamp) androg i April Kvartal 1939 179,9 Mill. Kr. imod 192,3 Mill. Kr. i April Kvartal 1938. Derimod er Tysklandseksporten steget: April Kvartal 1939: 67,3 Mill. Kr. — April Kvartal 1938: 56,7 Mill. Kr. Denne Udvikling, som er præget af Nedgang i Englands- og Opgang i Tysklandseksporten, er meget betænkelig, fordi Englandseksporten — i Modsætning til Tysklandseksporten — bringer frie Deviser, og fordi Tysklandseksporten i Forbindelse med den tyske Færdigvareeksport udøver saa ugunstige Virkninger paa den danske Beskæftigelsessituation.

Udviklingen er allerede meget fremskreden i denne Retning, hvilket ogsaa en Tale af Udenrigsminister Dr. Munch ved de sønderjydske Husmandsforeningers Sendemandsmøde i Aabenraa viste. Dr. Munch sagde, at hvis de sidste Kvartaler af 1939 vilde holde som beregnet, vilde Danmark komme op paa en Eksport til *Tyskland* af ca. 350 Mill. Kr. Derved vilde Tysklandseksporten blive højere end i 1929, inden Krisen satte ind. Men samtidig maatte Udenrigsministeren indrømme, at Eksporten til *England* i Dag er en hel Del mindre end i 1929.

Det vil sikkert være meget uheldigt for dansk Industri, hvis denne Tendens fortsætter og den tyske Andel af den danske Landbrugseksport vokser paa Bekostning af den engelske, fordi en saadan Omlægning af vor Landbrugseksport ikke alene valutamæssigt set, men ogsaa beskæftigelsesmæssigt set vil betyde en Forringelse af vor Stilling som Følge af, at den forøgede tyske Færdigvareeksport vil formindske den industrielle Beskæftigelse herhjemme.

Smøreksportens Opgang i April Kvartal var baade mængde- og værdimæssigt set betydelig, selv om Tallene laa under April Kvartal 1938. Baconeksporten laa mængdemæssigt set over Januar Kvartal og omtrent paa det samme Niveau som i Fjor, men Værdien var ikke saa høj. Men her skal vi dog gøre opmærksom paa, at netop April-Eksporten — umiddelbart efter Tjekkoslovakiets Indlemmelse i Tyskland — var meget stor, og det kan godt tænkes, at denne stærkt forøgede Eksport pressede Priserne de næste Maaneder. Ægeksporten havde mængdemæssigt set en Stigning, ogsaa i Forhold til i Fjor, men den værdimæssige Udvikling var ikke tilfredsstillende. F. Eks. bragte den stærkt forøgede Juni-Eksport kun ubetydelig mere Valuta end Maj-Eksporten og betydelig mindre end Juni-Eksporten i Fjor, til Trods for, at Juni-Eksporten i Fjor var ca. 1 Mill. Snese mindre. Utvivlsomt vil en meget effektiv virkende Regulering af Ægeksporten være paakrævet for at hindre store Tab for det danske Landbrug.

Ogsaa i April Kvartal laa Noteringen for de danske Landbrugsvarer paa et forholdsvis godt Niveau, selv om Priserne ikke naaede op paa Niveauet fra i Fjor. Smørprisen gik stærkt ned fra Februar, men var alligevel omtrent som Smørprisen i Fjor. Baconprisen viste i det store og hele den samme Udvikling som Smørprisen. Ægprisen havde en betydelig Nedgang i Forhold til i Fjor.

Smørprisens Nedgang var ventet, idet den store Prisopgang i Aarets første Del var en Følge af den store Oplagring. Man kan vel regne med en ny Opgang for Smør og Flæsk i Juni Kvartal. Markedssituationen laa fastere i de sidste Uger af Juni, og i Løbet af Sommeren og Efteraaret vil der sandsynligvis blive foretaget nye betydelige Oplagringskøb.

Vi har i Januar-Oversigten henvist til, at *Eksport- og Importvarernes Engrospristal* viste en parallel Udvikling, idet begge Tallene gik ned. Vi fremhævede, at denne Udvikling sikkert ikke vil fortsætte, fordi Raastofpriserne vil

[1]) Der eksisterer ikke et samlet Tal for Landbrugseksporten i April Kvartal. Tallene stammer fra Statistisk Departements »Vareomsætningen med Udlandet«.

stige paa Grund af Krigsforberedelserne, hvilket vil kunne føre til en ny Stigning i Importvarernes Pristal. Dette har vist sig at slaa til. Importvarernes Pristal, som i Marts 1939 stod paa 110, steg i Maj til 113 og var i Juni 112. Derimod var Eksportvarernes Indeks i Marts 1939 112, i April 106, i Maj 102 og i Juni 103. Medens Importvarerne i Marts var 110 og Eksportvarerne 112, viste Juni Maaned en Forhøjelse af Importvarerne til 112 og en betydelig Nedgang for Eksportvarerne til 103. Aarsagerne til Eksporttallets Nedgang laa som omtalt i de nedadgaaende Eksportpriser for Smør og Flæsk. Eksportpristallet synes at have naaet Bunden i Maj og bevæger sig nu igen i opadgaaende Retning.

Engrospristallet viser følgende Udvikling (1935 = 100):

April 1938	Maj 1938	Juni 1938	Jan. 1939	Febr. 1939	Marts 1939	April 1939	Maj 1939	Juni 1939
113	112	111	110	110	109	109	111	110

I *Detailhandelen* er der sket nogle Forandringer, som bør bemærkes. I Maj Maaned blev Benzinprisen forhøjet til 30 Øre pr. Liter. Motiveringen for denne Forhøjelse var dels de stigende Fragter, dels de betydelige Præmier for Krigsforsikringen. Denne Forklaring var ret uheldig, idet Risikopræmierne samtidig nedsattes ret betydeligt. I Virkeligheden drejer det sig om en Prisforhøjelse, som er en Følge af de store Olieselskabers dominerende Stilling paa det danske Marked. I Juni Maaned nedsattes Koksprisen med 1 sh. pr. Ton for derved at fremme Anvendelsen af Koks til Centralvarmeanlæg. Denne Prisnedsættelse vil sandsynligvis ikke i Almindelighed faa Betydning for Detailpriserne. Men det er givet, at Nedsættelsen vil forhindre en Prisstigning paa Grund af de stigende Fragter. Det skal fremhæves, at Arbejdernes Fællesorganisations Brændselsforretning har besluttet til og med 1. Oktober at reducere Prisen paa knuste Koks og Cinders med 15 Øre pr. hl. Samtidig refunderer man alle Detailkunder, som har købt siden 8. Maj i Aar, samme 15 Øre pr. hl.

Den danske *Valutasituation* var forholdsvis gunstig i April Kvartal, selv om der var en betydelig Nedgang. Valutabeholdningen androg ult. Marts 101,8, ult. April 86,8, ult. Maj 73,3 og ult. Juni 81,4 Mill. Kr. Nedgangen stod i Forbindelse med det stærkt forøgede Byggeri og den forøgede Industriproduktion, som kræver betydelige Raastofindkøb. Til Trods for denne Udvikling medførte Juni Maaned en Forøgelse paa 8 Mill. Kr., hvilket var en Følge af den stærke Afvikling af Clearingmellemværendet med Tyskland.

Obligationskurserne havde stadigvæk et højt Niveau, selv om Marts-Niveauet ikke kunde opretholdes. Det officielle Obligationsindeks (1935 = 100) viste i Marts 101,4, i April 100,4, i Maj og Juni 101,1 (Juni 1938: 99,2). Obligationsindeksets Niveau forekommer særlig højt, naar man tager i Betragtning, at Krigsfaren lægger Pres paa Obligationsmarkedet. Obligationernes Kursniveau giver fremdeles Støtte til Byggeriet. *Nationalbankens* Obligations- og Aktiebeholdning viste i April Kvartal en betydelig Forøgelse. Marts 169,2 Mill. Kr., April 183,1 Mill. Kr., Maj 186,5 Mill. Kr., Juni 180,2 Mill. Kr. (Juni 1938: 115,8 Mill. Kr.). Samtidig gik Krisefonden ned. Marts 49,0 Mill. Kr., April og Maj 38,6 Mill. Kr., Juni 38,5 Mill. Kr. Forøgelsen i Nationalbankens Beholdning skete altsaa paa Krisefondens Bekostning. Dette viser, at Nationalbanken ikke gav Støtte til Obligationsmarkedet i April Kvartal.

Staten gennemførte i April Kvartal Hjemkøb af udenlandske, særlig amerikanske Obligationer (for ca. 15 Mill. Kr.). Medens den internationale Krisesituation har forhindret Danmark i at opnaa Rentebesparelser ved Konvertering, har den gjort det fordelagtigt at nedbringe Nettogælden til Udlandet ved Hjemkøb af Obligationerne.

I Modsætning til Nationalbanken optraadte de *private Banker* i stor Stil som Obligationskøbere. De private Bankers indenlandske Obligations- og Aktiebeholdning androg i Marts 450,6, i April 456,2, i Maj 479,7 og i Juni 489,3 Mill. Kr. I Løbet af Juni anvendte Bankerne 10 Mill. Kr. til Forøgelse af Obligationsbeholdningen.

Det nye 30 Mill. Kr. Laan, som Staten har ladet udbyde i Juni, blev ikke fuldt tegnet. Det Beløb, som ikke blev tegnet, vil nu blive overtaget af de udbydende Banker. Man kunde heller ikke vente en fuld Tegning af Publikum, naar Hensyn tages til den almindelige Situation og den Kendsgerning, at det var Bankerne, der i de sidste Maaneder er optraadt som Storkøbere paa Obligationsmarkedet.

I April Kvartal var der Opgang i Byggeriet, Opgang i den industrielle Produktion — og til Trods for en vis Nedgang — en god Eksportsituation for Landbruget. Man kan ogsaa i Juli Kvartal regne med fortsat gode Vilkaar. Men

hele Udviklingen viste samtidig, hvor stærkt det danske Erhvervsliv paavirkes af de internationale politiske og økonomiske Forhold. Man kan ganske vist regne med fortsat Beskæftigelse i den engelske Industri og som Følge deraf med den engelske Arbejderbefolknings forøgede Købeevne, men der er alligevel stadig Usikkerhedsfaktorer, som er begrundet i det nuværende politiske og økonomiske System. Derfor er det paakrævet at udvide Beskæftigelsesmuligheder, hvis Afhængighed af den internationale Konjunkturudvikling er saa ringe som mulig. Vi fremhæver her igen, at det danske Beskæftigelsesproblem kun kan løses ved en Omlægning af vor Landbrugsproduktion og ved en Udvidelse af vore industrielle Beskæftigelsesmuligheder.

Lønbevægelser og Konflikter

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og Bagermester W. Hildebrandt.

Forbundet havde paaklaget 2 Underbetalingsforhold hos ovennævnte Bagermester, som igennem længere Tid havde aflønnet en Svend med 35 Kr. om Ugen plus Kosten, og som har beskæftiget en anden Svend paa Natarbejde og Overarbejde, uden at betale Svenden det overenskomstmæssige Nat- og Overtidstillæg.

Under Fællesmødet i Arbejdsgiverforeningen den 28. Juni bestred Bagermesteren den af Forbundet underbyggede Fremstilling af Sagen. — Da det var ganske umuligt, at Parterne kunde enes om nogen Ordning paa Fællesmødet, agter Forbundet at indklage Bagermesteren for Den faste Voldgiftsret.

Dansk Elektrikerforbund og Firmaet Lindholm & Ryø, Aalborg.

En Klage fra Dansk Elektrikerforbund over, at ovennævnte Firma i et halvt Aar har underbetalt en Udlærling, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 26. Juni.

Firmaet motiverede sin Holdning med, at vedkommende Udlærling ikke havde bestaaet Svendeprøven; men der findes ingen obligatorisk Svendeprøve i Faget, og D. s. F. støttede Forbundets Krav om, at vedkommende Udlærling lønnes efter Overenskomsten. Enighed kunde ikke opnaas paa Fællesmødet, og Forbundet indbringer Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Dansk Elektrikerforbund og Blikkenslagermester E. Kjerstrup, Hjørring.

En af Dansk Elektrikerforbund overfor Firmaet E. Kjerstrup, Hjørring, varslet Strejke behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 6. Juli.— Paa Mødet enedes man om følgende:

I det foreliggende Tilfælde sluttedes Sagen med, at Firmaet E. Kjerstrup forpligter sig til vedrørende Aflønning af Elektrikere at følge den til enhver Tid mellem Elektro-Installatørforeningen for Provinserne og Dansk Elektrikerforbund gældende Overenskomst.

Den varslede Strejke tilbagekaldes.

Korkskærernes- og Sortererskernes Forbund og Fabrikant Kjær Nielsen, Holms Mølle, Grejsdal.

Ved Arbejde med Korkskæring beskæftigede ovennævnte Fabrikant en ufaglært Arbejder, trods Overenskomstens Ordlyd, der siger, at kun faglærte Korkskærere kan beskæftiges ved det nævnte Arbejde. Fabrikanten motiverede sin Holdning med, at han ikke havde kunnet faa kvalificeret Arbejdskraft anvist af Forbundet, som imidlertid bestred denne Paastand.

Arbejderrepræsentanterne holdt paa, at Fabrikant Kjær Nielsen var pligtig til at antage en faglært Korkskærer paa den Plads, hvor en Arbejdsmand var beskæftiget. — Vort Standpunkt gennemførtes, saaledes at en Korkskærer straks antages til Korkskæring.

Med dette Resultat sluttede det den 6. Juli afholdte Fællesmøde.

Kvindeligt Arbejderforbund og Statens Seruminstitut.

Ved et Møde den 28. Juni paa Kvindeligt Arbejderforbunds Kontor mellem De samvirkende Fagforbund og ovennævnte Parter, enedes man om at anbefale en Overenskomstfornyelse paa følgende Grundlag:

I Overenskomstens § 2 ændres Beløbet: 44,00 Kr. til 46,50 Kr. pr. Maaned.

De øvrige i Paragraffen indeholdte Satser ændres i Overensstemmelse hermed.

I Overenskomstens § 8 ændres Udløbstiden saaledes, at Overenskomsten tidligst kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til Udløb den 1. Januar 1941.

— Denne Overenskomst er den 30. Juni underskrevet af Parterne.

Dansk Skrædderforbund og Firmaet Bjørn & Christoffersen.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 11. Juni behandledes en af Dansk Skrædderforbund rejst Klage over ovennævnte Firma, der i nogen Tid har beskæftiget en ufaglært Mand ved en Standsemaskine til en Løn af Kr. 60,— pr. Uge.

I Priskuranten for Tilskærere er tariferet ogsaa for dette Arbejde, som Forbundet principielt maa hævde er Tilskærerarbejde, der skal betales med en Mindsteløn af Kr. 80,—.

Da det var umuligt at opnaa Enighed, indklages Firmaet for Den faste Voldgiftsret.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Skrivemaskinefirmaet »Remington«, L. Kristensen.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 11. Juli behandledes et af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund afgivet Strejkevarsel overfor Firmaet L. Kristensen i Anledning af Firmaets Opsigelse af en hidtil bestaaende lokal Aftale.

Det var ved Forhandlingerne ikke muligt at enes om en ny Lønordning for Firmaets Mekanikere, hvorfor Dansk Arbejdsgiverforening forbeholdt sig at indbringe Klage for D. f. V. over den varslede Arbejdsstandsning, som hævdedes at være ulovlig, medens Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund paa sin Side vil klage over, at Firmaet ensidigt har villet ansætte forringede Lønbetingelser.

Snedkerforbundet og Snedkermester Gerner Nielsen, København.

I Anledning af Klage fra Snedkerforbundet over, at ovennævnte Snedkermester ikke aflønnede udført Parketsnedkerarbejde i H. t. Prislisten, afholdtes Møde i Arbejdsgiverforeningen den 29. Juni.

Man enedes om at henvise Sagen til Behandling i Underorganisationerne for nærmere Undersøgelse af den fremførte Klages Rigtighed.

Dansk Tømrerforbund og Slagelse Tømrermesterforening.

En Klage fra Dansk Tømrerforbund over, at Tømrermestrene i Slagelse som Mæglingsmænd havde udnævnt 2 Mestre, der havde revideret de Akkordregnskaber, der var Divergens om, behandledes ved et Fællesmøde den 5. Juli.

Arbejdsgiverne var enige med Arbejderrepræsentanterne i, at de paagældende Mestre, forsaavidt Forbundets Paastand var rigtig, var inkompetente til at være Mæglingsmænd, men de forbeholdt sig nærmere at undersøge Spørgsmaalet.

Forgylderforbundet i Danmark og Firmaet Grønvold & Schou.

Forgylderforbundet havde indbragt Klage over, at en Lærling i ovennævnte Firma stod i Lære paa 5. Aar, trods det, at Fagets Læretid er 4 Aar. Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 12. Juli drøftedes Spørgsmaalet, og man enedes om at henvise Sagen til lokal Forhandling. — Skulde saadan Forhandling ikke bringe Resultat, vilde Forgylderforbundet overveje eventuel retslig Forfølgelse.

Dansk Litografisk Forbund og Ferd. Hansens Trykkerier.

Paa ovennævnte Trykkerier var der opstaaet en Uoverensstemmelse derved, at en Maskintrykker var sat til at udføre Arbejde som Offset-Trykker, og da Firmaet ved første Lønudbetaling nægtede at udbetale det i Overenskomsten fastsatte Tillæg for Offset-Tryk (ca. 13 Kr. pr. Uge) forlangte Maskintrykkeren at komme tilbage til sin tidligere Plads. Følgen heraf blev, at Maskintrykkeren ikke blev sat i Arbejde i 4 Timer.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 20. Juli paastod man, at der forelaa Arbejdsstandsning (4 Timer) og man forlangte herfor uforbeholden Undskyldning og en Bod paa 500 Kr.

Under disse Omstændigheder var der ikke mere at tale om, og Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig derfor at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret.

Murerforbundet og Murermestre i Viborg ang. Weekend.

I Anledning af Klage fra Centralforeningen af Murermestre over, at Murersvendene hos Mestrene Jensen Aaris og Chr. Weirsøe, Viborg, ikke havde overholdt den i Arbejdsgiverforeningen den 3. Juni d. A. trufne Aftale om, at den af Svendene i Viborg praktiserede Weekend skulde bringes til Ophør den 9. s. M., afholdtes Møde i Arbejdsgiverforeningen den 22. Juli forinden Sagens Indbringelse for Den faste Voldgiftsret.

Enighed opnaaedes ikke.

Riggernes og Sejlmagernes Forbund og A/S Burmeister & Wain.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 25. Juli behandlede man en Klage fra Aktieselskabet over, at Forbundet havde blandet sig i Arbejdsforholdene derved, at man havde tilraadet 2 Arbejdere at tage deres Afsked.

Sagen afsluttedes dermed, at Forbundet erkendte Arbejdsgiverens Ret til efter Septemberforliget at antage den Arbejdskraft, han finder passende, og at det ikke har været tilsigtet at gøre Indgreb i denne Ret.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Firmaet Vilh. Christiansen, Kbhvn.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 21. Juli behandledes en Klage fra D. A. F. over, at ovennævnte Firma havde undladt at aflønne nogle Ekspedienter i H. t. den mellem Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund og Københavnske Grossisters Arbejdsgiverforening gældende Overenskomst.

Man enedes om, at de paagældende Arbejdere aflønnes i H. t. den paaberaabte Overenskomst, og at Firmaet til fuld Afgørelse af de foreliggende Uoverensstemmelser betaler Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund 600 Kr.

Kvindeligt Arbejderforbund og A/S Otto Heerfordt.

A/S (Hjørring Halmvarefabrik) havde tilsidesat Overenskomstens Bestemmelser og nægtet at udbetale Timelønnen (Ventepenge) til nogle af de paa Virksomheden beskæftigede Kvinder.

Efter Henvendelse fra De samvirkende Fagforbund er Sagen bragt i Orden.

Sager vedrørende Overarbejdsloven.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og »Strandmøllen«, Springforbi.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 3. Juli behandledes en Klage fra Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund over, at ovennævnte Firma ikke overholdt Lov om Forbud mod Overarbejde.

Mødet sluttede med følgende Resultat:

1) Firmaet udtaler, at det absolut intet har at erindre mod, at dets Arbejdere indmelder sig i Fagforeningen.
2) Firmaet erkender, at Loven om Forbud mod Overarbejde skal overholdes, ogsaa for saa vidt angaar Firmaets Arbejdsledere, jfr. den mellem Hovedorganisationerne den 29. Juli trufne Aftale. Præsteret Overarbejde vil blive betalt med overenskomstmæssigt Tillæg.
3) Under Hensyn til disse Løfter tilbagetager De samvirkende Fagforbund og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund den rejste Klage.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Skandinavisk Rørfabrik A/S, Horsens.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 7. Juli behandledes følgende Sag:

Skandinavisk Rørfabrik A/S, Horsens, havde søgt om Dispensation til Udførelse af Overarbejde i et vist Omfang. Dispensationen blev givet under Forudsætning af, at ingen Afskedigelse finder Sted, forinden præsteret Overarbejde er afspadseret. Der var Enighed om, at nogle Stridsspørgsmaal om Løn- og Arbejdsforhold paa Fabrikken ikke kunde forhandles i Forbindelse med Overarbejdsspørgsmaalet, men maatte henvises til Behandling efter Regler for faglig Strid.

Dansk Karetmagerforbund, Skand. Sadelmager- og Tapetsererforbund og Sorø Karosserifabrik og Automobilforretning.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 12. Juli behandledes en af Sorø Karosserifabrik og Automobilforretning til Ministeriet indgivet Ansøgning om Dispensation til Udførelse af Overarbejde og Udskydelse af Afspadsering.

Karetmagerforbundet anbefalede Dispensationen for sine Medlemmers Vedkommende, under Forudsætning af, at Afspadsering af præsteret Overarbejde paabegyndes den 15. August, at man fordeler nødvendigt Overarbejde saavidt muligt ligeligt og at ingen Afskedigelser maa foretages forinden al Overtid er afspadseret.

Sadelmagerforbundet erklærede med Tilslutning fra D. s. F.s Side, at Dispensationen til Udførelse af Overarbejde for dette Fag ikke kan anbefales, da Forbundet kan anvise tilstrækkelig kvalificeret Arbejdskraft, ligesom Firmaets Pladsforhold gør det muligt at antage flere Sadelmagere.

Et Referat af Mødet oversendes til Socialministeriet.

Dispensationer:

Dansk Arbejdsmandsforbund og Hesselho Teglværk.

Ministeriet har meddelt Teglværket, at man efter de indhentede Erklæringer fra D. s. F. og D. A. F., hvorefter det i Firmaets Andragende omtalte Arbejde formentlig vil kunne udføres ved Etablering af 2-Holds Drift, ikke kan godkende Tilladelse til 9 Timers Arbejde for Mandskab ved en Maskine. Ministeriet har samtidig henledt Teglværkets Opmærksomhed paa, at Overarbejde kun er tilladt i H. t. Lovens § 4, og ifølge denne Paragrafs Stk. b og c er afhængig af, at der opnaas Enighed med vedkommende Arbejderorganisation.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og »Ruga« Knækbrødfabrik.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 20. Juli behandlede man en Anmodning fra Ruga Knækbrødfabrik om Dispensation fra Overarbejdsloven.

Da Bagerforbundet ønskede at indhente nogle Oplysninger og anstille visse Undersøgelser, enedes man om at henvise Sagen til Forhandling mellem Repræsentanter for Forbundet og en Repræsentant for Ruga Knækbrødfabrik. Man var endvidere enige om under Hensyn til samtlige foreliggende Forhold, at Afspadseringen af Overarbejde vil kunne udsættes, saa længe disse Forhandlinger staar paa.

Keramisk Forbund og A/S Porcelænsfabriken »Norden«.

Efter Ansøgning fra Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor den keramiske Industri og efter Anbefaling af Keramisk Forbund og Hovedorganisationerne har Socialministeriet i Skrivelse af 10. Juli godkendt, at 5 af ovennævnte Virksomheds Drejere fritages for Afspadsering af det af dem i Tiden før 1. April 1939 udførte hidtil ikke afspadserede Overarbejde, grundet paa at det ikke har været muligt for Forbundet at anvise Arbejdskraft i den forløbne Tid til det Arbejde, som de paagældende har udført.

Kvindeligt Arbejderforbund og A/S Fisker & Nielsen.

Efter Anbefaling fra Organisationerne har Hovedorganisationernes Fællesudvalg indstillet til Ministeriet, at man godkender Firmaets Anmodning om, at Afspadsering af Overarbejde for een kvindelig Arbejders Vedkommende udskydes indtil videre, dog saaledes at det er afspadseret inden 1. November d. A.

REDAKTØR: LAUR. HANSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. S., København V. ∴ Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 28 * KØBENHAVN DEN 1. SEPTEMBER 1939 * 35. AARGANG

Aksen Moskva-Berlin.

I flere Uger har Kommunisterne raset imod den internationale Fagforeningskongres' Beslutning om ikke paany at rette Henvendelse til de russiske Fagforeninger om Tilslutning til den faglige Internationale, og ikke mindst den danske Delegations faste Holdning har vakt deres Mishag. Hovedargumentet i vore hjemlige Kommunisters voldsomme Angreb paa De samvirkende Fagforbunds Repræsentanter var Paastanden om, at man svækkede Kampen mod Fascismen ved at tilbagevise Fagbevægelsen i et Land, Sovjetrusland, som dannede Hovedhjørnestenen i Forsvaret mod Fascismens Fremtrængen, og at det var en Livsnødvendighed at samle alle Arbejdernes Kræfter til Modstand mod det fascistiske Barbari.

Som Betingelse for en eventuel Indmeldelse i den faglige Internationale krævede de russiske Fagforeninger som bekendt bl. a. forstærket Kamp imod Tyskland, Italien og Japan, og som et Led i denne Kamp, at Arbejderorganisationerne i alle Lande skulde gennemføre Sanktioner i Form af Vareboykotning, Nægtelse af Losning og Ladning af disse Landes Skibe, Nægtelse af al Transport til disse Lande samt Organisering af Strejker i Bedrifter, der fremstiller Vaaben til Fasciststaterne.

Disse og en Række andre Betingelser, der skulde sikre de russiske Fagforeninger en dominerende Indflydelse i Internationalen, var ganske uantagelige for Fagbevægelsen i de øvrige Lande, der tilmed betvivlede Oprigtigheden i disse Krav og Russernes Mulighed for selv at gennemføre dem, og ved Spørgsmaalets fornyede Behandling paa Kongressen i Zürich var Flertallet af den Mening, at de russiske Fagforeningers Optagelse ikke vilde styrke, men svække Internationalen. Rigtigheden af denne Optagelse er paa overraskende Maade blevet bekræftet af den sidste Uges Begivenheder.

Sovjetrusland har nu sluttet en Ikke-Angrebspagt med Tyskland, der i Tyskland fejres som Nazi-Tysklands hidtil største diplomatiske Triumf, og som den tyske Udenrigsminister Ribbentrop betegner som en Venskabspagt mellem Stalin og Hitler, og denne Venskabspagt er blevet højtidelig beseglet paa Kreml, hvor Anti-Kominternpagtens Skaber, Ribbentrop, var Stalins Æresgæst. I det mest kritiske Øjeblik er Sovjetrusland faldet Polen og Vestmagterne i Ryggen, og i Kampen mod Fascisme og Nazisme kan man herefter ikke mere regne med de russiske Fagforeninger, ejheller med den kommunistiske Internationale eller de nationale kommunistiske Splittelsespartier, der er tvungen til blindt at adlyde Befalingerne fra Moskva.

Hvilken Pris man har betinget sig af Tyskland for dette aabenlyse Forræderi mod de Principer og den Ideologi, som Sovjetrusland hidtil har foregivet at kæmpe for, er endnu ikke bekendt. Det vides kun, at Tyskland har ydet Sovjetrusland en Kredit paa 200 Mill. Mark og at man iøvrigt regner med et stort Salg af krigsvigtige Raastoffer til Tyskland i Tilfælde af Krig. Den umiddelbart før Anti-Angrebspagten afsluttede Handelsoverenskomst tilsigter en forøget Handelsomsætning mellem de to Lande, og førende Nazister hævder, at Handelsoverenskomstens Formaal er at sikre Tyskland mod Følgerne af en Blokade fra Vestmagternes Side.

Det kan vel nok betegnes som den højeste

Form for Hykleri og Demagogi, naar de russiske Fagforeninger — kraftigt understøttet af Kommunisterne i alle Lande — angriber den internationale Fagbevægelse for ikke at ville føre Kamp mod Fascisterne i Form af en almindelig Boykotning samtidig med, at Sovjetrusland træffer Aftale med disse Lande om forøget Vareomsætning. Selv Kommunisterne vover vistnok ikke at paastaa, at de russiske Fagforeninger er i Stand til at gennemføre en Aktion for at forhindre Praktiseringen af deres Regerings Aftaler. De russiske Fagforeningers Krav er nu afsløret som et af de sædvanlige kommunistiske Propagandatriks, og den sidste Uges politiske Begivenheder har vist, at Zürich Kongressen og den danske Delegation havde Ret i den Opfattelse, at et Samarbejde med Russerne paa ingen Maade vilde betyde forstærket Kamp mod Fascismen, men tværtimod vilde svække den faglige Internationales Kamp for Frihed, Demokrati og Fred.

Paa D. s. F.s Generalforsamling den 15. August stilledes fra kommunistisk Side Krav om en Drøftelse af den danske Delegations Stilling i Zürich, men som bekendt vedtoges det at udskyde Behandlingen af dette Spørgsmaal til den ordinære Generalforsamling i 1940. Vi tror, at vore hjemlige Fagforenings-Kommunister i deres stille Sind er Generalforsamlingen inderlig taknemlig for, at den ved sin Beslutning forhindrede dem i paany at dumme sig i denne Sag.

— — —

Et andet Propagandanummer i Forbindelse med Kongressen i Zürich var den danske og svenske Delegations Stilling til den saakaldte Fredsresolution. Vi har motiveret vor Delegations Standpunkt med, at Fagbevægelsen ikke kan gøre sin Stilling til bestemte Problemer afhængig af mere eller mindre tilfældige politiske Konstellationer og at Fagbevægelsen i de mindre Lande ikke kan forpligte sig til at deltage i Stormagternes politiske Spil. Dette Standpunkt er af Kommunisterne blevet betegnet som et aabenlyst Forræderi, som et Bevis for, at man opgiver Kampen mod og er beredt til yderligere Tilbagetog overfor Fascisterne, og der er henvist til, at vi i denne skæbnesvangre Tid har Brug for en Internationale, der aabent tør sige sin Mening om de fascistiske Magters forbryderiske Krigsspil og aabent tør stille sig paa Fredsmagternes Side.

Den russiske-tyske Pagt viser, paa hvilken Side Sovjetrusland og det kommunistiske Parti placerer sig. Pagten giver Tyskland frie Hænder i Østeuropa og betegnes overalt som et Nederlag for Fredsmagternes Politik. De russiske officiøse Blade fremhæver udtrykkeligt, at »de ideologiske Forskelle mellem de to Landes politiske Styre ikke maa og kan danne nogen Hindring paa Vejen mod en Bedring i Forholdet mellem dem«, og officiøse tyske Bladmeldinger oplyser, at Traktaten blev til »lige saa meget som Følge af sovjetrussiske Tilskyndelser og Udkast som en tilsvarende stor tysk Interesse«. Dette viser, at den kommunistiske Paastand om, at den socialdemokratiske Arbejderbevægelse søger Tilnærmelse til Fascisterne er urigtig, men derimod har Gyldighed med Hensyn til Sovjetrusland, og for det andet, at den danske Fagforeningsdelegation i Zürich indtog det rigtige Standpunkt naar den mente, at Fagbevægelsen ikke bør gøre sin Stilling afhængig af mere eller mindre tilfældige politiske Konstellationer.

Selvfølgelig gør den kommunistiske Presse og deriblandt ogsaa det russiske Bladforetagende i København sig de mest fortvivlede Anstrengelser for at fordreje Sandheden og fremstille den nye Akse Moskva—Berlin som et Instrument til Fredens Sikring. Alt hvad denne Presse bekæmpede i Gaar, forsvarer den i Dag, og den gaar herved aabenbart ud fra, at dens Læsere er i Besiddelse af lige saa lidt personlig Overbevisning og sund Dømmekraft som de egne Redaktører. Vi tror dog for vort Lands Vedkommende, at alle ærlige Arbejdere med Afsky og Væmmelse vil tage Afstand fra det kommunistiske Partis hykleriske Forsikringer om at tjene Fredens Sag og dets Kovending i Spørgsmaalet om Stillingen til de fascistiske Stater. Vi er overbevist om, at de vil drage den Lære af det skete, at hvis man for Alvor ønsker at bekæmpe Fascismen, gælder det først og fremmest at bekæmpe Kommunismen, der lige siden Sovjetruslands Grundlæggelse ved sin Splittelse af Arbejderbevægelsen og sin Bekæmpelse af Demokrati og Folkestyre i alle Lande har spillet Rollen som Murbrækker for Fascisme og Reaktion og nu ogsaa søger at gøre dette i international Maalestok. Hvis trods alt en ny Verdenskrig i sidste Øjeblik forhindres, skyldes det i hvert Fald ikke Sovjetrusland, der med sin Ikke-Angrebspagt har søgt at skabe et »München« langt værre end Tilfældet var med Tjekkoslovakiet og har vist, at det føler sig nærmere beslægtet med de aggressive Fascist-stater end med Demokratierne.

Dispensation for Afspadsering.

Den 15. August meddelte Socialministeriet Jern- og Metalindustriens Sammenslutning og Centralorganisationen af Metalarbejdere, at det kunde godkende den mellem Organisationerne af 8. Juli trufne Aftale om Fritagelse for Afspadsering af udført Overarbejde, dog saaledes at Afspadseringen kun bortfalder, naar Arbejdsledigheden indenfor de enkelte Faggrupper er mindre end 8%, og saaledes at der med Hensyn til Omraadets Opdeling i Faggrupper forholdes som i det Forslag til Aftale, hvorom der den 9. August forhandledes mellem Parterne.

Den heromtalte Aftale af 8. Juli har følgende Ordlyd:

I Henhold til Aftale paa Mødet i Socialministeriet den 29. Juni d. A. mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne angaaende Jern- og Metalindustriens Sammenslutnings Henvendelse om Dispensation i Henhold til § 9 i Loven om Forbud mod Overarbejde er Repræsentanterne for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark enige om følgende:

Under Hensyn til den stedse stigende Beskæftigelse indenfor Jern- og Metalindustrien samt de deraf opstaaede Vanskeligheder ved Fremskaffelse af egnet kvalificeret Arbejdskraft, er Repræsentanter for undertegnede Organisationer enige om at anbefale Socialministeriet at imødekomme en af Organisationerne fremsat Anmodning om at give en udover Aftalen af 19. Oktbr. 1937 om Tillempning af Loven om Forbud mod Overarbejde *yderligere* Dispensation, saaledes at Afspadseringen af Overarbejde indenfor det i denne Aftale fastsatte Antal Timer, jfr. Punkt 2, Stk. 2, i de protokollerede Bemærkninger af 29. Oktober 1937 bortfalder, naar Arbejdsløshedsprocenten for de enkelte Faggrupper er mindre end 10%.

I det Tidsrum, det til Arbejdsdirektoratet for de forskellige Faggrupper maanedlig indsendte Arbejdsløshedstal viser en Arbejdsløshed af 10% og derover, skal Overarbejde, som udføres fra Begyndelsen af den Lønningsuge, der følger umiddelbart efter, at de her kontraherende Organisationer har meddelt Resultatet af Opgørelsen af Arbejdsløshedstallet, dog afspadseres i Henhold til Aftalen af 19. Oktober 1937.

Denne Dispensation anbefales under Forudsætning af, at kun nødvendigt Overarbejde udføres, og at Virksomheder, som benytter sig af Dispensationen, forpligter sig til at antage anvist ledig, kvalificeret Arbejdskraft.

Ovennævnte Aftale, der er indgaaet under Forbehold af Godkendelse af saavel Jern- og Metalindustriens Sammenslutning og Dansk Arbejdsgiverforening som Centralorganisation af Metalarbejdere i Danmark og De samvirkende Fagforbund, kan fra begge Sider opsiges med 1 Maaneds Varsel, dog tidligst til 1. Januar 1940.

Virksomheder indenfor Sammenslutningens Omraade har Ret til at lade udføre paakrævet Overarbejde udover det i Stykke 1 angivne Omfang; men saadant Overarbejde skal afspadseres efter Aftalen af 19. Oktober 1937. Dog maa der tages Hensyn til Overenskomstens Forudsætninger herom, ligesom lokale Aftaler og den imellem Organisationerne bestaaende Hovedregel om Udførelse af Overarbejde maa iagttages. Overarbejde, der fordres udført over det Maksimum, der er angivet i de allerede indførte lokale Regler samt i Hovedreglen, skal i hvert enkelt Tilfælde aftales med Tillidsmanden.

Eventuelle Uoverensstemmelser angaaende Forstaaelsen af ovennævnte Aftale behandles i Henhold til de mellem Organisationerne gældende Regler for Behandling af faglig Strid.

København, den 8. Juli 1939.

Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark.

Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark.

— I Henhold til Ministeriets Skrivelse af 15. August er ovenstaaende Aftale godkendt, idet dog Procenttallet 10 er ændret til 8.

Aftalen af 9. August lyder som følger:

Paa et Møde i Dag mellem Repræsentanter for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark drøftede man den ved Mødet den 8. Juli s. A. trufne Ordning og enedes om følgende:

Begrebet Faggrupper, som indeholdes i Stk. 1, sidste Linie, forstaas saaledes, at hvert enkelt Forbund indenfor Jernindustrien er at betragte som en Faggruppe.

Hvis det indenfor en Faggruppe bliver særligt vanskeligt at anvise kvalificeret Arbejdskraft indenfor en enkelt Branche, medens der er større Ledighed indenfor en anden Branche, overlades det til det i Tillempningsordningen af 19. Oktober 1937, Pag. 3, Stk. 2, nedsatte Udvalg at skønne over Nødvendigheden af at give Dispensation under Hensyntagen til Hovedreglen.

Om en Ændring af den i Stk. 1 anførte Arbejdsløshedsprocent for de enkelte Faggrupper — 10 % — opnaaedes ikke Enighed.

København, den 9. August 1939.

Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark.

Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark.

Om Dispensationens Rækkevidde kan i Korthed siges følgende:

1. *Fritagelsen for Afspadsering gælder kun for Medlemmer af Centralorganisationen af Metalarbejdere og for jernindustrielle Virksomheder under Jern- og Metalindustriens Sammenslutning.*

2. Fritagelsen for Afspadsering er kun givet for Overarbejdstimer, der ligger indenfor Jernindustriens Aftale af 29. Oktober 1937, hvilket vil sige, at Maksimum af Overarbejdstimer, som den enkelte Arbejder kan udføre uden Afspadsering, er 16 Timer indenfor 4 paa hinanden følgende Uger. *Overarbejde udover det her angivne Omfang skal afspadseres.*

3. Fritagelsen er afhængig af, at Ledigheden indenfor den enkelte Faggruppe er under 8 %. Hvert Forbund er at betragte som en Faggruppe; dog kan det i H. t. Aftalen af 19. Oktober 1937 af Organisationerne nedsatte Udvalg skønne over Nødvendigheden af at give Dispensation til enkelte Brancher indenfor det enkelte Forbund, saafremt det indenfor disse vil være vanskeligt at finde kvalificeret Arbejdskraft.

I H. t. Arbejdsdirektoratets Opgørelse pr. 4. August var Ledigheden indenfor de omhandlede Faggrupper følgende:

Dansk Smede- og Maskinarbejder-Forbund ..	5,3 %
Dansk Jern- og Metalsliberforbund	8,1 %
Specialarbejderforbundet	10,9 %
Dansk Former-Forbund	7,8 %
Dansk Metaltrykkerforbund	17,0 %
Kobbersmedeforbundet	9,0 %
Gørtler- og Metalarbejderforbundet	6,9 %

4. Dispensationsordningen træder i Kraft fra og med den Lønningsuge, hvori Tirsdag den 15. August indgaar, og gælder, indtil den af en af Parterne — dog tidligst 1. Januar 1940 — opsiges med 1 Maaneds Varsel.

*

Det oprindelige Ønske fra Jern- og Metalindustriens Sammenslutning gik naturligvis langt videre end det, der er opnaaet ved den nugældende Ordning. De samvirkende Fagforbund og Centralorganisationen af Metalarbejdere mente det imidlertid ikke forsvarligt at gaa med til en Dispensation, der kunde komme til at gælde ogsaa i den eventuelle Situation, at Jernindustriens Fag kom til at staa med rigelig ledig, kvalificeret Arbejdskraft og maatte nødvendigvis, naar Talen var om Ledighedsprocentens Størrelse, kræve det mest mulige Hensyn taget til de Arbejdsløse, der endnu findes indenfor denne Industri, ligesom man ogsaa maatte sikre sig, at Dispensationens Gennemførelse ikke ensidigt afhang af Arbejdsgiverne, men kom til at virke indenfor Rammerne af de organisationsmæssige Aftaler, saaledes at Fagorganisationernes Adgang til at øve Indflydelse bibeholdtes. Fagorganisationerne er gaaet med til den nu indførte Ordning under nøje Overvaagelse af, at der i videst mulig Udstrækning tages Hensyn til Arbejdernes Interesser indenfor Faget, samtidig med, at det for Arbejderklassen som Helhed livsvigtige Spørgsmaal, at Erhvervslivet i fuld Udstrækning gives Evne til at effektuere alle Ordrer, sikre sig fremtidig Beskæftigelse og Valutaindtjening til Gavn for Beskæftigelsen i andre Fag, ogsaa tages i Betragtning. Og dette er sket.

*

Naturligvis har Dispensationsordningen for Jernindustrien vakt Opsigt i Offentligheden og givet Anledning til Presseomtale — og til Gisninger med Hensyn til Overarbejdslovens Skæbne i Fremtiden. Vi finder ingen Anledning til at indlade os i en Polemik med Aviser, der gør sig til Talsmænd for, at Overarbejde skal være tilladeligt og afspadseringsfrit under alle Forhold. Synspunkter af den Art deles ikke af de fagorganiserede Arbejdere, og vi tror heller ikke, at Landets mindre Haandværkere og Industridrivende ønsker den Tilstand genindført, at Outsidervirksomhedernes Smudskonkurrence skal have frit Slag for en Underbudsproduktion paa Basis af ubegrænset Arbejdstid og dertil hørende lavere Timeløn end den, som organiserede eller andre overenskomstomfattede Arbejdsgivere betaler.

Naturligvis kommer Overarbejdsloven til Behandling i Rigsdagen engang med Tiden, men hvad de borgerlige Aviser og Partier end mener om denne Sag, saa har Fagbevægelsen markeret sin Linie ved de Udtalelser, som D. s. F.s Formand, Laur. Hansen, fremsatte paa Generalforsamlingen den 15. August d. A., Udtalelser, som vi her gengiver — til Orientering og som Svar til de Aviser, der alt for tidligt proklamerer Frihed til ubegrænset Arbejdstid:

»*Overarbejdsloven staar ogsaa paa Dagsordenen, den er nemlig tidsbegrænset til 1. April 1940. — Jeg skal ikke for nærværende være Spaamand om den Fremgangsmaade, der skal anvendes, men kun sige, at ogsaa her ønsker D. s. F. at gøre sin Indflydelse gældende; jeg*

Rationaliseringen til Behandling i Sverrig.

Af **S. Abrahamsen.**

»Om Rationaliseringen skal følges af Arbejdstidsnedsættelse eller andre Foranstaltninger maa afgøres, naar Undersøgelse er foranstaltet, men det kan næppe fortsat være saadan, at Ejerne af Produktionsmidlerne tager Fordelene ved de tekniske Fremskridt og overlader Arbejderklassen og Samfundet at bære Byrden ved Arbejdsløsheden.« Saadan siger det danske Socialdemokratis Manifest bl. a. om Rationaliseringsspørgsmaalet, som efterhaanden er ved at blive et af de vigtigere økonomiske Spørgsmaal — baade i Virkeligheden og i Politikernes Bevidsthed. Det er ved at blive klart for alle, at der maa indføres en Kontrol med Rationaliseringen, men hvori den skal bestaa, og hvilke Foranstaltninger den skal bygge paa, er endnu ikke ganske klart. Derfor siger Manifestet ogsaa — nærmest som en Selvfølgelighed — at Spørgsmaalet om, hvilke Foranstaltninger man skal træffe for at afbøde Rationaliseringens uheldige Virkninger uden at forhindre den fortsatte Industrialisering (som maa være blandt de vigtigste Midler til Bekæmpelse af Arbejdsløsheden), først kan afgøres, efter at en Undersøgelse af Rationaliseringen er gennemført.

I Sverrig har man gennemført en Undersøgelse. Det gjorde man allerede i 1931 i den store Arbejdsløshedskommission, og nu har man fortsat dette Arbejde ved at lade nogle særlige sagkyndige afgive en »Utredning« om Foranstaltninger til Forebyggelse og Lindring af de skadelige Virkninger, som følger af Rationalisering og Driftsnedlæggelser indenfor Industrien. Dette Arbejde, som er afsluttet i Juni Maaned, bestaar af to adskilte Dele. Med en kolossal Grundighed har Utredningsmændene gennemgaaet og bearbejdet et stort statistisk Materiale, som de har ladet indsamle ved Hjælp af de Økonomer, som staar til Raadighed for den Slags Undersøgelsesarbejde i Sverrig. Paa Basis af det Kendskab, som 550 Sider Undersøgelser over Rationaliseringens Virkninger i forskellige Industrier giver, fremsætter de sagkyndige derefter deres Forslag og Motiverne, som har ført dem frem til Forslagene. I Redegørelserne og Forslagene er foruden de beskæftigelsesmæssige Spørgsmaal ogsaa Ulykkestilfældene i Forbindelse med det industrielle Arbejdes Rationalisering behandlet. Ulykkestilfældene vil vi ikke gøre mere ud af her. I Danmark ligger den Sag klar til Behandling i Udkastet til den nye Arbejderbeskyttelseslov. Men de beskæftigelsesmæssige Virkninger af Rationaliseringen har vi ingen Undersøgelser af her i Landet. Vi maa derfor foreløbig lære af Udlandet, og vi skal nu først se paa Resultatet af de i Sverrig foranstaltede Undersøgelser. Næste Gang skal vi se paa, hvilke Forslag disse Undersøgelser har affødt.

Baggrunden for hele Udviklingen er den stærke Befolkningstilvækst, som de sidste to Tiaar udviser. Fra 1920 til 1936 er Sverrigs Befolkning steget med 400.000 Personer. Alene dette har medført en meget betydelig Udvidelse af Arbejdsudbudet, men Stigningen er større, end disse Tal lader formode; thi mens det Antal Personer, som er i Aldersklasserne 15—65 Aar, i 1920 udgjorde 62,3 pCt. af den samlede Befolkning, saa udgjorde det i 1936: 68,7 pCt., og det er selvfølgelig i særlig Grad disse Aldersklasser, som udbyder deres Arbejde paa Markedet. Faktisk er Arbejdsudbudet dog steget endnu stærkere, end Forholdet mellem disse Tal viser, for i 1920 var det ikke nær saa stor en Del af de Personer, som var indenfor de produktive Aldersklasser, der søgte Arbejde, som i 1936. Og dette gælder særlig Industrien — af to Grunde. For det første har Kvinderne i Løbet af denne Tidsperiode begyndt at deltage i Erhvervslivet i meget større Omfang end tidligere, og for det andet har Jordbruget skudt en Mængde Arbejdere fra sig. Begge Dele er til en vis Grad foraarsaget af den almindelige Rationaliseringstendens. For Kvindernes Vedkommende har Rationaliseringens Forenkling af Arbejdsprocesserne (Forskydningen fra faglært til tillært og til ufaglært) gjort det lettere at komme ind i Erhvervslivet, ligesom ogsaa den lønmæssige Forskel har gjort Arbejdsgiverne interesserede

---

kan vist fastslaa, at vi fra Arbejderside ikke vil give Slip paa de Principper, som er nedlagt i Lovens § 4, vi vil ogsaa i Tiden efter 1. April — som ligeberettiget Part med Arbejdsgiveren — være medbestemmende om, hvor lidt eller hvor meget Overarbejde der skal udføres, det skylder vi i hvert Fald vore arbejdsløse Kammerater.«

i at rationalisere, saa at de kunde finde Anvendelse for den billigere Arbejdskraft. Men det forøgede Antal Kvinder indenfor Industrien forklares ogsaa tildels ved, at mange af de Industrigrene, som er særlig egnede for Anvendelsen af kvindelig Arbejdskraft, har været i relativ Fremgang i Forhold til den øvrige Industri. Naar det svenske Jordbrug i denne Periode har skubbet mange Arbejdere fra sig over i Industrien, saa skyldes det Rationaliseringsforanstaltninger paa Landet, særlig forbedrede Dyrkningsmetoder. Det kan man blandt andet se af, at mens Landbrugsproduktionen i den omtalte Periode er steget ganske betydeligt, er Antallet af beskæftigede Arbejdere i Landbruget direkte gaaet tilbage.

Men den svenske Industri har ikke reageret med samme Resultat som den danske. Paa Grund af en gunstig Exportkonjunktur og paa Grund af Hjemmemarkedets stigende Betydning i Forhold til Exportmarkederne er der i Løbet af 20'erne og første Halvdel af 30'erne foregaaet en *saa* kraftig Expansion i den svenske Industri, at saa godt som hele denne kolossale Tilvækst af nye Arbejdere har kunnet optages i Industrien, og det til Trods for, at der samtidig har fundet en ret udpræget Rationalisering Sted, som jo normalt skulde virke arbejdsbesparende. Man har kun anvendelige Tal for Perioden 1924—1936. Af disse fremgaar det imidlertid, at mens Antallet af beskæftigede Arbejdere er steget med 31 pCt. (Arbejdstimerne med 34 pCt.), saa er Produktionen steget med 89 pCt., det vil sige, at Produktionsforøgelsen er ca. 2½ Gang saa stor som Stigningen i den i Produktionsprocessen anvendte Arbejdskraft. Naar hertil føjes, at Undersøgelsen desuden viste, at Arbejdernes Løn stadig udgør omtrent samme pCt. af det samlede Produktionsresultats Værdi som i 1920, forstaar man samtidig, hvilken stærk Stigning i Reallønnen der er foregaaet i denne Periode. Rationaliseringen har skabt Muligheder for Prisnedsættelser, hvilket efter de sagkyndiges Mening ogsaa har fundet Sted i det overvejende Antal Tilfælde, men den har ogsaa skabt Basis for Lønforhøjelser og disse to Forhold tilsammen har bevirket Reallønnens Stigning.

Denne Hovedtendens i Udviklingen, som vi nu har omtalt, er dog Resultat af højst forskellige Virkninger indenfor de forskellige Industrier, indenfor de forskellige Arbejdergrupper og indenfor de forskellige Dele af den betragtede Periode.

Undersøgelsen viser, at man maa regne med

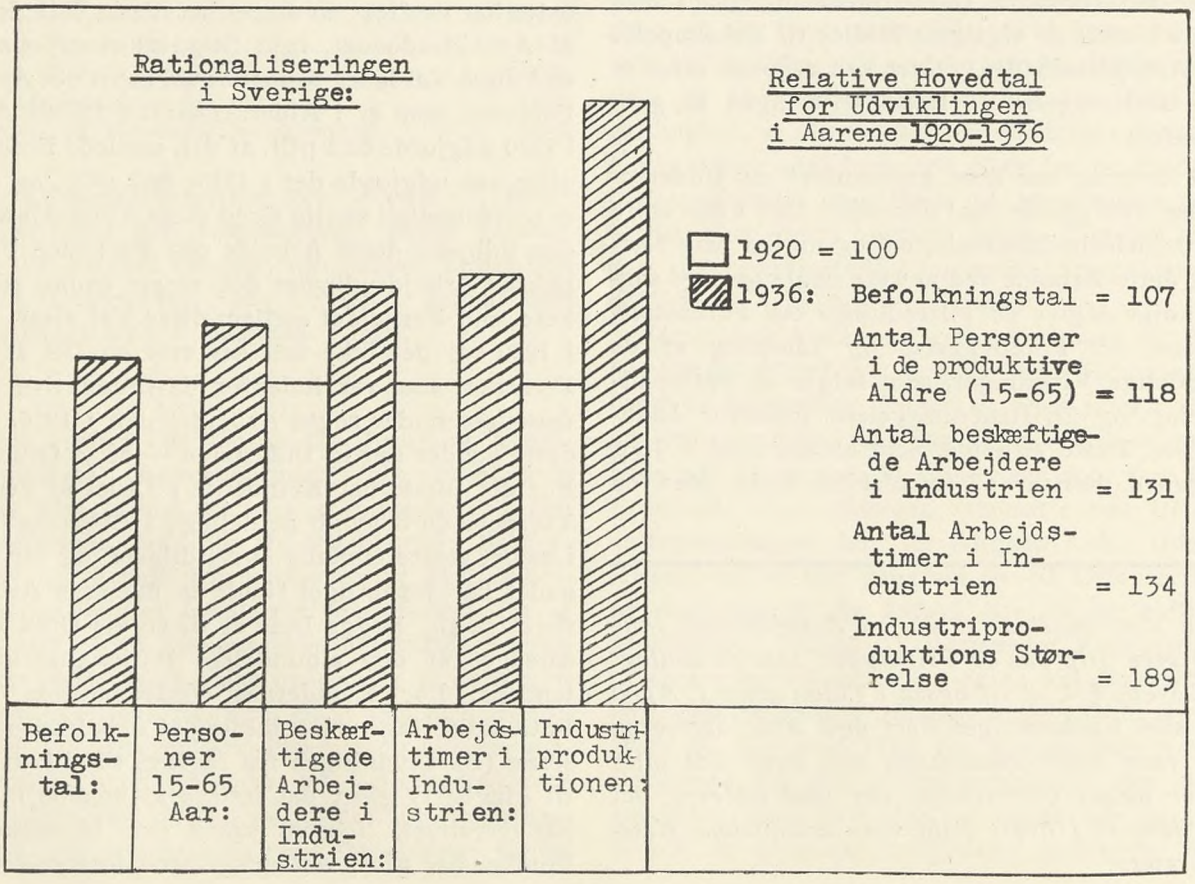

højst forskellige Grader af Rationalisering, og at disse kan være kombinerede med baade stærkere og svagere Udvidelse af Produktionen i de paagældende Industrier. Endskønt Industrien som Helhed har været undergivet en saa heldig Udvikling, at Produktionsudvidelsen har mere end opvejet de arbejdsbesparende Virkninger af Rationaliseringen, er dette dog ikke Tilfældet for alle Industrigrene, og formentlig vil det særlig blive de Industrier, som ikke selv ved Produktionsudvidelse kan beskæftige de Arbejdere, som Virksomhederne gør arbejdsløse gennem Rationaliseringen, man har tænkt sig at lade deltage paa en eller anden Maade i Rationaliseringens samfundsmæssige Byrder. I Sverrig har det vist sig, at kun Cementfabrikerne, Sukkerfabrikerne, Savværkerne og Kunstgødningsfabrikerne kan udvise en beskæftigelsesmæssigt saa uheldig Udvikling, og disse Fabriker repræsenterer kun 12—13 pCt. af Industriens samlede Arbejderantal, saa *der* er ikke meget at hente; men dette Forhold ligger sikkert helt anderledes i Danmark. Desværre er det ikke blevet undersøgt, om disse Industrier i Modsætning til de, der har formaaet at beskæftige den samme eller en større Arbejderstab, i særlig Grad har optraadt monopolistisk. Udnyttelse af en eventuel Monopolstilling ved Tilbageholdelse af Produktionen kunde nemlig godt forklare den uheldige Udvikling, og flere af de nævnte Industrier er jo set med danske Øjne mistænkelige i denne Henseende. Selvfølgelig kan der opstilles mange andre mulige Forklaringer. Den udeblevne Produktionsforøgelse kan f. Ex. for Savværkernes Vedkommende delvis forklares ved begrænset Tilgang paa Raavarerne samt forøget Konkurrence om disse (Papirfabrikernes Efterspørgsel), men ogsaa Tendensen til at erstatte Træ med andre Materialer har virket i samme Retning.

Mens Savværkerne i 1924 beskæftigede 42.000 Arbejdere, beskæftigede de i 1936 kun 36.000, en Tilbagegang paa 16 pCt. I denne Industri har imidlertid en Arbejdstidsforkortelse bevirket, at Indskrænkningen i Beskæftigelsen ikke er blevet saa stor, som man kunde have ventet, hvilket kan ses af, at Antallet af Arbejdstimer er faldet 20 pCt.

Savværksindustrien giver ogsaa gode Exempler paa, at Rationaliseringens Ulemper har ramt bestemte Egne af Landet haardere end andre Dele. Problemerne har i det hele taget i udpræget Grad været af lokal Karakter, og vi skal da ogsaa senere se, at i Sverrig vilde lettere Betingelser for Flytning være af stor Betydning. Den svenske Industri — særlig Raastofudvindingen og Behandlingen — er delvis placeret i flere smaa Landsbyer og paa ret fjerntliggende Steder, saaledes at Indskrænkning eller Nedlæggelse af Virksomheder ofte har faaet en afgørende uheldig Indflydelse paa hele det lille lokalt-økonomiske Samfund, som har været afhængig af den paagældende Virksomhed. Særlig grelle Virkninger har selvfølgelig de direkte Driftsnedlæggelser medført. Man har sikkert et ganske forkert Indtryk af, hvor meget Driftsnedlæggelser, der ofte er et væsentligt Led i de større og mere omfattende Rationaliseringsforanstaltninger, har betydet. I Sverrig har man for Aarene 1934—36, hvor Tiderne endda var særdeles gode for den svenske Industri, optalt 60 Nedlæggelser, hvorved ca. 4.000 Arbejdere blev skudt ud af Produktionslivet. De lokale Ulemper er dog endnu større end hvad der direkte følger af Nedlæggelsen, den lokale Efterspørgselsindskrænkning rammer ogsaa de paa det lokale Salg baserede Virksomheder, Haandværkere og andre, som ikke har Muligheder for at paabegynde et Salg i Storbyerne, hvor den med Rationaliseringen følgende Efterspørgsels*udvidelse* er placeret.

Ligesom Rationaliseringens Ulemper i høj Grad er lokalt prægede, saaledes er de ogsaa ofte koncentreret om visse Grupper af Arbejdere. Man faar *noget* Begreb om disse Forhold ved at se paa Forskydningerne i den beskæftigede Arbejdskrafts Sammensætning. Disse Forskydninger er saa betydelige, at man ikke kan tænke sig, at Udbudet har forskudt sig tilsvarende. Naar Produktionsudvidelsen ikke er stærkere end til lige at holde den allerede beskæftigede Arbejdskraft i Arbejde eller maaske endda knap nok saa stærk, vil de unge Arbejdere have svært ved at komme ind paa Arbejdspladserne, og man har da ogsaa konstateret en Forskydning i de beskæftigede Arbejderes Gennemsnitsalder, der er større end hvad der naturligt maa følge af Stigningen i den almindelige Gennemsnitslevetid. Undersøgelserne viser flere typiske Exempler paa, at Rationaliseringen, hvor Produktionsudvidelsen ikke er tilstrækkelig stærk, medfører Ungdomsarbejdsløshed.

Hvis man tager den samlede Udvikling i Betragtning, har Forholdene dog været ret gunstige for Ungdommen i Sverrig, men for visse Fag og paa visse Egne har Arbejderungdommen maattet bære en uforholdsmæssig stor Del af Byrderne. 1925—26, hvor en betydelig Rationali-

40 Aar i De samv. Fagforbund

Den 12. September 1899, umiddelbart efter Storlockoutens Afslutning, blev nuværende Fuldmægtig *Thor Pettoletti* ansat i De samvirkende Fagforbund og kan saaledes den 12. ds. fejre sit 40 Aars Jubilæum.

I sin Gerning er Pettoletti saa at sige vokset op sammen med vor faglige Hovedorganisation, og dette har ganske naturlig medført, at han har et indgaaende Kendskab til og Indsigt i alle de mange Spørgsmaal i Forbindelse med den daglige Virksomhed, der foreligger paa Kontoret. I de første Aar var Pettoletti den eneste Medhjælper paa Kontoret, og der paahvilede ham derfor et meget stort Arbejde, bl. a. ogsaa med Hensyn til Redaktionen af »Arbejderen« og Udarbejdelsen af de aarlige Beretninger, men efterhaanden som der antoges flere Folk paa Kontoret, blev han aflastet for en Del af dette Arbejde.

Th. Pettoletti

Alle Sager passerer dog stadig Pettolettis Haand, og desuden er det hans Opgave at træffe Aftale om de talrige Fællesmøder og Møder i Den faste Voldgiftsret, der finder Sted Dag for Dag. Dette er mange Gange et ret brydsomt Hverv, navnlig under de store Overenskomstsituationer; men alle de mange faglige Tillidsmænd, der til daglig kommer i Berøring med Pettoletti, er enige om, at han udfører sit Arbejde paa upaaklagelig Maade. Han er afholdt af alle, og hans nærmeste Medarbejdere paa Kontoret paaskønner og værdsætter den Energi og Arbejdslyst, hvormed han gaar op i sit Arbejde, og ikke mindst hans aldrig svigtende gode Humør, der ofte kaster et forsonede Skær over Hverdagens mange Vanskeligheder og Bryderier. Pettoletti er nu 74 Aar, men paapasselig og flittig som altid, og de 40 Aars ansvarsfulde Gerning har ikke sløvet hans Interesse for vor fælles Sag.

Paa Jubilæumsdagen den 12. September vil hans Venner og Kammerater sikkert sende ham en venlig Tanke, ligesom De samvirkende Fagforbunds Ledelse vil sige ham Tak for de mange Aars trofaste og dygtige Medarbejde.

---

sering fandt Sted uden tilsvarende Produktionsudvidelse, ramtes dog Ungdommen stærkt over *hele* Landet. I 1927 var saaledes 41 pCt. af de arbejdsløse under 25 Aar.

Der sker dog ogsaa andre Forskydninger i Arbejderstabens Sammensætning end Forskydningen med Hensyn til Aldersfordelingen. Administrationspersonalet stiger i Forhold til den øvrige Arbejdskraft, og særlig kraftigt stiger Teknikergrupperne. Dette hænger bl. a. sammen med, at Rationaliseringen særlig har fundet Sted i Depressionsperioder, hvor Arbejderne er afskedigede i stort Tal, mens Administrationspersonalet paa Grund af andre Ansættelsesforhold og af andre Grunde beholdes i Virksomhederne i forholdsvis større Udstrækning.

Desværre giver Betænkningerne ingen summariske Oplysninger om Forskydningen mellem faglært, ufaglært og tillært Arbejdskraft, hvilket efter de danske Erhvervstællinger at dømme har haft stor Betydning, men det Materiale, som her er forelagt i store Træk, og som selvfølgelig er gennemarbejdet for hver af de vigtigere Industrier, har dannet en uomtvistelig Basis for de fremsatte Forslag. Paa mange Punkter vilde den danske Undersøgelse, som Fagbevægelsen saa stærkt savner, komme til lignende Resultater, og derfor vilde sikkert ogsaa flere af de svenske Forslag kunne finde Anvendelse i Danmark. Men foreløbig ved man ikke engang, i hvilken Udstrækning Rationalisering har fundet Sted i Danmark.

De samv. Fagforbunds Generalforsamling.

Paa Dagsordenen for den ekstra Generalforsamling, som De samvirkende Fagforbund afholdt den 15. August i København, stod kun eet Punkt: Valg af Formand. Eventuelt Valg af Næstformand og Sekretær. Forhandlingerne blev ogsaa kun kortvarige og resulterede i, at Generalforsamlingen fulgte Forretningsudvalgets Flertalsindstilling med Hensyn til Besættelsen af Formands- og Næstformandspladsen.

Generalforsamlingen aabnedes af *Laur. Hansen* med en Mindetale over den afdøde Formand, *Knud V. Jensen,* som kun i knapt 4 Maaneder havde beklædt Formandshvervet og hvis pludselige og uventede Død betød et stort Tab for Dansk Arbejderbevægelse.

Laur. Hansen omtalte Knud V. Jensens store Indsats i De samvirkende Fagforbund. »Dansk Fagbevægelse — udtalte han — ja hele Arbejderbevægelsen, har med Knud V. Jensen mistet en af sine betydeligste Skikkelser, en af dem, vi ventede os meget af. Knud V. Jensen havde Vilje, Viden og Forstand. Han kunde være skarp i en Debat, han havde Dømmekraft og Forhandlingsevne, og han var i Besidelse af det for en Fagforeningsmand saa nødvendige Gaapaa-Humør, parret med et Stænk af Hensynsløshed, som sætter Sagen over Personen — Helhedens fremfor den enkeltes Interesser.

Knud V. Jensens Livstraad blev haardt og brutalt klippet over midt i Arbejdet, og vi har nu kun Mindet tilbage om hans store og fortjenstfulde Gerning for Dansk Arbejderbevægelse.

Vi bøjer os da i taknemlig Erindring om hans Virke iblandt os, og vi vil ære og bevare Mindet om vor Kammerat, Knud V. Jensen.«

Generalforsamlingens Deltagere paahørte staaende Laur. Hansens Mindetale over den afdøde Formand.

Laur. Hansen bød derefter paa Forretningsudvalgets Vegne Velkommen til de omtrent 850 Deltagere og paapegede de Aarsager, der havde været bestemmende for Forretningsudvalgets Standpunkt om at foretage Formandsvalget allerede paa nuværende Tidspunkt:

»De samvirkende Fagforbund er nu en saa stor Organisation, dens Virke og Beslutninger saa vidtrækkende, at Forretningsudvalget har anset en Konstituering af Formand som uønsket.

I de kommende Maaneder staar vi overfor en Række vigtige Beslutninger og Afgørelser, som vil faa Betydning for hele den danske Arbejderbevægelse. Stillingen paa *Arbejdsmarkedet* er den, at der til 1. Marts 1940 vil kunne *opsiges Overenskomster* omfattende henved Halvdelen af hele Medlemstallet, ca. 235.000 Arbejdere, med andre Ord det største Antal Overenskomster, der nogensinde har kunnet opsiges paa een Gang.

I næste Maaned optages endvidere *Forhandlingsreglerne* til Revision mellem De samvirkende og Dansk Arbejdsgiverforening i Overensstemmelse med Beslutningen paa Generalforsamlingen i Februar i Aar.

Overarbejdsloven staar ogsaa paa Dagsordenen. Den er tidsbegrænset til 1. April 1940. Jeg skal ikke spaa om den Fremgangsmaade, der skal anvendes, men kun sige, at ogsaa her ønsker De samvirkende at gøre sin Indflydelse gældende. Vi vil fra Arbejderside ikke give Slip paa de Principper, som er nedlagt i Lovens § 4. Vi vil ogsaa efter 1. April 1940 være medbestemmende om, hvor lidt eller hvor meget Overarbejde, der skal udføres. Det skylder vi i hvert Fald vore arbejdsløse Kammerater.

Fabriklovens Revision staar for. Arbejdsgiverforeningens kraftige Modstand maa overvindes, og vi maa opdrage vore Medlemmer til selv at respektere den Beskyttelseslovgivning, vi har og faar.

I Betragtning af alle disse Spørgsmaal er det af Betydning, at De samvirkende Fagforbunds Formand er valgt af Generalforsamlingen og kan udføre sin Gerning paa Basis af den Tillid, som Repræsentanterne ved et Valg viser ham.«

— — —

Generalforsamlingen valgte derefter *P. Andersen,* Smede- og Maskinarbejderforbundet, og *Robert Nielsen,* Arbejdsmandsforbundet, til Dirigenter, og gik saa straks i Gang med Valget af Formand.

P. Andersen meddelte indledende, at et Flertal af Forretningsudvalget indstillede Laur. Hansen til Formand. For Laur. Hansens Valg talte Hans Jacobsen, Forretningsfører Fanny Jensen, Sekretær Hans Rasmussen og Typograf Werner Helmert, mens Forretningsfører Vilh. Rasmussen, Arbejdsmandsforbundet, og Leonhard Hansen, Smede- og Maskinarbejderforbun-

det, anbefalede Forretningsfører Oscar Levinsen. Resultatet af den foretagne Afstemning blev, at Laur. Hansen valgtes med 620 Stemmer. Oscar Levinsen fik 200 Stemmer. Resultatet af Valget hilstes med kraftigt Bifald, der gentoges, da Laur. Hansen besteg Talerstolen og i en kort Tale takkede for Valget og den Tillid, Forsamlingen havde vist ham. Han gav Udtryk for den Opfattelse, at alle Kræfter nu bør sættes ind paa Løsning af vigtige Spørgsmaal som Arbejdsløshedsproblemet og Imødegaaelsen af kommende Kriser. Samarbejdet mellem Parti og Fagbevægelse skal fortsættes og forstærkes til Gavn for den samlede Arbejderbevægelse.

Laur. Hansens Valg til Formand nødvendiggjorde Valg af Næstformand. Her indstillede et Flertal af Forretningsudvalget Eiler Jensen, der valgtes enstemmigt uden Modkandidat.

Eiler Jensen takkede for Valget og udtalte Forvisningen om et godt Samarbejde blandt De samvirkende Fagforbunds Tillidsmænd i den kommende Tid.

Med Eiler Jensens Valg var det endvidere nødvendigt at vælge ny Sekretær, og hertil foresloges Forgylderforbundets Formand, *L. Overby,* Formanden for Chaufførernes Fagforening, *Julius Nielsen,* Formanden for Cigarsorterernes Fagforening, *Einar Hansen, Thorvald Petersen,* Sømændenes Forbund, *Edv. Olesen,* Malerforbundet, samt *Kaj Lindberg,* Smede- og Maskinarbejderforbundet. I første Valgomgang opnaaede Julius Nielsen og Kaj Lindberg det højeste Stemmetal, og ved Omvalget valgtes Julius Nielsen, der takkede for Valget.

Efter Valgene oplæste Laur. Hansen en Henvendelse fra Søfyrbødernes Forbund, der anmodede Generalforsamlingen om en Drøftelse af den paa den internationale Fagforeningskongres i Zürich vedtagne Beslutning vedrørende de russiske Fagforeninger og den danske Delegations Stilling hertil. Paa Forretningsudvalgets Vegne foreslog Laur. Hansen at udsætte Behandlingen af dette Spørgsmaal til den ordinære Generalforsamling i 1940.

Efter at Georg Hegner kort havde motiveret sit Forbunds Henstilling, vedtog Generalforsamlingen med overvældende Flertal Forretningsudvalgets Forslag.

Dirigenten, *P. Andersen,* sluttede derefter Generalforsamlingen med at udtale Ønsket om, at de Valg, Generalforsamlingen havde truffet, maatte vise sig til Gavn for De samvirkende Fagforbund.

Valgene paa Generalforsamlingen.

Laur. Hansen

De samvirkende Fagforbunds nye Formand, *Laur. Hansen,* er født paa Slagelse-Egnen og kom allerede som Barn ud at tjene paa Landet, hvor han senere arbejdede som Tjenestekarl. Han fik derefter Arbejde i Slagelse, hvor han deltog aktivt i det faglige og politiske Arbejde. Blandt andet var han Formand for den socialdemokratiske Ungdomsforening. I Krigsaarene — fra 1915 til 1920 — sejlede han som Søfyrbøder i udenrigsk Fart. Derefter arbejdede han som Lager- og Pakhusarbejder i København og læste samtidig til Kedelpasserprøve.

Efter bestaaet Prøve fik Laur. Hansen Arbejde som Kedel- og Maskinpasser i Slagelse og blev kort Tid derefter valgt til Formand for Kedel- og Maskinpasserforbundets Slagelse Afdeling og i Foraaret 1925 indvalgt i Forbundets Hovedledelse. I November Maaned samme Aar blev han Forbundets Formand, og han beklædte denne Stilling indtil Maj 1936, da han valgtes til Sekretær i De samvirkende Fagforbund efter at han fra 1. Januar 1936 var indtraadt som Medlem af D. s. F.s Forretningsudvalg.

Paa Generalforsamlingen i Februar 1939 blev *Laur. Hansen* valgt til Næstformand, og efter

kun faa Maaneders Forløb er han nu rykket op paa Formandspladsen i De samvirkende Fagforbund.

Skønt Laur. Hansen, der er 45 Aar, saaledes kun i forholdsvis kort Tid har virket indenfor den faglige Centralorganisations daglige Ledelse, er han alligevel almindelig kendt og værdsat for sit dygtige Arbejde paa de forskellige faglige Felter, og D. s. F.s Forretningsudvalg har tildelt ham en Række vigtige Tillidshverv. Han har ogsaa deltaget i det politiske Arbejde og blev i Foraaret 1938 Medlem af Københavns Borgerrepræsentation.

— — —

Den nye Næstformand, *Eiler Jensen,* er 45 Aar og udgaaet af Arbejdsmændenes Rækker. Han er født i København og har ligeledes fristet Arbejderbarnets haarde Kaar og i en tidlig Alder maattet bidrage til Hjemmets Opretholdelse. 14 Aar gammel kom han ud at sejle som Skibsdreng, senere som Kullemper og Dæksmatros. Efter endt Militærtjeneste blev han Lagerarbejder i København og erhvervede sig ret hurtig sine Kammeraters Tillid. Indenfor Lager- og Pakhusarbejdernes Forbund beklædte han forskellige Tillidshverv og afløste i 1925 Robert Nielsen som Formand. Eiler Jensen har været Medlem af Arbejdsmandsforbundets Hovedbestyrelse, Næstformand i Arbejdsmændenes Fællesledelse i København og Medlem af den københavnske Hjælpekasses Bestyrelse i 3 Aar indtil Socialreformens Gennemførelse.

I Maj 1936 valgtes Eiler Jensen til Sekretær i De samvirkende Fagforbund, og han er her navnlig blevet kendt som Arbejdernes Sagfører i Den faste Voldgiftsret og som Medlem af Hovedorganisationernes fælles Ferieudvalg.

Eiler Jensen

Julius Nielsen

Foruden i det rent faglige Arbejde har Eiler Jensen ogsaa taget fremragende Del i Ungdoms- og Oplysningsarbejdet. Han er Medlem af Forretningsudvalget for Arbejdernes Oplysningsudvalg i København og en meget benyttet Foredragsholder. Gennem mange Aar har Eiler Jensen ligeledes deltaget i Arbejdet indenfor den socialdemokratiske Ungdomsbevægelse.

Julius Nielsen, De samvirkende Fagforbunds nye Sekretær, er født i Aarhus og 52 Aar gammel. Som ganske ung kom han til København, hvor han lærte som Maskinarbejder. Han arbejdede ved Faget til 1914, da han tog Arbejde som Chauffør.

Julius Nielsen har gennem mange Aar deltaget i det faglige Organisationsarbejde og er navnlig kendt som Formand for Chaufførernes Fagforening i København, hvor han i 11 Aar har udført et energisk Arbejde for at faa Fagets Udøvere samlet indenfor Organisationens Rammer. Som Formand har Julius Nielsen skabt sig en stærk Position, og han nyder ogsaa megen Anseelse udenfor sin egen Fagorganisation, hvad der bl. a. fremgaar af, at han siden 1932 har været Medlem af Dansk Arbejdsmandsforbunds Hovedbestyrelse og af Bestyrelsen for Arbejdsmændenes Fællesledelse i København. Han er desuden Medlem af Københavns Borgerrepræsentation, af Justitsministeriets Færdselsudvalg og af Trafikkommissionen.

Rundskue

A. FLODIN 70 AAR. Den 21. August fyldte Formanden for Keramisk Forbund, A. Flodin, 70 Aar og var i den Anledning Genstand for megen Opmærksomhed. Blandt Dagens Gratulanter var ogsaa De samvirkende Fagforbund.

Flodin har gennem 40 Aar øvet en betydelig Indsats i Arbejdet for Forbedringen af Keramikernes Arbejdsvilkaar, og under hans Ledelse har Forbundet været i Stand til at opnaa gode Resultater. Hans Navn er nøje knyttet til Forbundets Historie, idet han med kun kortvarige Afbrydelser har beklædt Formandshvervet lige siden 1899.

Det er ikke her Stedet at give en Fremstilling af Flodins Gerning, men det kan siges, at han har været Keramisk Forbund en god Mand, og ved hans Fratræden som Forbundsformand den 1. September vil Medlemmerne sikkert kunne forenes i Ønsket om, at det maa være Flodin forundt at nyde et langt Otium efter de mange Aars opslidende Organisationsarbejde.

J. C. C. SØRENSEN FRATRÆDER SOM FORBUNDSFORMAND. Paa den fornyligt afholdte Kongres i Dansk Tømrerforbund meddelte Formanden, J. C. C. Sørensen, at han ikke ønskede at modtage Genvalg. Han mente, at den Tid nu var kommet, da der burde gøres Plads for nye Kræfter, og selv om han med sine 71 Aar ikke følte sig svag eller afkræftet, ønskede han dog at fratræde som Forbundsformand.

J. C. C. Sørensen blev hjertelig hyldet paa Kongressen, og der lød mange anerkendende Ord om hans Arbejde i Forbundets Tjeneste. Som Anerkendelse for de mange Aars Arbejde udnævntes Sørensen til Æresmedlem.

Sørensen har siden 1900 paa ledende Plads taget aktiv Del i Organisationsarbejdet. Han har været Formand og Kasserer i Kolding Afdeling og siden 1908 Medlem af Hovedbestyrelsen. I 1928, da han valgtes til Formand for Forbundet, flyttede han fra Kolding, hvor han paa det Tidspunkt ogsaa beklædte Hvervet som Medlem af Byraadet. J. C. C. Sørensen er endvidere Medlem af De samvirkende Fagforbunds Grænseudvalg.

ET NYT FORBUND. Ved et den 14. August afholdt Møde mellem Repræsentanter for Betjentforeningen for Danmarks Statsfængsler og Fængselsfunktionærforeningen i København, der hidtil har været tilsluttet Dansk Kommunalarbejderforbund, vedtoges Oprettelse af et nyt Forbund, *Dansk Fængselsforbund,* med Tilslutning fra de to nævnte Organisationer. Den nye Organisationsdannelse motiveres med Politiets Omorganisering til et statligt Enhedspoliti. Til Forbundets Formand valgtes Fængselsbetjent M. A. Mørch.

Mødet vedtog en Resolution, der udtaler Tilfredshed med den mellem Regeringen og Tjenestemandsorganisationerne opnaaede Forstaaelse om Reguleringstillægget med de ensartede Tillæg for alle Lønningsklasser og giver Udtryk for Ønsket om en snarlig Revision af Tjenestemandslovens Lønnings- og Pensionsbestemmelser.

ARBEJDERBEVÆGELSENS ARKIV. De Forbund, som endnu er i Besiddelse af Tryksager, Beretninger og lign. fra de tidligere Fagorganisationer i Tyskland, Østrig og Tjekkoslovakiet, anmodes venligst om at overlade disse til Arbejderbevægelsens Arkiv, der har Brug for disse Tryksager. Forbundene bedes sende Sagerne til Arbejderbevægelsens Arkiv, Rosenørns Allé 12, eller ogsaa give dette Besked om, hvornaar de kan afhentes.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Produktionsindeks for Industrien viser for Juli i Forhold til den foregaaende Maaned en Nedgang fra 117 til 116 (1935 = 100). Nedgang viser Næringsmiddelindustrien fra 115 til 111, Træindustrien fra 105 til 100 og Sten-, Ler- og Glasindustrien fra 104 til 102. For Tekstilindustrien er Indekstallet steget fra 118 til 121, for Jernindustrien fra 127 til 128, mens det er uforandret for de øvrige Grupper.

Industriens Beskæftigelsestal (det gennemsnitlige Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag) er for for Juli 1939 beregnet til 1.392.000 mod 1.413.000 i Juni 1939 og henholdsvis 1.256.000 og 1.229.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

Arbejdsløsheden i Juli 1939.

Ved Udgangen af Juli Maaned var der i alt 53,166 arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser mod 53,341 arbejdsløse ved Udgangen af Juni 1939. Da Antallet af Medlemmer er opgjort til 480,936, bliver Arbejdsløshedsprocenten for Juli 11,1, den samme som ved Udgangen af Juni Maaned.

Paa samme Tidspunkt er Antallet af personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne opgjort til 10,392 mod 10,741 ved Udgangen af Juni Maaned 1939. Af de 10,392 er 6,970 tilmeldt i Hovedstaden og 3,422 i Provinsen.

Det samlede Antal arbejdsløse er saaledes opgjort til 63,558 mod 64,082 i Juni 1939.

Ved Udgangen af Juli 1938 var Antallet af arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser 77,164 eller 16,9 pCt. mod som nævnt 11,1 for Juli 1939. Fra 1. Juli 1938 er de ved Nødhjælpsarbejde beskæftigede ikke medregnet under Antal arbejdsløse.

Antallet af personligt tilmeldte var i Juli 1938 12,226.

Ved Udgangen af Juli 1938 var det samlede Antal arbejdsløse saaledes 89,390 mod i Juli 1939 63,558.

De i det følgende opstillede Tabeller vedrører kun arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenterne for samtlige organiserede Arbejdere maanedsvis siden 1931.

Samtlige Fag.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Jan.	29,9	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1	24,2
Febr.	27,1	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9	24,5
Marts	22,8	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8	22,1
April	16,9	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7	15,3
Maj	11,5	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8	12,3
Juni	11,1	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9	24,9	11,3
Juli	11,1[1])	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7	11,8
August		16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4	29,2	11,8
Septbr.		16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9	29,6	12,1
Oktober		18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8	15,8
Novbr.		22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1	22,1
Decbr.		31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5	42,8	32,2

[1]) Foreløbige Tal.

I nedenstaaende Oversigt har man for Maj, Juni og Juli Maaned i de samme Aar foretaget en Deling af Arbejdsløshedsprocenten mellem Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og de øvrige Fag.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Maj	14,7	22,5	19,8	17,7	19,2	20,4	29,5	26,3	12,6
Juni	15,2	20,8	17,6	14,5	15,6	18,9	25,4	24,7	10,9
Juli	15,0[1])	21,2	19,1	16,4	15,6	19,0	25,6	30,7	11,0

Øvrige Fag.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Maj	9,5	14,0	11,4	9,8	11,2	14,4	21,0	23,8	12,1
Juni	8,4	13,8	11,5	9,3	10,7	13,3	19,6	25,1	11,5
Juli	8,4[1])	13,8	12,5	9,3	10,7	12,9	19,3	27,5	12,2

[1]) Foreløbige Tal.

	Antal Arbejdsløse pr. ultimo Juli 1939[1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af			
		Juli 1939[1])	Juni 1939	Juli 1938	Juni 1938
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1. Byggefag	1 622	10,5	10 7	22,2	25,6
2. Jernindustrien	1 687	6,4	6,8	11,2	11,7
3 Anden Industri m. v.	6 162	9,9	10,3	15,0	14,6
4. Handel	778	5,2	4,7	6,7	6,2
5. Arbejdsmænd	6 180	12,8	14,1	19,4	19,9
6. Andre Fag	2 336	12,3	12,6	15,0	14,1
I alt...	18 765	10,1	10,6	15,7	16,0
Provinsen:					
1. Byggefag	1 658	5,7	4,5	16,0	16,4
2. Jernindustrien	1 526	5,7	5,5	12,1	12,0
3. Anden Industri m. v.	6 579	10,4	10,3	15,2	14,3
4. Handel	808	4,1	4,2	5,2	5,6
5. Arbejdsmænd	22 984	15,8	15,6	22,0	21,3
6. Andre Fag	846	7,8	8,2	9,1	9,6
I alt...	34 401	11,7	11,4	17,7	17,2
Hele Landet	53 166	11,1	11,1	16,9	16,7

[1]) Foreløbige Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 6 Grupper er Antallet og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i foranstaaende Oversigt.

Endvidere har man i følgende Tabel opgjort Antal arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten i de vigtigere Fag ved Udgangen af Juni 1939 samt til Sammenligning vedføjet Procenterne for den foregaaende Maaned og de tilsvarende to Maaneder i det foregaaende Aar.

Fag	Antal Arbl. pr. Juni 1939	Arbejdsløsheds pCt. ved Udgangen af			
		Juni 1939	Maj 1939	Juni 1938	Maj 1938
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	158	1,5	4,2	17,6	19,0
Hustømrere	445	4,5	7,7	19,1	22,5
Snedkere	1 416	12,8	14,5	25,1	23,2
Malere	458	5,3	2,5	14,5	6,7
Sadelmagere og Tapetserere	262	9,1	4,0	19,8	10,1
Blikkenslagere	229	8,6	11,2	18,2	18,8
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	166	12,8	13,9	16,0	15,1
Smede- og Maskinarb.	1 959	5,1	5,7	10,4	10,8
Formere	251	11,3	8,4	19,8	22,3
Elektrikere	336	8,4	9,7	16,3	15,6
Bageri- og Konditoriarb.	980	16,6	21,8	23,2	26,3
Sukkervare- og Chokoladearbejdere	383	19,3	17,2	20,2	19,7
Bryggeriarbejdere m. fl.	104	1,5	2,9	3,4	4,0
Slagteriarbejdere	1 142	13,1	17,3	17,0	19,5
Tobaksarbejdere	1 075	12,1	14,5	14,4	15,4
Tekstilarbejdere	1 383	8,7	9,5	14,2	14,5
Skræddere	1 664	10,4	5,6	12,8	6,6
Hatte- og Buntmagere	201	12,2	8,5	20,2	15,0
Skotøjsarbejdere	990	19,2	17,8	26,2	19,8
Træindustriarbejdere	662	10,3	10,1	17,1	17,2
Karetmagere	39	3,2	3,6	9,7	5,8
Keramikere	96	4,4	5,6	5,5	5,5
Papirindustriarbejdere	56	3,2	4,2	1,8	2,3
Bogbindere	799	15,7	16,8	20,2	22,0
Typografer	283	4,0	6,3	6,3	7,8
Sømænd	1 092	23,8	27,2	27,2	28,8
Søfyrbødere	554	23,2	25,3	26,1	27,9
Kedel- og Maskinpassere	79	3,4	5,0	4,0	5,8
Kvindeligt Arbejderforbund	2 075	11,0	13,6	18,1	20,8
Handels- og Kontormedhj.	1 394	4,5	5,8	5,9	6,8
Dansk Arbejdsmandsforb. m. v.	29 192	15,2	14,7	20,8	22,5
Murarbejdsmænd i Kbhvn.	241	16,0	22,1	41,3	44,6
Andre Fag	3 177	7,8	9,6	10,0	12,0
I alt...	53 341	11,1	11,5	16,7	17,5

Der foreligger endvidere Oplysning om, at der ved Udgangen af Juli 1939 var 4,426 organiserede og 457 personligt tilmeldte, i alt 4,883, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. I Juni 1939 var 4,472 organiserede og 517 personligt tilmeldte, i alt 4,989, beskæftigede paa denne Maade. I Juli 1938 var 3,312 organiserede og 225 personligt tilmeldte, i alt 3,537 beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. Det skal bemærkes, at de saaledes beskæftigede ikke er medregnet under Antal arbejdsløse.

Formernes Jubilæumskongres.

I Dagene den 1.—4. August afholdt Dansk Former- og Støberiarbejderforbund Kongres i København og fejrede samtidig sit 50 Aars Jubilæum, idet Forbundet stiftedes den 1. August 1889. Forbundet modtog et Væld af Gaver, Blomster og Hilsener, og ganske naturlig satte Jubilæet sit Præg paa Kongressen, der var besøgt af ca. 90 Delegerede og Gæster, deriblandt Forbundets tidligere Formand, *Arnold Nielsen,* den tidligere Hovedkasserer, Socialminister *Ludvig Christensen,* fhv. Formand for Smedeforbundet og Metalarbejdernes Centralorganisation, Handelsminister *Johs. Kjærbøl,* hans Efterfølger *P. Andersen,* Formanden for De samvirkende Fagforbund, *Laur. Hansen,* Formand for Dansk Lokomotivmandsforening, *N. Brix,* samt Repræsentanter for de forskellige Forbund inden for Centralorganisationen og for Formerforbundet i Norge og Sverige.

Forbundets Formand, *Herman Hansen,* aabnede Kongressen med en Tale, hvori han skildrede Forbundets Indsats gennem de 50 Aar og de vigtigste Problemer, man havde staaet overfor, ligesom han mindedes de i Aarenes Løb afdøde Medlemmer og Tillidsmænd. Derefter fik Gæsterne Ordet. Paa De samvirkende Fagforbunds Vegne overbragte *Laur. Hansen* en Hilsen til det jubilerende Forbund, der er et Eksempel paa, hvad der i et lille Forbund kan naas ved Solidaritet og Sammenhold. Dansk Fagbevægelse staar i Dag stærkt i Kraft af Samarbejdet mellem Fagorganisationerne og mellem Parti og Fagbevægelse, og Angrebene fra yderste Venstre og yderste Højre er et Bevis paa Fagbevægelsens Styrke og Garanti for, at den er inde paa den rette Vej.

Efter Afslutningen af den lange Række Gæstetaler konstituerede Kongressen sig med *Jens Skou, Horsens,* og *Th. Petersen,* Aarhus, som Dirigenter og *Jørgen Petersen,* Odense, og *William Madsen,* København, som Sekretærer.

Beretning om Virksomheden.

Herman Hansen aflagde Beretning om Forbundets Virksomhed i den 5-aarige Kongresperiode og omtalte bl. a. Regeringens Indsats paa Beskæftigelsens Omraade, der ogsaa havde gavnet Formerne. Den gennemsnitlige Arbejdsløshed for Forbundets Medlemmer udgjorde for Femaaret 1934—39 17,3 pCt. mod 31,8 pCt. i Perioden 1929—34. I sin Omtale af Overenskomstforholdene henviste Formanden til, at Forbundet i Kraft af det bevægelige Lønsystem, hvorpaa Overenskomsterne i Jernindustrien er opbygget, har haft forholdsvis gode Betingelser for at faa Løn- og Arbejdsforholdene forbedret, og paa dette Omraade er der da ogsaa opnaaet væsentlige Resultater i Beretningsperioden. Gennemsnitsfortjenesten, som i 1934 var 150 Øre i Timen, er nu 178 Øre, en Stigning med 16 pCt.

Formanden gav endvidere en Oversigt over Lovgivningsarbejdet i de senere Aar og udtalte særlig Tilfredshed med Loven om Forbud mod Overarbejdet, som nu i mange Aar har hørt til Undtagelsen indenfor Faget. Han sluttede sin Beretning med en Tak til Afdelingerne og Hovedbestyrelsen for godt og resultatrigt Samarbejde.

I den efterfølgende Diskussion deltog mange Talere, der udtalte sig om Fagets Forhold og Forbundets fremtidige Arbejde samt understregede Betydningen af de senere Aars Lovgivningsarbejde. Beretningen og Regnskaberne blev enstemmigt godkendt.

Kongresvedtagelser.

Af Kongressens Vedtagelser kan nævnes en Række Lovændringer, hvorved bl. a. Forbundet skifter Navn til »Dansk Formerforbund«. Kongressen vedtog endvidere et af Hovedbestyrelsen stillet Forslag om Understøttelse af gamle Medlemmer, som havde følgende Ordlyd:

> »Medlemmer, der har betalt Kontingent til Forbundet i 25 Aar, kan, hvis de paa Grund af Alder eller Svagelighed ophører at arbejde ved Faget og ikke nyder Understøttelse af Arbejdsløshedskassen, oppebære en aarlig Understøttelse af Forbundet paa 240 Kr. Medlemmer, der er overflyttet fra andre Organisationer, maa for at kunne oppebære denne Understøttelse have været organiserede i 25 Aar og deraf mindst 15 Aar have betalt Kontingent til Forbundet.«

I Tilslutning til Formandens Redegørelse for den kommende Overenskomstsituation vedtoges følgende Udtalelse:

> »Kongressen bemyndiger den kommende Hovedbestyrelse til i Fællesskab med de øvrige til Centralorganisationen af Metalarbejdere hørende Forbund at forhandle om Indgaaelse af ny Overenskomst, naar den nugældende udløber 1940.
>
> Forhandlingerne skal føres under Hensyn til og Ansvar over for de paa Kongressen tagne Beslutninger.

Kongressen er indforstaaet med, at Spørgsmaalet om Opsigelse eller ikke af en bestaaende Overenskomst, under Hensyn til den foreliggende Situation beror hos Hovedbestyrelsen,

Et Forslag til ny Overenskomst skal — før det kan underskrives som gældende — jvfr. Forbundets Love — gøres til Genstand for Urafstemning mellem Forbundets Medlemmer.«

Ligeledes vedtoges en Resolution, der udtaler Tak for og Anerkendelse af Regeringens Indsats for at skabe øget Beskæftigelse.

Valg af Ledelse.

Med Akklamation genvalgte Kongressen *Herman Hansen* til Formand og *Otto Jensen* til Hovedkasserer.

Ved skriftlig Afstemning genvalgtes hele den øvrige Hovedbestyrelse: *Søren Jensen, A. Rasmussen* og *A. Mogensen,* København, *Th. Petersen,* Aarhus, *Jens Skou,* Horsens, *J. Christensen,* Vejle, *A. Andersen,* Odense, *R. Andersen,* Svendborg, og *Johs. Petersen,* Frederiksværk.

Til Revisorer genvalgtes *Vilh. Weyhe* og *A. Bengtson,* København.

Efter at Gæsterne havde holdt deres Afskedstaler og takket for Samværet, foretog Forbundsformanden den højtidelige Udnævnelse af Forbundets to Æresmedlemmer, den fhv. Formand *Arnold Nielsen,* og den fhv. Hovedkasserer *Ludv. Christensen.* De fik overrakt et særligt Medlemskort, Blomster og Forbundets Festskrift i Pragtbind, og Formerne hyldede med begejstret Bifald de to populære Kolleger og udbragte et kraftigt besvaret Leve for dem.

Dermed var Kongressens Arbejde tilendebragt, og Dirigenten sluttede af med et Leve for Sammenholdet i Arbejderbevægelsen.

Forgylderforbundets Kongres.

Den 4. og 5. August afholdt Forgylderforbundet Kongres i København i Overværelse af 22 Delegerede fra Forbundets 6 Afdelinger. Som Gæster var mødt Forbundsformand *Niels Madsen* fra Dansk Træarbejdersekretariat samt Hovedkasserer *H. Jacobsen,* der overbragte en Hilsen fra De samvirkende Fagforbund og ønskede Kongressen Held med Arbejdet.

Efter at Kongressen havde konstitueret sig med *H. Elvius* og *O. Jeppesen* som Dirigenter og *A. Jespersen* og *K. Mikkelsen* som Sekretærer aflagde Forbundsformanden *L. Overby*

Beretning om Virksomheden.

Formanden redegjorde først for Forbundets Arbejde for at imødegaa de uorganiseredes Undergravning af Fagets Lønforhold samt for de mange Lønkonflikter, der har præget Kongresperioden. Betydelige Vanskeligheder møder det lille Forbund, men trods de utilfredsstillende Konjunkturer er det i de sidste fem Aar lykkedes at hæve Gennemsnitslønnen i København fra 151 til 163 Øre i Timen og i Provinsen fra 126 til 139 Øre. Han omtalte endvidere Arbejderbeskyttelsesproblemet, der har Betydning for Forgylderfagets Udøvere, og understregede Nødvendigheden af en Sammenslutning af Træarbejdernes Organisationer. Han nærede ikke Frygt for, at Fagets Interesser vil blive skubbet i Baggrunden i Tilfælde af en saadan Sammenslutning blandt Træarbejderne, der sikkert en Dag vil blive realiseret. Sluttelig udtalte Formanden Forvisningen om, at Forgylderfaget vilde komme igennem Tidens Vanskeligheder.

Diskussionen om Beretningen blev ganske kort. Fra alle Sider lød der anerkendende Ord om Formandens Beretning og det udførte Arbejde. Beretningen blev enstemmigt godkendt, og det samme var Tilfældet med Regnskaberne. Derefter tog Kongressens Underudvalg fat paa Arbejdet vedrørende Love og Forslag.

Kongressens Vedtagelse.

Kongressen vedtog en Række vigtige Beslutninger om Forbundets indre Arbejde. Mest vidtrækkende var en Beslutning om at udvide Beskyttelsen af Tillidsmændene, idet man dog ikke af økonomiske Grunde kunde fastsætte nogen bestemt Understøttelse til Tillidsmænd, der er blevet afskediget paa Grund af deres Virksomhed. Det overlades til Ledelsen i hvert enkelt Tilfælde at tage Beslutning om, paa hvilken Maade og i hvilken Udstrækning Forbundet kan hjælpe Tillidsmænd.

Kongressen vedtog ogsaa at søge Reguleringen af Tilgangen til Faget yderligere skærpet.

Valgene til Forretningsudvalg var Genvalg. Formanden *Laur. Overbye,* Hovedkassereren *H. Elvius,* Næstformanden *Arn. Jespersen* og Repræsentanten *Chr. Andersen* genvalgtes med Akklamation.

Genvalgt blev ogsaa Revisorerne *G. P. Jørgensen* og *Arn. Jespersen.*

Det overlodes Ledelsen at forberede næste Kongres, der holdes om 5 Aar i Forbindelse med Forbundets 50 Aars Jubilæum.

Endvidere gav Kongressen Udtryk for sin Anerkendelse af Formandens energiske Arbejde for Forbundet.

Efter at H. Jacobsen havde udtalt en Tak for det gode Kongresarbejde og den Samarbejdsvilje, som havde præget Kongressen, og givet Udtryk for Haabet om et godt Samarbejde i hele Arbejderbevægelsen i den kommende Tid, sluttedes Kongressen med Leveraab for Forbundet.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund og Købmandsstandens Arbejdsgiverforening.

Ved Indladning af Høstbindegarn i 2 Skibe à henholdsvis 380 og 90 Tons havde Fagforeningen, da Enighed om Akkord ikke var opnaaet, i H. t. Overenskomstens § 14 krævet Timelønnen + 25% indtil Pris var fastsat af faglig Voldgift.

Arbejdsgiverne vilde aflønne med Timeløn, idet de sidestillede den omhandlede Vare med Stykgods.

Forbundets Klage over Arbejdsgivernes Vægring ved at overholde de i § 14 givne Anvisninger behandledes paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 21. Juli.

Enighed opnaaedes ikke, hvorefter Forbundet forbeholdt sig at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret.

Den ubillige Konkurrence indenfor Handskemagerfaget.

Den 17. Juli afholdtes der paa D. s. F.s Kontor et Møde mellem Repræsentanter for Handskemagerforbundet og Skand. Sadelmager- og Tapetsererforbund i Anledning af et Dansk Arbejdsgiverforening rejst Spørgsmaal om ubillig Konkurrence.

Efter en indgaaende Behandling af Sagen enedes man om at afvente Arbejdsgiverforeningens videre Aktion, idet vi stiller os paa Standpunktet, at vi som hidtil vil være parat til at modvirke enhver ubillig Konkurrence.

Hvad angaar Blokarbejdet, er vi ved kommende Overenskomstforhandlinger vedrørende Handskemagerarbejde parat til at tale om en Revision af Priserne, idet det forudsættes, at Haandværksarbejdets Priser bliver forbedret.

Man var enig om, at Sadelmagerforbundet bør deltage i de kommende Overenskomstforhandlinger for at kunne redegøre for det ufaglærte Handskearbejde paa Virksomheden i Ørholm, idet der utvivlsomt er betydelig Forskel paa Arbejdsmetoden dersteds og f. Eks. hos E. Jensen & Søn.

Til Forberedelse enedes man om, at der snarest blev etableret en Konference mellem Sadelmagerforbundet og Handskemagerforbundet om de forskellige Arbejdsmetoder.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Vognmand Max Madsen, København, ang. Aflønning af udstationeret Chauffør.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 27. Juli behandledes en Klage fra D. A. F. over, at Vognmand Max Madsen, der er Medlem af Københavns Vognmandslaug, havde undladt at aflønne nogle Chauffører, der er udstationeret til Arbejde i Hillerød, efter de gældende overenskomstmæssige Regler, hvorefter der foruden den overenskomstmæssige Løn skulde ydes enten fri Kost og Logi + 2 Kr. pr. Dag eller 8 Kr. pr. Døgn.

Man enedes om at betragte Mødet som det forberedende Møde for Sagens Indbringelse for Den faste Voldgiftsret, dog skulde denne Indbringelse først finde Sted efter 8—10 Dages Forløb, idet det indenfor dette Tidsrum stod hver af Parterne frit for at begære nyt Fællesmøde afholdt.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Firma Carl Lange & Co., København.

I Anledning af at Firmaet gennem flere Aar har beskæftiget en Lagerarbejder, som aflønnes med 100 Kr. pr. Maaned, skønt Lønnen i H. t. Overenskomsten med Københavnske Grossisters Arbejdsgiverforening skal være Kr. 60,05 ugentlig, var der af D. A. F. indgivet Klage, der behandledes paa et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 28. Juli.

Enighed opnaaedes ikke, hvorefter Forbundet forbeholdt sig at indbringe Sagen til Den faste Voldgiftsret.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Godsejer A. R. Dinesen, Lerbæk pr. Vejle — Sympatiaktion.

Den i 1938 varslede og iværksatte Sympatiaktion overfor ovennævnte Godsejer, omfattende Medlemmer af Papirindustriarbejderforbundet, Træindustriarbejderforbundet og Dansk Tømrerforbund, har nu givet det tilsigtede Resultat, idet Dansk Arbejdsmandsforbund meddeler, at der under 2. August er oprettet Overenskomst om saavel Skovbrugs- som Landbrugsarbejdet, og Sympatiaktionen er derfor afblæst overfor Dansk Arbejdsgiverforening.

REDAKTØR: LAUR. HANSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. S., København V. .·. Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 29 * KØBENHAVN DEN 15. SEPTEMBER 1939 * 35. AARGANG

Til det danske Folk!

I en for det danske Folk og Danmark dybt alvorlig Stund retter De samvirkende Fagforbund og det danske Socialdemokrati en indtrængende Appel til det arbejdende Folk i By og Land og til Danmarks demokratisk tænkende Borgere.

Storkrigen eller Verdenskrigen er for anden Gang i samme Generation en Kendsgerning. Dens Udbrud og dens Virkninger stiller det danske Samfund overfor en Række Vanskeligheder, hvis Omfang det endnu ikke er muligt at bedømme. Alle haaber, at det maa lykkes at bevare Danmarks Neutralitet og holde vort Land fri for Krigens Ulykker. Vi nærer fuld Tillid til Regeringen og føler os overbevist om, at det vil lykkes den ved en klog og ligelig Neutralitetspolitik og ved fornødne Bevogtnings- og Værneforanstaltninger at sikre Bevarelsen af Landets Selvstændighed og Uafhængighed.

Men selv naar dette lykkes, vil en Række økonomiske, forsyningsmæssige og handelspolitiske Vanskeligheder melde sig. Vi takker Regeringen, fordi den uden Tøven har gjort Skridt til at gennemføre nødvendige Foranstaltninger. Rigsdagen har allerede vedtaget vidtgaaende Bemyndigelseslove, og Kommissioner og Udvalg er i Gang med at overveje, hvad der bør foretages.

Vi opfordrer nu Regeringen og Myndighederne til snarest at træffe Foranstaltninger til

1) at sikre en ligelig Fordeling af alle Livsfornødenheder,

2) at afværge urimelige Prisstigninger,

3) at forhindre ublu Fortjenester og ved de nødvendige nye Skatter at fordele Byrderne paa retfærdig Maade,

4) at sikre Hjælp for de Medborgere, der maatte blive ramt af Krigssituationens Virkninger.

NAAR vi har paapeget dette, vil vi fremhæve overfor det danske Folk, at der i denne Alvorens Stund kræves Ofre af os alle. Den danske Arbejderklasse er beredt til paa lige Vis med alle andre Befolkningsgrupper at deltage i en Samarbejdets Politik, der bærer vort Land frelst gennem Krigens Vanskeligheder.

De to Hovedorganisationer opfordrer den danske Arbejderklasse til i disse alvorlige Dage at styrke Sammenholdet og bevare deres politiske og faglige Organisationer usvækket. De nu afslørede hjemlige kommunistiske og nazistiske Splittelsesmænds Rolle maa være udspillet.

Dansk Arbejderbevægelse bekender sig fortsat, trods det Skibbrud, mellemfolkeligt Samarbejde har lidt, til international Forstaaelse Folkene imellem. Vi vil, saa snart det er muligt, søge at fæstne og knytte de Traade, som kan binde Arbejderne og Folkene sammen i Fredens, Forsoningens og Fællesskabets Aand.

Men Øjeblikket kræver af os alle Dagens Gerning. I fuld Enighed maa hele det danske

Folk slutte op bag den demokratiske Regering til Gennemførelsen af de mægtige Opgaver, som kun en stærk Regering og et enigt Folk er i Stand til at føre ud i Livet.

Det danske Folk har den dybeste Medfølelse med de Nationer, som rammes af Krigens Ulykker, og vil føle det som en uafviselig Pligt at hjælpe og lindre de Saar og Lidelser, som Krigen paalægger Folkene.

Vi maner til Ro og Besindighed, til Offervilje og Samfundssind. Under den Regerings Ledelse, der som ingen anden har Folkets Tillid, vil danske Arbejdere i et nationalt Samarbejdes Aand gøre deres Pligt og bringe deres Ofre i den Forvisning, at deres Ret ogsaa vil blive sikret.

SLUT OP OM DANMARKS REGERING, HVIS FØRENDE MAND STAUNING ER!

Bevar og styrk Danmarks Demokrati og Frihed!

Sammenhold! Solidaritet! Samarbejde!

København, den 9. September 1939.

De samvirkende Fagforbund.
Socialdemokratisk Forbund.

Island

Glimt af Sagaøen.

(Fortsat).

Som nævnt er »Althydusamband Islands« en landsomfattende Sammenslutning af faglige og politiske Foreninger. Den stiftedes i 1916. Delegerede til Kongressen kan vælges af samtlige Medlemmer i en faglig Forening, dog saaledes at kun Folk, der personlig er Medlemmer af Partiet, kan delegeres. Denne uheldige Dualisme har foraarsaget de svære Rivninger, som i de senere Aar har fundet Sted i islandsk Arbejderbevægelse. Det har ikke været muligt at udføre et *specielt* fagligt Organisationsarbejde, uden at politisk Meningsforskel har grebet forstyrrende ind. Allerede paa Arbejderforbundets Kongres i 1930 gennemførte oppositionelle Elementer en Spaltning af Bevægelsen, uden dog til at begynde med at opnaa nogen væsentlig Tilslutning.

Ved de politiske Valg i Forsommeren 1937 fik Splittelsen for Alvor Udtryk i Kampen mellem Socialdemokrater og Kommunister. Trods ihærdige Anstrengelser lykkedes det ikke at standse Spaltningsbevægelsen, som kulminerede med Eksklusionen af Arbejderforbundets Viceformand, Hedinn Valdimarsson. Forbundets ordinære Kongres i Oktober 1938 sanktionerede Eksklusionen med 124 Stemmer mod 7. Derefter startede Valdimarsson i Samarbejde med Kommunisterne et »socialistisk Enhedsparti«. Hele denne Strid har medført, at 5 Organisationer i Løbet af det sidste Aar har udmeldt sig af Arbejderforbundet, nemlig Arbejdsmandsforeningerne i Siglufjord, i Nordfjord, i Havnefjord, paa Vestmannøerne og Foreningen »Dagsbrun« i Reykjavik. Den sidstnævnte faglige Forening er Islands største (med godt 1700 Medlemmer); dens Medlemmer er Havnearbejdere og andre ufaglærte fra de forskelligste Arbejdsomraader, men »Dagsbrun« er, lige saa lidt som de øvrige Arbejdsmandsforeninger i Island (Verkamannafélag), nogen rent faglig Forening, idet den ogsaa rummer f. Eks. Studenter indenfor sine Rammer, og man maa være klar over dette for at kunne forstaa, at dens Formand, som er den nævnte Valdimarsson, samtidig er en af Reykjaviks største Skatteydere og Direktør for British Petroleums Filial i Island. En saadan Dobbeltstilling er altsaa mulig i vort fjerne Unionsland, hvor mærkeligt det end kan lyde i danske Arbejderes Øren.

Vanskelighederne ved at gennemføre et stærkt fagligt Organisationsapparat skyldes saaledes dels de irrationelle Organisationsdannelser, som ikke er baseret paa et rent Lønarbejderforhold, og dels en, forhaabentlig kun foreløbig, fremherskende politisk Splittelsestendens.

Men naturligvis er det ikke alene de forannævnte organisatoriske og ideologiske Omstændigheder, som har beredt Islands Arbejderbevægelse Vanskeligheder. Først og fremmest er det Landets hele økonomiske Stilling, der giver store erhvervsmæssige Problemer at tumle med. Det er almindelig kendt, at *Fiskeriet* er Islands Hovederhverv, og af Eksportmulighederne paa dette Omraade afhænger saa at sige Befolkningens Skæbne.

Her skal gives nogle enkelte Tal for at belyse, i hvor høj Grad Island er en Fiskerination, idet vi sammenligner med Europas førende Lande paa dette Omraade. I 1930 fordelte Fiskefangsten sig paa følgende Lande saaledes i Tusinde Tons: Norge 1132, Storbritannien 1115, Tyskland 355, Island 352, Frankrig 246, Portugal 181, Spanien 180 og Holland 136. Som man ser, indtager det lille Island (med sine kun 120.000 Indbyggere) Fjerdepladsen blandt Europas fiskeproducerende Lande. Naar man udregner Fiskeproduktionen pr. Indbygger, træder Islands Rolle som Fiskerination endnu grellere frem. Der fiskes aarligt af Islændinge ca. 2500 Kilo pr. Indbygger, og til Sammenligning tjener: for Norges Vedkommende ca. 400 Kilo pr. Indbygger, derefter kommer Tyskland med ca. 80 Kilo; for Danmarks Vedkommende udgør Fiskefangsten 2½ Kilo om Aaret pr. Indbygger.

Det er aldeles overvejende Fiskeeksporten, der skal bringe Penge til Landet. Det er derfor evident, at de senere Aars erhvervsmæssige Isolationsbestræbelser i alle Stater — med deraf følgende svigtende Afsætningsmulighed — har været et alvorligt Slag for Islands Økonomi.

Islands Eksport ramtes yderligere haardt af den spanske Borgerkrig, som betød, at et af de vigtigste Markeder totalt svigtede, ligesom Italiens Import af islandske Sild og Klipfisk i de senere Aar er dalet betydeligt.

Disse Problemer for Islands Udenrigshandel medførte, at Regeringen saa sig nødsaget til at gennemføre den saakaldte *Devalueringslov*, der saaledes maa betragtes som en Nødforordning. Den islandske Krone devalueredes med 20%, i den Hensigt at støtte Fiskeriet ved at forøge Indtægter og Salgsmuligheder. Til Loven var kædet en Forlængelse af Overenskomsterne indtil 1. April 1940, saaledes at der indenfor et Aar ikke er Forhandlingsret om Lønreguleringer. Herfra sker dog den Undtagelse, at hvis Prisstigningen andrager 10%, forhøjes Lønningerne med 5% og derefter med Totrediedel af, hvad Prisstigningen udgør udover 10%. Men denne Adgang til Regulering gives kun for Lønninger op til 300 Kr. om Maaneden, hvorimod Lønninger udover dette Beløb ikke kan forhøjes, ligegyldigt hvor højt Priserne stiger. For en Del Fags Vedkommende er der saaledes lagt »Loft over Lønningerne«, hvad der har vakt nogen Nervøsitet og Modstand i Arbejderkredse.

Islands Regering (»Femlingerne«, som den kaldes, fordi den har 5 Ministre) er en Koalitionsregering af 3 Partier: Fremskridtspartiet,

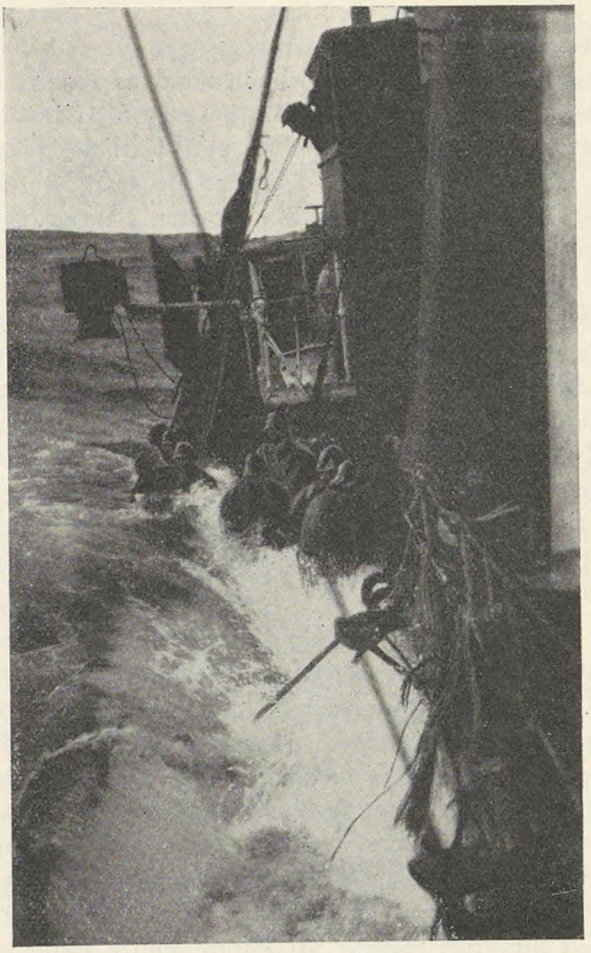

Trawlfiskeri — der arbejdes med Lønningen under Vand.

Selvstændighedspartiet og Socialdemokratiet. Socialdemokratiet har i Island, som mange andre Steder i Verden, haft Valget imellem at staa i Opposition og Angrebsstilling, eller — gennem Deltagelse i Regeringen — at indvirke paa de Foranstaltninger, der af Situationens Alvor fremgaar som politisk Nødvendighed. Partiet har derfor ogsaa positivt maattet medvirke til Gennemførelse af den omtalte Devalueringslov, hvis Virkninger det foreløbig er umuligt at overskue, men ogsaa paa forskellige andre Omraader forsøger man at stimulere Landets Økonomi.

Island kender ogsaa Problemet: Flugten fra Land til By. I denne Artikel er tidligere paavist, med hvilken Hast Hovedstaden er vokset. I hele Island gør denne Bevægelse i Befolkningsgrupperingerne sig meget stærkt gældende; medens Befolkningsantallet de sidste 20 Aar er steget med ca. 25.000, er Befolkningen i Landdistrikterne mindsket i samme Tidsrum fra 66.000 til 62.000, og Regeringen har forsøgt paa forskellig Maade at modvirke denne Bevægelse.

Man maa gøre sig klart, at Island er karrigt fra Naturens Haand, men meget er blevet gjort for at ophjælpe Landbruget. Medens Staten i Aaret 1880 ydede 10.000 Kr. i Tilskud til Landbruget, er Bevillingerne nu steget til omkring 1 Mill. Kr. pr. Aar — foruden de store Beløb til Vejanlæg, som ogsaa kommer Landbruget til gode. I Island er bygget op imod 10.000 km Vej. Tidligere maatte Bønderne transportere deres Produkter flere Dage i Træk paa Hesteryg over stride Elve, dynnede Moser og stenede Lavamarker. Thi det er kun en ringe Del af Islands Jord, der egner sig til driftigt Landbrug. Kun paa Nordlandet og Østlandet finder man de rigtig frugtbare Egne i større Udstrækning; paa Sydlandet er frodige Marker saa sjældne, at Barskhed og Ufrugtbarhed næsten overalt dominerer Billedet.

Tager man fra Reykjavik, ad Vejen nordpaa, ligger den sidste Gaard paa Sydlandet ca. 130 Kilometer ude — først 300 Kilometer længere frem ad Vejen møder man den næste Gaard, golde Lavamarker dækker det mellemliggende Terræn. Hvor mange Tusinde Aar vil der gaa, før Lavaen er forvitret og blevet til frugtbar Jord? Men i Landets varme Kilder og i Fosserne er enorme Kræfter og Værdier, som rigtigt udnyttet maaske vil kunne ændre Landets erhvervsmæssige Perspektiver. Man anslaar den til Udnyttelse anvendelige Vandkraft til 4 Mill. Hestekræfter, eller op imod 40 Hestekræfter pr. Individ, og dertil kommer endvidere det imponerende Projekt med Udnyttelsen af de varme Kilder. Det er bekendt, at det danske Firma, Højgaard & Schultz, som iøvrigt har opført flere Kraftstationer ved Fosserne i Island, er i Færd med at bore i Nærheden af Reykir, et af de Steder, hvor varme Vandaarer findes i Massevis. Med Tiden vil Reykjavik fra dette Sted blive forsynet med hele sit Behov af Varme og varmt Vand.

Industrien er i Island ikke fremherskende, naar undtages Sildeoliefabrikationen, der i de senere Aar har udviklet sig til en veritabel Storindustri; og i Reykjavik findes en stort anlagt Fabrik for Fiskehermetik. Herudover er det navnlig Uldvarefabrikation af Faareavlen, der drives i storindustriel Maalestok. Endelig er der Fiskemelsfabriker og nogen Forarbejdning af Skind; der findes en Del Garverier, og i de senere Aar er startet et Par Skotøjsfabriker.

Trods den uafladelige Kamp for at hævde sig paa Verdensmarkedet og trods nationaløkonomisk og statsfinansiel Besvær, har Fremdriften i Island alligevel ikke kunnet lade sig standse.

Paa forskellige Omraader har det private Initiativ i stor Udstrækning med Regeringens Støtte forsøgt nye Veje for industriel Produktion, saaledes som denne Artikel har fortalt lidt om; men det er fremdeles saaledes, at mere end en Trediedel af Landets Befolkning direkte ernærer sig ved Fiskeriet. Fiskernes og Sømændenes Organisationer har derfor altid, talmæssigt og i anden Henseende, haft stor Betydning for islandsk Fagbevægelse.

Sjömannafelag Reykjavikur (Reykjavik Sømandsforening), der tæller ca. 1200 Medlemmer, er forøvrigt den Fagforening, hvis internationale Tilknytning er ældst; den er tilsluttet I. T. F. i Amsterdam. Foreningen har organiseret saavel Sømænd som Fyrbødere og Fiskere. Arbejdstiden er 2-Skifte-Vagt paa Søen (for Kvindernes Vedkommende dog kun 8 Timers Arbejdstid), paa Land 8 Timer. For Matrosernes Vedkommende andrager Lønnen for et helt Aars fuld Beskæftigelse mellem 3.800—4.500 Kr. og for Fyrbøderne 3.600—3.800 Kr. Disse Tal er Maksimum, og det er desværre kun den ringeste Del af islandske Søfolk, som naar saa højt. Desuden har de senere Aars Eksportindskrænkninger medført en Decimering af Trawlerflaaden, hvorved en Del Arbejdsløshed har sat ind.

I indeværende Sommer har Arbejdsløshedstallet i Reykjavik dog været betydelig lavere end i adskillige Aar, ca. 250 ledige paa samtlige faglige Omraader, medens Tallet for afvigte Vinterhalvaar alene i Hovedstaden svingede mellem 600 og 800, og dertil kommer, at en stor Del af de, der regnes for beskæftigede, i ret vid Udstrækning er beskæftigede som Løsarbejdere, uden nogen paaregnelig stor Ugeløn. Fra disse Arbejderaflønninger og op til Typograferne er der et stort Spring. For Sættere og Trykkere er Minimallønnen 90,70 islandske Kroner; de ligger ogsaa i Spidsen lønmæssigt set, men Lønforskellen mellem de forskellige Fag og Faggrupper er meget stor, og man vil i Island, saavel som i mange andre Lande — sikkert mindst i Danmark — se, at Arbejdernes Løn- og Levevilkaar er saa uensartede, at alene denne Omstændighed kan gøre det vanskeligt at etablere den Solidaritet, som er vital nødvendig, ikke mindst for islandsk Arbejderbevægelse paa dens nuværende Stadium.

Til Slut nogle Bemærkninger om det, som i disse Aar er Islands vigtigste nationale Problem.

Afgørelser vedrørende Ferieloven.

Det af Hovedorganisationerne nedsatte Fællesudvalg vedrørende Ferieloven, konstitueret som Voldgiftsnævn med Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet *Erik Dreyer* som Opmand,, har paa sit Møde den 26. Juli 1939 behandlet og afgjort følgende Sager:

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund kontra Entreprenørforeningen.

Klage over, at et Medlem af Entreprenørforeningen har nægtet at yde de hos paagældende (ved Arbejde i Fredericia Havn) beskæftigede Medlemmer af Forbundet 4% i Feriegodtgørelse i Tiden fra 1. Juli 1938 til 31. Marts 1939.

Kendelse:

Under Hensyn til, at det er godtgjort, at der forud for Ferielovens Ikrafttræden ikke indenfor Entreprenørforeningens Omraade eller i det hele taget indenfor Entreprenørfaget har været givet Arbejderne Ferie, maa Overgangsbestemmelsen i Ferielovens § 9, Stk. 2, komme til Anvendelse indenfor Entreprenørfaget i Tiden fra den 1. Juli 1938 til den 31. Marts 1939, saaledes at Entreprenørforeningens Medlemmer som saadanne for det nævnte Tidsrum kun er pligtige at yde de hos dem beskæftigede Smede- og Maskinarbejdere en Feriegodtgørelse af 2%.

Chaufførernes Fagforening kontra Droskecentralen »Taxa«.

Klage over, at Droskecentralen »Taxa«, naar en Chauffør opsiges, kun vil yde Feriegodtgørelse i de to Dage, der ligger mellem Opsigelsen og Arbejdets Ophør, saafremt Chaufføren *kører* de nævnte Dage.

Kendelse:

De hos Droskecentralen »Taxa« beskæftigede Medlemmer af Droskechaufførernes Fagforening har Krav paa en Feriegodtgørelse af 40 Øre pr. Dag for de to Opsigelsesdage, selvom de ikke kører paa disse Dage.

Havnearbejdernes Fællesforbund kontra Dampskibsselskabet »Øresund«.

Klage over, at Dampskibsselskabet kun vil yde de af Selskabet beskæftigede daglønnede Havnearbejdere 2% i Feriegodtgørelse for Tiden fra 1. Juli 1938 til 1. April 1939.

Kendelse:

Da der ikke indenfor det faglige Omraade, under hvilket Dampskibsselskabet »Øresund« henhører, og af hvis Arbejdere kun et forholdsvis ringe Antal er beskæftigede hos Dampskibsselskabet »Øresund«, tidligere har været givet Ferie til det daglønnede Personale, har de hos Selskabet beskæftigede daglønnede Havnearbejdere for Tiden 1. Juli 1938—31. Marts 1939 kun Krav paa Feriegodtgørelse af 2%, jfr. Ferielovens § 9, Stk. 2.

Dansk Typografforbund kontra Konrad Jørgensens Bogtrykkeri, Kolding.

Klage over, at Bogtrykker Jørgensen har vægret sig ved fortsat at yde Forbundets hos Firmaet beskæftigede Medlemmer 2 Dages Ferie udover den de paagældende paa Grundlag af Ferieloven tilkommende Ferie.

Kendelse:

De hos Firmaet Konrad Jørgensens Bogtrykkeri, Kolding, beskæftigede Medlemmer af Dansk Typografforbund har i Medfør af Ferielovens § 6, Stk. 3, ogsaa efter Ferielovens Ikrafttræden bevaret deres hidtidige Ret til 2 ekstra Feriedage.

Som man ved, udløber Forbundsloven af 1918 efter 25 Aars Forløb i 1943, med Opsigelsesret i 1940. Det er i Øjeblikket umuligt at vide, hvilken Stilling det islandske Folk vil tage. Forskellige Kræfter virker i de forskelligste Retninger. Der er f. Eks. Folk i Island, der tilstræber en nærmere Tilknytning til England, men ogsaa andre Muligheder nævnes fra mere eller mindre ansvarligt Sted. For den islandske Arbejderbevægelses Vedkommende er Stillingen dog utvivlsomt den, at man aldeles overvejende er interesseret i *fortsat Tilknytning til det øvrige Norden.* Paa et af de største Folkemøder, Reykjavik i mange Aar har set, talte den svenske Landsorganisations Repræsentant *Axel Strand,* og fra Danmark *Hedtoft-Hansen* og *Ernst Berg,* og de Ord, der blev sagt om Fællesskabet mellem de nordiske Demokratier, hilstes med særligt kraftigt Bifald. Uanset om Personalunionen mellem Danmark og Island bevares paa samme Maade som hidtil eller ikke, er der Grund til baade at haabe og tro paa, at det vil lykkes at bevare Island i den nordiske Kulturkreds og som et værdifuldt Element i de nordiske Demokratier, hvor vi fra svundne Tider har haft vort eget paa Friheden grundede Levesæt. Og man kan tillige være sikker paa, at Islands Fagorganisationer og den socialistiske Arbejderbevægelse vil naa frem til den Position, de har naturligt Krav paa. Det islandske Folk rummer sunde, virile Kræfter, som selv under vor Tids vanskelige Vilkaar maa kunne forene den nationale Bevidsthed, som i Island er vaagen, med en social Fremskridtets Aand.

TO NYE FORBUNDSFORMÆND

Ingv. Dahl

Einer-Jensen

Paa den fornylig afholdte Kongres i Dansk Tømrerforbund blev den hidtidige Næstformand, *Ingvard Dahl,* valgt til Formand i Stedet for J. Sørensen, der ikke ønskede Genvalg.

Ingvard Dahl, der er 45 Aar, er født i Nykøbing M. og kom allerede i 1919 til København, hvor han nu gennem mange Aar har taget fremragende Del i det faglige og politiske Arbejde. Han har siden 1930 været Medlem af Forbundets Hovedbestyrelse og fik i 1936 Ansættelse paa Forbundets Kontor. I 1938 blev Dahl Næstformand i Forbundet. Han er endvidere Formand for Byggefagenes Samvirke.

Ingvard Dahl har i mange Aar været Bestyrelsesmedlem, henholdsvis Formand for Socialdemokratisk Forening i 6. Kreds, hvor han ved sidste Folketingsvalg var Kredsens Kandidat. Han er nu som første Suppleant i Østre Storkreds indtraadt som Medlem af Folketinget.

— — —

Den 1. September fandt der et Formandsskifte Sted i Keramisk Forbund, idet den gamle Formand, A. Flodin, som meddelt i forrige Nummer af »Arbejderen« trak sig tilbage fra Formandspladsen og afløstes af den hidtidige Hovedkasserer *Einer-Jensen.*

Einer-Jensen er en kendt Mand i dansk Arbejderbevægelse, hvor han gennem mange Aar og paa forskellige Omraader har øvet en betydelig Indsats. Han er født i København og 50 Aar gammel. Som ganske ung indvalgtes han i Bestyrelsen for Porcelæns- og Fajancearbejdernes Fagforening i København, hvis Formand han blev i 1915. I 1912 valgtes han til Sekretær i Forbundet og 1917 til Hovedkasserer. Fra 1929 har han været Medlem af D. s. F.s Forretningsudvalg, fra 1933 Medlem af Arbejdsnævnet.

Einer-Jensen kan ogsaa se tilbage paa en omfattende politisk Virksomhed. Siden 1918 har han saaledes været Formand for Socialdemokratisk Forening i Frederiksberg 2. Kreds og fra 1920 Medlem af Socialdemokratisk Forbunds Hovedbestyrelse. Han blev i 1921 Medlem af Frederiksbergs Kommunalbestyrelse og Raadmand i 1929. Siden 1924 har han endvidere været Medlem af Folketinget, hvor han har været Socialdemokratiets Ordfører i mange vigtige Spørgsmaal, saaledes bl. a. Arbejdsløshedsloven og Ferieloven.

Rundskue

ARBEJDERBEVÆGELSENS ERHVERVSRAAD. D. s. F.s Formand, *Laur. Hansen,* er indtraadt som Medlem af Erhvervsraadets Forretningsudvalg i Stedet for afdøde Knud V. Jensen.

I Anledning af den under Udarbejdelse værende Beskæftigelsesplan afholdt Arbejderbevægelsens Erhvervsraad Møde den 28. August, hvor Raadets Formand, Borgmester Peder Christensen, redegjorde for Arbejdet med Beskæftigelsesplanen. I Overensstemmelse med det i Januar vedtagne Arbejdsprogram er

det Meningen at have Planen færdig i Løbet af Efteraaret.

Mødet drøftede indgaaende Planens nærmere Enkeltheder og vedtog at bemyndige Forretningsudvalget til at udarbejde en Indstilling vedrørende Beskæftigelsesplanen og derefter forelægge denne Indstilling paa det kommende Raadsmøde i Oktober Maaned.

DEN FAGLIGE SITUATION 1940. D. s. F.s Forretningsudvalg har besluttet at indkalde de tilsluttede Forbunds Formænd til Møde den 27. September for at drøfte den faglige Situation i 1940.

Mellem De samvirkende Fagforbunds og Dansk Arbejdsgiverforenings Forretningsudvalg vil der iøvrigt i den nærmeste Tid blive paabegyndt Forhandlinger om eventuelle Ændringer i de gældende Forhandlingsregler i Overensstemmelse med de paa D. s. F.s Generalforsamling vedtagne Beslutninger.

BESKÆFTIGELSESFORANSTALTNINGER. Fra Socialministeriet har D. s. F. modtaget Henvendelse vedrørende Spørgsmaalet om Beskæftigelse af arbejdsløse. Under Henvisning til de allerede gennemførte Arbejder og Muligheden for at medvirke til Gennemførelse af Foranstaltninger, der navnlig vil give Beskæftigelse frem i Tiden, anmodes De samvirkende Fagforbund om at ville fremkomme med en Udtalelse om, hvorvidt man er i Stand til at pege paa Opgaver, der vil kunne komme i Betragtning, samt Oplysning om, hvorledes saadanne Opgaver tænkes løst.

De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg har nu vedtaget at rette Henvendelse til de tilsluttede Forbund for at indhente Oplysninger om, paa hvilke Omraader det vil være muligt at skabe Beskæftigelse, der ikke kun virker for Øjeblikket, men ogsaa giver Mulighed for fremtidigt produktivt Arbejde.

KRIGSTILLÆG TIL SØENS ARBEJDERE. Ved Forhandling mellem Dansk Dampskibsrederiforening og Sømændenes Forbund, Søfyrbødernes Forbund samt Dansk Sø-Restauratørforening er der opnaaet Enighed om en Overenskomst, der udover de i Hovedoverenskomsterne fastsatte Hyrer tilsikrer Forbundenes Medlemmer særlige Krigstillæg paa 125 og 250 pCt. for Sejlads i de forskellige Zoner. Overenskomsten om disse Tillæg træder i Kraft fra den 6. September og kan opsiges med 8 Dages Varsel.

DEN INTERNATIONALE FOLKEHØJSKOLE. Højskolen i Helsingør har nu bestaaet i 18 Aar. Fra en primitiv Begyndelse i 1921 har den vokset sig stadig større. De to sidste Aar havde den sammenlagt godt 250 Elever paa Vinterkursus (hvoraf 62 Udlændinge) og ca. 110 Elever paa Sommerskolen, hvoraf Flertallet var Udlændinge.

Skolens Program, der indeholder Oplysninger om de forskellige Undervisningsfag: Dansk, Regning, Historie, Samfundslære (derunder Kooperation og Fagforeningskundskab), Lande og Folk, internationale Forhold, Tysk, Engelsk (eventuelt ogsaa Fransk), vil blive sendt samtidig med en Blanket til Ansøgning om Optagelse.

Gennem Arbejdsdirektoratet kan arbejdsløse i Fag, hvori der hersker ekstraordinær Arbejdsløshed, faa Udgifterne dækket ved Ophold paa Skolens Vinterkursus. Ansøgningsblanketter hertil faas ogsaa ved Henvendelse til Den internationale Højskole, Helsingør.

DISPENSATION FOR AFSPADSERING. Pr. 4. September d. A. var Arbejdsløshedsprocenten inden for Jernindustrien som følger:

Smede og Maskinarbejdere	5,0
Formere	7,1
Jern- og Metalslibere	4,8
Specialarbejdere	6,8
Gørtlere	6,7
Kobbersmede	7,5
Metaltrykkere	17,7

Det fremgaar heraf, at Socialministeriets Dispensationsbevilling af 15. August d. A. nu omfatter samtlige Faggrupper under Centralorganisationen med Undtagelse af Metaltrykkerne.

Arbejdernes nordiske Samarbejde.

Den 21. og 22. August holdt *Arbejdernes nordiske Samarbejdskomité* Møde i Oslo. Der var mødt Repræsentanter for de socialdemokratiske Partier og de faglige Landsorganisationer i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige. De samvirkende Fagforbund var repræsenteret af *Laur. Hansen, P. Andersen, Eiler Jensen* og *Einar Nielsen.*

Samarbejdskomiteen drøftede først Spørgsmaalet om Nordens Neutralitetspolitik, der blev indledet af den norske Udenrigsminister *H. Koht,* og i Tilslutning hertil behandledes Spørgsmaalet om økonomisk Samarbejde i Norden under en eventuel Krig. Endvidere drøftede Komiteen de nordiske Landes Stilling til den socialistiske Arbejder-Internationale og dens Stilling og Opgaver i den nuværende Situation.

Som de nordiske socialdemokratiske Partiers Repræsentant i Internationalens udvidede Forretningsudvalg valgtes *Hedtoft-Hansen,* Danmark.

Komiteen drøftede endvidere Spørgsmaalet om Arbejdstiden til Søs og valgte en Komité til

at udrede Spørgsmaalet om en fast Sekretær for det nordiske Samarbejde og et fælles Informationsbureau for den socialdemokratiske Presse i de nordiske Lande.

Sekretariatets Sæde blev henlagt til Finland. Sekretariatet blev bemyndiget til at indkalde til ekstraordinært Møde af Samarbejdskomiteen, hvis Situationen skulde gøre det nødvendigt.

— — —

Dagen før Samarbejdskomiteens Møde samledes Repræsentanterne for de faglige Landsorganisationer i de nordiske Lande til en Konference til Behandling af en Række Spørgsmaal af faglig Karakter og af fælles Interesse for den nordiske Fagbevægelse.

Med Hensyn til Repræsentationen i den faglige Internationale var der allerede paa et foregaaende Møde opnaaet Enighed om, at De samvirkende Fagforbund skulde udpege den nordiske Repræsentant i Internationalens Bestyrelse, og Konferencen godkendte enstemmigt, at D. s. F.s nyvalgte Formand, *Laur. Hansen*, fra 1. Januar 1940 indtræder som Medlem af Bestyrelsen, hvor han afløser Hans Jacobsen, der nu gennem en lang Aarrække har været Nordens Repræsentant.

Man drøftede endvidere Spørgsmaalet om nordiske Studieuger for Kvinder og anbefalede, at disse fortsat holdes, dog saaledes, at de arrangeres af Arbejdernes Oplysningsforbund eller tilsvarende Organisationsinstanser i de enkelte Lande. Konferencen behandlede ligeledes Gennemførelsen af Genève-Konventionen om Arbejdstiden til Søs og Stillingen i de enkelte nordiske Lande og understregede Betydningen af en ensartet Lovgivning paa dette Omraade.

Konferencen udtalte sig for et snævrere Samarbejde mellem de nordiske Landsorganisationer i internationale faglige Anliggender, navnlig med Henblik paa den faglige Internationales fremtidige Virksomhed og Opgaver.

Nyt fra Udlandet

DEN FAGLIGE INTERNATIONALE. Den 26. August var den faglige Internationales Bestyrelse samlet til et ekstraordinært Møde i Paris for at tage Stilling til den internationale Situation. Bestyrelsen traf en Række Forberedelser til Sikring af Internationalens fortsatte Virksomhed i Tilfælde af Krig, og endvidere vedtog den et Manifest angaaende den internationale Situation, hvori den fordømmer Sovjetunionens Holdning i den nuværende Krisesituation og udtaler, at Krigen ikke kan medføre en positiv Løsning af Konflikter mellem Nationerne.

Bestyrelsen foreslaar derfor Afholdelse af en Konference mellem alle Stater (et Forslag, som Krigen nu har gjort genstandsløst) til Bilæggelse af Stridsspørgsmaalene og udtaler til Slut, at dersom de demokratiske Landes Bestræbelser for Fredens Bevarelse mislykkes, og Diktaturlandene skulde gribe til Magtmidler for at gennemføre deres Plan om et Herredømme, har Folkene og navnlig den organiserede Arbejderklasse ikke andet Valg end med alle til Raadighed staaende Midler at forsvare deres Landes Frihed og Uafhængighed.

FAGBEVÆGELSEN I HOLLAND. Den vor Retning tilhørende faglige Landsorganisation i Holland har udsendt sin Beretning for 1938, der viser, at de senere Aars Tilbagegang, som Følge af den omfattende og langvarige økonomiske Krise, nu er afløst af en Fremgang for de faglige Organisationer. Landsorganisationens Medlemstal, som i Aarene 1933—1936 sank med 17%, er fra 1936 til 1938 steget med 7,5% og udgjorde den 1. Januar 309.232. Til Sammenligning kan anføres, at de andre Retninger indenfor den stærkt splittede Fagbevægelse i Holland paa samme Tid havde følgende Medlemstal: Den romersk-katolske Landsorganisation 181.786, den kristelig-nationale Landsorganisation 115.120 og den neutrale Landsorganisation 46.370. Desuden findes et Par mindre faglige Centralorganisationer; men som det fremgaar af de her anførte Tal, er den frie Landsorganisation den største faglige Centralorganisation i Holland.

Landsorganisationen har taget aktiv Del i Kampen mod Arbejdsløsheden, der trods den indtraadte økonomiske Bedring stadig er meget stor i Holland, idet der endnu findes over 300.000 tilmeldte arbejdsløse. Staten og Kommunerne har sat omfattende Nødhjælpsarbejder i Gang, og ved disse Arbejder beskæftigedes i 1938 gennemsnitlig 50.241 arbejdsløse.

Antallet af Strejker var kun ringe, og der forekom i 1938 ikke større Arbejdskonflikter. Den almindelige Nedgang i Antallet af Arbejdskonflikter i de senere Aar betegnes at være i Overensstemmelse med den samfundsmæssige Udvikling. Det er en stadig mere udbredt Opfattelse, hedder det i Beretningen, at faglige Stridsspørgsmaal bør bilægges ad Forhandlingens Vej, og dertil kommer, at Arbejdsmarkedets to modstaaende Parter er klar over de store Tab, en Konflikt medfører.

EN PROTEST. Den faglige Internationale i Paris har offentliggjort en Protest i Anledning af, at et stort Antal af Arbejdernes Tillidsmænd i Danzig er blevet arresteret og efter Ordre fra Hitler-Regeringen ført til Berlin, hvor 9 af disse Tillidsmænd allerede er blevet henrettet. Den faglige Internationale giver Udtryk for sin Harme over denne Nazisternes nye Skændselsgerning og retter en Appel til den offentlige Verdensmening om at nedlægge en enstemmig Protest for at forhindre en Fortsættelse af disse Forbrydelser.

ARBEJDSLØN OG PRODUKTIONSOMKOSTNINGER. Det belgiske Industriforbund »Le Comité Central Industriel de Belgique« har foretaget en Undersøgelse af Spørgsmaalet om Arbejdslønnens Andel i Produktionsomkostningerne.

Skønt de givne Svar, paa Basis af hvilke Undersøgelsen er foretaget, viser ikke uvæsentlige Mangler, menes det, at de udregnede Indekstal for mange af de paagældende Industrier kan betragtes som karakteristiske.

Den højeste Lønandel findes indenfor *Grube- og Stenindustrien,* hvor f. Eks. Arbejdslønnens Andel i Produktionsomkostningerne ved *Kulbrydning* andrager 58,3 pCt. og i *Stenbrud* 63,5 pCt. I *Jern- og Metalindustrien svinger* Lønandelen mellem 14,4 og 36 pCt. — og Gennemsnitstallet for denne Industrigren er 26,0 pCt.

I den *keramiske Industri* er Arbejdslønnens Gennemsnitstal 44 pCt. For *Levnedsmiddelindustrien* er Oplysningerne meget ufuldstændige — og Arbejdsløn-Andelen svinger forøvrigt indenfor denne Industrigren mellem 5,1 og 40,6 pCt.

I *Tekstilindustrien* andrager Lønandelen fra 12,8 til 53,0 pCt. — og i *Læder- og Skotøjsindustrien* fra 17,0 til 26,0 pCt.

INTERNATIONAL TEKSTILARBEJDER-KONGRES. I Overværelse af 70 Delegerede fra 10 tilsluttede Lande samt en Række Gæster aabnedes den 3. Juli i Stockholm Tekstilarbejder-Internationales XVI Kongres. Af Sekretariatets Beretning fremgik, at Internationalen den 1. Januar 1939 talte 580.234 Medlemmer i 14 Lande.

Til Sekretær i Stedet for afdøde Tom Shaw valgtes enstemmigt James Stott, England, saaledes, at Internationalens Hovedsæde forbliver i dette Land.

Kongressen udtalte sin Tilfredshed over Vedtagelsen af den internationale Konvention om *40 Timers Ugen i Tekstilindustrien,* der betegnedes som en økonomisk og social Nødvendighed. Den krævede en særlig og gunstigere Lovgivning til Beskyttelse for *Kvinder og unge Mennesker* i Tekstilindustrien samt øjeblikkelig Gennemførelse af den internationale Konvention om Ferie med Løn i de Lande, som endnu ikke har ratificeret denne Konvention. De tilsluttede Organisationer opfordres til at sætte alle Kræfter ind for at faa indført *2 Ugers Ferie med Løn* for alle Arbejdere i Tekstilindustrien. Kongressen vedtog en Udtalelse, der fremhæver Retten til Arbejdsbetingelsernes Fastsættelse i *kollektive Overenskomster* og kræver, at enhver Produktionsstigning maa gaa parret med en tilsvarende Forbedring af Arbejdsforholdene og Forhøjelse af Lønningerne, saaledes at der opnaas en Højnelse af Levestandarden. Kongressen tilsagde endvidere sin Støtte i Kampen for Demokrati og Frihed.

Det paalagdes Internationalens Ledelse at gennemføre en Undersøgelse af *Arbejdsløshedsproblemet* med særligt Henblik paa Tekstilindustriens Forhold, og de tilsluttede Forbund opfordredes til at gøre alt for at faa anerkendt Arbejdernes Ret til Erstatning i Tilfælde af Arbejdsulykke og Erhvervssygdom.

INTERNATIONAL LÆRERKONGRES. Den 1. August afholdt Lærernes internationale Fagsekretariat Kongres i Wegimont, Belgien. Der var mødt Delegerede fra Frankrig, Belgien, Holland og Svejts. For første Gang deltog ogsaa Repræsentanter for det britiske Lærerforbund som Gæster i Internationalens Kongres.

Beretningen om Virksomheden samt Regnskabsberetningen blev efter udførlig Diskussion enstemmig godkendt. Det vedtoges at udvide Internationalens Hjælpearbejde til Gunst for de til Udlandet flygtede spanske Lærere, ligesom der blev truffet forskellige Forberedelser til et internationalt Sommerkursus for Lærere og en international Lejr for unge Lærere i 1940. Kongressen tog endvidere Stilling til en Beretning fra de repræsenterede Lærerforbund angaaende de bestaaende Forhold og Arbejdsbetingelser i disse Lande.

INTERNATIONAL TYPOGRAF-KONGRES. I Dagene den 6.—10. August afholdt Typografernes internationale Sekretariat sin 14. Kongres og fejrede i denne Forbindelse sit 50 Aars Jubilæum. 15 Lande var repræsenterede ved 38 Delegerede, og desuden var der mødt talrige Gæster. Internationalen tæller nu 142.000 Medlemmer i 21 Forbund og 20 Lande, og heraf var 115.763 Medlemmer i 15 Lande repræsenteret paa Kongressen, der fandt Sted i København.

Beretningen om Virksomheden godkendtes, og der vedtoges i denne Forbindelse en Resolution, der udtaler Beklagelse af, at Bestræbelserne for Tilvejebringelse af en international Konvention om *40 Timers Ugen* i de grafiske Fag ikke har været kronet med Held. De enkelte Forbund opfordres til at fortsætte deres Bestræbelser for at opnaa en kortere Arbejdstid. Endvidere opfordres Forbundene til at fortsætte *Kampen mod Arbejdsløsheden* og særlig have Opmærksomheden henvendt paa Følgerne af den tekniske Udvikling. Ledelsen bemyndigedes til at gøre alt for at hjælpe Kolleger og Flygtninge fra de nu undertrykte Lande.

Kongressen vedtog endvidere en Beslutning om snarest at foretage nye Skridt for at opnaa Tilslutning fra Typografforbundene i alle Lande samt at bemyndige Ledelsen til at forberede Indkaldelse af en fælles Konference med Litografernes og Bogbindernes Internationaler med det Formaal at skabe Grundlaget for en *fælles Internationale* for hele den grafiske Industri.

Kongressen vedtog desuden et af de skandinaviske Forbund stillet Forslag om Oprettelse af en *international Hjælpefond* til Støtte for Kolleger, der er kommet i Vanskeligheder som Følge af den internationale Udvikling. Forbundene skal i den Udstrækning, de er i Stand til, yde frivillige Bidrag til denne Fond.

Til international Sekretær genvalgtes H. Grundbacher, og Internationalens Hovedsæde forbliver i Svejts. Den paa Grund af Tjekkoslovakiets Udtræden ledigblevne Plads i Bestyrelsen skal besættes af det jugoslaviske Forbund.

Arbejdslønnen i Industrien

Oktober Kvartal 1938 og Aaret 1938.

Paa Grundlag af det lønstatistiske Materiale, der af Dansk Arbejdsgiverforening stilles til Raadighed for Det statistiske Departement, er der, ligesom for tidligere Kvartaler, for Oktober Kvartal 1938 foretaget en Opgørelse over Arbejdernes gennemsnitlige Timefortjeneste i en Række Fag indenfor Industrien, Haandværket og Handelen. Det skal bemærkes, at Betaling for Sommerferie ikke er inkluderet i de beregnede gennemsnitlige Timefortjenester. Med Hensyn til Fremgangsmaaden ved Beregningen m. v. skal henvises til tidligere Redegørelser, sidst i Statistiske Efterretninger 1933, Nr. 17.

Tabel I. Den gennemsnitlige Timefortjeneste i Oktober Kvartal 1938 og de 4 foregaaende Kvartaler.

	Antal Arbejdere pr. 31/12 1938	Gennemsnitlig Timefortjeneste				
		Okt. Kv. 1938	Juli Kv. 1938	April Kv. 1938	Jan. Kv. 1938	Okt. Kv. 1937
		Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
København						
Fagl. Arbejdere	27682	190	187	187	178	181
Ufagl. —	25469	157	156	155	146	148
Ialt Mænd...	53151	174	172	172	163	165
Kvindl. Arbejdere	21046	97	98	97	94	93
Samtl. Arbejdere	74197	153	153	152	145	146
Provinsen						
Fagl. Arbejdere	23463	157	155	154	148	149
Ufagl. —	33293	140	138	137	129	132
Ialt Mænd...	56756	147	145	145	138	139
Kvindl. Arbejdere	13329	93	94	92	90	89
Samtl. Arbejdere	70085	138	136	136	129	130
Hele Landet						
Fagl. Arbejdere	51145	174	171	171	164	166
Ufagl. —	58762	148	146	145	137	139
Ialt Mænd...	109907	160	158	157	150	152
Kvindl. Arbejdere	34375	96	97	95	93	92
Samtl. Arbejdere	144282	146	144	144	137	138

I Tabel I er for de større Hovedgrupper af Arbejdere den gennemsnitlige Timefortjeneste angivet for Oktober Kvartal 1938 og for de 4 foregaaende Kvartaler.

Af Tabellen fremgaar det, at den gennemsnitlige Timefortjeneste for samtlige Arbejdere under eet i Oktober Kvartal 1938 var 146 Øre. For faglærte mandlige Arbejdere var Timefortjensten 174 Øre, for Arbejdsmænd 148 Øre og for Kvinder 96 Øre. Det skal bemærkes, at den Mellemkategori af Arbejdere, der kan betegnes som »tillærte«, hovedsagelig indgaar under Gruppen ufaglærte. I Forhold til det foregaaende Kvartal, Juli Kvartal 1938, har der været Stigning i Timefortjenesten for saavel faglærte som ufaglærte mandlige Arbejdere, medens der har været en lille Nedgang for kvindelige Arbejdere. Opgangen i Timefortjenesten for de mandlige Arbejdere skyldes hovedsagelig, at Akkordfortjenesten var større i Oktober Kvartal end i Juli, og Nedgangen for Kvinderne, hvis Hovedbeskæftigelse falder i andre Fag, skyldes paa samme Maade en Nedgang i Akkordfortjenesten. Det kan i denne Forbindelse anføres, at der for Kvinderne var en relativt betydelig Stigning i Juli Kvartal.

Ligesom for de foregaaende Kvartaler er der for Oktober Kvartal foretaget en Opgørelse over Fortjenesten ved Overarbejde og Arbejde i skiftende Hold. Tillæget pr. Time for samtlige Arbejdere under eet udgjorde henholdsvis 0,6 og 0,6 Øre. Antallet af Overarbejdstimer for de Fag, hvor Oplysning om Overarbejde foreligger, udgjorde 1,0 pCt. af samtlige Arbejdstimer mod 1,2 pCt. i Oktober Kvartal 1937. Loven af 7. Maj 1937 om Forbud mod Overarbejde undtagen i særlige Tilfælde traadte i Kraft 1. Oktober 1937 og har saaledes været gældende i begge de nævnte Kvartaler.

Tabel 2. Den gennemsnitlige Timefortjeneste ved Akkord og i Timeløn i Aarene 1938 og 1937.

	1938			1937		
	Akkord	Timeløn	Tilsammen	Akkord	Timeløn	Tilsammen
	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
København						
Faglærte Arbejdere...	201	172	186	194	163	178
Ufaglærte — ...	193	140	154	186	133	146
Ialt Mænd...	198	155	170	191	146	163
Kvindl. Arbejdere....	110	83	97	105	79	92
Samtl. Arbejdere...	168	139	151	163	131	144
Provinsen						
Faglærte Arbejdere...	169	141	154	160	134	146
Ufaglærte — ...	161	126	137	153	118	129
Ialt Mænd...	165	131	144	156	124	136
Kvindl. Arbejdere....	109	75	92	103	71	87
Samtl. Arbejdere...	153	124	135	144	117	128
Hele Landet						
Faglærte Arbejdere...	186	157	170	178	149	163
Ufaglærte — ...	174	132	144	166	125	137
Ialt Mænd...	181	143	157	173	135	149
Kvindl. Arbejdere....	110	80	95	104	76	90
Samtl. Arbejdere...	161	131	143	154	124	136

I Tabel 2 er for hele Aaret 1938 angivet den gennemsnitlige Timefortjeneste for Hovedgrupper af Arbejdere med Fordeling mellem Fortjenesten ved Arbejde paa Akkord og i Timeløn. Til Sammenligning er anført de tilsvarende Tal for 1937. Der har for alle Grupper været en betydelig, og procentvis næsten ens, Stigning i Fortjenesten fra 1937 til 1938.

Som foran anført, er Betaling for Sommerferie ikke indbefattet i de beregnede gennemsnitlige Timefortjenester, og disse inkluderer heller ikke Tillæg for Overarbejde og Tillæg for Arbejde i skiftende Hold, hvor det er muligt at udskille saadanne Tillæg fra Fortjenesten. For Aaret 1938 er der foretaget en Opgørelse over Fortjenesten herved, og for Hovedgrupperne af Arbejdere meddeles i omstaaende Tabel 3 Resultaterne af denne Opgørelse.

Tømrerforbundets Kongres.

I Dagene den 6.—12. August afholdt Dansk Tømrerforbund sin 26. Kongres i København i Overværelse af 199 Delegerede samt Gæster fra en Række inden- og udenlandske Organisationer.

Kongressen aabnedes af Formanden *J. Sørensen,* der bød Velkommen og udtalte Haabet om, at Kongressens Forhandlinger og Beslutninger maatte blive til Gavn for Forbundet og dets Medlemmer. Derefter talte de indbudte Gæster, deriblandt Sekretær *Einar Nielsen,* der bragte en Hilsen fra De samvirkende Fagforbund og redegjorde for Fagbevægelsens mange nye Opgaver og for de Resultater, de faglige Organisationer havde opnaaet dels i Kraft af den egen Styrke og dels som Følge af det snævre Samarbejde med Socialdemokratiet.

Kongressen konstituerede sig med *Ingv. Dahl* og *Jacob Hansen,* Faaborg, som Dirigenter og *Vald. Petersen,* Roskilde, *Aug. Jacobsen,* København, *Adamsen, Odense,* samt *E. Agerbak,* Esbjerg, som Sekretær, og nedsatte 5 Udvalg til Behandling af forskellige Punkter paa Dagsordenen.

Tabel 3. Gennemsnitligt Tillæg pr. Time i Aaret 1938.

	Overarbejde			Holdskifte			Sommerferie		
	København	Provinsen	Hele Landet	København	Provinsen	Hele Landet	København	Provinsen	Hele Landet
	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
Fagl. Arb....	0,7	0,7	0,7	0,9	0,3	0,6	4,5	3,5	4,0
Ufagl. Arb...	1,0	0,8	0,9	0,8	0,5	0,6	3,7	2,8	3,2
Ialt Mænd.	0,8	0,7	0,8	0,8	0,4	0,6	4,1	3,1	3,6
Kv. Arb.....	0,2	0,1	0,2	0,3	0,7	0,5	2,8	2,6	2,7
Samtl. Arb...	0,6	0,6	0,6	0,7	0,5	0,6	3,7	3,0	3,4

Det maa dog erindres, at det ikke er alle de i Statistikken indbefattede Arbejdere, der har de her omhandlede Tillæg, idet i nogle Fag(f. Eks. Byggefagene) Sommerferie ikke forekommer, saaledes at de gennemsnitlige Tillæg pr. Time for de Arbejdere, der faar saadanne Tillæg, er større, end Tallene direkte angiver.

Med Hensyn til Overarbejdets Omfang skal anføres, at for de Fag, hvor Oplysning om Overarbejde foreligger, udgjorde Antallet af Overarbejdstimer i Aaret 1938 1,0 pCt. af samtlige Arbejdstimer. For faglærte Mænd var Procenten 0,9, for ufaglærte Mænd 1,3 og for Kvinder 0,6. For København var Procenten 1,0 og for Provinsen ligeledes 1,0.

Beretning om Virksomheden.

J. Sørensen aflagde Beretning om Virksomheden i den forløbne Kongresperiode og oplyste, at Forbundet nu talte 10.090 Medlemmer i 122 Afdelinger mod 9241 Medlemmer og 120 Afdelinger i 1936.

Den store Arbejdsløshed i Vinter, hvor der gennemsnitlig var en Arbejdsløshedsprocent paa 38, er glædeligvis i stærk Tilbagegang. Den gik stærkt ned i Foraarsmaanederne, og i Juni var vi nede paa 4,4 pCt. Saa gode Arbejdsforhold har der ikke været i lange Tider i Tømrerfaget.

Formanden kom dernæst ind paa en indgaaende Omtale af de Overenskomstforhandlinger, som har været ført i Kongresperioden. En Del af Sagerne maatte Forligsmanden afgøre. I det store hele er der kun Grund til at være tilfreds. Timelønningerne er hævet med 8 Øre og Prisfortegnelsen med 7 pCt. Det er længe siden vi har opnaaet saa gode Fremskridt, der med et kendt Udtryk kan karakteriseres som »lidt over Middel«.

Formanden redegjorde endvidere for nogle af de vigtigste Sager, Forbundet havde haft til Behandling i Den faste Voldgiftsret, herunder Ferieordningen, omtalte de senere Aars sociale Lovgivning og berørte sluttelig Forbundets internationale Samarbejde.

I Tilslutning til Formandens Beretning udspandt der sig en meget langvarig Diskussion, hvorunder mange Talere havde Ordet. Man drøftede Ferielovens Administration, Overarbejdsloven, Anvendelsen af nye Materialer, som skal erstatte Træværket, det fremtidige Arbejde samt en Række andre Spørgsmaal.

Beretningen godkendtes, og i Tilslutning hertil vedtoges en Resolution, der udtaler Tak til Regering og Rigsdag for de for Faget saavel som for hele Arbejderklassen saa betydningsfulde Love, der er gennemført, samt tilsiger Forbundets Støtte og Medvirken til en Fortsættelse af den førte Politik.

Kongressens Vedtagelser.

Efter enstemmig Godkendelse af Regnskaberne, der blev forelagt af Hovedkasserer *Viggo Jensen,* gik Kongressen over til Behandling af de 60 indkomne Forslag vedrørende det fremtidige Arbejde. Paa det paagældende Udvalgs Vegne foreslog Ingvard Dahl, at man under eet gav Udtryk for de Ønsker, man havde vedrørende de *Overenskomstkrav,* der fremsættes.

I en Udtalelse paalagde man Hovedbestyrel-

sen at genoptage Forhandlingerne med Entreprenørforeningen om Form- og Flagearbejde, og at der ved nøje *Samarbejde mellem Fagene* burde tilstræbes, at Priserne for Bygningsindustriens Fællesarbejde bliver Fællespriser for alle interesserede Fag.

Vedrørende *Spørgsmaalet om Weekend* hed det i Udtalelsen, at det maa anses for formaalstjenligt, at der ved Kravet om Nedsættelse af Arbejdstiden særligt tages Hensyn til og tilstræbes, »at Lørdag Eftermiddag bliver Fritid«.

Weekend-Spørgsmaalet gav iøvrigt Anledning til en længere Debat, hvorunder ogsaa D. s. F.s Repræsentant havde Ordet.

Fra København forelaa Forslag om Samarbejde med de øvrige Byggefag, om Indførelse af hveranden Dags Kontrol med Arbejdsløse, om at Sammenkædningen af Fag under *Afstemning om Overenskomster* kun sker efter industrielle Linjer, om at Urafstemninger sker efter Princippet almindelig Stemmeflertal, og endelig om at der samarbejdes med Byggefagsorganisationerne for en effektiv *Nedsættelse af Arbejdstiden.* Med Kongressens Anbefaling henvistes alle disse Sager til Behandling i Byggefagenes Sammenslutning.

Endelig drøftede Kongressen en lang Række Forslag angaaende *Ferielovens Administration,* og man sammenfattede en Række Forslag til en fælles Henstilling til Hovedbestyrelsen om at arbejde for en Centralisering af Feriemærkesystemerne, evt. Oprettelse af en Feriekasse for hele Bygningsindustrien. Desuden udtaltes Ønsket om, at Ferierne falder successivt, saaledes at der bliver de bedste Muligheder for at forøge Beskæftigelsen i Ferietiden.

Et Forslag om at yde Medlemmer, der er fyldt 60 Aar og som frivilligt trækker sig tilbage fra Arbejdspladsen, et maanedligt Tilskud, der ikke skulde kunne berøre *Aldersrenten,* vedtoges det at henlægge, indtil man ser, hvad det bebudede Lovforslag om en »Overbygning paa Aldersrenteloven« vil indeholde. Det oplystes under Debatten, at Forslagets Vedtagelse vilde bevirke en Forhøjelse af Ugekontingentet paa 50—60 Øre.

I Anledning af Forbundets *50 Aars Jubilæum* næste Aar vedtog Kongressen at lade Hovedbestyrelsen bevilge et Beløb pr. Medlem, saaledes at hver Afdeling kan fejre Jubilæumsfest for disse Midler.

Det vedtoges, at *Fornyelser af bestaaende Overenskomster* skal godkendes ved Urafstemning. I Henhold til den paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling i Februar 1939 trufne Beslutning indføjede man den Bestemmelse i Lovene, at en kompetent Forsamling skal træffe Afgørelse for de resterende Stemmer, der ved en Urafstemning maatte mangle i en Stemmeafgivning paa 75 pCt.

Den kompetente Forsamling, der skal træffe denne Afgørelse, sammensættes af Hovedbestyrelsen plus 24 Medlemmer valgt i Forbundets 7 Kredse. Denne kompetente Forsamling betegnes som et Repræsentantskab.

En temmelig lang og kraftig Diskussion førtes om en Række Forslag vedrørende Forhold mod Tilgang af tilrejsende Svende, naar Tallet paa Arbejdsløse i den stedlige Afdeling overstiger et vist Antal.

Københavns Afdeling stillede Forslag om, at Afdelingerne kunde nægte at optage tilrejsende Medlemmer, naar Ledigheden var 20 pCt. Forslaget blev ved en skriftlig Afstemning forkastet med 114 Stemmer mod 69.

Valg af Ledelse.

Ved Formandsvalget meddelte Formanden J. Sørensen, at han ikke ønskede Genvalg, da han havde naaet en Alder, hvor der burde gøres Plads for yngre Kræfter. Der lød mange anerkendende og rosende Ord om J. Sørensens mangeaarige Arbejde i Forbundets Tjeneste, og Kongressen hyldede den afgaaende Formand ved at udnævne ham til Æresmedlem.

Som ny Formand foresloges *Ingvard Dahl,* og som Hovedkasserer blev foreslaaet Genvalg af *Viggo Jensen.* Ingvard Dahl og Viggo Jensen valgtes uden Modkandidater med Akklamation.

Ved Afstemningen over de øvrige Tillidsposter i Forbundets Hovedledelse indvalgtes en Række nye Folk. Som Næstformand valgtes *Christoffer Nielsen,* Aarhus, der siden 1918 har været Medlem af Bestyrelsen og fra 1923 til 1936 Formand for Aarhus Afdeling.

Som ny Rejsesekretær valgtes Formanden for Afdelingen i Esbjerg, *Jens Christensen,* som Hjælpekasserere *Hans Christensen,* Aarhus, og *Wilh. Petersen,* Roskilde, og som Rejsesekretærsuppleant *Th. Jensen.*

Kongressen sluttedes med Taler af de afgaaende Tillidsmænd og af Gæsterne. Som næste Kongresby valgtes Aarhus.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Funktionærforbund og Hillerød statsanerkendte Sygekasse.

Mellem ovennævnte Parter var der opstaaet en Uoverensstemmelse under Forhandlingerne om Fornyelse af Overenskomsten, der medførte, at De samvirkende Fagforbund blev inddraget i Sagen.

Efter at Forbundet har set sig nødsaget til at afsende Strejkevarsel, er der nu opnaaet Enighed om Fornyelse af Overenskomsten paa det Grundlag, som forelaa, da De samvirkende Fagforbund blev repræsenteret paa de afholdte Møder.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og A/S Reck's Opvarmnings Compagni.

Den 31. Juli afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen til Behandling af dels en Klage fra Arbejdsgiverne over, at Rørmontører hos A/S Reck's Opvarmnings Compagni havde nægtet at udføre Arbejde ved Opstilling af 4 Kedler i Statsradiofonibygningen, og dels en Klage fra Arbejderne over, at forannævnte Firma havde overdraget Arbejdet, nemlig Transporten af de nævnte Kedler, til Falcks Entreprenørafdeling, skønt det er omfattet af Rørpriskuranten, og i hvilken Priserne er fastsat baade for Transport og Opstilling.

Der opnaaedes ikke Enighed paa Mødet, hvorefter Organisationerne forbeholdt sig deres Stilling.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Fyens Sække-Kompagni.

Ovennævnte Virksomhed havde tilbageholdt en Del af Lønnen for 1. Maj. Forholdet er efter Henvendelse fra De samvirkende Fagforbund til Dansk Arbejdsgiverforening bragt i Orden og det tilbageholdte Beløb udbetalt.

Dansk Kommunalarbejderforbund og Aalborg Amtssygehus.

Gennem mere end 3 Aar har Dansk Kommunalarbejderforbund krævet Forhandlinger optaget med Aalborg Amtsraad angaaende Forholdene med Forbundenes Medlemmer paa Amtssygehuset. Kravet var imidlertid afvist, og Amtsraadet havde nu egenmægtigt ændret Arbejds- og Lønforholdene og foretaget Opsigelse af nogle Portører.

Forbundets Svar var Opsigelse samme Dato for samtlige andre Portører; alligevel ønskede Amtsraadet ikke at deltage i nogen Forhandling.

De samvirkende Fagforbund har medvirket til at ændre Amtsraadets Stilling, saaledes at der blev optaget Forhandling mellem Parterne den 31. Juli, hvor man enedes om en Ordning, saaledes at Konflikt blev undgaaet, og Amtsraadet gav skriftligt Tilsagn om, at Forhandlinger om Lønforhold m. v. skal finde Sted inden 15. September, og at det, man til den Tid maatte enes om, har tilbagevirkende Kraft fra 1. August.

Kvindeligt Arbejderforbund og Eksportflødefabriken »Danmark«.

Under Medvirken af De samvirkende Fagforbund er Overenskomsten mellem ovennævnte Parter forlænget fra dens Udløbsdato, 1. August 1939, saaledes at Lønnen herefter er ansat til Kr. 37,25 pr. Uge, d. v. s. en Stigning paa Kr. 1,75.

Desuden er gennemført visse andre Smaaforbedringer.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og A/S Standard Electric.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 25. August behandledes en Klage over en uvarslet Arbejdsstandsning hos ovennævnte Firma.

Man enedes om, at de Arbejdere, der har deltaget i Arbejdsstandsningen, til fuld Afgørelse betaler Aktieselskabet et Beløb af 200 Kr., hvilket Beløb efter nærmere Opgivelse erlægges i Løbet af 14 Dage.

Træindustriarbejderforbundet og Teknisk Korkindustri, Sorø.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 19. August behandledes en Klage fra Forbundet for Brud paa den i Faget gældende Ferieordning og Brud paa Regler for Behandling af faglig Strid.

Firmaets Arbejdere havde i Tiden 1. Juli 1938—1. Marts 1939 faaet Feriemærker svarende til 4%, men ved Feriens Indtræden i indeværende Sommer havde Firmaet meddelt Arbejderne, at de efter Firmaets Opfattelse kun havde haft Ret til 2%, og havde i Henhold hertil fastsat en kortere Ferietid samt gjort Fradrag i Arbejdernes Fortjeneste efter Ferien, til Dækning af den efter Firmaets Opfattelse for meget udbetalte Ferieløn.

Forbundet havde protesteret mod Fortolkningen af Ferieordningen under Henvisning til indgaaende Aftaler og Fagets Ferieordning, og havde krævet Møde til Sagens Behandling, hvilket Firmaet havde afslaaet.

Ved Mødet i Arbejdsgiverforeningen viste det sig umuligt at naa til Enighed om Sagens Afgørelse, hvorefter Forbundet meddelte, at man vilde indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Murermester A. Rasmussen, Rungsted.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 26. August behandledes en Uoverensstemmelse mellem ovennævnte Parter med følgende Resultat:

1) Arbejdet genoptages Mandag den 28. August ved normal Arbejdstids Begyndelse.
2) Ved et Mæglingsmøde førstkommende Mandag den 28. August paa Arbejdspladsen, eventuelt ved en omgaaende efterfølgende faglig

Voldgift foretages en Regnskabsopgørelse, hvorefter fornøden Afregning omgaaende finder Sted i Henhold til Overenskomstens Bestemmelser om Forskudsudbetaling.

3) Firmaet Rasmussen & Sønner udbetaler til Arbejdsmændenes Forbund for Hørsholm og Omegn et Forskud paa 300 Kr., dog saaledes, at Forbundet forpligter sig til at tilbagebetale Firmaet eventuelt for meget udbetalt Forskud, naar den under Punkt 2 omhandlede Opgørelse har fundet Sted.
4) Arbejdsgiverne forbeholder sig at indgive Klage til D. f. V. i Anledning af den stedfundne Arbejdsstandsning, ligesom Arbejderne forbeholder sig eventuelt at indgive Kontraklage.

Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S Aubertin & Co. og Victor Høst & Carl L. Lehmann's Eftf. (M/S »Valborg« og M/S »Gunn«).

Forskellige Uoverensstemmelser vedrørende Losningen af ovennævnte Skibe behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 30. August. Arbejdsgiverne klagede over, at Uoverensstemmelserne havde foranlediget Færdiggørelsen forsinket, saaledes at de nævnte Firmaer havde maattet betale Overliggedagspenge, hvilke man krævede godtgjort fra Forbundets Side.

Forbundet gjorde overfor Klagen gældende, at man vedrørende Motorskibet »Valborg« selv havde foranlediget Vanskelighederne, formedelst Uklarhed i Papirerne angaaende Antallet af de Partier Træ, der var til Udlosning, og at man vedrørende M/S »Gunn« havde placeret Skibet paa et Sted i Havnen, hvorved Udlosningen maatte blive forsinket.

Enighed opnaaedes ikke og Arbejdsgiverforeningen meddelte, at Klage vilde blive indbragt for Den faste Voldgiftsret.

Dansk Elektrikerforbund og Installatørerne Saugstrup og Dupont, Holstebro.

En Klage fra Dansk Elektrikerforbund over ovennævnte Installatører for Brud paa en indgaaet Særoverenskomst behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 28. Aug.

Fra Arbejdsgiverside erkendte man, at Forholdene hos Installatør Saugstrup ikke var i Overensstemmelse med Særoverenskomstens Bestemmelser vedrørende Lærlinge. Da den nævnte Overenskomst imidlertid er opsagt til Ophør 1. Oktober d. A., og da den af Hr. Saugstrup beskæftigede Lærling er udlært 1. November d. A., er begge Parter enige om, at det vil være rimeligt, at den senere antagne Lærling fortsætter Lærlingeforholdet uforandret.

For Installatør Duponts Vedkommende er det ikke ganske klart, hvor mange Lærlinge Hr. Dupont kan have i Forhold til det af ham i de sidste 3 Aar beskæftigede Antal Svende, og da Forholdet ogsaa for Hr. Duponts Vedkommende er det, at den omhandlede Særoverenskomst er opsagt til Udløb 1. Oktober, er man under Hensyn til alle foreliggende Omstændigheder enige om, at Hr. Dupont kan antage den omhandlede unge Mand som Lærling. — Til fuld Afgørelse af den rejste Klage betaler hver af Installatørfirmaerne et Beløb af Kr. 100,00 til Forbundet.

Riggernes og Sejlmagernes Forbund og Firmaet August Olsen.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 31. August behandledes en Klage fra Dansk Arbejdsgiverforening over en overfor Firmaet August Olsen stedfundet Arbejdsstandsning. Mødet sluttede med følgende Resultat:

1) Arbejdernes Repræsentanter erkender, at Arbejdsstandsningen har været ulovlig, og Riggernes- og Sejlmagernes Forbund tilsiger sin ubetingede Medvirken til Fremskaffelsen af rolige og stabile Arbejdsforhold hos det omhandlede Firma.
2) Eventuelle faglige Uoverensstemmelser henvises til Afgørelse i Henhold til de gældende Regler for Behandling af faglig Strid.
3) Under Hensyn til, at det for de tre i Arbejdsstandsningen deltagende Sejlmagersvendes Vedkommende kun drejer sig om Arbejde af ganske kort Varighed, frafalder Arbejdsgiverne videre Forfølgning af Sagen.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Firmaet Thomas B. Thrige, Odense.

Da der ved Forhandling paa Mæglings- og Timandsmøde ikke var opnaaet Enighed mellem Forbundet og Jernindustriens Sammenslutning om et af Forbundet stillet Krav om Forhøjelse af Timelønningerne, var der af Forbundet fremsendt 1. og 2. Strejkevarsel.

Arbejdsgiverforeningen havde protesteret mod Strejkevarslernes Lovlighed, i hvilken Anledning der den 31. August afholdtes Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen.

Der opnaaedes ikke Enighed om Lønuoverensstemmelserne, og Arbejdsgiverforeningen vil nu saa hurtigt som muligt indbringe Sag for Den faste Voldgiftsret om Strejkevarslernes Lovlighed. — Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund udsætter Strejken indtil Den faste Voldgiftsrets Kendelse er afsagt.

Lærlingesager.

En Uoverensstemmelse mellem Dansk Karetmagerforbund og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning.

I Oktober 1938 enedes Karetmagerforbundet og Repræsentanter for Sammenslutningen af Karetmagermestre i Danmark og Karetmagermesterforeningen for København og Omegn om Lønninger og Læretid for Lærlinge, saaledes at Begyndelseslønnen var 10 Kr. og Slutlønnen 25 Kr. pr. Uge, Læretidens Længde 5 Aar, naar Lærlingens Alder ved Læretidens Begyndelse er indtil 14½ Aar, fra 14½—15 Aar 4½ Aars Læretid, og over 15 Aar 4 Aars Læretid.

Efter Aftalens Indgaaelse blev der imidlertid fra de to Mesterforeningers Side gennem Jern- og Metalindustriens Sammenslutning og Dansk Arbejdsgiverforening overfor Socialministeriet fremsendt Protest mod Gyldighed af den trufne Aftale vedrørende Lærlingelønninger, under Henvisning til, at dette Spørgsmaal — jvf. Lærlingelovens Bestemmelser — alene kunde afgøres efter Behandling i et Nævn, hvortil D. f. V. skulde udpege Formanden.

Dansk Karetmagerforbund gjorde D. s. F. opmærksom paa, at naar det var gaaet med til en Læretid op til 5 Aar, var dette sket under Forudsætning af, at man opnaaede Lærlingelønninger, som de ovenfor anførte, og at Arbejdsgivernes Forsøg paa at unddrage sig den indgaaede Aftale maatte opfattes saaledes, at Mestrene ønskede at bibeholde den under falske Forudsætninger indgaaede Ordning om Læretidens Længde, og derefter søge Lærlingelønningerne gennemført i Lighed med de Lønninger, der var gældende for Jern- og Metalindustrien.

Foranlediget heraf henstillede D. s. F. til Socialministeriet, at man, saafremt den trufne Lærlinge-Aftale ikke kunde godkendes, da samtidig søger ophævet den mellem Organisationernes Repræsentanter trufne Aftale om Læretiden.

Ministeriet har i Skrivelse af 4. August meddelt Afgørelse i Sagen, gaaende ud paa, at der skal optages nye Forhandlinger saavel angaaende Lønnen som angaaende Læretiden og Uddannelsesreglerne for Lærlinge i Karetmagerfaget.

Sager vedrørende Overarbejdsloven.

Dispensation.

The Canned Cream & Milk Co. Ltd., Odense.

I Skrivelse af 20. Juni har Socialministeriet efter Anbefaling fra det af Hovedorganisationerne nedsatte Fællesudvalg godkendt ovennævnte Virksomheds indsendte Anmodning om Udsættelse af Afspadseringsfristen for Overarbejde i Maanederne April, Maj, Juni og Juli, saaledes at Overarbejde for disse Maaneder afspadseres inden Aarets Udgang.

Dispensationen er afhængig af, at der i dette som i lignende Tilfælde gælder den Bestemmelse, at der ikke maa finde nogen Afskedigelse Sted af Arbejdere, som har udført Overarbejde, forinden dette er afspadseret.

Karetmagerforbundet og Skand. Sadelmager- og Tapetsererforbund: Sorø Karosserifabrik og Automobilforretning.

Ved Skrivelse af 3. August har Socialministeriet meddelt, at man kan godkende den mellem ovennævnte Virksomhed og Karetmagerforbundet trufne Overenskomst om, at Afspadsering af præsteret Overarbejde paa visse Vilkaar udskydes, saaledes at Afspadseringen først paabegyndes den 15. August 1939.

Socialministeriet har i sin Afgørelse ikke kunnet følge den af Arbejdsgiverforeningen paa Virksomhedens Vegne begærede Tilladelse til ligeledes at lade de paa Virksomheden beskæftigede Sadelmagere udføre Overarbejde, saaledes at Afspadseringen udskydes paa samme Maade som for Karetmagerne, idet det fra vedkommende Forbunds Side er gjort gældende, at det stadig er i Stand til at anvise tilstrækkelig kvalificeret Arbejdskraft og at Pladsforholdene ikke kan nødvendiggøre Overarbejde eller en særlig tillempet Afspadseringsordning.

Dansk Typograf-Forbund. Faktorer ved forskellige jydske Blade.

Under Henvisning til den mellem Hovedorganisationerne den 29. Juli 1938 trufne Aftale angaaende Formandsspørgsmaal i Forbindelse med Lov om Forbud mod Overarbejde, i hvilken Aftale det bl. a. hedder: »Overarbejde, som sædvanemæssigt udføres af de i Virksomheden beskæftigede Arbejdere, kan ikke gøres afspadseringsfrit derved, at det overføres til en Formand«, rettede Dansk Typograf-Forbund i April 1939 gennem De samv. Fagforbund en Forespørgsel til Arbejdsraadet om, hvorvidt noget Arbejde, der udføres af Faktorer ved jydske Blade var afspadseringsfrit. Det drejede sig om følgende Tilfælde:

1) Faktor ved Aalborg Amtstidende, der foretager den daglige Ombrydning bistaaet af en Typograf, skiftedes med denne til at udføre Arbejde ved Ombrydningen Lørdag Aften.
2) Faktor ved Jyllandsposten, der ikke til daglig er beskæftiget ved Sætning eller Ombrydning, foretager Ombrydningen om Søndagen.
3) Faktor ved Aalborg Stiftstidende, der daglig dels leder Arbejdet i Trykkeriet og dels arbejder teknisk ved Rotationsmaskinen, deltager Lørdag Aften i Arbejdet ved Fremstilling af Søndagsnummeret.

§ 7-Udvalget har behandlet Sagen og har i Skrivelse af 7. Juni meddelt, at et Flertal af Udvalget er af den Opfattelse, at der ikke vil være tilstrækkelig Grund til at kræve den Tid, der ligger udenfor den normale Arbejdstid afspadseret efter Reglerne i Henhold til Lov om Forbud mod Overarbejde.

Klager:

Dansk Arbejdsmandsforbund og Murermester Fjordside, Bonnet.

Hovedorganisationernes Fællesudvalg har, efter at være gjort bekendt med den af Arbejdsraadet foretagne Undersøgelse, meddelt § 7-Udvalget, at man i det foreliggende Tilfælde kan frafalde Tiltale under Forudsætning af det præsterede Overarbejdes Afspadsering og fremtidig Overholdelse af Loven.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Laur. C. Hahr, Bindslev.

En Klage fra Forbundet over, at ovennævnte Firma overtraadte Overarbejdsloven, blev ved den af Arbejdsraadet foretagne politimæssige Undersøgelse fundet berettiget, idet Arbejdstiden ifølge Rapporten var ca. 10 Timer daglig.

Efter Sagens Behandling i Hovedorganisationernes Fællesudvalg den 15. Juni, er Sagen af Arbejdsraadet afgjort med en Advarsel, idet Raadet samtidig har bedt Politimesteren underrette Firmaet, at Arbejde udover 48 Timer ugl. kun er tilladt i H. t. Overarbejdslovens § 4 og skal afspadseres i H. t. § 5, samt at det dagligt stedfindende ulovlige Overarbejde straks maa bringes til Ophør.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2638.

Bagere hos Bagermester L. Gustafsson.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 27. Juni 1939 i Sag Nr. 2638: De samvirkende Fagforbund for Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund mod Dansk Arbejdsgiverforening for Københavns Bagerlaug og Bagermester L. Gustafsson.

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund for Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund indklaget Dansk Arbejdsgiverforening for Københavns Bagerlaug og Bagermester L. Gustafsson med Paastand om, at Bagermester Gustafsson idømmes en Bod for Overenskomstbrud derved, at han ikke har ydet den hos ham i hans Bageri paa Frederikssundsvej fra Sommeren 1935 beskæftigede Bagersvend Hans Frandsen den ham tilkommende ugentlige Fridag og ejheller har ydet ham Betaling for præsteret Overarbejde.

De Indklagede paastaar Frifindelse under Henvisning til, at Gustafsson har benægtet at have begaaet de paastaaede Overenskomstbrud, og at Klagerne ikke overfor hans Benægtelse har ført Bevis for Klagens Rigtighed.

Under Sagen har Bagersvendene C. F. Sørensen, Lykkegaard og Sigv. Nielsen afgivet Vidneforklaringer, hvorefter Frandsen til dem i Sommeren 1938 har udtalt, at han aldrig fik sit ugentlige Fridøgn, at han maatte udføre Natarbejde, og at han ingen Betaling fik for Overarbejde. De nævnte Vidner, der i Sommeren 1938 i ca. 14 Dage var beskæftigede i et Gustafsson tilhørende Bageri paa Højdevej, Sigv. Nielsen desuden ca. 3 Uger i Bageriet paa Frederikssundsvej, har derhos forklaret, at de for deres eget Vedkommende ikke fik det dem tilkommende Fridøgn; Lykkegaard og Nielsen har forklaret, at de ikke fik Betaling for Overarbejde, hvilket for Lykkegaards Vedkommende drejer sig om ca. 42 Timer, medens Sigv. Nielsen har forklaret at have 112 Kr. til gode for Overarbejde. Gustafsson har benægtet Rigtigheden af disse Forklaringer.

Konditor Orla Jacobsen, der i flere Aar arbejdede hos Gustafsson som Konditorsvend samtidig med, at Frandsen var beskæftiget i Bageriet paa Frederikssundsvej, har forklaret, at Frandsen ogsaa overfor ham har udtalt, at han hverken fik Fridøgn eller Betaling for Overarbejde, og Jacobsen har efter sin Forklaring selv iagttaget, at Frandsen arbejdede paa sin Fridag (om Mandagen). I det første Halvaar efter sin Ansættelse hos Gustafsson maatte Jacobsen efter sin Forklaring ogsaa selv arbejde paa Fridagene uden at modtage Overarbejdsbetaling herfor.

Endelig har Konditorsvend Norholm forklaret, at han fra Juli til December 1938 havde Arbejde hos Gustafsson i Forretningen paa Højdevej, og at han i de første 14 Dage efter sin Ansættelse ikke fik sine Fridage og ejheller modtog den ham tilkommende Overtidsbetaling.

Frandsen har benægtet at have udtalt sig til Vidnerne som af dem anført og har paastaaet, at han altid har faaet sine overenskomstmæssige Fridage og sin overenskomstmæssige Betaling.

Ved de afgivne Vidneforklaringer finder Retten det bevist, at Frandsen har udtalt sig om sit Forhold til Gustafsson som af Vidnerne forklaret; naar dernæst henses dels til den af Orla Jacobsen afgivne Forklaring om Frandsens Arbejde paa Fridage, dels til, hvad der gennem Vidneforklaringerne er oplyst om Gustafssons overenskomststridige Forhold til andre hos ham beskæftigede Svende, finder Retten det uden Betænkelighed at antage, at Gustafsson ved sit Forhold til Bagersvend Hans Frandsen ogsaa har gjort sig skyldig i de paaklagede Overenskomstbrud, omend det ikke findes nærmere oplyst, hvor omfattende disse Overtrædelser af Overenskomstens Bestemmelser har været.

Herefter vil Klagernes Paastand om, at der idømmes Bagermester Gustafsson en Bod, være at tage til Følge efter Omstændighederne saaledes, at Boden bestemmes til et De samvirkende Fagforbund tilfaldende Beløb paa 500 Kr.

Sagens Omkostninger bør udredes af de Indklagede.

Kendelse:

Bagermester L. Gustafsson bør til De samvirkende Fagforbund betale en Bod paa 500 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

REDAKTØR: LAUR. HANSEN

Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. S., København V. .·. Telefoner: 3541 og 10541.

Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 30 * KØBENHAVN DEN 1. OKTOBER 1939 * 35. AARGANG

I Krigens Skygge

Den nuværende Krise- og Krigssituation rejser mange nye Problemer for saavel Samfundet som Erhvervene og dermed ogsaa for Arbejderbevægelsen. Dette blev der givet Udtryk for i det i forrige Nummer af »Arbejderen« offentliggjorde Opraab til det danske Folk, hvori Arbejdernes faglige og politiske Hovedorganisationer, De samvirkende Fagforbund og Socialdemokratisk Forbund, paaviste de Omraader, hvor det først og fremmest gælder om at sætte ind for at forhindre en for hele Befolkningen skadelig Udvikling.

Det er ganske givet, at Danmark ikke kan unddrage sig Følgerne af den Krig, der nu raser mellem de største Lande i Europa. Der vil melde sig mange Vanskeligheder, og enhver vil under den ene eller den anden Form mærke Krigens Virkninger. Jo længere Krigen varer — og der er desværre ingen Udsigt til en snarlig Afslutning — desto tungere vil den Byrde blive, der lægges paa hver enkelt Borgers Skuldre.

Sporene fra den sidste Verdenskrig, hvor en lille Gruppe levede højt paa den øvrige Befolknings Bekostning, staar endnu i vor Erindring og skræmmer, og det er derfor vort Krav, at Foreteelserne fra den Tid med dens usociale Hamstring af store Varemængder, det forkastelige Jobberi, den usunde Børsspekulation og den store Nødstilstand for Folkets brede Masser ikke under nogen Form maa faa Lov til at gentage sig. Heldigvis kan Myndighederne nu bygge paa Erfaringerne fra den sidste Krigssituation, og de har derfor allerede i Krigens første Uger kunnet gennemføre en Række Foranstaltninger, der tilsigter at forhindre en ublu Udnyttelse af Situationen. Det turde ogsaa være en stor Fordel, at vort Land har kunnet forberede sig paa Krigen, i hvert Fald til en vis Grad, men ingen bør alligevel tro, at Land og Folk kan fortsætte sit normale Liv uanfægtet af de mange Foranstaltninger, som de krigsførende Magter træffer i deres ødelæggende Kamp. Dog haaber vi alle, at Danmark kan holde sig uden for de kæmpende Magters blodige Opgør, og hvis dette Haab gaar i Opfyldelse, vil det være lettere at bringe de nødvendige Ofre, som tilmed vil være smaa i Forhold til de Byrder, der vil blive paalagt Befolkningen i de fleste andre neutrale Lande, hvoraf mange allerede har bragt deres militære Styrker paa Krigsfod.

I før nævnte Opraab kræver Arbejdernes faglige og politiske Hovedorganisationer Gennemførelse af Foranstaltninger til at sikre en ligelig Fordeling af alle Livsfornødenheder, til at afværge urimelige Prisstigninger, til at forhindre ublu Fortjenester, til at muliggøre en retfærdig Fordeling af uafvendelige nye Skattebyrder, og sluttelig Foranstaltninger, der kan sikre Hjælp til de Medborgere, der maatte blive ramt af Krigssituationens Virkninger. Om Betimeligheden af saadanne Foranstaltninger kan der ikke herske nogen Tvivl, og dansk Arbejderbevægelses økonomiske og politiske Indflydelse

borger for, at disse Krav ikke bare bliver fromme Ønsker, men virkelig føres ud i Livet, saaledes at der opnaas Sikkerhed for, at der ved alle Foranstaltninger tages tilbørligt Hensyn til den brede Befolknings Interesser. De danske Arbejdere og deres Organisationer er rede til Samarbejde med alle andre Befolkningskredse og Erhvervsorganisationer, for i videst mulige Udstrækning at afværge de Farer, der udefra truer vort Land og dets Økonomi, samt for at gøre Forholdene herhjemme saa taalelige, som det under den nuværende Krigssituation overhovedet er mulig; men de maa ogsaa kræve, at Rettigheder og Pligter fordeles paa retfærdig og ligelig Maade.

— — —

Fagbevægelsen nærer fuld Tiltro til, at Regering og Rigsdag forstaar Nødvendigheden af og har Vilje til straks at træffe Foranstaltninger til Sikring af det arbejdende Folks Levevilkaar. Men Fagorganisationerne maa selvfølgelig alligevel paa deres Omraade opmærksomt følge Situationens Udvikling og være parat til at gribe ind, saa hurtigt som Forholdene gør dette muligt og paakrævet. Lige som alle andre Erhvervsorganisationer vil ogsaa Fagorganisationerne blive stillet over for nye og vanskelige Opgaver, og vore Bestræbelser maa navnlig tage Sigte paa at tilvejebringe en Udligning mellem de uundgaaelige Prisstigninger og Arbejdernes Lønninger. Under den sidste Krig var Varepriserne allerede kommet højt til Vejrs, forinden der gjordes en Begyndelse med at hæve Lønningerne, men vi er fast besluttede paa, at heller ikke denne Udvikling skal have Lov at gentage sig. I den Henseende befinder Fagorganisationerne sig nu i en langt gunstigere Situation end i 1914 med de langfristede Overenskomster, idet saa godt som samtlige Overenskomster kan opsiges til den 1. Marts 1940.

De samvirkende Fagforbund har dog ikke ladet Overenskomstspørgsmaalet ligge indtil det normalt kunde rejses i Henhold til de gældende Forhandlingsregler, men har med Henblik paa den udenrigspolitiske Situation og de heraf følgende unormale Forhold allerede bragt Prisstigningerne paa Tale ved de Forhandlinger, der er paabegyndt mellem Dansk Arbejdsgiverforenings og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg angaaende en eventuel Ændring af Forhandlingsreglerne. Overenskomstsituationen er saaledes allerede indledet, og Forhandlingerne herom mellem de to Hovedorganisationer vil blive fortsat, idet Dansk Arbejdsgiverforenings Hovedbestyrelse enstemmigt har tiltraadt et Forslag i den Retning, og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg saavel som det afholdte Formandsmøde, der meget indgaaende har drøftet de Problemer, Krigen har rejst for Fagbevægelsen i Forbindelse med den kommende faglige Situation, har indtaget det samme Standpunkt.

Den kommende Overenskomstsituation vil faa sit særlige Præg derved, at den bliver den største, der hidtil er forekommet paa det danske Arbejdsmarked, idet der den 1. Marts 1940 udløber Overenskomster for over Halvdelen af D. s. F.s Medlemmer, og dens Forløb og Resultater vil indirekte faa afgørende Indflydelse ved Fornyelsen af de øvrige Overenskomster. Endvidere vil de af Krigssituationen affødte særlige Forhold og de allerede stedfundne og kommende Prisstigninger paa alle Livsfornødenheder nødvendiggøre en særlig Ordning af Lønspørgsmaalet. Ingen af Arbejdsmarkedets to modstaaende Parter er under de nuværende Forhold interesseret i Arbejdskonflikter, der kun yderligere vilde forøge Erhvervslivets mange Vanskeligheder, men for at Konflikter kan afværges er det nødvendigt, at der under den ene eller den anden Form gennemføres en Lønregulering, der beskytter Arbejderne mod Følgerne af de hastigt stigende Priser og som især tager Hensyn til de lavestlønnede Arbejdere. Det er vort Ønske, at det ved de forestaaende Overenskomstforhandlinger mellem de to Hovedorganisationer vil være muligt at finde frem til en for begge Parter antagelig Ordning, der paa den ene Side sikrer Bevarelsen af Arbejdernes Levestandard og paa den anden Side sikrer Erhvervslivet den fornødne Arbejdsro.

Af det her fremførte fremgaar, at de fagorganiserede Arbejdere kan være fuldt forvissede om, at De samvirkende Fagforbund ikke vil forholde sig passiv og lade Udviklingen gaa sin Gang i en Tid, hvor der staar saa meget paa Spil for Arbejderne. Forbundene vil sætte alt ind paa at varetage Medlemmernes Interesser under Krigstidens skiftende Forhold, men for at deres Arbejde kan forme sig paa forsvarlig Maade, saavel for den enkelte som for Helheden, er det nødvendigt at bevare Roen og Fatningen og Troen paa vore Organisationer og deres Ledelser. Sammenhold, Solidaritet og Samarbejde mellem alle Arbejdere er nu som før Forudsætningen for at føre dansk Arbejderbevægelse frelst gennem Tidens Storme.

Kommunisternes nyeste Enhedsfront.

Enhedsfronter er Kommunisternes Speciale. Enhedsfronter kan imidlertid kun dannes mellem Parter med fælles Ideologi og fælles Maal, og for saa vidt er Kommunisternes nyeste Enhedsfront med de tyske Nazister, der blev beseglet med Venskabspagten mellem Stalin og Hitler, højst betegnende. Dens første synlige Resultat er Polens Deling, der selvfølgelig efter kendt Forbillede fremstilles som en »Befrielse« af undertrykte Folkefæller. Russerne paastaar at have befriet de russiske Mindretal og Tyskerne at have befriet det tyske Mindretal i Polen, men ingen af Parterne taler om de 25 Millioner Polakker, der nu er berøvet deres nationale Uafhængighed og enhver Art personlig Frihed og for hvem det kun kan være en fattig Trøst, at det arbejdende Folk i Sovjetrusland og Tyskland lever i samme Ufrihed og Trældom.

Sovjetrusland og Nazi-Tyskland har ellers ikke altid været gode Venner, og lige siden Hitlers Magtovertagelse er Tyskland baade af Venner og Fjender blevet betragtet som et Bolværk mod Bolchevismens Fremtrængen mod Vest. Saavel i sin Bog »Mein Kampf« som i talrige af sine Taler har Hitler givet Udtryk for, at han betragter Bolchevismen som en utaalelig Fare for hele Verden, og saa sent som i Februar 1938 erklærede han, at »der er en Stat, med hvilken vi ikke ønsker at pleje noget nært Forhold. Jeg mener Sovjetrusland. Jeg betragter stadig Bolchevismen som Inkarnationen af den menneskelige Naturs ødelæggende Egenskaber, og vi gør det endnu mere end nogensinde«. De øvrige nazistiske Førere har udtalt sig endnu mere nedsættende om Sovjetrusland og dets ledende Statsmænd.

De førende Kommunister i Sovjetrusland er selvfølgelig ikke blevet Nazisterne Svar skyldig. Paa det russiske Kommunistpartis Kongres i Marts 1939 udtalte saaledes Kominterns Leder, Manuilski, bl. a.: »Hvad de fascistiske Diktaturlande Tyskland, Japan og Italien angaar, saa stræber Arbejderne i alle Lande efter at tilføje disse Landes Regeringer et Nederlag i Krigen. Den fascistiske Verdens Fald er en Livsinteresse for den internationale Arbejderklasse og for alle Arbejdere. Vi vil hindre Verdensreaktionen i at kaste en Redningsbøje ud til de fascistiske Regeringer i Tyskland, Italien og Japan, som trues med at blive grebet af den finansielle Bankerots Strømhvirvel. Vi vil hindre de fascistiske Røvere, som overfalder svage Folk, men mest af alt frygter en alvorlig Modstand, at vinde en let Sejr«. Stalin udtalte sig paa samme Kongres i Tilslutning hertil og erklærede, at »Sovjetrusland er for Støtte af de Folk, som er faldet som Offer for Agressionen og som kæmper for deres Lands Uafhængighed«.

Der kunde anføres et Utal af lignende Udtalelser, men Begivenhederne i Øst viser, at man ikke kan lide paa Diktatorernes Ord og Løfter og at Slagordene om Kampen mod henholdsvis Bolchevismen og Fascismen kun har været det rene Bluff, beregnet paa at føre troskyldige Partitilhængere bag Lyset. De Kommunister, som har taget Kampen mod Fascismen alvorlig, er af den russiske Udenrigsminister Molotow betegnet som »kortsynede Personer, der lod sig rive med af en enfoldig antifascistisk Propaganda«. Vi ser da ogsaa, at kun faa Maaneder efter Kommunisternes Proklamation af det hellige Korstog mod »de fascistiske Røvere« har Sovjetrusland gjort sig selv til »Redningsbøje« for Fascismen. Uden Sovjetruslands Bistand havde Tyskland ikke vovet Krigen, og det maa derfor betegnes som den indirekte Anstifter af det blodige Opgør med Vestmagterne.

I og for sig er Enhedsfronten mellem Kommunister og Nationalsocialister, som efter talrige Forlydender endog tænkes udvidet til andre Lande, slet ikke et saa mærkeligt Fænomen. I begge Lande bygger det politiske Styre paa det samme System med en almægtig Fører og et herskende politisk Parti. I begge Lande forfølges enhver, der tilkendegiver en anden Mening end det herskende Styres, i begge Lande er enhver Form for Folkets Selvbestemmelsesret afskaffet, er de personlige Friheder undertrykt og det arbejdende Folk gjort retsløs. I begge Lande er Livegenskab genindført i den Form, at enhver Arbejder mod sin Vilje kan dirigeres til det Arbejde og den Arbejdsplads, som Myndighederne finder nødvendig, selv om han dermed fjernes fra sin Familie og sit Hjem. Ligheden mellem National-Socialismen og Bolchevik-Kommunismen er saa fuldstændig, at

det ikke er underligt, at de to Diktaturer føler sig nær beslægtet med hinanden.

Begge Lande har ogsaa det tilfælles, at de hvert Aar anvender store Summer til Propaganda i fremmede Lande. Denne Propaganda besørges af særlige Organisationer og politiske Partier, der er oprettet med dette særlige Formaal for Øje. Saadanne Partier findes ogsaa i vort Land, hvor der bestaar flere nationalsocialistiske Partier og et Kommunistparti, som efter Anvisning fra Moskva har gjort sig store Anstrengelser for at splitte og dermed svække dansk Arbejderbevægelse. Den nye Enhedsfront bereder disse Partier adskillige Vanskeligheder, fordi de nu er tvungen til helt at omlægge deres Propaganda, og dette har ikke mindst været svært for det dansk-russiske Kommunistparti og Bladforetagende, hvis Propaganda hidtil overvejende har været baseret paa Kampen mod de fascistiske Angribere. Nu er de tyske Nationalsocialister blevet de russiske Kommunisters Forbunds- og Vaabenfæller, og det er selvfølgelig ikke let at gøre danske Arbejdere begribeligt, at alt det, man hidtil har fordømt og bekæmpet, nu er det helt rigtige.

Naar Herrerne i Moskva befaler, har imidlertid de danske Kommunister ikke andet at gøre end at adlyde, og vi ser nu, at de tjenstivrige æder alle de Paastande og Angreb i sig igen, som de endnu for kun faa Dage siden fremsatte mod Fascismen. Det er et Held for de danske Kommunisters ledende »Mænd«, at deres Overbevisning er saa leddeløs, at dette tilsyneladende ikke volder dem synderligt Besvær. Hvis de faar et Vink fra Moskva, er de endda rede til med fuld Musik at gaa ind for baade Nazisme og Fascisme og fremstille Overfald paa mindre Lande som en Kamp mod Verdenskapitalismen. Den Omstændighed, at det russiske Bladforetagende i København nu helt har indstillet Angrebene paa de fascistiske Stater, turde være et Bevis for, at de danske Kommunister frygter et saadant Vink og ikke gerne paany vil lade sig overraske af en Ændring i Sovjetruslands Politik.

Det turde dog være et Spørgsmaal, om de danske Arbejdere, der hidtil har sympatiseret med dette Parti, ogsaa kan følge Kommunisterne i deres Forræderi mod Freden, mod de mindre Nationers Uafhængighed og mod de Ideer og Maal, dansk Arbejderbevægelse altid har kæmpet for.

Vi kan ikke tro, at de ønsker at støtte en saadan Politik, og vi er overbevist om, at Sammenspillet mellem Kommunister og Nationalsocialister vil have belært de danske Arbejdere om, at vi herhjemme ikke har Brug for et Splittelsesparti, der hovedsagelig fungerer som Agent og Propagandaorganisation for Stalindiktaturets imperialistiske Politik uden Hensyntagen til vort Lands og vor Bevægelses Interesser.

Saafremt man derfor ønsker at bevare Frihed og Ret ikke blot i det eget Land, men ogsaa i Forholdet Nationerne imellem, maa man paa enhver Maade bekæmpe dette Parti, der med sit Splittelsesarbejde kun baner Vej for Fascisme og Reaktion.

Rundskue

ÆNDRING AF FORHANDLINGSREGLERNE. Den i Februar 1939 afholdte ekstra Generalforsamling i De samvirkende Fagforbund vedtog at søge gennemført Ændringer i de i 1936 mellem Hovedorganisationerne indgaaede Forhandlingsregler. I Anledning heraf er der søgt Forhandlinger optaget med Dansk Arbejdsgiverforening, og den 15. September blev der afholdt et Fællesmøde mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, hvor man drøftede Forhandlingsreglerne. Mødet var af orienterende Art og førte til Nedsættelse af et Fællesudvalg bestaaende af 5 Repræsentanter fra hver Side, der skal arbejde videre med Sagen.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Produktionsindeks for Industrien viser for August Maaned en Stigning til 118 imod 116 for den foregaaende Maaned og 107 for August 1938. I Forhold til den foregaaede Maaned er Indekstallet i August steget fra 100 til 108 i Træindustrien og fra 128 til 133 i Jernindustrien, mens Tallet for de øvrige Industrigrupper kun opviser mindre Forskydninger eller er uforandret. (Basisaar 1935 = 100).

Beskæftigelsestallet for Industrien, som angiver det gennemsnitlige Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag, er for August beregnet til 1.428.000 mod 1.392.000 i Juli 1939 og henholdsvis 1.306.000 og 1.256.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

DEN FASTE VOLDGIFTSRET. Sekretær ved Den faste Voldgiftsret, fhv. Kommunalrevisor, Overretssagfører E. Steincke, er efter Ansøgning afskediget som Rettens Sekretær fra 1. Oktober.

Fra samme Dato har Socialministeriet efter Rettens Indstilling udnævnt Sekretær, cand. jur. C. Ove Christensen som Rettens Sekretær.

Kongres i Søfyrbødernes Forbund.

Den 21. og 22. August afholdt Søfyrbødernes Forbund sin 9. ordinære Kongres, der fandt Sted i København i Overværelse af 70 Delegerede og en Række Gæster fra uden- og indenlandske Organisationer, deriblandt Hovedkasserer *Hans Jacobsen* som Repræsentant for De samvirkende Fagforbund.

Forbundsformand G. Hegner aabnede Kongressen med en Mindetale over de i Kongresperioden afdøde Medlemmer, hvoraf 5 er faldne i Spanien. Efter Gæstetalerne og Kongressens Konstituering gik Hegner over til at aflægge

Beretning om Virksomheden.

Formanden redegjorde først meget udførligt for den internationale politiske Situation og kritiserede kraftigt de demokratiske Staters Tilbagevigen for de aggressive Fasciststater, der som Følge deraf kunde opvise store Resultater. Han kritiserede endvidere Arbejder-Internationalernes Indsats i Kampen mod de fascistiske Stater, samt den faglige Internationales Stilling til de russiske Fagforeninger, og mente, at de danske Repræsentanters Stilling paa Fagforeningskongressen i Zürich vilde svække den internationale Arbejderbevægelses Kamp imod Fascismen.

Hegner kom derefter ind paa de danske faglige Problemer og udtalte Frygt for, at D. s. F.s nye Afstemningsregler vilde skabe Passivitet i Medlemsrækkerne. Han gav endvidere et Overblik over Bemandings-, Arbejdstids- og Lønforholdene og omtalte i Tilslutning hertil Overenskomstsituationen, der havde givet Søens Arbejdere forskellige Forbedringer, bl. a. af Kostforholdene. Med Hensyn til Ferieloven udtalte han sin Glæde over, at denne Lov stillede Søens Folk lige med Landets øvrige Arbejdere.

Formandens Beretning efterfulgtes af en udførlig Diskussion, hvorunder Hovedkasserer Hans Jacobsen i en længere Tale imødegik de af Hegner fremsatte Udtalelser om Arbejder-Internationalernes Indsats og redegjorde for deres Aktioner til Gunst for det republikanske Spanien, samt for den faglige Internationales Stilling overfor Fagbevægelsen i Sovjetrusland. Han paaviste, at det var de russiske Fagforeninger, der ved Oprettelsen af den røde Fagforenings-Internationale havde søgt at splitte den internationale Fagbevægelse, og at de endnu ikke klart havde tilkendegivet deres Vilje til internationalt Samarbejde.

Efter yderligere Debat blev Beretningen enstemmigt godkendt.

Hovedkasserer *Søren Nielsen* forelagde det reviderede Regnskab, der viste et Driftsoverskud paa Kr. 36,756,19 Kr., og Formuen var pr. 31. Marts Kr. 82,213,96.

Regnskabet blev ligeledes enstemmigt godkendt.

Kongressens Vedtagelser.

Kongressen traf en Række Beslutninger af intern Karakter. Det vedtoges saaledes at afholde Kongres hvert tredje Aar i Stedet for som nu hvert andet Aar. Endvidere paalagdes det Hovedbestyrelsen at arbejde for en Forbedring af Lukafforholdene. En Række Lovændringer, væsentligst af redaktionel Karakter, foretoges. Om Overenskomstforholdene vedtoges følgende Resolution:

> »Kongressen paalægger den kommende Hovedledelse, paa Basis af den førte Diskussion samt eventuelle fra Afdelingerne indsendte Krav, at udarbejde og indsende Forslag til ny Overenskomst. I Særdeleshed maa Arbejdstids-, Bemandings- og Lønspørgsmaalet ved denne Overenskomstfornyelse finde en tilfredsstillende Løsning.«

Endvidere vedtoges en Resolution om Samling med de russiske Fagforeninger, der udtalte dyb Beklagelse over, at Forhandlingerne paa Faginternationalens Kongres i Zürich, hvor Spørgsmaalet om Sovjetfagforeningernes Optagelse i Internationalen var til Debat, ikke førte til noget positivt Resultat.

Valg af Ledelse.

Ved Valgene genopstilledes *Georg Hegner* som Formand, *Søren Nielsen* som Hovedkasserer og *Rich. Jensen* som Formand for den københavnske Afdeling. Det vedtoges at nyansætte en Inkassator i Københavns Havn, for at give Formanden for Københavns Afdeling Lejlighed til i højere Grad at hellige sig Arbejdet for Forbundskontoret. Samtlige Valg afgøres endeligt ved Urafstemningen.

Kongressen valgte *Rich. Jensen* som Redaktør af Fagbladet.

Derefter afsluttedes Kongressen med Gæstetaler og et af Dirigenten Rich. Jensen udbragt Leve for Søfyrbødernes Forbund.

Skorstensfejersvendenes Forbundskongres.

Den 20. August afholdtes Kongres i Skorstensfejersvendenes Forbund. Det var en Jubilæumskongres, idet det er 25 Aar siden Forbundet blev oprettet. I den Anledning var Forbundet Genstand for megen Hyldest og modtog mange Hilsener, Blomster og Gaver. Paa den københavnske Afdelings Vegne afslørede *H. Jørgensen* en smuk Fane, som Afdelingen skænkede Forbundet som Jubilæumsgave.

I Forhold til Forbundets Medlemstal var Antallet af Kongresdeltagere meget stort. Samtlige Medlemmer har nemlig Ret til at deltage i Kongressen med Stemmeret, og de Medlemmer, der ikke selv kan give Møde, kan give en anden Kollega Fuldmagt til at stemme, og Kongressen talte saaledes 70 Delegerede, der repræsenterede 146 af Forbundets ialt 235 stemmeberettigede Medlemmer. Endvidere var der mødt Gæster fra Forbundene i Finland, Norge og Sverige, mens De samvirkende Fagforbund var repræsenteret af Hovedkasserer *Hans Jacobsen,* der overbragte den faglige Centralorganisations Hilsen og Lykønskning.

Kongressen aabnedes af Formanden *Reinh. Christensen,* der bød Velkommen og i sin Aabningstale omtalte 25 Aars Jubilæet og mindedes Forbundets afdøde Forkæmpere. Derefter gik man over til selve Kongresarbejdet, der lededes af *Karl Thøfner* og *Børge Lippert* som Dirigenter.

Beretning om Virksomheden.

I sin Beretning om Virksomheden omtalte Formanden de Problemer, Faget kæmpede med. Fagets Mestre har Monopol paa Arbejdets Udførelse, og mens det i Hovedstaden er saaledes, at der gennem det offentlige foretages Kontrol med Mestrenes Indtægter og Arbejder, findes en saadan Kontrol ikke i Provinsen, hvor der overhovedet ikke er noget rimeligt Forhold mellem Mestres og Svendes Indtægter.

Skorstensfejersvendenes Forbund stiller derfor Krav om en effektiv Kontrol med Mestrenes Indtægter, om Indførelse af Bogføringspligt og Fastsættelse af Minimallønssatser som Erstatning for, at Fagets Arbejde er privilegeret Mestrene. Kongressen tilsluttede sig enstemmigt Beretningen og Kravene til Myndighederne.

I en Resolution, der blev vedtaget i Tilslutning til Beretningen, udtrykte Kongressen sin Tak til Magistraten i København for Tildelingen af Mesterrettigheder til et Distrikt. Det er Forbundets Formand, der er Distriktets daglige Leder. Kongressen henstillede endvidere til Justitsministeren at overveje en Revision af Loven om Brandpoliti paa Landet med det Formaal at sikre en mere tidssvarende Ordning af Skorstensfejersvendenes Forhold, bl. a. ved Fastsættelse af passende Lønsatser og ved at tildele Forbundet Forhandlingsret for Skorstensfejersvendene.

Et Forslag om at indføre Delegeretmøder i Stedet for den nugældende Kongresordning blev trukket tilbage, da Flertallet var stemt for at bibeholde den nuværende Form med direkte Medlemsrepræsentation.

Efter Behandling og Afgørelse af en Række Ændringsforslag til Lovene foretoges Valg af Tillidsmænd. Til Forretningsudvalg genvalgtes enstemmigt og med Akklamation Formanden *Reinh. Christensen,* Næstformand *Sv. Mønsted* og Hovedkasserer *C. Knudsen.* Som Suppleanter til Forretningsudvalget valgtes *Arnskov, Børge Lippert* og *Frederiksen.*

Arbejdsløsheden i August 1939.

Ved Udgangen af August Maaned var der i alt 45.708 arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser mod 53.296 arbejdsløse ved Udgangen af Juli 1939. Da Antallet af Medlemmer er opgjort til 482.601, bliver Arbejdsløshedsprocenten for August 9,5 mod ved Udgangen af Juli Maaned 11,0.

Paa samme Tidspunkt er Antallet af personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne opgjort til 10.230 mod 10.392 ved Udgangen af Juli Maaned 1939. Af de 10.230 er 6.943 tilmeldt i Hovedstaden og 3.287 i Provinsen.

Det samlede Antal arbejdsløse er saaledes opgjort til 55.938 mod 63.688 i Juli 1939.

Ved Udgangen af August 1938 var Antallet af arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser 77.127 eller 16,9 pCt. mod som nævnt 9,5 for August 1939. Fra 1. Juli 1938 er de ved Nødhjælpsarbejde beskæftigede ikke medregnet under Antal arbejdsløse.

Antallet af personligt tilmeldte var i August 1938 12.091.

Ved Udgangen af August 1938 var det samlede Antal arbejdsløse saaledes 89.218 mod i August 1939 55.938.

De i det følgende opstillede Tabeller vedrører kun arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenterne for samtlige organiserede Arbejdere maanedsvis siden 1931.

Samtlige Fag.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Januar	29,9	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1	24,2
Febr.	27,1	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9	24,5
Marts	22,8	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8	22,1
April	16,9	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7	15,3
Maj	11,5	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8	12,3
Juni	11,1	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9	24,9	11,3
Juli	11,0	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7	11,8
August	9,5[1]	16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4	29,2	11,8
September		16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9	29,6	12,1
Oktober		18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8	15,8
November		22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1	22,1
December		31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5	42,8	32,2

[1]) Foreløbige Tal.

I følgende Oversigt har man for Juni, Juli og August Maaned i de samme Aar foretaget en Deling af Arbejdsløshedsprocenten mellem Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og de øvrige Fag.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Juni	15,2	20,8	17,6	14,5	15,6	18,9	25,4	24,7	10,9
Juli	15,0	21,2	19,1	16,4	15,6	19,0	25,6	30,7	11,0
Aug.	11,6[1]	20,4	18,3	16,6	17,3	19,7	25,6	31,2	11,1

[1]) Foreløbige Tal.

Øvrige Fag.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Juni	8,4	13,8	11,5	9,3	10,7	13,3	19,6	25,1	11,5
Juli	8,3	13,8	12,5	9,3	10,7	12,9	19,3	27,5	12,2
Aug.	8,1[1]	14,3	12,9	9,5	11,3	12,9	18,8	28,0	12,2

[1]) Foreløbige Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 6 Grupper er Antallet og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal Arbejdsløse pr. ultimo Aug. 1939[1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Aug. 1939[1])	Juli 1939	Aug. 1938	Juli 1938
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1. Byggefag	1 488	9,6	10 2	24,8	22,2
2. Jernindustrien	1 615	6,1	6,4	12,3	11,2
3 Anden Industri m. v.	5 765	9,3	9,9	14,0	15,0
4. Handel	851	5,7	5,2	7,1	6,7
5. Arbejdsmænd	6 475	13,4	12,8	20,3	19,4
6. Andre Fag	2 480	12,9	11,9	17 0	15,0
I alt...	18 674	10,0	10,0	16,2	15,7
Provinsen:					
1. Byggefag	1 467	5,1	5,7	16,0	16,0
2. Jernindustrien	1 058	4,0	5,7	12,1	12,1
3. Anden Industri m. v.	6 597	10,4	10,6	16,0	15,2
4. Handel	903	4,6	4,2	6,0	5,2
5. Arbejdsmænd	16 111	11,0	15,8	20,7	22,0
6. Andre Fag	896	8,2	7,8	10,9	9,1
I alt...	27 034	9,1	11,7	17,3	17,7
Hele Landet	45 708	9,5	11,0	16,9	16,9

[1]) Foreløbige Tal.

Endvidere har man i omstaaende Tabel opgjort Antal arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten i de vigtigere Fag ved Udgangen af Juli 1939 samt til Sammenligning vedføjet Procenterne for den foregaaende Maaned og de tilsvarende to Maaneder i det foregaaende Aar.

Fag	Antal Arbl. pr. Juli 1939	Arbejdsløsheds pCt. ved Udgangen af Juli 1939	Juni 1939	Juli 1938	Juni 1938
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	154	1,4	1,5	14,0	17,6
Hustømrere	466	4,8	4,5	16,9	19,9
Snedkere	1 489	13,5	12,8	22,4	25,1
Malere	524	6,0	5,3	13,4	14,5
Sadelmagere og Tapetserere	372	13,2	9,1	24,2	19,8
Blikkenslagere	232	8,7	8,6	15,5	18,2
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	165	12,7	12,8	18,5	16,0
Smede- og Maskinarb.	2 051	5,3	5,1	10,5	10,4
Formere	157	7,1	11,3	19,2	19,8
Elektrikere	254	6,4	8,4	12,6	16,3
Bageri- og Konditoriarb.	1 004	17,0	16,6	21,1	23,2
Sukkervare- og Chokoladearbejdere	372	18,9	19,3	19,6	20,2
Bryggeriarbejdere m. fl.	164	2,2	1,5	3,4	3,4
Slagteriarbejdere	1 218	14,0	13,1	18 1	17,0
Tobaksarbejdere	910	10,2	12,1	13,3	14,4
Tekstilarbejdere	1 277	8,0	8,7	14,3	14,2
Skræddere	2 082	13,0	10,4	17,8	12,8
Hatte- og Buntmagere	161	9,7	12,2	13 6	20,2
Skotøjsarbejdere	697	13,5	19,2	20,4	26,2
Træindustriarbejdere	748	11,5	10,3	18,5	17,1
Karetmagere	58	4,8	3,2	13,0	9,7
Keramikere	99	4,6	4,4	7,2	5,5
Papirindustriarbejdere	48	2,7	3,2	5,1	1,8
Bogbindere	677	13,2	15,7	20.4	20,2
Typografer	304	4,2	4,0	6,7	6,3
Sømænd	1 060	22,9	23,8	27,9	27,2
Søfyrbødere	508	21,1	23,2	26.1	26,1
Kedel- og Maskinpassere	75	3,2	3,4	4,2	4,0
Kvindeligt Arbejderforbund	2 135	11,3	11,0	18,9	18,1
Handels- og Kontormedhj.	1 475	4,7	4,5	6,0	5,9
Dansk Arbejdsmandsforb. m. v.	28 992	15,0	15,2	21,2	20,8
Murarbejdsmænd i Kbhvn.	230	15,0	16,0	37,1	41,3
Andre Fag	3 138	7,6	7,8	10,9	10,0
I alt...	53 296	11,0	11,1	16,9	16,7

Der foreligger endvidere Oplysning om, at der ved Udgangen af August 1939 var 4.274 organiserede og 493 personligt tilmeldte , i alt 4.767, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. I Juli 1939 var 4.426 organiserede og 457 personligt tilmeldte, i alt 4.883, beskæftigede paa denne Maade. I August 1938 var 3.297 organiserede og 230 personligt tilmeldte, i alt 3.527, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. — Det skal bemærkes, at de saaledes beskæftigede ikke er medregnet under Antal arbejdsløse.

Arbejds- og Fabriks-tilsynets Virksomhed i 1938

Den af Direktoratet for Arbejds- og Fabrikstilsynet udsendte Aarsberetning for Aaret 1938 indeholder i Lighed med Beretningerne i de senere Aar en Mangfoldighed af Oplysninger, Billeder og Skitser, idet Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet betragter sin Aarsberetning som en vigtig Del af den Oplysnings- og Propagandavirksomhed, der er et saa betydningsfuldt Led i Arbejdet for at bekæmpe Sundheds- og Ulykkesfarerne paa Arbejdspladserne.

Det fremgaar af Beretningen, at Antallet af Fabriker m. v., der var undergivet Tilsynets Kontrol, udgjorde 38.645. Heraf var 9.535 Virksomheder under hele Loven, 27.414 Virksomheder alene under Lovens Kap. II vedrørende Ufarliggørelse af mekanisk drevet Maskineri og andre farlige Apparater, og endelig var 1696 Mejerier undergivet Tilsyn efter Fabrikloven. Disse Tal er noget højere end de tilsvarende Tal for det foregaaende Aar. Tilsynet omfattede endvidere 6000 Elevatorer, 6189 Ovnanlæg, 1133 Kedelanlæg og 5062 Bagerier. Der er ialt foretaget 65,834 Inspektioner og Undersøgelser. I de 38,645 industrielle Virksomheder har der været foretaget 41,190 Inspektioner. Det samlede Bødebeløb i 1938 er betydeligt ringere end Aaret forud, nemlig 5455 Kr. mod 9250 i henholdsvis 99 og 145 Sager.

Antallet af Elevatorer er steget fra 5755 i 1937 til 6000 i 1938. Heraf findes 4391 i København. Der er i Aarets Løb foretaget 4646 Faldprøver og 1660 andre Inspektioner i Elevatorer. Inspektionerne har her medført 102 Sager angaaende Overtrædelse af Bestemmelserne. Den samlede Bødesum er steget fra 1010 Kr. i 1937 til 2270 i 1938.

I 96 Tilfælde er der nedlagt Forbud mod Brugen af Kedel- og Ovnanlæg under Tilsynets Kontrol. Der har været ført 31 Sager for Overtrædelser og idømt Bøder til et Beløb af 1010 Kroner.

En meget væsentlig Del af Tilsynets Arbejde bestaar i Kontrollen med Bagerier, hvorunder er indbefattet Konditorier og Brødfabriker. I de 5062 Virksomheder er der foretaget 5090 Inspektioner. Der har været ført 133 Sager, og den samlede Bødesum andrager her 10,110 Kr.

Der gives et meget udførligt Uddrag af Beretningerne fra de enkelte Tilsynskredse, der væsentlig omhandler Arbejdsstedernes Indretning samt Ulykkes- og Sundhedsfarens Bekæmpelse. Aarsberetningen indeholder tillige en Oversigt over Direktoratets erhvervshygiejniske Undersøgelser. Fabrikslægernes Virksomhed omfatter større Undersøgelser inden for visse Fag af Forekomsten af bestemte Erhvervssygdomme, saasom Silicose, Blyforgiftning, Forgiftning ved Opløsningsmidler, Hudlidelser o. s. v., Kontrolundersøgelser af Arbejderne i bestemte Virksomheder, hvor Tilsynet søger Erhvervssygdomme bekæmpet, Bedømmelse af Forholdene paa enkelte Fabriker, samt Deltagelse i Direktoratets Behandling af Sager af lægelig og hygiejnisk Art. Der er af Lægerne foretaget 220 Undersøgelser og afgivet 269 Beretninger og 36 Erklæringer.

Angaaende Resultatet af det i 1938 udførte Arbejde i Kampen mod Sundhedsfarerne indenfor de forskellige Faggrupper kan bl. a. anføres, at en Undersøgelse af 114 Stenhuggere i København med mere end 5 Arbejdsaar ved Faget viste 26 Tilfælde af Silicose. De undersøgte 83 Blyforgiftningstilfælde, særlig i Akkumulatorfabriker, Bogtrykkerier, Malerværksteder og Emaljefabriker samt de under den fleraarige Kamp mod Blyforgiftningen indvundne Erfaringer viser, at Blyforgiftningen kan bekæmpes meget virkningsfuldt.

Beretningen indeholder tilsidst et Resumé paa Fransk og et udførligt alfabetisk Sagregister, som gør det let at finde de forskellige Emner. Alt i alt kan det siges, at Beretningen indeholder et værdifuldt Materiale, der vil kunne gøre god Nytte ved Bekæmpelsen af Arbejdslivets mangeartede Ulykkes- og Sundhedsfarer.

Arbejdslønnen i Industrien

Den gennemsnitlige Timefortjeneste i forskellige Fag i 1938.

Paa Grundlag af det lønstatistiske Materiale, der af Dansk Arbejdsgiverforening stilles til Raadighed for Det statistiske Departement, har man i omstaaende Tabel givet Oplysninger om den gennemsnitlige samlede Timefortjeneste i 1938 i forskellige Fag og til Sammenligning anført de tilsvarende Tal for Aaret 1937. Vedrørende den gennemsnitlige Timefortjeneste i Aaret 1938 for Hovedgrupper af Arbejdere skal henvises til Statistiske Efterretninger 1939, Nr. 27.

Sammenlignet med Aaret 1937 er Fortjenesten steget i de fleste Fag. Angaaende Enkelthedęr henvises til Tabellen.

Gennemsnitlig Timefortjeneste i forskellige Fag i Aarene 1937 og 1938.

	København			Provinsen		
	Gnstl. Antal Arb. for Aaret 1938	Gnstl. Timeftj. Aaret 1938	Gnstl. Timeftj. Aaret 1937	Gnstl. Antal Arb. for Aaret 1938	Gnstl. Timeftj. Aaret 1938	Gnstl. Timeftj. Aaret 1937
Mænd, faglærte		Øre	Øre		Øre	Øre
Møllersvende	57	150	144	194	134	127
Bagersvende	761	158	152	4	130	125
Chokoladearbejdere	56	152	142	28	144	139
Mejerister	1	149	142	82	128	123
Slagtere (Pølsemagere)	243	159	153	—	—	—
Cigararbejdere	1017	159	155	770	154	149
Skraatobaksarbejdere	13	219	214	56	192	189
Rebslagersvende	4	165	164	16	131	125
Possementmagersvende	25	162	156	6	176	168
Farversvende	56	157	148	9	141	136
Skræddersvende i bestilt Skrædderi	91	161	156	7	148	134
Skræddersvende i Industrien	177	165	158	24	146	140
Tilskærere	192	196	189	3	182	174
Hattemagersvende	40	208	190	3	192	184
Handskemagersvende	25	164	164	—	—	—
Buntmagere	50	178	178	—	—	150
Skotøjsarbejdere	845	169	158	144	126	120
Skomagersvende	9	166	157	—	—	—
Sejlmagersvende	5	212	192	20	132	129
Brolæggersvende	60	266	248	25	194	178
Tømrersvende	736	217	210	2307	152	145
Murersvende	1152	251	247	2395	163	157
Bygningssnedkersvende	1009	200	194	575	149	142
Glarmestersvende	157	158	152	123	130	123
Blikkenslagersvende	613	195	192	507	147	140
Elektrikere	1001	177	171	1027	155	145
Malersvende	1451	206	193	1045	161	149
Stukkatørsvende	38	201	199	6	155	149
Møllebyggere	20	176	173	6	146	144
Linoleumspaalæggere	103	195	184	—	--	—
Skibstømrersvende	317	189	179	362	162	154
Maskinsnedkere	441	168	157	1295	132	124
Guldlistearbejdere	27	171	164	19	128	123
Møbelsnedkersvende	672	172	163	1146	142	133
Børstenbindersvende	60	165	158	23	127	122
Billedskærersvende	12	163	153	36	148	141
Bødkersvende	98	176	164	51	154	150
Modelsnedkere	163	173	163	144	147	139
Trædrejere	48	146	141	43	143	137
Kurvemagersvende	22	139	132	—	—	—
Sadelmagersvende	280	196	178	181	153	146
Pianoarbejdere	106	181	176	29	128	121
Skibssnedkersvende	145	179	167	268	165	157
Garversvende	138	184	178	46	161	152
Pelsberedere	6	196	—	—	—	—

	København			Provinsen		
	Gnstl. Antal Arb. for Aaret 1938	Gnstl. Timeftj. Aaret 1938	Gnstl. Timeftj. Aaret 1937	Gnstl. Antal Arb. for Aaret 1938	Gnstl. Timeftj. Aaret 1938	Gnstl. Timeftj. Aaret 1937
Mænd, faglærte (fortsat)		Øre	Øre		Øre	Øre
Lædervare- og Rejsetøjsarb.	115	177	170	1	131	—
Stenhuggersvende	107	183	173	327	131	127
Glasmagere	64	193	190	82	217	210
Glasslibere	30	182	181	40	186	178
Arbejdere i keramisk Industri	172	187	178	79	149	140
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	317	167	159	116	145	138
Smede- og Maskinarbejdere	10081	183	172	9375	154	144
Metalslibere	245	188	177	129	148	141
Metaltrykkere	43	196	186	24	177	164
Kobbersmede	92	203	193	80	185	174
Formere	431	195	178	533	163	155
Gørtlere	196	161	152	65	145	139
Viklere	61	190	175	23	131	127
Karetmagere	97	206	173	150	157	150
Riggere	36	166	166	48	159	150
Bogbindersvende	481	187	179	139	143	137
Typografer	2432	181	175	1337	166	162
Stentrykkere	275	197	193	132	167	157
Kemigrafer	320	199	194	39	169	164
Barbersvende	7	168	113	—	—	—
Pedicurister	4	205	208	—	—	—
Gartnere	3	150	158	4	134	126
Samtlige faglærte Mænd	28151	186	178	25748	154	146
Mænd, ufaglærte						
Bryggeriarbejdere m. fl.	2191	155	153	780	145	142
Chokoladearbejdere	172	130	121	24	126	119
Mølleriarbejdere	36	140	133	153	123	116
Slagteriarbejdere	149	162	153	—	—	—
Cigararbejdere	55	136	131	36	127	123
Cigaretarbejdere	50	220	215	3	164	155
Røgtobaksarbejdere	37	194	186	79	142	137
Skraatobaksarbejdere	16	135	130	25	134	129
Andre i Nærings- og Nydelsesmiddelindustrien	523	152	143	1898	134	129
Tekstilarbejdere	754	150	131	2356	131	121
Farveriarbejdere	255	120	—	27	112	—
Rebslageriarbejdere	88	161	153	47	116	110
Ufagl. i Beklædningsindustr.	30	130	130	88	134	108
Jord- og Betonarbejdere	2526	184	180	3173	136	128
Murarbejdsmænd	754	198	196	2257	143	136
Andre i Byggefagene	242	176	167	141	134	131
Børsteindustriarbejdere	36	139	134	8	109	104
Træindustriarbejdere	230	134	124	804	116	108

Gennemsnitlig Timefortjeneste i forskellige Fag i Aarene 1937 og 1938.

	København			Provinsen		
	Gnstl. Antal Arb. for Aaret 1938	Gnstl. Timeftj. Aaret 1938	Gnstl. Timeftj. Aaret 1937	Gnstl. Antal Arb. for Aaret 1938	Gnstl. Timeftj. Aaret 1938	Gnstl. Timeftj. Aaret 1937
		Øre	Øre		Øre	Øre
Mænd, ufaglærte (fortsat)						
Andre i Træindustrien	53	154	118	137	129	110
Garveriarbejdere	188	180	172	266	155	146
Lædervare- og Rejsetøjsarb.	7	127	111	—	—	—
Cementarbejdere	—	—	—	889	159	152
Glasarbejdere	232	165	155	362	126	117
Arbejdere i Stenhuggerier	108	150	146	208	130	120
Arbejdere i keramisk Industri	370	147	136	148	136	127
Andre i Sten-, Ler- og Glasindustrien	115	173	172	3734	130	121
Guld-, Sølv- og Elektropletarb.	107	139	128	84	128	122
Andre i Jern- og Metalindustr.	6446	148	137	5597	134	126
Gas- og Elektricitetsværksarb.	97	138	118	142	134	126
Isoleringsmontører	95	246	228	63	186	162
Andre i kemisk Industri	2060	148	140	2310	153	147
Papirarbejdere	310	138	132	977	131	124
Papirvare- og Æskearbejdere	265	138	131	65	137	128
Trykkeriarbejdere	365	137	136	94	128	124
Arb. i litogr. Etablissementer	81	140	133	35	129	122
Arb. i Reproduktionsanstalter	40	148	137	4	148	144
Andre i grafiske Fag	5	128	124	2	120	111
Arb. i Soigneringsindustr.	38	139	134	7	123	117
Lager- og Pakhusarbejdere	967	132	123	2138	126	118
Havnearbejdere	871	179	166	1043	178	174
Andre i Handel og Transport	89	162	162	320	125	127
Gartnermedhjælpere	22	150	143	—	—	117
Kontrollører og Operatører	194	175	166	—	—	—
Telefonarbejdere	499	154	150	628	151	149
Andre ufaglærte	117	134	130	22	119	123
		Kr. pr. Uge	Kr. pr Uge		Kr. pr. Uge	Kr. pr. Uge
Ugelønnede Arbejdere:						
Kuske	439	67,06	62,34	301	58,95	55,04
Chauffører	2290	66,37	63,17	1294	60,47	56,86
Fyrbødere	380	68,00	65,35	683	62,90	60,71
Bude	235	53,76	50,04	24	57,99	52,67
Vægtere	161	66,72	64,50	99	67,48	65,94
Samtlige ufaglærte Mænd	25390	154	146	33575	137	129
		Øre pr. Time	Øre pr. Time		Øre pr. Time	Øre pr. Time
Kvinder						
Bryggeriarbejdere m. fl.	1018	115	113	336	96	92
Chokoladearbejdere	763	79	76	109	70	66
Mølleriarbejdere	4	88	84	54	77	72
Slagteriarbejdere m. fl.	423	90	87	445	74	70
Cigararbejdere, faglærte	445	137	131	215	148	140
Cigararbejdere, ufaglærte	1192	123	119	1940	126	123
Cigaretarbejdere	225	131	128	60	99	96

	København			Provinsen		
	Gnstl. Antal Arb. for Aaret 1938	Gnstl. Timeftj. Aaret 1938	Gnstl. Timeftj. Aaret 1937	Gnstl. Antal Arb. for Aaret 1938	Gnstl. Timeftj. Aaret 1938	Gnstl. Timeftj. Aaret 1937
		Øre	Øre		Øre	Øre
Kvinder (fortsat)						
Røgtobaksarbejdere	103	125	123	148	98	95
Skraatobaksarbejdere	80	86	84	155	86	84
Andre i Nærings- og Nydelsesmiddelindustrien	419	93	93	423	78	77
Rebslageriarbejdere	180	85	82	136	72	67
Possementmagere	29	80	82	2	82	83
Farveriarbejdere	417	90	—	39	69	—
Tekstilarbejdere	2575	101	94	4613	89	83
Syersker	2696	84	79	556	77	73
Hattearbejdere	195	104	98	82	82	91
Arbejdere i Sækkefabrikker	126	84	81	151	77	72
Skotøjsarbejdere	1048	98	93	134	80	76
Andre i Beklædningsindustr.	105	90	78	3	81	—
Arbejdere i Børsteindustrien	89	90	86	14	77	73
Arb. paa Savværker m. v.	10	90	86	66	76	71
Andre i Træindustrien	50	88	82	100	85	80
Garveriarbejdere	20	109	101	11	82	77
Lædervare- og Rejsetøjsarb.	110	88	84	5	74	—
Arbejdere i keramisk Industri	383	112	103	115	80	79
Arb. i Kalk- og Teglværker	—	—	—	179	78	73
Andre i Sten-, Ler- og Glasindustrien	32	89	—	171	74	73
Guld-, Sølv- og Elektropletarb.	52	86	81	46	70	66
Andre i Jern- og Metalindustr.	2884	97	91	909	84	79
Arbejdere i kemisk Industri	1065	86	83	882	92	87
Papirarbejdere	52	92	94	324	92	90
Papirvare- og Æskearbejdere	1101	94	91	387	86	83
Arbejdere i Bogbinderier	767	103	98	150	82	77
Trykkeriarbejdere	424	94	90	144	76	73
Arb. i litogr. Etablissementer	85	94	90	42	77	72
Arb i Reproduktionsanstalter	2	99	99	2	83	83
Damefrisørinder	3	178	89	—	—	—
Arbejdere paa Badeanstalter	24	96	91	—	—	74
Vaskeriarbejdere	889	79	75	153	73	67
Andre i Soigneringsindustrien	17	74	78	—	—	70
Arb. v. Handel og Transport	62	72	70	22	74	80
Telefonarbejdere	95	92	90	4	91	87
Rengøringsarbejdere	370	86	82	45	90	72
Samtlige Kvinder	20629	97	92	13372	92	87
		Kr. pr. Uge	Kr. pr. Uge		Kr. pr. Uge	Kr. pr. Uge
Arbejdsledere						
Formænd	819	98,81	96,84	864	80,14	76,87
Direktricer	88	56,40	—	7	47,37	—

Nyt fra Udlandet

OVERENSKOMST-KONFERENCE I SVERIGE. Den 6. September havde den svenske Landsorganisation indkaldt Repræsentanter for sine tilsluttede Forbund til en Konference, for at drøfte den kommende Overenskomstsituation.

Efter de nu foreliggende Oplysninger kan der opsiges Overenskomster omfattende rundt 425.000 Arbejdere. Den største Gruppe, nemlig 130,000, repræsenterer Metalarbejderforbundet, derefter følger Arbejdsmandsforbundet med 40,000 Arbejdere samt Tekstilarbejderforbundet og Papirindustriarbejderforbundet med hver godt 30,000 Arbejdere. Landarbejderforbundet har allerede indledet Overenskomstbevægelsen med at opsige Overenskomsterne for omtrent 30,000 Arbejdere.

Konferencen, der var besøgt af ca. 70 Repræsentanter for de tilsluttede Forbund, aabnedes af Landsorganisationens Formand, *Aug. Lindberg,* der udtalte, at Krigen har vendt op og ned paa alle normale Forhold. Overenskomstspørgsmaalene maa nu behandles med tilbørlig Hensyntagen til den usikre økonomiske og politiske Situation. Derefter drøftedes alle Forhold i Forbindelse med den kommende Overenskomstsituation.

DEN FAGLIGE INTERNATIONALE UNDER KRIGEN. Den internationale faglige Centrals Sekretariat i Paris meddeler, at man rettidig har truffet alle Forberedelser til Sikring af Internationalens Virksomhed under Krigen. Paa Grund af de usikre Postforbindelser vil man ikke kunne regne med en regelmæssig Tilsending af Internationalens Pressemeddelelser, der tænkes udsendt hver 14. Dag i Stedet for som hidtil hver Uge. Indtil videre er Internationalens Adresse uforandret.

Fra de fleste internationale Fagsekretariater foreligger der ligeledes Meddelelse om, at man vil fortsætte Virksomheden trods de Vanskeligheder, Krigstilstanden vil medføre. De forskellige Fagsekretariaters Meddelelsesblade vil fortsat udkomme, men med begrænset Sideantal, mindre Oplag og længere Mellemrum.

POSTFUNKTIONÆRERNES INTERNATIONALE KONGRES. Den 24.—26. August afholdt Internationalen for Post-, Telegraf- og Telefonpersonalet (I. P. T. T.) sin 10. Kongres i Bruxelles. Internationalen tæller 206,000 Medlemmer i 24 Organisationer og 16 Lande. De under Internationalen hørende skandinaviske Forbund tæller 40.000 Medlemmer.

Den internationale Sekretær, *Fr. Rohner,* Bern, aflagde Beretning om Virksomheden, der havde været præget af de spændte politiske Forhold. Han omtalte bl. a. ogsaa det franske Forbunds Hjælpeaktion for de spanske P. T. T.-Tjenestemænd, hvortil saavel Internationalen som en Række tilsluttede Forbund havde ydet økonomisk Støtte.

Beretningen og Regnskaberne godkendtes, og derefter gik Kongressen over til Behandlingen af fire Beretninger angaaende særlige Fagspørgsmaal. Efter nærmere Drøftelse i 4 Udvalg udtalte Kongressen sin Tilslutning til de i Beretningerne indeholdte Synspunkter. Til Internationalens Formand genvalgtes *Bowen,* England, til Sekretær *Fr. Rohner,* Bern, og Hovedsædet forbliver dermed i Svejts. Kongressen sluttede med Vedtagelse af en Resolution for Freden.

Nye Bøger.

Folkeforbundet.

Erling Kristiansen: Folkeforbundets Organisation og Virksomhed. Udgivet af Institut for Historie og Samfundsøkonomi. I Kommission hos Gyldendal. Pris 1 Kr.

I denne lille Bog af Erling Kristiansen (74 Sider + grafisk Fremstilling) gives Oplysninger om Folkeforbundets Organisation og Virksomhed. Bogen, der er holdt i en klar og let tilgængelig Stil, giver først en meget overskuelig Oversigt over Folkeforbundets Struktur. De forskellige Organer (Forsamlingen, Raadet og Sekretariatet) beskrives, og der gøres Rede for Forbundets Medlemsskab og dets finansielle Forhold. I Pjecens anden Del skildres Forbundets Virksomhed paa de mange forskellige Omraader, det beskæftiger sig med. Hovedvægten er naturligvis lagt paa Redegørelsen for Folkeforbundets Virksomhed for at bilægge politiske Stridigheder. Der gives saaledes korte Fremstillinger af de vigtigste af disse (Ålandsspørgsmaalet 1920, Korfusagen 1923, Mosul-Sagen 1924, Strid mellem Grækenland og Bulgarien 1925).

Særlig Interesse har et Afsnit betitlet: Hovedlinier i Folkeforbundets Historie. Heri paavises Aarsagen til Folkeforbundets nuværende Svækkelsestilstand paa Baggrund af dets Glansperiode i Aarene 1925—30.

Pjecen afsluttes med Skildringen blandt andet af Danzigs Stilling under Folkeforbundet, af Mindretalsbeskyttelsen, Mandatsystemet og navnlig den mellemfolkelige Domstol i Haag og Arbejdsbureauet i Genève. Til Fremstillingen slutter sig en Oversættelse af Folkeforbundspagten samt et Diagram over Folkeforbundets Organisation.

International Aarbog.

The I. L. O. Year-Book 1938—39. Udgivet af Den internationale Arbejdsorganisation, Genève.

Den internationale Arbejdsorganisation i Genève har i disse Dage udsendt sin Aarbog 1938—39, der er den niende i Rækken og som sædvanlig indeholder meget udførlige Oplysninger om den nationale og internationale Udvikling paa det socialpolitiske og økonomiske Omraade. Hvilket vidt Felt Bogen spænder over fremgaar bedst af den Kendsgerning, at den i særlige Kapitler eller Afsnit behandler en Række vigtige Spørgsmaal som f. Eks. Den internationale Arbejdsorganisations Virksomhed, industriel Organisation og social og økonomisk Udvikling, Arbejdstid, Forebyggelse af Arbejdsulykker, Beskyttelse for Kvinder og Børn, Ar-

bejdstilsyn, Socialforsorg, Arbejdsløshed og Beskæftigelse, Boligproblemet, Ernæringsproblemet, Fritidens Organisering, Kooperation m. m.

I et Tillæg til Aarbogen findes endvidere en Del statistiske Oversigter, bl. a. angaaende de bestaaende internationale faglige Sammenslutninger og de under disse hørende nationale Fagorganisationer.

Der foreligger her en righoldig Materialesamling, der er uundværlig for alle, der ønsker at følge med i den internationale Udvikling paa de her nævnte Omraader.

Aarbog for Arbejdsstatistik 1939.

Year-Book of Labour Statistics 1939. Udgivet af Den internationale Arbejdsorganisation, Genève.

Dette 240 Sider omfattende statistiske Værk giver i talrige statistiske Oversigter Oplysninger (absolutte Tal eller Indekstal) vedrørende Befolkningen, Beskæftigelse og Arbejdsløshed, Arbejdstid, Lønninger, Leveomkostninger og Pristal, Emigration og Arbejdskonflikter i alle Dele af Verden.

Et Tillæg til Bogen indeholder økonomisk-statistiske Oversigter over: Verdens-Indekstal for den økonomiske Virksomhed, Indekstal for Produktionen, Engrospristal, Vekselkurser, Valutaernes Værdi i Forhold til Guldpariteten i 1929.

Værket er utvivlsomt den mest omfattende Socialstatistik, der foreligger paa internationalt Omraade.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund og Murermester Jørgensen, Brøndbyvester.

Mellem Murermester Jørgensen og Arbejdsmændenes Fagforening var opstaaet Uoverensstemmelse om Tillæg til Timelønnen for Arbejde ved Brøndbyvester Kirke, og da Enighed ikke opnaaedes, havde Afdelingen standset Arbejdet.

Arbejdsgiverforeningen protesterede mod Arbejdsstandsningens Lovlighed under Henvisning til, at den paagældende Murermester havde indmeldt sig i Murermestrenes Centralforening.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 9. September hævdede Forbundet, at Indmeldelsen var sket paa et Tidspunkt, da der var Strid mellem Mesteren og Forbundet, og at Arbejdsgiverforeningens Protest derfor var uberettiget.

Da det imidlertid under Sagens Behandling oplystes, at Mesteren paa et tidligere Tidspunkt havde sluttet Aftale med Fagforeningen om at følge Fagets Overenskomst, enedes man om, at Arbejdsstandsningen bragtes til Ophør, saaledes at Arbejdet genoptoges om Morgenen den 11. September, og at de foreliggende Uoverensstemmelser optages til Behandling i H. t. Regler for Behandling af faglig Strid.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Skandinavisk Rørfabrik A/S, Horsens.

Ved Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 11. September behandledes et af D. A. F. overfor Skand. Rørfabrik, Horsens, afgivet Strejkevarsel i Anledning af, at Krav om Forhøjelse af Timelønningerne ikke var imødekommet i tilfredsstillende Udstrækning.

Sagen forhandledes, og man enedes om, at D. A. F. tog det fremsatte Strejkevarsel tilbage. Firmaet indgik paa, efter eget Skøn, at fordele 110 Øre pr. Time til 24 Mand.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Roskilde Maskinfabrik.

Ved et Fællesmøde den 15. September behandledes et af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund afgivet Strejkevarsel overfor Roskilde Maskinfabrik i Anledning af Krav om Lønforhøjelse.

Paa Mødet enedes man om, at de udstedte Strejkevarsler tages tilbage, og at der ydes de 14 Mand, om hvem Lønstriden drejer sig, et Tillæg af 32 Øre pr. Time, at fordele efter Fabrikens Skøn. Lønstigningen træder i Kraft fra og med indeværende Lønningsuge.

Dansk Stenindustriarbejderforbund og Hammerens Granitværk.

Den 13. September behandledes en Uoverensstemmelse paa Hammerens Granitværk med følgende Resultat:

Arbejdet paabegyndes straks og færdiggøres til den hidtil af Hammerens Granitværk betalte Timeløn.

Der optages snarest Forhandlinger paa Stedet om Prisen for det paagældende Arbejde. Opnaas Enighed ikke, afgør en faglig Voldgift, om Arbejdet skal betales efter Stenhugger- eller Brostenshuggerpriskuranten.

Foreningen forbeholder sig ved Den faste Voldgiftsret at indbringe Klage over Arbejdsstandsningen med Krav om Erstatning for de derved lidte Tab.

Murerforbundet i Danmark og Murermester Vald. B. Olsen, Aarhus.

I Anledning af Klage fra Murerforbundet over, at Centralforeningen af Murermestre havde nægtet at lade en Sag vedrørende Afskedigelse af en Svend, der sammen med andre Svende var tildelt en Fællesakkord, afgøre ved faglig Voldgift, afholdtes der den 13. September et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen. Centralforeningen fastholdt herunder sin Nægtelse af Sagens Behandling ved faglig Voldgift, under Henvisning til, at den paagældende Svend flere Gange havde forladt Arbejdet og iøvrigt havde udført noget Arbejde forkert, saaledes at det maatte gøres om.

Der opnaaedes ikke Enighed, og Forbundet forbeholdt sig at indbringe Sag for Den faste Voldgiftsret.

Sager vedrørende Overarbejdsloven.

Overtrædelser:

Dansk Arbejdsmandsforbund og Murermester M. Petersen, Ramme.

Arbejdsraadet har efter foretagen Politiundersøgelse anmodet Politimesteren i Lemvig om at underrette Murermester Petersen om, at Overarbejdet, der er i Strid med Loven, straks skal bringes til Ophør, og at Overarbejde kun kan forekomme, naar de i Loven givne Regler, der ogsaa gælder for Arbejdsgivere og Arbejdere udenfor vedkommende faglige Organisation, tages i Betragtning.

Under disse Omstændigheder har Hovedorganisationernes Fællesudvalg givet Afkald paa at kræve Tiltale rejst for de begaaede Overtrædelser.

Murerforbundet og Murermester S. Kristensen, Billund.

Efter at være forelagt den paa Arbejdsraadets Foranledning optagne Politirapport i Anledning af Klage over Overtrædelse af Loven ved Opførelse af Skolebygning i Billund, har Hovedorganisationernes Fællesudvalg meddelt § 7-Udvalget, at man i det foreliggende Tilfælde, under Forudsætning af det præsterede Overarbejdes Afspadsering og fremtidig Overholdelse af Loven, kan undlade at kræve Tiltale rejst.

Træindustriarbejderforbundet og Røjen og Nielsens Savværk og Kassefabrik, Stampen, Sæby.

Efter Meddelelse om, at Overenskomst er oprettet, har § 7-Udvalget efter Henstilling fra Forbundet frafaldet, at der rejses Tiltale mod Firma og Arbejdere for Overtrædelse af Overarbejdslovens Bestemmelser.

Bagermestrene A. C. W. E. Poulsen og A. P. Larsen, Fuglebjerg.

Den 3. Juni har Østre Landsret stadfæstet de af Næstved Købstads Ret den 6. Februar 1939 idømte Bøder og paalagt Tiltalte at udrede Sagens Omkostninger for Landsretten.

Næstved Købstads Rets afsagte Dom, hvorved Bagermester Larsen idømtes Bøde paa 65 Kr. og hver af de øvrige Tiltalte 10 Kr., var af Bagermester Larsen indanket for Landsretten.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Automobilforhandler Carl Richard Petersen, Nykøbing F.

Med Anbefaling af Hovedorganisationernes Fællesudvalg besluttede § 7-Udvalget i Juni d. A. at rejse Tiltale mod ovennævnte Firma og de dèr beskæftigede Arbejdere for Overtrædelse af Overarbejdsloven.

Sagen er den 22. August behandlet ved Retsmøde i Nykøbing F., hvor Automobilforhandler Petersen tilbød for den begaaede Overtrædelse at erlægge en Statskassen tilfaldende Bøde paa 150 Kr., hvilket Tilbud blev modtaget af Dommeren, der fastsatte Forvandlingsstraffen til 10 Dages Hæfte. — Forsaavidt angaar de 12 Arbejdere, mod hvilke der var rejst Tiltale, blev Sagen afgjort med en Advarsel, som de Tiltalte modtog.

Træindustriarbejderforbundet og Savskæreriet paa Emdrup Jernbaneplads.

Med Anbefaling af Hovedorganisationernes Fællesudvalg besluttede § 7-Udvalget i Juni d. A. at rejse Tiltale mod ovennævnte Firma og de dèr beskæftigede Arbejdere for Overtrædelse af Overarbejdsloven.

Sagen er nu afgjort, idet Savskærer Rasmus Nielsen Rasmussen, Arbejdsmand K. O. M. Schultz Christiansen og Arbejdsmand Jens Severin Hansen den 25. August ved Byretten har vedtaget Bøder paa henholdsvis 50 Kr., 20 Kr. og 20 Kroner.

Dispensationer:

Kvindeligt Arbejderforbund og A/S The Hairlock Cushion Co.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 3. August behandlede man i Fortsættelse af den under 17. Maj d. A. trufne Aftale mellem Kvindeligt Arbejderforbund og A/S The Hairlock Cushion Co. om Dispensation fra Loven om Forbud mod Overarbejde Forholdene paa Virksomheden, saaledes som de siden da har udviklet sig.

Det oplystes paa Mødet, at henimod Halvdelen af de Timer, i hvilke der var udført Overarbejde af de kvindelige Arbejdere, var afspadseret til Dels i Forbindelse med Ferielukning, medens Afspadseringen for de mandlige Arbejdere var væsentligt mindre. Det oplystes, at Antallet af kvindelige Arbejdere siden den 17. Maj var steget fra 47 til 65, og at Antallet af mandlige Arbejdere var steget fra 10 til 12. Endvidere laa Forholdet saaledes, at Virksomheden, saaledes som forudsat i Aftalen af 17. Maj, har bestræbt sig for »at foretage saadanne Udvidelser og deraf følgende Nyantagelser, at Overarbejde som Følge deraf skulde kunne nedsættes«, men at den Udvidelse, som saaledes havde fundet Sted, var totalt ødelagt ved Branden den 1. August.

Da man under de saaledes foreliggende Forhold er henvist til den tidligere Arbejdskapacitet, vil det ikke være muligt for Virksomheden at foretage nogen Afspadsering i August Maaned, saafremt Virksomheden skal opretholdes i sit fulde Omfang, men der vil antagelig heller ikke i August Maaned blive Brug for Overarbejdstimer i noget videre Omfang, og man enedes derfor ved Mødet om, at Afspadsering af Overarbejdstimer udsættes til efter den 15. September, og saaledes at der i Dagene umiddelbart før afholdes et nyt Møde for at tage Stilling til Forholdene, som de til den Tid foreligger.

Paa Grundlag af Udtalelser faldne ved Mødet erklærede Virksomheden at ville overveje Muligheden af en fremtidig Indførelse af Holddrift, samt med Dansk Arbejdsmandsforbund at drøfte Spørgsmaalet om en Afspadseringsaftale for de mandlige Arbejdere i Virksomheden.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2648.

Arbejdsmænd i forskellige Byer.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 3. Juni 1939 i Sag Nr. 2648: Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne, Foreningen af Arbejdsgivere i Frederikssund, Køge Arbejdsgiverforening og Foreningen af Arbejdsgivere i Skive mod De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmandsforbund og Kuskenes og Chaufførernes Fagforening for Aalborg og Nørresundby, Arbejdsmændenes Fagforening i Frederikssund, Arbejdsmændenes Fagforening for Køge og Omegn og Kuskenes og Chaufførernes Fagforening i Skive.

Det Danske Petroleums-Aktieselskabs Salgsagenturer i Aalborg, Frederikssund, Køge og Skive, som alle havde Særoverenskomster med den paagældende lokale Fagforening, indmeldte sig i de respektive lokale Arbejdsgiverforeninger henholdsvis ca. 1/12 1938, den 21/10 1938, 24/11 1938 og 1/1 939.

Salgsagenturet i Aalborg havde i November Maaned 1938 henvendt sig til Arbejdsgiverforeningen med Anmodning om Optagelse i Foreningen, der tilsendte Agenturet en Tilmeldingsblanket, idet man samtidig gjorde opmærksom paa, at det maatte opsige den bestaaende Særoverenskomst, der med 3 Maaneders Varsel kunde opsiges til Ophør den 30. April 1939. Den 28. December opsagde Fagforeningen imidlertid Overenskomsten til Ophør den 31. Marts, og efter at Agenturet den 29. December havde gjort Fagforeningen opmærksom paa, at Overenskomsten først kunde opsiges til Ophør pr. 30. April, tilskrev Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne den 5. Januar Fagforeningen, at Agenturet var indtraadt som Medlem af Foreningen.

Agenturet i Frederikssund opsagde den 21. Januar 1939 sin Overenskomst med Arbejdsmændenes Fagforening i Frederikssund til Ophør den 1. Maj og gav den 28. Januar Meddelelse om Optagelse i Arbejdsgiverforeningen.

Den 22. November 1938 havde Agenturet i Køge opsagt sin Overenskomst med Fagforeningen til Ophør den 1. April. Fagforeningen gav paa sin Side Agenturet en Opsigelse den 28. December; den blev bekendt med Indmeldelsen i Arbejdsgiverforeningen den 3. Januar.

Kort efter 1. Januar 1939 opsagde Agenturet i Skive sin Overenskomst til Ophør den 1. Maj, og da Fagforeningen med Opsigelsens Anerkendelse den 9. Februar forespurgte, om der skulde forhandles om en ny Overenskomst, eller om Organisationernes Overenskomst skulde gælde fra 1. Maj, meddelte Foreningen af Arbejdsgivere i Skive den 21. Februar Fagforeningen, at der ikke var nogen Anledning til at indlede Forhandling om en ny Overenskomst, da Agenturet fra Særoverenskomstens Udløb automatisk omfattedes af den mellem Organisationerne gældende Overenskomst.

Ved Udløbet af de paagældende Særoverenskomster erklærede Fagforeningerne, der i saa Henseende havde modtaget Direktiv fra Dansk Arbejdsmands Forbund, at Arbejdet vilde blive standset, hvis man efter Særoverenskomsternes Udløb vilde aflønne efter de mellem Organisationerne bestaaende Overenskomster, og de 4 Agenturer har derefter under Protest fortsat med at betale som hidtil.

Under Anbringende af, at der aldrig for de indenfor Sammenslutningens Medlemsomraade værende Olie-, Benzin- og Petroleumsfirmaer har været anvendt andre Overenskomster end de almindelige for samtlige andre Handelsvirksomheder gældende Overenskomster, nedlægger Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark og Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg og Nørresundby Havne, Foreningen af Arbejdsgivere i Frederikssund, Køge Arbejdsgiverforening og Foreningen af Arbejdsgivere i Skive Paastand overfor De samvirkende Fagforbund i Danmark for Dansk Arbejdsmandsforbund og Kuskenes og Chaufførernes Fagforening for Aalborg og Nørresundby, Arbejdsmændenes Fagforening i Frederikssund, Arbejdsmændenes Fagforening for Køge og Omegn og Kuskenes og Chaufførernes Fagforening i Skive om, at de nævnte Virksomheder i Aalborg, Frederikssund, Køge og Skive kendes berettiget til fra Særoverenskomsternes Ophør at aflønne efter vedkommende Organisationers Overenskomster, og at Dansk Arbejdsmandsforbund og Forbundets forannævnte Afdelinger for Brud paa Septemberforliget og de gældende Mæglings- og Voldgiftsregler idømmes Bod, idet Klagerne til Støtte for denne Paastand henviser til, at det bl. a. er fastslaaet ved Den faste Voldgiftsrets Kendelse i Sag Nr. 1084 og iøvrigt ogsaa ved forskellige Kendelser afsagt ved faglig Voldgift, at en Virksomheds Indmeldelse i Arbejdsgiverforeningen bevirker, at Virksomheden umiddelbart omfattes af de mellem Organisationerne bestaaende Overenskomster, dog at denne Virkning, saafremt Virksomheden i Forvejen er bundet af en Overenskomst, først indtræder fra det Tidspunkt, da Særoverenskomsten bringes til Ophør.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse under Henvisning til, at de fire Virksomheder ved at indmelde sig i Arbejdsgiverforeningen derved ogsaa har underkastet sig de mellem de to Hovedorganisationer bestaaende »Forhandlingsregler«, hvoraf de har paaberaabt sig følgende:

§ 1. »Samtlige til og med 1. Juli udløbende Overenskomster faar fælles Udløb den 1. Marts.«

§ 2. »For at Opsigelsesfristen af 3 Maaneder kan blive udnyttet paa bedste Maade til saglige Partsforhandlinger, indføres følgende Regler:

a. Den i Overenskomsterne fastsatte Opsigelsesfrist paa 3 Maaneder afkortes til 14 Dage.
b. Den Part, der ønsker Ændringer foretaget i en bestaaende Overenskomst, skal senest 3 Maaneder før Overenskomstens Udløbsdato fremsende Forslag til disse Ændringer. Fremsendes Forslag ikke rettidig, løber Overenskomsten uændret videre 1 Aar.
c. Forhandlingerne mellem Underorganisationerne skal optages straks efter Forslagets Modtagelse og være tilendebragt senest 6 Uger derefter.
d. Saa snart Forhandlingerne er erklæret for afsluttede i Underorganisationerne, skal de paabegyndes i Hovedorganisationerne.«

For saa vidt man paaberaaber sig Medlemsskab i Arbejdsgiverforeningen, maa samtlige de af Klagerne omhandlede Overenskomstopsigelser være i Strid med Forhandlingsreglerne, idet der ikke er fremsendt Ændringsforslag og gennemført Forhandlinger. Endvidere har de Indklagede gjort gældende, at det Arbejde, som udføres hos de i nærværende Sag omhandlede Firmaer, er af en særlig Beskaffenhed, der kræver kvalificeret Arbejdskraft, baade til Chauffør- og Lager- og Pakhusarbejde, paa Grund af Materialets Beskaffenhed, den omfattende Inkassationsvirksomhed m. m.

Med Hensyn til Klagernes Paastand om et Medansvar for Dansk Arbejdsmandsforbund har de Indklagede henvist til, at Forbundets Støtte i den foreliggende Situation er naturlig, idet der ikke sker nogen af Parterne Fortræd, naar Arbejderne bibeholder den hidtidige Løn, og Arbejdsgiverne ikke gennemfører en betydelig Lønreduktion, for hvilken der ikke foreligger nogen Begrundelse. Hertil kommer, at Forbundet fra første Færd har været indforstaaet med, at Spørgsmaalet, naar Enighed ikke kunde opnaas, maatte gaa til retslig Afgørelse.

Foreløbig bemærkes, at Parterne under Proceduren har været enige om, at der ikke for Agenturerne i Aalborg, Frederikssund og Skive har foreligget en Situation, der kan bringe Septemberforligets Pkt. 2 i Slutningen i Anvendelse. Og hvad Agenturet i Køge angaar, er der først under den mundtlige Forhandling fra de Indklagedes Side rejst Tvivl i saa Henseende, men Retten finder ikke, at det fremførte giver Anledning til at behandle dette Agentur anderledes end de tre andre.

Retten skal herefter udtale følgende:

Der findes ikke at kunne give de Indklagede Medhold i de af dem anførte Betragtninger om, at de fire Agenturer ved at indmelde sig i Arbejdsgiverforeningen derved har underkastet sig Forhandlingsreglerne *straks fra Indmeldelsen.* Indtil Udløbet af Særoverenskomsterne har de været bundet af disse og været pligtige at aflønne deres Arbejdere i Henhold hertil og derfor forsaavidt ikke været inde under Omraadet for Organisationernes Overenskomster, som Følge deraf heller ikke forpligtet til at følge Forhandlingsreglerne, der er blevet en Bestanddel heri, men kun til at anvende Særoverenskomsternes Opsigelsesbestemmelser, idet en modsat Forstaaelse vilde medføre, at de paagældende med Hensyn til Opsigelsestermin m. v. samtidig var bundet af 2 Sæt Overenskomster. Ved at indmelde sig i Arbejdsgiverforeningen er Agenturerne indgaaet paa, saa snart dette er muligt, hvilket først vil sige fra Særoverenskomsternes Udløb, at følge Reglerne i Organisationernes Overenskomster, derunder ogsaa de omtalte Forhandlingsregler. Da en saadan Indmeldelse efter hidtil gældende Praksis automatisk medfører, at Virksomheden fra nysnævnte Tidspunkt umiddelbart omfattes af Overenskomsterne, og da Virksomhederne følgelig intet har at forhandle om, idet de ved deres lovlige Opsigelse har opnaaet Hensigten hermed, nemlig at komme bort fra Særoverenskomsterne, kan der i den Situation, der er opstaaet ved, at Virksomhederne nu er ligestillede med de øvrige Medlemmer af Organisationen, overhovedet ikke blive Anvendelse for Forhandlingsreglerne for det enkelte, nyindmeldte Medlem. Da der derhos ikke i det under Sagen oplyste er paapeget Forskelligheder i Særoverenskomsterne og Organisationens Overenskomster, som kan begrunde, at disse ikke umiddelbart kan anvendes paa Arbejdet ved de fire Agenturer, vil disse være at kende berettiget til fra Særoverenskomsternes Ophør at aflønne efter vedkommende Organisationers Overenskomster.

Under Hensyn til, at Truslen om Arbejdsstandsning er sket efter Direktiv fra Dansk Arbejdsmands Forbund, vil der ikke være at paalægge Fagforeningerne nogen Bod men Forbundet alene at idømme en saadan, som efter de foreliggende Omstændigheder passende vil kunne ansættes til 500 Kr.

Sagens Omkostninger vil de Indklagede derhos have at betale med 300 Kr.

Kendelse:

Det Danske Petroleums-Aktieselskabs Salgsagenturer i Aalborg, Frederikssund, Køge og Skive er berettiget til fra Særoverenskomsternes Ophør at aflønne efter vedkommende Organisationers Overenskomster.

I Bod til Klagerne betaler Dansk Arbejdsmands Forbund 500 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

Sag Nr. 2656:

Funktionærer hos Livsforsikringskalenderen »Fremtiden«.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 25. Juli 1939 i Sag Nr. 2656: De samvirkende Fagforbund for Dansk Funktionærforbund og dettes københavnske Afdeling mod Dansk Arbejdsgiverforening for dennes Medlem Livsforsikringskalenderen »Fremtiden« (Agenturvirksomhed) v/ Aage Christensen.

Assurandør Aage Christensen overtog den 1/4

1936 som eneste ansvarlige Indehaver et Firma, der da var benævnet noget anderledes, men nu drives under Navnet: Livsforsikringskalenderen »Fremtiden« (Agenturvirksomhed) v/ Aage Christensen. Af Forretningens hidtidige to Indehavere forestod den ene, H. Jepsen, Generalagenturet for København. I Virksomheden beskæftigedes 13 Inkassatorer, der foruden Inkassationen udførte Akkvisitionsarbejde. Dette sidste var henlagt under Jepsen, som under 19/5 1936 sluttede Overenskomst med Dansk Funktionærforbund fra 1/4 s. A. at regne om de Provisionsvilkaar, der ved Tegning af Forsikringer skulde være gældende for de københavnske Inkassatorer. Disses Inkassationsvirksomhed henhørte under Firmaet, og en af Assurandør Christensen i September eller Oktober s. A. afsluttet Overenskomst med Dansk Funktionærforbund indeholdt kun Bestemmelser om denne Side af Virksomheden. Pr. 1/10 1937 fratraadte Jepsen som Agent, og fra denne Dag overtog Firmaet selv tillige Akkvisitionen.

Under Henvisning til Overenskomsten af 19/5 1936 har De samvirkende Fagforbund for Dansk Funktionærforbund og dettes københavnske Afdeling indklaget Dansk Arbejdsgiverforening paa dennes Medlem det fornævnte Firmas Vegne for Brud paa Overenskomst. — Indklagede paastaar Frifindelse.

Divergensen vedrører et Underpunkt i Afregningsforholdet mellem Firmaet og Inkassatorerne (i disses Egenskab af Akkvisitører), nemlig Provisionen for Forsikringer, der ophæves i Løbet af det første Forsikringsaar. Saavel efter Overenskomsten med Jepsen som efter Firmaets Beregningsmaade godskrives ingen Provision for Forsikringer, for hvilke der ikke er betalt Præmie i mindst 90 Dage. Naar Præmie er betalt ud herover, opgøres Provisionen efter Overenskomsten i Forhold til det Antal Dage, for hvilke Præmie er betalt, medens Firmaet kun beregner Provision for de forløbne fulde Kvartaar. Ved denne sidste Beregning opstaar der i Forhold til Resultatet efter Overenskomstreglerne Differencer i Akkvisitørernes Disfavør. Disse Differencer rammer noget tilfældigt. For Aaret fra 1/10 1937 til 30/9 1938 var der kun en enkelt saadan udgørende 35 Øre, hvad Paagældende ikke vil have bemærket, men da der i Begyndelsen af 1939 viste sig større Forskelle, rejste Klagerne Indsigelse.

Firmaet gør til sin Frifindelse gældende, at det indtil nysnævnte Tidspunkt har været ubekendt med Overenskomsten, der som afsluttet af en Generalagent paa egne Vegne ejheller kan være bindende for Firmaet, hvorved dette har henvist til, at Jepsen ogsaa, da han i Anledning af sin Fratrædelse gav Underretning om, at Forsikringer fra 1/10 1937 ikke længere skulde indleveres til Generalagenturet, samtidig meddelte Forbundet, at som Følge heraf den mellem ham og Forbundet oprettede Overenskomst ikke gjaldt længere end til nævnte Dato. Firmaet har yderligere henvist til, at Ristorno-Provisionsberegningen efter Overenskomsten afviger fra den overfor Firmaets ca. 400 andre Tegnere fulgte Fremgangsmaade og vilde medføre et uoverskuelig stort Kontorarbejde, der ikke staar i Forhold til den ringe økonomiske Betydning, en saadan Beregning har for Inkassatorerne selv. — Det fremgaar af det oplyste, at Firmaet har udfoldet Bestræbelser for at opnaa Overenskomst indeholdende de af Firmaet anvendte Regler om Provisionens Beregning i Ristornotilfælde. Disse Bestræbelser har været resultatløse, hvorimod der er Uenighed om, i hvilket Omfang Firmaets Forslag har været tiltraadt fra anden Side.

Selv naar der gaas ud fra, at den af Jepsen afsluttede Overenskomst ikke var umiddelbart forbindende for Firmaet, findes der at maatte gives Klagerne Medhold i, at de har været berettigede til den Antagelse, at Firmaet ved sin Overtagelse af Akkvisitionen og Indtrædelse i Forholdet til de samlede Inkassatorer som Tegnere — uden at der i denne Henseende blev truffet nærmere Aftale om Arbejdsbetingelserne — fortsatte paa de hidtil gældende Vilkaar i det hele, derunder ogsaa med Hensyn til det i det heromhandlede Forhold fulgte Beregningsprincip, hvis Anvendelse overfor Inkassatorerne var Firmaet bekendt, og som forøvrigt ikke var nyt i Overenskomsten, men havde været praktiseret fra 1930 og derhos var i Overensstemmelse med Opgørelsesforholdet mellem Firmaet og Jepsen. Det kan tilføjes, at denne Beregningsmaade i sig selv ikke er unaturlig, at selvom den samlede økonomiske Rækkevidde ikke maatte være betydelig, kan den enkelte Tegner ved Tilsidesættelsen af det omhandlede Princip efter det foreliggende rammes ret følelig, samt at Ulejligheden paa ingen Maade er af et Omfang, der kan komme i Betragtning ved Afgørelsen.

Den af Klagerne nedlagte Paastand vil være at tage til Følge saaledes, at det paalægges det indklagede Firma i fornævnte Henseende at aflønne i Overensstemmelse med de i Overenskomsten indeholdte Regler. Der findes ikke aldeles tilstrækkelig Anledning til at paalægge Indklagede Bod.

Sagens Omkostninger findes at burde udredes af Indklagede.

Kendelse:

Indklagede, Livsforsikringskalenderen »Fremtiden« (Agenturvirksomhed) v/ Aage Christensen, bør i foran omhandlede Henseende aflønne i Overensstemmelse med de i Overenskomsten af 19/5 1936 indeholdte Regler.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., betales af Indklagede.

REDAKTØR: LAUR. HANSEN

Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. S., København V. .·. Telefoner: 3541 og 10541.

Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 31 * KØBENHAVN DEN 15. OKTOBER 1939 * 35. AARGANG

Lovgivning i Krigstid

Da Rigsdagens *ordinære* Samling indledes den 3. Oktober, skete det under andre Forhold end ventet ved Afslutningen af Samlingen 1938—39. Dengang gik vi ud til Valg, og senere til Folkeafstemning, med det Formaal at tilvejebringe en ny Grundlov. Var det sket, havde vi nu haft nye Valg og staaet overfor en i Form og Indhold — og formentlig ogsaa i Sammensætning — stærkt demokratiseret Folkerepræsentation. Da Folkeafstemningen glippede, maatte vi imidlertid affinde os med Tanken om at arbejde videre under de gamle Former — hvilket ogsaa udmærket lader sig gøre, naar Folketing og Landsting, som nu, har samme politiske Flertal.

* * *

Alvorligere er det dog, at den udenrigspolitiske Baggrund for Rigsdagens Arbejde er helt anderledes end de foregaaende Aar. Vel har Rigsdagen de senere Aar paabegyndt sit Arbejde i en Atmosfære af international Uro og Spænding — men *nu* er *Krigen* en Kendsgerning og Vilkaarene for dansk Lovgivning dermed totalt ændret. Under Krig og Krise bliver Opgaverne andre end i Fredstid — og ikke mindst for Regering og Rigsdag. Det blev tydeligt understreget i den Programtale, hvormed Statsministeren paa Regeringens Vegne aabnede den nye Rigsdagssamling. Stauning udtalte saaledes, at man maatte regne med, at »almindeligt Lovgivningsarbejde maa hvile, saa længe alle Kræfter er optaget af Tidens nødvendige Gerning.«

Dette betyder dog *ikke*, at al konstruktiv og mod Fremtiden rettet Lovgivning gaar fuldstændig i Staa; det betyder kun at saadan planlagt Lovgivning ikke kan ventes fremmet *nu*, men først efterhaanden som »Tid og Forhold tillader det«.

Det er naturligvis beklageligt, at vigtigt Lovgivningsarbejde maa vente med at blive taget op til Behandling. Paa den anden Side vil man forstaa, at en europæisk Storkrig og alle de Vanskeligheder, den uvægerlig maa føre med sig ogsaa for os, *ikke* giver de gunstigste Betingelser for vidtgaaende Reformer. Vi stoler dog paa, at Regeringen ikke vil tøve, dersom det bliver muligt at tage et videregaaende Lovgivningsarbejde op.

* * *

De Opgaver, den nu indkaldte Risgdag faar at løse, vil saaledes i høj Grad blive bestemt af de af Krigen skabte Forhold. Næst den alt andet overskyggende Opgave: at holde Landet uden for det blodige Opgør, bliver det først fornødne at sikre Tilførsler af nødvendige Raastoffer, Brændsel m. v. til Produktionens og dermed Beskæftigelsens Opretholdelse. At denne Opgave er overordentlig vanskelig, har vi faaet temmelig ubehagelige Beviser for. Trods begge

Parters Tilsagn om Respekt for Danmarks Neutralitet, og dermed for vore Bestræbelser for at opretholde normal Handelsforbindelse til begge Sider, har vi allerede været ude for Opbringning af danske Eksportbaade, Torpedering og Minesprængning af fredelige danske Skibe, og de uhyggelige Følger heraf: danske Sømænds Død! Handelskrigen synes at være i fuld Gang med alle de Farer, den rummer for en lille Nation, som ligger mellem to kæmpende Stormagter.

Den Situation, vi befinder os i, gav Statsministerens Tale til Rigsdagen en Tone af Alvor, som vi ganske kan bifalde. Og særlig gælder det Opfordringen til at samle sig om Opgaverne i den Samfølelsens Aand, som Tiden kræver. Den faglige og politiske Arbejderbevægelse har allerede ved det den 9. September udsendte fælles Opraab til det danske Folk givet Udtryk for den samme Tanke. Og det staar vi ved, ganske uden Hensyn til de Angreb, der rettes mod os fra forskellige Sider. Kommunisterne forsøger at dække over den ubarmhjertige Afsløring, de har været ude for, ved at beskylde os for ved Etablering af »Borgfred« at gaa Kapitalisternes Ærinde. Og fra anden Side angribes vi for kun at tænke paa at opnaa Særforhold til »Manden med Fagforeningsbogen«, naar vi taler om at vise Samfundssind og Samfølelse. — Eksemplet viser endnu engang, at den danske Arbejderbevægelse er placeret rigtigt — lige langt fra overrevolutionært Skraal som fra smaaborgerlig Forsagthed.

Vi er ikke saa naive, at vi tror Arbejderklassen kan slippe igennem en ond Tid uden at faa Virkningerne af den at føle. Tilførselsvanskeligheder, Bedriftsstandsninger og Vareknaphed kommer Arbejderne sikkert til at føle Byrden af saa godt som nogen. Men vi vil omvendt kraftigt protestere imod alle Forsøg paa at vælte Krigstidens Byrder over paa Arbejderne eller at gøre Fagbevægelsen til Syndebuk for Tidens Ulykker. En Tendens hertil spores allerede. De Taler, som Laur. Hansen og Hedtoft-Hansen holdt ved den københavnske Fællesorganisations Møde den 4. Oktober er af visse Modstandere fortolket derhen, at Arbejderne vilde sikre sig en priviligeret Stilling. Urimeligheden i denne »Fortolkning« er aabenbar for enhver, der ikke er blevet hængende i Klassefordomme.

Et Venstreblad skrev forleden, at Princippet »Brød paa Fagforeningsbog« eksisterer stadig. Som »Bevis« anførtes Benzinordningen, der gav *Chaufførerne* Lov til at køre, fordi de var Fagforeningsmedlemmer, mens private Bilejere, for hvem Bilen ogsaa betyder Levebrød, ikke maatte køre. Tankegangen er typisk for visse Kredse i dette Land — under normale Forhold; men vi havde dog troet, at Tidens Alvor vilde have udryddet den Smaalighed og Lurvethed, den er runden af. Det burde ikke være nødvendigt at skulle imødegaa sligt; men naar nogen kan faa sig selv til at skrive saadan, maa det vel desværre siges, at et Svar ikke er overflødigt. Vi skal dog foreløbig indskrænke os til at svare med et Spørgsmaal til det nette Blad (Aalborg Amtstidende): Har den lille Lastbil- eller Lillebil-Vognmand ikke hele Tiden haft Lov at køre *uden* Fagforeningsbog? og har Arbejderen paa Samlefabrikken — *med* Fagforeningsbog ikke maattet tage sin Byrde i Form af Arbejdsløshed? Bladet kan næppe slippe uden om et Svar, der fuldstændigt tager Livet af den dumme og meningsløse Insinuation, det har fremsat.

* * *

Vi skal nøjes med dette i Dag; men vi lover, at vi skal komme igen, hvis nogen vil dække over egen Mangel paa virkeligt Borgersind ved at falde over Arbejderne og deres Organisationer. Vi ved fra den forrige Storkrig, at Arbejderne let kommer til at sidde med Beten, hvis ikke vi gennem vor faglige og politiske Indflydelse sikrer en rimelig og retfærdig Fordeling af de Byrder, som en Krig uvægerlig fører med sig.

Staunings Appel til Samfølelse og Samfundssind skal ikke være talt forgæves til de fagorganiserede Arbejdere. Men andre maa til Gengæld forstaa Alvoren og Rigtigheden i følgende Ord, som ogsaa fandtes i Statsministerens Tale til Rigsdagen:

»Den ene Gruppe bør ikke berige sig paa andre Gruppers Bekostning. Alle maa tage deres Part af de Byrder og Omkostninger, som kommer til os udefra; men de stærkere maa tage den Del, som de svagere ikke kan bære.«

Det Synspunkt, Statsministeren her giver Udtryk for, har vor fulde Tilslutning, da det er i Overensstemmelse med det solidaritetsmæssige Princip, der hidtil har været Rettesnor for Fagbevægelsens Arbejde. Vi erklærer os rede til Samarbejde paa dette Grundlag og udtaler Forventningen om, at Krigstidens Lovgivningsarbejde vil foregaa i denne Aand.

Faren for Spionage.

Et Opraab fra De samvirkende Fagforbund.

Det er den danske Regerings Maal at bevare vort Lands Neutralitet. I Viljen hertil staar hele Folket bag Regeringen. Men hvis det skal lykkes at naa dette Maal, maa vi alle hjælpe med dertil. ... Vi kan ikke overlade Regeringen det hele, thi en moderne Storkrig griber ind paa alle Livets Omraader. Den skaaner ikke de neutrale Staters Befolkninger. Der er ingen af os, som ikke paa en eller anden Maade berøres af dette. Maaske gælder dette endog i særlig Grad os Danske. Vort Lands Beliggenhed mellem Østersø og Vesterhav, vor Stilling som Leverandør gennem Aartier baade til Tyskland og til England giver os store Muligheder, men skaber dermed ogsaa store Farer. Det er enhvers Pligt at se denne Virkelighed i Øjnene. Vi maa have Mod til at forstaa, at enhver enkelt af os har sit Ansvar og sine Forpligtelser, som Neutraliteten paalægger os. Derfor maa enhver se sin Opgave i at være med til aktivt at sikre vort Lands Politik, saaledes at det kommer uskadt gennem Krigens Storme.

Danmarks Beliggenhed giver vor Skibsfart en særegen Betydning. Paa den beror hele vort økonomiske Liv i Dag. Den er for os, hvad Blodkarrene er for det menneskelige Legeme. Trues Skibsfarten, trues hele vort økonomiske Liv, som er selve Grundlaget for vor daglige Tilværelse. Fordi den er saa vigtig, maa Skibsfarten beskyttes imod de alvorlige Farer, som Krigssituationen retter imod den.

Den sidste Verdenskrig har lært os, at der gives mange Maader, hvorpaa der kan virkes i de neutrale Landes Havne. Vi maa i særlig Grad alle sammen være med til at forhindre, at danske Havne benyttes til Foretagelse af Sabotagehandlinger, thi enhver Handling af denne Art, som finder Sted i en neutral Havn, kan komme til at betyde en yderst alvorlig Fare, ogsaa for vort Forhold til andre Magter.

Hold derfor Øjnene aabne for alt, hvad der sker i Havne og paa Skibene.

Verdenskrigen lærte os tillige, at der ikke blot gives uegennyttige og tapre Mænd i alle Lande, men at der ogsaa overalt findes Folk, som er parat til for Penge at sælge deres Lands Interesser og deres Kammeraters Liv. For Judas-Penge giver de fremmede Agenter eller Myndigheder Besked om Skibenes Afgangstider, Ruter og Ladninger. Derved prisgiver de ikke blot Skib og Ladning, altsaa store nationale Værdier, til Undergang, men de vil ofte udsætte Besætningerne for alvorlig Livsfare. Vær derfor tavse overfor alle, der spørger, selvom Spørgsmaalene synes uskyldige nok!

Ved at følge disse Anvisninger kan vi gøre en værdifuld Indsats for vort Land i denne farlige Tid. Dermed hjælper vi ogsaa Regeringen i dens vanskelige Arbejde for at sikre Neutraliteten, og vi hjælper den med at haandhæve den Lov af 2. September 1939, som forbyder offentligt og privat at give Meddelelser til uvedkommende om saavel danske som fremmede Skibes Positioner, Bevægelser og Ladninger. Denne Lovs omhyggelige og strenge Overholdelse er af den yderste Vigtighed for vort Land.

Det var Overvejelser af denne Art, der var Anledning til, at De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg paa sit den 4. Oktober afholdte Møde besluttede at udsende følgende Opraab til sine Medlemmer og til Offentligheden:

»I den alvorlige og kritiske Tid, vort Land nu oplever, modtager vi næsten daglig Meddelelser om ulykkelige Hændelser for neutrale Landes Skibe og Mandskab.

Gennem et vidtforgrenet Efterretningssystem synes Agenter at skaffe sig Viden om Skibes Afgangstider, Ruter, Ladninger og Positioner.

Vi advarer derfor indtrængende imod at give nogen Art af saadanne Oplysninger til ikke-kendte og uvedkommende Personer.

Denne Advarsel gælder ikke mindst de Folk, der er beskæftiget ved (eller i Tilknytning til) Havn og Søfart.

Under Hensyn til den alvorlige Risiko for øgede Tab af Menneskeliv, maa vi indskærpe danske Arbejdere, at enhver, der mener at iagttage mistænkelige Foreteelser i Havn eller paa Skib, har en ubetinget Pligt til straks at meddele sine Iagttagelser til rette Vedkommende.

Vi henstiller at følge de givne Anvisninger for at hjælpe med til at haandhæve Loven af 2. September 1939, der forbyder offentligt og privat at give Meddelelser til uvedkommende om saavel danske som fremmede Skibes Positioner, Bevægelser og Ladninger. Enhver vil forstaa, at denne Lovs omhyggelige og strenge Overholdelse er af den yderste Vigtighed for Land og Folk.«

Afhjælpning af Rationaliseringsarbejdsløsheden i Sverige.

Af S. Abrahamsen.

I en tidligere Artikel om Rationaliseringsspørgsmaalet i Sverige[1]) blev det paavist, at der i Aarene fra 1920—36 har været en meget stærk Stigning i Antallet af Personer i de produktive Aldersklasser, og at Udbudet paa Arbejdsmarkedet, d. v. s. Antallet af arbejdssøgende Personer, i det samme Tidsrum er steget endnu stærkere, fordi Kvinderne i større Udstrækning deltager i Erhvervslivet, og fordi Landbruget har skudt en stor Gruppe af Arbejdere over paa Industriarbejdsmarkedet. Til Trods for at denne Udvikling er blevet fulgt af en stærkt stigende Produktion pr. Arbejder, er Arbejdsløsheden i Sverige ikke steget nævneværdigt, og det kan konstateres, at Grunden til, at en saadan Udvikling har været mulig, er, at den svenske Industri i de sidste 20 Aar har gennemgaaet en vældig Udvikling. En saadan Ekspansion vilde under alle Omstændigheder være umulig, hvis den ikke til Stadighed blev fulgt af Prisnedsættelser paa alle de Omraader, hvor de besparende Foranstaltninger (Mekanisering, Tempoproduktion og lignende Rationaliseringsforanstaltninger) muliggjorde det, og den svenske Kommission har derfor ogsaa undersøgt, hvorvidt saadanne Prisnedsættelser er blevet gennemført, og den er kommet til det Resultat, at i det store og hele har de muliggjorte Prisnedsættelser faktisk fundet Sted. Selv om Kommissionen i sine Forslag til Afhjælpning af Rationaliseringsarbejdsløsheden paa det bestemteste afviser Tanken om en egentlig Kontrol med Rationaliseringen ud fra det Standpunkt, at en saadan Kontrol vilde lægge den industrielle Udvikling Hindringer i Vejen, saa fremgaar det dog klart af Betænkningen, at kun det Faktum, at de nødvendige Prisnedsættelser faktisk har fundet Sted, afholder Kommissionen fra at foreslaa en *Kontrol med Prispolitikken.* I Danmark, hvor Industrien og Engroshandelen i meget stor Udstrækning er sammensluttet i produktions- og prisregulerende Karteller, vil en effektiv og indgaaende Priskontrol med de Virksomheder, som rationaliserer, være et nødvendigt Led i en Politik, som skal muliggøre en Ekspansion, svarende til den svenske. Saadan maa Problemet nemlig stille sig for Danmark. For det fremgaar af den svenske Betænkning, at den Arbejdsløshed, som Rationaliseringen paa langt Sigt har Tendens til at skabe, først og fremmest maa bekæmpes med de samme Midler, som den permanente Arbejdsløshed i al Almindelighed bekæmpes med, og det vil sige, at det, det gælder om, er at faa sat Produktionen og Omsætningen i Vejret. Svenskerne stiller Problemet saaledes op:

Størrelsen af Rationaliseringsarbejdsløsheden er afhængig af:

1) Den Hastighed, hvormed de rationaliserende Bedrifter skyder Arbejderne ud i Arbejdsløsheden.
2) Den Hastighed, hvormed nye Industrier og Industrier, som udvider deres Produktion, optager Arbejdskraft.

Selv om man nok kan paavirke Udskydningen af Arbejdskraft ved paa forskellig Maade at gennemføre *lempeligere Afskedigelsesregler,* hvilket Kommissionen anbefaler, saa maa det først og fremmest være paa den nye Produktions Ophjælpning, man skal sætte ind. Kommissionen mener, at denne nye Produktions Omfang er afhængig af, at der er en tilstrækkelig Opsparing i Landet, saaledes at der staar Kapital til Raadighed til Igangsættelse af nye Virksomheder, og at denne Kapital i tilstrækkeligt Omfang *faktisk bliver benyttet* til Igangsættelse af Virksomhed. Kommissionen ræsonnerer videre saaledes: Der har under hele den sidste Opgangsperiode hersket Kapitalrigelighed i det svenske Banksystem, og man har derfor draget den ganske simple Konklusion, at det, man skulde understøtte, var *Foretagsomheden* i den svenske Industri. Man skulde altsaa støtte Iværksættelsen af nye Industrier, af ny Virksomhed og alt det forudgaaende Arbejde, som finder Sted, inden nye Virksomheder kommer i Gang. Man foreslaar derfor at tilpasse Skattepolitikken, Toldpolitikken, Lønpolitikken og den øvrige økonomiske Politik til disse Opgaver. Men konkret sætter man ind paa den tekniske Forsknings Virksomhed. Ligesom det er foreslaaet i Socialministeriets Betænkning om Arbejdsløsheden 1930 — 37 her i Landet, foreslaar den svenske Kommission at oprette et egentligt *Forskningsinstitut.* Det er Hensigten, at dette Institut skal være Bindeleddet mellem den tekniske Udvik-

[1]) Arbejderen Nr. 28 for 1. September 1939.

ling i Udlandet og i Sverige, og mellem de forskellige Grene af den svenske Industri. Det skal være Regeringens raadgivende Organ i alle Spørgsmaal vedrørende Oprettelsen af nye Industrier, og det skal have til Opgave at henlede Opmærksomheden paa nye Produktionsmuligheder og nye tekniske Foranstaltninger, som kan fremme Sveriges industrielle Konkurrenceevne.

Selvom Kommissionen saaledes er af den Opfattelse, at Rationalisering har Tendens til paa længere Sigt at skabe en vis Arbejdsløshed, mener den dog, at Vanskelighederne først og fremmest skyldes Arbejdsmarkedets Ufuldkommenhed, og at man kan naa langt ved at udvikle Arbejdsmarkedets forskellige Organer i en saadan Retning, at de virker efter deres Formaal. Paa forskellige Tidspunkter har man imidlertid haft Forbud imod Rationalisering, i hvert Fald imod bestemte Maskiners Anvendelse netop af beskæftigelsesmæssige Grunde; men Kommissionen tager bestemt Afstand fra saadanne Bestemmelsers Indførelse undtagen i ganske særlige Situationer. I denne Forbindelse rejser Spørgsmaalet om en Statskontrol med Rationaliseringen sig, men heller ikke dette vil Kommissionen anbefale, fordi det vil kunne virke altfor generende for Virksomhederne, og fordi en Kontrol maatte forudsætte en Godkendelse fra Statens Side, hvilket kunde medføre at Staten fik et Medansvar for Rentabiliteten af de gennemførte Foranstaltninger. Desuden vilde ogsaa de mere kortsynede Betragtninger kunne faa Overvægt, saaledes at en forventet øjeblikkelig Beskæftigelsesnedgang — i Statskontrollens Overvejelser — vilde mere end opveje de fremtidige Fordele, der følger af, at Industrien bevarer sin Konkurrenceevne, og som er vanskelige at overse. Det fremhæves, at man til Stadighed maa erindre, at Rationaliseringen er en Forudsætning for Levestandardens Højnelse.

De Arbejdsmarkedsproblemer, Rationaliseringen rejser i Sverige, skyldes særlig den svenske Industris spredte Beliggenhed. Driftsnedlæggelser og Rationaliseringsforanstaltninger medfører Arbejdsløshed i de Byer og Egne, hvor de paagældende eller de konkurrerende Virksomheder er beliggende. Beskæftigelsesforøgelsen falder andre Steder. Til Afhjælpning af de Vanskeligheder, dette medfører, foreslaar Kommissionen, at der planmæssigt lægges nye Virksomheder ud i Egne, hvor der er Udsigt til Arbejdsløshed, at der ydes Arbejderne forøget Hjælp til Flytteomkostninger, ogsaa omfattende Hustru og Børn, og at nogle Udvalg, der i Forvejen findes i hver Kommune, skal kunne overtage Huse, der ejes af Arbejdere, som ønsker at flytte, paa for Arbejderne meget favorable Vilkaar. Alt dette vilde formindske lokaliseret Arbejdsløshed og lette Tilpasningen. Desuden skulde Staten efter Kommissionens Mening i større Udstrækning lede Arbejdsanvisningen, idet denne nu er underkastet Kommunernes Styre og ofte ledes ud fra lokalt-egoistiske Hensyn, hvorved den rigtigt uddannede Arbejdskraft ikke altid kan fremskaffes.

En Ledelse af Arbejdsløshedspolitikken, som bl. a. skal foreslaa Placering af nye Virksomheder og andre lokale eller generelle Foranstaltninger, er imidlertid ikke mulig uden et indgaaende Kendskab til Arbejdsmarkedet og dets Udvikling i den nærmeste Fremtid. Kommissionen foreslaar derfor Oprettelsen af et Arbejdsmarkedsinstitut, hvor Sagkyndige skal følge Udviklingen meget nøje paa Basis af en ny Beskæftigelsesstatistik, som foreslaas gennemført, og for at denne Institution, som normalt faar til Hovedopgave at være sagkyndig i alle Arbejds- og Beskæftigelsesspørgsmaal, til enhver Tid kan være forberedt paa nyopdukkende Situationer, foreslaas det at paalægge Arbejdsgiverne *paa Forhaand* at indgive Anmeldelse om forestaaende Afskedigelser. Institutionen skal fremlægge sine konkrete Forslag til Imødegaaelse af Arbejdsløsheden for Regeringen — ogsaa med Hensyn til den almindelige Arbejdsløshedspolitik — og saaledes paa mange Maader udfylde de Funktioner, som er foreslaaet henlagt til et særligt Arbejdsministerium her i Landet. Der skal etableres et indgaaende Samarbejde med det tekniske Forskningsinstitut angaaende Oprettelsen og Placeringen af nye Virksomheder.

Fra forskellige Sider er der fremkommet Forslag om Erstatningsbetalinger eller Skat paa Rationalisering. Saadanne Forslag, som i Sverige er blevet motiveret med understøttelsesmæssige Argumenter, afviser Kommissionen blankt med den Motivering, at Erstatning til den enkelte udrationaliserede Arbejder kan der ikke være Tale om, fordi det ofte er andre Virksomheder end de, der rationaliserer, som foretager Afskedigelsen, og iøvrigt bl. a. fordi man ikke maa lægge Rationaliseringen nogen Hindringer i Vejen. Her i Landet er saadanne Forslag jo blevet begrundet med, at man derigennem kunde tilgodese Forskellen mellem den enkelte

Rundskue

EN NYINDMELDELSE. Fra *Hotel- og Restaurationspersonalets Forbund* har De samv. Fagforbund modtaget Anmodning om Optagelse fra 1. Oktober d. A. at regne.

Efter at Forbundets Anmodning har været Genstand for Behandling mellem en Række interesserede Forbund, har De samv. Fagforbunds Forretningsudvalg paa sit Møde den 6. September tiltraadt denne Anmodning, som med Forretningsudvalgets Anbefaling blev udsendt til Afstemning blandt Repræsentantskabets Medlemmer. Resultatet af denne Afstemning forelaa den 12. Oktober og viste næsten enstemmig Tilslutning til Forslaget om Forbundets Optagelse.

Hotel- og Restaurationspersonalets Forbunds Medlemstal var den 1. Juli d. A. 397, deraf 267 heltbetalende og 130 halvtbetalende.

INDUSTRIEKSPORTEN I FØRSTE HALVDEL AF 1939. Paa Basis af det officielle statistiske Materiale har Industriraadets Eksportbureau nu foretaget sin sædvanlige halvaarlige Opgørelse af Danmarks Industrieksport. Resultatet af denne Opgørelse, der findes offentliggjort i »Tidsskrift for Industri« og maa siges at have særlig Interesse med Henblik paa den indtraadte Krigstilstand, viser, at det er lykkedes vor Industri i den første fredelige Halvdel af 1939 at præstere en samlet Eksportværdi paa ca. 200 Mill. Kr., svarende til henved 27 pCt. af Landets samlede Eksport.

Industriraadet udtaler sig ikke om Udsigterne for den nærmeste Fremtid, men fremhæver blot, at der fra de forskellige Virksomheders Side sættes den største Kraft ind paa at opretholde, hvad der kan opretholdes af Eksport. Med al den Usikkerhed, der præger de økonomiske Vilkaar baade ude og hjemme, vil det dog være ganske umuligt at spaa noget om Fremtiden.

Virksomheds og Samfundets Omkostninger. Dette Argument imødegaas ikke fra svensk Side, bortset fra hvad der ligger i den principielle Opfattelse, at Rationalisering generelt er gavnlig, og at Ulemperne kan løses ved Arbejdsmarkedsforanstaltninger og Understøttelsespolitikken, der bør finansieres efter andre Kriterier, end efter hvem der forvolder Udgifterne.

Som Understøttelsesforanstaltninger foreslaar Kommissionen mellem en Række af mere almindelig Natur, som ikke særlig retter sig mod den Arbejdsløshed, der direkte skyldes Rationaliseringen, bl. a. at forhøje Understøttelsesperioden for Arbejdere over 45 Aar, da det har vist sig, at særlig disse Aldersklasser rammes af Rationaliseringsarbejdsløshed.

Genève og Krigen.

Den internationale Arbejdsorganisation i Genève har allerede for længere Tid siden besluttet at fortsætte sin Virksomhed i Tilfælde af en Storkrig og i god Tid truffet alle nødvendige Forholdsregler for at muliggøre dette. Der blev dannet en særlig Krisekomité, som af Arbejdsbureauets Forvaltningsraad fik Fuldmagt til at tage alle nødvendige Skridt. Den 20. og 21. September holdt denne Krisekomité sit første Møde efter Krigsudbrudet, hvor man gjorde Arbejdsorganisationens Opgaver under den nuværende Krigssituation til Genstand for en foreløbig Drøftelse.

Efter at man havde taget de 28 Svar til Efterretning, som hidtil er indløbet fra Medlemsstaternes Regeringer, og som alle gik ud paa, at Organisationen burde bestræbe sig for i den størst mulige Udstrækning at opretholde sin Virksomhed under Krigen, benyttede flere af de tilstedeværende Regeringsrepræsentanter Lejligheden til at forsikre om deres Regeringers Hensigt at støtte Arbejdsbureauets Virksomhed. De forenede Staters Repræsentant fremhævede saaledes, at Spørgsmaalet havde været drøftet af hans Lands øverste Myndigheder, som havde udtalt sig for en aktiv Fortsættelse af Arbejdsbureauets Arbejde, der i Praksis burde tilpasses efter den nuværende Situation og i Overensstemmelse med det af Forvaltningsraadet opstillede Arbejdsprogram. Han udtalte endvidere, at Opretholdelsen af den internationale Arbejdsorganisation som et Instrument for Samarbejde mellem Regeringer, Arbejdsgivere og Arbejdere vil være af den største Betydning under Krigen og i den vanskelige Periode, som formentlig vil følge efter Fjendtlighedernes Afslutning. Repræsentanter for Brasilien, Kanada, Chile, Frankrig, Meksiko, Norge, Polen og Storbritannien afgav paa deres Regeringers Vegne lignende Erklæringer.

Komitéen vedtog enstemmigt at godkende Direktørens Plan om at indkalde den II. regionale Arbejdskonference for de amerikanske Medlemsstater, der som tidligere bestemt skal afholdes i Havana i November Maaned.

I Forbindelse med denne Konference vil man tillige sammenkalde de amerikanske Medlemmer af den permanente Landbrugskommission, som skulde have holdt Møde i Genève ved Aarets Udgang, men hvis Møde blev aflyst paa Grund

Det faglærte Køkkenpersonales Forbundskongres.

Forbundet for faglært Køkkenpersonale afholdt den 20. og 21. September Kongres i København, der var besøgt af 23 Delegerede, foruden Hovedbestyrelsens Medlemmer og 12 Gæster, deriblandt Næstformand *Eiler Jensen*, der bragte en Hilsen fra De samvirkende Fagforbund og redegjorde for Fagbevægelsens Opgaver under den nuværende Krigssituation.

Kongressen indlededes med Faneindvielse for Koge- og Smørrebrødsjomfruernes Fagforening. Derefter fik Gæsterne Ordet til deres Hilsningstaler, og i Tilslutning hertil aflagde Forbundsformanden, *Sverre Schmidt*,

Beretning om Virksomheden.

Formanden indledede sin Beretning med nogle Betragtninger over Arbejderbevægelsens Stilling under den nuværende Situation og understregede herunder Nødvendigheden af, at al Kraft sættes ind for at mildne Virkningerne af Krigens Vanskeligheder for den arbejdende Befolkning.

Udførligt skildrede Formanden Forbundets Virksomhed. Medlemstallet er nu 1239, deraf 645 Mænd og 594 Kvinder. Medlemstallet er steget med over 100 Medlemmer siden 1. April 1939, men der kan stadig regnes med en Stigning i Medlemsantallet, ikke mindst i Provinsen, der kun omfatter en Fjerdedel af det samlede Medlemstal.

Efter en Skildring af Overenskomstforholdene omtalte Formanden de betydelige Forbedringer, som igennem Lovgivningen er gennemført for den arbejdende Befolkning. Overarbejdsloven har haft en gavnlig Virkning for Fagets Beskæftigelse, og Funktionærloven har sikret bl. a. Køkkencheferne en bedre Beskyttelse. Ogsaa Loven om Forbud mod privat Arbejdsanvisning har haft Betydning for Faget, selv om det var Formandens Opfattelse, at der endnu i det skjulte gennem Fæstekontorerne foregaar en Del privat Arbejdsanvisning, der er ganske ulovlig og bør anmeldes til Forbundet, hvor den kan paavises. Endelig omtalte han Lærlingeloven, der har haft en gavnlig Virkning for Kokkefaget, medens en tilfredsstillende Løsning for Kogejomfruernes Uddannelsesforhold er strandet paa en ganske uforstandig og urimelig Modstand fra Arbejdsgivernes Side. Formanden udtalte sin Glæde over Samarbejdet med de tilgrænsende Organisationer — ikke mindst Tjenerne — og den Støtte, der er ydet af De samvirkende Fagforbund. Et udvidet Samarbejde med Sø-Restaurations-Foreningen — eventuelt Sammenslutning — burde sikkert overvejes. Lignende Betragtninger gælder Hotel- og Restaurationspersonalets Forbund. Sluttelig udtalte Formanden sin Glæde over Samarbejdet med de skandinaviske Organisationer og over de Resultater, som Medlemsskabet i De samvirkende Fagforbund har medført.

Formandens Beretning saavel som den af Hovedkasserer *Svend Aage Larsen* forelagte Regnskabsberetning godkendtes enstemmigt.

Kongressens Vedtagelser.

I Tilslutning til Formandens Beretning vedtoges en Resolution, der udtaler Anerkendelse af de under den nuværende Regerings Førerskab vedtagne *betydningsfulde Love*, hvoraf navnlig Ferieloven er af særlig Betydning for Faget, idet ikke alene Medlemsgruppen »Sæsonarbejdere« har faaet Ret til Ferie, men Loven har ogsaa medført en Merbeskæftigelse af overordentlig stor Virkning. Endvidere har Loven om privat Arbejdsanvisning sat Bom for Fæstekontorernes Udbytning af Restaurationsindustriens Arbejdere.

Samtidig udtales Haabet om, at den nye Arbejderbeskyttelseslov maa blive vedtaget paa Rigsdagen til Gavn for saavel Arbejderne i Køkkenerne som det købende Publikum.

Kongressen drøftede et Forslag om Ansættelse af en *Rejsesekretær*, men mente ikke at kunne løse Opgaven nu. Der fremsattes her-

---

af den internationale Situation. Man var af den Mening, at det er af Vigtighed, at Landbrugsforholdene fortsat gøres til Genstand for Undersøgelse og da særlig i de amerikanske Stater, da den stadig større Efterspørgsel efter Landbrugsprodukter fra Europas Side vil komme til at stille disse Lande overfor nye og vigtige Problemer.

Mødet valgte endelig Forvaltningsraadets (og Krisekomitéens) Præsidium for Aaret 1939/40. Til Præsident efter den norske Regeringsrepræsentant Paal Berg, hvis Mandat nu udløber, valgtes De forenede Staters Regeringsrepræsentant *Garter Goodrich*, og til Vicepræsidenter genvalgtes Direktør *H. C. Ørsted* (Arbejdsgiverne) og *C. Mertens* (Arbejderne).

Nyt fra Udlandet

ANTAL FAGFORENINGER OG MEDLEMMER I ENGLAND. Ved Udgangen af 1938 fandtes der i England ialt 6.054.000 fagorganiserede Arbejdere mod 5.843.000 ved Udgangen af det foregaaende Aar. Fremgangen har saaledes udgjort 211.000 eller 3,6 pCt. Antallet af mandlige Medlemmer steg med 180.000 eller 3,6 pCt. og udgjorde ved Aarets Udgang 5.128.000, Antallet af Kvinder med 31.000 eller 3,5 pCt. og beløb sig til 926.000.

Antallet af Fagorganisationer er i Aarets Løb gaaet ned med 9 og udgjorde ved Udgangen af 1938 1021. 691 af disse Organisationer talte under 1000 Medlemmer, og deres samlede Medlemstal beløb sig til kun 2,5 pCt. af samtlige fagorganiserede Arbejdere. Paa den anden Side talte 39 Organisationer hver over 25.000 Medlemmer, og deres samlede Medlemstal udgjorde over 72 pCt. af samtlige fagorganiserede Arbejdere.

---

under Tanken om et Samarbejde med Tjenerforbundet og Hotel- og Restaurationspersonalets Forbund til Gennemførelse af en kraftig *Agitation i Provinsen.* Dette Spørgsmaal skal tages op til fornyet Overvejelse efter sidstnævnte Forbunds forestaaende Optagelse i De samvirkende Fagforbund.

Man vedtog at henstille til Københavns Afdelinger af Kokkenes og Koge- og Smørrebrødsjomfruernes Organisation at afgive Halvdelen af Indskudet fra nyoptagne Medlemmer til Fordel for Agitationen. Endvidere vedtog man at arbejde for en Uddannelse med afsluttende Eksamen for Koge- og Smørrebrødsjomfruernes Vedkommende.

Valg af Ledelse.

Valgene af Tillidsmænd var præget af Enighed og Tillid til Forbundsledelsen. *Sverre Schmidt* genvalgtes med Akklamation til Formand, og Hovedkassereren *Sv. Aage Larsen* genvalgtes ligeledes med Akklamation. Til Hovedbestyrelsen valgtes for København: *Benni Andersen, William Sørensen, Bertha Hansen, Jenny Larsen* og *Anna Andersen.* For Aalborg valgtes *Tage Olsen,* for Aarhus *Milton Larsen,* for Korsør-Slagelse *Gustav Hjorth,* for Odense *Høgsbroe Jacobsen* og for Nykøbing F. *Børge Krogh.* Til Revisorer valgtes *P. Holm* og *Magda Gisselbæk.*

Forbundets næste Kongres holdes i 1943 i København.

Nedgangen i Organisationernes Antal skyldes Sammenslutning mellem enkelte Organisationer, og det samme gælder ogsaa for de saakaldte Føderationer, Sammenslutninger af Fagorganisationerne indenfor de enkelte Industrigrene, hvoraf der i Slutningen af 1938 fandtes 61 med tilsammen 2.976.000 Medlemmer. Disse Føderationer er oprettet for at modvirke de uheldige Følger af det store Antal Fagorganisationer.

Det kan bemærkes, at den under den faglige Internationale hørende engelske Landsorganisation ved Udgangen af 1938 omfattede 170 Organisationer — deraf saa godt som alle Føderationer — med tilsammen 4.669.000 Medlemmer, saaledes at Fagorganisationer med 1.385.000 Medlemmer endnu staar udenfor den faglige Landsorganisation. (Efter The Ministry of Labour Gazette).

FAGFORENINGSKONGRES I ARGENTINA. Den faglige Landsorganisation i Argentina (Confederacion General del Trabajo) afholdt den 14.—16. Juli 1939 sin 2. ordinære Kongres i Buenos Aires. Landsorganisationen, der blev stiftet i 1930 og i Marts 1936 indmeldte sig i den faglige Internationale i Paris, tæller nu ca. 260.000 Medlemmer.

Paa Kongressen var der mødt 160 Delegerede fra 40 tilsluttede Organisationer i hele Landet. Under Behandlingen af Beretningen om Virksomheden godkendtes bl. a. Landsorganisationens Indmeldelse i den faglige Internationale, endvidere dens Deltagelse i Arbejdet indenfor Arbejdsbureauet i Genève. Der vedtoges en Resolution, der formulerer Fagforeningernes Krav paa den sociale Lovgivnings Omraade, ligesom Kongressen udtalte sig for et fastere Samarbejde med Fagbevægelsen i de øvrige sydamerikanske Lande.

FAGBEVÆGELSEN I CHILE. I Dagene 26. Juli —1. August 1939 afholdtes i Santiago-de-Chile den første ordinære Kongres i den faglige Landsorganisation (Confederacion de Trabajadores de Chile), der stiftedes i 1936. Medlemstallet udgjorde den 1. Januar 1939 ca. 110.000.

Kongressen var besøgt af ca. 2000 Delegerede fra 3000 Fagforeninger, det er saa godt som alle Fagforeninger i hele Landet. Der var endvidere mødt Repræsentanter for Fagbevægelsen i andre sydamerikanske Lande, ligesom ogsaa Regeringen var repræsenteret.

Kongressen vedtog et Forslag om Landsorganisationens Indmeldelse i den faglige Internationale i Paris samt opstillede en Række Krav vedrørende Sociallovgivningen. Bl. a. krævedes Anerkendelse af Arbejdernes Organisationsret, Mindstelønninger for Søens Arbejdere, Indførelse af 40 Timers Ugen samt Afslutning af kollektive Arbejdsoverenskomster.

INDUSTRIARBEJDERNES LØNNINGER I FINLAND. Timefortjenesten for Industriarbejdere i Finland er i 1938 steget gennemsnitlig 5,2 pCt. for mandlige og 6,4 pCt. for kvindelige Arbejdere. Aarsfortjenesten steg for baade Mænd og Kvinder med 3,1 pCt.

Papirindustriarbejder-forbundets Kongres.

I Dagene den 24.—28. September afholdt Papirindustriarbejdernes Forbund sin 15. Kongres, der fandt Sted i Odense. Der var mødt Delegerede fra samtlige Afdelinger, 16 Hovedbestyrelsesmedlemmer samt en Række Gæster fra inden- og udenlandske Organisationer.

Kongressen aabnedes af Formanden *M. Elling,* der bød Velkommen og derefter gav Ordet til Gæsterne, deriblandt Hovedkasserer *H. Jacobsen,* De samvirkende Fagforbund, der foruden at bringe en Hilsen fra Landets øvrige organiserede Arbejdere omtalte de Vanskeligheder, Krigssituationen vil medføre for Erhvervslivet og for Arbejderbevægelsen.

Efter at *Alfred Hansen,* Dalum, og *Vilh. Nielsen,* Næstved, var valgt til Dirigenter, gik Kongressen over til Behandling af Dagsordenen.

Beretning om Virksomheden.

Formanden, *M. Elling,* aflagde Beretning om Virksomheden siden sidste Kongres. Han udtalte sin Tilfredshed med Overarbejdsloven og Ferieloven; den sidste havde sparet Forbundet for mange Forhandlinger om det Spørgsmaal, saaledes at man havde kunnet samle sig om andre Opgaver. Han nævnte Overvejelserne angaaende en ny Lov om Arbejderbeskyttelse og oplyste, at der fra Papirarbejderforbundets Side var Ønsker fremme om, at Arbejdstiden for Arbejdere i kontinuerlig Drift blev nedsat.

Forbundet tæller nu i alt 1719 Medlemmer, nemlig 1364 mandlige og 355 kvindelige.

I Diskussionen om Beretningen havde en Række Talere Ordet. Man drøftede Ferieforhold, Overenskomstforhold og Arbejdstiden i Virksomheder med kontinuerlig Drift. Formanden replicerede til de forskellige Talere, hvorefter Beretningen godkendtes. Formanden forelagde Regnskaberne, der efter nogen Diskussion enstemmigt godkendtes.

Indsendte Forslag.

Af Kongressens Vedtagelser kan nævnes, at den vedtog at udskille *Strejkekassen* fra Hovedkassen. Spørgsmaalet om en *kompetent Forsamling* i Tilfælde af, at 75 pCt. afgivne Stemmer ikke opnaas ved Afstemning om et Forligsmandsforslag i en Lønkonflikt, gav Anledning til en længere Forhandling, der endte med Vedtagelse af et Forslag, der gaar ud paa, at der af hver Afdeling vælges et lige saa stort Antal Medlemmer, som Afdelingen har Hovedbestyrelsesmedlemmer, og disse udgør saa den i Afstemningsreglerne krævede kompetente Forsamling. Et Forslag om at indskrænke Afdelingernes Repræsentation i Hovedbestyrelsen forkastedes. Det vedtoges, at de *kvindelige Medlemmer* skal være repræsenteret i alle Lønforhandlinger.

Det vedtoges ligeledes at forlænge *Kongresperioden* fra 4 til 5 Aar, dog saaledes at første Periode bliver paa 6 Aar, saa at Kongressen falder i Forbundets 50 Aars Jubilæumsaar 1945.

Kongressen drøftede endvidere forskellige Forslag vedrørende Bedriftsraad paa Papirfabrikkerne, Fagbladet, Oplysningsarbejdet og Begravelseskassen.

Valg og Afslutning.

Derefter gik man over til Valg af Tillidsmænd. Til Forretningsfører genvalgtes *Magnus Elling.* Til Viceforretningsfører genvalgtes *Peter Brandrup,* Maglemølle. Til Forretningsudvalget genvalgtes som Repræsentant for Provinsen *Krarup Olsen,* Dalum, og nyvalgtes *Schou,* Silkeborg. Den københavnske Repræsentant *Vilhelm Andersen,* Nørrebro, genvalgtes. Som Revisor genvalgtes *Julius Eiberg,* Valby. Som Redaktionsudvalg af Fagbladet valgtes Forretningsfører *Otto Werup,* Maglemølle, og *Chr. Jensen,* Nørrebro.

Næste Kongres, der afholdes 1945, bliver i Odense, hvor Forbundet i 1895 afholdt sin første Kongres.

Dermed var Kongressens Dagsorden udtømt, og efter at de udenlandske Gæster og Forretningsfører Elling havde haft Ordet, sluttedes der med Leveraab for Forbundet.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund og Murermestrene Vald. B. Olsen og Axel Sørensen, Aarhus.

I Henhold til Forlig i Den faste Voldgiftsret af 14. Juni d. A. var den mellem ovennævnte Parter opstaaede Strid om Etablering af Skifteholdsarbejde og dets Betaling ved Ramningsarbejde afgjort ved faglig Voldgift derhen, at Arbejderne er pligtige at udføre Ramningsarbejde i Skiftehold for de ved Nævnskendelse af 1922 fastsatte Skifteholdspriser. — Ved Forligets Indgaaelse i D. f. V. havde Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig Ret til at indbringe

Spørgsmaalet om eventuel Erstatning og Bod for Retten, naar den faglige Voldgiftskendelse forelaa, og i Henhold hertil afholdtes der paa Arbejdsgiverforeningens Begæring Fællesmøde den 13. September, hvor Arbejdsgiverforeningen fremførte Krav om Tilbagebetaling af Differencen mellem Skifteholdstillæget og det til Arbejderne udbetalte Overarbejdstillæg samt Erstatning for, at Rambukkene kun var benyttet 8 Timer daglig, og endvidere Erstatning for forøget Materialeanskaffelse, som efter Arbejdsgivernes Formening havde været nødvendig, grundet paa Vægringen ved Skifteholdsetablering.

Enighed opnaaedes ikke, og Sagen vil af Arbejdsgiverforeningen blive indbragt for Den faste Voldgiftsret.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Stevedor Vilhelmsen, Vejle.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 20. September mellem Repræsentanter for ovennævnte Parter behandledes en Klage fra Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark paa Vejle Arbejdsgiverforenings Vegne i Anledning af, at Havnearbejdernes Fagforening havde nægtet at rette sig efter Deponeringsbestemmelsen i Overenskomstens § 24, men krævet det omstridte Beløb udbetalt, hvilket Stevedor Vilhelmsen under Protest var indgaaet paa.

Efter nogen Forhandling enedes man om, at Fagforeningen betaler det omstridte Beløb, Kr. 73,21, tilbage til Stevedor Vilhelmsen, som derefter deponerer Beløbet paa sædvanlig Maade i Henhold til Overenskomsten.

Selve Stridsspørgsmaalet angaaende Mandskabsantallet ved Losning af Brosten, Chaussesten og Kantsten henvistes til Afgørelse ved en faglig Voldgift, og Voldgiftsrettens Kendelse bliver bestemmende for, hvem det deponerede Beløb tilfalder.

Kvindeligt Arbejderforbund og A/S Det danske Rengøringsselskab.

Den 19. September afholdtes Møde i Arbejdsgiverforeningen til Forhandling om det af Kvindeligt Arbejderforbund overfor ovennævnte Selskab fremsendte Forslag til Ændring af den bestaaende Overenskomst, der udløber 1. November d. A.

Forbundet havde den 1. September fremsendt sit Ændringsforslag til Firmaet, en Forhandling havde fundet Sted, men Forbundets Krav var blevet afvist. Kort Tid efter modtog Forbundet Underretning om, at Firmaet havde indmeldt sig i Arbejdsgiverforeningen, og at Arbejdsgiverforeningen foreslog, at Overenskomstforhandlingerne førtes videre under Hovedorganisationernes Medvirken.

I Skrivelse af 15. September underrettede De samvirkende Fagforbund Arbejdsgiverforeningen om, at man ikke vilde modsætte sig Forhandling under Hovedorganisationernes Medvirken, men at man, under Henvisning til Septemberforligets Punkt 2 protesterede mod Arbejdsgiverforeningens Ret til at yde Firmaet Støtte, saafremt Forhandlingerne om Overenskomstfornyelse ikke endte med et for Forbundet tilfredsstillende Resultat.

Ved Forhandlingen den 19. September gennemgik man de af Forbundet fremførte Krav, men Enighed opnaaedes ikke, hvorefter Forbundet den 20. September har fremsendt 1. Strejkevarsel.

Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S Dansk Soyakagefabrik.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for ovennævnte Parter drøftedes en Uoverensstemmelse i Dansk Soyakagefabriks Etagepresseanlæg.

Man enedes om at lade Spørgsmaalet om Forstaaelsen af Aftalen af 11. Maj 1939 afgøre ved en hurtigt etableret faglig Voldgift.

Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig Adgang til at paaklage Arbejdsvægringen ved Den faste Voldgiftsret.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Entreprenør O. M. Haugaard, Aarhus.

En Klage over, at Entreprenør O. M. Haugaard, Aarhus, ikke havde overholdt de mellem Entreprenørforeningen og D. A. F. gældende Regler for Afspadseringen af Overarbejde, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 28. September.

Paa Mødet enedes man om, at Firmaet til fuld Afgørelse af Sagen betaler et Beløb af 150 Kr. til Jord- og Betonarbejdernes Fagforening i Aarhus til Anvendelse ved Udbetaling af Julestøttelse til arbejdsløse Medlemmer.

Malerforbundet i Danmark og Esbjerg Malermesterforening.

En Klage fra Malerforbundet over, at Esbjerg Malermesterforening havde etableret samlet Ferie i Ugen fra den 6.—13. August i H. t. en Organisationsbeslutning, behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 28. September.

Sagen diskuteredes, og man enedes om foreløbig at henvise Sagen til Forhandling mellem Underorganisationerne.

Bogbinderforbundet i Danmark og De forenede Protokolfabriker.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 25. September drøftedes en Klage fra Bogbinderforbundet over en Underbetaling, idet ovennævnte Firma ved Indsætning af Mekanismer i Brevordner beskæftigede kvindelig Arbejdskraft, skønt Overenskomsten for saadant Arbejde kun har fastsat Akkordpris for mandlige Arbejdere.

Der var Enighed om at forsøge lokal Forhandling mellem Forbundet og Lauget. Fører saadan Forhandling ikke til noget Resultat, indbringes Klage til Den faste Voldgiftsret.

Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund og A/S »Vefa«, København, og A/S »Alpas«, Aarhus.

Den 28. September afholdtes paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Kontor et Møde mellem Repræsentanter for Dansk Arbejdsmandsforbund, Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund og De samv. Fagforbund til Behandling af en Begæring fra Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund om Etablering af Sympatikonflikt, hvad angaar Transport og lignende overfor A/S »Vefa«, København, og A/S »Alpas«, Aarhus.

D. A. F. erklærede sig rede til at gaa med i den ønskede Aktion, og man enedes om, at Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund fremskaffer de nødvendige Oplysninger, saaledes at Varslerne snarest muligt kan blive fremsendt.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Odense Staalskibsværft.

Foranlediget af, at en Svejser var blevet afskediget, fordi han havde nægtet at udføre nogle Prøvesvejsninger, nedlagde 52 Svejsere Arbejdet den 10. Juni paa Odense Staalskibsværft.

Efter resultatløse Mæglings- og Timandsmøder om Arbejdsstandsningen, afholdtes Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 19. September, hvor Dansk Arbejdsgiverforening paa Firmaets Vegne krævede Bod og Erstatning for det Tab, Firmaet havde lidt ved Arbejdsstandsningen. — Enighed opnaaedes ikke, og Sagen vil af Arbejdsgiverforeningen blive indbragt for Den faste Voldgift.

Dansk Tekstilarbejderforbund og Trikotagefirmaet »Vitre«.

Dansk Tekstilarbejderforbund vilde indklage ovennævnte Firma for Den faste Voldgiftsret med Krav om Procenttillæg til Akkordlønninger, under Henvisning til en tidligere truffet Aftale med Firmaet.

Ved et Møde paa De samv. Fagforbunds Kontor den 22. September aftaltes det, at samtlige paa Fabriken beskæftigede Arbejderes Akkordlønninger forhøjes med 1 pCt., saaledes at det samlede Tillæg blev 3½ pCt., som krævet af Forbundet. — I Erstatning til en afskediget Trikotagearbejderske betaltes efter Forbundets Krav. Hermed sluttede Sagen.

Arbejdere beskæftigede i Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. (Betaling i Ulykkestilfælde).

Foranlediget ved nogle i 1938 førte Forhandlinger blev der den 19. September afholdt et Forhandlingsmøde mellem Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger og Repræsentanter for Dansk Skotøjarbejderforbund, Dansk Skræderforbund, Kvindeligt Arbejderforbund, Tobaksarbejderforbundet, Skraatobaksarbejdernes Forbund og De samvirkende Fagforbund. — Ved disse Forhandlinger gjorde man Forsøg paa at indføre Sygebetaling og Betaling i Ulykkestilfælde.

Det lykkedes ikke at faa nogen Indrømmelse hvad angaar Sygebetaling, men om Betaling i Ulykkestilfælde opnaaedes der Enighed for et Omfang, der ogsaa vedrører andre Organisationer end de, som var repræsenteret paa Mødet, idet der kort og godt blev indført Betaling i Ulykkestilfælde paa alle de Omraader, hvor saadan endnu ikke var gældende, og Ulykkesbetaling, der var ringere end Kr. 4,75 pr. Dag i indtil 13 Uger, blev udvidet hertil.

Sager vedrørende Overarbejdsloven.

Dispensationer.

Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S »Arbolit«.

Socialministeriet har den 21. September efter Anbefaling af Hovedorganisationerne godkendt en mellem ovennævnte Parter indgaaet Afspadseringsaftale, hvorefter de ved Fabrikation af Bakelitpulver beskæftigede Folk, der udfører Harpiks-Destillation, Valsning af Harpiks og de dermed nøje forbundne Arbejder, ikke afspadserer udført Overarbejde, idet det dog er en Forudsætning, at Fabriken indenfor et Tidsrum af 1 Aar oplærer Folk til dette Arbejde, saaledes at der enten indføres Holddrift, eller de indgaar under den almindelige Afspadseringsordning.

Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S Det danske Medicinal og Kemikalie Comp.s Afdl. i Odense: A/S Gustav Lotze.

Socialministeriet har under 21. September efter Anbefaling af Hovedorganisationerne godkendt, at ovennævnte Firma, grundet paa Beredskabsordrer, kan udføre 14 Dages Overarbejde uden Afspadsering.

Dansk Hatte- og Buntmagerforbund og A/S Dansk Hattefabrik, Skodsborg.

I Skrivelse af 18. September har Socialministeriet meddelt Godkendelse af en af Dansk Hatte- og Buntmagerforbund og A/S Dansk Hattefabrik, Skodsborg, indsendt Anmodning om Dispensation for Afspadsering af Overarbejde for Tiden indtil 1. Januar 1940, dog saaledes, at Dispensationen kun gælder, saa længe Ledigheden inden for Branchen ikke overstiger 5 pCt.

Foreningen af danske Fabrikanter og Grossister i Pelsvarebranchen og Buntmagerlauget i København.

I Skrivelse af 18. September har Socialministeriet meddelt Godkendelse af en af Dansk Hatte- og Buntmagerforbund og ovennævnte Organisationer indsendt Dispensationsansøgning for Afspadsering af Overarbejde for Tiden indtil 1. Januar 1940, saaledes at Dispensationen kun gælder saa længe Ledigheden inden for Branchen ikke overstiger 5 pCt.

Riggernes og Sejlmagernes Forbund og Dansk Sejlmagermesterforening for Provinsen og Sejlmagerlauget i København.

Socialministeriet har den 21. September efter Anbefaling af Hovedorganisationerne og under Hensyn til, at Fagets Arbejdsløshedsprocent fra April til August har været 0,7, givet Dispensation fra Lov om Forbud mod Overarbejde, saaledes at Overarbejde udført af Sejlmagere i Tiden fra 1. April 1939 ikke skal afspadseres, og at Overarbejde udført af Sejlmagere i Tiden indtil 1. Januar 1940 ligeledes fritages for Afspadsering.

Ansøgningen var bl. a. begrundet med, at der inden for Faget foreligger en Række Ordrer foranlediget af Krigssituationen, bl. a. Redningsmateriale m. v.

Kristeligt dansk Fællesforbund/Møbelsnedkerfaget.

Socialministeriet har under 22. September underrettet De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening om, at man har tilskrevet Kristeligt dansk Fællesforbund, Esbjerg, saaledes:

»I Skrivelse af 2. September 1939 har Fællesforbundet paa Kristelig Arbejdsgiverforenings og Kristelig Fagforenings Vegne anmodet Socialministeriet om for Møbelsnedkere at dispensere fra det i § 5 i Lov Nr. 119 af 7. Maj 1937 om Forbud mod Overarbejde indeholdte Krav om Afspadsering af udført Overarbejde.

I en over Sagen afgiven Erklæring har det af Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund nedsatte Fællesudvalg vedrørende de af Loven om Forbud mod Overarbejde omfattede Forhold meddelt, at der i Udvalget er Enighed om ikke at anbefale det foreliggende Andragende, da Snedkerfagets Organisationer ikke har søgt en saadan Dispensation.

I denne Anledning skal man meddele, at det efter § 9 i Loven om Forbud mod Overarbejde er en Betingelse for at dispensere fra Lovens Bestemmelser, at Dispensationen søges for et helt Fag eller fagligt Omraade, og at der derfor ikke er Grundlag for at meddele den ansøgte Dispensation.«

Klager.

Træindustriarbejderforbundet og Savværksejer R. Rasmussen, Resenbro pr. Silkeborg.

En Klage fra ovennævnte Forbund er af § 7-Udvalget afgjort med en Skrivelse til Politimesteren i Silkeborg om at paalægge Virksomheden og dens Arbejdere at overholde Fagets almindelige overenskomstmæssige normale Arbejdstid, ligesom § 7-Udvalget har gjort opmærksom paa, at Overarbejde kun er tilladt i H. t. Overarbejdslovens Bestemmelser og skal afspadseres efter Lovens Regler.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2636.

Bagere hos Bagermester Hans Madsen, Aarhus.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 23. August 1939 i Sag Nr. 2636: De samvirkende Fagforbund for Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og dets Aarhus Afdeling mod Bagermester Hans Madsen, Aarhus.

Under nærværende Sag har Klagerne, De samvirkende Fagforbund for Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og dets Aarhus Afdeling, i deres skriftlige Klage af 3. Maj 1939 gjort gældende, at Indklagede, Bagermester Hans Madsen, Aarhus, der den 22. Juni 1938 har tiltraadt den gældende Overenskomst mellem Centralforeningen af Bager- og Konditormestre i Jylland og Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund, har overtraadt denne Overenskomst derved, *at* den daglige, normale Arbejdstid i Virksomheden, hvor der beskæftiges fra 8 til 10 Svende, overskrides med indtil 1½ Time, uden at der ydes Overtidsbetaling, *at* der paa den baade af Bageriloven og af Overenskomsten paabudte ugentlige Fridag af flere Svende udføres Arbejde for en Betaling af 8 Kr., og *at* der ikke udbetales den overenskomstmæssige stipulerede Mestersvendeløn.

Klagerne har derhos i Klagen nedlagt Paastand paa, at Indklagede kendes pligtig til at overholde Overenskomsten og idømmes Bod for de begaaede Overenskomstbrud.

Indklagede har, skønt lovligt stævnet, ikke givet Møde under Sagen.

Idet der herefter maa gaas ud fra Rigtigheden af den i Klagen givne Fremstilling, der stemmer med Klagernes Udviklinger under Domsforhandlingerne, vil deres Paastand være at tage til Følge, saaledes at Boden bestemmes til 1000 Kr. Herved bemærkes, at da der ikke i Klagen er gjort nærmere Rede for Underbetalingens Omfang, og da Indklagede er udeblevet, har Retten ikke taget Stilling til Indklagedes eventuelle Efterbetalingspligt til Forbundet.

Sagens Omkosninger vil Tiltalte have at betale med 300 Kr.

Kendelse:

Indklagede, Bagermester Hans Madsen, Aarhus, bør være pligtig at overholde den af ham med Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund indgaaede Overenskomst.

Indklagede bør derhos til det nævnte Forbund bøde 1000 Kr.

Endelig betaler Indklagede Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Det ikendte udredes inden 15 Dage fra denne Kendelses Afsigelse under Adfærd efter Loven.

REDAKTØR: LAUR. HANSEN

Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. S., København V. ∴ Telefoner: 3541 og 10541.

Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 32 * KØBENHAVN DEN 1. NOVEMBER 1939 * 35. AARGANG

Den faglige Situation

Paa det faglige Omraade har de seneste Uger staaet i Overenskomstforhandlingernes Tegn. Ganske vist udløber de fleste Overenskomster først den 1. Marts 1940, og normalt vilde der saaledes endnu være god Tid til at forberede den kommende Situation, men som paa alle andre Omraader har Krigstilstanden ogsaa med Hensyn til Arbejdsmarkedets Forhold gjort det ønskeligt at foretage særlige Skridt for at møde Tidens Vanskeligheder.

Vi har her i Bladet allerede henvist til, at der efter Krigsudbrudet er opstaaet mange nye Problemer for dansk Fagbevægelse, og at det nu navnlig gælder om at beskytte det arbejdende Folk mod en ublu Udnyttelse af Krigssituationen. Skal der derfor skabes rolige og stabile Forhold paa Arbejdsmarkedet, hvad der er i hele Erhvervslivets Interesse, maa der ogsaa tilvejebringes en Udligning mellem de uundgaaelige Prisstigninger og Arbejdernes Lønninger. Da disse Prisstigninger straks gjorde sig bemærket og særlig rammer almindelige Livsfornødenheder, har De samvirkende Fagforbunds Ledelse ment, at man ikke burde afvente Overenskomsternes normale Udløbstid, men allerede nu søge at gennemføre en forsvarlig Ordning, der giver Arbejderne Dækning for Dyrtiden. Dette var Grunden til, at Overenskomstspørgsmaalet ogsaa blev drøftet ved det Møde mellem Forretningsudvalgene for de to faglige Hovedorganisationer, Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund, der fandt Sted den 15. September og oprindelig kun skulde behandle Spørgsmaalet om Ændringer i de gældende Forhandlingsregler. Paa dette Møde enedes man imidlertid om Nedsættelse af et Fællesudvalg bestaaende af 5 Repræsentanter fra hver Side, der skulde arbejde videre med Sagen og søge at finde frem til en Løsning af Overenskomstspørgsmaalet. Dette har senere været det virkelige Forhandlingsemne mellem Hovedorganisationerne, og Spørgsmaalet om Forhandlingsreglerne er ganske naturlig traadt i Baggrunden indtil videre.

Paa Formandsmødet i De samvirkende Fagforbund den 25. September redegjorde Formanden, Laur. Hansen, for Fællesudvalgets Forhandlinger, og Formandsmødet udtalte sin enstemmige Tilslutning til det Standpunkt, De samvirkende Fagforbunds Repræsentanter havde indtaget. Forhandlingerne er senere blevet fortsat ved en Række Møder indenfor Fællesudvalget, og der er herunder blevet udvekslet adskillige Forslag, men der opnaaedes ikke Enighed, og den 16. Oktober sluttede Forhandlingerne uden at endeligt Resultat var opnaaet og uden at der aftaltes nyt Møde.

Efter at Situationen paany var drøftet i de respektive Hovedorganisationers Forretningsudvalg, enedes man om at genoptage Forhandlingerne mellem de samlede Forretningsudvalg. Dette skete ved et Møde den 24. Oktober, hvor det efter 13 Timers Forhandling vedtoges dels at fortsætte Forhandlingerne den 27. Oktober og

Sovjet-nazistisk Solidaritet.

Trods det gamle Ordsprog om, at der intet Nyt er under Solen, sker der dog stadigvæk Ting, som man endnu ikke har været ude for og som man vilde have forsværget. Hvem havde saaledes ventet, at vort hjemlige Kommunistpartis Ordfører vilde staa op paa Rigsdagen og anklage de danske Fagforeninger, fordi den faglige Internationale, hvoraf den danske Landsorganisation staar som Medlem, har vedtaget en Resolution, der udtaler sig til Gunst for de to krigsførende Vestmagter. Ikke desmindre skete dette i Folketingets Møde den 19. Oktober, hvor Kommunisten Aksel Larsen spillede den i enhver ærlig Mands Øjne lumpne Rolle som Angiver for at fedte sig ind hos sine nye nazistiske Venner.

Lige indtil Afslutningen af den russisk-tyske Venskabspagt har de danske Kommunister overgaaet hinanden i Angreb paa de danske Fagforeninger og den faglige Internationale, der ikke med den nødvendige Styrke bekæmpede de fascistiske Diktaturstater. Vi mindes endnu den uforskammede og forløjede Propaganda, der fra den Side førtes i Anledning af den danske Delegations Stilling paa den internationale Fagforeningskongres i Juli 1939 i Zürich. Disse Angreb er sammenfattede i en Pjece, som Typografforbundets kommunistiske Forretningsfører, Ths. Pedersen, udgav kort efter Kongressen i Zürich og hvori han beskylder den danske Delegation og den faglige Internationale for at gaa Nazismens Ærinde og dermed forhindre en resultatrig Kamp mod Fascismens Barbari. Han skriver endvidere, at Vejen frem ikke er Neutralitet, men Fortsættelse af den antifascistiske Kamp. I en af Centralkomiteen for Danmarks kommunistiske Parti vedtagen Principudtalelse, der udsendtes den 1. August 1939, hed det endog: »Danmark, det danske Folk og dansk Arbejderbevægelse, har kun een Hovedfjende, nemlig det nazistiske Hitler-Tyskland«. Nu kræver de samme Kommunister streng Neutralitet fra den internationale Fagbevægelses Side.

I en Artikel her i Bladet har vi allerede peget paa, at man som Følge af Venskabspagten mellem Stalin og Hitler kunde forvente, at de danske Kommunister snart med fuld Musik vilde gaa ind for Nazisme og Fascisme, og Aksel Larsens ynkelige Optræden paa Rigsdagen viser, at Kommunisterne allerede er inde paa denne Linie. De kører da ogsaa nu løs efter den Parole: »Hvad Fatter Stalin gør er altid rigtig«. Naar Stalin slutter Venskab med Hitler, kan Kommunisterne i de forskellige Lande selvfølgelig ikke staa tilbage, og den kommunistisk-nazistiske Solidaritet er dermed i den skønneste Orden.

Med Hensyn til den af den faglige Internationales Bestyrelse vedtagne Resolution skal vi kun sige, at dansk Fagbevægelse ikke var repræsenteret ved Mødet, fordi det blev indkaldt med saa kort Varsel at det danske Medlem af Bestyrelsen ikke kunde naa at faa udstedt et Visum, og den kan derfor heller ikke gøres ansvarlig for den omtalte Resolution, hvis fulde Ordlyd tilmed endnu slet ikke er bekendt. Rent sagligt ønsker vi at bemærke, at vi aldrig har lagt Skjul paa vor Mening om Nazisme, Fascisme og andre Diktatursystemer, og den sidste Tids Begivenheder har yderligere styrket vor Tro paa det demokratiske Folkestyre; men i Modsætning til Kommunisterne indtager vi det

---

dels at anmode Forligsinstitutionens Formand, Direktør E. Drejer, om at overtage Hvervet som Forhandlingsleder. Direktør Drejer indvilgede heri, og under hans Ledelse har Forretningsudvalgene saa paany drøftet Muligheden for en Ordning. Da dette skrives, har Forhandlingerne endnu ikke ført til et afsluttende Resultat, og det er heller ikke muligt at udtale sig om, hvorvidt man vil finde frem til en for begge Parter antagelig Løsning.

Det er ogsaa for tidligt at udtale sig om de Spørgsmaal, der under de langvarige Forhandlinger særlig har staaet Parterne imellem. Hovedspørgsmaalet har allerede været omtalt i Pressen og drejer sig om de Betingelser, der fra Arbejdsgiverside stilles for at gaa med til Dyrtidstillæg forinden Overenskomsternes normale Udløbstid den 1. Marts. I Betragtning af, at et Resultat af Forhandlingerne skal foreligge meget snart, sandsynligvis allerede forinden dette Nummer af Bladet naar ud til Læserne, ønsker vi paa det nuværende Tidspunkt ikke at gaa i Enkeltheder angaaende de foreliggende Uoverensstemmelser, og der vil jo ogsaa senere være rig Lejlighed til at redegøre for Forhandlingernes Forløb og de opnaaede Resultater.

Afgørelser

vedrørende Ferieloven

Ved sit Møde den 10. Oktober behandlede og afgjorde Hovedorganisationernes Ferienævn følgende Spørgsmaal vedrørende Ferielovens Fortolkning:

Dansk Arbejdsmandsforbund kontra Centralorganisationen af Vognmænd i København og Omegn.

Spørgsmaal om, hvorvidt ugelønnede Arbejdere skal have ekstra Feriedage med Betaling, hvis der i det Tidsrum, i hvilket Ferien holdes, forekommer Helligdage udover Søndage (Søgnehelligdage).

Kendelse:

Ferieloven maa antages at give de beskæftigede Ret til 12 *Arbejdsdages* Ferie, og Søgnehelligdage, der iøvrigt vilde være Fridage for de paagældende Arbejdere, vil derfor være at holde uden for Beregningen af det *Dageantal*, i hvilket Ferie gives.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om *Betalingen* for Søgnehelligdage, der falder i Ferien, bemærkes, at Spørgsmaalet om, hvorvidt vedkommende Arbejder maatte have Krav paa udover sin almindelige Feriegodtgørelse at oppebære sædvanlig Betaling for saadanne Søgnehelligdage, ikke vil kunne afgøres paa Grundlag af Ferielovens Bestemmelser, men maa være afhængig af en Fortolkning af den mellem Parterne gældende Overenskomst. Nærværende Voldgiftsnævn er derfor ikke kompetent til at afgøre dette Spørgsmaal.

Dansk Arbejdsmandsforbund kontra A/S Burmeister & Wain.

Klage over, at Burmeister & Wains Beslutning om kun at yde Feriegodtgørelse til Arbejdere med 6 Dages (48 Timers) Arbejde ialt i Løbet af Ferieaaret, var i Strid saavel med den med Jerindustrien trufne Ferieaftale (Kortsystem A), der havde annulleret Lovens 6-Dages-Regel, som med den hidtidige Ordning indenfor Jernindustrien.

Efter Forslag fra Voldgiftsnævnet enedes Parterne om følgende: Klagernes Krav frafaldes, for saa vidt angaar det første Ferieaar (d. v. s. Tiden, indtil Ferieaaret drejer første Gang) efter Ferielovens Ikrafttræden; fra Begyndelsen af det andet Ferieaar efter Lovens Ikrafttræden yder Burmeister & Wain de omhandlede Arbejdere Feriegodtgørelse for *alt* udført Arbejde.

Dansk Arbejdsmandsforbund kontra Firmaet Brdr. Dahl.

Klage over, at Firmaet Brdr. Dahl A/S ved Beregningen af Lager- og Pakhusarbejdernes Feriegodtgørelse for Tiden 1. Juli 1938—31. Marts 1939 har bortset fra den Løn, som Arbejderne har oppebaaret i deres Ferie i Aaret 1938.

Kendelse:

Da Socialministeriet har afgjort, at Bestemmelsen i Ferielovens § 5, Stk. 1 om, at Feriegodtgørelsen beregnes af den Løn, der er udbetalt for det Arbejde, der danner Grundlag for Ferieretten, maa føre til, at der ikke haves Krav paa Feriegodtgørelse i Forhold til den udbetalte Feriegodtgørelse for det foregaaende Aar, og *da* der ikke ses at være tilstrækkelig Begrundelse for, at denne Fortolkning ikke allerede skulde finde Anvendelse paa den Arbejderne i Ferieperioden 1939 tilkommende Feriegodtgørelse, kan der ikke gives Forbundet Medhold i dets Krav.

Standpunkt, at et Lands politiske Styre ikke kan eller skal søges ændret udefra, men at det maa være vedkommende Folks egen Sag at skabe sig den Regeringsform, det ønsker.

I den ogsaa for vort Land overmaade kritiske Situation støtter dansk Fagbevægelse fuldt og helt den af Regeringen førte strenge Neutralitetspolitik, og dette var bl. a. Grunden til, at den danske Delegation paa Fagforeningskongressen i Zürich nægtede at stemme for den saakaldte Fredsresolution, idet den ikke mente at kunne gaa med til at binde vor Fagbevægelse til at deltage i Stormagternes politiske Spil. Dengang rasede Kommunisterne mod den danske Delegations Krav om storpolitisk Neutralitet, og i den allerede omtalte Pjece udtaler Ths. Pedersen, at den faglige Internationale ikke kan være neutral i politiske Spørgsmaal, thi dette vil kun bidrage til, at Fascistmagterne opnaar deres politiske Maal. Idag beskylder de samme Folk de danske Fagforeninger for at krænke Neutraliteten, fordi Internationalens Bestyrelse har vedtaget en Resolution, der imødekommer de Krav, Kommunisterne rejste endnu saa sent som i August Maaned.

Hvad kan mon have bevirket denne pludselige og overraskende Vending i de danske Kommunisters Holdning?

Dansk Arbejdsmandsforbund kontra Siemens Elektricitets A/S.

Spørgsmaal om Selskabets Lagerpersonale, der hidtil har faaet 6 Dages Ferie med Løn, og som ogsaa i 1939 kun har faaet denne Ferie, i 1939 har været berettiget til 10 Dages Ferie paa Grundlag af Ferieoverenskomsten med Jernindustrien, hvoraf Selskabet er Medlem, eller dog til 9 Dages Ferie og 4 pCt. i Feriegodtgørelse.

Efter af Voldgiftsnævnet at været blevet gjort bekendt med, at der forud for Ferielovens Ikrafttræden har været ydet Lager- og Pakhusarbejdere 6 Dages Ferie, erklærede Selskabet — som ikke hidtil havde været vidende om dette Forhold — sig villigt til at yde de omhandlede Arbejdere 9 Dages Ferie og 4 pCt. i Feriegodtgørelse i Aaret 1939.

Dansk Elektrikerforbund kontra Stege Sukkerfabrik.

Spørgsmaal om Feriegodtgørelse for et Kampagnetillæg.

Sagen er under 26. Oktober d. A. trukket tilbage fra Ferienævnet, idet Forbundet — under Hensyn til det ringe økonomiske Omfang Sagen har — ikke finder det forsvarligt at foranstalte en landsomfattende Undersøgelse af Forholdene angaaende Kampagnetillæg.

Dansk Gartnerforbund kontra Garnisons og Holmens Kirkegaarde.

Klager over, at Garnisons og Holmens Kirkegaarde har vægret sig ved at yde de ved Kirkegaardene beskæftigede Løsarbejdere en Ferie af 10½ Dag i Sommeren 1939.

Kendelse:

Under Hensyn til, at der efter det for Nævnet oplyste ikke ved den hidtil gældende Ferieordning har været fastsat et bestemt Ferieaar, maa de paagældende Arbejdere, der har haft Ferie med Løn i Løbet af Aaret 1938, antages herved at have opbrugt deres Ferieret for Tiden indtil Feriens Begyndelse. Forsaavidt dette Tidspunkt og Tidspunktet for Feriens Afslutning ligger forud for den 1. Juli 1938, maa de have Krav paa at faa Tiden mellem Feriens Afslutning og den nævnte Dato taget i Betragtning ved Beregningen af Ferien i 1939 og den dertil svarende Feriegodtgørelse. Ligger Tidspunktet for Feriens Afslutning efter den 1. Juli 1938, skal Tiden fra og med denne Dato alligevel tages i Betragtning ved fornævnte Beregning.

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund kontra Slagelse Margarinefabrik.

Klage over, at Slagelse Margarinefabrik har vægret sig ved at give de paa Fabriken beskæftigede Kedel- og Maskinpassere Ferie i 1939 i Forhold til Tiden fra den 1. Maj til den 30. Juni 1938.

Kendelse:

Under Hensyn til, at Overenskomsten ikke udtrykkelig har fastsat et bestemt Ferieaar, men kun en Ferieperiode, maa de paagældende Arbejdere, der har haft Ferie med Løn i Løbet af Aaret 1938, antages herved at have opbrugt deres Ferieret for Tiden indtil Feriens Begyndelse. For saa vidt dette Tidspunkt og Tidspunktet for Feriens Afslutning ligger forud for den 1. Juli 1938, maa de have Krav paa at faa Tiden mellem Feriens Afslutning og den nævnte Dato taget i Betragtning ved Beregningen af Ferien i 1939 og den dertil svarende Feriegodtgørelse. Ligger Tidspunktet for Feriens Afslutning efter den 1. Juli 1938, skal Tiden fra og med denne Dato alligevel tages i Betragtning ved fornævnte Beregning.

Papirindustriarbejdernes Forbund mod De forenede Papirfabriker.

Klage over, at De forenede Papirfabriker ved Beregningen af Arbejdernes Feriegodtgørelse for Tiden 1. Juli 1938—31. Marts 1939 har bortset fra den Løn, som Arbejderne har oppebaaret i deres Ferie i Aaret 1938. Forbundet har dernæst rejst Klage over, at Fabrikerne har vægret sig ved at yde Feriegodtgørelse for Sygdomsperioder.

Kendelse:

Da Socialministeriet har afgjort, at Bestemmelsen i Ferielovens § 5, Stk. 1, om, at Feriegodtgørelsen beregnes af den Løn, der er udbetalt for det Arbejde, der danner Grundlag for Ferieretten, maa føre til, at der ikke haves Krav paa Feriegodtgørelse i Forhold til udbetalt Feriegodtgørelse for det foregaaende Aar, og *da* der ikke ses at være tilstrækkelig Begrundelse for, at denne Fortolkning ikke allerede skulde finde Anvendelse paa den Arbejderne i Ferieperioden 1939 tilkommende Feriegodtgørelse, kan der ikke gives Forbundet Medhold i dets Krav paa dette Punkt.

Den nævnte Bestemmelse i Ferielovens § 5, Stk. 1, maa endvidere føre til, at Arbejderne ikke kan have Krav paa Feriegodtgørelse i Forhold til Sygdomsperioder.

Dansk Typografforbund kontra Firmaet Langkjærs Bogtrykkeri.

Klage over, at Firmaet Langkjærs Bogtrykkeri har vægret sig ved at yde Feriegodtgørelse i Forhold til et Lønningsbeløb, som et hos Firmaet beskæftiget Medlem af Forbundet har indtjent.

Kendelse:

Medens der ikke kan blive Spørgsmaal om paa Grundlag af det anførte Ekstraarbejde at udstrække paagældendes Ferie ud over de 12 Dage, der er

hjemlet i Ferieloven, maa paagældende Arbejder have Krav paa Feriegodtgørelse i Forhold til hele det Beløb, han oppebærer for det nævnte særlige Arbejde, idet der ikke skønnes at være Tale om Overarbejde, men om en Bibeskæftigelse ved Siden af hans almindelige Arbejde i Trykkeriet.

Dansk Typografforbund kontra Firmaet Egmont H. Petersen.

Klage over, at Firmaet Egmont H. Petersen har vægret sig ved at yde Feriegodtgørelse i Forhold til den Løn, som Firmaet yder Arbejderne i de ekstra Feriedage, som tilkommer dem i Kraft af en i Firmaet særlig gældende Ordning.

Kendelse:

Ved Beregningen af den Feriegodtgørelse, som tilkommer de her omhandlede, hos Firmaet Egmont H. Petersen beskæftigede Arbejdere, vil den Løn, der efter den foran anførte Ordning ydes Arbejderne for Feriedage udover de i Ferieloven hjemlede 12 Dage, være at medregne.

Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund kontra Frisørmester Fru Vaupel.

Spørgsmaal angaaende Feriegodtgørelsens Størrelse i 1939.

Sagen afvistes fra Nævnet (Afgørelse fra Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet).

Foreningen af Skotøjsrepræsentanter kontra Foreningen af Skotøjsfabrikanter i København.

Spørgsmaal om Feriegodtgørelse til helt eller delvis provisionslønnede Repræsentanter.

Det meddeltes Parterne, at Sagen betragtedes som afgjort ved Socialministeriets Cirkulære af 29. Marts 1939, idet Parterne iøvrigt henvistes til eventuelt at rette Henvendelse til Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet.

Dansk Slagteriarbejderforbund kontra A/S De forenede Konservesfabriker.

Krav om Feriegodtgørelse for hele den indtjente Akkordløn til kvindelige, akkordlønnede Arbejdere paa Konservesfabrikerne, som Fabrikerne under Henvisning til en truffen Aftale af 27. Maj 1938 kun ydede Feriegodtgørelse i Forhold til den overenskomstmæssige Ugeløn.

Efter Voldgiftsnævnets Henstilling opnaaedes der Enighed om, at Fabrikerne fra den 1. Januar 1939 at regne (men ikke for Tiden forud for denne Dato) uden Hensyn til den nævnte Aftale af 27. Maj 1938 yder de paagældende Arbejdere en Feriegodtgørelse af 4 pCt. af deres fulde Akkordfortjeneste.

Grænseudvalgets Kendelse Nr. 62.

Grænseudvalget har i en Kendelse af 21. Oktober 1939 afgjort en Sag, der var indanket af Snedkerforbundet i Danmark.

Sagen angaar Uoverensstemmelser om Arbejdet paa Nordhavnsværftet. Snedkerforbundet kræver Kendelse for, at Snedkerarbejde ogsaa paa Nordhavnsværftet skal udføres af Snedkere, og henstiller, at Grænseudvalget afsiger Kendelse om, at de Grænseregler, der er gældende for Det forenede Dampskibsselskab, bliver gældende for Nordhavnsværftet, indtil særlige Regler er aftalt for denne Arbejdsplads.

Skibstømrerforbundet erklærer, at det har ikke modsat sig, at Snedkerarbejde udføres af Snedkerforbundets Medlemmer, og har intet imod, at de Folk, som maatte udføre dette Arbejde, overflyttes til Snedkerforbundet, saa længe Arbejdet varer.

Under den mundtlige Forhandling for Grænseudvalget kræver Snedkerforbundet, at Snedkerarbejde paa Nordhavnsværftet skal udføres af Snedkere.

Skibstømrerforbundet indrømmer, at virkeligt Snedkerarbejde skal udføres af Snedkere.

Da der saaledes i Princippet er Enighed mellem Parterne om, at Snedkerarbejde skal udføres af Snedkere (hvoraf som en Selvfølge fremgaar, at Skibstømrerarbejde skal udføres af Skibstømrere), og da der ikke for Grænseudvalget er indbragt Spørgsmaal om, hvorvidt dette eller hint konkrete Arbejde maa siges at være enten Snedker- eller Tømrerarbejde, vil Grænseudvalget kun kunne afsige Kendelse i Overensstemmelse med det Princip, som Parterne har erklæret sig enige i, hvorimod Grænseudvalget ikke vil kunne følge Snedkerforbundets Ønske om, at det ved Kendelse skulde kunne bestemmes, at en for en anden Arbejdsplads truffen særlig Grænseaftale uden videre skulde kunne kræves gældende paa Nordhavnsværftet.

Da et Forsøg paa at faa Parterne til at forlige Sagen i Forbindelse med en Overflytning af et Par paa Nordhavnsværftet beskæftigede Skibstømrere til Snedkerforbundet ikke lykkedes, ihvorvel Parterne erklærede sig rede til videre Forhandling sig imellem om Vilkaarene for en mulig Overflytning, optages Sagen til Kendelse. Da Parterne — uanset deres principielle Enig-

hed — hævder, at Princippet ikke efterleves, viser Kendelse sig saaledes paakrævet.

Under Henvisning til ovenanførte afsiger Udvalget følgende

Kendelse:

Paa Nordhavnsværftet skal Snedkerarbejde udføres af Snedkere, og Skibstømrerarbejde udføres af Skibstømrere.

Paa Grænseudvalgets Vegne:
Sigv. Hellberg.

Rundskue

ÆNDRING AF FORLIGSMANDSLOVEN. Efter længere Tids Forhandling vedtoges som bekendt paa en i Februar 1939 holdt ekstra Generalforsamling i De samvirkende Fagforbund et Forslag til Ændring i de i 1935 vedtagne Regler for Fællesafstemninger, saaledes at Urafstemningen kombineres med Afgørelse ved kompetent Forsamling i de Forbund, hvor Stemmedeltagelsen ligger under 75 pCt. I saadanne Tilfælde skal Forbundets dertil kompetente Forsamling træffe en Stemmeafgørelse for de resterende Stemmer op til 75 pCt.

For at bringe denne Afstemningsform i Overensstemmelse med den gældende Forligsmandslov har De samvirkende Fagforbund rettet Henvendelse til Socialministeriet for at faa udvirket en Ændring i Loven for dermed at skabe Hjemmel for, at der inden for de enkelte Forbund, hvor der er stemt ved Urafstemning, men med ringe Stemmedeltagelse, kan finde en supplerende Stemmeafgivning Sted ved kompetent Forsamling.

Socialministeren har imødekommet denne Anmodning og den 18. Oktober i Landstinget indbragt Lovforslag om Ændring i Loven om Mægling i Arbejdsstridigheder. Lovforslaget var til Behandling i Landstinget den 20. Oktober, og efter at Socialdemokratiets Ordfører, Josef Andersson, havde redegjort for og anbefalet Forslaget og de øvrige Partiers Ordførere havde tilsagt en velvillig Behandling, sendtes Forslaget i Udvalg.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. I Forhold til August Maaned er Indekstallet for Industriproduktionen i September 1939 gaaet ned fra 118 til 117. De fleste Industrigrupper viser Nedgang, Jernindustrien saaledes fra 133 til 131 og Tekstilindustrien fra 119 til 113, og Tallet er kun steget for Næringsmiddelindustrien fra 111 til 115 og for Beklædningsindustrien fra 111 til 112 (Basisaar 1935 = 100).

Det samlede Beskæftigelsestal for Industrien, som angiver Antallet af Arbejdstimer pr. Arbejdsdag, er for September 1939 beregnet til 1.431.000 mod 1.428.000 i August 1939 og henholdsvis 1.313.000 og 1.306.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

Engelsk Fagforeningskongres.

Den engelske Landsorganisations aarlige Kongres fandt som sædvanlig Sted i den første Uge i September, men grundet paa Krigssituationen varede den kun 2 Dage. Tiltrods for, at den engelske Regering Dagen før Kongressens Aabning havde erklæret Landet i Krig med Tyskland, var ca. 90 pCt. af de under Landsorganisationen hørende 217 Organisationer repræsenteret af 490 Delegerede, mens der under normale Forhold vilde have deltaget omkring 650 Delegerede.

Kongressen, der fandt Sted i Bridlington, aabnedes den 4. September af Landsorganisationens Formand, *J. Hallsworth,* der gav et Overblik over den *internationale Situation.* I Tilslutning hertil redegjorde Generalsekretær *W. Citrine* for den engelske Fagbevægelses Stilling og fremsatte Forslag til en politisk Udtalelse, der redegør for de foreliggende Problemer. Den fordømmer Nazistyrets *Angreb paa Polen* og retter en Appel til det tyske Folk og den tyske Arbejderklasse. *Ansvaret for Krigen* paahviler den tyske Regering, og dersom Frihed og Orden skal genoprettes i Verden, maa Retten sejre over Magten. Erklæringen siger til Slut: »De paa denne Kongres repræsenterede Millioner af Arbejdere vil fortsætte Kampen saa længe, indtil Agression ikke mere hører til Metoderne for mellemfolkelige Forbindelser og den demokratiske Orden og Retfærdigheds Principer hviler paa et Grundlag, der ikke kan ødelægges«. Efter nogen Diskussion vedtoges denne Udtalelse med alle Stemmer mod 2.

Af Beretningen om Virksomheden fremgik bl. a., at Landsorganisationen ved Udgangen af 1938 talte 4.669.186 eller 208.000 flere Medlemmer end i det foregaaende Aar. I Løbet af 1939 er *Medlemstallet* dog steget til over 5 Millioner.

Kongressen drøftede endvidere Spørgsmaalet om Industriarbejdernes *Beskyttelse mod Luftangreb* samt forskellige Grænsespørgsmaal. Der vedtoges et Forslag angaaende Regler for *Bilæggelse af Grænsestridigheder* mellem tilsluttede Forbund, og ligeledes besluttedes at give Ledelsen visse Beføjelser for at kunne øve Pres paa tilsluttede Organisationer, saaledes at disse bøjer sig for de trufne Afgørelser.

Landsorganisationens øverste Ledelse, *Gene-*

Nyt fra Udlandet

FRANSK FAGBEVÆGELSE OG KRIGEN. Ligesom Fagbevægelsen i andre Lande har ogsaa de franske Fagforeninger taget Stilling til de af Krigen rejste Problemer og truffet en Række Foranstaltninger med det Formaal at sikre Arbejdernes Rettigheder og Indflydelse og saavidt mulig beskytte dem mod Krigens Følger. Med Hensyn til Krigen med Tyskland har den faglige Landsorganisation tilsagt Regeringen og Landet sin fulde Støtte til sejrrig Gennemførelse af Kampen.

Inden for den franske Fagbevægelse var den kommunistiske Indflydelse ret stærk, og den pludselige og overraskende Vending i Sovjetruslands Udenrigspolitik maatte derfor nødvendigvis faa dybtgaaende Virkninger inden for de faglige Organisationer i et Land, der befinder sig i Krig med Tyskland, især naar man betænker, at den tysk-russiske Venskabspagt var Forudsætningen for, at Krigen kunde blive Virkelighed. Den franske Landsorganisations Ledelse fordømte da ogsaa straks denne Pagt under Henvisning til, at den var et Forræderi mod Freden og de Idéer, Sovjetrusland og det kommunistiske Parti hidtil havde foregivet at kæmpe for. Saavel Landsorganisationens Bestyrelse som Repræsentantskab har godkendt denne Stillingtagen og yderligere besluttet at afbryde ethvert Samarbejde med de Kommunister, der nægter at tage Afstand fra det kommunistisk-nazistiske Sammenspil. De kommunistiske Fagforeningsledere er afsat fra deres Stillinger.

I en Artikel i den franske Landsorganisations Blad »Le Peuple« redegør Generalsekretær Jouhaux for de Grunde, som bevirkede, at Fagforeningerne afsatte de kommunistiske Ledere. Han erklærede, at disse Ledere fornægtede Fagforeningsprincipperne og vilde stille de franske Arbejdere i en fjendtligsindet Udenrigspolitiks Tjeneste. En saadan Holdning kunde ikke tolereres, og Arbejderbevægelsen kunde ikke have noget tilfælles med dem, der godkendte Begivenheder, som havde fremkaldt Katastrofer.

INTERNATIONALT ARBEJDSBUREAU. Den 10.—12. Oktober holdt det internationale Arbejdsbureaus Krisekomité Møde i Genève og vedtog bl. a., at Arbejdsbureauet bortset fra Løsningen af de Opgaver, som der ifølge Vedtægterne normalt paahviler det, i den nu indtraadte Situation skal indsamle og sprede saa fuldstændige Oplysninger som muligt om sociale Problemer, der er opstaaet som en Følge af Krigen.

Komitéen besluttede endvidere, at der ogsaa i 1940 skal holdes en international Arbejdskonference i Genève, med mindre det skulde vise sig materielt umuligt at organisere en saadan Konference i det kommende Aar. Det blev overladt til Arbejdsbureauet nærmere at udrede Spørgsmaalet om Konferencens Forberedelse og Datoen for dens Afholdelse.

ralraadet, genvalgtes for det kommende Aar, og det besluttedes, at Kongressen kan indkaldes paany, dersom Generalraadet finder dette nødvendigt.

Arbejdsløsheden i September 1939.

Ved Udgangen af September Maaned var der i alt 61.211 arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser mod 46.097 arbejdsløse ved Udgangen af August 1939. Da Antallet af Medlemmer er opgjort til 484.100, bliver Arbejdsløshedsprocenten for September 12,6 mod ved Udgangen af August Maaned 9,5.

Paa samme Tidspunkt er Antallet af personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne opgjort til 11.117 mod 10.230 ved Udgangen af August Maaned 1939. Af de 11.117 er 7.570 tilmeldt i Hovedstaden og 3.547 i Provinsen.

Det samlede Antal arbejdsløse er saaledes opgjort til 72.328 mod 56.327 i August 1939.

Ved Udgangen af September 1938 var Antallet af arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser 77.373 eller 16,8 pCt. mod som nævnt 12,6 for September 1939. Fra 1. Juli 1938 er de ved Nødhjælpsarbejde beskæftigede ikke medregnet under Antal arbejdsløse.

Antallet af personligt tilmeldte var i September 1938 12.942.

Ved Udgangen af September 1938 var det samlede Antal arbejdsløse saaledes 90.315 mod i September 1939 72.328.

De i det følgende opstillede Tabeller vedrører kun arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenterne for samtlige organiserede Arbejdere maanedsvis siden 1931.

Samtlige Fag.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Jan. ..	29,9	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1	24,2
Febr. ..	27,1	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9	24,5
Marts .	22,8	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8	22,1
April ..	16,9	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7	15,3
Maj ...	11,5	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8	12,3
Juni ..	11,1	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9	24,9	11,3
Juli ...	11,0	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7	11,8
Aug. ..	9,5	16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4	29,2	11,8
Sept. ..	12,6[1]	16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9	29,6	12,1
Okt. ..		18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8	15,8
Nov. ..		22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1	22,1
Dec. ..		31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5	42,8	32,2

[1]) Foreløbige Tal.

I følgende Oversigt har man for Juli, August og September Maaned i de samme Aar foretaget en Deling af Arbejdsløshedsprocenten mellem Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og de øvrige Fag.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Juli ...	15,0	21,2	19,1	16,4	15,6	19,0	25,6	30,7	11,0
Aug. ..	11,8	20,4	18,3	16,6	17,3	19,7	25,6	31,2	11,1
Sept. ..	16,8[1])	20,7	21,3	17,9	20,1	22,2	26,1	32,7	12,1

[1]) Foreløbige Tal.

Øvrige Fag.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Juli ...	8,3	13,8	12,5	9,3	10,7	12,9	19,3	27,5	12,2
Aug. ..	8,0	14,3	12,9	9,5	11,3	12,9	18,8	28,0	12,2
Sept. ..	9,9[1])	14,0	13,3	9,6	11,5	12,6	17,7	27,6	12,2

[1]) Foreløbige Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 6 Grupper er Antallet og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal Arbejdsløse ult. Sept. 1939[1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Sept. 1939[1])	Aug. 1939	Sept. 1938	Aug. 1938
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Byggefag	2.300	15,0	9,8	26,7	24,8
Jernindustrien	2.298	8,7	6,0	11,3	12,3
Anden Industri	5.613	8,9	9,1	13,0	14,0
Handel	917	6,1	5,7	7,3	7,1
Arbejdsmænd	8.092	16,8	13,4	19,4	20,3
Andre Fag	3.609	18,7	12,7	20,6	17,0
I alt ..	22.829	12,2	9,9	15,9	16,2
Provinsen:					
Byggefag	2.018	6,9	5,0	15,4	16,0
Jernindustrien	2.303	8,6	4,0	11,0	12,1
Anden Industri	6.987	11,0	10,5	15,0	16,0
Handel	938	4,7	4,6	6,2	6,0
Arbejdsmænd	24.688	16,8	11,2	21,3	20,7
Andre Fag	1.448	13,3	8,2	12,9	10,9
I alt ..	38.382	12,9	9,3	17,3	17,3
Hele Landet ..	61.211	12,6	9,5	16,8	16,9

[1]) Foreløbige Tal.

Endvidere har man i omstaaende Tabel opgjort Antal arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten i de vigtigere Fag ved Udgangen af August 1939 samt til Sammenligning vedføjet Procenterne for den foregaaende Maaned og de tilsvarende to Maaneder i det foregaaende Aar.

Der foreligger endvidere Oplysning om, at der ved Udgangen af September 1939 var 4.166 organiserede og 495 personligt tilmeldte, i alt 4.661, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. I August 1939 var 4.274 organiserede og 493 personligt tilmeldte, i alt 4.767 beskæftigede paa denne Maade. I September 1938 var 3.233 organiserede og 235 personligt tilmeldte, i alt 3.468 beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. Det skal bemærkes, at de saaledes beskæftigede ikke er medregnet under Antal arbejdsløse.

Fag	Antal Arbejdsløse ult. Aug. 1939	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Aug. 1939	Juli 1939	Aug. 1938	Juli 1938
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	188	1,7	1,4	16,0	14,0
Hustømrere	428	4,4	4,8	19,7	19,6
Snedkere	1.061	9,6	13,5	21,1	22,4
Malere	721	8,5	6,0	18,1	13,4
Sadelm. og Tapetserere	355	12,3	13,2	20,3	24,2
Blikkenslagere	166	6,1	8,7	16,6	15,5
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	163	12,6	12,7	18,8	18,5
Smede og Maskinarb. ..	1.787	4,6	5,3	11,1	10,5
Formere	149	6,7	7,1	20,2	19,2
Elektrikere	159	3,9	6,4	11,7	12,6
Bageri- og Konditoriarb.	1.122	19,0	17,0	23,1	21,1
Sukkervare- og Chokoladearbejdere	294	15,0	18,9	19,8	19,6
Bryggeriarbejdere m. fl.	212	2,9	2,2	3,3	3,4
Slagteriarbejdere	1.249	14,2	14,0	18,1	18,1
Tobaksarbejdere	775	8,7	10,2	12,5	13,3
Tekstilarbejdere	1.093	6,9	8,0	13,7	14,3
Skræddere	2.015	12,5	13,0	17,6	17,8
Hatte- og Buntmagere ..	130	7,8	9,7	9,1	13,6
Skotøjarbejdere	492	9,5	13,5	13,7	20,4
Træindustriarbejdere ..	609	9,4	11,5	21,6	18,5
Karetmagere	59	5,0	4,8	11,2	13,0
Keramikere	96	4,4	4,6	5,7	7,2
Papirindustriarbejdere ..	61	3,4	2,7	5,8	5,1
Bogbindere	563	11,0	13,2	19,3	20,4
Typografer	415	5,8	4,2	9,2	6,7
Sømænd	1.055	22,7	22,9	30,2	27,9
Søfyrbødere	560	23,5	21,1	27,2	26,1
Kedel- o. Maskinpassere	94	4,0	3,2	6,7	4,2
Kvindelige Arbejdere ..	2.222	11,6	11,3	19,5	18,9
Handels- og Kontormedhjælpere	1.640	5,2	4,7	6,7	6,0
Arbejdsmændene	22.736	11,8	15,0	20,4	21,2
Murarbejdsm. i Kbhvn.	222	14,4	15,0	41,3	37,1
Andre Fag	3.206	7,8	7,6	12,1	10,9
I alt ..	46.097	9,5	11,0	16,9	16,9

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Typografforbund og Kristeligt Dagblad.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 28. September behandledes en af Dansk Arbejdsgiverforening til Den faste Voldgiftsret indbragt Klage over en paastaaet Arbejdsvægring, etableret af Dansk Typografforbund for dets Medlemmer beskæftigede hos Kristeligt Dagblad. Det forberedende Møde i Den faste Voldgiftsret var fastsat til den 29. September, og man enedes derfor paa Fællesmødet om, at der den 29. September skulde optages Forhandling mellem Københavns Bogtrykkerforening og Dansk Typografforbund for om muligt at skaffe Sagen ud af Verden.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og H. A. Kierulffs Vaffel- og Biscuitfabrik.

Mellem ovennævnte Parter bestaar en Overenskomst, hvori er fastsat Minimalløn for kvindelige Arbejdere efter henholdsvis 6 og 9 Maaneders Beskæftigelse. Fra Forbundets Side hævdedes, at dette skulde forstaas som Anciennitet ved Faget, medens Arbejdsgiveren lønnede sine Arbejdersker med den fastsatte Minimalløn efter henholdsvis 6 og 9 Maaneders Beskæftigelse paa hans Virksomhed.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 2. Oktober drøftedes dette Forhold, uden at Resultat opnaaedes, idet den bestaaende Overenskomsts Ordlyd motiverede Arbejdsgiverens Standpunkt. Dog opnaaedes Løfte om lokale Lønforhandlinger.

Samme Firma agtedes af Forbundet indklaget for Den faste Voldgiftsret for Brud paa Overenskomstens Arbejdstidsbestemmelser, idet det vilkaarligt afkortede den ugentlige Arbejdstid med en eller flere Timer med tilsvarende Nedsættelse af Lønnen.

Vedrørende dette Overenskomstbrud enedes Parterne om at indskærpe, at saadan Afkortning af Arbejdstiden ikke kan foretages af Virksomheden.

Dansk Gartnerforbund og Foreningen af Arbejdsgivere for Planteskoler i Danmark.

I Anledning af Krav fra Dansk Gartnerforbund om Oprettelse af Overenskomst med Arbejdsgiverforeningen for Planteskoler afholdtes Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 5. Oktober. Arbejdsgiverforeningen afviste Kravet om Overenskomst, under Henvisning til, at der mellem Foreningen af Planteskoler og Dansk Arbejdsmandsforbund var oprettet Overenskomst, der efter Arbejdsgiverforeningens Opfattelse ogsaa omfattede Aflønning for faglærte Gartnere.

Forbundet gjorde heroverfor gældende, at Overenskomsten med Dansk Arbejdsmandsforbund kun omfattede ufaglærte Arbejdere og maatte forbeholde sig at foretage yderligere Skridt i Sagen til Opnaaelse af den ønskede Overenskomst.

Sager vedr. Overarbejdsloven.

Dansk litografisk Forbund. Afspadsering paa Dagbladet »Politiken«.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 5. Oktober behandledes en Uoverensstemmelse mellem Forbundet og Dagbladet »Politiken« om Afspadsering af Overarbejde udført af de paa Aftenholdet beskæftigede Arbejdere. Man enedes om, at der i Henhold til Afspadseringsaftalen ved ugentlig Afspadsering afspadseres 48 Timer.

Spørgsmaalet om, hvilket Beløb, der skulde opsamles til Dækning af Afspadsering, overlodes til Forhandling mellem Forbundet og Firmaet.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2643:

Tjenere hos Hotelejer Svendsen, Kolding.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 25. Juli 1939 i Sag Nr. 2643: De samvirkende Fagforbund for Tjenerforbundet i Danmark og Kolding Tjenerforening mod Centralforeningen af Hotelværtforeninger og Restauratørforeninger i Danmark for Kolding Hotel- og Restauratørforening og denne igen for Hotelejer Svendsen, »Det nye Missionshotel«, Kolding.

Under Anbringende af, at Hotelejer Svendsen, »Det nye Missionshotel«, Kolding, har gjort sig skyldig i Brud paa Overenskomst, har De samvirkende Fagforbund for Tjenerforbundet i Danmark og Kolding Tjenerforening indklaget Centralforeningen af Hotelværtforeninger og Restauratørforeninger i Danmark for Kolding Hotel- og Restauratørforening og denne igen for fornævnte Hotelejer Svendsen.

Det fremgaar af det oplyste, at der den 14. April 1939 paa Begæring af Kolding Tjenerforening afholdtes fagligt Mæglingsmøde i Anledning af, at Hotelejer Svendsen aflønner sine Servitricer med fast Løn af 50 Kr. pr. Md. Mæglingsudvalget fastslog eenstemmigt, at denne Aflønningsmaade er i Strid med den bestaaende Overenskomst, der hviler paa fri Aflønning gennem Drikkepenge.

Klagerne har nu under Henvisning til, at Indklagede Svendsen vedblivende aflønner sine Servitricer paa den efter den trufne Afgørelse overenskomststridige Maade, paastaaet ham kendt pligtig at overholde Overenskomsten og idømt Bod for Brud paa denne.

De indklagede Organisationer har anført, at den lokale Forening har paalagt Indklagede Svendsen at tage Mødets Afgørelse til Følge, og Klagerne nedlægger ikke nogen Paastand overfor disse Indklagede.

Indklagede Svendsen har paastaaet sig frifundet og har til Støtte herfor særlig anført, *at* en egentlig Forskrift om den nævnte Aflønningsmaade ikke udtrykkelig indeholdes i Overenskomsten, *at* han allerede, da han for ca. 6 Aar siden blev indmeldt i Kolding Hotel- og Restauratørforening, anvendte Servitricer, der blev lønnet med fast Løn, *at* denne Ordning maa anses godkendt af Organisationerne, hvoraf Tjenerforbundet først i Aar har rejst Krav om Ændring, og *at* en Ændring som den nævnte i Aflønningsformen er uforenelig med Driften af hans Hotel, der ligesom andre Missionshoteller hviler paa, at Publikum er fritaget for Drikkepenge.

Klagerne har anført, at den af Klagerne hævdede Aflønningsmaade er saa velkendt, at Indklagede Svendsen ikke kan have næret Tvivl om denne. Klagerne er først i 1938 blevet opmærksom paa de hos Indklagede raadende Forhold, hvis angivne Varighed de betvivler; de

har saaledes ikke stiltiende godkendt Forholdet. Andre Missionshoteller er gennemgaaende ikke tilsluttet Organisationerne. De betragter det som en Selvfølge, at der — som udtrykkelig udtalt i andre Overenskomster — med Godkendelse af de modstaaende Organisationer kan gøres Undtagelse fra den fri Aflønning, og er villige til Forhandling om en rimelig Ordning, der imidlertid maatte kræve væsentlig højere Lønninger end af Indklagede ydet.

Der findes ikke af Indklagede Svendsen at være oplyst Forhold, der kunde gøre det berettiget at tilsidesætte den af Mæglingsudvalget trufne Afgørelse, idet der særlig ogsaa findes at maatte gaas ud fra den af Udvalget antagne Forstaaelse af Overenskomsten med Hensyn til Aflønningen af Serveringspersonalet.

Der maa saaledes gives Klagerne Medhold i, at den trufne Afgørelse er bindende. Der findes dog efter Omstændighederne ikke Anledning til at idømme nævnte Indklagede Bod for Overtrædelse af Overenskomsten undtagen for Tiden efter, at dennes Indhold var fastslaaet af Udvalget. Denne Bod findes at kunne bestemmes til 200 Kr.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., findes at burde udredes af Indklagede Svendsen.

Kendelse:

Indklagede, Hotelejer Svendsen, »Det nye Missionshotel«, Kolding, bør overholde Overenskomsten mellem Kolding Hotel- og Restauratørforening og Tjenerforbundet i Danmark i Overensstemmelse med den ovennævnte den 14. April 1939 trufne Afgørelse.

I Bod til Klagerne betaler nævnte Indklagede 200 Kr., hvorhos han udreder Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Sag Nr. 2662.

Arbejdsmænd hos Entreprenør Arne Jensen, Aarhus.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 9. September 1939 i Sag Nr. 2662: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og dets Afdeling i Viby mod Dansk Arbejdsgiverforening for Entreprenørforeningen og dennes Medlem, Entreprenør Arne Jensen, Aarhus.

Ved Udførelsen af et Rensningsanlæg, som Entreprenør Arne Jensen havde i Entreprise for Viby Kommune, og som udførtes som Nødhjælpsarbejde i Medfør af Beskæftigelseslov Nr. 169 af 13/4 1938, opstod der i Begyndelsen af Februar 1939 Uoverensstemmelser mellem Arbejdsgiveren og Arbejderne om Aflønningen. Efter at Arbejderne i den Anledning i et Par Dage havde standset Arbejdet, genoptoges dette den 6/2, idet man samtidig enedes om at søge Spørgsmaalet afgjort efter de sædvanlige organisationsmæssige Regler for faglig Strid.

Den 9/2 tilskrev Dansk Arbejdsmandsforbund Entreprenørforeningen med Anmodning om at faa afholdt Mæglingsmøde i Sagen snarest muligt.

Den 10/2 modtog Forbundet fra dets Afdeling i Viby en den 8/2 dateret Skrivelse, hvori det meddeltes, at der sidstnævnte Dato var afskediget 3 Mand fra Arbejdet. Som det maa antages i en af de nærmeste Dage derefter bad Forbundet telefonisk Entreprenørforeningens Kontor i Aarhus om at faa Sagen angaaende Afskedigelsen taget med under den begærte Mægling.

Paa et den 27/2 afholdt Mæglingsmøde bragtes Uoverensstemmelserne angaaende Betalingen ud af Verden, hvorimod der — som det hedder i Mæglingsreferatet — ikke kunde opnaas Enighed om Genantagelse af de Mænd, der var afskediget fra Arbejdet.

Efter Forbundets Begæring gik Sagen derefter til faglig Voldgift, og efter at der var tilkaldt Opmand, afholdt Voldgiftsretten Møde den 28/3 1939.

I Protokoludskriften angaaende dette Møde beskrives Sagen som »en Uenighed opstaaet mellem Entreprenør Arne Jensen, Aarhus, og Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdeling i Viby angaaende Afskedigelsen af 3 Mand ved et Ledningsarbejde i Viby Kommune udført som Beskæftigelsesforanstaltning i Henhold til Lov Nr. 169 af 13. April 1939«.

Det hedder videre i Udskriften:

»Parterne fremstillede Sagen og nedlagde deres Paastande.

Ingeniør Thomsen« — en af Entreprenørforeningens Voldgiftsmænd — »meddeler nu, at han har faaet telefonisk Opringning fra Beskæftigelsescentralen ... om, at der for Centralen er indanket en Sag om Afskedigelse af de 3 ovennævnte Arbejdere ...

Da samme Spørgsmaal efter Entreprenørforeningens Formening ikke kan indbringes til Afgørelse for 2 forskellige Organer, maa Entreprenørforeningen herefter modsætte sig, at nævnte Sag afgøres ved faglig Voldgift.«

Den 30/3 henvendte Forbundets Formand sig til Socialministeriets Beskæftigelsescentral angaaende Bortvisningen af de 3 Arbejdere, men modtog den 31/3 en Skrivelse fra Ministeriet, hvori det hedder, at Viby Kommunes Vejudvalg den 6/3 havde indberettet til Ministeriet, at de nævnte 3 Arbejdere var bortvist som Følge af, at det trods Forhandlinger mellem Entreprenørfirmaet og Arbejderne om visse Uoverensstemmelser ikke havde været muligt at skabe Ro paa Arbejdspladsen, og at Ministeriet, da Arbejderne ikke overfor Beskæftigelsescentralen indenfor den i Beskæftigelseslovens § 12, Stk. 2, fastsatte Frist af 14 Dage havde indanket Spørgsmaalet om, hvorvidt de med Rette var bortvist fra Foranstaltningen, ikke havde fundet Anledning til at foretage videre i Sagen.

Under nærværende Sag har De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og dets Afdeling i Viby indklaget Dansk Arbejdsgiverforening for Entreprenørforeningen og dennes Medlem, Entreprenør Arne Jensen, Aarhus, for Brud paa Regler for Behandling af faglig Strid og paastaaet Entreprenørforenin-

gen kendt pligtig til at efterkomme den af Forbundet fremsatte Begæring om Sagens Afgørelse ved faglig Voldgift.

De Indklagede paastaar sig frifundne, idet de til Støtte herfor paaberaaber sig den i Socialministeriets Skrivelse nævnte Lovbestemmelse, hvori det hedder:

»Personer, der ved deres Optræden viser sig uskikkede til at deltage i Foranstaltningen, vil være at bortvise fra denne. Deltagere, der anser sig for uretmæssigt bortvist fra en Foranstaltning, kan indenfor en Frist af 14 Dage indanke Spørgsmaalet for Beskæftigelsescentralen, hvis Afgørelse er endelig.«

De Indklagede, der erkender, at Spørgsmaalet om de stedfundne Afskedigelsers Berettigelse iøvrigt henhører under den mellem Parterne gældende Overenskomsts Regler for Behandling af faglig Strid, gør gældende, at Bestemmelsen i Beskæftigelseslovens § 12, Stk. 2, fortrænger de overenskomstmæssige Regler og bevirker, at der ikke haves andre Retsmidler overfor en Afskedigelse fra en Beskæftigelsesforanstaltning end den i Loven nævnte Klage til Beskæftigelsescentralen.

Klagerne gør for det første gældende, at Afskedigelsen ikke har fundet Sted af den i Beskæftigelseslovens § 12, Stk. 2, nævnte Grund.

Heri kan der imidlertid ikke gives dem Medhold. Efter det oplyste, derunder Entreprenør Jensens Forklaring for Retten, maa Afskedigelsen anses foretaget, fordi de 3 Arbejdere mentes at optræde provokerende overfor de andre Arbejdere, forlangte Indflydelse paa Ledelsen, vilde have Formanden afskediget og i det hele skabte Uro paa Arbejdspladsen. Om dette Syn paa Arbejdernes Optræden har været mere eller mindre rigtigt, er uden Betydning i denne Forbindelse, idet det jo netop efter Loven er Beskæftigelsescentralens Opgave at afgøre Spørgsmaalet om Afskedigelsens Retmæssighed.

Klagerne gør videre gældende, at de almindelige Overenskomster, hvortil der for Lønspørgsmaalets Vedkommende henvises i Lovens § 11, maa være gældende ved Siden af den heromhandlede Bestemmelse i Loven. Retten til at klage til Beskæftigelsescentralen er tillagt den enkelte Arbejder; men ved Siden deraf maa hans Organisation være berettiget til at bringe Spørgsmaalet om Afskedigelsens overenskomstmæssige Berettigelse frem til Afgørelse efter de i Faget gældende Regler om Behandling af faglig Strid. I nærværende Tilfælde er de 3 Arbejdere afskediget midt i en Akkord, og deres Afskedigelse uden Erstatning er derfor stridende mod Septemberforligets § 4, 2. Pkt.

Forholdet er imidlertid — som ogsaa af de Indklagede fremhævet — det, at der for Arbejde, udført i Henhold til Beskæftigelsesloven, paa en Række Punkter gælder særlige Regler. Dette er saaledes navnlig Tilfældet med Antagelse af Arbejdskraft, der ikke, som ved Septemberforligets § 4, 1. Pkt., er overladt Arbejdsgiveren, men ordnet saaledes, at denne faar Arbejdskraften henvist af offentlig Myndighed, jfr. Lovens § 12, 1. Pkt. Som Modstykke hertil maa Bestemmelsen i Paragraffens 2. Stk. ses. Det findes stridende mod denne Bestemmelses Ordlyd og Formaal, om en Afskedigelse, der var fundet berettiget af Beskæftigelsescentralen, skulde kunne erklæres ulovlig af en faglig Voldgift, og om det skulde være overladt til vedkommende Arbejderorganisations eget Valg, om Klage skulde rejses til Beskæftigelsescentralen eller faglig Voldgift etableres.

Heraf følger da ogsaa, at naar Klagefristen er udløbet, uden at Klage er rejst, kan Spørgsmaalet om Afskedigelsens Berettigelse normalt ikke mere rejses. Paa den anden Side kan Bestemmelsen ikke være til Hinder for, at de Organisationer, hvoraf Arbejdsgiveren og Arbejderne er Medlemmer, gyldigt kan beslutte at lade Spørgsmaalet om Afskedigelsens Berettigelse afgøre efter deres Overenskomsts Regler for Behandling af faglig Strid, og Spørgsmaalet bliver derfor, om en saadan Beslutning i nærværende Tilfælde er truffet, eller om de Indklagede dog ikke maa stilles, som om den var truffet. Herom bemærkes følgende:

Som ovenfor anført erkender de Indklagede, at Spørgsmaalet om Afskedigelsens Berettigelse efter Overenskomsten kan kræves behandlet efter Reglerne om faglig Strid. Saaledes er den ogsaa ufortøvet og paa en mellem Parterne almindelig benyttet Maade krævet behandlet af Klagerne, og Entreprenørforeningen er indgaaet herpaa. Nu hævder Foreningen ganske vist, at den ikke før Mæglingsmødet den 27/2 var bekendt med, at det drejede sig om en Foranstaltning, der faldt ind under Beskæftigelsesloven. Men rent bortset fra, om Foreningen ikke, naar den principielt stiller sig paa det Standpunkt ikke at ville lade saadanne Afskedigelser behandle efter Overenskomstens Regler om Behandling af faglig Strid, burde have erkyndiget sig om Arbejdets Art, før den indgik paa Mægling, findes den i alt Fald ved efter den mislykkede Mægling at medvirke til Etablering af Voldgift at have afskaaret sig fra at protestere mod Sagens Afgørelse af denne, særlig i et Tilfælde som det foreliggende, hvor der ikke — som forudsat af Ingeniør Thomsen, da han rejste Protesten — kan komme til at foreligge en Afgørelse af Beskæftigelsescentralen.

Som Følge heraf vil Klagernes Paastand være at tage til Følge som nedenfor anført.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde deles.

Kendelse:

De Indklagede, Entreprenørforeningen, bør efterkomme Klagerne, Dansk Arbejdsmandsforbunds Begæring om Afgørelse ved faglig Voldgift af Spørgsmaalet om Berettigelsen af Afskedigelsen af de 3 i Sagen omhandlede Arbejdere.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., udredes med Halvdelen af hver af Parterne.

Adressefortegnelse

over Forbund, der er tilsluttede De samvirkende Fagforbund.

Arbejdsmandsforbund, Dansk, Axel Olsen, Nyropsgade 25, V. Telf. 2140.

Bageri- og Konditoriarbejderforbundet. Chr. Nielsen, Rosenørns Allé 14 4. Telf. Nora 3451.

Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundet. H. C. Andersen, Rømersgade 22 3, K. Telf. Byen 6906.

Bogbinderforbundet. Th. Nielsen, Ny Kongensgade 15, St. Telf. 12761.

Brolæggerforbundet, Dansk. Alb. C. Nielsen, Fælledvej 4, N. Telf. Nora 6690 (Privat: Taga 4957.)

Bødkerforbundet. R. Rude, Rømersgade 22 3, K. Telf. Byen 3146.

Børsteindustriarbejderforbundet. E. Knudsen, Bangertsgade 10. Telf. Vester 9160 v.

Drejerforbundet. M. Arnsfeldt, Colbjørnsensgade 20, St. V. Telf. Vester 8175.

Elektrikerforbund, Dansk. Vald. Jensen, Hauchsvej 17, V. Telf. 7918.

Forgylderforbundet. L. Overby, Degnestavnen 11 2, N. Telf. Taga 4969 v.

Formerforbund, Dansk. Herman Hansen, Gl. Kongevej 6 4, V. Telf. Byen 2125 og Byen 6725.

Funktionærforbund, Dansk. M. Steenberg, Rosenørns Allé 12 4, V. Telf. 11043.

Gartnerforbund, Dansk. Knud Pedersen, Todesgade 13 3, N. Telf. Nora 7247.

Glarmestersvendenes Forbund. M. C. Jensen, Overskousvej 1. Telf. Nora 8017 (10—12), Valby 1605.

Glasarbejderforbund, Dansk. C. J. Olsen, C. M. Larsens Allé 9, Kastrup. Telf. Kastrup 153.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund. Alfr. Christensen, Rømersgade 22 A 3, K. Telf. Palæ 6235.

Gørtler- og Metalarbejderforbundet. C. Madsen, Rosengaarden 8 St., K. Telf. Byen 5994.

Handels- og Kontormedhjælperforbund, Dansk. Gustav Pedersen, Vestre Boulevard 43, V. Telf. 143, 8143, 12143.

Handskemagerforbundet. C. Johansen, Ægirsgade 68, N. Telf. Taga 1965.

Hatte- og Buntmagerforbund, Dansk. A. Johnsen, Forhaabningsholms Allé 45, V. Telf. 8729.

Hotel- og Restaurationspersonalets Forbund, Albin Johanson, Eskildgade 11. Telf. Eva 3491.

Husassistenternes Forbund. Fru Andrea Jørgensen, Slotsgade 3, N. Telf. Nora 4874.

Jernbaneforbund, Dansk. Th. Petersen, Nyropsgade 27 4, V. Telf. 4482, 15863.

Jern- og Metalsliberforbund, Dansk. Aage Sørensen, Sct. Knudsvej 46, V. Telf. Eva 3151.

Karetmagerforbund, Dansk. C. M. Carlsen, H. C. Ørstedsvej 28 C, V. Telf. Eva 2713.

Kedel- og Maskinpasserforbund, Dansk. J. Herup, Vesselsgade 4, St., N. Telf. Nora 7559.

Keramisk Forbund. Einer-Jensen, Søndre Fasanvej 10, F. Telf. Godthaab 4039.

Kobbersmedenes Forbund. Ludv. Jensen, Valby Langgade 135. Telf. Valby 3281.

Kommunalarbejderforbund, Dansk. R. Olsen, Thorvaldsensvej 2, V. Telf. 14795.

Korkskærernes og Sortererskernes Forbund. Viktor Nilsson, Fiskergade 18, N. Telf. Nora 6110 (11—1) (Privat: Taga 6049).

Kurvemagerforbundet i Danmark. Emil Johansen, Istedgade 118 4, V. Telf. Vester 9048 x.

Kvindeligt Arbejderforbund. Fru Fanny Jensen, Evaldsgade 7, N. Telf. 5123 og 11723.

Køkkenpersonale, Forbundet for faglært. Sverre Schmidt, Løngangsstræde 21, K. Telf. 14434.

Litografisk Forbund, Dansk. S. E. Frederiksen, Larslejstræde 1, K. Telf. Byen 3575.

Lokomotivmandsforbund, Dansk. N. Th. Brix, Nykærvej, Aalborg. Telf. Aalborg 3510.

Læder- og Skindarbejderforbund, Dansk. C. F. Petersen, Sdr. Boulevard 37 2, V. Telf. Vester 4512.

Malerforbundet. Fr. Jensen, Rømersgade 24, K. Telf. 10385.

Mejeristforbund, Dansk. Lauritz Pedersen, Villavej 9, Roskilde. Telf. 1249.

Metaltrykkerforbund, Dansk. Helge Bjerring, Vester Søgade 2, V. Telf. Byen 197 v.

Murerforbundet i Danmark. M. Madsen, Dosseringen 36, N. Telf. 8054.

Mølleriarbejderforbund, Dansk. J. M. Johansen, Grøndalsvænge Allé 28, F. Telf. Taga 4777.

Papirindustriarbejderforbundet. Magnus P. Elling, Rosenørns Allé 14 4, V. Telf. Nora 964.

Postforbund, Dansk. P. Jensen, Vodroffsvej 13, V. Telf. 14124.

Privatbanefunktionærernes Forbund. J. M. Herlak, Duebrødrevej 9, Aalborg. Telf. 3516.

Radiotelegrafistforeningen af 1917. C. A. Gottschalck, Cort Adelersgade 8, K. Telf. Byen 6326.

Rebslageriarbejderforbund, Dansk. Anton Christensen, Fabersvej 36, Randers.

Riggernes og Sejlmagernes Forbund: Anton Svendsen, Prinsessegade 1 3, K. Telf. Amager 7306.

Sadelmager- og Tapetsererforbund, Skand. Th. Clausen, Rathsacksvej 8. Telf. 16536.

Skibstømrerforbund, Dansk. G. Sigurdsson, Collinsgade 5, Ø. Telf. Øbro 6660.

Skorstensfejersvendenes Fagforbund. R. Christensen, Rosenørns Allé 12 3, V. Telf. Nora 1328 y.

Skotøjarbejderforbund, Dansk. P. Knudsen, Niels Ebbesensvej 27. Telf. Eva 1474.

Skraatobaksarbejdernes Forbund. Th. Nielsen, H. C. Ørstedsvej 19 B 1, V. Telf. Eva 632.

Skrædderforbund, Dansk. Josef Andersson, Vendersgade 29 1, K. Telf. 10518.

Smede- og Maskinarbejderforbund, Dansk. P. Andersen, Vester Søgade 4, V. Telf. 5121, 8221.

Snedkerforbundet. Niels Madsen, Rømersgade 24 4, K. Telf. 12753, 12958.

Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejderforbund, Dansk. H. M. Christensen, Park Allé 21, Ø. Telf. 15880.

Specialarbejderforbundet. Fr. Andersen, Vester Søgade 2, V. Telf. Byen 5964.

Stenindustriarbejderforbund, Dansk. Oskar Fält, Allinge, Bornholm. Telf. Allinge 108.

Stukkatørernes Forbund. Carlo Larsen, Vestergaardsvej 26 A 1, N. Telf. Taga 1817.

Sukkervare- og Chokoladearbejdernes Forbund. Ejnar Jensen, Bjelkes Allé 20 1, N. Telf. Taga 6180.

Søfyrbødernes Forbund. G. Hegner, Toldbodgade 10, K. Telf. Central 8436, 8936.

Sømændenes Forbund. Chr. Borgland, Herluf Trollesgade 5, K. Telf. Central 12491.

Tekstilarbejderforbund, Dansk. Axel Gjedsted-Jensen, Rosenørns Allé 14 3, V. Telf. 16765.

Tjenerforbundet i Danmark. V. Christensen, Vendersgade 24, K. Telf. 14732.

Tobaksarbejderforbundet. Dirk Nak, H. C. Ørstedsvej 19 B 1, V. Telf. 12981.

Træindustriarbejderforbundet. J. Jensen, Rosenørns Allé 12 4, V. Telf. Nora 7306.

Typograf-Forbund, Dansk. K. A. Jørgensen, Evaldsgade 3, N. Telf. 4331.

Tømrerforbund, Dansk. Ingv. Dahl, Sct. Annæplads 22 1, K. Telf. Central 13935.

Dansk Dykkerforening. A. L. Mathiesen, Nørrebrogade 49. B.

REDAKTØR: LAUR. HANSEN

Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. S., København V. ∴ Telefoner: 3541 og 10541.

Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 33 * KØBENHAVN DEN 15. NOVEMBER 1939 * 35. AARGANG

Den faglige Situation

Resultatet af de langvarige Overenskomstforhandlinger mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund, som vi redegjorde for i sidste Nummer af »Arbejderen«, forelaa den 31. Oktober i Form af det paa andet Sted i Bladet gengivne Forslag til Overenskomst, som straks blev forelagt de respektive Organisationer til Godkendelse.

Forslaget gaar ud paa, at samtlige mellem Organisationer og Enkeltvirksomheder under Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fagforbund gældende Overenskomster, der kunde opsiges til 1. Marts 1940, fornyes for Tiden indtil 1. Marts 1941. Med Henblik paa, at Vilkaarene for denne Fornyelse allerede har været udførligt omtalt paa Møder og i Dagspressen i Forbindelse med den foretagne Afstemning, vil vi her kun redegøre for Hovedpunkterne i det nu vedtagne Forslag.

Forslaget bestemmer først, at der paa Grundlag af Pristallet skal foretages en Regulering af samtlige Lønninger, saaledes at der for hvert Point, som Pristallet er højere eller lavere end det Pristal, der var gældende, da de overenskomstmæssige Lønninger sidst fastsattes, ydes et Løntillæg til mandlige Arbejdere med 0,85 Øre, til kvindelige Arbejdere med 0,55 Øre og til unge Arbejdere med 0,35 Øre pr. Time. Der skal dog kun ydes Tillæg for mindst 3 Points, men derefter for hvert yderligere Point, og saafremt Pristallet i en Periode kun stiger 1 eller 2 Points, og der derfor ikke foretages nogen Lønregulering, skal disse Points henstaa til og medtages ved den følgende Regulering.

Den første Regulering sker paa Grundlag af Pristallet for Oktober 1939 og regnes fra Begyndelsen af den Lønningsuge, i hvilken Overenskomsten vedtages. Tilsvarende Reguleringer foretages derefter paa Grundlag af Pristallet for Januar, April og Oktober 1940 og Januar 1941.

Det fremgaar heraf, at Forslaget giver 2 Lønreguleringer forinden Udløbet af den normale Overenskomstperiode. Da det nys offentliggjorte Pristal for Oktober 1939 er steget til 190, og Flertallet af de løbende Overenskomster er sluttet paa Grundlag af et Pristal af 184, vil den Regulering, der nu skal foretages, betyde en Lønforhøjelse med Kr. 2,45 pr. Uge for mandlige Arbejdere, Kr. 1,58 for Kvinder og Kr. 0,96 for Ungarbejdere. For de Overenskomsters Vedkommende, der er sluttet paa Grundlag af et lavere Pristal end 184, bliver Tillægget tilsvarende højere.

Der er fra forskellig Side blevet henvist til, at den nu opnaaede Lønforhøjelse ikke giver Dækning for den indtraadte Prisstigning, og dette er for saa vidt rigtig, som der siden Pristallets Beregning er indtraadt yderligere Prisstigninger. Naar der imidlertid skal foretages Lønregulering paa Grundlag af Pristallet — og et andet Grundlag findes som bekendt ikke — vil der altid være en vis Skævhed til Stede i Tider med stærkt stigende Varepriser, der hos Arbejderne let kan fremkalde en Følelse af at

komme til kort, men Forholdet vil til Gengæld virke modsat i Tilfælde af et faldende Prisniveau, hvor Prisnedgangen saa først senere vil komme til Udtryk i Pristallet.

Under Forhandlingerne med Arbejdsgiverne blev der fra De samvirkende Fagforbunds Side først krævet Gennemførelse af et Procenttillæg til alle Lønninger, men da det ikke viste sig muligt at naa en Forstaaelse paa dette Grundlag, enedes man til Slut om et fast Øretillæg til alle Lønninger. Dette vil sige, at hver Arbejder inden for de 3 Grupper faar samme Tillæg, hvorved de lavest lønnede faar den procentvis største Forhøjelse. Dette er en Fortsættelse af den Linie, der er fulgt ved de seneste Overenskomstfornyelser, og den kan i dette Tilfælde navnlig forsvares med, at Forslagets Hensigt jo netop er at give Dækning for Dyrtiden. Da Prisstigningerne navnlig rammer det daglige Livs Fornødenheder, der ligger nogenlunde ens for alle Arbejdere, er det kun rimeligt, at der ved Reguleringerne ikke gøres Forskel paa lavere og højere Lønninger. Tillægget betragtes som Dyrtidstillæg, og der er dermed i Overenskomstperioden lagt Bund under de normale Lønninger, som under ingen Omstændigheder kan reguleres nedad, selv om Pristallet skulde falde under 183/184.

Forlængelsen af Overenskomsterne til 1. Marts 1941 betyder ikke, at der indtil den Tid ikke kan foretages Ændringer i Overenskomsternes almindelige Bestemmelser, saafremt det da ikke drejer sig om Spørgsmaal af rent lønmæssig Karakter. De Forbund, der ønsker det, kan indsende Ændringsforslag, og det Nævn, der i Henhold til Forslaget skal nedsættes mellem Hovedorganisationerne, skal tage Stilling til saadanne Forslag og træffe Afgørelse om, hvorvidt Spørgsmaalene kan nyde Fremme og under hvilken Form, dette kan ske. Opnaas der ikke Enighed ved de saaledes fastsatte Forhandlinger, kan den ene af Parterne henvise uafgjorte Spørgsmaal til Afgørelse i Nævnet, og samtlige Spørgsmaal skal være endelig afgjort inden 20. December 1939.

Forslagets Punkt B, Stk. II, skal forstaas saaledes, at hvis enkelte Fag, som f. Eks. Typograferne i Provinsen, hvis Overenskomst indeholder Bestemmelser om Prisregulering, ønsker at komme ind under den nye Ordning, kan dette ske, og de faar saa Adgang til fire Lønreguleringer aarlig i Stedet for de i deres Overenskomst fastsatte 2 Reguleringer.

Som man vil se, er Landbrugets Overenskomster holdt uden for, og dette skyldes, at det her drejer sig om April-Overenskomster. Om disse skal der snarest optages Forhandlinger, hvorved den i Forslaget angivne Linie vil blive fulgt. De enkelte Skovbrugsoverenskomster, der udløber den 1. Marts 1940, falder ind under den almindelige Ordning.

For Dansk Dampskibsrederiforening, hvor Mandskabet delvis aflønnes med Kost og Logi, samt for Fag med helt eller delvis procentlønnede Folk eller Folk, der delvis aflønnes med Drikkepenge, optages særlig Forhandling om Lønordningens Tilpasning for disse Fag. Søens Arbejdere har betegnet denne Bestemmelse som en mod dem rettet Undtagelsesbestemmelse, men i Virkeligheden er der ikke Grundlag for en saadan Kritik, thi Søfolkenes Repræsentanter vil faa Adgang til selv at forhandle om denne Tilpasning, hvorved det er en Forudsætning, at dette skal ske i Overensstemmelse med Forslagets almindelige Principper. Det er endvidere fastsat, at Reguleringen for Søens Arbejdere vil blive foretaget fra samme Tidspunkt som for alle øvrige Arbejdere.

Det for Søens Arbejdere særlig vigtige Spørgsmaal om Arbejdstiden er ganske vist holdt uden for Ordningen, men her ligger Tingene saaledes, at De samvirkende Fagforbund har taget denne Sag op til Løsning, og at der kan forventes gennemført en Lov om Arbejdstiden til Søs, der i hvert Fald ikke vil stille de danske Søfolk ringere end deres Kolleger i Norge og Sverige.

Med Hensyn til Særbestemmelsen vedrørende Jernindustriens Overenskomster (IV, Stk. 3) gaar denne ud paa, at der vel er Adgang til at aktionere i Overenskomstperioden, men dog ikke paa Krav om Lønforhøjelser under Henvisning til Dyrtiden. For Jernindustrien er Løfteparagraffens Anvendelse saaledes bevaret ubeskaaren, ligeledes Retten til at varsle Sympatikonflikter.

— — —

Den nu vedtagne Ordning omfatter ca. 350.000 Medlemmer under De samvirkende Fagforbund, og heraf beskæftiges ca. 240.000 hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen. Det er saaledes den mest omfattende Overenskomst, der nogensinde er afsluttet i vort Land. Den giver maaske ikke Arbejderne saa store Tillæg, som de i Betragtning af de indtraadte Prisstigninger havde ventet, men en saglig Vurdering af alle foreliggende Forhold giver det Resultat, at der i denne Omgang er naaet, hvad der har været muligt at naa ad Forhandlingens Vej. Hensigten med de førte

Forhandlinger har været at tilvejebringe en Udligning mellem Priser og Lønninger, saaledes at Arbejderne straks kunde faa Dækning for Prisstigningen, og dette er ogsaa naaet. Dertil kommer, at den nu gennemførte Ordning, der bevarer Arbejdsfreden indtil Marts 1941, selvfølgelig ogsaa vil faa stor Betydning med Hensyn til Sikringen af vore Beskæftigelsesmuligheder, og denne Side er mindst lige saa vigtig som selve Lønspørgsmaalet, ikke blot for Arbejderne, men for Samfundet som Helhed.

Vi har ved en anden Lejlighed allerede givet Udtryk for, at ingen af Arbejdsmarkedets to modstaaende Parter under de nuværende Forhold kan være interesseret i Arbejdskonflikter, der kun vilde forøge de mange Vanskeligheder, som Erhvervslivet allerede nu maa kæmpe med, og vi mener, at den trufne Ordning er af en saadan Art, at den maa betegnes som antagelig for begge Parter, selv om den ikke tilfredsstiller alle. Ved Afstemningen har Arbejderne da ogsaa givet Forslaget deres Tilslutning og dermed vist den nødvendige Forstaaelse af Situationens Alvor og af de forhaandenværende Muligheder.

— — —

Den 1. November holdt De samvirkende Fagforbund *Formandsmøde* og den 3. November *Repræsentantskabsmøde,* hvor Forslaget var til Behandling. Paa begge Møder gav Formanden, *Laur. Hansen,* en meget udførlig Redegørelse for Forslagets Indhold og understregede især dets Betydning saavel i lønmæssig som beskæftigelsesmæssig Henseende. Paa *Formandsmødet* havde en Række Talere Ordet, der næsten alle udtalte sig for at anbefale Forslaget til Vedtagelse.

I Diskussionen paa *Repræsentantskabsmødet,* hvor *Einer-Jensen* fungerede som Dirigent, deltog *Oscar Levinsen, Georg Hegner, Inger Gamborg* og *Fanny Jensen.* Efter nogle replicerende Bemærkninger af Formanden vedtog Repræsentantskabets 291 Medlemmer med alle Stemmer imod 4 at anbefale Forslaget til Vedtagelse ved den forestaaende Urafstemning i de interesserede Forbund. Mødet fastsatte derefter Afstemningen til Afslutning Mandag den 13. November samt besluttede, at de Forslag til Ændringer i Overenskomsternes almindelige Bestemmelser, som Forbundene ønsker at stille i Henhold til Forslagets Punkt I. B., skal være tilsendt D. s. F.s Kontor senest den 24. Novbr.

— — —

Afstemningen gav det Resultat, at Arbejdsgiverne vedtog Overenskomstforslaget med 565 Ja mod 37 Nej og 6 blanke Stemmer, mens Arbejderne vedtog med 205,095 Ja mod 60,704 Nej og 2161 blanke. Af Arbejdernes Stemmer er der ved Urafstemning afgivet 139,912 Ja- og 53,908 Nej-Stemmer, og ved kompetent Forsamling 65,183 Ja- og 6,796 Nej-Stemmer. Den samlede Stemmeprocent er 76,3, og heraf er 55,8 pCt. afgivet ved Urafstemning og 20,5 pCt. ved kompetent Forsamling. 6 af de i Afstemningen deltagende 58 Forbund har forkastet Forslaget ved Urafstemning, men herunder er Gartnerforbundet med kun 28 berørte Medlemmer og Tjenerforbundet med 52 berørte Medlemmer, hvoraf endda kun 23 deltog i Afstemningen. Dertil kommer saa Radiotelegrafisterne, der udelukkende har stemt ved kompetent Forsamling og herved ligeledes forkastet. I alle øvrige Forbund har der været klart Flertal for Forslaget allerede ved Urafstemningen.

Overenskomstforslaget har saaledes faaet Tilslutning fra begge Parter og træder dermed straks i Kraft, saaledes at Lønforhøjelsen ydes i indeværende Lønningsuge. Der forestaar dog endnu Forhandlinger vedrørende visse Fortolkningsspørgsmaal samt om Søfolkenes og Landarbejdernes Overenskomstforhold, men disse Forhandlinger skal, som allerede nævnt, foregaa efter de i Overenskomsten angivne Linier og vil forhaabentlig snart kunne afsluttes med tilfredsstillende Resultat.

Med Hensyn til alle nærmere Enkeltheder vedrørende Forslagets Indhold og Afstemningens Resultat, henviser vi til det nedenstaaende aftrykte Overenskomstforslag samt Afstemningslisten.

— — —

Forslag til Overenskomst

mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samv. Fagforbund.

I. Samtlige mellem Organisationer eller Enkeltvirksomheder under Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fagforbund gældende Overenskomster, der kunde opsiges til Ophør den 1. Marts 1940, fornyes for Tiden indtil 1. Marts 1941 paa følgende Vilkaar:

A. Paa Grundlag af det af Det statistiske Departement for Oktober 1939 beregnede Pristal foretages en Regulering af Time-, Dag-, Uge-, Maaneds- og Akkordlønninger, saaledes at for

hvert Point, som Pristallet er højere eller lavere end det Pristal, paa Grundlag af hvilket Lønningerne sidst er fastsat, vil Lønningerne være at forhøje eller formindske for mandlige Arbejdere med 0,85 Øre pr. Time, for kvindelige Arbejdere med 0,55 Øre pr. Time og for Ungarbejdere med 0,35 Øre pr. Time.

En tilsvarende Regulering op eller ned foretages paa Grundlag af de af Det statistiske Departement for Januar, April, Juli og Oktober 1940 samt for Januar 1941 beregnede Pristal.

Reguleringerne skal dog kun finde Sted, dersom Pristallet er mindst 3 Points højere eller lavere end det Pristal, der var gældende, da Lønningerne sidst blev reguleret.

Den i 1ste Stykke omhandlede Regulering regnes fra Begyndelsen af den Lønningsuge, i hvilken Overenskomsten vedtages, medens de øvrige Reguleringer regnes fra Begyndelsen af den Lønningsuge, i hvilken Pristallet offentliggøres.

De ovenomtalte Tillæg til Lønningerne er at betragte som Dyrtidstillæg.

B. Der nedsættes mellem Hovedorganisationerne et Nævn, bestaaende af 7 Medlemmer, 3 Repræsentanter for hver af Hovedorganisationerne og Forligsinstitutionens Formand som Nævnets Formand og Opmand.

Til dette Nævn kan Hovedorganisationerne indenfor en Frist af 14 Dage efter Overenskomstens Vedtagelse henvise saadanne enkelte Spørgsmaal om Ændring i Overenskomsternes almindelige Bestemmelser, som Parterne ønsker optaget til Forhandling som Følge af væsentligt ændrede Forhold siden sidste Overenskomstafslutning, og som er uden egentlig lønmæssig Karakter.

Nævnet afgør, hvorvidt Spørgsmaalene under Hensyn til de i foregaaende Stykke indeholdte Bestemmelser kan nyde Fremme, og under hvilken Form dette kan ske.

Opnaas der ikke Enighed ved de saaledes fastsatte Forhandlinger, kan de uafgjorte Spørgsmaal paa Begæring af den ene af Parterne henvises til og afgøres af det i første Stykke omhandlede Nævn, medmindre dette maatte finde det mere hensigtsmæssigt at lade Spørgsmaalet afgøre paa anden Maade, saasom ved faglig Voldgift.

Samtlige rejste Spørgsmaal skal være endelig afgjort inden den 20. December 1939.

II. Organisationer, hvis Overenskomster har en senere Udløbstid end 1. Marts 1940, og i hvilke der findes Bestemmelser om Pristalsregulering, kan ved Meddelelse inden 15. November 1939 til modstaaende Arbejdsgiverorganisation en Gang for alle i det Tidsrum, denne Overenskomst maatte være gældende, vælge at benytte den ovenfor under I. A omhandlede Regulering af Lønningerne i Stedet for den i de gældende Overenskomster indeholdte.

III. Andre Overenskomster med en senere Udløbstid end 1. Marts 1940 suppleres med Bestemmelser om Dyrtidstillæg i Overensstemmelse med de under I. A nævnte Regler.

IV. 1. Overenskomsterne for Landbrug holdes udenfor ovennævnte Ordning.

2. For Dansk Dampskibsrederiforening, hvor Mandskabet delvis aflønnes med Kost og Logi, samt for Fag med helt eller delvis procentlønnede Folk eller Folk, der delvis aflønnes med Drikkepenge, optages særlig Forhandling om ovennævnte Lønordnings Tilpasning for disse Fag. Den herefter trufne Ordning faar tilbagevirkende Kraft fra Begyndelsen af den Lønningsuge, i hvilken nærværende Overenskomst vedtages.

3. For Overenskomster inden for Jern- og Metalindustriens Sammenslutning gælder følgende Særaftale:

Saa længe den mellem Hovedorganisationerne aftalte Regulering i Henhold til Pristallet er gældende, kan ingen af Parterne med en Ændring af Pristallet som Grundlag opsige bestaaende lokale Prislister og hermed ligestillede Akkordpriser eller andre lokale Aftaler af lønmæssig Karakter, medens Parterne i øvrigt forbeholder sig Retten til Opsigelse i Henhold til Overenskomsten.

V. Tvivlsspørgsmaal vedrørende nærværende Overenskomsts Fortolkning, herunder ogsaa de under Pkt. IV. 2, nævnte Spørgsmaal, for saa vidt Enighed her ikke opnaas mellem Parterne, afgøres endelig af det under I. B. omhandlede Nævn.

København, den 31. Oktober 1939.

Under Forbehold af de respektive Organisationers Godkendelse.

For Dansk Arbejdsgiverforening:
Esper Eising.

For De samvirkende Fagforbund:
Laur. Hansen.

— — —

Resultatet af Afstemningen
over
Overenskomstforslaget af 31. Oktober 1939.

Forbund	Ved Urafstemning					Ved kompetent Forsaml.		
	Antal stemmeberettigede	Ja-Stemmer	Nej-Stemmer	Blanke og ugyldige	Stemme-pCt.	Ja-Stemmer	Nej-Stemmer	Stemme-pCt.
Arbejdsmænd	151.695	48.144	22.706	1.017	47,4	39.698	2.206	27,6
Bagere	2.589	960	595	84	63,3	303	—	11,7
Billedskærere	193	146	6	1	79,3	—	—	—
Bogbindere	5.600	3.884	328	14	75,5	—	—	—
Brolæggere	253	199	24	1	88,5	—	—	—
Bødkere	353	218	22	5	69,4	20	—	5,7
Børsteindustriarbejdere	470	224	186	8	88,9	—	—	—
Drejere	185	151	8	2	87,0	—	—	—
Elektrikere	4.090	1.566	481	9	50,3	933	78	24,7
Forgyldere	146	113	5	—	80,8	—	—	—
Formere	2.238	1.310	649	33	89,0	—	—	—
Funktionærer *)	1.253	622	291	9	73,6	—	16	1,5
Gartnere	28	11	15	—	92,9	—	—	—
Glarmestersvende	437	228	40	—	61,3	60	—	13,7
Glasarbejdere	360	264	36	4	84,4	—	—	—
Guld-Sølv- og Elektropletarb.	948	430	111	12	58,3	158	—	16,7
Gørtlere	570	389	68	—	80,2	—	—	—
Handels- og Kontormedhj.	2.492	1.349	14	6	54,9	500	—	20,1
Handskemagere	351	242	14	8	75,2	—	—	—
Hatte- og Buntmagere	1.230	756	162	7	75,2	—	—	—
Jern- og Metalslibere	600	393	53	4	75,0	—	—	—
Karetmagere	328	176	57	4	72,3	9	—	2,7
Kedelpassere	1.173	737	145	10	76,0	—	—	—
Keramikere	1.589	838	195	12	65,8	147	—	9,3
Kobbersmede	256	205	35	—	93,7	—	—	—
Korkskærere	10	10	—	—	100,0	—	—	—
Kurvemagere	105	86	5	3	89,5	—	—	—
Kvindel. Arb.	13.354	7.291	4.106	288	87,5	—	—	—
Litografer	1.061	591	206	—	75,1	—	—	—
Læder- og Skindarbejdere	560	305	129	—	77,5	—	—	—
Malere	8.836	3.414	1.864	140	61,3	1.209	—	13,7
Metaltrykkere	144	98	15	1	79,1	—	—	—
Murere	11.216	3.838	1.445	—	47,1	2.712	417	27,9
Mølleriarb.	863	425	220	16	76,6	—	—	—
Papirindustriarbejdere	1.775	666	931	24	91,3	—	—	—
Radiotelegrafister	140	—	—	—	—	—	140	100,0
Rebslageriarb.	415	92	56	—	35,7	102	62	39,5
Riggere og Sejlmagere	171	81	75	1	91,8	—	—	—
Sadelmagere og Tapetserere	2.584	1.568	467	20	79,5	—	—	—
Skibstømrere	1.290	510	351	16	68,0	95	—	7,3
Skotøjarbejdere	5.234	3.257	891	91	81,0	—	—	—
Skraatobaksarbejdere	514	421	48	6	92,4	—	—	—
Skræddere	15.523	4.542	658	41	33,8	6.399	—	41,2
Smede- og Maskinarbejdere	39.191	23.361	5.876	—	74,6	—	—	—
Snedkere	10.855	4.738	850	—	51,5	2.553	—	23,5
Soign.- Toilet- og Sanitetsarb.	35	34	—	—	97,1	—	—	—
Specialarbejdere	1.096	243	708	17	88,3	—	—	—
Stenindustriarbejdere	936	543	121	39	75,0	—	—	—
Stukkatører	100	79	1	—	80,0	—	—	—
Sukkevarearbejdere	2.023	1.290	580	28	93,8	—	—	—
Søfyrbødere	2.060	13	477	1	23,8	—	1.157	56,2
Sømænd	4.800	256	560	—	17,0	874	1.910	58,0
Tekstilarbejdere	17.304	4.971	1.518	—	37,5	5.961	528	37,5
Tjenere	52	9	14	—	44,2	16	—	30,8
Tobaksarbejdere	9.066	4.235	3.410	157	86,1	—	—	—
Træindustriarbejdere	6.222	2.755	403	—	50,8	1.508	—	24,2
Typografer	4.362	2.277	941	35	74,6	—	—	—
Tømrere	9.749	4.358	736	8	52,3	1.926	282	22,7
Ialt	351.073	139.912	53.908	2.158	—	65.183	6.796	—

Samlet Resultat:	Stemmeberettigede	Ja-Stemmer	Nej-Stemmer	Blanke og ugyldige	Stemme-pCt.
Ved Urafstemning	) 351.073	139.912	53.908	2.158	55,8
Ved komp. Forsamling	)	65.183	6.796	3	20,5
Ialt	351.073	205.095	60.704	2.161	76,3

*) Dansk Funktionærforbund. Ved kompetent Forsamling: 3 blanke Stemmer.

Fremme af Beskæftigelsen.

Socialministeriet anmodede den 11. August 1939 De samvirkende Fagforbund om at fremskaffe Oplysninger og eventuelt fremsætte Forslag vedrørende saadanne Beskæftigelsesforanstaltninger, der af det Offentlige og paa Ministeriets Initiativ vilde kunne iværksættes til Bekæmpelse af Arbejdsløsheden.

I den Anledning udsendte De samvirkende Fagforbund et Cirkulære til de tilsluttede Organisationer, der er besvaret af 41 Forbund. Besvarelserne fra 23 Forbund gik ud paa, at man ikke var i Stand til at fremsætte positive Forslag til Beskæftigelsesforanstaltninger indenfor vedkommende Fags Omraade eller i Tilslutning dertil, mens der af de øvrige Forbund fremsattes en Række tildels ret omfattende Forslag.

Vi nævner saaledes, at *Murerforbundet i Danmark* henviser til et større Omraade for offentlig Indsats, nemlig Sanering af usunde Bydele, hvor man ønsker offentlig Initiativ. *Dansk Tømrerforbund* henleder Opmærksomheden paa det formaalstjenlige i at gøre Stats- og Kommunegrunde byggemodne ved Anlæg af Veje, Kloaker og Ledningsnet, ligesom Forbundet kræver en storstilet Istandsættelse og Modernisering af ældre Beboelsesejendomme. *Dansk Elektrikerforbund* peger paa Muligheden af ved offentlig Initiativ at forbedre den elektriske Installation paa Landet og gør opmærksom paa, at et stort Antal Brande bl. a. skyldes dette Forhold. Endvidere har *Dansk Stenindustriarbejderforbund* peget paa Vejarbejdernes Betydning, særlig i Forbindelse med forøget Anvendelse af dansk Materiale. Ogsaa *Dansk Brolæggerforbund* peger paa en Række Muligheder af lignende Art. *Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund* henviser til, at Fremstillingen af Digler til Smeltning af Guld og Sølv vilde kunne foregaa her i Landet. *Dansk Tekstilarbejderforbund* finder det urimeligt, at ca. Halvdelen af den danske Nations Forbrug af Tekstilvarer forarbejdes af udenlandske Arbejdere. Forbundet fremsætter desuden et Par interessante Forslag om Fremstilling af syntetiske Spindestoffer af dansk Raamateriale. Endelig har *Dansk Gartnerforbund, Bogbinderforbundet, Kvindeligt Arbejderforbund* og *Dansk Karetmagerforbund* fremsat enkelte Forslag til Igangsættelse af visse Arbejder og danske Produktioner, ligesom en Del Forbund har fremsat Bemærkninger om Beskæftigelsesproblemet i Almindelighed.

Hele Materialet blev tilsendt *Arbejderbevægelsens Erhvervsraad,* som har sideordnet det med Raadets egne Forslag til Beskæftigelsesforanstaltninger og i en udførlig Skrivelse gjort Socialministeriet bekendt med Indholdet af det samlede Materiale og med Erhvervsraadets Synspunkter vedrørende forskellige Planer og udarbejdede Projekter. Iøvrigt giver Erhvervsraadet sin principielle Tilslutning til, at der gennemføres Foranstaltninger, der ikke alene giver midlertidig Beskæftigelse, men ogsaa og navnlig skal give Beskæftigelse i Fremtiden, saasom Igangsættelse af nye Produkter eller Inddragning af nye Arealer eller nye Omraader under rationel Drift. Erhvervsraadet henviser i denne Forbindelse til det Arbejdsprogram, som det har udarbejdet og om kort Tid vil forelægge Offentligheden.

Rundskue

EN NYINDMELDELSE. Paa D. s. F.s Repræsentantskabsmøde den 3. November blev det paa Forslag fra Forretningsudvalget enstemmigt vedtaget at godkende Optagelsen af Fængselsfunktionærernes Organisation fra 1. November d. A. at regne. Organisationen talte pr. 1. Oktober 142 Medlemmer ansat ved Københavns Fængsler, Københavns Amts Arresthus og flere af Landets Arresthuse. Organisationens Formand er *W. Nielsen,* Adressen: *Langagervej 2 B*[4], København, Valby.

DEN FASTE VOLDGIFTSRET. Ved skriftlig Afstemning blandt Medlemmerne af D. s. F.s Repræsentantskab er der foretaget Valg af Arbejdernes Dommere og Suppleanter til Den faste Voldgiftsret. Resultatet af dette Valg er, at de faste Dommere og de juridiske Suppleanter genvalgtes. Herefter er de faste Dommere følgende:

Landsretssagfører *Fr. Dalgaard* (juridisk), Hovedkasserer i De samvirkende Fagforbund, *Hans Jacobsen,* Forretningsfører i Dansk Arbejdsmands Forbund, *Peder Andersen.*

Dommersuppleanter er følgende:

Landsretssagfører *Ingeborg Hansen* (juridisk), Skattedirektør *A. Christoffersen* (juridisk), Sekretær i Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, *Vilhelm Christensen,* Formand for Træindustriarbejderforbundet, *Jens Jensen,* Næstformand i Dansk Arbejdsmands Forbund, *Robert Nielsen,* Forretningsfører i Dansk Arbejdsmands Forbund, *Niels P. Hansen,* Formand for Murerforbundet i Danmark, *Marius Madsen.*

Nyvalgt er i Stedet for afdøde Formand *Knud V. Jensen:* Sekretær i Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund, *Viggo Pedersen.*

Konjunkturoversigt.

Nedenstaaende giver vi et Uddrag af den Oversigt, Arbejderbevægelsens Erhvervsraad har udarbejdet vedrørende Konjunkturudviklingen i Juli Kvartal 1939.

Danmarks økonomiske Situation ved Krigens Begyndelse kan fremstilles paa følgende Maade: Danmark havde et godt funktionerende Handelssystem med England og Tyskland, selv om Tysklands Færdigvareeksport har medført ugunstige Virkninger for Beskæftigelsen herhjemme. Gennemførelsen af Danmarks Eksport har været Grundlaget for Importen af de tiltrængte Raastoffer. Danmark disponerede den 31. August over et Valutatilgodehavende paa 88,5 Mill. Kr., over en Guldbeholdning paa ca. 275 Mill. Kr.[1]) og over Beholdninger af Raavarer, der gennemsnitlig laa lidt over det normale. Der havde fundet en Tilbagegang Sted i Lagerbeholdningen for saadanne Varer, som anvendes i Byggeindustrien, da Forholdet var det, at den store Beskæftigelse i Byggevirksomheden havde medført, at Indførselsstigningen ikke havde kunnet følge Forbrugsstigningen. Derimod var der betydelig Opgang i Lagrene af Kul og Koks, og Lagrene af Brændselsolie og Benzin svarede til de fastsatte Maksimumskvantiteter. Krigens Begyndelse paavirkede stærkt den danske Erhvervssituation, som jo er meget afhængig af normalt funktionerende Handelsforbindelser. Paa den ene Side maa man regne med Vanskeligheder for den danske Eksport, og paa den anden Side kan man vente Vanskeligheder for Raastofimporten, dels paa Grund af Blokadens tekniske Virkninger og dels som Følge af eventuelle Forhøjelser af Raavarepriserne. Endelig er det givet, at en Formindskelse af den danske Eksport, som straks vil paavirke den danske Valutasituation, automatisk vil formindske de Beløb, som staar til Raadighed for Køb af Raavarer, hvilket igen vil føre til en Nedskæring af den danske Eksportproduktion.

I denne Situation er det givet, at man straks har paabegyndt økonomiske Foranstaltninger, som sikrer Produktion, Beskæftigelse og Befolkningens Forsyning. Regeringen har straks taget Initiativet og indført et krigsøkonomisk System, som skal sikre de økonomiske Formaal, Opretholdelse af Beskæftigelse og Forsyning. Ved meget detaillerede Eksportforbud søger man at sikre, at der ikke gennemføres Eksport af Varer og Raastoffer, som er vigtige for Befolkningens Forsyning. Valutacentralen, som stadig er blevet angrebet af Oppositionen, er nu det egnede Apparat til at gennemføre den krigsøkonomiske Politik.

September Maaned gik med at opstille Rammerne for den økonomiske Politik. Der oprettedes et erhvervsøkonomisk Raad, hvori de politiske Partier og Erhvervsorganisationer, bl. a. Arbejderbevægelsens Erhvervsraad, er repræsenteret. Det erhvervsøkonomiske Raad har nedsat forskellige Nævn, bl. a. et Arbejdsudvalg, et Benzinnævn, et Brændselsolienævn, et Ernærings- og Husholdningsnævn, et Byggenævn, et Kornnævn, et Mel- og Brødnævn og et Brændselsnævn. Erhvervsraadet er ogsaa repræsenteret i de forskellige Nævn.

Hvis man skal sige noget om den første Maaned af Danmarks Blokadeøkonomi, saa kan man sige, at den var kendetegnet af Bestræbelser for at fastslaa Landets økonomiske Muligheder samt for at udvikle de Principper, som skal være afgørende for Økonomien under Krigen og som skal tilpasses til de enkelte Udviklingsmuligheder, man i Dag endnu ikke kan bedømme. Det er jo en Kendsgerning, at Blokadens Gennemførelse vil blive afgørende for det danske Erhvervslivs Funktioner under Krigen — ikke alene med Hensyn til Eksport og Import, men ogsaa med Hensyn til alle økonomiske Funktioner, som staar i Forbindelse med Udenrigshandelens Muligheder. Det kan ikke nægtes, at den engelske Blokade (og i Forbindelse hermed de tyske Reaktioner over for Blokade) staar i sin første Udviklingsfase, og at den videre Udvikling er afhængig af den politiske og militære Udvikling.

Den fortsatte Valutaudvikling er ogsaa uvis. Sterlingkursen i København var i September Maaned underkastet store Svingninger, som kan ses af følgende Kurser: 8. September 21,03, 14. September 20,51, 15. September 19,01, 22. September 20,70 og 30. September 20,80.

Det er uoverskueligt, om Sterling faar ny Stabilitet eller fortsætter Nedgangen under Svingninger. Landbrugseksporten og Danmarks Valutasituation er meget afhængig af Sterlings Kursbevægelse (hvis ikke Sterlingnedgangen hurtigt og fuldt ud kompenseres af Prisopgangen paa vore Landbrugsprodukter til det engelske Marked, hvilket ikke er sandsynligt).

[1]) Danmarks Nationalbanks Balance viser en Guldbeholdning paa ca. 117,4 Mill. Guldkroner. Hvis man vil beregne denne Guldbeholdnings Værdi i Papirkroner paa Grundlag af Kronens Guldværdi paa 42,5 pCt., saa kommer man til en Beholdning paa ca. 275 Mill. Kr.

Saaledes er ogsaa Hjemmemarkedets Forsyning med Smør og Kød og Prisniveauet for disse Varer knyttet til Sterlings Kursudvikling. Thi det er muligt, at stærkt formindskede Eksportpriser medfører øget Udbud paa det danske Marked. Hele denne Udvikling ligger imidlertid hen i det uvisse. Alle disse Forhold har sandsynligvis været medvirkende til, at Regeringen i Krigens første Maaneder var tilbageholdende og kun tog de vigtigste af de Forholdsregler, som Situationen krævede.

Blandt disse Forholdsregler er bl. a. gennemgribende Besparelser i Forbruget af Benzin, hvilket straks førte til et Forbud mod privat Bilkørsel.

Endvidere fastsattes i Forbindelse med Formalings- og Importafgift Maksimalpriser paa Korn, Mel og Brød, dog saaledes, at Prisen for Rugbrød holdtes paa Førkrigsniveauet ved Hjælp af et Tilskud, medens Prisen paa Franskbrød og Sigtebrød forhøjedes med henholdsvis 2 og 3 Øre. Den Ordning, som skete ved Lov af 16. September 1939, skal opmuntre Landmændene til at opretholde, eventuelt forøge Kornproduktionen og Omsætningen. De fastsatte Priser forsøger altsaa ikke at holde Prisniveauet paa Korn nede, men skal sikre en rentabel Kornproduktion, hvilket er nødvendigt af Hensyn til Befolkningens Forsyning. Thi vi maa regne med store Importvanskeligheder under Blokaden. Det er i denne Forbindelse interessant, at Landbrugsminister Bording i en Radiotale den 12. September udtalte, at ingen ved jo, hvor længe Krigen varer, og hvilke Følger den faar for vore Forsyninger med Brødkorn ude fra, og det er derfor absolut nødvendigt at animere Landmændene til i alt Fald at saa lige saa meget Rug og Hvede som i Fjor og helst lidt mere. Af disse Grunde bør der foruden Opfodringsforbudet for Rug og Hvede ogsaa sættes Maksimalpriser paa Korn.

I Øjeblikket diskuteres Foranstaltninger, som skal garantere, at Landbrugerne virkelig kan faa de fastsatte Priser, hvilket vil sige, at Maksimalpriserne, hvis dette bliver til noget, bliver Minimalpriser.

Loven af 16. September 1939 giver Ministeren Bemyndigelse til ved Formaling af Hvede til Menneskeføde at lade opkræve en Afgift paa indtil 3 Kr. pr. 100 kg anvendt Korn og samtidig at fastsætte en tilsvarende Afgift paa importeret Hvedemel. Formalingsafgiften andrager 3 Kr. pr. 100 kg anvendt Hvede og 5 Kr. pr. 100 kg anvendt Rug. Ved Indførelsen af Hvedemel skal Importøren erlægge en Afgift paa 4,50 Kr. pr. 100 kg.

Regeringen har endvidere oprettet et Centralkontor til Indkøb af Foderkorn og Foderstoffer og en tilsvarende Institution under Navnet Brødkornskontoret. Disse Kontorer har Eneret paa Indførsel og varetager det fornødne vedrørende Indkøb, Befragtning og Fordeling samt fastsætter de Priser, Importørerne skal betale. Det importerede Brødkorn skal faktureres til den Pris, der er lagt til Grund ved Fastsættelsen af den til enhver Tid gældende Maksimalpris paa Rugmel og Hvedemel, dog saaledes at der uden for København, Aalborg, Aarhus, Vejle og Odense til Prisen lægges 50 Øre pr. 100 kg Hvede og oversøisk Rug. Kontorerne arbejder under Regeringens Kontrol, idet to af Bestyrelsens Medlemmer er Repræsentanter for Landbrugs- og Handelsministeriet.

Af andre Foranstaltninger skal vi nævne Loven om Udbetaling af Indlaan i Banker og Sparekasser (denne Lov har forhindret, at der foretoges Udbetalinger i større Udstrækning), Loven om ekstraordinære Foranstaltninger til Sikring af Landets Forsyning med nødvendige Varer, som giver Handelsministeren Bemyndigelse til at træffe forbrugsbegrænsede Forholdsregler og Foranstaltninger til Sikring af hensigtsmæssig Fordeling af Landets Varebeholdninger samt til fornøden Regulering af Varepriser, Bekendtgørelse angaaende Forbud mod ekstraordinært Opkøb af Varer og mod ekstraordinær Forhøjelse af Varepriser, som giver de paakrævede Bemyndigelser til Bekæmpelse af Hamstring og Vareaager, Loven om Statens Overtagelse af visse Varer, som skaber Grundlag for, at Staten af Hensyn til Landets Forsyning med de nødvendige Varer kan overtage de paagældende Varer her i Landet eller Udlandet.

Regeringen har ikke generelt fastsat Maksimalpriser paa Livsfornødenheder i Krigens første Uger. Det skal fremhæves, at Regeringens Tilbageholdenhed paa dette Omraade sikkert er hensigtsmæssig, fordi en Fastsættelse af Maksimalpriser i Krigens første Maaned vilde have virket prisforhøjende paa vigtige Varegrupper, f. Eks. Kød og Flæsk. Den senere Udvikling har jo bevist, at Detailprisernes voldsomme Opgang i de første September-Uger standsede og efterfulgtes af nogen Prisnedgang. Det er ikke muligt gennem Anvendelse af det saakaldte Maksimalsystem at holde Prisniveauet nede, fordi Prisniveauet kun er Udtryk for Varemangel og formindsket Udbud. Kun en Forøgelse

af Udbuddet og en hensigtsmæssig Begrænsning af Forbruget, som helst skal ske hos de bedrestillede Befolkningskredse, kan føre til en Begrænsning af Prisstigningerne.

Valutasituationen.

Vi har allerede henvist til de internationale Valutasvingninger, som ogsaa har ramt Danmark. Den danske Krones Værdi i Forhold til Sterling er jo et meget vanskeligt Problem, særlig paa Grund af vor Landbrugseksport til England. Dette er Aarsagen til, at Danmark har tøvet længere end de andre nordiske Lande med at løse Tilknytningen til Sterlingkursen. Nationalbankdirektør Bramsnæs har i et Møde i Handels- og Kontoristforeningen i Oktober gjort opmærksom paa, at Sterlingkursen opgaves den 3. September for at modgaa Virkningerne af den internationale Prisstigning. Man vil ikke følge Sterling af Frygt for, at den Prisstigning, som vil komme ved en uforandret Sterlingkurs, kan blive for kraftig. Danmark lod den danske Krone gaa 8 pCt. ned, medens den svenske og norske Krone kun gik henholdsvis ca. 1 og ca. 3 pCt. ned. Det kan ikke nægtes, at Beslutningen om at løse Tilknytningen til Sterlingkursen vil ramme Landbrugets Eksportinteresser, særlig fordi England holder Maksimalpriser paa vore Landbrugsprodukter, men man mener, at det er vigtigere at begrænse den Prisstigning, der kommer til os ude fra, for at undgaa større Udsving i Valutakurserne. Svingningerne i Sterlingkursen er naturligvis meget ubehagelige for os. Det vil være af stor Betydning, hvis Sterlingkursen kan stabiliseres paa det Niveau, som den officielle engelske Dollarnotering angiver, eller hvis Danmark kan faa vekslet sine Sterlingtilgodehavender til anden Valuta i London til de officielle Kurser. I Øjeblikket er Danmark nødt til at sælge Sterling til den lavere Kurs, naar vi har Brug for anden Valuta.

I Slutningen af August begyndte der en Nedgang i Danmarks Valutareserve. For at modvirke Svindel har man nu fra Nationalbankens Side bestemt, at Forudbetaling af Varer kun maa ske i Henhold til særlig Tilladelse fra Valutacentralen, dog kan de autoriserede Valutahandlere give Tilladelse til Forudbetaling ved Import af særlig vigtige Varer som for Eks. Korn, Foderstoffer, Gødningsstoffer, Kul, Koks, Brændselsolie, Benzin, Frø og Frugt, Bomuld og Uld. Paa denne Maade har Valutacentralen skaffet en Ordning, som privilegerer Importen af livsvigtige Varer og medfører, at de til Raadighed staaende Valutareserver først og fremmest anvendes til deres Import. Endelig har man ført forskellige Varer tilbage til den bundne Liste, f. Eks. Kaffe, Raatobak og Avispapir (Kaffe blev først i Juli Maaned overført til Friliste), for at begrænse Trækket paa Valutabeholdningen. Det er givet, at Valutasituationen kræver bestemte Modforanstaltninger, og Arbejderbevægelsens Erhvervsraad har stadig fremhævet, at en Udvidelse af Frilisten ikke maa føre til Forhold, som formindsker Danmarks valutamæssige Stilling, og det er uforsvarligt at ofre Valutabeholdninger, som kan bære et beskæftigelsesmæssigt Initiativ, til økonomiske Transaktioner, som først og fremmest er til Gunst for Importørerne. Det er da kun naturligt, at vi nu anerkender Regeringens Foranstaltninger paa dette Omraade.

Prisniveauet.

Vi har allerede i andre Forbindelser henvist til de uundgaaelige Prisforhøjelser, som følger i Krigens og Blokadens Kølvand. Forhøjelse af Raastofpriserne, som finder Udtryk i Importprisernes Stigning, Fragtratetallets Stigning og andre Omstændigheder presser Prisniveauet i Vejret. Derfor kan det ikke nægtes, at det ligger i Blokade-Økonomiens Linie, at der foregaar en Forhøjelse i Prisniveauet. Fra denne normale Tendens maa man søge at udskille de Prisforhøjelser, som bestemmes af Krigssituationens spekulative Udnyttelse.

Fragtratetallet viste en voldsom Opgang. I Juni (1935 = 100) androg Tallet 128, i Juli 129, i August allerede 134 og i September 295, d. v. s. 120 pCt. mere end i August. De store Afskibninger paa Raastoffer og Varer, som prægede de sidste Maaneder før Krigens Udbrud, var medvirkende til Fragtratetallets Stigning.

Hele Udviklingen paavirkede ogsaa *Engrospristallet,* navnlig i September Maaned. Dette androg Juni 1939 (1935 = 100) 110, Juli og August 111, og i September gik Tallet stærkt op til 127. Engrospristallets Stigning skyldes først og fremmest *Importvarernes Pristal,* som steg fra 113 i Juli og August til 140 i September, medens *Eksportvarerne* kun steg fra 108 til 116. Raa- og Halvfabrikaternes Pristal — næsten identisk med Importvarernes — steg fra 112 i Juli og August til 148 i September. Som omtalt andet Steds var Sterlingkursens Nedgang mere afgørende for Raavarernes Prisudvikling end Prisbevægelsen paa Raastofmarkedet.

Hele Prisudviklingen er naturligvis meget

ugunstig for Danmark, idet Eksportpristallet i August og September steg 5 pCt., mens Importpristallet steg ca. 24 pCt. Dette betyder, at der allerede efter 4 Ugers Krig er indtraadt en Forværrelse af Betalingsforholdene over for Udlandet paa ca. 300 Mill. Kr. paa et Aar, hvis Import- og Eksportmængderne er de samme som i 1938.[1]) Da der regnes med en fortsat Prisudvikling i denne Retning, kan der ikke undgaas store Indskrænkninger i Importen og Forbruget, selv om Skibsfarten kan regne med forøgede Indtægter. Begrænsning af Import og Forbrug, saaledes at Landets vigtigste Produktioner sikres og den daarligst stillede Befolknings Leveniveau opretholdes, er Blokadeøkonomiens centrale Opgave. *Priserne,* Engros- og Detailpriser, var i September Maaned præget af stærk Prisopgang. Selvfølgelig var det mest de Varer, som er typiske Importvarer, hvis Forbrug forøgedes stærkt paa Grund af Krigen, der straks fik Prisforhøjelser. Her maa særlig nævnes Kul og Koks. Efter Nationalbankens Engrosprisoversigt for September 1939 var den gennemsnitlige Notering for Durham bedste Gaskul den 27. September 21/4 sh imod 19/4 den 23. August.

Det af Statistisk Departement offentliggjorte Detailpristal (1935 = 100) androg 111 i Oktober imod 107 i Juli 1939. De største Stigninger skete paa Brændsel og Belysning, som steg fra 103 i Juli til 123 i Oktober, paa Klæder, Fodtøj og Vask, som steg fra 109 til 117, og paa Fødevarer, som steg fra 108 i Juli til 112 i Oktober.

Beskæftigelse og Arbejdsløshed.

Danmarks *beskæftigelsesmæssige* Udvikling var stadig god i Juli og August, og selv September viste endnu ikke nogen særlig stor Forværrelse. De samlede Beskæftigelsestal for Industrien, som angiver Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag, var for Juli Maaned beregnet til 1.392.000 (Juli 1938: 1.256.000) mod 1.413.000 i Juni 1939 (Juni 1938: 1.299.000). I August var de tilsvarende Tal for 1939: 1.428.000 og 1938: 1.306.000. For September var Tallene 1.431.000 i 1939 og 1.313.000 i 1938.

[1]) Man kommer til dette Resultat paa følgende Maade: Eksporten androg i 1938 1534 Mill. Kr. Stigningen i Eksportpristallet paa ca. 5 pCt. betyder altsaa en Merindtægt paa ca. 85 Mill. Kr. Importen androg i 1938 1624 Mill. Kr. Stigningen i Importpristallet paa ca. 24 pCt. betyder, at Importværdien af den samme Mængde Varer stiger med henved 390 Mill. Kr. paa 1 Aar. En Sammenligning mellem Stigning i Eksport- og Importværdien viser, at man allerede efter den Stigning, som var indtraadt ult. September, maa regne med en Forværrelse af vore Betalingsforhold over for Udlandet paa ca. 300 Mill. Kr. paa 1 Aar.

Disse Tal viser, at det er lykkedes at holde Beskæftigelsen paa det høje Niveau, som naaedes i April Kvartal. Man kan ogsaa regne med, at man — netop af Hensyn til Krigen og den ventede Prisstigning — forcerede det paabegyndte Byggeri for at undgaa Prisforhøjelser og senere Vanskeligheder. Ogsaa denne Kendsgerning støttede Beskæftigelsen i Juli Kvartal.

Arbejdsløshedstallet har indtil August haft Bedring. Der er ingen Tvivl om, at Beskæftigelsessituationen laa betydelig bedre i Juli Kvartal 1939 end baade 1938 og 1937. Det forøgede Byggeri og Krigskonjunkturen opsugede en stor Del af Arbejdskraften, hvilket medførte bedre Forhold for mange Erhverv.

I September Maaned paavirkede Krigen allerede Beskæftigelsessituationen. Smedenes Arbejdsløshed steg betydeligt, hvilket for en stor Del staar i Forbindelse med de store Indskrænkninger i Automobilbranchen. Ogsaa en anden Gruppe, som ellers ikke er særlig konjunkturfølsom, Typograferne, ramtes af de Indskrænkninger, som staar i Forbindelse med Krigssituationen. Ogsaa Arbejdsmændenes Arbejdsløshed steg betydeligt.

Den fremtidige industrielle Produktions- og Beskæftigelsesudvikling kan ikke bedømmes i Dag. Alt vil afhænge af, om Udenrigshandelen kan opretholdes, og om det lykkes at importere de nødvendige Raastoffer. De Industrier, som er af særlig Betydning for Befolkningens Forsyning og har beskæftigelsesmæssig Betydning, maa i Overensstemmelse med Regeringens Forholdsregler opretholdes indenfor de Rammer, Blokaden sætter for den industrielle Produktion i Danmark. Derimod maa man regne med Restriktioner for de Produktioner, som har Luksuskarakter, og det vil være en af Blokadeøkonomiens vigtigste Opgaver at overføre Arbejdskræfter fra Produktioner, som indskrænkes, til de Industrier, som er af Betydning for Befolkningens Forsyning og som muligvis ikke alene skal opretholdes, men ogsaa udvides. I denne Forbindelse kan man ogsaa regne med nye Produktioner, som skal forbedre den danske Raastofsituation.

Blokadeøkonomiens Beskæftigelsesproblem er ikke saa forskelligt fra de normale Beskæftigelsesspørgsmaal. Hvis det ikke lykkes (og det er meget usandsynligt) at overføre alle de Arbejdskræfter, som er blevet arbejdsløse paa Grund af de forandrede økonomiske Forhold til de Industrier, som fortsat har god Beskæftigelse, og til Byggeriet, saa vil det være paakrævet at orga-

nisere *offentlige Arbejder,* der som andetsteds omtalt indgaar som et Led i den almindelige økonomiske Politik.

Byggeriet og offentlige Arbejder.

Byggeriet viste i Juli Kvartal en forholdsvis stærk Beskæftigelse, og muligvis har de Omstændigheder, som prægede den almindelige politiske Situation, medført, at det paabegyndte Byggeri gennemførtes i forceret Tempo. Herfor taler Arbejdsløshedstallet for Murere, som endnu i September viste en forholdsvis lav Procent. Arbejdsløshedstallet i Byggefagene var ogsaa meget lille i Juli Kvartal.

Boligbyggeriet kulminerede i April Kvartal, men ogsaa i Juli Kvartal var Byggevirksomheden forholdsvis stor, og laa betydelig over 1938.

Det er meget sandsynligt, at man kun ved offentlig Støtte til Byggeri kan bekæmpe den stigende Arbejdsløshed, som vil blive en Følge af Blokaden og de dermed i Forbindelse staaende Produktionsbegrænsninger og Indskrænkninger, men meget tyder paa, at dette ikke vil være tilstrækkeligt, og at man vil blive nødt til at organisere offentlige Arbejder paa en mere effektiv Maade. Organisationen af disse offentlige Arbejder bør tage Sigte paa økonomiske Formaal, som er Forudsætningen og Grundlaget for fortsat Beskæftigelse, saaledes at den beskæftigelsesmæssige Værdi af de offentlige Arbejder ikke udtømmes med Arbejdernes Afslutning. Socialministeriets Synspunkter gaar da netop ogsaa i den Retning. Vi skal ikke her nævne enkelte Projekter, men kun gøre opmærksom paa, at selve Blokadeøkonomien medfører økonomiske Opgaver som Opdyrkning af nye Arealer og lign., hvis Gennemførelse kan blive Grundlaget for storstilet offentlige Arbejder. Arbejdsmarkedets Situation vil meget hurtigt vise, at en betydelig Indsats fra det offentliges Side er paakrævet for at bekæmpe Arbejdsløsheden.

Industrien.

Allerede April Kvartal var præget af stor industriel Beskæftigelse. Oprustningens Tempo, som lagde Beslag paa Storstaternes Industri, særlig Værfterne, fik store Eksportordrer. I Juli og August fortsatte denne Udvikling, medens September allerede var præget af Krigen og den krigsøkonomiske Omlægning, som greb meget dybt ind i den danske Produktion. (Særlig Tekstilproduktionen).

Det danske Produktionsindeks (1935 = 100), som i Juni 1939 androg 117, var i Juli 116, i August 118 og i September igen 117. Mest interessant var Udviklingen i Metal- og Tekstilindustrien. Jern- og Metalindustriens Produktionsindeks havde en ny Opgang i Juli Kvartal: Juli 128 (Juni 127), August 133, men September 131. Tekstilindustrien, som i Juli androg 121 (Juni 118) havde i August en sæsonmæssig Nedgang til 119 og faldt stærkt i September til 113.

Den danske Industris Produktionsindeks laa betydeligt over Aaret 1938. Produktionsindekset for Tekstilindustrien viste i Juli 1938: 105 og i September 1938: 104, og for Jern- og Metalindustrien i Juli 1938: 113 og i September 1938: 116.

Sten-, Ler- og Glasindustriens Udvikling var ikke god, og paavirkedes stadig af den tyske Færdigvareeksport.

Vi har tidligere peget paa, at Produktionsmiddelindustrien i den senere Tid er gaaet hurtigere frem end Konsumvareproduktionen, og vi har i vor sidste Konjunkturoversigt fremhævet, at det kunde tyde paa, at Købeevnen ikke holdt Trit med Produktionsudviklingen, eller at Færdigvarernes Import stadigvæk paavirker den egentlige Konsumvareindustris Beskæftigelse. Denne Tendens forstærkedes i Juli Kvartal. Konsumvarernes Produktionsindeks androg i Juni 115, i Juli, August og September 113, medens Produktionsmidlernes Indeks i Juli, ligesom i Juni, var paa 120, men i August steg til 125 og i September gik ned til 123.

Man kan regne med, at denne Tendens vil skærpes under Blokaden, fordi forbrugsbegrænsende Foranstaltninger i Forbindelse med det formindskede Udbud vil føre til, at Konsumvareproduktionen i Forhold til Produktionsmiddelproduktionen vil have en nedadgaaende Tendens.

Det er ikke nødvendigt at pege paa, at denne Udvikling kan faa de alvorligste Konsekvenser fra et erhvervspolitisk og samfundsmæssigt Synspunkt. Købeevnens Nedgang vil før eller senere føre til en industriel Indsnævringsproces og nedsætte Befolkningens Leveniveau. Det vil kræve stor Energi og en storstilet Indsats fra det offentliges Side at bekæmpe en Udvikling, som er normal under en Krig, og som prægede den sidste Krig, da den arbejdende Befolkning ikke havde tilstrækkelig Indflydelse paa den erhvervsmæssige Udvikling.

I September Maaned viste det sig allerede, at krigsøkonomiske Foranstaltninger som Eksportforbud og Importforbud paavirkede den industrielle Udvikling meget stærkt. Luksusvareproduktionen gik ned, hvilket tydeligt kan ses af

forskellige Forbrugsindustriers Produktionsindeks (f. Eks. Læderindustrien: Aug. 110 og September 107).

Endelig skal vi henvise til, at Benzinrationeringen medførte stærke Indskrænkninger i Bilkørsel, Bilservice og i Automobilfabrikationen. I Slutningen af September lukkede General Motors Fabrikker i København samt andre Bilfabrikker, hvilket selvfølgelig vil faa stor Betydning for Arbejdsmarkedet.

Landbruget.

For Landbruget var Juli Kvartal sandsynligvis det sidste forholdsvis normale Produktions- og Eksportkvartal. Leveringerne til England udviklede sig normalt, fordi den tyske Ubaads-Krigs skærpede Aktivitet først begyndte i Oktober. Landbrugseksporten steg betydeligt i September i Forhold til Juli, navnlig med Hensyn til Æg- og Baconeksporten, medens Smøreksporten var mere stabil.

Det er givet, at Landbruget og Landbrugseksporten vil blive afhængig af Krigssituationen, og man kan regne med, at det danske Landbrug kan blive stillet over for næsten uoverskuelige Problemer. Det i England oprettede Departement til Sikring af Landets Forsyning med Fødevarer i Krigstid, vil monopolisere hele Importen, bestemme Priser og ordne Afsætningsvilkaar, som paa Grund af Befolkningens formindskede Købeevne ikke vil give de store Muligheder, som i Krigen 1914 til 1918. I Forbindelse med Sterlingkursens Svingninger vil det engelske Markeds nye Organisationsformer volde Landbrugseksporten store Vanskeligheder. Disse Vanskeligheder vil blive forøget ved Skibsfartens Forstyrrelse og Uregelmæssigheder. Alle disse Problemer vil stille det danske Landbrug over for store Opgaver, naar Eksporten skal opretholdes og tilpasses til de forhaandenværende Muligheder.

Krigsudbruddet forandrede naturligvis Situationen for Landbruget, og det har næsten kun historisk Betydning, at Landbrugsraadets Sekretariat umiddelbart før Krigsudbruddet henviste til Muligheden for en ny Landbrugskrise. Man har fremhævet, at Verdenskonjunkturen for Landbrugsprodukterne i første Halvaar af 1939 paa Grund af de stærkt faldende Kornpriser bevægede sig i nedadgaaende Retning. — I de store korneksporterende Lande taltes der om en ny Landbrugskrise, som fra de paagældende Regeringers Side skulde imødegaas ved indenlandske prishævende Foranstaltninger. Selvom Priserne paa de danske Landbrugseksportprodukter hidtil kun har vist en mindre Tilbagegang, kan man ikke se bort fra, at de meget lave Kornpriser indebærer en stor Fare for, at ogsaa Priserne paa animalske Levnedsmidler før eller senere maatte give efter. Det er ikke underligt, da billigt Korn betyder større Husdyrhold, og de fremkomne Tællingsresultater fra forskellige Lande viser tydeligt, at Svinebestanden næsten overalt er stigende efter den forudgaaende Nedgang i 1937 og 1938. Man kan sandsynligvis sige, at Prisudviklingen for Husdyrprodukter vilde have haft en nedadgaaende Tendens — hvilket vi allerede fastslog i April Kvartal — hvis Krigsudbruddet ikke havde afbrudt denne Udvikling.

Udenrigshandel.

Den danske Udenrigshandel var allerede i Juli Kvartal præget af Krigen. Selvom denne først begyndte i September, var Juli og August Maaned optaget af Forberedelser til den. Saaledes havde August Maaned en Merimport paa 40,2 Mill. Kr., medens samme Maaned i Fjor havde en Merimport paa 2,3 Mill. Kr. Juli Maaned havde kun en Merindførsel paa 4,6 Mill. Kr.. Importen steg fra 142,6 Mill. Kr. i Juli til 171,7 Mill. Kr. i August, medens Eksporten samtidig gik tilbage fra 138,0 til 131,5 Mill. Kr. Af Importstigningen paa 44 Mill. Kr. i Sammenligning med August 1938 faldt 6 Mill. paa Raastoffer, 22 Mill. paa mindre bearbejdede Varer og 16 Mill. paa Færdigvarer. Blandt de Varer, som først og fremmest udgjorde Importstigningen var Gødningsstoffer, Krydsfinér, Papirmasse, Garn, Jern, Kobber, Jernvarer, Kul, Cinders og Koks.

September Maaned — Krigens første Maaned — viste naturligvis et fuldstændig forandret Billede. Maaneden var præget af stor Importnedgang. Importen androg kun 124,3 Mill. Kr. Importen af Kul, Foderstoffer, Gødningsstoffer, Jern og Staal var betydelig mindre end i Fjor. Eksporten havde en Værdi af 147,8 Mill. Kr. imod 139,9 Mill. Kr. i Fjor. September Maaned har saaledes bragt et Eksportoverskud paa 23,5 Mill. Kr.

— — —

Juli Kvartal 1939 stillede de største Krav til det danske Erhvervslivs Elasticitet. Fremtiden er uoverskuelig, men det er givet, at der vil komme mange Situationer, som kræver en stor Tilpasningsevne og Kraft til at skelne det væsentlige fra det uvæsentlige. Det er meget vig-

tigt, at Produktionen og Beskæftigelsen opretholdes, og at Befolkningens Forsyning bliver sikret. Der vil ofte komme Begivenheder, som vil forstyrre vore økonomiske Overvejelser og et stadigt fornyet Initiativ maa samle Landets økonomiske Kræfter. Derfor vil det blive nødvendigt at opstille et storstilet Program for offentlige Arbejder. Dette Program maa tage Sigte paa Arbejdernes beskæftigelsesmæssige og produktionsmæssige Betydning og selvfølgelig tage Hensyn til, at de udenlandske Raastoffers Andel er saa ringe som mulig. Hvis vor Produktion og Beskæftigelse forstyrres ved Indgreb ude fra eller ved nødvendige økonomiske Foranstaltninger, som skal indskrænke Raastofforbruget og lign., saa skal de største beskæftigelsesmæssige Virkninger afbødes ved offentlige Arbejder, som er planlagt i Forvejen. Dette forudsætter, at der stilles betydelige Midler til Raadighed. Disse Midler skal skaffes til Veje ved en Skattepolitik, som tager Sigte paa de store Fortjenester og Indtægtsklasser. En saadan Skattepolitik vil samtidig virke forbrugsbegrænsende og derfor bl. a. modvirke Prisstigningstendenserne. Det vil endvidere være nødvendigt at gennemføre en effektiv Kontrol med Arbejdsmarkedets Udviklingstendenser og paa Grundlag af disse at organisere de offentlige Arbejders Gennemførelse. Vi skal igen henvise til Sverige, hvor man allerede i Begyndelsen af September nedsatte en Komité, som skal foreslaa Foranstaltninger til Regulering af Arbejdsmarkedet baade med Henblik paa opstaaende Arbejdsløshed og med Henblik paa Mangel paa Arbejdskraft. Det er vigtigt, at de nødvendige Foranstaltninger til Regulering af Arbejdsmarkedet ogsaa træffes herhjemme, da de er en vigtig Forudsætning for de offentlige Arbejders effektive Gennemførelse.

De offentlige Arbejders Organisering vil styrke den arbejdende Befolknings økonomiske Situation under Blokaden, og den forøgede Købekraft vil medføre gunstige Virkninger langt ud over Arbejderklassen. Saaledes vil de offentlige Midler, som investeres i de offentlige Arbejder virke som en udlignende Fordeling af Købekraften og føre til en mere retfærdig Fordeling af Blokadeøkonomiens Byrder. Derudover vil det naturligvis være nødvendigt at give Naturalhjælp til de daarligst stillede Befolkningskredse, som ikke har Gavn af de offentlige Arbejders Organisering, for at disse kan opretholde det normale Leveniveau, men det er sandsynligt, at denne Kreds vil blive mere begrænset, naar de offentlige Arbejder organiseres paa en rigtig og effektiv Maade, nemlig saaledes, at Arbejdsvilkaarene svarer til de normale Arbejdsvilkaar og ikke til Nødhjælpsarbejder.

Nyt fra Udlandet

KRAV OM DYRTIDSTILLÆG I NORGE. Den norske Landsorganisations Sekretariat vedtog den 6. November at anmode Norsk Arbejdsgiverforening om Forhandling med Henblik paa den ændrede økonomiske Situation, der er opstaaet efter Krigens Udbrud. Landsorganisationen henviser til den Prisstigning, som allerede har fundet Sted og antagelig vil fortsætte. Vareprisernes Stigning er endnu ikke kommet til Udtryk i det officielle Pristal. Under Henvisning til de mange Henvendelser, som er modtaget fra Fagforeninger i hele Landet og fra Forbundene, anmoder Landsorganisationen om, at Forhandlinger om Kompensation for Prisstigningen bliver optaget snarest mulig.

DE HOLLANDSKE FAGFORENINGER OG KRIGEN. I Forbindelse med Krigstilstanden har Formanden for den socialdemokratiske Landsorganisation i Holland, *E. Kupers,* i en Radiotale understreget Nødvendigheden af, at Fagforeningerne fortsætter deres normale Virksomhed. Han tilsagde Fagbevægelsens fulde Støtte til Regeringens Bestræbelser for at holde Landet uden for Krigen og meddelte, at Repræsentanter for de fire store Landsorganisationer og Arbejdsgiverorganisationerne havde været samlet til en Konference for at drøfte Situationen, og at saadanne Konferencer vilde blive afholdt med regelmæssige Mellemrum.

I en Henvendelse til Regeringen har Landsorganisationen givet Udtryk for den Opfattelse, at Krigstilstanden ikke retfærdiggør en Stilstand med Hensyn til Gennemførelse af økonomiske og sociale Forbedringer. Landsorganisationen fremsætter endvidere følgende Krav: Kraftig Bekæmpelse af Arbejdsløsheden, Gennemførelse af de projekterede store offentlige Arbejder, Udvidelse af Foranstaltningerne for de unge arbejdsløse, Forkortelse af Arbejdstiden (almindelig Gennemførelse af 48 Timers Ugen), Fremme af Landets Industrialisering, Indførelse af en lovlig Ferieordning omfattende alle Lønarbejdere, Formindskelse af Lærlingetallet og Planlæggelse af Produktionen i alle Erhvervsgrene.

Den faglige Landsorganisation har foretaget alle nødvendige Skridt for at opretholde Forbindelsen med de mobiliserede Medlemmer, bl. a. gennem regelmæssig Tilsendelse af Forbundenes Fagblade og lign. Der er tillige iværksat en landsomfattende Agitation for Virkeliggørelsen af de til Regeringen stillede Krav samt for øget Tilgang til Fagforeningerne.

DEN FAGLIGE INTERNATIONALE. Den 13. og 14. Oktober holdt den faglige Internationales Bestyrelse Møde i Paris i Overværelse af samtlige Med-

lemmer med Undtagelse af *M. Meister,* Svejts, der var sygemeldt, og *H. Jacobsen,* Danmark, der ikke havde naaet at faa udstedt et fransk Visum.

Bestyrelsen drøftede den internationale Situation og vedtog en Række Foranstaltninger til Sikring af Internationalens Virksomhed. Under Diskussionen herom understregede de engelske og franske Repræsentanter Nødvendigheden af et fast og snævert Samarbejde mellem Fagbevægelsen i England og Frankrig for at løse de særlige Problemer, der paa Grund af Krigssituationen er opstaaet i disse to Lande.

Bestyrelsen vedtog endvidere regelmæssigt at samles til Møder samt i November Maaned at afholde en Konference med Repræsentanter for de internationale Fagsekretariater. Til Slut vedtoges en Udtalelse vedrørende den internationale Situation, hvori Bestyrelsen giver Udtryk for sin Sympati med de franske og engelske Arbejdere og understreger, at Freden kun er mulig paa Grundlag af Genoprettelse af og Garanti for Menneske- og Folkeretten.

EN FAGLIG KONFERENCE FOR OSLOSTATERNE Den 8. og 9. November 1939 afholdtes i Bryssel i den belgiske Landsorganisations Lokaler en Konference af Repræsentanter for Fagbevægelsen i Oslostaterne. Repræsenteret var de faglige Landsorganisationer i Belgien, Danmark, Finland, Holland, Luxemburg, Norge og Sverige. For De samvirkende Fagforbund var mødt Formanden Laur. Hansen og Niels Madsen, Snedkerforbundet.

Formaalet med Konferencen var gennem en kammeratlig Meningsudveksling at skabe Klarhed over Forholdene i de enkelte Lande og de internationale Begivenheders Indflydelse paa Befolkningens Livsvilkaar saavel som paa den faglige Bevægelse.

De af Repræsentanterne for de enkelte Lande aflagte Beretninger viste, at Krigstilstanden har rejst en Række nye Problemer for Fagbevægelsen, som denne maa følge med Opmærksomhed, samtidig med, at den maa fortsætte sin normale Virksomhed med Hensyn til Varetagelse af Medlemmernes Interesser ved Tilpasningen af Løn- og Arbejdsvilkaarene efter de nye og skiftende Forhold. Konferencen tog disse Beretninger til Efterretning og enedes til Slut om at fremsætte visse Ønsker til den faglige Internationales Bestyrelse vedrørende en Styrkelse af Forbindelserne mellem Fagbevægelsen i de tilsluttede Lande og det fremtidige Arbejde.

Prisniveauet.

De af Det statistiske Departement siden Juli 1915 foretagne Beregninger over Prisforandringernes Indflydelse paa Udgifterne i et Husholdningsbudget er, som tidligere meddelt i Statistiske Efterretninger, fra og med Juli 1933 fortsat saaledes, at man som Grundlag for disse Beregninger bruger et Husholdningsbudget, der er opstillet efter de ved en Forbrugsundersøgelse i 1931 indvundne Oplysninger. Dette Budget danner Grundlaget ogsaa for nedenstaaende Beregninger.

I følgende Tabel anføres Resultatet af de saaledes for Oktober 1939 foretagne Beregninger, idet Tallene for det sidste Aar anføres til Sammenligning. Forholdstallene vedrørende Prisforandringernes Styrke beregnes siden Januar 1938 med Aaret 1935 som Udgangspunkt (Basisaar).

Udgifternes Fordeling paa Budgettets Hovedgrupper.

	1935 gnstl. Kr.	Okt. 1938 Kr.	Jan. 1939 Kr.	April 1939 Kr.	Juli 1939 Kr.	Okt. 1939 Kr.
Fødevarer	1121	1201	1210	1208	1206	1256
Klæder, Fodt., Vask	458	497	497	497	497	536
Bolig	450	484	490	490	490	490
Brændsel, Belysning	164	173	169	169	169	202
Skatter, Kontingenter o. l.	479	516	520	521	529	529
Andre Udgifter	756	771	771	771	771	795
I alt ..	3428	3642	3657	3656	3662	3808

Udgiften, beregnet i Procent af Udgiften i Aaret 1935 gnstl.

	1935 gnstl.	Okt. 1938	Jan. 1939	April 1939	Juli 1939	Okt. 1939
Fødevarer	100	107	108	108	108	112
Klæder, Fodt., Vask	100	109	109	109	109	117
Bolig	100	108	109	109	109	109
Brændsel, Belysning	100	105	103	103	103	123
Skatter, Kontingenter o. l.	100	108	109	109	110	110
Andre Udgifter	100	102	102	102	102	105
I alt ..	100	106	107	107	107	111

Naar Udgiften i Aaret 1935 sættes = 100, var Udgiften efter de i Juli 1939 gældende Priser 107 og efter de nu for Oktober foretagne Beregninger 111.

Hvis man i Stedet for Priserne i Aaret 1935 anvender Priserne i Juli 1914 som Basis, bliver Pristallet for Oktober udregnet paa Grundlag af det efter Forbruget i 1931 opstillede Budget 190 mod 183 for Juli.

Beregnet paa samme Grundlag, men med Priserne i Aaret 1931 som Basis, bliver Pristallet for Oktober 123 mod 118 for Juli.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund og Kooperative Marketenderiers Samvirke.

Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund havde over for det kooperative Marketenderi, B. & W., Refshaleøen, stillet Krav om, at et af dets der delvis som Ekspedient beskæftiget Medlem, skal regnes som hørende under Funktionærloven. Anledningen til Spørgsmaalet var Løn under Sygdom. Da Marketenderiet ikke vilde indrømme dette Kravs Berettigelse, havde Forbundet inkamineret Sagen for Sø- og Handelsretten. Paa et Møde den 2. Oktober paa Det kooperative Fællesforbunds Kontor forsøgte De samvirkende Fagforbund at mægle i Striden,

for at undgaa at Sagen kom for Domstolene. Fra Det kooperative Fællesforbund og Marketenderiets Side gjordes gældende, at en eventuel Sejr for Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund vilde faa meget uheldige Følger for Arbejdsforholdene derude, men Mæglingsforsøget mislykkedes, idet Handels- og Kontormedhjælperforbundet fastholdt at ville have en principiel Afgørelse af Sagen.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Vognmændene Jens F. Nielsen, Aalborg, og K. N. Bech, Aalborg.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 18. Oktober behandledes dels en Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over, at Vognmand Jens F. Nielsen, Aalborg, ikke overholder den trufne Overarbejdsaftales Bestemmelser om Afspadsering, og dels en Klage over, at Vognmand K. N. Bech, Aalborg, underbetaler Kuske og Chauffører, der dels beskæftiges ved Landarbejde.

Selv om baade den lokale Arbejdsgiverforening og Dansk Arbejdsgiverforening var enige med Organisationen i, at de paagældende ikke havde overholdt de respektive Overenskomster, kunde Sagen ikke afsluttes, da de respektive Vognmænd ikke var mødt. Forbundet forbeholdt sig at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Murermester Boa Rasmussen, Køge.

Forbundet havde i nærværende Sag klaget over, at Murermesteren ved Opførelsen af en Villa havde ladet Pudsningen af Trappepartierne udføre af en Lærling, endskønt der i Overenskomsten er fastsat Akkord for det paagældende Arbejde.

Sagen behandledes paa et Fællesmøde den 19. Oktober, hvor Arbejdsgiverne var villige til i Fremtiden at søge lignende Forhold undgaaet, men da Murermesteren ikke vilde erkende, at Arbejdet principielt skulde udføres paa Akkord af Arbejdsmænd, forbeholdt Forbundet sig at indbringe Klage for Den faste Voldgiftsret.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Vognmændene Jensen, Chr. Petersen, Kristoffersen og Hassing, Aarhus.

Dansk Arbejdsmandsforbund havde indbragt Klage over, at 4 Vognmænd i Aarhus, trods gældende Ferieoverenskomst, havde nægtet at udlevere Feriemærker til beskæftigede Kuske.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 21. Oktober har Dansk Arbejdsgiverforening misbilliget Vognmændenes Adfærd, og Forholdet er derefter bragt i Orden, idet Arbejdsgiverforeningen skriftligt har udtalt Misbilligelsen.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund og Bagermester W. Hildebrandt.

I denne Sag havde Forbundet klaget over Underbetaling. Sagen var efter resultatløst Fællesmøde indanket for Den faste Voldgiftsret, men paa Foranledning af Arbejdsgiverforeningen afholdtes nyt Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 16. Oktober, hvor man enedes om, at Bagermesteren skulde udligne den stedfundne Underbetaling ved at betale Forbundet et Beløb paa Kr. 350,00. I Forbindelse hermed mortificeredes en Beskyldning, som paa det tidligere Fællesmøde var blevet fremsat over for de københavnske Bageres Formand. — Hermed var Sagen afsluttet.

Dansk Elektrikerforbund og A/S Frichs, Aarhus.

I ovennævnte Sag (Den faste Voldgiftsret Nr. 2635) var den 8. Juni d. A. afsagt en Kendelse, som henviste Spørgsmaalet om et Arbejdes Udførelse i Akkord til Afgørelse af en faglig Voldgift. Der var nu opstaaet Strid om Formen for Voldgiftsbehandlingen, idet Arbejdsgivernes Repræsentanter fortolkede Kendelsens Præmisser saaledes, at de Spørgsmaal, som den faglige Voldgift skal afgøre, deler sig i 2, et juridisk og et fagligt teknisk. — Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 17. Oktober maatte vi støtte Dansk Elektrikerforbund i at bestride Arbejdsgiverforeningens Fortolkning, som vi maatte stemple som et Forsøg paa Sabotage af hele Spørgsmaalets Afgørelse.

Da Enighed saaledes ikke kunde opnaas, udtalte Arbejdsgiverforeningens Repræsentant, at Spørgsmaalet paany vilde blive forelagt Jern- og Metalindustriens Sammenslutnings Forretningsudvalg. Hvis saadan fornyet Overvejelse ikke ændrer Arbejdsgiverforeningens Standpunkt, indbringer Forbundet Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Riggernes og Sejlmagernes Forbund og Firmaet Aug. Olsen.

Mellem ovennævnte Parter havde i længere Tid verseret en Strid om Betaling for Udførelse af Isoleringsarbejde. Efter en mislykket Mægling mellem Forbundet og Lauget, afholdtes den 12. Oktober et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, hvor Forbundets Krav om Efterbetaling af Kr. 24,— behandledes.

Sagen afsluttedes med, at Firmaet betalte Forbundet det krævede Beløb.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2667.

Arbejdsmænd hos A/S Motorfabrikken Bukh, Kalundborg.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 13. September 1939 i Sag Nr. 2667: De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og dets Afdeling i Kalundborg mod Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og dennes Medlem, A/S Motorfabrikken Bukh, Kalundborg.

Under nærværende Sag har De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund og dets Afdeling i Kalundborg indklaget Dansk Arbejdsgiverforening for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og dennes Medlem, A/S Motorfabrikken Bukh, Kalundborg, for Misbrug af Septemberforligets Punkt 4 og Brud paa Septemberforligets Punkt 5 derved, at Firmaet siden 1/8 1938 har krævet, at den Arbejder, der har Opsyn med Fabrikkens »Værktøjsbur«, ikke maa være Medlem af nogen af Arbejdernes Organisationer. Klagerne paastaar Firmaet kendt uberettiget til at fordre denne Arbejder, hvis Virksomhed de hævder er Arbejdsmandsarbejde, holdt udenfor Arbejdsmændenes Fagforening.

De Indklagede paastaar Frifindelse. De erkender, at den paagældende Arbejder ikke er Formand i Septemberforligets Forstand, men de hævder, at han indtager Stillingen som en betroet Funktionær, som det efter Grundsætningen i Septemberforligets Punkt 5 og gældende Praksis er berettiget at kræve holdt udenfor Arbejderorganisationerne.

De Indklagede har nærmere anført følgende:

Aktieselskabet har indtil et Stykke ind i 1938 beskæftiget et Medlem af Arbejdsmændenes Fagforening ved Udlevering og Opbevaring af Værktøj, men man besluttede da at ændre dette Forhold, da der paa Grund af Fabrikkens Vækst var blevet lagt et saa stort økonomisk Ansvar paa denne Post, at man ikke mente, den i Fremtiden kunde være besat af et Fagforeningsmedlem. Man ansatte derfor en Lagerforvalter — tidligere Agent —, som ikke stod tilsluttet nogen Organisation. Denne Mand tog sin Afsked pr. 1. December 1938, og Firmaet antog derefter en Forvalter, som efter en Maaneds Prøvetid, hvori han lønnedes med 100 Kr., har faaet en Løn af 300 Kr. pr. Md. Opsigelsesvilkaarene var som Funktionærlovens. Den paagældende optoges efter Begæring i Foreningen af Arbejdsledere i Danmark. Endelig har man midt i August 1939, da Forvalteren fratraadte, til samme Løn og Vilkaar iøvrigt antaget et Medlem af Smede- og Maskinarbejderforbundet. Han søger nu Optagelse i Værkstedsfunktionærforeningen, en parallel Forening til Arbejdslederforeningen.

Det Arbejde, som denne Mand, der benævnes »Værktøjsforvalter«, skal udføre, bestaar i at udlevere Værktøj og Arbejdsmaterialer til samtlige Fabrikkens Arbejdere, f. T. ca. 200, sørge for, at Værktøjet er i Orden og i modsat Fald, at det bliver repareret, bestille hos de paagældende Leverandører, hvad der til enhver Tid maatte være nødvendigt, o. s. v. Han er personlig ansvarlig for, at det Værktøj, som udleveres, bliver tilbageleveret, og det paahviler ham at paase, dels at Værktøjet tilbageleveres i ubeskadiget Stand, dels at der ikke derved, at der kun udleveres ganske nyt Værktøj, paaføres Værkstedskontoen unødig Forhøjelse. Indkøbene af Værktøj andrager ca. 2000 Kr. maanedlig. Ved Siden heraf udfører den paagældende ogsaa andet Arbejde: skærer Jern, renser Motor o. s. v.

De Indklagede lægger særlig Vægt paa Værktøjsforvalterens Kontrolfunktioner, som de hævder vil vanskeliggøres, hvis han er tilsluttet en Arbejderorganisation, og anfører iøvrigt, at det paa Grund af hans Arbejdes Beskaffenhed ikke vil svække en eventuel Strejkes Effektivitet, at han ikke deltager i denne.

Ligesom der i al Almindelighed maa paahvile den Arbejdsgiver, der paastaar at have Ret til at kræve en Arbejder holdt udenfor Arbejdernes Organisationer, en vis Bevisbyrde for Nødvendigheden heraf af Hensyn til Virksomhedens Tarv, saaledes maa dette i ganske særlig Grad gælde i nærværende Tilfælde, *hvor* der ikke er sket nogen kvalitativ Ændring i Beskaffenheden af det paagældende Arbejde, som hidtil er udført af en Arbejdsmand, og *hvor* det er erkendt, at den paagældende ikke har saadanne arbejdsledende Funktioner, at hans Frihed for at være tilsluttet en Arbejderorganisation har direkte Hjemmel i Septemberforligets Punkt 5.

Et saadant Bevis findes de Indklagede imidlertid ikke at have ført. Det Arbejde, »Værktøjsforvalteren« udfører, ses ikke at være af en saa overordnet, betroet eller særegen Beskaffenhed, at han ikke naturligt kan staa som Medlem af en Arbejderorganisation. Herved bemærkes, at der ikke kan tillægges de Indklagedes Henvisning til vedkommende Arbejders Kontrolfunktioner afgørende Betydning, allerede fordi han ikke af Klagerne kræves tilsluttet den Organisation, som de Arbejdere — Smede og Maskinarbejdere —, med hvis Brug af Værktøj han skal føre Kontrol, er Medlemmer af, og at Klagerne uimodsagt har anført, at hans »Indkøb« af Værktøj sker ved Rekvisitioner, der passerer Fabrikkens Kontor. De Indklagede har iøvrigt end ikke assereret, at der hidtil har vist sig nogensomhelst Ulempe af, at deres »Værktøjsforvalter« var Medlem af Arbejdsmændenes Fagforening.

Som Følge af det anførte vil Klagernes Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde deles.

Kendelse:

Indklagede, A/S Motorfabrikken Bukh, Kalundborg, er uberettiget til at fordre den ovennævnte Værktøjsforvalter holdt udenfor Arbejdsmændenes Fagforening.

Sagens Omkostninger, 300 Kr., udredes med Halvdelen af hver af Parterne.

REDAKTØR: LAUR. HANSEN

Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. S., København V. ∴ Telefoner: 3541 og 10541.

Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 34 * KØBENHAVN DEN 1. DECEMBER 1939 * 35. AARGANG

Den faglige Situation

Vedtagelsen af Overenskomsten af 31. Oktober betød som bekendt ikke, at alle mellem de to Hovedorganisationer foreliggende Overenskomstspørgsmaal dermed var bragt ud af Verden. I vor sidste Oversigt udtalte vi Formodningen om, at Praktiseringen af Overenskomstens enkelte Bestemmelser sikkert vilde rejse adskillige Fortolkningsspørgsmaal, der maatte forelægges det mellem Hovedorganisationerne nedsatte Nævn til Behandling og Afgørelse. Dette er ogsaa sket. Da dette skrives, foreligger der allerede 2 af Nævnet henholdsvis Nævnets Opmand afsagte Kendelser i principielle Spørgsmaal: Tillæget til Ungarbejdere og til Kvinder, men desuden foreligger til Afgørelse endnu en Række andre Fortolkningsspørgsmaal, ganske vist af langt mindre vidtrækkende Betydning end de to førstnævnte.

Som det vil erindres, blev Overenskomsterne for *Søens Arbejdere* holdt uden for den generelle Ordning, og der har den 20. November fundet Forhandlinger Sted om Dyrtidsordningens Tilpasning for disse Fag. Der opnaaedes dog ikke Enighed, hvorefter Sagen henvistes til Nævnsafgørelse, der endnu ikke foreligger. *Landbrugets Overenskomster*, der ligeledes er holdt uden for og heller ikke kan indbringes for Nævnet, er optaget til Forhandling under Hovedorganisationernes Medvirken, der finder Sted den 30. November.

Endvidere skal der endnu forhandles om de talrige Forslag, som fra de forskellige Forbunds og Arbejdsgiverforeningens Side er fremsat vedrørende *Ændringer i Overenskomsternes almindelige Bestemmelser*. Disse Forhandlinger vil formentlig kræve megen Tid, og Hovedorganisationerne henholdsvis det nedsatte Nævn maa sikkert i den kommende Tid arbejde under Højtryk, dersom det skal være muligt at færdigbehandle alle foreliggende Sager inden Udløbet af den fastsatte Frist, den 20. December i Aar.

— — —

Den første Sag, som Nævnet skulde tage Stilling til og afgøre, var Spørgsmaalet om Rækkevidden af *Dyrtidstillæget til Ungarbejdere*. Dette Spørgsmaal behandledes paa Nævnsmødet den 15. November, og her opnaaedes Enighed mellem Arbejdsgivernes og Arbejdernes Repræsentanter om følgende af Nævnets Formand, Direktør Erik Dreyer, stillede Forslag:

»Med Hensyn til den i Overenskomsten indeholdte Bestemmelse om et lavere Dyrtidstillæg til Ungarbejdere end til voksne Arbejdere fastsætter Nævnet følgende Retningslinie vedrørende Bestemmelsens Forstaaelse:

Arbejdere under 18 Aar faar Ungarbejdertillæget, Arbejdere over 18 Aar faar Tillæget for voksne Arbejdere for henholdsvis Mænd og Kvinder.

Det maa dog være overladt de enkelte Fag at tilpasse vedkommende Overenskomstbestemmelse efter de i Faget foreliggende overenskomstmæssige og lønmæssige Forhold.«

Aldersgrænsen blev som man ser fastsat til 18 Aar. Endvidere aabnede Kendelsen Adgang

til Forhandlinger i de enkelte Fag om en eventuel Tilpasning af denne Ordning.

Ved en Forhandling om dette Spørgsmaal i et af de interesserede Fag viste det sig imidlertid, at Dansk Arbejdsgiverforening havde instrueret sine Underorganisationer om, at saadanne Forhandlinger skulde finde Sted under Hovedorganisationernes Medvirken. Arbejdsgiverforeningens Hensigt var tydeligvis at forhindre, at noget Fag fik Adgang til at lægge Grænsen for Ungarbejdertillæget lavere end 18 Aar.

Paa Nævnsmødet den 20. November protesterede De samvirkende Fagforbund imod, at Dansk Arbejdsgiverforening saaledes forhindrede sine Underorganisationer i at træffe en Ordning med de Fag, hvor Løngrundlaget er ens, ogsaa for Arbejdere under 18 Aar. Her over for hævdede De samvirkende Fagforbund, at Ungarbejdertillæget kun skulde ydes i saadanne Tilfælde, hvor de gældende Overenskomster indeholder særlige Ungarbejdersatser, der er lavere end de voksne Arbejderes Lønsatser, samt at Grænsen maatte være 18 Aar, selv om Overenskomstens Lønskala for Ungarbejdere ogsaa gælder for højere Aldersklasser.

Det blev Opmanden, der maatte træffe den endelige Afgørelse, og som det fremgaar af den neden for aftrykte Kendelse har han kun fulgt De samvirkende Fagforbunds Paastand for den sidste Dels Vedkommende.

Opmandskendelse.
(Ungarbejdere.)

For det Nævn, som er nedsat mellem Hovedorganisationerne i Henhold til Punkt I B. i den mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fagforbund indgaaede Overenskomst af 31. Oktober 1939, og som i Medfør af Overenskomstens Punkt V bl. a. har til Opgave endelig at afgøre Tvivlsspørgsmaal vedrørende Overenskomstens Fortolkning, er af De samvirkende Fagforbund indbragt Spørgsmaalet om, hvorledes Begrebet »Ungarbejdere« i Overenskomstens Punkt I A., 1. Stk., skal forstaas.

Det fastsættes her, at Tillæget for Ungarbejdere udgør 0,35 Øre pr. Time for hver Point, Pristallet stiger, medens Tillæget for mandlige Arbejdere er fastsat til 0,85 Øre pr. Time og for kvindelige Arbejdere til 0,55 Øre pr. Time.

De samvirkende Fagforbund gør gældende, *at* det lave Tillæg for Ungarbejdere kun vil kunne ydes i saadanne Tilfælde, hvor de mellem Organisationerne gældende Overenskomster indeholder særlige Satser for Ungarbejdere, der er lavere end de for voksne Arbejdere gældende Lønsatser, og *at* Grænsen for Ydelsen af det lave Tillæg i alle Tilfælde maa ligge ved det fyldte 18. Aar, selv om Overenskomstens Lønskala for Ungarbejdere gælder ogsaa for højere Aldersklasser, f. Eks. til det fyldte 20. Aar.

Dansk Arbejdsgiverforening indtager det Standpunkt, at Ungarbejdertillæget vil være at yde til alle Arbejdere under 18 Aar og yderligere til saadanne Arbejdere over 18 Aar, der efter Overenskomsterne paa Grund af ung Alder aflønnes med en lavere Løn end den for voksne Arbejdere normale.

Da der ikke inden for Nævnets Organisationsrepræsentanter har kunnet opnaas et Flertal for Sagens Afgørelse, vil denne være at træffe af Opmanden, som derfor bemærker følgende:

Saaledes som Udtrykket »Ungarbejdere« er anvendt i Overenskomsten, maa det antages at tage Sigte paa unge Arbejdere i Almindelighed og ikke kun at have Relation til den i et vist Antal Overenskomster i lønmæssig Henseende særlig udskilte Ungarbejdergruppe. Den Omstændighed, at den generelle Overenskomst fastsætter *ensartede* Dyrtidstillæg for hele det, i Opbygning og Indhold indbyrdes overordentlig varierende Overenskomstkompleks, som den generelle Overenskomst omfatter, tyder i samme Retning og viser, at Overenskomsten har haft til Formaal — under Hensyn til den allerede indtrufne og forventede Prisstigning — at give Arbejderne et Dyrtidstillæg, der principielt er løsgjort fra det i de enkelte Overenskomster fastlagte Lønsystem og derfor heller ikke gør noget principielt Indgreb i dette.

Grænsen for, hvilke Aldersklasser der maa henføres under Begrebet »Ungarbejdere« i Overenskomstens Forstand, maa — i Mangel af særlige Bestemmelser herom i Overenskomsten — i Overensstemmelse med almindelig Opfattelse naturligt lægges ved det fyldte 18. Aar, jfr. f. Eks. ogsaa Lov Nr. 145 af 18. April 1925 om Børns og unge Menneskers Arbejde.

Herefter afsiges følgende

Kendelse:

Mandlige og kvindelige Arbejdere under 18 Aar omfattes af Overenskomstens Bestemmelse om Ungarbejdere.

København, den 21. November 1939.

(sign.) *Dreyer.*

Paa samme Nævnsmøde rejste De samv. Fagforbunds Repræsentanter ogsaa Spørgsmaalet om *Dyrtidstillæget for Kvinder,* der arbejder paa Ligeløn med Mænd.

Der var mellem Nævnets Arbejderrepræsentanter paa den ene Side og Arbejdsgiverrepræsentanterne paa den anden Side stærk Uenighed i dette Spørgsmaal, og der kunde derfor ikke træffes nogen Afgørelse. Den af Opmanden afsagte Kendelse har følgende Ordlyd:

Opmandskendelse.

(Kvinders Dyrtidstillæg.)

For det Nævn, som er nedsat mellem Hovedorganisationerne i Henhold til Punkt I B. i den mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fagforbund indgaaede Overenskomst af 31. Oktober 1939, og som i Medfør af Overenskomstens Punkt V bl. a. har til Opgave endelig at afgøre Tvivlsspørgsmaal vedrørende Overenskomstens Fortolkning, er af De samvirkende Fagforbund indbragt Spørgsmaalet om, hvilket Dyrtidstillæg, der tilkommer Kvinder over 18 Aar, der arbejder paa samme Løn som Mænd.

I Overenskomstens Punkt I A., 1. Stk., er det fastsat, at der for hvert Point, Pristallet stiger, ydes mandlige Arbejdere et Tillæg af 0,85 Øre pr. Time og kvindelige Arbejdere et Tillæg af 0,55 Øre pr. Time.

De samvirkende Fagforbund gør nu gældende, at det kun kan være ufaglærte Kvinder, der skal nøjes med Tillægget paa 0,55 Øre pr. Time, medens Kvinder, der lønnes paa samme Maade som Mænd, og som iøvrigt arbejder under samme Vilkaar som disse og ved samme Arbejde, maa have Krav paa at faa samme Dyrtidstillæg som Mændene, altsaa 0,85 Øre pr. Time. I modsat Fald vil der blive etableret en Forskel mellem Mænds og Kvinders Lønning i vedkommende Fag, og denne Forskel vil iøvrigt kunne indvirke paa Konkurrenceforholdet mellem Virksomhederne. Ingen af Delene har været tilsigtet med Bestemmelsen om Dyrtidstillæg.

Dansk Arbejdsgiverforening hævder under Henvisning til, at den af De samvirkende Fagforbund paaberaabte Sondring mellem faglærte og ufaglærte Kvinder ikke har fundet Udtryk i Overenskomsten, at samtlige voksne Kvinder kun har Krav paa at faa Tillægget paa 0,55 Øre pr. Time. De Grupper af Kvinder, for hvilke det foreliggende Spørgsmaal har Betydning, er da ogsaa praktisk talt alle indgaaet med deres Fortjeneste i den af Arbejdsgiverforeningen beregnede Gennemsnitsfortjeneste for voksne kvindelige Arbejdere, som dannede Grundlaget for det i Overenskomsten fastsatte Dyrtidstillæg for Kvinder.

Da der ikke inden for Nævnets Organisationsrepræsentanter har kunnet opnaas et Flertal for Sagens Afgørelse, vil denne være at træffe af Opmanden, som derfor bemærker følgende:

Den generelle Overenskomst fastsætter *ensartede* Dyrtidstillæg for hele det, i Opbygning og Indhold indbyrdes overordentlig varierende Overenskomstkompleks, som den generelle Overenskomst omfatter. Formaalet hermed har været under Hensyn til den allerede indtrufne og forventede Prisstigning at give Arbejderne et Dyrtidstillæg, der principielt er løsgjort fra det i de enkelte Overenskomster fastlagte Lønsystem og derfor heller ikke gør noget principielt Indgreb i dette.

Da Overenskomstens Ordlyd ikke giver noget som helst Udtryk for, at der ved Fastsættelsen af Dyrtidstillæget skal skelnes mellem faglærte og ufaglærte Kvinder, men blot i Almindelighed fastsætter, at Dyrtidstillæget for kvindelige Arbejdere udgør 0,55 Øre pr. Time for hvert Point, Pristallet stiger, er det udelukket at naa til andet Resultat, end at Dyrtidstillæget ogsaa for faglærte Kvinder udgør 0,55 Øre pr. Time.

Herefter afsiges følgende

Kendelse:

For samtlige voksne Kvinder udgør Dyrtidstillæget 0,55 Øre pr. Time for hvert Point, Pristallet stiger.

København, den 22. November 1939.

(sign.) *Dreyer.*

Kendelserne er mødt med stærk Kritik i de interesserede Forbund, og vi vil heller ikke lægge Skjul paa, at vi havde ventet et andet Resultat.

For det første følger de to Kendelser ikke samme Linie, idet Opmanden i sin Kendelse om Kvindernes Dyrtidstillæg fastslaar, at Dyrtidstillæget paa 0,55 Øre pr. Time for hvert Point skal være gældende for *alle* Kvinder, baade faglærte og ufaglærte, mens han for Ungarbejdernes Vedkommende undtager alle Kvinder under 18 Aar og fører disse ind under Ungarbejdertillægget. Det er derfor ikke underligt, at denne Inkonsekvens hos de paagældende Arbejdere har fremkaldt en Følelse af, at en af de to Kendelser maa være forkert.

Under Begrebet Ungarbejdere i overenskomstmæssig Forstand har man hidtil inden for Fagbevægelsen kun forstaaet mandlige Arbejdere under 18 Aar. Nu har Oldermanden herunder ogsaa medtaget Kvinder under 18 Aar, til Trods for at der er fastsat et særligt Dyrtidstillæg for Kvinder, og de unge Kvinder i langt større Udstrækning end de unge mandlige Arbejdere arbejder i Fællesakkord med eller paa samme Lønsatser som de voksne kvindelige Arbejdere og derfor ogsaa har et naturligt Krav paa at faa samme Tillæg.

Der var heller ikke nogen Anledning til at sætte Skel mellem faglærte Kvinder og Mænd i de Tilfælde, hvor Kvinderne lønnes paa samme Maade som Mænd og iøvrigt arbejder under samme Vilkaar som disse. Det forskellige Tillæg til faglærte Mænd og Kvinder vil efterhaanden bevirke, at Arbejdsgiverne i de paagældende Fag paa de samme Akkordlønninger skal yde et langt større Tillæg til Mænd end til Kvinder. Dermed skabes der inden for samme Arbejdsomraade en Konkurrence mellem mandlig og

kvindelig Arbejdskraft, der vil være skadelig i det lange Løb. Naar Opmanden i sin Ungarbejder-Kendelse har skabt Mulighed for, at unge Kvinder kan faa et andet og lavere Tillæg end det i den generelle Overenskomst fastsatte Tillæg for Kvinder, skulde der med Henblik paa de i vedkommende Fag bestaaende overenskomstmæssige Forhold heller ikke være noget i Vejen for, at den samme Undtagelse kunde finde Sted, naar der er Grundlag for at give de faglærte Kvinder et højere Tillæg end det generelle Dyrtidstillæg for Kvinder.

Et Bevis for, at det ved gensidig god Vilje er muligt at naa frem til en for begge Parter antagelig Ordning, er den Dyrtidsordning for Hjemmearbejdere og Arbejdere paa Stykakkord — Mænd og Kvinder — hvorom der er opnaaet Enighed mellem Beklædningsindustriens Sammenslutning og Dansk Skrædderforbund. Der er her truffet den Ordning, at der af den indtjente Arbejdsfortjeneste til Mænd, hvis Ugefortjenste ligger paa 70 Kr. og derunder, ydes et Dyrtidstillæg paa 5 pCt., til Mænd med en Ugefortjeneste paa 70—100 Kr. 4 pCt. og til Mænd med over 100 Kr. i Ugefortjeneste 3 pCt.

Til Kvinder med en Ugefortjeneste paa 40 Kr. og derunder ydes 6 pCt., til Kvinder med en Ugefortjeneste paa 40—50 Kr. 5 pCt. og til Kvinder med over 50 Kr. om Ugen 4 pCt.

Vi er af den Opfattelse, at hvis man havde givet Underorganisationerne Adgang til selv at tale sig til Rette om Ordningen af Tillæget til Ungarbejdere og Kvinder paa Grundlag af de inden for de enkelte Fag bestaaende overenskomstmæssige og lønmæssige Forhold, vilde der ogsaa her have været Mulighed for at naa frem til en mere tilfredsstillende Ordning end den, der nu er skabt ved de af Nævnets Opmand afsagte Kendelser.

— — —

Overenskomsten af 31. Oktober gælder som allerede nævnt kun for Organisationer og Enkeltvirksomheder under Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fagforbund, og straks efter Overenskomstens Vedtagelse er der derfor fra de enkelte Forbunds Side sat kraftigt ind for at sikre de Medlemmer, der beskæftiges hos Arbejdsgivere udenfor Arbejdsgiverforeningen, den samme Pristalsregulering som den, der er gennemført for de øvrige Arbejdere. Vi skal nedenfor anføre de vigtigste Overenskomster, hvor der under De samvirkende Fagforbunds Medvirken er opnaaet en overenskomstmæssig Ordning efter samme Principper som fastsat for de Overenskomster, der omfattes af den generelle Aftale.

Den 11. November fandt der Forhandlinger Sted med *Mesterforeninger i Byggefagene i Danmark,* hvor der opnaaedes Enighed om nedenstaaende Forslag til Overenskomst. Dermed er der tilvejebragt en Ordning vedrørende Overenskomstforhold og Dyrtidstillæg for dette omfattende Overenskomstomraade.

Overenskomst

mellem

Hovedorganisationen for Mesterforeninger i Byggefagene i Danmark, De samvirkende Fagforbund, Dansk Arbejdsmandsforbund, Murerforbundet i Danmark, Snedkerforbundet i Danmark og Dansk Tømrerforbund.

I.

De mellem Hovedorganisationen for Mesterforeninger i Byggefagene i Danmark og ovennævnte 4 Forbund løbende Overenskomster fornyes til 1. Marts 1941 paa følgende Vilkaar:

A. Paa Grundlag af det af Det statistiske Departement for Oktober 1939 beregnede Pristal foretages en Regulering af Time-, Dag-, Uge-, Maaneds- og Akkordlønninger, saaledes at for hvert Point, som Pristallet er højere eller lavere end det Pristal, paa Grundlag af hvilket Lønningerne sidst er fastsat, vil Lønningerne være at forhøje eller formindske med 0,85 Øre pr. Time.

En tilsvarende Regulering op eller ned foretages paa Grundlag af de af Det statistiske Departement for Januar, April, Juli og Oktober 1940 samt for Januar 1941 beregnede Pristal.

Reguleringerne skal dog kun finde Sted, dersom Pristallet er mindst 3 Points højere eller lavere end det Pristal, der var gældende, da Lønningerne sidst blev reguleret.

Den i 1ste Stykke omhandlede Regulering regnes fra og med 18. November 1939, medens de øvrige Reguleringer regnes fra Begyndelsen af den Lønningsuge, i hvilken Pristallet offentliggøres.

De ovenomtalte Tillæg til Lønninger er at betragte som Dyrtidstillæg.

B. De mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Organisationer under Dansk Arbejdsgiverforening i Medfør af Stk. B. i Forslag af 31. Oktober 1939 stedfindende Ændringer i Overenskomsterne bliver ogsaa gældende for nærværende Overenskomstforhold, forsaavidt angaar Dansk Arbejdsmandsforbund.

C. Inden 1. December 1939 kan hver af Parterne fremsætte Forslag til Ændringer i de bestaaende Overenskomsters almindelige Bestemmelser, forsaavidt angaar Spørgsmaal,

som er uden egentlig lønmæssig Karakter. Forhandlinger herom skal være tilendebragt senest den 20. December 1939.

II.

Nærværende Overenskomst er indgaaet under Forudsætning af, at Forslaget til Overenskomst af 31. Oktober 1939 mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund vedtages af disse Organisationer.

København, den 11. November 1939.

Underskrifter.

— — —

Den 16. November blev der endvidere mellem *Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger* og 23 Forbund under De samvirkende Fagforbund afsluttet en Overenskomst efter samme Linier som fastsat i den mellem Hovedorganisationerne indgaaede Overenskomst. Samtlige Overenskomster, der kunde opsiges den 1. Marts 1940, forlænges altsaa til 1. Marts 1941, og Dyrtidsreguleringer finder Sted paa samme Maade og fra samme Tidspunkt som indenfor Dansk Arbejdsgiverforenings Omraade. Endvidere har de paagældende Forbund samme Adgang til at fremsætte Ændringsforslag til Overenskomsternes almindelige Bestemmelser, og dersom der ved Forhandling ikke opnaas Enighed, henvises uafgjorte Spørgsmaal til Behandling og Afgørelse i et nedsat Nævn, eventuelt til Afgørelse ved faglig Voldgift.

De samvirkende Fagforbund har desuden efter Anmodning fra de interesserede Forbund taget Initiativet til at faa indført Dyrtidsregulering ved *Københavns Kommune,* der som bekendt beskæftiger en meget stor Arbejderstab. Magistraten har imødekommet denne Anmodning og i Borgerrepræsentationen indbragt Forslag om at følge samme Linie som i den generelle Overenskomst, saaledes at de løbende Overenskomster forlænges paa samme Grundlag og der ydes samme Dyrtidstillæg til saavel Arbejdere som Kontormedhjælpere. Kommunens Udgifter ved disse Lønforhøjelser er anslaaet til ca. ½ Mill. Kr.

Vi har her anført tre store Overenskomstomraader, hvor der er truffet en Ordning af Overenskomstforholdene i Lighed med den, der er gennemført i Henhold til den generelle Overenskomst, men desuden er dennes Bestemmelser gennemført for en lang Række andre Virksomheders og Arbejdsgiveres Vedkommende, saaledes at det turde kunne siges, at de generelle Overenskomstforhold nu er gældende for det langt overvejende Flertal af Fagforbundenes Medlemmer.

— — —

Et Omraade, hvor det hidtil ikke har været mulig at faa gennemført en Ordning, er *Andelsslagterierne.* Paa et Møde i Odense har Andelsslagteriernes Arbejdsgiverforening, der staar udenfor Dansk Arbejdsgiverforening, vedtaget en Resolution, der udtaler, at Forhandlingerne om Landbrugets økonomiske Forhold først maa føres til et tilfredsstillende Resultat, forinden man kan gaa ind i Realitetsforhandlinger med Arbejderne.

Ved de Forhandlinger, der den 23. November fandt Sted mellem Repræsentanter for Andelsslagterierne, Dansk Slagteriarbejderforbund og Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, henholdt Arbejdsgiverne sig til nævnte Resolution, og det var derfor ikke muligt at faa Realitetsforhandlinger i Gang. Parterne skiltes uden at aftale nyt Møde.

Dansk Slagteriarbejderforbund staar som bekendt udenfor D. s. F., men det tilsluttede Kedel- og Maskinpasserforbund har ca. 100 Medlemmer beskæftiget paa Slagterierne, der saaledes heller ikke opnaar Dyrtidstillæg. Det er derfor sandsynligt, at D. s. F. bliver inddraget i denne Sag, saafremt Andelsslagterierne fastholder deres Standpunkt, der faktisk gaar ud paa at nægte de paagældende Arbejdere Dyrtidstillæg, thi hvis dette først skal gennemføres, naar Landbruget selv anser Forholdene for »tilfredsstillende«, vil Arbejderne sikkert komme til at vente meget længe.

Arbejdslønnen i Industrien.

JANUAR KVARTAL 1939.

Paa Grundlag af det lønstatistiske Materiale, der af Dansk Arbejdsgiverforening stilles til Raadighed for Det statistiske Departement, er der, ligesom for tidligere Kvartaler, for Januar Kvartal 1939 foretaget en Opgørelse over Arbejdernes gennemsnitlige Timefortjeneste i en Række Fag inden for Industrien, Haandværket og Handelen. Det skal bemærkes, at Betaling for Sommerferie ikke er inkluderet i de beregnede gennemsnitlige Timefortjenester. Med Hensyn til Fremgangsmaaden ved Beregningen m. v. henvises til tidligere Redegørelser, sidst i Statistiske Efterretninger 1933, Nr. 17.

I Tabel I er for de større Hovedgrupper af Arbejdere den gennemsnitlige Timefortjeneste angivet for Januar Kvartal 1939 og for de fire foregaaende Kvartaler.

Af Tabellen fremgaar det, at den gennemsnitlige Timefortjeneste for samtlige Arbejdere under eet i Januar Kvartal 1939 var 144 Øre. For faglærte mandlige Arbejdere var Timefortjenesten 172 Øre, for Arbejdsmænd 146 Øre og for Kvinder 96 Øre. Det skal bemærkes, at den Mellemkategori af Arbejdere, der kan betegnes som »tillærte«, hovedsagelig indgaar under Gruppen ufaglærte. I Forhold til det foregaaende Kvartal, Oktober Kvartal 1938, har der været Nedgang i Timefortjenesten for saavel faglærte som ufaglærte mandlige Arbejdere, medens Timefortjenesten for kvindelige Arbejdere er uforandret. Svingningerne i Timefortjenesten fra Kvartal til Kvartal vil imidlertid i stort Omfang være foraarsaget af Sæsonarbejdets skiftende Omfang og Formen for Akkordudbetalingen, navnlig i Byggefagene, hvor de langvarige Akkorder bevirker, at Akkordoverskud forholdsvis hyppigt udbetales i Aarets to sidste Kvartaler, hvorimod en Sammenligning med det tilsvarende Kvartal i det foregaaende Aar giver Udtryk for Forandringen i Lønsatserne. Det fremgaar af Oversigten, at Timefortjenesten for samtlige Arbejdere er steget fra 137 Øre i Januar Kvartal 1938 til 144 Øre i Januar Kvartal 1939.

Ligesom for de foregaaende Kvartaler er der for Januar Kvartal foretaget en Opgørelse over Fortjenesten ved Overarbejde og Arbejde i skiftende Hold. Tillæget pr. Time for samtlige Arbejdere under eet udgjorde henholdsvis 0,6 og 0,6 Øre. Antallet af Overarbejdstimer for de Fag, hvor Oplysning om Overarbejde foreligger, udgjorde 1,0 pCt. af samtlige Arbejdstimer mod 0,8 pCt. i Januar Kvartal 1938. Loven af 7. Maj 1937 om Forbud mod Overarbejde undtagen i særlige Tilfælde traadte i Kraft 1. Oktober 1937 og har saaledes været gældende i begge de nævnte Kvartaler.

Tabel I. Den gennemsnitlige Timefortjeneste i Januar Kvartal 1939 og de 4 foregaaende Kvartaler.

	Antal Arbejdere pr. 31/3 1939	Den gennemsnitlige Timefortjeneste				
		Januar Kvartal 1939	Oktbr. Kvartal 1938	Juli Kvartal 1938	April Kvartal 1938	Januar Kvartal 1938
København:						
Fagl. Arbejdere	30.042	187	190	187	187	178
Ufagl. —	26.289	155	157	156	155	146
I alt Mænd ..	56.331	172	174	172	172	163
Kvindl. Arbejdere..	21.226	98	97	98	97	94
Samtl. Arbejdere ..	77.557	152	153	153	152	145
Provinsen:						
Fagl. Arbejdere	26.831	155	157	155	154	148
Ufagl. —	32.171	138	140	138	137	129
I alt Mænd ..	59.002	146	147	145	145	138
Kvindl. Arbejdere..	13.409	94	93	94	92	90
Samtl. Arbejdere ..	72.411	136	138	136	136	129
Hele Landet:						
Fagl. Arbejdere	56.873	172	174	171	171	164
Ufagl. —	58.460	146	148	146	145	137
I alt Mænd ..	115.333	159	160	158	157	150
Kvindl. Arbejdere..	34.635	96	96	97	95	93
Samtl. Arbejdere ..	149.968	144	146	144	144	137

Beskæftigelsespolitik og Erhvervsmuligheder i Danmark.

Arbejderbevægelsens Erhvervsraad har udsendt en Betænkning om Beskæftigelsespolitik og Erhvervsmuligheder i Danmark. I Forordet til denne Betænkning hedder det, at Raadet er indstillet paa den Linie, »at Hovederhvervene her i Landet ikke kan affinde sig med Arbejdsløsheden ved blot at kritisere hinanden indbyrdes eller ved at stille Krav til Regering og Rigsdag. Det maa være Erhvervsorganisationernes Opgave at anvise Veje ud af Tidens økonomiske Vanskeligheder og medvirke til den fornødne Tilpasning af Forholdene«. Arbejderbevægelsens Erhvervsraads Beskæftigelsesbetænkning omspænder hele det danske Erhvervsliv og søger at erstatte den nuværende manglende økonomiske Ordning med en erhvervspolitisk Planlægning, som sigter paa forøget Beskæftigelse.

Beskæftigelsesbetænkningen var afsluttet før Krigen begyndte og er ikke skrevet med Krig for Øje. Det er kun naturligt, at forskellige Projekter, som omtales i Betænkningen, ikke er aktuelle nu under Blokaden, og det er muligt, at ogsaa Tiden efter Krigen vil have mange andre aktuelle Problemer. Men Erhvervsraadet mener, at de Synspunkter, der udvikles i Betænkningen, ogsaa vil have Betydning under forandrede Forhold. Thi heller ikke Blokadesituationen har forandret Erhvervspolitikkens Hovedformaal: Maksimalbeskæftigelse og Opretholdelse af Befolkningens Realindtægt. Industriens og Landbrugets Raastofforsyning, Fordeling af de til Raadighed staaende Raastofmængder til de Industrier, som har den største beskæftigelsesmæssige Betydning og den største Værdi for Befolkningens Forsyning, Priskontrol, Penge- og Kapitalmarkedets Regulering og endelig de betydelige arbejdsmarkedsmæssige Problemer — alle disse Spørgsmaal, som er behandlet i Betænkningen, er ogsaa Blokade-Økonomiens afgørende Problemer og vil ogsaa være aktuelle efter Krigen.

Betænkningens Hovedsynspunkt er, at kun en Udvidelse af de industrielle Erhvervsmuligheder kan give et væsentligt Bidrag til det danske Beskæftigelsesproblems Løsning. Da Industri-

ens Udvidelse begunstiges af Tilpasning af Landbrugsproduktionen for at formindske Korn- og Foderstofimporten, skal storstilede Landvindings- og Grundforbedringsarbejder — organiseret som offentlige Arbejder — skabe Mulighed for forøget Avl af Korn og Foderstoffer. Thi en saadan forøget Korn- og Foderstofavl vil nedsætte Importen og frigøre betydelige Valutabeløb, som skal anvendes til Industriens Udvidelse. Hele Betænkningen er indstillet paa at foreslaa Beskæftigelsesmuligheder, som giver Basis for fortsat Beskæftigelse, og ogsaa de offentlige Arbejder, som skal koncentrere sig om Landvindings- og Grundforbedringsarbejder, vil i Modsætning til Bro- og Vejbygning give Basis for fortsat Beskæftigelse.

Udvidelse af Industri og Haandværk og forøget Byggeri er de vigtigste Punkter i Erhvervsraadets Beskæftigelsesprogram, thi der eksisterer i Virkeligheden ikke andre Muligheder for at afskaffe Arbejdsløsheden. I denne Forbindelse gives en Oversigt over vigtige industrielle Projekter, som ikke alene vil forbedre den danske Valutasituation betydeligt, men ogsaa forøge Beskæftigelsesmulighederne herhjemme.

Byggeriet er som allerede omtalt det andet store Omraade, hvor der skal gøres en Indsats. Erhvervsraadet peger paa, at Byggeriet er en af de vigtigste Beskæftigelsesfaktorer, fordi det kræver meget Arbejde og forholdsvis lidt Valuta. Betænkningen fremhæver, at det er nødvendigt at udvide Produktionen af danske Byggematerialer. I Forbindelse med Byggeriet lægger Beskæftigelsesbetænkningen Vægt paa Finansieringsspørgsmaalet, og der anbefales en Fortsættelse og Forstærkning af Samarbejdet mellem Nationalbanken og Regeringen til Sikring af en lav Rentepolitik. Med Hensyn til Landbrugsindustrien og Landbruget paavises store Byggeopgaver, og Betænkningen omtaler, hvad der i de sidste Aar er gjort for at forbedre Landbrugsbygningerne og hvad der bør gøres i Fremtiden.

Det paavises, at det tilfældige i de private økonomiske Investeringer bør undgaas, idet det Offentlige leder Investeringerne. Paa denne Maade kan Staten fremme eller forhindre, fremskynde eller forsinke de privatøkonomiske Handlinger — alt efter som det passer i Statens økonomiske Politik. Samtidig skal Staten selv være i Stand til at gribe Initiativet i den erhvervspolitisk ønskede Retning.

Det er kun rimeligt, at en saa omfattende økonomisk Reorganisering af Landets Erhvervsliv finder Udtryk i Administrationens Reorganisering. Erhvervsraadets Betænkning drager denne Konsekvens og anbefaler at samle alle erhvervspolitiske Bemyndigelser under en central Administration, et Erhvervsministerium.

Et vigtigt Led i Beskæftigelsesplanen er Arbejdsmarkedets Regulering, d. v. s. Arbejdsmarkedets Tilpasning til den samlede Erhvervspolitik. Dette forudsætter en særlig Organisation, som kan faa Indflydelse paa Arbejdsmarkedets Funktioner. Betænkningen paaviser denne Organisations Opgaver, der er meget omfattende.

Det er muligt, at mange Folk nødig vil opgive Resterne af de liberale Illusioner, som er knyttet til det frie Næringsliv og det frie Beskæftigelsesvalg. Det er i Virkeligheden en stor Indsats af Erhvervsraadet at have peget paa den Kendsgerning, at der allerede i Dag i Praksis ikke findes frit Beskæftigelsesvalg, fordi der faktisk finder en Slags Regulering Sted, og at det i Virkeligheden kun drejer sig om at erstatte mere eller mindre tilfældige og uensartede Foranstaltninger med en ensartet planmæssig Regulering, som skal svare til den samlede Beskæftigelsespolitik og sikre den mest gnidningsfrie Indlemmelse af de unge Aargange i Produktionsprocessen, og forresten er det kun rimeligt, at Arbejdskraftens beskæftigelsesmæssige Sammensætning underkastes en tilsvarende Kontrol, som Kapitalens Indsats i Erhvervslivet (Investeringskontrol). Men det er givet, at Arbejdsmarkedets Regulering maa blive Fagforeningernes eget Værk. Fagforeningerne, der i Dag er den vigtigste Faktor paa Arbejdsmarkedet, er bestemt til at regulere Arbejdsmarkedet og tilpasse Arbejdsudbudet til Erhvervslivets Behov. Erhvervsraadets Betænkning foreslaar, at man skal bygge den nye Organisation, som skal gennemføre Arbejdsmarkedets Regulering, over Fagforeningernes Arbejdsanvisningskontorer.

Betænkningen foreslaar ogsaa Kontrol med og Regulering af Rationaliseringen for at undgaa Fejlrationalisering. De tekniske Fremskridt skal tilpasses Erhvervslivets Udvikling, og man skal undgaa parallelløbende Rationaliseringsforanstaltninger, som ikke organisk indføjes i Erhvervslivets Udvikling. F. Eks. maa arbejdsbesparende Rationaliseringsforanstaltninger under Depressionen ubetinget undgaas.

Erhvervsraadets Beskæftigelsesbetænkning er præget af en realistisk Forstaaelse af den nuværende økonomiske Situation. Betænkningen kan blive Grundlaget for en omfattende Regulering af det danske Erhvervsliv, som ikke kan undgaas, hvis man vil føre det danske Samfund ind i en bedre Fremtid.

Højere Understøttelse til de arbejdsløse.

Efter Henstilling fra Formanden for Arbejdsløshedskassernes 12-Mands-Udvalg, Hovedkasserer *A. Johansen,* har De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg besluttet at rekonstruere Arbejdsløshedsudvalget af 1927 og lade dette udvidede Udvalg træde i Funktion under den foreliggende Krisesituation, saaledes bl. a. ved de Drøftelser, der maatte være nødvendige vedrørende ekstraordinære Foranstaltninger paa Arbejdsløshedslovgivningens Omraade.

Forretningsudvalget besluttede endvidere, at Udvalget, i Lighed med Udvalget af 1927, skulde bestaa af Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund, Arbejdsløshedskasserne, Arbejdernes Fællesorganisation i København og Socialdemokratisk Forbund, ialt 32 Medlemmer.

Udvalgets første Møde, hvori ogsaa deltog Socialminister *Ludv. Christensen,* fandt Sted den 23. November paa Rigsdagen.

Man drøftede her forskellige paatænkte Ændringer i Arbejdsløshedsloven, bl. a. vedrørende Tilskudsskalaen og Understøttelsessatsernes Pristalsregulering. Det er Meningen, at Ændringerne skal søges gennemført snarest mulig, saaledes at det forhøjede Oktober-Pristal kan danne Grundlaget for en Forhøjelse af Understøttelsessatserne allerede fra 1. December. Samtidig vil man søge tilvejebragt Midler til at hjælpe de Arbejdsløshedskasser, der er vanskeligt stillede.

Der nedsattes endvidere et Arbejdsudvalg paa 7 Medlemmer, nemlig *Laur. Hansen, A. Johansen, Marius Sørensen, A. Olsson, Robert Nielsen, Hedtoft-Hansen* og *Einer-Jensen.* Udvalgets Formand er *Laur. Hansen,* mens *Einar Nielsen* fungerer som dets Sekretær.

Afgørelser vedr. Ferieloven.

Nedenstaaende aftrykkes en af Herning Købstad og Hammerum Herreds Ret afsagt Dom i en Feriesag. Dommen turde kunne paaregne almindelig Interesse ikke mindst af den Grund, at den er i Overensstemmelse med de af Hovedorganisationernes Ferienævn afsagte Kendelser og saaledes viser, at de civile Domstole i de faa Tilfælde, hvor uorganiserede Arbejdsgivere nægter at efterleve Ferielovens Bestemmelser, fortolker Loven ganske paa samme Maade som Direktoratet for Arbejds- og Fabrikstilsynet og Hovedorganisationernes Ferienævn.

— — —

Udskrift af Herning Købstads og Hammerum Herreds Dombog.

Aar 1939, den 28. Oktober blev ved Herning Købstad og Hammerum Herreds Ret i Sagen: 279/1939 Dansk Textilarbejderforbund i København som Befuldmægtiget for Textilarbejderne Fru Tora Hansen og Carlo Jacobsen i Herning, mod Fabrikant C. M. Christensen i Herning afsagt følgende

Dom:

Sagsøgte Fabrikant C. M. Christensen i Herning, beskæftigede paa sin Textilfabrik »Kronjyden« i Herning den 1. Juli 1938, da Lov Nr. 170 af 13. April 1938 traadte i Kraft, 12 Arbejdere, deriblandt Textilarbejderne Fru Tora Hansen og Carlo Jacobsen.

Da Feriegodtgørelsen for Tiden fra den 1. Juli 1938 til den 31. Marts 1939 skulde udbetales, udbetalte Sagsøgte til de nævnte 2 Arbejdere 2 pCt. af deres i det nævnte Tidsrum fortjente Løn, nemlig til Fru Hansen 15 Kr. 60 Øre og til Carlo Jacobsen 45 Kr.

Da de nævnte Arbejdere imidlertid gør Krav paa at faa udbetalt 4 pCt. af deres Løn for ommeldte Periode, har Sagsøgeren, Dansk Textilarbejderforbund som Befuldmægtiget for Sagsøgeren, under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale Forbundet 60 Kr. 60 Øre med Renter heraf 5 pCt. aarlig fra Stævningens Datum den 4. August 1939, til Betaling sker.

Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand gør Sagsøgte gældende, at han hverken er Medlem af nogen faglig Sammenslutning af Textilfabrikanter og ej heller ved Overenskomst eller paa anden Maade før Ikrafttrædelsen af nævnte Lov havde forpligtet sig til at give sine Arbejdere Ferie eller Feriegodtgørelse, ligesom saadan Ferie eller Godtgørelse ej heller af ham faktisk har været tilstaaet Arbejderne.

Han hævder derfor, at Godtgørelsen for hans Vedkommende maa bestemmes i Henhold til § 9, 2. Stk. i ommeldte Ferielov til 2 pCt. til hver af Lønnen.

Han har nærmere oplyst, hvilket dog af Sagsøgeren er benægtet, at blandt Textilfabrikanterne uden for København har ca. 80 pCt. ikke været tilsluttet Dansk Arbejdsgiverforening, men at dog adskillige af disse ca. 80 pCt. kulancemæssigt har betalt 4 pCt. i Feriegodtgørelse fra 1. Juli 1938.

Efter sagsøgtes Formening maa Undtagelsesbestem-

melsen i § 9, 2. Stk. forstaas saaledes, at kun 2 pCt. skal betales i et Tilfælde, som det foreliggende, hvor Sagsøgte ikke, før nævnte Lov blev givet, har givet Feriegodtgørelse, og hvor saadan oven i Købet ikke er givet af den overvejende Del af Fabrikanterne i Herning, Hammerum eller Ikast. I saadanne Tilfælde formener Sagsøgte, at Fobrikanterne i saa Henseende maa staa ganske frit, hvorfor de fleste af dem kun betaler de 2 pCt.

Sagsøgerne har herefter anført, at blandt Landets ca. 18000 Textilarbejdere er de godt 16000 nu tilsluttet Fagorganisationen, deraf vistnok ca. 1000 inden Lovens Ikrafttræden, og at saaledes nu kun ca. 2000 Arbejdere er uorganiserede, deraf ca. 500 boende i Ikast, ca. 250 i Hammerum og de fleste af Resten i Herning.

Samtlige de organiserede Arbejdere erholdt, før Loven blev givet, Ferie med Løn, idet dette var sikret dem ved Hovedoverenskomsten af 13. Januar 1938, og desuden havde før Lovens Ikrafttræden et meget stort Antal af de uorganiserede Fabrikanter, særlig i Herning, efter privat Overenskomst, betalt deres Arbejdere Feriegodtgørelse, inden Loven blev givet.

Der findes efter de i Lovens § 9, 2. Stk. anvendte Udtryk at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at den deri indeholdte Undtagelsesbestemmelse kun kan komme til Anvendelse i de Tilfælde, hvor der overhovedet ikke inden 13. April 1938 indenfor det paagældende Fag har været givet en Uges Ferie med Løn, og at det som Grundlag for Anvendelsen af Undtagelsesbestemmelsen ikke er tilstrækkeligt, at Sagsøgte, ja ikke engang et større Antal Fabrikanter, ikke har ydet en saadan Godtgørelse.

Da derhos Pligten til at yde Godtgørelse har været stipuleret i den faglige Overenskomst og derhos er ydet af et betydeligt Antal uorganiserede Fabrikanter, vil Sagsøgerens Paastand i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren med 75 Kr.

Stempelovertrædelse ses ikke at have fundet Sted.

Thi kendes for Ret:

Sagsøgte Textilfabrikant C. M. Christensen, bør til Sagsøgeren, Dansk Textilarbejderforbund som Befuldmægtiget for Textilarbejderne Fru Tora Hansen og Carlo Jacobsen betale 60 Kr. 60 Øre med Renter heraf 5 pCt. aarlig fra den 4. August 1939, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 75 Kr.

Det idømte udredes inden 15 Dage.

Frederiksen.

Udskriftens Rigtighed bekræftes.

Dommerkontoret i Herning, d. 6. Novbr. 1939.

sign. *Frederiksen.*

Rundskue

TJEKKOSLOVAKISKE FAGBLADE. Vi er blevet anmodet om at sende Fagblade, Beretninger og lignende Tryksager fra Fagorganisationer i det tidligere Tjekkoslovaki til den faglige Internationale i Paris. Vi lader denne Henstilling gaa videre til de tilsluttede Forbund, som staar i Forbindelse med tjekkoslovakiske Organisationer, og beder dem videresende saadanne Fagblade og Tryksager til Internationalen, 9, Avenue d'Orsay, Paris VII.

Engelsk Fagbevægelse i Krigstid.

Lige siden Krigens Udbrud er den engelske Landsorganisations Generalraad gaaet stærkt ind for, at den af Krigstilstanden betingede Lovgivning ikke indeholder Bestemmelser, der hindrer Fagforeningernes Virksomhed, lige som man har krævet, at Fagforeningerne tages med paa Raad ved alle Foranstaltninger, der fra Myndighedernes Side træffes med Henblik paa den foreliggende Krisesituation og Styrkelsen af Landets Forsvarsmidler. General-

DEN FASTE VOLDGIFTSRET. Den faste Voldgiftsret har paa et den 14. November afholdt Dommermøde genvalgt Højesteretsdommer *P. C. Poulsen* til Formand og Professor *Oluf H. Krabbe,* Landsdommer *A. Drachmann Bentzon* og Landsdommer *Jørgen Jensen* til Næstformand for Retten, alle for Aaret 1940.

NYE BEMANDINGSREGLER. Ministeriet for Handel, Industri og Søfart har udstedt en Bekendtgørelse om Ændring i Skibenes Bemandingsforhold, der træder i Kraft den 20. November. De enkelte Bestemmelser skal dog først finde Anvendelse paa det enkelte Skib fra det Tidspunkt, det første Gang afgaar fra dansk Havn eller Red, men senest 1. Januar 1940.

De nye Bestemmelser gaar ud paa en Forøgelse af Besætningen, navnlig af det ældre Mandskab, og skal medvirke til at forøge Sikkerheden under Sejladsen i Krigszonerne.

Formanden for Sømændenes Forbund, *Chr. Borgland,* udtaler i den Anledning, at de nye Bestemmelser er et væsentligt Fremskridt med Hensyn til Sikkerheden paa Skibene og opfylder en Del af de Krav, der er stillet fra Mandskabets Side. Han betegner de nye Bemandingsregler som et stort Skridt i den rigtige Retning.

PRODUKTION OG BESKÆFTIGELSE. Det af Statistisk Departement beregnede Produktionsindeks for Industrien er i Forhold til September i Oktober Maaned gaaet ned med 1 Point, nemlig fra 117 til 116 mod 109 i Oktober 1938 (Basisaar 1935 = 100). Nedgang viser Tekstilindustrien fra 113 til 105, Grafisk- og teknisk-kemisk Industri fra 112 til 110, Jernindustrien fra 131 til 130 og Næringsmiddelindustrien fra 115 til 114, mens Tallet for Træindustrien er steget fra 106 til 118 og for Beklædningsindustrien fra 112 til 114. For de øvrige Industrigrupper er Tallet uforandret.

Beskæftigelsestallet for Industrien, som angiver det gennemsnitlige Antal Arbejdstimer pr. Arbejdsdag, er for Oktober 1939 beregnet til 1.419.000 mod 1.431.000 i September 1939 og henholdsvis 1.328.000 og 1.313.000 i de to tilsvarende Maaneder Aaret før.

raadet har endvidere krævet, at Landsorganisationen bliver repræsenteret i alle af Regeringen nedsatte Udvalg og Nævn, samt henvist til Nødvendigheden af, at der regelmæssig finder Forhandlinger Sted mellem Landsorganisationen og Regeringen, henholdsvis de forskellige Regeringsdepartementer, vedrørende alle Spørgsmaal, der berører Fagbevægelsens Interesser.

Paa Grund af den spændte politiske Situation fandt der allerede i April Maaned i Arbejdsministeriet Forhandlinger Sted mellem Ministeren og Repræsentanter for Landsorganisationen angaaende Produktionsforhold og Regulering af Løn- og Arbejdsbetingelser i Tilfælde af Krig. Der blev herunder fremsat forskellige Forslag, som de under Landsorganisationen hørende Forbund tog Stilling til paa en ekstra Konference, der udtalte Tilslutning til de udarbejdede Planer. Disse blev yderligere drøftet og udformet paa 2 Konferencer, der i Oktober Maaned fandt Sted mellem Repræsentanter for Landsorganisationen og Arbejdsgiverforeningen med Arbejdsministeren som Forhandlingsleder.

Resultatet af disse Forhandlinger er bl. a. Oprettelse af en raadgivende Komité, bestaaende af 15 Repræsentanter for hver af de to Hovedorganisationer samt Repræsentanter for Arbejdsministeriet og andre Regeringsdepartementer til Behandling af alle Spørgsmaal vedrørende Produktion og Arbejdsforhold saavel som hele Krigsøkonomien.

Landsorganisationens Krav om Repræsentanter i alle Udvalg og Nævn, og navnlig i de forskellige nationale og lokale Institutioner, der skal organisere Fordelingen af Levnedsmidler og Brændsel, er blevet imødekommet i stor Udstrækning. Endvidere stræber Landsorganisationen efter at faa oprettet fælles raadgivende Udvalg i de enkelte Industrigrene efter samme Mønster som det inden for Kulindustrien bestaaende Udvalg, der for Tiden udarbejder Planer vedrørende en betydelig Udvidelse af Produktionen.

Landsorganisationen har desuden forhandlet med Indenrigsministeren vedrørende Dispensationer fra Fabrikslovens Bestemmelser for alle Regeringsvirksomheder samt andre Fabriker, der arbejder for Hær og Flaade. Fagforeningerne er gaaet med til, at der gives saadan Dispensation i visse nærmere omtalte Tilfælde, saaledes navnlig med Hensyn til Arbejdstiden, men har som Betingelse herfor krævet, at Fabriktilsynet i alle saadanne Tilfælde først skal pleje Samraad med de stedlige Fagforeninger for at søge oplyst, om der findes tilstrækkelig ledig Arbejdskraft paa Stedet, forinden der gives Tilladelse til en Forlængelse af Arbejdstiden. Indenrigsministeren har givet Fabriktilsynets Tjenestemænd Paalæg om at gaa frem paa denne Maade.

Det fremgaar af denne Fremstilling, at den engelske Regering ved alle Krigsforanstaltninger er rede til Samarbejde med Landsorganisationen, der anerkendes som Repræsentant for Arbejderne, og at den stræber efter at tage videstgaaende Hensyn til de fagorganiserede Arbejderes Ønsker og Interesser. Det er ogsaa Grunden til, at den engelske Landsorganisation støtter Regeringen i dens Bestræbelser for at sikre Landets Økonomi og Produktion under Krigen.

Det kan i øvrigt meddeles, at der mellem den engelske og franske Landsorganisation er truffet Aftale om Nedsættelse af et Fællesudvalg, bestaaende af 7 Repræsentanter for hver Organisation, der skal samles til Møde een Gang om Maaneden for at drøfte Spørgsmaal af fælles Interesse for Arbejderne og Fagbevægelsen i begge Lande, herunder ogsaa Løn- og Arbejdsforhold, Arbejdstiden, Kvindearbejdet, Socialovgivningen etc. Fællesudvalgets første Møde afholdes den 14. December i London.

Nyt fra Udlandet

FRANSK FAGBEVÆGELSE UNDER KRIGEN. I Frankrig deltager Fagbevægelsen i Forhandlingerne angaaende alle Foranstaltninger, der skal sikre Landets Økonomi, Produktionen og Befolkningens Forsyning. I et krigsførende Land er det selvfølgelig navnlig Produktionen af Krigsmateriale, der staar i Forgrunden. I Overværelse af Rustningsministeren har der fundet flere Møder Sted mellem Repræsentanter for Landsorganisationen og Arbejdsgiverne, hvor man har drøftet Muligheden af en Udvidelse af Produktionen samt Regulering af Arbejdernes Løn- og Arbejdsvilkaar. Der er herved opnaaet Enighed om en Overenskomst, der tænkes udvidet til at omfatte alle Industrigrene og hele Erhvervslivet. Til praktisk Gennemførelse af Overenskomstens Bestemmelser skal der afholdes flere saadanne Fællesmøder.

Landsorganisationens Repræsentanter erklærer i den Anledning, at Fagbevægelsen dermed er slaaet ind paa en ny Vej. Tiden kræver et snævert og fuldstændigt Samarbejde mellem alle Dele af Befolkningen, og de Hindringer, der tidligere fandtes for at løse de foreliggende Opgaver i fuld Enighed, er nu ikke mere til Stede.

Et i den franske Landsorganisation afholdt Repræ-

sentantskabsmøde godkendte det Standpunkt, som Ledelsen har indtaget under Forhandlingerne om Regeringens krigsøkonomiske Politik samt vedrørende Ordningen af Arbejdsforholdene.

FAGFORENINGSKONGRES I KANADA. Den faglige Landsorganisation i Kanada har fornylig afholdt sin 55. Kongres. Kongressen vedtog en Beslutning, der tilsiger den kanadiske og britiske Regering »betingelsesløs Støtte for een Gang for alle at gøre Ende paa Angrebstrusler samt for at gengive de Folk, der nu lider under Diktaturet, deres demokratiske Rettigheder og deres Frihed«. Kongressen udtalte sig endvidere for en Mobilisering af hele Landets Produktion og Hjælpekilder og erklærede samtidig, »at Forudsætningen er, at alle bringer de samme Ofre«.

Kongressen behandlede en Række faglige Spørgsmaal og fremsatte forskellige Krav vedrørende Socialovgivningen. Endvidere besluttede den en Udvidelse af Oplysningsarbejdet samt Iværksættelse af en landsomfattende Agitation for Tilgang af nye Medlemmer.

Landsorganisationen tæller nu 137.764 Medlemmer, det er 22.614 færre Medlemmer end paa samme Tid i Fjor, men denne Tilbagegang skyldes Udelukkelsen af Fagforeninger tilhørende den nydannede Landsorganisation i U. S. A., den saakaldte Komité for industriel Organisation, der ogsaa har Afdeling i Kanada.

ARBEJDERKAAR I TYSKLAND. »Ministerraadet for Rigets Forsvar« har udfærdiget en Forordning, der ikke blot stadfæster det tidligere udstedte Forbud mod Lønforhøjelser, men tillige afskaffer alle Tillæg for Natarbejde, Overarbejde samt Arbejde paa Søn- og Helligdage. Arbejdere, der skifter Arbejdsplads, har ikke Ret til den sidst oppebaarne Løn, men kun til den i den nye Virksomhed gældende Løn. Arbejdsværgerne fastsætter i øvrigt med bindende Virkning opefter de gældende Løn- og Arbejdsbetingelser samt foretager eventuelt nødvendige Reguleringer. Alle gældende Ferieaftaler sættes straks ud af Kraft.

Arbejdsgivere, som lover eller yder deres Personale Lønforhøjelse, samt Arbejdere og Funktionærer, som lader sig yde saadan Forhøjelse, straffes med Pengebøder i ubegrænset Højde og i særlig graverende Tilfælde med Fængsel eller Tugthus.

Arbejdstiden for Kvinder og Ungarbejdere forlænges til 10 Timer pr. Dag og 56 Timer pr. Uge, mens den for voksne mandlige Arbejdere faktisk er ubegrænset og ensidig fastsættes af Arbejdsgiveren efter Bedriftens Behov.

De tyske Arbejdere betænkes dog ikke kun med Krigslønninger, forlænget Arbejdstid og delvis eller fuldstændig Ophævelse af alle sociale Rettigheder, men ogsaa Krigsskatter, idet Indtægtsskatten forhøjes med 50 pCt., saafremt Brutto-Aarsfortjenesten udgør 2400 Mark eller derover. Paa Grund af den lange Arbejdstid opnaar i hvert Fald de faglærte Arbejdere inden for Rustningsindustrien en efter tyske Forhold saa stor Aarsfortjeneste, saaledes at disse skal erlægge Krigsskat, og dertil kommer saa de talrige Lønfradrag til forskellige Formaal samt de saa berygtede »frivillige« Bidrag til Vinterhjælpen og andre Partiindsamlinger.

Lønbevægelser og Konflikter

Byggefagene contra Bygmesterfirmaet Aarestrup Michaelsen.

I Anledning af den varslede Sympatikonflikt over for Bygmesterfirmaet Aarestrup Michaelsen afholdtes den 17. Oktober et Møde mellem Arkitekt Aarestrup Michaelsen, en Repræsentant for Murerforbundet og en Repræsentant for De samv. Fagforbund. — Man enedes paa Mødet om, at Firmaet skulde indgaa paa Overenskomst for Murere, Murarbejdsmænd og Jord- og Betonarbejdere og paa de almindelig gældende Løn- og Arbejdsvilkaar. Der blev taget visse Forbehold fra Aarestrup Michaelsens Side vedrørende Ikrafttrædelsesdatoen, Mulighed for Arbejdsstandsning i Overenskomstperioden og de uorganiseredes Indmeldelse i Organisationen. Forbundets Repræsentant indgik paa at tage Stilling hertil.

Den 18. Oktober afholdtes Møde mellem de Organisationer, der var Deltagere i Aktionen. Mødets Deltagere var enige om at bemyndige De samv. Fagforbund til at slutte paa de gunstigst mulige Vilkaar og i hvert Fald i Overensstemmelse med Dokumentet af 17. Oktober.

Samme Dag afholdtes ligeledes Forhandlingsmøde mellem Arkitekten og en Repræsentant for Dansk Arbejdsmandsforbund, Murerforbundet i Danmark, Murarbejdsmændene i København og De samv. Fagforbund. Supplerende Aftalen af 17. Oktober enedes man om, at Firmaet kun maatte beskæftige organiserede Arbejdere. Forbundene indgik i øvrigt paa de af Arkitekten tagne Forbehold. Der blev overleveret Firmaet Separatoverenskomster, og Arkitekten ønskede at se nærmere paa disse.

Den 20. Oktober afholdtes paany Møde med Arkitekt Aarestrup Michaelsen, og her blev det fra denne fremført, at hans Sagfører havde visse Indvendinger at gøre angaaende Overenskomstforholdet. De samv. Fagforbunds Repræsentanter hævdede, at Overenskomstforholdet i Virkeligheden var afsluttet med Dokumentet af 17. og 18. Oktober, og at Separatoverenskomsterne kun var en nærmere Udformning heraf. Man enedes dog om paany at tage Møde, hvori Firmaets Sagfører ogsaa skulde deltage. Endvidere enedes man om at udsætte den til Iværksættelse den 20. Oktober varslede Sympatikonflikt indtil Mandag den 30. Oktober.

Den 1. November afholdtes et afsluttende Møde med Aarestrup Michaelsen for at søge at faa denne til at underskrive Særoverenskomster for Murere, Murarbejdsmænd og Jord- og Betonarbejdere. Dette nægtede Arkitekten, hvorefter De samvirkende Fagforbunds Repræsentant fastslog, at Grundaftalen af 17. og 18. Oktober d. A. ogsaa var fuldstændig dækkende og forbindende. For at undgaa enhver Misforstaaelse udtalte De samvirkende Fagforbunds Repræsentant, at der nu vilde blive tilsendt Firmaet

samtlige kollektive Overenskomster, som er gældende indenfor de 3 Arbejdsgrupper.

Dansk Former- og Støberiarbejderforbund og A/S N. A. Christensen & Co., Nykøbing M.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 12. Oktober behandledes en Klage fra A/S N. A. Christensen & Co. over for Dansk Formerforbund.

Efter nogen Forhandling enedes man om følgende:

Arbejdet genoptages Lørdag den 14. ds. ved normal Arbejdstids Begyndelse efter den gamle Prisliste. De afbrudte lokale Forhandlinger fortsættes og skal være tilendebragt i Løbet af en Maaned. For saa vidt ikke der opnaas Enighed, tiltræder Repræsentanter for Sammenslutningen og Forbundet, og Forhandlingerne mellem dem skal være afsluttet i Løbet af 14 Dage.

Arbejdsgiverne forbeholder sig at rejse Erstatningskrav for Den faste Voldgiftsret.

Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund og Københavns Kommune.

Paa Direktoratet for Københavns Kommunes Lønningsvæsens Kontor afholdtes der Fredag den 13. Oktober et af De samv. Fagforbund ønsket Møde til Behandling af Krav om Forhandlingsret for Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund.

De samv. Fagforbunds Repræsentant hævdede, at den Organisation, der var tilsluttet De samv. Fagforbund, maatte have en forudgaaende Ret, og hvis denne Ret ikke kunde gennemføres, uden at Københavns Kommunes Assistentforenings Forhandlingsret borttages, maatte dette ske. Direktør Dahlsgaard tilkendegav, at Vedtægternes § 77 hindrede Gennemførelsen af Handels- og Kontormedhjælperforbundets Krav.

Der kunde paa Mødet ikke opnaas Enighed, og Direktør Dahlsgaard vilde nu rapportere til Overborgmesteren. Forbundene udtalte, at de insisterede paa en hurtig Viderebehandling af Spørgsmaalet.

Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S Petersen & Jensen, Svendborg.

Ved et Fællesmøde den 1. November behandledes en Klage fra Dansk Arbejdsmandsforbund over Aflønningen af en hos A/S Petersen & Jensen beskæftiget Arbejder.

Sagen forhandledes, og man enedes om, at Firmaet til fuld Afgørelse af den rejste Klage betaler Kr. 85,00 til Dansk Arbejdsmandsforbunds Svendborg Afdeling T.

Bogbinderforbundet og P. Christensens Æskefabrik, København.

En Klage over en stedfunden Arbejdsstandsning hos P. Christensens Æske- og Kartonnagefabrik behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 26. Oktober.

Man enedes om følgende: »Arbejdet genoptages Fredag den 27. Oktober ved normal Arbejdstids Begyndelse.

Det omstridte Prisspørgsmaal forelægges snarest gørligt for Tarifudvalget, der skal have truffet sin Afgørelse, saaledes at de ændrede Priser kan komme til Udbetaling ved Lønudbetalingen Fredag den 3. November for den da forløbne Lønningsuge.

Arbejdsgiverne forbeholdt sig at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret i Anledning af den skete Arbejdsstandsning. Her over for forbeholdt Forbundet sig sin Stilling til Spørgsmaalet om Arbejdsgivernes Forpligtelse til i et Tilfælde som det foreliggende at aflønne med Timeløn.«

Dansk Funktionærforbund og Livsforsikringskalenderen »Fremtiden«.

Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 7. November drøftedes en Klage fra Dansk Funktionærforbund, som hævdede, at ovennævnte Firma saboterede den i Sag Nr. 2656 for Den faste Voldgiftsret afsagte Kendelse, der gik ud paa, at Firmaet fortsat skulde efterleve Reglerne i den under 19. Maj 1936 med Firmaets tidligere Indehaver trufne Overenskomst om Afregning af Tegningsprovisionen.

Vi maatte støtte Forbundet i dets Standpunkt, og Fællesmødets Resultat blev, at Forbundet helt og fuldt fik Medhold i sin Forstaaelse af nævnte Overenskomsts Bestemmelser og af den afsagte Kendelse.

Nogle øvrige fremdragne Spørgsmaal paalagdes det Firmaet at faa forhandlet og afsluttet med Forbundet.

Fængselsfunktionærernes Organisation og Finansministeriet.

Mellem ovennævnte Parter havde gennem længere Tid verseret en Sag om Fængselsbetjentenes Overarbejdsbetaling. Problemet var opstaaet ved disse Funktionærers Overflytning fra kommunal til statslig Tjeneste. Under den kommunale Ansættelse havde Overtidsbetalingen været 203 Øre pr. Time; denne var nu reduceret til 139 Øre og for denne Betaling var udført et ret omfattende Overarbejde. Paa et Møde i Finansministeriets Lønningskontor den 26. Oktober lykkedes det at opnaa en Efterbetaling paa 60 Øre for hver Overarbejdstime for næsten alt præsteret Overarbejdes Vedkommende. Det resterende Antal Timer skal afspadseres efter Forhandling mellem Organisationen og Fængselsdirektoratet. — Hermed afsluttedes Sagen.

Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund og Firmaet Marinus Johansen, Aarhus.

Foranlediget af en Klage fra Forbundet over Organisationsforfølgelse i ovennævnte Firma afholdtes den 24. Oktober et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, hvor Sagen behandledes. Forbundet hævdede, at Firmaet systematisk havde afskediget organiserede Funktionærer og derved favoriseret de i Firmaet ansatte uorganiserede Folk. Siden Sagen rejstes var imidlertid et Par af Firmaets Funktionærer blevet organiseret, saadan at de tilbageblevne nu alle var or-

ganiserede. Der forelaa dog Opsigelse af en enkelt Funktionær, som mente sig forfulgt af Firmaet, fordi han havde været virksom i Organisationens Tjeneste. Paa Mødet fremkom imidlertid saadanne Oplysninger vedrørende denne Mands Forhold, at det er tvivlsomt, om Sagen føres videre til Den faste Voldgiftsret.

Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund og A/S »Vefa«, København, og A/S »Alpas«, Aarhus. Sympatiaktion.

Den 8. November afholdtes paa De samvirkende Fagforbunds Kontor et Møde mellem ovennævnte Parter. Resultatet af Mødet blev, at den til Ikrafttræden den 10. November varslede Sympatistrejke udsættes til Fredag den 17. November, da der for Tiden forhandles mellem Parterne.

Dansk Mejeristforbund og Ørekilde Andelsmejeri pr. Helsinge.

Ved en faglig Voldgift mellem Mejeriernes Arbejdsgiverforening og Dansk Mejeristforbund, hvor Rigsadvokat Pihl var Opmand, er afsagt Kendelse den 21. Oktober, hvorefter det er fastslaaet, at Ørekilde Mejeri, der leverer Flaskemælk til København, falder uden for Overenskomsten mellem hernævnte 2 Organisationer, og saaledes er pligtig til at søge Særoverenskomst oprettet med Forbundet.

Da det ikke har været muligt at faa Forhandling om Særoverenskomst i Gang, har Forbundet fremsendt 1. Strejkevarsel over for Mejeriet.

Dansk Rebslageriarbejderforbund og Eiby Rebslaaeri.

Ved De samvirkende Fagforbunds Mellemkomst afholdtes der den 26. Oktober et Møde i Odense mellem Dansk Rebslageriarbejderforbund og Eiby Rebslaaeri, der beskæftiger uorganiserede Arbejdere til Lønninger, som er stærkt afvigende fra de i Faget almindelig gældende Lønninger for Mænd.

Firmaet kunde ikke indgaa paa de af Forbundet stillede Lønkrav, men indvilgede i at overveje Sagen og efter nærmere fastsat Tidsfrist underrette De samvirkende Fagforbund om dets endelige Stilling til Forslaget om Oprettelse af Overenskomst.

Dansk Skotøjarbejderforbund og Firmaet Sørensen, Madsen & Co.

Dansk Arbejdsgiverforening havde klaget over, at Dansk Skotøjarbejderforbunds Medlemmer hos Firmaet Sørensen, Madsen & Co. havde vægret sig ved at benytte Kontrolur.

Sagen behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 9. November, uden at der opnaaedes Enighed, idet Forbundet krævede Sagen behandlet ved faglig Voldgift. Dette vilde Arbejdsgiverne ikke gaa med til, men forbeholdt sig at gaa til Den faste Voldgiftsret.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og A/S »Titan«.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 7. November behandledes en Klage fra Dansk Arbejdsgiverforening over 18 hos A/S »Titan« beskæftigede Maskinarbejdere, der havde nedlagt Arbejdet som Protest imod en foretagen Tidtagning.

Standsningen havde strakt sig over 3 Dage, i ca. 20 Timer. Der opnaaedes ikke Enighed, hvorefter Arbejdsgiverne forbeholdt sig at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret.

Snedkerforbundet og Snedkermester Gerner Nielsen.

I Henhold til Beslutning paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 29. Juni er en af Snedkerforbundet mod ovennævnte Snedkermester fremført Klage over Underbetaling behandlet ved et Møde mellem Underorganisationerne, og ved den af disse foretagne Undersøgelse er Rigtigheden af Forbundets Klage godtgjort for én Svends vedkommende. — Sagen forligtes med, at Snedkermester Gerner Nielsen til Sagens fulde Afgørelse betaler Kr. 900 til Snedkerforbundet.

Dansk Typografforbund og Firmaet Konrad Jørgensens Bogtrykkeri.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 26. Oktober behandledes en af Firmaet Konrad Jørgensens Bogtrykkeri i Kolding foretagen Opsigelse af en gennem mange Aar fastslaaet Praksis, hvorefter Typograferne i Firmaet havde haft 2 ekstra Feriedage. Opsigelsen er foretaget med 3 Maaneders Varsel til Ophør 31. December 1938.

Dansk Typografforbund har protesteret mod Opsigelsens Lovlighed, og paa Mødet gjorde De samvirkende Fagforbund gældende, at den mangeaarige Praksis maa betragtes som et integrerende Led af Overenskomsten, som kun kan opsiges sammen med denne. Der opnaaedes ikke Enighed, hvorefter begge Parter forbeholdt sig deres Stilling.

Bogbinderforbundet i Danmark og Firmaet C. Drechsler, Vesterbrogade 93.

Nærværende Firma havde efter Forbundets Paastand beskæftiget unge Piger ved Arbejde, som Forbundet havde Overenskomst for, men aflønnede dem under denne Overenskomsts Bestemmelser. Ved Forhandlingen i Arbejdsgiverforeningen den 9. November enedes Parterne om at følge Forbundets Paastand, saaledes at de omhandlede kvindelige Arbejdere fremtidigt lønnes efter Bogbinderfagets Overenskomst, og i Bod for det begaaede Brud betaler Fabrikanten 750 Kr. til Forbundet.

Den paa Mødet trufne Aftale indskærper endvidere en Overholdelse af den nævnte Overenskomsts Elevskala.

Sager vedrørende Overarbejdsloven.

Overtrædelser.

Dansk Arbejdsmandsforbund contra Rutebilejer H. Chr. Jessen, Rutebilstationen, Aalborg.

Ved et Fællesmøde den 2. November behandledes i Arbejdsgiverforeningen en gennem Arbejdsraadet fremsendt Klage over, at Rutebilejer Chr. H. Jessen, Aalborg, ikke havde overholdt Loven om Forbud mod Overarbejde m. m.

Sagen behandledes og afsluttedes med, at Hr. Jessen til fuld Afgørelse af de rejste Klager betaler 250 Kr. til Kuskenes og Chaufførernes Fagforening for Aalborg og Nørresundby, og at Hr. Jessen forpligter sig til fremtidig med Hensyn til Betaling for Overarbejde og Afspadsering deraf at efterkomme den gældende Overenskomst.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund contra Bagermester V. Vett Poulsen, Mitchelsgade 2.

Den 23. Oktober enedes man om følgende Ordning af to hos ovennævnte Bagermester foreliggende Uoverensstemmelser:

Den hidtil bestaaende særlige Aftale mellem Firmaet og Harry Steffensen afvikles saaledes, at der fra 1. Januar 1940 for det paagældende Arbejde betales almindelig Svendeløn + Overarbejdsbetaling. Krævet Overarbejde afspadseres. Indtræffer der normal Juletravlhed, giver Hr. Wett Poulsen Forbundet Tilsagn om Antagelse af en ekstra Mand.

Klagen vedrørende Bagersvend Larsen giver Mesteren Tilsagn om at søge ordnet lokalt.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund contra Bagermester Hj. Petersen, Fristrup Mølle pr. Tølløse.

Ved Retsmødet den 25. August ved Retten for Holbæk Retskreds erkendte ovennævnte Bagermester sig skyldig i det paasigtede Forhold og vedtog at betale en Bøde paa 80 Kr. med Forvandlingsstraf 12 Dages Hefte, at Bager Evald H. Andersen, Ugerløse, og Bagersvend Johs. H. Carstensen, Fristrup, i samme Retsmøde vedtog at betale hver en Bøde paa 15 Kr. med Forvandlingsstraf 2 Dages Hefte, og at Bagermester Petersen, hvis Søn, Bagersvend Poul H. Petersen, paa Grund af Værnepligt var forhindret i at give Møde, paa sin Søns Vegne vedtog at betale en Bøde paa 15 Kr. med Forvandlingsstraf 2 Dages Hefte, idet Bagermester Petersen personlig garanterede for Betalingen af den sidstnævnte Bøde.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund contra Bagerm. H. Madsen, Munkegade 11, Aarhus.

Fra Politimesteren i Aarhus er modtaget Underretning om, at Bagermester Madsen den 29. Juli 1939 for Overtrædelse af Lov om Forbud mod Overarbejde inden Retten har vedtaget en Bøde paa 60 Kr., og de 8 Bagersvende med Undtagelse af Peter Martin Damgaard hver en Bøde paa 10 Kr.

Fra Politimesteren i Esbjerg har man nu modtaget Underretning om, at nævnte Peter Martin Damgaard inden Retten for Esbjerg m. v. den 25. September 1939 for Overtrædelse af Loven af 7. Maj 1937 § 3 har vedtaget en Bøde stor 10 Kr.

Gørtler- og Metalarbejderforbundet og Firmaet N. Børresens Metalvarefabrik.

En Klage over et Overarbejdsspørgsmaal hos ovennævnte Firma behandledes ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 7. Novbr.

Efter nogen Forhandling trak De samvirkende Fagforbund Klagen tilbage, mod at Firmaet betaler en Ordensbod paa 100 Kr. til Børnenes Kontor.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund contra Lars Larsen, Allégaarden, Hillerød.

Ved Retten for Hillerød Købstad m. v. den 9. September 1939 blev vedtaget og erlagt en Bøde paa 100 Kr. for Automobilforhandler Larsen, der erkendte Tiltalens Rigtighed, dog at han ikke kunde erkende, at Loven om Forbud mod Overarbejde omfattede det ved Benzintankanlægget beskæftigede Personale. Der blev i samme Retsmøde vedtaget og erlagt Bøder paa 10 Kr. for hver af følgende 7 Arbejdere: Mekanikersvendene Johs. Jacob Nielsen, Ole Peter Hansen og Kai Køhlert, Mekaniker Knud Petersen, Forbundter Henning Kai Mortensen, Mekaniker Søren Martin Krarup og Mekanikersvend Cyrill V. Knudsen.

8 andre Arbejdere, Tankpasser Edgar Petersen og Smøremand Tage Andersen, der i samme Retsmøde nægtede sig skyldige med den Begrundelse, at de som maanedslønnede og udelukkende beskæftiget ved Benzintankanlæget faldt uden for Lovens Bestemmelser, blev derefter ved Dom af 13. September 1939 idømt en Bøde paa 10 Kr. hver med Forvandlingsstraf paa 2 Dages Hefte for hver, idet der i Dommen henvises til, at den af Automobilhandler Lars Larsen drevne Virksomhed maa antages omfattet af Lovens § 1 a, og at fornøden Tiltalebegæring foreligger fra det i Lovens § 7 omhandlede Udvalg, hvorefter Udvalget har den endelige Afgørelse af, hvorvidt udført Overarbejde er lovligt eller ej. Ved Dommen blev det paalagt de 2 Tiltalte at udrede Sagens Omkostninger en for begge og begge for en.

Træindustriarbejderforbundet contra Vorsaa Savværk og Pakkassefabrik, Agersted.

Fra Politimesteren i Sæby m. v. er modtaget Underretning om, at Savskærer Peter Severin Sørensen i Retsmøde den 11. Oktober 1939 for den begaaede Overtrædelse af Loven af 7. Maj 1937 § 8 tilbød at erlægge en Statskassen tilfaldende Bøde, der med Politimesterens Tilslutning af Retten fastsattes til 90 Kr. at erlægge inden 1 Maaned og saaledes, at Forvandlingsstraffen fastsættes til Hefte i 8 Dage, og at 8 af

de tiltalte 9 Arbejdere i samme Retsmøde tilbød at afgøre Sagen med Statskassen tilfaldende Bøder, der med Politimesterens Tilslutning af Retten fastsattes til 5 Kr. for hver at erlægge inden 1 Maaned, og saaledes at Forvandlingsstraffen for hver fastsættes til Hefte i 2 Dage.

Ved Dom af 17. Oktober 1939 blev Arbejdsmand Peter Gerhard Sørensen dømt til at bøde 5 Kr. til Statskassen, saaledes at Forvandlingsstraffen fastsattes til Hefte i 2 Dage og til at udrede Sagens Omkostninger med 1/10 af deres samlede Beløb, det idømte at udrede inden 14 Dage efter Dommens Afsigelse.«

Træindustriarbejderforbundet contra Røde Mølle & Savværk pr. Daugaard St.

Fra Politimesteren i Horsens Købstad m. v. er modtaget Underretning om, at Bestyrer Christian Poulsen, Savskærer C. E. Madsen og Møllersvend K. T. Hansen i Retsmøde den 14. Oktober 1939 ved Bjerre-Hatting m. fl. Herreders Ret, der var sat paa Røde Mølle, Ørum Sogn, anerkendte Anklagens Rigtighed og derefter af Retten fik tildelt en Advarsel for Overtrædelse af § 8, jfr. § 2 i Lov Nr. 119 af 7. Maj 1937, idet de Tiltalte ikke erklærede sig imod en saadan Afgørelse. I Retsmøde den 28. Oktober 1939, hvor Retten var sat paa Tinghuset, fik Savskærer A. Isaksen ligeledes tildelt en Advarsel for Overtrædelse af de nævnte Bestemmelser, imod hvilken Afgørelse Tiltalte intet havde at indvende.

Dispensationer.

Dansk Kommunalarbejderforbund og Amtssygehuset i Næstved.

I Skrivelse af 20. Oktober har Socialministeriet efter Hovedorganisationernes Anbefaling meddelt Sygehuset Dispensation for Overarbejde udført af en Varmemester og 2 Fyrbødere, idet det tilføjes, at De samvirkende Fagforbund har henvist til Ønskeligheden af, at Sygehuset om fornødent, af Hensyn til fremtidige lignende Tilfælde, antager en Afløser, som kan erhverve sig det for Arbejdets Udførelse nødvendige lokale Kendskab.

Dansk Typografforbund og Københavns Bogtrykkerforening, Dansk Provins-Bogtrykkerforening, Organisationen af Bladudgivere i Provinsen og Dansk Litografilaug.

I Anledning af en af ovennævnte Arbejdsgiverorganisationer gennem Dansk Arbejdsgiverforening den 19. September d. A. fremsendt Ansøgning om Dispensation fra Overarbejdsloven for hele Bogtrykfaget, under Henvisning bl. a. til Ledighedsprocenterne i Faget for Maanederne Marts—Juli, har Socialministeriet i Skrivelse af 1. November, under Henvisning til Skrivelse fra Dansk Typografforbund gennem De samvirkende Fagforbund, meddelt Ansøgerne, at man under Hensyn til de foreliggende Oplysninger om Størrelsen af Arbejdsløsheden indenfor Faget, ikke for Tiden har fundet Anledning til at foretage videre i Sagen.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, Snedkerforbundet, Dansk Arbejdsmandsforbund m. fl. Forbund contra Krigsministeriet.

I Anledning af Ansøgning fra Krigsministeriet om Dispensation fra Overarbejdsloven for Hærens tekniske Virksomheder har Socialministeriet i Skrivelse af 18. Oktober henvist Krigsministeriet til at træffe Aftale med Virksomhedernes Arbejdere om Udførelse af paakrævet Overarbejde og Udskydelse af Ovearbejdets Afspadsering i de Tilfælde, hvor saadan Udskydelse maatte være nødvendig.

Arbejdsløsheden i Oktober 1939.

Ved Udgangen af Oktober Maaned var der i alt 77.933 arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser mod 60.805 arbejdsløse ved Udgangen af September 1939. Da Antallet af Medlemmer er opgjort til 486.368, bliver Arbejdsløshedsprocenten for Oktober 16,0 mod ved Udgangen af September Maaned 12,5.

Paa samme Tidspunkt er Antallet af personligt tilmeldte arbejdssøgende ved Arbejdsanvisningskontorerne opgjort til 12.170 mod 11.117 ved Udgangen af September Maaned 1939. Af de 12.170 er 8.119 tilmeldt i Hovedstaden og 4.051 i Provinsen.

Det samlede Antal arbejdsløse er saaledes opgjort til 90.103 mod 71.922 i September 1939.

Ved Udgangen af Oktober 1938 var Antallet af arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser 86.831 eller 18,8 pCt. mod som nævnt 16,0 for Oktober 1939. Fra 1. Juli 1938 er de ved Nødhjælpsarbejde beskæftigede ikke medregnet under Antal arbejdsløse.

Antallet af personligt tilmeldte var i Oktober 1938 13.785.

Ved Udgangen af Oktober 1938 var det samlede Antal arbejdsløse saaledes 100.616 mod i Oktober 1939 90.103.

De i det følgende opstillede Tabeller vedrører kun arbejdsløse i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. Nedenstaaende Tabel viser Arbejdsløshedsprocenterne for samtlige organiserede Arbejdere maanedsvis siden 1931.

Samtlige Fag.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Jan. ..	29,9	29,2	33,0	28,1	29,5	34,4	43,5	34,1	24,2
Febr. ..	27,1	27,7	31,4	30,4	28,3	31,3	42,9	35,9	24,5
Marts .	22,8	22,1	28,6	26,2	22,3	28,4	35,4	35,8	22,1
April ..	16,9	20,3	17,5	19,5	18,3	21,6	28,6	27,7	15,3
Maj ...	11,5	17,5	14,8	12,9	14,4	16,8	24,3	24,8	12,3
Juni ..	11,1	16,7	13,9	11,3	12,6	15,5	21,9	24,9	11,3
Juli ...	11,0	16,9	15,2	12,1	12,6	15,3	21,7	28,7	11,8
Aug. ..	9,5	16,9	15,1	12,3	13,7	15,5	21,4	29,2	11,8
Sept. ..	12,5	16,8	16,5	12,9	14,9	16,4	20,9	29,6	12,1
Okt. ..	16,0[1])	18,8	19,2	16,3	17,3	18,2	23,2	31,8	15,8
Nov. ..		22,7	23,5	20,0	21,7	22,3	25,7	35,1	22,1
Dec. ..		31,6	34,6	30,3	31,7	30,3	37,5	42,8	32,2

[1]) Foreløbige Tal.

I følgende Oversigt har man for August, September og Oktober Maaned i de samme Aar foretaget en Deling af Arbejdsløshedsprocenten mellem Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og de øvrige Fag.

Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Aug. ..	11,8	20,4	18,3	16,6	17,3	19,7	25,6	31,2	11,1
Sept. ..	16,6	20,7	21,3	17,9	20,1	22,2	26,1	32,7	12,1
Okt. ..	21,3[1]	23,5	24,7	22,7	22,4	24,0	29,5	35,3	17,2

[1]) Foreløbige Tal.

Øvrige Fag.

	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	1931
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Aug. ..	8,0	14,3	12,9	9,5	11,3	12,9	18,8	28,0	12,2
Sept. ..	9,8	14,0	13,3	9,6	11,5	12,6	17,7	27,6	12,2
Okt. ..	12,5[1]	15,4	15,6	12,1	14,0	14,6	19,3	29,6	15,0

[1]) Foreløbige Tal.

Særskilt for Hovedstaden og Provinsen og med Deling paa 6 Grupper er Antallet og Arbejdsløshedsprocenten opgjort i nedenstaaende Oversigt.

	Antal Arbejdsløse ult. Sept. 1939[1])	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Sept. 1939[1])	Aug. 1939	Sept. 1938	Aug. 1938
Hovedstaden:		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Byggefag	3.203	20,7	14,9	28,0	26,7
Jernindustrien	2.632	9,9	8,6	12,3	1,13
Anden Industri	6.743	10,7	8,8	12,8	13,0
Handel	1.090	7,1	6,0	8,4	7,3
Arbejdsmænd	9.409	19,4	16,6	21,7	19,4
Andre Fag	3.940	20,5	18,3	21,9	20,6
I alt ..	27.017	14,3	12,0	16,9	15,9
Provinsen:					
Byggefag	4.568	15,8	6,9	23,4	15,4
Jernindustrien	2.853	10,6	8,6	12,7	11,0
Anden Industri	8.590	13,4	11,0	15,5	15,0
Handel	1.014	5,1	4,9	6,6	6,2
Arbejdsmænd	32.259	21,9	16,6	24,3	21,3
Andre Fag	1.632	15,1	13,2	13,9	12,9
I alt ..	50.916	17,1	12,8	19,9	17,3
Hele Landet ..	77.933	16,0	12,5	18,8	16,8

[1]) Foreløbige Tal.

Endvidere har man i hostaaende Tabel opgjort Antal arbejdsløse og Arbejdsløshedsprocenten i de vigtigere Fag ved Udgangen af September 1939 samt til Sammenligning vedføjet Procenterne for den foregaaende Maaned og de tilsvarende to Maaneder i det foregaaende Aar.

Fag	Antal Arbejdsløse ult. Sept. 1939	Arbejdsløshedsprocenten ved Udgangen af Sept. 1939	Aug. 1939	Sept. 1938	Aug. 1938
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Murere	619	5,7	1,7	19,3	16,0
Hustømrere	740	7,6	4,4	22,4	19,7
Snedkere	1.259	11,4	9,6	18,8	21,1
Malere	1.134	13,4	8,5	18,7	18,1
Sadelm. og Tapetserere	361	12,2	12,3	13,3	20,3
Blikkenslagere	193	7,1	6,1	15,4	16,6
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	195	15,0	12,6	16,1	18,8
Smede og Maskinarb.	3.540	9,1	4,6	10,5	11,1
Formere	142	6,4	6,7	22,5	20,2
Elektrikere	179	4,4	3,9	5,8	11,7
Bageri- og Konditoriarb.	1.351	22,8	19,0	25,2	23,1
Sukkervare- og Chokoladearbejdere	202	10,2	15,0	11,2	19,8
Bryggeriarbejdere m. fl.	608	8,2	2,9	11,8	3,3
Slagteriarbejdere	1.164	13,2	14,2	15,6	18,1
Tobaksarbejdere	616	6,9	8,7	12,4	12,5
Tekstilarbejdere	1.117	6,9	6,9	11,0	13,7
Skræddere	837	5,1	12,5	10,4	17,6
Hatte- og Buntmagere	168	10,1	7,8	8,5	9,1
Skotøjsarbejdere	427	8,2	9,5	12,2	13,7
Træindustriarbejdere	857	13,2	9,4	24,9	21,6
Karetmagere	153	13,0	5,0	15,6	11,2
Keramikere	112	5,1	4,4	11,8	5,7
Papirindustriarbejdere	51	2,9	3,4	6,7	5,8
Bogbindere	571	11,1	11,0	16,0	19,3
Typografer	666	9,3	5,8	8,6	9,2
Sømænd	1.126	24,2	22,7	29,1	30,2
Søfyrbødere	593	24,9	23,5	26,7	27,2
Kedel- og Maskinpassere	110	4,6	4,0	5,9	6,7
Kvindelige Arbejdere	2.510	12,9	11,6	18,0	19,5
Handels- og Kontormedhjælpere	1.731	5,5	5,2	6,9	6,7
Arbejdsmændene	32.186	16,6	11,8	20,7	20,4
Murarbejdsm. i Kbhvn.	293	19,0	14,4	39,7	41,3
Andre Fag	4.994	12,1	7,8	14,2	12,1
I alt ..	60.805	12,5	9,5	16,8	16,9

Der foreligger endvidere Oplysning om, at der ved Udgangen af Oktober 1939 var 4.063 organiserede og 537 personligt tilmeldte, i alt 4.600, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. I September 1939 var 4.166 organiserede og 495 personligt tilmeldte, i alt 4.661, beskæftigede paa denne Maade. I Oktober 1938 var 3.087 organiserede og 333 personligt tilmeldte, i alt 3.420, beskæftigede ved Nødhjælpsarbejde. Det skal bemærkes, at de saaledes beskæftigede ikke er medregnet under Antal arbejdsløse.

REDAKTØR: LAUR. HANSEN
Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. S., København V. .·. Telefoner: 3541 og 10541.
Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND i DANMARK

NUMER 35 * KØBENHAVN DEN 15 DECEMBER 1939 * 35. AARGANG

Finland.

I de to sidste Aar har vi været Vidner til politiske Begivenheder af historisk Betydning. En Række Lande har været Genstand for Angreb fra Diktaturstater og har mistet deres nationale Uafhængighed. Vold og Undertrykkelse har overalt sejret over Ret og Frihed, og denne Udvikling, der er blevet yderligere fremmet som Følge af de fredsvenlige demokratiske Stormagters Eftergivenhed, er den direkte Aarsag til den Krig, der nu hærger Europa og hvis videre Forløb og endelige Afslutning ingen endnu er i Stand til at forudsige.

De nordiske Lande har hidtil tilsyneladende ligget uden for Farezonen og har ment at kunne holde sig uden for Stormagternes blodige Opgør. Det var den almindelige Opfattelse, at deres nationale Frihed og Uafhængighed ikke var truet, og allermindst havde man ventet, at der truede nogen Fare fra Sovjetunionen, der altid har foregivet at ville respektere de smaa Landes Selvstændighed og Folkenes Selvbestemmelsesret samt demonstreret sin Modstand mod alle imperialistiske Magtbestræbelser. Nu har Sovjetunionen imidlertid som Betaling for Venskabspagten med Tyskland faaet frie Hænder i Østersørummet og udnyttet Situationen til at underlægge sig Estland, Letland og Litauen. Dette er sket i Form af Bistandspagter med disse Lande, der giver Sovjetunionen Ret til at anlægge militære Befæstninger og holde betydelige Troppestyrker i de tre Lande. Da Finland nægtede at gaa ind paa tilsvarende Betingelser, der vilde gøre det til et Lydland, har Sovjetunionen aabnet Fjendtlighederne mod Finland. Den Omstændighed, at Krigen er paabegyndt uden Krigserklæring, uden at udnytte alle Forhandlingsmuligheder til Bunds og paa Trods af en mellem de to Lande bestaaende Ikke-Angrebspagt, viser, at Sovjetunionen har taget Lære af de øvrige Diktaturstater og anvender de samme Metoder som disse. For at besmykke dette skammelige Overfald paa et lille, fredeligt Land har Russerne tilmed for alle Tilfælde medtaget en »demokratisk Folkeregering«, bestaaende af finske Kommunister, der i Aarevis har haft Ophold i Moskva, og denne er blevet installeret i en finsk Grænseby og af Moskva anerkendt som Finlands provisoriske Regering samtidig med, at man nægter at forhandle med den lovlige finske Regering, der har hele Folket bag sig.

Sovjetunionen har efter velkendt Mønster paabegyndt Krigen mod Finland under Paaskud af, at de russiske Kravs Opfyldelse er nødvendig for at garantere dets Sikkerhed og at Finlands Modstand udelukkende skyldes Paavirkninger ude fra. Russerne paastaar endvidere, at Krigens Maal er at befri det finske Folk for den finske Kapitalisme, og at den røde Hær har aabnet Fjendtlighederne efter Anmodning af den allerede nævnte »Folkeregering«. Men denne er som allerede paavist udnævnt af Moskva selv og har derfor ikke Beføjelse til at give Sovjetunionen Mandat til at føre en saadan »Befrielseskrig«. Den repræsenterer heller ikke den finske Arbejderklasse, hvad der tydeligt fremgaar af det Manifest, som den finske Landsorganisation og det finske Socialdemokrati offentlig-

Den faglige Situation

I vor sidste Oversigt over Overenskomstsituationen meddelte vi, at der ved Forhandlingerne om den generelle Dyrtidsordnings Tilpasning for *Søens Arbejdere* ikke var opnaaet Enighed mellem de interesserede Organisationer og at Sagen derefter var henvist til Nævnsafgørelse. Paa Nævnets Møde den 27. November forhandlede man dette Spørgsmaal, og Nævnet vedtog enstemmigt at opfordre Sømændenes, Søfyrbødernes og Radiotelegrafisternes Forbund samt Rederiforeningen til at genoptage Forhandlingerne. Dette skete paa et den følgende Dag afholdt Møde, men da det heller ikke her viste sig mulig at naa en Forstaaelse, gik Sagen atter tilbage til Nævnet, der paa sit Møde den 30. November afsagde følgende Kendelse:

»For Dansk Dampskibsrederiforenings Omraade gennemføres Dyrtidsordningen paa følgende Maade:

Søfyrbødere, Kullempere, Radiotelegrafister o. lign. faar pr. Maaned et Dyrtidstillæg pr. Point af Kr. 2,15, hvilket giver Kr. 12,90 efter det nuværende Pristal.

Baadsmænd, Tømrermænd, Matroser og *Letmatroser* faar henholdsvis Kr. 2,25 og Kr. 13,50.

Jungmænd og *Drenge* faar henholdsvis Kr. 1,00 og Kr. 6,00.

Daglønsarbejdere faar 0,85 Øre pr. Point pr. Time, efter det nuværende Dyrtidstillæg 5 Øre. Det samme gælder Nattevagter paa oplagte Skibe.

Overarbejdstimer betales med henholdsvis 2½ Øre pr. ½ Time og 5 Øre pr. Time, jfr. Overenskomsternes Bestemmelser.

Overarbejde for Ungmænd ved Daglønsarbejde betales med 0,35 Øre pr. Point pr. Time, efter det nuværende Dyrtidstal 2 Øre.

Ved fremtidige Reguleringer følges de foranstaaende Regler og saaledes, at Tal under 0,5 Øre bortfalder, medens Tal paa 0,5 Øre og derover forhøjes til helt Tal.

For Mandskab paa *Bugserbaade, Kulelevatorer* o. lign. *Fartøjer,* som er lønnet med fast Løn + et Beløb i Kostpenge, eller har Kostpenge includeret i deres Maanedsløn, gælder Overenskomsten af 31. Oktober 1939.

Foranstaaende Tillæg træder for de maanedslønnedes Vedkommende i Kraft fra og med November Maaned, for de daglønnedes Vedkommende fra og med den Lønningsuge, hvori Mandag den 13. November indgaar.«

Denne Afgørelse stiller — uanset Kost- og Logispørgsmaalet — Søens Folk paa lige Fod med vore øvrige Medlemmer, og med denne enstemmige Kendelse har Spørgsmaalet om Søfolkenes Dyrtidstillæg fundet sin endelige Afgørelse.

— — —

Mindre heldigt forløb Forhandlingerne om *Landbrugets Overenskomster,* der som bekendt er holdt helt udenfor den generelle Overenskomst af 31. Oktober og saaledes heller ikke kan indbringes for Nævnet. Ved et Møde den 30. November, hvori der foruden Repræsentanter for den Dansk Arbejdsgiverforening tilsluttede Underorganisation, »Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug paa Sjælland og Møen«, ogsaa deltog Repræsentanter for Organisationer udenfor Arbejdsgiverforeningen, bl. a. Arbejdsgiverforeningen for Land- og Skovbrug i Maribo Amt, Dræningsmesterforeninger m. v., op-

---

gjorde den 2. December, og hvori den finske Arbejderbevægelse giver Udtryk for sin Tillid til den nydannede Regering, der er udgaaet af den af Folket valgte Rigsdag og derfor alene har Ret til at repræsentere Finland og det finske Folk. Manifestet fremhæver det finske Folks og den finske Arbejderklasses Fredsvilje, men understreger samtidig, at hvis Angriberne ikke respekterer denne Fredsvilje, har den finske Arbejderklasse ingen anden Mulighed end med Vaaben i Haand at kæmpe imod Vold og for Landets Selvstændighed, for Demokrati og Fred.

Med Undtagelse af Sovjetunionens Allierede, Tyskland, er hele Verden enig i sin Fordømmelse af dette sidste Angreb paa et lille Land, der modigt og uforfærdet forsvarer sig imod den russiske Imperialisme, til Trods for at det kæmper mod en knusende Overmagt og ikke kan forvente aktiv Støtte fra nogen Side.

I denne Finlands Skæbnetime sender de danske Arbejdere en Hilsen til den finske Arbejderklasse og giver Udtryk for deres dybeste Medfølelse med det finske Folk, der sikkert endnu vil blive udsat for haarde Prøvelser. Vor oprigtige Sympati følger det finske Folk i dets haarde og ulige Kamp for national Frihed og Uafhængighed.

naaedes intet Resultat, idet Arbejdsgiverne — paa samme Maade som dette var Tilfældet ved Forhandlingerne mellem Andelsslagterierne og Slagteriarbejderne — ikke foreløbig vilde gaa med til en Dyrtidsordning. De krævede Forhandlingerne udsat paa ubestemt Tid, indtil der forelaa en nærmere Afklaring af Situationen.

Heroverfor hævdede Repræsentanterne for De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsmandsforbund, at der ikke var nogen som helst Grund til en saadan Udsættelse, og de forbeholdt sig deres Stilling med Hensyn til Sagens videre Behandling.

— — —

Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund har endnu forinden den endelige Godkendelse af den generelle Overenskomst søgt at faa gennemført en lignende Dyrtidsordning for sine Medlemmer. Med Foreningen af Arbejdsgivere, der beskæftiger Handels- og Kontormedhjælperne, opnaaede Forbundet den 7. November Enighed om en Ordning, der er gældende for alle Medlemmer af Foreningen af Arbejdsgivere, der beskæftiger Handels- og Kontormedhjælpere, forsaavidt disse har sluttet Særoverenskomst for Løn- og Arbejdsforholdet. Den omfatter alle fastansatte Medhjælpere, saavel organiserede som uorganiserede, indenfor det Arbejdsomraade, Særoverenskomsten iøvrigt omfatter.

Dyrtidstillægget udbetales maanedlig til det fastansatte Personale, uanset om Lønnen betales maanedlig eller ugentlig, første Gang for November Maaned:

For mandlige, udlærte Medhjælpere med 12 Kr.
» kvindelige, » » » 8 »
» ikke-udlærte, der ikke arbejder paa Lærekontrakt med ..... 5 »

Eventuelle Ændringer i Dyrtidstillægget sker fra 1. Februar, 1. Maj, 1. August og 1. November, og kun saafremt Pristallet er mindst 3 Points højere eller lavere end det Pristal, der var gældende, da Dyrtidstillægget sidst blev reguleret. Ordningen er truffet med et Pristal paa 183 som Udgangspunkt.

Forbundet er dog ikke blevet staaende ved denne Ordning, der omfatter Arbejdsgiverforeningens Medlemmer, og en dertil svarende Ordning, der er truffet med Dansk Principalforening, men har desuden faaet gennemført tilsvarende Ordninger for en lang Række større Virksomheder udenfor de to nævnte Foreninger. Forbundet fortsætter Arbejdet for at gennemføre en Dyrtidsordning for alle sine Medlemmer, bl. a. ogsaa for de i Statens og Kommunernes Tjeneste beskæftigede Medhjælpere.

— — —

I Henhold til Punkt B i den generelle Overenskomst kan Parterne stille Forslag om Ændringer i Overenskomsternes almindelige Bestemmelser, og saadanne Forslag er fremsat af 41 Forbund, mens der fra Arbejdsgiverforeningen kun foreligger Ændringsforslag til to Overenskomster. Det mellem Hovedorganisationerne nedsatte Nævn er for Tiden i Færd med Behandlingen af disse Forslag og træffer Afgørelse om, hvorvidt disse kan nyde Fremme og under hvilken Form, dette kan ske; men paa det nuværende Tidspunkt er det ikke muligt at udtale sig om Resultatet af denne Nævnsbehandling.

Overenskomstsituationen i Norge og Sverige.

Baade i Norge og Sverige har de faglige Landsorganisationer over for Arbejdsgiverne rejst Krav om Gennemførelse af en Pristalsregulering allerede forinden Overenskomsternes normale Udløbstid. Forholdene paa Overenskomstomraadet ligger ikke ens i de to Lande, idet de fleste Overenskomster i Norge udløber den 1. April 1940, mens Hovedparten af de svenske Overenskomster udløber omkring Aarsskiftet, men i begge Lande gør Dyrtiden sig gældende og har hos Arbejderne fremkaldt Ønsket om en øjeblikkelig Ordning, der giver dem Dækning for Prisstigningerne. Hidtil har det dog hverken i Norge eller Sverige været mulig at opnaa Enighed om en generel Dyrtidsordning i Lighed med den, der er gennemført her i Landet.

I *Norge* vedtog Arbejdernes faglige Landsorganisation i Begyndelsen af November Maaned at rette en Anmodning til Norsk Arbejdsgiverforening om Optagelse af Forhandlinger vedrørende Dyrtidstillæg. Samtidig blev det vedtaget, at de Forbund, som har Overenskomster med andre Arbejdsgiverorganisationer, selv skulde fremsende lignende Anmodninger om Paabegyndelse af Forhandlinger.

I sin Henvendelse til Arbejdsgiverforeningen

gjorde Landsorganisationens Sekretariat opmærksom paa de Grunde, der nødvendiggør øjeblikkelig Gennemførelse af en Dyrtidsregulering. Prisstigningerne, der ikke paa langt nær kommer til Udtryk i det officielle Pristal for Leveomkostningerne, har bevirket en Sænkning i den overenskomstmæssige Realløn og skabt Uro paa Arbejdsmarkedet. De ændrede økonomiske Forhold kræver en Dyrtidsregulering for at forhindre en yderligere Nedgang i Reallønnen.

Norsk Arbejdsgiverforening nægtede imidlertid den 16. November at gaa med til saadanne Forhandlinger og meddelte, at den først vilde afvente den Voldgiftsdom, der skal afsiges vedrørende Transportfagenes Overenskomstforhold, omfattende hele Landtransporten og enkelte Omraader af Søtransporten. Det drejer sig her om 88 Overenskomster for ca. 8000 Arbejdere.

Da det ikke for Transportfagenes Vedkommende var muligt at opnaa Enighed mellem de interesserede Parter, vedtog Regeringen den 13. November en Forordning, der forbød Iværksættelse af Arbejdsstandsningen og henviste hele Sagen til Afgørelse ved tvungen Voldgift.

Under Voldgiftsbehandlingen fremsatte Landsorganisationens Repræsentant Forslag til Lønregulering efter »det danske System« gaaende ud paa, at der hvert Kvartal skal foretages en Pristalsregulering af Lønningerne og gives et ensartet Tillæg til alle Arbejdere uanset deres personlige Fortjenester. Imidlertid viste Voldgiftsretten ringe Tilbøjelighed til at træffe en Afgørelse af Lønspørgsmaalet, forinden der var truffen en generel Ordning mellem de to modstaaende Hovedorganisationer, og i hvert Fald ønskede Retten først at gennemgaa de generelle Overenskomstkrav, forinden den tog Stilling til selve Lønspørgsmaalet. Da det desuden viste sig, at Forhandlingerne i Voldgiftsretten skred saa langsomt frem, at en Afgørelse først kunde forventes efter Nytaar, vedtog Landsorganisationen at rette en ny Henvendelse til Norsk Arbejdsgiverforening om øjeblikkelig Optagelse af Forhandlinger om Dyrtidstillæg, og denne Henstilling imødekom Arbejdsgiverforeningen, saaledes at Forhandlingerne blev paabegyndt den 1. December. Tilsvarende Forhandlinger er eller vil ligeledes blive paabegyndt i en Række Fag, hvor Arbejdsgiverorganisationerne staar udenfor Arbejdsgiverforeningen. Da dette skrives, foreligger der dog ikke noget endeligt Resultat af disse Forhandlinger, der direkte berører Overenskomster for rundt 250.000 af Landsorganisationens Medlemmer. Det kan dog bemærkes, at der i en Række Fag, saaledes bl. a. for Skovarbejdere og Mejerister, er opnaaet Enighed om Fornyelse af Overenskomsterne paa Basis af en Pristalsregulering.

— — —

I *Sverige* er Stillingen den, at der ved eller omkring Aarsskiftet kan opsiges Overenskomster for ialt 450.000 Arbejdere. Disse Overenskomster er gennemgaaende blevet afsluttet i Efteraaret 1937 og traadt i Kraft den 1. Januar henholdsvis 1. Februar 1938. Pristallet var dengang 165, men var den 1. Juli 1939 steget til 169, og det vil formentlig stige yderligere i den sidste Halvdel af 1939. Det er kun naturligt, at Arbejderne er interesseret i at faa Erstatning for denne Sænkning af Reallønnen, for derved at forhindre en Gentagelse af Foreteelserne fra den sidste Krig, hvor de svenske Arbejderes Lønninger først i 1922 naaede samme Niveau som Priserne.

Den svenske Landsorganisations Bestræbelser tager Sigte paa i de nye Overenskomster at faa optaget Bestemmelser om Lønningernes Tilpasning efter Socialstyrelsens Pristal for Leveomkostningerne. Den har endvidere søgt at gennemføre en generel Dyrtidsordning, men Bestræbelserne i den Retning har endnu ikke ført til det ønskede Resultat, idet Svensk Arbejdsgiverforening til at begynde med tog bestemt Afstand fra en saadan Ordning. Nu er den imidlertid gaaet med til Forhandlinger, som paabegyndtes den 8. December. Selvfølgelig bliver Spørgsmaalet ogsaa rejst i Forbindelse med Overenskomsternes Fornyelse i de enkelte Fag, og det vil formentlig ogsaa danne Midtpunktet i de mange Overenskomstforhandlinger, der allerede er eller vil blive berammet i December Maaned. Ifølge den sidste Opgørelse er der i December allerede aftalt Forhandlinger vedrørende Overenskomster omfattende 130.000 Arbejdere, og der skal desuden aftales Forhandlinger om Overenskomster omfattende yderligere 190,000 Arbejdere inden for vigtige Industrier som f. Eks. Maskinindustrien, Savværksindustrien, Papir- og Papirmasseindustrien, Grubeindustrien samt Metalindustrien. For ca. 36.000 Arbejdere er Forhandlingerne strandet uden Resultat og nye Forhandlinger endnu ikke aftalt. For ca. 10.000 Arbejdere er Forhandlingerne afbrudt, uden at Parterne har aftalt nyt Møde.

Paa Grundlag af de foreliggende Oplysninger er det endnu ikke muligt at danne sig et sam-

Lovforslag om Ændringer i Arbejdsløshedsloven.

Forhøjelse af Dagpengene.

Ændring af Tilskudsskalaen og Dyrtidsregulering af denne.

1. Dagpengenes Forhøjelse.

Efter den gældende Lov reguleres Dagpengesatserne een Gang aarlig i Henhold til det Januar Udgiftstal, der benyttes ved Regulering af Tjenestemandslønningerne, dog saaledes at der kun regnes med det Tal, der omfatter Udgifterne til Fødevarer, Klæder, Fodtøj, Vask, Brændsel og Belysning. De Reguleringer, som Januar Udgiftstallet giver Anledning til, f. Ex. hvis der er Mulighed for Forhøjelse, kan af Kasserne iværksættes pr. 1. April.

De af Krigssituationen foraarsagede Stigninger i Leveomkostningerne, der foranledigede Hovedorganisationerne til at tilvejebringe Aftalen om kvartaarlig Regulering af Arbejdslønnen, rejste naturligvis ogsaa Spørgsmaalet om Prisregulering af Understøttelsessatserne fra et tidligere Tidspunkt end det i Loven ansatte. Behandlingen af Sagen førte til 32 Mands-Udvalgets Nedsættelse og til Optagelse af Forhandling med Socialministeriet med det Resultat, at Regeringen den 5. December fremsatte Forslag til midlertidig Lov om Forhøjelse af Dagpengene fra 1. December paa Grundlag af Udgiftstallet for Oktober.

Reguleringen paa Grundlag af Oktoberpriserne medfører, at den højeste Sats for Forsørgere bliver 4,60 Kr. pr. Dag, for Ikke-Forsørgere 3,40 Kr. og for Ikke-Forsørgere med over 8 Aars Medlemsskab 4,00 Kr. pr. Dag. Beløbet, som de enkelte Fags Satser vil kunne forhøjes med, afhænger af, hvorvidt Faget i Forvejen har ladet Satserne regulere. Kasser, der ikke tidligere har reguleret, vil kunne forhøje Satserne med henholdsvis 60, 40 og 50 Øre indtil de oven for angivne Satser, medens de Kasser, der har fulgt Adgangen til at regulere kun behøver mindre Forhøjelser, nemlig 30 og 20 Øre, for at naa op til det i H. t. Udgiftstallet gældende Maksimum.

En ved Lov givet Adgang til at forhøje Satserne fra et tidligere Tidspunkt end det i den gældende Lov fastsatte, vilde imidlertid ikke for alle Kasser være ensbetydende med, at Forhøjelsen fulgtes, saafremt man ikke samtidig anviste de daarligst stillede Kasser Udvej til at dække Udgiftsstigningen. Regeringens Forslag har taget dette Forhold i Betragtning. Til Kasser, hvor den gennemsnitlige Aarsfortjeneste i 1938/39, beregnet efter Reglerne i Lovens § 13, har udgjort mindre end 3000 Kr., og hvor den gennemsnitlige Ledighedsprocent i samme Regnskabsaar har oversteget 20, vil der, saafremt vedkommende Kasse træffer Bestemmelse om at forhøje Satserne, blive ydet ekstraordinært Tilskud af Statskassen til Dækning af Merudgifterne, dog højst et Beløb svarende til en Forhøjelse af Satserne med henholdsvis 60, 40 og 50 Øre.

Udgifterne til det ekstraordinære Statstilskud er i Lovforslaget anslaaet til 5,2 Millioner Kr. De 22 Kasser, der vil komme i Betragtning er: *Arbejdsmændene, Bageri- og Konditoriarbejderne, Billedskærerne og Dekorationsbilledhuggerne, Bødkerne, De kvindelige Arbejdere, Drejerfaget, Forgylderfaget, Gartneriarbejderne, Kurvemagerne, Malersvendene, Murarbejdsmændene, Murerfaget, Musikerne, Slagterne og Kødindustrien, Snedkerfaget, Stenindustriarbejderne, Stukkatørerne, Søfyrbøderne, Sømændene, Tjenerne, Træindustriarbejderne, Tømrerfaget.*

Lovforslaget omfatter kun Reguleringen i Tiden 1. December 1939—31. Marts 1940. Til 1. April staar de daarligst stillede Kasser, og til den Tid maaske flere end de 22, igen over for et Reguleringsspørgsmaal, der — saafremt Prisstigningerne fortsat gør sig gældende — kan gøre Lovgivning pakrævet. 32 Mands-Udvalget er opmærksom herpaa og vil arbejde med Spørgsmaalet, medens den midlertidige Lov løber.

---

let Billede af Overenskomstbevægelsens Forløb og Resultat, men den svenske Fagbevægelses Styrke turde være en Borgen for, at der vil blive opnaaet et for Arbejderne antageligt Resultat.

2. Ændring af Tilskudsskalaen og dennes Dyrtidsregulering.

Foruden Lovforslaget om Satsernes Forhøjelse fra 1. December forelagde Regeringen ogsaa den 5. December et Forslag om Ændringer

i Arbejdsløshedslovens § 13 vedrørende Beregningen af Statens Tilskud til Kasserne.

Lovens Tilskudsregler, der beror paa nedenstaaende Skala,

indtil	2.000	Kr.				90	pCt.
over	2.000	-	til	2.250	Kr.	85	—
—	2.250	-	-	2.500	-	80	—
—	2.500	-	-	2.750	-	75	—
—	2.750	-	-	3.000	-	70	—
—	3.000	-	-	3.250	-	65	—
—	3.250	-	-	3.500	-	55	—
—	3.500	-	-	3.750	-	45	—
—	3.750	-	-	4.000	-	30	—
—	4.000	-				15	—

har i Praksis vist at virke uheldig for flere Kasser. Bl. a. har saaledes Arbejdsmændenes Kasse, hvis Aarsfortjeneste i 1937—38 kom ganske lidt op over 2.000 Kr., haft en Nedgang i Statstilskudet paa 953.756 Kr., ved at Tilskudet gik ned fra 90 til 85 pCt. som Følge af en Stigning i Aarsfortjenesten fra 1970 til 2079 Kr. Det af Regeringen forelagte Lovforslag foreslaar at mindske »Springene« i Skalaen, saaledes at den, i Stedet for en Nedsættelse paa 5 Points for hver 250 Kr. i Stigning i Aarsfortjenesten, lader Nedsættelsen ske med 1, 2 eller 3 Points for Stigninger paa henholdsvis 42 og 50 Kr. inden for 3 nærmere angivne Størrelser af Aarsfortjeneste; Ordlyden af den foreslaaede Nyordning er følgende:

Tilskudsprocenten udgør for Fag (Omraader), hvor den gennemsnitlige Aarsfortjeneste andrager 2.000 Kr. eller derunder, 90 pCt. For Fag (Omraader), hvor Aarsfortjenesten udgør fra 2.001 til 3.300 Kr., nedsættes denne Procent med 1 Point for hvert paabegyndt Interval paa 42 Kr. For Aarsindtægter fra 3.301 til 3.650 Kr. fortsættes Nedsættelsen med 2 Points for hvert paabegyndt Interval paa 50 Kr., og for Indtægter paa 3.651 Kr. eller derover fortsættes Nedsættelsen med 3 Points for hvert paabegyndt Interval paa 50 Kr. Procenten kan ikke nedsættes under 15.

Disse nye Tilskudsbestemmelser vilde imidlertid ogsaa være utilfredsstillende, saafremt der ikke paa en eller anden Maade toges Hensyn til, at der som Følge af Prisstigninger kan forekomme Stigninger i Aarsfortjenesten, uden at saadanne Stigninger viser Forhøjelse af Reallønnen. Og da dette Forhold er gjort aktuelt ved de stedfundne Prisstigninger og Hovedorganisationernes Overenskomst om Prisregulering af Lønningerne, har Regeringen derfor ogsaa foreslaaet en Pristalsregulering af Tilskudsskalaen paa følgende Maade:

Ved den aarlige Statstilskudsberegning reguleres en Trediedel af de ovenfor anførte Indtægtsgrænser og af de anførte Beløb paa 42 og 50 Kr. paa Grundlag af Gennemsnittet af de af Det statistiske Departement efter Varepriserne i April, Juli, Oktober og Januar Maaned i det foregaaende Finansaar beregnede Tal for Udgiften til Fødevarer, Klæder, Fodtøj, Vask, Brændsel og Belysning efter det Normalregnskab, der benyttes til Beregning af det Udgiftstal, efter hvilket Tjenestemændenes Reguleringstillæg fastsættes, saaledes at nævnte Trediedele forhøjes med 20 pCt. for hver 10 pCt., det nævnte Gennemsnitstal overstiger 1.800 Kr. De herefter fremkomne Indtægtsgrænser og Beløb afrundes til nærmeste hele Beløb i Kroner.

De ændrede Tilskudsregler skal efter Lovforslaget bringes i Anvendelse første Gang ved Beregningen af det Statstilskud, der udbetales Kasserne for disses Regnskabsaar 1939/40.

Efter Beregninger, foretaget af Arbejdsdirektoratet, vil Merudgiften for Staten, som Følge af de nye Tilskudsregler, andrage ca. 3.271.061 Kroner.

Det ventes, at de to Lovforslag behandles saa hurtigt af Rigsdagen, at Kassen inden Jul kan naa at efterbetale Forhøjelsen af Dagpengene fra 1. December.

Nyt fra Udlandet

DEN FAGLIGE INTERNATIONALE. Den 16. November afholdtes et ekstraordinært Bestyrelsesmøde i den faglige Internationale, hvor det bl. a. besluttedes, hos alle tilsluttede Landsorganisationer og internationale Fagsekretariater at indhente Oplysninger om de Foranstaltninger, der er gennemført i de enkelte Lande for at beskytte Arbejdernes Interesser, Arbejdsbetingelser og organisationsmæssige Rettigheder under Krigen. Organisationernes Indberetninger vil blive sammenfattet i en almindelig Beretning, der skal forelægges alle tilsluttede Organisationer.

Bestyrelsesmødet udtalte en Tak til den engelske Fagbevægelse for det store Beløb, denne havde stillet til Internationalens Raadighed, for at muliggøre en Fortsættelse af den internationale Hjælpeaktion til Fordel for de Personer indenfor vor Bevægelse, der er blevet Offer for Undertrykkelsen og Terroren i Diktaturstaterne eller er flygtet til andre Lande.

Bestyrelsens næste Møde holdes i Paris den 11. og 12. Januar 1940.

FAGFORENINGSKONGRES I U. S. A. Fra den 2.—14. Oktober 1939 holdt den faglige Landsorganisa-

tion i U. S. A. sin 59. Kongres i Cincinnati, hvor der var mødt Repræsentanter for tilsluttede Organisationer med 4.006.354 betalende Medlemmer. Trods den inden for den amerikanske Fagbevægelse bestaaende Splittelse og Oprettelse af en ny faglig Landsorganisation under Ledelse af Minearbejderføreren J. Lewis har der i den forløbne Beretningsperiode været en Fremgang paa 1.556.299 nye Medlemmer, og der er optaget 408 nye Fagforeninger.

Paa Forslag af Præsident Roosevelt blev der for nogen Tid siden optaget Forhandlinger mellem de to Landsorganisationer med det Formaal at genoprette Enigheden i den amerikanske Fagbevægelse. Kongressen vedtog at »fortsætte disse Forhandlinger indtil der er fundet et sundt Grundlag for Freden«.

Kongressen tog endvidere Stilling til Neutralitetsloven og udtalte, at Landsorganisationen kunde gaa med til den af Præsident Roosevelt foreslaaede Ændring, dog under Forudsætning af, at der skabes Garantier for, at U. S. A. kan holde sig uden for Krigen i Europa.

Foruden disse Spørgsmaal drøftede Kongressen en Række Organisationsanliggender. Til Formand genvalgtes William Green.

ORGANISERINGEN AF DE NORSKE LÆRERE. Den norske Landsorganisations Sekretariat nedsatte i Januar Maaned et Udvalg til Undersøgelse af Spørgsmaalet om Lærernes Organisering i Tilslutning til Fagbevægelsen. Udvalget var enig om, at man burde tilstræbe en organisatorisk Samling af alle Lærergrupper, og udtalte, at Løn- og Arbejdsvilkaar for en stor Del af Lærerne er saa vilkaarligt fastsatte, at der foreligger en stor Opgave i at faa reguleret disse Forhold paa tilfredsstillende Maade. Udvalget foreslog derfor i sin Indstilling, at der inden for Norsk Kommunalarbejderforbund oprettes et Centraludvalg, der skal tage sig af Organiseringen af Lærere og Lærerinder, og at der enten oprettes særlige Afdelinger rundt om i Landet eller organiseres Grupper i Tilslutning til bestaaende Afdelinger.

Udvalgets Indstilling er tiltraadt af Landsorganisationens Repræsentantskab og Kommunalarbejderforbundets Hovedledelse, og Arbejdet med Organiseringen af Lærerne i Tilslutning til Fagbevægelsen vil blive paabegyndt i nær Fremtid.

INTERNATIONALE FAGSEKRETARIATER. Den faglige Internationales Bestyrelse afholdt den 17. November i Brüssel en Konference med Repræsentanter for 20 internationale Fagsekretariater. Hovedpunktet paa Dagsordenen var Spørgsmaalet om, paa hvilken Maade Fagsekretariaterne under de nuværende Forhold bedst kunde fortsætte deres Virksomhed. Dette Spørgsmaal blev drøftet meget grundigt, og Konferencen udtalte sig for en snævrere og mere effektiv Sammenfatning af Faginternationalens og Fagsekretariaternes Virksomhed paa alle faglige Arbejdsomraader. Der vedtoges forskellige Beslutninger, der skal bidrage til at sikre og underbygge de internationale Fagorganisationers Virksomhed under Krigen.

Afgørelser vedrørende Ferieloven.

For det af Hovedorganisationerne nedsatte Fællesudvalg vedrørende Ferieloven, konstitueret som Voldgiftsnævn med Direktør for Arbejds- og Fabriktilsynet Erik Dreyer som Opmand, har Træindustriarbejderforbundet i Danmark indbragt en Klage over, at *A/S Teknisk Korkindustri,* Sorø, har vægret sig ved at yde de hos Selskabet beskæftigede Træindustriarbejdere mere end 2 pCt. Feriegodtgørelse for Tiden fra den 1. Juli 1938 til den 31. Marts 1939.

I Nævnets den 23. November 1939 afholdte Møde repræsenteredes Parterne henholdsvis af Næstformand *Eiler Jensen,* De samvirkende Fagforbund i Danmark, og af Direktør *C. Plum,* Dansk Arbejdsgiverforening.

Selskabet var i sin Tid gaaet ind paa at benytte det for Træindustrien gældende Feriemærkesystem og indkøbte derpaa Feriemærker til de omhandlede Træindustriarbejdere for 4 pCt. af den indtjente Løn. Da Selskabet imidlertid senere kom til den Opfattelse, at Feriegodtgørelsen for Tiden 1. Juli 1938 til 31. Marts 1939 kun skulde beregnes til 2 pCt. af Lønnen, blev det Beløb, der efter Selskabets Formening var ydet for meget i Feriegodtgørelse, tilbageholdt i Arbejdernes Løn. Herefter indbragtes Sagen for Den faste Voldgiftsret, hvor Sagen med Parternes Samtykke stilledes i Bero, indtil Spørgsmaalet om Feriegodtgørelsens Omfang i det omhandlede Tidsrum havde været forelagt nærværende Voldgiftsnævn til Afgørelse.

Fra *Arbejderside* anførtes, at de paagældende Træindustriarbejdere i Henhold til den mellem Selskabet og Forbundet bestaaende Overenskomst ganske vist kun havde haft Ret til 5 Dages Ferie, men da Træindustriarbejdere i det alt overvejende Antal Tilfælde før Ferielovens Ikrafttræden har haft en Ferie af mindst 6 Dage, maa de fra Lovens Ikrafttræden ogsaa være berettiget til en Feriegodtgørelse af 4 pCt. Naar der er Tale om en Enkeltvirksomhed, kan det ikke blive *dennes* Forhold, men de inden for hele det paagældende Fagomraade gældende Forhold, der bliver afgørende med Hensyn til Spørgsmaalet om Anvendelsen af Bestemmelsen i Lovens § 9, Stk. 2 (»— Fag eller faglige Omraader, hvor der ikke hidtil har været givet Ferie, eller hvor Ferien har været kortere end en Uge —«).

Fra *Arbejdsgiverside* fremhævedes det med Hensyn til § 9, Stk. 2, at det er Forholdene for paagældende Arbejdsgivergrupper og ikke vedkommende Arbejderorganisations feriemæssige Forhold før Ferielovens Ikrafttræden, der er afgørende, og da A/S Teknisk Korkindustri ikke tilhører Træindustriens Arbejdsgivergruppe,

maa Vægten lægges paa Virksomhedens egne Forhold før Lovens Ikrafttræden, saaledes at de paagældende Træindustriarbejdere for Tiden 1. Juli 1938 til 31. Marts 1939 kun kan have Krav paa en Feriegodtgørelse af 2 pCt. af den indtjente Løn.

Da der ikke i Nævnet kunde opnaas Enighed, afgjordes Sagen af Opmanden, der bemærkede følgende:

»Spørgsmaalets Afgørelse maa efter Formuleringen af Ferielovens § 9, Stk. 2, afhænge af, hvilket Fag Virksomheden maa anses for at henhøre til. Den Omstændighed, at Arbejdsgiver-Organisationerne ikke har henført Virksomheden under Træindustriens Arbejdsgiverorganisationer, men ladet den staa som Enkeltvirksomhed baade under Industrifagene og i Dansk Arbejdsgiverforening, kan ikke tages som afgørende Indicium for, at den ikke kan anses for en træindustriel Virksomhed. Virksomheden er inddraget under Tilsyn efter Fabrikloven og er af Fabriktilsynet i Lighed med andre Korkvarefabriker henregnet til Gruppen »Træindustri«. Korkvarefabriker er endvidere henført under samme Regulativ, jfr. Fabriklovens § 10, som træindustrielle Virksomheder. Endelig er Korkvarefabriker ogsaa i Dansk Industriberetning for Aaret 1938 henregnet under »Træindustrien«. Der findes at maatte tillægges disse Forhold en saadan Betydning, at det vil være naturligt ved Fortolkningen af Ferielovens § 9, Stk. 2, at henregne Virksomheden til Træindustrien. Den Omstændighed, at Antallet af beskæftigede Arbejdsmænd i Virksomheden betydeligt overstiger Antallet af træindustrielle Arbejdere, fører ikke nødvendigvis til et andet Resultat.

Da de indenfor Træindustrien beskæftigede træindustrielle Arbejdere ifølge det oplyste i Ferielovens Overgangsperiode har haft Krav paa en Feriegodtgørelse af 4 pCt., maa herefter det samme gælde for de paa A/S Teknisk Korkindustri i Sorø beskæftigede Træindustriarbejdere.«

Herefter afsagde Opmanden følgende

Kendelse:

De paa A/S Teknisk Korkindustri, Sorø, beskæftigede Træindustriarbejdere har haft Krav paa i Ferielovens Overgangsperiode at oppebære en Feriegodtgørelse af 4 pCt.

København, den 25. November 1939.

(sign.) *Dreyer.*
(sign) *H. Borreschmidt.*

Arbejdsløshedskassernes Virksomhed.

Til Belysning af Arbejdsløshedskassernes Virksomhed gengiver vi nogle Tal fra den Beretning, som Arbejdsdirektør Vater aflagde paa *Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde* den 25. November.

Beretningen omfatter Tidsrummet fra 1. April 1938 til 31. Marts 1939, og i dette Tidsrum er *Medlemstallet* i de 68 statsanerkendte Arbejdsløshedskasser steget fra 450.072 til 473.000, d. v. s. med 23.000 eller godt 5 pCt. Forholdsvis er Medlemstallet steget særlig stærkt i Husassistenternes, Handels- og Kontormedhjælpernes og Riggernes og Sejlmagernes Arbejdsløshedskasser.

Det gennemsnitlige *Antal ledige Medlemmer* var i 1938—39 99,300 mod ca. 92,000 sidste Aar. Det højeste Antal forsikrede Ledige indenfor Regnskabsaaret optaltes den 6. Januar 1939 med 156,000 eller 33,4 Procent. Den laveste Ledighed konstateredes den 12. August 1938 med 66,731 eller 14,6 Procent.

Antallet af samtlige ledige Dage er opgjort til godt 30 Millioner, hvilket er en Stigning i Forhold til foregaaende Regnskabsaar paa 2½ Mill., og samtidig er Antallet af ledige Dage pr. Medlem gaaet op fra 64 til 66.

Det samlede *Udgiftsbeløb* i Regnskabsaaret 1938—39 har andraget 101,3 Mill. Kr., hvoraf 80,8 Mill. faldt paa Hovedforsikringen og 20,5 Mill. Kr. paa Fortsættelseskasserne. Af de samlede Udgifter faldt de 97 Mill. paa Understøttelser, heraf til Hovedforsikringen (d. v. s. ordinær Understøttelse) 76,6 Mill. og i Fortsættelseskasserne 20,4 Mill. 3,9 Mill. Kr. er medgaaet til Administration, og Resten, ca. 0,4 Mill., er anvendt til Fritagelse for Medlemsbidrag.

Til Dækning af disse Udgifter har Kasserne i Aarets Løb haft en samlet Driftsindtægt paa 103,7 Mill. Kr. Heraf er 76,5 Mill. betalt til Hovedforsikringen og 27,2 Mill. til Fortsættelseskasserne.

Det samlede *Driftsoverskud* i hele Forsikringen — Hovedforsikring og Fortsættelseskasser — er 2,4 Mill. Kr.

Arbejdsløshedsforsikringen har ialt i 1938—39 haft godt 15 Mill. Kr. mere i Totalindtægt end i det foregaaende Regnskabsaar, men samtidig er Forsikringens samlede Udgifter steget med ca. 13 Mill. Kr.

Udbetalingen af *Understøttelse* er imidlertid steget med endnu større Beløb end de 13 Mill. Kr., hvilket hænger sammen med, at Posten Brændselshjælp er forsvundet af Udgiftssiden. Der er ialt udbetalt 18 Mill. Kr. mere i Understøttelse end i foregaaende Regnskabsaar. Merudgiften har udelukkende ramt Hovedforsikringen, indenfor hvilken der er udbetalt 22,8 Mi l. Kr. mere end i foregaaende Aar. I Fortsættelseskasserne har der til Gengæld været en Mindreudbetaling paa ca. 5 Mill. Kr.

Kassernes samlede Formue, der den 31. Marts 1938 udgjorde 88,7 Mill. Kr. eller 197 Kr. pr. Medlem, er den 31. Marts 1939 steget til 91,1 Mill. eller 193 Kr. pr. Medlem.

Formuen er altsaa ikke steget i et Forhold, som svarer til Medlemstallet, men saavel Formueopgørelsen som Driftsregnskabet er paavirket af, at Kasserne paa det Tidspunkt, Regnskabet blev afsluttet, endnu havde et Tilgodehavende paa 9 Mill. Kr. i Henhold til Loven om Understøttelsesaarets Omlægning. Regnes disse 9 Mill., der er udbetalt i Regnskabsaaret 1939—40, til Aarsresultatet, viser Regnskabet et Driftsoverskud paa 11,4 Mill. og en Formue paa 101,1 Mill. eller 212 Kr. pr. Medlem. Der er saaledes et Stykke Vej endnu til de 330 Kr. pr. Medlem, som Arbejdsdirektoratet har fastsat som Norm for Kassernes Formue.

Der er dog stor Forskel i Kassernes Formue. *41 Kasser med ialt ca. 385,000 Medlemmer, altsaa den langt overvejende Part, har under 300 Kr. pr. Medlem i Formue, 11 Kasser, omfattende Halvdelen af Medlemmerne har under 100 Kr. i Formue pr. Medlem.*

Aarslønnen i Fagene, der er afgørende for Satserne for det Offentliges Tilskud, udviser en Fremgang, idet 7 Arbejdsløshedskasser med ca. 26 000 Medlemmer eller 5,5 Procent af det samlede Medlemstal havde en Aarsløn paa under 2000 Kr. sammenlignet med foregaaende Aar, da 8 Arbejdsløshedskasser med tilsammen 44 000 Medlemmer laa under denne Grænse. Der er for Størstedelen af Kasserne konstateret en Stigning i Aarslønnen, der gennemsnitligt for samtlige Fag er *steget fra 2382 til 2469 Kr.,* og denne Stigning har for en Del Kassers Vedkommende haft Indflydelse paa Tilskudsfordelingen.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund og A/S Det danske Gødningskompagni's Vejle Afdeling.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 14. November vedr. denne Sag opnaaedes ikke Enighed om, at Pakhusformand Rasmus Sørensen kunde fraflyttes Arbejdsmændenes Vejle Afdeling.

Arbejdsgivernes Motivering for, at han skulde overgaa til Arbejdslederne var følgende: I de sidste 3 Aar har Rasmus Sørensen været paa Kontrakt, han fører Regnskab med Arbejderne, antager og afskediger disse, han er paa Maanedsløn og er berettiget til Pension samt Tantieme.

Fra Afdelingens Side blev fremført, at han var decideret Arbejdsmand, og hans Arbejdsforhold var ikke i nogen Retning ændret i de sidste 3 Aar. Der var Tider, hvor der kunde være en 30—40 Mand i Arbejde ved Losning og Indladning, men det blev kun paa en Dag eller to, og ellers i al Almindelighed arbejdede han med selv, som Arbejdsmand, eller højst med en eller to til Hjælp.

Arbejdsgiverne gaar videre med Sagen til Den faglige Voldgiftsret.

Dansk Arbejdsmandsforbund og Stevedor Søren Andersen, Horsens.

Den 2. Oktober afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen vedrørende ovennævnte Sag. Enighed opnaaedes imidlertid ikke, da man fra Fagforeningens Side ikke kunde fravige det Standpunkt man havde taget med Hensyn til at forbyde dens Medlemmer at søge Arbejde ved Stevedor Søren Andersens Pakhuse.

Arbejdsgiverforeningen forbeholdt sig at føre Sagen videre til Den faglige Voldgiftsret, men lod forstaa, at de ikke foreløbig vilde foretage noget, men vilde se Tiden an, om ikke Sagen kunde gaa i Orden sukcessiv, og de havde i saa Fald ingen Interesse i at føre Sagen videre.

Paa dette Fællesmøde behandledes tillige vedrørende samme Arbejdsgiver et Spørgsmaal om Mønstring af Havnearbejdere. Her var Forholdet det samme, at Arbejdsgiverne forbeholdt sig deres Stilling med Hensyn til Sagens videre Førelse, men lod skinne igennem, at de ikke vilde foretage sig noget, hvis Fagforeningen i Horsens kom paa andre Tanker.

Handskemagerforbundet (Ubillig Konkurrence indenfor Handskemagerfaget).

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 15. November 1939 drøftede man Konkurrenceforholdene indenfor Handskemagerfaget, og man enedes om, at der inden en Maaned fra Dato skulde fremkomme Forslag udarbejdet af Handskemagerforbundet og Skandinavisk Sadel-

mager- og Tapetsererforbund. Dette Forslag skulde danne Grundlag for en Aftale med Foreningen af danske Handskemagerfabrikanter, tagende Henblik paa en simplere Fremstilling af visse Kategorier af Handsker.

Dansk Typografforbund og Firmaet Brdr. Rasmussen, Husum.

Typografforbundet havde klaget over at ovennævnte Firma brød den under 21. Februar d. A. indgaaede Overenskomst mellem Forbundet og Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Papirvareindustrien derved, at Firmaet i et langt Tidsrum havde undladt at anvende en Trykker til Pasning af Trykpresser. — Paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 9. November forhandledes og forligtes Sagen paa følgende Grundlag: Firmaet antager straks en faglært Trykker, og indgaar endvidere paa at betale 500 Kr. i Bod for det konstaterede Brud paa Overenskomsten.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Firmaet Brdr. K. & V. Hansen, v/ Fritz Jensen, Dortheavej 59, København.

En Klage fra Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark over en uvarslet Arbejdsstandsning hos ovennævnte Firma, ved et Byggeforetagende Kantorparken, Emdrupvej, behandledes paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 11. November.

Sagen forhandledes, og man enedes om, at Arbejdet genoptages Mandag den 13. November ved normal Arbejdstids Begyndelse og fortsættes uforstyrret, idet enhver Divergens, der kan opstaa under Arbejdets Udførelse forhandles mellem Arbejderne og Firmaet direkte.

Firmaet forbeholdt sig Retten til enhver Disposition, der var nødvendig for at fremme Arbejdet, i Henhold til Firmaets Kontrakt.

Endelig forbeholdt Arbejdsgiverne sig at indbringe Klage for Den faglige Voldgiftsret.

Snedkerforbundet i Danmark og Firmaet Prytz & Berthelsen.

I Anledning af at Firmaet, der gennem flere Aar har beskæftiget Snedkersvende ved Finéring og Overfladebehandling, fornylig har antaget ufaglærte Arbejdere til Udførelse af dette Arbejde, havde Snedkerforbundet begæret Jern- og Metalindustriens Sammenslutning indklaget for Den faglige Voldgiftsret for Brud paa Overenskomsten.

Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen afholdtes den 16. November, hvor Arbejdsgiverforeningen paa sit Medlems Vegne hævdede Firmaets Ret til at lade de omhandlede Arbejder udføre af ufaglærte.

Enighed opnaaedes ikke og Forbundet forbeholdt sig sin Stilling.

Snedkerforbundet i Danmark og Tømrermester Aage Olsen, Slagelse.

Tilgodehavende Akkordoverskud paa 2100 Kr. var af Mesteren nægtet udbetalt, under Henvisning til, at der i samme By var nogle Mestre, der i Strid med Overenskomstens Bestemmelser fik Bygningssnedkerarbejde udført i Timeløn. Centralforeningen af Tømrermestre havde efter Henvendelse fra Forbundet søgt at faa Mesteren til at udbetale dette Tilgodehavende, hvilket imidlertid ikke var sket, hvorfor Snedkerforbundet krævede Vægringen indanket for Den faglige Voldgiftsret.

Under Fællesmødet i Arbejdsgiverforeningen den 17. November mentes det fra Arbejdsgiverside, at Mesteren i nogen Grad havde haft Ret i sin Besværing, og at der derfor samtidig med en eventuel Afgørelse af Beløbets Udbetaling under en eller anden Form skulde træffes Aftale vedrørende Overenskomstens Overholdelse hos de andre Mestre i Slagelse. Forbundet nægtede at disse Spørgsmaal kunde behandles samtidig, Mesteren havde ingen Ret til at tilbageholde Beløbet, hvis Størrelse var godkendt af faglig Voldgift, og krævede det fulde Beløb udbetalt samt en Ordensbod. — Enighed opnaaedes ikke, hvorefter Forbundet indbringer Klage til Den faglige Voldgiftsret.

Den faste Voldgiftsret

Sag Nr. 2657.

Dansk Mølleriarbejderforbund ctr. Københavnske Handelsmøllers Arbejdsgiverforening.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 15. September 1939 i Sag Nr. 2657: Dansk Arbejdsgiverforening for Københavnske Handelsmøllers Arbejdsgiverforening mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Mølleriarbejderforbund og dettes københavnske Afdeling.

Ved Skrivelse af 18. April d. A. meddelte Dansk Mølleriarbejderforbunds københavnske Afdeling Københavnske Handelsmøllers Arbejdsgiverforening følgende:

»Ved en Urafstemning blandt vore Medlemmer angaaende 1. Maj besluttedes det at betragte 1. Maj som almindelig Hviledag fra Kl. 12 til Kl. 24, og vi kan herved meddele den ærede Arbejdsgiverforening, at vore Medlemmer dermed vil forlade Arbejdet den 1. Maj Kl. 12 til 24, hvilket maa være at betragte som gældende ogsaa i Fremtiden, hvis ikke en anden Beslutning træffes.«

I den gældende Overenskomst mellem Københavnske Handelsmøllers Arbejdsgiverforening og Dansk Mølleriarbejderforbund findes ingen Bestemmelse om Arbejdet paa 1. Maj-Dagen, hvorimod det i Provinsmøllernes Overenskomst

med Forbundet er vedtaget, at 1. Maj er Fridag efter Kl. 12.

I Slutningen af April 1930 blev der af Fagforeningen rejst en Aktion for at gennemføre Kravet om 1. Maj som Fridag ved de københavnske Handelsmøller, og Arbejdet blev i Henhold hertil standset paa alle de københavnske Møller med Undtagelse af Toldbodmøllen, hvor en Arbejdsstandsning vilde medføre særlige Tab og Ulemper, idet Møllen havde faaet en større Ordre fra Sverige, der skulde ekspederes omgaaende, og ved en Aftale mellem Fagforeningens daværende Formand og Direktøren for A/S Toldbodmøllen enedes man i hvert Fald om at holde Arbejdet paa denne Mølle i Gang den 1. Maj. Om Rækkevidden af denne Aftale er der imidlertid nu Uenighed, idet Aktieselskabets Direktør hævder, at Fagforeningens Formand i det hele for de københavnske Møllers Vedkommende frafaldt Kravet om Arbejdets Standsning den 1. Maj, hvorimod Fagforeningens daværende Formand benægter, at der er truffet en saadan almindelig for Fremtiden bindende Aftale.

Arbejdsstandsningen den 1. Maj 1930 blev af Møllerne paaklaget til Dansk Arbejdsgiverforening, hvor Klagen behandledes paa Fællesmøde den 12. Maj, men Klagen førtes ikke videre til Den faste Voldgiftsret, idet Mødet sluttede med en Erklæring om, at Arbejdsgiverne forbeholdt sig deres Stilling.

I den derefter følgende Aarrække — i 1931 og 1932 faldt 1. Maj dog paa en Helligdag — har Arbejdet paa de københavnske Møller været holdt i Gang den 1. Maj, forsaavidt angaar Arbejde i Døgndrift.

Under denne Sag har Dansk Arbejdsgiverforening for Københavnske Møllers Arbejdsgiverforening indklaget De samvirkende Fagforbund for Dansk Mølleriarbejderforbund og dettes københavnske Afdeling med Paastand om, at Mølleriarbejderforbundet og dettes københavnske Afdeling idømmes en Bod for den efter Klagernes Formening ulovlige Arbejdsnedlæggelse den 1. Maj d. A. samt tilpligtes at betale Møllerne Erstatning for det dem herved paaførte Tab.

De Indklagede paastaar Frifindelse.

Klagerne henviser dels til den foran omtalte Aftale i 1930 mellem A/S Toldbodmøllens Direktør og Fagforeningens Formand, dels til den i en Aarrække ved de københavnske Møller fulgte Praksis, der efter Klagernes Formening i hvert Fald har antaget Karakter af en Koutume, som ikke vilkaarligt kan brydes af den ene af Parterne i Overenskomstforholdet, men kun kan ændres ved Overenskomstforhandlinger. Klagernes Krav gaar iøvrigt kun ud paa, at den til Mølleriernes Opretholdelse i Døgndrift absolut nødvendige Arbejdskraft skal være til Raadighed. Det drejer sig for Toldbodmøllens Vedkommende om Arbejde af 4 Mand i 3 Holds Skift.

Efter de foreliggende Oplysninger kan Retten ikke statuere, at der ved den i 1930 trufne Aftale fra Fagforeningens Side skulde være givet et overenskomstmæssigt, for Fremtiden bindende Afkald paa at anse 1. Maj som en Hviledag efter Kl. 12 Middag. Efter det almindelige Standpunkt, der af de faglige Organisationer ved Overenskomstforhandlinger er indtaget til Spørgsmaalet om Arbejdsfrihed den 1. Maj, kan der dernæst ikke tillægges en Overenskomsts Tavshed om Spørgsmaalet afgørende Betydning, og heller ikke kan der fra den Omstændighed, at Provinsmøllernes Overenskomst *udtrykkelig* erklærer 1. Maj som Fridag efter Kl. 12, drages den Slutning, at det modsatte skulde gælde efter den københavnske Overenskomst. Endelig finder Retten ikke at kunne statuere, at der ved den af Klagerne paaberaabte Praksis indenfor det københavnske Omraade er skabt en overenskomstmæssigt bindende Koutume. Forholdet er det, at det fra Arbejderorganisationernes Side hidtil i vidt Omfang har været stillet Arbejderne frit, om de vilde arbejde 1. Maj eller ikke, men at De samvirkende Fagforbund ved et Cirkulære i indeværende Aars Foraar henstillede til Fagforeningerne i videst muligt Omfang at fejre 1. Majdagen, og at Mølleriarbejderforbundets københavnske Afdeling derefter i Henhold til denne Henstilling traf Vedtagelsen om fremtidig at holde fri den 1. Maj efter Kl. 12.

Efter hvad der er Retten bekendt, har Arbejdsgiverorganisationerne gennemgaaende i hvert Fald stiltiende anerkendt 1. Majdagen som Fridag, i hvert Fald efter Kl. 12, naar ikke enten Virksomhedens Beskaffenhed eller enkelte Arbejders særlig presserende Karakter har begrundet Undtagelser herfra. Spørgsmaal herom har gentagne Gange været forelagt Den faste Voldgiftsret, jfr. navnlig Sag Nr. 688, men Arbejdernes *principielle* Krav paa delvis Arbejdsfrihed den 1. Maj har ikke været bestridt.

Da det nu under nærværende Sag ikke af Klagerne er gjort gældende, *enten* at Arbejdet paa Møllerne efter dets almindelige Beskaffenhed har nødvendiggjort kontinuerlig Drift — hvorved bemærkes, at Driften standses paa Søn- og Helligdage —, *eller* at Standsningen paa 1. Maj har voldt særlige Ulemper eller Tab udover de med enhver Standsning af Arbejdet forbundne Generalomkostninger, *eller endelig*, at Meddelelsen om Arbejdets Standsning den 1. Maj er fremsat med utilbørlig kort Varsel, vil de Indklagedes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger bør betales af Klagerne.

Kendelse:

De Indklagede bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler Klagerne med 300 Kroner.

Adressefortegnelse

over

Arbejdernes lokale Fællesorganisationer.

Aabenraa: Johs. Weis, Svinget 12.
Aabyhøj: Fyrbøder Chr. Pedersen, Oehlenschlægersvej.
Aalborg: Tobaksarbejder A. Høy, Ny Kastetsvej 26.
Aalestrup: N. Chr. Nielsen, Sinnested St.
Aarhus: Leonhard Hansen, Bruunsgade 22.
Aars: Arbejdsmand Marius Hansen, Haubrovej 114.
Als, Nørre og Søndre Herred: Overgendarm C. H. Christensen, Skovby St., Als.
Assens, Fyn: Mekaniker E. Larsen, Damgade 36.
Assens pr. Mariager: Emil Nielsen, »Dania«, Assens pr. Mariager.
Bogense: Gunner Jensen, Torvegade 12[1].
Brabrand: Hans Arildskov, Præstevangen.
Bramminge: J. O. Jensen, Adelgade 3.
Brande: S. P. Nielsen, Blichersvej.
Broager og Nybølland: Hans P. Diedrichsen, Skodsbøl pr. Broager.
Brønderslev: Marinus Pedersen, Dybelsgade 25.
Ebeltoft: Skræddermester Sigurd Petersen, Adelg.
Esbjerg: J. Christensen, Drachmanns Allé 13[1].
Faaborg: Tømrer Jacob Hansen, Grønnegade 21.
Fakse: Lærer Vald. Henningsen, Faxe.
Fredericia: Forretter Marius Nielsen, 6. Julivej 42.
Frederikshavn: Skibstømrer Sophus Jørgensen, Strandgade 5.
Frederikssund: Gasværksarbejder Viggo Petersen, Solvej 6.
Frederiksværk: Montør Sv. Aa. Bram, Strandvejen 23.
Glamsbjerg: Jens Juul Pedersen.
Graasten og Omegn: Carl Olausson, Ahlefeldtsvej.
Gram og Omegn: Ejner Winther Pedersen, Gabøl.
Grenaa: Alfr. Rasmussen, Sdr. Møllevej.
Grindsted og Omegn: Aage Rasmussen, Nygade 5.
Græsted, Maarum og Omegn: Bernh. Levinsen, Vesterbrogade 14, Gilleleje.
Gørlev: Vejer O. Jakobsen, Sønderallé.
Haderslev: Oskar Jørgensen, Slotsgade 4 A.
Hadsten: Carl Rasmussen, Kirkevej.
Hadsund: H. Westermann, Vestergade 36.
Hammel: Carl Gode, Kappelsdal.
Haslev: Maler C. Christensen, Jernbanegade 6.
Helsingør: Formand Kai Lindberg, Stengade 37.
Herløv-Hjortespring: Arbejdsmand Kai Hansen, Hovedgaden 10, Herlev.
Herning: Smed Emil Rasmussen, Dalgasallé 22.
Hillerød: Richard Børgesen, Grønne Tofte 3.
Hinnerup: Fabriksarbejder Johannes Benikov.
Hjern: Johs. Christensen, Hjern St.
Hjørring: Formand Asger Larsen, Danmarksgade 33.
Hobro: Snedker Viggo Svane, Beltoftsgade 2.
Holbæk: Maskinsnedker J. P. L. Jensen, Fasanvej 9.
Holeby: Chr. L. Hansen, Magasinvej.
Holstebro: Poul Nielsen, Skivevej 20.
Hornslet: Tømrer Chr. M. Andreasen.
Horsens: Emil Eskesen, Sjællandsgade 26.
Hørsholm: Redaktør F. Nielsen.
Kalundborg: Laurits Sørensen, Nyvangsvej 8 A.
Kauslunde og Gamborg Sogne: Johs. Larsen, Kauslunde St.
Kerteminde: Savskærer Martin Bach, Skolegade 25.
Kjellerup: Fr. Overgaard, Østergade 22.
Kolding: Ejner Christensen, Skjelbjergallé 28.
Korinth: Ch. Klausen, Nyløkke pr. Korinth.
Korsør: Remissearbejder Emil Andersen, Kählersvej 19.
København: Robert Nielsen, Rosenørns Allé 12, St.
Køge: Jens W. Jensen, Tangmosevej 51.
Langaa: Anders Olsen, Gl. Langaa, Langaa St.
Lemvig: Maskinarbejder Chr. Poulsen, Sølystvej.
Lunderskov: Arbejdsmand Karl Sejrup, Dollerup.
Lyngby: Aksel Olsen, Sorgenfrivej 4.
Løgstør: Kontorassistent P. Jensen, Bakken.
Maribo: H. C. Andersen, Brødregade 12.
Middelfart: Niels Haslund Rasmussen, Blindebomsvej.
Mørke: Slagtersvend Evald Lauritsen.
Nakskov: Klejnsmed Harald Hansen, Rødbyvej 55[1].
Nyborg: Maskinarbejder O. D. Johansen, Aarsleffsgade 4.
Nykøbing F.: Tømrer A. V. Jensen, Skolegade 40.
Nykøbing Mors: Murer Ejnar Dahl, Klingenbergsgade 48.
Nykøbing Sj.: Tømrer H. Sofus Larsen, Nordvestvej 3.
Næstved: Borgmester R. Calum, Hvedevænget 22.
Nørre Aaby: Jens Jørgen Rasmussen, Havevej 4.
Nørre Sundby: Havnearbejder Peder Knudsen, Østergade 65.
Odder: A. Brauer, »Claushøj«.
Odense: Forretningsfører Niels Jørgensen, Klingenberg 15.
Padborg: Formand A. J. Lassen.
Præstø: Svend Madsen, Winsløvsvej.
Randers: D. Amstrup, Niels Ebbesensgade 24.
Ribe: Michart Johansen, Grønnegade 428.
Ringe: Einar Jensen, Torvegade 7.
Ringkøbing: Rasmus Hansen, Østerstrandgade 14.
Ringsted: Bagersvend V. Eliasen, Dronningensg. 17.
Roskilde: A. Kruse, Støden 3.
Rudkøbing: Maskinmester Oscar Jørgensen, Nørrebro 90.
Ry: Peder Andersen, »Alléen«.
Rødby: Arbejdsmand Hjalmar Hansen, Grønvej 1.
Rødding: Karl Kortsen.
Rønne: Bager Vald. Mogensen, Myregade 1.
Sakskøbing: Lokomotivfører A. L. Jørgensen, Maribovej 9.
Silkeborg: Maskinarbejder Aage Christensen, Thorsgade 21.
Skagen: Jens Andersen, Teknisk Skole.
Skanderborg: Arbejdsmand Niels J. Nielsen, Sygehusvej.
Skelskør: Aksel Carstensen, Vestergade 5.
Skern: Typograf E. Jensen, Kr. Hansensvej.
Skive: Borgmester W. Madsen, Brøndumsgade 35.
Skærbæk: Portør J. C. Andersen.
Slagelse: Kontorbestyrer Andr. Pedersen, Løveg. 42.
Sorø: Havearbejder Chr. Rasmussen, Ingemannsvej 7.
Stege: Chauffør Ib Kjær, Rødstensvej.
Store Hedinge: P. M. Hansen, Vestergade 24.
Struer: Blikkenslager Carl Pedersen, Danmarksgade 29 A.
Stubbekøbing: Johs. Andersen, Carfeltsvej 25.
Svendborg: Chr. Hansen, Marslevej.
Sæby: C. A. Jensen, Chr. Petersensvej 4.
Søllerød Sogn: Murer Hans Rasmussen, Søllerød pr. Holte.
Sønderborg: Anders Andersen, Jernbanegade 13[2].
Taarnby: Undersøger C. Jensen, Kastrupvej 296, Kastrup.
Thisted: Smed L. Toftdal, Nørre Allé 41.
Tinglev: M. Nielsen.
Trustrup: Fr. Gitzler, Trustrup St.
Tureby: Sophus Nielsen, Tollerød pr. Haslev.
Tønder: Sundbek Johansen, Nørregade 65.
Tørring: L. Christensen, Frederiksberg.
Vamdrup: Karl Kristensen, Nørregade.
Varde: Slagteriarbejder L. P. Larsen, Storegade 6.
Vejen: Arbejdsmand Vilh. Andersen, Skovborghus pr. Vejen.
Vejle: Chr. Bladth, Enggade 1.
Vemb: Niels Mathiasen, Sønderbæk, Vemb St.
Viborg: H. Lundstrøm, Mathiasgade 57[2].
Viby J.: Arne Petersen, Damgaardsvej 4.
Viskinge-Aunsø: Viggo Rasmussen, Svebølle St.
Vojens: H. C. Andersen.
Vordingborg: Arbejdsmand Otto Petersen, H. I. Hansensvej 15.
Vraa: Joh. Knudsen, Søndergade 4.

REDAKTØR: LAUR. HANSEN

Redaktion og Ekspedition: Rosenørns Allé 12, 2. S., København V. ∴ Telefoner: 3541 og 10541.

Trykt i DANSK ANDELS TRYKKERI, Strandboulevard 94, København Ø.